Contenta in hoc volumine.

¶ Liber Rasis ad almansorem.
¶ Diuisiones eiusdem.
¶ Liber de iūcturarū egritudibus eiusdē.
¶ Liber de egritudinibus puerorū eiusdē.
¶ Aphorismi ipsius.
¶ Antidotarium quoddam ipsius.
¶ Tractatus de preseruatiōe ab egritudine lapidis eiusdem.
¶ Introductorium medicine eiusdem.
¶ Liber de sectionibus. et cauterijs et vētosis eiusdem.
¶ Casus qdā qui ad manus eius puenerūt
¶ Sinonima eiusdem.
¶ Tabula omnium antidotoruz in operibus rasis contentorum.
¶ De proprietatibus iuuamentis et nocumentis sexaginta animalium.
¶ Afforismi Rabi Moysi.
¶ Afforismi damasceni.
¶ Liber secretorum. y.
¶ Liber pronosticationis fm lunam in signis et aspectu planetarum. y.
¶ Liber qui dicitur Capsula eburnea. y.
¶ Liber de elementis siue de humana natura hypocratis.
¶ Liber de aere et aqua et regionibus. y.
¶ Liber de farmacijs. y.
¶ Liber de somnijs. y.
¶ Libellus zoar de cura lapidis.

¶ Albubetri arazi filij Zacharie. Liber īcipit: qui ab eo Almansor vocatus est: eo q regis mansoris Isaac filij p̄cepto editus est. ¶ Uerba albubetri.

IN hoc meo libro regi cuius vitā plōget de⁹ aggregabo sūmas: ⁊ aggregatōes: ⁊ flores doctrie medicialis: ⁊ hoc faciam cōpēdiose. Dicam quoq; in eo ō cōseruatōe sanitatū: ⁊ curatiōe egritudinū: ⁊ ea q̄ sequūtur ista: ⁊ q̄ sine intermissiōe fiunt. necnon ea ad que sciēda necessitas pducit: ⁊ p que ē possibile acutū hn̄tibus ingeniū: ⁊ cōsiliū equipari medicis: ea vō q̄ raro solēt accidere postponā: ⁊ dimittā ea qb⁹ ē nimia doctrie pfunditas in arte. Nūc aūt librū in decē distinguā tractatus: ⁊ in vnoquoq; tractatu ipsius ponā capitula litteris alphabeti scōm numeri ipsaꝝ ordinē signata: vt qd querit̄ cito īueniri possit. Ut hoc aūt decenter explere valeā: diuinū iploro ducatū ⁊ auxiliū: vt ipsi pus: deinde regi placeā: eiq; incessanter adherere possiz.

Intentiones tractatuum huius libri.

¶ Tractatus primus de figura ⁊ forma membrorum.
¶ Tractat⁹ secūdus de notificatiōe cōplexionū corpoꝝ: ⁊ humoꝝ dominātiū in ipsis: ⁊ significationū malaꝝ particulaꝝ phisonomie collectaꝝ. ⁊ ꝯprehēsaꝝ breuiter.
¶ Tractatus terti⁹ ī vtutib⁹ ciboꝝ. ⁊ medicinaꝝ simpliciū.
¶ Tractatus quartus de conseruatione sanitatis.
¶ Tractatus quintus de decoratione.
¶ Tractatus sextus de regimine iter agentium.
¶ Tractatus septimus de aggregatiōibus. ⁊ sūmis artis chirurgie: ⁊ vulneꝝ: ⁊ apostematum.
¶ Tractatus octauus de sanatione venenatoꝝ: ⁊ de morsibus venenosoꝝ animalium.
¶ Tractatus nonus de curatiōe egritudinū que accidūt a capite vsq; ad pedes.
¶ Tractat⁹ decim⁹ de febrib⁹: ⁊ ō his q̄ sequūt̄ eas: ex ill' q̄ sūt necessaria ad sciēdū: ad pfectā curatiōem ipsarum.

Tractatus primus de figura ⁊ forma membroꝝ qui. 26. continet capitula.

¶ Capitulū p̄mū. De aggregatōib⁹ ⁊ sūmis iuuamēti mēbroꝝ q̄s nos p̄mittere oꝫ p̄ncipio huius tractatus.
2 De forma ossium capitis.
3 De forma musculorum.
4 De forma neruorum.
5 De forma venaꝝ q̄ pcedūt ab epate ⁊ ñ sūt pulsatiles
6 De forma artariarum.
7 De forma cerebri.
8 De forma oculi.
9 De forma narium.
10 De forma auris ⁊ bucini eius.
11 De forma lingue.
12 De forma gule ⁊ oris.
13 De forma pectoris ⁊ pulmonis.
14 De forma cordis.
15 De forma meri ⁊ stomachi.
16 De forma intestinorum.
17 De forma epatis.
18 De forma splenis.
19 De forma chistis fellis.
20 De forma renum.
21 De forma vesice.
22 De dicēdis summis ⁊ collectiōibus vtilitatis instrumentorum nutricationis.
23 De forma mirach.
24 De forma testiculorum ⁊ virge.
25 De forma mamillarum.
26 De forma matricis.

Tractatus. I. De aggregationibus ⁊ sūmis iuuamenti membrorum. CAP. I

CReator oīuꝫ de⁹ ossa ꝯdidit: vt p ea corp⁹ susteutaret̄ ⁊ rectificaret̄. Qr̄ vō vnā corpis ptē sīn alia aliqñ moueri necesse fuit: nō vnū tm̄ os ī toto corpe fecit: sꝫ ml'ta qb⁹ diuersas tribuit figuras: vt ad id apta forēt qd p ea fieri est necesse: Qm̄ aūt necesse fuit vt q̄daꝫ eoꝝ qñq; cōiuncti: qñq; sigillatiꝫ mouerent̄: ea cuidā substātie copulauit: quā ex vna vnius ossis extremitate ꝑcreauit. ⁊ cū alteri⁹ extremitate ossis ꝯtinuauit. Est. n. īferiori extremitati cōtinua. Hec aūt substātia ligamētū vocat̄: qd est corp⁹ albū: duꝝ nō habēs sensuꝫ. In vnius ēt ossis extremitate additamētū rotūduꝫ fecit. In alteri⁹ aūt ossis extremitate cōcauitatē pdicti additamēti capacē ꝯdidit: vt ī ea collocaret̄: ⁊ ex huiusmōi dispōne ossiū ꝑuenerūt iūcture ex qbus apta fuerūt mēbra moueri qñq; simul. qñq; sepatiꝫ. Ossiū. n. ligamēta nō phibuerūt: qn mēbra in simul ac si vnū tm̄ esset mēbrū mouerent̄. Nā cū totā manū mouere volumus: eam cū iūctura humeri ac si in ea vnū tm̄ esset os: motu vno mouebim⁹: ita q in eo a cō iūctura cubiti nō ꝓhibebimur: neq; rascete: neq; digitorū. Unā aūt ipsi⁹ partē si absq; alia aliqñ mouere voluerimus: cū iūctura illi⁹ ptī ꝓpria illud faciem⁹. Ob h igit̄ duos motiōis modos aīal habuit: ꝑticularē. vꝫ. ⁊ vl'em: secūdū vnūquēq; quoꝝ put ei esset necessariū moueretur.

Sed qr ossa ex sua essentia nō mouētur: sed p motorez ⁊ ad modū patiētiū cōtinue fuerūt eis a p̄ncipio sensus ⁊ motus. ⁊ ipsoꝝ origīe. i. cerebro cōcauitates q̄dā q̄ sunt nerui. Nerui vero isti nō p se vt simplices sunt ossib⁹ cōiungunt̄: nisi prius cū carne cartilagine ⁊ ligamētis misceātur: Neru⁹. n. si p se grādi mēbro coniūgeret̄. vel nullo mō vel debiliter ipsum neruus moueret. Quāobrem neruus anteq; ad mēbrum perueniat: quod per ipsuꝫ moueri debeat diuiditur: ⁊ subtiles ⁊ minime partes carnis ⁊ ligamēti in ipsis diuisiōibus ꝯtexūtur: ⁊ qd ex toto prouenit musculus vocatur. Et est huius corporis magnitudo ꝺm mēsurā mēbri qd per ipsuꝫ moueri oꝫ: ⁊ sit̄ ei⁹ ē ī parte vsus quā mot⁹ ipsi⁹ mēbri fuerit

Postea vero ex vna duarum musculi extremitatū que scilicet est versus partē mēbri qd mouetur: quedā nascitur substātia q̄ chorda vocat̄: ipsa aūt est corpus cōpositū ex neruo qui ad mēbrū dirigitur: ⁊ ligamēto quod ex osse ortū fuit que est separata a carne q̄ ī musculo erat. Chorda vero protēditur quousq; inferiori extremitati mēbri quod per ipsam oꝫ moueri cōiungatur. Ex qua dispositōe ꝯtingit vt ex parua retractōe qua musculus versus parteꝫ sue radicis trahit̄: chorda fortiter trahatur: ⁊ mēbꝝ cū sua totalitate moueat̄. Est. n. inferiori extremitati ei⁹ cōtinua.

Cerebrū quoq; fecit deus vt sensuū origo eēt: ⁊ motus volūtarij: ⁊ ab eo pduxit neruos q mēbris ꝯtinuāt̄: ⁊ dāt ei sēsuū: ⁊ motōis modos. Nos vō p̄ndem⁹ vñ oriant̄ nerui: cū de eoꝝ tractabim⁹ anathomia. Et qr partes corporis inferiores ⁊ que a cerebro valde remote sūt: ⁊ sensu ⁊ motu idigēt: motū aūt ⁊ sēsū absq; neruis hēre nō possūt: nerui quoq; si a cerebro recta ꝑtēderez via: ex lōgitudie descēsus debilitarent̄: vñ eoꝝ ptē

ſio nec firma foret nec fortis: fecit deꝰ ſub craneo foramē
ꝑ qđ partē cerebri ꝓduxit: q̄ nucha vocat̄: Que qꝛ mollis
erat: ad ipſiꝰ cuſtodiā dorſi ſpondiles ꝛ ſuſenta oſſa fecit:
queādmodū ad cerebri cuſtodiā cranei cōdidit oſſa: quā
tal'r munitā ſcđm corpis lōgitudinē ꝓlōgauit: ex q̄ ēt cuꝫ
in alicuiꝰ mēbri directo eſt qđ ei appropinquat neruos ꝓ-
duxit: q ꝑ ſpōdiliū foramīa exeūtes: ipſi mēbro cōtinuā-
tur: ſenſum ei dātes ꝛ motū. Cerebro igit̄ ſi graue ſuꝑue-
nerit accīs: toti corpi ſenſus auferet̄ ꝛ motus. Nuche vo
ſi acciderit mēbris qbꝰ nerui ab illa ꝑte nuche ꝓcedētes
cōiungūtur: ꝛ que ſub eis ſunt: motus auferent̄ ꝛ ſenſus.
¶ Cerebrū.n. q̄ſi fons ſenſuū eſt: ꝛ motus volūtary. Nu
cha vo ſic̄ fluuiꝰ magnꝰ ab eo manans. Nerui aūt q ab ea
ꝓdeūt ſicut riuuli ex fluuio exeūtes. Fōti vo cū aliqđ ac
ciderit īpedimentū: erit cōmune. Q̄ ſi riuulis euenerit
nocumētū: erit ꝓpriū locoꝝ ad q̄ ipſi dirigūt̄ riuuli. Jđqꝫ
ſcire vñ qſqꝫ oriat̄ neruus: ꝛ ad qđ mēbrū dirigat̄ in arte
medicīe eſt ꝑutile: qđ ꝛ Gal'. in libro de interioꝝ mēbro-
rū paſſiōibꝰ teſtat̄: ſic inquiēs. Quidā in itinere romanꝰ
de mulo lapſus ſuꝑ lapidē cecidit: a quo vna ex ſpōdilibꝰ
leſa fuit ex cuiꝰ leſiōe digitus auricular̄ ꝛ mediꝰ duriter
ad tēpus mouebant̄: qbꝰ medici empl'a ꝛ alia medicami
na ſuppōnebāt: ex qbꝰ eger nullū ſentiebat iuuamen: qđ
Gal'. cernēs eadē medicamīa ſpōdilibꝰ a qbꝰ nerui q ad
ꝑdictos digitos ꝓtēdunt̄ ꝛ ꝓcedunt ſuppoſuit: ꝛ ſic breui
eū reſtituit ſanitati: Nerui qdē in ꝑncipio ſui exitus a ce-
rebro vel nucha molles multū ſunt: ꝛ ipſi cerebro vel nu
che ſil'es. Cū aūt magl elōgari īcipiūt indurātur: donec ꝑ
fectā neruoꝝ formā ſuſcipiūt. Juuamēti igit̄ neruoꝝ ſū-
ma eſt: qꝛ ipſi ſunt inſtr̄a ꝛ vie ꝑ q̄ ſenſus ꝛ motꝰ oībꝰ tri-
buit̄ mēbris ꝛ trāſfundit̄: vñ ſi ex trāſuerſo īcidant̄: aut
ſenſus: aut motus mēbri: aut vtrūqꝫ deſtruit̄: ad qđ ipſi
dirigūtur. Nucha vo ſi cōſtrīgat̄ aut ex trāſuerſo īcidat̄:
ſenſus ꝛ motus oīuꝫ mēbroꝝ quoꝝ nerui a locis ꝓdeūt
q ſub illa ſūt īciſiōe auferunt̄: ī lōgitudīe aūt lꝫ ipſa īcida
tur: nō multū tñ īpediet. Sil'i q̊qꝫ mō neruoꝝ īciſio in lō
gitudīe ſi acciderit nō magnā faciet leſionē: Ex trāſuerſo
aūt ſi euenerit: actio illa deſtruet̄ ſcđm mēſurā q̄ inciſio
penetrauit: ꝛ ꝑtē vſus ad quā penetrauit. ¶ Cerebꝝ aūt
ꝑter h̄ qđ ip̄m eſt origo ſenſus ꝛ motus volūtary: eſt etiā
ſcđm Galieni ſnīaꝫ: imaginatōis: cogitatiōis: ꝛ memorie
fundamētū. Jmaginatio qdē ī duobꝰ vētriculis anterio-
ribꝰ ꝑficitur: cogitatio vo in medio explet̄: memoria aūt
poſteriorē poſſidet vētriculum.

Cor vo fecit deꝰ vt eſſet fons ꝛ origo īnati caloris:
ꝛ vt ab eo totū corpꝰ calefieret ꝑ arterias
q̄ ab ipſo ad oīa mēbra ꝓcedūt. Vñ ſi aliqđ mēbrū arta-
rias amiſerit q̄ ad ip̄m venire cōſueuerāt cōgelat̄: ꝛ mo-
tus ꝛ ſenſus indurant̄ ꝑus: deīde deſtruunt̄: ꝛ poſtremo
q̄ſi mortuū reddit̄. ¶ Muſculi.n. ꝛ nerui necnō ip̄m ce-
rebrū: vt in ſua cōſeruent̄ nā: ꝛ vt ſuas ꝑficiāt actiōes q̄-
dam īnati caloris īdigēt mēſura: quāobrē arterie eis trāſ
miſſe ſūt: Et qđ aīal ſupra vegetabilia hꝫ: ē ꝑmū iuuamē
qđ a corde ꝯhit: Qđ aūt a cerebro recipit eſt ſcđm: ꝑ qđ ē
ꝑfectio: ꝛ ad qđ tota actoris intētio ꝛ voluntas ꝓna fuit:
Qđ vo ab epate ſuſcipit iuuamētū: eſt ei cū vegetabilibꝰ
cōe: nō.n. recipit ab eo niſi nutrimētū ꝛ īcremētuꝫ: ſed qꝛ
cordi vt in ſua cōſeruaret̄ nā: aeris attractio eo ſuꝑioris
neceſſaria fuit: ꝛ aeris in ſuis cōcauitatibꝰ nimis calefacti
expulſio: facta ſūt ei aerē attrahēdi inſtr̄a: pectꝰ. vꝫ. ꝛ pul
mo: ꝛ īter ipſa ꝛ cor cōcauitates ꝛ foramīa poſita ſunt: ꝑ q̄
aer attractus trāſire poſſit: queādmodū cū de huiꝰ diſpo
ſitione tractabimus dicturi ſumus.

Epar aūt ad ſanguīs gñationē atqꝫ ipſius depura-
tōem factū eſt: ꝛ vt vene ab ipſo manan
tes ad oīa mēbra dirigāt̄: ꝛ ad ipſoꝝ humectatōem: ꝛ ſan
guinis diuiſionē: ꝓut cuiqꝫ neceſſariū eſt: Quāobrē nutri
mētū ꝛ eoꝝ cōſeruatio que ſicut fuerāt remanēt ꝓuenit:
ꝛ eoꝝ incremētū fit q̄ creſcunt. Nulla.n. remanēt vt fue-
rūt: niſi ex qbꝰ nihil diſſoluit̄: ſicut ē diſpoſitio ī lapidibꝰ:
vt iacintho: auro: ꝛ vitro: vl' qꝛ qđ diſſolutū ē ī eis reſtau-
rat̄: ſicut aq̄ maris: q̄ lꝫ q̊tidie magnā patiat̄ diſſolutōeꝫ:
tñ ab ītroitu fluminū ſingul' diebꝰ reſtaurationē ſuſcipit:
vñ ſemꝑ eadē fere forma remanet bene cuſtodita: tanta
quāta fuerat: qꝛ ꝑꝑ ꝑuitatē ſui ſenſibile nō eſt. Corꝑa igit̄
aīaliū: qꝛ ex eis q̄ diſſoluūt̄ cōpoſita ſunt: nō fuit poſſibi-
le vt augumētari vel in ſuo ſtatu ꝑmanere poſſent: abſqꝫ
nutrimēti bñficio: ſed qꝛ nutriētia cū diſſolutis non ſunt
ſpēi vniꝰ: mēbrū in corꝑe adeſſe oportuit: qđ ipſa ī diſſolu
toꝝ ſil'itudinē ꝑmutaret. Nutriētia vo qꝛ ñ total'r cōuer-
tunt̄: ſed q̄dā eoꝝ pars cōuertit̄ ꝛ aſſimilat̄: pars aūt alia
remanet q̄ſi humor ſuꝑfluus ñ ſuſcipiēs ꝯuerſionē neqꝫ
aſſimilationē coꝝ q̄ diſſoluta ſunt: q̄ ſi in corꝑe remane-
ret: grauiū egritudinū mās gñaret ꝑparata ſunt eiꝰ expul
ſioni inſtr̄a apta ꝛ canales. Et qꝛ nutritōis oꝑatio ī tribꝰ
locis ꝑficit̄ tria ſuꝑfluitatū ſunt gña. ¶ Una qdē ē ꝑme
digōnis ſuꝑfluitas q̄. ſ. in ſtōacho fit ꝛ īteſtinis: ꝛ vocatur
ſtercus: ſiue egeſtio. ¶ Alia vo ſcđe digōnis ē ſuꝑfluitas:
q̄ in epate ꝑficit̄ qñ ſanguis gñat̄. ꝛ ipſa qdē eſt colera ru
bra: ꝛ nigra: ꝛ vrina: Hec aūt tria a ſanguīe ſeꝑata: ꝓꝑa a
qbꝰ ſuſcipiūtur receptacula hñt: ſicut fel coleraꝫ rubrā:
melācoliā ſplen: ꝛ vrinā renes ſuſcipiūt: queādmodū di-
cturi ſumꝰ in manifeſtiore tractatu: cū de hoꝝ mēbrorū
formis loquemur. ¶ Digōnis vo tertie ſuꝑfluitas q̄ ī oī-
bꝰ fit mēbris cū illis aſſimilat̄ ſanguis q vnicuiqꝫ illoruꝫ
delegat̄: eſt ſudor ꝛ ſordities: ꝛ qcqd ex ſuperfluitatibꝰ a
mēbris exeūtibꝰ eis aſſimilat̄: vt mucilagines ꝛ lippitu-
dines ꝛ his ſil'ia. ¶ Preterea modi mēbroꝝ in corꝑe q̄t-
tuor exiſtūt: Quoꝝ tres ſunt ꝑncipaliū q̄ in vite cōſerua-
tione valde ſunt neceſſaria: q̊ꝝ q̄dā nutritōis ſunt inſtr̄a
vt ſtōus: ꝛ epar: ꝛ coꝝ canales: ꝛ vene: ꝛ vie: q̄ ad ip̄a ꝑue-
niūt: vt os: ꝛ meri: ꝛ reliq̄ vie q̄ ab eis exeūt: vt inteſtina.
Et inſtr̄a caloris īnati: ꝛ ꝯſeruatōis ipſius: quoꝝ ꝑma ſūt
cor: ꝛ arterie: ſcđa vo pulmo: ꝛ pectꝰ: ꝛ q̄cūqꝫ alia valēt ad
aeris attractōeꝫ: queādmodū in ſuo loco dicturi ſumus.
Alia vo eoꝝ ſunt inſtr̄a ſenſus: ꝛ motus: ꝛ ītellectualium
actionū: q̄ ſūt cerebrū: ꝛ nucha: ꝛ nerui: ꝛ muſculi: ꝛ chor-
de: ꝛ q̄ ſūt ſil'ia his: neceſſaria: ꝛ valētia ad cōplēdā actio-
neꝫ ꝛ paſſionē. Jn vnoquoqꝫ aūt mō iſtoꝝ inſtr̄oꝝ: vnū ē
ꝑncipale ꝛ oꝑerās. Alia vt ſuiētia ꝛ ip̄m in ſuis actōibus
adiuuātia. Jnſtr̄oꝝ vo nutritiōis ꝑncipale eſt epar. Sed
īnati caloris inſtr̄oꝝ ꝑncipale eſt cor: Et inſtr̄oꝝ ſenſus ꝛ
motus: ꝛ ītellectualiū actionū ꝑncipale eſt cerebrū: Unū
q̊dqꝫ aūt iſtoꝝ alys duobꝰ cōnexū eſt ꝛ eis indiget: Epar
enī niſi oībꝰ alys mēbris nutrimētū trāſmitteret diſſol-
uerent̄. Jp̄m q̊qꝫ niſi a corde calorē hēret: eiꝰ nō cōſerua-
ret̄ ſuba: q̄ ſua ꝯplet̄ actio. Cerebrū ēt ſi nō ab arterys ca
lefieret: nec a venis q̄ ab epate ꝓcedūt nutriret̄: eiꝰ nō cō
ſeruaret̄ nā q̄ ſuas aptuꝫ ē ꝑficere actōes. Muſculi q̊qꝫ
pectoris niſi a cerebro mouerent̄: aerē attrahi foret īpoſ-
ſibile neqꝫ cordis conſeruaret̄ ſuba q̄ calor īnatus q ē in
corde euētat̄. ¶ Quarti vo mēbroꝝ modi ꝑncipalia ſūt
inſtr̄a gñatōis: q̄ ſūt matrix: ꝛ virga: ꝛ teſticl'i: ꝛ vaſa ſꝑma
tis. hec aūt inſtr̄a nō ſūt neceſſaria vt vnū ꝑduret ſingl'a-
re. ſꝫ vt ſpēs ꝑmaneat ꝛ cōſeruet̄. Qꝛ.n. deꝰ q ſit bñdictꝰ:
corpꝰ hoīs ex corꝑibꝰ fecit diſſolubilibꝰ: nō durabilibus
neqꝫ ſtabilibꝰ: vñ cū ñ ſit poſſibile vt vnū ſingl'are ſꝑ ma-
neret: fecit gñatōis inſtr̄a: ꝑ q̄ ſaltem ſpēs durare poſſet.
Jſta aūt q̄ ꝑmiſimꝰ ſūme ſūt: ꝛ aggregatiōes de mēbroꝝ
diſpōnibꝰ ꝛ ipoꝝ iuuamētis. Qđ totū nos clariꝰ dicemꝰ:
ꝛ ſcđm plures diuiſiōes. Sūmas tñ colligere nō dimitte
mus: huiꝰ.n. libri ītētio nō fuit poſtrema oīa colligere.

¶ De forma ossium capitis. CAP. II.

Caput qd est nāle: lz nō ex toto tñ rotūdū est. In q̄ multa sūt foramia: p que multi egrediunt̄ nerui: ⁊ vene itrāt: ⁊ arterie. Ipm quoq̧ anteri⁹ in pte. s. frōtis: ⁊ posterius i occipitio eminēs est. In vtraq̧ vo auriū pte ē latū: foraminū aūt oīu3 q̄ in ipso sūt mai⁹ est illō qd ē in occipitio p qd nucha egredit̄: Ipm ṗterea ex mltis cōpositū ē ossib⁹. q̄ꝝ vnū alij cōtinuat̄. Locus vo vbi cōiūgūtur: serraꝝ cōiūctōi silīs apparet. Cranco aūt supioꝛ cōtinuat̄ mādibula i q̄ maxille ⁊ dētes cōtinent̄ supiores: q̄ ēt ex mltis cōponit̄ ossib⁹: quoꝝ vnū alij ad serre silitudinē cōtinuat̄. ¶ Post hāc aūt mādibula est iferioꝛ: i q̄ inferiores existūt dētes: Cui⁹ qdē ossa nō ad serre silitudinē vt pdicta: sed sol' cōtinuat̄ iūcturl. Inferioꝛ nāq̧ mādibula motu idiguit. Que qdē supioꝛi cōtinuat̄ mādibule: i loco q zephin arabice vocat̄. i. sustētatio. Hec aūt dētib⁹ exceptl: ex duob⁹ ꝯponit̄ ossib⁹. q̄ ad serre silitudinē in medio mēto ꝯtinuātur. ¶ Est ṗterea sub craneo i pte posterioꝛe quoddā magnū os: qd iter ip3 craneū ⁊ supiorem mādibulā positū est: a q̄ diminutio q̄ in ossiū inenit̄ figuris cōplet̄ qd alguateda vocat̄. ¶ Oīa igit̄ capitl ossa cū numerata fuerit. xxxvi. erūt exceptl dētib⁹. Quoꝝ sex ipsius cranei ṗpa sūt: ⁊ vnu3 qd vocat̄ alguatedi sup qd sex pdicta sūt ossa. Et mādibule supioꝛis q̄ttuoꝛdeci3: ⁊ iferioꝛis duo. ¶ In vnaq̧q̧ aūt mādibula sunt dētes sexdeci: q̄ꝝ duo sunt icisores. ⁊ duo q istos vtrinq̧ sequūtur q̄drupli noiant̄. post q̄s vtriq̧ sūt duo q vocat̄ canini: post q̄s sūt qnq̧ molares dextri ⁊ qnq̧ sinistri: qn̄q̧ tñ de molarib⁹ minuit̄ vn⁹: ⁊ nō sūt nisi q̄ttuoꝛ. Molariu3 āt supioꝝ qdā tres hn̄t radices qn̄q̧ q̄ttuoꝛ. Inferiores vo molares: duas tm̄ hn̄t radices exceptl duob⁹ molaribus vltimis q hn̄t tres: q̄ꝝ vnus ē i dextra: alius i sinistra Alij vo dētes vna tātu3 radice sūt cōtēti. ¶ Sunt itaq̧ oīa capitis ossa: quinquagitaquinq̧.

Capiti aūt iuxta magnū foramē p qd nucha egreditur: ṗma ex spōdilibus colli cōtinuat̄: q̄ qde3 sūt septē. He aūt a duab⁹ ptib⁹ sūt pfoꝛate: p q̄ꝝ foramia nerui pgrediūtur: q ad dextrū ⁊ sinistrū dirigūt̄ latus. ¶ Post has aūt spōdiles costaꝝ sūt: q̄ decē ⁊ septē numero sūt: q̄ꝝ duodeci spōdiles pectoꝛis dicūtur: eo q̄ i eaꝝ rectitudie iferioꝛ pectoꝛis termin⁹ finiat̄. Quiq̧ vo q̄ sequūt̄: sūt spōdiles renū ⁊ alcati. Sūt igit̄ oēs spōdiles q̄ ab exitu nuche vsq̧ ad os qd sup renes locat̄ vigitiquattuoꝛ. Qn̄q̧ tñ addit̄ vna vel minuit̄ qd praꝝ est. Ex hoc vo loco os alauis spōdilib⁹ cōtinuat̄. Qd ex trib⁹ cōponit̄ ptib⁹. q̄ sūt spōdilib⁹ silēs. Cui ab iferioꝛi: os alhosoꝛ cōtinuat̄: qd ex trib⁹ siliter cōpositū ē ptib⁹. Haꝝ aūt tertia q̄ est iferioꝛ: ē cauda q̄ ē cartilago ossuosa. ¶ Ab vnaq̧q̧ aūt duaꝝ pdictaꝝ spōdiliū iūctura in vnaq̧q̧ duaꝝ ptiū egredit̄ neru⁹ q ad illā coꝛpis ptē ṗtēdit̄: ⁊ in ipsa diuiditur. Ab extremitate vo caude vn⁹ tm̄ pgredit̄ nerius q i illis diuidit̄ locis. Duo vo ancaꝝ ossa: q̄ꝝ vnū ē in vno latere: alteꝝ in altero: ossi qd ē alauis cōtinuāt̄: vnū. s. ab vna pte: alterū ab alia in qb⁹ sunt ācaꝝ pyxides: q̄s ossium capita q̄ sunt in coxis igrediūtur: que ⁊ ipsaꝝ vocant̄ vertebꝛa. Iste aūt sūt forme ossiū ⁊ spōdiliū q̄ sunt in posterioꝛibus ab oꝛtu nuche vsq̧ ad caudam.

Nūc vero alioꝝ ossiū formas q̄ sunt sub collo nomiare icipiemus. ¶ De qb⁹ sunt duaꝝ furculaꝝ ossa: ⁊ ossa spatularu3: ⁊ pectoꝛis ossa: ⁊ ossa manuū: ⁊ ossa femoꝛis: ⁊ pedū ossa. Furcule vo os exteri⁹ gibbosum ē: ⁊ iterius cōcauū: cui⁹ vnū duoꝝ capitū. humero continuatur capiti. s. ossis: quod adiutoꝛium vocatur. Alia autē extremitas sūmitati pectoꝛis cōtinuatur: vbi est pyxis gule.

Spatula vo a pte q̄ doꝛso supponit̄ lata est: cū q̄ caput cartilaginosum cōtinuat̄. A pte vo q̄ furcule appꝛopiquat ē rotūda: i qua ē pyxis quā caput ossis qd noiat̄ adiutoꝛium igreditur. ¶ Pectoꝛis aūt ossa sunt toꝛax: q̄ ex septē cōponit̄ ossib⁹: i quoꝝ cuiusq̧ extremitate est cartilago. Quoꝝ ṗnciṗiū est a pyxide gule: finis vo ē inferius paꝝ sub mamill: q locus ē angustioꝛ oībus locis q̄ sunt in ventre: que cum palpantur mollia inueniuntur ossa nō habentia.

Coste vero in vnoquoq̧ latere sunt duodeci3: q̄ curue sunt. Quaꝝ oīum lōgioꝛ ē media. Quaꝝ septē vna duaꝝ extremitatū: q̄. s. est posterioꝛ doꝛsi spōdilib⁹ cōtinuat̄. Que vo anterioꝛ est: vni ex ossibus q̄ i toꝛace sūt cū capite cartilagīoso cōtinuat̄. Ex his vo qnq̧ curtātur ita q̄ toꝛaci nō cōtinuant̄: q̄ꝝ extremitates cū ṗmūtur: iteri⁹ flecti reperiūtur: que posterioꝛes noiantur coste. Qd vero sub toꝛace de vētre existit: totū molle est vsq̧ ad femoꝛis ossa.

Nūc aūt manuū ⁊ pedū ossa noiabim⁹. Man⁹ qdē os ṗmū illud ē: qd adiutoꝛiū vocat̄: qd est os vnū exteri⁹ gibbosu3: iteri⁹ cōcauū: cui⁹ caput spatule pyxidē igredit̄: p quātitatē que ia3 ṗparata est ei. Hec ē igit̄ vna suaꝝ extremitatū. Altera vo extremitas i cubito ē i q̄ est rotula instr̄o hauriēdi aquā silīs. quā supioꝛis focilis igredit̄ extremitas. Duoꝝ vo fociliū lōgitudo est a cubito vsq̧ ad rascetā. Quoꝝ vnū qd est min⁹: supi⁹ vocat̄ focile. Aliud vo qd est mai⁹: iferi⁹ vocat̄. Quoꝝ vnūqdq̧ i suis sūmitatib⁹ q̄ a pte rascete st̄: additamtū q̄ddā h3 p qd fit iūctura que existit inter rascetā ⁊ ipsa.

Rascetā aūt ex octo ꝯponit̄ ossib⁹: q̄ꝝ q̄ttuoꝛ i duob⁹ oꝛdib⁹ dispositl: alia q̄ttuoꝛ codē oꝛdine disposita i lōgitudīe cōiungūtur: q̄ cū multum dura sint medulla carēt. Quoꝝ figura est curua. ex q̄ rascete figura apta ṗuenit. Post rascetā vo ē pectē q ex q̄ttuoꝛ cōponit̄ ossib⁹: q̄ ossib⁹ rascete qbusdā ligamētis valde firmis cōtinuātur. Pectinis vo ossib⁹ digitoꝝ cōtinuant̄ ossa: q̄ in vnoq̧q̧ eoꝝ sūt tria. Quoꝝ vnūqdq̧: alij cōnexiōib⁹: vł iūcturl cōfirmatl ligamētis cōtinuat̄. ¶ Oīa igit̄ man⁹ ossa sūt trigīta. Os. s. qd adiutoꝛiū noiat̄: ⁊ ossa duo q̄ focilia vocat̄. Rascete q̧q̧ ossa q̄ sūt octo: ⁊ ossa pectinis que sūt q̄ttuoꝛ: ⁊ qndeci q̄ sūt digitoꝝ qnq̧. Os aūt policis ṗmū: supioꝛis focilis extremitati continuatur in loco iuncture ample ⁊ laxe. Et ideo factu3 est. q̄ magno indiguit motu: vt reliq̄s quattuoꝛ digitis coniungi posset.

Ossiu3 vo pedis ṗmū ē coxe qd ē vnū exteri⁹ gibbosu3: iteri⁹ latū. Cui⁹ supioꝛ extremitas ē rotūda q̄ coxe vocat̄ vtebꝛ. Hoc qdē anche pyxidē igredit̄: a qb⁹ ṗma iūctura fit pedis. Ei⁹ vo iferioꝛ extremitas pyxidē maioꝛis duoꝝ fociliū crurl igredit̄. Duoꝝ vo fociliū termin⁹ a genu vsq̧ ad calcaneū ṗtēdit̄. Et āt ex his duob⁹ mai⁹ ē: iferi⁹ vocat̄ focile: qd ēt altero lōgi⁹ ē. Min⁹ vo focile vocat̄ supi⁹. Hoꝝ aūt duoꝝ fociliū sūmitates calcaneo cōtinuāt̄. a qb⁹ tertia pedis oꝛit̄ iūctura. Iūcture aūt q̄ i genu ē supponit̄ os rotūdū: cartilaginosu3. qd genu noiat̄ oculus: ⁊ a qbusdā vocat̄ mola. Calcaneo vo i añrioꝛib⁹ os qd vocat̄ nauicula cōiūgit̄. Inferi⁹ aūt cuidā cōiūgit̄ ossi: qd achib vocat̄: qb⁹ pedis rasceta q̄ ex trib⁹ cōponit̄ ossib⁹ cōtinuat̄. Ex qb⁹ q̄ ad id qd ẞ ē neciu3 apta ṗuenit foꝛma. ¶ Rascete aūt pedis cōtinuat̄ pectē q ex qnq̧ ꝯponit̄ ossib⁹ qb⁹ digitoꝝ cōtinuat̄ ossa: q̄ i vnoq̧q̧ sūt tria: excepto magno digito i q̄ duo tm̄ sunt ossa. ¶ Oīa igit̄ pedis ossa. xxix. sunt. Anche. s. vnū: crurl duo: ⁊ os calcanei: ⁊ os qd vocat̄ achib: ⁊ os nauicule: ⁊ ossa tria ex qb⁹ pedis cōponit̄ rasceta. ⁊ alia qnq̧ ex qb⁹ pedis ꝯponit̄ pectē: digitoꝝ q̄q3 ossa. xiiij. ⁊ os genu. Et cū oīa coꝛpis ossa numerata fuerit ṗut Hal. numera

nit ducēta: ⁊ .xlviij. erūt. excepto osse qđ ē in epigloti: qđ laude grece lr̄e os simile nuncupaꝛ. cuius hec est figura.

¶ Os quoq̧ qđ est in corde. qđ a qbusdā chirurgicis cartilago dicitur: ⁊ ossa parua a qbus vacuitates que sunt in iuncturis replētur ⁊ vocantur sisauiachel excipiuntur.

¶ De musculis. CAP. III.

Musculi q in toto repiunꝛ corpe cuȝ scđm Galꝛ. numerati fuerit ⁊ diuisi gngēti. xxix. iuenienꝛ: de qb⁹ put nr̄o ꝯpetit tractatui loqmur. Musculū itaq̧ ex carne ⁊ neruo ⁊ ligamēto cōponi dicim⁹. Ipsi qq̧ volūtarioꝝ motuū sūt istra: quoꝝ figure scđȝ suoꝝ diuersitateȝ locoꝝ put eis necesse ē diuersificāꝛ. Plures āt ex eis ita vt carne sūt circūuoluti ꝓtēdūꝛ: vsq̧ q̄ ad suas iferiores ꝑueniāt extremitates. Ex q̄ꝝ extremitatib⁹ qđdā exoriꝛ corp⁹: qđ chorda vocaꝛ. Que q̄usq̧ illi⁹ mēbri qđ ꝑ ipsaȝ moueri dȝ iferiori cōiūgaꝛ extremitati porrigit. Mēbꝝ vo ꝑ illā mouēꝛ sic. Colligiꝛ. n. ⁊ ad sue radicis ptē retrahitur. Nam tantum mēbruȝ ad illam retrahitur ptem ad quā colligiꝛ musculus. Si aūt membrum quod mouēꝛ magnū sit musculus q̄q̧ ip̄ȝ mouēs magn⁹ erit ⁊ grossus. A q̄ aut vna grossa aut plures oriūꝛ chorde: q̄ mēbro qđ dȝ moueri cōtinuāꝛ. Plerūq̧ ēt in vni⁹ mēbri motu mlʈi muscli sibi iuicē auxiliū ꝑbēt. Musculus aūt q paruuȝ mouet mēbrū: ꝑuus ē ⁊ subtilꝛ. Musculus nāq̧ q ē i coxa ⁊ totū mouet crus: valde ē magn⁹. Muscli vo supiores mouētes palpebras: mlʈū ꝑui sunt ⁊ subtiles a qbus chorda n̄ oriꝛ. Oē igiꝛ mēbrū qđ volūtario mouēꝛ motu musculū hȝ q̄ mouēꝛ. Et si ad ptes mouereꝛ ꝯrias: i situ ꝯrio musculos hȝ: ab vnoq̧q̧ q ꝝ ad suā trahiꝛ ptē q̄n taliter mouēꝛ. Musculus vo ei ꝯri⁹ a sua tūc qescit actiōe. Cū aūt qsq̧ musculus i situ ꝯrio posit⁹ suā simlꝛ ꝑfecerit actōēȝ: mēbꝝ tūc erectū erit i neutrū duaꝝ declinās ptē. Uerbi grā. Man⁹ cū a musculo q ē in domestica brachy pte trahiꝛ iteri⁹ curuaꝛ: si vo a musclo q poniꝛ i siluestri brachy pte trahiꝛ: exteri⁹ flectiꝛ. Cū vo ab vtroq̧ silꝛ trahiꝛ eqlꝛiter illos duos manebit ⁊ erecta. Motus aūt volūtary q i corpe sūt: hi sunt. Motus. s. q ē in cute frōtis: ⁊ oculoꝝ mot⁹: ⁊ mot⁹ maxillaꝝ: ⁊ sūmitatꝭ nariū motus. ⁊ labioꝝ: ⁊ ligue: ⁊ epiglotꝭ mot⁹: ⁊ mot⁹ mādibule iferioris ⁊ capitꝭ mot⁹: ⁊ colli: ⁊ mot⁹ humeri: ⁊ iuncture spatule: ⁊ adiutory mot⁹: ⁊ mot⁹ iūcture q fit a sūmitate adiutory ⁊ brachy: ⁊ mot⁹ iūcture fociliū: ⁊ rascete: ⁊ mot⁹ digitoꝝ ⁊ vniuscuiusq̧ suaꝝ iūcturaꝝ: ⁊ mot⁹ mēbroꝝ q̄ sūt i gutture: ⁊ aly duo mot⁹ q iferi⁹ labiū mouēt iferi⁹: et superius mouēt supi⁹: ⁊ motus pectoris q fit in attractōe aerꝭ ⁊ virge mot⁹: ⁊ mot⁹ vesice q̄n pro retinēda vrina clauditur: ⁊ sūmitatis recti itestini mot⁹ q fit vt stercus exire ꝓhibeaꝛ: ⁊ motus mirach vētris: ⁊ motus iūcture q̄ fit ab ancha ⁊ coxa: ⁊ mot⁹ genu: ⁊ mot⁹ iūcture pedis cū crure: ⁊ mot⁹ digitoꝝ pedis. Quoꝝ vnusq̧sq̧ musculos hȝ figuras ꝯtōi ⁊ extēsioni aptas hn̄tes: qb⁹ mot⁹ ꝑfici possint ꝑdicti. Quos oēs si iuestigare ⁊ distiguere iceperim⁹: augmētabiꝛ liber ⁊ ꝑueniem⁹ ad id ex q̄ non magna ꝓuenit vtilitas. Nō ē. n. possibile vt musculoꝝ forma ita aliorū mētib⁹ nr̄is ifigaꝛ ꝭmonib⁹: queādmoduȝ in ossib⁹: ⁊ neruis: ⁊ venis: ⁊ arterys. In his. n. muscul̄ frequēs necessarius est visus: testificatio: ⁊ studiū multū. Ioꝝ musculoruȝ q i mēbris sunt: numeꝝ tātūmodo ꝯꝑhendemus.

Dicemus itaq̧ qđ in facie sunt musculi. xlv. ex qb⁹ ad oculoꝝ ⁊ suaꝝ palpebraꝝ motus: sunt. xxiiy. Ad mādibule vo mot⁹ duodeci. Et faciei ptib⁹ q̄ volūtarie mouēꝛ nonē. Quoꝝ vnus ē sub extremitate cutis frōtis: cui⁹ auxilio fit vt magna fiat oculi aptio ⁊ aly duo a qb⁹ nariū mouēꝛ extremitas: ⁊ aly duo q superi⁹ labiū mouēt sursuȝ: ⁊ aly duo q labiū iferi⁹ deorsuȝ mouēt. Preter hos vo sūt duo muscli q mouēt maxillas.

Musculi vo a qb⁹ caput mouēꝛ ⁊ collū: sunt. xxiiy. Quoꝝ qdā solūmō caput mouēt ad pteȝ in q̄ est musculus. Aly vo ēt cū capite mouēt collū. Et sūt aly q ip̄ȝ mouēt sursū: ⁊ qdā coꝝ mouēt ip̄ȝ añri⁹: qdā vo posteri⁹: ⁊ aly dextrorsum: ⁊ aly sinistrorsum. Linguam vero mouentes nouem sunt. Qui aūt gulam ⁊ epiglotim mouent: sunt trigintaduo.

In cuiusq̧ aūt spatule motōe in oī latere sunt septē q oēs ipsi⁹ ꝑficiūt mot⁹. Ab vnaq̧q̧ ēt pte sūt. xiiy q adiutorium mouēt. Adiutorio q̄q̧ ab vnaq̧que pte supponunꝛ q̄ttuor: q̄rū duo q sūt iteri⁹: brachiū trahūt iteri⁹: ⁊ duo q in siluestri sunt pte. ip̄m extendūt. Sūt ēt in vnoq̧q̧ brachio decē ⁊ septē q̄rū decē i pte siluestri: ⁊ septē in pte locanꝛ domestica: a qb⁹ man⁹ int⁹ ⁊ ex⁹ ⁊ ad ptem policis: ⁊ ad ptem auricularis mouetur: ⁊ cōtrahuntur digiti ⁊ extendūtur.

In vnaquaq̧ vo manu ab vnaq̧q̧ pte sunt decem ⁊ octo a quibus digiti v̄sus pollicem ⁊ versus auricularē mouentur.

Ad pectoris vo motōem: centuȝ ⁊ septē muscli sunt ꝯstituti: q̄ꝝ qdaȝ dilatant: aly vo ip̄m cōstringunt. Qui vo oēs dorsi ꝑficiunt mot⁹. xl. ⁊ octo sunt. Et sūt aly octo q sup vētrē ab iferiore pte toracis locati vsq̧ ad femur ꝓtēdūꝛ: q̄ꝝ i lōgitudīe qdā sunt qdā vo ī obliquū extēdūꝛ. A qb⁹ oēs ventris motus qui cōstringendo fiunt vel cōprimendo perficiuntur. Doruȝ etiam auxilio aly sunt motus.

In masculoꝝ q̄q̧ testiculꝭ q̄ttuor iueniunꝛ musculi. pter q̄s sunt aly q̄ttuor mouētes virgā. Est vn⁹ q vesice collū ꝯstrigit: ne iuolūtarie vrina egrediaꝛ. In lōgaōe silꝛ sūt q̄ttuor q ipsi⁹ orificiuȝ tenēt: ne sterc⁹ iuolūtarie exeat. In natib⁹ ēt sūt. xxvi. a qb⁹ coxe mouēꝛ. Coxis ēt sūt. xxvi. a qb⁹ coxe mouēꝛ q̄ꝝ sit⁹ ē supior. Coxis vo. xx. supponūꝛ q crura moueret. Ad pedis aūt motōem ⁊ quorūdā suorū digitoruȝ suppositi sunt crurib⁹. xxviy. Ut aūt reliq pedis digiti moueantur sup pedes. xxy. sūt locati.

¶ De neruis. CAP. IIII.

Neruoꝝ ort⁹ aut a cerebro ē aut a nucha. Nucha aūt a posteriori cerebri pte egrediꝛ: q̄ pāniculꝭ iuoluiꝛ cerebri: q̄s cū de cerebri tractabim⁹ anathomia noīabim⁹. Spōdilib⁹ q̄q̧ coopiꝛ vsq̧ q̄ ꝑuenit ad os qđ vt diximus alobosos vocaꝛ. Ab hac aūt nucha ꝑ vnāquāq̧ duarū spōdiliū iūcturā: vnū neruoꝝ par exoriꝛ: quoꝝ vnus dextrorsuȝ: alter sinistrorsuȝ tēdit. Qđ tādiu fit quousq̧ ꝑuēit ad finē alobosos: a q̄ neru⁹ pari carēs egrediꝛ: quāobrē impar dr̄. Nerui silꝛ a cerebro egrediētes pares iueniūꝛ: q̄ꝝ vn⁹ dextrorsuȝ: ali⁹ vt ꝑdictū ē sinistrorsuȝ dirigiꝛ. Primū vo hoꝝ septē pariū neruoꝝ q a cerebro ꝓdeunt: duos hȝ neruos: q in anteriori cerebri pte exoriūꝛ: ⁊ oculꝭ directi sensuȝ visus eis tribuunt. Quoꝝ vnusq̧sq̧ cōcau⁹ ē: q cū aliquātulū ab eo elōgati fuerit ꝯiūgunꝛ: ⁊ ex vtrorūq̧ cōcauitatib⁹ vna ꝓuenit cōcauitas. Añ tamē q̄ egrediāꝛ ex craneo separanꝛ. Quoruȝ vnusq̧sq̧ a craneo exiēs: oculo i pte sua existēti dirigiꝛ. Par āt scđȝ: p⁹ ꝑmū oriꝛ par: qđ ꝑ foramīa q̄ i sinu oclꝭ st̄ exit a crāeo: ⁊ ꝑ oculorū musclos spgiꝛ dās eis suos mot⁹. Tertiuȝ vo par p⁹ scđi parꝭ ortū exoriꝛ: vbi ꝑm⁹ cerebri vēter ad scđȝ ꝑuēit vētrē. Dos āt vētres postea dicā. Quarto q̄q̧ pari qđ ē p⁹ ip̄ȝ admisceꝛ: a q̄ postea sepatū in q̄ttuor diuidiꝛ ptes. Quarū vna ad vētrē sub diafragmate descēdit. Aliaruȝ vo qdā: ꝑ loca faciei: ⁊ auriū: ⁊ nariū spgiꝛ. Quedā aūt pari qđ seqꝛ: ꝭ par cōtinuaꝛ. Par q̄q̧ q̄rtū p⁹ tertiū exoriꝛ par: ⁊ ꝑ palatū spgiꝛ dās sēsuȝ ei ꝑpriuȝ. Quitū āt par ē ꝑ cui⁹ vnā ptē audiēdi fit sēsus: ⁊ ꝑ aliā mouēꝛ muscli q fa-

tię mouēt. Par q̄q3 sextū ē cui⁹ vna pars gutturi trāsmit
tit̄ ⁊ ligue: alia vo muscul'q i spatul' sunt: ⁊ i mēbris q̄ sūt
circa ipsas dirigit̄. Alia vo ps p collū descēdit q̄ a se mul
tos emittit ramos: q̄rū qdā ad muscl'os q sūt i epiglotiva
dūt: q cū ad pect⁹ veniūt diuidūt̄ iterū: q̄rū ptes qdā sur
sū3 reuertūt̄ q̄usq3 muscul'q sūt i epigloti cōiungāt̄. Alie
vo p cōdis capsulā spgūt: ⁊ p pl'mone ē: ⁊ meri: ⁊ p loca his
vicia. Qd vo ex h pari reliquū ē qd ē et ei⁹ maior ps quo
usq3 penetret diafragma ptēdit̄: ⁊ ei⁹ maior ps ori conti
nuat stōi. Alia vo ei⁹ ps pāniclo epatꝭ ⁊ spleni ꝯiūgitur ⁊
alijs viscerib⁹: vbi ēt tertij parꝭ ptes qdā ei cōtinuāt̄. Se
ptimū aūt par a posteriori pte cerebri a q̄ orit̄ nucha: ge
nerat̄ qd p ligue ⁊ epiglotis diuiditur musculos.

¶ A nucha vo .xxxi. paria neruoꝝ exoriūt̄: ⁊ vn⁹ neru⁹ qui
caret pari. Quoꝝ septē a colli spōdilib⁹ oriunt̄ .xy. vo pa
ria a dorsi spōdilib⁹ vsq3 vbi dorso opponit̄ pect⁹ exoriū
tur. Quinq3 vo paria q̄ sūt p⁹ ista ex spōdilib⁹ cathin: q ē i
ferior dorsi loc⁹ ab iferioꝝ costaꝝ spōdilib⁹ nascunt̄. Ab
osse aūt alahauis tria alia oriūt̄: p⁹ q̄ alia tria ab osse alo
hosos exorta repiūt̄. Ab alohosos vo sūmitate neru⁹ pari
carēs exorit̄ ex medio ei⁹. Primū āt istoꝝ pariū a nucha
pcedētiū: a pric spōdil' colli foramie exorit̄: qd caput ascē
dēs p ipsi⁹ spargit̄ musculos. Par aūt scd3 a foramie: qd
iter pmā ⁊ scdā3 repit̄ spōdilē exortū: cuti cōtinuat̄ capi
tis: dans ei tactū. Muscul'q3 colli cōiūgit̄ ⁊ maxillarū
dās eis motū. Et par tertiū a foramie qd ē iter scdā3 spō
dilē ⁊ tertiā exortū in duas diuidit̄ ptes. Quaꝝ vna mu
scul'q mouēt maxillas trāsmittit̄. Alia vo p musculos di
spartit̄ q iter vtrasq3 locāt̄ spatulas. Par itidē q̄rtū iter
tertiā ⁊ q̄rtā exorit̄ spōdilē qd i duo diuidit̄. Quoꝝ vnū
posteri⁹ p dorsi muscl'os ptit̄: alind vo anteri⁹ ptēsu3 per
musculos segregat̄: q i directo ei⁹ sūt ⁊ supra ipm. Quītū
q̄3 par iter q̄rtā ⁊ q̄ntā egressū spōdilē: i tres diuidit̄ par
tes. Quaꝝ vna diafragmati dirigit̄. Alia vo muscul'q ca
put mouēt ⁊ collū: porrigit̄. Alia aūt ad musculos porten
dit̄ spatulaꝝ. Et sextū silr par iter q̄ntā ⁊ sextā nascit̄ spō
dilē. Septimū q̄3 iter sextā ⁊ septimā spōdilē orit̄. Octa
uu3 vo iter septimā spōdilē ⁊ octauā nascit̄: vbi colli spō
diles finiūt̄. Neruoꝝ vo ab his oib⁹ parib⁹ pcedētiū: qdā
p capitꝭ ⁊ colli musculos partiūt̄. ⁊ qdā p dorsi musculos
⁊ diafragmatꝭ: exceptꝭ his q ab octauo pcedūt pari: q̄ru3
nullus ad diafragma pueit: ⁊ qdā ad adiutoriū ⁊ ad bra
chiū vadūt ⁊ manū. Sexti q̄3 paris ptes qdā ad spatula
rū dirigūt̄ muscl'os. Alie adiutoriū mouēt. Alie vo supio
rib⁹ adiutorij ptib⁹ sensū pbēt. Septimi itidē parꝭ ptiu3
qdā muscul' mādāt̄ q sūt i adiutorio. Alie brachiū mouēt
alie quoq3 p adiutorij cutē dispgunt̄: sēsū ei dātes. Octa
ui q̄3 parꝭ ptes qdā p brachij cutē ptiūt̄ dātes ei sensum.
Alie vo ad brachij tēdūt musculos: māib⁹ motū pstātes.
Nonū iteꝝ par iter octauā ⁊ nonā egredit̄ spōdilem vbi
dorsi spōdiles initiū sumūt. Cui⁹ qdā ptes p musculos q
sūt i costis sepant̄. Alie vo p dorsi muscl'os partiūt̄. Que
dā vo ad manū descēdētes p eā segregant̄: sensū ei dātes
⁊ motū. Decimū q̄3 par iter nonā spōdilē exoritur ⁊ deci
mā: cui⁹ vna ps cuti trāsmissa adiutorij: dat ei sensu3. Re
liq̄ vo ps diuidit̄: cui⁹ qdā ps anteri⁹ pgressa p musculos
q sūt inter costas: ⁊ p musculos q vestiūt̄ sup pectus di
spartit̄ ⁊ alia ei⁹ ps p dorsi ⁊ spatulaꝝ musculos diuidit̄.
Et ad hūc qdē modū pgrediūt̄ ⁊ diuidūt̄ reliquoꝝ pa
riū nerui vsq3 ad decimūnonū. Par aūt vicesimū ē pmū:
cui⁹ nerui ab iferiorib⁹ dorsi spōdilib⁹ exeunt: ⁊ iter deci
mānonā ⁊ vicesimā egredit̄ spōdilē. Et ad hūc modū iter
spōdiles q̄nq3 oriunt̄ paria. Quoꝝ nerui qdā vadūt ante
⁊ p muscl'os q supponunt̄ vētri diuidūtur. Alia aūt p mu
sculos ptiūtur q sunt sup lūbos. Tertia aūt hoꝝ q̄nq3 pa
ria supiora: neruis q descēdūt a cerebro miscētur. Reliq̄
vo duo paria q̄ sub istis trib⁹ existunt ramos ex se mag⁹
mittūt: q ad crura dscēdētes. vsq3 ad pedū extremitates
pueniunt. Vicesimi āt q̄nti parꝭ nerui sunt pmi q a pmo
triu3 ossiu3 alahauis egrediunt̄. A scdo āt osse hoꝝ triu3
pariū scd3 exit: atq3 a tertio tertiū pcedit. Hec aūt tria pa
ria oia neruis miscētur: q ab iferiorib⁹ dorsi egrediunt̄:
q̄ru3 magna ps ad pedes descēdit. S3 tria paria simꝭ cu3
neruo pari carēte ab ossib⁹ alohosos exeūtia: ad virile mē
bru3: ⁊ ad muscl'os ani: ⁊ ad vesicā: ⁊ ad alia loca iferiora
his ptēduntur.

De venis. CAP. V.

Vene oēs a gibbosa epatꝭ pte oriuntur.
Epar.n. iteri⁹ cōcauū ē: exteri⁹
gibbosu3. Sup gibbosa3 vo ipsi⁹ pte3: qdā ma
gna orit̄ vena. Que qdē cū paꝝ elōgata fuerit:
i duas diuidit̄ ptes. Quaꝝ vna q̄ maior ē: ad i
feriores corpis ptes deriuat̄. vt oia mēbra ibi repta: ipsa
ibibat. Scda vo ad supioꝝ corpis mēbroꝝ ibibitionē su
pius vadit. Que vsq3 adeo sursu3 tēdit. quousq3 diafrag
mati cōtinuet̄: vbi ipsa i duas diuidit̄ venas. q̄ p diafrag
ma vt nutriāt ipm disgregantur. Que postea pforāt dia
fragma. Post cui⁹ pforatōe3: vene subtiles ab eis disgre
gate: pāniclo q pect⁹ i duas diuidit ptes: ⁊ cordis capsule
atq3 glādule q̄ a medicis vocat̄ moꝝ cōtinuātur. ⁊ p pdi
cta spargunt̄ mēbra: q̄ꝝ formas i sequētib⁹ demōstrabo.
Postea vo qdā magn⁹ ab eis separat̄ ramus: q vni duaꝝ
cordis auriculaꝝ dextre.s. cōtinuat̄: ⁊ in tres diuidit̄ par
tes. Quaꝝ vna dextrā cordis igredit̄ cōcauitatē: q̄ etia3
alia maior existit. Scda vo ea q̄ exteri⁹ sunt i cordis sup
ficie circuit ⁊ p ipm totū ptit̄. Tertia aūt iferiorib⁹ pecto
ris ptib⁹ ꝯiūgit̄: ⁊ mēbra q̄ ibi sūt nutrit. Que postq̄3 ptrā
sierit cor i rectitudinē porrigit̄: q̄usq3 ad furculas pectorꝭ
pueniat. In h āt itiere ramuscli ab ea subtiles i vnaquā
q3 duaꝝ segregāt̄ ptiū dextrorsū ⁊ sinistrorsū: q̄ mēbra q̄
i eoꝝ locātur rectitudinē vꝭ circa ipsos ibibūt. Exteri⁹ ēt
a se ramos emittit q muscl'os exteri⁹ i pdictoꝝ mēbroꝝ
rectitudie q̄ iteri⁹ sunt reptos humectāt: q̄ cū i rectitudie
asselle fuerit: ram⁹ qdā magn⁹ exteri⁹ ab ea egreditur: q
ad manū q̄ ē ex pte asselle illius ptēdit̄: q basilica nuncu
pat̄. Hec aūt cū in rectitudie fuerit medietatis que iter
duas existit furculas: q̄ lube vocātur i duas diuidit̄ ptes.
Quaꝝ vna ad dextrā pte3 alia vo ad sinistrā tēdit. Haꝝ
aūt vnaqueq3 i duas iteꝝ diuidit̄ ptes. Quaꝝ vna hume
ro supposita ad manū a pte siluestri tēdit: ⁊ vocat̄ cepha
lica. Alia vo vtriq3 i duas diuidit̄ ptes. Quaꝝ vna p ite
riores colli ascēdit ptes: quousq3 craneū ingredit̄: ⁊ ptes
mēbroꝝ cerebri ⁊ suoꝝ pāniculoꝝ ibidem reptas ibibit.
Et in trāsitu ei⁹ p collū vsq3 quo ad cerebrū igrediat̄: ra
mi ab ea subtiles diuidūtur: q mēbra in collo occulta hu
mectāt. Hec aūt vena guide3 occulta vocatur. Alia autē
manifesta ascēdit quousq3 p faciē: ⁊ caput: ⁊ oculos: ⁊ na
res diuidat̄: ⁊ mēbra hec oia nutriat: q̄ etiā guide3 mani
festa vocat̄. A vena vo humerali dum p cubitum trāsit:
rami qdam subtiles sepant̄: a qbus ea q̄ in adiutorio ex
terius sunt manifesta imbibunt̄. Simili quoq3 modo ab
assellata segregātur vena rami subtiles. q occultas adiu
torij carnes nutriāt. Et cum humeralis vena ⁊ assellata
ppe cubiti iuncturā veniūt: due ab eis separātur partes.
vna.s. ab assellata ⁊ alia ab humerali: ⁊ cōiunctim descē
dunt quousq3 vna ex eis fiat vena: que purpurea vocat̄.
Alia vero humeralis vene pars: ptēditur p manifestas
adiutorij partes: ⁊ sup focile altu3 transit: ⁊ vocat̄ hec fu
nis brachij. Assellate vero pars altera q̄ est inferioris lo
ci p parte3 brachij que est in pfūdo transit: que vsq3 adeo
ptenditur: quousq3 ad caput inferioris focilis pueniat:
⁊ fit ex vno suoꝝ ramoꝝ vena: que est iter mediū ⁊ auri
cularem: que saluatela vocatur. Pars aūt que ad corpo

ris inferiora descendit:sup dorsi spondiles trāsit.que de/scendendo inferius porrigitur:a qua rami egrediūtur:q ad renū fascias ꝛ suoꝝ pāniculoꝝ ꝛ ad mēbra que bis cir cūponunt tendūt:ꝛ ea nutriūt. A qua postea duo magni separant̄ rami:qui renum ingrediūtur cōcauitates: post quos duo alij reperiunt̄:q ad testiculos vadunt: deīceps etiā ab eadem in directo cuiusqꝫ spōdilis:duo alij separā tur rami:q ad vtraqꝫ ꝓcedentes latera: mēbra que circa ipsa sunt:que vel occulta sunt:vt matrix: vel vesica : vel manifesta sicut venter ꝛ ilia:humectāt. Que cū ad vlti maꝫ ꝓuenerint spondilem:in duas separant̄ partes:qua/rū vna ad dextrū pedem:ꝛ alia ad sinistrū tēdit:ꝛ ab his segregātur ꝑtes q̄ coxaꝝ nutriūt musculos:quaꝝ q̄dam sunt occulte:a q̄bus occulti nutriūt̄ musculi:q̄dā manife ste:q̄ manifestos humectāt musculos q̄ iteꝝ cū ad genu ꝓuenerit:in tres diuidit̄ partes:quaꝝ vna ꝑ mediū tran/sit:cui⁹ rami oēs cruris nutriūt musc̄los:q interi⁹ ꝛ exte/rius repiūt̄.alia vō ad ꝑtē cruris domesticā tēdit:q̄ vsqꝫ adeo tal'r īcedit:donec sup cauillā iteriorē apparere ici/piat:ꝛ tūc ex ea fit vena:q̄ saphena vocat̄.pars vō tertia: ad ꝑtem cruris siluestrē tēdit:q̄ sil'r occultat̄:quousqꝫ ad cauillā ꝓueniat exteriorē:q̄ ēt vena dr̄ sciatica. Ab vnaq̄/qꝫ aūt istaꝝ cū ad pedē ꝓuenerit sepant̄ partes q̄ ꝑ pedē segregant̄:quaꝝ ille q̄ in ꝑtib⁹ dictoꝝ minimi .s. ꝛ secūdi ab eo reperiūtur:vene sciatice ꝑtes sūt. ¶ Que vō in par tibus reperiūtur policis vene saphene sunt partes.

¶ De artarijs. CAP. VI.

Rtarie oēs a corde ꝓcedētes ab eius si/nistra oriūtur ꝯcauitate. Ab hac aūt due exeūt artarie:quaꝝ vna q̄ minor ē vna tātū velat̄ tunica.q̄ etiā aliaꝝ artariaꝝ duab⁹ tunicis gracilior existit. Hec quoqꝫ in vene es/sentiā trāsiēs:pulmonē ingredit̄ ꝛ ꝑ ipsuꝫ partit̄. Ab alia vō q̄ ml'to maior est:ī sua ꝑma egressiōe duo sepāt̄ rami: q̄ꝝ vn⁹ q minor est:ad dextrā cordis tēdit cōcauitatem. Alter vō ad ea q̄ circūquaqꝫ in cordis cōsistunt sup̄ficie trāsmittit̄.deinde igredit̄ ip̄m.ꝛ in ip̄o spargit̄. Hui⁹ aūt artarie pars q̄ p⁹ duoꝝ ramoꝝ p̄dictoꝝ sepatiōem ab ea remāsit in duas separat̄ partes:q̄ꝝ vna q̄dem ad iferio/res corpis descēdit ꝑtes. Altera vō supiora petit corporis Hec aūt ps supiora petēs:in ramos dispartit̄ ad vtraqꝫ tēdētes latera:q mēbris in ipsoꝝ ramoꝝ rectitudine exi stentib⁹ cōtinuant̄:vt calorē eis tribuāt nālem. Hi autē rami tādiu sic ꝓtēdūtur:donec in directo assellę existāt: vbi a p̄dicta artaria vnus egredit̄ ramus:q vna cū vena assellata ad manū vadit:ꝛ ꝑ ipsam diuidit̄: queadmodū venā diuidi diximus. Ab h̄ aūt ramo separant̄ rami: ad occultos ꝛ manifestos adiutoꝝ musculos tēdentes. Ip̄e tn̄ semp cooptus est ꝛ occultus:vsqꝫquo ad cubituꝫ ꝓue/nit:vbi in ml'tis corpib⁹ ipsius appet pulsus. Ipse quoqꝫ tādiu sub vena vadit assellata ei cōiūctus:donec sub cu/bito paꝝ descēdit. Dehīc vō īterius penetrat magl ꝛ dila tat̄:ꝛ separātur ab eo rami ad modū capilloꝝ subtiles:q brachij cōtinuāt̄ muscul:qd̄ tādiu fit donec magnā ꝑtrā/seat brachij partē. Post hec vō in duas diuidit̄ partes:q̄/rū vna supius trāsiēs focile:ad rascetā vadit:ꝛ hec ē arte ria quā medici tāgūt. Altera sil'r eius pars ꝑ focile transi ens iferi⁹ ad rascetā tēdit:que est minor artaria. He autē vtreqꝫ ꝑ volā partiūt̄:quaꝝ pulsus in dorso manus q̄nqꝫ apparet. Hec iteꝝ artaria quā corpis supiora petere di/ximus:cū ad locū q duaꝝ medi⁹ est furculaꝝ venerit in duas sepant̄ partes: quaꝝ vnaqueqꝫ in duas sil'r distri/buit partes. Quaꝝ vna guidez vicinat̄ occulte:ꝛ tamdiu ascēdit:donec craneum igrediat̄. In hoc aūt sui itineris ascēsu:rami ab ea separantur:q mēbris occultis ibi existen tibus continuātur:sicut in venaꝝ dixim⁹ tractatu. Sed cum craneū ingressa fuerit:mirabil'r ibi diuidit̄: ꝛ fit ex ea illud qd̄ rete sup cerebrū expāsum vocat̄. Qd̄ e st cor pus multi simile retibus:quoꝝ vnū alij supponit̄. Post/hui⁹ vō retis diuisionē adunantur ꝛ exeūt a p̄dicto rete due artarie eque magne vt erāt anteqꝫ in p̄dictū diuide/rent̄ rete:q̄ tūc substātiā igrediūtur cerebri:ꝛ ꝑ ip̄m sepa rant̄. Alia aūt duaꝝ istaꝝ pars:q̄ etiā minor est:supi⁹ ad faciei ꝛ capitis sup̄ficiē tēdit:vbi ꝑ mēbra diuidit̄ manife sta:sicut guidez māifesta. ¶ Cui⁹ q̄dez pulsus aliq̄n post aurē apparet:ꝛ ī tpe. Pulsus aūt q iuxta guidez apparet: nō est hui⁹ artarie pulsus:sed est maioris ꝑtl q̄ guidez cō/tinuat̄ occl'te. Et he due artarie:litbargice vocat̄. Pars aūt aliaꝝ duaꝝ cordis artariaꝝ: ad īferiores corpis de/scēdēs ꝑtes:sup dorsi spōdiles posita:descēdit īferi⁹: a q̄ iuxta vnāquāqꝫ spōdilē q̄dā sepant̄ rami:q̄ꝝ q̄dā dextror/sum tēdētes:ꝛ alij sinistrorsum:mēbris q̄ ī coꝝ locant̄ re ctitudīe:cōtinuant̄. Prim⁹ aūt ram⁹ ab ea egrediēs:ē ille q ad pulmonē vadit.p⁹ quē sūt alij q ad musc̄los iter co/stas existētes tēdūt. Post istos aūt sunt alij rami ad dia/fragma ꝓcedētes. Quos alij sequūtur:q ad stōm ꝛ epar: ꝛ splenē:ꝛ omētū siue reticulū:ꝛ itestina:ꝛ renes: ꝛ m̄rīcē ꝛ testic̄los:ꝛ vesicā:ꝛ ad v̄gā dirigūt̄. Quoꝝ ēt q̄dā adeo ꝓtendūtur:donec exteriorib⁹ muscul: q in hoꝝ repiunt̄ locoꝝ rectitudinē:cōtinuētur. Et cū oēs isti rami ad vl/timā venerit spōdilē:in duas sepant̄ ꝑtes:ad pedes d̄scē dētes:q̄ codē mō q̄ ꝛ vene diuidūtur:ꝛ nihil iterest aliud nisi qꝫ arterie ꝑ mēbroꝝ ꝓfunditatē vadūt:q̄ꝝ pulsus ī īguib⁹:ꝛ sb̄ cauilla iteri⁹ ꝛ exteri⁹:ꝛ ī pedis dorso ꝓpe ma gnā chordā appet. ¶ De figura cerebri. CAP. VII.

Erebrū vō ē solidū s3 q̄sdā h3 cōcauita tes q̄ ipsi⁹ dicūt vētric̄li. Et sūt s̄m Gal. q̄ttuor. Inter q̄s ēt q̄dā repiūtur trā/sit⁹:q̄b⁹ ab vno ī aliū ꝓueniri possit:q̄ꝝ duo in anteriori cerebri ꝑte statuūt̄: ꝛ vn⁹ in medio. ali⁹ aūt ī occipitio sistit̄:q̄ꝝ hec ē figura. Utrū apud istos trāsit⁹ q̄dā repiuntur ꝑtes:aptas h̄ntes figuras: ad h̄ vt apiat eos aliq̄n.ꝛ aliq̄n claudat. Duo q3 h3 additamēta: a duob⁹ āīriorib⁹ vētricul' exorta:q̄ mamillaꝝ capitib⁹ sīl'a:ad os qd̄ assimilat̄ colatorio tēdunt:q̄b⁹ sensus q dr̄ odorat⁹ ꝑficit̄. Hoc vō os multis ꝑforatū foramib⁹:non eq̄lib⁹ ī loco cranei vbi nares figūt̄ positū ē. ¶ Cerebrū q3 ꝑter supradicta duos h3 pāniculos: q̄ꝝ vn⁹ grossus ē: alter subtil'. Subtil' vō cerebro ml'tū viciat̄:ꝛ ī q̄busdā lo cis ei miscet̄. Grossus aūt craneo adheret:q ēt ī q̄busdaꝫ locis cerebro fit ml'tū vicin⁹:ꝛ ī duob⁹ locis ml'tū ꝑforat⁹ ē foramib⁹:q̄ꝝ vn⁹ ē iuxta foramē vbi nares craneo iun gūt̄:ꝓpe os qd̄ colatoriū noīat̄:ꝛ ali⁹ ē iuxta os ꝑforatuꝫ qd̄ ē ī palato. Per ꝑmū vō os qd̄ supiori nariū extremita ti cōiūgit̄:anterioꝝ vētric̄loꝝ sup̄fluitates.ad nares de/scēdūt. Per z⁹ aūt os qd̄ est in palato:medij vētric̄li sup̄/fluitates ꝛ posterioris ad os effluūt. Haꝝ aūt sup̄fluita/tū expulsiōe:cerebrū a multis malis egritudinib⁹ illesuꝫ cōseruat̄. Sub cerebro q3 ꝛ sub ei⁹ pāniculo grosso ē tex tura reti sīlis q̄ ex artarijs caput ascēdētib⁹ generat̄. A q̄ due vt iā dixim⁹ in tractatu arteriaꝝ arterie exeūt:q̄ pā/niculū itrātes grossuꝫ cerebro cōtinuāt̄. De ortu aūt ner uoꝝ a cerebro ꝓcedētiū sufficienter in neruoꝝ tractatu dixim⁹.

¶ De figura oculi. CAP. VIII.

Culus ex septē tunicis ꝛ trib⁹ cōponi in uenit̄ humorib⁹. Cuius q̄dē ꝯpo sitiōis modū nunc dicturi sumus. Neru⁹ nāqꝫ cōcauus q a cerebro ꝑmus egredit̄: ad sinum oculi tendens:craneū egredit̄. Hic aūt in suo exitu duob⁹ cerebri velat̄ pāniculis:q craneū egrediēs ad sinū ocularis ꝓuenit ossis:ibiqꝫ ab eo grossus separat̄ pāniculus:q in vestimētū ꝛ totius sup̄ficiei ocularis ossis

trāsit pāniculū. Hic aūt pāniculus a cirurgicis tunica vocatur sclirotica. Subsequēter q̄z a p̄dcō neruo pāniculus sepat̄ subtilis: q sub sclirotica in aliud trāsit vestimētū qd̄ secūdina vocat̄: eo q̄ secūdine mulierū sil'is existit. ¶ Dilatat̄ p̄terea neru⁹ ip̄e: ⁊ sub p̄dcis duob⁹ fit ex eo pāniculus qdā q retina vocat̄ tunica. In h⁹ āt tunice medio: qddā p̄terea molle gnāt̄ corp⁹ hūidū: qd̄ in colore vitro assimilatū vitre⁹ appellat̄ humor. In c⁹ sil'r medio aliud procreat̄ corp⁹ cū rotūditate qdaz: p̄ticipās latitudine: qd̄ q̄ in sua radiatione grādini sil'e ē: grādine⁹ vocat̄ hūor. Cui⁹ medietas p̄dcō vitreo circūdat humore: alia āt ipsi⁹ medietas: qdā circūdat̄ tunica. q̄ multū luminosa cū aranei tele sit similata aranea noiat̄ tela. Sup hāc āt qddaz liqdū locat̄ corp⁹: qd̄ q̄ albugini oui assilat̄: albugine⁹ dict⁹ ē humor: cui corp⁹ supponit̄ subtile: iteri⁹. vz. a p̄te hūorl albuginei rugosuz: exteri⁹ vo tensuz: c⁹ qdē color in corpibus diuersificat̄. Aliqn̄.n.ē m'ltuz niger: qn̄z min⁹: qn̄z ēt ē vari⁹. In h⁹ āt medio: in loco.s. vbi grādineo opponit̄ humori ē foramē: qd̄ qn̄z dilatat̄: qn̄z ↄstrigit̄: put grādineo humori cā luminis neciū fuerit: Cōstringit̄.n. cū lumē est multū: ⁊ dilatat̄ cū ē in obscuro. Hoc āt foramē ē pupilla. Predict⁹ vo pāniclus: vuea noiat̄ tunica. Huic vo tunice aliud qddā supponit̄ corp⁹ eā coopiēs: spissuz: durū: luminisq̄ puiū albi cōnu frustrulo sil'e: qd̄ cornea noiat̄ tūica: q̄ h̄z tunice sibi supposite colorē: colorat̄ q̄ vuea noiat̄: quēadmodū cū vitro in anulo iclūso aliqd supponit̄ a q̄ colorē suscipit: ⁊ sup istud sic vestitū: nō tn̄ sup totū: s̄z vsq̄ ad nigredinē oculi p̄tingēs: aliud locat̄ corp⁹ qd̄ ē durz ⁊ albi coloris: ⁊ ↄiūctiua vocat̄ tunica: q̄ ē id qd̄ in oculo albū apparet. Tunica āt ista ex cute q̄ exterius supponit̄ craneo nascit̄. Cornea vo a sclirotica orit̄ tunica. Uuea aūt nascitur a secundina. Et aranea tela: ex retina pcreatur.

¶ De figura nariuz. CAP. IX.

Narium foramia ascēdēdo in duas sepantur p̄tes. Quoꝝ vnū interius ad oris tēdit extremitatē: aliud vo supius vsq̄ ad os qd̄ assilat̄ colatorio porrigit̄. Qd̄ añ duo cerebri additamēta mamillaꝝ silia additamētis positū est: p hūc trāsitū fit odorat⁹. S̄z p p̄mū foramē qd̄ oris ↄiūgitur extremitati solita aerl p̄uenit attractio: nō illa q̄ qn̄q̄ solet fieri ore.

¶ De forma bucini aurl. CA. X.

Auris foramē in osse duro qd̄ vocat̄ petrosū iuenit̄. Hoc āt os valde tortuosuz ē: ⁊ m'ltas h̄z reuolutōes. Et tal'r p̄tēdit vsq̄ ad neruū q̄nti paris qd̄ a cerebro exorit̄: p quē fit auditus.

¶ De figura lingue. CAP. XI.

Lingua āt ē caro mollis ⁊ alba q̄ m'ltl paruis circūdat̄ venis in q̄b⁹ existit sanguis. Q̄obrē ei⁹ color in rubrū mutat̄. Sub p̄te vo ei⁹ iferiori vene sūt ⁊ artarie m'lte: ⁊ nerui m'lti: q̄ꝝ oiūz magnitudo ligue supat mensurā. Sūt ēt sub ea orificia duo a q̄b⁹ egredit̄ saliua: q̄ vsq̄ ad carnē glādosā ⁊ mollē ppe ligue radicē positā p̄tēdūtur. Hec āt caro saliuaz gnāns noiat̄: ⁊ duo sil'r p̄dcā orificia saliuā emittētia vocant̄. Per ipa.n. duo hūor nālis in ligua ⁊ in eis q̄ sūt circa ipsaz remanet.

¶ De formis gutturis ⁊ oris. CAP. XII.

Oris extremitas ad duo tēdit foramīa. q̄rū vnū qdē qd̄ añri⁹ locat̄: trachea ē arteria: qd̄ a cirurgicis p'lmōis d'r canalis. Alteꝝ vo posteri⁹ ad p̄tē colli sup ei⁹. vz. spōdiles positū: meri vocat̄: p qd̄ cib⁹ trāsit ⁊ pot⁹. Per tracheā vo arteriā nō trāsit nisi aer q attrahit̄ ⁊ emittit̄ p anhelitū. Cui cooptoriū ipi ↄnexū fcm̄ ē qd̄ cā cū cib⁹ traycit̄ cooprit. Qd̄ iō fcm̄ ē: ne aliqd eoꝝ q̄ trayciūt ipaz igrediat̄. Nā cū ipaz aliqd igredit̄: hoi estuatio accit: ⁊ nocia dispō sil'is dispōni q̄ accit alicui cū i narib⁹ aliqd pōit̄: vsq̄ q̄ sternutatio icipiat. Eodē q̄q̄ mō estuat p'lmo: ⁊ fit in eo tussis fortis: q̄usq̄ illd qd̄ i trachea ē arteria piectū fuerit. Ista āt mēbroꝝ dispō: valde bn̄ fcā ē. q̄ p h̄ foramē ad p'lmonē fit trāsit⁹: cūq̄ p'lmo nutricatōis istr̄z nō sit: s̄z attrahēdi aerē: nec iferi⁹ pforat⁹: vn̄ si i ip̄z aliqd caderet: aerl attractio angustaret̄: nec̄e fuit vt custodiret̄. Fuit itaq̄ satl ↄgrue p̄munitū: ne istud accidere poss̄z nisi raro. Qd̄ tc̄.s. accit cū hō aut tussit: aut clamat: aut loq̄t̄: ⁊ traycit cibū: ⁊ sil'r attrahit aerē. Qd̄ cū accit: nō q̄escit tussiēdo: dōec totū illd expellat̄. In h̄ q̄z loco: vocis istr̄z fcm̄ fuit. Uox.n. ex aere gnāt̄ attracto q ē ei⁹ mā. In h̄ itaq̄ loco: istra ad vocis gnātionē apta fcā fuerūt: nō ad vni⁹ solū vocis gnātionē: s̄z ad oēs ei⁹ gnāndos modos. Quoꝝ vnū ē istr̄z qd̄ epiglotis vocat̄: q̄ ex trib⁹ tal'r ↄponit̄ cartilaginib⁹ vt ad vocis gnātiōez sit apta. Aliō vo ē corp⁹ qddā qd̄ ligue assilat̄ fistule: qd̄ oib⁹ alȳs vocis istr̄is nobili⁹ existit. Alia āt sunt muscl'i m'lti ad gnāndos mot⁹ apti: q i h̄ loco s̄t nec̄ȳ: p q̄rū diuersitate figuraꝝ: diuersi vocl p̄ueniūt modi. Dia āt mēbra h̄.s. trachea arteria: ⁊ canales p'lmōis: ⁊ tot⁹ ēt pulmo: pect⁹ q̄z totū cū oib⁹ suis muscl'is suisq̄ pāniclis: ⁊ diafragma: pp aeris attractiōez fcā sunt. Postea vo ab attractiōe aeris p epigloti: ⁊ corp⁹ ligue fistule assilatū: p̄uenit vox. Post h̄ āt toni: ⁊ loq̄la auxilio ligue: ⁊ labioꝝ: ⁊ dentiuz: ⁊ omniuz eoruz que sunt in ore perficiuntur.

¶ De figura pectoris ⁊ pulmonis. CAP. XIII.

Concauitas toti⁹ vētrl q̄ a furcl'is vsq̄ ad duo ancaꝝ ossa iuenit̄: i duas magnas sepat̄ p̄tes: q̄rū vna q̄ supior ē: p'lmōez ↄtiet ⁊ cor. Altera vo q̄ ē iferior: stōm cōtinet: ⁊ itestia: ⁊ epar: ⁊ splenē: ⁊ fel: ⁊ renes: ⁊ vesicā: ⁊ m̄ricē. Has āt ↄcauitates: qddaz sepat corp⁹ qd̄ diafragma nūcupat̄. Diafragma qdē icipit a capite toracl: ⁊ ex trāsuerso tēdit iferi⁹: ad vtrūq̄ lat⁹: dōec duodecie spōdili ↄtinuat̄ dorsi: sepans ea q̄ supra ip̄z sunt: ab his q̄ sunt sub ipo. Supior q̄z ↄcauitas i duas iteꝝ distribuitur p̄tes q̄s ali⁹ pāniclus distiguit diafragmati sil'is: tēdēs p mediū eoꝝ: q̄usq̄ dorsi ↄtinuat̄ spōdilib⁹. Et fit haꝝ triū ↄcauitatū figura tal'. ¶ Tota vo supior ↄcauitas pect⁹ vocatur: c⁹ supior termin⁹ sūt furcl'e: iferior vo diafragma vētrē i latitudinē diuidēs. Et h̄ quā diximus: ē pectoris figura. P'lmōis āt canalis ab oris: vt dixim⁹ extremitate icipit. Qui cū ad locū q̄ ē sub furcl'is p̄uenit: in duas diuidit̄ p̄tes. Quaꝝ vnaq̄q̄ iteꝝ i m'ltas sepat̄ p̄tes: iter q̄s caro q̄ ē in p'lmōe texit̄ ⁊ solidat̄. Et ex istis canalib⁹ q sic diuidunt̄: ⁊ ex venis ēt q̄ ad eas veniūt necnō ex cānc q̄ eas circūdat: corp⁹ gnātur pulmōis. Cui⁹ vna medietas i ↄcauitate pectoris dextra: altera vo i sinistra locat̄. Altera āt trachea: ex cartilagib⁹ duas ipfecti circl'i hn̄tibus p̄tes ↄponitur: q̄ꝝ extremitates pāniclus mollis h̄z rectā icedēs lineam ↄtinuat: vt in hac appet figura. ¶ Inter istos vo anulos: molles ↄtinuātur pānicl'i: ipi vo ānuli duri sūt ⁊ cartilaginosi. Pars āt ānuloꝝ gibbosa exteri⁹ i p̄te corpis manifesta ponitur: q̄ ēt manu tāgi pōt. Pāniculus vo h̄z rectā lineā icedēs: meri ↄiūgitur. Q̄ si tu imaginat⁹ fueris duas canulas parū longas: ex vna quarum tertiam scindendo auferas partem: ⁊ postea scissure locum pergameno claudas: cui in longitudine cannam aliam integram adycias: perficietur visio: qua trachee arterie ⁊ meri ↄiunctionis forma intelligi potest. Tota autē superior concauitas nō ob aliud est: nisi vt aer attrahatur. Pectus eni cū dilatat̄ dilatatur ⁊ pulmo. Et cum pulmo dilatatur: exteriorē attrahit aerē: ⁊ fit vna duaꝝ p̄tiū anhelit⁹: q̄ ē aerl attractio. Postea vo ↄstrigit̄ pect⁹ cū q̄ ↄstrigit̄ ⁊ pulmo: ⁊ fit ↄstrictiōe ei⁹ acris expulsio: q̄ ē anhelit⁹ ps scda. Exterioris āt aeris attractio: ⁊ ipsi⁹ expulsio: ad cordis euētationez fuit

necia. Pars.n.attracti aeris p foramia q̃ iter pulmoné et cor existũt:ad cor vadit:q cũ calefact⁹ fuerit:nece ẽ expelli ⁊ mutari:iõq3 pect⁹ ↄstrigit ⁊ pulmoné:q cõstrict⁹ aerez expellit. Iterũq3 dilatat̃ pect⁹:⁊ dilatat pl'moné:q dilatatus:aliũ attrahit aeré:quéadmodũ fit in follib⁹ qb⁹ euetatur ignis:q cũ dilatant̃:aere iplent̃:⁊ cũ cõstrigũt̃ ab aere euãt̃. ¶ Iõq3 pect⁹ in lõgitudie i duas diuisũ fuit ↄcauitates:⁊ in vnaquaq3 eaꝝ pl'mõis medietas locata fuit: vt anhelit⁹ duo hret istra:q̃ten⁹ si vni aliqd malu3 cõtigeret accñs:cũ alio ad id qd nece ẽ tpari possz: qd sil'r i oclis factũ fuit. Actio.n.h.s.anhelit⁹ p suc nobilitatis vehemẽtiã: ⁊ vehemẽtiã necitatis ipsi⁹ vt vita pduret: vt ml'tũ ↄfuaret neciũ fuit. Qd p certo bñfactũ fuit. Pectori.n.sepe accidit pcussio:ex q̃ vna ei⁹ pforat̃ cõcauitas: sed cũ alia ad anhelitũ pficiẽdũ:h3 q ei neciũ ẽ tẽpat̃. Duo vo ei⁹ latera si fuerit pforata:aial non diuti⁹ viuere poterit: q3 illud qd suffocat̃. ¶ S3 qr trabea arteria a parte occulta meri adiũcta fuit:qd ẽ foramẽ p qd cib⁹ trãsit ⁊ pot⁹:iõ pãniculus mollis a pte pdci meri posit⁹ fuit:vt cũ meri eã pp nimiã ↄpsserit repl'oné:cedat ei:⁊ nõ angustet̃ meri. Et nisi vellem⁹ h⁹ libri mẽsurã ↄfuare:in istoꝝ mẽbroꝝ formis: ⁊ in ipsoꝝ iuuamẽtis:vba ãplificarem⁹. Qd deuitãtes sũmã ↄphẽdẽdo:vboꝝ breuitati isistim⁹ inq̃tũ possumus.

¶ De figura cordis. CAP. XIIII.

Cor in figura sua pinee assil'at̃. Cui⁹ qdé caput tornatile:qd q̃dã mõ acutũ ẽ:ad iferiora corpis tẽdit. Ei⁹ vo radix supi⁹ est. Cor aũt capsulã h3:q̃ ex spisso ↄstat pãniculo ip3 circũdãte. Hec aũt nõ total'r:s3 tm̃ ppe suã radicẽ ei ↄtinuatur. Cor ãt in medio pectoris positũ ẽ. Cui⁹ qdẽ caput tornatile:ad sinistrã parũ declinat ptẽ. A q̃ mag tm̃ exorit̃ arteria. Uñ ẽt pl'ius i sinistra magl appet pte. Duos pterea magnos ẽt h3 vẽtriculos:q̃rũ vn⁹ i dextro ẽ latere: alter i sinistro. Inuenit̃ ẽt iuxta originẽ vel radicẽ suaz qddã qd cartilagini assil'at̃: qd q̃si toti⁹ cordis ẽ basis. Inter dextꝝ aũt vẽtriculũ ac sinistrũ:q̃dã repiunt̃ foramia. Hoꝝ autẽ vẽtriculoꝝ dexter:duo h3 orificia. Quoꝝ vnũ est p qd vene q̃ oriunt̃ ab epe igrediunt̃:⁊ p qd sãguis ad dextrũ cordis trãsit vẽtriculũ. ¶ Sup qd ẽt os tres pãnicl'i existũt: q̃ꝝ icessus de foris icipiẽs:iteri⁹ ↄplet̃. Qd iõ fuit:vt reflectãt̃ ad illd qd igredit̃. Alteꝝ vo os vene ẽt ẽ os:q ab h vẽtriculo pulmoni ↄtinuat̃:q̃ ẽt cũ sit vena ⁊ nõ arteria sue tñ tunice g̃sse sũt ⁊ spisse. Q̃obrẽ ab anatomicis vena vocat̃ arteriata. Arteriarũ.n.tunice g̃ssiores sũt ⁊ duriores ⁊ spissiores tunicis venaꝝ. Qd iõ sic eẽ debuit:qr arterie assidue mouent̃:q̃diu hõ viuit:ex q̃ motu si ↄtingeret eas rumpi mai⁹ seq̃ret̃ nocumẽtũ q̃3 ex venaꝝ ruptura. Super h aũt os a q̃ pdcã pcedit vena:panniculi tres locant̃. q̃rũ icessus ab iteriori icipiẽs:foris fruit̃:ad h vt redeant ⁊ reflectant̃ ad id qd a corde egredit̃. ¶ Uẽtriculus ide sinister:duo h3 orificia. Quoꝝ vnu3 ẽ os magne arterie a q̃ toti⁹ corpis oriunt̃ arterie. Sup h q̃3 os:tres pãnicl'i repiunt̃:q̃rũ icessus ab iferiorib⁹ icipiẽs:foris finit̃:ad h vt redeãt ⁊ reflectant̃ ad id qd a corde egredit̃ de spũ ⁊ sanguie. Aliũ vo ẽ os vene q̃ ad pulmonẽ tendit:⁊ in q̃ aeris ẽ penetratio:p qd a pl'mõe aer ad cor transmittit̃:sup qd ẽt duo repiunt̃ pãniculi:q̃ꝝ icessus de foris icipiẽs:interius ↄplet̃:ad h.s.vt apiant̃ ⁊ apti fiãt vt aer p eos ad cor itrare possit. Duoq3 pterea h3 additamenta auriculis similia: quoꝝ vnũ ẽ dextrũ aliud sinistrũ. Pulmo q̃3 cor ẽ cooperiẽs:phibẽs ne ossa pectoris añriora ipm tangant.

¶ De figuris meri ⁊ stomaci. CAP. XV.

In pcedẽtib⁹ iã ẽ oñsu3 in oris extremitate duos eẽ meat⁹. Quoꝝ vn⁹ vt aer ad pulmonẽ trahat̃ fact⁹ ẽ q ẽt trachea ẽ arteria. Alter vo vt comesta ⁊ bibita p ipm ad stomacum trãseant:q ẽ meri. Meatus aũt h q meri vocat̃:sup colli spõdiles retro posit⁹ ẽ. Qui iferius descẽdẽdo vadit donec pforat diafragma: sp exñs ligat⁹ cũ spõdilib⁹ pãniculis qbusdã. Qui postq̃3 pforauerit diafragma dilatat̃:⁊ gnãt̃ ex eo mẽbꝝ qd vocat̃ stõus:q etiã post pdcã3 pforatiõe3 diafragmatis:in ptẽ parũp iclinat̃ sinistrã. Uñ os stõi ad sinistrã ptẽ iclinatũ repit̃. Ipsi⁹ vo fundus:ad dextrã iclinat̃ ptẽ. Et si tu imagiat⁹ fueris cucurbitã rotundã lõgi colli supius:cui ab iferiorib⁹ aliđ cõtinuet̃ collũ erit sic videres stõi ⁊ meri figurã. Stomac⁹ preterea a pte q̃ ẽ in pte dorsi:ẽ aliq̃ztulũ lat⁹. Cui⁹ vnũ caput qd ẽ supius:est meri:alteꝝ vo qd est iferi⁹ pncipiũ ẽ itestinoꝝ. Et est ligat⁹ cũ spõdilib⁹ ⁊ alys viscerib⁹ ligamẽtis firmis:q̃ ea firmiter tenẽt. Firmitudo aũt ligationis ⁊ sustẽtatiõis oĩu3 interioꝝ ẽ put eoꝝ expetit nobilitas: ⁊ eis neciu3 fuit:⁊ timor sup ea ad vltimũ put eoꝝ misert⁹ ẽ ẽs. Meatus aũt stõi q ẽ iferius:portonariũ vocat̃. Qui postq̃3 cibus in stõ adunat⁹ fuerit:ↄhit̃ ⁊ claudit̃ in tm̃ q nihil ab eo ẽt aq̃ egredi põt: donec digõ ↄpleat̃ vel cibus corrũpat̃:deide apit̃ donec qd in stõ ẽ ad itestina currat. Et loc⁹ qdẽ h vt pdcm̃ ẽ:ortus itestinoꝝ pncipiũ est. Stõi q̃3 corp⁹:ex trib⁹ ↄponit̃ tunicis:q̃ꝝ vna villos suos in lõgitudie h3 trãseuntes. Alia vo eos h3 in latitudinẽ tendẽtes. Tertia vero h3 eos obliq̃ ex transuerso transeuntes: quoꝝ iuuamẽta longũ est p singula narrare.

¶ De figura intestinoꝝ. CAP. XVI.

Intestina ex duabus tunicis ↄponi reperiũt̃. Sup iteriorẽ vo tunicaz: viscositas q̃dã adherẽs repit̃: sic stagnatio. Intestina vo oĩa sex tm̃ sunt. Quoꝝ tria supiora st̃ gracilia:⁊ alia tria q̃ sunt iferiora sunt g̃ssa. Graciliũ aũt pmũ est itestinũ qd iferiori ori stõi ↄtinuari inuenit̃:qd ẽt duodenũ noiat̃:h aũt aliđ seqt̃ itestinũ: qd vocat̃ ieiunũ. Que duo itestina erecta stãt:⁊ i lõgitudinẽ extẽdũt̃ corpis. Orificia tñ p q̃ epi vehit̃ nutrimẽtũ:pl'a i isto sũt itestino.s.ieiuno:q̃3 in alys:q̃ in epis tractatu noiabuntur. ¶ Predcm̃ vo itestinũ seqt̃ qddã aliđ:qd iuolutũ vocat̃:qd ml'tis iuolui iuolutiõib⁹ iuenit̃. Hoꝝ aũt triũ itestinoꝝ ãplitudo portonary ãplitudini in magnitudine reperit̃ eq̃ri. ¶ Post h vo aliđ seqt̃ itestinũ: qd monoculũ vocat̃. Hoc aũt ẽ itestinũ ãplũ vnu3 tm̃ hñs foramẽ:ac si eẽt sacc⁹:vl' marsupiũ. H3 q̃q3 os vnu3 p qd illud qd hora vna igredit̃:alia egredit̃ hora:qd ẽt i dextro locat̃ latere. ¶ Post istud ãt ↄtinuo seqt̃ itestinũ q colõ vocat̃: c⁹ qdẽ pncipiũ i dxtro existit latere:s3 ip3 p latitudinẽ vẽtrl vsq3 ad lat⁹ sinistrũ porrigit̃. Post h aũt rectũ seqt̃ itestinũ:in q̃ cũ ãplã hẽat ↄcauitatẽ:coll'r sterc⁹: quẽadmodũ in vesica adunat̃ vria. Hui⁹ ãt itestini extremitas an⁹ ẽ:sup quẽ ẽ musclus phibẽs exire sterc⁹: doec ðsideriũ adsit qd ip3 soluat.

¶ De figura epatis. CA. XVII.

Epar in dextro latere positũ sub costis superiorib⁹ q̃ sũt posteri⁹ locat̃. Cui⁹ qdẽ figura ẽ lunaris:qd iteri⁹ a pte stõi cõcauu3 cernit̃. H3 pterea additamẽta q̃dã:q̃ q̃nq3 quatuor q̃n3 gnq3 iueniũt̃: qd ẽt dextrũ lat⁹ stõi cõplectitur. A parte aũt diafragmatis inuenitur eius gibbositas:⁊ est ligatu3 ligamentis que continuant epar panniculo qui est super ipsum. Ex huius autem concauitate canalis quedam nascitur que porta vocatur epatis: cuius figura vene tenet similitudinem:sanguinem vero non retinet. Hec autẽ canalis in multas separatur partes: quarũ vnaq̃q3 iteꝝ tandiu in multas separat̃ partes:quousq3 diuisiones recipiat ifinitas. Quaru3 multe diuisiones ad inferiora tendunt stomachi: et multe istarum ad duodenum:⁊ diuisiones multe ad ieiunum vadunt: ⁊ sic etiam ad alia protenduntur intestina:donec ad intestinum per

ueniũt rectuʒ:Et ista q̃dẽ sũt orificia q̃ noiauim⁹: p q̃ nutrimẽtũ epi attrahit̃:q̃ i suo trãsitu nõ cessat ire dõec ex strictiori ad locuʒ ãpliorẽ:dõec aggreget̃ i canali q̃ est epatis. porta. Predictus autẽ canalis in iteriori epis pte: in ptes ad modum capillorum subtiles diuiditur: in quibus nutrimẽtũ qd̃ fuit tractũ ad epar dispartit̃:⁊ a cãne epis tãdiu cogit̃:dõec sãguis fuit. A gibbo vo̾ epis quedã magna exorit̃ vena:a q̃ oẽs toti⁹ corpis vene originẽ sumũt:quẽadmodũ i venaꝝ diximꝰ anathõia. Hui⁹ q̃ʒ vene radix in ptes ad modũ capilloꝝ sbtiles segregat̃:q̃ ptib⁹ a foramine qd̃ vocat̃ porta segregat) ꝯiũgũt. Et sic fit vt sãguis a diŝiõib⁹ porte ascẽdẽs ad ptes vene q̃ a gibbo orit̃ trãseat: g postq̃ i ptib⁹ a gibbo veniẽtib⁹ fuerit:tãdiu de graciliori pte ad ampliorẽ trãseũdo eleuat̃:donec tot⁹ sanguis in vena q̃ de gibbo egredit̃ epis congregetur.

¶ De figura splenis. CAP. XVIII

Splen fʒ suã figurã long⁹ ẽ. Qui i sinistra posit⁹ pte q̃busdã nectit̃ ligamẽtꝭ:q̃ pãniclo q̃ ẽ sup eũ ꝯtinuat̃. Et ab vna pte adheret stõ:ab altera vo̾ costis dõsi ꝯtinuat̃. A quo duo exoriũt̃ pori:q̃ꝝ vn⁹ ad os stõi:alter ad epis tẽdit ꝯcauitatẽ.

¶ De figura fellis. CA. XIX.

Fel sup epar locatũ:duos sil̾r hʒ poros. Quorũ vn⁹ ad epis vadit ꝯcauitatẽ: alter vo̾ i ptes separ̃ q̃ ad supiora tẽdũt itestia ⁊ ad fundũ stõi.

¶ De figura renũ. CA. XX.

Renes circa epar ab vtraq̃ pte spondiliũ dorsi positi sũt. Quoꝝ dexter altiorẽ tʒ locũ. Unusq̃sq̃ aũt eoꝝ duo hʒ colla: q̃ꝝ vnũ a latere i q̃ ẽ:ad magnã q̃ ẽ i gibbo epis venã tẽdit. Alteꝝ vo̾ iferi⁹ descẽdit:dõec vesice mirabil̾r cõtinuet̃. Ista ãt q̃ ad vesicã dscẽdũt:pori vritides sũt: ⁊ vocant̃ emũctoria.

¶ De figura vesice. CAP. XXI.

Vesica vrie ẽ vas:⁊ ipi⁹ receptaculũ q̃ iter femur locata ⁊ anũ ex duab⁹ ꝯpõit̃ tunicis. Sup os vo̾ ei⁹:q̃dã sũt muscl̃i q̃ ipʒ cõstrigũt:⁊ phibẽt ne vria a vesica inuoluntarie egrediat̃:dõec volũtas eã dimittat. Ad vesicã vo̾ a renib⁹ p duo colla pfluit vria q̃ emũctoria vocari diximꝰ. Que cũ ad vesicã pueniũt vnã pforãt tunicaꝝ:⁊ postea iter duas ipsi⁹ trãseũt tũicas:dõec ad collũ pueiãt vesice:vbi aliã pforãtia tũicã:ad vesice descẽdũt ꝯcauitatẽ.

¶ De dicẽdis sũmis ⁊ collectionibus vtilitatis instrumentoꝝ nutricationis. CAP. XXII.

Ut supra psũ tact⁹ q̃ oĩb⁹ mẽbris ẽ cõis: gustãdi psũ hũit ppriuʒ. Qd̃ iõ fuit:vt iter ea q̃ suauitatẽ ⁊ delectatiõeʒ afferũt ⁊ ea q̃ horribilitatẽ discernat. Res.n. delectationẽ afferẽtes pl̾s alijs nutriũt ⁊ pficiũt. Ligua q̃ʒ pter magnũ iuuamẽtũ qd̃ i loq̃le formatõe tʒ:cibũ cũ masticatur i ore reuoluit:put ẽ neĉe dõec eq̃l̾r molat̃. In q̃ molẽdi arijs man⁹ silitudinẽ tʒ: q̃ ea q̃ molitiõi sũt neĉia reuoluit. ¶ Dẽtes q̃ʒ tripl̾r sũt. Eoꝝ.n.q̃dã sũt ad icidẽdũ apti de q̃b⁹ q̃dã dñr duales:⁊ dñr icisores alij q̃drupli. Alij vo̾ fci sũt vt ad aliq̃ ꝯfrigẽda apti eẽnt:⁊ ipi sũt canini. Alij ãt vt apti fierẽt ad molẽdũ:⁊ sũt molares. Est pterea in dẽtib⁹ q̃ddã qd̃ mirabili ẽ ascribẽdũ sapie dei.s.qd̃ icisores et q̃drupli sibi adiuicẽ obuiãdo cũ neĉe fuerit se tãgũt. Qd̃ tñc ꝯtigit cũ aliq̃d fuerit mõdẽdũ vl̾ molẽdũ:qd̃ nullo⁹ fieri possʒ:nisi iferior mãdibl̾a tãdiu pcederet añrius: dõec dẽtes iferiores supiorib⁹ obuiare possint vt i rectitudine iũgant̃. ¶ Cũ ãt cib⁹ masticãd⁹ vl̾ molẽd⁹ fuerit:mãdibula iferior ad locũ suũ redit:⁊ icisores ⁊ q̃drupli iferiores:iteri⁹ trahũt̃:⁊ supiorib⁹:vt p⁹ ñ occurrũt. Et accidit cũ hʒ vt molares supiores sꝫ iferiores cadãt cũ neĉe fuerit. Qd̃ tñc accit cũ masticãdũ fuerit. Impoſſe.n.erat vt duales ⁊ q̃drupli supiores suis occurrẽdo iferiorib⁹ iũgerent̃: ita q̃ molares sibiiuicẽ obuiarẽt:qd̃ eis accidit cũ aliq̃d frãgit̃. Molariũ pterea radices:alioꝝ dẽtiũ radicib⁹ pl̾es sũt: q̃ ipoꝝ actio ml̾ta ẽ ⁊ lõga. Molares ẽt q̃ sũt supi⁹: pl̾es hñt radices:q̃ pẽdẽt. ¶ Maxia q̃ʒ adhibita ẽ cautela ne aliq̃d eoꝝ q̃ cõedunt̃:tracheã igrediat̃ arteriã: sic supi⁹ fuit oñsuʒ. In hora trãsglutiẽdi meri descẽdit iferi⁹:⁊ epiglotis eleuat̃ supi⁹.⁊ tñc trachee artarie suũ optie adheret cooptoriũ:⁊ tal̾r qd̃ ẽ trãsglutiẽdũ sup pdci dorsuʒ trãsit cooptoꝝ:dõec puenit ad meri. ¶ Sʒ postq̃ ad stõʒ descendit qd̃ cõedit̃:stõus ipʒ circũdat ⁊ portõariũ claudit̃. Qd̃ ẽt sic mãet:dõec digõ ꝯpleat̃. Ipe ẽt stõus a pte dxtra ab epe:⁊ a sinistra a splene añri⁹ vo̾ a girbo:⁊ posteri⁹ a carnib⁹ dorsi circũdat̃. Que oĩa iccirco sũt circũposita: vt calõ retieat̃:⁊ vt ipʒ stõʒ ml̾tuʒ calefaciãt. ¶ Cib⁹ ãt i stõ tal̾r morãs tãdiu digerit̃:donec succo assil̾et̃:q̃ p pdcã orificia q̃ ad epar tẽdũt:ad epar trãsire fit apt⁹. Que iõ ml̾ta fuerũt:q̃ si vnũ tm̃ eẽt:⁊ ad vnũ solũ iret locũ: dficeret ei qd̃ ex cibo descẽdit a loco:⁊ egrederet̃ pditũ vñ magnũ seq̃ret̃ nocumẽtũ. Quãobrẽ pdcã orificia ml̾ta fuerũt: q̃ maiori ꝯcauitatũ itestinoꝝ pti ꝯtinuant̃: vt qd̃ p vnũ de pdictis orificijs pterierit:ab alio trahat̃. ¶ In itestis q̃ʒ fuerũt ml̾te reuolutiões:vt qd̃ cõedit̃ tãdiu teneri possit donec tota succositas q̃ ẽ i ipo abstrahat̃:⁊ cib⁹ ñ cito elabatur. Actio vo̾ h.s.attrahẽdi:in itestĩo ppe ꝯplet̃:qd̃ monoculũ vocat̃. Qd̃.n.ab isto egredit̃ itestio:nihil in se retinet qd̃ ad nutriẽduʒ valeat. Nã putredo ml̾tuʒ in eo pualet. ¶ Et q̃ qd̃ ad epar trahit̃:ipi⁹ carne tãdiu cogit̃ dõec i sanguinẽ trãsit. Et neĉe fuit vt qd̃ attrahit̃ tãdiu disptiat̃:donec pua ei⁹ q̃ttitas a ml̾ta epis carne circundet̃: q̃tin⁹ ei⁹ ꝯuersio velox fit ⁊ facil̾:iõ canalis q̃ porta vocat̃ epis:cui q̃cq̃d trahit̃ ad nutriẽdũ adiũgit̃:⁊ i ptes minutas i epis ꝯcauitate separ̃. Qd̃ sil̾r fcm̃ ẽ:vt qd̃ attrahit̃ in sanguinẽ velociter ⁊ facile ꝯuertat̃. Et q̃ membra nutriri ⁊ augeri absq̃ sãguie mũdo ⁊ ꝯueniẽte ñ pñt:cuʒ sãguie ãt sil̾ due gnãnt̃ supfluitates:q̃s ñ gnãri:tñc ipoſſe ẽ:eo q̃ in oĩb⁹ coctiõib⁹ ⁊ digõnib⁹ sic fieri ꝯuenit:q̃ꝝ vna feci assil̾at̃:altera spume sil̾is iuenit̃:neĉe fuit vt sãguis ab illis mũdaret̃ Quapp fcm̃ fuit fel:hñs collũ tãdiu ptẽdẽt dõec epis ingredit̃ ꝯcauitatẽ:p qd̃ col̾a trahit̃ rubra:q̃ sil̾ cũ sãguie generat̃. ¶ Splen q̃ʒ creat⁹ fuit:hñs sil̾r colluʒ ad epar tẽdẽs:q̃ alia attrahat supfluitas:ex q̃ col̾a gnãt̃ nigra. Remanet ḡ sãguis tñc mũd⁹ nihil i se de col̾a rubra vel nigra hñs nisi qd̃ ẽ neĉe:subtilior tñ est: q̃ neĉe sit. ¶ Qʒ igr̃ vt aq̃sa supfluitas q̃ i eo remãsit:ab ipo expellat̃ qd̃ tãdiu faciẽdũ ẽ:dõec ḡsitiẽ hẽat q̃ ad carnẽ gnãndã apt⁹ fiat. Quobrẽ fci fuerũt renes ab vnoq̃ʒ q̃ꝝ collũ lõgũ ptẽsuʒ fuerit:tẽdẽs ad venã q̃ ẽ i gibbo epis. A q̃ loco aq̃suʒ qd̃ ẽ in sãguie añq̃ sãguis eleuet̃ ⁊ ibibat mẽbra: p pdcm̃ trahit̃ collũ. Cũ vo̾ sãguis a trib⁹ pdcis purgat⁹ fuerit supfluitatib⁹:sua tñc ꝯpleta erit mũdificatio:⁊ erit apt⁹ nutrire mẽbra ⁊ augmẽtare ea put eis ꝯueniẽs fuerit. Et tu scies magnitudinẽ iuuamẽti qd̃ hꝫ ex purgatõe sãguis ab istis supfluitatib⁹:cũ accña q̃ isti⁹ euenerũt istris ꝯsideraueris. Fel .n.cũ col̾aʒ ñ trahit rubrã:sʒ cuʒ sãguie tãdiu dimittit:donec ad mẽbra vadat nutriẽda:ml̾te q̃ ex col̾a rubra fiunt egritudies accidũt:sic ycterici a.⁊ pustule rubre pue ⁊ formica ⁊ rubedo q̃ accit cũ pruritu:⁊ tũore ⁊ febres acute:⁊ his sil̾ia. Splẽ q̃ʒ cũ col̾aʒ nig.ñ trahit:col̾e ni. egritudies accidũt:sic ycterici a nig.⁊ mõphea ni.⁊ lẽtigies:⁊ lepra et mel̾ia:⁊ his sil̾ia. ¶ Aq̃sa vo̾ supfluitas si ñ trãsierit ad renes:vna duaꝝ spẽꝝ ydropis:asclites.vʒ.vl̾ yposarca gnãbit̃. Nisi igr̃ tria pdcã forẽt instra: pdcẽ assidue accideret egritudines. Q aũt collum fellis ⁊ collum splenis ad epatis concauitatẽ veniẽtia:que expellenda erant ab eo trahunt:mirabiliter est actum ac sapienter.

¶ A renibus autẽ ad venã que est in gibbo epatis descendentẽ:duo dirigunt̃ colla:que inde aquosaʒ trahunt sup

fluitatē. Qđ est ꝑpterea qꝛ sanguini fuit necīū vt ad hūc eleuaret̄ locū in meatibus in subtilitate capilloꝝ minutꝉ: tunc oportuit vt hec aquositas in ipso relinqueret̄ quatinus sua sublimitas sibi remaneret adiuuās ipꝫ super velocitatem ascensionis sue in istis meatibus. Quāobrez instrumentū trahens ipsam non illic ꝯtinuatū fuit. sꝫ postꝗ̄ ascendit et in istis subtilibus vijs penetrauit: et peruenit ad viam amplam: executus est a sua subtilitate: ⁊ indiguit grossitudine sua: ⁊ iunctū est ei illic. Et qn̄ ascēdit ad istas venas sanguis mundus ꝑ totuꝫ diuiditur corpus: vt omnia corporis imbibat membra ⁊ suaꝫ vnicuiqꝫ deleget particulā: que ꝯm ipsius q̄titatē ipsuꝫ iuste cōtingit: quēadmodū in venarū diximus diuisione. Sāguis aūt q membris sic diuisus est in vnoquoqꝫ ipsoꝝ in ipsius conuertitur nām: ⁊ sic nutrit ⁊ auget ipsuꝫ: si corpus adhuc indiget incremento. Sin autē ea que ab eo sunt dissoluta restaurat: si non: minuit̄ corpus. Si aūt iaꝫ minui icipit: minꝰ eo restauratur qđ dissolutū est. Actio aūt quā modo diximꝰ finalis existit cā: quare oībus nutricatiōis instrīs idiguit animal. Et ne predicte supfluitates a qbus sanguis purgatur oīno inutiles viderent̄: fecit eas deus: qui sit benedictus: alijs magnis vtiles iuuamentis. Feleni vno suo collo sanguinē a colera rubra purgat: vt predictū est. Alio vero collo ipsaꝫ dirigit itestinis: vbi ipa colera acuitate ⁊ pūctione sua: itestina ad stercoris expulsionē cōmoueri fac̄. Et hec est causa qua corpus a stercore purgatur: ⁊ securatur a stercoris induratione: ⁊ ipsius retentione.

¶ Splen quoqꝫ feculentā trahit supfluitatē: a qua sanguinē purgās ꝯuertit eā adhuc donec ipsa acetositatē sit adepta ⁊ ponticitateꝫ. Postea vero ori stomaci ex ea aliquid quottidie mandat: vt sua acredine ⁊ ponticitate appetitū in eo excitet ⁊ ꝯmoueat: q̄ postea silꝉ cū stercore eycit̄.

¶ Renes aūt vt ꝓdictū ē aquosaꝫ trahūt supfluitatē sanguinis ⁊ ex pte que eis ꝯuenit in predicta supfluitate repta nutriunt̄. Reliq̄ vo eiꝰ pars ꝑ duo foramina q̄ noīauimus ad vesicā trāsmittit̄. ¶ Uesica vo ampla fuit vt nō sit nec̄e aīal ꝯtinue ad mingēdū surgere. Sup cuiꝰ os musculus qdā positus fuit: q ipsaꝫ adeo cōstringit: ne aliquid ab ea exeat: nisi ꝑus plena fuerit ⁊ estuare icipiat pre multitudine vrīe ⁊ eiꝰ acuitate: ⁊ tūc volūtarie soluat̄ ⁊ vrina extra expellat̄. ¶ Duoꝝ aūt foraminū renū trāsitus mirabilꝛ ⁊ sapiēter factꝰ est. Uides eni ꝙ cū vesica inflatur ventꝰ tn̄ nō ab ea egredit̄: q̄uis in ea duo sint foramina ꝑ que radius igredit̄: ꝑ q̄ ⁊ sanguis aquositas q̄ est vrina a renibꝰ ad vesicā dilabit̄. Qđ iō fit qꝛ duo colla ꝓdcā vnaꝫ vesice pforāt tunicā: ⁊ pforando iter duas ipsius tunicas trāseūt donec collo adiūgant̄ vesice: vbi etiā aliaꝫ pforāt tunicā: iōqꝫ oīa vesice ꝯcauitatē itrantia eiꝰ iteriorē distēdūt tunicā ⁊ exteriori approximare faciūt: vn̄ et q̄to magis implet̄ tāto magis eiꝰ tunice cōiungunt̄. Quāobrem foramen predictuꝫ adeo coartatur vt nihil ex vrina postꝗ̄ in vesica fuerit: retro redire possit. Urina quoqꝫ facile emulget̄: ⁊ nō cessat vrina emulgēdo ad vesicā fluere: donec ab ea grauet̄. Que postꝗ̄ estuationē istā ꝓsentit: laxatur musculus os vesice ꝯstringēs: ⁊ ꝯstringit̄ vesica ⁊ elabitur vrina. ¶ A stercore aūt spisso postꝗ̄ illđ q̄ aliqd nutriri pōt abstractū fuerit: qđ relictū fuerit ad rectū mittitur itestinū: qđ amplā hꝫ ꝯcauitatē: vt qđ ibi cōgregat̄ ex stercore: colligere ⁊ retinere possit: ne sꝑ ad egerēduꝫ surgere sit nec̄e. Qꝛ postꝗ̄ ab eo qđ ibi retētū ē aggrauari vꝉ pūgi icipit sentit estuationē istā: ⁊ aīal musculū volūtarie laxat q ipsuꝫ claudebat ⁊ egredit̄ stercus. Et ad hunc modū nutricatiōis ꝓcedit regimē: ex q̄ aliqd nutriēs igreditur corpꝰ: donec ipm corpus ex eo qđ ipsuꝫ nutrire dꝫ nutriat̄: ⁊ supfluitas ab eo diuisa expellatur.

¶ De forma mirach ventris. CAP. XXIII.

Sub cute q̄ vēter exteriꝰ coopit̄: iterius octo iueniunt̄ musculi q̄s noīauimus. Post q̄s in interioribꝰ est pāniculus qdā rugosus q vocat̄ siphac: post quē ē girbꝰ pꝰ girbū vo sunt itestia. Ruptura vo q̄ in mirach accidit: est quādo rumpit̄ hoc siphac.

¶ De forma testiculoꝝ ⁊ virge. CAP. XXIIII.

Ex osse femoris qđdā corpꝰ ligamēto silē exorit̄ multa ampla hn̄s foramia sub q̄ multe ample existūt artarie: supra id qđ eiꝰ meret̄ mēsura ⁊ vene: corpꝰ qđ ꝓdictū virile ē mēbrū. A siphac ꝓterea duo descendūt canales: q eis q̄ a renibꝰ ad gibbū epis in suis ꝓtendunt̄ foraminibꝰ in sui nā siles ꝯspiciunt̄. Ex qbꝰ posta dilatatis iteriores folliculi testiculoꝝ tunice gnānt̄: in qbꝰ ipsi cōtinent̄ testiculi. Ueniūt quoqꝫ ad ptes testiculoꝝ a ptibus iferioꝝ venarū rami qdā: q multiplꝛ circūuoluti: a carne glādosa ⁊ alba ꝯprehēdunt̄: q̄ qcqd sanguis in eis ē adeo imutāt: ꝙ albū fit: ⁊ fit tūc aliq̄ ps vnctuositatis sꝑmatꝉ. Postea vo ab hac carne ad testiculos transmittit̄: vbi sua ꝯplet̄ ꝯuersio: ⁊ in suā trāsiēs sꝑēm ꝑfectū fit sꝑma. Ibiqꝫ duo gnānt̄ foramia q̄ ad virgā vadūt: cuiꝰ erectio fit: cuꝫ ipsa q̄ in vga sūt foramia grossa replent̄ vētositate: ⁊ eius vene sanguie silꝛ replete fuerint. Et nō qescit erectio sua qn̄ extēdit̄: ⁊ ꝑpant̄ vasa ex qbꝰ ē sꝑma: ⁊ ꝯmouēt̄ ad expellēdū qđ ē i eis: ꝑꝑ mꝉtitudinē ⁊ mordicatōeꝫ suā. Que qđ i eis ē expellere appetūt: vꝉ qꝛ sꝑma qđ ē i eis ē multū: vꝉ qꝛ ē acutū. Una āt ex cāis ex qbꝰ ħ ꝯtigit est cū caput vge aliqđ corpꝰ sibi obuiū hūerit i ipꝫ se ꝯfricādo vꝉ scalpēdo. Ex ħ.n. sꝑmatꝉ vasa tēdunt̄: ⁊ vt euomāt qđ i eis ē nitunt̄.

¶ De forꝰ mamillarū. CAP. XXV.

Mamille ex artarijs: venis: ⁊ neruis: ꝯpōiīeniunt̄: iter q̄s carnis glādose ⁊ albe sꝑēs solidari ⁊ spissari iueīt̄. Et qꝛ eiꝰ nā lactꝉ assimilat̄ nāe: creauit eā ds̄: q sit bn̄dcūs: vt ad lactꝉ cōuersionē ⁊ gnātōꝫ apta foret. Uene āt iste ⁊ artarie i mamillꝉ subtilꝛ diduntꝫ. Et iste artarie ⁊ vene i mamilla i diuisiōes sbtiles didunt̄: ⁊ reuoluūt̄ ⁊ iuoluūt̄ iuolutiōibꝰ mꝉtis. ⁊ ꝯphēdūt illā carneꝫ lactꝉ gnātiuā: ⁊ ꝯuertit qcqd ē i ꝯcauitate sua de sanguie ꝑ suā assimilatōeꝫ cū nā sua: queadmodū caro epis ꝑꝑ assilatōeꝫ illiꝰ qđ secū a stō trahit̄ ⁊ ab itestis: tādiu ꝯuertit donec fit sāguis.

¶ De forꝰ mr̄icis. CA. XXVI.

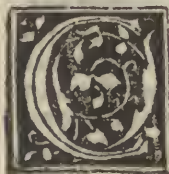
Matrix iter vesicā ⁊ rectū posita ē itestinū. Supior ē tn̄ q̄ vesica. Que i vginibꝰ ⁊ q̄ nōdū pepeūt pua ē: i eis āt q̄ iā ꝑgnātes fuerūt vꝉ peperūt mag̃ iuenit̄. Que ligamtꝉ qbusdā ligat̄ nō valde strictꝉ: ⁊ i se ipa neruosa existit: vt extēdi possit cū nec̄e fuerit ⁊ āpliāi: ⁊ colligi ⁊ ꝯstrigi: cū āplificatio necīa n̄ fuerit. ꝑꝑ aliđ ēt neruosa fuit: vt i ꝑtu mꝉtiplꝛ āplificari qat: cꝰ ligamta n̄ mꝉtū stricta sꝫ āpla fuerūt. Que duos hꝫ vētriclos q ad vnū ꝑueniūt orificiū. Duo ꝓterea hꝫ additamta: q̄ ipsiꝰ cornua vocant̄. Pꝰ āt ista duo additamta mꝉierꝉ locāt̄ testicꝉi: q viroꝝ testicꝉis miores sꝫ ⁊ latiores: a qbꝰ mꝉiebre sꝑma ad ꝯcauitatē ꝺscēdit mr̄icis. ¶ Mr̄icis ꝓterea collū ad mꝉierꝉ porrigit̄ vuluā: qđ i mꝉiere ē sicꝫ i viro vga. ¶ Uulue āt orificiū: in vgie ꝯstrictū ē ⁊ rugosū. In rugis āt ipiꝰ colli vgiaꝉ.ꝫ. vene ꝯtexūt̄ sbtiles: q̄ qn̄ corrūpit̄ vgo abrūpūt̄: ⁊ ꝓdcē dilatant̄ ruge. Cū āt mꝉier ipgnat̄: os mr̄icꝉ itm̄ ꝯstrigit̄: vt ēt acus ipꝫ igredi neq̄at. Cū vo piēdi hōa euenerit: vꝉ nocumtū aliqđ fetui acciderit ex q̄ corrūpat̄: ꝓdcm̄ os adeo dilatat̄ vt infantꝉ corpꝰ p ipꝫ trāsire possit. Infās āt ꝫꝫ sn̄iaꝫ Ga. ex sꝑmate gnātur: sꝫ crescit ⁊ auget̄ ex sanguie mēstruo. Cuius forma si mascuꝉꝰ fuerit ꝑus ꝯplet̄ quā femie. Fetui etiaꝫ qdā ꝯtinuant̄ vene: q̄ ad matricē veniētes ipꝫ fetū tādiu

nutriūt donec ꝯpleaт̄. Qui postq̄ ꝯpletus fuerit ab eo qđ ipsi dirigiт̄: sufficiēter foueri nō pt. Quāobrē duriter mouet̄ ꝛ fortiter ꝛ abrumpunт̄ retinacula gbꝰ mr̄ici alligatꝰ erat ꝛ consequitur partus.

Tractatus. II. de cognitione ꝯplonū corpis qui 58. continet capitula.

pᵐ.	De sūmis colligentibus sciaꝫ cogscēdi ꝯplones	28	De sigñatiōibꝰ oculi.
		29	De sigñatiōibꝰ supcilij.
2	De signis corpis eq̄lis.	30	De sigñationibꝰ nariū.
3	De signis ꝯplonis calē.	31	De sigñatiōibꝰ frontis.
4	De signis ꝯplonis fride.	32	De significationibꝰ oris ꝛ labioꝝ ꝛ dentiū.
5	De signis ꝯplonis hūi.		
6	De signis ꝯplonis sicce.	33	De significationibus faciei ꝛ forme.
7	De signis ꝯplonis. c. ꝛ. s.		
8	De signis ꝯplonis. f. ꝛ. h.	34	De sigñatiōibꝰ auris.
9	De signis complexiōis cerebri ꝛ eius forma.	35	De sigñatiōibꝰ vocis.
		36	De sigñatiōibꝰ carniuꝫ.
10	De sigˢ ꝯplonis cordis.	37	De sigñationibus risus.
11	De signis ꝯplonis epis.	38	De sigñatiōibꝰ motuū.
12	De signis ꝯnis plmōis.	39	De sigñationibꝰ colli.
13	De signis ꝯplonis stōi.	40	De sigñatiōibꝰ costarū.
14	De sigˢ ꝯnis testicloꝝ.	41	De sigñationibꝰ dorsi.
15	De noiandis sūmis extimys ꝛ nectys q̄rū auxilio aliqs cōplexiōes cognoscere pōt.	42	De sigñatōibꝰ spatulaꝝ
		43	De sigñatiōibꝰ brachij.
		44	De significationibꝰ plātarū manuuꝫ.
16	De noiatiōe sigñationū pticulariū q̄ alias q̄nꝫ iuuāt significatiōes in cogscēdis ꝯplonibꝰ.	45	De sigñatiōibꝰ pixidis ꝛ coxe ꝛ cruris et pedis.
		46	De sigñationibꝰ passuū.
		47	De sigñatiōibꝰ audacie.
17	De sig. ōbilitatꝭ neruoꝝ	48	De sigñationibꝰ timorꝭ.
18	De cognitione ꝯplonis membroꝝ et humoꝝ.	49	De sigñatiōibꝰ hoīs velocꝭ igēij: ꝛ subtilꝭ nāe.
19	De cognitiōe replonis.	50	De sigñatiōibꝰ corporis eq̄lis ꝛ bone nāe.
20	De cogscēdo qs q̄ttuor hūoꝝ supabūdet.	51	De signis hoīs pħi.
21	De sigñatiōibꝰ colē ru.	52	De signis hoīs habētis hebetem nām.
22	De significationis colelere nigre.	53	De signis inuerecundi.
23	De significationibus superabundātie flatis.	54	De signis iracundi.
		55	De signis luxuriosi.
24	De sigñatiōibꝰ sōnioꝝ.	56	De moribus feminei.
25	De cognitione emptōis captiuorum.	57	De moribus eunuchi.
26	De sigñatōibꝰ capilloꝝ.	58	De agregatōe quā necē ē obsuarī i iudicijs ꝛ sbtili igsitōe phisonomie.
27	De sigñatiōibꝰ coloris.		

¶ De sūmis colligētibꝰ sciaꝫ cogscēdi ꝯplones. CAP. I.

Corporis ꝯplo: ex colore ꝛ corporis habitudie: ꝛ ex tactu ꝛ ex opōnibꝰ: ꝛ ab exeūtibꝰ a corpe cognosciт̄. ¶ Color nāq̄ albꝰ: ꝛ fuscꝰ: ꝛ ex albedie et glaucedie mixtꝰ: ꝛ gipseꝰ: ꝛ plūbeꝰ fridā i nuunt ꝯplonē. ¶ Rubeꝰ vō ꝛ subrubeus ꝛ ruffus: ꝛ iopos oēs isti ꝯplonis dmōstrāt calītatē. ¶ Et si claritas ꝛ subtilitas colori ꝯiūgaт̄: hūoꝝ claritas declaraт̄: ꝛ subtilitas. ¶ Turbulētia vō si ei āmisceaт̄ ꝛ grossities: hūoꝝ sigñaт̄ grossitudo. ¶ Albꝰ ptерea color cui cū subtilitate ꝛ claritate rubedo āmisceт̄: ꝯplonis demōstrat eq̄litatē. ¶ Qꝫ si rubedo supauerit: ꝛ claritas fuerit mīor: sanguis sigñabiт̄ dn̄ium. Rubedo aūt si adeo fuerit diminuta: vt colori approximet eboris: sāguinis inuit paucitateꝫ. ¶ Que ēt si adhuc magis diminuta fuerit: ita. s. vt ex ea fere nihil appeat: pueniat color q gipseꝰ a medicis appellari solet. Qui vtriusq̄ colē ac sanguinis paucitatē ꝛ flatis dn̄iuꝫ in corpe portēdit. ¶ Hic aūt si albedini cui viriditas sit āmixta approxiet: color seqtur qui a medicis plūbinꝰ appellaт̄. Qui sanguis ac colē rub. dimiutionē ōndit: ꝛ colē nig. ac flatis idicat dn̄iuꝫ. ¶ Fuscus si rubedini vicineт̄: vel ei āmisceaт̄: sanguinē grossuꝫ dn̄ari demōstrat: ꝭm q̄titatē q̄ ei approxīat: vel q̄ ei āmisceт̄ rubedo. ¶ Color aūt pure fuscꝰ: q viriditati appropiquat colē nig. ōndit dn̄iuꝫ. ¶ Corpa vō ruffo colore colorata: q. s. albedini magꝭ iueniт̄ ppiquꝰ: fridioris sunt ꝯplonis. ¶ Uiriditati aūt vel glaucedini si magꝭ appropinq̄uerit: calīoris erūt ꝯplonis ad hūc modū. ¶ Citria vero alia sūt q̄ albedini ppinq̄ subtilitate pticipāt: q color i cōualescētibꝰ vel a gbꝰ sanguis mltitudo pfluxit iueniт̄. Et fit hec citrini coloris spēs: q: sāguis diminutꝰ ē: nō pter colē dn̄iuꝫ. Et corpa ista nō sunt citria: nisi accn̄talr̄. Alia vō vere citrina sūt: ꝛ parū clara q̄ oī tpe talia pseuerant: ꝛ ista sūt corpa colīca. Sūt ptерea coꝝ q̄dā q̄ cū citrinitate viriditati ꝛ fusco appropiq̄uāt colori: pua pticipantia pulchritudie: gbꝰ vtraq̄ dn̄aт̄ colā: q̄rū ꝯplo: oibꝰ alijs deterior ꝯprobaт̄. Epar q̄ꝫ ꝛ splen hꝫ hn̄tium ꝯplonē: plerūq̄ sūt egra. Et horū corpoꝝ sanitas nec ē firma nec pmanēs Corpa vō colorē inopoꝫ hn̄tia q̄ citrinitati magꝭ sunt propinq̄: calīoris sunt ꝯplonis ꝛ colē rub. vicina. Que autem viriditatem habent ammixtaꝫ: minus sunt calida ꝛ colere attinent nigre.

Ex formis quoq̄ corporis: cōplonū cognitio habetur. Grossuꝫ nāq̄ ꝛ crassuꝫ: complonēꝫ significat humidā. Gracile ꝛ macruꝫ si fuerit corpꝰ: cōplo monstratur sicca. Uerūtamē quādo grossitudo est ex carne solida dura: ꝛ est rubedo ꝛ sanguitas apparēs in colore complo sīl cū humiditate calītatē obtinebit ad hunc modū. Qꝫ si grossitudo ex piguedie fuerit: ꝛ corpꝰ fuerit molle ꝛ in sanguine diminutū cōplo frida simul erit ꝛ hūida. ¶ Mēbroꝝ etiā eq̄litas ꝛ pportionū obseruantia in suis mensuris: qū vnū alij cōparatū fuerit suarū ppinquitatē cōplonū ostendit. Que si in hoc diuersificantur: innuitur q eorum complexio nec vna est nec ppinqua.

¶ Largitas itidē foraminū que sunt in mēbris ꝛ suoꝝ canalium: calidam ostendit complonem. Eoꝝ autem angustia ꝛ paruitas frigidaꝫ significant complonem.

Ex tactu quoq̄ dignoscitur complo. Nam corpꝰ qđ semper tactu calidum inuenitur calidam videtur habere complonēꝫ. Qđ vero semp sentitur frigidum: complonem habet fridam. Si aūt corpus cum tangitur lene sentiatur: complonis erit humide: asperum vero sicce. Si aūt calītas tactꝰ ipsiꝰ lenitati ammixta fuerit complonem calidam demōstrabit ꝛ humidam: asperitati vero si adiungatur: complonē calām significat ꝛ siccaꝫ: friditatis quoq̄ tactꝰ lenitati ammixta: fridā ꝛ humidaꝫ declarat ꝯploneꝫ. Que itidē cū aspitati āmisceт̄: fridaꝫ et siccā portendit cōplonē. In pluribꝰ tamē corporibꝰ tactꝰ friditas lenitati āmisceт̄: q̄ asperitati. Uix eni corpꝰ repiri pōt: qđ fride sit ꝯplonis ꝛ asperū. Laxuꝫ aūt ꝛ molle si fuerit corpus: humida monstratur complo. Solidum vō ꝛ durum: sicce perhibetur esse complonis.

Opationes q̄q̄ nāles sic appetitꝰ: digō: ꝛ augmentū: ꝛ pulsus cū fortes fuerit: ꝛ veloces calāꝫ sigñabūt ꝯplonē: debiles vō ꝛ tarde si fuerit: fridaꝫ demr̄abūt ꝯplonē. ¶ Et aīales silr̄ opōnes: vt igenij acuitas. ꝛ loq̄ndi velocitas: ꝛ velox motꝰ atq̄ audacia: calām sigñant ꝯplonē. His vō ꝯria ꝯplonē demr̄ant fridaꝫ.

Supfluitates q̄ꝫ q̄ a corpe solēt egredi: vt stercꝰ ꝛ vria: ꝛ sudor capilli: ꝛ alia mlta: ꝯplonū sūt dclaratie. Uelox nāq̄ capilloꝝ ortꝰ: ꝛ spissitudo: ꝛ nigredo: ꝛ crispitudo ꝛ grossitudo atq̄ aspitas: oia h̄ ꝯplonē sigñant calāꝫ. ꝯria vō his fridā innūt ꝯplonē. Sudorꝭ ēt fetō: ꝛ malꝰ i corpe odor: calītatē dclarāt ꝯplonis. sudorꝭ q̄ꝫ mltitudo ꝯplonis sigñat hūiditatē. q̄ vō his cō

traria sunt contrariam ostendunt cõplexionem. Egestio quoque pauca et sicca: vrine tinctura ac ipsius fetor: cõplexionem significat calidam: his vero contraria friditatem declarant.

De signis corporis equalis. CAP. II.

Color corporis habentis equale: est albus cui rubeus admiscetur. Tactus vero eius non est frigidus: nec in calore superfluus: nec multum apparet lenis: lenitati tamen et caliditati: magis quam frigiditati et asperitati approximare inuenitur. Huius quoque corporis habitudo inter maciem et carnositatem media existit. Parum tamen plus carnositati quam maciei vicinatur: precipue si regimen illius est tranquillitatis regimen et quietis. Cuius capilli inter subtiles et grossos: atque inter nigros et rubeos: et inter lenes et asperos medij existunt. Corpus preterea homo neque multum pilosum: neque valde a pilis nudum cernentibus apparet. Operationes insuper eius omnes tam naturales quam animales equalitate tenentur: adeo vt neque multum desiderij habeat: neque sue cupiditates in tantum debilitentur: vt quasi mortue inueniantur: neque multum sit vigilans: neque multum dormiens neque multum et velociter mobilis: neque multum quietus. Superfluitates quoque ab ipsius exeuntes corpore: inter predictas mediocres existunt dispositiones. Et ad vltimum eius dispositio inter contrarias dispositiones equalitatem excedentes existit media: vene quoque eius nec occulte sunt et anguste: nec ample et manifeste: vox etiam eius: et ipsius anhelitus: et pulsus: et eius motus: hec omnia inter paruum et magnum: et velox et tardum mediocria sunt.

De significationibus corporum calorum. CAP. III.

Hec citissime crescunt: que et tangentibus calida occurrunt: et macra existunt et gracilia. Uene quoque eorum manifeste sunt: et motus velox: et omnia que in eis considerantur velocia. Obstinati preterea sunt pauci somni: multorum capillorum crisporum. et in nigredine intensorum. Eorum color ruffus: atque rubeus cum obscuritate quadam.

De significationibus corporum fridorum. CAP. IIII.

Hec tarde crescunt. Capilli quoque tarde eis nascuntur: hebetis existentes ingenij: et tardarum operationum: pulsus eorum paruus: et anhelitus occultus: tangentibus apparent frigida. Et homo habentes corpora: non sunt in coitu potentes: et sunt paruum generantes filios: debilis desiderij et multi somni.

Significationes corporum humidorum. CAP. V.

Horum tactus multum inuenitur lenis. Eorum quoque caro mollis. et membra laxa. Juncture eorum: et ossa occulta: virtus similiter pauca: et paruum patientes laboris: et cum laborant velociter dissoluuntur: et velociter in eis apparet ex labore dissolutio. Corpulenti preterea sunt. et multum dormientes: et debiles et paucos habentes pillos.

De significationibus corporum siccorum. CA. VI.

Hec corpora aspera sunt et macra: et dura: et fortia: et multum rigida: et multi patientia laboris. Quorum iuncture et chorde manifeste: multorum preterea sunt capillorum et pilosi.

De significationibus corporum calorum et siccorum. CAP. VII.

Hec corpora in vltimo plurimis abundant capillis nigris et spissis. Macilenta quasi vltime repiuntur. Que et tangentibus calida occurrunt: cutis habentia spissitudinem: et asperitatem: et neruos fortes. Que chordas quasi habent manifestiores et ossa: et iuncturas et sunt paucioris somni et pulsus in eis sunt velociores: et motus similiter: et tactus caliditas: et sunt audaciores: et obstinatiores.

De significationibus corporum fridorum et humidorum. CA. VIII.

Hec vltimo tangentibus mollia sentiuntur. et a pilis denudata et capillos habentia lenes. et venarum angustiam. et iuncturas occultas. et sunt corpulentia. multam habentia pinguedinem. Et laxa multum habentia somnum. pigri motus eorum tardantes.

Corporis autem frigidi et sicci et calidi et humidi dispositiones ex simplicium dispositionibus mixte sunt. ex quibus composite fuerunt. quemadmodum. s. vni earum appropinquant. aut inter eas medie existunt.

De significatione complexionis cerebri et sue forme et primo de complexione calida cerebri. CAP. IX

Forma cerebri formam sequitur cranei. Paruum namque si fuerit craneum: cerebrum quoque paruum erit. Et si eius figura corrumpitur. cerebri propterea figura corrumpetur. Quapropter caput in paruitate superfluum necessario est malum. Et cuius figura existit feda. sicut que palmarum cisti similis est. et ipsius similis mala est. Caput autem melius est quod in magnitudine moderatum existit. Decentem habens rotunditatem. que. s. ante et retro parum emineat et ab vtrisque auribus paruam habeat compressionem.

Complexio autem cerebri que calida est capitis et faciei tactum superflue calidum reddit. In oculis quoque rubor et vene in eis apparent manifestiores. et capilli eorum in capite cito nascuntur. et sunt spissi et fortes et nigri et asperi et somnus eorum paruus et leuis. Homo preterea habentes complexionem a calidis cito leduntur odoribus. Eorum capita cito grauantur et replentur. In cogitationibus quoque veloces sunt et instabiles. et multe mutationis. Superflue etiam sunt acuti. et veloces in operationibus animalibus.

Frigida autem complexio his omnibus contraria operatur. Est namque somnolentus. et hebes. et tardi intellectus. capilli quoque capitis eius lenes et parum nigri. velociter catarrum patiens. cui detegere caput est nociuum. eius etiam palpebre. tarde mouentur et pigre.

Sed siccum cerebrum si fuerit. capilli in capite cito nascuntur. et cito calui fiunt. et vigilantes erunt. ex naribus quoque nihil defluet nisi paruum. et capitis reumatismus non eis accidit neque coriza.

Humidum autem huic contrarium est. Eius namque capilli subtiles sunt. et tarde nascuntur. neque calui fiunt. Humor quoque ex naribus semper defluit. et reumatismus leditur. et est somnolentus: et eius sensus non sunt clari.

Calidam autem et siccam habens complexionem: capillos in capite habet in vltimo fortitudinis. et velocis natiuitatis. et vltime nigredinis. et crispitudinis. et calui citissime fiunt. et sunt in vltimo gradu paucitatis somni et in eo parum profundi. Animalium quoque operationum velocitatem habent et veloces cogitationes et sensuum clarorum. Superfluitates etiam pauce ab eis descendunt. Frigidum autem et humidum. huic dispositioni contrarium est. Est namque multum habens somnum. piger. tardus. et hebes. Cui nullo modo accidit caluitium. coriza tamen et reumate valde molestatur. et frequenter ei accidunt.

Calida vero complexio et humida: et frida: et sicca secundum hoc quod alicui ex suis simplicibus appropinquant. suas ostendunt significationes. Si enim simplices equales fuerint. significationes quoque erunt equales.

De signis complexionis cordis. CAP. X.

Cordis complexio si calida fuerit: pulsus velox erit et frequens: cui anhelitus similis reperitur. Et super pectus pilli multi sunt et spissi: quod etiam tactu calidum sentitur. homo cordis complexionem habens: audax est: et obstinatus et multe iracundie. Habitudo preterea corporis in magnitudine et quantitate sua considerata complexionem

nē demonstrat cordis. Pect⁹.n.si magnū fuerit: cordis caliditatē ꝛ magnitudinē ꝓpe manifestabit. Qď adhuc manifesti⁹ erit. si cū h caput puū fuerit: aut ēt non fuerit magnū: h.n.si ita fuerit: alia nō oportebit attēdere signa. Similiqꝫ mō si pect⁹ puū fuerit: ꝛ caput magnū aut mediocre: ꝓprie cordis puitas ꝛ sue ꝯplonis friditas demrābit. Or si pectoris magnitudo: capitis magnitudini: aut pectoris puitas: capitis puitati ꝓportionał extiterit: alia attendere debes signa. ℂ Frida āt cordis ꝯplo: puū fac pulsū: cui anhelit⁹ silis iueniť. Pect⁹ qꝫ paucos habebit pilos: ꝛ subtiles. Et pect⁹ tāgētib⁹ friū occurret. Qui hꝫ cordis cōplonē hūerit timid⁹ ꝛ piger erit. ℂ Cōplo āt sicca si fuerit pulsus erit dur⁹: ꝛ totū corp⁹ iueniet musclosū ꝛ fuscū: pect⁹qꝫ paucā hēbit carnē: ſꝫ venas hēbit manifestas: ꝛ pilosū erit: ꝛ cutē grossā ꝛ durā. ℂ Hūida aūt lenē fac pulsuz: ꝛ pect⁹ a pilis nudū: carnē qꝫ pectoris mollem ac suauez. ℂ Cōplo caľa ꝛ sicca pulsuz reddit duz ꝛ velocē: ꝛ freqntē ꝛ mltos i pectōe pilos: ꝛ fortes: ꝛ spissos: ꝛ i femore silr. Anhelit⁹ qꝫ ex ea magn⁹ ꝓuenit ꝛ freqns. Totū preterea corp⁹ tactu caľm sentiť: ꝛ musculosuz: atqꝫ māifestas hñs venas: hꝫ ꝯplonē cordis hñs irascibilis erit ꝛ obstinatus. ℂ Frida aūt ꝛ hūida ꝯplo: his ꝯ̄ria opatur.

ℂ De signis ꝯplonis epatis. CAP. XI.

Complonis epis calitas ex venaꝝ amplitudīe ꝛ magnitudine ꝛ ex stercoris siccitate sepi⁹ repta cogsciť. Preterea appetit⁹ ē fortis: ꝛ i corpe mlta coľa rub. generať. Uria qꝫ ꝛ egestio tīcte sūt: ꝛ sitis multa. Et caľa cibaria ei nociua sūt. Et sub ypocūdrys piloꝝ iueniť multitudo. ℂ Epis vo friditas: ex oib⁹ signis q̄ pdcis sūt ꝯ̄ria cogscunť. ℂ Sꝫ ei⁹ siccitas: ex sanguis paucitate ꝛ ex h ꝙ corp⁹ ē macrū: ꝛ vēter gracilis: ꝛ ꝙ color pauca pticipat pulchritudīe: cogsciť. Hūiditas vo ei⁹: ex oib⁹ signis q̄ his pdcis ꝯ̄ria existunt: ꝓpendi pōt. ℂ Or si caľitas cū siccitate ei dñať: cogsciť eo ꝙ signa caľe cōplonis sunt manifesta: ꝛ in vltio existūt fortia. ℂ Ei⁹ qꝫ hūiditas cuz friditate cogsciť: ex h ꝙ signātiōes fride cōplonis fortes existunt ꝛ in vltimo sunt manifeste.

ℂ De signis ꝯplonis pulmonis. CAP. XII.

Cum pulmo caľs fuerit: vox erit grossa: ꝛ anhelit⁹ magn⁹ ꝛ pect⁹ āplū ꝛ magnū. Cui minuiť nocumētū a fridi aeris attractiōe: ꝛ magnificať ipsi⁹ nocumētū aeris caľi attractiōe. Si aūt pulmonis ꝯplo frida fuerit: oīa his ꝯ̄ria euenient. Cum autez sicca fuerit vox erit clara: ꝛ p os pauce ꝓycientur supfluitates.

ℂ Hūida aūt si fuerit: ꝯ̄ria his eueniēt. ℂ Signātiōes vo ꝯplonū ꝯpositaꝝ: ex simpliciū cognitiōib⁹ hri possunt.

ℂ De signis ꝯplonis stōi. CAP. XIII.

Cum stomaci ꝯplo caľa fuerit: digō fortior erit appetitu: ꝛ subtilia cibaria vt volatiliū caro ꝛ edulia i ipo corrūpenť. Grossa vo cibaria vt vaccīa caro: ꝛ frumētū coctuz bñ i ipso digerunť: ꝛ sitit mltuz: famē ēt tolerare nō pōt. Accidit.n. hꝫ hñtib⁹ stōꝫ ex ea capitis dolor: ꝛ vtigo. Irascibilis qꝫ ē ꝛ acut⁹. ℂ Frida vo cū fuerit: his oib⁹ ꝯ̄ria eueniēt. Appetit⁹.n. maior ē digōne: cibaria qꝫ grossa in eo corrūpūť. Quāobrē apō ipoꝝ corruptiōez acida seqť eructuatio: queādmodū apō ipsoꝝ corruptionē i stō caľo ē fumosa. Ciboꝝ pterea fridoꝝ appetit⁹ erit. Ex q̄rū mlta comestiōe lesio ꝓueniet. ℂ Cū aūt stōi complo hūida fuerit: sitis minueť: ꝛ saliue mltitudo ab ore ꝓfluet: nauseā qꝫ cito patieť: ꝛ vomit⁹ cito ꝓueniet. Scotomiā qꝫ ꝛ vtiginē cito patieť. cū aūt ꝯplo ē sicca. oib⁹ his ꝯ̄ria opať. Sitis nāqꝫ est multa: ꝛ egestio ē sicca. ℂ Preterea cū cibaria in stō morā fecerit ꝛ nō cito ab eo descēderint: ſꝫ cuz q̄daz duritie: ꝛ appetit⁹ fortis nō fuerit: nec purus: stomac⁹ debilis erit. Cōtraria vo his cū stō dñata fuerint stōi fortitudo signābiť. ℂ Ex mlta qꝫ comestiōe sel'fcā cū aliqs grauatus fuerit: nō aūt ex multa comestione in diuersis horis facta lediť: sed facile ꝛ bñ digeriť: significatur ꝙ illius stomacus est fortis: lꝫ paruus sit.

ℂ De signis ꝯplonis testiculoꝝ. CAP. XIIII.

Testiculi cū caľi fuerit: vicie ptes mltis ꝛ spissis vestienť pilis. Uirga qꝫ eoꝝ fortiter erigeť. Spma erit grossuz. Coituz qꝫ velociter explebit: ꝛ tēpestiue: añ. s. pubtatis tpa. Ad coitū feruēs erit: vene pterea q̄ sunt in vge supficie: grosse sūt ꝛ māifeste. Ipsi⁹ qꝫ chorde fortes reperiūť ꝛ grosse. Cutis aūt ipsā ꝛ testiclos circūdās: grossa ꝛ spissa ꝛ aspa ꝯspiciť. Frida aūt cū fuerit cōplo: oīa his ꝯ̄ria apparebūt. ℂ Qñ aūt ꝯplo sicca erit: spma in q̄ñtitate paucū iueniet: ꝛ spissuz: vga vo nō solū nō erigeť. verū ēt debilis erit. Cū aūt ꝯplo hūida fuerit: spma in q̄ñtitate multū ꝛ in q̄litate subtile erit: vga vo nō erigeť. Est eni laxa ꝛ ñ fortis: chorde ēt ei⁹ siles ei iuenienť. Ipsi⁹ vo cutis lenis ē: cui⁹ loc⁹ a pilis nudus existit. ℂ Et cū cōplo caľa fuerit ꝛ humida: mlta erit vge erectio: ꝛ spma mltū: ꝛ erit venereus: ꝛ mltū in venerē potēs. ℂ Frida aūt ꝛ sicca cū fuerit. omnia his accident ꝯ̄ria.

ℂ De noiandis sūmis eximys ꝛ necys: q̄ꝝ auxilio aliquis ꝯplones cognoscere potest. CAP. XV.

Totius corpis ꝯplo: mēbroꝝ pncipaliuꝫ: ꝛ ꝓpe cordis ꝛ epis: ꝛ cerebri ꝛ testiculoꝝ ꝯplonib⁹ silis iueniť. ℂ Corpa qdez in qb⁹ istoꝝ mēbroꝝ ꝯplones diuerse inueniunť alys sūt ōteriora corpib⁹. Nec nāqꝫ corpa icessanter i firmanť. Etates quoqꝫ ꝛ regiōes: nō mīma in ꝯplexionib⁹ opari videnť. Etas nāqꝫ puerilis oib⁹ etatib⁹ humidior iueniť. Sēilis āt oib⁹ ē fridior. Hō.n. a natiuitate vsqꝫ ad seniū desiccari nō cessat dōec nihil fiat. ℂ Seniū nāqꝫ nō ē aliď: nisi magnuz in corpe siccitatł dñiū. ℂ Superfluitatū āt mltaꝝ q̄ a senib⁹ cuz tussi ꝛ emunctiōibus ꝓfluunt cā ē ꝙ foramina suoꝝ mēbroꝝ supfluitatib⁹ et humorib⁹ crudis plena sunt. Ipaꝝ q̄qꝫ venaꝝ ꝛ suoꝝ mēbroꝝ corp⁹ in vltio siccitatis existit. ℂ Et siccitas ꝛ fusc⁹ color: ꝛ pulchritudīs: ac teneritatis: ꝛ humiditatis mioratio: in eis manifesta sunt. ℂ Pueroꝝ vo caľitas ſꝫ q̄ñtitatē maior ē: iuuenuꝫ āt in q̄litate fortior vł acutior. ℂ Senū pterea ꝯplo: respectu coꝝ q in senio sunt ꝯstituti: caľa ē ꝛ hu. Juuenuꝫ vo ꝯpatiōe: frida dř ꝛ sicca. ℂ Ex regiōib⁹ vo q̄ caľe sunt: ꝯplonē reddūt sicciorē: ꝛ corpis supficiē adurendo itēdunt. Intestīa vo ꝛ mēbra iteriora frida efficiunt. ℂ Regiōes āt q̄ frē sunt: humores in corpe ꝯsuāt. corpis qꝫ supficiē: in lenitate ꝛ nuditate corpoꝝ sclauoꝝ dispositioni similē reddunt. ℂ Sꝫ itestina ꝛ alia interiora mēbra supflue caľa ꝯstituunt. ℂ Uñ in nigris capillorū crispitudo: ꝛ in arabiel color rube⁹ fuscuꝫ hñs ammixtuꝫ: nō absolute significāt ꝙ eoꝝ cōplo sit caľa. ℂ Lenitas quoqꝫ cutis pthoꝝ: ꝛ ei⁹a pilis nuditas atqꝫ albedo ñ significat eorum complexionis frigiditatē: immo parthorum interiora. nigrorum interioribus multum sunt calidiora: atqꝫ omnia nigrorum corpora: parthorum corporibus valde sunt sicciora. ℂ In regionibus autē que inter caliditatem ꝛ frigiditatem temperate existunt significatio ex qua superficiei habetur noticia super ipsius interiora vera est ꝛ firma. ℂ Consuetudo etiam in complexionibus diuersa operatur. Comedendi enim ꝛ bibendi ꝛ dormiendi largitas complexionez facit humidam. his vero contraria siccam reddunt complonez. Quapropter cum hominē grossuz ꝛ carnosuz viderimus cui⁹ pterea amplesint vene: itelligere ōbemus hui⁹ corpis magnitudinē nō

nālem sꝫ accn̄talem fore. ¶ Quāobrē inter carnosuꝫ cor
pus ⁊ pingue diuidere debemus. Carnis enim multitudo
sanguinis multitudineꝫ: ⁊ calidā ⁊ humidaꝫ sequit̄ cōple/
xionē. Multa autē pinguedo: humiditatis multitudinē.
⁊ fridaꝫ ⁊ humidā imitat̄ complonēꝫ.

¶ De noiatiōe significationū pticulariū q̄ alias q̄nꝫ iuuāt significatiōes in cognoscēdis ꝯplonib⁹. CAP. XVI.

Ox grossa caliditatē complonis. Gra/
cilis vo complonis īuuit fri
giditatē. ¶ Loquēdi velocitas: calidā signifi
cat cōplonē: velocitas apiendi ⁊ claudēdi ocu/
los: calitatem significāt complonis.

¶ Nasi acuitas: ⁊ collū longuꝫ ⁊ epiglotis foris pminens
⁊ vox acuta ⁊ pulchra cōplonis demonstrāt siccitatē.

¶ Ocloꝝ magnitudo foris pminētiū: hūidā portendit cō
plexionē. ¶ Oculi in latitudinē corporis tendentes par/
thoꝝ oculis similes corpis humiditatē designant.

¶ Capilloꝝ crispitudo qui sursum eleuātur: complonis ca
liditatē demōstrat. ¶ Nariū amplitudo ⁊ ī maxillis car/
niū multitudo: ⁊ in genis pilloꝝ paucitas: ꝯplonis signifi/
cāt humiditatē. Traulitas vo humiditatē īuuit ꝯplonis.

¶ Fetor coporis calaꝫ demōstrat ꝯplonē. Color citrinita/
ti parump ppinquus: ⁊ facies parū tumida: ⁊ palpebre in
feriores tumorē ordeolo similē habentes: omnia hec epa
tis īuūt debilitatē. Dentiū raritas: ⁊ eoꝝ debilitas toti⁹
corporis imbecillitatē: ⁊ vite breuitatē significat.

¶ Nasus quoqꝫ curtus: ⁊ os paruū dētes curti: ⁊ grossi hu/
midā d̄clarāt ꝯplonē: ⁊ fridā. Extremitatū lenitas: ⁊ eaꝝ
tenuitas: atqꝫ eq̄litas hūiditatē demōstrāt ꝯplonis.

¶ Man⁹ ⁊ pedes cū pulchri fuerit ⁊ pui toti⁹ corpis ꝯplo/
nē eē debilē: ⁊ ipsi⁹ calitatē fore paucā demōstrant.

¶ Significatiōes debilitatis neruoꝝ. CAP. XVII.

Pauca laboris tolerātia: ⁊ cū fortis fit opa
tio tremor ⁊ debilitas in coitu: atqꝫ
ex aq̄ fride potu: laxatio: ⁊ iuncturaꝝ paruitas
ac chordaꝝ subtilitas: ⁊ cutl ⁊ forᶜ ei⁹ tenuitas.
Qd̄ ēt hūidas hn̄tib⁹ ꝯplones magis accidit.

¶ De signis ꝯplonis mēbroꝝ humidoꝝ. CAP. XVIII.

Cor omnibus corporis mēbris calius
est. Ab eo eni calorē to
c tū recipit corp⁹. vn̄ ipꝫ q̄si fons ⁊ innati caloris
origo inuenit̄. ¶ Epar vo post cor: in caliditate
2ᵐ existit. ¶ Post epar vo sunt carnes. Adeps
vero carne fridior est. ¶ Cerebri cōplo frida est ⁊ humi/
da. ¶ Ossis p̄terea complo: silr frida est ⁊ sicca. ¶ Carti
lagīes vero ⁊ ligamēta: ac chorde: ⁊ corpora venaruꝫ: atqꝫ
panniculi: oīa hec complonem habent frigidā ⁊ siccā: mi/
nus tamen q̄ꝫ os. ¶ Cutis complo temperata est: ppe tn̄
ea q̄ in volis manuū hoīs tempati reperit̄.

¶ Neruoꝝ complo diuersificatur. Nam qui a cerebro na
scuntur: humidiores sunt. Qui vero a nucha oriuntur: in
sua complexione cutis complexioni vicinantur.

¶ Glandularum complexio: que lac ⁊ sperma: ⁊ saliuaꝫ ge
nerant frigida est ⁊ humida. ¶ Carnis vero substantia:
in membris diuersa īuenitur: que in vnoquoqꝫ membro/
rum ppriam tenet complonem. ¶ Carnis enim pulmo/
nis complo: a complone carnis renū diuersa est. Sermo
tn̄ hec diffiniēs: ab hui⁹ libri ītētiōe remoueri īuenitur.

¶ De humiditatibus aūt ⁊ humoribus sciendū est ꝙ cole
ra rubea omnibus alijs humoribus est calidior: ⁊ cū hoc:
flegmatis ⁊ sanguinis comparatione est sicca: flegma ve/
ro omnibus alijs humoribus frigidius inuenitur ⁊ humi
dius. ¶ Colera quoqꝫ nigra: respectu sanguis est frigida
alioꝝ vero humoꝝ comparatione est sicca. Preterea san
guis respectu flegmatis: ⁊ colere nigre: calid⁹: vtriusqꝫ ve
ro colere comparatione humidus conspicit̄. Cuius qdeꝫ
species diuerse sunt sicut ⁊ flegmatis: quaꝝ vna frigidior
alia habet̄ fellis similiter species vel colere quedaꝫ alijs
est acutior ⁊ siccioris qualitatis. Sanguinis itidē quidaꝫ
alio tempatior est: ita vt sit per comparationē ad sangui/
nē bonū colericus: ⁊ flegmaticus ⁊ melancolicus.

¶ De significatione repletionis. CAP. XIX.

Si quod in venaruꝫ foraminibus inueni
tur tante fuerit magnitudīs ac
multitudinis: ꝙ venas extendat ⁊ inflet: pue/
niet dispositio: que a medicis repletio ſm fora
mina vel ex foraminibus vocat̄. Et quādo qd̄
in eis est eius ex quo corp⁹ nutriri debet mensuraꝫ adeo
excedit: qd̄ natura aliquid ex eo vt in corporis nutrimen/
to non necessariū dimittit: qr conuertere illud nō potest:
neqꝫ ei dominari valet: puenit inde dispositio: que a me/
dicis ſm virtutem repletio nominat̄. He autem vtreqꝫ
dispositiones egritudinū sunt generatiue. ¶ Repletiōis
autem illius que est ſm foramina significatio est coloris
rubedo: ⁊ corporis caliditas cū eiusdē ītēsione: alicū quo/
qꝫ ⁊ ositationum multitudo: ⁊ somnus multus: ⁊ venaruꝫ
repletio cuꝫ ipsarum tensione. sanguis similr ex naribus
⁊ gingiuis guttatiꝫ fluens cuꝫ vtreqꝫ paruꝫ tacte fuerint:
⁊ capitis pprie atqꝫ oculoꝝ ⁊ timporum grauitas: ⁊ inge/
nij atqꝫ sensus turbulentia: ⁊ pulsus magnitudo: cui⁹ etiā
dispositio sit similis sue dispositioni cū lapsus est: ⁊ quod
ante multa comestione ⁊ potatione fuit vsus: ⁊ somno su/
perfluo: ac multa quiete. ¶ Repletionis autem que ſm
virtutem contingit significatiōes iste sunt. Appetitus ca/
sus ⁊ ad motiones grauitas: ⁊ pigritia ⁊ dissolutio: et laxi/
tas: Omnia enim hec si sine coloris rubedine: ⁊ membro
rum extensione fuerint proprie predictam significant re/
pletionem. Pulsus quoqꝫ in hac repletionis specie nō est
magnus: vrina quoqꝫ non est tincta neqꝫ cocta.

¶ De cogscēdo qs q̄tuor hūoꝝ dn̄et̄. CAP. XX.

Significatōes oēs pᶜ duaꝝ replonis
spēꝝ: sanguinē dn̄ari
ondūt. Prurit⁹ p̄terea loci ex q̄ sāguis solet mi
nui: ⁊ oris dlcedo p̄ter solitū: ⁊ pue ī ore vesice:
⁊ ī cōpe carbūcli: atqꝫ vrīa rub. ⁊ spissa: ⁊ si p̄ter
ista etas sit iuuenil: ⁊ corp⁹ sit bōe hitudīs: mltas hn̄s car
nes: ⁊ cibaria qb⁹ ī p̄cedēti tpe vsus fuit: sanguis gn̄atiua
fuerūt: pculdubio sanguis abundare sign̄atur.

¶ De sign̄atiōe dn̄ij cole rubee. CAP. XXI.

Coloris citrinitas: ⁊ oris amaritudo: atqꝫ
mlta ī ore siccitas ⁊ sitis mlta: ac
appetit⁹ d̄bilitas: ⁊ nausea: atqꝫ vōit⁹ citri. ⁊ viri
dis: ⁊ amar⁹: ⁊ egō mordicatīa: ac ligue siccitas:
⁊ ipi⁹ aspitas: ⁊ eoꝝ q̄ ī albis ocloꝝ appent citri
nitas: ⁊ vrīa tenuis ignea ⁊ clara: q̄cūqꝫ haꝝ sign̄ationū ap
paruerit: si cū h̄ tps estiuū fuerit: ⁊ etas iuuēil: ⁊ cibaria q
b⁹ an̄ vsus fuit pauca vl cala: ⁊ labor p̄cessit mlt⁹: ⁊ sōnus
pauc⁹: atqꝫ cōpis ꝯplo cala īueīt̄: tc̄ fiducia hn̄da ē de eius
dn̄io. ¶ De sign̄atiōe cole nigre. CAP. XXII.

Ardor stōi: mltitudo canini appetit⁹ ⁊ fusc⁹
colō: ⁊ sāguis nigredo ac spissitudo:
⁊ vrīa nig. vl ru. fusco pticipās colore: vl viridi/
tati appropiquās: corp⁹ p̄terea tale sit ī q̄ nigra
gn̄ari solet cola: ī corpib⁹. n. albis ⁊ crassis: ⁊ nu/
dis a pilis: cola nig. vl raro vl nullo⁹ gn̄āt̄. ¶ In corpibus
āt bruno colorati colore: ⁊ macrl atqꝫ colorē hn̄tib⁹ ex ru/
beo ⁊ fusco ꝯmixtū: ⁊ musculosis: ⁊ ī corpib⁹ ruffis: ⁊ rub.
q̄n multū laborāt vel male regunt̄: ⁊ si cū h̄ cibaria qbus
p̄us vsus fuit cole nigre gn̄atiua fuerūt ⁊ ipi⁹ regimē silr.
⁊ corpi preterea acciderint scabies: ⁊ morphea nigra: ⁊ pu
stule male: ⁊ splenis augmentū: quādo ista affuerint: nō ē
amplius dubitandū colerā nigrā dominari.

¶ De significatiōe diū flatis. CAP. XXIII.

Altitudo viscose saliue. & sit l paucitas. & vrina alba. & pigritia. & ebetudo. & victoria sōni. atq; corporis mollities. & digestionis tarditas. & pterea si cū hoc cōplexio fuerit frida. & tps hyemale. Homo q̄q; aū hec paruo fuerit vsus motu. & pauco exercitio. & multa comestiōe. cibaria ēt qbus vsus fuit ꝑm maiorē partē flatl gñatiua fuerūt. atq; aq̄ dulcis balneo vsus fuit. tūc significatōes fortiōes erūt & firmiōes i flatl diū significatōe.

¶ De sōnio & significationibus. CAP. XXIIII.

Somniorum preterea significatiōes pdictis multotiēs āmiseri solēt. Cū en i aliqs i sōno pluuias multotiens videt. & mare. & fluuios. multa i ci⁹ corpoꝛ hūiditas adesse significat̄. ¶ Jgnes vō & fulgura: ac lites cū aliqs frequēter in sōnis aspicit: colera rubea i ipso abūdare mōstrat̄. ¶ Colores aūt rubeos: & tinctos: ac nuptias & cibaria dulcia: & vētosas atq; fluxū sanguinis: & flobotomiā si aliqs sōniauerit: q̄ sanguis multitudo sit declarat̄. ¶ Cūq; mlta fusco coloꝛ tīcta: atque nigredinē. & timores ac pauores: in sōno aliqs aspicit: colere nigre opatio significat̄. ¶ Et cū aliqs i sōno videt se manere q̄si in loco niuis. vel frido a quo ledit̄. frigoris significat̄ victoria. His aūt ɔtraria si visa fuerit. ɔrie erūt significationes. Et si aliqs videt se q̄si in balneo: vel i sole: vel q̄si canicularib⁹ exponat̄ dieb⁹: vel i igne excessus significat̄ caliditatis. Et cū aliqs sōniauerit se quasi volare: & inuadere sicut accipiter & inuadere & cape. siccitatl demōstrabit excessus: atq; humoꝝ leuitas & subtilitas. Siqs ēt se q̄si ab aliquo grauari sōniat. repletionē laborare ōstēdit̄. Quicūq; ēt se ꝑ loca q̄si cenosa incedere videt. fetiduz habētia odorē putridos i corpore demōstrat̄ habere humores. His vō ɔria: cōtrariā habēt significationez. Qui aūt in sōnis videt q̄ q̄si icedat p ortos bonū habētes odorē suoꝝ significat̄ eq̄litas hūoꝝ: & q̄ a putredie valde sunt remoti. Per loca vero q̄si angusta & per foramina si qs se ābulare cōspicit istrumēta anhelit⁹ grauem pati egritudinē demōstrant̄. que ipsū tātaz aeris quantitatem atrahere vetat. quanta ei est necessaria.

¶ De ɔparatiōe vl̄ ēptiōe captiuoꝝ. CAP. XXV.

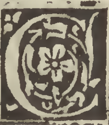
In primis captiui colorē cū sūma ītueri diligētia opōtet. Coloꝛ. n. cū in rubedine minuit̄. epatl ifirmitas vl̄ splenis vel stōachi significat̄: vel q̄d emoroydas patiat̄ a qbus sanguis effluit multitudo. Post hec vō toti⁹ corporis superficies in loco claro: & luminoso cōsiderari debet. Ne morphea subtilis si in ipso fuerit vl̄ impetiginis initiū occultari possint. Morphea eni in suo initio valde ē occulta. Jpsa nāque nō est tūc nisi albedo: vel nigredo subtilis. q̄ paulati pcedēdo cū sui additione cōpletur. Jmpetigo quoq; nō ē aliud i sui initio: nisi crispitudo q̄ loco accidēs cū additiōe semp de die i diē crescit. ¶ Preterea si i aliquo loco corporis nerui: vl̄ cocture similitudinē vel signū aliquod habuerit cū sūmo studio ɔsiderādū est ne i hoc loco forsitā habuerit baras. ꝑpter quā cōbustus sit: vel excoriat⁹: vel tict⁹: vt occultari posset. Que cū senuerit vel lōgi fuerit tēporis. tīcturā q̄si debilē amittet & āplificabit̄ albaras vltra locuz cocture & excoriationis. Cūq; nerui dubitatio occurrit. ipse i balneo ponat̄ & cū aq̄ calida fortiter ꝑus fricet̄. & cū semine alusuen. & baurac atq; aceto. deīde ɔsideret̄ ēt si i loco in quo coctura vel excoriatio fieri nō solet. fuerit coct⁹ vel excoriat⁹ suspectioꝛ haberi dz. ideoq; magis fricari debz. Preterea sūmitas & extremitas cocture cū magna iquisitione ɔsiderari dz. Jn his eniz locis: euidenti⁹ apparet. Postea vō q̄rat̄ q̄d q̄rendū ē: & q̄d dicit̄ sciat̄. ¶ Deinde vero capitis pili atq; toti⁹ cutis cōsiderādi sunt. an sit in ea furfur: vel ruboꝛ. Audit⁹ quoq; acuitas ꝑquirēda est: & verba ipsius & sensus attēdēda sunt. Pupille etiā attendende sunt. an sint i magnitudine equales: cuiusq; visiōis acuitas. & albedinis q̄ i oculis ē claritas cōsiderāde sūt. Cū eni in eis ē fuscus coloꝛ turbiditate ꝑticipās lepram designāt. Et quādo in eis ē citrinitas. egritudo epatis significat̄. Et quādo vene rubee multe & manifeste sūt in eis patit̄ sebel. ¶ Palpebre quoq; eius cōsiderande sūt si multe sint & cito mobiles. Grosse aūt si sunt plerūq; sūt scabiose: vel sunt ad scabiē ꝑparate. Que vō grauiter mouent̄ & difficile: sūt male. Oportet eniz illū cuius talis est dispositio: suas quādo a sōno cōcitatur tādiu fricare palpebras: donec aperiāt̄ur. Lacrimale quoq; quod a parte naris ē exprimēdū est. decurret enī forsitan humoꝛ ab eo occasione fistule si ibi ē. ¶ Pili pterea palpebraꝝ & ciliorum oculoꝝ ꝑquirendi sunt. Si eni fuerit rari: maluz significabūt: & ꝑprie si cū hoc raucus fuerit: & faciē habuerit rubeā. ¶ Deide cū magna diligētia anhelit⁹ per os & nares attēdat̄: ne mal⁹ sit ibi odoꝛ. ¶ Nariū quoq; figura cōsideret̄. Magne eni & forte si fuerint: fistulā i se cōtinebūt. ideoq; in sole cōspici debēt. ¶ Jtēque anhelit⁹ attēdend⁹ est. si sit facilis. ¶ Dētiū preterea mod⁹ obseruādus ē. videlicet si sūt recti. & fortes. & mundi. & si aliqui eoꝝ mouent̄: vel corrodunt̄. ¶ Dentes enim fortes diu pmanēt. Minuti vō vel debiles cito cadūt. preter h̄ q̄q; toti⁹ corporis debilitatē ꝑnosticant̄. ¶ Deinceps ei⁹ collu3 cōsideret̄ si est equale: & cōprimat̄: & videat̄ si est ibi aliqs loc⁹ tumid⁹: vel cicatricē habēs. Fortassis eni glandule ibi erūt: ex qbus scrofule cito generabūt̄. ¶ Pect⁹ preterea attēdat̄ si ē amplū & mltas habēs carnes. Paruu3 eniz si fuerit & macrū: & spatule foris ꝑminuerit: ptisis significabit̄. Post hec vō supinus iacens statuat̄: & totus ei⁹ vēter pergrat̄: attēdēdo si tumoꝛ vel doloꝛ inueniatur ibi cū cōprimitur: & precipue in loco epatis. & splenis & oris stomachi. Deīceps ꝑcipiat̄ ei vt incedat. cuius gressuum attēdat̄ virtus. Deinceps aliquid ɔstringere iubeatur. & sue cōstrictiōis fortitudo ɔsideret̄. debilis enim si fuerit oīum neruoꝝ debilitatē demōstrabit. ¶ Postea vero ꝑcipiat̄ vt currat: & attēdat̄ an post cursuz asma ipz inuadat vel tussis. Manus preterea ipsius & pedes adinuicē cōparādo respiciant̄. Una eniz fortasse altera maioꝛ inuenietur. ¶ Juncturaruz quoq; dispositio consideranda est si ad motiōes scilicet ꝑparate sunt. Deīde crura sunt inspiciēda. an in eis vene magne: & grosse: & ample inueniātur. Ex his enī varices: & elephantia sepe accidūt. Alia ēt oīa q̄ in cōplexionū cognitione attēdēda fore dixim⁹. ad has res adiuuant cognoscendas.

¶ Significationum capillorum. CAP. XXVI.

Capilli lenes timoris sunt significatiui. Crispi aūt audaciā significant. Jn ventre ēt piloru3 multitudo reperta: luxuriosiu3 demonstrat. Sup dorsuz vero si multi fuerint pili: audacia indicabit̄. Sed si super spatulas & collū multitudo fuerit piloru3: dementia & obstinatio significabunt̄. Jn vētre quoq; & pectore pilloꝝ multitudo reperta: sapientie innuit paucitatez. Pili in capite vel in toto corpore stantes reperti timorē significant.

¶ Significationū colorum. CAP. XXVII.

Coloꝛ rufus vel rubeus. sanguinis & caloris innuit multitudinē. Coloꝛ vero inter rubeū & albū medius equalez significat cōplexionē: si cū hoc cutis a pilis nuda fuerit. Cuius aūt coloꝛ ē velut flāma ignis instabilis est & maniacus. Cui⁹ ēt coloꝛ rubeus & clarus cōspicitur.

verecūd⁹ ē. Cuius pterea color viridis apparet vel niger irascibilis est.

Significationū oculoꝝ. CAP. XXVIII.

Quius oculi sūt magni piger ē. Cuius qꝫ oculi ī pfundo sunt positi: calidus est ꝛ deceptor. Cui⁹ oculi foris pminēt. inuerecūdus ē ꝛ loquax ac stolid⁹. Quādo aūt oculi ī corporis longitudine positi fuerit. cal'm ꝛ deceptorē demōstrabūt. Cuius vo pupille multa ptici, pāt nigredie: timidus ē. Cui⁹ oculi ī colorē capraꝝ oculis similes existūt stolidus ē. Cui⁹ oculi cito mobiles sūt ꝛ acute cernētes: deceptor ē ꝛ calid⁹: atqꝫ latro. Cui⁹ oculi adeo sunt imobiles vt q̄si lapides sint. calidus ē. Cui⁹ vo ītuit⁹ mulieris ītuitu assimilatur: luxuriosus est: ꝛ inuerecundus.

Quando autem ita ac si puer esset intuetur: atqꝫ tota eius facies ꝛ oculi q̄si ridere videt̄ let⁹ ē: ꝛ diuturna potietur vita. Cū oculi magni sūt ꝛ tremuli: homo piger ē ꝛ spatiosus: ꝛ amator mulierū. Cui⁹ oculi parui sunt ꝛ tremuli: ac vary valde ē inuerecūdus: ꝛ mulieꝝ amator.

Cū oculi ī rubore prune assimilant̄: homo pessim⁹ est ꝛ obstiat⁹. Pupilla si ē nigra. pigrū portēdit ꝛ ebetē.

Oculi vary suo colori citrinitatez habentes āmixtam: q q̄si croco ticti esse vident̄: pessimos significant mores.

Macule multe circa pupillā ī oculo apparētes malū significāt hoīez. Et si cū ocul⁹ ēt fuerit vari⁹: erit deteri⁹.

Oculi si parui fuerint: ꝛ foras prominentes vt oculi cācri stultitiaz significabūt ꝛ stoliditatē: ꝛ suas sequētē cupiditates. Cū oculi fuerit pui: ꝛ multū mobiles: palpebre qꝫ frequēter palpitātes hoīez significabūt pessimū.

Pupille ī quaruz circuitu margarite apparet sil'itudo. hoīem demōstrant īuiduz. ꝛ v̄bosuz ꝛ timidū ꝛ pessimū.

Oculi q sūt vacaꝝ oculis sil'es: amētiā portēdunt.

Cū pupilla nigra existēs talē hꝫ citrinitatē: ex q̄ q̄si deaurata appꝫ: hoīez malū. hōicidā sāguinē fūdētē dclarat

Oculi sursū tendētes sicut oculi bouū q ꝛ cū h rubei vidēt̄ ꝛ maximi hoīem pessimum stolidum. atqꝫ stultum ꝛ ebriosum significant.

Oculi aūt meliores cē dn̄r. q īter nigrū ꝛ variuz medy sūt. si cum hoc nec multum sint radiosi. neqꝫ rubedo vel citrinitas appꝫ. Oculi. n. isti bonā demōstrāt naturam.

Oculi vary cūz citrinitate radiantes: aut vt color lapidis fisuret virides hominem significant malum.

Preterea homines cum hoc habētes ī oculis maculas rubeas aut sanguis: aut albas: oīb⁹ hominibus sunt deteriores. ꝛ magis deceptores.

Qui autem pupillaz foris pminētem cum totius oculi substantie latitudine habet. est amens.

Cum oculi profundi fuerint ꝛ parui: caliduz ꝛ deceptorem ꝛ inuidum indicabunt.

Et qn̄ pili palpebrarū curuāt̄ īferi⁹: vel ad vnā nālïter partē torquent̄. mendacē significant ꝛ calidum ꝛ stultuz

Homo habēs oculos valde tremulos: malus est.

Cum oculi fuerint parui: homo erit malus ꝛ stultus.

Ocul⁹ vo si fuerit magn⁹: minor erit malitia: ꝛ stulticia maior. Qui oculos hꝫ varios ꝛ virides: mal⁹ ē ꝛ latro.

Oculi quoꝝ palpebre cū magna palpitāt frequētia: hominē timorosū ꝛ maniacum declarant.

De significatiōib⁹ supciliorum. CAP. XXVIIII.

Qui in supcilys piloꝝ hꝫ multitudinem. multarū ē cogitationū ꝛ multe tristitie: atqꝫ ei⁹ loquela feda ē ꝛ crossa. Cui⁹ supcilia lōga sūt. arrogās ē ꝛ iuerecūdus. Cui⁹ supcilia inferi⁹ descēdūt a pte naris ꝛ superi⁹ eleuantur a parte tīporis. inuerecundus est ꝛ hebes.

Significationum narium. CAP. XXX.

Quius nariuz extremitas ē subtilis hō est diligēs lites. Cui⁹ nares magne sunt ꝛ crosse pauce sapiētie hō ē: Cui⁹ nariū extremitas lōga ē. ꝛ subtilis festin⁹ ē ꝛ stultus atqꝫ leuis. Cui⁹ nares late sūt: luxuriosus ē.

Cui⁹ nariuz foramina valde sunt apta irascibilis est.

Significationis frontis. CAP. XXXI.

Quius frons plana ē rugas nō habens. litigiosus ē: ꝛ ꝯmouēs rixas. Cui⁹ frōs ē rugosa ad mediū sui ꝯclinās irascibilis est. Qui puā hꝫ frōtē. stolid⁹ ē. Qui vo magnā hꝫ frōtē ē piger. Cui⁹ frons vehemēter est rugosa inuerecundus est.

Significatōis oris ꝛ labioꝝ ꝛ dētiū. CAP. XXXII.

Qui magnū hꝫ os gulosus ē ꝛ audax. Cui⁹ magna sūt labia stultus ītelligit̄ ꝛ hebes. Cuius labia nō bene sūt tīcta: egrotās est. Cui⁹ dētes debiles sunt ꝛ rari ꝛ minuti: totū ei⁹ corp⁹ est debile. Cui⁹ canini longi sunt ꝛ firmi: gulosus est ꝛ malus.

Significatiōis faciei ꝛ forme. CAP. XXXIII.

Quius facies hominis ebriosi facici assimilat̄ ebriosus est. Iracūdo vo cū assimilat̄: irascibilis est. Cū aūt verecūdo inuenitur sil'is: verecūdus ē. Cui⁹ facies carnosa est: piger est ꝛ stult⁹. Cui⁹ maxillaꝝ caro crossa ē. crosse ē nāe. Qui subtilē hꝫ faciē: multaꝝ ē cogitationuz. Cuius facies vehemēter rotūda ē: stult⁹ existit. Cuius facies est permaxima: piger est. Cuius facies ē valde parua malus est ꝛ calidus ꝛ adulator. Cuius facies est deformis: mores hēre bonos nō pōt: nisi raro. Cuius facies est lōga inuerecūdus est. Qui timpora hꝫ inflata. ꝛ venas arteriatas crossas: irascibilis est.

Significa. auriū. CAP. XXXIIII.

Quius aures magne sunt. stolidus est ꝛ lōge vite.

Significationis vocis ꝛ anhelitus ꝛ loquele. CAP. XXXV.

Quius vox ē valde crossa ꝛ alta audax ē. Cuius loquela ē velox: festin⁹ est. ꝛ parui ītellect⁹. Cuius loquela cū quadā festiatione velox ē festin⁹ ē. irascibilis: ꝛ maloꝝ morū. Cui⁹ anhelit⁹ lōgus ē: vilis ē. Qui vocez hꝫ grauē sui ventri seruiēs ē. Cui⁹ vox ē aspera īuid⁹ ē: ꝛ malū ī corde tenet occultatū. Bonitas vocis stulticiā ꝛ paucam demonstrat sapientiam.

Significationū carniū. CAP. XXXVI.

Carnes multe ꝛ dure: crossuz declarāt sēsū ꝛ ītellectū. Carnes vo lenes bonā nām significant: ꝛ intelligentiam.

Significationū risus. CAP. XXXVII.

Qui multū ridēs ē benignus ꝛ oīb⁹ est ꝯueniēs. nꝫ p reb⁹ aliqb⁹ sollicit⁹ ē. Qui vo paꝝ ridet: huic ꝯrius est. Displicēt eni ei oīa hominū facta. Qui alta ridet voce. inuerecūdus est. Qui aūt cū ridet tussit: aut īspirandi difficultatē patit̄. inerecūd⁹ ē ꝛ tirannus.

Significa. motuū. CAP. XXXVIII.

Motus tard⁹. significat hebetudinē: Motus festinus. leuitatē designat.

Significationū colli. CAP. XXXIX.

Qui collū habet curtum calidus est ꝛ ingeniosus. Cuius collum est longum ꝛ gracile: stolidus est: ꝛ garulus atqꝫ timidus. Qui crossum habet collum durum ac forte iracundus est ꝛ festinus.

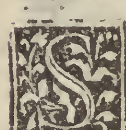
¶ Significationum costaꝝ. CAP. XL.

Ostarū fortitudo: ꝛ sup ipsas carnium multitudo. stoliditatē d̄clarat Corporis subtilitas. multā significat astutiā. Uentris magnitudo. libidinis declarat nimietatē. Costarum gracilitas: ac earundē subtilitas. cordis innuit debilitatē.

¶ Significa. dorsi. CAP. XLI.

Orsi āplitudo. fortitudinē d̄clarat ꝛ arrogātiā: atq; ire vehementiā. Dorsi vō curuitas mox innuit malitiā. Eq̄litas dorsi. bonum est signum.

¶ De significa. spatulaꝝ. CAP. XLII.

Patula subtilis. sensus ondit paucitatē. Spatula lata bonū idicat intellectū. Capitis spatule eleuatio valde elōgata stultitiam significat.

¶ Significa. brachioꝝ. CAP. XLIII.

Um brachia adeo fuerīt elōgata: vt manꝰ ad genua attigāt subtilitatē aīe: ꝛ arrogātiā: ac regēdi designāt cupiditatē. Cum brachia multū curta sunt. hoīem timidum: ꝛ malitie amatorem significant.

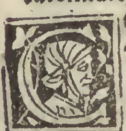
¶ Significationū volaꝝ manuū. CAP. XLIIII.

Anus leues ꝛ subtiles sapiētiā multā: ꝛ bonū designāt itellectū. Manus valde curte stulticiā significāt. Manꝰ graciles ꝛ multū lōge: tirannidem declarant atq; stulticiam.

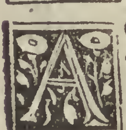
¶ Significationū āchaꝝ coxaꝝ ꝛ pedū. CAP. XLV.

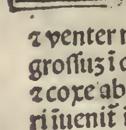

Edes in quibꝰ carnis ē multitudo atq; ipsiꝰ durities: mali itellectꝰ hoīez portēdūt. Pedes pui ꝛ pulcri: hoīez fornicatorē ꝛ iocūdū innuit. Cū calcaneū ē gracile: timorem significat. Crossū vō ꝛ forte cū fuerit: fortitudinē idicabit. Cū cauille vtriq; atq; crura crossa fuerint. hebetē ꝛ inuerecūdū demōstrabūt. Coxe cū exteriꝰ multas habēt carnes: fortitudīs ībecillitatē atq; laxitatē declarāt. Quādo coxaꝝ ossa foris pminuerit audaciā significabūt. Ancharum quoq; ossa cū exteriꝰ tēdūt: fortitudinis demōstrāt multitudinē ꝛ virilitatē. Ancharū gracilitas: mulieꝝ significat amatorē ꝛ corporis debilitatem: atq; timorem.

¶ Significationis passuū. CAP. XLVI.

Uius passus āpli sūt ꝛ tardi spatiosus est. Cuius passus veloces sunt ꝛ breues festinus est: ꝛ p rebꝰ q̄buslibet valde sollicitꝰ: quas tamen disponere ignorat.

¶ Significatiōis audacie. CAP. XLVII.

Udax est cuiꝰ capilli sūt fortes ꝛ asperi: ꝛ statura ipsiꝰ erecta: ossa q̄q; fortia: ꝛ extrema: atq; coste: nec nō iūcture fortitudinē habētes: ꝛ magne. Pectꝰ p̄terea magnū. ꝛ venter magnus: ac spatule magne. Collū quoq; forte ꝛ grossū i quo carnis nō sit multitudo. Est etiā torax latꝰ: ꝛ coxe abscōdite: atq; lacertꝰ q in pulpis cruris ab iteriori iuenit̄ iferiꝰ descēdit.

¶ Cutis ēt eius ꝛ carnes: siccitatis sūt additioris: frōs quoq; eiꝰ venas habēs ꝛ rugis carēs: nec ē sine pilis. Sunt p̄terea audacie signa carniū eq̄litas ꝛ stature erectio: ac iūcturaꝝ ꝛ digitoꝝ fortitudo: ꝛ vētris gracilitas ꝛ qd̄ eiꝰ nates parue vel oīno videāt̄ delete: ꝛ qd̄ vtrasq; spatulas magnū distiguit spatiū: ꝛ quod supcilia sunt erecta: ꝛ frōs nō ē rugosa. Ipse quoq; ē valde iracūdꝰ. ꝛ semp irā ɔseruās. Est etiā i pectore pilosus: ꝛ spatulis.

¶ Significatiōis timidi. CAP. XLVIII.

Imidus est, cuiꝰ capilli sunt plani: ꝛ statura curua: ꝛ musculi cruris iteriores sursum ascendunt. ¶ Color citrinus ꝛ oculi debiles: ꝛ frequēter palpitātes Manꝰ quoq; ꝛ pedes subtiles: ꝛ macri: Intuitꝰ vō eius sīntuitui tristis similis est.

¶ Signific. hoīs bōi itellectꝰ ꝛ bōe nāe. CAP. XLIX.

Uius signa sunt. ꝙ carnes sunt lenes: ꝛ molles ꝛ pauce: mediꝰ iter crassum existēs ꝛ macrū: nō multas habēs i facie carnes: ꝛ ipsiꝰ spatule sunt eleuate: cuiꝰ dorsū carnes nō hz: ꝛ eiꝰ color iter rubeū ꝛ albū ē mediꝰ ꝛ tener ꝛ lucidus atq; clarus. Cutis preterea est subtilis. Capilli ēt nō sūt multi: ꝛ duri: nec multū nigri. Cuius oculi sunt iter varios ꝛ nigros medij: sunt ēt molles.

¶ Significa. corporis habētis bonā nāz. CAP. L.

Uius signa sūt: ꝙ iter lōgū ꝛ curtū: crassū atq; macrū: mediū iuenit̄: ꝛ est albū paucā habēs āmixtā rubedinē. Manus quoq; ꝛ pedes: iter magnos ꝛ puos: atq; inter multas habētes carnes ꝛ paucas. medij existūt. Caput p̄terea corporis magnitudini ē pportionale. In cuiꝰ collo pauca extat crossities. Capilli quoq; eius iter lenes medij ꝛ asperos: rubedini parū vicinantur. Faciesq; eiꝰ rotūda: ꝛ nares erecte ꝛ ppulcre: ꝛ i magnitudine eq̄les. ¶ Oculi ēt sūt iter nigros ꝛ varios medij: in quibus humiditas existit: ꝛ claritas.

¶ Significa. hoīs philosophi. CAP. LI.

Uius signa sūt. ꝙ eiꝰ statura est erecta. Carnis quoq; tenet eq̄litatē. ꝛ ē albus paruā habēs rubedinē āmixtam. Capilli eiꝰ iter mltos ꝛ paucos: ꝛ planos ꝛ crispos sūt medij: ꝛ nigros ꝛ rubeos. Manꝰ quoq; sūt plane digitos habētes diuisos. Frōs ēt ē magna: ꝛ oculi iter varios: ꝛ nigros sūt medij: molles quoq; sunt. Et ꝙ eius ituitꝰ: ridēti vel gaudēti similis inuenitur.

¶ Significa. hoīs q est crosse nāe. CAP. LII.

Uius signa sūt vel ꝙ ē multū albus: vel multū brunꝰ: vel fuscus: vēter q̄q; est magnꝰ: ꝛ digiti curti: ꝛ facies valde rotunda: atq; i maxillis carnis multitudo. De suis p̄terea significatiōibꝰ est: ꝙ i collo ꝛ pedibꝰ: ꝛ in eo qd̄ ē iter ea multa existit carnositas. Uenter quoq; cū rotūditate foris pminet. Et ꝙ eiꝰ spatule sursū sunt eleuate: ꝛ frōs i rotūditate pile silitudinē: ac si eēt gibbosa tenet: multas habēs carnes. Mādibule ēt eiꝰ magne ꝛ crura longa. Est etiam longa facies ꝛ collum crossum.

¶ Significatiōes hoīs inuerecūdi. CAP. LIII.

Nuerecūdus est: cuiꝰ oculi multū sunt aperti. ꝛ foris pminētes: ꝛ acute ituētes: eiꝰ q̄q; palpebre crosse. Statura autem eiꝰ nō mltū lōga. Cū vō incedit: pectꝰ parūper anteriꝰ tēdit. Cuiꝰ p̄terea spatule eleuate sūt: motꝰ festinꝰ. Color vō ruffus multū habēs sanguinē: facies rotūda: torax parump gibbosus. De suis insup significationibus ē: ꝙ oculi multū aperiūtur: ꝛ sunt acute intuentes. Est etiā multū loquax.

¶ Significa. hoīs maloꝝ morum. CAP. LIIII.

Uius signa sūt: facies feda: colorē cū quadā obscuritate rubeū habēs: cutis faciei sicca: totiꝰ corporis macies. rugosa facies ac capilloꝝ nigredo ꝛ lenitas.

¶ Significa. hoīs luxuriosi. CAP. LV.

Uius signa sunt: albedo coloris ꝛ rubedinē habēs āmixtā: capilloꝝ ēt multitudo: ꝛ crossities: lenitas: atq; nigredo. Preterea ꝙ sup timpora multos hz capillos: ꝛ ꝙ eius oculi sūt crossi. ¶ Significa. femie. CAP. LVI.

In omnibus aïaliũ generib⁹ femine magis mortuũ hñt aïuz minusq3 sũt patiẽtes: ꝛ citi⁹ ꝯuerti pñt: citius q3 irascũt: ꝛ veloci⁹ sedant: maiorisq3 sunt caliditatis. Sũt pterea pcipites: ꝛ inuerecunde. Caput ẽt habẽt paruũ: ꝛ faciẽ ꝛ collũ subtilia. Pect⁹ q̊q3 ꝛ spatu las habẽt magis angusta: atq3 costas miores. Coxas vo vtriq3 hñt crossas: ꝛ nates siliter. Eaꝝ insup crura: gracilia sunt. Man⁹ aũt ꝛ pedes tenues. Que ĩ oibus aïaliũ vt pdictuz ẽ gñibus masculis: ꝛ timidiores ꝛ deterius inue niuntur morigerate.

Significationes eunuchi. CAP. LVII.

Eunucus maloꝝ ẽ moꝝ. Est eni stultus ꝛ cupid⁹: ꝛ psumptuosus. Qui aũt castratus nõ fuit: s3 sine testicul' natus: vl' paruissimos hñs: eunuch⁹ apparet: cui videl3 barba nunquam nascitur: deterior est.

De sũma eoꝝ q̃ ĩ ꝯsideratiõe fisonomie sũt necessaria. CAP. LVIII.

Oportet vt cũ iudicare volueris: nõ vnã tñ attẽdas ĩtẽtionẽ: s3 ĩquãtuz vales ad ipsaꝝ ĩtẽdas aggregationẽ. Et si qñ significationũ acciderit cõtrarietas: ipsarum virtutes ꝛ testimonia metiari. Deĩde ad fortiores ipsaꝝ declina: ꝛ earuz iudica testimonio: ꝛ siliter q̃ plures sunt. Preterea scire debes: ꝙ faciei significatio ꝛ pcipue oculoꝝ: oib⁹ alijs significatiõib⁹ ĩ fortitudine ꝛ firmitudine preiudicat.

Cõplet⁹ ẽ tractat⁹ scđs auxilio dei cui gratie sint ĩfinite.

Tractatus. III.

28. continens capitula. de mẽte auctoris: quoꝝ vltimũ ad faciliorẽ simpliciũ inuẽtionẽ diuisum est in plura capitula vsq3 ad numerum. 32.

pm Dictio vl'is p quã fit iuuamẽtũ ad ṽtut'l nutrimẽtũ ꝛ medicinarũ.
2 De considerãtib⁹ virtutibus seminũ domesticorum ex quibus solet fieri panis.
3 De his q̃ fiũt ex tritico ꝛ ordeo.
4 De virtute aque.
5 De virtute vini.
6 De potib⁹ ñ iebriantib⁹.
7 De vinis falsis.
8 De robub.
9 De carnib⁹ ꝛ eaꝝ spẽbus.
10 De carnibus volatiliu3.
11 De ṽtutib⁹ membrorum animalium.
12 De ṽtutibus q̃s acqrunt cibaria ex artificio.
13 De ṽtutibus sisamoru3.
14 De ouis.
15 De lacte ꝛ his q̃ ex eo fiũt
16 De virtutib⁹ piscium.
17 De seminib⁹ ꝛ spẽb⁹ cogne necessarijs.
18 De olerib⁹ ꝛ q̃ admistrãtur ex eis in decoctiõe.
19 De cauguami ꝛ magnadbix: ꝛ sibaguat. i. cibis sale conditis.
20 De fructibus ꝛ pomis.
21 De redolentibus.
22 De spẽbus odoriferis.
23 De oleis.
24 De vestimentis.
25 De ventis ꝛ aere.
26 De ciuitatibus.
27 De murahabat.
28 De medicinis vsitatis.

Absinthiũ. 28.
a Acatia. 28.
Assarum. 28.
Abel. 28.
Antimonium. 28.
Ammoniacum. 28.
Aniuden. 17.
Astirgar. 19.
Amirberis. 28.
Azedarach. 28.
Almeizara. li. 8. 53.
Anacardus. 29.
Auellana. 20.
Argentum viuum. 34.
Atrimentum. 34.
Arsenicum. 34.
Aristologia. 34.
Alcanna. 35.
Amomum. 35.
Acetosa. 19.
Apium. 18.
Amigdale. 20.
Aqua. ca. 4.
Ameos. 41.
Ambra. 22.
Argentum. 44.
Anisum. 28.
Aloe. 43. lib. 8. 53.
Alumen. 48.
Anetum. 18.
Alleum. 18.
Altea. 51.
Acetum. 12
Aurum. 52.
Agaricum. 54.
Abenil. lib. 8. 53.
Asparagi. 18.
Azegi. 34.
Asarai. 43.
Assur. 43.
Ataro. 53.
Andachocha 18.
Alcorsof. 18.
Atriplex. 18.
Aqua rosata. 22.
Acorus. 33.
Aqua extinctiõis ferri. 35.
Agaricũ. lib. 8. 53.
Arsef. 18.
Aer. 25.
Anaabadha. cap. 13.
Asanetu. 19.
Aiudem. 19.
Azubel. 15.
Anetũ cõditũ sale. 19.
Aloes in diui. cap. 142.
Agaricus diui. cap. 142.
Aqua casei diui. cap. 142.
Lacte bizantie. 22.
b Ben. 29.
Bedoard. 29.
Balsamus. 23. 28.
Baurach. 29.
Bulbus. 29.
Bellirici. 29.
Bedarungi. 29.
Balaustia. 30.
Butyrum. 15. 23.
Bdelium. 40.
Bautie. 18.
Buglosa 39.
Bruculi. 19.
Buasmia. 33.
Blitis. 18.
Bunch. 22.
Basilicon demonis. 33.
Bace lauri. 47.
Dagulum. 28.
c Citrum. 21.
Cepe. 18. 19.
Corallus. 29.
Castoreum. 30.
Caseus. 15.
Cinamomum. 17.
Crocus. 22.
Colloquintida. 35.
Cicer. cap. 2.
Canfora. 22.
Camepitheos. 38.
Camedreos 38.
Cubebe. 38.
Cuscute. 18.
Ciminum. 17.
Carui. 17.
Capparis. 19.
Caulis. 18.
Coriandrum. 17.
Caro. cap. 9.
Chrysomila. 20.
Calx. 41.
Ciperum 22. 42
Cupressus. 42
Cancer fluuialis. 42
Cassia. 42.
Cydonium. 20.
Cordumeni. 45.
Calamus aromaticus. 46.
Centaurea. 46.
Cartamus. 46.
Chitran. 46.
Costus. 22.
Crocoma. 43.
Cambil. 46.
Climia auri. 46.
Climia argenti. 46.
Calcantum. 46.
Canabes. 20.
Cucurbita. 18.
Cinis. 47.
Capillus algul. 29.
Casia fistula. 51.
Cauda equi. 52.
Cantaris. 52.
Celidonia. 40.
Curth. 4. lib. 8. 53.
Cinamum. 17.
Corigiola. 18.
Citroli cũ aceto. 19.
Canamelis. 20.
Castanea. 20.
Condisi. 38.
Centaurea. lib. 8. cap. 53.
Ceruusia. cap. 6.
Cõfectio ex sisamo. cap. 13.
Cataif. cap. eodem.
Coclea marina. 45.
Cauthar. 18.
Coloquindita. diui. cap. 142.
Arsciscaban. 13.
d Dulb. 31.
Deindar. 31.
Dragantum. 38.
Datili. 20.
Dauranech. 31.
Draguntea. 39.
Oblicus. 28.
e Epithimum. lib. 8. 53.
Eruca. 18.
Endiuia. 18.
Elacterium. lib. 8. 53.
Es abram. 20.
Euforbium. 44. lib. 8. 53.
Enula. 18.
Elleborus. 51.
Elleborus albus. 51.
Ebul. 29.
Es vstum. 46.
Elarium de mira. 27.

Aba. ca. 2.
f Flos chiles. 21.
Fenugrecũ. 18.
Fascoli. 2.
Fel. 44. 40.
Fuligo. 40.
Feludez. 13.
Felēgemisch. 21.
Firsir. 18.
Fesich. 18.
Faffassa. 20.
Fex aceti 31.
Folium. 42.
Fu. 44.
Fusel. 44.
Fāgēkest. 29.
Felenge. 44.
Fulfulmie. 44.
Fesire 44.
Fesiresiz. 44.
Feluçebaragi. 44.
Fungi. 18.
Fisticum. 20.
Fesefisis. 47.
Feniculũ. 47.
Ficus. 20.
Fex vini. 31.
Fermētum. 51.
Lans. 20
g Gētiana. 30.
Gipsuz. 30.
Gilbeuce. 30.
Guafit. 54.
Granũ açelē. 20.
Granum alkikil. 20.
Granũ virid. 20.
Gembut. 32.
Gluten. 54.
Gũmi arabi. 45.
Gar. 54.
Gosie. 18.
Grana ipinguatiua. 20.
Geusemin. 21.
Garus. 19.
Gariofilus. 22.
Granatuz. 20.
Galanga. 17.
Gubera. 20.
Gũmi pini. 47.
Aasce. 35.
h Hasec. 35.
Harmł. 35.
Hork vł hors. 35.
Harar. 43.
Habenil. 35.
Haelcalibit. 43.
Umeiz. 20.
i Ipicon. 32.
Jabrol. 21.
Jusquiamũ. 29.
Jsop' sicca. 34.
Jsopus hu. 34.
Jadac. 30.
Jlboe. 32.
Juniperus. 43.
Juiube. 20. 43.
Julep. 6.
Jdromel. 6.
Jpogstidos. 32.
Arabe. 38.
k kesilec. 38.
keste. 38.
karmeçik. 38.
kebikēgi 38.
kildary. 38.
keisim. 17.
kerfe. 46.
kana vł kiria. 46.
kerri. 21.
kerua. 51.
keneiuri. 18.
kakile. 46.
Jciũ. 35.
l Lacca. 39.
Lac. 15.
Lutũ absolute. 36
Lutũ armenũ. 36
Lutum quod comeditur. 36.
Leoçinegi. 13.
Lutũ lene. 39.
Largia. 39.
Lingua auis. 39.
Ligua arietis. 39.
Liquiritia. 42.
Lens. 2.
Lupinus. 2.
Lactuca. 18.
Lentiscus. 53.
Laurus. 54.
Elilotũ. 28.
m Myrt'. 21.
Mu. 40.
Melōgena. 18.
Myrobalani. 32.
Muschum. 22.
Mādragora. 37.
Mastix. 40.
Meçerion. 40.
Mugath. 40.
Merdesengi. 40.
Mescatramescir. 40.
Marchasita. 40.
Maiorana. 21.
Mumia. 40.
Myrrha. 40.
Memithe. 40.
Mahaleb. 22.
Muluchia. 18.
Mēbra aĩaliũ. 11.
Moripsia. 17.
Meiçahara. 40.
Mēubedhēa. 40.
Meloni. 20.
Melissa. 18.
Mēthastrũ. 44.
Miliũ solis. 46.
Masal. 15.
Mirabolani citrini lib° 8° 53.
Mel. 20.
Morum. 20.
Mirabolani diui. cap. 142.
Ux. 20.
n Nil. 41.
Nemen. 21.
Nux muscata. 30.
Nux indica. 20.
Nux methel. 30.
Nasturtiũ. 18. 34.
Narciscus. 21.
Nenufar. 21.
Neremisch. 41.
Nitrum. 41.
Nabac. 20.
Napi. 18. 19.
Neregil. 20.
Nisa. 62. 20.
Napta vel nafra. 41.
Ua. 14.
o Oleũ. 23.
Oliua. 19.
Oleander. 31.
Origanuz. 17.
Oppoponacũ. 30.
Ordeum. 2.
Oximel. 6.
Runa. 20.
p Psiliũ. 29.
Pira. 20.
Portulaca. 18.
Polipodiũ. 29.
Poliũ mai'. 30.
Pelles. 24.
Porrum. 18.
Petroleum. 41.
Pisces. 16.
Pumex. 46.
Panicũ. 2.
Panis. 3.
Pip ethiopicũ. 20
Plātago. 39.
Piretrum. 43.
Penidy. 20.
Piper. 27.
Prasiuz. 44.
Peonia. 44.
Pinus. 20.
Poma. 20.
Persica. 20
Penidy d mele. 13
Pip albũ. 17.
Polipodiuz diui. caplo 142.
Jcũ. ca. 2.
r Rob. 8.
Ruta. 18.
Rubea tinctorum. 44.
Raphanus. 18.
Reubarbar. 47.
Ribes. 20.
Rebithe. 19.
Robelie. 2.
Rotab. 20.
Quilla. 28.
s Stic'. 42.
Sal. 17.
Squinātũ. 28.
Sarcocolla. 28.
Sticados. 21. 28.
Spinachia. 18.
Sāguis dra. 30.
Spũa marł. 34.
Semp uiua. 35.
Spodiũ. 36.
Sābuchus. 21.
Sulphur. 38.
Stafisagria. 40.
Sal ammoniacus. 41.
Scordeon. 48.
Sedeguarā. 42.
Siseleos. 42.
Scamonea. 42. libro 8° 53.
Sumach. 42.
Sicla. 18.
Seuestē. 42.
Spica. 42.
Sisamum. 20.
Solatrum. 43.
Sandalus. 22.
Sapo. 45.
Sene libro octauo. 53.
Sakik. 48.
Scitaragi. 48.
Sceilem. 48.
Seneschic. 48.
Sinapis. 19. 51.
Secacul conditum. 27.
Sucar. 42.
Scel. 42.
Scebran. 48. libro octauo. 53.
Suchaba. 48.
Sacculus fundurion. 42.
Sekebinegi. 42.
Secācur. 42.
Subedugi. 42.
Sidrie. 42.
Sandaros. 42.
Serabrā. 21.
Sambuc' domestica. 21.
Sābuc' silue. 21
Salegha. 42.
Setoragi. 48.
Sabar. 18.
Sumechit. 19.
Salmuria capa. 19
Salmuria. 19.
Salsa. 19.
Sedine. 48.
Serum. 15.
Sigia. 22.
Sepum. 48.
Suniz. 48.
Sq̃ma ferri. 35.
Sicadis lib° octauo cap° 53.
Sorbe. 20.
Silique. 20.
Scamonea diui. caplo 142.
Sene diui. 142.
Arcon. 18.
t Tuba. 18.
Tutia. 49.
Tamariscus. 36.
Tarathit. 36.
Talisafar. 36.
Tamarindi. 49.
Tuderi. 49.
Tereniabin. 20.
Turbit. 49. libro octauo. 53.
Teil. 50.
Thefisie. 50.
Testiculus vulpis. 29.
Triticum. 2.
Talea. 18.
Taro. 20.
Trifera mĩor. 27.
Tiregi. 49.
Tulup vel tubbab. 36.
Titimalus. 37.
Thus. 38.
Turbit diui. 142.
Snee. 28.
v Ucubē. 21.
Usnē. 22.
Urtica. 28.
Uiola. 21.
Uiscus. 31.
Uitrum. 34.
Uitis. 38.
Uua. 20.
Uestimētuz. 23.
Uinum. 5.
Uinũ falsis. 7.
Uentus. 25.
Uatiranoch. 31.
x Jloaloes. 22.
Edoaria. 21.
z Ziniar. 34.
Ziçib. 34.
Zurũbet. 34.
Ziçib oditũ. 27.
Zarnabuz. 34.
Zuccarũ. 20.
Zuccar rosa. 27.
Zulenig. 13.
Zuccar vio^m. 27.

¶ Dictio vl'is ad scie^m v̄tutes nutriētiũ ⁊ mediciar. C. I.

Dulce calz ē: lz violēte nō sit calitatis. Cui' calitatis fortitudo ñ appz: nisi cũ aliqs eo freq̃nter vti cepit: vl' cũ co vtēs calitati apt' fuerit sic febri. ⁊ q calaz hz ꝯnē. Et q dl'ci vsus fuerit: ml'ta col'a rū. ĩ eo gñabit: ⁊ sang. ml'titudo: ⁊ egritudies ex vtrisq fcās ꝯmouet. opil'ones q̊z gñat ⁊ apa ĩ epe: ⁊ splene: ⁊ p̄cipue si h̄ mbra: ad hoc fuerit ppata. Uētris itidē flux' ex eo seq̄t: ⁊ mollificat stōz. Pectōi v̄o ⁊ pl'mōi ꝯfert: cōp' itidē ipiguat: ⁊ aug^m spmatł tribuit

¶ Acidũ frm̄ ē: lz vehemtis ñ sit friditatł col'az rū. ⁊ sang. repmit: atq vētrē strigit: ñ stō' ⁊ ĩtestia mūda fuerit. Si āt fl'atis ĩ eis fuerit ml'titudo: vētrł effic̄ fluxũ: ⁊ cōp' ĩfridat: v̄tutē q̊z ōbilitat digestiuā ꝓpriā in epe. Neruis v̄o ⁊ neruosis mēbris nocumentũ affert: atqz corpus desiccat: virtutem autem appetitiuā excitat.

¶ Unctuosũ v̄o stōz mollificat: ⁊ vētrē fluere fac̄. Ac satietatē affert anteq̃z hō cibi q̃ztitatē sibi neĉiā assumat: ⁊ calefac̄: maxĩe tñ febricitātes: vel hñtes epar vel stōm calida: corp' p̄terea hūectat atqz lenit. Col'a v̄o auget: ⁊ cogitationē reddit hebetē: ⁊ augmētat sōnũ. ¶ Stipticũ āt cor

pus īfridat ꝛ dſiccat: carniū quoqꝫ ac ſāguīs mioꝛationē faꝰ: ſiqs eo ml'totiēs vtaꝰ: ſtōm quoqꝫ ꝯfoꝛtat: ac vētrē ſꝫ pl'in conſtringit: ꝛ ſanguinē generat melācolicū.

¶ Amarū calefacꝰ ꝛ dſiccat foꝛtiter: ſāguinēqꝫ cito ad aduſtionē pducꝰ ꝛ malitiā. Col'aꝫ ꝗꝫ ru. in ſanguie augmētat.

¶ Acutū ml'to pl's calefacꝰ ꝗꝫ amaꝝ. Ūn̄ ꝛ caloꝛē auget: ꝛ coꝛpus velociter iflāmat: ac ſang. adurit: ipmqꝫ pus ī colerā mutat ru. poſtea in nig. ¶ Inſipidū aliđ ē qđ magl nutrit: qđ eq̄litati vicinū ē. aliud v̄o qđ tēpate calefacit: ꝛ aliud eſt qđ tēpate ifridat: cuꝫ quo ſi multa fuerit hūiditas hūectabit. cū āt fuerit ſiccū: deſiccabit. Cū āt pdcoꝝ ſapoꝝ vnꝰ alicui rei adeo fuerit dn̄atꝰ: vt alteriꝰ n̄ poſſit dn̄iū pcipi: aut ſi ſentiꝰ: paꝝ tn̄ ꝛ occulte ſētiꝰ: erit tc̄ eiꝰ ī coꝛpore opatio ſꝫ q̄ diximꝰ. Duo autē ſapoꝛes ſi eq̄l'r dn̄ati fuerint opatio coꝝ ꝯpoſita eq̄liter erit ſm hoc.

¶ De v̄tutibus granoꝝ ꝛ ſeminuꝫ vſitatoꝝ ex quibus ſolet fieri panis. CAP. II.

Riticū tēpamēto ē vicinū: lꝫ cal'itati parū attineat. Qđ aūt pōderoſiꝰ inuenit ꝛ ſolidiꝰ maioꝛis ē nutrimēti. hoībꝰ ꝗꝫ oībꝰ alȷs ḡnis magl ꝯueīēs ꝛ magis ꝓpꝰ inueniꝰ. Sāguis ēt ex eo gn̄atꝰ: oī ſanguie q ex alȷs gn̄aꝰ ḡnis tēpatioꝛ exiſtit. ¶ Oꝛdeū eq̄litati ē ꝓpinquū: lꝫ fridītati attineat. Cuiꝰ nutrimētū tritici ꝯpatiōe ē puū. Eſt. n. iflatiuū: ꝛ ifridatiuū. Solitos aūt vētoſitatē ac egritudīes fridas: ꝛ colicā pati ipedit. calefcēs v̄o ꝛ q carniū volūt adipiſci: mioꝛationē ꝯfert. Sāguieꝫ v̄o colꝰe nigre vicinū gn̄āt.

¶ Riçi tēperiei que eſt iter cal'itatē ꝛ frig. vicinū exiſtit: ꝛ vētrē ſtrigit. Solitl āt colicā pati nocet. Qđ lꝫ ml'tū nutriat. de vētre tn̄ nō facile deſcēdit niſi coq̄ꝰ cū aliquo multū vnctuoſitatl hn̄te. Qđ qn̄ cū lacte coq̄ꝰ: ꝛ cū ȥuc. comediꝰ: plꝫ nutrit: atqꝫ ſanguinē augmētat. ¶ Fabe tēpamēto ꝓxie exiſtūt: lꝫ friditati parūp attineāt. Que ml'tū iflātes ſcothomiā gn̄āt. Caput p̄terea grauāt: coꝛpuſqꝫ totū diſſolutū efficiūt. Sutꝰ v̄o leniūt: qn̄ caꝝ apoçia bibiꝰ: ꝛ ſine ſale comeduntꝰ. Cū aceto āt ſi comeſte fuerit ventreꝫ ſtrigūt. Solitl v̄o pati vētoſitatē ex colica: vl' ex ruptura male ſūt. Uirides aūt fabe hūoꝛes gn̄āt crudos: ꝛ ī ſtō: ac iteſtis augmētāt fl'a: ꝛ ī ipis vētoſitatē excitāt. ¶ Cicer cal'm ē: iflat ꝛ vrinā ac mēſtrua ꝓuocat: ꝛ augꝫ ſpma. Uiride p̄terea cicer in ſtō ꝛ iteſtis multas ḡnat ſupfluitates: fabe tn̄ ꝛ cicer ſi aſſenꝰ mioꝛis ſūt vētoſitatl. ¶ Lēticule fri. ſꝰ ꝛ ſic. ꝛ ſang. gn̄āt mel'icū: ꝛ coꝛpꝰ dſiccāt. Spma ꝗꝫ deſtruūt: atqꝫ ſāguieꝫ ſedāt: cuiꝰ extiguūt cal'itatē. Infridāt. n. atqꝫ ocl'oꝝ tenebroſitatē: ꝛ mel'icas efficiūt egritudines: cū aliqs in comeſtiōe eis frequēter vtiꝰ. Que āt ex eis aſſanꝰ minꝰ iflāt: ꝛ magis deſiccāt. ¶ Mes fri. ſūt ꝛ ſic. Qui fabis ꝛ lēticul' leuioꝛes: minꝰ illis ſꝰ iflatiui. Ipoꝝ quoqꝫ nutrimētū fabaꝝ ac lētiū nutrimēto minꝰ ineniꝰ. ¶ Lupini groſſi ſūt: ꝛ ad digerēdū duri. Cū āt dulcoranꝰ ꝛ comeduntꝰ nō calefaciūt coꝛpꝰ: dū v̄o amari ſūt: nō ad nutriēdū: ſed ad medicinā ſūt apti. diſſoluūt. n. ſcrofulas ꝛ abſtergūt foꝛtiter: qn̄ admiſtranꝰ: nō ml'tū dl'coꝛati. Urinā ꝗꝫ ac mēſtrua ꝓuocāt. Aboꝛſū p̄terea faciūt: ꝛ lūbricos atqꝫ v̄mes d vētre expellēdo educūt. Emoꝛroydarū iſup oꝛa apiūt. ¶ Faſeoli iflāt: ꝛ ipiguāt coꝛpꝰ. Urinā ꝗꝫ ac mēſtrua ꝓuocāt. Uētrē ēt reddūt mollē: qđ illi ꝓpe efficiūt q rubei ſꝰ. Coꝛpꝰ calefaciūt: capitl efficiūt ſcothomiā: ac mala ſōnia videre faciūt. ¶ Robelie fri. ſꝰ ꝛ ſic: ꝗ paꝝ nutriētes malū gn̄āt ſang. neruiſqꝫ ipedimētū p̄ſtāt. ¶ Panicū atqꝫ miliū fri. ſꝰ. ꝛ ſic. ꝗ lꝫ paꝝ nutriāt vētrē tn̄ ſtrigūt. ¶ Doꝛa ſic. ē: ꝗ ꝛ paꝝ nutrit: ꝛ vētrē ſtrigit.

¶ De his ꝗ ex tritico ꝛ oꝛdo fiūt. CAP. III.

Anis q ex tritico fit plibꝰ hoīuꝫ ꝯuenientioꝛ ē. Qui ēt melioꝛ reddiꝰ qn̄ ml'tū ſalis hn̄s ꝛ ml'tū fermēti: bn̄ fermētaꝰ ꝛ coquiꝰ: vn̄ ꝛ citiꝰ digeriꝰ: ꝛ magis tenuis ac ſubtilioꝛ ineniꝰ. Açimꝰ āt pāis dure digeriꝰ: tardeqꝫ de ſtō dſcēdit. Qui in vētre dolorē efficiēs: ī epe opilationē: atqꝫ ī renibꝰ lapidē creat. ¶ Simula ex ꝗ fit darmacha: ꝛ ipa darmacha maioꝛis ſꝰ nutrimēti: tarde tn̄ deſcēdūt. ¶ Cōis āt faria citiꝰ deſcēdit: minꝰ nutrit. Sāguis v̄o ex ea gn̄atꝰ mel'ie parūp attinet. ¶ Panis p̄terea q ī patella coq̄ꝰ: oīſqꝫ pāis nō bene coctꝰ ad digerēdū iueniꝰ durꝰ: ꝛ vētrē dolere facꝰ. Cuiꝰ frequētē comeſtiōnē pati neq̄unt: niſi q ml'to vtunꝰ laboꝛe ꝛ exercitio. ¶ Tri v̄o atqꝫ pāis dieſcar negi: atqꝫ cipulle ꝛ artocleoli: ꝛ cruſtula. oīa hec ſūt vt panis açimꝰ. Uerū tn̄ ꝗdcūqꝫ hoꝝ cū oleo vl' lacte ꝯfectū fuerit ſpōgioſus erit: atqꝫ magl vtilimū: maioꝛis tn̄ erit nutrimēti. ¶ Oꝛdeaciꝰ āt panis tritīcei pāis ꝯpatiōe frigidus repiꝰ. Qui pui exn̄s nutrimēti vētoſitatē ꝛ colicā atqꝫ egritudies facit fridas: vētrēqꝫ ſtrigit. ¶ Panis v̄o nā q ex alȷs fit ḡnis: eſt vt ḡni nā ex quo ipe fit. ¶ In amilo āt viſcoſitas ꝗ mēbra excoꝛiata plana fiūt atqꝫ lenia: iueniꝰ qđ epiglotū: ac pectꝰ lenit: cū pultes ex eo cū ȥuc. ꝛ oleo amigd. fiūt. Sepe. n. comeſtū in epe opilationē creat. ¶ Ex aꝗ ēt furfuris fiūt ꝗſi pultes: ꝗ quādā hn̄tes: terſionē pulmonem mūdificāt. ¶ Aꝗ v̄o oꝛdei acute febricitātibꝰ ꝯfert ꝛ lenit pectꝰ: atqꝫ ſiti ſedat ꝛ ardoꝛē. ¶ Simula triticea ꝛ caloꝛē ꝛ ſitiꝫ extiguit. epar ꝗꝫ hn̄tibꝰ cal'ꝫ ꝯfert: ſi cū aꝗ pꝰ bn̄ abluta: deīde cū ml'ta aꝗ cal'a ac tādē cū ȥuc. mixta bibaꝰ. Oꝛdeacea v̄o ſimula magis infridat. Uerū tn̄ hec magis nutrit: ꝛ magis lenit: ac tēpatioꝛ eſt.

¶ De virtute aque. CAP. IIII.

Qua nāles in coꝛpe ꝯſeruat hūoꝛes: ꝗ cibū ſubtiliās penetrare facit. Ipa ꝗꝫ caloꝛē repmēdo: calefactis calidāqꝫ hn̄tibus ꝯplōnē pluſqꝫ vinū ꝯueniens ē. Aꝗ iſup que ꝛ pōdere leuioꝛ eſt: caloꝛēqꝫ ꝛ fri. velociꝰ ſuſcipit ſapoꝛē retinēs melioꝛē: ꝗ. ſ. ad dulcedinē parūp iclineꝰ: melioꝛ iudicaꝰ. Aqua p̄terea malū hn̄s ſapoꝛē aut odoꝛē mala ē: nec ē bibēda. Qn̄qꝫ tn̄ gdā cā medicīe: bibūt aquā. ¶ Turbida āt aꝗ ī epe opilatōeꝫ: ꝛ ī renibꝰ lapidē gn̄at. ¶ Salſa ēt aꝗ pꝰs vētrē ſoluit. poſtea v̄o ꝯſtrigit: ſiqs eā ꝯſuete biberit: coꝛpuſqꝫ deſiccat: ī ꝗ ſcabiē atqꝫ ragadias generat.

¶ Aꝗ v̄o ſtās ꝛ putrida ſplenē augmētat: ac ꝯplōneꝫ coꝛrūpit: ꝛ generat febꝛes. Aqua v̄o cum niue infrigidata vel ex ſe vt hec frigida inuenitur: ſtomachum percutit ſi a ieiunis bibatur: ſed epar multum ifridat. Quā nll'i ieiuni bibere pſumāt: niſi calefacti: ꝯfert. n. eis ꝫ mō. ¶ Sup cibū āt accepta. ſtōꝫ coꝛroboꝛat: ꝛ appetitū auget ex ꝗ pua ſufficit ꝗtitas. ¶ Aꝗ v̄o ꝗ ex friditate ſui nō puenit ad ꝫ vt delectet: vētrē iflat: ꝛ ſiti nō minuit: ſꝫ appetitū d ſtruit: ꝛ coꝛpꝰ diſſoluit: ꝛ ad vltimū n̄ ē ꝯgrua. ¶ Aꝗ p̄terea cocta ꝗuſqꝫ mitioꝛ reddaꝰ eiꝰ ſuba: minꝰ ē iflatiua: citiuſqꝫ deſcēdit. Pluuialis āt aꝗ hīs q cito icurrūt febꝛes ē mala: ꝛ maxie ſi lōgi ē tpis. Que tn̄ in ſuis alȷs diſpōnibꝰ ē bōa. ¶ Aꝗ ēt tepida nauſeā facꝰ. Aꝗ āt cal'a quā gdā ieiuni bibūt: ſtōꝫ a pcedētl nutrimēti ſupfluitatibꝰ lauat ꝗ vētrē foꝛtaſſe ſoluit. Hec āt ſi frequēter bibaꝰ ſtōꝫ coꝛrūpit ꝛ debilitat. Aꝗ ēt ī ꝗ balneaꝰ: nō ē bonū multū eē cal'aꝫ vl' ml'tū fridā. ſꝫ ꝯuenit vt iter hec duo tēperiē teneat. Hec. n. tēpatl coꝛpibꝰ magl ꝯfert: Aꝗ v̄o frida coꝛpa piguia coꝛroboꝛat ac cal'ioꝛa reddit ꝗꝫ pus erāt: ſenibuſqꝫ nocet: ꝛ coꝛpa hn̄tibꝰ debilia. Cal'a āt aꝗ: fatigatōeꝫ ꝛmouet: ꝛ doloꝛes minuit: atqꝫ apata mollificat. Coꝛpiſqꝫ auget pulchꝛitudinē: ꝛ ipſiꝰ carnes: atqꝫ vrinā ꝓuocat: coꝛpꝰ tn̄ diſſoluit: ac ſāguinē a qbꝰ exire ꝯſueuit: cito fluere facꝰ v̄tutē ꝗꝫ deȷcit. ¶ De aqs p̄terea nāl'r cal'is ꝗ ſūt ſulphuree ꝛ bitumioſe: neruos calefaciēdo: fridis neruoꝝ egritudinibꝰ ꝯferūt: qn̄ eas igrediūtur patiētes. Scabiei ꝗꝫ ꝛ puſtul' pficiūt. Inteſtia v̄o foꝛtiter calefaciunt: ꝛ pcipue

epar. Aq̄ vͦ sale armõiaco salite: ac malū hñtes saporē vētrē laxāt cū bibunt̄: vel cū in eis sedēt: aut cū clistericant̄. Aque aūt cal'e q̄ sup alumē currūt: emoptoicis: atq̄z mulierib⁹ mēstruoꝝ nimietatē patiētib⁹: ꝛ emorroydib⁹ cōferunt. Febres tñ in calidis gnānt corpib⁹. Aque vͦ nāl'r calide q̄ bulliūt ꝛ adurūt colicā dissoluūt: atq̄z grossaꝫ vētositatē mēbris ĩfusaꝫ: ꝛ spasmū expellūt humidū. Aq̄ itidē q̄ sup terrā currit: ex qua exhit̄ ferrū magnū hñtib⁹ splenem cōfert. Que vͦ sup terrā: ex qua fit es trāsit cōplõnē habētibus corruptā: perutilis comprobatur.

¶ De virtute vini. CAP. V.

VInuꝫ multis modis diuersificari ꝛ mutari inuenit̄ ẜm sui subaꝫ ac suū tēp⁹. Uinū quoq̄z oē q̄d iebriat corp⁹ calefacit. Uinū aūt albū ꝛ claꝝ. q̄d nō multe tolerat aque ꝯmixtionē: mioris est calefactiōis: sꝫ vrine est magis ꝓuocatiuū. In colore vͦ igneū ꝛ aīnaꝝ: q̄d maiorē pōt āmixtionē recipe: maioris ē calefactiōis. Nigrū itidē ꝛ grossuꝫ atq̄z dulce in quo ē pōticitas: grossioris est nãe. Uinū p̄terea nouū sanguinē magis gnāt: ac venas velocius ĩplet. huic aūt vetus ꝯriū iuenit̄. Uinū p̄terea gnāl'r stōm ꝛ epar semp calefacit: atq̄z nutrimētū penetrare facit: sanguinē quoq̄z ac carnes: ꝛ innatū calorē augmentat. Ipsaꝫ ēt nāꝫ in suis ꝓprijs actiōib⁹ adiuuat. iōq̄z ēt digestiua fit fortior. Et ꝑ illō supfluitatū expulsio ꝛ eaꝝ egressio fit facilis. Et hec est cā q̄re sanitas ꝛ grossitudo: ꝛ fortitudo ꝑdurāt: ꝛ seniū tardat. Uinū p̄terea aīuꝫ letificat. sꝫ si supflue in potu sumat̄ epati ꝛ cerebro: ac neruis ĩpedimentū facit: tremorē quoq̄z atq̄z spasmū: nec nō paralisiꝫ ꝛ apoplexiā: ac mortē gnāt subitaneā. Tēpate aūt si bibatur ml'te bonitatis cā in corpe existit: ꝛ in senib⁹ q̄maxīe. Uinū itidē purū cui pauca āmiscet̄ aq̄: his q̄ grossaꝫ in vētre soliti sūt vētositatē pati: ꝛ quoꝝ stōus ꝛ epar sūt frida cōfert. Uinū vͦ depuratū multā aq̄ hñs āmixtioneꝫ. his q̄ ex vino dolorē patiunt̄ capitis: vel ex eo inebriant̄: auxiliū p̄stat: lꝫ vētrē iflet. Uinū grossuꝫ ꝛ dulce ꝛ nouū: interioꝝ hñtib⁹ opilationē vel grossitudinē nociuū est. Cito aūt volētib⁹ ĩpinguari ē bonū. Pot⁹ q̄ de vuis passis nude fit: vtus ē vt vtus vini nigri ꝛ grossi: lꝫ minorē eo hēat caliditatē. Qui aūt mellis hꝫ āmixtionē grosso vino est calidior ẜꝫ mellis multitudinē: vel ei⁹ paucitatē in ip̄o exñtē.

¶ Pot⁹ de melle fact⁹ vehemēter ē calid⁹. Qui ꝛ col'e rubee est gnātiu⁹: ꝛ calidā hñtib⁹ ꝯplonē nō ē ꝯgruus. frigidas tñ patiētib⁹ egritudies ꝯfert. ¶ Pot⁹ q̄ fit de dactilis ꝛ ficub⁹ ē grossus. iōq̄z ꝛ stō malus ē: ꝛ sanguinē mel'icū: atq̄z in iterioꝛib⁹ opilationē gnāt: ꝛ ꝓpe si nou⁹ ꝛ dulcis fuerit. Corp⁹ tñ ĩpinguat: ꝛ in ip̄o sanguinē augmētat.

¶ De vtutib⁹ potuū nō inebriantiuꝫ. CAP. VI.

CEruisia de ordeo facta neruos ĩpedit: caput dolere fac̄ ꝛ iflat. Urinā tamen ꝓuocat ac calorē ex ebrietate repmit. ¶ Que vero de riço fit ceruisia: p̄dicte in suis actionib⁹ ē vicina: min⁹ tñ iflat. ¶ Que autē de pane simulagineo ꝯficit̄: mēthā ꝛ apiū hñs āmixta oībus melior iudicat̄. Uerūtñ solis calefactis: ꝛ in dispōnibus ꝛ tpib⁹ calidis nō ē bona. ¶ Oximel ē frꝫ: q̄d caloreꝫ repmit: ꝛ col'aꝫ rubeā ac sang. ꝛ sedat sitiꝫ: cū nō ml'ta p̄ticipat dulcedie: fl'a quoq̄z icidit: ꝛ subtiliat: ꝛ abstergit: ꝛ opilationē aperit: vrinā p̄terea ꝓuocat. Gutt̄ tñ ꝛ pect⁹ exaspat: q̄d ꝓpe operat̄ cū multā hēat acredinē. Neruos aūt hñtib⁹ debiles: vel in eis aliq̄d patiētib⁹ mali: atq̄z abrasiōe laborātibus: ꝛ acide ructātib⁹ nocumētū p̄bet. eos etiā ledit: qui stomachuꝫ ꝛ epar frigida habent.

¶ Syrupus iulep est tēpat⁹: lꝫ friditati attineat. Extiguit eni sitim: ꝛ guttur lenit: ac stō iflāmato ꝯfert: ꝛ febrē acutam cum niue potatus reprimit.

¶ Idromel simplex cal'm est ꝛ lenitiuū: fridas patiētibus egritudines: remediū affert. In cui⁹ aūt ꝯfectiōe spēs apponunt̄: magis vltimū ē in illo: ꝛ calidi⁹ est. Uñ ꝛ calefactis nocet: ꝛ stō ꝯfert ip̄ꝫ a fl'ate mūdādo: ac calefac̄. Neruis p̄terea calorē inducit: ꝛ colerā cōmouet rubeā.

¶ De vinis falsis. CAP. VII.

ISta que falso vina dicunt̄ de passis vel çuccaro vel melle facta: si loco vini ꝑus q̄z bulliāt ꝛ residēat bibant̄: iflationē generāt ꝛ siti: ac fastidiū ꝛ vētris fluxū faciūt: sanguinē quoq̄z cōmonēt: ac colerā rubeaꝫ. q̄d vero fit de melle: cū bñ coctū est minus inflat.

¶ De robub. CAP. VIII.

ROb violarū fridū ē. Epigloti quoq̄z ꝛ gutturi ac pectori confert. stō āt malū ē: vētrē vͦ soluit. ¶ Rob q̄d fit de aq̄ rosata: in qua buliēte recētes rose ml't totiēs posite fuerūt: ꝛ quaq̄z vice fuerūt renouate nauseā fac̄. vētrē vͦ soluit. ¶ Rob de citonijs acetosis simplex vētrē stringit: ac stōm corroborat: ꝛ aufert sitim. ¶ Rob de malis granatis acetosis simplex vomitū retinet: ꝛ vētreꝫ stringit atq̄z crapulatis: ꝛ nausee ac dolori capitis ex crapula veniētib⁹ ꝯfert. ¶ Rob de malis acetosis simplex pulsui cordis: ꝛ ardori stōi: atq̄z nausee remediuꝫ affert. ¶ Rob de succo vue acerbe col'am repmit ru. ꝛ sanguinē vehemēter: ac stōi ardorē. ꝛ sitiꝫ q̄ ex cal'itate ꝓcedit sedat: vētrē quoq̄z atq̄z vomitū ꝯstringit. ¶ Rob de ribes ē sicut rob de succo vue acerbe: ꝛ paꝝ plus opatur. ¶ Rob de succo pomi citrini: opat̄ vt p̄dicta: ventrē tñ vt ip̄a ꝯstringit: sꝫ calorē fortius istis repmit ꝛ extinguit. Oia p̄terea robub que dicta sunt ei: in cui⁹ pectore ē aspitas: nocēt. ¶ Rob de prunis sanguis ꝛ col'e rubee calorē extinguit: ac vētrē laxat: gutturi ēt nō multū nocet.

¶ De virtute carniuꝫ ꝛ suis speciebus. CAP. IX.

CAro oibus nutriētib⁹ vehementi⁹ nutrit. Corp⁹ p̄terea ĩpinguat ꝛ corroborat. Qui aūt ea vtit̄ multā hꝫ repletionē. Iōq̄z frequēti indiget flōmia: ꝛ p̄cipue siqs cū ea vinuꝫ bibit. Aīaliū vͦ decrepitoꝝ ꝛ ĩpinguatoꝝ caro ꝛ coꝝ que de vētre aīaliū añ partū exhunt̄ mala est: nec est in ei⁹ comestiōe vtilitas. Que aūt iter istas duas media repit̄: mediocris existit. Que cuꝫ fuerit aīalis multo magis q̄z alia iuuenis exñt erit hūidior. Et q̄ñ fuerit aīalis multū in senectute ꝓuecti erit siccior. Ul'r aūt oīs caro calefacit: q̄ febricitātib⁹ ac repletionē patiētib⁹: incongrua iudicat̄. Caro p̄terea rubea sine pinguedie maioris est nutrimēti: q̄z q̄ est cū pinguedie: q̄ ꝛ pauciores gnāt superfluitates: ꝛ stōm plus corroborat. Caro aūt crossa: ml'ttū laborātib⁹ ꝯueniēs est. Subtilis aūt his q̄ p̄dictis sunt ꝯriꝫ ꝯuenit. ¶ Hedulina caro ē tēpata: nullā i se hñs malitie āmixtionē: q̄ lꝫ tēpatū generet sanguinē. Laborātib⁹ tñ nō ꝯgruit. ꝛ nō oꝫ vt sup cā eligat̄: eis quoꝝ dispō huic dispōni ē ꝯria. Nō est. n. adeo debilis: vt ex ea vt⁹ destruatur: neq̄z ei⁹ nutrimētū adeo multū est ꝛ grossuꝫ: vt ex eo in corpe ꝓueniat repletio: ꝛ grossus generet̄ sanguis. Sāguis quoq̄z q̄ ex ea gñat̄ iter subtilē ꝛ grossuꝫ: ac iter calꝫ ꝛ fri. existit. ¶ Arietina aūt caro: edulina carne grossior ē viresq̄z plus augmētat: ꝛ pl'es efficit supfluitates: q̄ in bonitate hedulinā seq̄t̄ carnē. ¶ Caprina vͦ caro: arietina carne fridior ē: paucas faciēs supfluitates: atq̄z vires minus acrescere faciēs ꝛ min⁹ nutriēs: q̄ fridā hñtib⁹ ꝯplonem: atq̄z his q̄bus fride accidūt egritudies icōgrua existit: q̄b⁹ arietina plus cōfert. Calidā vͦ hñtibus ꝯplonē: ꝛ his q̄bus calide ex repletiōe solent accidere egritudines plus ꝯfert capna. ¶ Caro vaccina grossa est: multūq̄z nutrit: sanguinē q̄q̄z spissuꝫ ac grossuꝫ generat: neq̄z ꝯgruit

nisi his qui multo vtuntur exercitio. A cuius comestione
abstinere debēt: qbꝰ melīce accidūt egritudīes. ¶ Caro
açeurina calīa ē ⁊ grossa: sang. grossuꝫ generās: cuiꝰ finis ad
melīaꝫ ducit. ¶ Caro camelina vehementer exn̄s calida
melīaꝫ gn̄at. Haꝝ vō triū carniū nulla ē comedenda: nisi
ab his q mltū laborāt. Inter illas tn̄ vaccina melior exi-
stit. ¶ Caro gaçel īter siluestres carnes melior habet̄. sā-
guis q̊ꝫ ex ea gn̄atꝰ paucas efficit suꝑfluitates: q cū siccus
sit melīe attinet. ¶ Hircoꝝ vō siluestriū caro grossior est
ac melīe ꝓpingor. ¶ Ceruina silr̄ caro atqꝫ onagria eadē
opant̄. ¶ Onagrina tn̄ manifestiꝰ calefacit. Oēs aūt car
nes iste sanguinē generāt melīcū. ¶ Leporina vō caro h
ꝑcipue opat. Ipsa.n. plus alijs melīe gn̄atiua existit.

¶ De carnibꝰ volatiliū. CAP. X.

Carne caro oī carne auiū leuior īuenit̄:
atqꝫ his q subtili volūt custodiri
regimine ꝯueniētior. Post istā aūt coturnicis
caro scđa in bonitate exisit: q̄ paruā generans
suꝑfluitatē: nō multū calida iudicat̄. ¶ Caro itidē pullo-
ruꝫ post ipsaꝫ ponit̄. coturnicis tn̄ caro melioris ē gn̄atiua
sanguis: ⁊ spmatis augmentatiua. ¶ Perdicis caro istis
grossior exn̄s vētrē strigit ⁊ mltū nutrit. ¶ Caro alaude
que pileata dr̄: vētrē strigit: cuiꝰ vētrē fluere facit. ¶ Ca-
ro passeris calidissima ē: luxuriāqꝫ cōmouet. ¶ Pulli co-
lūbini silr̄ vehemētis sūt calītatꝫ: q ⁊ sanguinē generāt ī-
flāmatū: ⁊ cito febrire faciūt. ¶ Anatꝫ caro plēs effic̄ su-
perfluitates: ac plus fastidire facit: ⁊ maioris ē calītatis.
Nō tn̄ pls nutrit q̄ꝫ caro gallinacea. ¶ Caro gruis ē gros-
sa. q̄ ⁊ tarde digerit̄: ⁊ sanguinē gn̄at melīcū. ¶ Structio-
nis caro oībꝰ grossior iudicat̄. ¶ Caro sisonis ⁊ aliaꝝ aui-
um siluestriū quāto maiori ꝑticipat rubedīe ⁊ nigredine:
tāto calidior: atqꝫ sanguini melīco ꝓpinqor vr̄. Que āt il-
larū malū hꝫ odorē: sanguis gn̄atiua deterioris. idqꝫ nul-
lo mō comedi dꝫ. ¶ Uolatiliū aūt caro in flumībꝰ vel la
cubꝰ morātiū multarū est suꝑfluitatū effectiua: que si ma
lum hꝫ odorē deterior iudicatur.

¶ De diuersitate mēbroꝝ aīaliū ī nutrimēto. CAP. XI.

Caput est grossuꝫ: qđ mltū nutriēs calefa-
cit: nec ē comedēdū nisi in tꝑibꝰ fri-
gidis. Ex eo.n. febres mltotiēs generātur ⁊ co
lica: multū tn̄ ꝯfortat: sanguinē quoqꝫ ac spma
auget. cerebꝝ cū sit frīdū nauseā fac̄: ac stō no-
cet. qđ ab oībꝰ ipm comedere volētibꝰ: añ oēm sumēdū ē
cibū: nisi catarticū sint sūpturi. Calidā p̄terea ꝯplōnē hn̄-
tibꝰ cōfert. Quibꝰ vō frīde accidere solēt egritudīes: non
ꝯgruit. ¶ Medulla īter calītatē ⁊ fri. tēperamēto vicina
existit: calītati tn̄ magis appropiq̄t: q̄ ⁊ spma augmētat: ⁊
stōm mollificat. ¶ Uber ē frīdū ⁊ grossuꝫ: qđ lꝫ multum
nutriat: tarde tn̄ digerit̄. stōꝫ vō ⁊ epar hn̄tibꝰ calīa ꝯfert.
¶ Epar calidū est ⁊ hu. qđ ⁊ tarde digerit̄: ⁊ graue existit.
¶ Renes tarde digerunt̄: q nec bonū generāt sanguinē:
nec multū dāt nutrimētū. ¶ Splē mali exn̄s nutrimēti:
tarde digerit̄: ac nigꝝ gn̄at sang. stō tn̄ ꝯfert: sꝫ cito satiat.
¶ Uēter tarde digerit̄: q frigidus exn̄s: paꝝ nutrit: atqꝫ
flīaticū gn̄at sanguinē. ¶ Cor calīm ē ⁊ dure sube: qđ ⁊ tar
de digerit̄: ⁊ nō multū nutrit. ¶ Pulmo tarde digeritur:
parūqꝫ nutrit: ⁊ est frīdus. ¶ Musculi siue lacerti sangui
neꝫ multa abundātē hūiditate: multasqꝫ generātē super-
fluitates efficiūt: q in se viscositatē retinēs minoris ē cali-
ditatis. ¶ Caro sine pinguedine rubea. vꝫ. sanguis sicci ē
gn̄atiua: paucas faciēs suꝑfluitates: magꝭ tn̄ adipe nutrit.
¶ Pinguedo sanguinē gn̄at humidissimū multas faciē-
tem suꝑfluitates: minoris tn̄ est nutrimēti. ¶ Caro varia
ta: q̄. s. inter pinguē ⁊ macrā existit: sanguinē gn̄at tēpera-
tuꝫ. ¶ Cauda est calīa: q̄ stō nocēs: fastidiū facit: ac colerā
gn̄at rubeā. ¶ Cutis frm̄ gn̄at sanguinē in quo mlta exi-
stit viscositas: ⁊ opilationē facit. ¶ Pedes sanguinē gene
rant viscosum: q frīdior ac leuior eo existit: quē caro gn̄at.
¶ Aīaliuꝫ anteriora leuiora sunt ⁊ calidiora: posteriora
vō grauiora sunt ⁊ frigidiora.

¶ De vtutibꝰ q̄s acqrūt cibi ex artificio. CAP. XII.

Caro sup prunas assata multū nutrit: corpꝰ
nāqꝫ corroborat atqꝫ velociter nutrit
hec etiā eis q multi sanguīs fluxū ꝑpexi sūt: cō
fert: tarde tn̄ digerit̄ atqꝫ vix vnq̄ꝫ tota oīno di
gerit̄: q̄ neqꝫ post aliū sumēda est cibū: neqꝫ cū
ea aliꝰ sumi dꝫ cibꝰ. post cuiꝰ comestionē potus sumēdus
nō est nisi in ꝑua q̄ꝫtitate: maxīa tn̄ cogēte necītate. ¶ Ca
ro aūt cū pinguedine frixa fastidiū facit: atqꝫ de stō tarde
descēdit: cuiꝰ nutrimētū validū est: grauior tn̄ est ea q̄ sup
prunas assat̄: q̄ aūt frigit̄ in oleo leuior ē atqꝫ digestibili
or. ¶ Caro q̄ in patellis posita in furno coq̄t̄ mala est: pa-
rū.n. nutrit. Acide tn̄ ructātibꝰ cōfert. Ulr̄ vō oīs morta-
rioloꝝ ac patellaꝝ spēs paruū p̄bꝫ nutrimētū respectu ci-
barioꝝ ius hn̄tiū. multos tn̄ hn̄tibꝰ hūores ꝯferūt: ac cor
pora sua desiccare ⁊ subtiliare volētibꝰ auxiliū prebent.
¶ Caro quoqꝫ q̄ in veru assat̄ grossa ē ⁊ multū dat nutri-
mentū: q̄ nō digerit̄ nisi cū stōm īuenit̄ robustū ac calīm.
vētrē vō stringit: ⁊ h ꝓpe facit cū ex ea illud qđ ē pingue
nō comedit̄. ¶ Iudebegi ante oēm cibuꝫ comedi dꝫ cui
res vētris solutiua sit āmixta. Ex ea.n. colica sepe accidit:
ꝓpe tn̄ qn̄ cū multis comedit̄ herbis: post cuiꝰ comestio-
neꝫ aqua in potu sumit̄. ¶ Triticū coctū q̊usqꝫ albū sit ⁊
q̄si puls oībꝰ cibis plus nutrit: ⁊ maxīe si cū lacte coctum
fuerit. Qđ his q viriū indigēt augmēto cōfert: ⁊ q corꝑis
desiderāt grossitudinē: calidis q̊qꝫ nā atqꝫ macris: necnō
q mltū laborāt ⁊ exercitant̄ auxiliū p̄bet. Dispōnes vero
his hn̄tibꝰ ꝯrias: cito replet venas: atqꝫ ad febres: ⁊ arte-
ticū ꝑducit dolorē. Lapides q̊qꝫ in coꝝ renibꝰ atqꝫ fleg-
mones: ⁊ magna gn̄at apata. ¶ Caro cocta cū aq̄ cui po-
stea āmiscent̄ acetū ⁊ crocus est frīda: q̄ sanguinē ⁊ colīaꝫ
reꝑmit rubeā: atqꝫ calīm hn̄tibus epar: necnō his q in epe
opilationē atqꝫ icteritiā ⁊ febres patiunt̄ cōfert: stōmatꝫ
quoqꝫ bn̄ficiū p̄stat. His vō q catarticū hauserūt vel qui
in neruis lesionē patiunt̄: siue q corꝑa hn̄tes macra ⁊ de-
bilia nec̄e hn̄t ea corroborare: atqꝫ īpinguare nocumētū
tribuit: desiccat.n. ⁊ subtiliat. ¶ Carniū vō ⁊ sanguis ha-
bētibus multitudinē: atqꝫ his qbꝰ sanguīs ⁊ colere rubee
multitudo nocet: cōgruit: vētrē etiā stringit. ¶ Caro cuꝫ
aq̄ cocta ⁊ īfrīdata: cui vue acerbe āmiscet̄ succꝰ frīda ē.
q̄ sang. ⁊ colīaꝫ reꝑmit ru. ac vētrē strīgit. Uerūtn̄ nō sub-
tiliat: neqꝫ opilationē apit: vt p̄dicta caro cū aceto fac̄: cui
tn̄ assilat̄. ¶ Caro cocta cū ribes vel sumac de nutriētibꝰ
est q̄ in estate ꝯferūt: qn̄ cucurbita vl̄ portulaca: vel citro
li: vel his silīa ei āmiscent̄. Oīa vō hec atqꝫ caro supradi-
cta cū aceto p̄parata: pectorꝫ hn̄tibꝰ aspitatē nocēt. ¶ Ca
ro cuꝫ aceto cocta: tēꝑate nutrit: stōqꝫ ac epati ꝯfert: que
carnis p̄dicte cū aceto p̄parate bonitatē ī se hn̄s nullū eiꝰ
retinet nocumētū. ¶ Caro cocta cū tritico ⁊ lacte grossa
est: que ⁊ multū nutrit: ⁊ calidis nā: atqꝫ macris cōgruit.
qbus flegmatice ex more accidūt egritudines: icōgrua ē.
Sed qbus febres acute ac tertiane cōsuete accidūt: bn̄fi-
ciū p̄stat. ¶ Caro cocta cū lacte acetoso similis ē ei q̄ cuꝫ
lacte coquit̄ ⁊ tritico. ¶ Caro cocta cū aq̄ ordei est sicut
illa cū q̄ succꝰ ponit̄ vue acerbe: hec tn̄ iflatiua est. ¶ Ca-
ro cocta cū ouis ⁊ pipe semꝑ calida est: ⁊ ipsa est cibꝰ hye-
malis: que ⁊ corpus corroborat: ⁊ plus oībus cibis nutrit.
Diuersificatur tamē s̄m quātitateꝫ āmixtionis calidarū
specierū. s. s̄m q̄ habet eas āmixtas vel nō. Hec p̄terea:
sperma ⁊ sanguinē augmētat: corpus etiā robustū reddit
⁊ humectat: ⁊ pulchruꝫ atqꝫ forte ⁊ crassuꝫ efficit. In esta
te vō fastidiū generat ⁊ calefacit: ac lapideꝫ creat.

¶ De virtutibus sisamorum: vel de his que ex melle conficiuntur. CAP. XIII.

Pheludez multum nutrit. In stõ tñ diu morat̃. Ei aũt qui ipso vtitur opilationẽ creat. Gutturi vero ⁊ pulmoni necnõ corpus habẽtibus debile ac vacuũ cõfert.
¶ Caubez pheludez leuius existit: minus tñ nutrit: atqȝ magis a generatiõe in epate opilatiõis est longinquũ.
¶ Anabadha est sicut pheludez: nisi qȝ in eo ponitur sisamum: multum nutrit: ⁊ corpus valde robustum reddit sanguinem quoqȝ ac sperma augmentat.
¶ Catabif est grosse nature: quod fastidium facit: ⁊ corpus impinguat.
¶ Leoçinegi sil'e est catabif: leui⁹ tñ multo plus iudicat̃.
¶ Zulenig calefacit: ac sitim gnãt: ructusqȝ fumosos procreat. Ult̃ aũt oĩa que de melle fiunt sanguinẽ augmẽtãt ⁊ spmã: corpusqȝ ĩpinguãt: epati quoqȝ ac splẽi q̃ repletionib⁹ ⁊ apatib⁹ apta sunt nocumẽtũ pbẽt: gutturi ṽo atqȝ pulmoni cõferũt: medulle quoqȝ: ⁊ cerebro augmẽtũ tribuũt. Que oĩa si loco mellis çuccarũ habeãt: min⁹ reddũtur cal'a q̃ cũ ex melle fiũt. ¶ Unctuositas p̃terea q̃ eis ãmiscet̃ plus cõferẽs: oleũ est amigdalarũ. Ea vero q̃ de melle cum nucibus vel fisticis: siue nuce indica fiũt: sunt superflue calida.

¶ De ouis. CAP. XIIII.

Oua plus alijs hoĩb⁹ cõueniẽtia: galline sũt ⁊ pdicis. Postqȝ oua anatũ in bonitate existũt: q̃uis malũ efficiãt nutrimẽtũ. Alia vero oua: sicut ea que sunt paruaꝝ auiũ: atqȝ magnaꝝ comedẽda nõ sunt: nisi medicine causa. Duo ṽo ouoꝝ pus dicta gnã: galline. vȝ. atqȝ pdicis: spmã valde augmẽtãt: atqȝ ad coitũ stimulãdo incitãt. Anserũ aũt oua fastidiũ faciũt: grauẽ habẽtia odorẽ: sed galline ⁊ pdicis oua tẽperata sũt ⁊ cõueniẽtia. Uitellus quoqȝ oui in caliditate tẽperat⁹ exñs bñ nutrit. Albumẽ ṽo frigidũ est ⁊ viscosũ: durequȝ digerit̃: sanguis etiã ex eo generat⁹ nõ est bonus. ¶ Oua cũ elixant̃ ⁊ dura fiunt plus nutriunt: ad digerendũ tamẽ sunt duriora: tardiusqȝ de stomacho descendunt. Mollia ṽo ad descendendũ velocia his a quib⁹ sanguis fluxit multitudo: ac vires fuerũt diminute cõferũt. Tremula vero que neqȝ dura sunt neqȝ mollia inter illa duo media existũt. ¶ Oua p̃terea gutturi ac pulmonis cõferunt asperitati: ex quib⁹ sanguis tẽperatus ac multarũ viriũ generat̃. Ipsa quoqȝ aliqñ vicez carnis retinẽt: quibus valde pingues vti nõ debent.

¶ De lacte: ⁊ his que fiũt ex eo. CAP. XV.

Lac recẽter multũ tẽperamento existit vicinuȝ: lȝ frigiditati ⁊ humiditati parũper approximet: qd̃ corp⁹ humectat ⁊ impinguat. ¶ Ethicis insup ac ptisicis: nec nõ sicce tussi: atqȝ ardori vrine: ⁊ q̃bus iusquiamũ vel cãtarides dant̃ auxiliũ prebet. ¶ Corporib⁹ siccis optimũ tribuit nutrimẽtũ: atqȝ ad tẽperiẽ ducit: sanguinẽ quoqȝ atqȝ sperma augmentat: eius tamen conuersio est velox. ¶ Quapropter acute febricitãtib⁹: vel q̃bus capitis dolor ex more accidit: colicis quoqȝ: ac quibus frigide ex cõsuetudine accidunt egritudines: nullo modo est tribuendũ. Qd̃ multipliciter diuersificari inuenitur: videlicet ꝑm aĩalis speciẽ: ac ꝑm eius etatez: ꝑm loca quoqȝ in quibus pascit: ac ꝑm propinquitatez sui tẽporis partui.
¶ Uaccinũ enim lac omni lacte cuiuslibet alterius aĩalis grossius iudicat̃: qd̃ etiã oĩbus sui corporis pinguedinem adipisci volentibus cõueniẽtius existit.
¶ Asininũ autẽ omni lacte subtilius est: quod in pulmone patientibus dandum est.
¶ Caprinũ vero lac: inter hec duo temperiẽ tenet.
¶ Sed ouinũ plures q̃ aliqd̃ aliud ꝑcreat supfluitates.
¶ Camelinũ p̃terea dolorem in epate patientibus dandũ est: atqȝ cõplexionẽ habẽtibus corruptam.
¶ Lac itidẽ animaliũ pinguiũ ⁊ iuuenũ: que discurrendo bonas pascũt herbas: ⁊ partui adhuc vicina existũt: tẽperatuȝ ⁊ meli⁹ iudicat̃: qd̃ aũt huic cõtrariũ est ꝯtraria operatur. Lac in vtre morã ad minus ꝑ octo faciẽs dies: vnde etiã pingue efficitur: qd̃ arabice vocat̃ seres: lacte recẽte frigidius ẽ. Et calorẽ extinguẽs: ante omnẽ comedi dȝ cibuȝ: in die tamẽ laboris ac caloris.
¶ Raib vero seres multo est frigidius: qd̃ stomacho calido atqȝ calidis natura conuenientius existens: neruis ac frigidis egritudinibus nocet.
¶ Lac aũt qd̃ post butyri extractionẽ remanet fluxũ ventris ex acumine colere rubee patiẽtibus: corpusqȝ habẽtibus macrũ ac debile cõfert: qd̃ ad hoc melius erit si ferruȝ ignitum totiens in eo post butyri extractionez extinguatur quoad inspissetur. hoc enim modo preparatum ⁊ fluxum ventris ex colere rubee acumine: ac in intestinis vulnera patiẽtibus vtile existit.
¶ Serũ colerã expellit rubeã: scabiei quoqȝ ac pustulis: necnon sahafati: hycterície etiaȝ atqȝ ei cui fortis vini potus nocuit: auxilium prebet.
¶ Açubd aspitati gutturis: ac ĩpetiginez patiẽtibus: necnõ rubori faciei cuȝ cutis grossitudine: atqȝ pustulis siccis ⁊ aspis quãdo fricant̃ cũ eo auxiliat̃: fastidiũ tñ facit: atqȝ superius ad os stomachi descẽdit.
¶ Butyrũ coctũ stõm debilitat: ac dura mollificat apata qñ ex eo fit emplastrũ: morsibusqȝ viperarũ: ac acutis venenis ac acutissimis cõfert. Qui aũt eo in comestiõe vsus fuerit flegmaticas patiet̃ egritudines. Nutribili⁹ quoqȝ oĩbus vnctuosis: atqȝ maioris existit virtutis.
¶ Caseus recens frigidius est ⁊ grossus: qui carnis augmẽtatiuus existens adustionez reprimit stomachi: neqȝ natura frigidis bonus dicitur. ¶ Uetus aũt ꝑm vetustatis quãtitatez diuersificat̃. Qui enĩ acuti est saporis calidus est adurens: atqȝ sitim faciens: ac male nutriens. Uerũ tamẽ cũ post comestionẽ parua ex eo sumit̃ quãtitas: os stomachi corroborat. ¶ Satietatẽ quoqȝ nimiã atqȝ fastidiũ que ex dulcibus ⁊ vnctuosis in ore stomachi ꝑueniunt cibis aufert. Uerũtamẽ oportet vt ⁊ recens dimittatur ⁊ vetus. Lac similiter spissum oĩno vitãdũ ẽ. generat enim lapidẽ in renibus eo vtentiuȝ.
¶ Lac coagulatum fastidiuȝ facit: atqȝ graue existẽs: appetitum nõ irritat vt caseus: neqȝ sitim facit. qd̃ in sapore lacte atqȝ caseo vnctuosius sentitur.
¶ Masal infrigidat fortiter: atqȝ sitim et colerã reprimit rubeã: neruis ac frigidis egritudinibus malũ est.
¶ Serum lactis acetosi neruis minus prebet impedimẽtum q̃ masal.

¶ De virtutibus piscium. CAP. XVI.

Pisces recẽtes fridi sunt ⁊ hu. Oẽs ṽo pisces ad digerẽdũ sunt duri: ⁊ in stõ lõgã faciũt morã: sitiȝ quoqȝ cãnt. Sãguis ãt ex recẽtib⁹ gnãt⁹ flatic⁹ ẽ. Hi aũt pisces corp⁹ humectãt: ac spmã augẽt. q colicis: atqȝ his q̃bus fride accidere solẽt egritudĩes mali existũt. Cõplõnẽ ãt hñtib⁹ cal'aȝ: atqȝ his q̃b⁹ col'a dñat̃ ru. ꝯfert: lȝ eoꝝ nutrimẽtũ oĩno sit malũ. Cũ alijs p̃terea cibis mixti ad colere rubee extinctionẽ sũt meliores. Pisces. n. semp ĩ stõ lõgaȝ facientes morã: sitiqȝ generãtes malas in corpe aduñãt viscositates: ex q̃b⁹ multe ꝑueniũt egritudĩes. Oĩbus aũt piscib⁹ eçie ⁊ huiũ sũt meliores: ⁊ eis sil'es. Postremo quoqȝ illi sunt eligẽdi pisces: quoꝝ caro nõ ẽ viscosa: neqȝ multũ crassa: neqȝ grauẽ hñs odorẽ: neqȝ cito putrefiẽs.

Ipsi insup neqꝫ in lacub⁹: neqꝫ in paludib⁹: neqꝫ in locis sordes hñtib⁹ sint capti nꝫ in luto malũ hñte odorẽ: neqꝫ ĩ aq̃ malas hñte herbas sint nutriti: neqꝫ maximi sint. Hoꝝ eni pisces oĩb⁹ sꝫ meliores: q vo his sꝫ ꝯrij sꝫ deteriores.

¶ Saliti aũt pisces nullo mõ sũt comedẽdi: nisi in die in q̃ aliqs se medicare voluerit: si tñ eos aliqs appetit pua ex eis sumat̃ quãtitas. Qui cũ reb⁹ vnctuositatẽ hñtib⁹ ꝛ sacietatẽ faciẽtib⁹ sint pparati. Ipsi q̊ꝫ si ita vt sũt vl' ĩ aq̃ salita positi comedant̃ appetitũ parũp corroborãt. Cocti ãt saliti pisces ꝛ ĩfridati destructionẽ duoꝝ pdictoꝝ in se retinẽt. Neqꝫ.n. ĩfridãt: neqꝫ calidoꝝ gnãnt extictionẽꝫ: nꝫ etiã ĩcisionẽ: neqꝫ subtiliationẽ efficiũt. Qui in stomacho lõgaꝫ faciẽtes morã sitim generant.

¶ De semĩb⁹ ꝛ spẽb⁹ ꝛ alijs cogne necijs: q̃ qñ cũ cibis miscent̃ cõdimẽtũ pstant. CAP. XVII.

Al calidus est ꝛ sic. Qui cibis auferẽs fastidiendi nocumẽtũ subtiliat: atqꝫ appetituꝫ excitat ꝛ acuit. Eoꝝ ṗterea sanguinẽ q mltaꝫ ex eo sumũt quãtitatẽ adurit: visuꝫ quoqꝫ debilitat atqꝫ spma minuit: ꝛ prurituꝫ gnãt ꝛ scabiẽ.

¶ Acetũ fri. ẽ ꝛ sic. qd̃ ꝛ maciẽ effic̃: ꝛ v̄tutẽ destruit: spma quoqꝫ minuit: colerãqꝫ corroborat nigrã: rub. vo colerã ac sanguinẽ ꝯbilitat: cibosqꝫ qb⁹ ãmiscet̃ subtiliat.

¶ Moripsia totũ qd̃ sal opat̃: lꝫ fortior sit eo ꝛ subtilior: q̃ ꝛ ventrẽ laxat: ꝛ viscositatẽ incidit: cibosqꝫ subtiliat grossos: sitim quoqꝫ facit: atqꝫ stomachuꝫ: ꝛ epar calefacit.

¶ Pip cibũ digerit ac vẽtositatẽ dissoluit vehemẽter calidũ exñs ꝛ sic. qd̃ stõꝫ calefac̃ atqꝫ epar: cui⁹ cal'itas cũ vt dcm̃ ẽ fortꝭ existat: cõpa hñtib⁹ cal'a: ꝛ pcipue ĩ estate nocumẽtũ pbꝫ.

¶ Coriãdrũ fri. ẽ ꝛ sic. cui⁹ nã vt qd̃ nutrire dꝫ in stõ tãdiu morari faciat: quoad eius cõpleat̃ digõ. Iõqꝫ oportet ne de eo in cibis grosse nãe multũ ponatur.

¶ Ciminũ ca. ꝛ sic. qd̃ digõni auxim̃ pbẽs: ĩflatiõeꝫ dissoluit

¶ Carui ĩ cal'itate ꝛ sic. sic̃ ciminũ existit: min⁹ tñ q̃ꝫ pip. habilior tñ stõ ẽ atqꝫ ꝯueniẽtior: ventrẽ quoqꝫ stringit.

¶ Keisiꝫ ca. ꝛ sic. qd̃ digestiuã adiuuãs: vẽtositatẽ dissoluit

¶ Auidẽ calida est ꝛ sicca: que in stomacho diu morãdo: inflationẽ nõ dissoluit: luxuriã tñ ꝯmouet. ꝛ inflationeꝫ.

¶ Origanũ cal'm est ꝛ sic. qd̃ valde exñs habile: multuꝫ a stõ diligit̃. Excitat.n. appetitũ atqꝫ vẽtositatẽ expellit.

¶ Cynamomũ cal'm ẽ ꝛ sic. qd̃ stõm ꝛ epar roborãdo digestiuam adiuuat: atqꝫ ventositatem expellit.

¶ Halãge cal'ꝫ ẽ ꝛ sic. qd̃ vẽtositatẽ dissoluit: ac digestiuaꝫ adiuuat.

¶ Cynamũ cynamo. vicim̃ existit: lꝫ eo sit ꝯbili⁹.

¶ Mabarot cal'a est ꝛ sic. q̃ stõꝫ corroborat atqꝫ epar.

¶ De oĩib⁹ ꝛ q̃ mistrãt̃ ex eis ĩ ꝯcoctiõe. CAP. XVIII.

Lactuca fra ẽ: q̃ cal'i stõi ardorẽ repmit: atqꝫ spma minuit: sõnũqꝫ facit.

¶ Endiuia fra exñs: extictioneꝫ male gignit cal'itatis: q̃ stomachi ac epatis ardoribus cõfert: opilationem quoqꝫ dissoluit.

¶ Porrũ cal'ꝫ est ꝛ sic. qd̃ lꝫ appetitui auxiliũ tribuat: caput tñ dolere facit: sõniaqꝫ mala demõstrat: atqꝫ his q cephaleã pati soliti sũt: ꝛ qui a calore ledunt̃ malũ existit.

¶ Coriãdrũ recẽs fridũ ẽ: de quo nõ multa sumẽda ẽ q̃ꝫtitas: forsitã.n. mors ex eo sequeret̃: cui⁹ pua q̃ꝫtitas eadeꝫ que ꝛ lactuca opat̃. Uerũtñ ipsuꝫ nõ humectat.

¶ Eruca cal'a ẽ: q̃ ĩflatiua exñs: capitꝭ creat dolorẽ: tardqꝫ digerit̃: lꝫ v̄gã erigere fac̃. ¶ Nasturtiũ ca. ẽ ꝛ sic. appetitũ adiuuat: lꝫ ĩflationẽ ꝛ capitis efficiat dolorẽ: digestiuaꝫ ṗterea retardat. ¶ Fenugrecũ cal'ꝫ ẽ ꝛ ĩflationẽ nõ fac̃.

¶ Andacoca dolorẽ fac̃ capitꝭ: q̃ cal'a existit ꝛ inflatiua.

¶ Tarohon cal'a ẽ ꝛ grossa: q̃ ĩflat ac digestiuã tardat.

¶ Ruta ca. ẽ ꝛ sic. q̃ ꝛ subtiliat atqꝫ vẽtositatẽ ꝛ ĩflationẽ dissoluit.

¶ Melissa cal'a ẽ: q̃ subtiliatiã exñs: cordis patiẽtib⁹ tremorẽ ꝯgruit: atqꝫ ĩflationẽ faciẽs: virgã erigit: desideriũ ṗterea comedẽdi tribuit: võitũqꝫ aufert ꝛ singultũ.

¶ Albetarogi cal'ꝫ ẽ. qd̃ ꝛ dolorẽ efficit capitis ꝛ male nutrit. Cui⁹ comestio vtẽtis visuꝫ turbat: qñ eo mltũ vtit̃: spma quoqꝫ ac lac desiccat: ori tñ stõi ꝯfert: corroborat.n. ipꝫ: atqꝫ cordi ipꝫ auxiliat̃. ¶ Apiũ ẽ cal'ꝫ: qd̃ opilationẽ apiens ĩflat luxuriã cõmonet: atqꝫ malo oris odori remediũ tribuit. Neqꝫ ẽ comedẽdũ vbi scorpionũ tiet̃

¶ Apiũ romanũ ẽ sic̃ pdcm̃: lꝫ subtili⁹ sit: atqꝫ pũctura forti⁹ operet̃. ¶ Allia cal'a sũt ꝛ sic. hec sitiꝫ auferũt: libidinẽ efficiũt: atqꝫ vẽtositatẽ expellũt: ꝛ cõp⁹ calefaciũt. regiõib⁹ vo ac tpib⁹ nec nõ corpib⁹ cal'is nocumẽtũ pstãt. ꝯueniẽtia in eis q̃ illis sũt ꝯria. ¶ Cepe cal'e sꝫ ꝛ sic. q̃ sitim faciũt: atqꝫ appetitũ adiuuãt: libidiniqꝫ augmẽtũ pbent: dolorẽ ṗterea capitis faciunt si crude comedant̃: in stomacho quoqꝫ humores gnãnt supfluos: atqꝫ flegma.

¶ Troximel agreste domestica sil'is existit: subtilior tñ est atqꝫ forti⁹ opat̃. ¶ Arsef. cal'm ẽ ꝛ sic. ꝛ stõ cõgruit.

¶ Caulis roman⁹: ꝛ caulis de syria: q ĩpialis dr̃ cal'us est ꝛ sic. q col'aꝫ gnãns nigrã: sõnia mala videre facit. Uerũtñ gutt̃ ac pet⁹ lenit: vẽtrẽ q̊ꝫ fluere facit: atqꝫ ebrietatẽ aufert. Impialis itidẽ eadẽ opat̃: lꝫ mioris sit cal'itatis. Alij ṗterea ĩueniunt̃ caules q mosali ꝛ amedeni vocati: fridiores existũt: quoꝝ opatiões vapoꝝ opatiõib⁹ sil'es sũt: spma quoqꝫ augmẽtãt. ¶ Melõgia cal'a ẽ ꝛ mltũ sic. q̃ ꝛ col'aꝫ gnãt nigrã: ꝛ sang. adurit: atqꝫ in ore pustulas facit: siqs ea vsus fuerit. Si vo cũ aceto coq̃tur in ore pustulas nõ fac̃: lꝫ col'aꝫ fortiter repmit rubeã: epis ac splenis apit opilationẽ: cui⁹ comestiõis modus deterior est qñ cruda comedit̃: post quẽ est modus ipaꝫ comedẽdi assatã. Post hũc vo ẽ ille modus quo in patella coqt̃. ¶ Napi cal'i sũt ꝛ hu. q inflationẽ ac crudũ gnãnt fl'a: spma quoqꝫ acuũt: atqꝫ gutturis ꝛ pectoris lenitatẽ efficiũt: renes ẽt ꝛ dorsũ calefaciũt.

¶ Bautic cal'e sũt ꝛ inflatiue: q̃ ꝛ dure digerunt̃: ac spmati acuitatẽ tribuũt: vrinã quoqꝫ expellunt.

¶ Asparagi cal'i sũt ꝛ hu. q spmati augmẽtũ tribuẽtes: renes calefaciũt: stõ tñ ñ sꝫ ꝯgrui: imo nauseã aliqñ efficiũt.

¶ Tubera frida sũt ꝛ grossa fl'a quoqꝫ gnãnt crudũ: q̃ aũt ex eis ruborẽ hñt mala existũt. quoꝝ multa comestio colicã gnãt. Nec ẽt absqꝫ calidis sũt edẽda ꝯdimẽtis.

¶ Fũgi tuberib⁹ valde sunt deteriores. quoꝝ qdã hoĩem strãgulãt: atqꝫ occidũt. q ãt ex illis boni existunt in corpe viscosuꝫ gnãnt fl'a. ¶ Alcorsof cal'a sũt: q̃ appetitiuã adiuuãtia spmati augm̃ tribuũt: atqꝫ vrie puocatia siue expl'siua existũt: sudoris q̊qꝫ fetorẽ auferũt: cũ ex eis ml'ta sumit̃ q̃ꝫtitas: ac renes calefaciũt. ¶ Hosie sꝫ fri. ꝛ hu. q̃ tuberib⁹ ppinq̃ exñtia min⁹ sũt frida: atqꝫ eis meliora.

¶ Fesich est fri. ꝛ hu. quod gosie vicinũ existit.

¶ Cautar ca. ẽ ꝛ ĩflam̃: qd̃ spma augẽs: dolorẽ capitꝭ ꝛ nauseã fac̃.

¶ Sahar ca. ẽ ꝛ sic. stõꝫ q̊ꝫ ac epar desiccat.

¶ Cuscute cal'ꝫ tpate ꝛ sic. exñs stõꝫ: atqꝫ epar robusta reddit.

¶ Talca fri. ẽ ꝛ sic. qd̃ stõꝫ faciẽdo robustũ desiccat: atqꝫ sanguis ebulitionẽ repmit. ¶ Sicle cal'e sũt: stõ q̊ꝫ male existentes vẽtreꝫ fluere faciũt: atqꝫ flegma ĩcidunt.

¶ Firfir frigidus existens: sitim aufert.

¶ Portulaca fri. est: q̃ sitim ꝛ adustionẽ extinguẽs vẽtreꝫ strigit: ac dẽtiũ aufert ꝯgelationẽ: ꝛ col'e ru. sꝫ fluitatẽ hñtib⁹: ꝛ his q ex col'a ru. fluxũ patiũt̃ vẽtris ꝯfert: spma q̊ꝫ minuit.

¶ Atriplices fri. sũt ꝛ hu. q vẽtrẽ mollificãtes bñ tribuũt: hictericꝭ q̊ꝫ atqꝫ cal'ꝫ hñtib⁹ epar bñficiũ pstãt.

¶ Litri siue bliti atriplicib⁹ vicinant̃: calidiores tñ atqꝫ minus humidi existunt.

¶ Malua atriplicib⁹ vicina existit: lꝫ ẽ eis leuior.

¶ Spinacia sũt tẽpata: q̃ gutturi atqꝫ pulmoni: nec nõ stõ ꝛ epi ꝯgruẽtia: vẽtrẽ leniũt: q̊ ꝓ nutri⁹ bom̃ existit ꝛ optim̃.

¶ Corrigiola calida est: que stomacho mala existẽs: ventris facit fluxum ac nauseam efficit ꝛ angustiam.

¶ Acetosa fri. ē ꝛ sic. q̄ ꝛ vētrē strigit: ꝛ stōm exaspat: colerā q̄ ru. ꝛ sitiꝫ extinguit. ¶ Cucurbita frig. est ꝛ hu. q̄ stō mala exn̄s appetitū ōstruit: sitiꝫ quoq̄ sedat: ꝛ epis ac stōi ardorē extīguit: qn̄ ī eis abūdat calor. ¶ Anetū calꝫ ē: qđ stō icōueniēs nauseā facit. Lac quoq̄ augmētat atq̄ ventrē lenit. ¶ Rafan⁹ calus ē ꝛ grossus: q in stō lōgā faciens morā: flā icidit atq̄ cibū ad os eleuat stōi: vomitū q̄ꝫ cōmouet: cui⁹ folia cibū digerūt: ꝛ appetitiuā adiuuāt: qn̄ ex eis pax sumit̄. ¶ Keneiuri fluxū fac̄ vētris: epis q̄cq̄ ac splenis opilationē apit. ¶ Enula cala ē ꝛ sic. q̄ stō mltis repleto hūorib⁹ bōa exn̄s: epis ac splenis apit opilationeꝫ. Qui āt ex ea multā comedit quātitatē sanguis patietur corruptionē: ac spmatis icurret minorationē.

¶ De virtutibus que ex condimento auferunt fastidium de cibarys ꝛ salsamentis. CAP. XIX.

Arus calidus est ꝛ sic. sitiq̄ fac̄. Uerūtn̄ stōꝫ a flāte purgat: maloq̄ orl odori bn̄ficiū p̄stat. ¶ Asanetu ca. ꝛ sic. q siti faciēdo stōm q̄si abradēdo a grosso purgat flāte. Eo aūt vtētis sanguis corrūpit̄: atq̄ ex ei⁹ esu scabies ꝛ eis siles gnān̄t egritudies. ¶ Rebite cali sūt: q appetitū comedēdi faciētes sitiꝫ ꝑcrēāt: stōꝫ quoq̄ mūdāt: atq̄ ad spmatis emissionē stimulāt.

¶ Sumekit cali st̄: q stōi hūorē abradētes sitim faciūt.

¶ Cappari salmuria ꝯdita ca. est ꝛ sic. q̄ stōi mala exn̄s siti iduc̄ atq̄ corp⁹ macrescere fac̄. ¶ Aiudē sale ꝯditū vehemēter ē calꝫ: dolorēq̄ fac̄ capitis: stō quoq̄ multis repleto hūorib⁹: atq̄ cui⁹ digestiua valde existit diuersa: auxiliū p̄stat. ¶ Anetū sale ꝯditū calꝫ ē. qđ vomere volēti ꝯgruit: ꝛ qn̄ post cibū comedit̄ obest. Ulr̄ vō oīuꝫ istoꝝ sale ꝯditoꝝ vt⁹ ē: vt eoꝝ ex qb⁹ fiūt vtutes existūt. Que p̄terea ex sale ꝛ putrefactiōe scdaꝫ adipiscunt̄ nāꝫ: in q̄ supflue siccitas: atq̄ calitas ꝛ acuitas existūt. ¶ Oīa vō q̄ aceto ꝯdiunt̄ multam ex ipō acquirūt subtilitatē. Epar quoq̄ infrigidant.

¶ Caparis que cuꝫ aceto cōdit̄: minus calida est ea que in salmuria ponit̄: opilatiōi quoq̄ epis ac splenis cōgruit.

¶ Cepe aceto ꝯdite: neq̄ calefaciūt: neq̄ ifridāt: neq̄ siti faciūt: ſꝫ adiuuāt appetitiuā. ¶ Citroli ꝛ cucu. aceto ꝯditi vehemēter ifridāt: atq̄ cū hoc subtiles existūt. Oīa āt aceto vl̄ salmuria ꝯdita i gutture aspitatē hn̄tib⁹ nociua existūt.

¶ Salmuria p̄terea ꝯdita eis: qb⁹ scabies ꝛ pruꝛit⁹ atq̄ sabafati accidūt nociua ineniunt̄: atq̄ qb⁹ egritudies p̄dictis siles euenire solēt: q̄ ex sanguis adustione atq̄ ipi⁹ gnān̄t corruptiōe. ¶ Sinapi calꝫ fortiter existit ꝛ acutuꝫ. qđ ꝛ flā abradit: atq̄ stōm ꝛ epar calefacit. Ipm p̄terea sepe comedēdū nō ē. Ei⁹ nāq̄ calor fortl existit: neq̄ dꝫ comedi nisi grossis āmisceat̄ nutrientibus.

¶ Napi cū aceto ꝯditi fridi existūt. Qui lꝫ iflationē nō faciāt: colāꝫ tn̄ extigūt rubeā. ¶ Oliue de aq̄ ca. sūt ꝛ sic. q̄ si an̄ cibū comedant̄ vētrē mouēt: ꝛ os stōi robustū reddūt.

¶ Oliue āt de olō caliores sūt: q̄ ꝛ os stōi min⁹ corroborāt: ꝛ vētrē min⁹ fluere faciūt. ¶ Stirgar aceto ꝯdita calefac̄: ac digestiuā adiuuat. ¶ Bruculi q saliti nō st̄ parūq̄ calefaciūt: ꝛ iflatiui exn̄tes spma augmētāt. Saliti vō plus calefaciūt: ac sitiꝫ efficiūt: ꝛ sūt mali nutrimēti. sanguinē quoq̄ adurūt. ¶ Salsa q̄ ex aceto fit ꝛ carui cibū digerit: ꝛ nō multū calefac̄. ¶ Que vō ex allio fit vl̄ sinapi in qua nō ponit̄ acetū calidissima ē. Illa vō in q̄ lactis acetosi sex ponit̄: eoꝝ repmit calorē.

¶ Pheçipberçegi calida est: humor quoq̄ q ex ea fit malus est: q̄ ꝛ neruos impedit atq̄ inflationē facit.

¶ De vtutib⁹ fructuū ꝛ pomoꝝ. CA. XX.

Actili calidi sūt ꝛ grossi: multūq̄ dāt nutrimētū. Qui si in comestiōe mlto accipiant̄ vsu sanguinē in iteriorib⁹ generant grossuꝫ: dentesq̄ corrumpūt: sanguinē quoq̄ ac flegma accrescere faciunt. ¶ Rotab minus calidi sunt q̄ꝫ dactili. Qui lenitiui exn̄tes stōꝫ rectificāt. ¶ Uue mltū dulces calide sūt: minoris tn̄ sūt calitatis q̄ꝫ dactili: neq̄ opilationē vt ipsi faciūt. Inflatiue vō sūt ꝛ vētrē mouēt: atq̄ corpus velociter impinguāt. Uirge quoq̄ erectionē augmētāt. q̄ autē ex eis corticē hn̄t subtilē citi⁹ descēdūt: minusq̄ inflāt. His aūt ꝯtrarie ꝯria operant̄. Sed ille in qbus existit acetositas nō calefaciūt: imo cū aq̄ frigida ablute: atq̄ ante cibū comeste: calorē q̄si extinguūt. Acerbe vero vue frigide sunt: que ꝛ vētrē stringūt: ꝛ colerā rubeāꝫ repmūt ac sanguinē. ¶ Uue āt passe in calore sunt tēperate. Que bn̄ nutriēres opilationē vt dactili nō faciūt lꝫ ipsi forti⁹ ꝛ pl̄s nutriāt. ¶ Fic⁹ calide sūt: q̄ cū sunt recentes vētrem inflāt: ꝛ leniūt: humorē creātes nō maluꝫ. Sicce vō multuꝫ nutriūt ꝛ calefaciūt. Quarū mult⁹ vsus pruritū ꝛ pediculos creat. vētrē quoq̄ leniunt qn̄ ante cibū comedūt̄. ¶ Jumeꝫ calidi sunt: q stō mali existētes nauseā faciūt: atq̄ subtilioris nāe sūt q̄ꝫ ficus citiusq̄ descēdūt. ¶ Musa calida est: que cū stō sit mala: fastidium facit: citoq̄ in colerā cōuertit̄ rubeā: appetitū quoq̄ aufert: atq̄ ventrē lenit: ꝛ gutturis remouet asperitatē.

¶ Cāna mellis tēperate est calida: que ꝛ guttur lenit: ꝛ vrinaꝫ ꝑuocat ardorē p̄terea q in mictu sentit̄ aufert: ac tussi auxliū prebet.

¶ Mala granata dulcia nō ifridāt: ſꝫ iflāmationē ꝛ sitiꝫ faciūt: atq̄ guttur leniūt. Acetosa vero pectoris aspitatē faciūt: stōꝫ ꝛ epar ifrigidāt. Epar tn̄ ꝑpe: que colere ac sanguinis calorē extinguētia: febrē repmūt ꝛ vomitū.

¶ Citonia dulcia ꝛ acetosa stōꝫ efficiūt robustuꝫ: lꝫ acetosa ad ħ sint fortiora: appetitū insup excitant. Quoꝝ ꝑpetas ē vētrē strigere. Hec autē si post cibū comedātur stercus cito descendere faciunt: atq̄ a vētre expellunt. Ante cibuꝫ aūt si comedant̄: totuꝫ istud ꝓhibēt. Illa autē que acetosiora sentiūtur: in ventris ꝯstrictione sunt fortiora.

¶ Pira que multū sunt dulcia nō infrigidāt. Oīa tn̄ ventrē strigūt: si vero post cibū comedant̄. Sic eni comesta stercus cito expellunt: post cuius expulsionē eoꝝ est finis ventrē stringere. ¶ Pira autē semi: lꝫ minoris sint nutrimēti: in vētris tn̄ ꝯstrictiōe fortiora existūt: ac sitim sedāt plus.

¶ Sorbe frigide sunt: q̄ ꝛ ventrē stringunt: ꝛ colerā reprimunt rubeā.

¶ Nabach frigide sunt ꝛ sicce: q̄ ꝛ vētrē stringūt: ꝛ colerā repmūt rubeā. q̄ vō ex eis sūt dulces ad ħ sūt debiliores.

¶ Mora que sunt dulcia in caliditate sunt temperata: ꝛ in stomacho fastidiuꝫ faciunt. Acetosa vero frigida sunt. que ꝛ ventrē cōmouēt: ꝛ sanguinē fortiter repmūt.

¶ Poma frigidiora sunt acetosiora ꝛ magis stringētia: q̄ lꝫ ori cōgruant stomachi: ipsuꝫ tn̄ viscositatibus replent.

¶ Pruna frigida sunt: que lꝫ ventrē moueāt: coleram tn̄ rubeā reprimunt: atq̄ appetituꝫ auferunt.

¶ Persica frigida sunt ꝛ grossa: que lꝫ ardēti cōferāt stomacho: dure tn̄ descēdūt: atq̄ in sanguinē dure cōuertūtur. Qui aūt eoꝝ esu vsus fuerit: febriū flegmaticarū incurret gnātionē. ¶ Crisomila frigida sunt. que vētrē cōmouēt: atq̄ inflant: ꝛ colerā repmūt rubeā. Stomachuꝫ p̄terea debilitāt: eius extinguendo calorē. Quibus q frequēter vsus fuerit: in cōsequēti tēpore febres patietur.

¶ Ribes frigida est: que ꝛ ventrē cōstringit: ac colerā rubeā ꝛ sanguinē extinguit.

¶ Melones dulces velociter in coleram vertunt̄ rubeā. Aly vero sitim sedant ꝛ humectāt: atq̄ vrinaꝫ ꝑuocant. Melonib⁹ aūt siqs in comestiōe multū vsus fuerit: colericam patietur passionem.

¶ Cucumeres ꝛ citroli frigidi sūt. qui ꝛ sitiꝫ auferūt ꝛ stomachuꝫ infrigidant: atq̄ vrinā prouocant.

¶ Glādes frigide sꝫ ⁊ sic. Que vētrē ꝯstrigūt: atq̃ vrinā. ¶ Castanee melioris glandibus sunt nutrimēti: minusq̃ ¶ Nuces calide sunt. Que in ore vesicas faci/ (stringūt. unt: ⁊ calefaciūt: ac capitis generant dolorem.

¶ Amigdale dulces in calore sūt tēpate. Que lꝫ leuitatē guttur faciāt: graues tñ existūt: diuq̃ ī stō morant̄. Uerꝫ ipe nō solū opilationē nō faciūt: verꝫ ēt opilationē apiūt: atq̃ vrīe sedāt ardorē: ⁊ cū çucca. cōeste spma augmētāt. ¶ Fistici caliores existūt amigdalis: atq̃ epis apiūt opilationē. ¶ Auellane nucibꝰ minꝰ sꝫ calīe: grauiores q̃ ipsis existūt. Que a scorpiōe pūctꝫ bñficiū pbet. ¶ Naragil calide sꝫ: q̄ ⁊ spma augmētāt: ⁊ rnes calefaciūt: ⁊ ea q̄ sꝫ ī circuitu ipaꝝ. ¶ Caro hortulana cal'a ē. Qꝺ spmatꝫ tribuit augm̄ ⁊ renes calefac: ⁊ ipiguat eos: atq̃ mēstrua ꝓuocat ¶ Faffafa ḡna cal'a sūt. Que ⁊ spma augēt: ⁊ corpꝰ ipiguāt. ¶ Pini fructꝰ mltū calefacit corpꝰ. Qui in aliqbꝰ mēbris tremorē patiētibꝰ atq̃ asmaticis ꝯfert: spma q̃q̃ auget. ¶ Kilkil cal'a sūt. Que ⁊ spma augēt: ⁊ dolorē faciūt capitꝫ. ¶ Grana çelē cal'a sꝫ ⁊ spma augēt. ¶ Canapis semē calꝫ est. Qꝺ dolorē ac fastidiū fac. ¶ Sisami sem calꝫ ē. Qꝺ ⁊ fastidiū fac ⁊ malū ī ore gnāt odorē. stōm quoq̃ mollificat: ac uētrē lenit. ¶ Papauerꝫ al. semē fridū ē. Qꝺ gutturi ⁊ pectori bonū exñs sōnū auget.

¶ Bobora frida sꝫ ⁊ sic. q̄ vētrē strigūt: ⁊ vomitū abstinēt. ¶ Juiube ī cal'itate sūt tēpate: ⁊ sꝫ bone gutturi ⁊ pectori sanguis q̃q̃ acuitatē parūp extiguūt. ¶ Siliq̄ q̄ ī terra nascunt̄ ierosolimitana. tēpatū hñt calorē. vētrēq̃ stringūt. Que vo ī alijs nascunt̄ terris ī vētris ꝯstrictiōe fortiores existūt: neq̃ ē ī eis cal'itas. ¶ Lutū comedēdū fridū ē. Qꝺ os stōi robustū faciēs: fastidiū qꝺ post comestionē fit: aufert atq̃ in ore bonū efficit odorē. Qui aūt ex eo maximā ieiunꝰ comedit q̄titatē epis opilationē: atq̃ sue ꝯplonis patiet̄ corruptionē. ¶ Lutū lene cal'm ē. Qꝺ in epe opilatōeꝫ gnāt: atq̃ splenē igrossat: ⁊ ōstruit appetitū ⁊ sordidat stōm. ¶ Penidij calidi sūt. Qui guttur ⁊ ventrē ac vesicā leniētes ea q̄ in circuitu renū sūt calefaciūt. ¶ Mel calꝫ ē: citoq̃ in colꝫaꝫ vertit̄ rubeā: atq̃ flegma q̄si lābēdo destruit. Qꝺ senibꝰ fridā hñtibꝰ ꝯplonē ꝯfert. Jn estate aūt: ⁊ q calidā hñt ꝯplōnē malū existit. ¶ Zuccaꝝ gutt̄ ⁊ vētrē lenit: neq̃ calefacit nisi parū. ¶ Teraniabin calida ē: ventrēq̃ soluit: atq̃ guttur lenit.

¶ De herbis recētibꝰ ⁊ bñ redolētibus. CAP. XXI.

Erbā calīditati attinet. Que qñ sup ipsaꝫ aqua rorat̄ rosata: infrigidat ⁊ somnū ꝓuocat. ¶ Maiorana cal'a ē ⁊ subtil'. oībꝰ fridis passiōibꝰ q̄ ī cerebꝰ fiūt pfi. (ciens. ¶ Nemē calidū est ⁊ subtile. ¶ Rosa frida ē: capitisq̃ dolorē ex cal'itate ꝓueniētē remouet: atq̃ crapulā aufert. Reumatismū tamē ⁊ sternutationē iducit. ¶ Uiole fride sūt: ac sōnifere. Que capitis dolorē a calore factū sedāt. ¶ Mirtus frida ē ⁊ sicca. Que debilia mēbra reddit robusta: qñ sup ea epithimat̄. ¶ Poma citria cortices hñt calidos: atq̃ sbtiles. Quoꝝ caro lꝫ sit tēpata: ad digerēdū tñ ē grossa. Acetū vo eoꝝ frigidū ē ⁊ sic. col'amq̃ repmit ru. Semia āt eoꝝ oībꝰ venenis vtilia existūt. ¶ Mādragore poma frida sꝫ. Que qdē in capite ḡuedinē atq̃ subet efficiūt. Comesta vo nauseā ac vomitū iducūt: ⁊ faciūt subet atq̃ forsitā iterficiūt ¶ Nenufar fridū ē atq̃ sōnifeꝝ: dolorē q̃q̃ capitꝫ sedat. ¶ Uchuē ē cal'a: grauedinē faciēs capitꝫ: ⁊ facit subet. ¶ Sea flos ca. ē ⁊ sic. Qui nares hñtibꝰ opilatas rem̄m af/ ¶ Seussiniꝫ ca. ē ⁊ sic. Que opilatiōi: ac dolori capi/ (fert. tis ex fridītate: vel grossa vētositate accidētibus proficiens cerebrū robustū efficit. ¶ Nesrim ca. est ⁊ sic. Que qdē calidā hñtibꝰ ꝯplonē capitꝫ velociter affert dolorē. ¶ Narciscus cal'us ē ⁊ subtil: cerebꝰ quoq̃ auxiliū pbet.

¶ Felēgemisk calidū ē ⁊ subtile: trēorisq̃ cordis: ⁊ alguasa remediū pstat. ¶ Flos lules frīus ē: atq̃ cerebꝝ corroborat: fumūq̃ repꝫ ¶ Keiri cal'i sūt ⁊ subtiles: ⁊ citrini ppe ꝫ hñt. (mit calꝫ. ¶ Oēs pterea herbe in q̄ꝝ odore sentit̄ acuitas ⁊ acritas ⁊ stimulatio: vt flos sticados arabici: ⁊ mēthastrū calide sunt. Quaꝝ vo delicatꝰ est odor: ex quo aīa sedat̄: vt nenufar: ⁊ flos salicis: atq̃ rosa oēs frigide existunt.

¶ De spēbꝰ bñ redolētibꝰ ⁊ eaꝝ vtutibꝰ. CAP. XXII.

Uscus calidus ē ⁊ sic. Qui calidis nā capitis dolorē velociter īferēs oībꝰ passiōibꝰ q̄ in capite ex fridītate fiūt valde cōgruit nauseeq̃ bonꝰ existit: atq̃ appetitu carētibꝰ ꝯfert. ¶ Ambra cal'a ē: cerebꝝ quoq̃ atq̃ cor robusta efficit. ¶ Cāphora fri. est ⁊ hu. atq̃ subtilis. Que dolori capitis: nec nō oībꝰ eiꝰ calidis ꝯfert egritudibꝰ. Qꝺ ēt in toto opat̄ corpe. Sꝫ q eiꝰ odore multum vsus fuerit vigiliarū sentiet detrimētū. Bibentis eā pterea renes īfridant̄ atq̃ testiculi: eiusq̃ spma cōgelatur. atq̃ frigide egritudines in istis procreabunt̄ locis. ¶ Xiloaloes ca. ē ⁊ sic. hūidoq̃ stō ac viscositate r̄pleto cō ¶ Zafarā ca. ē ⁊ sic. Qꝺ stō incōgruū exñs (gruū existit. nauseā: capitisq̃ dolorē ⁊ grauedinē fac: sōnūq̃ ꝓuocat. ¶ Sādali fridi sūt ⁊ sic. Qui acutis ꝯferūt egritudibꝰ qñ patiētes eos odorāt: vel cū eis epithimant̄. Totū pterea corpꝰ si cū eis ī balneo epithiātū fuerit libabit̄ a pruritu. ¶ Bunc calidū est ⁊ siccū. Qꝺ stomaco ꝯgruū existēs mali sudoris odorē atq̃ psilotri incidit ⁊ aufert. ¶ Mahaleb calidi sūt: neruos grossitiē hñtes mollificantes: quoꝝ egritudo diuturna fuit ⁊ cronica. ¶ Aq̄ rosata frida ē ⁊ subtil'. Que dolorē capitꝫ ex cal'itate remouēs: crapulā atq̃ nauseā soluit. mltū tñ ea vtēte cito canescere facit. ¶ Gariofoli calidi sūt ⁊ sic. stōm q̃q̃ atq̃ cor robusta faciūt. ¶ Sigia cal'a est: capitis ḡuitatē faciēs: ac dolorē. ¶ Blacte biçātie calide sūt. Que in capite grauedinē atq̃ dolorem creant. ¶ Costus calidus exñs ⁊ sic. opilationē apit ⁊ purgat: carnēq̃ corrodit supfluā. Qui reumatismū ex fridītate patiētē si nares cū eo suffumigent̄ adiuuat. ¶ Cipi calidi exñtes ⁊ sic. malo oris odori: atq̃ hūido stō ⁊ viscositate repleto ꝯgruūt. ¶ Usneꝫ ca. ē ⁊ sic. Que purgat ⁊ apit opilationē: carnēq̃ corrodit supfluā. Ulr āt oīuꝫ istaꝝ herbaꝝ bonū hñtiuꝫ odorē q̄ plēs calide sunt: nisi ille ex qbꝰ sentit̄ illō qꝺ dixīmꝰ: sicut sentit̄ in aqua rosata ⁊ cāphora: atq̃ sandalis.

¶ De nominandis liquoribus vnctuositatem habenti/ (bus. CAP. XXIII.

Leum calidū ē. Jn quo aūt maior morsus: atq̃ fortior odor sentiunt̄. calidius existit. Jpsuꝫ pterea neq̃ fastidiū vt alia vnctuositatē hñtia fac: nec coꝝ hꝫ grossi/ ¶ Oleū de nucibꝰ vehemēter cal'm atq̃ dissolu (tudinē. tiuū existit. ¶ Oleū qꝺ fit de neridē ⁊ cipis cal'm exñs calefacit renes. ¶ Oleū resiꝫ calidū ē: neruosq̃ a viscositate que eis adherēdo inuiscatur purgat. ¶ Ol'm amigdalinū tēpatū ē. Qꝺ pectori atq̃ plmōi: nec ñ vesice ⁊ reibꝰ auxim̄ pstat: fastidiū tñ fac tardoq̃ ōscēdit. ¶ Oleum seritinum stomachum laxum facit. Qꝺ si multis diebꝰ bibitū fuerit ragadijs medelā pbebit. ac totius corpis aspitati auxiliabit̄. ¶ Oleū raphaninū calidū est ⁊ subtile: atq̃ dissolutiuū. dolori auris ex frigiditate: vel crossa vētositate medelā tribuēs. ¶ Oleū ꝺ ben calꝫ ē: ⁊ mollificatiuū. ¶ Oleū de lilio cal'm ē ⁊ subtile. neruos leniēs doloriq̃ matricis pficiēs. ¶ Oleū de narcisco: ē sicut illud qꝺ fit de lilio. ¶ Oleū violatū fridū ē ⁊ sōniferū. ¶ Oleū de nenufare sil'e ē huic: fortiꝰ tñ operatur. ¶ Oleū de semine cucurbite illis duobus sil'e iudicatur.

Qđ ēt calori atq; vigilijs ↄgruū existit. ¶ Butirū oībus vnctuositatē hñtib⁹ pl⁹ nutrit crossiusq; existit. ¶ Oleū rosatū fridū ē dolori capitis ac religs ei⁹ egritudinib⁹ ex calore eueniētib⁹: remediū tribuit. Ad vltimū vō: oīa vnctuositatē habētia: coꝝ ex qb⁹ fiūt similitudinē retinēt. ¶ Oleū costinū calꝫ ē: neruosq; calefacit: tremulosis ac paraliticis auxiliū pbēs. Qđ stō frido si cū eo epithimeť ↄfert: atq; si emplīs mixtū fuerit: auxiliabiť. ¶ Oleum mirtinū fridū ē: capillosq; efficit robustos. ¶ Oleuꝫ de keiri calꝫ ē ⁊ subtile lenitiuū ⁊ resolutiuū: ⁊ ꝑprie qđ ex citrino ↄficiť. ¶ Balsamū vehemēter existit calm. Qđ ⁊ lapidē frāgit ⁊ pessarizatum ad impregnandum valet. ¶ Oleū nardinū calidū est: qđ stō frigido cū ex eo epithimať ↄgruit. ¶ Oleū masticinū siľr emplō āmixtū: atq; stō frido suppositū: vel ēt in emplīs positū bñficiū pstat.

¶ De Uestimentis. CAP. XXIIII.

Omne vestimētū lene ⁊ tersū: minorē corpori affert calorē. Qđ ad vestiēdū i estate: meli⁹ existit. Cui siľe iudicať vestimētū qđ cū texiť raꝝ remanet. Qđ aūt pilosuꝫ ē: neq; radiosū ⁊ spissū ĩueniť: corp⁹ magis calefacit: quo in hyeme ē vtēdū: lineū vō oīb⁹ vestimētis fri gidi⁹ corpori existit: eiq; min⁹ adheret: vñ ⁊ min⁹ calefacere iudicať. Uestimētū aūt de coto factū lineo calidi⁹ ē atq; corpori magis adheret. Sed vestimentū de seta factū: lineo calidi⁹ ē: de coto vō facto frigidi⁹ existit: carnē quoq; auget. Qđ ꝑterea vestimētū aspitatē hñs: carnem macrescere ac durā sentiri facit. Qđ aūt huic ↄtrariū existit: ↄtraria opať. Uestimēta itidē de lana vľ pilis fcā calida sunt ⁊ aspa corp⁹ debilitātia ⁊ ꝑprie in estate. Que aūt de pilis cameloꝝ vel capraꝝ fiūt calidissima sūt corporiq; multū adherētia ac vehemēter calefaciētia. Basdia itaq; tñ calefacit: quātū vestimēta de lana vel pilis texta: lꝫ neq; exasperet: neq; carnib⁹ noceat. Pellis quoq; asinceb: oīb⁹ pellib⁹ pilos habētib⁹ min⁹ calā existit. Uulpina aūt oīb⁹ ē calidior: q̄ calāꝫ hñtib⁹ cōplexionez: nullo mō ↄfert. Postquā siberis pelľ i caliditate scđa existit. ¶ Phance āt ⁊ khabakim atq; aguasil: tēpate calefaciūt leuesq; existūt: corpora tēpataq; hñtib⁹ conferūt. Alie vō pelles atq; pili quoꝝ nō fecim⁹ mētōēꝫ: cū in quātitate sint supflua: nullis nisi corpa hñtibus crossa ⁊ aspera conferunt.

¶ De Uentis ⁊ acre. CAP. XXV.

Uentus a polo veniēs septētrionali. a pte videlicet minoris vrse ac maioris: fridus ē ⁊ sicc⁹. Qui corpora efficiēs dura reddit robusta: sēsus q̄ꝫ atq; caput leuia facit Ipse ēt oīb⁹ ventis melior existēs putrefactionē plus remouet tussim tñ facit: Egritudines q̄ꝫ q̄ in pulmone ac gutture fiūt: nec nō reumatismū siue corizā adducit. Uētrē insup stringit: sed vrinā ꝓuocat. ¶ Uēt⁹ āt a polo veniēs meridiano: a parte subel: corpora dissoluit sensus turbat: atq; dolorē capitis ⁊ oculoꝝ egritudinē facit: epilepsiā quoq; ante consueta tpa accelerare facit: febres itidē parit ꝑꝑ suā putredinē. Gutturi tñ ⁊ pectori ⁊ pulmoni exaspationē nō attribuit. Est ēt plus oibus vētis egritudinē inferre paratus: ⁊ quāmaxime si in estate flauerit vel in fine veris. Uentus aūt qui ab extremitate ort⁹ vernalis vsq; ad extremitatē ort⁹ hyemalis pflat atq; ille q ab extremitate occasus vernaľ: vsq; ad extremitatē occasus hyemaľ venit i calītate ⁊ friditate oīo tēpati existūt. Qui aūt ab oriēte ad nos tēdit melior ē. Sꝫ q ab occidēte deterior ⁊ crossus magl existit. ¶ Aer ꝑterea oīb⁹ melior clar⁹ ē ⁊ subtil: i q̄ neq; mlti existūt vapores: nꝫ qet⁹ neq; pfocat⁹ iueniť: sꝫ vēti veniētes ad eū cōmouēt ipꝫ: atq; cū attrahiť: delicat⁹ sentiť: q velociter p⁹ solis occasū ĩfridať. Aer vō oīa q̄ dixim⁹ hñs ↄtraria: oīb⁹ deterior iudicať. Qui āt ori stōi atq; cordi q̄si cōpssionē ĩferre sētiť: atq; ex multa sua calītate ⁊ crossitie anhelitū suū retiet. Atq; ille i q̄ mlti sequūť vapores crossi ꝑ vicitate lacūaꝝ ⁊ stagnoꝝ i qb⁹ aque iueniūť stātes: vel i qb⁹ fetores ex reb⁹ putridis vľ cadauerib⁹ existūt: aut i qb⁹ ē calor vehemēter ardēs: vľ q ↄstrict⁹ a vētl nō mouet: oēs isti gñalr pestilētiales existūt. Aer qdē pfocat⁹ i locis q̄ iter mltas sita sūt fauces: iueniť: vľ quē mōtes altissimi ⁊ lacune circūdant: ad quas multi nō veniūt vēti.

¶ De ciuitatib⁹. CAP. XXVI.

Sciendūꝫ ē q̄ maior mutatio i ciuitatib⁹ ē a pte suaꝝ latitudinū. Ciuitates. n. q̄ sūt septētrionales: fridiores existūt. Meridiōales vō exñtes: calidiores sūt: fride āt ciuitates: saniores sūt. Uñ q i eis morať: corpore maiores sūt ⁊ fortiores: atq; meli⁹ digerētes: ⁊ colore pulchriores: ac leuiora hñt corpa. Calē āt his oib⁹ ↄ̄ria sunt. Ciuitates itidē q̄s septētriōales coopiūt mōtes: q̄obreꝫ septētriōales vēti ad eas min⁹ veniūt: vtilitates q̄s septētriōales eis vēti erāt pbituri āmittūt. Quapꝑ si cū hꝫ meridiōales vēti ad eas trāseūt: fit eoꝝ cōplīo calā ⁊ hūida: sꝫ citatū septētriōaliū ↄplīo frida existit ⁊ sicca: paucas febres atq; paucas efficiēs putrefactōes. Ciuitates āt meliores sūt ⁊ tēpatiores: q̄ cū ab oriēte sint discoopte: ab occidēte coopte iueniūť. Quib⁹ ↄ̄rie deteriores iudicanť. Ciuitates ꝑterea q̄ a pte septētriōis hñt mare: septētriōales sūt. Que vō a septētriōis pte hñt mōtes: ⁊ a meridiōali sūt discoopte: meridiōales diuř. Ciuitates itidē q̄s vndiq; mōtes circūdāt: q̄. s. i pdictl existūt faucib⁹: egritudinū oculoꝝ valde gñatiue existūt. Ciuitatū aūt i alto sitarū q̄ a multl pflāt vētl: aer bñ ŕdolēs ac subtiľ existit. Ille siľr ciuitates i qb⁹ aq̄ꝝ multitudo ac mlťe iueniūť arbores: hūidiores sūt: i qb⁹ oculoꝝ egritudiēs sepi⁹ gñari solēt. Ciuitates āt i plano site: q̄ q̄si abrasē: vľ a pdictl nude existūt: i qb⁹ aq̄ꝝ ē paucitas: sicce sūt. Que si sŕ lapidē sint site: sicciores iudicať. Citates siľr q̄ꝝ lutū rubeū hꝫ colorē: iter hūiditatē ⁊ sic. mediocres existūt. Quaꝝ āt lutū nigꝝ ⁊ cenosū existit atq; isuauē hꝫ odorē male sūt ac putride. Terra ꝑterea paludestris q̄ cū acre existit calō: deterior ē. Que q̄ñ ē frida: miorē hꝫ malitiā. ¶ Ad vltimū vō citas calā: colorē atq; corp⁹ citritate afficit vel nigredie. Que carniū ⁊ sāguis miorationēꝫ faciēs corp⁹ debilitat atq; vtutē dissoluit. Fria āt exñs citas: huic oīno ↄ̄ria existit: hūiditati q̄ꝫ attinēs citas: capillos lōgos: ⁊ corp⁹ lene ac pigue: neruosq; efficit laxos. Sicca vō existēs ciuitas: huic reddiť ↄ̄ria. ¶ De vtutib⁹ eliorū ad comedēdū suauiū q̄ de fructib⁹ ⁊ florib⁹ fiūt ⁊ vocať arabice mirambabat. CAP. XXVII.

Zucharū rosatū stō hūorib⁹ repleto si a ieiunis sumať ⁊ bñ masticeť: ↄfert q̄ñ p⁹ ipꝫ aq̄ bibiť ca. Qđ hi q calorē patiūť ⁊ ardorē nullo mō comedere debēt: ⁊ maxie si estas fuerit. Calefacit. n. ⁊ siti affert. Qꝫ si ipꝫ ꝑꝑ illud qđ dixius comedere necē fuerit: cū sirupo acetoso ꝺ zucharo fcō accipiať. ¶ Zuchaꝝ viol. gutť lenit: ⁊ tussiꝫ mitigat: facileq; reddit screatū: atq; vētrē lenit. Stōꝫ tñ dissoluit ⁊ appetitū destruit. ¶ Elm ꝺ mirobalanis idis cū zucharo: stōꝫ corroborat ⁊ ppat. A q̄ hūoꝝ supfluitates ex cibo ꝑterito remanētes exꝑmēdo educit. Quo si qs sepe vtať colorē acqrit bonū: ac cāicies tardabiť. Trifaria tñ mior i istis actōib⁹ fortior existit: lꝫ spma miuat. ¶ Zinziber ↄditū cū melle vehemēter calm est. Qđ stōꝫ atq; epar calefaciendo: cibi adiuuat digestionē: virgā q̄ꝫ erigere facit. ¶ Secacul conditūꝫ fastidium faciens appetituꝫ destruit: sperma tamen vehementer augmentat.

quando eo aliquis sepe vsus fuerit.

¶ Piper nigrum conditum ꝛ longum: zinzіberi condito vicinū existit. Alia vo cł'aria cā delitiaꝝ tm̄mō comedūt

¶ De virtutibus specieꝝ quibꝰ omni hora multū est vtē dū: quod ꝯm litteraꝝ arabicarum ordinē dispositū est. Cuius.n. speciei nomen incipit ab. A. in capitulo de. A. inuenitur: sil'r q̃z ī alys fit litteris. Capl'z de. A. XXVIII.

Asarum calidū est ꝛ siccū. Qd i epe opilationē hn̄t ibus ꝯfert: ꝛ vrinā ꝓuocat: atq̃z ypo sarcā patiētibꝰ auxiliū ꝯfert.

¶ Sgnantum calidū ē ꝛ siccū: duro apati stōi vl' epis bn̄ficiū pstās: qn̄ ex eo fit empl'z desup

¶ Usnee parum existit calidum. Qd vomitum abstinendo stomachum efficit rigidum.

¶ Antimonium frigidum est: ꝛ siccū. Quod oculū efficiēs robustum: ipsius custodit sanitatem. suppositū quoq̃z mēstrua constringit. ¶ Abel calidum est ꝛ siccum menstrua vehementer ꝓuocat: atq̃z abortire facit.

¶ Acatia est frigida ꝛ sicca. Que sanguis arcet fluxū: atq̃z longaonē exeuntē reducit interius. Uentrem q̃z stringit

¶ Sarcocolla in oculis patientibus lippitudinē confert: plagis etiam recentibus remedium prebet.

¶ Epithimum calidum existens: coleram expellit nigrā ac timorem minuit.

¶ Berberis frigidū est. Qd ꝛ vētrē stringit ꝛ sitim aufert: stomacho quoq̃z ac epi ardorē patiētibꝰ remediū affert.

¶ Emblici frigidi sunt ꝛ sicci. Qui ꝛ stomachum faciūt robustum: ꝛ capillorum corroborāt radices.

¶ Azedarach calida ē ꝛ sicca. Hec opilationibus que sunt in capite cōgrua existēs: capillos ꝓlongat: fructus tn̄ eius valde existit stomacho nociuus: qui etiam quandoq̃z perniciosus inuenitur.

¶ Urtica calida est: que coeundi stimulans voluntatem: de pectore viscosum expellit flegma: vētreq̃z mouet.

¶ Coagulū oē cal'm ē. Qd ꝛ vētrē vehementer ꝯstringit: atq̃z sanguinem fluere non permittit.

¶ Squilla calida est ꝛ acuta. Hec autem epilepsie ac tumori splenis: nec nō eius magnitudini atq̃z viperaꝝ morsibus: ꝛ disnie vetuste auxilium tribuit.

¶ Absinthiū cal'z ē ꝛ siccū. Qd stōz reddēs robustū: epis aperit opilationem: atq̃z febribus longi tpis auxiliatur.

¶ Sticados calidꝰ ē: colerāq̃z nigrā ꝛ flegma expellit: epilepsie quoq̃z ac melancolie beneficiū prebet cum multotiens bibitur vt ventris faciat purgationem.

¶ Mellilotū calidum existens: dura apostemata in artubus vel in interioribus nata mollificat.

¶ Anisum calidū ē. Qd vētositatis dissolutiuū exn̄s: epis apit opilatōem: coeūdi preterea volūtatem stimulat.

¶ Amōiacū cal'z exn̄s: dura mollificat apata: scrofulasq̃z dissoluit. ¶ De. B. balsami. CA. XXIX

Balsami semen atq̃z lignum viperarum ac scorpionum morsibus: nec non matricis dolori congrua existunt.

¶ Anacardi calidissimi sunt: frigidis egritudinibus ꝛ obliuioni auxilium ferentes. Sanguinis tamen generāt adustionē: ac fortassis ad amentiam perducūt.

¶ Baurach calidus est ꝛ siccus. Qui vomitus prouocatiuus existens: ventrem cum supponitur mollem reddit.

¶ Corallus fridꝰ ē. Qui bn̄ tritꝰ ac potui datꝰ: emoptoicis auxiliat̄. Oculū p̄terea corroborat atq̃z lachrymas strīgit

¶ Bedeguart caliditati attinet: ac febribus lōgi temporis remedium affert.

¶ Ebus vl' ebul cal's ē. Qui dura apata mollificādo resoluit: ꝛ faciei suppositꝰ: pānū eiꝰ aufert. Cuius vnctuositas: crossitudini in mēbro post sui rectificationē remanēti cōfert: chōdalq̃z siccas: molles efficit: neruos p̄terea calefac:

Stomaco tn̄ malus exn̄s nauseā facit: atq̃z ventrē laxat.

¶ Faugēkest calidus est ꝛ siccus. Qui cū tumori epatis ꝓficiat: virgā tamen erigere non pmittit.

¶ Oēs iusquiami spēs iebriāt ꝛ stuporē faciūt: deteriꝰ aūt oībꝰ nigrū iudicat̄: q2 iterficit. Jusquiamū aūt tritū: atq̃z apatibꝰ ī qbꝰ vehemēs pulsus ē suppositū destruit sensū.

¶ Psiliū fridū est. Qd si cū iulep bibitū fuerit: febrē extiguit acutā: ardoreq̃z sedat: pectꝰ quoq̃z lenit: atq̃z in itestinis vulnera hn̄tibꝰ sanguīolēta: assatū ꝛ bibitū auxiliat̄. Si aūt cū aceto mixtū moueat̄ donec coaguleт̄: atq̃z artubus calida patiētibꝰ apata supponat̄: dolorē sedat.

¶ Beem rubeū calidū est: ꝛ coeūdi incitat desideriū.

¶ Capillꝰ veneris calidus est. Qui si adustus fuerit: ꝛ loca capillis denudata ex eo fuerint inūcta: capillos nasci facit: ꝛ scroffulas dissoluit: pulmonē quoq̃z a crossis hūoribus quibus est imbibitus mundat.

¶ Bulbus est cepe quod comedit̄. Qui coeūdi p̄terea stimulat desideriū: atq̃z faciei suppositꝰ: eiꝰ delet pānum.

¶ Satirion calidus est. Qui ꝛ spermatis augmentatiuus existit ꝛ podagre confert.

¶ Polipodium calidum existens: coleram expellit nigram: colicamq̃z dissoluit.

¶ Borongi flegma atq̃z ascarides expellit.

¶ Bellirici in sua natura emblicorum vicinant̄ nature.

¶ De Cain. CAP. XXX.

Castoreum cal'm exn̄s neruos calefacit: ac mestrua ꝓuocat tumoreq̃z dissoluit. ¶ Cilbeuce cal'z ē. Qd vehemēter vomere faciēs: ꝯfert paliticł si cū eo vomer̄ cogat̄. Cuiꝰ actio opatōi ell'i vicia existit: d quo nō est dādū nisi pondus dragme vnius: fortasse.n. ex multo vomitu qui fit ex eo prouenit mors.

¶ Nux methe facit stuporē. Que qn̄q̃z pnitiosa existens inebriat ꝛ nauseam ac vomitum infert.

¶ Nux muscata calida est ꝛ sicca. Que ventrē stringens: stomacho atq̃z epati frigidis confert.

¶ Gentiana calida existens: puncture scorpionis: ac epati frido: splenis q̃z opilationi atq̃z tumori ꝯgrua existit.

¶ Oppoponax calidissimū ē. Qd cū vehemēter vētositatis sit dissolutiuū: his qbus crossa accidit vētositas ꝯfert: doloriq̃z matricis ex frigiditate auxiliatur.

¶ Jadac calida ē. Que lz capis generet dolorē: febribꝰ tn̄ lōgi tpis atq̃z ydropisi: necnō ytericie: atq̃z pūcture scorpionis remediū affert. ¶ Gipsū fridū ē ꝛ siccū. Qd sāguinē cū albumīe oui mixtū: atq̃z loco suppositū retinet. Jpz āt nullo mō bibēdū ē. Bibitū.n. forsitan pnitiem affert.

¶ Balaustie frigide sunt ꝛ sicce. Que ꝛ vētrez stringunt: ac sanguinem fluere non permittunt.

¶ De Del. CAP. XXXI.

Darsesahan cal'z ē ꝛ pōticū. Qd vesicis oris si cū eo fiat gargarismꝰ: vel eiꝰ apozimate os abluat̄: putile ē: minctꝰ p̄terea difficultati: atq̃z neruoꝝ mollicieі ꝓficit: fetori quoq̃z nariū si liciniū ī eiꝰ apozimate ītictū naribꝰ īmissū fuerit auxiliat̄. ¶ Dulb folia ꝛ nuces frida sūt ꝛ sicca. Que trita ꝛ aceto mixta: atq̃z ꝑ emplo loco igne adusto supposita remediū afferūt. Cuiꝰ cortex cū aceto coctꝰ dolori dētiū ꝯfert: si eo os abluat̄.

¶ Uiscꝰ cal's ē ꝛ siccꝰ. Qui vētositatē dissoluit atq̃z apata.

¶ Saiem fridꝰ ē: vētrē q̃z strīgit: plagasq̃z recētes ꝯiūgit.

¶ Uatiramech cal'a ē: q̄ crosse ꝯferēs vētositati dolōi matricis ex frigiditate tremoriq̃z cordis cum frigiditate ac puncture scorpionis: auxilium prebet.

¶ Oleāder cal'a ē: scabiei atq̃z pruritui ꝯfert: asinos ꝛ aīalia ac hoīes comesta iterficiēs. Antiqs tn̄ doloribꝰ ꝛ vetustis genuū ꝛ renū remediū affert: si ex ea fiat emplastruz.

¶ Deindar vehementer est calidū. Qđ fridis egritudib⁹ cerebri ꝛ neruoꝝ ꝯferēs: stō ac epati fridis bonū existit. Cuius est ꝓprietas apoplīe atq̄ paralesī remediū ꝓbere.
¶ Fex vini cal'a exn̄s: dura dissoluit apostemata.
¶ Fex aceti non calefacit: immo apostematum calorez super ipsa epithimata reprimit.
¶ De he. CAP. XXXII.

Mirabolani citrini colerā rubeā ex corpore educūt. Nigri vō stomacū ꝑparādo cōroborāt emoroidisq̄ ꝯferūt.
¶ Ylboc cal'a est ꝛ sicca atq̄ subtil' stō ꝛ epati auxilium prebens.
¶ Ypericon calida est ꝛ subtilis. Que ꝛ opilationis est aperitiua: ꝛ dolori coxarum confert.
¶ Ypogstidos que herba vocaṫ yrcina: frida est ꝛ pōtica. Qua vtunṫ vbi necessaria est retētio ꝛ stipticitas.
¶ De gau. CAP. XXXIII.

Acorus cal's ē ꝛ sicc⁹. Qui crosse vētositati: ac spleni duro: necnō grauedini lingue confert.
¶ Guasima cal'a est: ꝛ pōtica: cū q̄ capilloꝝ fit tinctura. ¶ De ze. CAP. XXXIIII.

Inziber cal'n est ꝛ humidū. Qđ ꝛ cibus digerit: ꝛ ventrē mouet: stō q̄q̄ atq̄ epati fridis ꝯfert. Obscuritati itidē oculorū ex hūiditate i ocul' positū vl' cōestū auxiliaṫ.
¶ Oēs aristologie spēs cal'e sunt: opilōnē aperiētes: ꝛ scorpionis pūcture conferentes. Que et mēstrua prouocant: ꝛ abortire faciunt.
¶ Ysop⁹ que vegetaṫ cal'a est ꝛ sicca. Que vt origanū valēs: pect⁹ ac pulmonē purgat. Asmati ꝑterea atq̄ vetuste tussi ꝛ antiq̄ ꝯfert. Flegma itidem ꝛ vermes e corpore educit.
¶ Ysop⁹ aūt humida que ꝛ cerotes dicitur: que ex lane sordibus fit: dura maturat ꝛ mollificat apostemata: ꝛ ꝓprie ea que in vesica fiunt ꝛ matrice.
¶ Zurūbet cal'a ē ꝛ sicca. Que vētositatē dissoluēs: venenosoꝝ aīaliū morsib⁹ valde ꝓficit: atq̄ impinguat.
¶ Argentum viuum quando extinguitur: ardens est. Qđ scabiei ꝛ pediculis auxilium affert.
¶ Azegi cal'n exn̄s ꝛ siccū scabiē ex humiditate desiccat: atq̄ sabafati ex humiditate factaz emendat: sanguinēq̄ ex naribus fluentem naribus insufflatus: ꝛ sanguinis fluxum ex percussione: suppositum stringit.
¶ Arsenici oēs species calide sunt: ꝛ incēdentes conferūt scabiei: ꝛ putredini: ꝛ sabafati humide. Herpeti preterea estiomeno atq̄ pediculis remedium affert. Asmati preterea si cū eo suffumigatio vl' epithima fiat: ꝯfert. Maculā insuꝑ q̄ ex sāguine mortuo accidit ꝑꝑ ꝑcussionē: remouet.
¶ Spuma maris plures h₃ spēs. Que oēs calide existētes ꝛ sicce: scabiei ꝛ morfee atq̄ alopitie auxiliantur.
¶ Uitri proprietas est: lapidez qui in vesica generatur frāgere: furfures preterea aufert: si cum eo caput lauetur.
¶ Zarnab calidum existēs ꝛ siccū: stomacho atq̄ epati fridis confert: ventrēq̄ stringit. ¶ Ziniar calidū ē ꝛ corrodit carnem. De ha. CAP. XXXV.

Amomum calidum est ꝛ siccū. Qđ opilationi epatis ex frigiditate proficiens: dolorem aufert matricis. In capite tn̄ grauedinem: ꝛ dolorē atq̄ scotbomiā gn̄at.
¶ Alchanna: pustulis que sunt in ore ꝛ adustioni ignis remedium affert.
¶ Litium inter caliditatē ꝛ frigiditatem tēperatum existens: calidis oculorum apostematibus confert: si cum eo epithimētur. Quod mollibus atq̄ solutis apatib⁹ cōfert: ꝛ pānū faciei epithimatū: necnō i gutture trāsglutiēdi duritiem gargarizatum aufert: orisq̄ pustulis auxiliatur.

¶ Horf calidissimū existens: stomachuz ꝛ epar calefacit: ventrēq̄ mollificat: ac vermes e vētre educit: coeūdi preterea stimulat desideriū: ꝛ pulmonē mūdat. Asmati quoq̄ ꝛ crossitiei splenis prodest aborsum itidem facit.
¶ Hasse cal'a ē. Que in oculo posita vl' comesta: visus debilitati ꝯfert: asmaticq̄ prodest: atq̄ vermes expellens facit aborsuz. Ad digerendū insuper cibū adiutoriū prebet.
¶ Harmel calidū existēs: iebriat ꝛ dolorē capitis facit: vomitūq̄ cōmouet: vrinā quoq̄ ꝛ menstrua prouocat.
¶ Hasech frida ē. Cui⁹ apozima bibitū lapidē frāgit ꝛ spma auget: atq̄ vrine soluit ꝯstrictōez. ¶ Habenil flegma expellit: morfee albe atq̄ albaras auxiliaṫ. Conturbationē tn̄ ꝛ nauseā facit. ¶ Collogntida calida existēs ꝛ sicca crossū expellit flegma: ac caput mundat: ꝛ neruoꝝ dolori atq̄ sciatice passioni: nec nō podagre fride: ꝛ elefātie bn̄ficiū parat. ¶ Ferri squama: stomachū corroborat: ꝛ emoroydaꝝ strīgit sanguinē. ¶ Aqua vero in qua ferꝝ extinguitur coeūdi stimulat desideriuz: crossoq̄ cōfert spleni.
¶ Sēpiuiua frigida ē. Que calidis apostematibus ac adustiōi ignis: ꝛ oculoꝝ egritudini: epithimata ꝯgrua existit.
¶ De ta. CAP. XXXVI

Tamariscus frida ē ꝛ sicca: ex cui⁹ folijs emplastꝝ suꝑ molle apostema positū auxiliatur. Eius āt apozima in ore tētū: dolorē dentiū sedat. Uinū ꝑterea i q̄ folia ci⁹ cocta fuerit bibitū splenē subtiliat.
¶ Idē q₃ facit vinū vel sirupus acetosus cū puo sciphoex eius radice fcō si diu bibaṫ. ¶ Thubab ē frida apatibus cal'is cū ex ea emplastꝝ desuꝑ poniṫ: conferens.
¶ Tarathit frida est ꝛ sicca. Que ꝛ vētrē strigit: ꝛ sanguinē exire ꝓhibet. ¶ Spodiū fridū ē ꝛ siccū. Qđ febribus acutis: ac siti ꝛ nimio ventris fluxui: ꝛ vomitui cōfert: pustulis quoq̄ que in ore ꝛ lingua nascunṫ: atq̄ tremori cordis auxiliatur. ¶ Terra sigillata: ꝛ armena vtreq̄ sanguinem spuentibus atq̄ emorroydas patientibus: nec non omni loco ex quo sanguis fluit congruunt.
¶ Alia vero terra q̄ a quibusdam consuete comeditur: in epate creat opilatiōez: ꝛ cōplexionē destruit: ꝛ ꝑcipue eorum qui ad hoc parati sunt: os tamē stomachi rigidū reddit fastidiū ex cibis fastidiosis fcm̄: atq̄ nauseā remouēs
¶ Talisafar cal'a ē ꝛ sicca. Que fluxū vētris: atq̄ vlcera intestinorum ꝛ emorroydas remouet.
¶ De ge. CAP. XXXVII.

Mandragora frida est faciēs stuporē. Que si i vino mittaṫ: valde iebriat. Medicis āt āmixta: dolorē aufert de q̄ si maxia bibaṫ quātitas ꝑniciez inducit.
¶ Titimalli multe sunt spēs: q̄ oēs calide existētes: adurūt ac soluūt vētrē ꝛ nauseā efficiunt. Corpus quoq̄ vlcerāt. ¶ Sēbut frigidū ē ꝛ siccū: fluxū ꝓhibens vētris succusq̄ eius bibitus ictericie medetur.
¶ De k. CAP. XXXVIII.

Uitis de q̄ fit vinū folia vel ꝑputia trita: ꝛ more ēplastri suꝑ cal'a apata posita: atq̄ dolēti capiti: bn̄ficiū ꝓbet. Succ⁹ ꝑterea ipsoꝝ: si bibaṫ vētrē ac vomitū strigit. Hūmi āt ci⁹ lapidē frāgit: ꝛ scabiē remouet. ¶ Thus cal'n exn̄s ꝛ siccū carnē i vulnerib⁹ creat: vētrē q₃ ac vomitū arcet: ꝛ itellectū acuit: d quo tn̄ si mlta sumaṫ quātitas: adurit sāguinē ꝛ efficit alguesegues: tremori itidez cōdis auxiliaṫ. ¶ Kamepitheos cal's ē: ꝯstrictōi vrīc: atq̄ yctericie: ꝛ sciatice passioni ꝯferēs. ¶ Cōdisi cal'n ē. Qđ vehemēter vomitū ac vētris solutōez ꝓuocat: sternutationē q̄ cōmouet. ¶ Karmesich frigidū ē ꝛ siccū: qđ ꝛ vētrē retinet ꝛ fluētem sistit sanguinem: dentibus preterea qui frangi incipiunt atq̄ moueri: auxiliatur.

Charabe frigidū existēs & siccū:menstruo℞ superfluitati atq₃ emorroydis & emoptoicis nec nō dissintericis:ac cordis tremori remedium confert.
Kesile calidi sunt & sicci. Qui cum corpus impinguent: stomacho boni existunt.
Keste calidū est:corpusq₃ ipinguat:ac stomacho ↄfert.
Cubebe calidū est opil'ones apiēs. Qd̄ & vritides poros mūdat:& guttur mūdificat:ventrēq₃ stringit.
Sulphur calidū est. Qd̄ adustionē faciēs:scabiei ↄfert: si cū eo fiat iunctio:atq₃ asmati si bibat auxiliū prebet.
Camedreos calidus est. Qui cū opil'onē apiat:splenis grossitiem atq₃ ycteritiam remouet.
Dragagātū guttur lenit atq₃ pl'monē:tussi quoq₃ ↄfert.
Kebikegi calidū exn̄s adurit ac sitim facit scabiēq₃ remouet:si ex eo inunctio fiat.
Kildaru calidum est & expellit ascarides.
De lem. CAP. XXXIX.

Amigdale amare calide sunt. Que epatis apientes opil'onē:asmati atq₃ lapidi qui in renibus & vesica est:ↄferunt.
Plātago frida est:ↄgrua exn̄s apatib⁹ cal'is & adustioni ignis:qn̄ more empl'i supponit̄:dolori quoq₃ auris auxiliat̄ si ex cal'itate fuerit. Cuius semē vlcerib⁹ confert intestinorum.
Dragōtea calida est. Que opil'onē apiens:desideriū stimulat coeūdi:atq₃ antiquo asmati bn̄ficiū prebet.
Lacca calida est:calori epatis:atq₃ ydropicis ℘ficiens.
Lingua auis spermati augmentum tribuit:ac cordis remouet tremorem.
Buglosa melancolicis est bona:tremori cordis atq₃ vesicis oris conferens.
Larghia calida est:atq₃ adurens. Que et ventrem soluit:& vomitum facit.
De mum. CAP. XL.

Ma calidum exn̄s:vrine ↄgruit cōstrictioni:si bibatur vel super femur more emplastri ponatur.
Mastix cal'z exn̄s stō℞ & epar corroborat.
Bdelliū iudaicū calidū exn̄s. Qd̄ dura dissoluens apata:emorroydis vtile iudicat̄:bdellium tn̄ de mecha. frigidum est & siccum:ventremq₃ stringit.
Mumia emoptoycis bona exn̄s:rupturā vel fracturā₃ velociter restaurat. Dolorem p̄terea gutturis ac dissolutionis:& ↄcussionis:& plaga℞ sedat. Illi aūt q dixerunt q℘fecte emendat:mētiti sunt:dolori isup ex friditate naribus cum oleo sambacino isufflata auxiliat̄.
Meizahara calida est. Que ventrem soluens podagre: ac coxarum:& costarum dolori confert.
Mirrha calida est. Que tussi antiq̄ cōgrua exn̄s. vocē₃ efficit claram. Scotomiam tn̄ inducit:dormire p̄terea faciens mēstrua prouocat:ac puncturis scorpionum bibita beneficium prebet.
Memithe frigidum existens:apostematib⁹ calidis:more emplastri superpositum confert.
Meubedhena:calide sunt ventremq₃ soluunt atq₃ vomitum ℘uocant vehemēter:podagre quoq₃ ↄferunt.
Marcasitha calida existens:oculum facit rigidum:et abradit fortiter.
Fuligo si de ea fiat epithima:ignis adustioni confert.
Stafisagria cal'a est & adurēs. Que & pediculos iterficit ac scabiē remouet:de qua pua accepta q̄titas:vomitū ℘uocat. Ipsā₃ tn̄ dare timorosū ē. fortassis. n. ℘niciē iferret.
Celidonia cal'a ē. Que albedi ocl'o℞ ↄgruit:visūq₃ acuit
Mugath bona existit si ex ea emplastrum super dissoluta membra fiat.
Mezerion calida est. Que & bona est & multū acuta. Et licet aquam citrinam vehemēter expellat:epati tn̄ nocz.
Merdasengi fridū est & siccū. Qd̄ excoriationibus:atq₃ fetori sudoris ↄfert:carniq₃ augmentū tribuit. In emplastris p̄terea ponit̄. Oia fellis genera calida existūt: oculorumq₃ auferunt tenebrositatem.
Mescatbramesir calidum existens:℘uocat menstrua.
De non. CAP. XLI.

Nil calidum existens & ponticum:desiccat apata mollia.
Ameos calidū est & siccū:stomachū calefaciēs & epar:lapidēq₃ frāgit:atq₃ vrinā ℘uocat.
Uitrum calidum est:abradens:& mundās.
Calx calida existens:adurit atq₃ superfluā corrodit carnē: fluxum preterea stringit sanguinis. Que cum lauat̄ adustioni ignis confert.
Salamōiac⁹ cal'is est. Qui vulue cadenti:ac dolori gutturis q n̄ ℘mittit trāsglutire:& albedi ocl'o℞:auxiliū p̄bet.
Neberemisch calida est:stomacho & epati frigidis remedium tribuens.
Naphra calida est. Que asmati atq₃ vētositatib⁹ ↄgrua existens:vermes paruos ano supposita interficit.
De sim. CAP. XLII.

Spica indica calida ē. Que stomaco ac epati frigidis auxiliatur vrinam etiam prouocat.
Cipi cal'i sunt & sicci. Qui stō₃ ac epar calefacientes:frangūt lapidē:& putrefactioni:ac malo dolori:q in narib⁹ atq₃ in ore sunt:bn̄ficiū tribuūt.
Salegha cal'a exn̄s & sicca acuit visū & vrinā ℘uocat.
Foliū calidum est. & vrinam ℘uocat:tremori quoq₃ cordis atq₃ fetori auxiliatur.
Sādaros sanguinē vomētib⁹:atq₃ emorroydis ↄfert.
Sel cal's est dolori neruo℞ ac vētositati conferens.
Cipsti nuces & folia calida existūt & pontica. Que rupture iguinis auxilium p̄bēt:si ex eis emplastrum fiat.
Sumach frigidum existens & siccum:ventrem stringit ac stomachum preparat.
Sidre frigida est & sicca:ventrem stringens.
Cancri caro ptisicis auxiliatur:ac sperma augmentat.
Hermodactili podagre ↄferūt:spma quoq₃ augent.
Scedaurā vel scedeguarā frigidus existens & siccus:retinet sanguinē:ac capillos ne cadāt ↄfirmat.
Subedigi dentium concauitates radendo abstergit.
Secācur calidus est:coeundi stimulans desiderium qd̄ cius renes proprie operantur.
Ligritia gutturi ↄfert ac pulmoni:superflua in eis exn̄tia expellendo. Sitim p̄terea atq₃ vrine ardorem aufert.
Seneste guttur & pectus lenit.
Siselcos cal'is exn̄s:asmati & retētioni vrine:atq₃ inflationi ventris confert:partumq₃ accelerare facit.
Sekebinegi calidū ē. Qd̄ crosse vētositati ac colice:nec nō epilepsie:ac paralesi cōferēs:oculo℞ tenebrositatē aufert:& scorpionū pūcturis auxiliatur.
Saculufundurion calida est spleniq₃ crosso:ac strāguirie:& lapidi remedium affert.
Scamonea coleram rubeam vehementer expellit:stomacho atq₃ intestinis & epati nocumentum parans.
De ham. CAP. XLIII.

Harar est arbor cui⁹ fruct⁹ calidus exn̄s ℘uocat vrinā ac stō ↄfert.
Asarai frida est:cal'is apatib⁹:et ardori stōi bn̄ficiū tribuēs:qn̄ more empl'i supponit̄.
Haelchalinibit:calidum existens:fissuris & plagis congruit.
Piretrum calidum existens:dolori dentium atq₃ pustulis oris congruum existit.

¶ Solatrũ frigidum est:ardenti epati remediũ tribuens.
¶ Curcuma calida est. Que cũ sit abradens:visum acuit: atq albulam delet.
¶ Iniube in calore sunt tẽpate que ⁊ guttur leniũt:⁊ sanguinez licet parum clarificant:graues tñ sunt ⁊ fastidium facientes:tardeq descendunt.
¶ De fe. CAP. XLIIII.

Fa calida existens:prouocat vrinam.
¶ Felenge est calidũ ⁊ siccuz.
¶ Fel calidum est dolori neruorũ proficiens.
¶ Fesire calida ẽ. Que cũ sit detergens ⁊ abradens:pãnum ⁊ lentigines magnas delet.
¶ Fesarastin vel fesiresin brionie similis ẽ:mẽstrua ⁊ vrinam prouocans:atq epilepsie proficiens.
¶ Argentum frigidum est:cordisq proficit tremori.
¶ Fulfeleminie cal'a sunt:colice atq vẽtositati ɔgruentia.
¶ Faufel frigidũ ẽ:Qđ apatib⁹ cal'is epithimatuz bñ facit.
¶ Euforbiũ vehemẽter ẽ calidũ. Qđ ⁊ aquã expellit fortiter:atq paralisi:⁊ silib⁹ egritudinib⁹ confert. In oculis vo positum initianti aque cataractaꝝ auxiliatur.
¶ Felucabaragi:capillos facit rigidos.
¶ Marubium calidum est:disnie proficiens:⁊ difficultati anhelitus:atq icteritie.
¶ Mentastrũ calidũ est ⁊ siccuz. Qđ ⁊ veteri asmati: atq difficultati mictus auxiliuz prebet.
¶ Peonia pueris epilepsiam patienib⁹ confert: si sup eos appensa fuerint vel ex ea suffumigentur.
¶ Rubea cal'a existens:vrinã atq menstrua prouocat.
¶ Morphee itidẽ albe atq albaras epithimata confert.
¶ De sath. CAP. XLV.

Sqlee marine aduste: abradẽdo purgant dẽtes. Ex nõ adustis vo ⁊ tritis:emplĩn factũ:⁊ adustiõi ignis suppositũ sanã euz.
¶ Sapo calidus existit. Qui vlcerans corpus: in ipso fortẽ efficit abstersionem.
¶ Aloes calidũ est:coleram rubeã expellẽs:⁊ caput ac stomachum purgans carnemq creat.
¶ Gũmi arabicũ frigidum existens ventremq stringens: intestinorum excoriationi confert.
¶ Cordumeni calidũ ẽ. Qđ epilepsie atq asmati ⁊ paralisi conferens expellit ascarides. atq scorpionis puncture remedium affert.
¶ De caph. CAP. XLVI.

Calamus aromaticus calidus existẽs stomacho atq epati modo emplastri superpositus auxiliatur.
¶ Cartamũ calidũ ẽ. Qđ ⁊ vẽtrẽ soluit:⁊ spma auget. Stomacho tamen nocet.
¶ Katram vehemẽter existit calidũ. Qđ mẽstrua ꝓuocat ac fetũ expellit. Aquã vo in oculũ descẽdere ꝓhibet. Scabiei preterea ꝓficiẽs:spma ita ĩmutat quod ex eo embriõ generari nõ potest.
¶ Centaurea crudũ flegma e corpore educens neruorum dolori ac colice confert.
¶ Curth frigidus est ventrẽ quoq stringit.
¶ Cambil calidum existens expellit ascarides.
¶ Kerfe calidũ est:stomachũq calefacit ⁊ nauseã repmit.
¶ Miliũ solis calidũ ẽ. Qđ ⁊ vrinã ꝓuocat ⁊ lapidẽ frãgit.
¶ Kana calida exñs ꝓuocat mẽstrua:ac vẽtositatẽ dissoluit:carnẽ ꝑterea ĩ vulnerib⁹ creat. atq scrofulas dissoluit.
¶ Cathimia argẽti:scabiei que in corpore orit̃ ac pustulis q̃ sunt in oculis congrua existit.
¶ Cathimia auri ea subtilior est. Que etiã albulã que est in oculo remouet.
¶ Calcanthum corrosiuum ⁊ calidum est:ponticumq existens:pollipum a naribus remouet.

¶ Pumex frigida existẽs:in medicinis ponitur oculorũ: dentiumq mundificat concauitates.
¶ Cacule aquam repellens:lac prouocat ⁊ vrinam.
¶ Es vstũ capillos tigit:vulnusq ɔsolidat:⁊ aquã expellit.
¶ De re. CAP. XLVII.

Bace lauri existẽtes calide:pũcturis cõferũt scorpionũ. qñ cũ vino bibunt̃:ac narib⁹ insufflate:torture ɔferunt oris.
¶ Gumi pini calidũ existens:carnẽ in vulneribus creat:ideoq ponitur in emplastris.
¶ Sassafa calida ẽ:carnẽq crescere facit:⁊ vrinã ꝓuocat cuius semẽ spmati ac lacti incrementum prebet.
¶ Reubarbaꝝ calidũ est:Qđ stõ ac epati conferens:casui atq percussioni bibitum remedium tribuit.
¶ Cinis calidus est ⁊ siccus. Qui ⁊ adustionem facit:⁊ mollia dissoluit apostemata.
¶ Feniculũ calidũ ẽ:⁊ vrine ꝓuocatiuũ:ac antiquis cõferens febribus. Qđ cũ recens est:lac generat. Cuius succus in oculo positus:acuit visum.
¶ De sin. CA. XLVIII.

Seilen est calidũ ⁊ dissoluit apostemata.
¶ Sertaragi:calidus ẽ ⁊ acut⁹. Morphee quoq albe atq lepre cuz aceto epithimatus confert.
¶ Seucar ẽ calidus. Qui morphee cum aceto epithimatus:atque icteritie ⁊ crossitudini splenis:bibitus confert.
¶ Scebrã calida ẽ. Que colerã rubeã ⁊ aquaz atq flegma vehemẽter purgans:epati existit nociua.
¶ Sepum omne dissolutiuũ est atq mollificatiuum.
¶ Scordion calidum existens:crosso spleni confert.
¶ Seteregi calidus est:scabiei atq pruritui valens vẽtrisq efficit solutionem.
¶ Sedine frĩda ẽ ⁊ stiptica atq ĩ pulnerib⁹ ponit̃ oculoꝝ.
¶ Alumen vehemẽter existit stipticum:dentes quoq motos confirmat.
¶ Sebenic vel seneschila calida ẽ. Que fluori ab ore ĩfantiũ decurrẽti:atq epilepsie remedium affert.
¶ Sacabic calidus existens tenebrositatez visus atq oculorum albulam remouet.
¶ Suchaba calida existens:antiquis confert febribus.
¶ Suniz calida ẽ ⁊ acuta:q̃ flegma quasi lambẽdo destruens:aufert reumatismũ:atq ventositatem expellit.
¶ De te. CAP. XLIX.

Taderi ẽ calidũ ⁊ augmentat spma ac puerorꝝ lapidib⁹ remediũ affert.
¶ Tamarindi frigidi existentes. vẽtrẽ soluũt ac colerã rubeã ⁊ sanguinem reprimunt.
¶ Teraniabim temperata ẽ: ventrẽq soluit.
¶ Tutbia vtilis existit ad oculi rigiditatem faciendã:ascelarumq remouet fetorem.
¶ Tiregi calidũ est:atq apostemati congruum existit.
¶ Turbit calidum existens expellit flegma.
¶ De the. CAP. L.

Thefisie calida ẽ multũ atqz adustionẽ faciens. Que alopitiã patientib⁹ pilos renasci facit. Mollificationi preterea si ex ea fricet̃ corpus auxiliũ prebet.
¶ Thil ꝓuocat vrinam ⁊ frangit lapidem.
¶ De cha. CAP. LI.

Cheruba cal'a existens:colice atq palesi confert:durities q̃z mollificat:si ex ea fiat emplastrum.
¶ Sinapi calidũ ẽ. Qđ in palato positũ flã ĩcidit. Vmes ꝑterea expellit. atq apata maturat.
¶ Maluauiscus in calore tẽpata ẽ. Que apata mollificãs

dolorē sedat. Cui⁹ semē morpheā remouet: si cū eo ꝛ aceto in sole epithima fiat: atq; ardori mictus auxiliatur.

¶ Elleborus niger colerā expellit nigrā. Albus vo vomitū vehemēter prouocans: multū vomere facit. Ipsum tamē bibere nō est securum.

¶ Cassia fistula ventrē soluit ꝛ apatibus interioꝝ confert.

¶ Fermētū de farina triticea: doloribꝰ q sunt i plātis pedū si ex eo fiat emplastrū auxiliat: ꝛ apostemata maturat.

¶ De thel. CAP. LII.

Antarides calide sūt ꝛ acutissime. que lꝫ scabiei ꝯferāt: vesicāt tñ si ex eis mlta sumat quātitas: vulnerāt ac sanguinē mingere faciūt ꝛ iterficiūt. Ex qbus pua accepta qtitas: vrinā vehemēter ꝓuocat: atq; albaras albe cū aceto epithimate remediū affert. ¶ Cauda eqna ē frida: q vētris fluxuꝫ patiētibꝰ: ꝛ emoptoicis: ac calidis auxiliat apatibꝰ. ¶ Aurū tremori cordis ꝛ melācolie adiutorium prebet.

¶ De tath. CAP. LIII.

Tharo solutioni: ꝛ vesicis oris: atque intestinorum: maximum affert remedium.

¶ De gaim. CA. LIIII.

Ar apostemati matricis cōfert: atq; pūcture scorpionis: ꝛ dolori neruoꝝ auxiliat. Qd totuꝫ semē ꝛ oleū opant. Nauseaꝫ tñ atq; vomitū faciunt.

¶ Glutē de corys antiqs: faciei pustulis q cuꝫ cutis duritie ꝛ rubore cōsistunt: confert: atq; ramici initianti: ꝛ emoptoicis auxiliat. ¶ Agaricū calidū existēs: epatis apit opilationē. Asmati qq; atq; epilepsie: necnō vetustis febribꝰ: remediū affert. Humores pterea crossos a capite expellit. ¶ Gafit epatis opilationē aperit: ac vetustis febribus auxilium prebet.

¶ Expletus est tractatus tertius.

Tractatus. IIII. 32. continens capitula.

¶ Capitulū primū. De dicēdis aggregationibus cōseruandi sanitateꝫ ꝛ eius summis.

2 De mēsuratiōe motꝰ: ꝛ dispōnibꝰ ipsiꝰ ꝛ tpis eius.
3 De mēsuratōe sōni ꝛ horarū suarū: ꝛ iuuamēti ipsius ꝛ lesionis.
4 De regimie comestionis.
5 De regimine bibitionis.
6 De purgationibus corpis a superfluis humoribus.
7 De tempandis domibꝰ ꝛ hospitys.
8 De ꝓnosticatiōe maloꝝ accidentiū ante q̄ preualeant ꝛ augeantur.
9 De actionibus animaliū cogitationum.
10 De custodiendis cōsuetudinibus.
11 De auferenda malitia ciborum inconuenientiuꝫ.
12 De nocumento vini auferendo.
13 De alys potibus q ponuntur loco vini.
14 De iuuamēto sōnie ꝛ eiꝰ nocumēto ꝛ quō deat fieri
15 De iuuamē to purgatiōis: ꝛ eius nocumento ꝛ quomodo debeat fieri.
16 De iuuamēto vomitꝰ ꝛ eius nocumento ꝛ quō debeat fieri.
17 De iuuamēto coitus ꝛ eius nocumento.
18 De iuuamēto balnei ꝛ eius nocumēto: ꝛ quomodo debeat fieri.
19 De forma corporis laudabili.
20 De iuuamēto fricatōis labioꝝ cū corticibꝰ nucū: ꝛ eius nocumētū ꝛ quomodo debeat fieri
21 De ꝯseruatiōe dentiū.
22 De ꝯseruatione oculi ꝛ eius clarificatione.
23 De cōseruatiōe auditꝰ.
24 De cautela egritudinū trāseūtiū d vno ad aliō
25 De pestilētia ꝛ cautela eius.
26 De regimine corpis ꝫ tempora.
27 De regimie pregnātis: ꝛ ꝯseruatiōe fetꝰ ipsiꝰ.
28 De facilitate partus ꝛ regiminē parturiētis.
29 De regimine infantis.
30 De eligenda nutrice: ꝛ regimine ipsius.
31 De regimie oiuꝫ etatū.
32 De ꝓbatione medici.

¶ De dicendis aggregationibus conseruandi sanitatem ꝛ eius summis. CA. I.

Anitas conseruat bonitate mēsurationis motꝰ ꝛ qetis. atq; comestionis ꝛ potꝰ necnō expulsiōis supfluitatū ac domoꝝ: ꝛ ceteroꝝ locoꝝ in qbus hoies manere debēt: maloꝝ accidētiū anteq̄ augmētū recipiāt succursus: atq; aialium cogitationū sibi cōuenietiū. ꝛ ꝯsnetudinū custodie. Nos aūt in vnūscuiusq; istoꝝ tractatu: quātum nostro cōpetit tractatui si deus voluerit loquemur.

¶ De mensura motus ꝛ suarum dispositionum ac suarum horarum. CA. II.

Anitatem cōseruare volenti: añ comestionē moueri nece ē. Motu aūt qsq; vti dꝫ sibi cōsueto: qd vires ipsiꝰ nō excedat. Sit etiā motꝰ deambulatōis vl vectationis. Quo nemo tādiu vti psumat: donec fatigationē ꝛ multā sentiat grauedinē. Sꝫ cū vtit motu ex quo lassari se senserit: dimisso motu statiꝫ añq̄ aliquā ide ꝯsequat lesionē qescat. De nā. n. motꝰ ē q qū añ comestionē fit calorē accrescere facit innatū. Quaobreꝫ ꝛ cibꝰ calorē inuenit accēsuꝫ: ꝛ corpꝰ inde crossitudinē ꝛ tolerabilitatē ꝛ vires acqrit. Sūmopere pterea obseruādū ē: vt q fortibꝰ ꝛ grauibꝰ vti vult motibꝰ gradatim i eis ꝓcedat: neq; de qete ad grauē motuꝫ subito trāseat. Veter qq; eius si grauis fuerit ꝛ magnus: lata ꝯstringēdus ē fascia. Post comestionē vo a forti motu ac longi tpis: oio ē cauendū. Sic. n. motꝰ añ comestionē factꝰ sanitatis ē ꝯseruatiuꝰ: ita post comestionē egritudinis inuenitur generatiuus.

¶ De mēsura sōni ꝛ sue hore: atq; sui iuuamīti. CA. III.

Portet vt tādiu post comestioneꝫ aliqs se a sōno abstieat donec cibꝰ ab ore stōi descēdisse: atq; inflatio ꝛ rugitꝰ gruedo minui: atq; inferius mergi sentiant. Qꝫ si tardet nō incōgruū ē vt pua iuuet deambulatiōe donec descēdat. ¶ Est ēt obseruādū ne de vno latere ad aliū sepe voluat. Tardat. n. inde digō: atq; inflatio ꝛ rugitꝰ sentitur. Oꝫ itidē vt puluinar sit altū: ꝛ pcipue si cibꝰ nōdū ab ore stōi dscēderit. Sōni āt vtilitas: aie aufert laborē: cāq; reddit subtilioreꝫ: atq; cogitationē ꝛ rōnē q ebetes erant ꝛ qsi fesse subtiliat ꝛ acuit: corpisq; fatigatōeꝫ mitigat: ꝛ digestiuā meliorē efficit: ac corpꝰ ipinguat: Multū aūt dormire corpꝰ desiccat ac tenerū efficit: flātis qq; multitudinē in eo creat: ipmq; infridat. Qd i corporibꝰ crossis ꝛ pinguibꝰ pcipue operat. Vigilie vo multe calorē itedūt ac formā corrūpūt: corpusq; dsiccāt atq; colerā rubeā i ipo augmentāt. Qd pcipue operant: cū corpa sunt macra. Oꝫ itaq; vt aia vigilare nō cogat cū dissoluta ꝛ stupida fuerit: neq; ad dormiēdū incitet: cuꝫ excitata atq; subtilis ꝛ acuta fuerit: motusq; leues ꝛ sensus fortes.

¶ De regimine cibi. CAP. IIII.

Omedere postq̄ cibi pteriti fex inferius descēderit ꝛ ps ventris inferioꝝ leuis efficit: in q nulla remāsit tēsio: ꝛ motꝰ pcessit cōueniēs: appetitiua qq; preualet meliꝰ iudicat. Et pterea cauendū ne comestio postq̄ appetitus affuerit: tardet nisi appetitꝰ fuerit mēdosus: sicut ebrys: ac fastiditis accidere solet. Sꝫ postq̄ hō q ebrius nō ē appetere inceperit: ꝛ cibꝰ q pcessit neq; multꝰ neq; crossus fuit: ipa hora comedere dꝫ sine dilatiōe aliq: h nāq; meliꝰ ē. Si. n. comestio adeo tardet qd appetitiua destruat q pus intēsa erat: sirupuꝫ iulep vel acetosum vel

aquã calidã sumere dꝫ:aut comestionẽ vna hora tardare
donec vomat vel assellet:aut appetitiua excitet̃ ꝛ redeat.
Quibꝰrite peractis:comestio subseq dꝫ.¶ Ualde q̊qꝫ ca/
uendũ cẽsemus ne cibo adeo impleat̃ hõ:vt stõus tendat̃
vl̃ multũ grauet̃:aut anhelitus angustet̃.Quapꝑ si h̓ ali/
qñ acciderit:cibus sumptus añq̃ꝫ descẽdat euomi dꝫ.Qꝛ si
euomi nõ poterit:somnꝰ ꝛ motꝰ incremẽtũ recipere debẽt:
atqꝫ ea q̃ vẽtrẽ soluãt:sumẽda sunt.Cibꝰ p̃terea q̊ vti ꝯsue
uerat in sequẽti die minuẽdus erit.¶ Et ẽt sũmopere ob/
seruandũ:vt cibos sibi ꝯsuetos qsqꝫ accipiat:ꝛ totiẽs edat
quotiẽs cõsueuit:nisi ꝯsuetudo ꝑuersa fuerit:a q̃ oĩo ꝑmu
tari gradatiꝫ dꝫ.Quã tñ nõ repẽte ſꝫ ordinate paulatiꝫ vi/
delꝫ de illa ad bonã trãseũdo deserere dꝫ.Ordo quoqꝫ in
comestione iste obseruari dꝫ:vt sani ĩter diẽ ꝛ noctẽ ad mi
nus sel̓:ad maius aũt vt bis ĩ die:ꝛ qd̓ tẽperatius ẽ ĩter du
os dies ter reficiant̃.Semel aũt ĩ die comedere: corpora
habẽtibꝰ macra ꝛ sicca:nocet.Bis v̓o ĩ die refici:corꝑa ha/
bentes crossa ꝛ pĩguia ledit.¶ Multo p̃terea vtẽtes mo/
tu:ac multuꝫ laborãtes:maiori ꝛ crossiori ĩdigẽt cibo.His
aũt ꝯtrarys cõtraria ĩueniunt̃.Quapꝑ cuiusqꝫ hoĩs q̃ren/
da ẽ ꝯsuetudo:qsqꝫ ei cibus cõueniẽs sit ĩterrogãdũ.Se/
pe.n.cõtingit:vt cibaria aliqua q̃ mala sunt aliqbꝰ cõueni/
entia reperiant̃:a qbꝰ ipsi sicut aly sibi cauere nõ debent.
Et fortassis cibaria aliq̃ existẽtia bona:aliqbꝰ incõgrua in/
ueniunt̃:a qbꝰ penitus sibi cauere debẽt.Si aũt sint aliq̃
cibaria aliqbꝰ cõueniẽtia q̃ ipsi appetãt:lꝫ minꝰ bona sint:
appetitui tñ tribuẽda sunt nisi oĩo pessima fuerĩt.Non tñ
malis semꝑ vtẽduꝫ ẽ cibis.Quare si aliqs h̓ egerit:soluti/
uis medicis malos humores ex tali cibo generatos moue
re solitis vti dꝫ.In hora ẽt qua talẽ comedit cibũ:aliqd cũ
eo comedere:vl̃ post ipꝫ bibere dꝫ:qd̓ eũ tẽperet ꝛ minus
malũ faciat:sicut si deus voluerit dicturi sumꝰ.¶ Qꝛ aũt
digõ fit mala:ꝛ corrũpit̃: inde est ꝙ cibi multi ꝛ diuersi in
vna sumunt̃ hora: ꝛ ꝙ cibus crossus añ subtilẽ comedit̃:
ꝛ ꝙ multa cibaria cũ iure habẽte micas panis accipiunt̃:
atqꝫ ꝙ iter p̃ncipiũ prãdy ꝛ finẽ ml̃ta sit hora.¶ Dꝫ pre
terea vt in hieme sit cibꝰ actual̃r calidus in estate actual̃r
frĩdus.Est ẽt abstinẽdũ a cibis calidissimis: q̃les sunt tũc
cũ ab igne remouent̃:ꝛ ab illis q̃ sunt vehemẽtis frigoris:
sicut q sup niuẽ refrigerant̃:qbꝰ nullus vti dꝫ.Cibo.n.sup
niuẽ infrĩdato:nullo mõ ẽ vtẽdũ:nisi in tꝑe magni caloris:
corꝑe q̃si ĩflamato exñte. ¶ Meliores q̊ꝫ hore ad sumẽ/
dũ cibũ hore sũt frĩde.Qꝛ si hore frĩde eẽ non possunt:mã
siones saltim frĩde sint.Sint itidẽ hore comestionis: post
quas dormire ꝛ qescere possint.¶ Fructus etiã si in pran
dio sumẽdi sunt:añ oẽm edẽdi sunt cibũ nisi sint de his q ĩ
stõ multã faciũt morã:atqꝫ tardant̃:in qbus ẽ ponticitas
ꝛ acetositas:vt citonia ꝛ poma ꝛ mala granata.Si aũt de
his cã medicine sumere paꝝ voluerĩt:comedãt. Melius
tñ in cõseruãda sanitate iudicat̃:vt oẽs recẽtes fructus di
mittant̃ vl̃ ꝑua ex eis sumat̃ quãtitas.Ex qbꝰ si multũ co/
mederĩt cũ medicis solutiuis ꝛ motu eis succurẽdũ ẽ.Est
etiã diligẽter obseruãduꝫ:ne recẽtibꝰ vtat̃ fructibꝰ:nisi in
die quo multo vsi fuerĩt exercitio atqꝫ in stõ ardor sentit̃.
Est.n.ꝯueniẽs vt ĩ hac dispõne fructꝰ comedãt recẽtes:sic̃
sunt ficus:ꝛ vue:ꝛ pira:ꝛ mora:ꝛ crisomila :ĩfrĩdata in aq̃.
Postq̃ꝫ aũt p̃dictos comederĩt fructꝰ:aliq̊ ĩterposito spa/
tio:cibũ quẽ debẽt sumere edãt.¶ A fastidio p̃terea sum/
mopere ẽ cauendũ.Qꝛ si qs fastidiũ passus fuerit:in eadeꝫ
die minoret cibũ:atqꝫ in sequẽti sil̃r alleuiet cibũ . Sed si
multis diebꝰ ꝛ cõtinuis fastiditus fuerit:medicinã bibere
dꝫ nõ multũ solutiuã q̃lis ẽ ea q̃ stercus expellere:ac stõm
ꝛ ĩtestina:ꝛ epatis foramina mũdificare solet:sicut trifera
minor q̃ pigrã recipit ꝛ turbith. ¶ Uel pillule q̃ spẽs reci
piunt redolẽtes:vl̃ pillule de mastice ꝛ aloe cõfecte:vl̃ dia
citonitẽ solutiuũ.Uel el̃ariũ laxatiuũ de dactilis:vl̃ scbe/
ri ebeçem ꝛ his sil̃ia.¶ Sũt etiã hoĩes in qbꝰ crossa bñ di
gerunt̃ cibaria:ꝛ corrũpunt̃ in eoꝝ stõis cibaria subtilia.
Istis ergo ea q̃ nõ in stõ corrũpunt̃ tribuẽda sunt:ꝛ q̃ dige
runt̃.Huic aũt dispõni habẽtibꝰ cõtrariã cõtraria danda
sunt.Et expedit vt plus nutrimẽti illius in q̊ alicuiꝰ humo
ris generatio corruptibilis multiplicari solet sibi ĩferens
nocumentũ:sit huic ꝯ̃riũ hũori:ipmqꝫ generari ꝓhibeat.

¶ De regimine potus. CAP. V.

IN potationis regimĩe obseruãda ẽ
regula ne aquã ieiuni
vel sup mẽsaꝫ nisi postq̃ꝫ comederĩt:ꝛ vẽtris su
periora alleuiata fuerĩt:sumere p̃sumãt.Si tñ
ea cã rep̃mẽdi sitiꝫ vti voluerĩt: nõ ad satieta/
tẽ:sed paꝝ ex ea sumãt.Postq̃ꝫ v̓o vẽtris supiora vt prius
dictũ ẽ alleuiata fuerĩt:cibusq̃ꝫ ab eo descẽderĩt:satiari ex
ea vl̃ vino debẽt.Sũmopere aũt cauẽdũ ẽ:ne aquã niuis
aliq bibãt neq̃ꝫ aquã in mẽsa accipiãt:nisi frĩdã . Frĩda.n.
cũ fuerit:ꝑua ex ea sufficit quãtitas.Ab aq̃ preterea niuis:
neruos habẽtes debiles:quoꝝ stõus ꝛ epar frĩda sũt : atq̃ꝫ
q in digestiõe sua inuenit diuersitatẽ:ꝛ cuiꝰ aĩa debil̃ ac q̃/
si ꝯsũpta cernit̃:sibi cauere debẽt.Qui aũt carnosus fue/
rit:ꝛ sanguinẽ multũ atq̃ꝫ colorẽ rubeuꝫ habuerit:quoꝝ ꝛ
appetitiua fortis existit:nihil ab aq̃ timere debẽt.¶ Nul
lus etiã ieiunus aquã bibere dꝫ:nisi q magnũ hꝫ ardoreꝫ:
vel q ẽ ebrius:dꝫ insuꝑ qsq̃ꝫ ieiunus vl̃ post balneũ vl̃ post
coitũ:vl̃ post fortẽ motũ q hoĩs anhelitũ frequẽtẽ facit ca
uere ne multũ aq̃ frĩde subito bibat.Sꝫ paꝝ ex ea paula/
tim sumere dꝫ.Qd̓ eo vsq̃ꝫ facere dꝫ:donec illud remouea
tur accidẽs:atq̃ꝫ eius extinguat̃ imp̃ssio.Aqua etiã noctu
bibẽda nõ ẽ:si sitis mẽdosa fuerit.Signũ v̓o huiꝰ ẽ: ꝙ siti/
ens ebrius ẽ:vl̃ qd̓ iã bibit aquã sibi sufficiẽtẽ añq̃ꝫ dormi
ret:sicut cõsueuerat.Qꝛ si cõtigat aliquẽ aquã multã bibe
re:ꝛ sitim augmentari a potu ipsiꝰ abstinere dꝫ:atq̃ꝫ sitim
multuꝫ tolerare. Cito.n.remouebit̃ sitis. Hõ aũt fameli/
cus ꝛ vacuꝰ:vinũ bibere nõ dꝫ.Neq̃ꝫ post cibũ acutũ : nec
post balneũ. Neq̃ꝫ post fortẽ motũ. Neq̃ꝫ post ciboꝝ satu/
ritatẽ:nisi postq̃ꝫ descẽderĩt cibi. Neq̃ꝫ post crapulaꝫ neq̃ꝫ
vini tanta sumẽda ẽ quãtitas:vt ex ea grauet̃ stõus ꝛ tẽda
tur:nisi aliqs post eius potũ sibi medicare velit . Debet ẽt
quisq̃ꝫ vinũ eligere:qd̓ sibi ꝯueniẽtius ẽ secũdũ ꝙ diximꝰ
Diuersificat̃ eniꝫ vinũ in suis spẽbꝰ multipliciter.Frequẽ
ti q̊ꝫ ebrietate nullo mõ ẽ vtẽdũ. Malas.n.generat egri/
tudines.¶ Una aũt ebrietas vl̃ due in mẽse auxiliũ p̃bẽt
si nõ sint cõtinue.Sitqꝫ cuiusqꝫ hoĩs inclinatio ad ipꝫ vel
ab ipso:secũdũ ꝙ sibi cõueniẽtius ẽ. Sũt.n.q cibũ sine vi/
no digerere nullo mõ possunt:ꝛ sunt aly q a vino grauan/
tur:ꝛ in qbꝰ cibus cuꝫ vino corrũpit̃ qbꝰ calorẽ atqꝫ reple/
tionẽ facit febremqꝫ cito inducit.

¶ De mũdificatiõe corpoꝝ a supfluitatibꝰ. CAP. VI.

VT corpus a supfluitatibꝰ mundũ ꝑma
neat valde studere cõuenit.
Qꝛ vẽtris sol̃one ac vrine ꝓuocatiõe necnõ mo
tu ꝛ exercitio fieri p̃t . Unũqd̓qꝫ.n.istoꝝ aliq̃ꝫ
superfluitatũ speciẽ a corꝑe expellit.Quapꝑ si
egestionẽ cõꝑatõe ciboꝝ assumptoꝝ paucã ĩuenerimꝰ: at/
q̃ꝫ minorẽ q̃ꝫ esse ꝯsueuerat:vẽtrẽ cũ aliq̃ re tẽꝑata h̓ faci/
ente:soluere debemꝰ:Urinã q̊ꝫ si minuat̃:sil̃r tẽꝑate ꝓuo
care debemꝰ.Qꝛ vinũ subtile ꝛ sirupꝰ acetosus atq̃ꝫ melo/
nũ.ꝛ citruloꝝ semĩa necnõ ipꝫ apiũ:ꝛ feniculũ:ꝛ cucume/
res:ꝛ citruli:ꝛ melones ꝛ his sil̃ia faciẽt.Qñ ãt qd̓ ꝑ sudo/
rẽ expelli solet:minuit̃:atq̃ꝫ lõgũ iã p̃teryt tꝑs:ex quo ma/
gno nõ vsi fuimꝰ exercitio:neqꝫ aer circũdãs ẽ calidus: cũ
exercitio atqꝫ balneis sudoreꝫ ꝓuocare debemꝰ.¶ Et si
cõtingat vt cibis colere rubee generatiuis vtamur : rem
ip̃aꝫ tẽꝑate expellentẽ sumere debemus.sicut sunt mira/
bolani citrini:ꝛ prũa:ꝛ tamarindi:ꝛ serũ:ꝛ succus granato/

rum cũ pulpa sua tritoꝝ. Qꝛ si cã erroris illud facere dimiserimus: donec humoris maxĩa quãtitas in nostris adunetur corporib⁹ fortiorib⁹ tũc vti oportebit medicis: quas in pte de curãdis egritudinib⁹ i locis illaꝝ noĩatione digniorib⁹ noĩabim⁹: atqꝫ tũc forti oportebit nos vti medicia: sicut egritudines medicaꝛ̃: nõ sicut q sanitatẽ cõseruat. ⸿ Si aũt cibus colerã nigrã generare solet: mirabolanos idos atqꝫ polipodiũ necnon epithimũ sumere debem⁹. Et si flã generare solet: trifera minore pigrã ⁊ turbith recipiẽte: vl' electario ex çinçibere: ⁊ turbith ac çucharo facto: vti ꝯuenit. ⸿ Stomachũ q̃qꝫ si viderim⁹ quasi stupidũ ⁊ sine sensu: atqꝫ appetitiuã destructã. ⁊ hõ iã ñ appetit nisi acuta: aliaqꝫ cibaria eũ grauãt ⁊ ꝓprie dulcia ⁊ vnctuosa vomit⁹ tũc hoc mõ ꝓuocandus erit. Prius comedat res salsas ⁊ sinapim aut siclam aut rafanũ: postea bibat sirupũ acetosum: vl' ydromel aut medicinas q̃ tẽperate purgare solẽt quas noĩauim⁹. ⸿ Corp⁹ aũt si qñ iflãmatũ atqꝫ ad motões graue: colorẽ quoqꝫ rubeũ ⁊ tactũ cal'm viderim⁹: venasqꝫ eleuatas ac plenas cõspexerim⁹. Sanguinẽ minuere festinabimus atqꝫ ciboꝝ mẽsurã minuem⁹: carnẽ q̃qꝫ atqꝫ vinuꝫ necnõ oĩa dulcia dimittere cogem⁹ ⁊ nitemur ad ħ vt oĩa cibaria sint põtica vl' acetosa. Qꝛ tãdiu fieri ꝯuenit donec p̃dicta cessẽt accidẽtia. ⸿ Uiri p̃terea ac mulieres cũ appetũt coire ðbẽt. Qð q̃dẽ faciãt nãe ñ r̃pugnãtes. ⸿ Sũt etiã q̃dã alia q̃ sũma cũ diligẽtia fieri debẽt: vt dẽtiũ ⁊ gingiuarũ: ac labioꝝ cũ corticib⁹ radicũ nucũ fricatio: ⁊ gargarismus: atqꝫ sternutatio in aliqb⁹ horis. ⸿ Supfluitatum quoqꝫ nulla ẽ retinẽda. Ex retẽtiõe. n. vrine mingẽdi accidit difficultas: Egritudines quoqꝫ q̃ vesice in suis ptib⁹ solent accidere: eueniũt. Egestio vo retẽta: vẽtositatẽ ⁊ tenasmon: atqꝫ malã colicã: necnõ appetitiue destructionem ac fastidium generant.

⸿ De mãsionib⁹ ⁊ domib⁹ siue hospitijs tẽpandis. VII.

Portet attẽdere ne i his locis sit calor talis: ex q̃ corp⁹ in sudorẽ resoluatur ⁊ humectationẽ: neqꝫ frigus tantũ sit vt ex eo corp⁹ ꝯtrahaꝛ̃: ⁊ horripileꝛ̃. Terra q̃ꝫ nõ sit mollis neqꝫ humida: neqꝫ multũ sicca: neqꝫ sit sordida: neqꝫ pulueruletã: sꝫ sit iter has dispositões mediocris. Qꝛ erit si locus sordidus ⁊ puluerulẽtus ita roreꝛ̃ aq̃ vt ex ea recipiat tempamẽtũ. Et si fuerit mollis: sup lectos vl' in solario sedeaꝛ̃. Mansiões sicut p̃dictũ ẽ tẽperate corporib⁹ quoꝝ sanitas ẽ pfecta: ⁊ nã tẽpata ꝯferũt. Corporib⁹ vo dispositionẽ his habẽtib⁹ ꝯtrariã: q. s. macra sunt ⁊ colerica mansiões molles ⁊ humide ꝯgrue existũt: si cũ hoc etiã fride fuerit. Sicce aũt ⁊ calide mãsiões: q̃ cũ hoc mollitiẽ nõ habeãt corporib⁹ dispositionẽ istis habẽtibus cõtrariã auxiliaꝛ̃. Quib⁹ ille q̃ ab istis diuerse iueniuꝛ̃: nocumẽtũ p̃bẽt. Decet p̃terea sũmopere caueri ne malus in eis sentiaꝛ̃ odor. Qui si forte affuerit suffumigatiõibus erit emendandus.

⸿ De significatione maloꝝ accidentium anteq̃ preualeant ⁊ augeantur. CAP. VIII.

C Apitulum hoc ex elemẽtis cõseruãdi sanitatem nobile existit. Et esset satis ꝯueniẽs vt in ipso multiplicaremus verba: ⁊ vsqꝫ ad vnguẽ ea q̃ in ipõ sunt cõsideranda pscrutaremur. Sꝫ qꝛ isti⁹ nostri libri intentionẽ p̃terire nolum⁹ in nullo suoꝝ morã faciem⁹ capituloꝝ aggregatiões: ⁊ sũmas apponẽtes paucas. Dicam⁹ igiꝛ̃ ꝙ cũ capitis dolor fortis ẽ ⁊ mãsiu⁹: vl' emigranea verendũ ẽ ne ad oculos aq̃ descẽdat ⁊ dilateꝛ̃ pupilla. Quapp si capitis dolor diu pseuerãdo grauiter ifestauerit: neqꝫ medicinis releuari poterit: ifirmãti succurrẽdũ erit cuꝫ extractiõe artariaꝝ q̃ in timporib⁹ pulsãt. ⸿ Salt⁹ faciei diu pmanẽs si mult⁹ fuerit ⁊ fortis oris torturã adeo portendit vicinã: vt statiꝫ iuadere dẽat. Postq̃ igiꝛ̃ istud sentiri cepit medicie vehemẽter solutiue: ac vomit⁹ ꝓuocatiue dari debẽt. Facies q̃qꝫ cũ forti aceto qð de vino factuꝫ sit in q̃ mẽtastrũ sit decoctũ fricari ꝯuenit: ⁊ comestio pua erit dãda. A vino p̃terea oĩo abstinere oꝫ. Fortibusqꝫ eũationib⁹: ac fricationib⁹: necnõ gargarismis ⁊ sternutatiõibus vtẽdũ erit. ⸿ Totius vo corporis saltus mltus ⁊ diu pmanẽs: spasmũ ꝓnosticaꝛ̃. Oꝫ igiꝛ̃ cũ istud acciderit: fortiter eũare ⁊ fricare corp⁹: ⁊ ipsi⁹ regimen subtiliare: medicine q̃qꝫ calide quas in suo noĩabimus caplõ dande erunt. ⸿ Stupor palisiꝫ portẽdit. Quapp cũ accidit: regimẽ sbtiliãdũ erit: corpusqꝫ cũ medicis acutis: quas i paralisis capitulo noĩabim⁹: cũandũ erit. ⸿ Faciei ⁊ oculoꝝ rubedo atqꝫ venaꝝ in ipsis manifestatio ⁊ lacrimaruꝫ descẽsus: ⁊ claritatẽ luminis patiẽdi impotẽtia. Oĩa hec si cũ forti capitis dolore affuerit frenesis ꝓnostica erũt. ⸿ Succurrẽdũ igiꝛ̃ erit cũ flõmia ac vẽtris solutõe. Caput quoqꝫ oleo roseo cũ aceto mixto ifundẽdũ erit: totũqꝫ corp⁹ ifridãdũ. ⸿ Incubus ⁊ vertigo si diu pseuerauerit: fortesqꝫ extiterint: epilepsiã portẽdẽt. Nõ ẽ igiꝛ̃ negligẽdũ qn tal'r laborantib⁹ succurram⁹ cũ his q̃ i caplõ de epilepsia dicturi sumus. ⸿ Tristitia absqꝫ mãifesta cã diu pmanẽs: ⁊ cordis malignitas atqꝫ despatio melãcoliã significãt. Quapp succurrẽdũ ẽ: vt dicturi sum⁹. ⸿ Cũ aliqs añ oculos q̃si muscas volare: vl' q̃si pilos stare aspexerit: vl' in circuitu coruꝫ q̃ aspicit quasi fumũ vl' vaporẽ viderit: p̃ncipiũ descensus aque inuiꝛ̃. Hoc igiꝛ̃ diligẽter ẽ cõsiderãdũ vt in suo dicturi sum⁹ caplõ: ⁊ vt mediceꝛ̃ ꝓperãdũ. ⸿ Reumatismus ⁊ coriça si frequẽter euenerint ne ptisis: vl' asma vl' pulmonis ꝓueniãt passiões: timẽdũ erit. Ideoqꝫ stati erit succurrendũ. ⸿ Sudor multus ⁊ diu pseuerãs: corpis significat repletionẽ. Subueniẽdũ igiꝛ̃ erit cũ flõmia ac cibi paucitate. Si aũt sudor male fuerit olẽs ꝙ febris sit iaꝫ vicina significat. Quapp ea q̃ rubeã soluãt colerã danda erunt. ⸿ Cordis tremor fortis ⁊ frequẽs: mortẽ portẽdit subitaneã. Ideoqꝫ cũ flõmia ⁊ medicis vẽtrẽ leuiter soluentib⁹ succurrere oꝫ. Repletio supflua timorẽ emoptoice passionis future: atqꝫ apoplexie: ⁊ mortis subitanee affert. Unde stati cũ flõmia subuenire oꝫ. Si sensuũ turbatio ac motuũ debilitatio cũ repletiõe affuerit: ne supueniat apoplexia: timẽdũ erit. Succurrẽdũ igiꝛ̃ erit cuꝫ flõmia ⁊ gargarismo. ⸿ Grauitas si i dextro fuerit latere apud costas posteriores punctura atqꝫ tensio epatis significat lesionem. Subueniẽdũ igiꝛ̃ erit: put i suo dicem⁹ caplõ. ⸿ Egestio plus solito tincta hictericiã significat. ⸿ Facies ẽt ac palpebre ⁊ extremitates si inflate fuerit: ꝓnosticabũt ydropisim. ⸿ Egestiõis fetor: fastidiũ atqꝫ grauedinẽ q̃ existit in venis: inuit. ⸿ Fetor q ẽ in vrina: putrefactionẽ significat: ⁊ ꝙ febres euenire debent. ⸿ Lassitudo ⁊ dissolutio cum destructione appetitiue febrem significant. ⸿ Appetitiue autem destructioet nausea innuunt colicam. Succurrẽdum ẽ igitur cũ longo sõno ⁊ cibi abstinẽtia postea cũ medicis quas ibi noĩabim⁹. ⸿ Grauitas ⁊ tẽsio in inferiorib⁹ vẽtris ⁊ ylioꝝ: cũ vrine a dispõne solita pmutatione: nocumẽtũ in renib⁹ iceptũ demõstrat. Ioqꝫ cito succurrẽdũ erit. ⸿ Urine ardor diu pseuerãs: vesicã ⁊ virgã pustulis hereditabit. Subueniẽdũ igiꝛ̃ erit: sicut in suo dicem⁹ caplõ. ⸿ Mollis egestio ani adustionẽ ac puncturã faciẽs dissinteriã demõstrat futurã. Subueniendũ ẽ igiꝛ̃. ⸿ Prurit⁹ ani futuras significat emoroidas: si nõ cã vermiũ puoꝝ ⁊ multoꝝ ibi existẽtiũ cõtingat. ⸿ Ex multitudine ademenul magne exiture aduent⁹ timeꝛ̃. ⸿ Ex multis nodis magne collectiõis suspitio exoriꝛ̃. ⸿ Morphea alba: albaras albe timorẽ iducit. ⸿ Multus faciei rubor cuꝫ obfuscatiõe ⁊ anhelitus angustia ⁊ vocis raucedo: lepraꝫ aduentare q̃ iã incepit accedere timere faciũt. ⸿ Si

aut aliq dispositionu corpis sani pter solitu pmutata fuerit: vt. s. appetitiua fortior vel debilior existat: vl excuntia a corpore plura sint vel pauciora: vel somn longior sit aut breuior: vel agitatio vl etia insonietas adsit: vl sudor pter solitu ex corpe decurrat: vl ea q a corpe manare solita erat retineat: vt emoroidaru z mestruorum sanguis atqz sanguis vomit q statutis dieb euenire solit erat: vel sanguis q ex narib fluere cosueuit: vl si totius corpis dissolutio fiat: vl ingeny pigritia: aut i ore extrane sentiat sapor: aut ea que no cosueuerut delectatione afferat: aut ecotrario: aut coeundi desideriu aligs augmetari sentiat: vl diminui: vl in somno occurrat somniu qd no cosueuit euenire: vl corpis color couertat z mutet: aut tact pter solitu: z vltimu cuz aliqd no assuetu acciderit z pmaserit: ac augmetari cepit egritudine pnosticabit futura. Quaobre cuiuslibet predictorum ca subtiliter e iuestigada: z ad eius sanatioez festinadu. In corpe aut si qn repletois significatio visa fuerit in ipius flomia elaborandu erit: ac comestio minueda. Et si qn alicui humoris dominy significatio apparuerit: succurredu erit cu solone eius: z cu medicis qb ho humor ex corpe duci cosueuit. Preterea si ifirmitas alicui cu periodo nota supuenire cosueuit: anteq pxismi hora accedat flomari dz: vel qd assellare faciat tribuedu: oia quoqz alia que post egritudis aduetu fiunt exerceri debet: queadmodu in suis si deus voluerit capitulis dicturi sumus.

De cogitationibus anime. CAP. IX.

Quecunqz ex illis animam gaudere atqz letari facit: robur viribus tribuit z nam excitat: z in suis adiuuat actioibus oibusqz sanis confert: nisi his q carnis minoratione: eo q supflua sit indigent. Qui tn sani no existut ecotrario. Que vo tristari facit: oib sanis nocumetu infert: exceptis his q carnis indigent minoratione.

De coseruatione consuetudinum. CAP. X.

Consuetudines coseruare: z secudu eaz icedere regulaz nisi sint pessime dz. Qn ergo sunt sic ab eis paulatim ac ordinate e recededu. Quapp qsqz cauere dz: ne alicui rei sibi cosuetudinem faciat: qua ipz obseruare oporteat: ex cui obseruatoe pstrictoez patiat. Ut si qs vno cibo cosuete semp vtat: vel aliq potu vel oio ab eis abstineat: vl dormire vel moueri: vel egerere vel coire cosuescat: z ex aliq istorum grauiter costringat: maximu incurret nocumetu si ab eis abstinuerit. Quapp quisqz corp suu sic disponere dz: vt caloris z frigoris patiens ee possit: z ad motioes z cibaria sibi necessaria aptum reddat: z vt soni z vigiliarum horas: atqz masiones z domos sine lesione permutare possit. Fortassis eniz ex necessitate hoc agere cogetur.

De his qui a cibis inconuenientibus nocumentum expellunt. CAP. XI.

Saluus existit a ciborum malitia: q no eis vtit. Qz si aliqueis vti cotingat: sibi subuenire dz: katarticuz humore ex eis generatuz expelles sumedo: Multoties tn aligs eorum euadet nocumetu si ea tepauerit. Temperari aut possunt si ante ea vel post ipa aligd qd eorum reprimat malitiaz: ac digeredo ducat ad tepiem edat. Ut si qs dulcia diligat a qb tn ledat: post ipa sirupuz valde acetosum bibat: vl acetu cu aq vl comedat post ipa mala granata acetosa: z ad sumu qlibet sumat acetosa: z flomia vti incipiat: z catartico colere rubee solutiuo. Sz q cibaria diligit acetosa: sic e caro cu aceto cocta: z alcharis: z almosos. z his silia: ex qrum esu ptrahat nocumentu: post ipa comedat mel: z vinu vetus z forte bibat. Quib vo vnctuosa nocent cibaria: post ipsa pontica z stiptica atqz amara z salsa z acria comedere debet sicut sunt letes: z glades z almuri z garus: z cauguamich q sale codiunt: z cepe z allia. Quibus aut ista nociua existut: ipsorum refrenare malitia debet cu vnctuosis z humidis ac solutis. Sz qb crossa incongrua existut cibaria vt triticu cu aq simplici coctu: vl cu lacte: z his silia: z tu ex eis edut an ea vl post ipsa de almuri parum sumere in potu debet: motu quoqz z exercitiu augere couenit: atqz diaciminu: z diatrion pipereo sumere pueniens e. Qui si ex eis multu comederit: vetrez forti medicia fla expellete soluere debet. Si qs aut in epate grauedine atqz puncturas pp crossorum ciborum comestione pati solitus e: sirupu acetosum cum multis radicibus z seminibus factu assidue bibat. Si qs pterea ex recetib fructibus multu comederit: sirupu acetosuz post esuz dulciu suat: vt sunt rotab z musa z meloes dulcissimi z ficus. post acetosorum vo z stipticorum comestione bibat ydromel: nisi io comederit vt sibi medicaret: post quos si iflatione fecerit diaciminu sumere couenit: z vinu vetus z forte bibere: z aquaz seminu z his silia. Post fruct aut siccos z quorum tm iteriora comedunt: q comedetes calefacere cosueuerut: sirupu valde acetosuz z apoçimata q fiut ex succis fructuu acetosorum ad spissitudine decoctis bibere puenies e z cibaria edere acetosa. Post fruct aut q iflare z appetitu auferre ac disturbare psueuerut miua sumeda e. Postea aut comedat diaciminu: z diatrio pipereo: z çinçiber coditum. Aqua vo crossa q tarde descedit necquaq absqz vino e bibeda. Si qs pterea aqua niuis sepe i potu sumpserit: oz vt adeo sepe intret balneu: quoad sudet: z incipiat sumere medicias vetris solutiuas: quas cu de neruorum tractabim egritudinibus nominabimus.

De illis q nocumetu a vino illatu auferut. CA. XII.

Si vinu epatis ac toti corpis calefactiuu existat: multe aq ammixtione habes bibedu e: post qd granata acetosa sut ededa z acetositas citri sumeda: z his silia. Ipsum aut tuc erit bibedu qn cibaria comederit acetosa: sic ea q vue acerbe succuz habet ammixtu: z eis silia. Qz si qs ex vino graue capitis incurrit dolore: vinu no bibat nisi claru. qd multe aq habeat ammixtione. Et du ipz bibere appetit citonia z his silia stipticitatez habetia edat. Deinde vo post ipsi potu: cibarys vtat leuib i qb stipticitas sit z vaporis extictio: sicut sunt cibaria ifridata: vue acerbe succu habetia: z his silia. Si qs vetris iflatione vl dolore patiat: vinu puru bibat: aut parum ammixtu: cu quo nihil crossitie habes comedat: neqz post ei haustu comedat.

De illis q vice vini in potu sumunt. CAP. XIII.

Vinum stom z epar calefacit: inflationem quoqz dissoluit: cibuqz digerit atqz vrina puocat z vetre soluit: z pp h aiam letificat: z gaudere facit. Huc aut postremu bonitatis vini modu nodu iuenim aligd: qd vice vini copleat. In alys aut modis qnqz repiri pnt qda vini vice suppletia: lz in his opationib vino debiliora existat. Sirup calefacies stom: z epar z remoues iflatione: z cibi adiuuas digone z nutrimetu penetrare facies. R. mell apu lib. i. aq lib. vi. Hec mixta tadiu coquant z spumet donec iulep teneat silitudine. Deide i vna lib. hui ydromellis qd remasit: puluis subtilissim in pano lineo subtili ligatus: q. R. çinçibis piperis nigri z longi: cinamomi masticis gariofilorum spice an. z. i. manib exprimat: du adhuc bn calet: z in ipso manere dimittat. z sic postea bibat. Sirupus ventris solutiu. R. fic albas: qb aq decuplu sup fundat: z tadiu coquant donec dissolui icipiat: z p nocte vna dimittat: postea vo colent: z i colatura illa mel ad sue mediatatis mesura ponat: z bulire dimittat: donec ad iulep redeat silitudine z reponat. Sut aut qda q vnicuiqz libre

huius sirupi.ʒ.ij.lactificij ficulnee admiscēt vt ventris so/lutiuus magis existat.

¶ De iuuamentis ꝛ nocumentis flobotomie ꝛ quomodo debeat fieri. CAP. XIIII.

Ex frequenti sanguis extractiōe complexionis malignitas: ꝛ ydropisis ac festīa senectꝰ: ac appetitiue destructio. pulsusqꝫ puitas. ꝛ stōi ac epatis ꝛ cordis debilitas: tremor qꝫ ꝛ paralisis: necnō apoplexia: ꝛ postremo oīuꝫ virtutū nāliū imbecillitas: sepissime euenire solēt. Ex negligētia aūt extractiōis eius cuꝫ aliqs ea indiget: accidūt denemul: ꝛ apata: ꝛ exiture: ꝛ febres cōcluse: ac frenesis: ꝛ pleuresis: ꝛ variole: ꝛ morbillus: ꝛ passio emoptoica: ꝛ mors subitanea: ꝛ pestilentia: atqꝫ apoplexia sanguinea: de q̄ facies viridis appet: vl' nigra ꝛ sinanchia: ꝛ lepra. Flōmia pterea magna existit medicīa: in sanitate cōseruāda valde pficiēs: ꝛ ad egritudinū curationē cōgruens: si vt oꝫ fiat. Qui vo flōmiā plus alijs tolerare possunt sunt hi in quoꝝ corpibꝰ vene manifeste cernunt ꝛ ample. Et quoꝝ corpa pilosa ꝛ bruna. vl' rubea vl' recētia ꝛ carnosa cōspiciunt: nisi pinguia fuerīt. Sint etiam qui flobotomantur: iuuenes vel senes. ¶ Infantes enim vl' decrepiti flōmandi nō sunt: nisi magna īminēte necessitate. Qui vo ea multū indigēt: hi sunt qbꝰ pustule: ꝛ maxīa apata: atqꝫ a denemul accidūt: ꝛ febres. His quoqꝫ necessaria ē flōmia qui multa carne ꝛ vino ac dulcibꝰ vti ꝯsueuerūt. ¶ Illi vo a flōmia abstinere debēt: qui stōm ꝛ epar hñt debilia: atqꝫ qbꝰ frīde accidere solēt egritudīes. Nō eniꝫ isti absqꝫ magna flōmādi sunt necessitate. Alia vo q̄ de flōmia scienda sunt: iaꝫ in suo dicemꝰ caplo. ¶ Est ēt sūmope in flōmia cauenduꝫ: ne in tpe calidissimo multa sanguis fiat extractio neqꝫ in tempore frigidissimo.

¶ De iuuamento purgationis ꝛ eius nocumento ꝛ quomodo debeat fieri. CAP. XV.

Solutione vētris vti put oꝫ: sūma ē medicina ad sanitatis conseruatiōnē: magnū prebēs adiutoriū. Est.n. possibile vt huiꝰ opationis cā corpus ab humore q pp cibor errorē: vl' ex diete negligētia: vl' q ex corporis intēperātia solet generari: mūdificet. Ob hoc igit esse pōt: vt corpꝰ semp mundū existat: ꝛ neqꝫ ī eo supfluitates ad egritudinū generationē apte remaneāt. Quapp medicina vētris solutiua qsqꝫ vti oꝫ: q̄ humorē q ei nocere solꝫ vl' q in eo ex sui corpis dispōne generari cōsueuit: vt cā erroris sui regimīs expellere cōsueuit. Oꝫ ēt vt a medicina q̄ humorē pdicto humori cōtrariuꝫ: educere solita ē: sibi caueat. Huius.n. actiōis nocumētū: maximū existit. Sꝫ quē humorē vnaqueqꝫ spēs vētris solutiua educat: iam in suo caplo noīauimꝰ. ¶ Qui aūt vētris solutione plus indiget: est q corpꝰ hꝫ magnū ꝛ pigue: ꝛ q ē gulosus: atqꝫ q multos comedēs cibos: ꝛ fructꝰ: paꝝ mouet ꝛ exercitat. Qui aūt ventrē hꝫ leuiter solubilē: ꝛ cuius vēter sepe solutionē incurrit: atqꝫ cui dissinteria cito accidit ꝛ pcipue si fortis fuerit: a vētris solutiōe abstinere oꝫ. ¶ Medicīas quoqꝫ vētris solutiuas sepe sumere corpꝰ debilitat: ꝛ ad etbicā atqꝫ ptisim adducit: pcipue si fuerit hñs corpus siccū. ¶ Est ēt sūmopere obseruādū ne quis medicinā vētris sumat solutiuā: nisi prius ventrē cū inribꝰ mollificauerit vnctuosis: ꝛ balneū p duos dies ante acceptionē ingressus fuerit: ꝛ corpus in balneo multa aq̄ infuderit: ꝛ ī ipsa sederit: ꝛ sirupū acetosuꝫ biberit. ¶ Hoc qꝫ ē intuēdū: ne medicias vētrē vehemēter soluētes in diebꝰ calidissimis: vel frigidissimis sumat. ¶ A sōno qꝫ oīo postqꝫ solui īceperit: ē abstinēdū: nꝫ cibo aliquo quādiu medicie eructuādo saporē senserit vtendū erit: ꝛ dū solutio nō debilitat neqꝫ minuit: donec eius cōpleat opatio. Oꝫ si vt decet purgādus solutus fuerit: leui tafeada cibari oꝫ: ex qua nō auide sꝫ mediocriter sumere oꝫ. Nemo eniꝫ in die qua soluit: saturari debet: sꝫ mediocriter ē reficiendus. ¶ Si aūt cōtingat aliquē supflue solui: cibaria cū sumach: vl' cū succo maloꝝ granatoꝝ acetosoꝝ: vl' cū succo vue acerbe facta sumere oꝫ: p multū tū tpus añ q̄ comedat: puluerē de seminibꝰ factū: in potu sumere oꝫ. ¶ Sꝫ si alicuiꝰ corpꝰ ex medicine haustu fortiter calefactū fuerit: vl' medicinā colere rubee purgatiuaꝫ sumpserit: vt eius potus sit iulep necessariū ē: nisi vehemēter sit purgatꝰ. Qui si fortiter fuerit solutꝰ: rob pomoꝝ vl' citōioꝝ vl' maloꝝ granatoꝝ: ꝛ siliū bibere oꝫ. Et ē necesse vt q multuꝫ solutus ē: abstineat a iulep: ꝛ sirupo acetoso: ꝛ ydromelle. Si vo accidat vt ex medicina corpus nō calefcat: neqꝫ ex corpe aliud qcquā pter flā vel colerā nigram educat: aqua vino tempata: in potu ē sumēda. Oꝫ si fuerit impossibile: cū melle erit tēperāda. ¶ Oꝫ si cōtingat medicinā solutiuā multū plus operari q̄ debeat: q cā assumpsit: in balneo ponēdus erit. Qui si hoc modo strictus nō fuerit: puluere de malis granatis facto vti deb. Qui si suffecerit: quiescēdū erit. Sin āt puluis hic dādus erit: q. ℞. tortellaꝝ de sceni.ʒ.c.turis boli armeni: gūmi arabici: glādiū xilocaractaꝝ de romania arilloꝝ: seminū granatoꝝ: oīuꝫ vt turbia tritoꝝ.añ.ʒ.x.seminis iusqami albi.ʒ.v. De hoc vo puluere tantū sumere oꝫ tribꝰ vicibus: quantū pugno teneri poterit. Oꝫ si istud nō ꝯtulerit: trociscos de balaustijs: ꝛ his silīa q̄ in capitulo de ventris solutione nominabuntur: dabis. ¶ Si aūt infirmū cōtingat debilitari: ꝛ ad īmobilitatē ꝛ sincopiꝫ deuenire: ei subueniendū erit: sicut in capitulo de colerica passione dicturi sumus.

¶ De iuuamento vomitus ꝛ eius nocumento ꝛ quomodo debeat fieri. CAP. XVI.

Vomitus si vti debet tēperate fiat: stōm purgat: ꝛ digestiuā effic̄ melioreꝫ corpusqꝫ renouat ꝛ mundat: caput quoqꝫ ꝛ sensuꝫ alleuiat visumqꝫ acuit. Qui si multꝰ fuerit: corpus desiccabit: ꝛ epati ac pectori: necnon oculis ꝛ pulmoni nocebit. Uenas quoqꝫ qñqꝫ findit: atqꝫ rumpit: ex quo etiā passio accidit emoptoica. In cuius aūt stō multū adunat flātis: sanitas vomitu ꝯseruāda erit: cuius signa iā nominauimꝰ. Et istis qdē necesse ē semel ī mēse vel bis: vomitu vti. Oꝫ etiā post cibi saturitatem fieri oꝫ Uomere eniꝫ sine stōi repletione: durū ē: neqꝫ absqꝫ magno labore ꝛ studio fieri pōt. Uomitꝰ pterea nō frequēter fieri oꝫ: corrūpit eniꝫ stōus: ꝛ ipsius destruit v̄tus. ¶ Est etiā obseruādū vt cū aliqs vomere voluerit: duos pāniculos prius in rotunditate circūuoluat: ꝛ sup oculos ponat: ꝛ cū pāno alio: optime liget: neqꝫ inde auferat: donec vomitus sit expletꝰ. Post vomitꝰ aūt pfectionē: facies rodostomate ē ablnēda: ꝛ os ydromelle: vl' sirupo acetoso ē collnēdū. Qui vo collū habēt longū: ꝛ epiglotim foris pminētē pectusqꝫ strictū: ꝛ a carne nudū: a vomitu omnino abstinere debent.

¶ De iuuamento coitus ꝛ eius nocumēto ꝛ quomodo debeat fieri. CAP. XVII.

Coitus corpus repletū alleuiat: ꝛ aīaꝫ ylarē ꝛ letā efficit: eiusqꝫ auget leuitatē. irā quoqꝫ sedat: ac cogitationē remouet. Oꝫ adeo qñqꝫ fit: donec melīa eiꝰ occasiōe qñqꝫ sanet. Si qs etiā amore mulieris ī tñ coartat vt q̄si ad mortē deueniat: coitu multotiēs vtat: lꝫ ea quā diligit non potiat: sedat tñ eius furiosus amor. Coitus pterea caput alleuiat atqꝫ v̄sus. Ad vltimū vo si qs mīro vsus fuerit coitu: repletiōis malū euādo euadet. Est etiam valde obseruandū: ne qs coitu sepe vtat: q ex eo velociter debilitatē incurrit: ac appetitiue cōsequit destructionē. oculorū quoqꝫ hꝫ cōcauitatē. ¶ A coitu etiā corpora habentes

ſicca vt ab inimico iterficiēte:ſibi cauere debēt. Quo ēt ſi
qs multū vſus fuerit:ethicā icurret. ¶ Cōualeſcētes q̊ꝫ:
⁊ debiles atꝫ macri:necnō q̊ꝝ ylia ⁊ vētres: ſubtilia ſunt
⁊ macra:⁊ q̊ꝝ nerui ſunt debiles:coitū oīo vitare debent:
Coitꝰ.n.multus ⁊ frequēs:neruis magnū infert nocumen
tū:oculoſꝫ fortiter ledit:⁊ corpis vires deſtruit: corpuſꝫ
corrūpit ac debilitat:ad ſeniū q̊ꝫ cito adducit. ¶ Et hec
coitus nocumēta:corpa habētibꝰ robuſta:⁊ croſſa:⁊ ſāgui/
nē multū:ac venas amplas:⁊ colorē rubeū multoſꝫ pilos
minꝰ accidūt. ¶ Corpa aūt habētibꝰ p̄dictis ꝯtraria:malū
afferunt magnū ac manifeſtū. ¶ Coitu itidē nemo vti dʒ
dū ē famelicus:neꝫ cū multo cibo ac vino ē repletꝰ:neꝫ
cū de balneo egredit̄:neꝫ poſtq̄ꝫ vomuerit:neꝫ poſt ven
tris ſolutōeʒ:neꝫ poſt flōmiā:vł laborē. Si v̊o aliqs mul
to fuerit vſus coitu:a labore ⁊ flōmia abſtinere dʒ:⁊ dʒ ca/
uere ne ī balneo ſudet. Cibis ēt augmētātibꝰ ſpma: vti dʒ
vinūꝫ dulce ac croſſuʒ bibere. Rebꝰ q̊ꝫ odoriferis faciē
ac totuʒ corpus ſepe īficere debʒ:atꝫ ſuffumigationibus
aromaticis vti ⁊ augere ſomnum.

¶ De iuuamento balnei ⁊ eius nocumēto ⁊ quomodo de/
beat fieri. CAP. XVIII.

Corpus balneo humectari ⁊ deſiccari poſ
ſibile ē. Quapp corpa macra ha/
bētes ⁊ ſicca:balnei indigēt humectatōe. Jōꝫ
cauere debēt:ne ī balneo ſudēt:ſʒ ī loco eiꝰ tpa/
to maneāt:⁊ circa ſe ī pauimēto multā aquā ca
lidā ꝓyciāt:vt vapor mł'tā habēs humiditatē ibi eleuet̄.
Corpa aūt ſua aq̄ calida ſuauitatē afferēte īfundāt ⁊ in eā
ingrediant̄ ī q̄ tā diu morari debēt:donec corpꝰ lene ⁊ pa/
rūper turgidū fiat. Deīde cauere debēt ne aquā calidā ſu/
per ſe ꝓyciāt. ſʒ aq̄ frida ſeł'p puā tn̄ morā īfundi debēt:
⁊ poſtea iungi oleo. Si qs v̊o vt corpꝰ exiccet balneū igre/
dit̄:multū ſudare ⁊ ꝯfricari dʒ:⁊ cū farina fabaꝝ ⁊ ciceris
ac baurace:⁊ vſnen fricari. ¶ Comeſtio q̊ꝫ poſt balneuʒ:
lōgo ſpatio ē tardāda. Et cū ſudor fluere iceperit :ſine vn/
ctione fricatiōe vti cōuenit. ¶ Sūt ēt de iuuamētis bal/
nei:corpꝰ humectare:⁊ renouare:poroſꝫ apire:ac ſordes
cōgregatas detergere:⁊ repletionē q̊ꝫ minuere:⁊ vētoſi/
tatē diſſoluere:⁊ ad ſōnuʒ ducere:ac humores ſubtiliare.
¶ Balneū p̄terea dolores rep̄mit:vētrē ſtringit:atꝫ laſ/
ſitudinē remouet corpuſꝫ cibis aptū efficit. ¶ Jpſius v̊o
nocumēta ſunt:vires deſtruere:⁊ corpꝰ vſqʒ adeo caleface
re:vt qn̄qʒ ad ſincopiʒ pducat nauſeā q̊ʒ ꝯmouet:maliſqʒ
hūoribꝰ occaſionē cito deſcēdēdi tribuit. Jdeoꝫ febricitā
tes:vł q ꝯtuſionē ē ppeſſus:vł apā:vł plagā:vł excoriatōʒ
habēs:balneū timere debēt. A cuiꝰ q̊ʒ itroitu:qſqʒ poſt ci/
bū ſibi caueat:niſi q corpis vult pinguedinē adipiſci. Qꝫ ſi
aliqs aliq̄ iminēte neceſſitate balneuʒ ſatur igredi cogat̄:
poſtq̄ꝫ exierit aliquot diebꝰ ſirupū bibat acetoſuʒ:⁊ a cibis
croſſis abſtineat:ſuumqʒ ſubtiliet regimen.

¶ De forma corporis laudabili. CAP. XIX.

Corpus valde craſſuʒ nō ē laudādū:neqʒ
qđ macrū ē. Corpꝰ.n.qđ valde eſt
craſſuʒ:mł'tis diſpoſituʒ ē egritudinibꝰ. Huiuſ/
modi.n.habēs corpꝰ ſubitaneaʒ velociter icur/
rit mortē:atqʒ venaꝝ fiſſuraʒ:ſputo quoqʒ ha/
bundat multo anhelitꝰ etiā velociter ꝯſtrigit̄:dureqʒ mo
uet̄:paꝝ īſup generare aptꝰ ē. ¶ Macra aūt corpa ad pti/
ſim atqʒ ethicā prepata ſūt:⁊ vt cito caſuʒ īcurrāt:⁊ vires
in egritudinibꝰ diſſoluant̄:atqʒ vt cito īpedimētū patiant̄
a ſupfluitate caliditatis ⁊ friditatis. ¶ Corpꝰ v̊o in carno/
ſitate tempatū exiſtēs:qđ craſſitiei paꝝ appropiquat:lau/
dabile ē. Huiuſmodi eniʒ corpus ab egritudinibꝰ remoue
tur neqʒ ad eaꝝ receptionē vt cito accidāt aptū iuenitur.

¶ De iuuamēto fricationis labioꝝ ac gingiuaꝝ ſiue dētiū
cū corticibꝰ nucū ⁊ arboꝝ ⁊ eiꝰ nocumēto. CAP. XX.

Confricatio hꝰ dentes abſtergit:rigi/
doſqʒ efficit ſi tēperate fi/
at:gingiuas q̊qʒ corroborat ⁊ ipinguat. Conca/
uationes etiā fieri nō pmittit:ac bono oris odo
ri:auxiliū p̄bet. Caput quoqʒ atqʒ os ſtōi lʒ pa/
rū alleuiat. Que cū corticibꝰ arboꝝ ſtipticitatē habētiū:⁊
amaritudinē fieri cōuenit. Multa autem ſi hꝰ fiat cōfri/
catio:claritatē remouebit dentiū. Quapp neceſſe ē:ne ſe/
pe fiat. Ex ea.n.velociter accidit mł'titudo ſordiū:dēteſqʒ
mouent̄:⁊ gingiue ſubtiliant̄:atqʒ debilitantur.

¶ De cōſeruatione dentium. CA. XXI.

Summopere cauēdum ē:ne res dure
dentibꝰ frangant̄ neqʒ
res viſcoſe eis ſepe maſticent̄ ⁊ diu:vt ſūt dacti
li:⁊ mel coctū ⁊ his ſiłia. ¶ A multo p̄terea vo
mitu ſibi cauere debēt. Jpſe nāqʒ eos corrūpit
Oportet q̊ʒ ſi ī dentibꝰ aliq̄ cibi pars remanſerit:⁊ p̄cipue
ſi de lacte fuerit:in ipſoꝝ ablutione ⁊ mūdificatōe ſollici/
tari. Cū ſirupo acetoſo:vł idromelle:ipſoſqʒ cū arboꝝ cor
ticibꝰ vt p̄dictū ē:⁊ cuʒ dētifricys tēperate fricare. A rebꝰ
quoqʒ q̄ ſtupidos faciūt dētes atqʒ cōgelāt:ſicut nix:⁊ eiꝰ
aq̄:⁊ proprie poſt calidū cibū:abſtinere cōueniēs ē. Dēti/
friciū dentiū ſanitatē cōſeruās. ℞.cornu ceruini aduſti:ſe
minis tamariſci ciperi roſaꝝ ſpice:oīuʒ an̄.ʒ.i.ſalis gēme.
ʒ.quartā:hec oīa pulueriçata cribellent̄:⁊ ex eis dētes fri
cent̄. Hoc.n.multū valet ad dentiū cōſeruationem.

¶ De oculoꝝ ꝯſeruatōe ⁊ eoꝝ clarificatōe. CA. XXII.

Qui oculoꝝ volūt ſanitatē cuſtodire a
ſole eſtiuo:⁊ puluere : atqʒ
fumo:ſibi cauere debēt. Ne etiā colores albos
vł radioſa ſemp inſpiciāt:valde obſeruare de/
bēt:ac ne vnā rē ſicut pauefactus ſemp ītueat̄
cauere debēt. ¶ Litteras q̊ʒ vł ſubtiles ſculpturas neq̄/
quā aſpiciāt. ¶ A multo p̄terea fletu:⁊ a lōga dormitatōe
poſt comeſtionē:oīo ē abſtinēduʒ:neqʒ diu ē morandū in
loco vbi fridus perflat vētus. A cibis etiā valde ſiccis:ſic̄
ſunt lentes:⁊ res ſalſe:atqʒ a frequēti coitu oīo cauere de/
bēt. ¶ Uiſus itidē īpediūt frequēs ebrietas:⁊ vinū ac ci/
baria croſſitieʒ habētia:acuta quoqʒ ſicut cepe:⁊ ſinapi:⁊
eruca:atqʒ allia:necnō ea q̄ nocumētū faciūt:⁊ capitis ad/
ducūt dolorē:ſicut dactili:⁊ porri:⁊ fenugrecū:⁊ andacoca
⁊ oçimū:cuius ē ꝓprietas:viſum obfuſcare:ſi multa ex eo
ſumat̄ quātitas ⁊ frequens. Caules q̊qʒ ac lentes ⁊ ſōnus
multus:atqʒ multe vigilie. ¶ Uiſui aūt iuuamētū tribu/
unt:colliria lachrīas expellētia:⁊ oculos ī ſua ſanitate cō/
ſeruantia:⁊ ne mali ad eos deſcēdāt humores ꝓhibentia:
ſi aliqbꝰ horis in oculis ponant̄. ¶ Ad ħ quoqʒ auxiliat̄
litiū aq̄ ſolutū aliquotiēs ī menſe ī oculis ponere. Hoc.n.
malos ꝓhibet humores ad oculos deſcēdere. ¶ Eſt p̄te/
rea de eoꝝ numero q̄ oculos acuunt:aquā intrare claraʒ:
atqʒ p magnū ſpatiū oculos ī ea aptos tenere:ħ.n.eos cla
ros facit ⁊ rigidos. ¶ Multotiēs q̊qʒ corroborant̄ oculi:
cū aliqs librū incipit aſpicere:cuiꝰ littere nō ſunt ſubtiles
⁊ intēdere ceperit:qd in eo ſit:vł qd ſit in picturis. Qꝫ aūt
cōſeruat ſanitatē atqʒ abſtergit:tuthia ē cū ſucco ſanſuci
cōfecta. ¶ Sūt etiā de his q̄ oculos abſtergunt : vt recē/
tis feniculi ſuccus:ī oculis ponat̄:vł colliriū de malis gra
natis. Qđ. ℞.granatū vnū dulce:⁊ aliud valde acetoſum:
deīde extrahat̄ vtriuſqʒ ſuccus ſeparatim.atqʒ in duabꝰ
ampullis orificia habētibꝰ opilata:ſub ſole a p̄ma die iu/
ny:vſqʒ ad vltimā auguſti ſuſpēdat̄:⁊ ſingulis mēſibꝰ qđ
ſubtile fuerit ſeł' euacuet̄:⁊ qđ croſſuʒ ꝓyciat̄. Poſtea v̊o
de vno q̊ʒ ptes ſumant̄ eq̄les: ⁊ miſceant̄. Et in vnaq̊qʒ
huius cōmixtiōis libra:pulueris aloes:piperis nigri ⁊ lon
gi:ſalis amoniaci.an̄.ʒ.i.ponat̄ ſubtiliſſime tritoꝝ ⁊ repo/
natur. Hoc.n.colliriū quāto fuerit vetuſtius:tāto melius.

erit. In quo stilus intingi oꝫ: ⁊ sic in oculis poni. Est.n. mirabile in oculoꝝ abstersiõe. ⸿ Colliriũ qđ oculoꝝ cõseruat sanitatẽ: ⁊ ipos ne cito suscipiãt nocumẽta: ꝓhibet. ℞. antimonij mltotiẽs aq̃ abluti: ⁊ postea ꝑ hebdomadã vnã aq̃ pluuiali lauet̃: necnõ tuthie: sil'is fiat ablutio. Cui⁹ antimonij sit preparati. ʒ. xx. tuthie: ⁊ cathinie ablutoꝝ vt dixim⁹ añ. ʒ. xij. marcasithe lauate. ʒ. viij. margaritaꝝ puaꝝ nõ ꝑforatarũ: coralli. añ. ʒ. ij. folij indi: croci oriẽtalis. añ. ʒ. i. cãphore. ʒ. tertia ps: musci. ʒ. sexta ps lapides isil' ꝑ tres dies: cũ aq̃ pluuiali terant̃: deĩde oĩa misceant̃: ⁊ recõdant̃: ⁊ in palpebris mane: ⁊ circa noctẽ ponantur.

⸿ De ꝯseruatiõe sanitatis aurium. CAP. XXIII.

Et sordes que fiũt in aurib⁹ mũdificentur: sũmo studio ĩsistẽdũ ẽ sic in caplo de auriũ sanatiõe. dicturi sumus: atqꝫ ne cibaria crossa edant̃ obseruãdũ. Quaqꝫ etiã hebdomada paꝝ olei amigdalaꝝ amararꝝ aurib⁹ ẽinijciẽdũ. Oꝫ aũt aures custodit ne doleãt: ẽ frido vẽto longo tpe nõ opponi. ⸿ Est etiã sũmopere cauẽduꝫ: ne aliqd eas ĩgrediat̃: ⁊ ne pustula in eis nascat̃ acuta. Oꝫ custodiri poterit: cũ eius timet̃ aduent⁹: si postq̃ in facie acutas pustulas nasci videbis: aut in aure doloris ṗncipiũ senseris: q cũ capitis ardore: ac pustulis acutis ĩ facie ⁊ circa faciẽ sit: soluas paꝝ sief memithe ĩ aceto: ⁊ in aurẽ ponas. Oꝫ si aure sana quaqꝫ hebdomada fiat: ipaꝫ ꝓhibet reumatismũ ĩcurrere. A fastidio quoqꝫ valde custodiri debẽt: ⁊ ne stomacho pleno dormiant.

⸿ De cautela egritudinum ab vno ad alium transeuntium. CAP. XXIIII.

Terra in qua antraꝝ ⁊ pestilẽtia fiũt fugiẽda ẽ: quã si qs fugere ñ poterit: ⁊ fuerit mãsio vel exercit⁹ in qb⁹ ista fiũt: in loco altiori morari oꝫ: locũqꝫ q vẽto supest infirmi eligere. ⸿ Egritudines võ q̃ de vno trãseunt ad aliũ: sũt lepra: ⁊ scabies: ⁊ ptisis: ⁊ febris pestilẽtialis. Que tũc accidũt: cũ aliq in mãsiõib⁹ angustis cũ hoĩb⁹ ista patiẽtib⁹ vl' sub vento sedẽt. Egritudo ẽt oculoꝝ de vno ad aliũ: si eũ intuit⁹ fuerit: trãsit. Pustule q̃q̃ male ⁊ multe: de vno quoqꝫ ad aliũ trãseũt. ⸿ Est insup sũmopere obseruãdũ: vt ab oĩb⁹ egritudinib⁹ malũ habẽtib⁹ odorẽ sani elõgentur: ac supra ventum sedeant.

⸿ De pestilẽtia ⁊ eius cautela. CAP. XXV.

Pestilentia plerũqꝫ in fine estatis ⁊ autũno accidere solet. Quapp si in estate multe venerĩt pluuie: nubes quoqꝫ ⁊ pluuiaꝝ multitudo nocte ⁊ die ꝑmanserit: ac meridiõales venti multi ꝑflauerit: vl' aer etiaꝫ ita getus sit vt nõ moueat̃: ⁊ cũ h̾ etiã meridionalis vẽtus turbidus existat: a carne ⁊ vino ⁊ cõfectiõib⁹ de melle factis: ⁊ a fructib⁹ recẽtib⁹: ⁊ dulcib⁹: atqꝫ a balneo ⁊ lauacro aque calide: oĩo abstinendũ erit. ⸿ In oĩ aũt comestione: aceto vtẽdũ erit: ⁊ oĩa in qbus acetuꝫ ponitur comedẽda. ⸿ Rob quoqꝫ fructuũ valde acetosoꝝ ⁊ stipticorũ: sicut rob de succo vue acerbe: ⁊ succo ribes: ⁊ granatorũ acetosoꝝ: ⁊ maloꝝ acetosoꝝ: atqꝫ de succo sumach: ⁊ acetositas citri sumẽda erũt. ⸿ Sirupi ṗterea acetosi: multa quãtitas sepe bibenda erit. ⸿ Oꝫ si maxĩa necẽitas carnẽ comedere cogat galline: ⁊ starne: ⁊ ꝑdices masculini sex⁹: edus quoqꝫ atqꝫ vitulus cũ aceto ⁊ vue acerbe succo: ⁊ sumach ⁊ his sil'ib⁹ cõditi: necnõ charis: ⁊ buleꝫ: ⁊ mosos edi debẽt ⸿ Si aũt ĩ corpe sãguis aliq̃ appareat motio: flõmia absqꝫ mora insistẽdũ. Mãsiones quoqꝫ in qb⁹ ẽ sedẽdũ: frigide eẽ debẽt: quaꝝ porte ⁊ foramĩa a parte septẽtriõis sint aperta. Est.n. possibile vt hoc vtẽtes regimĩe a pestiferi aeris dispositiõe: ⁊ variolis atqꝫ morbillo: necnon antrace ⁊ mal' apostematib⁹: ac febre sinocha: deo auxiliãte euadãt.

⸿ Preterea cũ tal' fuerit tpis dispõ infãtes ⁊ iuuenes ac corpa habẽtes crossa: ⁊ colorẽ rubeũ: plus alijs custodiẽdi erũt. Qñ aũt ĩ fine estatis multus fuerit calor: autumnus quoqꝫ valde siccus ⁊ multũ puluerulẽtus extiterit: ac frigus ⁊ pluuia venire tardauerit: mãsiones tũc infridande ⁊ humectãde pãnis crossis aq̃ aspsis: atq̃ appensis ⁊ aq̃ in pauimẽto dom⁹ roratõe erũt. ⸿ A labore q̃qꝫ ⁊ coitu: abstinẽdũ erit. Corp⁹ ṗterea aq̃ frida lauanduꝫ ⁊ aq̃ niuis in potu sumẽda. ⸿ Sauich etiã coctũ ĩ mane cũ multa aq̃: ⁊ pauco çucharo bibẽdũ erit: ⁊ aq̃ in niue infridata potãda ⸿ A cibis võ calefaciẽtib⁹: ⁊ a vino: nisi multa frida: tẽpatũ fuerit aq̃ cauẽdũ. ⸿ De cucumerib⁹ aũt ⁊ citrolis: atqꝫ cucurbita ⁊ portl'aca: ⁊ his sil'ib⁹ mltũ erit edẽdũ. ⸿ Sũmopere q̃q̃ cauẽdũ erit: ne in sole fiat sessio: neqꝫ ieiunet aliqs: neqꝫ comestio tardet̃: sitis ẽt nullo mõ ẽ tolerãda. ⸿ Si qs võ in meridie dormire voluerit: ĩ locis qescat fri gidis. Cibaria q̃qꝫ edãt q̃ dixim⁹. Pisces aũt si comedere voluerit: sup carbones assatos edãt. Uuas quoqꝫ in qbus adhuc ẽ acetositas: sumãt. In tali võ tpe singul' dieb⁹ aquã bibere ordei multuꝫ ꝯfert: ⁊ ṗcipue corpa calida habẽtib⁹ ⁊ sicca. Ui.n. h̾ regimĩe plus oĩb⁹ alijs indigent. Et pp h̾ ẽ possibile: a febrib⁹ acutis pessimis ⁊ calidis in tali tpe euadere. ⸿ Qñ aũt ĩ nocte mlte aeris apparẽt appitiões coruscatiõib⁹ sil'es: ⁊ aeris color hicteritie sil'is ẽ. Ueti quoqꝫ flãt post q̃ꝝ aduẽtũ multi hoĩes ⁊ aĩalia egrotãt: in nocte quoqꝫ in aere radij vident̃ ⁊ splendor: atqꝫ egrotãtes cito mortẽ incurrũt. Aer etiã difficulter attrahit̃: ⁊ egrotãtiũ ora fetidũ emittũt odorẽ: ipsi quoqꝫ ĩfirmi multũ augustiant̃: ardorẽq̃ magnũ habẽt: ⁊ sitim patiunt̃ vehemẽtem: ac ipsoruꝫ infrigidantur extrema: ⁊ vomũt: ⁊ egerũt hũores fedos ⁊ diuersos: quando talia adsunt fructus ⁊ olera que in tali nascunt̃ tempore: sunt dimittenda: ⁊ aqua q̃ in superficie terre ẽ manifesta: bibẽda ẽ. ⸿ In mansiõib⁹ quoqꝫ ẽ morãdũ: ⁊ aer calidus fugiẽd⁹. Dom⁹ ṗterea q̃qꝫ die aq̃ ⁊ aceto mixtis ẽ rorãda. Et si cũ h̾ ĩ aere odoris putridi ac fetẽtis similitudo fuerit: hoĩes cũ sãdalis ⁊ cãphora sunt suffumigandi: atqꝫ aqua rosata rorandi. Dom⁹ aũt cũ costo ⁊ thure ⁊ storace. ⁊ bunch: ⁊ sandalis: ⁊ cãphora suffumigari debẽt. Cibaria vero sint: acetũ ⁊ lẽtes: ⁊ sumach: ⁊ bulem: ⁊ succus vue acerbe. Acetũ quoqꝫ cũ aqua tẽperatum bibẽdũ est: ⁊ vinũ dimittẽdũ. In hac quoqꝫ dispositione sumere in potu oĩ die vnũ de trocisćis cãphore: confert. Est etiã aqua cũ niue bibẽda: ⁊ aque frigide ablutiõe vtẽdũ. ⸿ Un⁹ ṗterea antiquoꝝ physicoꝝ dixit: q̄ si due ptes aloes sumant̃: ⁊ croci orientalis: ac mirre vniuscuiusqꝫ añ. pars vna. ⁊ det̃ eis in ṗncipio pestilẽtie cuiqꝫ põdus. xij. alchilat singulis dieb⁹ cũ vncia vini tempati: maximũ affert remediũ. ⸿ Dixit.n. hic se neminẽ vidisse hãc medicinam in principio mortalitatis bibentem: qui non euasisset. ⸿ Galienus quoque dixit: q̄ bolus armenus cum aceto ⁊ aqua bibitus: huic dispositioni conueniens est: atque tiriaca diacignes eidem valde congruit. ⸿ Confert preterea predicte dispositioni: si ĩ tempore aeris putrefacti suffumigatio cũ costo: thure ⁊ storace: ⁊ xiloaloes: ⁊ bunch atque sandalis: ⁊ camphora: ⁊ mirra: fiat. ⸿ Accidit quoque vt in aliquibus annis in vere: squinantia sepe multos inuadat: que mala ⁊ etiam perniciosa existat. Oportet itaque in hoc tempore egritudinem peruenire cum flobotomia: ⁊ sanguinis extractione: ventosis in cruribus positis: ⁊ ventris solutione: ac gargarismis qui singulis diebus ac noctibus: cum aqua rosata fieri debent in qua sumach madefactum fuerit: ⁊ cum rob morarum ⁊ nucum. ⸿ Cõtingit etiam vt in aliqua hyeme multotiens apoplexia: vl' paralisis: ⁊ egritudines istis similes eueniãt. Est igitur necesse vt cum talis fuerit annus: frequenter euacuetur corpus cum pillulis: quas in harum egritudinuꝫ capitulis no

minabimus: ⁊ gargarismis: atque sternutationibus ⁊ vn-ctionibus totius corporis ex oleis que ibi nominabimus. Cibus quoqꝫ erit minuendus: ac subtiliandus.

¶ De regimine corporis ſm tempora. CAP. XXVI.

Oportet vt i vere flōmia ⁊ vētris solō ne pueniēdo succurrat̄: anteqꝫ calor irritet̄: minꝰ qꝫ i ipso vinū ē bibēdū ⁊ caro comedēda. Diacꝫ dulcia minꝰ sumēda. ⁊ pcipue h obſuare ōbēt: qbꝰ egritudies ex rple-tiōibꝰ accidere ꝯsueuerūt. decet ēt vt cibis subtilibꝰ ⁊ ifri-dātibꝰ i eo cibent̄: qbꝰ i estate vti ꝯsueuerūt. ¶ Cū aūt venerit estas motꝰ minuat̄ ⁊ labor: soli qꝫ minꝰ opponēdum erit: ⁊ cibaria calida ⁊ grossa relinquēda. Uenter ēt nō sel' cibo repleri dꝫ: sed multis vicibꝰ diuisus sumendꝰ erit. Et aqua frigida ē bibēda: ⁊ i ablutiōe vtēda. Sauich qꝫ cum aq̄ coctū: cū çucharo ē potādū. In potu pterea i mane sumi dꝫ nix cū çucharo: ⁊ sirupꝰ acetosus: ⁊ iulep: ⁊ rob ō fructibꝰ acetosis. ¶ Res aūt fride ⁊ cibi cū aceto ⁊ sumach cōpositi ⁊ charis: ⁊ hulem ⁊ res acetose comedi debent. A dulcibꝰ aūt ⁊ vnctuosis atqꝫ acutis ⁊ salsis ē abstinēdū: sꝫ acetosis ⁊ isipidis ad tēperiē ꝯseruādā est vtendum. Uio qꝫ tāta ē admiscēda aq̄: vt q̄si aq̄ sentiat̄: vetꝰ vō ⁊ forte dimittat̄. ¶ In autūno vō fructuū comestio minuēda ē q̄toplus possibile est: ⁊ obseruādū ne i meridie soli aliqui se opponāt. Caput qꝫ i nocte ⁊ mane a frigore custodire debēt. ¶ Caueāt ēt ne aquā bibāt frigidā: vel laueṫ cū ea. ⁊ a labore silr̄ ⁊ coitu abstinere debēt. Aq̄ vō tepida se lauēt ⁊ obseruēt ne i locis dormiāt in qbꝰ corpꝰ ꝯripilationē patiat̄: neqꝫ post cibi dormiāt repletionē. Aq̄ ēt frigida nō lauent̄: ex q̄ corpus ꝯripilet̄. ¶ Et nō dꝫ vt vomitꝰ puocetur: qꝛ in eadē hora febrire facit. Caueāt pterea ne famez vel sitim patiant̄: vel cibo vna hora repleat̄ vel aqua. Uinum aūt talr̄ tēpatū bibāt: vt aiam delectari faciat. stō vō neqꝫ tensionē neqꝫ grauedinē afferat. In ipso qꝫ corpꝰ ſm pl'es res sine itermissiōe custodiat̄ ⁊ regatur: sicut i estate gubernari ꝯsueuit vsqꝫ ad pluuiarū aduentū. Que postq̄ aduenerit: a multo malo nocumēto securos reddunt. Si aūt ꝯtingat autūnū longū ⁊ estiualez fore: custodia maior erit obseruāda. Tota aūt intētio i custodia autūni: esse dꝫ in humoꝝ repssiōe ⁊ tēpamento maior: q̄ in ipsoꝝ eūone cū vētris solōne ac flōia. ¶ Qꝛ si in autūno aliq̄ cōtingat egritudo: cito ei cū medicina an̄q̄ augmēteṫ: subueniēdū est. Huius. n. tpis egritudies male sūt ⁊ pessime. ¶ Ad vltimū aūt tota intētio sit i corpis humectatōe. In h. n. tpe hoc plus existit necessariū q̄ ēt in estate. Hoc nāqꝫ tp̄s p sue ꝯplexiōis malignitate errorē n̄ tolerat regiminis. neqꝫ largis pmittit vti cibis neqꝫ dictā ꝯspicere. ¶ Hyems aūt regiminis errorē atqꝫ ciborū largitatē tolerat. Et postremo hyems ꝯseruat sanitatē. vñ i ea egritudinē nō icurrūt absqꝫ magni erroris cā. In q̄ a multa vētris solōne caueri dꝫ. ¶ Dꝫ quoqꝫ vt si qñ febres i hyeme cōmoueant̄ cito eis cū medicina subueniat̄: ⁊ ꝓpe cuꝫ eūone. Hec nāqꝫ febres plerūqꝫ ex repletiōe accidūt. ideoqꝫ ⁊ crescunt ⁊ fortiores fiūt si nō in pncipio eūent̄. Qui aūt frigide ē cōplexionis: calidis poterit nutriri cibis: sicut sūt allia: ⁊ cepe: ⁊ alia calida q̄ cibis cā ꝯdiēdi ⁊ saporē tribuēdi āmiscētur: vt pip ciminū sinapi eruca ⁊ his silia. ¶ Sed q iuuēis fuerit ⁊ calide ꝯplōnis: ꝯueniētiꝰ est: vt ex eis minꝰ accipiat: vel oīo ea dimittat. Ista. n. si i hyeme egrotare eum nō fecerint egritudinē acutā: in veris pncipio vel i eius fine facient: nisi ei cum flōmia aut ventris solutōe subueniat̄. ¶ Ille pterea q in tempore hyemis multa auide ⁊ sil' in stomacho recipit: atqꝫ q bonorum cibarioꝝ multitudinez cum vino suscipit: sibi cito cum flobotomia subuenire debet. Qui autē cibis grossis vtitur ⁊ malis: ventris solutōe sibi succurrere cogitur.

¶ De regimine infantis ⁊ pregnātis. CAP. XXVII.

Pregnans ab oībꝰ cibis i qbꝰ est acuitas ⁊ amaritudo abstinere dꝫ: vt sunt cappares ⁊ lupini atqꝫ oliue imature ⁊ his silia. ¶ Oia ēt q̄ vrinā ⁊ mēstrua puocāt: vitare dꝫ: sicut sūt cicer ⁊ faseoli ⁊ pcipue ruta. ¶ A saltu qꝫ atqꝫ pcussiōe: ⁊ casu custodiri dꝫ: ⁊ pcipue in pregnatiōis pncipio ⁊ i fine: ⁊ a coitu oīo remoueri dꝫ. Naz h totū multotiēs aborsus cā existit. ¶ Nutriri itidez dꝫ cibis subtilibꝰ: hūoꝝ bonoꝝ gñatiuis ac nausee repssiuis: ⁊ os stōi corroborantibꝰ: sicut ē caro galline ⁊ pdicis ac edi: de vino ēt boni odoris paꝝ bibat: qd̄ tempate sit aquatū. ¶ Jeiuna qꝫ in potu sumat rob de fructibꝰ acetosis ⁊ stiptícis: cū qbꝰ paꝝ de trocíscis xiloaloes accipiat: vt nauseam atqꝫ alguaa repmat: motu ⁊ exercitio vtat̄ tēpato ⁊ caueat sibi ne i balneo vel i sole lōgā faciat morā. Cātilēas vō ⁊ iocos atqꝫ ea q̄ delectationē afferūt: necnō sōnū augere dꝫ: rebꝰ qꝫ odoriferis circa caput ⁊ faciē: ac suffumigatiōibus vti dꝫ. ¶ Cibū qꝫ alleuiet atqꝫ i die multotiēs comedat: neqꝫ cibo sel' ipleat̄. Si aūt appetitꝰ multū destruat̄ de rebꝰ acribꝰ paꝝ ē ei tribuēdūꝫ: vt sūt cepe ⁊ sinapi ⁊ his silia: q̄ disgregādo appetitū ꝯmouēt. ¶ Masticez ēt atqꝫ olibanū masticare ꝯuenit atqꝫ citonia ⁊ granata: necnon mala maciana ⁊ citra comedat. ¶ A malis autē cibis sibi caueat: ⁊ ne mala cibaria ⁊ diuersa i stō misceat custodiri dꝫ. Est. n. possibile vt cū h regimie i pregnatiōe egritudinem euadat. Qꝛ si ipsam infirmari cōtingat: oportet vt sine flobotomia seu ventris solutione medicetur: vel maximo timore ac multa diligētia fiat: ad hoc vt fetus remaneat: ⁊ partus sit facilis.

¶ De alleuiatiōe ptꝰ ⁊ regimie pturiētis. CA. XXVIII.

Cum hora ptus appropinquerit parítura i balneo mitti dꝫ: ac i tina singulis diebꝰ sedere: ⁊ vētrē atqꝫ dorsū cū olo iungere: cibaria qꝫ bonū hñtia saporē ac lenientia: ei sūt tribuēda: sicut issidabegi ⁊ aluia factū de çucharo: ac oleū de amigdalis recens. ¶ Cum autem partus aduenerit hora: dorsum iungi dꝫ cum oleo de keiri ⁊ oleo sambacio calefactis. Cui ēt femur ⁊ ylia atqꝫ ypocundria inungi debent: ⁊ ex eis in vuluā erit mittendum. ¶ Ipsa qꝫ paulatim incedere dꝫ: que postq̄ paꝝ ambulauerit sedeat: ⁊ pedes equaliter tendat. deinde vero super vtrosqꝫ se simul eleuet. Dolor aūt partus si fortis fuerit: nares ⁊ os apprehendēdo se pmat. Obstetrix quoqꝫ dorsum eius eleuet: atqꝫ ylia ⁊ mirach eius inferius premat. Et si diu taliter se habuerit issidabegi vnctuosum de pullis factum in quo adeps pinguis galline ac anatis ponatur: in potu sumat ⁊ vinuꝫ boni odoris bibat. ¶ Qꝛ si partus fuerit durus: ⁊ ne parturiens moriatur timeatur: detur ei aque in qua fenugrecum ⁊ dactili cocta fuerint libra vna. in qua anteq̄ detur: parum olei amigdalarū dulcium ponatur. Que non vna vice sed duabus vel tribus bibenda erit ne euomatur. Post hanc autem aquam trociscos de mirra accipiat. Et si adhuc etiam multum constringatur: succum rute sumat vel altich: geusir: galbani: omnium ana equaliter accipiatur. de quibus due dande sunt dragme. ¶ Qꝛ si delicata sit mulier que harum medicinarum odorem non multum ferre valeat: pōdus vnius aurei de algalia in vino bene redolente dissoluendum erit: ⁊ in potu ei dandum. Ipsa quoqꝫ cum succo carnis ac bono vino est corroboranda. ¶ Secundina vero si remāserit: sternutatio cum condisi nares apprehendendo est prouocanda. Qꝛ si hoc modo non exierit secūdina: ad medicinas quas nominabimus erit reuertendū dando eas. Suffumigatio quoqꝫ cum myrrha ⁊ kina ⁊ geusir ⁊ sulfure facienda est.

¶ Ex istis aūt cū felle vaccino mixtis fiūt pillule: quarum vna post aliā in igne mittatur: qui ignis sit in foculari: quod magna scutella de terra foramē i medio hñte coopiatur. Foramini aūt huic vuluā supponatur vt fumum recipiat. Hoc.n. fumigiū fetū expellit mortuū. Qđ tūc fieri dʒ: cuʒ fetus mortuus fuerit ꝛ nō mouetur vel nō mouetur fortiter. ¶ Qꝫ si post partū sanguis fluat multitudo vñ vires destruantur: subueniēdū est ei cū his que in capl'o de mēstruorum retētione noīabimus. Corroborari quoqꝫ dʒ cum aq̄ carnis: ꝛ vino bono: ꝛ cibis. ¶ Sanguis vō si non sequatur partū vel parū fluat suffumigāda est parturiēs fumigys suprascriptis: de qbus etiā in vuluam mitti dʒ: ꝛ medicari dʒ cum medicinis quas in capl'o de menstruoꝝ ꝓuocatione dicturi sumus. Hoc aūt non est dimittendū nec vilipēdū nisi macra fuerit ꝛ debilis. Ex h̄.n. generantur multotiens egritudines dure ꝛ male.

¶ De regimine infantis. CAP. XXIX.

Infantis aures stati post partuʒ p̄mēde sunt. Qđ etiā postea multotiēs est faciēdū. ¶ Est p̄terea obseruādum: ne lac aures igrediatur cū lactatur: ꝛ vt pallatū cū melle tangatur ꝛ nares cū aqua cal'a ꝛ oleo semp mundificentur: atqꝫ mucillagīes emūgantur. Ipse quoqꝫ pus semper fricādus postea iungēdus est. ¶ Et mēbra sil'r ei⁹ sūt in vnaquaqꝫ partē tendēda: ꝛ fascia cingēda. ¶ Sūt ēt rectificanda eius mēbra: caput. vʒ. ꝛ nares ac frons. Hoc.n. regimīe si custodiatur: multas euadet egritudīes. ¶ Mamillas quoqꝫ tal'r sugat: ne ei⁹ vēter tēdatur: neqꝫ multa ex eo egrediatur vētositas: ꝛ vt nō accidāt ei dissol'o ꝛ pigritia: neqꝫ somn⁹ lōgus neqꝫ de latere ad lat⁹ reuoluatur: ꝛ nō ploret neqꝫ vomat. Qꝫ si istaꝝ significationū aliqua appeat diutius solito a mamillaꝝ suctione abstinere cogatur: ꝛ tp̄s dormitionis augeatur. ¶ Postea vō in aqua cal'a balneetur: ꝛ mamillaꝝ suctione minus solito vtatur: deinde vō ad suā reducatur ꝯsuetudineʒ: cui de medicis somniferis paꝝ est danduʒ: vt diu dormiat. ¶ Cuna itidē eius equal'r est mouēda. Qđ qdē fieri ꝯuenit post mamillaꝝ suctionem. ¶ Oculi quoqꝫ ei⁹ in p̄mis natiuitatis diebus: pāno sunt operiēdi. Et est sūmope cauēdū: ne in loco sit multū luminoso ꝛ radioso: añ eum tñ vitree margarite: ꝛ panni diuersos hñtes colores appēdi debēt. ¶ Cātilenis qꝫ que vocibus ꝓferuntur extēsis: ꝛ getis delectationē faciētib⁹ añ euʒ est vtēdū: nō asperis neqꝫ raucis. ¶ Postq̄ʒ vō loquendi hora appropinquerit: nutrix ei⁹ linguā freq̄nter fricet. Superiorē tñ lingue partē cū salgēma ꝛ melle fricare dʒ. Et hoc p̄cipue est faciēdū cū loquela tardatur. ¶ Añ ipm qꝫ frequēter est loquēdum ꝛ vba facilia: ꝛ leuia est docēdus. ¶ Cū aūt natiuitatis dentiū tp̄s appropinquauerit: gingiue singulis dieb⁹ cū butyro ꝛ adipe galline sepe sunt fricāde: ac ordeū sup eas trahendū. Guttur quoqꝫ ꝛ spondiles colli: frequēter cū oleo iungi debēt. ¶ Qꝫ si ei⁹ vēter solut⁹ fuit: vētri supponatur ēpl'ʒ qđ de cimino ꝛ rosis cū modico aceti ꝛ aq̄ madefactis fiat: lacti qꝫ gūmi arabicuʒ ꝛ bolus armenus sunt ammiscēda ꝛ dāda ei. ¶ Uenter vō si strigatur suppositoriū de melle cocto: ꝛ baurach vel de melle cocto ꝛ stercore muris ꝯfectū ano est supponēdū. ¶ Cū aūt ad tp̄s ꝓuenerit in quo comedere icipiat: fiāt de simula: ꝛ lacte ac zucharo magdaliones glādib⁹ sil'es: ꝛ infanti manu tenēda dentur: vt cū eis ludat ac eos sugat: ꝛ gradati disponatur ad aliqd ex eis trayciēdū. ¶ Caro quoqꝫ q̄ est i pectore teneri pulli vel pdicis: est ei tribuēda. ¶ Postq̄ʒ aūt hoc bñ sape cepit: atqꝫ ex eo comedere ꝛ appetere iceperit: suctio mamillaꝝ paulati minui icipiat. In nocte qꝫ eas sugere nō pmittatur: deiñ gradatiʒ pducatur ad hoc vt in die non lactet. ¶ Est etiam valde obseruandum: ne in tēpore calido ablactetur.

¶ De electōe nutricis ꝛ ei⁹ regimīe. CA. XXX.

Nutricem oʒ esse iuuenē colorē hñtem claꝝ. Que cū sit alba: rubedinez hēat ammixtā: neqꝫ sit ptui ꝓpinq̄: nec ab eo multū remota: neqꝫ lesionē hēat: neqꝫ ifirmitati sit ꝑparata. ¶ Mamillas qꝫ hēat magnas: ꝛ pect⁹ amplū ac pinguedīs corpis: mediocritatē teneat. ¶ Ipsa p̄terea neqꝫ salsa cōedat: neqꝫ acuta: nʒ acetosa: neqꝫ stiptica: neqꝫ tabeguil vtatur: in qb⁹ est fortis caliditas: nʒ porris: nʒ cepis: allia qꝫ atqꝫ erucā: ꝛ p̄cipue apiū oīo dimittat. Nō.n. ꝯuenit nutrici: vt ei appropiquet oīo. ¶ Nutriēda vō est cibarys de tritico ꝛ rizi factis: ꝛ carnibus iuuenib⁹ ꝛ bonis: ꝛ coctura bñ ꝯditis. ¶ A coitu autē ꝛ mēstruoꝝ ꝓuocatōe sibi caueat. ¶ Qꝫ si ei⁹ minuatur lac: pultes de farina fabaꝝ vel rizi vel panis de simula sicci: ꝛ lacte ꝛ zucharo facte ad sorbēdū tribuantur: qb⁹ paꝝ semīs feniculi sit āmixtū. ¶ At si lac ei⁹ valde crossum fuerit: cibus erit subtiliādus. Ipa qꝫ paꝝ laborare cogēda est. Cui īsup syrup⁹ acetosus ꝛ vinū subtile dari debēt. ¶ Multū aūt subtile si eius lac fuerit: cibaria fortia ꝛ crossa cū augmento ei dāda sunt: somnusqꝫ augmentādus. ¶ Qꝫ si infantis vēter solutus fuerit: nutrici de his que ventrē stringant dandū erit. Cui neqꝫ dulcia: neqꝫ vnctuosa: sunt tribuenda. ¶ Qꝫ si in corpore infantis bothor apparuerint nutrici aqua ordei detur: que neqꝫ dulcia: neqꝫ cal'a comedens: cū almezezet nutriatur ꝛ flobotometur. Infans qꝫ si iā quatuor p̄terȳt mēses ventoset. ¶ Lac autem qđ meli⁹ iudicatur est cuius vna gutta sup vnguē distillata: neqꝫ multum subtilis ꝛ currēs: neqꝫ crossa ꝯspicitur: ꝛ ꝯgelata: bonū hñs odorē ꝛ saporē ꝛ dulce. Salsuʒ aūt lac: vel male olēs: nullo modo nutrimēto infantis est conueniēs.

¶ Sūma de regimine aliarum etatū. CA. XXXI.

Pueri cum flōmia: vel forti vētris sol'one. nequaq̄ʒ sunt medicandi. Cū vētosis aūt ꝛ vētris ex aq̄ fructuū sol'one: eis erit subueniēdū. ¶ Qui ex necessitate custodiēdi sunt: ne multū de ꝯfectōib⁹ mellis: vel fructib⁹ comedere pmittantur: ne multas icurrāt egritudines. ¶ A lacte qꝫ atqꝫ caseo necnō cibis crossis: abstinendi sunt: ne in eoꝝ vesicis lapis generetur. Quib⁹ semīa melonū excorticata cū zucharo sunt tribuēda: vt vrīe instrumēta mūdificentur ne lapidis ibi generatio fieri icipiat. ¶ Ipis quoqꝫ cibis multū repleri: nō est pmittēdū: neqꝫ cibos sumere pmittantur: donec p̄m⁹ cibus sit digestus: ꝛ ex stomacho exierit. Qđ ideo faciendū est: vt a scrofulis sint securi ¶ Adolescentes aūt ꝛ iuuenes: ab acutis infirmitatibus sunt custodiēdi: eos flobotomando: ꝛ ipsoꝝ ventres soluēdo. Quibus fortiter reprimētia statim ex quo acutarum egritudinū i ipsis apparuerit significatio: dāda erūt ante q̄ʒ egritudines perficiantur: ꝛ augmentētur. ¶ Senes vō sic conseruandi sunt: vt ad eoꝝ corpoꝝ euacuationē cū medicinis magis intēdatur q̄ʒ cuʒ flobotomia. Quoꝝ corpora ne ad malū deueniāt: sunt conseruanda ipsoꝝ minuendo laborem: ac coitum: vt suoꝝ corpoꝝ vires diu pdurent: ꝛ non balneentur spatio longo. ¶ Qui aūt sunt in senio: a labore atqꝫ coitu: necnon flobotomia: nisi magna imminente necessitate sunt remouēdi. Qui cibis bonis suauē habētibus saporem: ac facile digestibilibus sunt alendi. ¶ Sepe quoqꝫ balneis vti debent: ac multum dormire. Reb⁹ etiam odoriferis faciem ꝛ caput inficere: atqꝫ suffumigationibus vti: ꝛ quiete ꝯuenit: ea quoqꝫ exerceāt: que multum delectari faciunt. ¶ Uinum p̄terea tēperate nature subtile atqꝫ claꝝ bibāt. Qđ ꝛ aq̄ mediocriter hēat āmixtā: ac tpate ab eis sumatur. Hi āt si h̄ regie tali mō custodiātur: pol'e est vt ad decrepitā tpe lōgo deueniāt atqꝫ ad ptisim: ꝛ vt eoꝝ corpa: neqꝫ deyciantur: neqꝫ destruantur.

De ꝓbatione medici. CAP. XXXII.

Valde ꝯsiderari dꝫ: in qb⁹ vitā suaꝫ expēdit medic⁹: ꝛ ī qb⁹ illud qđ de suo p̃teryt tpe exercuit: atq̃ de qb⁹ stādo solus cogitat. Si.n. sue vite spacium medicoꝝ ac physicoꝝ libros ꝑscrutando p̃teryt: eiusq̃ studiū ē qñ solus stat: eos diligēter ītueri bona de eo haberi potest suspitio. Qꝫ si vite sue spacium in alys q̃ in his quoꝝ fecim⁹ mentionē studēdo p̃teriuit ac solus stādo in cātilenis ꝛ instrūis musicis delectaṫ: inebriari q̊q̃ atq̃ his similia concupiscit: suspitio mala de eo hēri pōt. Postq̃ aūt scitū fuerit ꝙ ipse frequēter libros ītueaṫ ꝯsiderādū erit: qualis sit ei⁹ astutia atq̃ īgeniū ꝛ an cū loquacib⁹: ꝛ oppositorib⁹ sit ꝯuersat⁹: ꝛ si in eo sit potētia ꝑscrutādi ꝛ medicādi vel nō. Et est ēt ꝑquirendū si cū p̃dictis hoib⁹ q̊s p̃diximus diu societatē habuerit: ꝛ si ab eis sit adept⁹ ꝑscrutādi ꝛ medicādi v̓tutē. Obseruari etiā dꝫ si ea que legit ītelligit vel nō. Postq̃ aūt eū libros legere ac intelligere notū fuerit: an in īfirmoꝝ cura laborauerit: ꝛ eis medicat⁹ fuerit: atq̃ si h̓ ī ciuitatib⁹ famosis: vbi medici atq̃ īfirmi multi sunt egerit: diligēter erit perquirendum aut nō. Qui aūt hec duo hr̃e īuētus fuerit: sapiens erit: ꝛ alys p̃ferri dꝫ. Qꝫ si ꝯtingat alicui vnū istorum deesse ꝯuenīēti⁹ est vt operādi magisteriū ei desit: ita tñ ꝙ nō penit⁹ ei⁹ expers existat: sed operādi nouerit ptē: quā vt eā que in antiquoꝝ libris ꝯtineṫ sapiētiā prorsus ignoret. Qui.n. qđ in libris est nouit: atq̃ imaginaṫ cū pauca oꝑatiōis notitia ꝑueniet ad id: ad qđ multi eoꝝ qui ea que in libris ꝯtinenṫ nō nouerūt: neq̃ imaginati sunt: nullo modo ꝑuenire poterūt. Qui ēt nihil sciūt nisi qđ ab his qui lōgā societatē hñtes: cū eis qui hec in ciuitatib⁹ famosis vbi multi medici sunt: ac multi īfirmi: didicerunt: edocti fuerunt. Si q̊s aūt huius doctrine nomē sit adept⁹ qui lr̃as nō nouit: vel si lr̃as nouit: v̓ba tñ nō intelligit: nec etiā cū sapientib⁹ morat⁹ fuerit nō est ꝯfidēdū in eo: neq̃ sue sapiētie est credēdū. Immo sciēdū est eū nullo modo posse ꝑficere. Impossibile est.n. vnū hominē: etiā si longo tpe viuat huius doctrine per se maximam ꝯseq partē: nisi ꝑm p̃cedētiū icesserit regulā. Huius.n. doctrine quātitas vite hoīs mēsurā multū excedit. Qđ non in hac tantū doctrina: verū etiā in plurib⁹ īueniṫ doctrinis. Qui autē de hac doctrina vsq̃ nūc aliq̄d sunt ꝯsecuti: nō pauci fuerunt: neq̃ in breui hec ꝯsecuti fuerūt: sed fuerūt mille ꝛ ī mille annis hoc adepti fuerūt. Quoꝝ libros siq̊s frequenter ꝑscrutat⁹ fuerit: in breui oēs videre videbiṫ: ac si illis mille annis vixissent. ꝛ illoꝝ laborē mille annis ꝑtulisset. Sed si eoꝝ negligant libri: homo in vita sua quantū perscrutari poterit: aut eius expimēta vel īuēta quā mēsurā hēbūt ēt si oīb⁹ hoīb⁹ sit doctior: atq̃ acutior. Quapropter si q̊s libros nō ꝑscrutaṫ ac egritudinū formas nō ītelligit antēq̃ eas videat: quāuis ipsas multotiēs videat: dimittat eas. q̄ eas non cognoscit: ꝛ absolute pertrāsit eas: nullo modo aliquid ex eis intelligendo.

Expletus est tractatus quartus.

Tractatus. V. 77. continens capitula.

Capitulū primū de furfurib⁹.
2 De casu capillorum.
3 De generatiōe capilloꝝ in locis ī quibus illō voliṫ.
4 De ꝯseruatione capilloꝝ qui cadūt ꝛ de medicatione initȝ caluȝ.
5 De scissuris extremitatuꝫ capillorum.
6 De crispādis capillis.
7 De planandis capillis.
8 De nigrificādis capill'.
9 De regīe ei⁹ q̄ vult ne canicies ad ipm ꝑperet.
10 De rubificatōe capilloꝝ ꝛ faciēdis eis glaucis.
11 De albificādis capillis.
12 De rebus q̄ capillos radicitus radunt.
13 De ill' q̄ capillos destruunt semel.
14 De illis que destruunt odoreꝫ psilotri.
15 De illis que prohibent adustionem psilotri a corpore ꝛ sanatiōe ei⁹ qđ iam adussit.
16 De sabasa.
17 De albificanda facie et cute subtilianda: ꝛ clarificanda.
18 De rubificanda facie.
19 De illis que colorem citrinant.
20 De illis que denigrant colorem.
21 De illis que delent pannum.
22 De medicandis lentiginib⁹ magnis ꝛ paruis.
23 De illis que auferūt cicatricem vlcerum.
24 De illis que auferūt ruboreꝫ in facie existentem.
25 De illis que auferūt viriditateꝫ ex percussione factam quādo in loco neq̃ nocumentum remāet: neq̃ color neq̃ pus: ꝛ est necesse vt viriditas illa resoluaṫ
26 De illis que auferūt alguassen.
27 De illis que delent vestigia variolarum et vlcerum.
28 De pruritu et scabie et magnis pustulis.
29 De sare.
30 De albasas.
31 De impetigine.
32 De morfea alba.
33 De morfea nigra
34 De albaras.
35 De lepra.
36 De ficubus vel celsis.
37 De natiuitate palpebrarum.
38 De pediculis in palpebris existentibus.
39 De ordeolo.
40 De gesse exñte ī oculo.
41 De eminentia oculorū.
42 De fetore narium.
43 De fetore oris.
44 De illis que occultant odorem vini: ꝛ frāgūt ex ipso.
45 De illis que occultant odorem allioꝝ: ꝛ ceparum ꝛ porrorum.
46 De illis que ꝓhibēt fluxum currenteꝫ ab ore apud somnum.
47 De illis que abstergūt dentes ꝛ destruunt albasa.
48 De illis que ꝓhibēt corrosionem dentium.
49 De illis que ꝓhibēt dētes motos cadere.
50 De sup̄fluitate aurium purganda.
51 De illis que auferūt fetorem ascellarum.
52 De illis que ꝓhibent sudorem pedum.
53 De illis que sudorem totius corporis bene redolere faciunt.
54 De diminutiōe fetoris vrine ꝛ egestionis.
55 De custodia corporis mortui ne feteat: ꝛ ne cito putrefiat.
56 De illis que ꝓhibent ne puerorum testiculis ꝛ puellarum mammillis ꝑperet magnitudo
57 De eis que accidunt in vnguibus de feditate
58 De scissuris faciei ꝛ labiorum ꝛ manuuꝫ.
59 De tumore ꝛ pruritu q̄ accidunt digitis in autumno ꝛ hyeme.
60 De his que incrossant corpus.
61 De his que macrum faciunt corpus.
62 De his que augēt sperma: ꝛ que valēt ad erectionem virge.
63 De illis que cale faciūt vuluam.
64 De illis que addunt in desiderio.
65 De sanatione illi⁹ qui ī fine coitus ilico egerit
66 De sanatione illius qui ex nimio coitu debilitatur.
67 De illis que diminuūt sperma ꝛ virge erectionem.
68 De illis que ingrossant virgam.
69 De his que cōstringūt vuluam.
70 De illis que auferūt humiditatem in vulua.
71 De his que calefaciunt vuluam.
72 De his que valent ad impregnandum.
73 De his que ꝓhibēt impregnari: ꝛ que aborsū faciunt.
74 De his que multum faciunt bibere.
75 De his que cito iebriāt.

76 De his que alleuiāt ebrietatē: et ex qb' ipa cito aufert.
77 De curatione ebrietatis.

¶ De furfuribus. CAP. I.

Furfures remouent cōtinue abradēdo caput et singul' iungēdo noctib': et postea in mane cū multa cal'a aqua abluēdo i balneo vel in domo. ¶ Que si nō suffecerit: cū farina ciceris: et seie altee: et aceto trib' lauet dieb'. ¶ Simil'r qz cū aq̄ i q̄ sicla cocta fuit et baurac pauco: caput ē abluēdū. Ablutio fortis in ablutōe furfurū. ℞. farie ciceris. ʒ. ioo. farie fenugreci: furfur triticei: baurac panis nitri albi et triti: sinapis: oium. añ. ʒ. i. ʒ. althee. ʒ. x. misceat' oia cū pauco aceto et aq̄: et vnaquaqz hebdomada lauet' caput ex ea. ¶ Qz si post p̄dictorū adhibitionem furfures p̄māserint: oleo roseo cū pauco aceto mixto: caput quaqz nocte est infundendum. Uenter quoqz suauiter est semper soluendus.

¶ De alopicia. CAP. II.

Cum pili capitis vel barbe cadūt: loc' cū pāno a'spo est fricandus donec fiat rube'. Postea vō cū cepis fortiter fricet' donec patiēs in loco illo icēsionē sentiat: et ardorē. Qui die illa ac nocte sic manere p̄mittat' In mane aūt sil'r regat'. Et si in loco ampulle appuerit: cū adipe anatis vel galline iungat' et fricatio aliquot reliq̄t' dieb': donec qescat. Et si tūc pili nasci ceperit: loc' multotiēs abradat': et cū pāno singul' fricet' dieb': et oleo in q̄ keisiz et capillus ve. et camomilla fuerit cocta: iungat'. ¶ Qd hoc mō fiat. Cuiusqz istorū. ʒ. i. sumat': et in aq̄ posita: suauiter vsqz ad dissolōnez coq̄t'. Quib' discoctis: aq̄ colet': ex q̄ libra vna cū vna libra olei de ben misceat': que suauiter vsqz ad aq̄ ɔsumptionē coquat'. Qd aūt remanet: ab igne d̄ponat': et vsui cū op' fuerit reseruet'. Si aūt pili ex h̄' medicinis nō nascant' egroti regimē est ingrēdū: quo i p̄cedēti vsus fuit tp̄e ac cōpis dispō q̄lis i ea hora sit iuestigādū: queadmodū in caplō de cognitōe humoris in corpe dn̄antis: et in caplō de v'tutib' ciborū ɔtinet'. Et si cognitū fuerit ip̄m cibaria flatis gn̄atiua freq̄nter comedisse: color q̄qz cutis a qua pili cadūt albedini attinere videat': pill'e dāde sunt quarū descriptio. ℞. turbit albi pulueris pigre. ana. ʒ. x. collogntide. ʒ. iij. et tertiam. Ex his tritis et cribellatis ac oleo iunctis: iformet' pill'e ex qb'. ʒ. ij. vel triū pōdus: ter in mēse vel q̄ter tribuat'. ¶ Patiēs qz nutriēdus est cū cibis bonorū humorū gn̄atiuis. Postea vō reuertēduz est ad medicias cū qb' idem locus edificari solet. ¶ Qz si patiens cibos colere rubee gn̄atiuos edere cōsueuerat: et color atqz ēt corporis dispō hoc idē significauerit: pill'e iste q̄s noiabimus multotiēs erūt dāde: ipsiusqz regimē ad ea q̄ humorē generāt fridū reducēdū erit. ¶ Pill'arū ɔfectio ℞. mirab. citrinorū: rosarū rubearū. añ. ʒ. ʒ. aloes scotrēsis. ʒ. i. scamonee. ʒ. q̄rta ps: ex his oib' fiāt pill'e: et pro vna potione dent'. ¶ Qz si patiēs cibis colerā gn̄antib' nigrā vti ɔsueuerat: et color atqz loci obfuscatio: et ei' a'spitas hoc idē mōstrauerit: locusqz vehemēter siccus extiterit: apozima de epithimo: et epithimū cū sero: et his sil'ia que colerā nigram expellere ɔsueuerūt sic' in caplō de melia dicturi sumus: dāda sunt: patiēs quoqz bonis vtat' cibis: et postea ad medicādū eūdē locū redeundū erit. ¶ Epithima pilos i ifirmitate alopicie renasci faciēs. ℞. spume maris. ʒ. x. baurach furfuris euforby. añ. ʒ. ij. stafisagrie: cātaridarū añ. ʒ. i. oia cū oleo veteri misceant': et postq̄ locus cum cepis fricatus fuerit: epithimetur. Et si in loco apparuerint ampulle: per aliquot dies dimittant': et cum anatis adipe: et vnguento de cerusa curent' donec sedent'. Postea vō h̄ idem reiterandū erit si necesse fuerit.

¶ De generatione pilorū in locis denudatis. CA. III.

Si barbe vel ciliorū pili exiles ac molles fuerit: loc' fricādus ex spuma maris: et cinere keison: cū oleo veteri mixtis singulisqz noctib' ex eis iungēdus. Patiens q̄z vinū forte bibat. Cui' regimē ad ea que tp̄ate calefaciūt reducēdū ē. ¶ Ad idē alia ɔfectio: q̄ ēt fortior existit. ℞. olei de ben. ʒ. i. cantaridarū alas et capita abscisa h̄ntiū. ʒ. iij. ɔficit' sic: cātarides trite in oleo mittunt': deīn oleū cū ipsis in olla parua positū sup lentū ignē: cū ligno freq̄nter cōmiscēdo coquat': donec ip̄m ispissēt: postea ab igne depositum reponatur: cui parum musci: vel ambre: est ammiscendum vt bene redoleat. De quo si locus fricatus fuerit donec vesicas habeat apparebit citissima pilorum natiuitas.

¶ De ɔseruatione pilorū ne cadāt: et ipsorū elōgatione et curatione inity caluity. CA. IIII.

Ablutio faciēs capillos lōgos: folia azedaragi: sumant': et capillus veneris viridis: et mirrha: et mirabol'. emblici: et ponant' in ablutiōe: et cooperiat' caput ex ea: postq̄ aq̄ madefactū fuerit in qua emblici fuerūt positi. ¶ Alia ablutio capillos faciēs longos. Aqua in qua sicla cocta fuerit: sumat' in qua parum sinapis ponat': et cum ea capilli lauent': postea vō inungant' oleo et augmentabunt' ¶ De his autem que capillos cadere prohibēt: oleum est mirtinū cum frequēter capilli eo inungunt'. ¶ Eos etiaz cōfirmat: si laudanū in vino resolutū equali mensura cū oleo mirtino sit ammixtū cum frequenter eo vtunt'. s. vt capillorū radices eo in nocte fricent': et post i mane balneū igressus qui patit': cum aqua calida eos lauet. ¶ Oleum capillos cadētes retinēs. Emblici: et folia mirti sumāt': et i aqua coquant' vsqz quo aqua turbida fiat. Postea hui' aq̄ libra. i. olei onfancini. lib. i. accipiant': et mixta ad aque consumptionē coquant'. Postea vō ei q̄d ex decoctione remāsit. ʒ. i. laudani in vino resoluti addat': et capillorū radices: ex hoc oleo fricent'. ¶ Oleū capillos faciens rigidos: et ēt nigros: si eo inungant'. ℞. foliorū mirti: foliorū papaueris ruffi: capill. veneris spice nardi: ciperi semis sicle: seminis apy emblicorū. añ. quantū vna manu capi pōt. Hec autez omnia in tribus libris aque donec ad vnam redeant libram coquendi sunt: et postea colanda: deīde colatura hec cum vna libra olei alkeiri est miscenda: et vsqz ad aque cōsumptionem coquenda. Cui postea admiscenda sunt. ʒ. ʒ. acacie: et tātūdē cieris corticis pini: deīceps vō reponēdū singulis dieb': et ex eo iunctio est faciēda. ¶ Medicamē prohibens caluitiuz et curans quod ex eo iam incepit. ℞. capillorum veneris: foliorum mirti corticum pini thuris. añ. partes equales. Que assari debent donec teri possunt: postea vō ammiscent' eis laudani et mirrhe. añ. quantū de vnoquoqz supradictorū ex quibus cum vino veteri et oleo de semine raffani mixtis caput in nocte epithimetur: et in die lauetur. Et assiduet': hoc enim caluitiū sanat iceptū.

¶ De scissuris extremitatū capillorū. CA. V.

Si capillis hoc euenerit accidens: aqua et oleo concussis donec bene cōmisceantur: frequenter erūt inungendi. Cū mucillaginib' quoqz viscosis: eos lauare oportebit: sicut est ea que fit de semine lini et psily: et foliorum sisami: et que istis similantur. ¶ Qz si ista nō suffecerint: quies: et comestio: et balnei vsus et potus augmentari debent. Si autem contingat vt cum hoc in corpore sit pinquedo: et sit eius figura pulchra: et h̄ accidēs parnū existat: a medicinis desistendum erit. Si autem magnuz fiat: frequenti ventris solutione vtenduz erit: et flōmia facienda: cibaria quoqz ac vinum sunt minuēda.

De crispatiõe capillorum. CAP. VI.

Capilli frequēter sūt fricandi cū folijs sidre albe ⁊ gallis. Res fortꝰ ad istud: farina fenugreci: ⁊ mirra ⁊ sēia iusquiami albi trita ⁊ sidre ⁊ galle ac calx ⁊ merdasengi: sumantur ⁊ ex omnibus capilli fricentur.

De his q̄ efficiūt capillos planos. VII.

In hac medicatiõe eis ē vtēdū qbꝰ capillorꝫ curāt̄ fixure: ⁊ inūctio ex oleo sisamino tepido est faciēda. Super capillos q̄z aqua calida sepe est fundenda.

De nigrificatione capillorꝫ. CAP. VIII.

Sumat̄ tertia ps vniꝰ lib. gallarꝫ ⁊ iūgāt̄ oleo: ⁊ fricent̄ donec nigrescant et findāt̄: deiñ accipiāt̄ eris vsti: dragagāti. añ. ʒ. ʒ. salꝰ gēme. ʒ. ij. alumis. ʒ. i. terāt̄ oīa i modū collirij: deiñ aq̄ calꝰa admodū masse cōspse: q̄ttuor horis fermētari pmittāt̄: ⁊ caput ⁊ barba p̄us abluta cum aq̄ calꝰa ⁊ postea exiccata: manibꝰ pfricādo liniāt̄ ex p̄dc̄a medicīa: ⁊ folia desup ponāt̄ ne medicamē desiccet̄. Que postq̄ p sex horas sic pmāserit: cū aq̄ tepida lauari debēt.

Tinctura alia. Sumāt̄ merdasēgi ⁊ calcis nō extincte amborꝫ ptes eq̄les: luti quātū de p̄dcis duobꝰ ceruse q̄tū de oibꝰ. Ex his oibꝰ aq̄ ɔspsis inungāt̄ capilli: ⁊ folijs d̄super coopiāt̄. Et postq̄ p tres horas talꝰr māserit: cū aliqbꝰ lauent̄ mucillagibꝰ: pueiet. n. ex h̄ nigredo pulchra. Tinctura alia. merdasēgi ⁊ calx sumāt̄: ⁊ sup ea sextuplū aque fundat̄: ⁊ i sole sic manere p. iij. dimittāt̄ dies freq̄nter cōmiscēdo. deiñ aq̄ hec colet̄: ⁊ mittat̄ i ea lana: q̄ si denigretur bona ē. Si autē sic nō eueniat: i hac aq̄ sexta ps merdasengi ⁊ calcis vt p̄us iterꝫ ponat̄: ⁊ manere pmittat̄. Qđ tādiu fieri ɔuenit donec lana imissa tingat̄. Postea v̄o alchāna cū aq̄ p̄dc̄a ɔspsa fermētari pmittat̄: de q̄ tinctura faciēda ē: denigrat. n. pfecte: ⁊ valet ad anuful: si ex lana i hac aqua intincta pilorꝫ radices fricentur.

De regimīe capillorꝫ ne cani cito fiāt. CAP. IX.

Sepe aliqbꝰ hoibꝰ cani cito itēpestiui videlꝫ inasci solēt: alijs aūt tardari sue cōplōnis cā. De his aūt q̄ canitiē tardare faciūt ē hoc. s. vt de trifera minori i mane frequēter sumat̄. Cuius descriptio. ℞. mirabolꝰ. nig. kebulꝰ. bellericorꝫ: emblicorꝫ oium añ. ptes eq̄les terāt̄: ⁊ oleo inungant̄ ⁊ cū melle ɔficiāt̄: de q̄ singulꝰ diebꝰ i mane ad nucis magnitudinē sumi dꝫ. Maior āt ps corꝫ qbꝰ nutrimētum fit sit kalagie ⁊ assature. Abstinere aūt ɔuenit a lacte ⁊ a cibis hn̄tibꝰ micas panis āmixtas: ⁊ a pultibꝰ q̄ sunt multū spisse. ⁊ a frumēto cocto: ⁊ ab his q̄ ex melle ɔficiūt̄ ⁊ a potu aq̄ niuis: ⁊ a multe aq̄ potu. Uinū aūt vetꝰ ⁊ purū modice bibēdū ē: vel ydromel. Ea q̄z q̄ salmuria cōdiūt̄ ⁊ sūt salsa edēda sūt: ⁊ panis i almuri nabati ē itingēdus: ⁊ de eo parꝫ a ieiunio ē potādū. Sicla pterea cū sinapi comedat̄. Qꝛ si h̄ vtēs regimīe calore ifestet̄: cū aceto ⁊ sirupo acetoso ipm repmat. Multꝰ ēt balnei vsus cuꝫ aq̄ ac coitꝰ minui d̄bēt. Hoc q̄z sumope ē cauēdū ne capilli aq̄ rosata ifūdāt̄: ⁊ p̄cipue si cāphorā habuerit āmixtā. Et si qñ h̄ fcīn fuerit studēdū ē vt desiccet̄. Unguētis q̄z vtēdū ē: in qbꝰ spēs calꝰe ⁊ odorifere ac stiptice ponunt̄ sicut est oleū qđ diximꝰ. Qꝛ si qs ad h̄ multū anhelauerit: ordinatim ad electuariū de anacardis accipiendū tendat qđ in hyeme incipiendum erit.

De tinctura capillorꝫ rubea vel subrubea. CAP. X.

Sumant lupinorꝫ tritorū. ʒ. x. mirre. ʒ. ʒ. aloxāti. i. flo. salicis fecis vini siccate ⁊ assate. añ. ʒ. iij. deiñ cinis sarmētorꝫ accipiat̄: ⁊ aq̄ sup cū fundat̄. ⁊ p noctē vnā sic dimissus colet̄. ⁊ ex hac aq̄ p̄dc̄e ɔficiāt̄ medicie. Postea v̄o capilli ex eis inuncti: p noctē vnā dimittant̄: ac deinde lauent̄. Qđ iterꝫ atq̄ iterꝫ similiter faciendū est: ⁊ fient prius rufi: postea v̄o rubei.

De albificandis capillis. CAP. XI.

Sumant̄ stercus irūdinū ⁊ enula sicca et mes ⁊ semina radicū ⁊ semia vefrim sicca ⁊ sulfur ⁊ flos capparis siccꝰ. ⁊ ex his oibꝰ cū felle vaccino ⁊ aceto collectis inūgant̄ capilli. postq̄ cū sulfure fuerit suffumigati: ⁊ n̄ lauent̄ sed dimittāt̄ sic: ⁊ post h̄ suffumiget̄ cū sulfure: qđ multis ɔuenit fieri vicibꝰ. Postq̄ aūt albificari ceperint: oleo sambacino frequenter sunt inungendi.

De his q̄ auferūt capillos ⁊ q̄ subtiliant ⁊ que euellūt ⁊ que eorū prohibent ortum. CAP. XII.

Calcis albe ⁊ vehementer acute: ⁊ cineris coclearū maris ptes sumant̄ eq̄les: arsenici citrini triti vt alcohol octaua vniꝰ ptis supradictorꝫ. Hec oia cū aq̄ in mortario trita: p duas horas sic manere dimittāt̄. Ex qbꝰ sic pactis pili sūt inūgēdi aut ex spuma marina ⁊ gipso: h̄ idem fiat. Ista quoq̄ bōa existūt. De his pterea q̄ capillos subtiliāt ē vt cinis vitiū vꝰl baurach: i psilotro mittat̄. de quo cutis sepe ē fricāda. Que post psilotri ablutionē cū ordei farina vel fabarū vel melonū seminis est fricanda.

De his que penitus auferūt pilos. CAP. XIII.

Calx fortis sumat̄: sup quā sextuplū aq̄ fundat̄. ⁊ per tres dies sic dimissa colet̄. postea v̄o in hac eadē aqua sexta pars calcis ponatur: ⁊ sic p tres dies regat̄. His gestis sexta ps arsenici citrini triti in p̄dicta aq̄ mittat̄: ⁊ tādiu sub sole dimittatur: donec penna immissa depiletur cum extrahitur. Postea autem corpus ex lana in hoc medicamine intincta fricetur. Istud eni cito abradit pilos. post hec vero oleo roseo locus inungendus erit. De his autem que capillos hoc modo destruunt est vt euelantur pili: ⁊ inungatur locus ex psilio ⁊ aceto multis vicibus: atq̄ ex iusquiamo ⁊ opio ⁊ aceto. Aut locus depilatus sanguine ranarum que in aqua morantur que nō mouentur: inungatur vel sanguine testudinis: vel inungatur locus depilatus oleo i quo stellio coctus fuit: vsq̄ ad omnimodaꝫ dissolutionem: aut oleo in quo eritius coctus fuit: aut inungatur ex castoreo ⁊ melle: multis vicibus pilis quaq̄ vice prius euulsis. De his autem que pilos in femore et barba atq̄ ascellis nasci non permittunt nisi post longuꝫ tempus: est vt chimolee ⁊ ceruse sumantur partes equales. aluminis vnius partis medietas: ⁊ misceantur cū succo iusquiami viridis: vel cum aqua aceto mixta i qua iusquiami semen coctuꝫ fuit: ⁊ liniantur ex eis loca. Qđ multis fieri debet vicibus. Pilorum eniꝫ ortus: ex hoc vehemēter tardat̄: ac fortasse corꝫ exitus omnino prohibet̄.

De illis que odorē psilotri reprimūt. CAP. XIIII.

Locus cū folijs psici ⁊ cū scrophis crocí ortulani: ⁊ cū alchāna ⁊ rosis ⁊ ciperis: ⁊ cuꝫ hunc siue separatim siue cōposite fricari debet.

De his q̄ ꝓhibēt ne psilotrū adustionē neq̄ pustula i corpe faciat: ⁊ d̄ curatiõe eiꝰ qđ adustū ē. XV.

Psilotrū adustionē facere ꝓhibet̄: si non multū cū eo fricet̄ corpꝰ ⁊ cito lauet̄: ⁊ corpꝰ añq̄ ex eo liniat̄: oleo roseo sit inūctū. Qđ aūt ipꝫ i corpe pustulas facere n̄ pmittit: est vt cū aq̄ calꝰa lauet̄ vsq̄ q̄ remoueat̄: ⁊ postea i aq̄ frida diu moret̄ corpꝰ: ⁊ aqua frigidissima super ipsum fundat̄: ⁊ proprie super loca in quibus pustule nasci solent: ⁊ adustio fieri. Si autem adustio fiat: lentes excorticate ⁊ trite mixte cū aceto ⁊ aq̄ rosea: ⁊ locꝰ adustis

epithimate pāno desup posito ligēt. Sꝫ si qñqꝫ ampulle nascant̄ ⁊ caro aduraꝫ: cū vnguēto de cerusa: ⁊ vnguētuꝫ qđ fit ex merdasengi ⁊ oleo roseo ⁊ albumine oui curetur. Hoc qꝫ pustulas i corpe fieri ꝓhibet .s. vt post psilotri remotionē cū aceto ⁊ oleo roseo fortis fiat fricatio.

¶ De sahafa: ⁊ sūt vlcera crustas hñtia: q̄ i capite nascunt̄ vel faciē que multotiēs siccissime existūt rugose ⁊ albe: ⁊ qñqꝫ hūore abūdātes ⁊ virus ex se fūdūt. CAP. XVI.

Hec aūt curātur vētosis i nocra positis: ⁊ aptōe alicui⁹ venarū q̄ est in cute capitis vel post aures. Et q̄ illarū maior fuerit lapiat̄. A reb⁹ qꝫ acutis ⁊ salsis ac dulcib⁹ abstineat. Et alat̄ cibis isipidis ⁊ bonis. ⁊ si patiens tolerare poterit: vēter cū apoçimate de mirabolāis ⁊ aloe ⁊ scamonea soluēdus erit. postea vo epithiatib⁹ epithimādus erit. ¶ Epithima ad sahafa cū recēs ē et i corpe fit ifantis. Uene de curcuma alchana aristologia merdasēgi: cortices granatoꝝ sumāt̄: ⁊ ex his oib⁹ tritis ⁊ cuꝫ aceto ⁊ oleo roseo mixtis epithiet̄ loc⁹. ¶ Cū aūt sahafa vetusta fuerint: sumāt̄ sal ⁊ calcātū adusta: sulfur ⁊ terra argēti viui: galle vene đ curcuma merdasēgi aristologia. oīa hec trita cū aceto ⁊ oleo roseo ꝯmisceāt̄ ⁊ epithimet̄. Sꝫ cū sahafa sicca fuerit ⁊ alba freq̄nter fricāda erit cū oleo ⁊ cera ⁊ adipe anatis: ac aq̄ cal'a lauāda ⁊ mucillagib⁹. Patiēs vo cibis hūectatiuis sp alend⁹ erit. ¶ Caputpurgiuꝫ qꝫ p nares inyci debet ex oleo de seīe cucurbitaꝝ: vel ex oleo de amigdalis dulc. vel violato. ⁊ his silib⁹. Et si egritudo ad curandū grauis fuerit: loc⁹ scalpellād⁹ erit: vt sāguis effluat: cui medicaminis acuti puluis supspargēd⁹ erit: doec radicit⁹ euelat̄. Postea vo cū vnguēto rubeo qđ ꝯficitur ex merdasēgi ⁊ aceto ⁊ oleo: ⁊ venis de curcuma medicetur. De his aūt q̄ sahafa mollē remouēt pcīt⁹ ē fricatio cū aceto ⁊ sale ⁊ vsnē viridi multotiens facta. Hec enim eaꝫ remouet ⁊ penitus destruit.

¶ De his q̄ faciē albificāt ⁊ cutē subtiliant ⁊ faciē claram ⁊ lucidam efficiunt. CAP. XVII.

Sumāt̄ farina ciceris ⁊ fabaruꝫ ⁊ ordei ⁊ amilū ⁊ dragagā. ⁊ semē rafani: ⁊ cū lacte ꝯspergāt̄: ⁊ ex eis facies i nocte epithimet̄: ⁊ aq̄ cal'a i q̄ viole sicce cocte fuerit ⁊ furfur i mane lauet̄. Hoc decē noctib⁹ fieri debet. ¶ Sumera alia ꝯueniēs ⁊ fortis. Sumāt̄ amigdale excorticate ⁊ amilū ⁊ dragagā. ⁊ ꝯmisceāt̄ oīa cū aq̄ croci ortulani: ⁊ ex eis epithimet̄ facies i nocte ⁊ lauet̄ i die cū aq̄ in q̄ viole sicce ⁊ camōilla cocte fuerit. ¶ Aut sumāt̄ amilū ⁊ drag. ⁊ amigdale dulces excorticate: ⁊ cū lacte ꝯspergāt̄ ⁊ epithimet̄ ex eis facies: ⁊ cū cepit siccari remouet̄ epithima. Qđ postq̄ p hebdomadā vnā fcm̄ fuerit: aq̄ cal'a loc⁹ ē abluēd⁹. ¶ De his q̄ colorē efficiūt rubeū. XVIII.

Sumera q̄ colorē vehemētē rubeū facit ℞. sinapi albi: arsenici rubei ptes eq̄les. Hec trita cū lacte ꝯspergāt̄: ⁊ ex eis p hebdomadā vnaꝫ facies epithimet̄: ⁊ sit epithima leue ⁊ subtile. ¶ Sumera alia. ℞. croci orietalis rubee cū q̄ tinctores tingūt: thuris myrrhe masticis ptes eq̄les: succi cepe q̄ vocat̄ bulb⁹ tantuꝫ vt ex eo possint ꝯfici. Et ex hac ꝯfectiōe facies i nocte liniat̄ ⁊ i die lauet̄. ¶ De his vo q̄ colorē faciei rubeū efficiūt est cicer: ⁊ ficus: ⁊ mala granata dulcia. ⁊ carnē comedere ⁊ vinum rubeū ⁊ grossū potare: ⁊ eis q̄ ex melle fiūt vti: ⁊ cū aq̄ calida dulci sepe lauari: ⁊ ouoꝝ vitellos edere ⁊ assam. Est. n. i altit colorē faciēdi rubeū ꝓpetas: qđ ēt i alijs inueīt̄ silr. ¶ Medicamē colorē faciēs rubeū. ℞. ysopi sicce. ʒ. x. croci orietalis. ʒ. iij. çuchari. ʒ. xiij. ex his fiat puluis. đ quo singulis diebus due sumantur. ʒ.

¶ De his que colorem citrinant. CAP. IX.

Ex his q̄ colorē efficiūt citrinū sūt in locis morari calidis: ⁊ aq̄s bibere q̄ non mouet̄: ⁊ aceto i comestiōe freq̄nti vti: faciēqꝫ cum cimio sinapismare. Meardach qꝫ faciē reddit citrinā ⁊ comestio luti: ⁊ vigilie multe: ⁊ tristari. ⁊ cibo i q̄ de cimio multū sit āmixtū vti: vel frequenter ipm̄ odorare colorē efficiūt citrinū: ⁊ q in domo i qua multū ē ciminū iacet citrinitatē incurret faciei.

¶ De hisque colorem denigrant. CAP. XX.

Apponi soli: ⁊ comedere ex cibis salsis: ⁊ dimittere balneatiōnē. Et đ his q̄ supficiē nigredie afficiūt: est vt cū psilotro et merdasēgi epithimet̄. Fortiter. n. ei⁹ denigrabitur color: qui remoueri nisi duriter nō poterit. Quē si remouere fuerit necesse: cū aceto i q̄ vsnē recēs decoctū fuerit: loc⁹ lauet̄ atqꝫ lacte acetoso: ⁊ cū citri acetositate: ⁊ farina ciceris ⁊ aceto multis fricet̄ vicib⁹. Sumere qꝫ multis dieb⁹ sunt faciēde: donec ad suā reuertat̄ locus dispōnē. Eoꝝ ꝑterea q̄ colorē denigrāt: ē origanū frequenter comedere: ⁊ mirabolanis vti conditis.

¶ De illis que delent pannū. CAP. XXI.

Quod pānū remouet est faciē cū seie raffani epithimare: vel cū seie eruce: vl' cū fece croci ortulani decocta: dōec igrosset̄: costo ⁊ ciamomo trit!: ⁊ ex ea ꝯspsis epithia faciēdū: vel sinapi sumāt̄ ⁊ cū ficub⁹ terat̄: ⁊ ex eis loc⁹ cū aq̄ cal'a epithiet̄: aut pān⁹ aq̄ cal'a ifusus faciei suppoāt̄ dōec rubescat: ⁊ postea medicamē ipsi adhibeat̄. ¶ Et ē obseruādū ne facies vulneret̄: sꝫ cū dolere icepit medicamē ē auferēdū: ⁊ loc⁹ qescere pmittēd⁹. ⁊ postea ad medicamē ē redeūdū. ¶ Medicamē qđ pānū remouet. Machael ⁊ amigdale ⁊ seīa melonū sumāt̄ ⁊ excorticet̄ oīa: ⁊ terra argēti viui eq̄li mēsura: ⁊ ex eis fiat epithia: vel machael seīa: ⁊ amigdale ⁊ bdelliū molle terat̄ cū aceto: ⁊ fiat ex eis epithia. ¶ Medicamē aliđ r̄mouēs pānū. ℞. lupioꝝ. se. rafani. se. eruce. costi. amigdal'. amararꝫ. baurach. pipis. ⁊ bdellij. eq̄lia pōdera. ꝯfice sic. bdelliū i aqua acerdech dissoluat̄: ex q̄ alie medicie ꝯspgāt̄. ex q⁹ fiat epithima. ¶ De medicādis lētigib⁹ nigris ⁊ puis. XXII.

Ex eis q̄ lētigies auferūt siue sint pue siue magne cū sūt accñtes: sūt flōmare: ⁊ col'aꝫ nigrā a corpe freq̄nter expellet̄: serūqꝫ cū epithio: ⁊ epithimi apoçima bibere. Qđ silr fieri ꝯueīt: cū pān⁹ epithiatib⁹ remoueri ñ pt: et postea ad epithia redeūdū. ¶ Epithia ad lētigies mag̃s ⁊ puas: faria lupioꝝ ⁊ amigdal'. amar̄ excorticate ⁊ baurach ⁊ semē rafani sumāt̄: ⁊ ex eis cū mucillagie fēugre. ꝯfectl: facies sinapismet̄. q̄ tñ pus cū pāno aq̄ cal'a ifuso madefiat: aut medicamie vti volēs de balneo egrediat̄. ¶ Aliđ epithia. faria lupioꝝ ⁊ amigđ. amare ⁊ semē caul' sumāt̄. ⁊ ex his oib⁹ cū lacte ficulnee collectl epithia fiat. ¶ Aut fiat empl'ꝫ ex sapōe: ⁊ cū pūgere cepit lauet̄ loc⁹: ⁊ i ungat̄ ex ol'o amigdalio: postea vo itēꝝ vt pri⁹ sapo appoāt̄: vl' ex amōiaco dissoluto epithia fiat. aut mabdach: dissoluat̄ cū mucill'. fenugre. ⁊ epithiet̄. Oē āt epithia qđ ad neruos facit: ⁊ ad lētigies magnas ⁊ puas ⁊ ad pānū postq̄ patiens balneū exierit: aut loc⁹ cū pāno aq̄ cal'a ifuso mltotiēs humectat⁹ fuerit: donec rubeus fiat ⁊ subtilis faciēdū erit.

¶ De illis q̄ auferūt cicatrices vulneꝝ. CAP. XXIII.

Ulnerū cicatrices ex merdasengi cū ol'o roseo albificato epithimāde sūt atqꝫ anatis adipe. p epithiāte i eis vtēdū ē. Super q̄s ēt empl'm diaglō: vel de fermēto ponendum est. Eis quoqꝫ empl'm de pane similagis cum dactilis mixto factum: superponi debet.

¶ De illis q̄ auferūt ruborē in facie existētē. XXIIII.

Huic egritudini ꝯfert balneū ſepe ingredi: ꝛ aquā calidā facie ſua quotidie coopire: ꝛ in frōte flōiam facere: ſanguiſugaſqꝫ locis ſupponere: ꝛ loca pus fortiter fricare cū pāno donec ſanguis ab eis fluat: poſtea cū ſale ꝛ aceto: deinde cū vnguēto rubeo. qđ in cap. đ ſabapha noīauimꝰ: inungere. Huic quoqꝫ egritudini ꝯfert ſi loca ſapone epithimata ſic dimittāť. donec ſapo ſuctionē faciat. ꝛ poſtea cū aq̄ ca'la laueť. Qđ multis vicibꝰ fieri ꝯueniens eſt.

De illis q̄ auferūt viriditatē ex pcuſſione factā qn̄ in loco neqꝫ nocumentū remanet neqꝫ calor neqꝫ pus ꝛ eſt neceſſe vt viriditas illa reſoluatur. CAP. XXV.

Cum in loco neqꝫ vulnus neqꝫ calor vllo mō poſt pcuſſionē remāſerint: ꝛ fuerit neceſſariū viriditatē ibi exiſtētē remouere: loco folia caulis: vel rafani: vel mentaſtri viridis: ſupponanť: qđ duobꝰ alijs fortiꝰ exiſtit. Emplꝫ forte ad idē. Sumať arſenici citrini: lapidis kilkil ana ptes eq̄les thuris ps media: ex his oībꝰ tritis fiat epithima multis vicibꝰ. Et meliꝰ ē vt cū ſucco coriādri epithimeť. hoc enim eſt epithima vltimū. Aut fiat epithima ex ſolo arſenico citrino: vel cum amoniaco.

De illis que auferunt alguaſen. CAP. XXVI.

Locus cū melle anacardi epithimādus ē donec in loco fiat puſtula. Que poſtea curāda eſt. Aut fiat epithima ex vnguēto corroſiuo: qđ ī aduredo cal'i ferri vicē tenet ꝛ eſt ſcriptū in ca°. de medicis aduretibꝰ. Poſt hec aūt locꝰ cū nitro: ꝛ aq̄ ca'la lauādus eſt: ꝛ fricādꝰ: deiñ gūmi de botim cū melle diſſolutū loco ſupponať: qđ per tres ſic manēs dies nō diſſoluať: poſtea vō eo remoto locꝰ ſale optīe fricet: ac deiñ epithimeť ex medicamīe qđ pcuſſionis ſigna ac caſus delere diximꝰ. De hoc aūt epithimate decies in die locꝰ erit liniēdus: ita tñ ꝙ nihil de eo inde remoueať: ſꝫ vna eiꝰ pars alij ſupponať. Qđ poſtq̄ p tres dies ꝯtiuos fcm̄ fuerit: locꝰ cū nitro erit lauādus. Rurſus vō ad idē regimē redeūdū erit. Hoc. n. oīo deſtruit.

De illis q̄ delēt veſtigia variolaꝝ. CAP. XXVII.

Si ex variolis ſigna remāſerit nigra ꝛ cū faciei ſupficie fuerint eq̄lia: in coꝝ cura his erit vtēdū: qbꝰ ī cicatricū ex vulneribꝰ curatōe vſi fuimus cū ſinapiſmatibꝰ faciē albificātibꝰ. Qꝫ ſi loco ꝯcaua appuerit: corpꝰ ipīguare: ac renouare neceſſe erit. Et ſi nigra fuerit ꝛ ꝯcaua vtraqꝫ pdicta necīa erūt. De his pterea que variolaꝝ delēt ſigna: eſt balneo ꝛ ſinapiſmatibꝰ freq̄nter vti. Epithima validū ad ſigna variolaꝝ ꝛ puſtulaꝝ delēda. ℞. merdaſengi muraba: radices arūdinūꝫ ſiccas farinā ciceris oſſa vetuſta farinā rizi: ſemina melonū excorticata: ſemīa albē coſtū: hec oīa cū mucillaginibꝰ fenugreci: ꝛ ſeis lini. cōmiſceať: ꝛ ex eis facies ſinapiſmeť.

De pruritu ꝛ ſcabie ꝛ magnis puſtulis. CA. XXVIII.

Scabies ꝛ puſtule his valde accidunt: q cibaria ſanguinē corrumpētia freq̄nter edunt ſic̄ ſunt ſalita: vel ſulcita q̄ ſale cōdiunť: ꝛ taguebil ca'a: aut allia vel mel. ſiue vinū vetꝰ puꝝ bibūt eis quoqꝫ accīt: q ſepe laborāt ꝛ vigilāt ꝛ balneo nō ſepe vtunť. Quibꝰ ꝯfert pꝰ vti flōmia: ꝛ poſt potōe mirabolanoꝝ citrinoꝝ. ℥. ſumanť. i. ʒ. memireſin. ʒ. ij. epithimi ſene ſemis fumiterre. an̄. ʒ. ʒ. ſcis ſcariole: anthere polipodij abſinthij. an̄. ʒ. iij. oīa in tribꝰ libris aq̄ donec ad vnꝰ libre duas redeant ptes: coquāť excepto epithimo qđ in fine decoctōis tm̄ admiſcendū erit. Poſt hec oia manibꝰ fricata coleť. In quoꝝ colatura tereniabin. ℥. x. ponanť. Si aūt tereniabi nō heať. p eo zucarū roſatū vetus ponať que multis bibať vicibus. Pillule ad pruritū valētes ꝛ ſcabiē. ℞. aloes mirabo. citrioꝝ an̄. ℥. i. ſcamonee roſaꝝ rubeaꝝ. an̄. ʒ. q̄rtā ptē. Fiāt ex eis pillule: q̄ꝝ potio ſit doſis vna. Que multis ſumēde ſūt vicibus. Poſtq̄ aūt corpꝰ flōmia ac vētris ſolōne euātū fuerit: potio iſta quotidie erit dāda. ℞. pruna damaſcena. xv. tamaridoꝝ a ſemibꝰ mūdatoꝝ zuchari al. an̄. ℥. x. Sꝫ iſta due ptes libre aq̄ bulientis fundanť ꝛ p nocte vnā dimiſſa fricenť: ꝛ colenť: ꝛ in potu ſumanť. Si aūt coq̄nť fortius opabunť. Iſtis q̄ꝫ q̄nq̄ addunť ſene: ꝛ fumꝰ terre: ex qbꝰ q̄tidie. ʒ. iij. ſūt bibēde. Electuariū ad ſcabiē ꝛ pruritū valēs. ℞. mirab. citrioꝝ ptē vnā: ſene fumi terre. an̄. ptē mediā: ſucci abſinthij q̄tū ad eoꝝ ſufficit ꝯſpſionē. Aliquotiēs aūt addiť huic medicine: abſinthij: q̄tū q̄rta pars mirabolanoꝝ ꝛ ꝯficiunť oia cū melle: ꝛ ſumiť ex ea q̄tidie: q̄tū ē auellane magnitudo. Cōfert pterea prurituī ſicco in aq̄ ca'a balneari: ꝛ corpꝰ in balneo ex aceto: ꝛ oleo roſeo: ꝛ ſucco apij ꝯfricare. Serū q̄ꝫ cū mirabolanis ꝛ zucharo in potu ſumere auxiliať. Si aūt ex frequēti corporis euōne remediū nō ſubſequať egroto q̄tidie in māe ꝛ in ſero poſt ſol'occaſuꝫ: triticū fractū coctū cū multa aq̄ ꝛ zucharo albo in potu eſt tribuēdū. Lac q̄ꝫ vaccinū acetoſum potare dꝫ. Qui aūt ſcabiē patiť ꝛ pruritūꝫ: ab oīre ſalſa: ac dulci: ꝛ acuta abſtinere dꝫ. Holera aūt frīda et res acetoſas: ꝛ leues carnes edere dꝫ: vinū q̄ꝫ ſi bibat: mltā ſit mixtū aq̄. Epithima ſcabie ſicce ꝯferēs. ℞. baurach coſti. ſal'ꝯdiſi. an̄. ʒ. i. ſigie. ʒ. 7. aceti ꝛ olei roſei qđ ſufficit ad ħ vt corpus ex eo in balneo epithimari poſſit. Qđ poſtq̄ linitū fuerit maneat ſic: ꝛ poſtea laueť. Epithima ad ſcabiē humidā. ℞. argētū viuū extinctū: cathimiā argēti: oleādrū ꝯdiſi alchali merdaſengi. Ex his cū aceto ꝛ oleo roſeo mixtis: fiat epithima: ꝛ p totam noctē ſic maneāt. In mane vō balneū igrediať patiēs: ꝛ cū aceto ꝛ vīnē viridi fricet: poſtea aūt cūꝫ aq̄ laueť ca'a. Et his geſtis aqua frīda ſup ipm̄ fundať: ꝛ oleo iūnctꝰ roſeo egrediať. Scabiei q̄ꝫ vetuſte mltū auxiliať p vnāquāqꝫ triū dierūꝫ ſumere aloes pōdus vnīꝰ aurei. Qđ iteꝝ tribꝰ itermiſſis diebꝰ ē faciēdū. Qꝫ ſi ex hoc excoriatio euenerit: curāda erit: hec. n. ſcabiem deſtruit ꝛ pruritū. Epithima ad ſcabiē: qđ bonū exp̄s ꝛ validū: neqꝫ ampullas facit: neqꝫ aduſtionē. ℞. merdaſengi attramēti citrīni: pōdera equalia: hec per hebdomadam vnā ad ſolem frequenter cum aceto teranť: ꝛ poſtea reponantur ex quibus cum neceſſe fuerit fiat epithima.

De ſare vel ſafre. CA. XXIX.

Quando hec accidit paſſio ſāguinē minue. Et ſi vēter mollis fuerit da ſucꝰ cū ḡnatoꝝ muzoꝝ. Si aūt ſiccꝰ fuerit vēter: da potōes q̄ pdcē ſūt: ꝛ mitte patiētē q̄tidie ī aquā ca'aꝫ ter. ꝛ da ei cibaria q̄ rcipiūt acetū ꝛ oleū ꝛ amigdalinū oleū: tafeā q̄ꝫ cū oleo amigdalino: atqꝫ charis: ꝛ muſos ei dabis ꝛ his ſilīa: huic pterea egritudini cōfert lac acetoſū: ꝛ auxiliať trociſcꝰ de ſpodio: vl' trociſcꝰ de cāfora cū ſucco ḡnatoꝝ. Qꝫ ſi hec paſſio pmaria fuerit ſolue vētrē ex apozimate mirab. citri. ꝛ ſi cūꝫ ħ fortē patiať aduſtionē: terať granatū cū cortice ſuo: ꝛ exp̄mēdo exhať ſuccus ī q̄ ꝫuchaꝝ al. pōať ꝛ ad bibēdū tribuať. Huic pterea egritudini ꝯfert ſumere ſeꝝ: ꝛ potare cūꝫ iulep: ſc. portulace atqꝫ pſilij. an̄. ʒ. iij. ꝛ cibarijs vti que cum aceto ꝛ ſumach fiunt: ꝛ ſumere ptiſanā: ꝛ lac acetoſum.

De albaſaf. CAP. XXX.

Deſudatio n̄ egrediť: niſi ex ſudori mltitudīe. cui ī frīdis morari domibꝰ: ꝛ aq̄ frida ꝛ dl'ci lauari. locaqꝫ ī qbꝰ deſudatio oriri ſolet: ex aq̄ frīda: ꝛ roſea: ꝛ ol'o inūgi remediū affert. Huic pterea egritudini ꝯfert: poſtq̄ exorta fuerit: cū croco ortulāo: ꝛ vēis celidōie ꝛ aceto ꝛ oleo roſ. epithimari. Alchāna q̄ꝫ ꝛ ſal ſumāť ꝛ cūꝫ aceto miſceať. ex qbꝰ loca ī balneo epithieť. qđ dōec vna ptrāſeat hora ſic dittať. pꝰea vō laueť. ꝛ ſic cū furꝰ. fricet.

❡De impetigine. CAP. XXXI.

I impetigo quasi incipiens fuerit: neqȝ in carnis ꝓfundo fuerit fixa: sanari poterit si cum adipe galline: vel anatis: vel cum cera: ꝛ oleo: aut dragag. vel prunoꝝ gũmi aut oleo de frumento: vel cũ butiro cocto vel crudo fricet̃. ꝛ cum hoc ẽt dulcis aqua tepida sup eã fundat̃: atqȝ a cibis qui coleraꝫ generãt nigram abstineat qui patit̃. ❡Or si iam carnis ꝓfunditatẽ occupauit: ꝛ in ea asperitas ꝛ cortex apparent. Corpꝰ cum floia ꝛ apozimate de epithimo: ac sero cum epithimo: necnõ ex his oĩbꝰ que iam in scabiei caplo diximꝰ: ꝛ ĩ meliꝰ caplo dicturi sumus: euacuari ꝯuenit. ❡Sanguisuge ꝑterea loco sunt superponẽde. Qui post ipsaꝝ suctioneꝫ aqua cal'a lauandus est ꝛ premendus. Sanguisuge aũt multis vicibꝰ ꝑdicto mõ sunt adhibende: qd eo vsqȝ fiat: donec qcquid ibi est supfluitatis: sugendo penitꝰ remoueat̃. Et post hec epithimata de sahapha locis ĩponant̃. Que si non sufficerint: locus tãdiu fortiter fricet̃: donec sanguis ab eo fluat. Et deinde acuti medicamĩs puluis desup spargat̃. Quod eo vsqȝ fiat: donec caro sana ꝛ rubea appeat. Postea vero curet̃ cũ vnguẽto dõec sanet̃. ❡De his aũt que impetiginem auferũt: est fricatio que fit cũ citri acetositate: ꝛ amoniaco ꝛ aceto: vel cũ masbacumia mixta cũ aceto: ꝛ epithimata: aut cũ mugad ꝛ aceto. ❡Oleũ aũt de tritico ĩcipiẽti valet impetigini. Qd hoc modo fit: triticũ mũdũ sumat̃ ꝛ in pixide vitrea vndiqȝ ex argilla inuoluta ponat̃. Cuiꝰ os cuꝫ pila ex filis eris facta opilet̃: que in ꝑdicto pixidis collo ꝯstringat̃: ne frumẽtũ ex pixide exire pmittat cũ eiꝰ caput inferius versum fuerit. Postea sumat̃ testa in qua ignẽ hoĩes tenere ꝯsueuerũt: in cuius medio sit foramen per qd pixidis ꝑdicte caput ĩferius versum trãsducat̃. Et postea circa ipꝫ ac sup stercꝰ vaccinũ siccũ ponat̃: ĩ q̃ ignis paulatiꝫ accedat̃. Sub foramine vo qd ẽ in testa: aliquod vas mittat̃ in quo qd ex tritico fluit: recipiat̃. Ex quo impetigo epithimari ꝯuenit. Est.n. hoc mirabile ĩ ipsiꝰ curatione.

❡De morphea alba. CAP. XXXII.

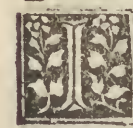
Morphee albe ꝯfert ex seitaragi indi ꝛ semine raffani: ꝛ rubea ac cõdisi: ꝛ sinapi: tritis: ꝛ cũ forti aceto mixtis ad solem fricari. ❡Aut cepa que vocat̃ bulbus sumat̃ ꝛ ad solẽ multotiẽs quotidie ex ea fricet̃. Que si nõ suffecerint trifere minoris due sumant̃. ʒ. atqȝ turbit pulueris pigre. añ. ʒ. i. collogntide pars quarta. ʒ. i. hoc singulis mẽsibꝰ: ter vel quater in potu est sumẽdũ. Alijs aũt diebus qbꝰ non vtet̃ hoc medicamĩe: pondus triũ. ʒ. trifere solius ꝯtinuo sumat. Et eo vtat̃ regimĩe qd in caplo eorum que canitiem tardant nominauimus.

❡De morphea nigra. CAP. XXXIII.

Ui morphea patit̃ nigrã: flõmãdus est: eiusqȝ venter cũ epithimo multotiẽs soluẽdus. Post hec aũt ex semine raffani: ꝛ cõdisi: ꝛ semine eruce: ꝛ aceto locus epithimet̃. Ipse vo qui patit̃: balneũ ingrediatur frequenter: ꝛ cibis humectatiuis vtat̃: ꝛ custodiat̃ cum regimine melancoliam patientium.

❡De albaras. CAP. XXXIIII.

In albaras curatione eodẽ vtenduꝫ regimine: quo et in morphee albe cura vtit̃ quis. Uomitus ꝑterea frequenter dãdus est: atqȝ cibaria desiccantia tribuenda: ꝛ eo est vtẽdũ regimĩe qd canitieꝫ tardat. ❡Et ordinatim ꝑparet̃ ad electuariũ de anacardis sumẽdũ: ꝛ isto vtat̃ epithimate. ℞. seitaragi indi: kebikegi stafisagrie: vẽtriũ cãtaridaꝝ. añ. ptes equales. Oĩa hec cum aqua in qua rubea sit cocta misceat̃: et ex his postqȝ locus cũ bulbo fortiter fricatus fuerit: fiat sup euꝫ epithima. ❡Huic ꝑterea egritudini: ꝯfert epithimari ex nigri serpẽtis sanguĩe. Est.n. nigri serpentis ꝓprietas hoc opari. ❡Or si locus in quo hec appet egritudo puus fuerit: igne erit ꝯburẽdus. Postea tãdiu medicandus: donec adustio remoueat̃. ❡Aut cum succo anacardi eo vsqȝ fricandus: quoad ibi vesica fiat: ꝛ caro vbi est albaras corrodat̃: deinde vo curãdus erit locus: donec sanet̃. Uel tingẽdus erit locus cum his que rubeum efficiunt colorem aut nigruꝫ. ❡Tinctura que locũ albaras ad corporis reducit colorẽ Aloxãthus: mirrba: fex vini: macra rubea: alumen sumantur: ꝛ ex istis tãdiu multis fricet̃ vicibꝰ: donec patiens angustiet̃. Hoc.n. locũ tingit: ꝛ eius tinctura viginti pmanet diebus. ❡Or si hec egritudo loca in qbꝰ vẽtose solẽt mitti ĩuaserit: sanguis pꝰus ex eis cũ vẽtosis erit extrahẽdus: ꝛ post ipsaruꝫ remotionem locus ex merdasengi albificato epithimandus: Aut ex rubea ꝛ aceto epithimet̃. Aut post sanguis extractionẽ ventosa amarici hñs succuꝫ apponat̃ loco ꝛ diu ibi stare pmittat̃: vel loco post vẽtosaꝝ ablationem: epithima ex rubea: ꝛ seitaragi indi mixtis cum aqua in qua brazil fuerit coctũ apponat̃. Si aũt huius egritudinis maxima quãtitas locũ occupauerit vẽtosarum ventosis postpositis frequens facienda e st flobotomia.

❡De lepra. CA. XXXV.

I huic egritudini statim subueniatur ex quo ĩcipit: vt sanet̃ vel repmatur possibile est. Sed postqȝ mẽbra vulnerauerit: ac eorũ corrũpit figuras: fortasse non sanabit̃. Cum igit̃ oculoꝝ albedo obfuscari visa fuerit: voxqȝ raucescere ĩceperit: sudor quoqȝ fuerit fetidissimꝰ ꝛ facies vt vter inflata apparuerit cum forti rubedine: ꝛ nodi qdã in ea fieri ceperint pili quoqȝ supcilioꝝ subtilian̄t succurrẽdũ ei erit. ❡Erit igit̃ egro ĩ pncipio subueniẽdũ cuꝫ sanguĩs extractione ex vena purpurea dextri brachij postea ꝑ aliquot dies quiescere pmittat̃: atqȝ in his quibꝰ quiescit diebus cũ carne arietina vl'edina nutriat̃. Uinũ quoqȝ clarũ ꝛ bene redolẽs ac multũ tẽperatũ bibat: ꝛ in balneo quotidie ponat̃. ❡Post hec autẽ de brachio sinistro flõmet̃: ꝛ per aliquot dies quiescere dimittat̃: ꝛ vt diximus nutriat̃. Deĩceps vo apozima de epithimo multotiens ei tribuat̃. Inter quas lꝫ vna aliã sequat̃: quiescẽdũ tamẽ est. ❡Patiẽs ꝑterea cibis alat̃ humectatiuis: atqȝ in balneo quotidie ponat̃. Et a labore ꝛ vigilijs necnõ ab omnibꝰ cibis a quibꝰ melancoliã patiẽtes abstinere precipimus custodiat̃. ❡Serum quoqȝ cũ zucharo: frequẽter est dandũ. Ipse etiã tal'r est regẽdus: vt ille qui sui corporis humectationẽ adipisci desiderat. ❡Est ẽt ĩ balneo cũ farina ciceris ꝛ fabaꝝ: atqȝ cum baurach ꝛ vsnen fricãdꝰ: ꝛ aqua tepida freq̃enter infundendus. ❡Post hec autẽ ex oleo de semine cucurbitaꝝ: ꝛ violato inungendus: ꝛ sic egrediat̃ balneũ. Cũ ãt hec egritudo alicui fortiter adheserit: ꝛ in eo q̃si fixa mãserit cũ viperaꝝ carne medicandꝰ erit. Eius vero corpꝰ qui hac vtit̃ medicina inflat̃: atqȝ ꝑ aliquot dies absqȝ sensu manet. Sed eiꝰ postea excoriatur corpꝰ ꝛ egredit̃ de sub loco excoriato caro tenera: ꝛ sic ab infirmitate patiens curat̃: sicut ex antiquoꝝ nonimꝰ recitatiõe: quã verã esse credimus: ac sicut ẽt ĩ hoc nr̃o tpe nõ ꝓcul ꝯtingit. Retulit.n. mihi quidã se quãdã curasse mulierẽ cum istis medicinis: quã lepra iã vehementer inuaserat: ꝛ sanata est. ❡Curatio lepre cum viperis. Uipere sumant̃ montane de locis in quibus neqȝ palus est: neqȝ lutũ: ꝛ eaꝝ capita atqȝ caude abscindant̃: ꝛ quicqd in ventribus est eyciat̃: ꝛ lauent̃: deinde ĩ olla noua ponant̃: ĩ q̃ sal ꝛ anetũ ꝛ galanga ꝛ piper ꝛ aqua: ꝛ parũ olei mittenda sunt. Que tãdiu sunt coquẽde: donec tota caro dissoluat̃. His aũt gestis patiẽs ius illud bibat: ꝛ carnem comedat.

Et si scotomiam passus fuerit: ⁊ ceciderit: iam sufficit ei. Qđ si non acciderit: idē iterum ei dādū erit qđ taꝫ diu faciēdū est: donec infletur. Cū .n. inflari ceperit ac scotomiaꝫ pati: iam tunc sufficit ei. ¶ Ego q̃ꝫ adolescēti medicatus fui: in cui⁹ facie nodi iam fieri incipiebāt. Cui succurrere incepi cū flobotomia: ⁊ vētris solutōe ex apozimate epithimi: ⁊ ex pillulis q̄ colerā expellūt nigrā: cuꝫ quoqꝫ balneū atqꝫ tinam frequēter ingredi feci: ⁊ cibaria humectatiōem faciētia dedi. Postea v̄o getem per aliquot dies ei adhibui nutriēdo eū cibis bonū ꝓstātibus nutrimētum. Post getē v̄o ad vētrē soluēdū redy. Qđ totiēs feci: donec plusqꝫ quadragesies in gnqꝫ mēsiū: ⁊ pauco ꝝ dieruꝫ spatio ventrē solui: Quib⁹ peractis pili q̄ ceciderāt renasci ceperūt: facies ⁊ color meliorari: oculiqꝫ clarescere: ⁊ fuit integre sanitati propinquus. Ex hinc aūt qꝛ a nobis recessit regimē quo eū cōseruabam⁹: ꝑtermissuꝫ fuit. P⁹ sex v̄o mēses: inueni eū iā penit⁹ sanū. Qui mihi retulit se eo vsū fuisse regimine dum foras erat quo a me regi ꝯsueuerat: hoc excepto qđ medicinā ventris solutiuaꝫ preter serū nō sumpsit.

¶ De Ficubus. CAP. XXXVI.

Veruce remouent̄ si ex folys mirti multotiēs fortiter fricent̄. ¶ Aut si cū folys capparis viridib⁹ vel aceto fricate fuerint. ¶ Uel si ex emplo̓ qđ exituras apit: ut i suo dicem⁹ caplo̓: epithimenť: aut scarificent̄ ⁊ cum dessfregil cal'i ꝯfricent̄: que q̄deꝫ sunt medicamina acuta: fricatio quoqꝫ ex sale ⁊ aceto in die m̄ltotiēs facta ꝯfert. ¶ Aut fiat epithima cū carmesich ⁊ aceto: aut fricent̄ multotiēs cū aceto. Ipsuꝫ eniꝫ eas radicitus euellit ¶ Uel fricentur ex xilocaractis recētibus de romania. ¶ Uerruce āt multas habētes radices: scarificari ꝯuenit totas radices: ⁊ ea q̄ circa ipsas sunt loca: ⁊ sup scarificationis loca puluerē acuti medicaminis spargere: qđ tā diu faciēdū est: donec tota corrodat̄ ⁊ denigretur. Post hec aūt butiꝝ desuper ponat̄: donec qđ denigratū ē auferat̄ Quib⁹ ita peractis: ad idē multotiēs est reuertēdū: vna vice ponēdo butiꝝ: ⁊ alia medicamē acutū. Postquā āt penitus corrosa fuerint: loc⁹ cū his que carnē creant: erit medicādus: Si aūt verrucaꝝ multitudo in corpore exorta fuerit: patientē frequenter flobotoma: ⁊ eius ventrem cū his que in caplo̓ de melācolia noiabim⁹: solue. Ipsum qꝫ cū cibis ⁊ balneo interi dū ista agis: humecta. Et i ei⁹ curatōe vtere eis q̄b⁹ in lepre sanatōe vti consueuisti.

¶ De his q̄ palpebraꝝ gn̄ant pilos. CAP. XXXVII

Collirium qđ palpebraruꝫ gn̄at pilos ⁊ spissos facit. ℞. ossiū mirobalanoꝝ cōbustoꝝ. ʒ. ß. fumi thuris. ʒ. iiy. spice inde: carpobalsami. ana. ʒ. iy. lapidis azuli. ʒ. x. Ex his oibus fac colliriū in quo radi⁹ immissus: quotidie inter palpebras trahat̄. ¶ Palpebris ꝑterea q̄nqꝫ accidit alopitia: q̄ hoc mō ē curāda: radius multotiēs in die in succo cepe intinct⁹ ꝑ palpebras trahatur: ⁊ subsequēter colliriū imittat̄: ⁊ ex aliquo epithimatum: que nominauimus ibi epithima fiat.

¶ De pediculis in palpebris exn̄tib⁹. CA. XXXVIII.

Palpebre in primis ab eis mūdificētur: deinde cū aqua ⁊ sale lauent̄. Postea v̄o alumē iameni teratur: ex quo cum radio palpebris imittatur. Qꝛ si in palpebris pediculorum fuerit multitudo: facies super aquam calidā sepe ponatur: ⁊ palpebre a pediculis mūdificētur: atqꝫ ipsis de istis sisef immittatur. ℞. terre argēti viui: arsenici rubei: stafisagrie. ana. partes equales: gūmi quartā vnius partis: fiāt ex eis sief. Ex quibus cū necesse fuerit in aqua aliqđ resoluatur: in qua radius madefactus per extremitatem palpebraꝝ: ⁊ pilorum radi-ces trahatur: cum subtilitate ⁊ cautela maxima. Quo facto palpebre diu sunt tenēde: ne oculum tāgāt.

¶ De Ordeolo CAP. XXXIX.

Quando in oculo fuerit ordeoluꝫ .i. apostema longum ordeo simile: vl' panico: precipe patiēti vt in mane frequenter balneet̄: ⁊ vt abstieat a cena: ⁊ ne dormiat vētre repleto. Que si nō suffecerint: superpone ei parum de vnguēto qđ vocatur diaquilon: qđ in caplo̓ de scrofulis noiabimus. Aut cerā solue: ⁊ radium in ipsa calida intinctū: sup ip̄m trahe: vel micas panis cū aqua misce donec fiat massa: ⁊ desuper pone: vel cū sigia inunge. Patiens quoqꝫ vt predictū est: balneū frequēter īgrediatur: ⁊ super aquam calidam faciem teneat.

¶ De Sesse existente i oculo. CAP. XL.

Oportet aliquem post dormitōem oculos aperire nō valētē: frequenter balneū ingredi: ⁊ aquā cal'aꝫ cū oleo super caput fundere: faciēqꝫ vapori aque cal'e supponere: atqꝫ oculos cū pāno aqua calida infuso embrocare. Ouū preterea ac oleū rosēū mixta cū adipe galine resoluta: ⁊ colata simul cōquassentur: ⁊ palpebris in hora dormiendi supponantur: aut scariola cōtūsa cuꝫ oleo violato desuper mittatur.

¶ De Oculis foras preminētib⁹. CAP. XLI.

Si ex vomitu ꝓcedēti aut ex m̄lto conamine: aut ex clamore: vel ex ꝑcussione: vel ex his similibus oculi foras ꝓminuerint: statim in eadē hora fiat flobotomia: ⁊ venter fortiter soluat̄: atqꝫ oculi ex aloe: ⁊ litio: ⁊ acatia: ⁊ succo tarataith epithimēt̄ ac reprimāt̄: ⁊ in loco repressionis rotula parua de colla ponat̄: ⁊ stringat̄ desup: ⁊ patiēs supinus iaceat: ⁊ a strenutatione ⁊ a vomitu sibi caueat. In ore quoqꝫ teneat aliquid qđ flegma eyciat: ⁊ gargarismū faciat: ac cibaria minuat ⁊ vinū n̄llo mō bibat

¶ De Fetore narium. CAP. XLII.

Si in narib⁹ mal⁹ fuerit odor alumīs mirre: calcanthi: gallie ꝑtes sumāt̄ eq̄les Hec oīa terātur: quibus ita pactis patiens vinū ꝑ nares sugat multis vicibus odoriferū: ac deinde de ꝓdicto medicamine ī nares īsuffletur: vel liciniū in eo intinctum ponatur in nares.

¶ Aliud medicamē. ℞. calami aromatici: semīnū vesrin: seminis rose. gariofil'. ana. ʒ. i. galaruꝫ mirre. ana. ʒ. ß. musci quātū pōderat vnū granum ordei: terantur omnia ⁊ medicentur cum eis nares.

¶ Medicamen aliud. Spice inde: gallie: gariofil'. ana. ʒ. i. coquantur oīa in tribus libris vini bene olētis. Qđ per nares sugatur: ⁊ ex eo gargarismus fiat: liciniūqꝫ in eo positum naribus immittatur.

¶ De Fetore oris. CAP. XLIII.

Dens si in ore corruptus fuerit: aut in gingiuis putrefactio a q̄bus malus estimat̄ odor ꝓcedere extrahe dētē. Gigiuas āt corruptas cura cū calidicō .i. trocisco de arsenico fcō ad ꝯcauitatē ⁊ nos iaꝫ noiabimus. ¶ Qꝛ si a palato ī os humor malū h̄ns saporē descēderit ip̄mqꝫ eger sensu ꝑceperit: egrū quotidie gargarizare facias sirupū acetosū cū sinapi. ¶ Postea v̄o in eadem die fac gargarismū ex vino in q̄ gariofili ⁊ gallia: ⁊ spica inda ⁊ cipi cocti fuerint. ¶ Si aūt cū fetore oris: nullū fuerit ꝓdictoꝝ q̄ noiauim⁹: fac patiētē vomere: postquā res salsas: ⁊ sinapiꝫ: ⁊ siclas comederit: ⁊ bibere idromel. Et da ei de pigra doses multas: frequētes: ⁊ custodi euꝫ a cibis vnctuosis ⁊ crossis: ⁊ n̄ comedat nisi frixa: ⁊ ea q̄ i patella coquūt̄. Panē q̄ꝫ i almuri de romania ītinctū edat: ⁊ ex

eo ieiunus bibat. Ante etiam q̃ comedat: ex rebite ⁊ senecthu aliquãtulũ comedat. Uinũ ẽt quo vtitur ciperũ: ⁊ spicã: ac gariofil. parũ habeat ãmixtos. Atq̃ de pillul' istis sumat: q̃rum descriptio. ℞. gallie: gariofil. cinami: nucis muscate: cipi: spice: corticũ citri: xiloaloes. ana partes eq̃les: musci: vicesima vni⁹ partis. Ex his oĩbus cũ vino bñ redolẽte mixtl fiãt pillule ad cicerl magnitudinẽ: ex qb⁹ q̃tidie i mane: tres sumant̃. 3. q̃s eger parũ masticet ac traiciat succũ. ℂ Medicamẽ ꝓbatũ ad malum oris odorẽ valde ꝯferẽs: qd ẽt oĩbus alis meli⁹ existit: ẽ apiũ frequẽter comedere. Est. n. medicamẽ hoc: ad h̃ fortissimũ. ℂ Aliud viridis mirti sũmitas accipiat̃ ⁊ sil'cuz passulis eiusdẽ quãtitatis cui⁹ ipsa ẽ a qb⁹ semina sint eiecta terat̃ ex qbus i nucis silitudinẽ magdaleones formẽtur: quoꝝ vn⁹ in mane: ⁊ alius in hora dormiẽdi sumat̃.

ℂ Dentifriciũ qd os bñ redolere facit. ℞. spice ciperi: rose: foliȷ gallie: corticũ citri: gariofil. amomi: corticũ xiloaloes: masticis salis cõbusti: mellis. ana. partes eq̃les: misceantur ⁊ ex eis dentes fricentur.

ℂ De his q̃ occl'tãt odorẽ vini ac repmũt. CA. XLIIII

Si ciperi post vinũ masticẽtur: ei⁹ reprimũt odorẽ. Et si cubebe cum eis fuerint ãmixte: forti⁹ opabũt̃. ℂ Aliõ medicamẽ: cipi: cubebe: zedoaria: masticẽt̃: ⁊ cuz eis dẽtes fricent̃. De his quoq̃ que vini repmũt odorẽ ẽ post ei⁹ haustũ edere: ⁊ ꝑpie res acetosas: vt sũt sinapi: ⁊ cepe aceto cõditi: ⁊ acetum bibere: ⁊ masticare coriandrum.

ℂ De his qui occultant fetorem alliorum ⁊ ceparum ⁊ pororum. CAP. XLV.

Caseus in parua frusta incisus i oleo frigat̃ onfacino: qui gariofili pulue rẽ hñs aspsũ p⁹ supradictoꝝ esũ cõedat̃. Aut coriãdrũ siue recẽs sit: siue siccũ: post ipz fortiter masticet̃: ac de ei⁹ succo: paꝝ traiciat̃. Aut fabe vel lẽtes assate comedantur. ℂ Aut masticetur ruta: ⁊ ex ea parũ edatur. Est. n. eius ꝓprietas h⁹ odorẽ fortiter remouere. ℂ Aut zedoaria masticet̃: ⁊ ex ea parum traiciat̃. ℂ Aut sũmitas alaulaich masticet̃. Post cui⁹ masticatõez paꝝ vini odoriferi i potu sumat̃. ℂ Aut mẽta masticetur: siue mẽtastrũ: ⁊ post ipsa paꝝ aceti sumat̃.

ℂ De illis que prohibent fluxum saliue currentez ab ore apud somnum. CAP. XLVI

Cui hoc infestatur: scariolã recentem cũ sale ieiun⁹ multis comedat diebus: azuech quoq̃ ac gargarisinũ frequenter faciat. Et triferã minorẽ quotidie bibat: frequẽtiq̃ vtat̃ vomitu. Hic. n. eo pẽit⁹ remouet̃.

ℂ Huic p̃terea egritudini: aquã calãz i mane bibere: ⁊ almuri de romania: ⁊ vinũ coctũ i potu sumer̃: ⁊ triticũ fractũ: ⁊ assatũ sine liquore aliquo comedere cõfert: circa noctẽ quoq̃ edere tortellas cum almuri nabati confert.

ℂ De his que abstergunt dentes ⁊ destruunt albasa vel cõcauitates. CAP. XLVII.

Dentifricium qd dentes abstergit: ⁊ ꝯcauitatem remouet. Sal gẽma: ⁊ spuma maris terant̃: ⁊ ex eis dẽtes fricẽtur. Cõgruũt. n. ℂ Aliud cipi: alkali: salis gẽme: spume maris: partes sumat̃ equales: ⁊ ex eis tritis dentes fricentur.

ℂ Aliud testarum vrceorum viridium: vitri de siria alkali: partes accepte equales: optime terãtur ⁊ ex eis soli fricentur dentes: sed gingiuarum caro ab eis bene custodiatur. Dentes quoq̃ concauari prohibentur: si singulis diebus cum oleo inungantur.

ℂ De his q̃ ꝓhibẽt corrosionẽ dẽtiũ fieri. C. XLVIII

Roca dentium corrosa: mastice repleantur ⁊ alumine: vel dentes qui iam corrodi inceperũt: eodẽ muniant̃ medicamĩe atq̃ cũ pipe ⁊ cipis tritis fricẽt̃: vl' galle cipssi: ⁊ teste: ⁊ fruct⁹ tamarisci sumant̃: ⁊ terãt̃: ⁊ fiat ex eis dẽtifriciũ. Qꝫ si corrosio magna fuerit: multosq̃ inuaserit dẽtes: vẽter a colera rubea multotiẽs ẽ purgãdus: ⁊ cibaria q̃ humectãt tribuẽda: atq̃ ab acrimõys ⁊ salsis abstinẽdũ: ac eo est vtẽdũ regimĩe: quo qui corporis vult adipisci crossitiem: vti consueuit.

ℂ De illis q̃ ꝓhibẽt dẽtes cõmotos cadere. C. XLIX.

Balaustie. alumen: gallia: acathia: ypoqstidos terãt̃: ⁊ ex eis dẽtium motoꝝ radices fricent̃. ℂ Mirobalanoꝝ q̃z citrinoꝝ: gallaꝝ: emblicoꝝ: aluminis ptes sumant̃ eq̃les ⁊ trite cũ aceto misceãt̃: ⁊ fiãt ex eis trocisci: ⁊ cũ necesse fuerit: motoꝝ dentiuz radices ex eis fricẽt̃. Qꝫ si fortiter moueant̃: moti cũ sanis aurea catenula ligentur.

ℂ De Superfluitate auriũ purganda. CAP. L.

Cum hora affuerit dormiẽdi: oleũ tepidũ auri i fundat̃: ⁊ i mãe q patit̃: balneũ ĩgrediat̃ ⁊ sup lat⁹ in q̃ ẽ auris mũdãda iaceat: ⁊ aurẽ solio balnei ꝓpinquaz faciat: eãq̃ ibi teneat: dõec ab ea egrediat̃ qcqd exire poterit: ⁊ postea qd remãsit cũ radio cotũ iuolutũ hñte expellat̃. ℂ Aliud acetũ ⁊ baurach auri inyciãt ibiq̃ postquã paꝝ remãserint: expellãt̃. Qꝫ postea i balneo multotiẽs fieri ꝯuenit: atq̃ auris i aliq̃ hora s̃r aque calẽ vaporẽ ẽ tenẽda. Post h̃ auris cũ radio inuoluto ex coto: iteri⁹ ẽ abstergẽda. ℂ Est ẽt obseruãdũ: vt balneuz sepe igrediat̃: ⁊ prohibeatur ne istud multum fiat.

ℂ De Illis q̃ auferũt fetorẽ ascelaꝝ. CAP. LI.

Litharqiꝝ albificatũ sumat̃ ⁊ cũ aqua ro. i q̃ sit cãphora ꝯspgat̃: ex qb⁹ trocisci fcĩ supi⁹ ⁊ iferi⁹ rosis tegãt̃: ⁊ sic maneãt donec desiccet̃ postea reponant̃: ⁊ ex eis cũ necesse fuerit medicamen fiat. ℂ Aut tuthia cũ aq̃ ⁊ sale lauata: cuz aq̃ ro. ⁊ cãphora ꝯficiat̃: ⁊ vtat̃ ea cũ necesse fuerit. ℂ Aut rosaꝝ rub. libra. i. gallie: spice: cipi: mirre aluminis ana. ʒ. i. sumat̃ ⁊ ex eis cũ aqua ro. trocisci i formẽt̃: ex qb⁹ cũ nec̃e fuerit: epithima fiat.

ℂ De Illis q̃ ꝓhibẽt sudorẽ pedũ. CAP. LII.

Si pedes cum alumine in aqua resoluto fricentur: aut cum folys cipressi: vel cum folys tamari aut cum aqua mirti: expresse remouebitur sudor.

ℂ De Illis que sudorem toti⁹ corporis bene redolere faciunt. CA. LIII.

Nardorum capita cõedãt̃ ⁊ iunipi sem̃ q̃tidie in potu sumat̃: aut cassia lignea. Corp⁹ q̃z cũ trociscis de rosis q̃s i capl'o d̃ ascellaꝝ fetore noiauimus atq̃ cum bũch fricet̃. Uinũ ẽt bibat aq̃tũ. ipz. n. bonuz facit odorẽ. Et de apio comedat. ℂ De Diminutione fetoris vrine ⁊ egestionis. CA. LIIII.

Vinũ bñ redolẽs ẽ bibẽdũ: ⁊ iunipi semẽ i horis fridis cõcẽdẽdũ ac cassia lignea edẽda. Lib⁹ q̃z q̃ vtit̃ cĩnamomi: ac galãge mĩ'tũ i se hẽat. Fenugrecũ vo vl' asã siue ãiudẽ: ⁊ oua atq̃ erucã: nec non allia: ⁊ cepas: ⁊ poros: ⁊ sinapi: ac istirgar: nullo mõ comedat: ⁊ caueat sibi a fastidio.

ℂ De Custodia corpis mortui ne fetcat ⁊ ne cito putrefiat. CA. LV.

Ex collogntida ⁊ baurach rubeo fiat suppositoriũ: ⁊ i ipsi⁹ ano ponat̃ capite iferius

ex̄ire:⁊ fortiter moueat̄:postea ip̄z statuant rectū eiusq̄
vētrē p̄mat̄:donec suppositoriū egrediat̄.postea d̄ eodē
aliud iter̄ suppositoriuȝ fiat.Qd tādiu faciendū ē:donec
totū sterc⁹ qd̄ ē ī vētre egrediat̄.❡Et his gestis:aloes:⁊
mirra:⁊ achatia:⁊ ramich:⁊ cāphora sumāt̄ ⁊ ex his oīb⁹
ī aq̄ ro.resolutis suppositoriū factū p̄ anū imittat̄:deide
an⁹ coto ī hac iuoluto medicīa opilet̄:⁊ postquā ī accto ⁊
aq̄ ro.fuerit resoluta oēs ei⁹ iūcture inūgāt̄:postquā pa/
rū salis eis fuerit āmixtū.❡Narib⁹ q̄ȝ ei⁹ argētū viuuȝ
pur̄ inyciat̄.Et deiceps oīa ei⁹ foramina:cū h̄ qd̄ dixim⁹
ꝯstringāt̄:⁊ odiat̄ ip̄ȝ cū aloe:mirra:⁊ gallia:⁊ alumine:⁊
sale eq̄li mēsura susceptis.❡Qis p̄terea mortu⁹q̄ super
suā iacet faciē vētrē nō hēbit iflatū.Et cū ī ei⁹ narib⁹ ar/
gētū ponet̄ viuū cerebr̄ ipsi⁹ nō defluet.❡De his q̄ȝ q̄
cadauer putrefieri nō p̄mittūt:est vt cū alkitrā liniatur.

❡De illis que p̄hibēt ne pueror̄ testiculis ⁊ puellarum mamillis p̄peret magnitudo. CAP. LVI.

Ciminū terat̄:⁊ ex eo aqua ꝯspso empla
strū fiat qd̄ desup cū pāno lineo
ī aceto ⁊ aq̄ īfuso strigat̄:neq̄ vsq̄ ad dies tres
dissoluat̄. Quib⁹ trāsactis cepe albilily terat̄
⁊ ex eis cū aceto ⁊ aq̄ mixtis:fiat empl'm desu
p:⁊ liget̄:⁊ p tres sic manēs dies nō dissoluat̄. Qd aliqb⁹
vicib⁹ ī mēse fieri ꝯuenit.❡Duos p̄terea lapides deme
sen īsil'cū aq̄ ⁊ aceto fricari ꝯuenit:⁊ ex eo qd̄ ab eis resol
uit̄:testiculi ac mamille epitimēt̄:hoc nāq̄ eos cōseruat.
❡Aut alumē cū oleo roseo terat̄:⁊ mamille ex eo q̄tidie
inungant̄:durabit.n.ear̄ puitas diu:pp hoc medicamē.
❡Aut sumāt̄ boli:gallar̄ viridiū tritar̄:ana.ptes eq̄les
ex qb⁹ cū melle ꝯspsis epithima fiat.Qd postquā p diez:
vnū sic māserit:cū aq̄ lauet̄ frida.Et istd̄ ī mēse plurib⁹
fiat vicib⁹:puitas.n.lōgo pdurabit tp̄e.❡De his ēt q̄ te
sticulos ꝯseruāt:neq̄ crescere p̄mittūt:ē vt sumant̄ chi/
molee ⁊ ceruse ptes eq̄les:ex qb⁹cū succo iusqami ⁊ oleo
mirtino ꝯspsis:epithima fiat.Hoc.n.neq̄ testiculos cre/
scere:nec pilos ī femore nasci permittit.

❡De illis q̄ accidūt ī vnguib⁹ de feditate. CA.LVII.

Vngues si iteri⁹ curuati fuerit p tres di/
es ex adipe empl'm sup se hēre
debēt:deinde soluant̄.Qui si postquā ab eis
empl'ȝ solutū fuerit ac sepatū:molles iuenian
tur:fricādi erūt donec sint eq̄les.Et si necesse
fuerit:ad hoc idē erit redeūdū donec eq̄les fiāt.❡Qd si
ī vnguib⁹ cū ptib⁹ q̄ vt ī tinea excorticāt̄ gibbositas fue
rit cū aceto:⁊ asragi:⁊ sale:⁊ fece aceti:epithima fiat:vl' fi
at empl'm ex sq̄lla:⁊ oleo sisamino.❡Ungues aūt q̄ fin/
dūt̄:⁊ ptes scisas ex se emittūt h̄ntiū ex vētrib⁹colera ni
gra ē educēda:atq̄ corpa humectāda:ungues ēt cū cera
⁊ oleo ac adipe ⁊ medulla mollificādi.❡Pro citrinita/
te vo q̄ vnguib⁹ accidit epithima ex semīe eruce:⁊ aceto
multotiēs est faciēdū.❡Sȝ si pūcta alba ī eis apparue/
rit cū pice liq̄da epithimādi mlt̄otiēs erūt.Ungues p̄te/
rea q valde turpes sūt:cū sūmo studio ⁊ labore sūt curā/
di cū his q̄ ī cura cuiusq̄ supioris egritudinis dixim⁹:do
nec mollescāt ⁊ cadāt.Et postquā hoc factū fuerit:quod
nasci īcipiet māu nll'o mō tāgat̄:ne aliq̄ ei accidat tortio

❡De scissuris faciei labior̄ ⁊ manuū. CAP.LVIII

Samātur cera citrina:oleū roseū ysop⁹
cerotes adeps anatis colat⁹:
amilum dragg.mucillago seminis citonior̄:⁊
ex eis h̄ mō vnguētū ꝯficiat̄:cera:oleū:adeps
dissoluāt̄:qb⁹ alia addāt̄:⁊ in mortario tādiu
moueātur:donec ī vnū trāseāt corp⁹.Et fiat ex eis frica/
tio post quā fricatōȝ patiēs balneū igrediat̄.Et postquā
loc⁹ fissus mollificat⁹ fuerit:dragg.tritū ī moduȝ collirij
sup eū spargat̄:⁊ deinde lauet̄.❡Medicamē ad labior̄
fissuras.Si fissure magne fuerit:terant̄ galle cū melle:⁊
fiat ex eis epithima:vel ex fecib⁹ olei ⁊ terbentina ⁊ adi/
pe anatis simul cōmixtis:epithima fiat.❡Aut galle vt
colliriū trite terbentine in oleo dissolute ammisceant̄:⁊
fiat ex eis epithima:❡Uel fiat epithima ex terbētina:⁊
mastice:⁊ ysopo ceroto:⁊ melle.Si aūt fissurā habuerint
labia q̄ cū ab aliq̄ re tāgit̄ lesionē affert:pāniculus oui ī/
terior ei annectat̄.

❡De tumore ⁊ pruritu q̄ accidūt ī digitis ī autūno ⁊ ī hyeme. CAP. LIX

Super digitos aqua salsa calefacta: fūdē/
da ē.❡Ipsi q̄ȝ ī aq̄ in qua sicla co
cta fuerit:mittēdi sunt:vel sunt inungendi ex
oleo de ben vel ex alijs oleis his similibus.
Qd si istud magnum fuerit: empl'm ex sale:⁊
ex ficubus tritis ⁊ oleo:vel ex cepis:vel ex vino fiat.

❡De his q̄ igrossāt corp⁹ vl' ipiguāt. CAP. LX.

Qui corporis crossitiē adipisci desiderat ci/
bis vnctuosis ac dulcib⁹ ⁊ q multū nu/
triūt frequēter vtat̄:sicut ē triticū coctū:⁊ pul
tes sorbiles ⁊ dure ⁊ ab acetosis:⁊ salsis ⁊ acu/
tis nisi p sapore cibi:⁊ vt appetit⁹ melioret̄ oī
no abstineat.❡Dormitiōe q̄ȝ ⁊ qete in domib⁹ fridis ⁊
humidis frequēter vtat̄.❡Cōuenit p̄terea post cibum
balneari:⁊ oleo p⁹us inūgi:ac postea aquā tepidā sup cor/
pus p̄ycere.Est ēt ei p̄cipiēdū:vt an̄ cibū subtili vtendo
deambulatōe:diu moueat̄:atq̄ a motu veloci abstineat.
lect⁹ p̄terea ei⁹ sit mollis:⁊ ioci:atq̄ gaudia semp corā eo
assistāt.❡Et corp⁹ ēt an̄ cibū donec aliquātulū incipiat
rubere:fricet̄:ac ī die bis comedat:⁊ post p̄mā comestio/
nē:balneū igrediat̄.❡Uinū q̄ȝ q̄ vtit̄:rubeū sit ⁊ crossū
⁊ nouū ac dulce.❡Ex granis ēt q̄ ipinguāt:sūt triticuȝ:⁊
rizi ac fabe.Triticū ēt coctū cū lacte nutrimētū generat
multū ⁊ spissū.Jus p̄terea ex micis panis similaginei sic
ci:⁊ farina fabar̄:⁊ rizi:⁊ lac:⁊ habatha:qn̄ cū zucharo co
medit̄. ⁊ caseus recēs:⁊ fruct⁹ quor̄ nuclei tm̄ comedū
tur cū zucharo:vt amigdale:⁊ auellāe:⁊ fistici:⁊ lac:⁊ vue
recētes dulces oīa hec corp⁹ ipinguāt.❡De his itideȝ q̄
corp⁹ crossū faciunt:sūt caro arietia:⁊ gallie:⁊ oua assata:
⁊ iudeb ⁊ meliche:⁊ frani:⁊ taphea de paucis taguebil:⁊
vino semp vti ac iocis ⁊ gaudijs semp assistere:⁊ floboto
miā ac vētris solutōeȝ raro facere:⁊ nō frequēter balnea
ri:nec coire:neq̄ laborare nec sub sole morari:nec vigila
re.Famē q̄ȝ atq̄ sitim par̄ pati: corp⁹ icrossare faciunt.
❡Medicamē ad ipinguādū bonū.Semina cucurbitar̄
excorticata optime terant̄:⁊ cū lacte vaccio ꝯspgāt̄:⁊ fi
ant ex eis trocisci subtiles:ex qb⁹ d̄siccat] ī mane vna su
mat̄ vncia:⁊ trita cū lacte ⁊ zucharo trayciat̄.❡Sorbi
tiūcule ēt ex simila ⁊ cicere ⁊ fabis:⁊ rizi:⁊ lacte:⁊ butiro
⁊ ex tortell'fiāt ⁊ bibāt̄.❡Sorbitiūcula q̄ ipinguāt.Fa
rina rizi:⁊ fabar̄:⁊ ciceris:ac tortellar̄:⁊ amigdale excor
ticate sumāt̄.Ex qb⁹sorbitiūcule cū lacte ⁊ zucharo fiāt:
⁊ postquā ex eis q̄tidie sumpserit:balneū ingrediat̄:a q̄
cū exierit:nutrimēto alat̄ sibi p̄prio.❡Impiguās ꝯgru
um.Amigdale excorticate:⁊ auellane:⁊ albi papauer] se
mē:⁊ gnū viride:⁊ butir̄ vaccinū.⁊ zuchar̄ sumāt̄.Oia
vo hec butiro puncta:cū zucharo dissoluto ꝯspgāt̄ ex q
bus ī mane ⁊ circa noctē aliqd edat̄.❡Suppositoriū ī/
piguatinū.Caput arietinū pingue:⁊ bn̄ mūdificatū suma
tur:ac bn̄ terat̄:cui media libra caude:⁊ due libre lactis:
⁊ tritici ac rizi ⁊ ciceris vniuscuiusq̄:ana q̄rta ps vni⁹ li
bre addāt̄:qb⁹ tm̄ aque āmisceat̄:vt ex ea coopiri possit:
⁊ sic coquāt̄ vsq̄ ad diuȝ dissolutōeȝ:⁊ postea ex aq̄ cola/
ta tres vncie:⁊ piguedinis due vncie:⁊ olei ro.atq̄ olei d̄
nucib⁹ ana.ʒ.i.sumāt̄ ex qb⁹ in nocte postq̄ assellauerit:
suppositoriū fiat:qd̄ ī vētre tota nocte tenēdo dormiat:
h̄ q̄ȝ p quinq̄ noctes ī mēse fiat.Qd ēt meli⁹ erit:si pl⁹ fiat

¶ De his q̄z q̄ corp⁹ ipīguāt:est res comedere humidas. Quod etiā squama ferri operaṫ:ꝛ nos in sequētibus ī capitulo de stomacho nominabimus hoc.

¶ De his que macꝝ efficiūt corp⁹. CAP. LXI.

SI quis corp⁹ macꝝ efficere voluerit cibaria multū nutriētia dimittat carnē q̄z atq̧ vinū ꝛ lac:nec nō oīa dulcia negligat. ꝑlūmū āt ī sui nutrimīto:holerib⁹ vtatur:ꝛ maxīe comedat salsa:ꝛ acuta: ꝛ acetosa ꝛ larga vētris vtaṫ solutōe:vrinā q̄z atq̧ sudorē ꝓuocet: ꝛ labore ac multo motu vtaṫ ꝛ veloci añq̧ comedat.

¶ In balneo ēt diu moreṫ nec statī post balneū comedat s̄z aliqñ diu añ comestionē moreṫ:ꝛ ēt dormiat sic: ꝛ disponat se ad comedendum semel in die multūq̧ vigilet.

¶ Uinū q̄z vet⁹ ꝛ subtile bibat.Et ad vltimū regimie vtatur ɔ̄rio ei qd̄ ꝑdixim⁹. ¶ De his q̄z q̄ corp⁹ macrescere faciūt:ē tri ferā minorē sepe sumeṫ ꝛ electuaria cal'a vrīe ꝓuocatiua:sicut diatrion pipeon:ꝛ diaciminū:atq̧ post eoꝝ receptōez tādiu anteq̧ comedat morari donec appetit⁹ q irritat⁹ fuerat repmaṫ:ꝛ extinguaṫ. ¶ Famē ꝑterea atq̧ sitim pati:ꝛ i balneo sudare ꝛ medicias maciē faciētes sumere:ꝛ dormire i lecto duro:ꝛ morari sub sole atq̧ ī māsionib⁹ cal'is. ¶ Medicamē macꝝ efficiēs corpus. ℞.ameos:seminis apy semis feniculi:rute:cimini oīum ana ptes eq̄les:sāsuci sicci:baurach:ana q̄rtā vni⁹ ptis blacte ptes duas.pulurizētur:de q̄rum puluere trayciat q̄tidie eo vtēs pōd⁹ aurei vni⁹:hoc.n.medicamē vehemēter desiccat corp⁹. ¶ De his q̄z q̄ fortiter desiccāt:est sumere calcāthū.Qd̄ tñ timorosū ē. ¶ Medicamē corpus desiccās. ℞.trifere minoris.ʒ.iy.pulueris pigre:turbit ana.ʒ.i.sumaṫ medicina h̄ quaq̧ hebdomada semel.

¶ De his que augent sperma ꝛ que valent ad erectionē virge. CAP. LXII.

ELectuariūm ō nucleis fructuū. ℞. amigdalaꝝ auellanarū nucis indice:pineaꝝ enucleataꝝ: granorū kilkil:granoꝝ zeilē:grani viridis:oīuz ptes eq̄les.zinziberis pipis lōgi:seminis peonie: ana tertia ptis: penitb.ex zucharo tñ ex q̄ tēpari possint.Sumaṫ ex eo i mane q̄tidie:ad oui magnitudinē ꝛ ī sero tātūdē. ¶ Electuariū de seminib⁹ qd̄ auget spma. ℞.seminis baucie:seminis napoꝝ cepaꝝ:ac rafani:ꝛ spargi:atq̧ seminis alfasfasa:ꝛ eruce seminis pineaꝝ:medulle iterioris:granoruz kilkil:granoꝝ zeilē:tuderi lingue auis: secacul:behen albi ꝛ rubei:satirion:costi dulcis:zinziberis macro piperis: nasturty oīuz ana teraṫ:ꝛ cū melle ɔficiaṫ.Ex q̄ triuz.ʒ. pōd⁹.cū.ℨ.i.lactis statim mulcti ꝛ penitb sumaṫ. ¶ Pulmētū q̄z ex carne arietina cū cicere fracto ac cepis factū hñs subtilē puluerē cinami:ꝛ galāge comedat. Añq̧ ēt ꝑdictū electuariū cū vino nouo ꝛ cal'o ē sumendum.

¶ Medicamē calefactis ac corpa hñtib⁹ sicca ɔferēs. ℞ lactis vaccini statim mulcti lib.y.i q̄.ʒ.y.tereniabin granati ponaṫ:ꝛ coquaṫ vsq̧ ad mellis spissitudinē:atq̧ q̄tidie ex eo i ieiunio.xx.ʒ.sumanṫ q̄si sorbēdo:post cui⁹ austū pisces recētes i veru vl' sup prunas assati comedanṫ Qui ꝛ cal'i cū cepis sūt edēdi:atq̧ vinū crossuz ꝛ mediocriter aq̄tū:post eos ē bibedū. ¶ Unguētū virgā erigēs Sumaṫ oleū de lilio:ꝛ ponaṫ i eo euforby pipis sinapis nitri:oīuz ana.ʒ.i.musci:sexta ps.ʒ.i.Et ex h̄ vnguēto renes ꝛ dorsū:ꝛ spondiles:ꝛ sumē:ꝛ femur:ac virga:ꝛ oīa q̄ sūt i circuitu ipsi⁹ inūgaṫ. ¶ Cortex etiā pinee ꝛ cipi:atq̧ anetū i vino coquēda sūt:ꝛ pān⁹ in eo infusus:in anum ē mittendus. ¶ Medicamen ex quo virga cito erigitur. Ex asa cum melle mixta:vnius aurei pondus cū.ℨ.i.vini per duas horas anteq̧ comedat edatur.

¶ De his q̄ calefaciūt vuluā. CAP. LXIII.

SUmatur cordumeni:ꝛ exteri⁹ abrasuz teraṫ.De puluere cui⁹:i oleo sambacino tñ mittatur:ex q̄ ispissari possit:ꝛ mittaṫ ī vuluā. ¶ Medicamē ɔferēs ad fridītatē vulue ꝛ humiditatē:cordumeni: ꝛ pipꝛ cipi:ꝛ bellirici:in vino coquātur in quo pānus madefactus vulue subyciatur.

¶ De illis que augēt delectationē ī coitu. CA. LXIIII

QUi hoc asseq desiderat cubebe ieiunus masticet:aut piretꝛ:aut cuz asē ʒ.i.olei sābacini.ʒ.x.ɔmisceat ꝛ p aliquot dies sic manere pmittat.Et postea ex h̄ vnguento virgā inūgat:ꝛ mulieris crura vehemēter eleuet:ꝛ sup ipsā crura sua strigat.Sic.n.opando:vterq̧ valde delectabiṫ. ¶ Aliud. ℞.piretri:zinziberis:cinamomi ptes eq̄les:h̄ trita cū aq̄ q̄ paꝝ gumi dissolutū fuerit cōspgāṫ:ꝛ fiāt ex eis trocisci pui:q in ore teneanṫ: ꝛ postq̧ resoluti fuerint cū saliua:cocūdum est cū muliere.

¶ De sanatōe illi⁹ q ī fine coit⁹ ilico egerit. CA. LXV

OPortet eos añ q̧ coeant egerere.Ea vo eis dāda sūt: q̄ vētrē ɔstringūt.Acathie ꝑterea atq̧ aramich:ꝛ thuris:ac balaustie:ꝛ gūmi arabici:oīuz ptes sumāṫ eq̄les:ex qb⁹ ossis dactili similitudo fcā ano i hora cocūdi subyciaṫ. In alys vo horis oleū de neridē supponatur:ꝛ ex eo inungatur.

¶ De illi⁹ sanatōe q ex nimio coitu ōbilitaṫ. C.LXVI.

HI aqua frida sūt lauādi: ꝛ ex aq̄ carnis nutriēdi paꝝ ēt vini bñ odorifeꝛi ꝛ clari bibāt:barbā ꝑterea ac faciē: ꝛ totum caput ex eis liniāt:q̄ bñ redolēt.Pānosq̧ ꝛ totū corp⁹: cū odoriferis suffumigēt.Quiescāt:ꝛ in lecto iaceant valde molli. ¶ De illis q̄ diminuūt sperma ꝛ virge erectionē. CAP. LXVII.

DE his q̄ spma ꝛ virge erectōez minuūt ē acetosa:ꝛ stiptica comedere:vt est acetū ꝛ vue acerbe succ⁹ ꝛ ribes ꝛ his similia: ꝛ olera frida:vt lactuca ꝛ porl'aca:ꝛ his sil'ia. ¶ De his q̄z q̄ erectōz minuūt:sūt ea q̄ vētositatl sūt dissolutiua sic ruta:agn⁹ cast⁹:mētastꝛ ciminū ꝛ ameos. ¶ Medicamē virge erectōez minuēs. ℞. seminis agni casti.ʒ.x.folioꝝ mentastri:rute sicce:cimini cipi: balaustie:ana.ʒ.y.Ex hoꝝ puluere i mane:ꝛ circa nocteꝫ trayciaṫ. ¶ Medicamen aliud qñ cal'itas fuerit cā. ℞. seminis lactuce semis portulace:ana.ʒ.x.psily:semis coriādri sicci:ana.ʒ.iy.balaustie:nenufare: ana.ʒ.y.Ex his oīb⁹ simul cōmixtis.ʒ.iy.cū quāta.ʒ.i.cāphore:p aliq̄t dies sumanṫ:ꝛ cibis vtantur stipticis:ꝛ acetosis.

¶ De ill'q̄ igrossāt virgā. CAP. LXVIII

MUltotiens in die tādiu fricanda ē:donec rubea fiat:ꝛ postea aq̄ cal'a sup eā fūdēda:ꝛ exīde cū cera in oleo violato resoluta epithimāda. ¶ Aut fricēṫ:ꝛ cū lacte ouino ī die decies vngaṫ. ¶ Aut epithimeṫ ex lūbricis terrestrib⁹ desiccatis:ꝛ cū oleo sambacino tritis. ¶ Aut frustū vtris:ī q̄ remāsit pix calefiat:ꝛ cū eo fricēṫ virga:ꝛ iuisceṫ ei:ꝛ dū cal'in fuerit:sup ipsā teneatur.Cū aūt īfridatū fuerit:remoueaṫ:hoc ī die multotiens ē faciēdū. ¶ Aliud medicamē. ℞. sulphuris citrini: pipis:ana ptes eq̄les hec trita cribelleṫ cū orali ꝛ ex eis cū melle puro cōmixtis fiat epithima: quod post q̧ per horā vnā sic māserit:laueṫ cū aq̄ cal'a. ¶ Aut sumaṫ seminis alcoti nuclei:ꝛ triti triconizēṫ:ꝛ cū lacte statī mulcto cōmisceāṫ:ex qb⁹ virga añq̧ mulieri cōmisceaṫ: fricēṫ:augnētaṫ.n.Sigs āt ꝑdicto regimie frequēter vsus fuerit ī nālē trāsibit magnitudinē atq̧ sic remanebit.

¶ De his q̄ ꝯstringunt vuluā. CAP. LXIX.

Gallie .ʒ.ij. gariofilo.ʒ.i.musci.ʒ.sexta ps: sumāt̄:⁊ trita oīa ī vnā vini.ʒ.mittā tur:ī q̊ pān⁹ madefact⁹ ī vuluā mittat̄. ¶ Aliō qō corruptā q̄si virginē reddit. ℞.gallaꝝ aluminis:squināti folioꝝ lilij cipi:ana ptes eq̄les hec oīa ī aq̄ coquāt̄:de q̄ mulier ī vuluā multotiēs mittat. Cū antē vulua multū stricta fuerit:atqꝫ vir vt coeat ad mulierē accesserit:parua ps ītestini sanguīe colūbe ipleat̄:⁊ vulue anq̄ꝫ vir ad eaꝫ accedat īmittat̄. Postquā enī ad eā accesserit:⁊ cū ea coire cepit:findet̄ intestinum ⁊ sanguis fluere incipiet.

¶ De illis q̄ auferūt humiditatē ī vulua. CA.LXX.

Antimonij aluminis iameni: ptes sumātur eq̄les:⁊ trite tritonizent̄:⁊ sic subyciāt̄. ¶ Aut salgēma: ⁊ alumē trita subycianē:⁊ lauet̄ mulieris vulua cū aq̄ ī qua galle ⁊ glandiū cupule:⁊ balaustie:cocte fuerint. ¶ Aut pineaꝝ cortices:⁊ alumē:⁊ cipi ī vino coquāt̄ ī q̊ pān⁹ madefact⁹ vulue īmittat̄:⁊ ibi teneatur.

¶ De his q̄ calefaciūt vuluā. C.LXXI.

Ordumeni excorticatum sumat̄:⁊ terat̄:⁊ ꝓyciat̄ ex eo ī oleo sābacino tādiu:donec inspissetur:⁊ supponatur.

¶ De his q̄ valēt ad ip̄regnādū. CAP. LXXII.

AD hoc valet vt vir ⁊ mulier nō coeāt nisi post lōgū tp̄s:⁊ vt nō sint ebrij ⁊ vt vir cū muliere ludat tādiu:donec eā videat desiderare coitū:qō in oculis mulieris atqꝫ anhelitu cognosci pōt. Et fit coit⁹ post mēstruoꝝ purgatōez. Qui postq̄ꝫ cū ea coire cepit: ipsius vehemēter eleuet crura:⁊ sit tūc mulieris caput īferi⁹ mersum:atqꝫ vir a sp̄matis emissione abstineat: donec sciat mlīerē suū iplesse desideriū. Et tūc ip̄e semē fūdat. Mulier v̊o post diu iaceat:hoc aūt statiꝫ post balneū fieri cōuenit. Opꝫ tñ vt ante q̄ꝫ hoc fiat:mulier medicinas sibi subyciat calās. ¶ Pessariū ad ip̄regnādū valēs. ℞.sigiā castoreū galbanū:oppoponacū:carpobalsamū: semē bē: costū:spicā indam:bdelliū. Ex his oīb⁹ tritis ⁊ cū vino cōmixtis:glādis fiat silr̄itudo:q̄ in vuluā missa:ꝑ multas noctes anq̄ꝫ coeat:quatuor teneatur horis.

¶ De illis q̄ ꝓhibēt ip̄regnari. CAP. LXXIII.

SI mulier post coitū statiꝫ paꝝ alkitrā sibi subyciat:aut cū vir coire vult virge caput ex eo inūgat:nō fiet p̄gnatio. Qō ⁊ rute succ⁹ silr̄ opat̄:aut pip̄:si ex aliquo eoꝝ mulier sibi supponat: post q̄ꝫ coierit ¶ Mulier q̊ꝫ si pedes hn̄s aptos post coitū fortiter retro salierit:sp̄ma qō ꝯtinet̄ ī ea cadet. Uir ēt si coitū priusq̄ꝫ mulier expleuerit:nō ip̄regnabit̄ mulier. ¶ De his autē q̄ abortire faciūt:sūt medicine quas in caplŏ de partu facili noīabim⁹:⁊ pessarū ex alkitrā:aut succo rute: vel ex pulpa collogntide:vel arthanita:facere:aut succū rute bibere. ¶ De his etiā que fetū vehemēter expellūt:est q̊ti die p̄gnāti tribuere.ʒ.ij.de semine sauine decē dieb⁹ continuis:nisi p̊us febrē passa fuerit. Que si acciderit dimittēda est. Sana v̊o hoc frequēter sumat:donec in ei⁹ vrina atqꝫ sudore:seminis hebel odor sentiat̄. His preterea oībus q̄ in caplŏ de mēstruoꝝ ꝓuocatōe:ac de facili partu dixim⁹ vtēdū ē:aut electuariū de assa ei detur.

¶ Electuariū qō in aborsū faciēdo validū existit. ℞.seminis hebel.ʒ.c.mentastri sicci:folioꝝ rute:ana.ʒ.xx.rubee cordumeni:pulegij:ceruini:ana.ʒ.x. hec oīa pulueriza ta cū lacte ficuuꝫ:in modū electuarij ꝯficiant̄:ex quo ī mane ⁊ circa noctē ad magnitudinē vnius nabache sumat̄.

¶ De illis q̄ multū faciūt bibere. CAP. LXXIIII.

SI quis in potu multo vult vti vino:opꝫ vt ea die nō multo repleat̄ cibo: neqꝫ dulcia comedat. Tafeā aūt vnctuosam sorbeat:⁊ micas ī iure molles ⁊ vnctuosas comedat:carnēq̄ꝫ pinguedinē āmixtā hn̄tē tēperate edat:neqꝫ ea die ante comestionē laboret. Sꝫ statiꝫ post q̄ꝫ expergefactus fuerit: bibere incipiat:in stomacho ex precedētis diei cibo nō grauedinē habens.

¶ De his p̄terea q̄ ad potādū valde adiuuāt:est caro cuꝫ caulibus:⁊ cum canabit:⁊ cum lentibus. ¶ Post vinum quoqꝫ citri acetositatem:aut ribes:aut citonia:aut granata acetosa:vl' res acetosas:aut salsas sumere:maxime auxiliat̄. ¶ Medicamē qō ebrietatem detardat. ℞.caulium nabati semina:ciminū:amigdalas excorticatas: mentastrum salem:absinthium:rutam siccam:ameos ex his omnibus simul tritis.ʒ.ij.pondus cum aqua frigida a ieiunio sumat̄:si ille qui sumere dꝫ calorem non hꝫ. Qui si calorē patiatur:dimittat. ¶ Ad hoc p̄terea iuuamētum prestat:vt qui vult bibere amigdalas salitas:aut lētes salitas:aut oliuas sale ꝯditas:aut capares comedat.

¶ De his que cito inebriāt. CAP. LXXV.

MAndragore opij: seminis iusquiami nigri:oīum ana.ʒ. sumatur:nucis muscate.ʒ.ß.gallie:xiloaloes:ana.ʒ. tertia pars. Ex his oībus tritis:trocisci informētur. Quoꝝ vnus cum in vino dissolut⁹ fuerit:vehementer inebriabit. ¶ De his quoqꝫ que inebriant est:vt iusqamū nigrū:⁊ cortices mādragore in aqua donec rubea fiat coquātur:que postea vino commisceri dꝫ. ¶ Medicamē aliud leuius p̊mo. Aqua in qua scileꝫ cog̃t sumat̄:⁊ cū vino misceatur:vel aqua in qua vsnee: aut res mucillaginē habēs madefacta fuit:det̄. ¶ Aut vinū in quo xiloaloes madefactum fuit:tribuatur.

¶ Medicamen aliud qō valde est forte. ℞.mirre: sigie: opij:iusquiami oīum ana.sextam partem.ʒ.i.gallie gariofili ana tertiā.ʒ.i.hec trita cum vino mixta tribuantur.

¶ De his que cito alleuiant ebrietatem ⁊ ex quibus cito aufertur. CAP. LXXVI.

AQua ⁊ acetū multotiēs dāda sunt ei: aut aqua mixta cū lacte multum acetoso:vel cū sero acetoso tribuēda sunt. Acetum quoqꝫ ⁊ oleum roseum:super caput sunt fundenda:atqꝫ cāphora ⁊ aqua rosata:narib⁹ applicāde sunt:vt eas odoret. In stomacho quoqꝫ si aliqua pars vini remāserit:vt ipsam euomat est cogēdus. Manus p̄terea eius atqꝫ pedes:in aquā frigidā sunt mittēdi: ⁊ cū sale fricandi:ac bucelle panis in succo vue acerbe infuse sunt tribuēde:cum lentibus coctis. Caules etiaꝫ cocti atqꝫ canauit dandi sunt.

¶ De curatione ebrietatis. CAP. LXXVII.

OPortet crapulatū diu dormire:ac post q̄ꝫ euigilauerit balneum ingredi:vbi in loco sedeat temperato. Et post q̄ꝫ suꝑ ipsi⁹ caput aque tepide multitudo fusa fuerit:exeat:⁊ pullū cū succo vue acerbe: nec nō charis ⁊ hulem:atqꝫ his similia comedat:deinde alia vice dormiat. Et si capitis habuerit dolorē caput ex aceto cū oleo roseo mixto infundat. Et sint acetū ⁊ oleū roseuꝫ super niuem īfrigidata. Quib⁹ ita gestis:iteruꝫ dormiat. Si āt post hec crapule sanitas tardauerit parū vini cum multa aqua bibat. ¶ De his quoqꝫ q̄ crapulā remouent sunt multū loqui.⁊ lōgā suauiter incedere viā:⁊ oleū violatū:ac flores salicis:nec nō rosas:⁊ camphorā ⁊ aquam rosatā olfacere:atqꝫ aqua tepida caput infundere.

¶ Aliud,seminis scariole seminis caulis:berberis: mun-

dati a suis granis sumach: lentium excorticatarum: rosa ruz spody: ana .ʒ.x. sumātur ex qbus .ʒ.iij. cū sexta .ʒ.i. de cāphora ꝛ cū .ʒ.i. acetositatis citri decocte ad spissitudinē: aut cū succo mali granati acetosi: vel cū ribes sunt potāde. ¶ Aliud de semine coriādri sicci trito mixto cū zucharo albo eiusdē quātitatis: cui⁹ ips̄ ē quātū pōt tribus trayciat vicib⁹. Robub aūt q̄ ad crapule valent remotionē sūt rob de succo vue acerbe ꝛ rob de acetositate citri: ꝛ rob de ribes. ¶ Aliud aq̄ in q̄ sumach: ꝛ tamarindi: atq̄ pruna fuerint infusa: sumat̄: ꝛ cū succo acetositatꝭ citri eiusdē quātitatis misceat̄: qbus tm̄ zuchari quātū totū est addat̄. Que oīa vsq̄ ad spissitudinē sunt coquēda. Ex quibus postea q̄si sorbēdo aliquid est sumēdum.

¶ Cōpletus est tractatus quintus cum dei misericordia.

Tractatus. VI. 19. continens capitula.

pᵐ De cautela iter agētꝭ a calore: ꝛ auferēdo nocumēto qd̄ accidit ei ab ipso

2 De cautela dieꝝ caniculariū ꝛ succursu eoꝝ que ex eis accidūt.

3 De sedāda siti ꝛ expulsione nocumenti eius.

4 De r̄gimie coꝝ q̄ pgere volūt: dū magnū ē frigus.

5 De sanatiōe cōgelati a frigore.

6 De sincopi q̄ fit ex fame ꝛ eius sanatione.

7 De regimie extremitatū digitoꝝ pedū ꝛ manuū ne a frigore corrūpant̄: ꝛ succursu si icepta fuerit corruptio: ꝛ sanatiōe ei⁹ qd̄ fuerit corruptū.

8 De imobilitate ocliex niue

9 De adustione ꝛ dolore q̄ accidūt oculo ex frigore vel vento.

10 De sanatione debilitatis. ꝛ labore magni.

11 De preparatiōe corporis ad ambulādū ꝛ regimine cibi in itineribus.

12 De ablatione nocumēti ꝛ diuersitate aquaꝝ.

13 De mansionibus expeditionum.

14 De regimine mare intrātium.

15 De phibitione generationis pediculoꝝ ꝛ destructione eoꝝ qui generati sunt.

16 De illis q̄ phibēt soob. ne a frigore

17 De illis que phibēt fissuras q̄ fiūt i calcaneis.

18 De excoriatiōibus q̄ accidūt ex egtatōe vel calciamentis.

19 De casu ꝛ pcussiōe q̄ fiūt in capite: vel in alia parte corporis.

¶ De cautela iter agētis a calore ꝛ auferēdo nocumento qd̄ accidit ei ab ipso. CAP. I.

Oportet vt q̄ i magne calītatꝭ tpe iter agit: cibo nō sit r̄plet⁹ nз sit ebri⁹ nз ēt ea hora vinū biberit. Nō tm̄ sit inanit⁹: neq̄ a cibo vl' vino oīno vacu⁹ nisi fastidiū patiat̄. Qd̄ si passus fuerit: oīno ab itinere abstinere meli⁹ ē: atq̄ quiescere: ꝛ tādiu dormire: donec fastidiū remoueat̄. Qui si nō fuerit fastidit⁹: īmo appetitus i ipso aliq̄tulū viguerit: mediocriter cibo r̄ficiat̄: q̄ tm̄ paucitati attineat. ¶ Cibaria v̄o qbus vtit̄: frigida sint: atq̄ extinguētia: nec nō sitiз rep̄mētia: vt sunt alkaris: ꝛ albulem: ꝛ vue acerbe succ⁹: ꝛ acetū cū oleo: ꝛ bis sīlia. De his q̄ sunt frīda. Qd̄ si nullo mō comedere desiderauerit: calorē q̄ supfluū: atq̄ sitiз senserit: triticū fractū cuз multa aqua coctū cum zucharo ꝛ aqua frigida bibat. Post cui⁹ austū nō statiз eat: sed parūp moret̄: ꝛ precipue si multū aque biberit. Si .n. statim motus fuerit: cibus in stomacho existēs de vno latere ad alteꝝ trāsiens stomachū inflat: ac male digeritur. Si aūt ipsū ire necessitas coegerit: parūper bibat: ꝛ nunq̄ i aliqua hora fortiter icedat: oīaq̄ mēbra sua a sole custodiat: ꝛ p̄cipue caput: ꝛ quaз maxime si diu ambulare desiderauerit. Diu .n. cū fortis fuerit calor incedere: ꝛ iciunare: corporib⁹ macris plus: crossis v̄o minus nocet. Quedā tm̄ crossa reperiunt̄ corpora: qbus p̄dicta ꝯferunt. Nos aūt iam dixim⁹ in hoc nostro libro nō esse intētionem nostrā: oīa ista distinguere ac determinare. Oз .n. nos: hanc profundius tractare doctrinā. Unde ea que sepius accidere solent ꝯsideramus. Usus p̄terea i hoc: magnā cōtinet partē. Corpora nāq̄ calorē aut laborē vel famē: siue alia ꝯsueta fere assuefacta: in his fortiora: atq̄ magis tolerātia: inueniūt̄: a qbus etiā min⁹ ledunt̄ q̄ ea que is assueta non sunt. ¶ Post q̄ autē is qui iter agere inceperit: suū perfecerit iter: aliquantulū prius quiescere: ꝛ deinde in aqua tepida ꝛ dulci balneari oз: postq̄ fructus ac cibaria infrigidātia ꝛ humectantia comedere ꝛ i loco vētis exposito dormire vtile ei existit: ceitū ēt p̄termittat. ¶ Capitis aūt dolorē si senserit: cū aqua ro. ꝛ rodoleon ac aceto curet̄: atq̄ balneo aque sepius vtat̄. Cibaria ēt oīa qbus vtit̄: frigiditati ꝛ humiditati maxie attineant. Oleū p̄terea violatū: aut de cucurbite seminibus: aut de florib⁹ salicis factū olfaciat. Si autē nihil mali senserit: suū peragat iter. ¶ Oz si egritudo ei acciderit ab itinere tādiu suspēdatur donec qd̄ accidit sublatū credat̄. Si aūt morari non poterit: paulatim icedat se quāmaxime a sole custodiendo. ¶ Ante ēt quā icedere incipiat: ea q̄ vehemēter extiguūt bibat: sicut ordeū fractuз ꝛ coctū: mixtū cum zucharo ꝛ aqua ro. ac mucillaginem psily: aut iulep cū aqua ordei. Cū aūt geuerit cibo ꝛ fructibus ifrigidātibus ꝛ lacte si nōdū febris eū inuasit nutriat̄. Qua si lesus fuerit: nec lac: neq̄ butirū: neq̄ aliqd ex lacte factū attingere p̄sumat: nisi multū acetosuз fuerit. Lac .n. acetosum: ꝛ seres simplex: ꝛ masal: huic nō nocēt dispositioni. ¶ Febris v̄o si perdurauerit maiori i ea indigebit̄ sermone: q̄ ille quē in hoc libro explicare volumus. Est .n. in his necessari⁹ medic⁹ in talibus vsitatus q̄ eū regat. Nos quoq̄ de febriū curis quātū huic nostro pertinet libro: in suo si de⁹ voluerit dicemus loco.

¶ De cautela dierum canicularum ꝛ succursu eoruз que ex eis accidunt. CAP. II.

Cum in diebus canicularibus aliqs icedere cogitur mediocriter cibis r̄fici ex re vnctuosa oз: post quoꝝ acceptiōem a potu multe aque abstinere oз. ¶ Caput q̄з ac faciē pāno lineo subtili coopiat: quē patiēter ferat. Qd̄ si ipm̄ aliquo modo molestauerit: faciē a solis obuiatione vel vēti auertat atq̄ i aliā declinet partē si potuerit: aut quātū plus poterit eis se occultet. ¶ Os q̄з aqua semp abluat. quā non trayciat: nisi cū fuerit frigida. ¶ Calor āt si ei multū nocuerit caput semp sub pānis teneat. Oleūq̄ de cucurbitꝭ aut ꝺ dulcib⁹ amigdalis semp odoret: ꝛ ex eo paꝝ trayciat. Pectus quoq̄ atq̄ vētrem ante itineris inceptiōem: ex psily mucillagine: aut ex succo portulace cuз oleo de cucurbitis ꝛ albumine oui mixtis epithimet. Ramos etiā portulace si semper suxerit remediabitur: ꝛ quammaxime si ex eis cū lacte valde acetoso: ꝛ butiro coctis: aū q̄ eat comederit. Qd̄ si lac acetosū iueniri nō poterit: masal cū butiro vtatur: hic .n. cibus canicularium remouet nocumētū atq̄ sitim. Et si qs anteq̄ iter icipiat de oleo cucurbitaꝝ magnā sumpserit quātitatē: caniculariuз ab eo remouebit̄ nocumētum. ¶ De his etiam que ipsoꝝ in vltimo nocumētū remouent: ē vt cepe incise in lacte acetoso p diē vnam vel plus iacere permittantur. De quibus anteq̄ incedat comedat post quarum etiam acceptionē de lacte illo bibat. Qui postq̄ geuerit: n̄ statī aquā bibat sed ex ea os semper colluat: ꝛ ex frigida parumper trayciat. Post hec autem de his que infrigidant: quantum voluerit comedat: post quorum comestionem aquā paulatim bibat. Hoc enim regimine si quis vsus fuerit a siti preseruabitur pernitiosa si deus voluerit.

¶ De sedanda siti ꝛ expulsione nocumẽti ei⁹. CA. III.

Oportet quẽlibet sitiẽ in itinere timen/tem a cibi saturitate ante ꝙ̄ eat abstinere. Ex oleribus tñ infrigidãtib⁹: ac fri/gidis ꝛ acetosis parũ comedat. Aut ex sauich cum çuccaro ꝛ multa aqua frigidissima bibat. ¶ A rei võ salse vel dulcis: vel acris comestione abstine/at. ꝛ ꝓpe a piscibus tã recẽtib⁹ ꝙ̄ salsis: atq̃ salmuria con ditis: ꝛ oĩno ab oĩb⁹ hoꝝ spẽb⁹. Ipsi. n. sitis sunt effectiui. Et cauguamich: ꝛ gnã lactis q̃ salita vel acetosa cõdiunt̃ dimittat: ꝛ cappares ꝓpe ꝛ oliuas: q̃n sũt siti faciẽtes. Ce pe võ in aceto misse: ꝛ que eis assimilant̃ siti sedãt. Ipsũ etiã obseruare oꝫ: ne velociter ĩcedat: ſ; suauiter ꝛ cũ mo ra tñ. Uelox. n. incessus hoĩem frequẽter anhelare: ac ve hemẽter facit. Qđ in sitis ꝓuocatiõe oĩb⁹ deteri⁹ existit. ¶ A multa etiã locutiõe abstinere oꝫ. Multa. n. locutio sitim creat. Si aũt ipsũ loqui necesse fuerit: sũmissa vo ce quantoplus poĩe est loquat̃. Clamor. n. calorẽ ac sitim multã afferre cõsueuit. ¶ De his ꝑterea que sitim sedãt ꝛ diu remouẽt sunt lac valde acetosũ: ꝛ portulaca: ac lactu ca: ꝛ cucurbita ꝛ citroli: ꝛ melones nõ dulces: ꝛ pira valde humorosa: ꝛ paruꝫ stiptica: nõ multũ dulcia. poma quoq̃ ac mala granata: ꝛ que de fructibus acetosis sunt eis sĩlia ꝛ acetositas citri atq̃ vue acerbe succus: ꝛ ribes ꝛ pruna. Siqs. n. anteꝙ̄ eat comederit: nõ sitim patiet̃. ¶ De his quoq̃ que in ore tenta: in hora eũdi tẽperiẽ adducũt in si/tis ablatiõe: sũt pira sicca acetosa: cũ vnũ post vnũ sumit̃ ꝛ thamaridi: ꝛ granati acetosi grana: aut ex masal assidue parũper sumere: ꝛ in ore donec dissoluat̃ tenere. In hoc tñ nõ cõfert rekis: neq̃ sumach: neq̃ his sĩlia. ¶ Huic au tem lꝫ parũ: cõfert frustũ cristalli in ore tenere: ꝛ sadassa aut argẽtũ merũ tersũ. ¶ Labia ꝑterea fortiter stringe/re: atq̃ aerẽ nullo mõ per os attrahere cõfert: si ꝙ̄ maxi/me poterit hoc agere studuerit. ¶ Aliquam q̃ꝫ de reb⁹ frigidis odorẽ reddentibus: vna hora post aliã horã odo ret: atq̃ olea ĩfrigidãtia olfaciat. Uẽtri quoq̃ ex herbis frigidis emplastꝝ superponat: aut ipsum ex epithimati/bus que in canicularib⁹ nominata sũt: epithimet. Quod si aque habuerit paucitatẽ acetũ ei cõmisceat. Parua. n. quantitas eius tũc sumpta: vehemẽter sitim sedabit. Ea q̃ꝫ q̃ siti extinguũt edat: ꝛ ea que ipsam afferũt derelinq̃t ¶ Trocisci qui calorẽ extinguũt: ꝛ sitim sedãt: febribusq̃ acutis: ignitis in vltimo ꝯferũt si voluerit de⁹: ex qb⁹ an te ꝙ̄ eat: ꝛ etiã ĩ hora eũdi: aliquid in ore teneat. Ipsi. n. ꝛ sitim remouẽt: ꝛ ardorẽ extinguũt. ℞. citroli cucurbite: seminũ excorticatoꝝ partes equales: seminis lactuce se/minis portulace: cuiusq̃ ana partẽ mediam. succi liquiri tie puri: quartã vnius partis: terant̃ hec oĩa: ꝛ cum succo portulace aut psily mucillagine cõficiantur: ex qbus tro cisci parui ad lupinoꝝ similitudinẽ informentur: ex qui/bus dũ incedit: vnum post vnũ in ore teneat quẽ nõ ma/sticet: sed sinat donec paulatim dissoluatur. ꝛ qđ ex eo dis soluitur trayciat. Ante võ ꝙ̄ eat: vel cum per eos febrez acutam sedare voluerit pondus. ʒ. iij. ex eis bibat cũ rob alicuius fruct⁹ acetosi quos nominauimus. Si autem in pectore aliqua fuerit asperitas: ipsos cũ iulep vel sirupo violato bibat. Hi ꝑterea trocisci ardori vrine in vltimo: cõferunt. ¶ Cum autem aliquis in itinere sitim patitur vehementem: oportet ne statim aqua satietur cum eam inuenerit: ſ; os ex ea lõgo colluat spacio: ꝛ ex ea parũ tra yciat: in quam etiam suas mittat extremitates: faciemq̃ suam ex ea lauet: atq̃ in eam si voluerit ingrediatur neq̃ ex ea bibat nisi parum: de qua etiam minus ꝙ̄ poterit paulatim sorbendo vna vice post aliam sumat. Post hec autem ex cibis quos nominauim⁹ comedat ꝛ paula/tim in potu cum augumẽto ex aqua sumat: de qua tamẽ non satietur. Et quãto plus sitim diminutam esse sense rit: potum si voluerit augumentet donec satietur. Cum hoc. n. regimĩe a siti ꝑnitiosa: atq̃ a malis accidẽtib⁹ ipaꝫ comitantibus preseruari poterit.

¶ De regimine illorum qui volunt iter agere dum ma/gnum est frigus. CAP. IIII.

Quemadmodũ ex longo itinere in tpe mlti caloris: sic citas corpis: ꝛ ptisis: ac dolor capitis: necnõ fe bres ꝛ his sĩlia accidunt: ita ex itinere in tem/pore multe frigiditatis: alie eueniunt egritu/dines. Ex qbus sunt ꝯgelatio: ꝛ fames: ꝛ sincopis: atque apoplexia: ꝛ stupor ac exolutio: ꝛ alcuzegi: ꝛ extremitatũ putrefactio: ꝛ hoꝝ sĩlia. De tñ egritudines illis propere accidunt: qui ad eas naturaliter dispositi sunt: sicut illis forsitan quorum cõplexiones his repugnant egritudini/bus: atq̃ quorũ corpora frigori vehemẽti exponi consue ta sũt: huiusmõi nõ accidũt egritudĩes nisi raro: ꝛ cũ cã. s. frigoris vehemẽtissima. Nos q̃q̃ in illo dicem⁹ simile eius: quod in precedentibus diximus. ¶ Dicemus igit̃ ꝙ si quem in vehementis frigoris tẽpore incedere opor tuerit cibis prius repleri: atq̃ vini magnam bibere quã/titatem debet. Post quoꝝ acceptionẽ ab itinere aliquã/tisper abstineat dõec cibus calefiat: ꝛ motio que ĩ corpo/re facta fuit: sedet̃. ¶ Cibaria aũt quibus vtit̃: actuali/ter ac potentialiter simul calida sint. ¶ Q si frigus for/tissimum fuerit: atq̃ ipm statim post comestionẽ iter ĩci/pere necesse fuerit: vinum purum tepefactum bibat: aut vinum cui tantũ aq̃ calide ammixtum est: vt ex ea tepe/fieri possit. Uinum vero sit fortẽ: ꝛ subtile stipticitate ca/rens ꝛ acetositate. Faciẽ etiã subtili fortiter coopiat pan no: ꝛ ꝑcipue si sue faciei cõtrarius ꝑflauerit vent⁹ frigid⁹ ¶ Ab his aũt ille precipue custodiendus ẽ: qui in pectore aspitatẽ sentit: vel tussim patiatur: vel cui⁹ pulmo aut pe ctus debile ẽ. Hic enim si aerem attraxerit frigidum: ad tussim vel ad sanguinẽ spuendum velociter perueniet. ¶ Ex eis võ que in tempore vehementis frigoris ante in/cessum sumunt̃: sunt cibaria cũ nucibus ꝛ alys facta: ꝛ ce pis: ꝛ butiro. Et allys quidẽ ꝛ nucibus vehemẽter ꝓfici/endi ad hoc inest ꝓprietas. Totũ nãq̃ calefaciunt corp⁹ calorẽq̃ adeo augumentant innatũ: donec ꝑ totũ diffun datur corpus: ꝛ etiam multiplicetur in extremitatibus: nedũ in corporis medietate. ¶ Assa quoq̃ similiter opa tur: si vna. ʒ. ex ea cum fortis vini libra. i. vel cũ idromel le sumpta fuerit: pip itidẽ si ex eo in cibo multum ponat̃ vel cum idromelle bibatur: eiusdẽ est iuuamenti. Cepe ꝑ terea crude atq̃ porri: ꝛ tafea alba in qua multũ ponitur de taguebil: ad idẽ ꝯferũt. ¶ Hic aũt nõ statim post itie ris perfectionẽ ꝛ dimissionem ei⁹: ad ignez se calefacere nec balneum ingredi: neq̃ dormire oꝫ. Sꝫ ꝑ horam vnã locũ calidũ ĩ q̃ sit ignis a lõge circũeat: deinde võ igni se/cũdũ gradus paulatim appropiquare incipiat ordinẽ ob seruãdo. ¶ Post hec aũt si ĩ itinere magnũ tetigit eũ fri gus: balneũ ingrediatur: in quo diu morãdo fricetur. Q si balneũ ĩuenire nõ poterit: in domo igne calefacta tam diu fricet̃: donec corpus ipsius rubere incipiat: deinde ĩ molli lecto diu dormiat: possibile est. n. vt q hoc vsus fue rit regimine: a febre preseruetur si placuerit deo.

¶ De sanatione a frigore congelati. CAP. V.

Ui congelatio ex frigore accidit õ quo nõdum sit des/perãdũ prepa rãd⁹ ẽ ei locus igne calefactus q vẽtis nõ sit exposit⁹: in quo cũ fuerit: forti/ter ꝛ velociter calidissimis fricãdus est mani bus. Quod ideo fieri conuenit: vt totuꝫ corpus simul ca lefiat capite excepto: qđ calefacti pãnis calefieri opꝫ.

¶ Cum autem totum corpus fricatum fuerit: homines corpora calida ⁊ lenia hñtes: cū eo in lecto iacere debēt. Quorum corpora ipsius corpus tāgere. ⁊ quāmaxime ventrē ⁊ dorsum atq; pectus ꝯuenit. Cui post hec parum asse: ⁊ mirre: atq; piperis cum vino forti: nec non aqua carnis dari dʒ. ¶ Postq̄ aūt eius anhelitꝰ aliquantulū reuersus fuerit: ex tafea alba nutriatur. vinum quoq; nō in magna quātitate ei tribuatur: lectusq; mollis ei ꝑparet: in quo multis cooperiat̄ pānis: vt diu dormiat precipiat̄ Postq; autē expergefactꝰ fuerit: ⁊ ꝯualescere inceperit: balneum ingrediat̄ calidum: in quo longā faciens morā multū fricetur: ⁊ ex oleo liliaco vel narciscino vel cui costꝰ ⁊ castoreū ac muscꝰ ⁊ euforbiū āmixta fuerint inūgat̄

¶ De sincopi q̄ fit ex fame ⁊ eiꝰ sanatōe. CAP. VI

Aliquando iter agētibus in tpe vehemētis frigoris: fames accidit valida: deinde vō nō morātur: vt sedet̄ fames illa: ⁊ supuenit eis sincopis ⁊ extasis vehemēs. Qui fortasse moriunt̄ inde. Cū hec ꝗ fames inceperit: velociter ⁊ subito sunt cibādi ex pane i vino forti madefacto: ius q̄ʒ a taffearum vnctuosarum vt sorbeant eis est dādum. vinoq; forti calefacto: in q̄ parū sit positum piperis: sunt potādi. Qui si curati nō fuerint: nisi prius eos iuaserit sincopis: aqua rosata sunt rorandi: naresq; ipsorum ex musco ⁊ calamo aromatico sūt insufflāde: labia quoq; atq; grinones ex algallia inūgi debēt.

¶ Os pterea stōi ac extremitates tā diu fortiter sunt fricāda: donec rubere incipiāt: deinde vō extrema ita ligaturis sunt constringenda: vt doleāt. Postq; autem a pdicta euaserint sincopi: vt prediximus sunt regēdi. Si vō nō euaserint: vinuʒ ⁊ aqua carnis per guttur sunt inyciēda. Qui manibus diu sunt fricandi: ⁊ aqua ro. rorādi: atq; vociferādo vel manibus tangendo excitādi. ¶ Et si extasim passi fuerint ex hoc: prohibe illos ab eo quanto plus possibile fuerit. ita vt manus atq; pedes ita liges vt doleant ⁊ da eis ad sorbēdum ponēdo in ora eoruʒ vna vice post aliā: ⁊ moue eos. ⁊ vocifera super eos. ¶ Uinū ptérea cū pipe calefactum. eis ad bibēdum tribuendum ē. Eis itidē de sagzenea parū: aut de electuario ex assa fctō dādū ē. Quos pter hec igni applicabis: corporaq; eorum cū oleo de costo. aut oleo de euforbio inunges.

¶ De regimine extremitatū digitorum pedum ⁊ manuum ne a frigore corrumpant̄ ⁊ succursu si incepta fuerit corruptio ⁊ sanatione eiꝰ qd̄ corruptū ē. CAP. VII.

Pedum digiti prius manibus absq; vllo liquore vehemēter sunt fricādi deiceps vō ex olō veteri inūgēdo fricatio faciēda ē: postq; pānis coopiēdi iter ipos: ac sub ipis ⁊ sr ipos iterponēdo pānos. Sb pectie; et toto ac sup ipʒ lana moll' mittēda. deiñ vō caligis subtilibus ⁊ mollibus calciādi. ¶ Et si frigidis sutularibus se calciauerit: sūmopere cauere dʒ ne sutulares madefiant aut ex aliqua re sibi accidēte humectentur. ¶ De his q̄ʒ ꝗbus extremitates fricate nocumētū ex frigore aduenięns repellūt: sunt olea calā sicut sambacinuʒ. ⁊ arazi ki: ⁊ oleū de ben: ⁊ liliacū atq; laurinum. Alkitran vō vehemētius in hoc operatur: q̄; supradictorum aliqd̄. Ipsum. n. non solū frigus extremitates corrūpere nō sinit: verū etiā ne id qd̄ ceperit corrūpi putrefiat prohibʒ. ¶ Uiator preterea sibi cauere dʒ ne sitim pati nitatur: aut frigus: ex quo extrema ledant̄: fortassis. n. ex hoc velociter corrūpent̄. Huiꝰ autē signū ē: q; frigus qd̄ ei nocebat: iā alleuiari sētit̄: lʒ eorum operimētum nō sit mutatum nec augmentatum: neq; ab aere frigus sit remotum: hoc enī tūc nō euenit nisi ex sensus minoratione. ¶ Uerū dʒ vt cuʒ frigus nocere cepit: pedū operimētū statim mutetur multaq; i eis fiat fricatio: postq; operiant̄: ac in icessu moueant̄. Nihil. n. ē deterius ad velociter afferendū frigoris nocumētū: q̄; vt pedes sint suspēsi. Si aūt cōtigerit eos apari: eorūq; sensus minui: adhuc curari poterūt nisi virides aut nigri fiāt: si in aqua mittant̄ in qua tritici palea cocta fuerit: aut in qua napi vel caules bulierūt. Aut anetum aut camomilla: aut sticados arabicꝰ: aut sisimber. aut sāsucꝰ: aut mellilotum: siue lini semen aut fenugrecū. unūquodq; sepatim: aut oīa sil'. Et si cū aliq̄ ex oleis q̄ noīaui mꝰ: ⁊ iuxͣ ignē. ⁊ sepe fricati fuerit. ¶ Uirides āt vl' nigri si fiāt: dʒ vt stati ad eos scalpellādos festinet̄ ⁊ velociter sūt scalpellādi: ⁊ adeo ꝓfūde: vt ad carnē pueiat̄: ⁊ sāguis ab eis fluer̄ pmittat̄ dōec p se restrigat̄. Ipi q̄ʒ iteri i aq̄ stēt calā: qd̄ iō fit ne i ore venarum: aut i vl'neribꝰ sāguis cōgelet̄: ⁊ exir̄ phibeat̄. ¶ Postq; āt sāguis rstrictꝰ fuerit: ⁊ eiꝰ miuit̄ fluxꝰ: epithīa ex bolo armēo i aq̄ ⁊ pauco aceto dissoluto: supponēdū ē: ⁊ ibi p diē vnā ⁊ noctē dimittēdū: diñ ex vīo tepefcō: aut ex aq̄ ⁊ aceto lauādū. Pꝰ h. q̄ʒ silr bis aut ter: epithimādū. Et ad vltimū pdicto epithimate tādiu vtēdū. dōec loca dnigrata videas iā eē fcā dura: ⁊ retēta. ¶ Et si añ scalpellatōeʒ ad h puētū fuerit: vt locorum soluat̄ duritiesꝰ: ⁊ malū rddat odorē: atq; i putredinē vsa fuerit: scalpellatio iā tc̄ nllꝰ ꝓficiet. Nā nece ē oīa q̄ sūt i ill' locl cader̄. Quapp auxiliū vt cadāt pbēdū ē Qd̄ velociter fieri ꝯuēit: ne vsq; ad sanā carnē illi loco vicinā: lesio pueniat. ¶ Ml'ti tñ medici minꝰ astuti a pdictl locl cutē remouēt: ⁊ qd̄ in eis putrefcm̄ ē cū ferro auferūt: lʒ nō ibi magna repiat̄ cōcauitas: sʒ sit locꝰ tenuis. Quapp ml'totiēs neruos ⁊ chordas multū timorosos taliter opādo exhūt: ⁊ distēdūt ⁊ icidūt. Uñ faciunt malas ꝗ̄ari egritudīes. Caro nāq; putrida cū ferro a mēbro remouēda nō est: immo emplʒ ex folys ficle aut caulis coctis: ⁊ calido butiro ammixtis ⁊ in modū panis cōfectio fieri conuenit: ⁊ calidum superponendum est. Qd̄ in die multotiens erit mutandū. ¶ Postq; auteʒ quod putridū erat ab eo ceciderit: ⁊ nigredo vel viriditas nullo modo remāserit: ꝯsiderādū erit an putrefactio os igressa sit vl' ñ fuerit: q̄ si ipʒ igressa ñ fuerit ex his q̄ carnē creāt: locꝰ erit medicādus. Sin āt ipsa os ingressa fuerit: tūc erit necesse aut ipsum radere: aut aliquam eius partē serrando auferre: aut totum os a iunctura remouere. Sermo autem de hoc: est egrediens ab intentione nostri tractatus: quoniā est pertransiens illuʒ: qd̄ ille facere pōt q nō est huius artis: indigens medicante sciente pio.

¶ De immobilitate oculi ex niue ⁊ q pre nimia niuis albedine videre nō pōt. CAP. VIII.

Qui hanc egritudinem suis pertimescit oculis accidere: nigris vestiat̄ idumentis: atq; caput pāno coopiat nigro oculisq; silr pānū supponat nigrum. Qd̄ ideo fieri cōuenit: vt pānū oculus semp intueat̄. Aut i manu pānū teneat nigrū. quē sepe aspiciat. Oēs quoq; circa ipm incedentes nigris sint cooperti vestimentis.

¶ De his pterea que ad hoc in vltimo conferunt ē. super oculos ligare rem qua parti in suis vti ꝯsueuerunt itineribus. Que. s. ex pilis texitur nigris qui de caudis animalium euelluntur.

¶ De adustione ⁊ dolore qui accidūt in oculo ex frigore vel vento. CAP. IX.

Quandoq; in hac dispositiōe oculo accidit ardor ⁊ dolor fortl: ac motionis palpebrarum difficultas: ⁊ ipsarum crossitudo. Uñ oculus fortassis fit rubeus: ⁊ fortasse obtalmia fortis ⁊ mala excitatur ex ea. Quapp summopere ab his erit cauendū. Unde oculus quantū plus possibile fuerit: erit operiendus: ⁊ circa ipm pānus subtilis inuoluēdus. vt ex eo nihil sit discoopertū

niſi qđ eſt valde neceſſarium. ¶ Faciem preterea ab vẽti oppoſitione quanto plus poterit: remoueat. Qui etiaꝫ ſi ſuper oculum aliquid ligauerit in quo ante pupillaꝫ ſit foramẽ: magnũ ſentiet remediũ. Si autem adeo magnũ fuerit vt totam circũdet faciem: erit melius ⁊ maiorꝫ vtilitatis. ¶ Uinum quoqꝫ bibere: hoc remouet malũ ſemper. Uaporare autem oculos omni hora ĩ hac diſpoſitione: magnus eſt error. Oculus nãqꝫ cum ex embrocatiõe calefit impedimentum a frigore magis vltimum erit.

¶ Oculo autem ſi quandoqꝫ acciderit hoc qđ diximus: confert: vt vaporem aque in qua frumenti pallea bullierit ĩ facie recipiat: aut faciem ſuper ſanſuci cocti vaporeꝫ aut aneti: aut camomille: vniuſcuiuſqꝫ ſeparatiꝫ: aut oĩuꝫ ſimul ponat. ¶ De his quoqꝫ que ad predicta valde valent: eſt vt lapides donec rubei fiant ignianť: ⁊ in vinum vetus mittanť: ⁊ nouum eſt magis vltimum. Aut vinuꝫ ſuper lapides roretur: ſuper cuius vaporeꝫ facies erit tenenda. ¶ Sternutatio etiam ad hoc remedium affert. Rubor autẽ ſi oculo acciderit: properãdum eſt vt de vena cephalica velociter ſanguis minuatur. Poſt hec autẽ in ſequenti die balneum ingrediatur. Cui ad comedẽdũ aliquid erit tribuendum ⁊ vinum forte ⁊ puruꝫ ad potãdum dandum. Poſt quorum acceptionem: diu erit dormiendum. Et ſi aliquid remanſerit: tunc iteret embrocationem plus ⁊ magis vltime qꝫ fecit: ⁊ reliquo regimine plus ẽt excepta ſola flobotomia: erit vtendum. Uenter quoqꝫ fortiter erit ſoluendus.

¶ De ſanatiõe debilitatis ⁊ laboris magni. CAP. X.

Omnis cui fortis labor ac fatigatio acciderint: cum ad ociuꝫ peruenerit: per horam vnam quieſcat: deinde balneum ingrediatur. Si autem balneum nõ inuenerit: aquam calidã hora vna ingrediatur. Qđ ⁊ faciat donec caro lenis fiat ⁊ rubea: Cuius totũ corpus poſt hec leniter fricetur: ⁊ iuncture cum pollice quaſi comprimẽdo palpenť. Poſtqꝫ ſi hyems fuerit: ex oleo in quo anetum coctum fuit: aut camomilla: inungendus erit: ⁊ precipue ipſius iuncture. ¶ Eſtas vero ſi fuerit: cũ oleo violato idẽ fiat: deinde vero quieſcat ⁊ dormiat diu lectiqꝫ augmentet mollitieꝫ: ⁊ plura ſuper ſe ponat operimenta. Cum autem a ſomno expergefactus fuerit: ad ſui redeat fricationem. ⁊ ad balneandi vſum: atqꝫ vngendi deinde vero ad ſuum reuertatur vſum.

¶ De preparatione corporis ad ambulandum ⁊ regimĩe cibi in itineribus. CAP. XI.

Qui longum vult peragere iter: ante ipſius inceptionem flobotomari: ac medicinam ventris ſolutiuam ſumere debet. Et precipue ſi longuꝫ fuerit tẽpus ex quo neutrum eorum peregit. Qui enĩ iter agere corpore non mundificato voluerit: vix febres euadere poterit. Et ſi eas aliquando euaſerit: quia eius corpus diſſolutum eſt atqꝫ cutis rara: non euadet exituras: neqꝫ puſtulas: neqꝫ alias apoſtematũ ſpecies: neqꝫ cataruꝫ. ¶ Ei quoqꝫ ſtudẽdũ eſt vt cõſuetudinẽ ſuã in eaꝫ tranſmutet conſuetudinẽ: qua in itinere eũ vti oportet ĩ cibo: aut in ſõno: aut in motu. Si enĩ in itinere ipſuꝫ vigilare neceſſe fuerit: ⁊ ante itineris inceptionẽ vt vigilet niti debet. ¶ Similiter comeſtionis horã: ad horã in qua ĩ itinere ſe poſſe qeſcere ſciuerit: pmutare dꝫ. ¶ Exercitio quoqꝫ atqꝫ motu plus ſolito vti cõuenit. Et niti vt abſqꝫ balnei vſu eſſe poſſit. ¶ Cũ aũt ire inceperit: de medicis quibus vti conſueuerat ſecũ deferre debet. Uſuꝫ aũt cibi quẽ in terra ſua habuit: dimittat: vt ex eis qbus veſci ſolitus erat: nullo modo comedat. Qui cibo multi nutrimẽti: ⁊ pauce quãtitatis vtatur. Neqꝫ anteqꝫ hoſpitetur ⁊ quieſcat: comedat. ¶ Si aũt comeſtione multũ ĩdiguerit: licet paꝝ ſumat: non tamẽ totũ cibũ ſibi neceſſarium: neqꝫ totũ potũ niſi poſtqꝫ quieuerit: accipere pſumat.

¶ Olera vero precipue atqꝫ fruct⁹ nullo modo accipiat. Hec.n. vẽtreꝫ abſqꝫ magno replent nutrimento: ⁊ in corpore humores crudos generant ⁊ malos. Si autem in tẽpore calido eis indiguerit: comedat ex eis ſicut iaꝫ cõſtituimus. Et ſi in nocte neceſſe fuerit ipſum incedere: non erit ei cenandũ: ſed ſue comeſtionis integritatẽ vſqꝫ ĩ tẽpus in quo ſe diu poſſe quieſcere ſciuerit: intermittat.

¶ A faſtidio quoqꝫ atqꝫ motu: vẽtre pleno omnino abſtinere debet. Hec nãqꝫ apoſtemata generant ⁊ exituras. Balneo quoqꝫ vti cũ poterit: conueniet.

¶ De ablatõe nocumẽti ex diuerſitate aqꝝ. CAP. XII.

De his que nocumentũ ex aquaruꝫ diuerſitate remouẽt: ẽ vt non ſimplices bibanť: ſed vt cuiuſlibet mãſionis aqua cũ aqua pcedentis tempetur mãſionis ipſaꝫ ei ãmiſcẽdo. Ad hoc quoqꝫ valet aquas diuerſas vino aut aceto mixtas que ſecũ deferat bibere

¶ Impedimẽtũ preterea diuerſitatis aquaꝝ remouet: cepas: aut allia: aut lactucas cũ aceto comederť. ¶ Uiatori itidẽ ad hoc cõfert: lutum ſue terre ſecũ deferre: de quo cũ qeuerit parũ accipiat: ⁊ cũ aq̃ miſceat quã ſic dimittat donec lutũ deſcẽdat: ⁊ aq̃ clarificeť ex qua poſtea bibat.

¶ Aque aũt male in quib⁹ manifeſte cognoſcunť qualitates tẽperari debẽt ſicut dicemus. Aqua groſſa ⁊ turbulẽta clarificanda ẽ: ipſaꝫ multotiẽs de vno vaſe in aliũ mutãdo. Et ſi fieri nõ poterit p colatoriũ qđ ex farina tortellaꝝ madefacta ſit cooptũ coleť. ¶ De his ẽt que aquaꝫ colant: ẽ vt bulliať prius: ⁊ poſtea infrigideť ⁊ coleť.

¶ Ex his etiam que ipſam colant ẽ vt in ipſaꝫ paꝝ aluminis iameni triti proyciať. hoc.n. eam cito clarificat: atqꝫ colat. ¶ Salſa aũt ſi fuerit aqua: cũ aceto erit bibẽda: ⁊ xilocaracte nabatie in ipſã mittẽde erũt: aut ſemẽ mirti: aut ſorbe: aut lutũ choraſceni. Aut q ea vti volũt: citonia comedant. Citonia.n. ab aqua ſalſa nocumẽtũ remouẽt.

¶ Et ſi aqua valde fuerit ĩſipida: ⁊ oportuerit viatorẽ ea vti ipſaꝫ in ollã mundã vitreatã: vel in vas lapideũ põat Cuius orificio ligna ex trãſuerſo ſupponat: ſup q̃ vellus lane aut lanã carminatã mundã mittat. Quib⁹ ita pactis ignẽ ſub olla accendat: ⁊ qđ in illa lana colligiť: exp̃mẽdo colligat: ⁊ qđ ab ea manauerit: bibat. ¶ Acetũ quoqꝫ aq̃ ſalſe ſaporẽ rep̃mit: atqꝫ ſyrup⁹ acetoſus ad h̃ vtilis exiſtit. ¶ Aqua vero ſi fuerit ſtans putrefactionẽ in ſe hñs admixtã: cũ rob de fructib⁹ acetoſis miſceať: ſicut ẽ rob qui fit de ſucco vue acerbe: ⁊ granatoruꝫ ⁊ maloꝝ. Cum autem aquam illam in potu ſumit: omnes calidos cibos dimittat: vinumqꝫ nullo modo bibat: niſi fuerit cauha. Hec.n. aqua ſtans: eſt id qđ veloci⁹ generare põt febres qꝫ res alia aliq̃. ¶ Et ſi in aqua fuerit amaritudo ei duꝫ bibitur iulep admiſceatur: aut zucharuꝫ: ⁊ comedat dulcia. ¶ Aqua aũt ſi vẽtrẽ ſoluerit: ea que vẽtris ſunt conſtrictiua comedat: ⁊ econuerſo. Et ſi in aqua fuerint res minute: aut herbe in quibus eſt acuitas ⁊ malitia cibos vnctuoſos ſemper comedat: ⁊ ad ipſam colandaꝫ ſit ſollicitus aquam quoqꝫ non bibat niſi paraliſen: ⁊ precipue ſi in ea fuerint ſanguiſuge. ¶ Urina vero ſi ex aqua reſtringatur: vinum habens aquam admixtaꝫ in qua ſemẽ feniculi: aut apy coctum fuerit: erit bibendum. Aqua q̊ꝫ ſi faſtidium fecerit cum rob granatorum erit bibẽda. Et vt omnia comprehendam conſiderandum erit qđ ei accidat ⁊ ex eius contrario erit regendus.

¶ De manſionibus expeditionum vel eorum qui ſunt in

castris. CAP. XIII.

ILlis qui sunt in castris si estas fuerit ī
altis locis atqꝫ in collib⁹ ma/
nere debent. Tentoriorum quoqꝫ hostia ad
ventum septētrionaleʒ vertere oportet: atqʒ
vnū inter tentoriuʒ ⁊ aliud: magnum est inter
mittendū spatium. ❡ Bestie quoqꝫ quanto plus possibi
le est. elogande sunt. ❡ In hyeme auteʒ sit ipsoruʒ regi/
men huic contrarium. s. in locis maneant profundis: ⁊ ad
montium ac colliū radices tendant: tētoriorūʒ etiam ho
stia ad meridiem ⁊ oriētem vertant: ⁊ tētoria adinuiceʒ
coniūgant. Si vero aer austrinus ⁊ humidus fuerit: die/
ta minuatur ac vinū penitus dimittaẽ: sed exercitiuʒ ad
incremētuʒ perueniat. ❡ Et si aer siccus fuerit. Huic cō
trarium fiat. ❡ Et si multi hoīes ibi egrotent: a castris se
parati longe maneāt: ita vt nō super ventum sed sub eo
statuantur. ❡ Et si in locis castroꝝ mala fuerit reptilia:
quāto plus possibile fuerit: inde erūt eyciēda: deinde ve
ro medicamina erunt faciēda: que ea a locis illis expel/
lant ⁊ īterficiāt: que dicturi sumus. ❡ Herbe quoqꝫ aut
arbores male si ibi fuerint ex quib⁹ odores acuti: aut no/
cini perueniant: comburi debēt: aut a parte earum super
ventum erit sedenduʒ. Cibus preterea aut cā ꝓpter quā
multi in castris egrotāt: summopere est consideranda: ⁊
que eis contraria esse possunt adhibenda: aut ipsa penit⁹
admittenda.

❡ De regimine mare intrantium. CAP. XIIII.

OPortet vt qui per mare vult incede
re. rob ꝺ fructibus: atqꝫ ꝺ
medicinis quibus vti consueuit secū deferat
aut anteꝗ̄ mare ingrediatur: ꝑ aliquot dies
comestionē qua vti ꝯsueuit minuere debet q̊
tempore cibo vtatur: qui sit ex his q̄ stomachum confor/
tant. ❡ Ea quoqʒ die qua primum mare īgreditur: aquā
non intueatur: sed ea odorare atqꝫ comedere paulatim
incipiat que nauseam sedant: que in suo loco nominabi/
mus. Quibus ita gestis: si nausea acciderit: atqꝫ vomitus
aliquotiēs vomere permittend⁹ erit. Hoc nāqʒ ei nō no/
cebit. Si autem illud multiplicaẽ: de rob fructuum qua/
si sorbēdo ac quasi lābendo bibat: ⁊ sumach ac granato/
rum grana: ⁊ his similia ei tribuantur. Et si superflu⁹ euʒ
grauiter inuaserit vomitus: cum medicinis colirice pas/
sionis curetur.

❡ De prohibitione generationis pediculoruʒ ⁊ de destru
ctione eoꝝ qui generati sunt. CAP. XV.

ALiquando ex mutatione aque: ⁊
ex multo labore: ⁊
ex sudore: atqꝫ ex sorditie: ⁊ paucitate balneā
di: ⁊ mutandi pannos: cōtingit corpus ⁊ pan/
nos pediculis repleri. Hec quoqꝫ sunt res q̄
viatori necessario accidūt. De illis ṽo que ista prohibent:
est vt studeat in vsu balnei ⁊ lauacri: ⁊ vt pānos mutet
quanto plus pōt: ⁊ proprie vt pannus qui carni adheret:
sit lineus: tarde enim repleẽ pediculis. ❡ De illis aūt q̄
eos qui sunt generati interficiunt: est argentum viuum
extinctū quādo oleo admiscetur: ⁊ ex eo cingulum ex fi/
lis laneis inūgitur qꝺ super se aliquis appēdit: aut q̊ cin/
gitur: aut folia azedaract: vel oleandri in oleū mittantur
ex quo patiēs inūgaẽ: aut corpus singulis decem diebus
ex arsenico rubeo: ⁊ stafisagria: atqʒ condisi: ⁊ baurach:
cū aceto epithimetur. Qꝺ postꝗ̄ quasi per horā vnam sic
dimissuʒ fuerit cū aqua calida laueẽ. ❡ Panni preterea
cū condisi: aut lupinis: vel folys zadaract: aut artanitha:
suffumigenẽ. Patiēs quoqꝫ ex oleo in quo terra argenti
viui posita fuerit: aut in quo condisi missum fuerit: inun/
gendus erit.

❡ De illis que prohibent soob idest mutationem que fit
in facie a sole vel vento. CAP. XVI.

EX horum numero est: vmbraʒ facere
⁊ faciem ex panno operire.
Et si fieri nō poterit: dragg. ⁊ amiluʒ: atqꝫ gū/
mi arabicū: ⁊ psilly mucilago: ac seminis cito
niorum mucilago sumantur: ⁊ cum albugine
oui: aut cū succo portulace misceanẽ: ⁊ facies in itinere
epithimetur. Cum auteʒ geuerit laueẽ. Et si hoc fiat aut
ex vnoquoqꝫ ꝑ se: aut ex oībus simul. Ad hoc valebit.
❡ Ad hoc etiam confert tortellas in aquā infundere do/
nec dissoluantur: ex quibus facies epithimeẽ: aut epithi/
metur ex albumine oui ⁊ dragg. ❡ Si autem faciei co/
lor mutat⁹ fuerit: cōfert ei vt in nocte epithimetur ex ce
roto qꝺ fit ex cera ⁊ oleo que ad solē ꝑ omnes dies cani
culares morantur: ⁊ cū adipe galine ⁊ farina ciceris.
❡ Et si mutatio coloꝛ faciei fuerit multa: ex sinapismati/
bus que in tractatu de decoratiōe noīauim⁹ curāda erit.

❡ De illis q̄ prohibēt fissuras calcanei. CAP. XVII.

FIssure ī calcaneo atqꝫ ī inferiorib⁹ pedis
partib⁹ fieri prohibeẽ: si pes ī aq̄
vehemēter caľa teneaẽ dōec molescat: ⁊ post/
quā de aq̄ extract⁹ fuerit dragg. tritū vt alco/
hol ꝺsuꝑ puluerizeẽ: deinde fortiter fricetur.
Remouebitur eniʒ: ⁊ ꝓhibebit calcaneū findi: ⁊ ex pice
liquida epithimeẽ: aut pānus oleo infusus pedi superpo/
naẽ ⁊ semꝑ sit calciatus: ⁊ a puluere sibi caueat. ❡ Ei ēt
multū confert: vt sepuʒ caprinuʒ sumaẽ: ⁊ liq̄fiat: cui pa/
ruʒ gallaruʒ tritaruʒ vt alcohol desuꝑ puluerizetur. Qꝺ
postea dum liquidum fuerit vel molle: in antiquis pona
tur fissuris. ❡ Malis quoqꝫ fissuris que in carneʒ pene/
trant: confert vt merdasengi triti. ʒ. sumāẽ. ʒ. q̄ cuʒ olei. ʒ.
xx. mixte in cocleari ferreo coquātur: ⁊ tunc frequenter
moueātur: donec fiat vt alchitrā cui postꝗ̄ tale fuerit. ʒ.
ij. pondus de galbano qꝺ vocaẽ besart addaẽ: ⁊ coquaẽ
donec spissuʒ fiat. Cuʒ autē infrigidatū fuerit: fiet vt pix
liquida ꝺ quo calido ⁊ liq̄do suꝑ fissuras cadēdo distille/
tur. ❡ Antiq̄ etiā fissure vsqꝫ ad carnē penetranti auxi/
liatur: vt sandaraca ⁊ oleuʒ de seminibus lini sumantur
⁊ mixta coquātur donec inspissenẽ: ⁊ guttatiʒ desuꝑ fun
danẽ. ❡ Aut adeps pedum sumatur: cui parum galbani
addaẽ: ⁊ deīceps parumꝑ coquaẽ dōec incrosseẽ: postea
administreẽ. Oportet etiā vt anteꝗ̄ fissure sanari īcipiāt
in aquam mittātur calidā donec mollescāt: ⁊ mundificē
tur: postea vero abstergantẽ ⁊ desiccētur: ⁊ sic cū medicis
curētur: deinde pes post medicationē calcietur.

❡ De excoriationib⁹ que accidūt ex equitatione vel cal/
ciamentis. CAP. XVIII.

CUm aliquis corporis loc⁹ ex vecta/
tione vel ex alia cā ex/
coriabiẽ: exigiẽ vt statiʒ postꝗ̄ geuerit: ex mľ
ta frida aq̄ tā diu roreẽ: donec ei⁹ calor sede/
tur. Quo facto discooperiaẽ loc⁹ ⁊ flabelleẽ.
Et si possibile nō fuerit. Pāni linei in aqua rosata infrigi
data infusa desuꝑ ponātur: atqꝫ deinde cū locus tepere ī
ceperit: iterū panni madefacti supponātur. Postꝗ̄ auteʒ
qꝺ ex caliditate ⁊ acuitate existit ī eo geuerit ex litargi/
ro trito cum aqua rosata mixto epithima fiat. Ardor aūt
⁊ dolor si remanserint: cum vnguento de cerusa curenẽ.
❡ Uesice vero que ex strictura calciamenti fiunt: prius
sunt scindende: ⁊ postea in aqua rosea rorande. Deinde
ex licio ⁊ achatia epithimande: aut ex bolo armeno: aut
ex gallis cum aqua fricatis: aut balaustie bene trite de/
super ponantur.

¶ De casu et percussione que fiunt in capite vel in alia parte corporis. CAP. XIX.

Si ex casu de animalis dorso aut ex alio casu capiti: aut alij parti corporis euenerit percussio: optimum est vt patiens ex parte contraria statim flobotometur: et a carne abstineat: et precipue a vino. Locus quoque epithimetur: aut emplastrum ex confortantibus ei superponatur. Et si ex casu in capite fuerit lesio: ex vena que vocatur cephalica flobotometur. Post flobotomiam vero capiti acetum mixtum cum oleo roseo quod acetum sit triplum superponatur: pannus quoque in aqua rosata infusus desuper mittatur. Patiens vero aqua ordei in mane et iuxta noctem est potandus. Qui per tres dies nihil aliud sumat: donec sit securitas: quod apostema calidum in parte cerebri non oriatur. ¶ Signum autem quod loca ista atque cerebrum sint sana: est quod intellectus non turbatur. Qui si post casum turbatus fuerit: oportet vt sanguinis tunc maior fiat extractio: et caput ex aqua rosata: et oleo roseo cum aceto vini infundatur. Post hec etiam folijs mirti: et balaustijs: et cortici granatorum in aqua et aceto vsque quo dissoluantur coctis: parum musci: et gallie: et xiloaloes ac calamus aromaticus admisceantur: ex quibus omnibus cum aceto et aqua et vino veteri ac stiptico coniunctis: quidam quasi emplastrum conficiendo fiat: et capiti vt emplastrum supponatur. Venter quoque ex succo fructuum: aut leui enemate soluatur. Eiusque extrema fricentur. ¶ De his preterea que moto cerebro valde conferunt: est vt patiens gallinarum cerebella edat. De quibus post diem tertium quantum sumere poterit: ei tribuatur. Ante enim sola ordei aqua in potu vtatur: cui parum succi granati muzi sit admixtum. Hoc enim ad hoc quod hic volumus melius existit. ¶ Lesio autem que ex casu accidit: si in pectore et in illis partibus fuerit: ex vena basilica flobotomia facienda erit: eiusque regimen subtiliandum. Et si sanguis sputum: aut vomitus: aut mictus: aut eius cum egestione exitus acciderit: ex medicinis quas modo nominabimus aliquid in potu detur. Si autem ista diu perseuerauerit: eorum curationis perfectionem sume ex locis in quibus has nominabimus egritudines. Signum vero an fortis lesio ex casu sit in capite: est intellectus turbatio. Istud enim erit mensura fortis lesionis in capite: aut debilis. ¶ Lesionis autem pectoris: aut ventris ex casu: est mensura angustationis attrahendi acrem: et exitus sanguinis signum. ¶ Medicamen quod ad bibendum datur: cui casus aut fortis accidit percussio. Recipe reubarbari seni partem .i. rubee lacce mundate: boli armeni: aut terre sigillate: omnium ana partem mediam. Dosis huius medicine: sit a duabus ʒ. vsque ad quattuor: cum aqua in qua cicer infusum fuit. Huic autem ad comedendum tribuantur: mes: et rizi: et lentes et cicer.

¶ Medicamen ad fortem casum: et ad vehemens sanguinis sputum. Mumia et bolum armenum: aut terra sigillata cum parua vini stiptici quantitate: ad potandum dentur.

¶ Epithima ad percussionem: et ad remotionem carnis de loco suo. Recipe mugath. mes excorticatorum: partes equales: boli armeni partem mediam: achathie: aloes. ana quartam vnius partis. Conspergantur omnia ex aqua mirti: ex quibus locus debilis epithimari conueniet. ¶ Aliud epithima ad casum quando cum eo febris: et apostema calidum fuerit. Recipe rosarum rubearum: lentium excorticatarum: boli armeni: fief memithe: sandali. faufel: ex his omnibus cum aqua rosata collectis: epithima fiat. ¶ Medicamen quod ei datur ad potandum: a quo sanguinis multitudo: aut ex percussione: aut ex casu fluit. Recipe charabe: boli armeni: balaustie: sanguinis draconis: lacce partes equales. Ex his autem collectis ʒ. iij. ad potandum tribuatur cum vna vncia aque in qua sumach fuit fusum: et opij recentis sexta parte ʒ. i. istud enim ilico sistit sanguinem. Patiens quoque stiptica comedat. ¶ Medicamen ad leuem carnis motum et debilitatem: quod confortat et dolorem sedat: locus ex oleo roseo inungatur cui desuper puluis mirti spargatur: et mediocriter ligetur. Vestigia autem viridia que post percussionem aut casum permanent: curentur ex medicinis que sunt in tractatu vbi decorationes nominauimus.

¶ Completus est tractatus sextus gratia dei.

Tractatus. VII. 27. continens capitula.

pm	De collectionibus et aggregationibus doctrine chirurgie.	ii	De apostemate calido.
2	De mollificatione durici ei que remansit in membro post chirurgiam.	12	De apostemate molli.
		13	De apostemate duro.
		14	De glandulis magnis.
		15	De nodis glandulosis.
		16	De formica.
3	De collectionibus et aggregationibus sanationis vulnerum et apostematum.	17	De igne persico.
		18	De adustione ignis et aque et olei bulientis.
4	De medicinis generantibus carnem.	19	De panaritys.
5	De medicinis minuentibus carnem sit superfluam.	20	De exitu sanguinis a vulnere.
		21	De flobotomia.
6	De his que consolidant vulnera.	22	De ventosis.
		23	De sanguisugis.
7	De his que aperiunt magna apostemata et ne cum ferro aperiantur excusant.	24	De vena medene.
		25	De extractione telorum et spinarum.
8	De scrofulis.	26	De plagis capitis et fractura cranei.
9	De cancro.		
10	De carbunculis.	27	De deceptoribus.

¶ De collectionibus et aggregationibus doctrine chirurgie. CAP. I.

Plerisque eorum qui hanc exercent artes et dicuntur restauratores: non bene eam exercent: neque sapienter: neque sub certa radice ad quam redditio fiat: immo maior eorum pars casualiter operatur: et sicut ab alio edocti fuerunt. Raroque inuenies eorum aliquem qui huius artis libros legerit: aut qui eam a magistro qui nouit litteras didicerit. immo qui maxime eam exercent: sunt idiote: et rustici et stolidi. Ideoque propter sue stoliditatis causam: egritudines pessime in hominibus generantur. ¶ Nos vero huius artis summas atque aggregationes tales referremus: quas cum aliquis astutus meditatus fuerit: poterit secundum hanc artem quicquid voluerit optime operari. In primis quoque de regimine diete: et post de extensione: et rectificatione: ac ligaturis: et de fracturis rumpentibus in quibus tenues ossium partes: et acute: nec non diuisa frustula conspiciuntur. ¶ Et postremo de dislocatione tractabimus. ¶ Homines stolidi precipiunt: vt quicumque fracturam aut dislocationem aut carnis contusionem perpessus fuerit cum alacbisat: nutriatur: et asabith: et ex carne asata in veru aut in prunis: et bibat vinum. Nihil autem est quod apostematis calidi generationem velocius afferat: quam regimen hoc. ¶ Oportet autem ex quo infirmo fractura: aut dislocatio: aut carnis contusio acciderit: regimen per aliquot dies subtiliari. Cuius etiam venter si ipse fortis fuerit: erit soluendus: et ipse similiter flobotomandus quemadmodum dicturi sumus. Quod ideo fieri conuenit: vt sit securus quod materia ad locum non fluat que magna apostemata atque putrefactionem generare possit. ¶ Postquam autem dies aliquot preterierit: et securus fuerit quod apostema calidum non accidat egro precipe vt ad regimen quo consueuerat vti reuertatur si eius egritudo dislocatio fuerit: aut carnis contusio. Qui autem fracturam patitur viscositas atque crossities eius sanguini sunt addende: vt natura materiam habeat paratam: ex qua porus fracturam ligans generetur. Ex his autem que operantur est frumentum adeo coctum: vt quasi pultis videatur: et etherith. Capita quoque ac pedes animalium: necnon edorum: agnorum et vitulorum coriat: et vaccarum ventres: atque oua: et rizi: ac pisces recentes: et bonorum nutrientium similia in quibus sit crossitudo et viscositas

De q̄bus in hoc tempore comedere debet. Et post eorum acceptionem vinum bibere crossum. Ex hoc enī regimie fractura meli⁹ ⁊ velocius ligari poterit. In pricipio tamē olera frida ⁊ musaguarat tantum comedere debet: ⁊ carnem auium: ⁊ edinam. ¶ Vinū autem nullo modo appropinquare presumat. ¶ Cum vero distendere: ac rectificare necesse fuerit: oportebit vt ita in vltimo leuiter fiat: quatin⁹ dolor quāto min⁹ possibile est sentiat̄. Nihil enim plus affert apostema q̄ꝫ dolor. ¶ Horum autem stolidorū pleriqꝫ loca debilia distendunt: ⁊ rectificant: vbi etiaꝫ magnum nituntur facere sonitū: quatin⁹ vulg⁹ eos bene operari putet. At vero non oportet vt cum iunctura in q̄ nō est dislocatio dolet: pmatur ac distendatur aliquo modo: imo emplm̄ quod dicturi sumus: ei superponēdum est: atqꝫ ligatura adeo suauis facienda: vt ex ea nullus sentiatur dolor. ¶ Istoꝝ preterea medicoꝝ: pleriqꝫ decipiunt vulgus. cum enīꝫ in membro fuerit dolor: ꝙ fractura aut dislocatio in eo sit dicere presumūt. Sꝫ fracture. ⁊ dislocatōis adeo est causa manifesta: ꝙ occultari nō pōt. Ex hoc enīꝫ sequitur: ꝙ figura membri cum torquet̄: ⁊ cutis ex vna parte fit gibbosa. ⁊ ab alia concaua. Quapropter si quis diligenter cōsiderauerit: impossibile est vt occultet̄ ipsi qui illud cōsiderat: nisi in iunctura adiutorij cū humero: aut anche cuꝫ coxa fuerit dislocatio. Caput nāqꝫ adiutorij quādo dislocatur: cōcauitatem que est sub ascella ingredit̄. ¶ Caput itideꝫ coxe carneꝫ glandosaꝫ que est in inguine a pte anche intrat. ¶ Vnō cum multa ibi sit caro: cōtorsio nō est ibi valde māifesta. ¶ Signū tñ qd̄ iūcture humeri dislocationem semp cōmittatur: est rotūda eminentia: q̄ sub ascella accidit: ⁊ cū tangit̄ digitis sentit̄. ¶ Dislocationis similiter q̄ anche accidit: signū est eminētia exterior: ⁊ ī īguine: ⁊ qd̄ egro ñ pparatur vt expādat iūcturā que est īter crus ⁊ coxā: nedūꝫ iūcturaꝫ dislocatam. ¶ Fractura autem nisi minima fuerit: cum eaꝫ manu diligenter inuestigaueris gibbositas ab vna parte ⁊ cōcauitas ab alia nō occultabit̄: crepitantisqꝫ ossis sonū pcipies cuꝫ ipsum manu attractaueris. Cuꝫ autē in loco nō manifesta cōtorsio: neqꝫ gibbositas: neqꝫ cōcauitas fuerit: neqꝫ cū loc⁹ manu inuestigatur ossis crepitatio pcipietur: ñ dislocatio neqꝫ ossis fractura q̄ extensione aut forti idigeat cōpressione ibi erit. Nō est enīꝫ ibi nisi aut carnis ꝯtusio: aut fractura minima. Quapropter distēdēdo nullo modo ē motio faciēda. Extensio namqꝫ loco maiorē gñat angustiā: vñ ī hoc maior cōtingit error. Quapropter si aliq̄s stolidoꝝ in his locis extensione aut cōpressiōe vti voluerit: ꝓhibēdus erit ab hoc. Sꝫ pcipiendum est vt locus leniter palpādo vngantur ⁊ post suauiter liget̄: ne inde dolor seq̄tur. Nihil enīꝫ āpli⁹ hoc est faciendū. ¶ Ego vero vni⁹ istorum deceptorū stoliditatē vidi ex qua vehemēter mirat⁹ fui. ¶ Quidā nāqꝫ forte sup locū q̄ est ī medio adiutorij cecidit: ⁊ dolere cepit: vnde paruūꝫ ibi cepit oriri apostema. Qd̄ cū predict⁹ vidisset stolidus: ipsius adiutoriū esse dislocatum dixit. In quo etiā hoc tantillum sapientie nō erat: vt dislocationē sciret nō posse accidere nisi iūcture: ⁊ nō ī ossis medietate. Quāobreꝫ se preparauit ad os ex vtraqꝫ parte fortiter extēdendū. Qd̄ ipsū facere nō pmisi: imo locū ex oleo roseo punctū trita mirto puluerizaui: atqꝫ post ħ suauiter ligaui: ⁊ ex alteri⁹ partis brachio flobotomaui. Postq̄ꝫ vero dies aduenit tertia: ligaturaꝫ remoui: ⁊ ꝙ nō ampliori idigeret cura cognoui. ¶ Verbū autem de hoc quod vnūquodqꝫ corporis mēbꝝ de extēsione ⁊ rectificatiōe atqꝫ ligatiōe: necnō ex reliq̄ idiget curatione: donec ei⁹ cōpleatur sanitas: extra hui⁹ nostri libri mensuraꝫ: ⁊ ipsius intentionē reperit̄. In huius nāqꝫ inq̄sitione isti⁹ nostri tractat⁹: multiplicib⁹ multis idigeremus: atqꝫ postea eēt necessariū vt quomodo opus fiat oculis videret̄. Nos quoqꝫ ī hoc nr̄o libro nō ītendim⁹ nisi ea q̄ cū homines boni īgenij legerīt: ⁊ ī ipsis meditati fuerint licet medici nō sint: bonis tñ medicis equperari poterūt. ¶ Ligatura aūt cū fit oꝫ vt locus fracture trib⁹ aut q̄ttuor cīgat̄ fascijs. Quaꝝ pma ad ptē tēdat superioreꝫ: que sit fortior cīctura sup locuꝫ infirmuꝫ existens: a quo cum separari ceperit: suauiter relaxari īcipiat. Et quanto magis ab infirmo elongatur loco: tāto magl lenta fiat. Hec autē ligatura taliter ꝓtendēda est: donec sane partis maximā occupet q̄ātitatē. ¶ Post hoc aūt alia sumat̄ fascia q̄ p̄us loco supponat̄ īfirmo: ⁊ deīde descēdendo ad ptē tendat īferiorē. Cui⁹ strictura aut relaxatio vt ī pme fascie obuolutiōe dixim⁹: fieri cōuenit. ¶ Inter has vo ligaturas astelle sunt locāde: q̄tinus mēbrū per eas rectificet̄. Ne gibbositas aut cōcauitas ī ipso remaneat. Deinde vero totū istō alia inuoluendūꝫ ē fascia: ipsū suauiter cīgente. Cui⁹ īuolutiones vbiqꝫ eq̄les eē ꝯuenit. Super quaꝫ etiā astelle sunt ponēde: ⁊ cū alia fascia sunt ligande. Cuius strictura in omnib⁹ locis aliaruꝫ equet̄ stricturis: hec aūt oīa desuper filis ligentur: ligature hic modus esse debet. ¶ Deceptores autē ligature pncipiū in sanis faciūt locis: vbi ligādo vehemēter ꝯstrīgūt. Deinde relaxādo ad locū descendūt infirmum. Qui ligature mod⁹ pessim⁹ ē ⁊ oīb⁹ deterior. Sāguis nāqꝫ a duab⁹ cōpressus ptibus: ad locos transmittit̄ īfirmos: ī q̄bus apostemata ⁊ vulnera generāt̄: vnde herpes estiomen⁹ ⁊ herisipila atqꝫ putrefactio eis multotiēs accidūt. ¶ Ligatiōis āt mēsura talis eē oꝫ: que īfirmo nullū īferat dolorē: nisi puissimū: nec ēt adeo sit relaxata vt eger nullo mō cā sentiat. ¶ Qꝫ si ex ligatura apostematis initiū: aut fortl acciderit dolor: ita vt viride fiat ex ea qd̄ ē extra ligaturā: atqꝫ sanguie ipleat̄: ilico erit soluēda: ⁊ ei⁹ cōstrictio minuenda. ¶ Et si īfirm⁹ ī loco ligature fortē sentiat pruritū atqꝫ nocibilem: soluatur: ⁊ locus ex aqua infundat̄: q̄ ita calida sit: vt ex ea delectetur: qd̄ fieri cōuenit donec pruritus sedetur. Postq̄ꝫ autem locus p vnaꝫ fere horaꝫ sic permanserit cum suis ligetur fascijs: que aceto ⁊ aqua rosata: ac oleo rosato simul mixtis: ⁊ optime motis sint infuse. ¶ Temporis vero ligature mēsura hec est. Oportet enim vt ī pricipio singulis soluatur diebus: ⁊ precipue si apostema: aut dolor ibi fuerit. Qꝫ si istoꝝ neutrūꝫ ibi cōsistat: nō erit solutio faciēda: nisi duob⁹ aut trib⁹ intermissis dieb⁹: excepto si res aliq̄ euenerit: pro qua solutio necessario fiat: vt ē dolor aut prurit⁹. ¶ Si aūt aliquāti dies preterierit in quib⁹ ligatura nō soluat̄: ⁊ ñ apparuerit ibi apostema: neqꝫ calor: neqꝫ ardor: non soluat̄ nisi post quattuor aut q̄nqꝫ dies. Et quāto plus tardi⁹ soluet̄: tāto plus ad cōsolidandū aptior erit. Oportet pterea vt cum p̄us accidit egritudo ligatura sit relaxata: ne dolorē faciat nocumentum inferentem. Postq̄ꝫ autem dies q̄nqꝫ vl̄ paulo plures pterierit ⁊ ab apostemate loc⁹ secur⁹ fuerit: ligatura paulatī strictior eē īcipiat. Cū vero multi trāsierīt dies: ⁊ fractura consolidata fuerit: ⁊ fuerit necesse vt caro fracture superposita coaguletur: oportebit etiā tūc vt ligatura paulatim relaxetur: ⁊ dieta augmentetur sicut diximus. ¶ Oportet autem vt astelle super aliquod qd̄ mollitiē hēat ponātur: ⁊ vt eaꝝ extremitates nihil attigāt: vbi nō sit res mollis: atqꝫ vt maior ex eis ⁊ crossior ī parte locet̄: ad quam os declinauerit. ¶ Cū aūt in fractura frusta ossiū carnē vulnerauerit oportet vt fascia prima non super ipsum vulnus: sed iuxta ipsius os ponatur: atqꝫ duris fascijs īuoluatur. cui⁹ īuolutio: ascendēdo ad partem tendat superioreꝫ. Alia quoqꝫ fascia iuxta os vulneris a parte inferiori est ponēda: q̄ descēdendo inferius tendat. Os vero vulneris: discoopertū dimittatur.

¶ Ligatura etiam tota mollior sit ꝛ paruꝫ plus relaxata Que quottidie ē soluēda: aut duobus intermissis dieb⁹. Ori autem vulneris cotuꝫ superponat̄ donec cuꝫ virus minui incipiet: ꝛ locus ab apostemate fuerit securus: caloꝛq; remotus fuerit: vnguentū carnis generatiuū quod dicturi sumus: vulneri superponatur. ¶ Fracture vero in quibus sunt ossiuꝫ partes astellis siles que cutē nō frегunt nisi vehementer stimulēt: rectificande erūt ꝛ stringende: quanto magis possibile fuerit palpando eas ꝛ leuiter ligando. Oꝛ si stimulauerint: atq; vehemēteꝫ intulerint doloꝛeꝫ: ligande non erunt. ¶ Generabūt eniꝫ apostemata: ac putrefactionem in toto osse. Veruꝫ loc⁹ tunc scindēdus erit: ꝛ si astelle ab osse separate fuerint extrahende erunt. Quaꝝ si sepate nō fuerint extremitas acuta que stimulat cū serra erit secanda. Et deinde cum medicinis fracturarum rūpentium erunt curāde. ¶ Oportet etiam vt dislocatiōes cū acciderint: ilico ad locuꝫ reducant̄ proprium ante q̄ꝫ apostema ibi fieri incipiat. Si eniꝫ dislocatio in principio sui dimissa tamdiu sic pmanserit donec apostema ibi fieri incipiat: nō erit ingeniādūꝫ vt in toto hoc tpe ad suum reducatur locū. Nam si dum taliter fuerit extendat̄: egroto plerūq; accidet spasmus. Ex his aūt intentiōibus atq; summis quas dixim⁹: cum nō congrue obseruātur: pessimū accidit infoꝛtuniūm: cui nemo succurrere pōt. Quapropter si chirurgicis qui nihil sciunt preceperis: vt ab omnibus istis sibi caueāt: ab eorum liberaberis malo: ꝛ eoꝝ opa tibi erūt profutura.

¶ De mollificatione duriciei que remāsit in mēbris post cirurgiam vel restaurationem. CAP. II.

PLerūq; post fracture rectificationem aut dislocatiōis ad suū locū reductionē durities atq; cōstrictio in mēbris remanere ꝯsueuerūt: que multotiēs nociue existunt mēbri motū ꝓhibētes. Hoc quoq; proprie accidit cū predicte res iuxta iūcturā fuerit: has autē oleū ꝛ aqua calida cū locus multotiēs manib⁹ fricat⁹ fuerit: atq; aqua calida ab alto per fistulā defluens loco superfusa fuerit ꝛ adipes ac medulle qn̄ ex eis fit emplm mollificāt. ¶ Est etiā cuꝫ ex p̄dictis medicinis medicamē cōponit̄: cuius effect⁹ simpliciuꝫ opatiōe fortior existit. ¶ Medicamē stricturā ꝛ duritieꝫ que ē vt coꝛda: ꝛ tēsionē leniēs. ℞. cere citrine: adipis anatis resoluti ꝛ colati. ana. ℥. i. olei de lilio. ℥. vi. medulle vaccini cruris. ℥. ij. Ex his cōmixtis fiat medicamē. ¶ Aliō medicamē forti⁹ mēbris q̄ ꝯstrictiōi sūt ꝓpinq̄ cōferēs. ℞. fecis olei d̄ lilio fecis olei de semib⁹ lini: bdelij: an̄. ℥. i. stoꝛacis: galbani: oppōacis: amōiaci: oīuꝫ. an̄. ℥. ß. adipis vrsini. ℥. ij. Oꝛ si adeps vrsi nō īueniat̄ loco ei⁹ adeps anatis: aut galline ponat̄. Et etiā ī hac intētiōe melius ē: vt adeps porci loco supradictoꝝ adipuꝫ mittat̄: deīde gūme in moꝛtario cū pauco vino dissoluant̄. Quib⁹ valde mollificatis: alia admisceantur: ꝛ ī moꝛtario dōec vnū fiāt agitētur. ¶ Aliud bonū habēs odoꝛē: delicatis cōgruēs. ℞. cere citrine. ℥. i. olei d̄ ben. ℥. vi. masticis nigri stoꝛacis an̄. ℥. ß. Ex his commixtis fiat medicamen.

¶ De collectionib⁹ ꝛ aggregatiōib⁹ sanationis vulnerum ꝛ apostematum. CAP. III.

DIspositio scriptoꝝ huic arti ꝓpinq̄ est dispositiōi restauratoꝝ quā noīauim⁹ ī paucitate scie radicū ꝛ canonū: q̄bus curatiōis rectificatio cōpetēs redditur. Quapp de his p̄ncipijs hic oꝫ nos dicere illō quo a magno erroꝛe q ex eoꝝ cōtingit curatōe ꝯseruatio fiat. Dicim⁹ igit̄ q̄ cū vuln⁹ paruū fuerit: possibile est vt qn̄ ligatura ipsuꝫ capit: occurrāt sibi adinuiceꝫ partes: ꝛ cōtineat̄ ei⁹ cōcauitas tota. Nō. n. alia idiget curatiōe: nisi vt duaꝝ astellaꝝ auxilio sustentet̄ atq; liget̄ ligatura q̄ a duob⁹ īcipiat capitib⁹. ¶ Eger quoq; a repletione ꝛ vino oīno custodiat̄: ꝛ ne pil⁹ aut vngm̄ inter labia illius cadat cauēdū ē. Hec nāq; ꝯsolidationē fieri n̄ pmittunt. istoꝝ aūt stolidoꝝ pleriq; his q̄ dixim⁹ ꝯria opant̄. Ponūt. n. ī vulnere oleū: infirmo carnem ꝛ pultes crossas ꝛ duras comedere p̄cipiunt. Vn̄ egroto apa malum atq; virus ī vulnere acgrūt: qō lōgo durabit tpe ex quo foꝛtasse mēbꝝ ad putrefactionē deueniet: ꝛ p̄cipue ī estate: lꝫ vulnera q̄ dixim⁹ sola ligatura sanari possent: ab vno die vsq; ad tres: nll'a alia idigēs medicia. ¶ Vuln⁹ āt cū magnū ē atq; ꝓfūdū: idiget tūc vt cū medicinis q̄s noīabimus q̄ sunt carnis gn̄atiue sanet̄: ꝛ vuln⁹ ab apostemate custodiat̄: ita vt loco cui accidit pānus aceto ꝛ aq̄ ifusus supponat̄: ꝛ epithimatib⁹ frīdis epithimet̄: ꝛ singulis horis īfrīdet̄: ꝛ p̄cipue si caloꝛ ac doloꝛ ibi fuerint ꝛ sanguis pauc⁹ ex eo manauerit. Nā ī hac dispōne opoꝛtet: vt īfirmus ex pte ꝯtraria flobotomet̄: totūq; coꝛp⁹: necnon totuꝫ ipsi⁹ regimē īfrigidāda erūt. ¶ Oꝛ si vulnus ꝓfūdū ꝛ nō āplū fuerit: cauēdū erit ne vngm̄ qō ipsi⁹ continuet os: supponat̄. Os namq; vulneris ꝓfunditate nōdū consolidata si cōtineat̄: multum ī eo adunabit̄ virus. Quare vt ipsuꝫ iteꝝ opiat̄ opoꝛtebit: ꝛ mēbrū foꝛtasse iteꝛꝫ putrefiet: ac vuln⁹ malū ꝛ pessimuꝫ ibi fiet. Quapp ī huiusmodi vulneris oꝛe cotuꝫ erit ponēduꝫ. Si autē vulneris cōsolidationē ꝓperare videris: butiro aut oleo ipsum infunde. Et exhinc q̄deꝫ predicti errauerīt stolidi: quando oleuꝫ in vulnerib⁹ quoꝛuꝫ oīuꝫ īcarnatio erat possibilis: posuerunt. ¶ Opoꝛtet p̄terea vt oīa medicamīa q̄ huiusmodi īmittis vulnerib⁹ aut tētis adhereāt: aut paululum cum inyciātur. Cuꝫ autē vuln⁹ ꝓfundum fuerit: ꝛ ipsius os āpluꝫ obseruāduꝫ erit vt si vulneris os nō vehementer coartat ligatura suat̄: tūc opoꝛtebit. Et cōtingit illud plurimuꝫ cuꝫ vuln⁹ ī coꝛpoꝛis tēdit latitudinē. Ligature vero vehemētioꝛ iuolutionuꝫ ꝛ retētio sint apud vuln⁹ ꝓfunduꝫ: ꝛ caꝝ lenioꝛ sit apud ipsius os. Mēbrū quoq; tali ē figurāduꝫ figura: vt vuln⁹ sit īferi⁹: q̄tinus virt⁹ ab ipso fluere possit. Oꝛ si illō īpossibile fuerit: opoꝛtebit tūc vt vuln⁹ ī die secūdo aut q̄rto ꝯsideret̄. Cui⁹ ꝓfunditas si minui īceperit: ꝛ neq; vir⁹ neq; putredo multa ibi ꝯtineri īueniat̄: curatio nō erit mutāda. Si autē vir⁹ ab īferioꝛi ad supioꝛē vlceris ptē: ad ipsi⁹ videlicet os: cū īpressеris manare ꝯspexeris: ꝯueniēti⁹ ē vt in īferioꝛi loco ibi existēte ipsuꝫ īferi⁹ pfoꝛes: apud finē ꝓfūditatis vlceris: Quod ideo fit vt vir⁹ iter vn̄ possit manare hēat. ¶ Infirmi quoq; regimē ī cibo: prout ī capitulo de algebꝛa diꝫim⁹ oꝛdinet̄: atq; subtiliet̄: ꝛ a p̄ncipio vulneris cū accidit: p aliquot dies īfrīdet̄. ¶ Ipse quoq; si replet⁹ fuerit erit flobotomād⁹: ꝛ solued⁹ si lōgum fuerit tp̄s ex quo nō fuerit solut⁹: iō vt reddat̄ secur⁹: ne apostema accidat Deīde v̄o ipsi⁹ regimē paulatī s̄m dieꝝ ꝓcessū: erit īcrossandū: ideo vt carnis natiuitas augmentetur. ¶ Opoꝛtet etiā vt cum exiture mature fuerit: ꝛ apertione īdiguerint: perfoꝛētur ī inferioꝛi loco q in ipsis īuenietur: ꝛ in tenuioꝛi ꝛ magis gibboso: si possibile fuerit. Aptio tamē ī coꝛpoꝛis lōgitudinē: ꝛ nō ipsi⁹ latitudinem: cuꝫ in membris fit extēsis que nō curuātur ꝛ dilatantur: tēdat. ī his vero locis q̄ curuāt̄ ꝛ extēdunt̄: īcisio s̄m ipsius loci curuationē ꝛ extensionem tendere debet. ¶ Opoꝛtet ēt vt cū exitura in loco vbi venaꝝ ē multitudo fuerit: aut circa iūcturas: īcisio ꝓpere fiat. Si eni ī huiusmodi locis incisio cuꝫ tarditate ꝛ nō velociter fiat: os quādoq; exteri⁹ eminebit: ꝛ iūcture ligamentū discooperiet̄. ¶ Carnosa aūt loca bonuꝫ est vt sic dimittātur: dōec bene sint matura. Si. n. anteq̄ꝫ bene sint matura pfoꝛet̄: vir⁹ ab eis diu manabit atq; vlc⁹ multa soꝛditie ac putredīe abūdabit

Labia quoq eiꝰ quādoq atq ipsius profundū: dura fient: ipsum que vulnus pus ꝛ virus continuo emittet. Qꝛ si exitura maxia fuerit: totū eiꝰ virus nō subito ē retrahendū ne egro supueīat sincopis: sꝫ paulati erit extrahēdū: ꝛ pcipue si eger fuerit debil'. ¶ Uulner' aūt sanitas tardat aut pp sanguinis penuriā q̄ ē in corpore: aut pp eiꝰ malitiā: aut qꝛ itus vel sup ipsiꝰ labia caro dura existit: cuiꝰ cā caro nō nascit: aut qꝛ ibi est caro mala: aut qꝛ os vel multa putredo ē itus: aut medicamē quo curat: nō ē ei conueniens: aut qꝛ vulnus i seipso est pfundū: ꝛ saniosum ꝛ malū. ¶ Cū igit vlceris aut corp q̄ in ipsius circuitu osistūt: rubor paruꝰ fuerit: ipsa quoq ab apostemate secura atq sicca: ꝛ aliquātulū dura fuerit: corpꝰ quoq macrū ac pauci sanguinis: cā q̄re ipsius tardet sanitas: nō est nisi sanguinis penuria. Locꝰ igit q̄tidie multotiēs pāno aq̄ cal'a madefacto ē ifundēdꝰ donec rubeꝰ fiat: ꝛ egri regimē icrossandū: ipsumq cū vngtō nigro ē curādū ac in ipsiꝰ circuitu ex ipso fricet. ¶ Color vō corporis si malꝰ fuerit: atq eiꝰ forma mala cā i hoc sanguis est malitia. Flobotomia igitur atq ventris solutione est p̄us subueniēdū: deide ad vulneris curationē ē redeūdū. Sup labia quoq vlceris si caro dura fuerit: fricatio ibi ē faciēda: donec sanguinis inde fluat. Si aūt crossa fuerit: p̄us ē icidēda ꝛ postea curāda. ¶ Et si b̄ i vlceris fūdo fuerit ciꝰ ore sicco ꝛ fusco: aliqd in ipsum ē mittēdū: ꝛ fricandū: dōec sanguis ab eo manare incipiat: deide erit curādū. Aut in fūdo vlcer' pforatio fiat: postea fricet: ꝛ cū butiro medicet: donec mala caro penitꝰ corrodat. Deide cū his q̄ ex pte curationis remāserit: curet. ¶ Ulcꝰ aūt si p̄us claudat ꝛ postea aperiat virusq subtile ab eo fluat: ꝛ lōgo tpe sic dispositum maneat: os corruptū est i ciꝰ fundo. Tenta igit itromissa tētet: ꝛ cū iuentū fuerit: pforet vlcꝰ donec ad os puciat. Qd erit fricādū aut serrādū donec abscidat f̄m quod ex ipsiꝰ corruptiōis multitudie videris: postq cū pulueris carnis gn̄atiuis curet. Qꝛ si ipsum pforari fuerit ipossibile: cū medicamine corrosiuo ꝛ butiro subueniēdum erit: dōec os discooperiat. post hec cū his q̄ dicturi sumꝰ curetur. ¶ Ulcus aūt si fuerit pfūdū ꝛ ciꝰ caro mollis: ꝛ mala: medicamē corrosiuū desup erit ponēdū: donec caro illa desiccet. Deide i vulnere butir mittat: dōec tota mūdet: atq tādiu cū butiro medicet: dōec escara i vulnere exorta cadat: ꝛ postea curet. ¶ Ulceri vero si varices supuenerit eger flobotomet: ipsiusq vēter ml'totiēs soluatur ex apozimate epithimi: suoq nutriat cibo: deide vlcꝰ curet. ¶ Medicamē quoq si vlceri fuerit icōueniēs qꝛ fortassis ipsum plusq deberet calefacit: cuiꝰ ē signū: qꝛ rubore atq calorē ꝛ apostematis p̄ncipiū ei cū augmēto adducit: tūc cū vngtō frigido qd dicturi sumꝰ erit curādum. ¶ Aut fortassis plus ifrigidat q̄ deberet: cuiꝰ est signum qd vlcus tūc ē viride aut nigrū ꝛ durū ꝛ fridū: vnde tunc cū vngtō nigro ē medicādū. Aut fortassis minꝰ desiccat q̄ deberet: cuiꝰ ē signū q ipsum est molle ꝛ laxū: multum habēs virus: vn̄ tūc cum vngtō vehemēter desiccatiuo ē curādum: vt ē illd qd cutē supinducit: qd fit ex balaustys ꝛ gallis. ¶ Aut fortassis minꝰ mūdat ꝛ abstergit q̄ deberet: cuiꝰ ē signū q putredinis multitudo carnesq male ꝛ molles ei adheserūt: ideoq cū medicinis vehemēter mūdificātibꝰ ē curādum: vt ē vngm̄ viride. ¶ Aut quēq mordicat: ꝛ ipsiꝰ osumit carnē: cuiꝰ ē signum dolor: ꝛ calor: ꝛ ardor: ꝛ apostematis p̄ncipium. ꝛ q vlcus q̄tidie dilatatur. Un̄ tunc ad vngm̄ qd eo sit suauiꝰ: ē facienda pmutatio. ¶ Hoc quoq plerūq euenit: qꝛ curādi cōplexio: ad vnam declinat extremitatum. Quare tūc rebꝰ sibi oueniētibꝰ curatio ē faciēda. Siccissima nāq corpora exigūt vt vngtā qbus medicant: cū caro i ipsorum vlceribꝰ ē gn̄anda species vehemēter desiccatiuas hēant āmixtas. Hūida vō corpora: vnguētis idigēt mollibꝰ ꝛ humidis. ¶ Uulneribꝰ aūt vētri accidētibꝰ: atq ipsum disrūpentibꝰ: medicꝰ sapiens ac suauiter operās necessariꝰ ē. Nos tn̄ huiꝰ curatiōis collectiōes: ꝛ vn̄ in ipsa timet error dicemꝰ. Cui itestina ac zirbum p vulnꝰ exierit: ꝛ iflata itromitti nō poterūt pānus vino veteri calefacto ifusus desup ponat donec ipsorum remoueat inflatio: q̄ remota itromittant. Qꝛ si locus aut tps fridum fuerit: eger in balneū itroducat: ꝛ p manꝰ ꝛ pedes ita suspēdat quatinꝰ ipsiꝰ curuet dorsum: ꝛ vēter arcuet. Ex huiusmōi eni dispositione: itestina leuiꝰ intromittentur. ¶ Zirbum vero si velociter an̄ q̄ viride fiat aut nigrū ei succurrat: i vētrē est reducēdum. q si ei non subueniat donec viride fiat: qcqd ex eo viride factū est i cidat: deide oēs vene q̄ sunt i ipso cū subtili filo ligentur postea itromittant: ꝛ vēter suat. ¶ Et si intestina ppter pāni madefacti ifusionē itromitti n̄ poterūt: fissura amplificet: ꝛ sic itromittant. Quibꝰ itromissis vēter suatur priꝰ: post puluis osolidatiuꝰ desup ponat: atq vt eger supinꝰ iaceat taliter vt dorsum aliquātulum gibbosū existat p̄cipiat. Cuiꝰ regimē est subtiliādum neq cibꝰ inflatiuus vllo modo est ei tribuēdus. ¶ Uulnꝰ p̄terea si iuxta neruum vel in neruo fuerit strictūq extiterit: nō cōsolidetur dōec aliquot p̄terierit dies: ꝛ ab apostemate fuerit securum imo medicamina apitiua desup ponāt: ꝛ locꝰ totꝰ ex oleo inūgat tepido. ¶ Postquā aūt duos dies aut tres p̄terierit ac dolor sedatꝰ fuerit: ꝛ locꝰ ab apostemate securus. cōsolidatiuis vtēdo tūc vulnꝰ cura. ¶ Si aūt spasmus ex vulnere qd est i neruo alicui accidat egro: cito ei succurre: ꝛ chordā q̄ otrahi icipit i latitudine icide spōdilesq egri ex oleo palpādo ꝛ cōpmēdo inūge. Oleū āt sit mollificatiuū ꝛ tepidū. Si āt aliqn̄ videris vlcꝰ qd pambulet mēbrum de vno ad aliū trāsiēdo locū: ꝛ corrodat carnē: cito succurre icidēdo: aut cōburēdo: ꝛ destruēdo carnem ibi existentem ante q̄ multum dilatetur: deide ipsū cura cum medicinis quibus reliqua cōsueuisti vlcera sanare. He sunt summe ꝛ intentiones quas cum homines non obseruant: egro vehemens inferunt nocumentum. Quando vero eas intente meditantur. ꝛ eis innituntur maximum prebent iuuamen cum deus annuit.

¶ De medicinis generantibus carnē. CAP. IIII.

Edicamen quod carnem generat: ꝛ recentia continuat vulnera mirabile existens. ℞. olibani: aloes: sarcocolle: sanguinis draconis partes equales: terant ꝛ vulneri supponantur: ꝛ desuper ligētur. hoc enim valde existit mirabile. ¶ Unguētum in carnis generatione mirabile. ℞. lithargiri triti vt alcohol. ℥. i. cui āmisceantur olei. ℥. iij. coquantur agitando donec resoluātur: postea olibani: sarcocolle: sanguinis draconis: galbani: colofonie: omnium ana. ʒ. ij. sumantur: que predicte decoctioni ammixta coquantur donec icrossentur: ꝛ medicentur ex eo vlcera cum sanguinolenta non fuerint. ¶ Unguentum carnis generatiuum: quo in estate ꝛ cum in vulnere calor ꝛ ardor fuerint: ꝛ tempus fuerit calidum in vulnerum curis est vtendum. Lithargiri triti donec sit vt alcohol. ʒ. ß. sumant quod cum aceto donec resoluatur ꝛ molescat teratur: ꝛ deinde oleum roseum desup fundatur: ꝛ teratur donec incrossetur. Dum autē sic teritur semel ex aceto: ꝛ alia vice ex oleo roseo est infundendum: donec infletur: ꝛ ad magnitudinem deueniat: ꝛ fiat vnguentum. Cui postea ceruse. ʒ. ß. ꝛ camphore parump addere conuenit: ꝛ teri cum eis: ꝛ eo in curatione vti. ¶ Unguentum nigrum quo vtendum est cum vulnus est siccum ꝛ fuscum: cere olei visci: picis: partes sumant equales ꝛ resoluantur: ꝛ quod ex eis fit: est vnguentum nigrū

¶ De medicaminibus que carnem minuunt superfluam

⁊ resoluunt. CAP. V.

Vnem terat̄ valde:⁊ sup̱ locū vbi caro superflua ē:pulueriʒet̄. Eam eni liq̄ facit. ¶ Aliō isto forti⁹:chali terat̄:⁊ ō sup̱ pulueriʒet̄. aut ʒiniar tritū desup̱ pl̄uerizet̄.

¶ Descriptō vngti viridis corrodēt̄l:⁊ vlcera sāiosa mūdi ficāt̄l. ℞.ʒiniar puri:mell'an̄.ʒ.i.ex his sil' trit̄l medicamē fiat. Sūt aūt q̄dā q̄ huic vngō:sarcocolle:amōiaci:an̄.ʒ.ſ. addūt:terētes oīa h̄ cuʒ aceto ⁊ melli admiscētes. Et tūc hoc medicamē fistulis q̄ sunt i auricula confert:oīaq̄ʒ sa/niosa mūdificat vulnera:⁊ carnē corrodit mortuam.

¶ Medicamē qō vocat̄ calidicō:carnē mortuā corrodēs ⁊ fistulis atq̄ʒ putrefactōi q̄ ē i gigiuis ⁊ i ore ac i toto cor pore ꝯfert. ℞.calcis viue p̄tē vnaʒ:arsenici citrini:chali: acathie:arsenici rubei:oīuʒ.an̄.partē mediā. Omnia hec cū aq̄ q̄ vocat̄ p⁹ terāt̄. ¶ Aq̄ āt p⁹ sic fit. Calcis viue cha li p̄tes sumāt̄ eq̄les. Chali prius terat̄ postea istis sextu/pluʒ pōderis ipsoꝝ ex aq̄ āmisceat̄:⁊ p̱ tres recōdāt̄ dies quotidie trib⁹ vicib⁹ agitādo:postea colet̄ ⁊ vtat̄ donec fiat vt elchaloch:⁊ i sole dimittat̄ donec icrosset̄:deinde fiāt ex eo trocisci:⁊ desiccēt̄:⁊ i loco vbi ab hūiditate tā/gi nō p̄nt recōdāt̄. Et cū necesse fuerit vn⁹ ex eis terat̄:⁊ fiat ex eo medicamē. ¶ Desteʒberigi medicamē acutuʒ ⁊ corrosiuum. ℞.arsenici citrini triti:chali:calcis:ʒiniar: oīuʒ ana librā mediā:argēti viui librā vnā salis āmonia ci:q̄rtā p̄teʒ libre vni⁹:terāt̄ oīa cū aq̄ p̄ma donec argen tuʒ viuū sit extictū:postea desiccēt̄ ⁊ desiccata iteꝝ terā tur:deīde i istō qō alchimiā faciētes vocāt alutel igneʒ sub eo faciēdo donec eleuēt̄:sublimenī̄:⁊ qō ex eis subli matuʒ fuerit sumat̄ ⁊ i ampulla vitrea recōdat̄: ex quo emorroides exteri⁹ cū sup̱flua carne apparētes:⁊ scrofu le q̄ruʒ desiderat̄ destructio post quam fuerit vlcerate: pulueriʒent̄:⁊ ad vltimū i oīb⁹ quoꝝ destructio ⁊ dissolu tio desiderat̄:eo vtēdū ē. Erit eni vt cauteriū ignis ita vt desiccet ⁊ denigret atq̄ʒ ꝯbustiōis vicē i ml't̄l tenet locis.

¶ De his q̄ vlcera ꝯsolidāt ⁊ i vlcerib⁹ ml'tā habentibus hūorositatē carnē gn̄ant ⁊ ipsoꝝ remouēt hūorositateʒ. CAP. VI.

Ithargiruʒ pulueriʒatū sumat̄:⁊ ex aceto:⁊ aq̄:⁊ oleo simul i mortario ibibat̄:donec itumescat:⁊ albifice tur. Deīde calcucecaumenon:antimony ba/laustiaꝝ:venaꝝ:curcume:gallaꝝ sāguis dra/conis:serici:aluminis:cathimie argēti:oīuʒ ana quantū ē sexta p̱s toti⁹ vnguēti sumat̄. Post hec oīa ista pulueri/ʒata ō sup̱ mittāt̄:⁊ i mōtario dōec vnita sint agitēt̄. Dei de ex hoc vnguēto i coto ponat̄:⁊ vulneri i quo caro pu/trida nata ē supponat̄:atq̄ʒ cū iuolutione pāni suauiter liget̄:hoc aūt vnguēto tādiu i vulneris curatiōe vtēduʒ est:donec carnis i eo tāta gn̄etur quātitas q̄ ei sufficiat:⁊ ipsuʒ iduret:⁊ cutē p̱fecte iducat. Hoc ēt vnguēto oīa vl cera hūorē multū habētia:curāda sunt. ¶ Puluis q̱ vl/cera ꝯsolidat. ℞.aloes balaustiaruʒ cathimie argenti tri te calcucecaumenō triti ⁊ lauati:partes eq̄les:⁊ hoꝝ pul uere sup̱ vuln⁹ pulueriʒet̄. ¶ Ali⁹ puluis fortis:aloes ve naruʒ curcume:balaustiaꝝ:mirre:gallaꝝ p̄tes sumātur eq̄les:ex q̄b⁹ fiat puluis:q̱ sup̱ vuln⁹ pulueriʒādo sparga tur:hic enim puluis congruit ad hoc:⁊ fortis existit.

¶ De his q̄ aperiūt magna apostemata ⁊ ne cuʒ ferro ape riātur excusant. CAP. VII.

Ellis anacardi picis liq̄de oīuʒ p̄tes su/mātur eq̄les:q̄ i cocleari ferreo cō mixte:calefiāt donec misceātur. Et cuʒ apo/stema sine ferro aperire volueris:locuʒ i quo foramē vis facere ꝯsidera:quē de p̄dicto vnguēto inun/gēs p̱ mediuʒ dimitte diē. corrodet eniʒ illud.

¶ De scrofulis. CAP. VIII.

Crofule in collo:⁊ in inguine sepi⁹ nasci cōsueuerūt. Que plerūq̄ʒ mul te siml' existūt. Vn̄ cū i hac hitudīe locū vide ris apostemosū:quē tāgēdo iuēies duꝝ:nec i/cidet̄ possibile fuerit s̄ʒ fuerit q̄i glādule vt nu ces scias eē scrofulas:q̄ ex digestiōis malicia atq̄ʒ ex fasti dio accidūt:⁊ ml't otiēs crescūt dōec maxie fiāt. ¶ Cura/tiōis p̱ricipiū ē:vt egꝝ semp̱ famē pati:⁊ cenaʒ dimittere facias:neq̄ʒ multā aquā bibere p̱mitas: nʒ crossa nutriat̄ dieta. Or si in ipsius corpore sup̱fluitas fuerit euʒ flobo/toma atq̄ʒ ipsi⁹ vētrē solue. ⁊ malagma ex empl'is ad hoc noīatis ei adhibe. Quib⁹ ad hoc meli⁹ existit empl'ʒ qō vocat̄ diaglō:⁊ solū āmistret̄. Qō ēt erit meli⁹ ⁊ magl cō fert:si pulueris ex radicib⁹ yreos sicci:quātuʒ possibile ē i diachilō mittat̄:⁊ cuʒ eo empl'm fiat. ¶ Diachilō lithar giri triti.ʒ.i.sumat̄:cui i patella locate olei veteris.ʒ.ij.⁊ ſ.sup̱adyciat̄:⁊ agitent̄:⁊ lent⁹ ignis sub eis fiat:⁊ coq̄nt̄ donec totuʒ soluat̄ lithargiruʒ:deīde mucilaginis: fenu/greci:mucilaginis semis lini.an̄.ʒ.ij.mucilaginis malua uisci.ʒ.i.sumant̄:⁊ p̄dictis adiūgant̄:post hec totū agitan do donec icrosset̄ coquat̄. Cū aūt coctum fuerit:ab igne deponat̄:agitatio tn̄ n̄ itermittat̄. Qō postea tēdēdo ma laxet̄:donec spissitudinē hēat:⁊ viscositatē:deīde recon/dat̄ ⁊ vsui reseruet̄. ¶ Aut sterc⁹ caprinū antiquū suma tur:⁊ ex melle ⁊ aceto siml' calefactis:donec cōmisceant̄ ꝯspergat̄. Est eni ad hoc valde vltimū. ¶ Aut semina ra fani sūpta cū amigdalis amaris terāt̄:⁊ fiat ex eis empl'ʒ ¶ Aut sterc⁹ vaccinuʒ siccū sumat̄ ⁊ ex mucilagie malua/uisci ꝯspersuʒ desup̱ ponat̄. Aut fenugrecuʒ:⁊ semia cau lis:ac semē lini sūpta terāt̄:⁊ cribellētur:⁊ ex mucilagie maluauisci:conspersa loco supponātur.

¶ De cancro. CAP. IX.

Ancer est egritudo i q̄ maxia ē fatigatio ac fere icurabilis existit. Cui si ili/co ex q̊ icipit succurrat̄:⁊ vt doʒ regat̄:forsitan stabit vt ē nʒ augmētabit̄. Cū āt creuerit:sem p̱ sic p̱manebit. Qui deterior ē:si vlceret̄. ¶ Cācer nāq̄ʒ duꝝ ē apostema magnā i corp̱e hn̄s radicē:quē vene viri des i q̄bus est caliditas ibibūt. Vlcus āt qō in cācro fit:ē feduʒ labia hn̄s crossa ⁊ viridia foris ꝯuersa. ¶ Hui⁹ vo ort⁹ p̄ncipiuʒ q̄n̄q̄ʒ ē:vt cicer:aut faba:q̱ postea augmēta tur dōec sit vt magn⁹ milō:⁊ ēt maior. ¶ Et fortasse orit̄ hoc apostema in locis anhelit⁹ aut deglutiēdi:⁊ tunc for/tasse ad malum adducit dieʒ egrūq̄ʒ plerunq̄ʒ interficit.

¶ Qui autem hoc apostema ferro incidunt:nō plus lucrā tur:q̄ʒ quod cancrum vlceratum faciunt nisi in tali sit loco vbi incidi:⁊ penitus destrui atq̄ʒ cōburi possit:⁊ era/dicari. ¶ Huic vero cuʒ incipit:confert flobotomari ex vena media:⁊ ventreʒ ex apoʒimate de epithimo frequē ter soluere. Eger quoq̄ʒ a cibis coleraʒ generātib⁹ nigrā abstinere debet:vt sunt lentes:⁊ caules impiales:atq̄ʒ ca ro vaccina:⁊ ceruina:⁊ vinuʒ nigrū ⁊ crossuʒ ⁊ sil'ia his q̄ humoreʒ generāt valde maluʒ. Oportet p̄terea vt dieta ipsius sit caro arietina:⁊ starne:⁊ vinū subtile ⁊ a cibis cu stodiatur calidis q̄r ipsi sanguineʒ denigrant. ¶ Postq̄ʒ vero creuerit:⁊ ad sui p̱uenerit p̱fectionē non est necesse nisi vt ei blandiētia adhibeant̄:ne in ipso vlcus fiat. Et h̄ est obseruanduʒ vt summoopere custodiat̄:ne vnquā ca lefiat:aut ex medicinis aut ex alys reb⁹:immo ex oleri/bus frigidis infrigidet̄:ea terēdo ⁊ desup̱ ponendo. Ipsi vero si aliquando vlceratum fuerit:hoc vnguentum sa/tis confert:qō. ℞.ceruse:tuthie lauate: partes eq̄les.te/rāt̄ ista cū oleo roseo:⁊ succo portulace aut succo solatri: ⁊ mucilagie psily:aut succo cucurbite:aut citroli cū q̄cū/q̄ʒ istorum habere poteris:⁊ ponat̄ sup̱ ipsuʒ. Hoc nanq̄ʒ vnguentum cancro in quo nondum factum fuit vlcus:⁊ tamen q̄ in eo fiat timetur:cōfert.

¶ De carbunculis. CAP. X

Arbunculi ex multo sanguine: ꝛ vectatiõe: ꝛ labore post saturitatẽ: oriunẽ. Qui postꝙ acciderit: nõ ẽ negligendũ quĩ eis succuraẽ. Fortassis enĩ tota eoruꝫ mã in vno corporis loco colligeẽ: ex q̃ magna fiet exitura. ¶ Ex eis aũt que eos gñari nõ pmittũt sũt flobotomia ꝛ vẽtosẽ: ꝛ vẽtris solutio ex mirobalanis citrinis: ꝛ senẽ: ꝛ fumo terre: ꝛ pruno ꝝ: ac iuiuba ꝝ: ꝛ tamaridorũ infusioneꝫ sepe potare: ꝛ dulciũ comestionẽ miorare: neqꝫ vinũ dulce ꝛ crossuꝫ bibere: atqꝫ cibaria acetosa ꝛ stiptica ꝛ ea q̃ has duas q̃litates aggregãt comedere vt caro cũ succo vue acerbe: cocta ꝛ cũ ribes: ꝛ cuꝫ põis: ꝛ sucbabegi: ꝛ charis: ꝛ bulẽ: ꝛ musos: ꝛ siĩia bis. ¶ Si autẽ fuerit necesse vt patiẽs carbũculos bibat vinũ: vinuꝫ defecatũ ꝛ clarificatuꝫ sumere dꝫ. Confert. n. ei. ¶ Postꝙ aũt carbũcul⁹ acciderit: nõ est necesse nisi vt in ipsi⁹ maturatione studiũ ipendaẽ. De his quoqꝫ q̃ carbũculos cito maturãt: est vt ex caricis viscosis cõtritis: in qbus est multũ mellis fiat emplm: aut ex carne vue passe cũ baurach panis mixta emplm superponaẽ. ¶ Aut emplꝫ diaquilon desup mittaẽ: qꝛ ad hoc vtile existit. ¶ Qꝫ si carbũculus ad maturãdũ durus existit: sinapi cum ficubus piguib⁹ ꝛ pauco oleo liliaco cõteraẽ: ꝛ desup põaẽ. ¶ Et si eius aptio post hec tardauerit pforeẽ: ꝛ cõprimaẽ: donec qcquid ɔtineẽ i eo effluat: atqꝫ in ei⁹ circuitu: vnguentuꝫ ex cerusa: ꝛ sup ipsum vnguentũ ex melle ponaẽ. ¶ Unguentũ ex melle. Recipe sarcocole: mellis partes eq̃les deinde sarcocolla puluerizata cũ melle misceaẽ ꝛ recondaẽ. Sũt tñ q solũ mel coquũt donec inspisseẽ: deide sarcocollaꝫ puluerizatã desuper mittũt: ꝛ cõmiscẽt. Hoc nãqꝫ vnguẽtũ omne vulnus saniosuꝫ mũdificat: totũqꝫ remouet virus. ¶ Cũ aũt carbunculus mũdificat⁹ fuerit: ipse per se cito ɔsolidabiẽ. Si aũt ipsi⁹ cõsolidatio aliqñ tardauerit: cũ vnguento carnis gñatiuo curetur. ¶ Et si carbũcul⁹ ardẽs fuerit: atqꝫ in ei⁹ circuitu magn⁹ fuerit rubor: velociter ex vnguẽto qð fit ex cerusa: caro erit generanda. Et ipsuꝫ ẽ vnguentum campboratum frigiduꝫ: qð dicturi sumus.

¶ De apostemate calido. CAP. XI.

Um in aliq̃ corpis parte calidũ exoritur apostema: cui⁹ tact⁹ calid⁹ sentiẽ: eius curatio a flobotomia ẽ icipienda: vt si in pte videlicet fuerit dextra: i sinistra de vena mediana fiat flobotomia: ꝛ ecõuerso si i sinistra: i dextra flobotomia erit facienda. Flobotomia tamẽ ex vena basilica aut media ẽ faciẽda. ¶ Qꝫ si basilica iueniri nõ põt: i vno ex ramis ipsi⁹ flobotomia ẽ facienda. Si aũt i eis q̃ sunt supra furculas ortũ fuerit: flobotomia fiat ex cepbalica. Deide ex epitbimatib⁹ ifrigidãtibus epitbimeẽ: regimẽqꝫ subtilieẽ: ꝛ a carne ꝛ vino: ac dulcib⁹ ꝛ vnctuosis: necnõ acrib⁹ custodiaẽ: ꝛ cibis acetosis alaẽ: ꝛ dũ ipsum tactu calm sentiẽ epitbimatib⁹ infrigideẽ. Cum hoc eniꝫ regimine tueri poterit: ne i eo sanies gñetur. ¶ Qꝫ si in ꝭ apostemate in qbusdaꝫ dispositionib⁹ fortis pulsus ꝛ calor fuerit: pculdubio sanies i ipso colligitur. Quapp tũc nõ est vtendũ nisi pa ꝝ infrigidantib⁹. Si tñ ex istis calorez atqꝫ ardorẽ neqꝫ sedari: neqꝫ minui videris ab istl ad ea q̃ saniẽ faciũt te transfer. ¶ Qð ideo fieri ɔuẽit: vt ad collectionẽ velociter pueniat. ¶ Postea vero exitura vt dixim⁹: erit sanãda. Medicĩe vᵒ q̃ saniẽ faciũt: sunt ea q̃ dixim⁹ carbũculo ꝝ apertionẽ facere. ¶ Infridãtes vᵒ medicĩe q̃ apertiõi ɔferũt: sunt he medicie q̃s dicemus: atqꝫ ha ꝝ q̃dẽ hec ẽ noiatio. ¶ Medicamẽ qð herisipile epitbima vocaẽ: qð ẽt oib⁹ mẽbris in qb⁹ apostema calm est: si ex eo epitbima fiat: cõfert. ℞. sandali rubei: sieẽ memitbe. faufel: ceruse: boliarmeni: ptes eq̃les: corticũ mãdragore: opy: ãborũ quãtũ est medictas vni⁹ supradictoruꝫ. Ex his oĩbus cũ aq̃ collectis: forme auelanis siĩes fiant: ex qbus cũ necesse fuerit aliqd sumptũ teraẽ: ꝛ ex eo cũ aq̃ rosea: ꝛ pauco aceto madefacto: epitbima fiat: ꝛ desup mittaẽ: cui deide pãnus i aq̃ niuis infusus: supponaẽ Qui postꝙ tepefactus fuerit remoueaẽ: ꝛ ali⁹ recenter ĩfusus loco eius supponaẽ. Hoc enim bonuꝫ ꝛ maximum afferens iuuamentum existit.

¶ De apostemate molli. CAP. XII.

Apostema molle qð digito cũ pmitur cedit: aliquã qñqꝫ comitatur egritudinẽ: vt sunt egritudines q̃ cũ cõplexio corrũpiẽ: aut ptisis adest: accidunt. Qꝫ cũ ita fuerit: nõ ẽ tãtuꝫ de ipso curãdũ: quãtũ in illi⁹ egritudinis cura ẽ studẽdũ. ¶ Qð ãt p se accidit: aut febres lõgas cũ sanaẽ comitatur. ita sanandum erit: pa ꝝ aceti cũ oleo roseo: ꝛ aq̃ rosata: ꝛ aq̃ mirti ꝛ aq̃ ex qua fit sapo: misceaẽ: ꝛ pãnus i ea madefact⁹ desup ponaẽ: ꝛ ligetur: nõ tñ fortiter. ¶ Ligatura vᵒ i medictate apostematis forti⁹ ɔstringat: q̃ ad vtrãqꝫ tẽdat partẽ. ¶ Ex his q̃ꝙ q̃ ipsuꝫ dispergũt: est aq̃ cineris: q̃ sic fit: sarmẽta cõburunẽ ꝛ in co ꝝ cinerẽ aq̃ missa p nocte vnã dimittiẽ: deide colaẽ: ꝛ acetũ ei cõmisceẽ. In q̃ postꝙ panni ifusi fuerit desup ponanẽ: vnũ aly cũ ligatura cõiũgendo. ¶ Aut apostema si valde molle fuerit: ex sale ꝛ oleo fricẽẽ. Aut folia tamarisci: aut mirti: aut dulp. desup ponanẽ: aut ex bolo armeno ꝛ aceto epitbima fiat: eger quoqꝫ suũ attenuet regimẽ: ꝛ a fastidio se custodiat: ꝛ a multiplicatiõe aq̃. ¶ Epitbima qð mollitiei ac relaxatiõi vbicũqꝫ accidit: cõfert. ℞. aloes mirre: lity: acatbie: sieẽ memitbe: cipi croci oriẽtalis: boliarmeni: oiũ ptes eq̃les. Ex his oib⁹ simul cõmixtis: forme auellanis siĩes fiant. Ex qb⁹ cuꝫ necesse fuerit: in pauco aceto ꝛ succo cauliũ simul mixtis: aliqd dissoluaẽ. ¶ Et si egritudo i facie aut i palpebris extiterit: i aq̃ rosata ꝛ succo endiuie: ꝛ pauco aceto: ex eis fiat resolutio.

¶ De apostemate duro. CAP. XIII.

Um in aliquo corporis loco duꝝ ortum fuerit apostema: qð nꝫ tactu caliduꝫ sentiaẽ: neqꝫ sit cancer: eger ab oĩbus cibis quos i capitulo de cãcro vitãdos eẽ pcepimus: abstineat. ¶ Ea aũt qb⁹ ipsuꝫ erit curãdum: sũt oĩa q̃ mollificãt vt medulle oẽs ꝛ adipes: ꝛ bdelliũ molle: atqꝫ amoniacuꝫ: ꝛ storax: ac galbanũ: ꝛ his siĩia Si aũt loc⁹ i quo ẽ nõ sanaẽ: studenduꝫ erit vt mã ab eo trãsponaẽ p flobotomiã: ꝛ vẽtris solutionẽ ex his q̃ collerã expellunt nigrã: ne magnificeẽ ꝛ augmẽteẽ apostema ¶ Emplꝫ q̃ dura resoluit apostemata. ℞. bdely: mollis amõiaci: galbani ptes eq̃les: q̃ cũ oleo mollificate i mortario terãtur. Oleũ tñ sit de lilio: aut de bẽ. Deide mucilago fenugreci. ꝛ seminis lini: q̃ eiusdẽ sint quãtitatis cuius sũt oĩa predicta: sumaẽ: ꝛ oĩa simul teranẽ donec vniantur: deinde ex eis cũ caricis piguib⁹ mixtis emplm diuitiebus vbicunqꝫ fuerint i corpore superponaẽ.

¶ De glãdulis magnis. CAP. XIIII.

Um in aliq̃ corporis pte aliq̃ apparuerit additio q̃ cũ tãgiẽ ꝛ ad latera trãsponiẽ: cuti cõtinuari nõ iueniẽ: neqꝫ duriter moueri: sed taliter existẽs: ac si a corpore sepata foret: neqꝫ radicẽ neqꝫ pncipiuꝫ in eo habens: erit glãdula. ¶ Glãdule vᵒ i magnitudine diuersificanẽ: a cicere icipiẽtes vsqꝫ ad milonis magnitudinẽ puenientes: vñ ea ꝝ diuersificanẽ spẽs. Ea ꝝ tñ curatio ẽ vna. s. extractio. Si aũt glãdula dimittaẽ qꝛ parua ẽ: ꝛ eius negligaẽ cura: augmẽtaẽ. Unde postea ad ipsaꝫ extrahendã: medicus suauiter opans ẽ necessari⁹. ¶ Nos tñ i qbus error

ↄtingat dicemus. Et hoc est qr maior ea℞ ps in pãniculo ↄtinet̃: qui glãdula℞ saccus vocat̃. Quapp sacc⁹ cũ eis ita est extrahẽdus: ne ex eo ibi aliqd oĩno remaneat. Qr si ex eo ibi aliqd retentũ fuerit: q̃uis paruũ sit: plerũq₃ redire cõsueuerũt. ❡ Locus igit̃ in quo ↄtinentur: scindẽdus ẽ sũmope cauẽdo ne ↄtinẽs eas saccus scindat̃: s₃ sola caro eis supposita. Saccus vo cũ vncino eleuet̃: ꝛ pfecte excoriet̃ donec glandula: ꝛ eius saccus itegre extrahi possint. Hoc nãq₃ in eius cura meli⁹ existit. ❡ Qr si saccũ qñq₃ rũpi cõtingat: cũ vncinis est eleuãdus. Et l₃ frustatim extrahat̃: ↄtinue tamẽ est iuestigãdus. Postq̃ vo extract⁹ fuerit: ex reliq̃ cura quã in vlceribus noiauimus: erit curandus. ❡ Deceptores tñ qdã inueniunt̃: q fraudez facere cupiẽtes ex sacco pa℞ dimittũt: ideo. s. vt in ci⁹ cura diutius morent̃. Que aũt saccũ non habent: extrahende sunt: ꝛ in vulnerũ consolidatione tñ studiuz impendenduz.

❡ De nodis glandulosis. CAP. XV.

Quandoq₃ in aliqbus corpis locis grossities in magnitudine auellane eq̃lis: vel pa℞ plus vel pa℞ minus appet: q̃ glandulis assimilata plerũq₃ in dorso manus ꝛ in locis vbi vena℞ est multitudo gnat̃. Que cũ fortiter p̃ssa aut fricata fuerit: euãbit̃: ꝛ stati₃ penit⁹ remouebit̃. Postea tñ qñq₃ redibit ꝛ qñq₃ nullo⁹ reuertet̃. ❡ Quapp loc⁹ ↄprimẽdus ꝛ fricãdus erit: donec euẽtur ꝛ eq̃lis fiat. Postea frustulũ plũbi rotundũ sumat̃: ꝛ loco suppositu₃ fortiter stringat̃: ꝛ p tres dies sic manere permittat̃. Postea vero ex epithimate de calce epithimatus liget̃. Si. n. post euõnẽ strict⁹ fuerit loc⁹: nõ reuertet̃. S₃ si nõ fuerit strict⁹ plerũq₃ reuerti cõsueuit egritudo.

❡ De formica. CAP. XVI.

In aliqbus corpis locis cu₃ puo apatе parue pustule cũ pruritu ꝛ ardore: ꝛ calore vehemẽti in tactu: qñ₃ fieri cõsueuerũt: q̃ ẽt cito vlcerant̃. Que postq̃ vlcerate fuerint: vicina loca pambulare icipiũt ꝛ dilatari. Uenter igit̃ ex his q̃ cola₃ expellũt rubeã: ẽ soluendus: vt sunt mirabolani: ꝛ scamonea cũ aq̃ de fructib⁹. Loc⁹ q̃s q vlceratus ẽ in circuitu ex epithimate: qđ in cap⁹ de cal̃o apate noiauim⁹ ẽ epithimãdus. Ulceri vo vngm̃ de cerusa ẽ supponẽdũ. S₃ si nõdũ vlcerat⁹ fuerit loc⁹: tot⁹ ex h̃ epithimate erit epithimãdus. Qr si cũ h̃ apate calor supflu⁹ ꝛ rubõ affuerit: ci⁹ curã a flõmia icipe: deide reliquũ qđ diximus regim̃ exhibe. Totũq₃ ci⁹ cibũ ad reliq̃ ifrigidantia reducas.

❡ De igne psico. CAP. XVII.

Aliqbus mẽbris prurit⁹ ꝛ feruõ itolerabilis qñ₃ accidũt: vbi succedẽte tpe ampulle aq̃ subtili plene gnãt̃. O₃ igit̃ vt cũ in aliq̃ mẽbro aliqd tale sentit̃: velociter flõmia subueniat̃: q: si non pus q̃ ampulle ibi sint exorte succurrat̃: ꝛ ampulle rũpẽde sũt: ꝛ totũ virus qđ in eis cõtinet̃: ẽ expellẽdũ. Deide emplm̃ ex vnguẽto de cerusa factũ supponat̃: qđ in cap⁹ de ignis cõbustione noiabimus. Ampulle vo p̃dicte nõ sũt dimittẽde donec aqua aliquo mõ in eis adunet̃: s₃ in circuitu ipa℞ ex bolo ar. ꝛ aq̃ ꝛ aceto: ꝛ oleo: epithima est faciẽdũ: si deus voluerit.

❡ De adustione ignis ꝛ aq̃ ꝛ olei. CAP. XVIII.

Si cum aliqđ ho℞ acciderit ilico q curare d₃ p̃ns fuerit: pãnos in aq̃ frigida aut in aq̃ rosea sup niuem ifridata madefaciat: ꝛ d̃sup ponat. Qui postq̃ d̃siccati fuerit: remouẽdi erũt: ꝛ alij sil̃r p̃parati supponẽdi. Qr si h̃ magnũ fuerit: ex laterc d̃rio flõmia ẽ faciẽda ꝛ regimẽ ẽ subtiliandũ ꝛ ifridãtib⁹ vtẽdũ. ❡ Dolor aũt fortissim⁹ si ibi affuerit: vitelli ouo℞ cũ ol̃o roseo agitati cũ coto desup sunt ponẽdi. ❡ S₃ si vehemẽs nõ fuerit ibi dolor: lẽtes excorticate: ꝛ cerusa terant̃ ꝛ sil̃ cũ aceto misceant̃ et desup ponant̃. ❡ Deide pãnus aq̃ rosa. ifusus sup niuem ifridata: sup mittat̃. Et si vesice ibi fiãt: cũ vnguẽto de cerusa curent̃: qđ h̃ mõ fit. Cera colata: ꝛ ipsius q̃druplũ de oleo ro. sumant̃ qb⁹ resolutis tñ ceruse q̃tũ possunt capere adyciat̃ ꝛ i circuitu moueat̃. Deiñ postq̃ ifrari cepit: album en oui p̃dictis admisceat̃: donec ispisset̃: ꝛ hoc fcõ q̃usq₃ ispisset̃: sine itermissione agitet̃: deide recondat̃. Quida₃ ẽt pa℞ cãphore: ibi admiscent. ❡ Si aũt vlcus ibi fiat qđ sit magnũ qddã: cũ vnguẽto de calce curandũ erit. Qđ h̃ mõ fit: calx alba ꝛ mũda sumat̃: tũq₃ aq̃ ei supfundat̃ vt ex ea coopiat̃: deide p duas horas sic dimittat̃: ꝛ aq̃ coletur: ꝛ a calce sepet̃: deide alia aq̃ sup calce₃ fundatur. Qđ postq̃ q̃ter fcm̃ fuerit: dimittat̃ donec parũp infridetur. Deide cũ oleo ro. in vase agitet̃ donec vniat̃: ꝛ fiat ex eo epithima.

❡ De panaricys q̃ circa vngues fiũt. CA. XIX.

Aliquando in vnguiũ circuitu apa calidũ: ꝛ rub. ꝛ iflãmatum: ꝛ dolorosu₃ ac fortiter pulsans fieri ↄtigit. Ex q̃ plerũq₃ accit febris: ꝛ ptigit dolor vsq₃ ad loca q̃ sũt sub assellis ꝛ in iguie. ❡ Eger itaq₃ si diu ẽ ex q̃ ñ fuit flõmat⁹ flõmãd⁹ ẽ. ❡ De his q₃ q̃ ad h̃ valde ↄfert̃ ẽ vt loc⁹ sepe ex aceto ꝛ opio liniat̃: doẽc sr̃ locũ: q̃sũ sit epithima. Deide psiliũ cũ aceto: ꝛ aq̃ ↄq̃ssatũ supponatur. Et sup h̃ totu₃ pãn⁹ aq̃ niuis ifusus mittat̃. Qui hora vna trãsacta remoueat̃: ꝛ ali⁹ loco ci⁹ ibidẽ locet̃: h̃ m̃lti₃ faciẽdo vicib⁹. ❡ Qr si in h̃ loco vehemens fuerit pulsus: medicamẽ istud vel ei sil̃e p die₃ vnã ci adhibere curato. Quo facto si p̃dcã nõ videris sedari accñtia: epithima loco: vel emplm̃ ex aliq̃ co℞ q̃ in carbũculo℞ capl̃o noiauimus suppone. Ad maturitatẽ nãq₃ deueniet ꝛ aptionẽ: atq₃ qđ in eo ẽ ex̃ manabit. Deide cũ vnguẽto quo vulnera sanari ↄsueuerũt locũ cura. Origini quoq₃ vnguis si pruritus acciderit: vnguis cadet. Quapp post ipsius casu₃ neq₃ cu₃ eo erit ludendũ: neq₃ ipse vllo modo mouẽdus: ne vnguis, q renouat̃: tortus egrediatur ꝛ asper.

❡ De fluxu sanguis ex vulneribus. CAP. XX.

Si ex vulnere ↄtinuati sanguis tanta fluxerit multitudo: vt inde v̄tutis timeat̃ debilitas: mẽbrũ sursu₃ ẽ erigẽdũ: ꝛ tal̃r locandũ: ne in eo dolor sentiat̃. ❡ Post hec vo leporis pili cũ albumine oui mixti: aloe: ꝛ thure: ac sanguie drac. tritis iuoluti: vulneri sr̃ imittendi. Aut fila ex lino subtilia minuti icisa: ꝛ eis q̃ dixim⁹ iuoluta sũt: sil̃r imittẽda. Aut vuln⁹ ex aranei tela repleat̃. Sanguis p̃terea si cũ saltu fluxerit: deinde redit velociter ꝛ iterat̃: ex arteria sãguis egredit̃ icisa. Qui si vno egredit̃ mõ: ex vene ẽ icisiõe. q̃ cũ his q̃ dixim⁹ sr̃ sanãde ꝛ ligãde. Et si h̃ mõ steterit sãguis: bñ erit. Qr si pp h̃ nõ sistit̃ sãguis: arteria illa: aut vena ẽ icidẽda. Cui⁹ incisio ẽ: vt vena vel arteria cũ vncino eleuata si videri poterit: suspẽdat̃ ꝛ ex̃hat̃: deide icidat̃: locusq₃ ex eis q̃ dixim⁹ post illõ repleat̃. Qr si pol̃e nõ fuerit: aut medicĩe nõ cõtulerint: loc⁹ cõburat̃. ❡ Op₃ vero vt cauteriũ quo fit combustio valde sit ignitum: ꝛ vehementer rubeũ. vbi summope est cauendũ: ne sup neruu₃ ponat̃. De his p̃terea que sanguinẽ restringũt est vt vulnus calce repleatur aut açegi ꝛ ligetur.

❡ Medicamẽ forte: calcis: colcothar: sanguinis draconis aloes: gipsi: ypoquistidos: trito℞: vt alcohol: partes sumãtur equales. Deinde fila incisa cum albumine oui mixta accipiantur: ꝛ in predicto medicamine iuoluãtur: ex quibus sic preparatis vulnus repleatur: atque ea que sunt in ipsius circuitu: ex predicto puluere puluerizentur: ꝛ ligetur ad vltimum locus.

❡ De flobotomia. CAP. XXI.

Ene q̄ ex more in flōmia incidi solent: sunt cephalica: ꝛ m̄rix vena q̄ dr̄ funis brachy: ꝛ basilica: ꝛ saluatella: ꝛ saphēa: ꝛ vena q̄ ē in poplitis curuatura subtus: ꝛ sciatica: ꝛ frōtis vena: ꝛ ille q̄ sunt in tpoꝛib⁹ vtrinq̧: ꝛ due que dicunt algnidegi ꝛ sunt in gula: ꝛ vene que sūt in angulis oculoꝝ iuxta nasū: ꝛ ille q̄ in collo sunt vtriq̧: atq̧ vene q̄ sunt sub lingua: ꝛ alie q̄ sunt in vtrisq̧ labys. Cephalica vo ꝛ matrix: ꝛ basilica: in cubiti curuatura ab īferioribus repiunt̄. Basilica nāq̧ est vena q̄ in ipsius pte domestica ꝯspicit̄: q̄ a loco q̄ est sub assella venit ad ipsā. Cephalica āt ē in pte siluestri: ꝛ ex pte spatule venit ad illā. ¶ Mrix aūt vena ex vno ramo cephalice: ꝛ alio basilice cōmixtis ꝯponit̄: q̄ i istarū medio posita ē: vena aūt q̄ brachy funis est: focili supiori: manuū supponit̄. ¶ Saluatelle vo loc⁹ in dorso man⁹ existit: in loco q̄ ē iter auricularē digitum ꝛ mediū. ¶ Saphene aūt loc⁹ est apud calcaneū in pte domestica: sic sciatice loc⁹ est apud calcaneū in pte siluestri. ¶ Frōtis vo vena est q̄ in medio frōtis ꝯsistit. ¶ Sz vene timpoꝝ sūt due vene q̄ sup timpora īuoluunt̄. ¶ Due pterea vene q̄ in angulis oculoꝝ sunt: plerūq̧ sunt manifeste in angulis: ꝛ aliqñ nō apparēt nisi hois guttur mltuz stringat̄. ¶ Nasi āt vēa māifesta nō ē: sz fit ex ea flōmia: cū loc⁹ q̄ palpatus sentit̄ fissus: lāceola vulnerat̄. ¶ Uenarū itidē loc⁹ q̄ vocant̄ guidegi: est in collo. ¶ Et earuz q̄ dicunt̄ algeberich: est in labys. ¶ Flobotomia q̄z in sanitatis cōseruatiōe ac egritudinū curatiōe: maxia opationis medicine ps existit: si q̄lis opz fieri fiat. ¶ Corpa pterea q̄ flōmiaz plus tolerare possunt: sunt q̄ venas manifestas ꝛ amplas habētia: pilosa sunt: ꝛ bruna: atq̧ ex colore rubeo ꝛ fusco mixtis sunt colorata ꝛ iuuenes: ꝛ adolescentes: ꝛ senes nō decrepiti. Pueri vo ꝛ īfirmi: minuendi nō sunt nisi maxia icūbēte necītate. ¶ Opz q̄z cauere q̄tuz pole est ne flobotomia in tpe calidissimo aut frigidissimo fiat: neq̧ hi quoꝝ stōus ꝛ epar i fritate distemperata existunt. ¶ Porro cū cephalica in flōmia iciditur: sanguis q̄ est sup furculas velociter p eā egredit̄. Quapp cū egritudo in illis extiterit locis: flōmia ex ea erit faciēda. ¶ Sz ex basilice īcisione: sanguis q̄ est in pectore ac toto ventre velociter p eā trāsit. Cū igit hoꝝ locoꝝ sanguis est euandus: vena hec in flōmia est īcidēda. Que si iueniri nō pōt: ex ipsi⁹ ramis aliq̄s ē flobotomādū. ¶ Uena vo matrix: sic ex his duab⁹ ꝯponit̄ venis: sic sanguinē ab istis duob⁹ locis sil' trahit. Ex ipsa igit̄ flōmia ē facienda: cū egritudines istis duob⁹ accidūt locis aut cū totū corp⁹ ē euandū: ꝛ alleuiandū: aut cū pdicte due vene iuestigate iueniri nō possunt. ¶ Dr̄ia vo īter flōmiā ex cephalica: ꝛ flōmiaz ex basilica maxima est: cū egritudo fuerit in capite: ꝛ ꝯ̄rio. ¶ Matrix tñ vena q̄uis sanguinez q̄ ē in capite min⁹ q̄ cephalica trahat: ꝛ q̄ est in vētre min⁹ q̄ basilica: meli⁹ tñ est ipaz flōmare cū in vētre existit egritudo: q̄ cephalicā. ¶ Itē q̧ cū egritudo ē in capite ipsaz icidere meli⁹ est: q̄ basilicā. Cū itaq̧ cephalicā flōmādo īcidere voluerit q̄s: ꝛ nō iuenerit aliquē ex suis ramis: frontē icidere melius est: q̄ matricem venā. Hos aūt ramos vt multuz: in siluestri pte brachy repies. ¶ Itē cū basilicā īcidere volueris ꝛ nō inueneris: aliquē ex suis ramis icidere melius est q̄ purpureā. Hos q̄z ramos in pte brachy domestica: plerūq̧ inuenies. Qz si illos inuenire nō poteris: ad flōmanduz ex matrice redi. ¶ Uene vero q̄ in poplitis curatura subtus repiunt̄: ꝛ vena q̄ saphena vocat̄ flōmande sunt: cum sanguis ad īferiorē corpis ptē est trahēdus: ꝛ cū egritudines huic accūtes parti sūt cronice: ꝛ in matrice ac renib⁹ est dolor: ꝛ cū menstruoꝝ desiderat̄ pvocatio. ¶ Sciatica aūt est flōmāda: cū dolor ab ancha vsq̧ ad pedē ptēdit̄. ¶ Saluatella vo dextra q̄dē p epatis īfirmitate: et sinistra p egritudine splenis: est flōmanda. ¶ Sz due vene q̄ dicunt̄ guidegi sunt flōmādē: cū anhelit⁹ in lepre pncipio maxie angustat̄. ¶ De venis vo q̄ sunt sub ligua fit flōmia cū sinanchia adest: cephalica tñ pus flōmata. Uena aūt frontis flōmādo icidit̄: p antiq̄s egritudinib⁹ que in facie aut in oculis existunt: cephalica pus flōmata. Uene itidē q̄ in labys sunt īcidunt̄: cū in aliquo multiplicantur alcola ꝛ vlcera in ore ꝛ gingiuis: cephalica tñ pus flobotomata. ¶ Uene vo in timporib⁹ exn̄tes incidunt̄: cā emigrance: ac vehemētis doloris in capite: ꝛ p oculoꝝ obtalmia q̄ diu pmanet. De etiā q̄nz extrahunt̄ ꝛ iciduntur. ¶ Uene aūt q̄ in capite sunt ppter sabapha ꝛ mala vlcera que sunt in capite inciduntur.

Magnus vo error q̄ plerūq̧ ex harū venarū flobotomia accidit: est sic narro tibi. ¶ In cephalica nāq̧ cū nō vna tm̄ sed pluribus vulnerat̄ pcussionibus: ꝛ qñ foramē existit angustū: postea cōsolidat̄: ꝛ flectit̄ apud scdationē: aut cū fortiter mouet̄: ꝛ manu aliq̄d pficit̄ opus: aut laborē pati cogit̄: apa fieri cōsueuit. Que tñ si vna tm̄ icisione apiat̄: oibus alys venis in flōmia securior erit. ¶ Opz etiā ne pcussio cū flobotomo in lacerti fiat initio: sz loc⁹ ingrat̄ mollis: ꝛ ibi fiat pcussio.

Cum aūt sub matrice vena neruus existat: si lāceole extremitas vsq̧ ad ipz pueniat atq̧ pūgat: post flōmiā stupor accidet: mansiuus q̄ forsitan semp manebit. ¶ Quapropter q̄sq̧ cauere dz: vt lāceole extremitas nō ad eundē locū vbi neruus eē sentit̄: sz ad ptē ab eo remotā pducat̄. Si autē ipsa iter duos existat neruos: vena in longitudinē est findenda. Et hoc mō est cauendū a neruo q̄ vene vicinatur: cū sensui occurrerit. ¶ Si aūt forte ꝯtigat neruū subtilissimū sub ea eē q̄ sensui manifestari nō possit ꝛ incidat̄: destruet̄ oīno: si lāceola cū fit flobotomia ad funduz puenerit: ꝛ in brachio fiet stupor qui in longū pdurabit tēpus. Nō est igit̄ in ei⁹ custodia meli⁹ q̄ vt flōmie vuln⁹ ad fundū nō pueniat. ¶ Si tñ aliquē paruū neruū qñq̧ ex toto icidi ꝯtingat: nō erit eius nocumentū: vt nerui q̄ sensu deprehendit̄. Illud ḡ q̄d vulgus ꝛ stolidi dicūt. s. q̄ manus ariditas ex hoc sequat̄: mendaciū est. Nā si q̄s etiā voluntarie totū hūc icideret neruuz: nō tamē plus q̄ illud q̄d diximus inde accideret.

Sub basilica aūt magna locat̄ artaria: ei existēs vicina. Quapropter flōmiā in ipsa cū maxia fieri cōuenit cautela: oīa obsuando: ꝛ precipue si nō grossa ꝛ manifesta ꝛ plena fuerit. ¶ Eius autē custodia: est sic dicemus. ¶ Cū nō videris basilicā ꝛ fuerit necesse vt ex ea p tactū iuēta minutio fiat melius erit vt eā dimittas ꝛ ad aliā accedas. Uñ opz vt aliquē ex ipsius ramis perquiras vt est vena assellata: ꝛ que sunt ei similes. ¶ Qz si ex ipsa tñ minutionē facere volueris: locus ante brachy ligationez tangendus. Et postq̄ locus pulsus fuerit cognitus erit signandus: deide ligetur: ꝛ sūmopere obseruetur quaten⁹ a loco signato q̄to magis possibile fuerit: elongetur percussio: ꝛ ad partē manus descēdendo fiat. ¶ Artaria nāq̧ q̄to plus ad ptē man⁹ descēdit: tanto plus pfundat̄: ꝛ a basilica sepat̄: q̄ sepatio in cubiti icipit curuatura. ¶ Cū āt ligaueri brachiuz: si locū note pulsus eleuari ꝛ iflari ꝯspexeris: ne illā tangas venā caue. Inflatio nāq̧ hec nō ē nisi artarie: ꝛ tumor ꝛ ipsi⁹ repletio. Uñ si venā icideris ꝛ sanguinē cū saltu exire ꝯspexeris q̄ subtilis sit ꝛ rube⁹: scias ipz ab artaria fluere. ¶ Opz igit̄ tūc vt liciniuz ex coto cito facias: ꝛ albumine oui infusuz puluere ex aloe: ꝛ thure: ꝛ sang. draco. inuoluas ꝛ desuper pone. Hoc namq̧ medicamē vehementer stringit: post hec locum liga. quem per tres dies non soluas: sed super ipm aquam assidue rorando fundas ne locus calefiat: hoc tamen totum nequaq̄ facias: nisi postq̄ partem que super

locum est fortiter ligaueris. Qđ iđ fieri ꝯuenit vt sanguis restringatꝰ ꝛ refrenetur: qꝛ postq̄ꝫ hoc feceris: qđ volueris agere poteris. Cuꝫ autem dies affuerit tertia: locuꝫ suauiter solue: ꝛ si videris medicamen ei adherere: nō ab eo remoueas: sed in eius circuitu de p̄dicto medicamine pone ꝛ ad ligādū iteꝝ redi. Qꝛ si ex medicamīe aliqđ separatū videris: digituꝫ tuum loco licinȷ velociter suppone: ꝛ qđ separatuꝫ est suauiter remoue: ꝛ deīde de medicamine superpone: ꝛ vt p̄us fecisti liga. Stringetꝰ eniꝫ sanguis arterie hoc modo: ꝛ arteria a disruptione q̄ ibi talr̄ solet accidere vt in herniosis tuebitur: ꝛ sanabitꝰ iussu dei. ⁋ Si āt ex basilice flobotomia eminētia que tactu mollis sentiatꝰ acciderit: ꝛ quādo sup eaꝫ premis descendit: erit mala: qꝛ est arterie eminentia. Unde talr̄ patiens timeat: ꝛ caueat ne aliquid qđ ipsam disrumpat: tangat. Sāguis enim continuo ex artaria manabit. Sꝫ ex rebꝰ stipticis emplastrū semp supponatur: qđ ideo fit: vt locus induretꝰ: ꝛ sic erit ei a ruptura securitas. ⁋ In arterȷs v̄o que sunt in timporibus cū flobotomia fit nō seqtur tumor: qꝛ si astelle suppo site fuerint ꝛ ligate: restringetꝰ sanguis.

Cum autem de saphena vena ꝛ ea que in iteriori poplitis curuatura flōmādū erit ligatura cū chorda in supiori loco vt in brachio: erit faciēda: deinde pes sup frustum lacertuli aut sup mortarȷ manicam: erit ponendus: ꝛ stringendus: ꝛ sic flobotomia erit facienda.

In sciatica v̄o quicquid ab ancha ē vsq̄ꝫ ad ptes que supra calcaneū p spaciū latitudinis vnius manus existunt: ligari dꝫ. Alr̄ nāq̄ꝫ non manifestabitur. Qꝛ si cū hoc nō apparuerit: in balneum mittatꝰ eger: ꝛ multuꝫ aque calide sup pedem fundatꝰ: donec manifesteꝰ. ⁋ Si aūt neq̄ꝫ sic apparuerit: loco eius aliquē ex ramis q p pedis cratem ꝓtendunꝰ: in pte siluestri flōma. Illis tamen melior est: q iter minimū digitū ꝛ zm ab eo reperitur.

Saluatelle aūt flobotomia: sic est facienda: vt manus in aqua teneatꝰ calida: donec locus flobotomādus infleꝰ: ꝛ igrossetur ꝛ valde fiat manifestꝰ: deinde flobotometꝰ ꝛ in aquā calidā iteruꝫ mittatꝰ donec īfletur. Ideo ne sanguis in ore vene flobotomate coaguletur: ꝛ exire ꝓhibeat. Cū aūt ex ea manauerit qđ volueri: parū olei ꝛ salis desup pone: ideo. s. ne vulnus cito cōsolidetur. ⁋ Qđ etiā in oī debili ramo ac flobotomia stricta te facere oportebit. Si aūt secūdatio fuerit faciēda oportebit vt in forti citius: ꝛ in debili tardius fiat. Et nō oportet qn̄ difficilis fit sanguis exitus in secundatione: vt ꝯprimatꝰ ꝛ flectatꝰ violēter locus: sꝫ vt aut sic dimittatꝰ cū nullum ex hoc sequatꝰ malū: aut qđ ex sanguīe sup os vulneris coagulatuꝫ fuerit: cuꝫ latere lanceole remoueatꝰ. Hoc nāq̄ꝫ melius existit: q̄ꝫ ipm contorquēdo: aut vngue feriēdo mouere: vt stolidi facere ꝯsueuerūt. ⁋ Locus quoq̄ꝫ percussionis si apostematus fuerit flobotomia ex loco q est supior eo si sanguīs extractio necessaria fuerit: fieri cōueniet. Qꝛ si possibile fuerit flobotomiā per vnuꝫ aut per duos dimittere dies: a flōmia interim cessandū erit: ꝛ postea flobotomia vtendū. ⁋ Obseruandū est etiā: ne post flōmiaꝫ locus stricte ligeꝰ: hoc nāq̄ꝫ apostema afferre cōsueuit. ⁋ Neq̄ꝫ multi pāni supponanꝰ: neq̄ꝫ sup euꝫ locū aliqđ coꝝ liniatꝰ qbus cā redolendi qdam se pungere cōsueuerūt. ⁋ Locꝰ quoq̄ꝫ si ignitus fuerit: nulla hora sit ligatus: donec alleuieꝰ est dimittēdus: sꝫ vt īfrideꝰ aq̄ roꝫ. aut aqua dulci sup niuem īfridata est rorādus. ⁋ Minutus ēt nullo mō balneū igredi dꝫ: ꝛ precipue si locꝰ fuerit ignitus: donec vulnꝰ cōsolideꝰ: ꝛ color atq̄ꝫ apostema ipsius sedenꝰ. ⁋ Uinū ēt q talr̄ se habuerit: nullo mō bibere p̄sumat: neq̄ꝫ membꝝ in quo ē flōmia moueat: neq̄ꝫ aliqđ opus eo p̄ficiat. ⁋ Flōmatus preterea neq̄ꝫ in die flobotomie: nꝫ in die scđo multo repleatꝰ cibo: īmo se moderās cibo leui: colerā rubeā repmente ꝛ extinguēte nutriatꝰ: sic est suchabegi fortis acetositatis: si nō in pectore aspitatē habuerit: que ħ ꝓhibeat. Quā si patiatꝰ: çibrabegi ex carne agnina factū comedat: atq̄ꝫ oua mollia. ⁋ Est ēt obseruandū ne ebrius aut fastiditus flōmeꝰ: donec ista ab eis oīo sint remota: nisi ex flobotomie retardatiōe: magnus īmineat timor. Sicut cū aeris attractio est angustissima: aut tremor cordis ē fortis ꝛ spissus qui cum faciei ꝛ oculorū rubedīe accidit: aut apoplexia in q̄ facies rubescit: aut nigrescit: aut sināchia: aut sanguīs fluxus vehemens ꝛ repentinus. Talia nāq̄ꝫ cū affuerint: flōmia q̄libꝫ hora diei vel noctis ē faciēda. Cū aūt nulla icubuerit necessitas vt in supradictis: bonuꝫ ē vt flobotomia fiat postq̄ꝫ due aut tres hore diei p̄terierint: atq̄ꝫ postq̄ꝫ digestiua suam expleuerit opationeꝫ: ꝛ fecum supfluitas fuerit expulsa. ⁋ Si vero alicui ex flōmia cōsueuit sincopis accidere oꝫ vt ante flōmiam parū panis succo granati: muçi: īfusum comedat aut in succo vue acerbe: aut in hoꝝ similibus madefactū. Sāguis quoq̄ꝫ quē ipm minuere oportet: nō semel sꝫ tribus vicibus aut quattuor extrahatur. Sincopis enim plurimum fit ex supflua minutione in hora qua egrediꝰ ex eo sanguis multus in tēpore paruo. Hec nāq̄ꝫ tunc cuꝫ ex forti flobotomia. i. cum post flobotomiam paruo inter misso spacio multus extrahitur sanguis: plerūq̄ꝫ accidit. Qꝛ si illud fuerit: oportebit vt eiꝰ exitus prohibeatur hora post horam. Nos quoq̄ꝫ nominabimus nunc: curatōes sincopis: que ex flobotomia accidit. ⁋ Et caueatur ne aliquis vllo modo flobotometur post passionē colericam: ꝛ vomitum: ꝛ ventris fluxum: ꝛ post multum coituꝫ ꝛ post laborem ꝛ vigilias ꝛ postremo post omnia que corpus dissoluunt aut fortiter calefaciunt. ⁋ Sanguinis auteꝫ mēsura qui est extrahendus: oportet vt sit ꝺm vsum: ꝛ ꝺꝫ dispositionem cuius causa flobotomia exercetur: atq̄ꝫ scđm virtutem. ⁋ Qui auteꝫ calidū apostema patitur vt pleuresim aut ei similes egritudines cum flobotomatur: mutationeꝫ coloris sanguinis a propria dispositione attendere dꝫ. Apostemate autem carens cum flobotomatur: nō dꝫ hoc in suo sanguine obseruare: cum totus eius sanguis sit equalis. In habentibus quoq̄ꝫ apostema calidum cuꝫ flobotomantur si sanguinis tardauerit mutatio: ꝛ timor destructionis virtutis affuerit: sanguis est restringendus: nec est expectandum: donec sanguis mutetur. ⁋ Qꝛ si aliquis in die flobotomie bibat: donec inebrietur: ipsius brachium duabus cingatur ligaturis: cui insuper vigiles qui ipsum custodiant adhibeantur. In plerisq̄ꝫ enim eorum sanguis adeo decurrit: donec quidaꝫ moriantur: ꝛ quidā morti approximent. Quapropter cuꝫ huiusmodi aliquid acciderit: ꝛ postremo cum sanguinis vndecunq̄ꝫ fluxerit multitudo: donec virtutē prosternat: aqua carnis ꝛ vinuꝫ subtile ac bene redolēs: in quo sit fortitudo: infirmo subito tribuantur: ꝛ res bn̄ redolētes ei tribuanꝰ. Qꝛ si ad hec iam ꝓuentū fuerit vt iam nihil traycere possit dētes egri apianꝰ: ꝛ aqua carnis cū pauca miua muscata: ꝛ vino bene redolēte: in ipsius os mittatꝰ: totiq̄ꝫ corpori res bonuꝫ reddētes odorē: ꝛ p̄cipue pectori ꝛ vētri adhibeātur. Nares quoq̄ꝫ interius ex algalia iunganꝰ. Eger ēt hora post horaꝫ suffumigeꝰ: corā cuius facie pulli discerpanꝰ assati atq̄ꝫ ipsius naribus cibi redolētes: qui appetituꝫ excitare cōsueuerūt: applicētur: vt sunt tuceta ꝛ eis similia. ⁋ Et sincopis qdē q̄ sil'apud flobotomiā accidit cēntiā: ea q̄ diximus ꝺm plurimū ꝓhibēt. ⁋ Sed si cuꝫ flōmia nausea euenerit: pēna in os infirmi vt vomat ē mittēda deīde aq̄ rosata: aut aq̄ frida sup ipm ē rorāda atq̄ꝫ fundenda: ꝛ in ipsam ē mittēdus: est etiaꝫ clamore vocādus atq̄ꝫ mouēdus. Qui si cū hoc ad memoriā nō fuerit reductꝰ muscus

eius naribus est insufflādus:ꝛ in ipsius os galia mittenda vinūqꝫ cum pauca aqua temperatū:fundēdū. Os quoqꝫ stomaci fricādum:ꝛ reliquum corpus eius. Deinde ad pēne in os immissionem:atqꝫ ad totum ipsius regimē redeundum. ¶Sincopis vero cum qua non adest nausea: mala existit. Quapropter tūc vt vomitus sequatur nō est igeniādum:sed in ipsius cura valde est studēdum:atqꝫ sūmopere elaborādum:vt succus carnis ꝛ vinum subito ei tribuātur:ꝛ atib ei adhibeātur. Ipse q̄qꝫ fortiter moueat̄ ꝛ clametur: ꝛ aqua super eum roret̄. ¶Plerūqꝫ etiā q sincopim patitur:ex sono timpanoꝝ:ꝛ fistulis:atqꝫ ex litigys necnō ex clamoribus ad memoriā redit.

¶De ventosis. CAP. XXII.

Entose sanguinem nō nisi ex paruis venis ꝛ in carne dispersis trahunt. Ideo qꝫ sicut flobotomia virtutem non debilitant:licet corporis minuāt repletionē. ¶Loca vero in quibus ventose solent poni:sunt ista scilicet locus qui est iter duo cornua occipitij: ipsiusqꝫ occipitij duo cornua:ꝛ locus qui est sub mento:ꝛ alius locus qui īter duas inuenitur spatulas ꝛ loca que in cruriū pulpis interioribus īueniūtur. ¶Uentosa autem que in loco qui est iter predicta cornua ponitur:grauedini atqꝫ vanitati que in capite existunt:confert. ¶Sed sanguis qui cum ventosis que in duobus ponuntur cornibus extrahitur:faciem atqꝫ caput:necnō oculos alleuiat: grauitatiqꝫ que est in capite:ꝛ doloribus qui in dentium radicibus fiunt:auxiliatur:ꝛ fortasse predictas actiones quantum flobotomia adiuuat. ¶Uentosa vero que sub mento ponitur:paruis pustulis que sunt in ore:ꝛ dentibus nocumentum prebent:remedium affert:atqꝫ gigiuarum corruptioni necnon his similibus quecunqꝫ in ore fiunt:remediat̄. Illa autem que īter spatulas locatur: tremori cordis qui est cum repletione ꝛ calore valet. ¶Sed illa que in cruris pulpa ponitur:repletionem vehementer minuit:ꝛ antiquis doloribus qui in matrice aut renibus aut vesica fiunt:confert:ꝛ prouocat menstrua. Corpus tamen plerunqꝫ macrescere facit:sincopisqꝫ ex ea accidere ꝯsueuit. Quibus aūt pustule ꝛ carbūculi accidere solēt auxiliū prebēt.

¶De sanguisugis. CAP. XXIII.

Anguisuge cum in locis ponūtur vbi est ipetigo:aut sabafa:aut vulnus malum ꝛ antiquum:corpore prius flobotomia inanito auxilium prebent. Postqꝫ vero ceciderint. Locus adhuc si vt ibi ponantur fuerit possibile: ventosis erit sugendus:ꝛ multa aqua calida lauandus:ꝛ fricādus ꝛ cōprimēdus quādo quod diximus possibile fuerit. Et melius est vt post ventosarum ēt positionem ſm qꝫ diximus lauetur. Qꝛ si post ipsarum casū sanguis resudare ceperit:pāni linei aceto infusi superponendi erūt. Et si taliter perseuerauerit: terra figuloꝝ: aut tegule recētes trite:vt alcohol:ꝛ balaustie combuste ꝛ contrite desuper erūt ponēde. ¶Est etiam obseruādū vt cum sanguisuge capiūtur:per diem mediam sic dimittantur:deide in membro postqꝫ confricatū aut aqua calida fuerit superfusum donec rubeum fiat sunt ponēde. Et si adherere noluerit locus ex sanguine recēti liniatur. Et si volueris vt a corpore cadant:tūc pulueriza super locū in quo sunt suspēse salem aut cinerem.

¶De vena medeme siue ciuili. CAP. XXIIII.

Ec egritudo corporibus calidis et squalidis ꝛ membris in quibus est pauca humiditas accidit. Que licet in cruribus plerumqꝫ egrediatur:quandoqꝫ tamen etiam in alys apparet locis. Ante vero qꝫ apparere incipiat membro accidit feruor: post quē aliquis eius locus vesicatur a quo post hec vena exire incipit. ¶Ex his autem que hanc prohibent egritudinē accidere est corpus cum dieta ꝛ balneo humectare: ꝛ ne olera ꝛ fructus in regionibus in quibus hec egritudo accidere consueuit comedantur prohibere. Hec eniꝫ quomodo nominauimus predictam generant egritudinem. ¶Sꝫ cum locus ampulari īcipit ꝛ vena ad exeundum festinat: cōfert vt eger in die prima.ʒ.ſ.de aloe:ꝛ in secūda.ʒ.i. ꝛ in tertia.ʒ.ij.bibat:ꝛ locus etiā ex aloe epithimetur:destruet enim ipsam omnino. ¶Postqꝫ vero exiuerit: quod ex ea foris apparet super arundinem paruam ex plumbo factam cuius pondus sit.ʒ.vnius est inuoluendum:ꝛ cū predicta cāna ligādum ꝛ vt pendeat dimittēdum. Ex ipsius nāqꝫ grauitate:icipiet descēdere ꝛ ꝓlongari ꝛ citius egredi. Et cum ex ea aliqua pars exierit:circa plumbum iuoluatur ꝛ ligetur. Si autem quod iam egressum est longū fuerit:icidatur ꝛ quod remansit iuoluatur:ne tamē radicitus auferatur est obseruandum. Qꝛ si sic factum fuerit: cōtrahetur. ꝛ intrabit carnem ꝛ apostema putridum ꝛ vlcus malignū generabit. Quapropter huic egritudini blādiendo est subueniēdum:ꝛ paulatim vena est extrahēda: donec omnino egrediatur:ꝛ nihil ex ea in corpore remaneat. Si autem ipsam radicitus incidi cōtingat: in ipsius foramē ponatur radius:ꝛ in lōgum fundatur: ꝛ bene aperiatur:donec quicquid ex sua materia continetur euacuetur. Butyrum quoqꝫ per aliquot dies supponatur: donec putrescat:ꝛ eius consumatur materia:deinde cū his que carnem generant curetur.

¶De extractiōe sagittaꝝ ꝛ astularū ꝛ spinaꝝ. CA. XXV.

c

Um sagitta in ꝓfundum vehementer penetrauerit non est fortiter agitāda:quia timet̄ ne rumpatur. Si autē possibile fuerit vt instrumētum qḋ sagittarum vocatur forceps mittat̄ in vulnus dōec ad astulam ꝑueniat:imittendū est. Sꝫ si fuerit impossibile:vulnus prius dilatādum erit:deinde īstrumētum in illud mittēdū:ꝛ adeo imprimēdū donec astulā mordeat: qḋ postqꝫ ita gestū fuerit:īstrumētū in suis extremitatibꝰ que sunt exteriꝰ erit stringēdū:deide aliquibus vicibꝰ agitādū:vt per hoc probetur fixionis q̄ntitas:postea extrahatur:predictū nāqꝫ īstrumētū:postqꝫ sagittā momorderit: vix ab ea separabit̄:qꝛ eius os est vt lima. Ideoqꝫ ex pauca cōstrictiōe:in eius extremis facta:fortiter cōstringitur sagitta. ¶Sagitta quoqꝫ si in lacertū penetrauerit adeo vt locꝰ per quē itrauit ad eiꝰ exitū sit durus:ꝛ alteriꝰ partis locus ad ipsius extractionem sit facilis: findatur alia pars:ꝛ inde extrahatur. ¶Spine vero ꝛ astelle: ꝛ çiçeçu: partes:ꝛ alia ab illis que corpꝰ itrant:ex emplo de rebus relaxātibus facto super posito sunt extrahende. Cū enim locus mollificatus fuerit:id qḋ corpꝰ fuit igressum: ad eū egrediet̄. Unde ēt q̄dam sunt q̄ has medicinas extractiuas vocant. ¶Ex his aūt que predicto modo operant̄:ē amoniacū q̄ñ ex eo cū melle mixto emplastrū loco superponit̄:aut ex cepis narcisci cū melle tritis fit emplastrū: aut cū radices arundinū cū melle trite superponūt̄: aut cū ex omnibꝰ istis simul coniūctis:fit emplastrū. qꝛ tūc eorū operatio validior erit.

¶De plagis capitis ꝛ fractura cranei. CAP. XXVI.

c

Um ex capitis ꝑcussione os nō fuerit fractū:puluis ex aloe:ꝛ mirra ꝛ sanguīe draconis:ꝛ olibano:ꝛ corallis:desup̄ ē spargēdus. Ex hoc enī velociter sanabit̄. Sꝫ si os ita fractū fuerit: vt iferiꝰ descendat:ꝛ abscindat̄ craneū:nō est hoc negligēdū. Qꝛ ex hoc itellectus turbatio ꝛ spasmus accidūt: ꝛ postea mors festina cōsegtur. ¶Os igit̄ illud velociter est extraben-

dū ꝛ ne pāniculus qui est sub osse rumpat̄ obseruandū ē. Ad hoc aūt operādū: medicus sapiēs: ꝛ suauissime operās est necessari⁹. Qꝛ aūt de hoc mentionē in hoc loco facim⁹: nō ob aliud facimus: nisi vt ostēdamus q̄ꝫ magnus ex hac egritudine sit timor: ꝛ vt subito in ossis extractiōe studiuꝫ īpendat̄: anteq̄ꝫ predicta ꝯtingāt accñtia: que mala sunt ꝛ vitari nō possunt. Et medic⁹ qdē caueat oīb⁹ modis qbus pōt: ne pāniculus q est sub osse rumpat̄.

¶ De deceptoribus. CAP. XXVII.

DEceptorum fraudes tot sūt: quot hic noster liber totus eas cō prehendere non posset. Eoꝝ quoqꝫ audacia: ac inuerecūdia: necnō ꝯcessio qua cognoscūt se pro nihilo affligere hoīes: in vltimo finis: post quē alius nō reperit̄: existūt. Sūt nāqꝫ ex eis qdam qui epilepsiam sanare se profiteant̄: ꝛ ideo capitis initiuꝫ in posteriorib⁹ in modū crucis findunt: ꝛ quedā que in suis tenēt manibus ex vulnere extrahūt: hominibus tamē fidez faciunt: qđ ex predicta īcisione ea extrahāt. ¶ Alij q̄ꝫ sunt qui faciūt vt credat̄: qđ ex naribus paruā extrahāt lacertam: naribus īfirmi tentaꝫ acutaꝫ aut ferrū imitētes acutuꝫ: cū quo radere incipiunt donec sanguis exeat: deinde agūt vt rē q̄ꝫ in manu tenēt lacerte similē a narib⁹ extrahere videant̄: quā ex venis epatis faciūt. ¶ Sūt etiā alij q faciūt vt credat̄: qđ albuginē oculo auferāt. Qui cū ferrū in oculū miserint: p⁹us cū ipso fricare īcipiunt: deīde in oculū subtileꝫ mittūt pāniculuꝫ: queꝫ cū ferro extrahentes: ꝙ de oculo extraxerit dīnt. ¶ Sūt pterea alij q dicūt se aquā ex aure sugendo extrahere: qui aquā in ore tenentes: vnaꝫ arundinis extremitatē: in suo ore: ꝛ aliaꝫ in aure īfirmi ponunt ꝛ sugunt: deīde per arundinē aquaꝫ quā tenebant in ore expellūt: dicentes se ex aure exiisse. ¶ Alij itideꝫ sunt: qui vermes in aures: ꝛ in dentiū radices occulte mittant: ꝛ dicūt qđ ex locis illis extrahūt. ¶ Sūt etiā qdā q faciūt vt credat̄: ꝙ ranula de subtus linguā extrahant. Ꝗꝫ ibi īcidēdo fixurā faciūt: in q̄ glandulā q̄ adheret ponūt: deide extrahūt eaꝫ. ¶ Cur aūt noīem illos qui vulnerib⁹ ꝛ vlcerib⁹ ossa mittunt: ꝛ postq̄ꝫ p aliquot dies ibi stare pmiserit: extrahūt: cū freq̄nter h faciāt. ¶ Sūt etiā qdā q cuꝫ de vesica q̄nqꝫ lapidē extraxerint: aliuꝫ adhuc ibi eē lapidem dicūt: ideoqꝫ faciūt vt credat̄ ꝙ inde aliuꝫ extrahūt lapidē. Q̄nqꝫ ēt tangūt vesicaꝫ: nō pro certo sciētes ꝙ in ea sit lapis: incidūt tam̄. Et si nō inueniūt ibi lapidē: imittūt ꝛ extrahūt. ¶ Quid āt attiet dicere de his q carnē ani incidūt emorroydas in ipso eē dicētes cuꝫ hoc sepissime faciāt: ꝛ ad emorroydas ꝛ vulnera pessima que nō p⁹us aderāt perducant. ¶ Et sunt nōnulli qui flegma vitreuꝫ ex coxa aut virili membro: aut ex quocūqꝫ loco corporis voluerint: se extrahere affirmēt. Ideoqꝫ locū scarificādo scindūt: ꝛ cū embuba quā illi loco supponunt aut sup caput virge multotiēs sugendo humorē aliquem quē in ore abscōditū tenēt p embubā in ciminile fundūt. ¶ Sūt etiā qdaꝫ q pfitent̄ se omnes egritudines q̄ sunt in corpore in vno cōgregaturos loco: ꝛ inde extracturos: hi aūt locuꝫ cum kekengi fricare incipiūt: vnde ibi pruritus ꝛ vehemēs ardor fiūt. Qui postq̄ꝫ hoc egerit: se remunerari expetūt vt a predicto loco egritudineꝫ remoueāt. Remunerati vero: locuꝫ oleo īungūt: ꝛ sedat̄ pruritus ei⁹. ¶ Sūt aūt alij q hoīeꝫ suspicari faciūt ꝙ aut pili aut vitrū ei data fuerit. Qui pēnā accipiētes in os ipsi⁹ mittunt ꝛ vomere faciūt: cū pēna tamē illud in guttur ei⁹ mittūt. Deīde extrahūt res multas hui⁹ generis quas ipsi faciūt. Vñ ꝛ hoīb⁹ maxīa īfert̄ nocumēta ꝛ fortassis q̄nqꝫ eos īterficiūt. ¶ Hec aūt oīa nō ob aliud sunt sapiētib⁹ occulta: nisi q̄ꝛ se cōmittūt eis: nō existimantes ꝙ in eis sit malū: neqꝫ īde dubitātes. Sꝫ quādo eoꝝ cordib⁹ aliqua aderit suspicatio: ꝛ eoꝝ ceperit facta perscrutari: oc̄lis multis idē suspicantib⁹: eoꝝ ꝓpalabunt̄ mendacia. Quapropter sapiētes eoꝝ manibus se cōmittere nō debent: neqꝫ aliqd ex medicinis quas ipsi dant sumere: quia multos iam interfecerunt.

¶ Completus est tractatus septimus dei bonitate.

Tractatus. VIII. q̄nquagintaqꝫ continēs capitula.

p̄m De collectionibus ꝛ aggregationib⁹ sanationis venenoruꝫ ꝛ morsus venēosoꝝ aīaliū ꝛ cautela
2 De morsibus tirie.
3 De morsib⁹ scorpionum.
4 De morsibus akataret.
5 De mōsib⁹ rutele ꝛ sibth ꝛ aranei.
6 De mōsib⁹ vespaꝝ ꝛ apū ꝛ formicarū volātiū.
7 De morsibus lacerte ꝛ lacerte facetine.
8 De illis que fugāt serpentes ꝛ venenosa aīalia et lupos ꝛ īterficiūt ea.
9 De morsibus canis nō rabiosi ꝛ lupi ꝛ hoīs.
10 De mōsib⁹ canis rabiosi.
11 De his qui ī potu acceperunt napellos.
12 De his q in potu sumpserunt cornua spice.
13 De his q in potu sumpserūt fel leopardi.
14 De his q in potu acceperūt fel tirie.
15 De his q in potu sumpserūt summitatem caude ceruine.
16 De his q in potu sumpserūt sudorē aīalis.
17 De his q in potu sumpserūt cantarides ꝛ stafisagriam mōtanam.
18 De his q in potu sumpserunt opium.
19 De his q in potu sumpserūt iusquiamū.
20 De his q in potu sumpserūt mādragoram.
21 De his q in potu sumpserūt nuces methe.
22 De his q in potu sumpserūt semē bengi.
23 De his q ī potu sūpserūt succū coriādri viridis.
24 De his q in potu sumpserūt psilium.
25 De fungis ꝛ tuberib⁹ perniciosis.
26 De coagulatōe lactis vel sanguinis in stō.
27 De assaturis q̄ coopiunt̄ ne fum⁹ ab eis exeat.
28 De piscib⁹ fridis.
29 De lacte putrefacto.
30 De nucleis fructuū ꝛ oleis q̄ sunt rācida ꝛ q̄ sūt eis similia.
31 De his q in potu sumpserūt ranas fluuiales vl̄ q̄ morant̄ in stagnis.
32 De his q in potu sumpserūt leporem marinuꝫ.
33 De his q in potu sumpserūt malū castoreū.
34 De his q ī potu sūpserūt gūmā siluestris ruthe.
35 De his q ī potu sūpserūt siluestres anacardos.
36 De his q in potu sumpserūt oleādrum.
37 De his q ledūt̄ ex comestione squille.
38 De his qbus nocuit sem̄ vrtice.
39 De his qbus aqua frigida nocuit.
40 De his q in potu sumpserūt gipsum.
41 De his q in potu sumpserūt litargirum.
42 De his q in potu sumpserūt argētuꝫ viuum: vel in quoꝝ aure fixū fuit. vl̄ q sumpserūt ꝯcifur.
43 De his q in potu sumpserunt cerusam.
44 De his q ī potu sumpserūt calcē ꝛ auripigmentū sil̄ ꝛ arsenicuꝫ sublimatū vl̄ eursiā de qua fit sapo vl̄ ī q̄ꝝ ore ml̄t⁹ fum⁹ arsenici ītrauit.
45 De his qb⁹ nocuit squāma ferri vel qui eius limaturā sumpserūt.
46 De his q in potu sumpserūt florē eris.
47 De his q in potu sumpserūt calcāthū aut alum̄ ꝛ multuꝫ de eo in potu sumpserunt.
48 De his q ī potu sūpserūt titimalum ex quo multum soluti fuerūt.
49 De his q in potu sumpserūt elleboꝝ albū: nucē vōicā ꝯdisi ꝛ artanitā.
50 De his q in potu sumpserūt elleboꝝ nigrū.
51 De his q in potu sumpserunt dend.
52 De his q in potu sumpserūt euforbiuꝫ.

53 De his q in potu sumpse/ rūt meçereon.
54 De vtutib⁹ mediciāꝝ laxatiuaꝝ ꝛ de rectificatiōe earum.
55 De exemplo ꝯpositiōis medicinarum laxatiuarum.

De collectionib⁹ ꝛ aggregationib⁹ sanatiōis venenorū ꝛ morsus venenosoꝝ aīaliuꝫ ꝛ cautela. CAP. I.

Summe ꝛ aggregationes medicādi venena: ꝛ mōsus venenosorū aīaliuꝫ: ꝛ custodiēdi se ab eis. Qui cibuꝫ aut nutriēs aliqđ suspectū habuerit: oꝫ vt in quo est supflua dulcedo aut supabūdās acetositas: ꝛ ad vltimū qcqd saporē hꝫ supabundātē ꝛ fortē: nequaq̄ꝫ comedat. Perniciose.n.medicine nullo mō misceri possunt: nisi talibus nutriētib⁹. Malū quoqꝫ si habuerit cib⁹ odorē dimittēdus erit. Si qs p̄terea timet ne venenū ei tribuatur aliquā ex medicinis q̄ venenoꝝ opatiōnē remouere aut debilitare cōsueuerūt assidue sumere oꝫ: si eas hauriēdo in potu venenū ꝑuenire poterit: quas in fine hui⁹ tractat⁹ nominabimus. Et si qn̄qꝫ cōtingat ipm ante eaꝝ potū venenū sumere opꝫ vt ea hora qua mutationē ꝛ estuationeꝫ sentire cepit: aq̄ tepida ꝛ oleū sisaminuꝫ ei in potu tribuātur. De qb⁹ tm̄ sumat donec venter repleat̄: deīde vt vomat ꝑsuadendū. Si aūt vomitū tardari ꝛ pigritari cōspexeris: in aq̄ coque anetū cui in p̄dicta aq̄ mel ꝛ baurach ꝛ salē āmisce. Cūqꝫ euꝫ multotiēs vomere feceris: attēde an in iferioribus vētris estuationē sentiat. Et si ita fuerit: colliriū ano suppone aut cū clisteri vētrē solue. In stomaco aūt si p̄dicta senserit accn̄tia: medicamē est ei tribuendum: qđ cū biberit soluat̄. Est etiā melius vt vtrūqꝫ simꝉ ꝑficias. Et si post hec eger ab oībus q̄ sentiebat geuerit: vtile erit. Si aūt nō: ꝯsidera que accidētia ipsuꝫ cōmitantur. vꝫ. si ē stimulatio ꝛ incisio: ꝛ in aliquo loco ventris corrosio: aut si est feruor ꝛ sudor ꝛ faciei rubor: ꝛ venaruꝫ tumor: atqꝫ angustia ꝛ sitis: ꝛ fetor oris: ac oculoꝝ citrinitas aut ꝯgelatio: ꝛ eleuçegi ꝛ stupō: atqꝫ subeth: aut si nllꝫ predictoꝝ in ipso appet: ipse tamē deteriorari icipit: cui ēt sincopis ꝛ sue vtutis dissolō frequēter accidūt. Accidētia nāqꝫ que ꝑus noīauimus: venenoꝝ calidoꝝ ꝛ corrosiuoꝝ sunt. Scđa aūt que modo rettulimus sunt accidētia venenoꝝ que cū tota sua suba boīum cōplonibus contraria īueniunt̄. Et si ꝑma inueneris accn̄tia: lac ꝛ butyrū: ꝛ oleū amigdalarū ad potādū egro tribue: quē ēt cōfectiōes ex çuccaro caľas ꝛ subtiliatiuas cū oleo amigdalarū dulciū sumere facias: hoc nāqꝫ veneni acuitatē frangit: ꝛ eius repmit mordicationē. Scđa aūt cuꝫ itellexeris accidētia aq̄ cū niue: ꝛ sauich cum aq̄ ꝛ niue ꝛ çuccaro. atqꝫ aquā ro. ad bibendū tribue. Trociscos q̄qꝫ de camphora eū sumere facias: oleūqꝫ roseum ifridatū vt bibat suade. Preterea attēde in quo loco corporis vehementiorē sentiat iflāmationē cui ex lēticula aq̄ in niue ifridata empl'm suppone: qđ tādiu mutando renouabis: donec loc⁹ ex frigoris nimietate stupidus fiat: deīde psiliuꝫ: atqꝫ lac vaccinū de quo butyꝝ extractū fuerit: necnō frigidorū fructuū succū ei tribue. In quo si repl'onis apparuerit signa: ipm flōma. Uētrē quoqꝫ si strictus fuerit: cū medicina solue: deīde ciba cū extractione ꝛ ifridatiōe. Tertias aūt significatiōes si ꝯspexeris: allia ꝛ sinapi: ꝛ ex medicamine de asa egro: tribue: vinūqꝫ vetus ꝛ forte ac puruꝫ: eū potare facias. Ipm tm̄ dormire nō ꝑmittas: ſꝫ fac eū sitire: corpusqꝫ ei⁹ frica atqꝫ caput ꝛ pect⁹ cū pāno calefacto calefacias. Significatiōes aūt q̄rte cū apparuerint cito succurre. De.n. venenoꝝ significatiōes oīb⁹ sunt deteriores: vtpote neceꝫ velocius inferētes. Tyriacaꝫ q̄ de viperis: aut metridatū ei statiꝫ tribuas: vinūqꝫ ei ad potanduꝫ da: ꝛ ex reb⁹ odoriferis ei adhibitis: atqꝫ succo carnis ipsum cōforta. Eū quoqꝫ in loco vētoso: ac frigido sedere facias: quē subtilissimis camisijs in aqua rosata sandalum habēte rubeū infusis vestire debet: locūqꝫ qui est in ore stomaci ipsius fricare ꝯuenit. Eū quoqꝫ aliqb⁹ horis sternutare ꝛ vomere facias. Hic vō si multuꝫ debilis extiterit in ipsius os ventū suffla aut flabellādo ītrare coge. Cui si frequēter acciderit sincopis que fortis existat ꝛ occultet̄ pupilla: pulsus quoqꝫ atqꝫ anhelitus ad vltimū perueniāt debilitatis: ꝛ supuenerit sudor paruus ꝛ frīdus ꝓculdubio morit̄. Uenenosoꝝ aūt aīalium pūctura ꝛ morsus: si cuius fuit ignorat̄: ilico ex quo morsum senserit patiēs: ea pars q̄ loco morsus suꝑest ligāda est: locusqꝫ sugēdus. Uētosa quoqꝫ vehemēter ignita aut vētosa cū scarificatōe loco supponēda est: atqꝫ ex pullis ī medio scissis calidis exn̄tibus empl'm sup locū patiētē est imponēduꝫ. Postq̄ꝫ vō eger calorē iā ꝗeuisse: nec ad corpis ꝓfunduꝫ penetrādo accedere ꝑsenserit: iā bonitatis spes aderit. Et si nō hoc mō fuerit: empl'm ex fimo colūbino ꝛ mētastro aut ex sulfure ꝛ vrina: aut ex isto empl'o supponat̄: qđ. ℞. castorei: serapini: asse: sulfuris: fimi colūbini: mētastri: pulegy: heruini: oīuꝫ ꝑtes eq̄les. picis: ꝛ olei veteris q̄ꝫtuꝫ ad eoꝝ cōmixtiōeꝫ sufficere possit: ex his oībus in mortario eo vsqꝫ cōquassatis dōec vniant̄ fiat empl'm. Infirm⁹ aūt si cū ꝑus in mēbro friditatē pateret̄ ex hui⁹ empl'i suꝑpōne remediū senserit: ex reb⁹ caľis ipm curare studeꝛ ecōtrario. Si aūt ad hoc ꝑuētuꝫ fuerit: vt ifirmus in loco morsus aliqđ vnū de accn̄tib⁹ q̄ noīauim⁹ presenserit: ꝛ ex medicinis quas ibi rettulim⁹ sanet̄. Ideoqꝫ oꝫ vt nemo cū aīali ludat quod ignorat: neqꝫ rē quā nescit in os suū mittat: neqꝫ corp⁹ suū ex ipsa fricari faciat. In māsionibus quoqꝫ vbi hō aīalium timor existit fenestre claudāturꝛ se vt postea dicem⁹ si deo placuerit: custodiat.

Descriptio medicamis de asa q̄ ad frā venena facit: ꝛ ad scorpionuꝫ ꝛ rutele morsus: necnon egritudinibus frīdis cōfert. ℞. folioꝝ ruthe sicce: costi: mentastri sicci: piretri: cordumeni: oīuꝫ ꝑtes eq̄les: ase q̄ꝫtuꝫ est oīuꝫ pars quarta mellis qđ sufficit: dosis ei⁹ q̄ in potu sumit̄ a magnitudie icipiēs auellane: vsqꝫ ad nucis ꝓtenditur magnitudineꝫ.

Medicamen ex nucib⁹ ꝛ ficub⁹ qđ omnes venenosorū aīaliuꝫ modos nocere ꝓhibet. ℞. nucum a duab⁹ corticibus excorticataꝝ ꝑtē. i. salis grādiosi: folioꝝ ruthe āboꝝ. an̄. sextā vnius ꝑtis ficuū albaꝝ q̄ꝫtuꝫ ad predictoꝝ sufficit cōmixtionē. Ex qb⁹ cū mixta fuerit nucis fiat silr̄tudo ꝛ comedat̄. Quib⁹ vti icipiat qcūqꝫ ne veneno ꝑimat̄ timet: ꝛ sumat ex ea ēt ante cibuꝫ suuꝫ: hoc nāqꝫ est medicamē: qđ venena expellit. Tyriaca de terra sigillata: que ē expta. Nā si ex ea aliqs potauerit q venenū sumpsit vomere nō cessabit dōec totū vomat venenū. ℞. terre sigillate: bacaꝝ lauri. vtriusqꝫ ꝑtes eq̄les terant̄: ꝛ cū butyro vaccio iūgant̄: ꝛ cū melle ꝯficiant̄ ꝛ recōdat̄ medicamē: de q̄ an̄ cibū in q̄ mala habet̄ suspitio: aut post eū aliqđ sumat̄: aut ēt cū malū supuenerit accn̄s. Nā si ea vtēs venenū sumpserit: ilico cū vomere faciet. Et si venenū nō acceperit: neqꝫ q̄ꝫ vōitū aduēire faciet. Quapp̄ dōec vōit⁹ affuerit: ipsa ī potu dāda erit. Post h̄ āt significatōes q̄ appent sūt attēdēde: ꝛ ex medicis q̄s dixim⁹ cura adhibēda.

Metridatū qđ ē medicamē nobile. q̄ si qs assidue vtat̄: c⁹ postea spēs tribuat̄ ꝑniciosa: n̄ ei nocebit: cū h̄ q̄ꝫ cibi appetitū ꝯfōtat: coitūqꝫ ꝯmouet: ꝛ colorē reddit p'chꝝ: atqꝫ malas cogitatōes ex col'a nig. ꝛ ꝯfabulatiōes aīe ꝓueniētes rēouet. Urīe q̄ꝫ difficl'tateꝫ soluit: ꝛ ātiq̄ vētris fluxui auxiliat̄ visūqꝫ necnō oēs alios acuit sensus. ℞. mirre croci oriētalis: aga. çinç. cinamōi: oīuꝫ. ana. ʒ. x. thuris: macis: nardi nasurty: sqnāti: ell'i: xilobal. sticados: siseleos: costi dulcis: galbani: terbētie: macropipis: castorei: ẏpoqstidos storacis liqde: oppoponacis foly: omniuꝫ. ana. ʒ. viij. cassie

ligneæ:melanopipis: leucopipis mellilotí:poly:scordeon: dauci:opobalsami:cãpobalsami:medicamis d f...:o:bdelly iudaici oĩuz.ana.ʒ.vij.spice celtice:ãmoniaci: masticis: gũmi arabici:seminis feniculi:rosaꝝ siccaruz:olixatri:cordumeni:gentiane romane:pulegij ceruini:oĩuz.añ.ʒ.ʃ.anisi:meu:acathie:faufel:ypericon:iguinis stici:oĩum.ana.ʒ.iiij.assari:serapini:amboruz.ana.ʒ.iij.opij.ʒ.ʃ.foliorũ ruthe.ʒ.ij.⁊.ʃ.Cõficitur sic: gũme vio funduntur veteri ⁊ in mortario donec mollescant cuz pistello agitantur:deinde cum melle dispumato qḋ sufficit cõficiuntur.De hoc aũt medicamine q̃ntum est auellana aut paruz plus aut parũ min⁹ ẽ dãdũ.Cũ aũt aliqḋ supuenerit accñs: ⁊ fuerit neĉe hanc medicinam loco tyriace sumere:bibatur ex ea quantum est nux vna.

Tyriaca de fusio que in metridato recipit̃. ℞.passaruz mundatarũ.ʒ.iiij.terbẽtine.ʒ.xxiiij.mirre:sqnanti: amborum.ana.xij.ciamomi:bdellij:blacte biçãtie:spice celtice: xilocassie:melliloti:ciperi:bacaruz lauri:oĩuz.ana.ʒ.iij.calami aromatici.ʒ.ix.croci oriẽtalis:aspalti:amborũ.ana.ʒ.ij.⁊.ʃ.Conficit̃ sic:ea que mollificari possunt:in vino veteri posita resoluant̃:donec liquida fiãt.Alia aũt omnia trita ⁊ cribellata cuz eis cõiungantur:⁊ cũ melle dispumato cõfecta ⁊ mixta reponant̃.Hec nãq3 est summa curatiõis venenoꝝ:quoꝝ nõ habet̃ noticia. Cũ aũt q̃ sint ex eoꝝ signis q̃ dicturi sum⁹ sciri põt:cũ cura q̃ eis ẽ ꝓpa sanent̃.

De morsibus viperaruz. CAP. II.

Cum vipera aliquẽ momorderit: loc⁹ qui est sup morsum vipere fortissime est ligãdus.Et si morsus in membro fuerit paruo:fueritq3 morsus generis viperarũ que pessime esse cognoscunt̃:de q̈bus non sperat̃ vt ab eis morsi euadere possint:membrũ ilico sub ligatura abscindat̃.Si aũt vipera talis nõ fuerit:patienti ilico det̃ tyriaca de viperis facta.Nõ eni vsq3 ad hoc nr̃m tempus iuenimus qḋ a viperaꝝ morsib⁹ magis hac medicina liberare possit:ꝓpe q̃ recẽs est. Et si hec tyriaca nõ ẽ presens tyriaca metridatis ⁊ trocisci de herbo det̃.

Trociscoꝝ v̉o de herbo hec ẽ descriptio. ℞.seminis andacoke aristo.rotũde:pigami:farine herbi:oĩum ꝑtes eq̃les:ex istis tritis ⁊ cũ aceto cõmixtis fiãt trocisci:de q̈bus pondus vni⁹ aurei cũ vncia vini veteris in potu tribuat̃. HuI⁹ nãq3 medicie v̉tus oꝑationi maioris tyriace in hoc cap°.vicina existit. Aut ẽt det̃ patiẽti pondus duoꝝ aureorum de asa cuz vncia vna vini. Butyꝝ quoq3 vaccinũ ⁊ mel multotiẽs:atq3 cibos vnctuosos ⁊ allia multa ⁊ nuces comedat:⁊ vinũ vet⁹ in potu sumat. Cibariuz ẽt ex nucib⁹ ⁊ allijs ei ꝑparet̃:post cui⁹ comestionẽ vinuz vet⁹ fortissimũ bibãt. Loco ꝑterea ĩ quo ẽ morsus vẽtosa cuz scarificatõe supponat̃:empl'm ẽt qḋ in cap°. de vlcerib⁹ diximus adhibeat̃.Et loca q̃ sunt ĩ circuitu putrefactionis:ex bolo ar.⁊ lẽtibus excorticatis:⁊ aceto vini epithiment̃. Eger q̃z flõmet̃:deide q̃ harũ duaꝝ reꝝ maiorẽ ei iferat timorẽ ꝯsidera.vz.an accñtia q̃ loco morsus accidũt:aut ea q̃ tota accidũt corpori.Naz si sincopis ⁊ casus ⁊ sudor fridus ei acciderit:tũc tua sollicitudo sit magis ad resistẽdũ istis:q̃z eis q̃ in loco morsus fiũt. Quapp loc⁹q morsus ẽ:nõ est curãdus nisi cũ eis soluz q̃ trahunt.

Postq̃z v̉o iã dicta accñtia oĩa quieuerint: ⁊ remota fuerint:⁊ egro nõ timet̃ nisi ex loco morsus:ne.s.in eo vlcera mala ⁊ putrefactio fiãt:tyriaca tũc egro non approximet: neq3 vinũ:neq3 medicie cal'e sunt ei tribuẽde: verũ ipse ẽ minuẽdus:⁊ ipsi⁹ regimẽ est ĩfrigidandũ: ⁊ loc⁹ cuz medicamie vlcerũ pessimoꝝ ẽ sanãdus:⁊ ẽ ẽt cõburẽdus:⁊ oĩo abscindendus cũ hoc necesse fuerit.vz.si videris putrefactionẽ cito de loco ad locuz transire.

De his aũt q̃ ad viperaꝝ morsus ꝓprie faciũt est:vt cancri assati egro multotiẽs det̃.Et ecce hic tyriaca vltima ꝑ qua magna secta bonoꝝ physicoꝝ iam testificata ẽ:qḋ ad mõsus viperaꝝ q̃ntũ tyriaca maior valet. Cui⁹ ẽ descriptio. ℞.anisi.ʒ.x.pipis.ʒ.iij.aristo.rotun.castorei: amboꝝ ana.ʒ.ij.⁊.ʃ.conficiantur cum careno.De qua q̃ntũ est nucis magnitudo in potu tribuat̃.Qui v̉o a vipera morsus ẽ aut q napellos ĩ potu sũpserit:ne ea die dõmiat ꝓhibẽd⁹ ẽ.

Tyriaca de viperis.⁊ ipsa est tyriaca magna. ℞.trocisc. viperarũ:põdus.xxiiij.aur.trociscoꝝ squilliticoꝝ:põdus. xlviij.aur.trociscoꝝ andaracharon.aur.xxiiij. melanopiperis:macropipis:amboꝝ.aur.xxiiij.opij:cinamomi:rosarũ rub.tritaꝝ:seminis napi siluestris:scordeon:yreos:agarici:succi ligritie:balsami puri:oĩum.añ.põdus.xij.aureorũ.mirre:croci oriẽtalis:çinçi. rauedseni:radicuz pentafilon:mẽtastri mõtani:prassij olisatri:sticados arabici.costi amari:leucopipis:pulegij cernini:olibãi:sqnãti: floris terbentine:xilocassie nigre:spice indice:poly: oĩuz.añ. ponḋ. vi.aur.storacis liquide:seminis apij:siseleos: nasturtij babilonici:ameos:camedreos:camepitheos:ypoqstidos:spice celtice:folij indi gentiane romane:seĩs maratri:terre sigillate:colcothar:amomi:nasturtij albi:acori:carpobalsami:ypericon:fu.gũmi ara.cordumeni:anisi:acathie:serapini:oĩuz.añ.iiij.aur.dauci:galbani:aspalti: oppoponacis:cẽtauree mioris:⁊ arist.rotun.castorei:oĩum.ana.ij.aur.mellis dispumati lib.x.vini bene redolẽtis ⁊ clari ac puri lib. iij.Opiũ:⁊ mirra:⁊ ipoqstidos ⁊ serapinũ:⁊ succus ligritie ⁊ storax liquida:⁊ acathia:⁊ oppõacũ sumant̃: ⁊ oĩa hec in mortario posita cuz pauco melle dispumato moueãt̃ donec mollescãt.Deide ex vino ĩfundant̃:⁊ ꝑ tres dies in vase vitreato manere ꝑmittant̃. Postea spica:⁊ cinamomũ: ⁊ çiçiber:et cassia lignea:⁊ nasturtiũ:atq3 castoreũ:⁊ foliũ: ⁊ terra sigillata:⁊ colcothar:⁊ aspaltũ: ac amomũ: oĩa hec trita in mortario cõmisceant̃: ⁊ ex vino aspergant̃.donec vniant̃:deiñ mel ⁊ gũmi arab.⁊ terbentina: ⁊ galbanuz:⁊ balsamũ sumãt̃: ⁊ in caçola posita dõec mixta sint agitẽtur:que tal'r ꝑparata alijs medicinis que in mõtario sunt adiungãtur:⁊ cũ oĩa sil' fuerit:terãtur ⁊ agitẽtur: dõec bñ sit mixta:deide qḋ ex eis fit in piside argẽtea aut stannea que medicamẽ hoc in duabus partib⁹ sui capere possit reponat̃.Uas aũt h̉ nõ sit plenũ:c⁹os cũ corio optime liget̃ q̈ttidie tñ discooꝑiat̃:ac ꝑ vnã horã manere ꝑmittat̃. Ex hac quoq3 medicia nõ nisi post sex mẽses aliq̈d sumatur.

Trocisci de viperis:sumant̃ viꝑe femĩe q̃ in hoc discernunt̃ :q̃ plures duob⁹ habẽt dẽtes:masculini v̉o sex⁹ duos tm̃ habẽt dẽtes.Ex q̈b⁹ eligãtur ille tm̃ q̃ ruffo vicinãtur colori:⁊ sunt cito nobiles:caput frequẽter agitãtes: et q̃ sunt bone habitudis:⁊ pigues oculos habẽtes rubeos:⁊ capita lata:q̃ruz annus iuxta caudaz iuenit̃.Que in tꝑe veris colligãtur in eius.s.medio.Jlle tñ que in littorib⁹ maris morãtur:aut in lacubus.vel in locis q̃ aq̃ salse vicina existũt:neq̃q̃ accipiãtur.Cum aũt collecte fuerit:ilico ex eaꝝ capitib⁹ ⁊ caudis:q̃ntũ ẽ q̃tuor digitoꝝ mẽsura abscidat̃.Et si post abscisionẽ moueant̃ ⁊ agitent̃:sanguĩsq3 ab eis fluxerit multitudo:domestice sunt ⁊ ꝯgrue. Et si hui⁹ ꝯtrium ꝯtigat:nullo mõ in medicamie ponẽde erũt. Deinde eaꝝ coria detrahãtur ⁊ abyciãtur:⁊ qḋ in eaꝝ vẽtrib⁹ ẽ extractũ expellat̃:qḋ aũt reliquũ ẽ cuz aq̃ dulci lauet̃ ⁊ mũdet̃:⁊ ꝑ frusta incisum in caldaria mũda cũ aq̃ ⁊ sale ⁊ aneto donec dissoluat̃:⁊ caro separet̃ ab ossib⁹ coquat̃:deinde ꝓyciant̃ ossa ⁊ ius a carne coletur. Jgnis vero cum quo coquitur sit fortis:qui de carbonibus ilicis vel quercinis fiat.Caro quoq3 prematur vt hũor qui est in ea egrediatur:deinde de ea in pondere sumatur:cui q̃ntuz est ei⁹ quarta pars de tortellis admisceatur:que parum fermenti habentes açimo pani sint vicine nihil acetositatis in se habentes.Et optime desiccate terantur donec sint vt al-

cohol deinceps cū carne simul terant͏̃ ꝛ ex parua q̄ntitate iuris īfundatur. Ex q̄bus postq̄ multoties trite fuerint ꝛ cōmixte trocisci īformētur subtiles. Qui vō eos conficit: manus ꝛ digitos ex balsamo iungat. Quos in vmbra desiccet: singulis horis reuoluēdo. Qui cū desiccātur in vase sicco nihil humorositatis hn̄te: esse debent. Postq̄ aūt bene desiccati fuerint: in vase vitreo recōdantur.

¶ Trocisci squilliticí: cepe q̄ squille vocant͏̃ in tēpore quo metit͏̃ triticū sumant͏̃: que neq̄ sint maxime neq̄ paruissime: ꝛ ex pasta coopte in furno sup laterē posite assari permittant͏̃. Cū aūt pasta qua cooperte sunt assata fuerit: extrahant͏̃: ꝛ ꝓiciant͏̃ pasta ꝛ q̄d ei adhesit: ꝛ q̄d ītus est accipiatur: cui q̄ntū est ei⁹ medietas de farina herbi trita: ꝛ cū subtilissimo pāno cribellata admisceatur. Que postq̄ sic fuerit terant ꝛ misceant͏̃ aliquotiēs: ꝛ ex vīo donec bene sint mixta imbibant͏̃: ꝛ īforment͏̃ trocisci. Qui aūt eos informat: ex oleo roseo inūgat manus suas ꝛ trociscos īformādo eos sic̄ diximus faciat: ꝛ in vase vitreo recōdat.

¶ Trocisci andarachoron. ℞. darsessahaz: calami aromatici: costi: xilobalsami: asari: poly: amomi: masticꝭ: floris cotule albe: fu. oīum. ana. pondus. vi. aureoꝝ: floris squnanti: pōdus. xx. aureoꝝ: rauedseni: xilocassie: cinamo. oīum. aā. aur. xx. spice īdice: foly amboꝝ. aā. aur. xvi. mirre. aureos xxiiij. croci orientalis aur. xij. terant͏̃ oīa ꝛ cribellent͏̃: ꝛ cū vīo redolēte ꝯficiāt͏̃: ex q̄b⁹ īformēt͏̃ troc. ꝛ siccēt͏̃ ī vmbra.

¶ Probatio tyriace: pullo aut cani parū de napelis detur aut vipera sup eū icitetur q̄ ip̄m mordeat: in cui⁹ ore parꝝ de tyriaca ilico ponat͏̃: ꝛ obseruabit͏̃ illesus si de⁹ voluerit. ¶ Aut scamonea ad bibendū ei tribuat͏̃: cui postq̄ vēter fluere ceperit: tyriaca tribuat͏̃ ad auellane magnitudinē: ꝛ restringet͏̃ vēter. ¶ Patiēti quoq̄ vomitū multū ꝛ vehemētē silr̄ facit. de maiorib⁹ itidē ei⁹ vtilitatib⁹ est: q̄ a morsibus viperaruz ꝛ a venenis perniciem inferentibus que quibusdā dant͏̃ illesos cōseruat: ꝛ q̄d lepre cōfert. Ad multa preterea alia remediū affert exceptis istis.

¶ De morsibus scorpionū. CAP. III.

De his que scorpionū ꝯferūt pūcturis ē bibere pōdus vni⁹ aurei cuz aq̄ aut vino ex radicib⁹ collogntidarum siccis. ¶ Aut vni⁹ aurei pōdus ex medicamīe de asa: cū vna. ʒ. vini. ¶ Aut locū q̄ ē sup pūcturā stringere ꝛ ex oleo de ben ꝛ aq̄ calida embrocare ꝛ cuz sambucino in quo castoreū ꝛ euforbiū confricata fuerit: inungere: atq̄ cuz eo locuz fortissime fricare.

¶ Tyriaca q̄ valde scorpionū pūcturis ꝓficit. ℞. radicuz corticū capparoꝝ absinthy: nabati: arist. lon. gētiane: oīuz ptes eq̄les. Dosis hui⁹ in potu. ʒ. iij. sit. est eniz cōgrua.

¶ Tyriaca diatesseron: q̄ pūcturis scorpionū ꝛ alioꝝ reptiliū ꝛ pniciosis venenis ꝯfert: ꝛ magne tyriace in bonitate vicina existit. ℞. gētiane aristo. bacarū lauri. mirre. oīum ptes eq̄les: hec cū melle ꝯfecta in vase reponant͏̃: ꝛ ex hac medicīa cū nec̄e fuerit: ī potu ab vno aureo vsq̄ ad duos ꝛ dimidiū cū. ʒ. vna veteris vini sumatur.

¶ Tyriaca q̄ scorpionū pūcturis vehemēter auxiliat͏̃. ℞ gentiane aristol. mirre: costi: castorei: ruthe: mētastri sicci. pirctri: ȥiȥiberis: piperis: nigelle: oīum ptes eq̄les cōficiātur cū melle det͏̃ ex ea ad nucis magnitudinez cum vino. ¶ Qꝫ si de p̄dictis medicinis nullā habueris: vinū vetus ꝛ allia ad comedendū: tribue atq̄ ex eis loco empl̄m suppone. Locū quoq̄ assidue cū igne calefacias: ꝛ cū medicinis cal'is quas hr̄e poteris. Cū aūt tyriacā dederis: ꝛ dolō sedat⁹ fuerit si febris supueniat: sequenti die sūmo mane egrū flōma ꝛ aquaz ordei: ac cibaria vltime hūiditatis ei tribue ꝛ in ipsi⁹ cautela ne egritudinē icurrat acutā stude. Omnes p̄terea abstinēdos ab apy comestiōe: q̄ ī locis sūt vbi scorpionū multitudo: aut iararet habet͏̃ iubeo.

¶ De puncturis akataretl. CAP. IIII.

Si sunt scorpiōes parui valde caudas post se trahētes: ꝛ sunt in terra cohꝫ: cuius habitatores tyriacā optimā iuenerūt: q̄ exercitualis dicit͏̃ tyriaca: cui⁹ hec est descriptio. ¶ Tyriaca exercitualis. ℞. corticis radic. capparis: radicū collogntide: absinthy romani: aristol. rotun. herba q̄ vocat͏̃ lingua caldeoꝝ haȥeȥ: troximel siluestris sicce: ex his oīb⁹ bn̄ puluериȥatis. ʒ. ij. tribuant͏̃. ¶ Illō p̄terea quo medici vtunt͏̃ in hui⁹ egritudinis cura est: q̄ ei q̄ pūct⁹ est de troximel siluestri sicca: q̄ntuz ter manu vna ꝯtineri pōt tribuūt: ꝛ q̄ poma acetosa dant ad comedendū: ꝛ q̄ de sauich pomoꝝ cū aq̄ frīda donant: aut cum iulep. ¶ Qꝫ si mult⁹ ei supuenerit calor: aq̄ ordei ad potandū tribue. Et si vētris dolorē cū icisione senserit: da ei ad potādū oleū rosatū cū aq̄ ordei: ꝛ citrulos ac cucurbitaz ꝛ lac acetosum ei tribue. ¶ In loco quoq̄ puncture ventosa ponat͏̃: ꝛ ilico sugat͏̃: loc⁹ p̄terea cōburat͏̃ ꝛ medicine calidissime desup ponant͏̃. Negligētia itidez in haꝝ puncturaꝝ cura: lꝫ dolor q̄ in eis sentit͏̃ sit debilis: habēda nō est. Ex istis nāq̄ puncturis in p̄ncipio fortis nō accidit dolor. Post vnū aūt aut duos dies pessima ꝯsequunt͏̃ accīntia: ligua nāq̄ fit vt apostematibus plena: accidūt etiam ei sanguinis mictus ꝛ sincopis: ac cordis tremor. ¶ Si aūt venter eius q̄ punctus est sit strictus: iniectio ex succo siclē et baurach: ꝛ oleo viola. ei p̄ clistere fiat. Cui si fortē inuenerit angustiam: succus maloꝝ acetosorum ꝛ granatoꝝ acetosorum: ꝛ oleuz rosatuz: atq̄ aquā ordei: ꝛ lac statim mulctuz tribuant͏̃. ¶ Si vero infirmuz sanguinē mingere cōtingat: ipsuz p̄us flobotoma: deinde de medicinis ad hoc nominatis ei in potu aliqua tribue: ius quoq̄ pinguiū pullorum eum potare facias. ¶ Ligua quoq̄ si quasi apostematibus plena fuerit vena que est sub ea incidatur: atq̄ gargarism⁹ de succo endiuie ꝛ syrupo acetoso ei fiat. Tremor aūt cordis vehemēs si acciderit: sauich de pomis cū syrupo de pomis: atq̄ lac acetosuz cū trociscis de cāphōa: patiēti donent͏̃. Istis. n. medicis ꝛ caꝝ silib⁹ vtunt͏̃ medici: cū mōsus iararet curare volunt. Tyriaca tū exercitualis nō ob aliud hic ponit͏̃: nisi ꝓpter famaz que apud vulgus est. s. q̄d scorpionuz puncturis ꝓficiat.

¶ Tyriaca q̄ morsibus cōgruit iararet. ℞. troximel siluestris sicce: folioꝝ maloꝝ acetosoruz coriandri sicci: oīum partes equales bibat͏̃: ex ea q̄ntuz trib⁹ vicib⁹ ore capi potest. Qꝫ si corrosio in loco morsus acciderit: cū medicamine acuto curet͏̃: ꝛ ea q̄ sunt in ipsi⁹ circuitu ex bolo ar. ꝛ forti aceto epithiment͏̃: ꝛ cū alys medicaminib⁹ q̄ in cura pessimoꝝ vlcerū ꝛ corrodentiū noīauimus sanentur.

¶ De morsib⁹ rutele ꝛ sibth ꝛ aranci. CAP. V.

Rutela est aīal paruo araneo assimilatū q̄ vocat͏̃ phibit muscas venari solit⁹. Sibth vō magno araneo longos hn̄ti pedes assil'at͏̃. Rutele āt ml'te sī spēs: q̄b⁹ egyptiaca deterior iudicat͏̃. Ex eis āt sūt q̄dā q̄ paꝝ nocēt. ¶ Ex morsu āt ei⁹ q̄ ē rubea: sequunt͏̃ ista: fortꝭ. vꝫ. dolor: ꝛ egerēdi durities. ¶ Sed ex morsu eius q̄ est viridis accidit paru⁹ dolor ꝛ prurit⁹ q̄ velociter sedant͏̃. ¶ Et ex morsu eius q̄ depicta apparet accīntia ista sequunt͏̃: fortis dolō ꝛ in corpe friditas ꝛ tremor. Ex albe aūt rutele morsu: paru⁹ dolor ꝛ prurit⁹: atq̄ vētris fluxus accidūt. ¶ Sꝫ ex morsu eius que sup dorsuz lucentes hꝫ lineas: ꝛ vocat͏̃ stellata: paru⁹ dolor ꝛ prurit⁹: atq̄ stupor: ꝛ corpis relaxatio: ꝯsequunt͏̃. ¶ Ex morsu q̄z ei⁹ q̄ ē citrina sup se villos hn̄s: accidūt dolor vehemētissim⁹: ꝛ tremor: ac sudor: ꝛ vētris īflatio: ꝛ fortasse mors īde sequit͏̃. ¶ Oīuz vō curatio cōis ē: vt patiētes ī aq̄ cal'a tādiu stare p̄mittant͏̃: dōec dolor ab eis rēoueat͏̃. Nā cū ī ea p̄ horā. i. sederit: gescūt hōa.

Cum aūt exierint de aqua: dolor reuertitur. ¶ Cū igitur dolorem postq̃ de aqua exierint sedari conspexeris: locum ex aqua in qua multū salis resolutum fuerit line. ¶ Corpora q̃z eorꝝ calefac eosq̃z ea die balneū ingredi fac ꝛ eos sudare fac: ꝛ diebus postea aliquot: loco etiam emplm̄ ex cinere q fit de ligno fici: ꝛ calce: ꝛ cali: ex aqua calida cōspersis suppone. patienti quoq̃z quātitatē duarum. ʒ. nigelle tribue. ¶ Ille etiam quē sibth momorderit: cū tali medicamīe q̄le ē illud curat̄. ¶ Tiriaca alia ad morsus rutele: vtil̄: ꝛ ꝓbata. ℞. nigelle. ʒ. x. dauci cimini amboꝝ. aā. ʒ. v. semis habel: gallaꝝ cipssi: amboꝝ. aā. ʒ. iij. spice inde: bacaꝝ lauri: aristologie rotūde carpobalsami: cinamomi: gentiane semis andacoche: semis apy: oīum. aā. ʒ. y. cōficiant̄ cum melle: det̄ ex ea ad nucis magnitudinem cū vino veteri. Ad h̄ p̄terea confert: aut medicine scorpionum dentur. ¶ Aranearuꝫ v̄o q̄dam sunt ex quoꝝ morsu adeo sceua cōsequūtur accn̄tia vt extremitates infrigidētur: ꝛ cutis orripilet̄: atq̃z v̄ga erigat̄: ꝛ tēdat̄: ꝛ vēter vēto īpleat̄. Istis v̄o ruta sicca: ꝛ cipi: cū vino dari dēbēt: ꝛ vt ī balneo sedeāt elaborādū: vinū q̃z puꝝ toto illo die lꝫ paulati ī potu ē tribuēdū. ¶ De pūcturis vespaꝝ formicaꝝ ꝛ apum volatiliū. CAP. VI.

Ab hoc confert locū ex aceto ꝛ luto vicissim linire: pānūq̃z aceto infusum ꝛ sup niuē infridatum desup poner̄. ¶ Beneficium q̃z prestat: emplm̄ ex lenticula de stagnis ex aceto imbibita suppositū. ¶ Et aqua niuis eo vsq̃z desup fundere: donec locus reddatur stupidus multū auxiliat̄. Post hec aūt locus ex cāphora ꝛ aq̃ rosata liniat̄: q̄d non semel sed multotiens fieri debet. ¶ Pāni q̃z in aqua rosata infusi ꝛ niue: desup sunt ponēdi: atq̃z de glacie ano aliq̄d est īmittēdum. ¶ De aq̃ etiā cuꝫ niue multa tātū ī potu sumat: donec satiet̄. Qui post hec cū folys basiliconis: aut cum muscis est fricādus. Et si fortis in corpe calor acciderit: rob de succo vue acerbe: ꝛ psilium in potu sumātur. ¶ Eger p̄terea multuꝫ ex citrolis: ꝛ endiuiꝫ: ac lactucis: edat: ꝛ aquā ꝛ acetū: necnon syrupū vehemētis acetositatis: cū succo granatoꝝ ꝛ psilio bibat. ¶ Locus etiam mox multotiens fugatur. Cui etiā cōferūt vt citroli: aut portulaca: aut solatrū: aut semperuiua: aut his similia supponātur. Ad hoc itidem valet vt coriādri sicci ꝛ puluerizati quātum ter manu capi pōt cum zuccharo ꝛ aqua frigida ad bibēdum tribuat̄: ꝛ vt locus cum folys ieributh fricetur.

¶ De morsibus stellionis ꝛ lacerte. CAP. VII.

Cum hec aīalia aliquē mordent dentes in loco morsus dimittunt iōq̃z c dolor ꝑdurat: donec dentes inde euellant̄. De his v̄o que eos exire faciūt: ē vt locus cū oleo ꝛ ciner̄ fricetur: donec egrediātur. Deinde ex cinere cuꝫ oleo cōmixto emplm̄ loco supponat̄. Et si dolor perseuerauerit: locus erit sugendus: postea infirmus in aquam calidā mittēdus ꝛ de tiriaca ad rutele morsus facta: erit ei tribuendum.

¶ De his que fugant venenosa animalia ꝛ lupos ꝛ interficiunt. CAP. VIII.

Catti ꝛ furones ac pauones: necnō grues ꝛ aq̃tica vo c latilia: ꝛ his similia: quoꝝ natura est venenosa capere aīalia: ī turribus sunt nutriēda ꝛ tenēda. In locis valde timorosis: ꝛ putridis alendi sunt cerui: ꝛ furones: ac smaragdus melior que pōt haberi tenēda est. Lāpas q̃z valde luminosa: lōge a lecto remota ibi est ponēda: ꝛ iuxta quā sint hoīes q vicissim dormiāt sup lectos iacētes. Qui legant ꝛ loquātur vocibus tū mediocritatē nō egredientibus: venenosa nāq̃z aīalia ad eos ibūt. ¶ De his aūt q̄ p̄cipue serpētes expellūt est vt dom⁹ cū cornib⁹ cerui: aut vngulis capre: ꝛ sulphure: ꝛ cū capillis humāis suffumiget̄. ¶ Hasseth q̃z si in serpētium foramibus mittāt̄: ꝛ si domus cū galbano suffumigata fuerit serpētes fugiēt. ¶ Domus ēt si ex aq̃ in q̄ sal amoniacus fuerit dissolutus roret̄ serpens nullo modo ei appropinquabit. Et si de aq̃ hac in eoꝝ fundat̄ foraminib⁹: moriūtur. ¶ Si quis ēt salem āmoniacū in ore tenuerit donec dissoluat̄: ꝛ postea in os spuerit serpētis: morietur. ¶ Domus p̄terea si ex pice aut bdellio suffumigata fuerit: fugabūtur serpētes. Sil'r etiam fugiūt: si ex serapino fiat suffumigatio. ¶ Ex pānis q̃z ex alkitran inūctis ꝛ in ipoꝝ foramibus missis: expellūtur. ¶ Locus itidem si ex abrotano strictus fuerit: fugient ab eo s̄pentes Ideoq̃z si inorto ex eo multū fuerit fugient ab eo. ¶ Fumus q̃z q fit de lignis granatoꝝ expellit serpētes: ꝛ venenosoꝝ aīalia plurima. ¶ Sinapi itidem tritū ꝛ in ipoꝝ foraminib⁹ positū: fugat serpētes. ¶ Dicitur ēt ꝙ si vipera bonā intueat̄ smaragdū: mox ei⁹ oculi eliquātur: ꝛ fluūt a capite. ¶ Si aūt scorpiones multi capiātur: ꝛ ex eis domus suffumiget̄: oēs aly fugiēt. ¶ Domus p̄terea si cū sulphure ꝛ vngula asini ꝛ galbano fuerit suffumigata fugabuntur. ¶ Oleum q̃z in ipsoꝝ foraminib⁹ si fusum fuerit: nō inde vlterius exibunt īmo fugiēt. ¶ Formice p̄terea comedūt scorpiōes: ꝛ ꝓprie eos q vocātur gereret. ¶ Asa q̃z si in aq̃ dissoluat̄: ꝛ ex ea locus roret̄: nō ibi approximabūt. ¶ Et si pēne liniātur ex alkitran: aut ex asa resoluta: ꝛ in ipsoꝝ foramīa ex eis iungēdo circundent̄: nō exibunt inde vlterius. ¶ Qn̄ aūt herba que vocatur cancar ī lecto posita fuerit: stupefiūt pulices ꝛ inebriātur: ꝛ neq̃z salire neq̃z se mouer̄ pn̄t: īmo facile capiūt̄ ¶ Dom⁹ q̃z si ex aq̃ ī q̄ absinthiū: ꝛ cologntide ꝛ nigella cocta fuerit rorata fuerit: īterficiēt̄. ¶ Quidā q̃z dicūt ꝙ si in medio dom⁹ cauādo fiat fouea in quā paꝝ sanguinis fundat̄ oēs in illa cōgregabūtur. ¶ Domus etiam si ex aq̃ ī qua hassech cocta fuerit roret̄: pulices oīo d̄struētur. ¶ Aqua sil'r ī q̄ ruta cog̃tur aut oleāder: eo mō īterficiet. ¶ Cimices v̄o atq̃z scarabei ex fumo palee ꝛ ex fumo stercoris vaccini: ꝛ q̄maxime ex fumo acegi ꝛ nigelle fugāt̄. Et si facies ex p̄dictis suffumiget̄ lꝫ postea mordeant nō multū tn̄ īferūt nocumētū. ¶ Saphea q̃z erea oleo inūcta ꝛ iuxta lectū posita valet ad h̄. ¶ Quidā preterea dicunt fumum ex folys dulp scarabeos fugare. ¶ Muscas q̃z aq̃ in qua niger cog̃tur elleborus īterfic̄: ꝛ arsenici citrini odor ac suffumigatio cum olibano eas necāt. ¶ Mures aūt īterficiūtur si ex merdasengi: ꝛ ex squama ferri: ꝛ gallia metalia: ꝛ ex elleboro: quolibꝫ istorum accepto: ꝛ cum farina simul cōsperso ꝛ ꝓiecto comederit: ꝛ finiet eos oīo. ¶ Sed si dom⁹ cū azegi suffumigata fuerit: fugiūt. ¶ Quidā ēt refert ꝙ si vn⁹ ex murib⁹ castret̄: ꝛ dimittat̄ oēs alios īterficiet mures: ꝛ finiet eos oīo. ¶ Et ꝙ si vn⁹ ex murib⁹ capiat̄: ꝛ sbtili corda ī medio dom⁹ liget̄: aly ab eo fugiēt: neq̃z d̄ suis egrediēt̄ foramīb⁹. ¶ Dicūt ēt ꝙ si q̄s vnū cepit murē ꝛ ei⁹ excoriauerit faciē: ꝛ dimiserit eū oēs aly fugabūt̄. ¶ Formice itidē fugāt̄ ex alkitrā: ꝛ ex sulphure: ꝛ ex asa. Et si ex istis ī eoꝝ foramīb⁹ aliq̄d mittat̄: morieīt̄. Et si ex eo circa foramē epithīa fiat: n̄ exibūt. ¶ De beluis āt dicūt: ꝙ leo ꝑꝑ gallū albū ꝛ ꝑꝑ murē fugit: ꝛ adib n̄ approxīat loco vbi ē sq̄lla. ¶ Dicūt q̃z ꝙ leopard⁹ terret̄ ꝑꝑ arborē q̄ vocat̄ leopdi arbor: ꝛ q̄d leo tīet ꝑꝑ lignuꝫ q̄d vocat̄ sindau. ¶ Cati āt siluestr. ꝛ dalac ex succo ru. ꝛ amig. ama. fugiūt. ¶ Cepe q̃z q̄ vocat̄ sq̄lla ꝛ ellebo. pōcos ꝛ cāes atq̃z leōes: necn̄ ex beluis plīmas īterficiūt: herba q̄ ēt leopardū strangulās vocat̄: leopardū cito īterficit. ¶ De morsib⁹ canis nō rabidi ꝛ beluaꝝ boīuꝫ ꝛ luporum. CAP. IX.

Horum morsus tūc est deterior cū₃ sunt famelici. Quorum morsib⁹ cōfert: cepas ⁊ salē ⁊ mel p diem vnā ⁊ noctez supponere: deinde cū vnguēto nigro curent̄: qḋ fit ex cera nigra ⁊ sepo ⁊ pice: atq₃ galbāo: hoc.n. vnguētū plus oībus alijs vnguētis: morsib⁹ ⁊ pforationib⁹ que ex vnguib⁹ auiū fiunt cōfert atq₃ oībus vulneribus cū qb⁹ accidit attritio aut sepatio magis auxiliat̄. ¶ Est etiam vtile vt morsus canis ⁊ hoīs a pncipio cū isto curetur vnguēto. Morsibus vō leonis atq₃ leopardi: ⁊ phebet in pncipio sunt ea adhibēda que attrahāt. Deinde loca cū aceto ⁊ sale lauāda: ⁊ ad vltimū cū isto vngō medicāda si deus voluerit. ¶ De mōsu canis rabiosi. CA.X.

Nocumentū qḋ huius canis morsus sequit̄: vehemētissime magnū₃ iudicat̄: ideoq₃ nos o₃ in noīandis signis qb⁹ h̄ canis dignosci queat amplificare verba q̄tenus ab eo fugiatur: aut cito interficiatur.

¶ Dicimus itaq₃ q̄ canis iste plerūq₃ incurrit rabiē in diebus canicularibus: ⁊ q̄nq₃ in hyeme. Qui postq̄ eā incurrerit: ⁊ a comestiōe phibet̄: aquā quoq₃ si viderit ab ea fugit: atq₃ q̄nq₃ morit̄ cū aquā intuitus fuerit. ¶ Os q̄₃ suū aperit: ⁊ liguam foras extrahit: ac ab eius ore spuma fluit: ⁊ ex narib⁹ suis humiditas. ¶ Oculi pterea ei⁹ rubent vt sanguis caputq₃ suū ad terrā inclinat: ⁊ caudā relaxat: ⁊ iter coxas demittit. Diuersisq₃ vt ebrius vacillat motib⁹: ⁊ ad oēs vadit q̄s videt: ⁊ eos vult mordere. ¶ Dños insup suos nō agnoscit. ¶ Alij itidē₃ canes ab eo fugiūt. Ipse q̄₃ nō latrat nisi paꝝ: ⁊ cū latrare incipit: vox ei⁹ rauca audit̄. Ista.5.signa cū in cane visa fuerint: aut aliqḋ ex eis mox iterficiēdus est: ⁊ ab eo fugiendum. ¶ Ille vō quē canis iste mordet: non extimat in pncipio qḋ ipsius morsus multū eū ledat. Sed mala accidentia paꝝ post ei eueniūt. ¶ Ex aq̄ nāq₃ terret̄: neq₃ ea₃ bibit: imo eam vidēs tremit ⁊ anxiat̄ ⁊ fortasse spasmat̄ ac moritur. ¶ Ex omni pterea re humida ⁊ liquefacta terret̄ ⁊ fugit ab ea donec siti morit̄. ¶ Ipse itidē q̄nq₃ incurrit rabiē ⁊ strigendo tenet hoīes ⁊ mordet eos. Ex cui⁹ morsu accidit idem qḋ ex canis rabiosi morsu euenire solet.

¶ Cū ergo canē q̄ hoīem momordit cognoueris: ⁊ qḋ in eo aliqḋ istoꝝ signoꝝ sit pceperis cito succurre: ⁊ ventosas morsui suppone: ⁊ diutissime ac multū sugat̄: scarificet̄ q̄₃ ac sanguis exhaṫ multitudo. Deide sup locū morsus: medicamia q̄ ipm dilatēt ⁊ cōsolidari phibeāt pone: vt sunt sicla: ⁊ eruca: atq₃ cepe: cū butiro cōfecte. ¶ Vnguentū q̄₃ qḋ locū vlcerat est adhibēdū: qḋ fit ex liquor̄ anacardi: ⁊ pice: sicut est in suo capl'o noiatū. Si aūt i pncipio ex q̄ morsus fuerit locū cōburas multū cōfert: ventosas tñ atq₃ cōbustionem vsq₃ ad tres tm̄ dies exercere debes. ¶ Postq̄ vō tres transierit dies: egrū nō fatiges. q: iam venenū in corpus totū diffusū est. sed vulnus nullo mō ꝯsolidari penitus pmittas: ita vt empl'z ex eruca ⁊ butiro ⁊ ex aliquo eoꝝ q̄ diximus supponas. Deide redi ad curatōe₃ pfectā anteq̄ ab aq̄ terreri icipiat: q: postq̄ ab aqua terreri cepit: euader̄ nō poterit: hoꝝ vō q̄dā sūt q̄ post hebdomadā vna₃ ab aq̄ terrent̄: ⁊ sunt alij q̄ post duas hebdomadas: alij aūt q̄ post.xl.dies terrēt̄: q̄nq₃ ēt reperiunt̄ quidā qui nō nisi post sex menses: aut annum vnū terrent̄. Et isti quidē sunt cōplexiones hn̄tes humidissimas. ¶ In pncipio itaq₃ cure eoꝝ ventrē cu₃ pillulis ⁊ medicinis noīatis i capl'o melie: soluere icipe. Eosq₃ eodē ciboꝝ ac balnei regimie ꝯserua. Lac quoq₃ atq₃ vinum cū aqua multū tēpatū eis ad bibendū tribue. Et stude vt eoꝝ corpa in crassicie augmentent̄: put in capl'o de melācolia dicturi sumus. Dietā q̄₃ cū carne ⁊ ꝯfectionibus ex melle ⁊ vino amplifica: eis insup pcipe vt multū dormiāt: ⁊ letent̄: atq₃ quiescāt: ⁊ ad vltimū regimie melācoliā hn̄tiū eos cōserua. ¶ Medicamē q̄₃ galieni eis ad bibēdū tribue. ¶ Descriptio medicamīs galieni. Cācros fluuiales sume: ⁊ i olla positos in furno donec terāt̄ cōbure: ⁊ ne multu₃ terant̄ caue. De qb⁹ postq̄ triueris. partes.x. ⁊ olibani partē.i. accipe: ⁊ cōiūcta simul tere: deinde recōde: ⁊ cū opus fuerit egro quotidie.3.ij.i mane: ⁊ alias duas circa noctē cū aqua frida his dieb⁹ qb⁹ ñ das medicinā vētris solutiuā ad bibēdū tribue: h̄ vō multis dieb⁹ facere debes. Galien⁹ namq₃ refert se nūq̄ vidisse aliquē a cane rabioso morsum ab aqua terrefactū: postq̄ ex h̄ medicamie aliqḋ ei datū fuerit. ¶ Postq̄ aūt eger ab aq̄ terrefact⁹ fuerit: vix vnq̄ liberabit̄. ¶ In ipo tñ q̄ddā spei l₃ paꝝ habemus. Ipm itaq₃ in loco frido statue: ⁊ igenia q̄liter in os eius longā mittas embubā: p cuius locū occultū ne eā videre possit aquā imittas. ¶ Caput ēt ipsius ac totū corpus ex oleo roseo īfunde. Deide aquā ordei ⁊ oleū roseū: ac succū psilij: ⁊ portulace: ⁊ his siliū p clistere inijce: iō .v₃. vt ḋ eius siti aliqḋ mitiget̄.

¶ Nos q̄₃ i hospitali quēdā quē canis momordit rabiosus habuim⁹ q̄ in nocte latrabat. Et vidi q̄ ab aq̄ q̄ ei dabat̄: ñ terrebat̄: imo eā petebat: ⁊ ex forti siti cōquerebatur. Cū aūt aquā ei daremus: ipsā₃ abhominabat̄: ⁊ dicebat qḋ sordes in ea erant. Et cū q̄rerem⁹ q̄ sordes in ipsa essent dicebat intestina canū: ⁊ cattoꝝ i ea esse: ⁊ rogabat nos vt aliā ei aquā daremus. Cūq₃ alia₃ ei afferremus aquā: dicebat vt pus: ⁊ litigabat nobiscū: ⁊ irascebat̄: atq₃ rogabat ⁊ adiurabat nos p deū vt aquā mūdā ⁊ bonā ei darem⁹. ¶ Medici q̄₃ vni⁹ secte dixerūt: q̄ si canis aliquē momorderit: ⁊ ignorauerit vtrū sit rabiosus an non accipiat vnū frustrū panis: ⁊ intigat in sanguine q̄ exiuit ex morsu: ⁊ alij det cani: q̄ si comederit: sciat canē q̄ eum momordit rabiosum nō fuisse. Qꝫ si nō comederit: canis pculdubio rabiosus fuit. ¶ Aut ex nucib⁹ cōtritis emplastrū loco suppositū p noctē vnā dimittat̄. Deide gallo aut galline multū famelico pijciat̄. Nā si canis rabiosus fuit: non inde comedet: aut si comederit in mane morie̅t̄. Ista ergo signa cū apparuerint: vulnus ilico cū medicamīe qḋ nominauimus erit ampliādum. Si aūt non apparuerint: vulnus tantū claudēdum erit.

¶ De his q̄ in potu acceperunt napellos. CAP. XI.

Sciui napelli dant̄ vertiginem icurrit ⁊ epilepsia₃: ac deide sincopis eū frequēter inuadit. Cuius ligua apostemat̄: ⁊ oculi foras pminēt. ¶ Multotiēs igit̄ hic vomere cogēdus ē: postq̄ quotidie sumpserit aquā in qua semē napi coctū fuerit cū butiro vaccino veteri. ¶ Postq̄ aūt m'lt' vomuerit vicib⁹: ex glādib⁹ i vino cocti.iij.ʒ.cū pōdere.5.3.cl'arij muscati: cui sexta ps vni⁹.ʒ. de musco bono fuerit admixta det̄. ¶ De his vō q̄ ad h̄ m'ltū valēt: st̄ butiꝝ vaccinū ⁊ lapis q̄ vocat̄ bezahar citrin⁹: vl' rube⁹ pur⁹: ⁊ pbat⁹: ⁊ tiriaca ḋ vipis: ⁊ metridatū Oꝫ itaq₃ vt si vna ex istis.iiij. medicis hēat̄ cito succurrat̄ aliqḋ i potu ḋ ea tribuēdo. ¶ Qꝫ si istaꝝ nulla hēat̄: h̄ qḋ dixim⁹ m'lt' fiat vicib⁹. Vna pterea āntiq̄ꝝ secta dixit q̄ radix cappar' tal'r ꝯ napellū opat̄: vt bezahar. Napelli nāq₃ venenū forte ē: ideoq₃ ipm pauci euader̄ pn̄t.

¶ De his q̄ i potu sūpserūt cornua spice. CA. XII.

Sciui h̄ datū fuerit: sāguinē mingit atq₃ ipsi⁹ ligua ꝯnigrat̄. Plimaq₃ pleuresis accn̄tia eū comitat̄. Hic igit̄ tal'r ē curādus: pōd⁹ vni⁹ aurei cāphore: cū.ʒ.i. aq̄ ros. ē ei tribuēdū. ¶ Epati q̄₃ ēpl'm ex cāphora cū aq̄ ros. trita est supponēdū: deide sauich de ordeo cū multa aqua niuis ⁊ iulep ei dandū. In cibo aūt ei⁹ granata acetosa multiplicāda sunt. Lac etiā acetosum: atq₃ aq̄ ordei

necnō solatri succus in potu sunt danda.

¶ De illis q̄ sūpserūt i potu fel leopardi. CA. XIII.

S cui leopardi fel dat̄ colerā viridē subito vomit: atq; in suo ore saporem aloes sentit. Si q̄s etiā oris ei⁹ flatū odorat⁹ fuerit: h̄ idē sentiet: oculi itidē ei⁹ citrini fiunt ¶ Huic ergo de h̄ medicamīe dādum est. qd̄ sic fit. ℞ecipe boli armeni bacarum lauri ambaruz ana partē vnā: coaguli gazel: partes. iiij. folioꝝ rute mirr̄ amboruz ana partē mediā ɔficiant̄ cū melle: ⁊ det̄ de ea ad nucis magnitudinē. Et quādiu vomitus eū tenuerit: d̄ h̄ medicamine ei det̄. Qui in aqua ponat̄ in q̄ herbe bene olētes cocte fuerit ⁊ sedeat in ea cū est calida. Quez si p̄ tres horas dici vixerit: possibile est euadere. Curandus tūc igitur erit cū medicinis colerice passionis.

¶ De illis q̄ sumpserūt in potu fel vipe. CA. XIIII.

S cui hoc datum fuerit vix euadere poterit nisi virtus diuīa ei auxiliata fuerit. Si tamen est aliquid quod ad hoc valeat: ipm̄ est tiriaca de viperis: ⁊ metridatū: si tñ ei cito succurrat̄. ¶ De his p̄terea que ad h̄ magis conferunt: est bezahar: si inueniri potest. Si vero inuentus nō fuerit: butirꝫ calefactū vicissim ad bibēdū detur: aut eger cū eo vomere cogat̄. ¶ Et si sincopis ei frequēter acciderit in ipsius os vinū ⁊ ius de carne pulloꝝ p̄yciat̄: cū p̄ua quātitate electuarij muscati: ⁊ musci ipi⁹.

¶ De his qui sumpserunt in potu summitatem caude ceruine. CAP. XV.

S cui caude ceruine sūmitas data fuerit multotiēs vomere cū butiro veteri multo ⁊ melle tepefacto ⁊ aqua rosata ē cogendus. Ad qd̄ exercēdū multotiēs est redeūdum: deīde auellane: ⁊ fistici ⁊ bezahar: sumātur: ⁊ ex oībus istis simul mixtis ad auellane magnitudinem quotidie quater in die donetur.

¶ De illis q̄ sūpserūt i potu sudorē bestie. CAP. XVI.

Jus cui ex hoc aliq̄d in potu datuz fuerit: apostemat̄ facies: ⁊ viridis fit. Sinanchia quoq; ipm̄ inuadit atq; ex eius corpore sudor multus ⁊ fetidus decurrit. Euz igitur vomere fac cū aqua ⁊ melle multotiēs. Ac deīde rob de musco: ⁊ oleū roseum sepe sunt tribuenda: cui etiam aristol'. pondus medie. ʒ. ⁊ salis gēme tantūdem cum aqua tepida propinetur: ac de tiriaca terre sigillate detur.

¶ De illis qui sumpserunt in potu cantarides ⁊ stafisagriam. CAP. XVII.

Am cui ista in potu data fuerint femoris dolor. ⁊ punctio: atq; incisio necnō vrine ardor inuadūt. Sanguinē quoq; cum vehemēti dolore mingit: eiusq; vrine exitus quandoq; intercluditur: deinde egreditur cum sanguine: ⁊ morsura: ⁊ ardore vehementi. ¶ Uirga quoq; atq; femur necnō ea q̄ sunt in eoꝝ circuitu apostemantur. ¶ Oris p̄terea ac gutturis ardor: ⁊ inflāmatio fortis atq; febris ei accidūt: eiusq; turbatur intellectus. ¶ Oportet igitur vt vomitus cum aqua calida ⁊ oleo sisamino: atq; aqua in qua ficus cocte fuerunt: multotiēs p̄uocetur. Deinde lactis multitudo multis vicibus ei ad bibendū tribuatur: ⁊ psilij mucilago cum iulep: aut succus portulace ei tribuat̄. ¶ De butiro quoq; recēti multum comedat: ⁊ clisterizetur ex aqua ordei: ⁊ maluauisci ⁊ albumine oui. Uirge quoq; inyciatur per sirigam oleū rosatum: eiq; in potu detur ius de pullis pinguibus: ⁊ oleum amigdalaꝝ. ¶ Et in tina sedeat: ac ficus comedat: ⁊ aquam in qua ficus cocte fuerit cum syrupo violato bibat. ¶ Lac quoq; frequenter: bibat quādiu puncturam senserit: ⁊ incisionem. Et si in partibus femoris maximā senserit grauedinem: aut si est diu ex quo flobothomat⁹ non fuit ex basilica flobothometur vena. ¶ Qd̄ vo diximus virge esse immitendū: nō p̄ iniectoriū sed per instrumentum qd̄ sūmitati parue rose vbi semē existit simile ē postq̄ flores ablati sunt: ⁊ sit factū ex cera pēnam p̄foratam interius habēs est īmittendū.

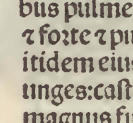
¶ De his q̄ sūpserūt in potu opiū. CAP. XVIII.

Uius due ʒ. ⁊ qd̄ vltra est sumpte: necem inferūt. Ipsi vo bibēti accidunt alcusagi: ⁊ subeth: atq; ī eius corpore plerūq; multus sentit̄ pruritus. ¶ In ipsius quoq; ore odor sentit̄ opij: ac a toto corpore cū fricatur q̄nq; opij odor percipitur. ¶ Oculi etiam quandoq; p̄fundantur: ⁊ lingua retinet̄: vnguiūq; color fit fuscus ⁊ sudor frigidus ab eo emanat. ¶ Ad vltimū quoq; cum approximat morti: spasmat̄: huius vero egritudinis p̄prium signū ē subeth: ac odor opij a corpore p̄cedens. ¶ In eius igitur curatione incipe vomitū cū idromelle p̄uocare ⁊ aneto: ⁊ sale indi: sicut diximus. ¶ Deinde cū clisteri in capitulo colice passionis nominato clisterizet̄: vinūq; vetus ⁊ purꝫ in quo cinamomū puluerizatū fuerit positū: ad potandum ei frequēter tribuat̄: ⁊ sternutatio cum cōdisi ⁊ castoreo p̄uocet̄: ac ipsius caput cū ebrocatione calefiat. Ipseq; dormire p̄hibeat̄. Cui de hac tiriaca ab auellane vsq; ad nucis magnitudinem: s̄m hoc .s. q̄ accñtia fortiora aut debiliora fuerint ī die ter den̄.

¶ Tiriaca valens ei cui in potu opium datum fuerit. ℞. castorei: asc piperis: seminis iuniperi: omnium partes equalis: cōficiātur cum melle apum: aut detur ei sagzelea ad comededuz. preterea dabis nuces ⁊ allia: ex quibus pulmentum fiat cū butiro crudo cōditū. Uinū etiaz ⁊ forte ⁊ purꝫ ī quo positū sit cinamomū: tribues. Corpus itidem eius totum ex oleo costino ⁊ liliaco calefactis inunges: castoreū quoq; semp bibere dabis. Et si pruritus magnus fuerit: eū in aquā calidam mitte. Ad hec quoq; valde cōfert acetū acerrimū ⁊ calidissimum bibere.

¶ De his q̄ sūpserūt ī potu iusqamū nigrū. CAP. XIX.

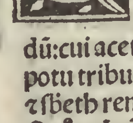
Ui hoc sumpserit accidunt visus obfuscatio ⁊ strāgulatio: atq; extremitatū friditas: ⁊ alices. Is igit̄ vomere cogēdus ē. Deinde ex his q̄ dixim⁹ clisterizādus: postea vinū forte singul' horis est ei tribuenduz: ex tiriaca q̄z de carne viperaꝝ facta: aut ex tiriaca que fit cōtra opium: multotiens est ei dandū. Cui itidem pōdus ʒ. i. piperis: cū. ʒ. vna vini datū confert.

¶ De illis q̄ sūpserūt ī potu mādragorā. CA. XX.

Ui hoc sumpserit in p̄mis: ex potu eius accidet v̄tigo: deinde iebriatio: ⁊ oculi ei⁹ rubei fiēt: postrēo subeth fort' ac vicēs ipm̄ ei accidit. Is igit̄ vōere cogendus ē: ⁊ clisterizādus eiusq; capiti oxirodinū supponēdū: cui acetū acerrimū ī q̄ aloes ⁊ absinthiū posita fuer̄t ī potu tribuāt̄. ¶ Postq̄ vo faciei ac ocl'oꝝ rubō geuerit: ⁊ sbeth remāserit det̄ ei ad bibēdū tiriaca ɔ̄ opiū cū vīo. Ea q̄z oīa q̄ ī ca.° d̄ opio dixim⁹ ei adhibeāt̄: ⁊ cū eis curet̄.

¶ De illis q̄ sūpserūt ī potu nuces methel. CA. XXI.

S cui d̄ istis nucib⁹ a. iij. ʒ. vsq; ad vni⁹. ʒ. medietatē datū fuerit: tm̄mō fortiter iebriabit̄. Si āt m'ta ex eis data fuerit q̄titas: mortē īfert. ¶ Is igit̄ eisdē curādus est medicis: qb⁹ ⁊ ille q̄ mādragorā sūpsit. Uerū tñ oportet vt butirꝫ calefactū coctum aut crudum traijciat: eiusq; extremitates in aquā calidam sunt mittēde: ⁊ vt vomat multotiens est elaborādum: deinde cum his que diximus est curādus.

¶ De illis q̄ sūpserūt in potu semē bēgi. CAP. XXII.

Qui istud in potu datum fuerit fortis ebrietas ac mēbroꝝ relaxatio accidunt: spuma quoq; ab eius ore defluit: oculiq; rubent: huic igitur cū vomitu ex idromelle ⁊ aqua in qua ficus ⁊ baurac cocta fuerint: in p̄ncipio est succurrēdum. deinde lac recenter mulctum multotiēs est ei tribuendū. Et si hoc suffecerit gescēdū. Si aūt nō suffecerit: ex medicis opy curādus erit.

¶ De his qui sumpserunt in potu succum coriandri viridis. CAP. XXIII.

Qui ex isto s̄m quātitatem medie libre datum fuerit: aut ex ip̄o recenti multum comederit: fortis vertigo: ac intellect⁹ turbatio ⁊ postea subeth accidūt. Preterea in toto eius corpore: coriādri odor sentitur: eiusq; vox fit rauca. In primis ergo vt euomat ē elaborandum. Deīde ouoꝝ vitelli molles cū pipere ⁊ sale sunt dandi. ius etiam de gallinis pinguibus est tribuēdū. Post cuius acceptōem vinū forte ⁊ claꝝ paulatim in potu est dandum. Q̄ si hoc nō suffecerit vinum cum cinamomo: aut pipere ei donetur.

¶ De illis q̄ in potu sumpserūt psiliū. CAP. XXIIII.

Cum psiliū teritur ⁊ ex ei⁹ succo multum bibetur: angustia: ⁊ meror atq; anhelitus angustia ⁊ virtutꝭ ac pulsus casus: necnō sincopis accidunt. Is quoq; q̄ ipsum bibit: plerūq; moritur. ¶ Huic igit̄ succurrendum est: ⁊ vt euomat cū idromelle calido ac aneto ⁊ baurach: ⁊ sale indo: est elaborādum: deinde ouoꝝ vitelli molles cū sale ⁊ pipere sunt dandi. Asa quoq; est tribuenda: ⁊ vinū puꝝ ac forte paulati in potu dādū.

¶ De fungis ⁊ tuberib⁹ p̄niciosis. CAP. XXV.

Horum quedam species male reperiūtur: ⁊ precipue fungoꝝ. Ab eis igitur oīo cauēdum est: nisi in locis collecti fuerint notis. Ipsi nāq; fere nihil nocumēti inferunt. ¶ Ex eis etiā si sint boni: nō multum est comedendū: ab illis autem in quibus est nigredo ⁊ viriditas aut color pauonis aut a q̄bus malus p̄cedit odor: aut qui iuxta venenosoꝝ animaliū foramina nascūtur: ⁊ vtrum boni sint an mali ignoratur: aut iuxta arbores pessimas qualitates habētes abstinere conuenit. ¶ Ex multoꝝ preterea fungoꝝ comestione quāuis sint boni: accidūt sināchia ⁊ colica passio. Ex malis aūt cum comeduntur: accidunt anhelitus angustia: ⁊ sincopis: ac sudor frigidus quādoq; etiam subito interficiunt. ¶ Cum istud igitur acciderit: oportet vt patiēti almuri cum sale qui in pane ponitur aut sale indo: ilico in potu detur. ¶ Aut succus rafani cum baurach: aut mentastri succus cum syrupo acetoso: ⁊ baurach tribuatur. ¶ Aut syrupus acetosus ex melle factus cū pauco baurach donet̄. ¶ Aut lignū fici cōburat̄: ⁊ i eius cinere aq̄ mittat̄: deinde colet̄ ex q̄ det̄ aliq̄d postq̄ vomitus cum idromelle ei p̄uocatus fuerit cui electuariū diatrion pipereon: ⁊ diaciminū ⁊ his similia dāda sunt. Uinū quoq; vetus ⁊ forte paulatim est sumēdum.

¶ De lacte ⁊ sanguīe in stō coagulatis. CAP. XXVI.

Lac recenter mulctum cum bibitur multotiēs in stomacho coagulari solet: ⁊ precipue si spissitudo ⁊ crossities in eo fuerit. Ex quo cum coagulatum fuerit: i stō: sincopis ⁊ sudor fridus: ⁊ rigor accidūt plerūq; etiam interficit: nisi succurratur. ¶ Ex his quoq; que ad hec valent: est vt succurratur: ⁊ detur de coagulo leporis pōdus vnius aurei: cum fortissimi aceti vncia vna. ¶ Aut vt donet̄ ei ex asa ad fabe magnitudinem. ¶ Aut vt det̄ ei de lacte fici siccato quantitas. ʒ. vnius ⁊ cum pauco nasturtio ⁊ aqua calida bibat̄: aut succus mētastri ei tribuatur: vel syrupus acetosus ex melle factus qui multū acer sit ei donetur. ¶ Postq̄ aūt lac vomitu aut egestione expulsum fuerit: da ei idromel cū aqua in qua apiū coctū fuerit ad bibēdū. ¶ Aqua quoq; calida multotiens danda est. ¶ In istis preterea accidentibus plerūq; cōtingit: sanguinē in stomacho coagulari q̄d cū istis curis medicādū erit. Sz si sanguis in vesica coagulatus fuerit ex medicis q̄bus lapis purgat̄ curandus erit.

¶ De assaturis que cooperiuntur ne fumus ab eis exeat. CAP. XXVII.

Si quod assatur ⁊ mox cum remouetur ab igne suffocatur ⁊ multis obuolutionibus anteq̄ per horam expiret vaporem eius exire prohibentibus inuoluatur: comestum fuerit: prouenict ex ipsius comestiōe fluxus vētris ac vomitus: necnō accītia colirice passionis: ⁊ nausea consequētur: ⁊ fortassis plerūq; iterficit: intellectus q̄q; qn̄q; p̄ vnū diē aut duos inde deficit. Deinde hoc totū p̄ se remouet̄: cui igit̄ ex comestiōe assaturaꝝ tristitia ⁊ v̄tigo acciderit: ⁊ iterrogaueris p̄ eo ⁊ quod istud acciderit tibi relatū fuerit: succurre cito ⁊ fac eum mltis vicib⁹ vomere. Et postq̄ eū purgaueris da ei minā ⁊ meisos: ⁊ vinū bene odorifeꝝ cū succo citonioꝝ ⁊ malorū. Q̄ si vomitus aut mltus vētris fluxus acciderint: ex medicinis colirice passionis ip̄m cura.

¶ De comestiōe pisciū frigidoꝝ. CAP. XXVIII.

Cum pisces assant̄: ⁊ ifridati i loco steterit humoroso: ⁊ sequēti die comesti fuerit: sceua accītia q̄ ex malorū fūgoꝝ comestiōe solēt euēire accidūt. Is igit̄ cui talia euenerit accidētia vomer̄ cogēdus ē. Deide vinū cū piper̄ ē ei dādū. Et ad vltimū ex medicaminib⁹ coꝝ q̄ fungos p̄nitiosos: sumpserūt curādus.

¶ De comestione lactis corrupti. CAP. XXIX.

Lac qn̄q; in malā ꝯuertit̄ q̄litatē: atq; ab acetositate i quā sepi⁹ mutari solet: ad putrefactōis ac malignitatꝭ dispositōēs trāsmutat̄. Ex cui⁹ q̄dē comestiōe colirica fortꝭ accidit passio. Si quē aūt ex comestione lactꝭ malū habētis odorē: nausea ⁊ vertigo: ac oris stomachi cōpressio iuaserint: cū idromelle vomit⁹ ilico ei p̄uocet̄. Deinde vinū puꝝ cū diatriō pipereon tribuat̄: stomachus q̄q; cū oleo de neridem embrocet̄.

¶ De nucleis fructuū Musatis ⁊ corruptꝭ: ⁊ oleis ispissatis ⁊ q̄ sūt rācida: ⁊ q̄ sūt eis silia. CAP. XXX.

Si quis ex istis nucleis musa corrupt⁹ fuerit: oīo malus erit: vt sūt nuces: ⁊ nux idica: ⁊ eis silia: sic̄ oleū d̄ granis keruba: ⁊ d̄ crisomilꝭ: ⁊ p̄sicis. Oīa hec. n. penit⁹ mala sūt ⁊ quāmaxie siq̄s ex eis mltū cōederit. ¶ Q̄ si eis vtēs curatōe eguerit: vōit⁹ p̄uocatōe medicet̄: deiñ vue acerbe rob: ⁊ maloꝝ maciāoꝝ: atq; ribes: ⁊ hoꝝ siliū i potu tribuat̄: cibarys q̄z lenib⁹ ac appetitū irritātib⁹ nu triat̄.

¶ De illis q̄ sumpserunt in potu ranas fluuiales vel lacunales. CAP. XXXI.

Si quibus huiusmōi rane date fuerit corpis mollicies: ⁊ mollificatio atq; coloris tenebrositas: necnō sp̄matꝭ egressio eis accidūt. Q̄ si ingrosset̄ res: ⁊ dentes atque pilli cadant: tunc patientes multotiens vomere sunt cogendi donec. s. mūdificentur. Post vomitum autem ⁊ ventris fluxum: balneum ingrediantur: in quo tantam faciant moram vt bene in sudorē cor

pus resolui possit: deinde electuaria diacurcuma maius et dialacca: dentur. Et si illud perducit eos ad corruptionem cōplexionis: ex eis que i suo caplo scripta sūt curet.

¶ De illis q sūpserūt lepus marinū i potu. CA. XXXII.

Qui hoc in potu datum fuerit: stomachi grauis dolor ac ventris solutio et vrine constrictio: et anhelitus angustia: atq asma et sanguinis sputū: et fetens sudor: et multus vomitus: accidunt. Et nisi cito morte pocc upatus fuerit: incidet in ptisiz si non competenti medicamine ei subueniatur: et si non lac et vinum aut mixta aut vnūquodq per se multotiens data fuerint: ante tamē istud dari cōuenit. s. citrolorum succū et maluauisci viridis foliorum succū in potu sumant. ¶ In die aūt secunda postq accidentia quieuerint: pillule ex scamonee: et ellebori nigri: et agarici: succi ligritie dragagāti equalibus partibus cōfecte: dentur pondere. ℈. i. cū iulep. Si autem illud perduxerit ad tussim: ac asma superuenerit: earum cura ex suo sumatur capitulo. prius tamē flobothometur: et ex medicinis apostema in pulmone patientium curetur.

¶ De ill' q sūpsert malū castoreū i potu. CA. XXXIII.

Si qui ex malo castoreo multuz comederint: et ex pessimo rem malaz sumpserint calide frenesis accidentia incurrent et fortasse cito morientur. ¶ Postq igitur vomitus eis puocatus fuerit: succū acetose herbe: aut acetum vini: aut lac vaccinū acetosum: aut malorum acetosorum succū sumere debent. Est nāq acetosorum pomorum succi proprietas eis qbus castoreū datū fuerit conferendi: lac etiam asininum ad idē pdest.

¶ De his q sūpsert gūmi rute siluestrl. CA. XXXIIII.

Accidit ex hoc in gutture: et stomacho ardor intolerabilis: oculi quoq foras egrediuntur: et facies rubet: atq sare in corpore nascuntur. Hic igitur prius vomere cogendus est: deinde lac et butirum multotiens in potu sunt tribuēda. Aqua quoq ordei donec accidentia sedentur: sumere conuenit. Deinde gargarismus ex lacte et oleo roseo fieri conueniens est.

¶ De his q sūpserūt anacardū mōtanū. CA. XXXV.

Ex huius bibitione acute accidūt egritudies et fortassis alguesgues accidit ex eo. In principio igitur butirum coctuz et crudum: et oleū sisaminū: donec suctio et mordicatio si ex eis aliquid i ventre sentit ac gutture: sedentur: sunt danda. Postea vero aqua ordei et lac vaccinum acetosum in potu sumant: et oleum violaceuz olfaciant. Caput quoq ex medicinis que in capitulo de alguesegues nominātur: epitbimetur. Sed et psilij mucilago cum iulep et succo granatorum in potu sumatur. Ea quoq quibus cōseruantur: semper infrigidanda: et humectanda sunt. ¶ Ex eis autem que cum proprietate in eis existēte contra anacarduz valent: sunt nuces que ad hoc valde sunt vtiles.

¶ De his q sūpserūt oleādrū. CAP. XXXVI.

Huius pprietas ē interficiēdi asinos et dōestica aīalia et ex siluestribus: quazplurima et homines. nocumento vero ipsius affert remediū vt post vomituz dactilorum et fenugreci apozima sumatur. Semen quoq agni casti ex pprietate et virtute que est in eo: si in comestione aut in potu tribuatur: remediū affert: nō solum hominibus sed etiam animalibus. Manifeste enim remouet nocumētum quod fit ab oleādro: ex pprietate que inest ei. ¶ Ex comestiōe autem oleandri accidūt ventris inflatio et tristitia: et inflāmatio. Si autē ilico post eius haustuz vomitu prouocato: succus herbarum mucilaginosaruz: sicut maluauisci: et sisami tribuatur remedium affert: quod etiam operatur rex vnctuosa pdosis: vt butiri crudi et cocti. ¶ Ad hoc similiter confert clisterizari prius cū idromelle et baurach: et postea cū mucilagibus et oleis. Ficus quoq comedere et mel ac zucharuz et arob de musto: et omnia dulcia et vnctuosa auxiliatur. ¶ Ab aqua vero in qua nascitur: omnino cauendū: neq vllo modo est bibenda: nisi aquarum multitudo in ea congregetur: que tamē si ex necessitate īminēte sumēda sit: rei dulci vt iulep et similibus admiscēda erit.

¶ De illis q ledunt ex comestiōe sqlle. CA. XXXVII.

Cum quis maximā squille quātitatez sumpserit: fiunt in itestinis ac epate vlcera. Cum igitur ex eius haustu pūctio et incisio acciderint: oportet vt lac cū frustis ferri igniti coctum detur. Puluis quoq de seminibus ad sorbendum tribuēdus est. ¶ Nutriendus aūt est cum vitellis ouorum: et medicādus ex reliquis medicinis que in capitulo de cura vlcerum intestinoruz nominantur.

¶ De his qbus nocuit semē vrtice. CAP. XXXVIII.

Qui hoc biberit semen. fortasse incurret accidens quod squillam bibentibus accidit: curandus est igitur ex eoruz curis. Et fortassis tussis ledens accidet ex hoc. Unde curā adhiberi cōuenit ex ptisana cum iulep: et ex medicinis tussim leniētibus.

¶ De his qbus nocuit potus aq̄ fride. CAP. XXXIX.

Ex potu aque nimis frigide cum ex ea post egressiones de balneo: aut post exercitiuz aut a ieiuno sine precedēti crapula sumitur accidet forsitan subitus in epate dolor ex quo ad complexionis malitiā atq idropisim peruenitur. ¶ Cui hoc igitur quod nominauimus acciderit vinū forte bibere debet et a frigidis: p aliquot dies abstinere cibis: bibendo quoq diuersa debet vina tempare. Super epar aūt emplastrū calidum qđ i suo nominabimus capitulo est ponēdum.

¶ De his q sumpserunt gipsum. CAP. XL.

Ex potu gipsi fortasse: accidunt colica valde fortis: et strangulatio gutturis: et oris siccitas. ¶ Patienti itaq aq̄ mellis ac res mucilaginose dande sunt prius: deinde psilij. ℥. iij. scamonee: tertia. ℥. i. cū iulep tribuantur. Et cum ex hoc patiens motus fuerit: attendendū est an accidentia que patiebatur sint sedata: erit nāq vtile. Sin autem sedata non fuerint iterum est mouendus. Et si dissinteria inde exorta fuerit ex curis dissinterie medicetur.

¶ De his q sumpserūt in potu litargirum. CAP. XLI.

Ex eo sequūtur vrine et stercoris retentio: et lingue grauitas et corporis apostema. ¶ Est ergo dandū apozima dactilorum: et aneti: et nitri. Et si leuiter vomitus prouocatus fuerit: iterum fiat. Et si vomitus paruus fuerit: et sintbomata fiant fortiora: scamonea sicut prediximus in potu est tribuenda. ¶ Cum ergo mouentis opera steterit de hoc medicamine quod sumus dicturi dari conuenit. ¶ Eius cōfectio. ℞. seminis apij absinthij: equales partes: detur ex eo pondus. ij. aureorum cum. ℥. vini. et. ℥. apozimatis apij. Et postq vrina puocata fuerit et venter solutus restituta erit sanitas.

¶ De his q in potu sumpserūt argētū viuū vel in quoruz aure fluxū fuerit: vel q sūpserūt ysifur. CAP. XLII.

NOn quidem estimo ex argēto viuo cuꝫ sanū bibitur: aliqđ magnū seq nocumētū nisi in uentre ꝛ in ītestinis dolor fortis. Qđ postq̄ꝫ egredit̄ sicut est: ꝛ precipue si homo q̄ sūpsit ipm̄ se moueat. Ego quoq̄ꝫ simie quā habebā ipꝫ ī potu ꝺdi: nec vidi ipsā aliđ īcurrere accn̄s: nisi qđ dixi qđ q̄dē ꝑcepi: ex ħ q̄ꝛ torquebat̄: ꝛ vētreꝫ sepe ore mordebat: mãibusq̄ꝫ suis trahebat. ¶ Quidā tn̄ antiquoꝝ dixerūt q̄ꝛ ex eo idē seq̄t̄ qđ accidit ex lithargiro: ꝛ qđ patiēs ex ħ eisdē curandus ē medicinis. ¶ Cū aūt fūdit̄ ī aurē sceuū ḡnat nocumētū. Extinctū v̄o ac sublimatū ꝓp̄e ꝑniciosū ē ac valde malū. cōmouet̄. n. ex eo fortis in vētre dolor: ꝛ pūctio: ac sanguinolēta egestio. ¶ Curet̄ ergo idromel multotiens tribuēdo: ꝛ ex eo cū baurach clisterizando donec vēter aliquotiēs euacuet̄. ¶ Medicine quoq̄ꝫ dissinterie conferentes in potu dentur: sicut ficus cocte: ꝛ semina leuia ꝛ mucilagines: ac sepū ircinū: clistere quoq̄ꝫ ex his ꝛ hoꝝ similibus. que in capitulo de dissinteria nominabimus fiat. ¶ Ex eo aūt qđ in aurem funditur dolor accidit vehemētissimus: ꝛ intellectus perturbatio: ꝛ spasmus: ac pūctio: cum grauedine fortissima partis in qua fusum est. ¶ Debet igit̄ q̄ hoc patit̄ ad partem illam inclinare caput: ac multotiens alicui rei innisus super vnū pedem salire: sternutatio quoq̄ꝫ cū condisi ei prouocanda est: de quo aliquid in ore tenere debet. Auri vero oleū valde calidū: qđ tam tolerare queat: infundendū erit. Qđ cū fuerit infrigidatum: eyciendū erit: ꝛ aliud loco eius inyciendū. Patiens vero super ipsum latus iacere debet: caput tamen nō in puluinari: sed vltra ipm̄ teneat. ¶ Sit etiam quandoq̄ꝫ radius de plūbo: q̄ cū in aureꝫ mittit̄ ꝛ mouet̄ in eius circuitu ex̄ctus īuenit̄ cuꝫ argēto viuo qđ sibi adhesit. Qui postq̄ꝫ abstersus fuerit atq̄ꝫ id qđ ꝺ argēto viuo sibi adheserat ab eo fuerit separatū iteꝝ erit īmittēdꝰ: qđ etiā mł'totiens fieri conuenit. Et fortasse ex argenti viui ingressu in aurem non malū seq̄tur accidēs: quoniā ilico egreditur. Qn̄q̄ꝫ vero morat̄ intus: ꝛ peruenit ex eo aliq̄d ad bucinū auris ꝛ adheret ibi: ꝛ pessima ex ipso ꝓueniūt accidentia. ¶ Quidā nāq̄ꝫ mihi retulit medicus: se vidisse quendam epilepsiam. deinde apoplexiam ex eo incurrisse. ¶ Ex vzifur aūt ꝛ tincar acceptione accidunt ea q̄ ex argento viuo extincto: ticar tamē deterior existit. Quā plures etiam dicūt: q̄ꝛ ex eo nemo euadit: cuius tn̄ cura est: vt argenti viui atq̄ꝫ arsenici.

¶ De illis q̄ in potu cerusam sūpserūt. CAP. XLIII.

QUi cerusam in potu sumit: līgua eiꝰ albescit: cui ꝛ multꝰ accidit singultus ꝛ tussis. Membra quoq̄ꝫ ipsiꝰ mollificāt̄. ¶ Ficuū ergo apozima: aut idromel cum oleo ei tribuat̄: vomitusq̄ꝫ ꝓuocet̄: ad bibendū quoq̄ꝫ succi absinthy cum idromelle multotiens vnius aurei pondus tribuat̄. Qđ tādiu fiat: donec vrina ꝓuocetur. Hoc tn̄ fieri conuenit: postq̄ꝫ de scamonea quantū est quarta vnius. ʒ. sumptū cū idromelle fuerit. Postq̄ꝫ vero vrina ꝓuocata fuerit: sedabūtur accidētia. Si aūt vrina constricta fuerit: vrinam ꝓuocātia sunt danda: q̄ in suo nominanda sunt capitulo.

¶ De his q̄ in potu sumpserūt calceꝫ ꝛ aurūpigmētū simł' ꝛ arsenicū sublimatū vel cerusiaꝫ de q̄ fit sapo vel in q̄ꝝ ore multus fumus arsenici intrauit. CA. XLIIII.

EX istis punctio fortis ꝛ mala ī ītestinis vlcera accidūt. Est igit̄ aqua calida cū iulep multotiens danda: donec ab eis q̄ꝫplurimū lauetur: deinde aqua rizi aut ordei aut his similia que intestinoꝝ conferunt vlceribus tribuant̄. Ex q̄bus etiam clisterizari conuenit. Cū aūt acciderit tussis nociua: ex rebꝰ lenibꝰ erit medicāda.

¶ De illis quibus nocuit squama ferri: vel q̄ eius limaturam sumpserūt. CA. XLV.

ACcidit in ventre fortis dolor: ꝛ in ore siccitas: ꝛ inflāmatio: atq̄ꝫ in capite fortis dolor. Quibus lac cum aliquibus vehementer laxantibus dari conuenit. deinde butirum crudū ꝛ coctum ad bibēdum tribuatur donec sinthomata sedentur. Caput vero ex oxirodino cum rodostomate infundendum est. Confert enim eis si deus voluerit.

¶ De illis q̄ ī potu sūpserūt florē eris. CA. XLVI.

IStis accidūt fortis dolor: ꝛ vomitꝰ: ꝛ in intestinis vlcera ꝛ in ore siccitas: ꝛ excoriatio. Hi igitur medicandi sunt vt qui arsenicū biberunt.

¶ De his qui in potu sumpserunt calcātū aut alumen ꝛ multum. CA. XLVII.

EX his duobus tussis sicca adeo nociua seq̄tur q̄ꝛ ducit ad ptisim. Lac igitur cuꝫ zuccharo ꝛ butiro crudo patienti est dandū: hoc nāq̄ꝫ oībus medicinis magis est cōueniens.

¶ De illis q̄ titimalū sumpserūt. CA. XLVIII.

TItimallus est omnis herba habens lac calidum qđ corpus vlcerat sicut scamonea: ꝛ sebram ꝛ aosro: ꝛ legia ꝛ his similia. Ex istis enim si multum bibatur necem afferet. Qꝛ si ex eis moderate sumatur: fit medicina conferens. ¶ Eorum autem nocumentum cōmuniter remouent lac ꝛ butiꝝ crudum ꝛ coctuꝫ. hec enim eoꝝ fortitudinem debilitant ꝛ actionem. His autem datis accidentia que ex eis euenerunt: consequenter sunt curanda. Sunt enim quedam ex eis ex quibus vehemens ventris fluxus ꝛ multus conseq̄tur. Et sunt alia ex quibus sanguinis mictus prouenit: aut vomitus sanguinis. Horuꝫ inde sanatio ex eis fieri cōuenit: q̄ in capitulis de curationibus egritudinū singulatim posuimꝰ.

¶ De illis qui in potu sumpserūt elleboꝝ albū ꝛ nucē vomicaꝫ condisi ꝛ arthanitam. CA. XLIX.

c Um ex aliquo istorum multa sumitur quātitas: fortiter prouocat vomitum ꝛ fortasse ex multitudine humoꝝ quos ad isofagum trahunt: cum subito egredi volūt: sequitur suffocatio: ꝛ fortasse prouenit ex eis sincopis fortis. Et cum vomitus nō prouocatur: cadunt ex predicta sincopi virtus ꝛ pulsus. ¶ Sincopis quoq̄ꝫ freq̄ēter accidit ꝛ sudor frigidus exire incipit: atq̄ꝫ nisi cito succurratur seq̄tur mors. Aliquādo autem fortasse sequetur ex eis sincopis: ꝛ vomitus lōgi temporis ꝛ multe quantitatis: ꝛ corporis inanitio donec spasmus proueniat. ¶ Cum ergo primuꝫ sinthoma acciderit: infirmus ex colloquintida: baurach: clisterizādus erit ꝛ quidem humores ad inferiora inclinabuntur. ¶ Qꝛ si vomitus grauiter euenerit: ꝛ paulatim cum forti labore ꝛ nociuo: aqua tepida frequenter est tribuenda: ꝛ elaborandum vt ex ea multum sumatur: donec vomitus suauiter prouocetur. ¶ Cum autem vomuerit: iterum danda erit: quia tunc leuiter prouocabitur vomitꝰ: ꝛ sepe: tristitia quoq̄ꝫ leuior fiet ꝛ nausea. Post hec auteꝫ curabitur ex medicinis colirice passionis. ¶ Qꝛ si spasmus superuenerit butirum coctum: ꝛ lac sepe ad bibendum sunt tribuenda. Collum quoq̄ꝫ ac pectus ꝛ crura: ꝛ coxe: atq̄ꝫ brachia fricanda sunt: ꝛ ex oleo tepido inūgenda. ¶ Uinum preterea multaꝫ aque habens admixtionem in potu sumendum.

¶ Et si iceperit spasm⁹ eger i semicupiū aq̄ calide ponēdus erit: ꝛ ex oleo tepido qd̓ non sit calide virtutis inungendus. Et vngendo ac fricando necnon mollificando dirigatur operatio ad neruos mēbri spasmati ꝛ ad ipm̄ mēbrū queadmodū in capitulo de spasmo nominabimus.

¶ De his qui sumpserūt ellebor̄ nigrū. CAP. L.

SI quis ex elleboro nigro multū in potu sumpserit: fortissimū ventris incurret fluxū. Huius ergo virtus debilitari cōuenit ex datione lactis ꝛ ex introitu patientis in aquam frigidam ꝛ ex effusione eius super caput egri p longū tempus. Ea quoq̄ que fiūt ex rob fructuū acetosor̄ ad vētris constrictiōem dāda sunt.

¶ De his q̄ i potu sūpserūt dend. CAP. LI.

EX hoc prouenit fluxus ventris fortissimus. Eius autem actio: reprimenda est ex donatione lactis. Ea quoq̄ que ventrem stringunt: danda sunt.

¶ De his qui in potu sumpserunt euforbiū. CAP. LII.

HEc species est acris: ꝛ mouet ventrez cū inflāmatiōe ꝛ estuatione. Cuius vis cū butiro crudo ꝛ cocto debilitāda est. deīde oleū rosēū dandū. Cū aūt sint hōmata leniora fieri ceperit: triticū fractū cū mel ta aq̄ coctū: cū iulep: ꝛ cū aq̄ ꝛ niue in potu tribuēdū est.

¶ Eger quoq̄ in aqua frida sedeat ꝛ sorbeat ex aqua rosata ꝛ frequēter bibat succū malor̄ granator̄: ꝛ maciānorum: que muzū habent saporem.

¶ De his q̄ i potu sūpsert mezereō ꝛ nimis. CAP. LIII.

EX hoc seqtur vomitus ꝛ ventris fluxus fortissimus. Est igit̄ hui⁹ nocumēti virtus debilitāda ex butiro ꝛ lacte recenter mulcto: ꝛ iulep in potu ea frequenter dando. Cuius quoq̄ virtus repmit̄ ex aceto cum frequenter in potu datū fuerit. Postq̄ aūt diebus aliquot vomitus: ꝛ ventris fluxus cessauerint syrupus acetosus ꝛ endiuie succus dandi erunt.

¶ De virtutibus medicinarum laxatiuarum ꝛ de earum rectificatione. CAP. LIIII.

SCamonea coleram rubeā vehementer expellit. Minus autez quod ex ea datur: est sexta pars ℥. i. plus vero quātitas duar̄ tertiar̄ ℥. i. Et cum eius timuerimus nocumētum ꝛ remouere voluerimus: tūc ipsam cū succo citonij acetosi: aut mali maciani aut cū aqua rosata cui sit admixtū sumach tante quātitatis: ex qua possit cōfici: miscere debemus. Ex qua sic mixta ꝛ malaxata fiant frusta rotunda subtilia: ꝛ parua ad modū trociscor̄ ꝛ siccentur in vmbra. Et sciatur quanti ponderis fuerit: ante q̄ conficeret̄: ꝛ detur ex ea a quarta parte ℥. i. vsq̄ ad mediam ℥.

¶ Collogntide pulpa: vehementer expellit flegma. Que si alicui disinteriam patienti: aut q̄ eam cito solet incurrere danda fuerit admiscēda erit dragaganto eiusdē quātitatis cuius ipsa est: ꝛ in mortario vtraq̄ miscebimus: terendo donec vnita sint: ꝛ fiant ex eis trocisci subtiles: ꝛ i vmbra siccentur. Ex q̄bus det̄ a quarta ℥. i. ad mediā ℥.

¶ Turbith expellit humiditates que sunt in ore stomachi ꝛ in intestinis. Et non indiget emendatione alia: nisi excorietur ꝛ illud eligat̄ ex eo qd̓ bonū est ꝛ frangit̄. Ex quo sumendū est ab vna ℥ ad duas. Et si in decoctionibus sit mittendū sit a ℥. tribus vsq̄ ad quattuor. Et cum querit̄ eius rectificatio: cū oleo amigdalar̄ dulciū qd̓ sit bonū in hora sui vsus misceri conuenit.

¶ Agaricū diuersos expellit hūores: ex quo d3 dari a duabus partib⁹ ℥. i. vsq̄ ad. ij. nec est necesse ip3 emēdare: nisi qd̓ ex eo eligendū est bonū albū. s. ꝛ recēs. Si qs tamē sibi ab eo cauere voluerit: cū sirupo acetoso ip3 ɔspergat.

¶ Aloes colerā rubeā ꝛ humores expellit. Ex quo ab vno⁹ aureo vsq̄ ad duos ē sumēdū. Si qs āt in ano patiēs nisi cal'c fuerit ɔplonis ip3 sumere voluerit cū bdellio misceat ip3. Qui si cal'c fuerit ɔplonis dragagantū admiscebit ei. Qui āt i stō: aut epe egritudinem patit̄ cum mastice: ꝛ rosis mixtum aloem sumat.

¶ Siccidis actio colloquintidarum actioni atq̄ quātitati: necnō emendationi vicina existit.

¶ Centaurea in suo effectu ꝛ emendatione his similis inuenitur. Ex ea tamē plus est sumendū.

¶ Sebram: ꝛ mezereon calide sunt: quar̄ acumen reprimit acetum: cū in eo infuse fuerint ꝛ ex eis mensurate sumitur. Est enim ex eis sumendū a media ℥. ad ℥. i. De titimallis quoq̄ que eis similant̄ similiter fiat.

¶ De lacte sebrā non aliud dicemus nisi q̄ de scamonea diximus. Ipm̄ enim ꝛ alij titimali: aquaz ꝛ coleram rubeam fortiter expellunt.

¶ Euforbiū est calidū: ꝛ expellit aquam ꝛ spissos humores ex quo sumendū est a sexta ℥. i. ad ipsius tertiam. Cuius reprimitur acuitas cū oleo amigdalino ꝛ dragagāto cum spargitur.

¶ Abenil flegma adustū expellit: quod cū sumit̄ tristiciā ꝛ nauseam vehemēter generat. De quo a trib⁹ ℥. ad vnā sumendū est postq̄ fuerit excorticatū.

¶ Elacterides aquam ꝛ coleram rubeam educūt: que titimalis similes existunt.

¶ Almeizara de titimalis est vnus: q̄ tamen articulor̄ cōfert dolori: ꝛ humorib⁹ spissis ac frigidis.

¶ Sticados coleram nigrā: leuiter educit: de qua a duabus ℥. ad. iiij. sumendū est: nec indiget emēdatione. Que tamē si cum syrupo acetoso sumpta fuerit melior erit.

¶ Epithimū colerā euacuat nigraz: de quo. a. iiij. ℥. ad. vi. sumere conueniens est: ꝛ non indiget emendatione. Si quis tamen emendare voluerit: cum oleo amigdalarum dulcium misceat.

¶ Sene ꝛ fumus terre humores expellunt adustos: scabiei quoq̄ atq̄ prurituí conferunt: de quibus. a. iiij. ℥. ad vij. dari conuenit.

¶ Mirobalani citrini coleram rubeam ꝛ humores educūt: ex q̄bus quandoq̄ datur. a. x. ℥. ad. xx.

¶ De terenia bin autem ꝛ cassia fistula atq̄ violis siccis: ꝛ prunis siccis: non est nobis necesse loq. par̄ eniz inquietant: ꝛ omnia coleram rubeā suauiter expellūt. ea quoq̄ q̄ in stomacho sūt ad intestina descendere faciūt. Sufficiant ea que in isto nominauimus capitulo. In hoc enim libro nominaturi sumus omniū locor̄ solutiones in q̄b⁹ eorum indiguerimus nomiatione. Qd̓ taliter faciemus ne nos in eis aliqd renouare oporteat.

¶ De exēplo cōpositiōis mediciar̄ laxatiuar̄. CA. LV.

EX vnaquaq̄ specie de quibus medicia componēda est: tm̄ sumat̄: quātū vni dosi semel ad expletōez sufficiat. Postea vero si totū qd̓ conficitur ex quattuor componatur herbis quarta sumat̄ pars: ꝛ si de quinq̄: quinta. Et si medicinam laxatiuā ex scamonea ꝛ aloe atq̄ agarico: ꝛ colloquītida: componere voluerimus: sumemus aloes ℥. ij. ꝛ colloquintidaruz ℥. mediam: ꝛ scamonee sextam ℥. i. ꝛ agarici ℥. i. ꝛ tertiaz ℥. i. deinde cuz necesse fuerit: sumet̄ ex hoc composito ℥. i. ꝛ quarta vnius. Si aūt alicui graue est decoctionem in potu sumere sumat ex pillulis ꝛ cōfectiōib⁹ q̄ illū humorem quē vult expellere: educere consueuit illa decoctio.

¶ Expletus est tractatus octauus: ꝛ deo qui nos adiuuit grates sint infinite.

Tractatus. IX. nonagintaquinqꝫ continens capitula.

pᵐ De cephalea ⁊ emigrãea.
2 De scothomia.
3 De frenesi.
4 De apoplexia.
5 De graui doꝛmitatiõe.
6 De stupidis q̄ semp̄ habent oculos apertos.
7 De paralisi graui.
8 De stupoꝛe ⁊ tremoꝛe.
9 De toꝛtura oꝛis.
10 De spasmo.
11 De epilepsia.
12 De incubo.
13 De melancolia.
14 De catharro.
15 De oculoꝝ obtalmia.
16 De vulneribus que fiũt in oculis.
17 De his que extrinsecus cadunt in oculis.
18 De macula oculoꝝ.
19 De scabie ⁊ sebel.
20 De pruritu q̄ fit in interioꝛe angulo oculi.
21 De vngula oculi.
22 De rubedine oculoꝛuꝫ.
23 De lachꝛymis.
24 De debilitate visus.
25 De tremoꝛe palpebraꝝ.
26 De pilis palpebraꝝ qui curuati ingrediũtur oculum.
27 De aqua descendente in oculum.
28 De his q̄ post occasuꝫ solis nihil vident.
29 De dilatatione pupille.
30 De fistul' que fiunt in interioꝛibus angulis oculoꝛum.
31 De doloꝛe auris.
32 De vulnere auris.
33 De sonitu ⁊ tinnitu aurium.
34 De grauedine auditus.
35 De vermibus auriũ vel animalibus intrantibus aurem.
36 De his q̄ in aurē extrinsecus cadũt vel que eaꝫ impediunt.
37 De sanguine fluente ex naribus.
38 De vulneribus q̄ fiunt ĩ ĩterioꝛib⁹ ptib⁹ nariũ.
39 De polipo nariũ ⁊ emoꝛoidibus ipsarum.
40 De amissiõe olfatus.
41 De doloꝛe dentium.
42 De extractione dentiuꝫ ⁊ ipsoꝝ confractione.
43 De stupoꝛe dentium.
44 De doloꝛe dentis ex tactu rei frigide.
45 De cola.
46 De fluxu sanguinis ex ginguiuis.
47 De casu vuule.
48 De sanguisugis q̄ bibũt.
49 De his que intrãt gulã.
50 De grauedine lingue.
51 De magnitudĩe lingue.
52 De nodo qui sub ligua nascit̃ ⁊ vocat̃ ranula.
53 De apatib⁹ q̄ fiũt ĩ ligua.
54 De sinantia.
55 De tussi.
56 De asmate.
57 De pleuresi.
58 De peripleumonia.
59 De sputo sanguinis cum tussi vel vomitu vel rascatione.
60 De ptisi.
61 De pulsu coꝛdis.
62 De colica passione.
63 De ꝯfoꝛtãtibus stõm.
64 De doloꝛibus ⁊ nascentys stomachi.
65 De singultu.
66 De canino appetitu.
67 De doloꝛe epatis.
68 De hyctericia.
69 De ydropisi.
70 De doloꝛe splenis.
71 De colica.
72 De fluxu ventris.
73 De difficultate migẽdi.
74 De lapide.
75 De nascẽtys renum vel vesice.
76 De ardoꝛe q̄ fit ĩ mictu.
77 De mictu sãguis vl' pus.
78 De his qui non possunt retinere vrinam.
79 De lũbricis ⁊ vermib⁹ q̄ nascũt ĩ vẽtre ⁊ ano.
80 De emoꝛoidib⁹ ⁊ fistul' ⁊ ragadys q̄ fiũt ĩ ano.
81 De exitu m̃ricis ⁊ ani.
82 De ꝯstrictõe mẽstruoꝝ.
83 De prouocatione menstruoꝛum.
84 De fissurl' q̄ fiũt ĩ m̃rice.
85 De plaga ⁊ cãcro q̄ fiunt in matrice.
86 De nascentys que fiunt in m̃rice vel vulua.
87 De p̄focatiõe matricis.
88 De mola.
89 De ruptura inguinis.
90 De podagra ⁊ sciatica.
91 De gibbositate.
92 De varicibus.
93 De elephantia.
94 De vulnerib⁹ lumboꝝ.
95 De doloꝛibus exterioꝝ membꝛoꝛum.

De cephalica ⁊ emigranea. CAP. I.

Q Uando rubedo ⁊ tẽsio ⁊ grauedo in facie ⁊ oculis cum istis affuerint: ⁊ tactus calidus sentitur ⁊ pulsus fuerit magnus ex cephalica facienda est flobothomia ĩ p̄te in qua est doloꝛ: vel in qua doloꝛ magis infestat. Deinde aqua rosata ⁊ oleũ rosatum: ⁊ acetũ sumãtur: ⁊ simul mixta agitẽtur donec ĩspissentur: ⁊ super niuem infrigidata sup̄ caput fundantur. Eger vero a carne abstineat ⁊ a vino: ⁊ comedat adessiam citrinam ⁊ tapsil: ⁊ olera frigida ac fructus frigidos. Uẽter aũt soluat̃ ex mirobalanis citrinis ⁊ prunis ac tamaridis: ⁊ zucharo albissimo. Qꝫ si ista ñ suffecerit: semina maluauisci in aceto posita agitentur quousqꝫ ad spissitudinẽ p̄ueniãt: ex q̄bus emplastrũ capiti sup̄ponatur. ex psilio quoqꝫ ⁊ aceto emplastrũ fieri vtile ẽ. Si autem cũ istis fuerit in pulsu velocitas: ⁊ in tactu sentitur caliditas. sed neqꝫ in facie neqꝫ ĩ oculis fuerit rubedo neqꝫ tẽsio: in p̄ncipio soluat̃ venter. Deinde fiãt ea que diximus. Naribus aũt inyciat̃ oleum viol'. aut oleũ cucurbite dulcis: aut nenufaris oleũ: aut oleũ de floꝛib⁹ salicis: quoꝝ quodlibet sup̄ niuẽ infrigidatũ capiti superfundatur: ⁊ nutriat̃ vt p̄diximus. Eger vero odoꝛet camphoꝛam: ⁊ aquã rosatam ⁊ salices ⁊ violas: ⁊ his similia. Qꝫ si egritudo multũ ĩualescat: sumatur opy: ⁊ cãphoꝛe vniuscuiusqꝫ quãtum p̃oderant duo grana oꝛdei: que dissoluta in oleo de salicibus: mittãtur in nares ⁊ aures. Qꝫ si cum soda nõ fuerit aliquid coꝝ que diximus d̃ rubedine in facie: fueritqꝫ egritudo antiqua: in pꝛincipio venter cum pillulis cochys soluat̃: quas ego feci. Pillule cochie. ℞. pulueris pigre. ʒ. x. collog̃ntide. ʒ. iij. ⁊ tertiam: scamonee. ʒ. ij. ⁊ turbith: sticados. añ. ʒ. v. fiãt pillule ex istis: ⁊ sũt doses. x. Postq̃ vero vẽter solut⁹ fuerit: infundat̃ caput ex oleo sambacio: ⁊ oleo de ben: ⁊ mittatur in aures. Eger quoqꝫ odoꝛet algariam ⁊ insuffletur muscus in naribus. Qꝫ si egritudo multũ infestauerit: sumatur eufoꝛbij ⁊ castoꝛei: amboꝝ ana. sexta pars ʒ. i. Et dissoluta in pauco sambacino mittãtur in nareꝫ: ⁊ aurem. In cephalea vero calida: emplastrũ hoc fronti ⁊ timpoꝛibus est imponẽdũ. Emplastrũ in cephalea calida. ℞. seminis lactucaꝝ sief memite: sandalũ rubeum ⁊ albũ: saufel: rosas: opium fiat ex eis emplastrum postq̃ aceto ⁊ aqua rosata cõspersa fuerit: ⁊ fronti imponat̃: sup̄ quod mittat̃ pãnus aceto ⁊ aqua rosata infusus. Qui cũ tepefactus fuerit: iteꝝ infundat̃ ⁊ desup̄ ponatur. Linimẽtum vero cephalice frigide. ℞. castoꝛeũ: eufoꝛbiuꝫ: piper: sinap̄. stoꝛacem. rutã marubiũ: que siccata ⁊ puluerizata ⁊ triconizata misceãtur: ⁊ conspergãtur vino veteri: ex q̄bus fiant trocisci: ⁊ desiccẽtur. Cũ que necesse fuerit: ex vno in vino veteri: aut oleo costino vel camomelino dissoluto frons multotiẽs liniatur. Hoc enim linimẽtum omni antique cephalee cõfert nõ solũ suppositum: sed etiam auri iniectũ: que seq̄tur illud tempus postq̃ in aliquo de predictis oleis resolutuꝫ fuerit. Egro vero vinum vetus: ⁊ foꝛte dãdum est. Cum aũt cephalea per hebdomadã vnaꝫ p̄seuerauerit: eger in balneũ mittẽdus est atqꝫ sup̄ caput ipsius aqua in qua camomilla ⁊ sansucus: ⁊ sticados arabicus: ⁊ nemem cocta fuerit simul aut sigillatim: fũdẽda ẽ. Qꝫ si cephalea cotidie ante comestionem inuadat ⁊ post comestionẽ recedat succurrẽdũ est ĩfirmo ante hoꝛam: qua venire cõsueuit: dando ei bucellas panis in succo granati aut vue acerbe aut hoꝛũ similium ĩfusas. Si aũt cephalea cõtingat p̄pter multam in sole moꝛam sufficiẽter ex oleo rosato ⁊ aceto ĩfrigidatis curari poterit. Que tamẽ si ex hoc nõ q̄euerit: ex

alijs infridantib⁹ curāda erit. Si aūt adhuc soda pseuerauerit: ⁊ fortior fiat: neq̃ ullo modo remoueat̄ ⁊ timeat̄ ne eger visuz amittat: ⁊ aq̄ ad oculos descēdat timpoꝝ artarie sunt incidēde ⁊ extrahēde. Hoc tñ qd̄ nūc loquimur ē preter nostrā intentionem in hoc libro.

¶ De scotbomia. CAP. II.

Cum aliquis illud qd̄ ante eū ē: circulariter moueri viderit: ⁊ oculi tenebrescunt ⁊ cadere voluerit ⁊ facies ⁊ ocl'i rubuerit i eadē hora vene q̄z q̄ sūt post aures crosse apparuerint: ex ipsi⁹ venis faciēda ē flōmia ⁊ vētose in collo ⁊ tibijs sunt ponēde. ¶ Or si predicte nō apparuerit vene: ⁊ facies fuerit rubea: sanguis ex basilica erit minuēdus ⁊ ventose in tibijs erūt ponende. ¶ In hac p̄terea scbothomie specie: ⁊ in ea quaz ante diximus: caput ex oleo rosato ⁊ aceto ē īfundēdū. ¶ Eger q̄q̄ cal'a cibaria vitare dz. Uēter vō ex apoçimate mirabolanoꝝ citrinoꝝ: qd̄ in capl'o de cephalea dixim⁹: soluēdus ē. ¶ Cū aūt neq̃ in facie rubedo neq̃ febris cū scothomia fuerit attēdēdū ē an sit stōi subuersio: ⁊ nausea. ¶ Que si affuerit: p̄us vomere cogēdus ē. deide de pillulis cochijs dosim vnam sumat: ⁊ a frigidis abstineat cibis. ¶ Si aūt neq̃ aīe subuersio neq̃ nausea affuerint: neq̃ caliditatis signa apparuerit: vēter ex pillulis cochijs multotiens soluat̄. Libaria q̄z frigida oīo vitet: ⁊ gargarism⁹ fiat quo flā deponat̄. ¶ In narib⁹ quoq̃ post illud ponat̄ aliquid de bis que nominauimus quo caput calefiat.

¶ De frenesi. CA. III.

Quando aliquē febris cōclusa ꝯtinua iuaserit cū forti capitis ⁊ oculorum grauedine: ⁊ i facie atq̃ oculis vehemēs fuerit rubedo ⁊ capitis dolor ⁊ horror lumīs affuerit ⁊ in pulsu velocitas: ⁊ frequētie supfluitas iueniant̄: signa frenesis certissima iudicabunt̄. Or si lingua nigra aut citria fiat ⁊ pmisceat̄ itellectus: ⁊ mlt'ū fuerit alienatus ⁊ vigilauerit multū: iā frenesis pfecta erit. ¶ Egro igit̄ anq̄ p̄dicta compleant̄ accidētia: ē subueniēdū ex sanguinis detractiōe ⁊ vētris solutiōe cū succo fructuū. Nutrimētū vō eius sit aq̄ ordei semel aut bis in die sumpta secūduz cōsuetudinē quā in tpe sanitatis habuit. Caput aūt oxirodino infundēdū erit. ¶ Or si multe affuerint vigilie sumat̄ violaꝝ siccaꝝ: corticū papaueris albi ordei excorticati seis lactucaꝝ: radicū mādragore: oīum: añ. ℳ. i. Que oīa in cucuma plena aq̄ tādiu coquant̄: donec aq̄ rubea fiat. Deide aq̄ illa dū ē tepida ab alto sup caput fundat̄ ⁊ sit caput sup ciminile in quo aq̄ colligat̄: q̄ in cucuma posita iteꝝ sup caput fundat̄. ¶ Hoc aūt oī die multotiēs fieri conuenit. ¶ Caput p̄terea ex oleo violato. muliebri lacti ammixto iungēdū erit: qd̄ etiā in coto positū ē supponendū. ¶ Cū aūt eger in p̄ncipio hui⁹ egritudis in viriū fortitudine pmanere iuent⁹ fuerit flōmandus erit nisi sup ifirmū timueris. ¶ Postq̄ vō eius egritudo minui cepit nequaquā flobotomet̄: q̄ si eius iaz dissoluta ē virt⁹: ex alio preseruetur regimine donec euadat.

¶ De apoplexia. CAP. IIII.

Cum aliquis quasi dormiēs iacet: ⁊ sine sōno stertit: ⁊ cū pūgitur nō sentit: ⁊ tūc iā patit̄ apoplexiā. ¶ Est autē huius egritudis quātitas: secūdū qd̄ fortiter aut dbiliter stertit. Si tñ spuma ab ore exierit: nō ē ei medicandū. Cū aūt paꝝ stertit egritudo est leuior. ¶ Hec gdē passio aut cito iterficit: aut in palisim transit. ¶ Cū ergo ista visa fuerit attēdēdū erit: an patiētis facies multū rubere: aut denigrari: aut viridis fieri videatur: queadmodū cōtingit cū sanguis in aliquo mēbro ex coartatiōe retinet̄. Tunc. n. sanguis ilico ex duab⁹ guidegi extrahēdus ē. aut ex duab⁹ cephalicis. ¶ Or si ita nō fuerit: imo cū aerē attrabit. audit̄ in pectore oregmō ex h̄ clisteri erit clisteriçādus. ¶ Or. ℞. collogntide bothormarien centauree miōris arthanithe: ellebori albi: oīuz añ. ℳ. i. Coquant̄ oīa in. iij. lib. aq̄ donec ad vnā redeāt. Deide colent̄. Et ex media libra hui⁹ apoçimatis fiat enema: qd̄ si cito exierit: fiat iteꝝ donec humorū multitudo sil'r cum eo exeat. ¶ Narib⁹ quoq̃ cōdisi: ⁊ elleborus albus suauiter insufflent̄. ¶ Et ē igeniādū vt anacardinū cū ydromelle p os ad stōm multotiēs descendere cogat̄: quaq̃ die sel'. ex quo vnius aurei pondus in potu sumēdū ē. Cui⁹ descriptio ē in capl'o de paralisi. ¶ Sartago p̄terea ferrea calefaciēda ē: ⁊ capiti multotiēs adeo vicināda: vt patiētis capilli adurant̄. ¶ Or si hoc mō nō sanat̄ in medicādo plus laborabim⁹: caput nāq̃ rademus: ⁊ ex sinapi trito ⁊ castoreo ⁊ fortissimo aceto liniem⁹. ¶ In p̄ma aūt hui⁹ passionis specie: post flōmiā stringem⁹ fortiter adiutoria ligādo superi⁹ paꝝ sub cōiunctiōe ipsoꝝ cū spatulis. ⁊ stringemus tibias sil'r. ¶ Capiti quoq̃ supfūdēdū ē oleū rosēū ⁊ acetū vini: ⁊ flobotomia faciēda prius in pedibus: ⁊ postea in nasi extremitate.

¶ De graui dormitatione. CAP. V.

Cum aliquis quasi dormiēs iacet: ⁊ tñ sentit: ⁊ mouet̄: s̄z oculos secūdū plurimū h̄z clausos: quos tñ dū vocat̄: cū clamore: aperit: l̄z iteꝝ statiz claudat: iaz patit̄ subet q̄ cū clisterib⁹ acutis q̄ paulo ante nominauim⁹: curādus ē. In os quoq̃ ipsi⁹ mittem⁹ ydromel ⁊ laborabim⁹ vt descēdat. Ipsū enī nutrimētū existit eius ¶ Caput p̄terea vsq̃ ad diatritū primū exirodino infundem⁹. Post tertiū vō diē sternutationē p̄uocabim⁹ ex his que nominauim⁹: ⁊ rademus caput: ⁊ liniemus ex sinapi: ⁊ castoreo: ⁊ aceto.

¶ De stupidis q̄ semp habēt oculos aptos. CAP VI.

Cum aliquis quasi dormiēs iacet: ⁊ nō mouet̄: ⁊ l̄z oculi sint apti palpebras tñ nō mouet: cōgelatus ē siue rigidus. ¶ Curādus vō ē ex medicinis subet: h̄ tñ addito vt oleū sambacinū sup caput fundat̄ in oī libra cuius sit vncia euforby. ¶ Ipsuz quoq̃ caput ex castoreo ⁊ euforbio: ⁊ oleo sambacino liniatur.

¶ De paralisi. CAP. VII.

Cum aliquis se mouere non valet. aut vnū vel plura ex mēbris mouere nō pōt: atq̃ eoꝝ sensum ammisit. ipm paralisim illius mēbri: aut mēbroꝝ icurrisse p̄nunciamus. Cuius curā incipiem⁹ pillulas fetidas quas ego composui dandoque. ℞. pulueris pigre. ℥. x. colloquintide interioris. ℥. v. euforby. ℥. ij. ⁊ ß. castorei piperis asse serapini. opopōac' seitaragi indi sinap. oīuz. vij. añ. ℥. i. centauree minoris elactery. amboꝝ añ. ℥. v. gūme i succo ruthe dissoluant̄: ⁊ alia ex eis cōficiant̄ ⁊ fiāt pillule ⁊ fiunt ex eis decē potiones. Quaꝝ vnā postq̄ eger sūpserit: p tres dies gescat ⁊ nutriat̄ tūc cū aqua cicer' ⁊ oleo ⁊ sinapi: ⁊ deiñ bibat aliā. ¶ Or postq̄ ter fecerit p aliquot dies quiescat. Et nutriat̄ carne frustratim incisa ⁊ in sartagine frixa: ⁊ muta genat: in q̄bus sint specie calide vt pip ⁊ his silīa. In potu vō sumat ydromel. ¶ Membra quoq̃ eius ex oleo costino inungant̄. Or. ℞. costi. ℥. i. piperis piretri euforby: oīum triū añ. tertiā. ℥. i. castorei. ℥. ß. dissoluant̄ oīa i. ß. lib. olei de cheiri: aut d narcisco: ⁊ vtere eo. ¶ Diebus vero q̄bus qescit: quaq̃ die dande sunt duc. ℥. de anacardino: qd̄ ℞. çinçiberis: piretri nigelle: costi melano. piperis macro piperis oggi: oīum añ. ℥. xx. mirre ruthē sicce asse aristologie baccaꝝ lauri castorei. seitaragi idi: sinapis: gentiāe oīum añ. ℥. v. mellis anacardi. ℥. v. yngant̄ ex oleo:

nucũ: ⁊ cũ melle cocto cõficianť. Hoc eniȝ medicamẽ valde cõfert palisi apoplexie torture: ⁊ tremori: albaras: morsibus scorpionis: ⁊ oĩbus passionibus frigidis: ⁊ spasmo humido. Cum aũt sumiť: ilico prouocat sudorẽ: ⁊ ĩfert febrẽ. ¶ Qꝫ si sumptuȝ nõ affert sanitatẽ eger ab oĩ medicamĩe per decẽ dies abstineat excepta dieta. deĩde ad ipsi⁹ curaȝ redeundũ ẽ. ¶ Qꝫ si paralisis ex percussione: aut casu euenerit: ⁊ acciderit subito: taliter permanebit. ¶ Nunqꝫ.n. sanabitur. Qꝫ si nõ repente ex predictis ſꝫ paulatim ⁊ moliter inuaserit: loco percussionis emplastrũ hoc apponẽdũ erit: qđ. ℞. farinã fenugreci: semen ben: semen maalep: semen resin: bdelliũ amoniacũ adipem anatis: cerã: oleũ de lilio: ex his fiat emplastrum ⁊ superponatur.

¶ De stupore ⁊ tremore. CAP. VIII.

Um aliquis sẽtit aliqđ suorũ mẽbrorum sicut ẽ dispositio pedis cũ fit stupidus dicim⁹ in illo mẽbro stuporẽ esse. Quapropter eius cura nõ est differenda Quando eniȝ prolongatur tempus huius egritudinis perducit ad paralisim. Curať aũt hec passio ex aliqua parte medicinarũ paralisis: ⁊ cuȝ dieta ⁊ vnctione ex oleo costino. Qꝫ si inueterauerit passio: eger ex pillulis fetidis purgandus erit: ⁊ complexio equanda cum anacardino ⁊ dieta. ¶ Tremor aũt ex eisdem curatur: ex quib⁹ sanatur stupor. Sed si ex superflui vini potu euenerit: eger ab ipso erit abstinẽdus. Similiter si aquã que ex niue dissoluitur bibendo hanc incurrerit passionẽ: ab ipsa abstineat: ⁊ balneũ calidissimũ ingrediatur in quo tãdiu moram faciat donec sudet: ⁊ in sole assidue moretur.

¶ De tortura oris. CAP. VIIII.

Um hominis os cõtorqueť: ⁊ vnuȝ de oculis suis claudere non valet: ⁊ si p̃cipitur ei vt sufflet: flatus ab vna tantũ parte exire videtur: ipsum tunc contorsionẽ pati dicimus. Cuius curã incipiemus cũ solutione ventris ex pillulis fetidis. Nutrimentũ vero eius atqꝫ ipsi⁹ potũ ponimus. vt in capitulo de paralisi diximus. ¶ Egrũ preterea quotidie in mane ante q̃ comedat sinapim cum sirupo acetoso gargariçare faciemus. Et mittemus eũ in domũ obscurã: ⁊ precipiemus vt vnã nucem muscatã in parte oris que torta est teneat. ¶ Narib⁹ quoqꝫ sufflabimus condisi vt sternutatio prouocetur. ¶ Spõdiles q̃ colli eius ⁊ faciẽ ei⁹: ⁊ frõtẽ ex oleo costino ĩungere ꝯuenit. Et ẽ quotidie de anacardio vni⁹ aurei põdus sumẽdũ. Et si passio hoc modo soluta nõ fuerit: ad vẽtris solutionẽ: ⁊ egri preseruationẽ redeũdũ est. ¶ De tortura vero que nõ repente sed paulatiȝ accidit nõ loqmur. Ipsa nãqꝫ nõ contingit nisi in frenesi perniciosa morte iaȝ imminente: ⁊ est ex siccitate.

¶ De spasmo. CAP. X.

Um aliquod mẽbrũ alicuius ꝯtrahitur ⁊ ad suaȝ redit originẽ aut pleraqꝫ ex membris sic disponuntur ipsa spasmata esse pronũciamus. ¶ Spasmus autem subito aut paulatim inuadit. Sed spasmo subito eueniẽti: eadem preparanda est cura quaȝ paralisi conferre diximus. In eo tamẽ fricatione manuum ⁊ vnctione ex oleo costino plus vtimur. ¶ Spasmus vero qui non repente sed suauiter accidit post febrem aut multam ventris solutionẽ: aut multum vomitum: aut sanguinis fluxum: malus est ⁊ vix curabilis. Quicquid tamen acciderit: ei mederi incipiemus. Egro nãqꝫ ordei aquaȝ ⁊ iura vnctuosa ⁊ mollia administrabimus: ⁊ in aquã dulcem tepidam ipsum mittemus ⁊ vngemus ex oleo violato tepido: ⁊ oleo de seminibus cucurbite ⁊ precipue neruoruȝ in qbus spasmus est radices. In tina quoqꝫ diu moretur: ⁊ ex oleo violato inungatur. De vino bibat paꝝ: qđ tamẽ multũ habeat aque admixtum: ⁊ ex cibis nutriať humidis.

¶ De epilepsia. CA. XI.

Um aliquis cadit in terraȝ ⁊ torquetur ⁊ cõmouetur: ⁊ intellectum amittit: dicimus ipsum epilepticum esse. Qꝫ si spuma exit per os: aut se comingit: aut sperma egreditur: aut egestio: passio tunc ẽ prauior ⁊ vehemẽtior. ¶ Si aũt eger ante accessionẽ sentit quasi aliquid ex aliquo suorum membrorum eleuari: ⁊ ascendendo caput petere: ⁊ deinde sincopiçatur ⁊ cadit: tũc oportet in hora qua sentit illud ante q̃ istud accidat: membrum a quo procedit quod prediximus: fortiter ligare. prohibebit nanqꝫ hoc accessionem venire. In tempore vero quietis: corpus multotiens erit euacuandũ cum pillulis cochys: ⁊ locus a quo exoritur passio: ex sinapi: ⁊ pipere ⁊ euforbio: ac melle anacardi erit epithimand⁹: vbi epithima dimittendũ erit: donec locus vesicetur: a vesice rũpantur: ⁊ aqua que in eis collecta est: effluat. Ipse quoqꝫ nõ cito sunt consolidande: quin imo dimittende vt quod in eis colligitur emanet deinde consolidentur. Hoc enim omnino huius egritudĩs certa salus existit. ¶ Ad vltimũ etiam ventose cum pauca scarificatione: superponere vtile est. ¶ Egri vero si ante accessionem nauscam aut tristitiam aut cordis tremorem sentit: ⁊ deinde egritudinis accessio sequitur: cogendus est multotiẽs vomere ex aliquo vomitu: deinde pigram in potu sepe accipere conuenit. stomacho quoqꝫ emplastrũ ex spica: ⁊ rosis: ⁊ mastice: ⁊ cortice thuris: cum vino odorifero: imponenduȝ est. ¶ Nutrimentum preterea eius totum taliter statuẽdũ est: vt paucarum sit superfluitatuȝ sicut caro frixa in sartagine: ⁊ caro cocta in caçolis: ⁊ cibus qui fit de aue quadam que habet in palato dentes: ⁊ vocatur taguid: ⁊ caro de volatilibus: ⁊ edina. ¶ Qꝫ si cum epilepsia sensuum affuerit tenebrositas ⁊ debilitas: neqꝫ aliqua de predictis significatõibus inueniatur: egro pillule cochie multotiẽs sunt tribuende ⁊ eius conseruatio subtilianda: ⁊ cibaria que dixim⁹ danda. Gargarismus quoqꝫ fieri debꝫ: ⁊ sternuatio ex his que diximus prouocanda: ac naribus peonie puluis subtilissimus qui simileť alcohol: insufflandus. ¶ Si quis autem cum epilepsia in facie ⁊ oculis rubedinem habuerit: ⁊ venarum crossiciẽ: flobotomãdus ex vena saphena erit. Sanguis etiã ex carnositate tibiarum: cum ventosis erit extrahendus. Capiti preterea: oleum roseum ⁊ acetum superfundantur: ⁊ abstineat a vino: ⁊ a cepis: ⁊ allys: ac sinapi: ⁊ porris: ⁊ apio: ⁊ fabis: ⁊ canabi: ⁊ postremo ab omnib⁹ fumũ caput ascẽdentem ⁊ replentem generantibus.

¶ Electuarium quod omni epilepsie speciei remediuȝ affert. ℞. piretri: sisceleos: sticados. oĩum ana. ℥. x. agarici. ℥. v. cordumeni recentis ⁊ acuti: asse optime aristologie rotunde: omnium añ. ℥. i. ⁊. v. deinde extrahatur succus ex squilla ⁊ mixtus cum pari quantitate mellis coquatur ⁊ ꝯficiantur ex eo species: ⁊ fiat electuariũ ex quo patiens quotidie sumat ⁊ caueat sibi a crossis cibis.

¶ Electuarium hoc omnibus epilepsie speciebus: excepta vna sanguinea: quam galienus nominauit: ⁊ nos etiã eius fecimus mentionem: opitulatur: cui vidi cõferre flobotomiam ex saphena prius: ⁊ postea ex basilica. Deinde eius regimen sit ex his que sanguinẽ in corpore minuunt ⁊ ipꝫ infrigidant. ¶ A carne preterea ⁊ vino abstineat ⁊ bibat rob acetosoꝝ fructuum: capiti quoqꝫ supponantur ea que (ip̄m ĩfrigidãt.

¶ De incubo. CA. XII.

Um quis in somno quasi rem grauem aliquid sup se cadere senserit: incubũ pati denunciandus est. ¶ In ipsius itaqꝫ cura nõ est tardãduȝ. ipse enim epilepsie pre-

ambulus est: ipam quoque precedit. Eger ergo si i colore rubeus fuerit et venas habuerit plenas ex saphena erit minuendus: et ventose in carnositate tibiarum ponende sunt. ¶ Eger preterea a potu vini: et rerum dulcium comestione abstinendus erit: et precipue ab omni re que multum generat sanguinem. ¶ Quod si huic contrarium acciderit venter ex pillulis cochys multotiens erit soluendus: et eius regimen subtiliandum: exercitio quoque vtendum erit: et membra inferiora erunt fricanda.

¶ De melancolia. CAP. XIII.

Cum alicui cogitationes male sine causa manifesta acciderint: et timor et tristitia in eo preualuerit melancolie principium in eo erit. Cum autem res ad hoc deuenerit: vt etiam ea que cogitare cepit ore promat: verbaque sua atque actus permisceat: iam melancolia perfecta est. ¶ Cui ergo bene male cogitationes et tristitia et tribulatio accidunt: antequam preualere incipiant: succurrendum est. Quia si preualuerint: cura erit difficilis. Quod si cum melancolia fuerit dolor ventris et inflatio: et malus color: et digestionis corruptio: et vomitus acetosus et excreationum multitudo incipienda est cura cum flobotomia ex basilica: aut saluatella sinistre manus. Et si sanguis visus fuerit niger: dimittatur egredi in quantitate multa. Subtilis autem et rubeus si fuerit: ilico restringendus erit. ¶ Eger vero ex rebus lenientibus est nutriendus: vt sunt alesfidabegi que fiunt ex carne edina: et arietina: et mittendus est in balneum in quo non diu moretur. ¶ Post hec autem decoctione de epithimo quam ego posui vtatur. et hec est decoctio de epithimo. ℞. mirabolanorum indorum. ʒ. x. polipody. ʒ. v. sene. ʒ. viij. turbith. ʒ. iiij. sticados. ʒ. x. passularum enucleatarum. ʒ. x. epithimi cretensis. ʒ. x. Omnia excepto epithimo in tribus libris aque coquenda sunt donec ad vnam libram et mediam redeant. Cum que hoc factum fuerit: addatur epithimum et ilico ab igne remoueantur et dimittantur donec infrigidari ceperint. Cumque infrigidata fuerit: manibus fricata colentur. ¶ Deinde sumantur agarici due tertie. ʒ. vnius aloes. ʒ. i. salis indi. ʒ. v. ellebori nigri: quarta vnius. ʒ. conficiantur cum melle: aut cum iulep et fiant ex eis pillule que per tres horas ante decoctionis acceptionem sumende erunt. Postea sumat decoctionem. Deinde tribus diebus quiescat. In his autem diebus quibus quiescit: nutriatur ex his que prediximus: et in potu sumat vinum subtile et clarum et bene odoriferum. Post hec quoque iterum soluendus est vt prius: Hoc vero ita vt prediximus tertio iterandum est. Quarta quoque potio ei danda est. ¶ Eger vero ab omnibus que coleram generant nigram: abstinendus est: vt sunt carnes siluestres omnes: et caro vaccina: et porcina: et magnarum caprarum et fabe: et caro salita: et caseus vetus et proprie lentes: et omnia olera nisi humefacientia. Vitet preterea vinum crossum: et laborem: et vigilias: neque patiatur famem neque sitim: vino vero subtili in potu vtatur: et precipiendum ei vt dormiat: et studendum in splenis curatione: ex his que in sequentibus in capitulo de splenis curatione que augmentatur dicturi sumus. Os quoque stomachi confortandum est: et proprie ex medicinis quarum mentionem in sequentibus facturi sumus cum egritudines stomachi nominabimus. ¶ Si autem cum melancolia ea que nominauimus non fuerint: acciderit que post frenesim: aut longam moram sub sole: aut percussionem in capite: in principio ex cephalica flobotomia est facienda: et capiti studium adhibendum: et reliquo regimine quod diximus proprie. ¶ Aqua preterea tepida ab alto loco super caput fundenda est: deinde oleum roseum cum aceto vini capiti infundatur: et lac muliebre desuper mulgeatur. ¶ Naribus etiam oleum de semine cucurbite dulcis: et lac muliebre inyciantur. ¶ In balneum quoque sepe mittendus est: et multum ex aqua tepida capiti est superfundendum. Eger etiam omnia odorifera que frigida sunt odoret. ¶ Si autem cum melancolia nihil fuerit eorum que diximus: in principio matrix vena dextri brachy aperienda erit et sanguis erit considerandus: et vt prediximus faciendum: et regendum vt diximus. ¶ Et postquam hoc regimen infirmo adhibueris: per aliquot dies quiescere dimittendus est: deinde vt prius in cura eius incipiendum: donec sanitatis fiat restitutio. ¶ Studium vero totum quod erga melancolicos est obseruandum: est vt impinguentur et carnosi fiant. Ex quo enim pingues et carnosi fuerint: ilico sani erunt. ¶ Cibi autem qui illis congruunt sunt caro arietina: et edina: et gallinacea et panis de simula. Opirus autem panis: nullo modo est eis congruus. Vinum quoque subtile: et clarum eis conueniens est. Vinum vero crossum: non est eis bonum neque nigrum. ¶ Lac autem recenter ab vberibus extractum dum adhuc calet: eis confert: et pisces recentes et sisami de çucharo facti et oleum amigdalinum. ¶ Preterea audire cantilenas et gaudere et habere ante se res deliciosas et dormire plurimum: confert eis. Econtrario vero cogitare: et solus morari: et vigilare maxime nocet eis.

¶ Pillule que coleram nigram expellunt ex quibus dantur his qui decoctionem sumere nequeunt. ℞. epithimi cretensis. ʒ. xx. polipody: agarici: amborum ana. ʒ. x. ellebori nigri salis indi: amborum ana. ʒ. v. sticados. ʒ. vij. pulueris yerepigre. ʒ. xv. bibat ex eis. ʒ. iij. ¶ In diebus vero quibus quiescit eger debet sumere ex electuario quod vocatur letificans: quod. ℞. mellisse: corticum citri gariofilorum gallie muscate: masticis: croci orientalis cinamomi nucis muscate: cardamomi: neberemisch: been albi: et rubei: çedoarie: doronici: seminis oçimi maioris seminis oçimi gariofilati: omnium ana. partes equales: musci quantum est decima partis vnius. Deinde sumantur chebuli. xx. et embli. xx. et terantur: et in tribus libris aque coquantur donec ad vnam redeant: et colentur. In colatura vero mittatur mellis lib. i. Deinde buliat donec aqua consumpta sit. Post ex hoc melle conficiantur predicte species: quod tamen in pondere sit triplum ad species: de quo cum necesse fuerit ad magnitudinem auellane sumendum est. Hoc enim medicamen letitiam: et coloris pulcritudinem et digestionis bonitatem operatur: et retardat canos.

¶ De catarro. CAP. XIIII.

Cum caput alicuius in egressione balnei discoopertum fuerit. Aut post exercitium: aut post aliud: fueritque aer frigidus et ventus septentrionalis: et acciderit inde naribus et palato pruritus et commotio: et sternutatio: pannus tunc calefaciendus erit: et capiti supponendus: in quo tamdiu moretur donec eger calorem in capitis profunditatem penetrasse sentiat. ¶ Deinde nigellam odorare incipiat: et prouocetur sternutatio: et caueat ne supinus iaceat: et comedat parum. A vino quoque omnino abstineat. Quod si passio ex appositione panni calidi alleuiata non fuerit: neque minuitur per ipsum fiat flobotomia ex cephalica: et soluatur natura ex rebus que non exasperant: sicut hec decoctio quam in potu sumere debet qui tussim patitur: et in pectore asperitatem habet: et indiget ventris solutione que. ℞. iuiubas. xx. sebesten. xxx. passularum enucleatarum. ʒ. x. violarum sic. ʒ. iiij. radicis liquiritie fricate. ʒ. v. ficus citrinas. x. coquantur in tribus libris aque donec redeant ad vnam et colentur et in colatura dissoluantur cassie fistule. ʒ. vj. terenia bin. ʒ. x. ¶ Quod si neque flobotomia profuerit neque ventris solutio et materia ad pectus descenderit: et commoueantur tussis et febris ilico fiat flobotomia: et patiens a carne abstineat et vino: et in potu sumat aquam ordei et muraba violatum: quamdiu calor fixus perseuerauerit: et tussis fuerit sicca et aspera. ¶ Sed postquam calor quieuerit et tussis mollificata fuerit: et screare inceperit. Hec decoctio quaque die cum muraba violata danda erit: donec pectus mundificetur et

tussis sedet: et vox clara reddatur: que. ℞. ficus citrinas. v. iniubas. x. sebestē. xx. passularum albarum et enucleatarum. ʒ. x. liquiritie excorticate. ʒ. ß. coquātur vsq; ad dissolutionem et colentur: et dentur ex hoc omni die. ʒ. ij. in potu cum muraba violato. ʒ. ß. ❡ Si vero tussis inueterauerit ac diu permanserit: tunc ostendemus qualiter curanda sit: cum de tussis cura tractabimus. ❡ Qr si cursus in naribus diu perseuerauerit: et nō fuerit calor: fluxus erit restringēdus suffumigando nares per traiectorium. ❡ Et si quod per nares effluit subtile: et acutum ac citrinum fuerit: suffumigatio fiat ex sulphure infuso prius in aceto et postea siccato: aut ex fabis: aut ordeo excorticatis: et in aceto prius īfusis et post siccatis: aut ex zucharo albo: et sandalo albo. ❡ Qr si neq; calor neq; rubedo in facie fuerint: suffumigatio fiat ex costo: aut thure. Hec nāq; suffumigatio fluxū restrigit.

❡ De obtalmia. CAP. XV.

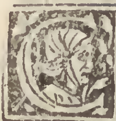
Um ea que in oculis alba sunt: in rubedinem mutata fuerint: fluxerintq; lachrime: et in angulis oculorum lacrimalibus lippitudo collecta fuerit. Dicemus tunc egrū pati obtalmiam: et quanto plus sinthomatum vehementia: aut ipsorum affuerit minoratio tāto erit obtalmie fortitudo aut eius debilitas. ❡ Deterior autem obtalmia est: cum alba oculorum videātur inflata et adeo eleuata vt oculorum cooperiant nigredinem et palpebre īuersentur. ❡ In principio vero curatiōis obtalmie: cephalica ē flomā da: ex manu vel brachio ptis contrarie in q̄ ē ocul⁹ infirm⁹ nisi leuis fuerit obtalmia. ❡ Et q̄to fortior fuerit obtalmia: tāto plus ē minuēdū ex sanguīe. Deinde vēter ex mirabolanis citrinis: et tereniabim: et succo fructuū soluendus est. ❡ Et eger a carne et vino: et a rebus dulcibus abstinere debet et cibum minuere. Qr si ista nō suffecerint sief album in lacte puellam lactentis: fricandum et in oculo distillandum. ❡ Et si lippitudinis multitudo in oculo collecta fuerit: radius coto inuoluatur: et madefiat in aqua: et cum eo oculus ab illa lippa mundetur. Deinde puluis albus aspergatur: et superponendo oculis aliquid suauiter sustentetur: et ligetur: et eger in domum tenebrosam mittatur: et ingeniandū est quantum possibile est vt somnus prouocetur. Caueat tamen ne super oculum infirmum dormiat et ne caput depressum sit: sed superius eleuatum: neq; vestimentorū capitia sint stricta: neq; in faciem se diu proyciat. ❡ Si aūt oculus leuior fiat: et dolor sedetur ac lachrime minuāt: flobotomia iam facta et ventre soluto balneum multotiens et frequenter ingrediatur. Ex hoc enim passionis reliquie dissoluentur. ❡ Qr si in oculo humorositas et grauedo remāserit: puluis citrinus erit immittendus. ❡ Ex his autem que habenti obtalmiam multum conferunt: est: vt frons et palpebre: ex hoc liniantur epithimate: quod. ℞. sief memithe: rosarum aloes licij: sandali rubei: fausel: croci orientalis: oīum aā. partes equales: fiant ex his pille. Cumq; necesse fuerit resoluatur vna ex eis in succo coriandri aut in succo endiuie aut cum aqua rosata: et liniat cum eo si deus voluerit.

❡ Sief album. ℞. ceruse ablute. ʒ. x. sarcocolle crosse. ʒ. ij. dragaganti. ʒ. i. opij. ʒ. ß. fiant ex his forme lenti similes.

❡ Puluis citrin⁹ ℞. sarcocolle. ʒ. x. aloes. ʒ. ij. croci. ʒ. ij. mirre. ʒ. i. licij. ʒ. ij. ex eis optime tritis imittatur puluis cum opus fuerit.

❡ Puluis albus. ℞. sarcocollam albam et pinguē que mittatur in lac mulieris: quod melius erit cum alicuius iuuencule fuerit: et dimittatur in vmbra donec siccetur: et teratur optime: et omnibus. ʒ. x. ipsius addantur de sief memithe. ʒ. ij. que iterum optime trita reponantur: et cum opus fuerit in oculum mittantur.

❡ De vlceribus oculorum. CAP. XVI.

Um in oculo fortis dolor: et punctio nociua ac pulsus sentiuntur: et lacrimarum fluit multitudo: cum palpebre eleuantur et oculi aperiuntur: Loca que sūt in albis ipsorū inueniuntur rubea: et si totum fuerit rubeum: et vnus locus magis rubere inuenitur. Aut in nigredine locus aliquis albus apparet: pustula iam in oculo exorta est. ❡ Ad hanc vero curandum passionem necessarius est medicus in curis oculorum valde istructus. Nos tamen curationis ipsius summas et aggregatiōes dicem⁹. ❡ Dicimus itaque q vlcera que in coniunctiua nascuntur hoc est in albis oculorum: nō adeo sunt timenda vt ea que in cornea hoc est in oculi nigredine fiunt. Deterius vero vlcerum: est illud quod in nigredine sub pupilla existit Eminentia nāq; ad istud est velocior. ❡ Horum autem vlcerum curam cum flobotomia incipere debemus: et sanguinis extrahere multitudinem: secundum q possibile fuerit. Consequenter autem venter soluendus: et eger sibi cauere debet a carne et vino dulci: et esse contentus herbis frigidis: et ī potu sola aqua vti. ❡ In oculo vero initio sief album cum lacte mulieris mittendum: et si pulsus iam alleuiari: et sedari videntur: sperandum est q egritudo soluetur sine saniei collectione. ❡ Qr si pulsus post sanguinis extractionem et ventris solutionem: ac sief albi immissionem quiescere nō videtur: parua fiducia in hoc quod diximus est habenda. Et itaq; tunc sief de olibano mittēdum in oculum: et pila aliqua oculo superponenda: et cum ligatura stringenda: ante vero q̄ hoc eueniat: oculus suauiter est ligandus: et sine superpositione pile: et non cesses in oculum de sief de thure sepe distillare. donec sanies in pupilla videatur. Ex quo eni hoc visum fuerit: sief de plūbo vti necesse erit vsq; quo profunditas fiat plana: et tota caro generetur. ❡ Ea tamen que diximus: tunc sunt faciēnda: cum pustula non est magna. Quoniam cum magna fuerit: fueritque iuxta pupillam: aut inferius ea: erit tunc necesse vt cum eliescir medicetur: ne oculus emineat. Ad pile quoq; superpositionem: et ligaturam erit redeundum. ❡ Eger preterea semp supinus iacere debet: et a forti motu abstinere. Cum autem caro in loco vlcerum perfecte generata fuerit vel vlcus apostematis carne repletus fuerit: remanebit ibi in oculo albedo. ❡ Qr si vlcus fuerit profūdum: albedo erit crossa: et si in superficie tantum cornee fuerit erit subtilis. ❡ Ulcus quoque si a pupilla fuerit remotum: et steterit separatim per se: vestigium illud quod remanet: nihil mali faciet. Si autem iuxta pupillam fuerit quandoq; post vlceris curationem: vestigium remanens prohibebit visionem. Quapropter tunc est vtendum medicinis q̄bus vestigiū q̄d diximus abstergi et deleri possit.

❡ Sief de thure. ℞. armoniaci: sarcocolle amborum aā. ʒ. v. thuris. ʒ. x. croci. ʒ. ij. conficiantur ex mucillagine fenugreci: et fiant ex eis sief.

❡ Sief de plūbo. ℞. plumbi adusti: antimonij: thutie ablute: calcecumenō: gūmi arabici dragaganti: oīum. aā. ʒ. viij. opij. ʒ. ß. terantur et cum panno sericino qui sit subtilissim⁹ cribellent et cōspergant ex pluuiali: et fiant ex eis sief.

❡ Sief ex quo caro ī vlceribus oculorū generatur: et vuee egressio prohibetur et vestigium subtiliatur. ℞. climie ablute: thutie: ablute ceruse: antimonij: thuris: omnium: aā. ʒ. ij. mirre. ʒ. i. sarcocolle crosse. ʒ. i. et ʒ. ß. sanguinis dracōis: aloes: opij: omnium aā. ʒ. i. fiant ex eis sief.

❡ Elescir quo est vtendum cum timetur ne ex vlcere vuee sequatur egressio. ℞. antimonij: ematitis: amborū aā. ʒ. x. achathie. ʒ. ij. aloes. ʒ. i. terantur: et fiant ex eis sief. et administrentur apud necessitatem.

❡ De his que in oculis cadunt siue sit pilus siue palea siue aliud. CAP. XVII.

Umatur resina idest gumma pini: ⁊ per oculum trahatur: ⁊ ex trahit illud quod in oculo cecidit.

¶ De albedine q̄ fit ī oculo. CAP. XVIII.

Lbedo que in oculo contingit: est vestigium post vlcerum curationem remanens quando consolidantur. Que cū in oculis puerorum fit leuior est ad curandum q̄z cuz accidit annosis fit: ad sanandum fortasse impossibilis existit: nisi subtilissima fuerit. Hec autem passio ex his medicaminibus curanda est: postq̄z eger balneum egressus fuerit aut faciem super vaporem aque calide vsquequo rubea fit tenuerit. Si tamen ex hoc medicamine in venis oculi rubedo ⁊ dolor prouenerint per aliquot dies: ab eo quiescendum est: donec oculus quiescat: ⁊ post ad id redeūdum.

¶ Medicamen valde vtile ad albedinem remouendam ⁊ cito eradicandam. ego quoqȝ nō vidi quod eo meli⁹ aut equale esset ad albedineȝ delendaȝ. ℞. masacume: spume maris stercoris magni lacerti: baurach: çuchari higeri: oīum an̄ partes equales. Deinde sumantur acori: celidonie seni amborum an̄. ʒ. x. coquantur in libra vna aque donec ad quartam redeat: ⁊ colentur: ⁊ ex hac aqua imbibantur species quas prediximus: ita q̄ conficiantur ex ea: ⁊ siccentur in vmbra: deinde interim terantur ⁊ conspergant̄ vt prius ⁊ siccentur. Et postq̄z quater factum fuerit: siccētur ⁊ terantur: ⁊ in oculo mittantur. Hoc eniȝ medicamē nulli vt prediximus compar existit in remotione albedinis. Remouet enim hoc medicamen grossam albedineȝ etiam ex oculis animalium.

¶ De scabie: ⁊ sebel. CAP. XIX.

Um palpebra inuersatur ⁊ interius appareat rubea ⁊ aspera: scabies adest. Et cum super alba oculorū ac super nigredīe videtur similitudo panniculi ex venis rubeis ⁊ crossis texti: adest passio q̄ vocatur sebel. He vero due passiones graues sunt ⁊ cronice: ⁊ vix curabiles: patiens tamen dum sanus est flobotomia ex brachio ⁊ fronte ⁊ ventris solutione vt debet: ⁊ in comestōe vitare dactilos ⁊ sisamos de melle ⁊ vitet ebrietatem. Et quando nō est plenus: sepe ingredi balneuȝ est ei vtile: ⁊ frequenter immittere oculo sief rubeum similiter confert.

¶ Sief rubeum. ℞. emathitis: colcotar combusti: amborum an̄. ʒ. iij. eris vsti. ʒ. ij. mirre croci amborum an̄. ʒ. i. piperis longi. ʒ. s. conspergantur ex vino veteri: ⁊ fiant ex eis sief

¶ His preterea egritudinibus viride confert sief cuius descriptio in capitulo de vngula continetur. Et si passiones iste vetuste fiant: scabies fricatione indigebit: ⁊ sebel: collectione. Non tamen mensure huius libri congruit vt de his tractemus.

¶ De lachrimalibus cū prurīunt. CAP. XX.

Adiuia tenera sumatur ⁊ conteratur ⁊ fiant ex ea magdaliōes parui: ⁊ ex oleo violato inungatur: ⁊ oculis superponatur ⁊ in hora dormiendi ligentur: rosatum tamen melius est: ⁊ citius confert. ¶ Et si hoc nō suffecerit: lētes absqȝ corticibus ⁊ sumach. ⁊ rose rubee: ⁊ granati carnositas sumatur: ⁊ cum trita ex careno cōspergantur ⁊ more emplastri superponantur. Et si non suffecerit ex cephalica prius flobotometur patiens. Deinde ex vena frontis: ⁊ ex venis que sunt ī angulis lachrimalib⁹. Uēter quoque frequenter soluatur: ⁊ balneum multotiens ingrediatur.

¶ De vngula. CAP. XXI.

Um aliquid panniculo simile: ex angulo qui ē a parte naris oriri videtur: ⁊ album oculi cooperire ⁊ ꝑuenit vsqȝ ad nigredineȝ generatur passio que vngula dicitur. Cuius nocumentum: tunc solum est peius: cum peruenit ad nigredinis partē que est iuxta pupillam. Hec igitur passio dum subtilis est cum sief viridi: ⁊ sief de calcātho est medicanda. Si autem vetusta fiat ⁊ crossa cum ferro est expolianda.

¶ Sief viride qd̄ confert sebel: ⁊ scabiei: ⁊ vngule: ⁊ albedini. ℞. çiniar. ʒ. iij. colcotar vsti. ʒ. vi. arsenici rubei: baurach: spume maris omnium. an̄. ʒ. i. salis armoniaci. ʒ. s. armoniaci. ʒ. ij. Armoniacuȝ in succo rute dissoluatur: ⁊ species ex eo cōspergantur ⁊ fiant ex eis sief. ē eniȝ mirabile.

¶ Sief de calcantho qd̄ cōfert vngule. ℞. eris vsti calcanti: amborum. an̄. ʒ. v. çiniar. ʒ. ij. salis armoniaci: baurach: arsenici sulimati: omnium an̄. ʒ. i. terātur: ⁊ per hebdomadam vnam dimittantur. deinde fiant ex eis sief: ⁊ fricetur vngula cum eis.

¶ De macula rubea: ex ꝑcussiōe vl̄ alia re. CA. XXII.

Um in oculo ex percussione aut ex re alia punctum rubeum fieri contingit sanguis qui ibi est: dissoluendus ē: postq̄z estuatio quieuerit. sumātur igitur arsenici rubei olibani: mirre: armōiaci: omnium partes equales ⁊ fiant ex eis sief. Qui in succo coriādri fricentur: ⁊ in oculum distillētur tamdiu q̄zdiu tamen dolor perseuerat: albugo oui sumenda est ⁊ oleo roseo miscenda: ⁊ cotum ex eis inuolutum: oculo est superponendum.

¶ De lachrimis. CAP. XXIII.

Um lachrimales oculoruȝ anguli semꝑ humidi videntur: patiens quotidie ieiunus balneum ingrediatur: ⁊ in oculum alcohol istud mittat.

¶ Istud autem alcohol. ℞. thutie. ʒ. x. coralli rubei: mirabolani citrini fricati: aloes omnium an̄. ʒ. ij. piperis. ʒ. s. fiat ex his puluis qui assidue mittatur.

¶ De debilitate visus. CAP. XXIIII.

I cum debilitate visus humiditatis signa apparuerint manifesta: que ī tempore famis ⁊ exercitij parūper dissolui videantur. Pillule cochie multotiens erunt assidue tribuēde. Nutrimentum quoqȝ patientis desiccatiuum esse debet: ⁊ eger sepe vomere cogendus ē. pulueres etiā desiccatiui oculis sunt immitendi. Et si cuȝ predicta egritudīe affuerit siccitas: ⁊ corporis obfuscatio nutrimentum erit augmentanduȝ: ⁊ vinum in potu tribuendum: ac super caput ipsius aqua tepida fundenda: ⁊ incuruatio super eam facienda. Balneuȝ preterea ingrediatur: in quo tamen non multum sudet. ¶ Naribus quoqȝ oleum de amigdalis dulcibus atqȝ auribus: est immittēdum. ¶ Oculis vero lac mulieris adolescētis quaqȝ die est inijciendụȝ. Qd̄ etiam frequenter fieri conuenit. Hec quoqȝ debilitatis visus species fortior fit in tempore famis: ⁊ dum venter vacuus fuerit.

¶ Confectio alcohol qd̄ valde acuit visum qui causa hūoris debilitatur. ℞. thutie ablute ⁊ siccate. ʒ. xx. deinde extrahatur succus sansuci viridis ⁊ per noctem vnaȝ residere dimittatur: ⁊ coletur ex quo thutia conspersa dimittatur quousqȝ siccetur: postea terantur. Deinde sumant̄. ʒʒ. pipis nigri: macropipis: celidonie: oīuȝ an̄. ʒ. ij. salis armoniaci. ʒ. i. cum thutie. ʒ. xx. post hec omnia terantur ⁊ ex succo teneri feniculi conspergātur: ⁊ siccata iteruȝ terantur: ⁊ reponantur. Et cuȝ necesse fuerit oculis īmittatur. Ad hoc preterea valde confert sief de fellibus.

¶ De tumore palpebrarum. CAP. XXV.

Epithimetur ex epithimate qd in capitulo de obtalmia nominauimus.

¶ De cōuersis pilis q nascunt i palpebris magis interi⁹ q̃ debēt ⁊ pungūt oculuꝫ. XXVI.

Si pilus fuerit vnus aut duo: alijs palpebrarum pilis cū mastice: aut oleo sceni sunt annectendi: aut radicitus euellantur ⁊ loca a quibus euulsi sunt cum ferro acuto vt acus aduratur. Si autem multi fuerint necesse est vt caro palpebre incidatur: loqui tamē de hoc nostri libri mensuram pretergreditur.

¶ De aqua descēdēte in oculum. CAP. XXVII.

Quandoqꝫ alicui videtur qd ante se habeat cimices: aut alia parua corpora subtilia ⁊ radiosa. Et aliquando causa stomachi: aliquādo ex proprio nocumēto ipsius oculi contingit. Ideoqꝫ differentiam inter hec duo consideranda est: neqꝫ pro paruo est habendum cum hoc accidēs euenerit. Ex eo nāqꝫ qd causa stomachi accidit: nō ē multū timēdū q oculo nocumētuꝫ inferat. Ex eo v̄o qd ex ꝓpo vicio oculi cōtingit valde timendū ē. hec aūt passio dū recens est vt i ꝑncipio: cū medicis curabilis est. Sꝫ cū iam ad perfectionē deuenerit sanari nō pōt nisi cum incisione: ⁊ fortasse etiam incisio prodesse nō poterit. Quapropter differentia inter hec duo predicta diligēter est inuestigandum que est prout dicemus. ¶ Quādo imaginationes que videntur vtriqꝫ apparent oculo extimandum est contingere hoc ex vitio stomachi: ⁊ econuerso. ¶ Et cum imaginationes in hora fastidij ⁊ in hora male digestionis plures solito videntur: in hora autē famis ⁊ laboris pauciores apparent: extimandum est etiam hoc ex stomacho esse. ¶ Et si ex quo iste imaginationes acciderunt duo preterierunt menses aut plures: ⁊ in pupilla nō fuerit visa conturbatio: extimandum est etiam hoc eē ex stomacho. ¶ Quando autem iste extimatiōes tibi aggregate fuerint: pillulas chochias in potu tribue: ⁊ si passio omnino remouetur: iam extimationes predicte certificate fuerunt. ¶ Si autem vni tantum oculo apparuerint: ⁊ vno modo in omnibus horis permanserint: extimādum est vicium aque adesse: precipue cum in pupilla non fuerit obfuscatio. ¶ Obfuscatio nanqꝫ si fuerit in pupilla dubitatio iam tunc erit sublata. ¶ Cum autē passio hec in oculo propria fuerit prohibendum est infirmo ne cum ventosis minuat sanguinem: neqꝫ ex brachio: neqꝫ comedat pisces: nec omnia que humectare possunt. Uenter vero freq̄nter soluendus est ex pill'is cochijs: ⁊ eger ex calefactiuis ⁊ desiccatiuis nutriendus est. Ydromel preterea in potu ei tribuendū: ⁊ in oculis sief de fellibus mittēdū.

¶ Sief de fellibus qd proficit aque a ꝑncipio ⁊ dilatatiōi pupille. Et eis qui post occasum solis nō vident ⁊ tenebrositati visus que est ex humore. ℞. fellis gruis fellis sabot fellis yrcini: fellis accipitris: fellis aquile: fellis perdicis: omnium siccorum vnum aut plura. Sumatur quoqꝫ pro oib⁹. ʒ. x. istoꝝ siccoꝝ: euforbij: collogntide serapini: oium an̄. ʒ. i: trita aggregēt ex succo feni. teneri: ⁊ mittāt i oclo.

¶ De nictolopis. i. q post solis occasuꝫ n̄ vidēt. XXVIII.

Ab hoc vtile existit epar caprinum findere ⁊ ponere super vnam sectionem piper longum: ⁊ cooperire ipsam ex alia sectione pipere longo in medio existente. Deinde ponere ipsum in furno: ⁊ dimittere ibi donec assetur ⁊ nō desiccet. q perfecto piper longū qd in medio erat sumatur: ⁊ bene teratur cum pauco musco: deinde ex liquore qui ex epate assato expressus fuerit conspergatur ⁊ siccetur: ⁊ in oculum mittatur. Aut fel caprinum cuꝫ melle mixtum in curcuma super ignem misceatur: deinde radius eo illinitus inmittatur oculo. Et autem ad hoc magis valet: est vt sief de fellibus in oculo mittatur. Si autem hoc nō suffecerit: venter soluatur: ⁊ sanguis ex duabus cephalicis ⁊ ex fronte minuatur: ⁊ regimen subtilietur.

¶ De dilatatione pupille. CAP. XXIX.

Cum pupilla hoc est foramen qd ē in nigredine oculi adeo dilatari videtur: vt vndiqꝫ pertingat ad albedinē fueritqꝫ post vehementem cephalice dolorem parua habenda est fiducia in eius cura. Sed si dilatatio parua fuerit: tunc assidua solutionē ventris ex cochijs multotiens: ⁊ sief de fellibus in oculo mittenduꝫ. Et si pupillam post percussionem dilatari contingat: non est inde timendum: q remouebitur. Fiat itaqꝫ emplastꝝ ex farina fabaruꝫ ⁊ camomilla ⁊ euisco cum vino ⁊ aqua.

¶ De fistulis q̄ i anglis lachrimalib⁹ fiūt. CAP. XXX.

Cum angulus lachrimalis resudat: ⁊ cum premitur sanies ⁊ virus ab eo egreditur fistulam pati intelligitur: que cum cauterio curatur. De hoc tamē loqui plus est: q̃ huic nostro attinet libro. Nos tamen iam ei adiungimus medicamen qd si adhibitum fuerit ipsaꝫ per multos mēses adeo tardare facit: vt eger sanus videatur. ¶ Medicamen antē illud. ℞. aloes thuris sarcocolle: sanguinis dracōis: balaustie: antimonij aluminis: omnium partes equales çiniar quantum est quinta pars vnius fiant ex eis sief. Cumqꝫ necesse fuerit: fistula in tantum prematur: vt quicquid saniei in ea continetur: egrediatur. Deinde infirmus super latus in quo nō ē fistula iaceat: de predicto sief aliquid dissoluatur in aqua de quo in angulo lacrimali tres gutte aut quattuor inquinatiçentur: magno existente interstitio inter proiectionem vnius gutte ⁊ alterius. Quo facto eger per tres sic iaceat horas. ¶ In mane quoqꝫ sequenti die: similiter fistula bene prematur: ⁊ fiat eadem cura. Et per hebdomadā vnam fieri conuenit: ⁊ etiam tamdiu donec nihil a fistula egrediatur comprimitur. Ex hac nāqꝫ cura: locus multis mensibus siccus permanebit. ¶ De curis oculoruꝫ quātum huic loco necessarium esse putauimus: iaꝫ satis dictū est credimus. Alia vero quia sunt de curis que per ferruꝫ exercentur dimittamus: quia multis indigent medicaminibus. Sunt tamen quedaꝫ ex eis qui in locis in quibus de decoratiōe tractauim⁹ ⁊ sanitatis custodia ꝯtinet.

¶ De dolore qui fit in aure. CAP. XXXI.

Si cum dolore qui fit in aure fuerit i facie iflammatio ⁊ pulsatio: sanguis ex cephalica erit minuendus: ⁊ oleum roseuꝫ aut oleum de floribus salicis tepidum cum pauco aceto inmittendum: lac quoqꝫ ita calidum vt ex mamilla egreditur multotiens distillandum erit. Uēter preterea ex mirabolanis citrinis. ⁊ scamen: ⁊ aloe vehementer soluatur. Et hoc modo fiet. mirabolanorum citrinorum. ʒ. xx. sumantur ⁊ pulueriçati in duabus lib. aq̄ coquantur donec ad duas vnius lib. tertias redeant ⁊ colentur. Post hec sumatur aloes. ʒ. i. scamen sexta pars. ʒ. i. aggregentur cuꝫ rob de citonijs: ⁊ fiant ex eis pillule: que per duas horas ante decoctionem sumantur: deinde bibatur decoctio. ¶ Et si dolor nō quieuerit: paꝝ opij in oleo roseo resoluti in aureꝫ mittatur: ⁊ si pulsatio redierit ⁊ tribus diebus perseuerauerit: oleum sisaminum in quo anatis aut galline adeps fuerit resolutus in aureꝫ sepe mittatur. Ibi nāqꝫ est pustula que maturatione indiget. ¶ Cū

autē dolor quieuerit putredo iā tūc collecta erit. Ideoq3 pus subito ex insperato de aure egreditur. ¶ Cum autez dolor in aure fit post fastidiosam satietatē. Aut post ventos frigidos oleū in quo ruta aut cepe cocte fuerint in aure distilletur. Aut oleum de lilio sumatur: ⁊ cuiq3. ℥. ex eo misceatur euforbij recentis. ℈. i. ⁊ castorei. ℈. i. ¶ Sed si hō nō suffecerit: vēter ex pill'. cochys soluatur: patiens quoq3 balneū ingrediatur in quo etiā sudet. Uinū quoq3 vetus ⁊ forte ei tribuatur. ¶ Si autē cū dolore auris fuerit sonitus ⁊ tinnitus atq3 vētositas: panicū siue miliū in sartagine torrefactū calidū: multotiēs superponatur. Et auris quoq3 super vaporem aque in qua sint cocta mētastrꝝ ⁊ sticados arabicus ⁊ sansucus teneatur: de castoreo preterea ⁊ euforbio in oleo sambacino dissolutis: quorꝫ vnumquodq3 quattuor grana ordei ponderet: in aurez mittat̄.

¶ De vlcere qđ fit in aure. CAP. XXXII.

Cum pus ab aure egreditur: ydromel tepidum multotiens in vna die in aure est distillādū. Deinde hoc medicamen optime faciens ad hoc est immittendū: qđ. ℞. sarcocollā: aloē: ⁊ sanguinē draconis thus: squamaz ferri çiniar. Ex eo in aceto dissoluatur: ⁊ in aurē mittatur: ⁊ liciniū melle illinitū in predictis intingatur: ⁊ sic immittatur: patiens itaq3 ex hoc medicamine ⁊ ydromelle medicetur: donec sanus sit.

¶ De sonitu ⁊ tinnitu. CAP. XXXIII.

Fortasse quandoq3 contingunt ex subtilitate sensus auditus ⁊ eius claritate. Cuius signū est: qđ in tempore famis augetur: ⁊ ī hora ebrietatis ⁊ satietatis minuitur. ¶ Et propria nō indiget cura nisi superfluitatem obtineant. Tunc eniz de opio dissoluto ī oleo: immittendum est in aure: quantū duo ordei grana ponderant. ¶ Si autē hec cū grauedīe capitis ⁊ auditus debilitate affuerint oleū de semine raffani: ⁊ oleū de amigdalis amaris: ⁊ oleū roseū in quo castoreū fuit resolutū: sunt īmitenda. Auris quoq3 super vaporem aque in qua sansucus sticados arabicū: absinthiū mentastrū: origanuz cocta sunt ponenda sunt. Et venter multotiens ex pillulis cochys ē soluendus: ⁊ cibaria minuenda: ⁊ vinū dimittendum.

¶ De grauedine auditus. CAP. XXXIIII.

Cum in auditu contingit grauitas cōsiderandū est an sit ibi sordicies q̄ vocatur cera que fit in aure que si inueterauerit: mundetur: aut cū medicinis secunduz qđ diximus: aut cū cura manus. ¶ Si autē sordes nō affuerint: ⁊ euenerit hoc post satietatē fastidiosam que eā precessit: aut egritudinē acutā: auris ponēda est super vaporē aque in qua ea que prediximus cocta fuerunt traiectorio interposito vsq3 q̄ vapor ascendit. Qđ hoc mō fieri conuenit. Res iste in cucuma habente os acutū coquantur. Deinde traiectoriū ori cucume superponatur ⁊ ne vapor egredi possit: pannus obuoluatur: ⁊ auris super os traiectorij ponatur. ¶ Istud preterea fiet in aurē mittatur. Qđ. ℞. colloquitide. ℈. i. baurach. tertiā. ℈. i. castorei aristologie rotūde succi absinthij: omniū añ. ℈. ß. costi quartaz. ℈. i. euforbij sextā. ℈. i. fellis vaccini quantū sufficit ad predicta conficienda. Fiant ex eis sief. Cūq3 necesse fuerit vnū in oleo de amigdalis amaris resolutuz auri īmittat̄. Hoc enim valde vtile existit dolori flegmatico ⁊ vētositati ac sonitui ⁊ tinnitui: qui ex grosso vento fuerit ⁊ surditati q̄ est ex grossis humoribus. ¶ Si autem debilitas auditus contingit post ieiuniū aut vigilias: fueritq3 facies extenuata: ⁊ oculi concaui eger balneū sepe ingrediatur: ⁊ largiori cibo ac potu vtatur: ⁊ in somno fiat profundior: sup caput quoq3 aquā tepidā cū oleo fundat donec sanet̄. Et si post frenesim contingat: ex medicinis primis curetur.

¶ De vermibus auris ⁊ paruis animalibus ipsam ingredientibus. CA. XXXV.

Cum in aure fuerit titillatio ⁊ pruritus ⁊ dolor. Deinde ceciderit vermes ab aure: īmittatur auri succus mētastri. ¶ Aut de folijs persicorū. ¶ Aut oleū de nucleis iporum. ¶ Aut aloes in aqua dissoluatur: ⁊ immitatur. ¶ Hec enim vermes auris ⁊ parua animalia ingredientia ipsam: quando erunt in aure ⁊ in vlceribus nascūtur interficiunt.

¶ De eo qđ in aure figitur ab exterioribus ingressum. CAP. XXXVI.

Cum aliquid figitur in aure: oleū tepidū est immittenduz: ⁊ patiens balneū ingrediens ibi morā faciat: donec corpus eius mollificetur. Deinde naribus insuffletur condisi: ⁊ teneatur anhelitus donec sternutatio sequatur. Forsitā enim sic egredietur. ¶ Si autē fuerit difficile: ⁊ nō exierit: erit necesse vt cū ferro auri immisso extrahatur. ¶ Qđ etiā in naribus est faciēdū si quid eas ingressum fuerit: qđ extrahi nō possit. ¶ Et si aqua intrauerit capite ad partē auris illius inclinato saliat eger: ⁊ si nō exierit prouocetur sternutatio vt diximus: Deinde tepidū multotiēs immittatur. Neq3 hoc pro paruo est habendum: ⁊ precipue si res malā habens qualitatē ingressa fuerit. Ex ea nāq3 grauis: sequetur dolor.

¶ De sanguīe ex narib⁹ fluente. CAP. XXXVII.

Ex his que sanguinis ex naribus fluxū retinēt: est succus albedarugi cū camphora fuerit in eo dissoluta naribus immissus. ¶ Confert eniz ei qui hanc passionē incurrere solitus est ante eā iniectus. ¶ Aut in hora egestionis. ¶ Aut sumatur gipsum: cinis carte de panno: galle: sanguinis draconis cabo: çegi: ⁊ pulueriçata naribus insuffletur. ¶ Aut liciniū in eis intinctū mittatur in nares. ¶ Aut alumen iameni pulueriçatū: vt alcohol cuz amilo eiusdē quantitatis naribus insuffletur. ¶ Et si adhuc vehementer manauerit: superiores adiutoriorꝫ partes apud ascellas cū instita: ⁊ coxe apud inguina ligentur: ⁊ testiculi similiter sunt ligandi. ¶ Si vero passio inualuerit: flobotometur cephalica eiusdez partis de qua fluit sanguis. ¶ Si autē nec hoc modo strictus fuerit: magne ventose cū igne supponāt̄ ventri ab ea parte de qua fluit sanguis. ¶ Medicamen qđ vehementer valet ad sanguinē cōstringendū. Sumatur calx alba ⁊ leuis qua vtuntur aurifices ⁊ sepe naribus insuffletur sine interpolatione: ⁊ liciniū albumine oui illinitū ea inuoluatur ⁊ naribus immittatur.

¶ De vlceribus narium. CAP. XXXVIII.

Cum in naribus fuerit escare: cera ⁊ oleum ac adeps gallinaceus eis immittantur: ⁊ aquā calidā naribus in mane multotiēs per aliquot dies odoret. Cumq3 pustule egredi ceperit: liciniū aceto forti infusuz in quo sal positū sit narib⁹ immittatur: ac super eas similiter ponatur. Siccabunt̄ enim ex hoc ⁊ nō prolongabit̄ eorꝫ mora. Et si vlcera ibi affuerint: ex vnguēto de cerusa curent̄.

¶ De emoroydib⁹ q̄ nascūt̄ ī narib⁹. CA. XXXIX.

Cum intus in naribus caro superflua mollis: ⁊ quasi dissoluta rubea aut alba exorta fuerit: ⁊ nares īgrossari ceperint. ac ex carne p̄dicta repleri: cephalica prius erit flobotomanda: deinde liciniū ex vnguēto viridi qđ in capitulo de corrodentibus carnem nominauimus: liniendum ⁊ naribus erit immittendum. ¶ Si vero istud non suffecerit: medicamen acutum qđ ibi descripsimus apponatur: donec ex toto mūdificet̄. ¶ Hec

preterea passio quãdoq̧ cum ferro curatur radicitus omnino incidenda. ¶ Medici tamẽ quandoq̧ in hoc errãt: nam ex eorum cura eger maximum incurrit nocumentũ In hoc namq̧ loco cancer plerumq̧ exoritur. Uerũ cancer quando in hoc nascitur loco: neq̧ acutas tolerat medicinas neq̧ incisionem que fit cũ ferro. Immo indiget vt suauiter tractetur ⁊ medicaminibus lenientibus: ⁊ flobotomia ⁊ ventris solutione curetur. ¶ Cognoscit̃ ãt an illud accidens sit cancer quia est durus pertingens quandoq̧ vsq̧ ad palatum. Sed cum nares sicce sint ⁊ dure: nec sit in eis humiditas aliqua: summopere cauendum ẽ ne hec egritudo: aut ei similis ferro aut acuto medicamine tangatur. Sin autem qḋ in naribus exoritur caro mollis est fluxerintq̧ ex eis humores: ⁊ cum nares stringuntur inueniuntur molles: ⁊ cum tanguntur tactus nõ sentitur solidus: non est timendũ quin ex medicaminib⁹ acutis ⁊ ferro mederi possint.

¶ De amissione odoratus. CAP. XL.

Cum sensus quo odoranda precipiuntur amissus fuerit neq̧ in naribus caro superflua creuerit: ⁊ aer ita leuiter vt prius attrahitur: ⁊ oculi ac sensus naturaliter existunt naribus erit insufflandus puluis adeo subtilis vt alcohol: qui fiat ex condisi ⁊ arthanita: ⁊ sale armoniaco. ¶ Egro quoq̧ precipiatur vt nares vapori ex aceto calido procedenti multotiens apponat. ¶ Si autem hoc nõ suffecerit: qḋ noĩabimus naribus insuffletur. Cuius descriptio hec est. ℞. nigelle fellis gruis: colloquintide ellebori albi omnium ana partes equales. Pulueriçentur ⁊ ponantur in vrine cameli arabici quantitate tanta que ea cooperire possit: ⁊ ponantur ad solem donec siccentur. Deinde fiant ex eis sief. Cumq̧ necesse fuerit: vnum ex eis lentis habens magnitudinem in oleo sansucino intinctum naribus immittatur. Optimũ enĩ ad hoc existit. ¶ Si autem ex hoc qḋ naribus immittit̃ fortis sequatur dolor: oleum de semine cucurbite eis immittatur: ⁊ aqua calida super caput fundatur: ⁊ sorbeat calida ea que humectant: vt prisana: ⁊ qḋ fit de aqua furfuris: ⁊ de farina ⁊ similia. Et hoc quidem est medicamẽ ad amissionem odoratus probatissimum: qḋ sic conficitur. nigella pulueriçetur: donec fiat vt puluis: ⁊ misceatur cũ oleo veteri. Deinde eger implens os suum aqua reclinet caput retro quanto plus poterit: ⁊ tunc ex predicto medicamine aliquante gutte naribus distillẽtur. ¶ Egro quoq̧ precipiatur vt quantum ei possibile est aerem extrinsecum interius attrahere nitatur. Et in tribus diebus tribus vicibus fieri conuenit. Si autẽ mordicatio superuenerit: fiat hoc qḋ nominauimus.

¶ De dolore dentium. CAP. XLI.

Si gingiua cum dolore dentium fuerit sanguinolenta: ⁊ apostemosa: ⁊ rubea fueritq̧ apostematio cum pulsatione extrahatur sãguis cũ ventosis flobotomia ex cephalica prius facta. ¶ Deĩde hora aliqua diu acetum ⁊ oleum roseũ teneat: qḋ postq̧ eiecerit: idẽ iterum faciat. ¶ Post hoc oleum roseum in ore teneat: ⁊ si ex hoc non euaserit. fueritq̧ pulsatio vehemens ⁊ cũ inflammatione: camphora ⁊ piretrum terantur: ⁊ in radicibus dentium ponantur. Cumq̧ dissoluta fuerint iterũ mittantur. Cotum quoq̧ oleo roseo illinitum desuper ponatur. ¶ Et si dolor aliquando augmentatur ⁊ vehementior fiat: opy sexta pars. ʒ. i. in oleo roseo dissoluatur. Ex q̃ cotum illinitũ radici dolentis dentis adhibeatur. ¶ Si autem nec dum sedetur: locus scalpellandus est: ⁊ sanguisuge superponende sunt. ¶ Gingiua vero si nõ fuerit sanguinolenta neq̧ apostemosa neq̧ dolor est cum pulsatione: neq̧ in facie fuerit inflãmatio aut dolor acciderit post fastidium ⁊ satietatem ⁊ post cenam comeditque ex cibo frigido multũ: venter egri ex pillulis cochys soluendus erit: ⁊ dolentium dentiũ radices ex hoc medicamine fricande: qḋ sic fit: Sumatur piretrum sinap. sceitaragi indi baurac piper. çinçiber: ⁊ ex eis pulueriçatis dentium fricentur radices. Cotum quoq̧ eis illinitum super dentiũ radices ponatur. Postq̧ eger os ex aceto in quo piretrũ ⁊ mentastrum atq̧ origanum cocta fuerit colluerit. ¶ A foris preterea panicum siue milium in sartagine torrefactum: super maxillam est ponendũ. ¶ Aut ex piperis puluere melli commixto dens ⁊ eius radix fricẽtur. ¶ Et si hoc non suffecerit: in dentiũ radicibus hec tyriaca ponatur. que. ℞. castorei: asse piperis: çinçiberis storacis: opy: oium: partes equales. Cõficiatur ⁊ admistretur. ¶ Eger preterea per aliquantulum temporis a comestione abstineat mane atq̧ famelicus ingrediatur balneum: ⁊ vtatur motu. ¶ Si autem nec sic quiescat: ferrum ignitum radici dentis multotiens apponatur: aut eradicetur. Si vero dens corrosus fuerit: repleatur ex medicaminibus q̃ nominabimus: ⁊ que sunt corrosiua: aut extrahatur.

¶ De extrahẽtib⁹ dẽtes ⁊ ɔfringentib⁹. CAP. XLII.

Medicamen qḋ in dente corroso ponit̃: ipsius sedat dolorem: ac ipsum confringit. Sumãtur kebikegi: ⁊ piper: ⁊ trita ex alcatrano: ɔspergãtur ⁊ ipleat̃ ex eo. ¶ Medicamen qḋ dentes debiles ac dolẽtes qui sunt extrahendi eradicat. ¶ Cortices radicum mori: ⁊ radicum capparis: ⁊ piretrum: ⁊ lac titimali: atq̧ lac anabulle: ⁊ arsenicum rubeum: ⁊ radix colloquintide sumantur: ⁊ trita ex tanto aceto qḋ eis sufficiat conspergant̃. Acetum quoq̧ per hebdomadaũ vnam semel in die vt prius addatur. Post hoc dentes in circuitu scalpellent̃ ⁊ ex predictis decies in die epithimentur: donec ad mouendum sint faciles: ⁊ sic extrahantur. ¶ Aut fiat epithima ex fece aceti acutissimi per multos dies: ⁊ postea extrahantur. ¶ Aut rane fluuiales in oleo coquantur donec dissoluantur. Cumq̧ necesse fuerit: dentium radices scalpellentur: ⁊ ex oleo multotiens inungãtur: donec facile moueri possint: postea cũ instrumento extrahendi dentes euellãtur.

¶ De dẽtiũ cõgelatiõe ⁊ stupore. CAP. XLIII.

Portulaca ⁊ amigdale amare masticẽtur. Aut his similia. Aut fiat fricatio cũ sale ⁊ masticetur cera.

¶ De dentibus qui dolent cum aere frigida tanguntur. CAP. XLIIII.

Oleum calefactum in panno desuper est ponendum. ¶ Aut vitellus oui assatus calidus multotiens masticetur. ¶ Aut calidum panẽ multotiẽs mordeat. ¶ Aut fiat fricatio ex balsamo. ¶ Aut ex oleo de lilio siluestri.

¶ De cola. CAP. XLV.

Si pustule fuerint rubee: sumant̃. Antere amili: spody lentium excorticatarum seminis portulace: coriandri sicci seminis seu de mecha: omniũ anã. partes equales camphore parũ. Ex his pulueriçatis fiat fricatio ⁊ cum aceto mixta: ⁊ oleo roseo ⁊ aqua rosata in ore teneantur: ⁊ sanguis minutio cũ vẽtosis fiat. ¶ Albe vero si fuerint pustule: cum sale ⁊ melle fricentur: ⁊ sirupus acetosus in ore teneat̃. Aut almuri.

¶ De gingiuis sanguinolentis. CAP. XLVI.

Cum ex gingiuis sanguis subtilis assidue manauerit: vtriusq; arsenici.s.rubei & citrini: calcis: gallarum. Aluminis omnium partes sumant̄ eq̄les: ex quibus puluerizatis & cum aceto mixtis parui formentur trocisci. Cumq; necesse fuerit ex eis puluerizatis sumatur quantum est sexta pars.ȝ.i. & fricentur gingiue ex eo optime: & permaneat sic parum. Deinde teneat oleum roseum in ore. Est enim hoc mirabile ad hanc egritudinem curandam & putredinem: & herpetem estiomenum qui est in ore.

¶ De casu vuule. CAP. XLVII.

Cum eger senserit aliqd radici lingue sue insistere. aut gutturi: et cum iubet̄ aperire os & extrahere linguam vr vuula eius iam esse fluxa & elongata: ramech & sal armoniacus sumantur: & bene puluerizata cum instrumento insufflandi super vuulam insufflentur: & ex eis in sūmitate predicti instrumenti aliquid ponatur & radici vuule cum eo dirigatur: & ipsa cum instrumento parum exterius extrahatur. Aut granatum acetosum cum pulpa sua teratur: & fiat ex eo gargarismus. ¶ Qd si diu p manserit taliter & elongata fuerit. Eiusq; pars superior subtiliata & caput eius rotundum fuerit: tunc radicitus erit incidenda. Cauendum tamen est ne antequā ita vt diximꝰ sit disposita incidatur. Ex hoc enim sequitur quādoq; sanguinis fluxus qui constringi non potest.

¶ De sāguisugis q̄ ingrediūt̄ guttur. CAP. XLVIII.

Cum aliquis in gutture suo titillationem senserit: & sanguis subtilis inde manauerit: extimandum est tunc sanguisugaȝ in ore esse: & precipue si aquam loci quo sanguisuge fuerint biberit. ¶ Os igitur egri est aperiendum: & lingua extrahenda & inferius premenda & guttur in sole est inspiciendum: & si sanguisuga ī loco propinquo pendere visa fuerit cum forficibus quibus sagitte educuntur extrahenda erit. Qd hoc modo fiet caput a quo pendet est stringendum: & sic extrahatur.

¶ Qd si non fuerit manifesta eger multotiens gargarizet sinapim cum aceto: quia de loco in quo est mouebitur.

¶ Aut fiat gargarismꝰ ex aceto & assa: aut ex aceto & sale.

¶ Nigella preterea & sinapis trita insufflentur gutturi: fiat etiam gargarismus ex succo cepe. ¶ Si autē post eius casum remanserit egro sanguinis resudatio: fiat gargarismus ex apozimate in quo cortices granati: & balaustie: & sumach cocta fuerint: & gutturi insuffletur puluis de balaustys & thure & sanguine draconis & amido. ¶ Si autē sanguisuga stomacho ānexa fuerit: medicamina quibus vermes expelluntur sumantur in potu. ¶ Ex his etiaȝ q̄ sanguisugam exire faciunt: est vt eger balneum ingrediatur & moretur in eo donec magnam patiatur sitim: & tunc aquam in niue infrigidatam frigidissimam scilȝ in ore aliquādiu teneat. Cumq; ceperit tepefieri: eā expellat: & aliam sumat. Sanguisuga enim quandoq; venit ad os frigiditatem querendo.

¶ De his q̄ guttur igrediūt̄ siue sint spine siue os. XLIX

Cum illud quod guttur ingreditur: & infigitur in eo aut meri: fuerit bolus magnus aut eius simile. De his que non habent frusta scissa contenta in eis aut acuta confert plerumq; percutere egrū in collo. Posterius multotiens: & aquam sepe trayceere. Fortasse enim descendet inferius. Eger quoq; balneum ingrediatur et oleum multotiens trayciat. qd postq̄ factum fuerit: magnos deglutiat bolos. ¶ Qd si non descenderit instrumētum quo huic simile inferius duci consueuit: in os mittatur. Est autem instrumentum illud de plumbo: qd cuȝ sit reti simile: est longum gibbositatem in se habens.

¶ De grauedine lingue. CAP. L.

Cum lingua absq; alys membris grauedinem passa fuerit: & eger neque febrem neq; acutaȝ incurrerit egritudinem: sal amoniacus: & piper: & zinziber: & sinapis alba: ac piretruȝ & stafisagria: & baurach: atque origanum: & sal indum: & nigella: & sansucus siccus: sumantur & in aqua coquantur: & fiat ex eis gargarismus. Caueat tamen patiens ne ex eo aliquid trayciat: aut eger ieiunus multis diebus gargarizet almuri nabati: aut fiat gargarismus ex aceto & piretro. ¶ Postq̄ vero gargarizare cessauerit sumantur salis armoniaci: piretri: piperis: sinapis: omnium partes equales: & ex eis bene puluerizatis: lingua diutius fricetur. ¶ Qd si cum lingue grauedine: auditus ac reliquorum sensuum grauitas fortis affuerit: fiat egri curatio scd̄m doctrinaȝ qua paralisis curatur.

¶ Si autem loquela in acutis febribus aggrauata fuerit: & videris ipsam cum grauitate in loquela extenuataȝ: & abbreuiatam & spasmatam: aqua calida ab alto sup spondiles colli: & auris principia fundatur: & cum oleo fricentur. Eger quoque oleum tepidum in ore tenere debet & si diu est ex quo loquela minui non cessauerit: vel etiā semper considerandum est an ligamentum quo inferius lingua connectitur maius sit q̄ debeat. Qd si ita fuerit ex eo parum est incidendum: & zegi puluerizatum imittendū.

¶ De lingua q̄ adeo tumescit vt os egrediat̄. CAP. LI.

Cum contingit linguam adeo inflari vt pre magnitudine os egrediatur: fricanda est ex cepis: aut ex citri acetositate. ¶ Aut cum ribes: aut ex granato acetoso donec saliua multa ab ea profluat. Hoc nanque modo detumescet: & ad primā redibit mensuram. Si autem non sufficit: fiat fricatio ex sale & aceto.

¶ Et si neduȝ sufficit: fiat minutio ex vtrisq; cephalicis prius: & postea ex venis que sunt sub lingua.

¶ De glādula q̄ sub lingua nodat̄ & vocat̄ ranula. LII.

Cum sub lingua glandula nociua fuerit in principio ex sale armoniaco & gallis fricanda est. Si autem vetusta fiat: ex medicamine gingiue sanguinolente fricanda est: qd est medicamen acutum. Eger autem acetum & salem in ore teneat.

¶ De apostematibus accidentibus in lingua. CAP. LIII.

Ista eisdem sunt curanda: ex quibus cola quas supra nomiauimus: & sinantia sanantur.

¶ De sinantia. CAP. LIIII.

Cum in glutiendo sentitur angustia adest passio que sinantia vocatur. Cuius grauitas vel leuitas s̄m angustie quantitatem deprehendi potest. ¶ Cumque cum trayciendi angustia fuerit in facie & oculis rubedo & repletio: ī principio curationis cephalica flobotomet̄ & gargarismus ex succo granati muzi cū carnositate sua fiat. Aut ex rob mori d̄ seni: & post hoc fiat gargarismus cū aqua rosata ī qua sumach fuerit infusum. Qd postq̄ per tres dies sic factū fuerit: & venter ex succo fructuum sicut prunoꝝ: tamarindi: cassie fistule: & tereniabin solutus fuerit: fiat gargarismus ex apozimate ficuū citrinarum & passularum. Aut ex medula cassie fistule cum idromelle. ¶ Qd si passio inueterauerit: ex gargarismis & insufflatione fortium medicaminū que dictu-

ri sumus curanda erit. ¶ Si autē in facie nō fuerit rubedo fluxeritq; ab ore saliue multitudo: ꝛ eger fuerit humectatus: in principio soluatur venter ex cochys: ꝛ fiat enema ex clisteri acuto qđ in capitulo de apoplexia nominauimus. ¶ Cum tñ passio inceperit: fiat gargarismus ex sirupo acetoso: aut cuꝫ idromelle ꝛ pipere ꝛ oximelle: ꝛ deinde ex almuri nabati. Fiat etiam gargarismus ex idromelle ꝛ sinapi. ¶ De his preterea que male sinanchie cōferunt: est vt ex venis que sunt sub lingua fiat minutio: et vt ventose absq; scarificatione in collo ponantur. ꝛ epithimetur collum ex melle anacardino donec vesice in eo generentur: ꝛ fiat gargarismus cum sinapi: ꝛ gutturi fiat insufflatio: ex hoc medicamine qđ sic fit. Sinapis sal āmoniacus: piretrū: nitrū: assa piper mentastruꝫ sumatur: ꝛ ex eis cum idromelle fiat gargarismus.

¶ De tussi. CAP. LV.

Cum tussis acciderit: fueritq; aspera ꝛ sicca: ꝛ cum rubedine ꝛ calore egro muroba violatū ꝛ ptisana tribuenda erunt: fabas quoq; excorticatas ꝛ spinachia cū oleo de amigdalis dulcibus in comestione accipiat. In ore vero semp tenere đbet pillulas bichichias. Aque autē quā bibit sirupus violatus est admiscendus.

¶ Confectio pillulaꝝ bichichiaruꝫ. ℞. succi liquiritie: çuchari albi: amborū ana. ʒ. x. amidi dragaganti: amigdalaꝝ dulcium excoticatarum omniū ana. ʒ. s. ex eis cum mucilagine seminis citony: consperſis iformenꝫ pillule. ¶ Qđ si cum tussi multuꝫ affuerit sputum: ꝙ cum expuendo expelli non potest: nocumentum infert: sed neq; febris neq; vehemens ventris solutio ipsam comitanꝫ: ex his trocischis dandum erit infirmo. qui. ℞. seminis feniculi: seminis apy: succi liquiritie: capilliueneris: amigdalarum omniuꝫ partes equales. Ex his cum mucillagine seminis lini consperſis informentur trocisci. ex quibus. ʒ. iy. tribuantur.

¶ Decoctionem autem qua in hac egritudine vtendum est in capitulo de catarro iam descripsimus. cui tamen. ʒ. s. capilliueneris sunt addende. ¶ Qđ si tussis antiqua ꝛ nociua fuerit adeo vt egrū in nocte dormire nō ꝓmittat.

¶ Pillule storacine sunt dāde: que. ℞. mirre: storacis: opy: omniuꝫ partes equales. informentur ex eis pillule ad lupinorum similitudinem: ex quibus vna aut due patienti tribuantur. In potu vero sumat sirupum de papauere: et comedat semen albi papaueris cum çucharo. ¶ Qui hāc preterea patitur egritudinem vitet in comestione acetosa: salsa pontica acria atq; amara.

¶ Suffumigium ad antiquam tussim ꝛ sputum fetidum: qđ. ℞. aristologie: mirre: storacis: galbani omnium partes equales: arsenici rubei ad pondus omnium. Omnia pulueriçata ex butyro vaccino conspergātur. Ex quibus magdaleōes ad pile parue similitudinem informentur: ꝛ cū necesse fuerit in ieiunio ex vno eorum per traiectoriū suffumigetur.

¶ De asmate. CAP. LVI.

Cum aliquis assidue patitur tussim: ꝛ aerem attrahit queādmodum fit post cursum. Aut post vehementeꝫ motum: ꝛ cum iacet supinus est ei deterius: sed cum sedet est ei melius: Decoctio ei danda est. q. ℞. ficuū citrinarum. ʒ. x. dactilorū maiorem humiditatem habentiū: seminis apy: seminis feniculi: capilliueneris: liquiritie: isopi: prassy: omniū ana. ʒ. s. coquantur in tribus libris aque dulcis donec redeant ad vnam ꝛ colētur. De hac vero decoctione tribus dieb⁹ egro in potu tribuatur: cum pondere duorum aureorum huius confectionis: que. ℞. succi liquiritie: isopi: capilliueneris: omnium anā. ʒ. x. cordumeni: piperis amigdalarum amararum aristologie rotunde: seminis vrtice, omnium ana. ʒ. s. mellis dispumati quod sufficit.

¶ Hec enim confectio superfluitates que sunt in pectore mirabiliter expellit: ꝛ est optima. Danda est itaq; per hebdomadam vnam continuo. deinde eger postq; comederit sinapim ꝛ mel: vomere cogendus est: ꝛ vēter ex his pillulis soluendus que recipiunt. Agarici grana ordei. xviy. colloquintide interioris: grana ordei. vi. elactery grana iiy. succi liquiritie. ʒ. s. fiant ex eis pillule: ꝛ sufficiūt ad dosim vnam. Post hoc quoq; iterum redeat ad bibendam confectionem ꝛ decoctionem sumendam: ꝛ postremo ad vomitum ꝛ ventris solutionem: vt prius. Hoc faciendū est donec eger sanitati restituatur. Interim tamen a cibis grossis ꝛ stipticis ꝛ acctosis abstineat.

¶ De pleuresi. CAP. LVII.

Cum aliquis sub costis suis dolorem sentit pungitiuum: ꝛ ꝓprie quando siccaꝫ patitur tussiꝫ: ꝛ febrit: expetit vt si dolor super partem costarū ꝛ furculam tendit fiat minutio ex basilica eius partis in q̄ est dolor: nisi totum corpus multo sanguine repletuꝫ fuerit. Tunc eniꝫ ex latere contrario sanguinis detractio facienda est. ¶ Egritudo quoq; si iam per aliquot dies a sui principio infestauerit egruꝫ: flobotomia similiter a parte dolente facienda est. Qđ si dolor inferius ad partem costarum posteriorū tendit venter ex decoctione quā in capitulo de reumatismo descripsimus est soluendū. Melius tamen est vt flobotomia fiat: deinde aqua ordei cum çucharo assidue tribuatur. ¶ Et si videris tussiꝫ eius vehementis siccitatis: da ei in diluculo omni die iulep. deinde da ei ī potu aquā ordei. ¶ Et si eger fuerit debilis nutriatur cum pane ꝛ ex çucharo. ¶ Si autem fortis fuerit: aq̄ ordei vsq; ad diem quartum sufficeret. ¶ Cumq; screare ceperit: decoctionē quam in capitulo de reumatismo nominamus quotidie sumat anteq; aquā ordei bibat: donec sanetur. ¶ Si autē febris ꝛ acuitas perseuerent: ꝛ eger in excreatione difficultatē patiatur: detur decoctio quā ī capitulo de asmate nominauimus. qđ similiter est faciendū cum saniei fit excreatio. ¶ Qđ si in principio passionis qđ excreaꝫ nigerrimū: aut valde citrinū apparet: ꝛ sic ꝓmanserit ꝛ febris non quieuerit neq; calor vsq; ad diem septimū timorosū est. ¶ Et si cū hoc toto aeris attractio nō alleuietur: ꝛ in pectore fuerit oregmon aut in maxillis rubedo ꝛ in oculis stupor morti est propinquus. ¶ Si aūt exterius in latere apparuerit rubedo: aut apostematio: ꝛ cū premitur locus dolet: ponatur desuper vētosa aut emplastrum ex sinapi: ꝛ ficubus: ꝛ dimittatur ibi donec locus vlceretur. ¶ De his vero que ex errore stolidorū ad augumentū nocumenti accidunt hanc egritudinem patientibus: est: ꝙ cum dolor in principio sentitur sub costis extimant grossam fore ventositatē: ideoq; electuarium diamuscū aut ei similia egro tribuunt: eūq; omnino īterficiunt. Hec passio vocatur birsen: cuius causa est apostema qđ oritur interius in costis ypocundriorū.

¶ De peripleumonia. CAP. LVIII.

Cum homini superuenerit febris et ī anhelitu tantū patitur constrictionē vt se prefocari putet: ꝛ ī maxillis ita vehemens fit rubedo vt tincte videantur: ꝛ anterior pectoris pars dolet ꝛ tussis adest: et qđ cum excreatione emittitur existit spumosū ꝛ in pectore sentitur grauitas sine punctiōe ꝛ sine calore: cui omnia hec accidunt acutū in pulmone patitur apostema: ꝛ vocatur hec passio peripleumonia. In principio igitur curationis eius basilica minuenda est: deinde eger ex eis quibus medicatur pleuresis curandus est.

¶ De sanguinis proiectione cum sputo sine vomitu ⁊ sine rascatione per os. CAP. LIX.

Um sanguis cum rascatiõe aut paruo sonitu q̃ fit sine tussi egreditur: nõ est egro inde timenduȝ. Poterit enim sanari gargariçando ea que in capitulo de sinanchia nominauimus: ⁊ regimen subtiliando. ¶ Cum vomitu quoq; si exierit sanguis non magnum affert timorẽ. Curat̃ nanq; hoc flobotomando egꝝ ⁊ si comederit stiptica sicut sumach ⁊ succus vue acerbe. In potu p̃terea sumat ex boliarmẽi gũmi arabici balaustie sanguinis dracõis thuris oĩum partibus eq̃libus dentur ex eo. ʒ. iij. cum rob simplici de citonijs. ¶ Quibusdã autẽ solet accidere sanguinis exitus cum interpolatione: ex quo nullum sentiunt nocumentũ ĩmo remediũ: ideoq; sic est dimittenduȝ. ¶ Qꝫ si cum tussi superueniat sanguinis egressio: est timorosum. Est tñ incipienduȝ in curatione egri cum flobothomia ex basilica. Deinde ex trociscis istis in potu tribuendum: que. ℞. thuris sanguinis draco. amboꝝ ana. ʒ. iij. ⁊ tertiã. charabe. ʒ. v. emathitis terre sigillate: amboꝝ añ. ʒ. x. alumis. ʒ. ij. ⁊ .ss. balaustie. ʒ. iij. opij ʒ. ij. rauet seni. ʒ. ij. ex his oĩbus fiant trocisci. x. de quibus quotidie vnus in potu sumat cuȝ succo oçimi maioris aut portulace. ¶ Et si egritudo vehemens fuerit: alius circa noctẽ dandus est. ¶ Adiutoriorũ quoq; ac coxaꝝ partes superiores sunt ligande ⁊ extremitates fricande. ¶ Pectus ẽt precipue si in eo fuerit locus dolens ex trociscis p̃dictis cum aceto ⁊ aqua epithimetur.

¶ Eius preterea cibaria succuȝ vue acerbe ⁊ sumach ⁊ eis similia admixta habeant: ⁊ patiens supinus iacẽs: de terra sigillata aliquid post aliquid paulatim comedat.

¶ De ptisi. CAP. LX.

Um aliquis carniũ diminutionẽ pati videtur post tussim ex cronica passiõe ⁊ sputo sanguinis aut saniei p̃cedente lac asininũ in potu tribuatur. Qꝫ si inueniri nõ poterit: caprinũ cum pauco çucharo dãdum est. Cum quo etiam paneȝ sepe comedat: ipsũq; quãto plus potest: loco aque in potu sumat. Uinum tamẽ subtile ⁊ temperatum aliq̃n est tribuendum. ¶ Nutrimentum autẽ egri sit ex carnibus auium ⁊ edina. ¶ Eger preterea ante comestionẽ ⁊ post balneum ingrediatur q̃ nõ sit calidum sed tepidum: ⁊ in semicupio moram faciat.

¶ Sũmopere vero cauendum est ne venter soluat̃. Cui tamen si solutus fuerit: ex huius pulueris bibitiõe succurrenduȝ est: que. ℞. gũmi arabici: spodij: boliarmeni: seminis mirtini: omniũ añ. ʒ. i. fiat ex eis puluis: de quo ĩ die. ʒ. iij. cum sirupo de papauere albo aut rob mirtino dentur: huius quoq; pulueris bibitio: omnib⁹ ventris constrictione indigentibus qui tussim patiuntur remediũ affert. Cui plerũq; addũtur xilocaracte de siria: ⁊ bdelliũ de mecha. ¶ Qꝫ si lac egro febrem generauerit: auferendũ est ei lac ⁊ ptisana quousq; febris recedit danda. Deinde lac ei denuo tribuendum. Et si febris iterum redierit: remoto lacte: ptisana est danda. Post cuius recessionem: vt prius ad lac est redeundum. Hoc autẽ semper est faciendũ cuȝ necessitas vrget ⁊ venter sũmopere custodiẽdus ne soluat̃.

¶ De tremore cordis. CAP. LXI.

I cum cordis tremore fuerit pulsus velocitas ⁊ febris: eger ex basilica ẽ minuendus: ⁊ trocisci camphorati cũ succo malorum acetosorum in potu sunt tribuendi: que ℞. spodij: seminis cucumeris: citroli endiuie: lactuce: portulace: rosarum: sandali albi: oĩum partes equales: ⁊ pro vnoquoq; pondere aurei vnius ex eis sumatur camphore trium granorum ordei pondus: ex quibus cuȝ succo macianorum confectis fiant trocisci: de quibus ĩ potu quotidie vnius aurei pondus: quaq; die tribuatur. q̃ per duas hebdomadas fieri conuenit. ¶ Si autẽ hec nõ suffecerint lac de quo butyrum sit extractuȝ: ad bibendũ detur. Ipse vero nutriatur ex pullis cuȝ aceto ⁊ succo vue acerbe: ⁊ ex acetoso. Sirupũ preterea acetosum de çucharo factum bibat.

¶ Si aũt cũ cordis tremore non fuerit febris trocisci muscati in potu sumantur: qui. ℞. masticis: spice: xiloaloes: cinamomi: gariofiloꝝ: gallie muscate: nucis muscate: cubebe: cardamomi maioris ⁊ ibelobe: corticis citri: omnium añ. pondus vni⁹ aurei: musci sexta. ʒ. i. ex his omnibus cũ vino redolente conspersis: fiant trocisci. Hi autem trocisci conferunt sincopi: ⁊ tremori cordis.

¶ Electuariũ diamuscum preciosum q̃ ad sincopim ⁊ tristitiam: ⁊ cordis tremoreȝ: ⁊ tediuȝ faciens. ℞. masticis cinamomi: seminis oçimi maioris: seminis oçimi gariofilati: seminis melisse: seminis sisimbri: seminis sãsuci: macropiperis: omnium partes equales: ex quibus omnibus pulueriçatis. ʒ. x. sumantur: margaritarum minutarum corali rubei: charabe: sete crude: been albi ⁊ rubei: folij: omniũ ana. ʒ. x. musci tubapirici corconij puri. ʒ. ss. conficiantur cũ melle de muraba chebulorũ. Hoc enim electuariũ ad frigiditatẽ stomachi: ⁊ digestiue egritudinẽ: optimũ existit.

¶ De passione colerica. CAP. LXII.

Um paruus dolor punctio ⁊ tristitia alicui supuenerit affuerintq; cum ea vel post ipsam vomitus ⁊ vẽtris solutio: aqua calida multotiens continue in potu tribuatur: ⁊ si adhuc perseuerauerint: vomitus ⁊ ventris fluxus aqua calida iterum detur. sedabitur enim passio. ¶ Cum aũt egritudo quieuerit eger balneũ ingrediat̃: in quo per vnius hore spacium moretur. Egressus autem de balneo: leuialatur nutrimento: deinde dormiat. ¶ Sed licet vomitus ⁊ ventris fluxus vehemẽtes fuerint: ⁊ sinthomata terrefacientia superuenerint: nõ tamen est timendum. ĩmo cum medicaminibus que ego nominabo succurrendũ. ¶ In principio itaq; torcisci de olibano cum aqua ⁊ niue: ⁊ rob granatoꝝ dentur semel: qui item ẽt sunt dandi si vomitus nõ cessauerit. Duoq; adiutoria ⁊ coxe ĩ supremis partib⁹ ligent̃: ⁊ aqua in niue ĩfrigidata sup crura ⁊ pedes fundat̃: ⁊ in ipsam etiã mittantur. ¶ Uenter q̊ȝ ex sãdalis: rof: cãphora: gallia: aqua rosata ꝯspersis epithimet̃: ⁊ pãnus aqua rosata in niue infrigidata infusus desup ponat̃: q̃ postq̃ȝ tepefactus fuerit: est remouendus: ⁊ alius vt prius desup mittẽdus. ¶ Ad potãdum aũt paulatim tribuat̃ vinũ vet⁹ temperatũ cum rob granatoꝝ: ⁊ q̃n vomuerit iteꝝ tribuatur. ¶ Panẽ quoq; in succo granatoꝝ infusũ cogendus est sumere cũ vino et comedere. Quẽ si vomuerit: iteꝝ dandus est donec quiescat. ¶ Qꝫ si sincopis supuenerit muscus cũ vino dare cõueniẽs ẽ: vim inferẽdo ⁊ succus carnis edine ⁊ pulline: cuȝ pauco citonioꝝ succo ĩ vino mixtus: ĩ potu est tribuẽdus. ¶ Pulli preterea sunt assandi: ⁊ ante nares ipsi⁹ discerpẽdi: thus ẽt dandũ est vt ipȝ masticet ⁊ paulatim trayciat. ¶ Et postremo bolũ corascenũ cũ camphora conditũ tribuat̃. ¶ Quicquid aũt de huius passionis cura nunc vsq; diximus: donec vomitus sedet̃: ⁊ stõus cibũ recipiat: fieri conuenit. Postq̃ȝ v̊o stõus ipsius recipere cibum poterit. Nutriendus est eger: ⁊ parum vini veteris bene redolentis in potu sumat: ⁊ dormire incipiat.

¶ Trocisci de olibano ad vomitum dicti. ℞. boli corasceni: thuris. amborũ ana. ʒ. x. cucube: cardamomi amborum ana. ʒ. ij. ⁊ .ss. camphore gallie gariofilo. omnium ana

sextam.ʒ.i.fiant trocisci pondere aurei vnius. Hi eniʒ vomitui multum conferunt.

Rob de granatis: succus granatorum acetosorum sumatur: et per noctem vnam aut amplius dimittatur: donec quod grossum est in fundo resideat. Deinde coquatur et dispumetur donec iulep similitudinem habeat: in quo ab igne deposito adhuc tamen calido mente viridis stipites mittantur: et in ipso manere dimittantur quousque infrigidet. Cumque infrigidatum fuerit: extrahantur. Ad cuius similitudinem sirupus de citonijs et sirupus de malis macianis fieri conuenit. Si autem vomitus hora aliqua nimis inualuerit et superfluerit magna ventosa stomacho superponatur.

De his que confortant stomachum: et ciborum perficiunt digestionem. CAP. LXIII.

Cum stomachi debilitas cum pauca siti: et tarda cibi a stomacho descensione: et acido ructu fuerit: fuerintque omnia accidentia hec parua neque fuerit vetusta: stomachus cum trociscis de rosis erit curandus. De quibus eger quotidie in mane pondus aurei vnius et ʒ.ʒ.cum.ʒ.i.decoctionis de seminibus sumat.

Decoctio autem de seminibus hec est. sumatur ciminum nabati: et ameos: et bulliant in miua donec aqua fiat rubea: de qua preterea cum trociscis de rosis: vt predictum est in potu tribuatur.

Trocisci vero de rosis sunt: qui. ℞. pulueris rosarum rubearum.ʒ.ij.x. iloaloes: spice: mastic. xilocassie. squinanti. cinamomi. absinthij. omnium ana.ʒ.i. conspergantur ex vino veteri: et informentur trocisci. Nutriatur vero ex his que cito digeruntur et paucorum sunt humorum: ac paucarum superfluitatum: que etiam ex redolentibus et seminibus sint condita sicut sunt calagie et mutagenat. Ipse quoque ante comestionem multo vtatur exercitio et aquam minus solito bibat. et post comestionem multum dormiat. De vino quoque veteri et puro parum bibat totamque nutricationem minuat. Quod si hec accidentia vetusta fuerint: electuarium diacimini: electuarium diaolibani amborum ana vnius aurei pondus. cum.ʒ. vna veteris vini puri in potu sumatur. Regimen autem eius sit vt prediximus.

Electuarium diaciminum. ℞. cimini carmeni.ʒ.c. çinçiberis.ʒ.xx. piperis.ʒ.x. foliorum rute: baurach: panis amborum ana.ʒ.x. Hec omnia cum melle dispumato conficiantur: et detur de hoc electuario si venter strictus fuerit. Quod si solutus fuerit venter: electuarium diaolibanum est dandum. Cuius descriptio in capitulo de ventris solutione continetur. Si autem non suffecerit squama ferri cum vino tribuatur.

Scoria autem ferri hec est. ℞. seminis apij: seminis feniculi: anisi: cimini: ameos: aniudem: origani: cheisim: carui seminis coriandri: melano piperis: macropiperis: cinamomi thuris: spice: gariofilorum nucis muscate: ciperi: çinçiberis: omnium ana pondus aurei vnius: scorie aureos. x. omnibus sexcuplum vini addatur: et coquatur donec ad medietatem redeat: et coletur. deinde eger de hoc sirupo postquam colabitur pondus.ʒ.xxx. quotidie bibat: et nutricationem alleuiet. quod per tres hebdomadas faciens caueat sibi ab acetosis: et a fructibus recentibus: et ab aqua frigida: vinum vero mensurate bibat.

Emplastrum stomachum confortans et calefaciens. ℞. storacem: spicam: squinantum: absinthium: calamum aromaticum masticem. Ex his cum vino veteri et succo citoniorum conspersis emplastrum super stomachum ponatur.

Ad hoc preterea confert: vt stomachus fricando inungatur ex oleo quod fit de spica nardi et cipero: et vt lana carminata in predicto oleo calefacto inuoluta super stomachum ponatur et cum panno ligetur. Eger quoque vinum vetus bibat: aut miuam: aut ydromel.

Miua autem hoc modo fiat. succus citoniorum muçorum sumatur: et per diem et nocte vt residere possit: dimittatur et coletur. Deinde eius quod clarum est partes due sumatur çuchari pars vna: vini veteris vna: et incipiat coqui suauiter et dispumari: donec in iulep similitudinem transeat: postea pro vnaquaque libra ex toto sumantur çinçiberis spice: cinamomi: gariofil. omnium ana.ʒ.i. masticis.ʒ.ij. omnia hec puluericata in panno ligentur: et intus dum calidum est mittantur. et cum infrigidari ceperit pannus extrahatur et exprimatur. deinde sirupus recondatur. Quod si digestiue debilitas fuerit cum multa siti: et paucorum ciborum appetitu et fetido ructu: sirupus acetosus de citonijs bibatur.

Sirupus acetosus de citonijs. ℞. succi citoniorum acetosorum partem vnam: çuchari albi partem vnam: aceti clari quartam partem vnius: coquantur omnia simul donec inspissentur. Est autem sirupus iste stomachi confortatiuus: et ad suas peragendas actiones iuuatiuus: et vehementiam inflammationis et incensionis que in eo est sedat. Egri vero nutricatio sit res in qua simul congregantur acetositas et stipticitas: vt est caro cum succo vue acerbe cocta: et cum malis macianis similiter cocta: et cum ribes: et frigida ex albulem et amososi: et illis similia ex cibis.

De isto preterea detur puluere pluries: vt transglutiat. q. ℞. rosarum rubearum.ʒ.x. spodij.ʒ.ij. seminis coriandri.ʒ.ʒ. dosis eius.ʒ.ij. cum succo granati muçi: et cum sirupo acetoso de citonijs. Si autem cum hoc quod diximus fuerit in corpore extenuatio et inflammatio: egro lac et aqua ordei danda sunt. Ipse quoque ex herbis humectantibus est nutriendus vt sunt lactuce: malue: cucurbite: citroli: carnes edorum: et agnorum lactantium et pisces recentes.

Balneum preterea antequam comedat: et postquam comederit: et tinam quotidie ingrediatur: et vinum clarum valde temperatum bibat: et assidue vtatur quiete. et motum et exercitium vitet. sitque totum eius regimen vt eius qui corporis grossitiem adipisci desiderat: et si cum hac dispositione inflammatio fuerit et incensio vehementissima: stomachus ex rebus frigidis erit liniendus: et aqua ordei danda. Sitque eius regimen vt ethicam habentis.

De dolore et apate stomachi. CAP. LXIIII.

Si cum dolore stomachi adsunt tribulatio et nausea: egro aqua tepida in potu est tribuenda: et vt vomat precipiendus: et si hoc non suffecerit: venter ex yera pigra soluatur: que. ℞. pulueris rosarum rubearum: spice masticis: xilobalsami: carpobalsami: cinamomi: xilocassie: assari. omnium ana.ʒ.ʒ. aloes scotrensis duplum omnium: quod bene tritum cum alijs misceatur medicinis tritis: et cum panno sericino subtilissimo cribellatis: quarum trituratio cum aloe secundo iteretur. Cuius dosis sit a pondere duorum aureorum vsque ad.ʒ.ij. Egro quoque quotidie detur panis in vino et succo mali granati infusus: et in sirupo acetoso de citonijs. Quod si cum dolore fuerint ructuum multitudo et extensio atque singultus: egro electuarium diaciminum: et de calamento: et alie confectiones que ventositatem dissoluere consueuerunt: que in capitulo de colica nominabimus danda erunt. Cibaria vero eius sint calagie: et mutagenat cum seminibus: vini veteris puri parum bibat: et vtatur motu: et ingrediatur balneum. Stomachus quoque ex oleo de neriden: vt diximus in panno inuoluto vaporetur.

Si autem cum dolore stomachi fuerit febris: et apostema manifestum: et cum tangitur sentitur calidus: eger prius ex basilica flobotometur: et loco dolenti duo superponantur sandali et rose: et caphora cum aqua rosata: et succo citoniorum.

¶ Nutrimentũ vo eius non fit nisi sola ordei aqua ⁊ custodiat̃ a carne ⁊ vino ⁊ ꝯfectionibus q̃ de melle fiũt: ⁊ bibat succũ granatorũ muçorũ ⁊ rob de fructibus frigidis. ¶ Cumq3 caloris vehementia sedata fuerit: egro cassia fistula in succo endiuie dissoluta ⁊ bulita ac dispumata: ad bibendum detur. ¶ Cum autem egritudinis dies elongati fuerint: ⁊ calor omnino quieuerit si remãserit apostema cum duritie. Ex hoc emplastro epithimetur locus. qd ℞. violarũ siccarũ. ʒ. x. rosarum rubearum. ʒ. ß. spice odorifere masticis: amborũ ana. ʒ. iij. ciperi squinanti: calami aromatici: omniũ ana. ʒ. ij. farine fenugreci. ʒ. xx. florũ camomille. seminis maluauisci albi. farine ordei. omniũ anã ʒ. x. conspergantur omnia ex mucillagine seminis lini. Deinde locus ex oleo de neriden tepefacto inunctus emplastretur ex predictis: per quattuor horas anteq3 comedat: ⁊ postq3 cibus fuerit digestus: ⁊ stomachus fuerit euacuatus: ex oleo de neridẽ cum lana vt diximus vaporetur.

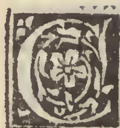
¶ Confectio olei nardini simplicis. ℞. olei de ben lib. i. spice. ʒ. ß. masticis costi ciperi squinanti: calami aromatici: omnium ana octauam. ʒ. vnius: omnia hec puluerizata in predicto oleo posita ad solem per hebdomadaз vnam vasis ore clauso dimittatur. Deinde colentur ⁊ exprimantur feces ⁊ scophe que in manibus remanserint emplastris admisceantur. Optime enim erunt. ¶ Cum autẽ apostema in stomacho inueterauerit, trocisci de spica erunt dandi: qui. ℞. florum squinanti xilocassie: rauetseni: calami aromatici: spice omnium ana. ʒ. iij. croci mirrhe anisi costi piperis: omniuз ana. ʒ. i. bdelly vary. ʒ. iij. masticis. ʒ. ij. amoniaci. ʒ. i. informentur trocisci: quorũ vnusquisq3 vnũ ponderet aureũ. ex quibus vnus quotidie cuз vino cocto det̃.

¶ Emplastrum quoq3 istud fiat: quod. ℞. bdelly mollis. ʒ. x. armoniaci. ʒ. v. seminis ben: seminis apy: amborum ana ʒ. x. spice: masticis nigri: amborum ana. ʒ. v. cere: olei d͛ neridem. ʒ. xv. gũme in vino dissoluantur. Deinde omnia cõiungantur: ⁊ fiat ex eis emplastrum. ¶ Ad doloreз tamẽ stomachi ⁊ epatis curandum medicus valde eruditus ẽ necessarius: qui ipsorum diligenter attendat dispositiões. Nos tamen aggregationes: ⁊ summas ad hoc cõferentes iam diximus: lз inquantuз potuimus in hoc abbreuiauerimus sermonem.

¶ De singultu. CAP. LXV.

Cum singultus post grossi cibi comestionem: aut vini valde temperati bibitioneз superuenerit aqua calida in qua ciminum ⁊ menta ⁊ mentastrum: ⁊ parum thuris bulierint: multotiẽs in potu erit sumenda: ⁊ egro vt dormiat est precipiendum: ⁊ vẽter vaporandus ⁊ ieiunandum est ei. ¶ Cum auteз per multos dies a comestione abstinuerit iubendus est balneuз sepe ingredi. Deinde paucis cibis: desiccantibus tamen est alẽdus: sicut sunt calagie: ⁊ mutagenat cuз seminibus: ⁊ vini puri parum in potu tribuendum. ¶ Et si hec non suffecerint: trocisci isti dandi sunt: qui dicuntur trocisci de thure: ⁊. ℞. thuris. ʒ. ß. enule. ʒ. iij. mentastri: foliorum ruthe sicce: amborum ana. ʒ. ij. seminis nemen. ʒ. iij. ⁊. ß. informẽtur ex his trocisci pondere vnius aurei: ex quibus vnus ĩ die cum apoçimate cimini tribuatur. ¶ Quod si singultus post febrem acciderit: fuerit q3 cum eo tribulatio: aut nausea: aut sitis: aut in ore siccitas: aqua calida egro multotiens danda erit: non tamen repente sed paulatiз. ¶ Et si sedatus non fuerit: aqua ordei cum oleo de amigdalis dulcibꝰ detur. Spondiles quoq3 colli ⁊ dorsi ex oleo tepido inungantur ⁊ fricentur: ⁊ mucillago psilly cũ iulep: ⁊ succo granati in potu tribuatur. ¶ Singultui preterea ⁊ sternutationi confert retinere anhelitum.

¶ De canino appetitu. CAP. LXVI.

Cum aliquis famem assidue patitur: ⁊ cibus post comestionẽ adeo grauat eum: vt aut vomere aut per inferiorem regionem ipsum eycere cogatur: riçi dandum est ei: qd dum coquitur ex liquore qui fluit ab agno qui in furno assatur: impinguatur: ⁊ cauda ⁊ ei similia: ex omni cibo qui vnctuosus est ⁊ vinum vetus purum dandum est: de quo quantum poterit bibat. Deinde precipiendum ei est vt euomat: ⁊ hoc regimine conseruandus est: donec sanetur. ¶ Quod si neq3 cibus euз grauat neq3 ipsum euomit: neque per secessum expellit: carnes vaccine sunt dande: ⁊ frumentum coctum vt puls: ⁊ riçi cum lacte: ⁊ aquam frigidã in potu sumat: ⁊ in aere frigido moretur. ¶ Hac autem egritudine laborans nil acetosum ⁊ stipticum neque acutum comedat: sed dulcibus: ⁊ vnctuosis solum vtatur.

¶ De dolore epatis. CAP. LXVII.

Cum quis male fuerit coloratus: ⁊ cuз hoc malaз habuerit formã. Habuerit q3 dolorem in dextro latere apud costas posteriores: ⁊ fuerit eius malus color citrinus: ⁊ fuerit cum hoc in ore siccitas: ⁊ sitis vehemens: aqua ordei: ⁊ succi herbaruз: vt endiuie ⁊ solatri: ⁊ cuscuthe: cum sirupo acetoso ex çucharo albo facto ĩ potu: tribuantur.

¶ Emplastrum quoq3 ex duobus sandalis: ⁊ rosis: ⁊ camphora: ⁊ aqua rosata: cum panno lineo loco superponatur. Qd hoc modo fiat: pannus in predictis inuolutus superponatur. Cumque tepere ceperit: remoueatur: ⁊ alius loco eius apponatur.

¶ In potu preterea sumat granatorum succum: ⁊ robub q infrigidare consueuerunt. ¶ Hic quoque a vino ⁊ a confectionibus que de melle fiunt: sibi caueat: ⁊ a cibis calefacientibus: ⁊ sumat trociscos de berberis: q. ℞. succi berberis. ʒ. x. seminis endiuie: citroli seminis: portulace seminis omnium ana. ʒ. iij. rosarum. ʒ. ij. rauet seni. ʒ. i. spice. ʒ. ß. Informentur trocisci pondere aurei vnius: ex quibus detur vnus cum sirupo acetoso de çucharo: aut cũ succo granati. ¶ Uenter quoq3 si necesse fuerit cum succo fructuum soluatur: vt sunt pruna ⁊ tamarindi: ⁊ çucharo albo. ¶ Quod si malus color qui est cum dolore epatis fuerit albꝰ medius videlicet inter euз qui est cum fluxibilitate: ⁊ eũ qui est cum tumore: fuerint q3 cuз eo ventris solutio ⁊ palpebrarum atq3 extremitatum tumor. trocisci de rauetseni cum sirupo acetoso de melle in potu dandi sunt: qui ℞. masticis: succi eupatory: succi absinthy: seminis feniculi: anisi omnium ana. ʒ. ij. rauet. ʒ. x. informentur trocisci põdere aurei vnius: ex quibus vnus in potu oĩ die tribuat̃.

¶ Sumantur preterea spica: mastix: ciperum squinantuз: calamus aromaticus: crocus: mirrha. Deinde mirrha et mastix ĩ vino dissoluta cũ alys misceat̃: ⁊ ex eis emplastꝝ epati superponat̃. ¶ Eger vo a cibis grossis ⁊ frigidis abstineat. Si autem hec non suffecerint: trocisci de lacca cũ apoçimate de radicibꝰ sunt dãdi. Trocisci aũt de lacca sũt qui ℞. lacce: rauetseni: amboꝝ anã. ʒ. iij. spice: seis apy: ameos: masticis: squinanti: seminis iuniperi: amigdalaꝝ amararuз: costi amari: rubee succi eupatory: assari: aristologie rotunde: gentiane: omniũ ana. ʒ. i. ⁊. ß. Informentur ex his trocisci pondere vnius aurei.

¶ Apoçima radicibꝰ. ℞. corticis radicuз apy: feniculi amboꝝ anã. ʒ. x. seis apy: semĩs feniculi: floris squinãti: ameos oĩum anã. ʒ. ß. rosaꝝ rubeaꝝ: spice odorifere: amborũ anã. ʒ. iij. coquat̃ in lib. i. aque donec ad tertiã redeat: ⁊ detur in potu cũ p̄dictis trociscis. ¶ Si aũt apata in epate fiat eorũ cura erit vt apatũ que in stomacho generantur.

¶ De ycteritia. CAP. LXVIII.

SI cum ycteritia fuerit febris succus endiuie et solatri et aqua ordei egro in potu tribuatur. Ipse quoque ex cucurbita et criso locanna et citrolis: et his similibus herbis frigiditati attinentibus nutriendus est. et sirupum acetosum ex fortissimo aceto in potu sumat. ¶ Epati preterea emplastrum ex duobus sandalis est superponendus: et venter ex succo prunorum et çucharo soluendus. Que si non suffecerint: trocisci de camphora cum succo granatorum dandi sunt.

¶ Trocisci de camphora. ℞. çuchari spody rosarum rubearum omnium an. ʒ. ij. seminis endiuie. seminis citrulorum cucurbite lactuce portulace seminum ex omnibus sandali rubei omnium an. ʒ. i. Informentur ex his trocisci pondere. ʒ. ij. ex quibus quotidie vnus cum sexta. ʒ. vnius de camphora detur. ¶ Si autem eger venas habuerit plenas fueritque diu ex quo minutus non fuit flobotometur. ¶ Quod si ycteritia fuerit sine febre: venter ex his pillulis soluatur: que. ℞. aloes. ʒ. i. scamonee quarta. ʒ. i. agarici partes duas ʒ. vnius. succi eupatorij tertia. ʒ. i. Ex his cum succo endiuie confectis: fiant pillule: sufficient ad dosim vnam. Deinde dentur trocisci de lacca cum apoçimate de radicibus. ¶ Si autem ycteritia in oculis remanserit eger fortissimum acetum paulatim olfaciat: et balneum ingrediatur. ¶ Eiusque oculis qui ycteritiam cum febre patitur: aqua rosata immittenda est. ¶ Ycteritie preterea valde confert: vt eger per tres hebdomadas: serum bibat.

¶ De ydropisi. CAP. LXIX.

CUm venter post epatis dolorem et febres augmentari ceperit: et quod est ab vmbilico vsque ad femur exteriusperminuerit: et cutis que ibi est subtiliari: et albere visa fuerit: et cum venter mouetur auditur sonnus quasi aque in vase non pleno mote. Et si cum his vrina fuerit rubea parua habenda est fiducia: et proprie si virtutis non affuerit fortitudo. His tamen si virtus fuerit fortis: et venter vehementer siccus pillule de rauet que recipiunt meçerion sunt dande.

¶ Pillule autem de rauet sunt que. ℞. rauet seni. succi eupatorij. seminis endiuie. omnium an. ʒ. ij. agarici. ʒ. v. meçerion ʒ. x. fiant ex his pillule: quarum dosis sit. ʒ. ij. s. ex quibus quaque hebdomada dosis vna sumatur. ¶ Quod si virtus debilis fuerit: trocisci de meçerion sunt dandi: qui. ℞. seminis endiuie. ʒ. x. meçerion. ʒ. i. et duas tertias: agarici succi eupatorij: similiter tantundem rosarum: seminis citrolorum: amborum an. ʒ. ij. et. s. Ex his omnibus fiant trocisci. x. de quibus vnus in die cum sirupo acetoso de çucharo dandus est. ¶ Si autem venter fuerit solutus: dentur trocisci de berberis cum sirupo acetoso. ¶ Eger quoque nutriatur ex cibregi: et bibat sirupum acetosum de citonijs. Et si ventris solutio vehemens fuerit: citoniorum rob solum dandum est. ¶ Si autem cum hac passione non fuerit vrina rubea neque calor: pillule iste dande sunt que. ℞. meçerion serapini amborum an. ʒ. s. salis indi: fimi columbini: amborum an. sextam ʒ. i. Pillule enim iste aquam vehementer expellunt: et descendere faciunt: trocisci preterea de lacca cum apoçimate de radicibus dandi sunt.

¶ Emplastrum asciliti conueniens. ℞. farine ordei ciperis stercoris ouini veteris: baurach boli armeni omnium partes equales. Ex his omnibus tritis fiat epithima super ventrem. Huius namque proprietas est: aque magnam partem exiccare. ¶ Quod si in palpebris et extremitatibus fuerit apostema molle: et testiculi apostemantur faciesque ac totum corpus mollicie quadam teneantur: erit tunc ydropisis species que yposarcha nominatur. Egro itaque hac laboranti: trocisci de lacca cum apoçimate de radicibus sunt tribuendi: et venter quaque hebdomada ex pillulis de reubarbaro est soluendus: et patiens in arena calida sepeliendus. Et preterea est precipiendum vt exercitio vtatur: et famem ac sitim sepe patiatur. ¶ Si vero venter inflatus ac tensus fuerit: et cum percutitur sonum reddit vt tympanum: ydropisis species adesse significabitur: que tympanites dicitur. Quam qui patitur a comestione olerum abstinere debet: atque eorum omnium que ventositatis sunt generatiua. Venter quoque omni die ex panico est vaporandus: et ventose super ventrem ponende: medicamina tumorem dissoluentia danda sunt: vt diaciminum: electuarium de bacis lauri quod in capitulo de yliaca nominabimus. ¶ Eger preterea exercitio vti assuescat: et famem pati: et ex collirijs que ventositatem dissoluunt: quorum faciemus mentionem sibi subijciat. Venter quoque cum mandili donec incipiat rubere: fricetur: et ex oleo rutaceo clistericetur.

¶ De dolore splenis. CAP. LXX.

SI cum dolore splenis fuerit calor: et vrie rubedo: et febris: eger ex his trociscis sumat. Trocisci de agno casto. ℞. seis agni casti: tamarisci seis amborum an. ʒ. x. seis endiuie seminis portulace: amborum an. ʒ. v. Ex his fiat trocisci: de quibus quotidie detur vnus cum sirupo acetoso de çucharo: cuius podus sit. ʒ. ij. ¶ Eger vero si repletus fuerit ex saluatella que est in sinistra manu flobothometur. Splen quoque ex frusto filtri aceto calido infusi embrocetur et obseruetur a rebus dulcibus et cibis grossis.

¶ Quod si cum predicta egritudine non fuerit calor: egro trocisci de capparis dandi sunt: qui. ℞. corticis radicum capparis: seminis agni casti. amborum an. ʒ. x. scolopendrie. ʒ. vij. aristologie longe foliorum rute. seminis nasturtij. acori. nigelle. omnium an. ʒ. ij. armoniaci. ʒ. ij. Armoniacum in aceto dissoluatur: ex quo cetera conficiantur: et informentur ex eis trocisci ponderantes. ʒ. ij. ex quibus vnus cum sirupo acetoso de melle: et apoçimate de radicibus in potu sumatur. ¶ Si autem splen tensus fuerit: et cum premitur auditur sub eo rugitus. ex predictis trociscis cum apoçimate de radicibus est dandum: et vinum vetus bibendum: et potus aque minoretur quantum plus possibile fuerit.

¶ Emplastrum ad duriciem et ventositatem que est sub splene. ℞. foliorum rute. ʒ. x. baurach. mentastri sicci. amborum ana ʒ. ij. armoniaci. ʒ. viij. armoniacum in veteri vino dissoluatur ex quo cetera conficiantur: et fiat ex eis emplastrum quod loco superponatur. ¶ De colica. CAP. LXXI.

SI cum dolore ventris fuerit ipsius constrictio et nausea: sed neque febris neque calor affuerit: ea ergo danda sunt que ventrem sine vomendi desiderio soluant: vt est elarium de gallia: quod ℞. masticis gariofilorum. ℥. melanopiperis: macropiperis cinami. nucis musca. gallie. omnium an. ʒ. x. scamonee. ʒ. x. postea exprimantur citonia acetosa et recentia: et succus eorum cum eiusdem quantitatis melle misceatur et coquatur vsque ad spissitudinem paulatim: et conficiatur ex eo medicamen: quod tamen eiusdem sit quantitatis cuius species sunt. cuius dosis sit a duabus. ʒ. vsque. ad. ij. et. s. ¶ Quod si nausee vehementia non fuerit: neque eger medicinas vomuerit.

¶ Pillule yliatice sunt dande: que ℞. colloquintide: serapini: amborum an. ʒ. x. scamonee. ʒ. ij. et tertiam. Informentur pillule. de quibus vnius aurei pondus est dandum. Velociter enim passionem dissoluunt yliacam. ¶ Si autem passio yliaca difficilis fuerit neque medicamina ventris solutiua ei contulerit. Hoc suppone colirium. quod ℞. salis panis. ʒ. x. collogntide interioris scamonee: amborum an. ʒ. ij. et. s. fiant ex eis collíria longa et supponantur. ¶ Et si non contulerit ex enemate leui clistericetur: quod. ℞. ficus citrinas quinque: furfuris quantum manu vna capi potest. maluauisci

M.i.hec in panno ligata: ⁊ ſicle folia. x. in duabus libris aque coquantur donec ad vnam redeant. deinde coletur ⁊ ponatur ſuper eam baurach pondus aurei vnius: olei ſiſamini. ʒ.i. ⁊ fiat cliſtere ex eo. Si quis autē fortius ⁊ acutius facere voluerit: pondus aurei vnius de collirio qḋ p̄us diximus admiſceat. ⁋ Cliſtere vehemēter ſoluens q̄ tūc vtendū eſt cū medicamīa nō ꝯferūt: neq; vēter ſoluit̄ ℞.collogntide interioris. ʒ.x. cētauree. ʒ.v. buchormariē arthāita. ambor̄ añ. ʒ.ij. mētaſtri rute origāi oīu₃ añ. M.i. omnia ī tribus libris aq̄ donec ad duas tertias libre vnius redeāt coquant̄ ⁊ colent̄. deinde diſſoluant̄ in ea alkitran: mellis: ambor̄ añ. ʒ.iij. caſtorei: ſerapini: oppopōacis colliry qḋ p̄diximus. oīum añ. ʒ.ij. miſceant̄ oīa: ⁊ du₃ tepidum eſt: fiat ex eo enema: ⁊ ſi ſquibale ñ exierint: iteret̄ cliſtere dōec exire videt̄. Hoc nāq; cliſtere admīſtrari d₃ cū res fortiſſima eſt ⁊ peſſima: ⁊ ī colica mala: ⁊ eſt illa ī q̄ ſit nauſea valde vehemens ⁊ inferius nihil egreditur.

⁋ Huic p̄terea egritudini qñq; fetida ſupuēit eructuatio: ⁊ plerūq; ſtercus per os egredit̄: qḋ cum hoc accidit: ſepe portendit mortem. ⁋ Qꝫ ſi cum ventris dolore nō fuerit ipſius ſtrictura: ſed īflatio ⁊ rugit⁹ ac tēſio ī vētre exiſtūt. Confectio de bachis lauri dāda eſt. ℞.folior̄ rute ſiccorum. ʒ.x. ameos cimini nigelle keiſin origani carui alexandrini: ſeminis amigdalar̄ amarar̄: melano pipis: macropiperis mētaſtri dauci acori bachar̄ lauri caſtorei. oīum añ. ʒ.ij. ſerapini. ʒ.iij. oppoponacis. ʒ.iij. ꝯficiant̄ cū melle eiuſdē pōderis. cui⁹ doſis ſit vt auellana vna: aut nabacca multis vicib⁹ cū vncia vna vini calefacti: aut cū apoçimate de radicib⁹. Huic.n. ꝯfectioni ī remouēda vētoſitate ⁊ diſſoluēda: nihil equiperatur.

⁋ Hoc p̄terea ſuppoſitoriū ſubyciat̄: qḋ eſt vētoſitatis diſſolutiuū. ℞.cimini folior̄ rute viridis ambor̄ ana. M.i. bucormariē: arthanite ambor̄ añ. ʒ.ij. baurach. ʒ.i. cōficiant̄ ex melle: ⁊ ſupponat̄ cū ſpōgia vel lana. Hoc.n. diſſoluit ventoſitatē ⁊ inferi⁹ expellit. Uenter quoq; aſſidue ex pāno calido vaporādus ē. ⁊ eger in tinā mittēdus. ⁋ Si aūt hec nō ſuffecerint vētoſa cū igne īponēda eſt: ⁊ locus donec rubere incipiat fricandus. Poſt hec vnctio fieri cōuenit ex oleo rutaceo: ⁊ ex alys oleis cal'is: ⁊ ex eis cliſteriçandus eſt eger poſtq̄ eis admixta fuerit: caſtorei euforby ambor̄ añ. ʒ.5. ⁋ Hanc vō ſolitus pati egritudinē: dū ſanus eſt caueat ne vinū aqua mixtum bibat: nec etiā ſumat vinū niſi pur̄ ⁊ forte: neq; aquam multā bibat: ⁊ abſtineat ab herbis ⁊ lacte: ⁊ oībus inflatiuis.

⁋ Filōiū faciēs yliōſis cū maxio coartant̄ dolore. ⁊ timet̄ ne ſincopis egro ſupueniat ventoſitatē carminat: ſomnū prouocat. ℞.piperis ameos foliorum rute mentaſtri: caſtorei bachar̄ lauri cimini omniū añ. ʒ.i. opy. mādragore. iuſquiami ſeminis oīum añ. ʒ.5. ꝯficiant̄ cū melle eiuſde₃ quantitatis: detur ex eo pondus vnius aurei. Huic quoq; electuario addit̄ plerūq; ſcamonee. ʒ.tertia. ⁊ fit tūc medicamē vētris ſolutiuū. ⁋ Si aūt cu₃ dolore ēt febris affuerit: caſſia fiſtula in ſucco endiuie bullito ⁊ diſpumato diſſoluta egro eſt dāda: ⁊ ſirupus violatus in potu eſt tribuendus ⁊ nutriēdus eſt ex tafea cum oleo de amigdalis dulcibus condita: ⁊ ex leni cliſteri cliſteriçādus. ⁋ Cum aūt locus doloris in ventre apparuerit groſſus: ⁊ apoſtēa habēs: eger in principio flobothometur. deinde caſſia fiſtula cum ſucco herbar̄ ſepe danda: ⁊ ſit cib⁹ eius cui⁹ hic dolor ex conſuetudine accidere ſolet: tafea vnctuoſa cum çucharo ⁊ cum oleo ſiſamino: ⁊ abſtineat a reb⁹ ſtipticis ⁊ acetoſis ⁊ cibis groſſis ⁊ ventrem ſtringentibus. ⁋ Qui autem cum hoc dolore ventoſitatem pati ſolitus eſt. cibetur cum kalagie ⁊ mutagenat conditis cum ſeminibus: ⁊ abſtineat ab holeribus ⁊ lacte: ⁊ ab omnibus que inflant Et bibat vinum forte ⁊ non viciatum. Aut ydromel cum ſpecieb⁹ q̄ .p ꝯdimento ponūntur: vt piper quas dicemus.

⁋ Ydromellis confectio. ℞.mellis mundi lib.i. aque lib. vi. miſceantur ⁊ coquantur diu: ⁊ ſpumentur bene donec fiat ad ſimilitudinem iulep. Cumq; hoc factum fuerit in vnaquaq; libra ex eo mittantur. ʒ.ij. piperis pulueriçati ī pāno ligati donec appropinquet finis decoctionis eius: et cum infrigidantur extrahatur pānus ⁊ exprimatur: ⁊ cu₃ neceſſe fuerit propinetur.

⁋ Confert etiam cui hec paſſio ex ventoſitate ⁊ groſſa ſuperfluitate accidere ſolet: oleum de cherua recenti cum apoçimate de ſeminibus ſumptum. ⁋ Apoçima autē de ſeminibus eſt hoc. ℞.aneos cimini cheiſim carui origani nigelle oīum añ pugillum vnū. ⁋ Iſtis admiſceāt̄ aque lib. iij. ⁊ coquantur donec redeant ad libram vnam ⁊ mediam. De hoc itaq; apoçimate ſumantur. ʒ.ij. quibus. ʒ.iij. olei de cherua addantur: ⁊ multis diebus bibant̄. ⁋ Sꝫ ſi cui dolor iſte cum calore ſuperuenerit: pruna. xx. ⁊ ficus citrine. v. ⁊ paſſarum enucleatarum. ʒ.v. ſumātur ⁊ coq̄ntur ⁊ colentur. deinde caſſia fiſtula ī eo diſſoluta coletur: cui oleum amigdalinū admiſceatur ⁊ ſumatur: ⁊ ex apoçimate qḋ in capitulo de reumatiſmo diximus in potu tribuatur. Uenter vero ſi multum fuerit ſiccus: p̄dicto apoçimati addantur pollipody turbith: amboru₃ añ. ʒ.ij. ⁊ coquantur cum eo: ⁊ detur donec venter ſoluatur. ⁋ Cum autem ſolutus fuerit remoueatur pollipodiū ⁊ turbith.

⁋ Electuariū qḋ ventrē ſoluēs inflationē reſoluit ⁊ grauedinem. ℞.turbith albi fricati ⁊ pulueriçati. ʒ.xx. çinçiberis. ʒ.x. çuchari. ʒ.xxx. hui⁹ pulueris. ʒ.iij. ad bibēdū dent̄.

⁋ Pillule de quibus cum quis ventrem ſoluere voluerit vnam ſumere debet. que appetitum excitant ⁊ inflationē reprimunt ⁊ grauedinem ⁊ cibum digerunt. ℞. maſticis: çinçiberis: cinamomi: gariofilorum: neheremiſk: melano piperis: macropiperis: ſcamonee: violaru₃: çuchari: omnium añ. ʒ.i. fiant ex eis pillule ad magnitudinem ciceris: ⁊ ſumatur vna: mouet eni₃ ſemel aut bis.

⁋ De fluxu ventris. CAP. LXXII.

Um cibus in ſtomacho more ſolito ñ moratur: īmo citius egreditur non mutatus niſi parum fuerit: cum hoc mordicatio ⁊ dolor in ventre ⁊ ſitis: cu₃ quo ēt plerunq; adeſt ventris fluxus in quo ante comeſtionem inuenitur purulentum: detur egro rob de ſucco vue acerbe. aut de ſucco ribes. aut de ſucco granatorū cum ſpody roſarum amborum añ. ʒ.i.

⁋ Trociſci quoq; de ſpodio conſtrictiui itidē tribuantur.

⁋ Nutriatur vero ex adeſia citrina. ⁊ pullis cum aceto coctis: ⁊ aſſatis: ⁊ in ſucco vue acerbe poſitis.

⁋ In potu autem ſumat ſumach cum aqua roſata: ⁊ deinde nutriatur ex cibo: cui admiſcetur ſumach: qui vocatur ſumachia. ⁋ Totūq; eius regimen ad hoc perducatur vt infrigidare poſſit ⁊ conſtringere. Qꝫ ſi non fuerit cum eo mordicatio in ventre: neq; qḋ egreditur pus habet admixtum: ſed eſt viſcoſum: ⁊ adeſt inflāmationis paucitas: et pauca ſitis: ⁊ rutus acidus: Egro ſicla ⁊ ſinapis ⁊ piſces ſaliti tribuantur. Deinde cogatur ea vomere ſumendo ſalē ⁊ mel ⁊ anetum coctum. Que ſi non ſuffecerint. Medicamen qḋ expellit flegma tribuatur. ⁋ Qḋ. ℞.aloes. ʒ.i. colloquintide interioris. ʒ.iij. ſalis indi. ʒ.iij. turbith. ʒ.i. Ex his fiant pillule: ⁊ ſufficiunt ad doſim vnam.

⁋ Uomitu preterea ſepe vtatur: ⁊ cibaria quibus vtitur ī almuri perſo intingantur ⁊ comedat ſulcita que ſale condiuntur: ⁊ que acrimonia₃ habent: que appetitum prouocare conſueuerunt. ⁋ Si autem cum hoc quod diximus nihil egreditur qḋ ſit ſuperfluū: neq; qḋ expellitur aliqd purulentum vel flegmaticum habet admixtum: egro vinum puru₃ ⁊ forte tribuendū eſt: ⁊ diaolibanū dandū: qḋ

℞.olibani.ʒ.x.piperis ameos spice keisim nisi nigelle: oīū añ.ʒ.ij.balaustie.ʒ.x. mellis dispumati qđ sufficit ad cōficiendū:detꝰ ex hoc in potu:qꝛ stomachum calefacit ⁊ vehementer desiccat. ¶ Apoçima quoqꝫ de senibꝰ qđ in capitulo colice passiōis noīauimus detꝰ ⁊ assuescat ī potu sumere vinū purū. ¶ Si vō cibꝰ nō egreditꝰ sed res subtilis ⁊ alba ⁊ aquosa:cū qua sūt ea que epatis significant debilitatem:egro tribuantꝰ id qđ fit de scoria:⁊ diaolibanū:et trocisci calefaciētes epar qs nominauimus:⁊ electuariū diacalamētū.quod ℞.foliorū rute foliorū calamēti siccorum:ameos carui leuistici çinçiberis.ciamomi macropiperis:oīum ptes eq̄les:cōficiantꝰ cum melle cocto:⁊ dentꝰ alia medicamina q̄ nomīauimꝰ in capitulo epatis: ex his que ipm calefaciūt ⁊ ꝯfortāt. ¶ Si aūt cum p̄dicta egritudine nō fuerit significatio debilitatis epatis: immo qđ egreditꝰ cum fluxu subtile est ⁊ albū ⁊ fiat in stō grauitas: puluis de granatis ad transglutiēdū dandus ē: qui ℞.ossium granatorū acetosorū assatorū tritorū vt alcohol.ʒ.c. carui.se.coriandri:amborū aceto acerrimo infusorū:⁊ postea assatorū.añ.ʒ.xx.xilocaracte.sumach.balaustie.oīum añ.ʒ.x. pulueriçentꝰ optīe ⁊ ꝯmisceantꝰ:⁊ detꝰ ex eis puluis ad trāsglutiēdū. ¶ Elariū quoqꝫ qđ dꝛ cāçi:detur.qđ.℞. arillorū passarū tritorū vt alcohol lib.i.mirtillorū siccorū pulueriçatorū vt alcohol lib.ʒ.xilocaracte nabati balaustie:se.tamarisci ameos oīum añ.ʒ.x.ꝯficiantꝰ cū melle de cana mellis aut cū melle apū optime dispumato:⁊ ex elario sumatꝰ. ¶ Si aūt qđ egreditꝰ citrinū fuerit:⁊ anū mordicat:⁊ eger sitim patiatꝰ ⁊ febrē:trocisci ꝯstrictiui de spodio:⁊ aqua sauic ordei dentꝰ. ¶ Trocisci cōstrictiui đ spodio. ℞.rosarū rubearū:spodij:amborū añ.ʒ.x. seminis acetose:sumach:balaustie:gūmi arabici:oīum añ.ʒ.v. Informentꝰ trocisci pondere.ʒ.ij.quorū vnus cū.ʒ.de rob citoniorū simplici sumatꝰ:aqua vō sauich ordei quā diximꝰ ita fit:ordeū fractū in aqua ipm cooperiēte buliat donec aq̄ inspissetꝰ.deinde coletꝰ ⁊ bibantꝰ ex ea.ʒ.iij.cum tribus.ʒ. spodij:⁊ gūmi arabici eadē quātitate. ¶ Qꝫ si ex fluxu vētris euenerit excoriatio puluis de bolo ad trāsglutiendū detur:qui ℞.psilij.ʒ.xx.seīs plantaginis.ʒ.x.gūmi arabici boli armeni amborū añ.ʒ.ij.psilliū assetꝰ ⁊ gūmi:⁊ bolum pulueriçetꝰ ⁊ ꝯmisceatꝰ:⁊ sumatꝰ in potu ex eo in mane.ʒ. ij.cū rob de citonijs ⁊ circa noctē tantūdē. ¶ Cibus vō eius sit pulmētū factū cum granis granatorū ⁊ passis cum aqua ⁊ aceto:⁊ cibꝰ factus cū succo vue acerbe ⁊ sumachia ⁊ tafea admiscetꝰ succꝰ sumach ⁊ his sil'ia cibaria.

¶ Trocisci de balaustijs q̄ ꝯtīuc ꝯferūt diarie dandi sūt: cum fluxus fuerit superfluus:siue hēat sanguinē admixtum siue nō. ¶ ℞.gallarū siliquarū nabati:seīs tamarisci: olibani:balaustie:oīum partes equales:opij gūmi arabici amborū añ.partē mediā. Informentur trocisci pōdere.ʒ. ij.ex quibꝰ vnus cum vino sumatꝰ. Si neqꝫ calor affuerit neqꝫ febris. Sꝫ si febris affuerit cū rob de citonijs acetosꝰ sumatꝰ:q tūc dandi sunt:cū vētris fluxus supfluus fuerit.

¶ Trocisci ad tenasmon:qui dandi sunt cum caloris absentia fuerit:⁊ ventositas erit nociua:⁊ sonitus. ℞.seminis iusquiami albi:seīs aneti:seīs feniculi.oīum.ʒ.ʒ.ameos.ʒ.ij.⁊.ʒ.opij.ʒ.ij.seīs apij.ʒ.x.fiāt trocisci de quibꝰ pondus vnius aurei in potu sumatꝰ. ¶ Confectio de storace q̄ antiquo ventris fluxui ꝯferens ac tenasmoni: cū neqꝫ febris neqꝫ calor affuerit:sed erit ventositas nociua danda est. ℞.castorei:opij:assari:storacis liquide:myrrhe:se.iusquiami nigri thuris oīum partes equales:mellis qđ sufficit ad specierū cōfectionē.cuius dosis sit.ʒ.ij.vsqꝫ ad tres.

¶ Si aūt postq̄ tenasmō decē trāsierit dies nō visa fuerint medicamina cōferre:⁊ eger supra pectinē sentit dolorem:redeundū est ad clistere.

¶ Clistere ꝯstrictiuū ℞.pānici excorticati:lentiū excorticatarū rosarū siccarū:balaustie coplarū gladiū oīū añ.M.i.oīa ī.iij.lib.aq̄ coq̄ntꝰ:donec ad librā.i.⁊.ʒ.redeāt:⁊ coletur.deinde sumantur ceruse:cineris papiri babilonici:aut cineris papiri:amborū añ.ʒ.i.boli armeni.ʒ.ʒ.vitellus oui vniꝰ assati durus:olei rosei.ʒ.ʒ.Ex his oībꝰ in p̄dicto apoçimate fricādo dissolutis clisteriçetꝰ eger sel' aut bis. ¶ Qꝫ si tenasmon fuerit longi tpis in quo nō egreditꝰ sanguis:sꝫ rasura alba mucillagini similis. Medicamē putredis qđ in caplo de cura gingiuarū putridarū nomīauimꝰ dādū est Ex quo in apoçimate eorū qđ noīauimus fricato dissoluto clistere semel aut bis fiat. ¶ Et si ex ventris fluxu in ventre vehemēs mordicatio secuta fuerit:clistere fiat ex oleo roseo tepido. Si aūt nullo modo mordicat:clistere fiat ex illo medicamine.multotiens addatur donec sanetꝰ.

¶ Epithima de quo venter cum fluxus supfluit ⁊ virtus est debilitata liniēdꝰ est. ℞.gallie acatie ciperi mirre gallarum cipressi thuris oīum partes equales. Ex his oibus vino veteri aut succo citoniorū conspersis liniatur venter. Huic quoqꝫ qn̄qꝫ additur panis biscoctꝰ de suria. ¶ Si autē cum hac egritudine fuerit calor:epithima fieri cōuenit ex duobꝰ sandalis:⁊ rosis:⁊ bolo armēo:⁊ fausel: ⁊ gall' ⁊ pane biscocto cū succo macianorū ⁊ citoniorū ⁊ mirtio.

¶ Qꝫ si eger vehemēter patiatꝰ tenasmō:⁊ sepe vadat ad sellā:⁊ tñ nihil egrediatur:colliriū istud subyciatur. Est enim mirabile ad sedandū tenasmō:qđ.℞.thuris:litij:croci:gūmi arabici:oīum ana.ʒ.i.opij.ʒ.ij. informentur colliria ⁊ supponatur.

¶ De difficultate mingendi. CAP. LXXIII.

Cum vrina minuitꝰ aut ex toto retinetꝰ neqꝫ in femore apparet tumor:neqꝫ grauitas neqꝫ dolor in renibꝰ sentitꝰ: succurrendū est ex medicaminibꝰ vrine ꝓuocatiuis que noīabimus. ¶ Unū quorū est hoc qđ.℞.seminis apij:nitri:rubee tinctorū:olixatri seminis iuniperi:seminis assari: ameos:semis feniculi:spice amigdalarū:seminis melonis:oīum añ.ʒ.x.cantaridarū quarū capita ⁊ ale abscisa fuerunt.ʒ.i.armoniaci.ʒ.ij. armoniacum in vino dissoluatur:⁊ alie species ex eo conficiantur. Ex quibus fiāt forme auellanis similes de quibus sumātur ab vna.ʒ.ad.ij.ʒ. hoc enim medicamē valde confert corpori cum dissolutionē patitur:⁊ laxitatē:⁊ yposarche:⁊ ad expellenda oīa accidentia: cā quorum corpꝰ desiccari oꝫ. Qꝫ si ꝯtingat mingendi difficultas ex casu aut pcussione in femore:aut in ano: aut in eorū circuitu.eger ex basilica minuatꝰ.deinde aqua calida loco sepe superfundatur: ⁊ vsqꝫ ad spaciū medij diei ex oleis fricetꝰ. Egro quoqꝫ p̄cipiatꝰ vt vrinā expellere nitatꝰ. ¶ Si aūt mingendi difficultas cōtingat vesica existente plena ⁊ extensa:⁊ sit hoc post sanguinis aut saniei mictū: medicamina que trombos sanguinis:aut pus qđ in vesica generatꝰ soluere cōsueuerunt:⁊ liquare: dāda sunt. ¶ Medicamē qđ trombos sanguinis aut saniei que ī vesica fit dissoluit. ℞.cordumeni mirre rubee.de qua tingitꝰ.seminis iuniperi armoniaci: asse oīum partes equales. Armoniacū dissoluatꝰ:⁊ formētur pillule ex alijs speciebus ex eo confectis.de quibus q̄ter in die sumatꝰ cum apoçimate de seminibꝰ qđ nominauimus. ¶ Sirupus ēt acetosus ex forti aceto factus multotiens detur. ¶ Per siringam preterea imittatur in vesicam aqua in qua dissolutꝰ fuit sal:aut aqua cineris:⁊ ista est confectio aque que fit de cinere. ¶ ℞.cinerē de ilice cinerem de vitibꝰ:cali.calcem. His omnibꝰ admisceatꝰ tātum aque vt ex ea cooperiri possint:⁊ dimittantꝰ sic p tres dies.deinde colentur ⁊ per siringam in vesicā inyciatur.

¶ Herba quoqꝫ croci ortulani ⁊ esula cocta superponatꝰ.

¶ Tinā preterea assidue igrediatꝰ:in qua sit aqua in qua cocta sint camomilla sticados arabicus sāsucus finsibriū

aut in qua extremitates cauliũ ꝛ esula: ꝛ fimus colũbi-
nus cocte fuerũt. ¶ Eger in decoctione eaꝝ sedeat: ꝛ ex
herbis istis sic coctis fiat empl'z super femur ꝛ partes ei
circũadiacentes: ꝛ dũ in tina moraṫ sumat in potu q̃ vri-
ne prouocatiua existũt. Et si hec omnia nõ profuerit ad
instrumẽtum cum quo vrina ꝓuocaṫ est recurrendum.
¶ Si aũt mingẽdi difficultas post lapidis signa affuerit:
eger supinus iaceat: ꝛ pedes eius diuersis modis ꝛ forti-
ter patiendi sunt. Et si vrina nõ egressa fuerit oportebit
vt cũ instrumẽto cureṫ ꝑ quod mẽbro ĩmissũ fit ĩpulsio.
Cauendũ tñ est ne virge immitaṫ: cum est ibi apostema.
Ad difficultatẽ quoq; valde confert sepe ingredi tinam:
ꝛ vngere loca ex oleis ꝛ medicamina vrinaꝫ prouocãtia
in potu sumere ꝛ abstinere a nutrientibus acetosis: ꝛ pon-
ticis ꝛ crossis. ¶ De lapide. CAP. LXXIIII.

Cum eger virgã sepe fricat ꝛ manu tra-
ctat: ipsa quoq; quãdoq; eri-
gitur: ꝛ arescit. ꝛ vrina difficulter ꝛ cuꝫ dolore
egrediṫ in qua egritudine fortasse ẽt longao-
ne quãdoq; exyt lapis in vesica eẽ significaṫ:
Si aũt eger sentit cũ difficultate mingẽdi vehemẽtẽ do-
loreꝫ in renibus: ꝛ in emũctorys: ꝛ nauseã ꝛ vẽtris cõstri-
ctionẽ in renibus lapis eẽ monstraṫ.
¶ Lapidi vo qui est in vesica cõfectio ista vtilis existit: ꝛ
est optima ad frãgendũ lapidẽ cum vetustus fuerit. Ego
quoq; iã fregi cũ eo magnuꝫ lapideꝫ in spatio minore q̃-
draginta dieꝝ. Cuius cõfectio. ℞. carpobalsami seminis
rafani: dauci olixatri seminis corticis radicũ opoponacis
corticis radicũ capparis: amigdalaꝝ amaraꝝ dampno-
coctie squinanti: ciperi: spice inde. cassie lignee: saculo
fundurion: harmel: gentiane: aristologie rotũde: asari: cor-
dumeni: armoniaci: serapini: bdelij: piperis: acori oĩuz p-
tes equales: gũme sufficiẽti balsamo dissolute malaxeṫ:
ꝛ ex eis alie species conficiãṫ. Ex qbus informẽtur pil-
lule: ꝛ sumaṫ ex eis in die. i. ʒ. cũ apozimate de seminib⁹.
¶ Quãdoq; etiã sexta ps. ʒ. vnius ꝺ cinere scorpionum
simul cũ eis daṫ. ¶ Cinis vo de scorpiõib⁹ hoc modo fit.
Scorpiones sumanṫ ꝛ in ollaꝫ nouã positi os habentem
opilatũ super lacertuluꝫ in furno mittanṫ: in quo non sit
vehemẽs calor: ꝛ sint ibi sex horaruꝫ: spatio: deĩde extra-
cti puluerizenṫ: ꝛ reponãṫ. ¶ Eger vo nutriaṫ ex aqua ci-
ceris: ꝛ caligie: ꝛ mutagenat. Et abstineat a lacte: ꝛ caseo
ꝛ ab alys cibis crossis. ¶ Ingrediaṫ tinã in qua sit aq̃ in
qua cocta sint folia caulium ꝛ esula ꝛ berengesif: ꝛ mẽta-
struꝫ: ꝛ fimus colũbin⁹: ꝛ medula seminis croci hortulãi.
¶ Femur etiã inũgaṫ ex oleo de scorpionib⁹: ꝛ distilleṫ
ex eo in virgaꝫ.
¶ Oleũ de scorpionib⁹. ℞. aristologie rotunde: gentiane:
ciperi: corticis radicuꝫ caparuꝫ omnium ana. ʒ. i. Hec oĩa
in libra vna olei de amigdalis amaris posita ad solẽ per
hebdomadã vnã dimittanṫ: ꝛ colenṫ: ꝛ exprimanṫ: ꝛ pro
vna quaq; libra ex eo adiũganṫ ei scorpiones deceꝫ ꝛ to-
tum in vase cuius os opilatũ sit missuꝫ ad solẽ per duas
septimanas moretur: deinde coleṫ ꝛ repõaṫ. Est enĩ opti-
mũ ꝛ mirabile: de quo q̃tidie in virga guttatĩ fundend⁹
est postq; eger de tina egreditur. ¶ Or si lapis magnus
fuerit: non inueniṫ aliud remediũ: nisi vt cũ incisione ex-
trahaṫ: de hoc tñ loqui nostri libri huius moduꝫ excedit.
¶ Cũ aũt in renib⁹ fuerit lapis: eger frequenter tinaꝫ in-
grediatur ꝛ renes: ꝛ ylia: ꝛ ex oleis inũganṫ ꝛ ex eis q̃ lo-
cũ calefaciunt desuper cũ panno ponãtur: vt sunt ea que
nominauim⁹. In potu quoq; sumanṫ ea q̃ lapidẽ frangũt
¶ Si autẽ lapis ceciderit in virga ꝛ obstaculuꝫ fecerit
aqua calida ab alto distillando ei supfundatur: donec ru-
bere videaṫ: deinde oleũ tepidũ guttatim supiaceatur ꝛ
fricẽṫ ꝛ si necesse fuerit: ad exteriora sugaṫ. Ex hoc enim
mouebiṫ lapis: ꝛ exibit. Sed si magn⁹ fuerit ꝛ difficilis:
necesse est vt virga inferius incidatur: ꝛ extrahaṫ.
¶ De nascentijs renũ ꝛ vesice. CAP. LXXV.

Apostema qd fit in renib⁹ ꝛ i uesica cõ-
mitaṫ febris ꝑmixta q̃ nõ
est vehemẽtis caloris cuꝫ qua ẽ oripilatio ꝛ ri-
gor: ꝛ freqẽs mictus: ꝛ dolor in inferioribus
dorsi ꝛ grauitas: ꝛ cũ ipelliṫ videṫ egro quod
aliqd ibi suspẽsuꝫ sit. Cuꝫ hec itaq; signa visa fuerit: eger
ex basilica flobotomeṫ ei⁹ partis in qua doloreꝫ sentit: ꝛ
grauedinẽ. ¶ Loco quoq; emplastra ĩfrigidantia super-
ponãtur. Et si egritudo sic dissoluta fuerit bonũ erit. Si
autẽ febris: ꝛ dolor: ꝛ grauitas perseuerauerint: ꝛ vrina
minutiꝫ: ꝛ frequenter egrediṫ: significatur pus ibi colligi
Est igiṫ tũc super dorsuꝫ emplm ex camomilla semine li-
ni: furfure oleo sisamino cõspersis ponẽdũ: ꝛ egro vt in ti-
na sedeat ꝑcipiendum. ¶ Si aũt eger mixerit pus: semi-
na q̃ nominabim⁹ i capitulo de ardore vrine sunt danda:
donec pus minuaṫ: deinde denṫ trocisci quos in capitu-
lo de mictu sanguinis: ꝛ sanici nominauim⁹. ¶ Aposte-
ma vero qd in vesica fit deberet comitari febris conclu-
sa: ꝛ difficultas mingendi: ꝛ dissuria: ꝛ femoris ꝛ virge do-
lor: ꝛ tũc eger ex basilica flobotomãdus est: ꝛ fiat egritu-
dinis cura: queãdmodũ prediximus. ¶ Est aũt quãdoq;
renũ apostema qd nõ peruenit ad saniẽ: imo trãsit in du-
riciẽ cũ grauitas in renib⁹ sine febre perseuerat. Est ergo
clisterizandus ex mucilagine fenugreci: ꝛ seminis lini: ꝛ
apozimate camomille: ꝛ cauliũ: ꝛ meliloti: ꝛ maluauisci:
ac furfuris: ꝛ vomat frequẽter. ¶ Renib⁹ quoq; suppo-
naṫ emplm ex eis q̃ nominauim⁹. Et si vrina minui vide-
tur: cũ illo vrinã ꝓuocantia dentur. Hoc quoq; ꝑ paruo
non est habendũ: quia ex eo peruenitur ad ydropisim.
¶ De ardore q fit in mictu. CAP. LXXVI.

Cum eger dum mingit sentit ardorem
ꝛ pũctionẽ i virga: a salsis: ꝛ
acetosis: ꝛ acutis abstinendus est: ꝛ nutriẽd⁹
est ex tafeis leuibus: ꝛ cibrebegi: ꝛ eoꝝ simili-
bus. ¶ Hoc quoq; medicamẽ ei danduꝫ est.
Qd recipit seminis melonis excorticati. ʒ. xxx. seminis ci-
troli: seminis cucurbite: seminis portulace: seminis albi
papaueris omniũ aã. ʒ. iij. seminis ĩusquiami albi. ʒ. ij. zu-
chari albissimi ad põdus oĩuz de puluere horũ quotidie
in potu. ʒ. iij. in mane: ꝛ alie. iij. ʒ. circa noctem: cũ. ℥. i. syru-
pi violati: aut iulep sumanṫ: hec quoq; egritudo nõ ẽ par-
uipẽdenda: qꝫ cum sit mansiua ꝛ perseuerans: ꝓueniunt
ex ea in vesica: ꝛ in instrumẽtis vrinalib⁹ vlcera.
¶ De mictu sanguinis ꝛ puris. CAP. LXXVII.

c Um aliquis ꝑpter casum aut ꝑcus-
sionẽ sanguinẽ minxe-
rit: ex basilica flobotomeṫ: ꝛ trocisci qui dñr
trocisci de charabe in potu tribuantur.
¶ Trocisci de charabe. Recipe charabe gũ-
mi tremule arboris: amboꝝ. aã. ʒ. 5. balaustic: ypogstidos
amborum ana. ʒ. ij. ꝛ. 5. olibani. ʒ. ij. seminis apij: opij: ãbo-
rum. aã. ʒ. i. informenṫ trocisci pondere aurei vni⁹. Ex q-
bus vnus omni die cum apozimate sumach tribuatur.
¶ Ad comedendũ vero tribuaṫ caro cocta cũ sumach ꝛ
caro cocta cum succo vue acerbe. Abstineat a cibis acu-
tis: ꝛ salsis: loco vero percussionis superponatur emplm
ex bolo armeno: ꝛ achathia: ꝛ aloe: ꝛ licio: cõfectis cũ ace-
to ꝛ aqua. ¶ Si aũt sanguinis mict⁹ euenerit post come-
stionẽ ciboꝝ acutorũ: aut potũ vini acuti flobotometur
eger: ꝛ trociscos de charabe in potu sumat: ꝛ eodem qd
prediximus gubernetur regimine.
¶ Pus vero si minxit eger trocisci isti dandi sunt: qui. ℞.
seminis melonis citroli: cucurbite: omnium absq; corti-

cibus.an.ʒ.xx.boliarmeni:gummi arabici:thuris pinguis: sanguinis draconis:omnium.ana.ʒ.x.opy.ʒ.iy.seminis apy.ʒ.y.informẽtur trocisci pondere.ʒ.y.ex quib⁹ omni die vnus cum syrupi de papauere.℥.i.in potu tribuatur.

¶ Uirge quoqʒ ex isto collirio immittat̃.

¶ Collirium de cerusa.℞.ceruse:sarcocolle:olibani:gummi arabici:opy:sanguinis draconis:oium partes equales fiant ex eis collíria:⁊ p siringaʒ fiat prius iniectio ydromellis:⁊ mingat eger:⁊ post eius egressionẽ fiat iniectio isti⁹ colliry dissoluti in lacte asine.

¶ De his q nõ põt retinere vrinã. CAP. LXXVIII.

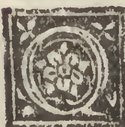
Cum eger multum vrine emittit ⁊ in emissione ardorem non sentit:aut mingit in somno neqʒ patitur sitim:neqʒ corporis extenuationem incurrit. Ea que vrinaʒ constringunt danda sunt.

¶ Medicamen retinens vrinaʒ.℞.glandium.ʒ.i.olibani .ʒ.xxx.seminis coriandri sicci gũmi arabici:boliarmeni: omnium ana.ʒ.x.fiat ex eis puluis de quo in mane.ʒ.iy.⁊ circa noctẽ totidem ad transglutiendum dent̃.¶ Qz si cũ hac egritudine sitis fuerit validissima clamosa ⁊ aqua q̃ bibit̃ cito egreditur:aqua ordei cũ psilio detur:⁊ nutriatur cum succo vue acerbe:⁊ sumach ⁊ similib⁹ horum nutrienti vue:⁊ cũ cibo q fit de simula ordei:⁊ masal:⁊ raib acetosum da ei in potu.⁊ prohibeatur laborare ⁊ cum muliere concumbere.

¶ Isti q̃qʒ trocisci ĩ potu sumãt̃ q.℞.spody.ʒ.x.lactuce:seminis portulace semis ãborũ ana.ʒ.xv.coriandri sicci:rosarum rubearum:boli armeni:omnium ana.ʒ.ʒ.balaustie.ʒ.y.cãphore.ʒ.ʒ.sumãtur ĩ potu cum succo granati acetosi.

¶ Herbe etiam frĩde terantur:⁊ super renes ponantur.Et caueat sibi a cibis cal'is ⁊ vino:⁊ ab omnibus que vrinaʒ prouocant.Illud aũt qð ex magno stolidorum errore prouenit est:quia dãt in hac passiõe egro medicĩas cal'as.vñ ilico deducunt ipsum ad ptisim.

¶ De lumbricis ⁊ vermibus qui nascuntur in ano ⁊ in vẽtre. CAP. LXXIX.

Cui hoc nocumento solitus est ledi:a cibis crossis ⁊ vnctuosis sibi cauer̃ debet:⁊ quotidie ante q̃ comedat sumat bucellas aliqs cum sinapi.Hoc enim ipsos generari prohibet.Si v̀o eos generari contingat:ñ conuenit aliud nisi vt expellant̃.¶ Medicamen ascarides expellẽs:burungi excorticati cum valde famelicus ẽ eger.ʒ.vy.sumantur.

¶ Medicamen magnos expellẽs lumbricos.℞.burũgi excorticati:turbit:seminis nigelle omnium partes equales:lupinorum:nasturcy:canibil:omnium ana.partẽ mediam:sumantur ex eo in potu.ʒ.vi.¶ Prius tamẽ bibat eger lac mox vt mulctum fuerit per tres dies:⁊ deinde q̃qʒ die quarta dietet se:⁊ de predicto medicamine in lacte adhuc calido vt mulctum est dissoluto ⁊ aceto dum valde famelicus est:bibat.Uermes vero minuti qui in anno fiunt pro quibus generatur pruritus in eo:⁊ ideo cũ fricat̃ anus expelluntur cum cotum ex oleo abluto inuolutum immittitur:aut inuolutũ oleo de crisomilis:aut suco mẽtastri.¶ Aut inuoluat̃ ex parua quãtitate aloes:⁊ felle vaccino:⁊ supponatur.

¶ De emoroydibus ⁊ fistulis ⁊ ragadys que in ano fiunt. CAP. LXXX.

Cum sanguis recens sine dolore p inferiorem fluit regionem interpolate tamen nõ est constringend⁹:nisi patiẽs ex eo debilitetur.A multis eni passionibus ex inde liberatur.¶ Si autem debilitetur:indiget constrictione:trocisci de charabe cum succo sumach dent̃.In comestione quoqʒ sumat sumachiã:⁊ cibum qui cum succo vue acerbe fit:⁊ similia his de illis que nutriẽtia sunt.¶ Si vero multum debilitetur:nutriatur cũ succo carnis:cui plerũqʒ ammiscentur succus citoniorum ⁊ vinum.Uinũ quoqʒ bibat stipticium:⁊ super epar ponatur emplastrum de spica qð in capitulo de epate nominam⁹.

¶ Et si ista non suffecerint:confectio de scoria ferri dẽtur: que Recipit mirobalan.nigr. belliricorũ:emblicorum: omnium ana.ʒ.ʒ.spice squinanti:ciperi.ʒiʒiberis piperis amcos:olibani:omnium ana.ʒ.y.scorie infuse in aceto per hebdomadã vnam:⁊ postea torrefacte.ʒ.xv.conficiãtur omnia cum melle dispumato qð fuit coctum cũ apozimate emblicorum sicut in capitulo de melancolia nominauimus.de quo quotidie ad nucis magnitudinem sumat̃ Hoc nãqʒ emoroydarum sanguinem ⁊ mẽstruorum cõstringit:fluxui quoqʒ ventris longi temporis:remediũ affert.

¶ Si autem in ano oritur aliqd prominẽs extra:ex q̃ magnus prouenerit dolor:nec fluit ab eo aliqd:succus cepe cũ pauca lana:aut fel vaccinum supponatur.¶ Suppositoriũ quoqʒ longum de ciclamine subyciat̃:qð patiens p totam teneat noctẽ:⁊ si contingat egredi:remittat̃:donec scindat̃:⁊ egrediat̃ sanguis.¶ Cum autẽ dolor vehementissimus fuerit:⁊ apostema magnũ in ano:flobotometur eger:⁊ empl'm hoc superponat̃.Sedat enim emoroydarum dolorem cũ adest apostema cũ eis:qð.℞.mellilotum:camomillaʒ que tãdiu in aqua coquãtur:donec dissoluãt̃:deinde sumant̃ ex aqua decoctionis cap quantũ manu vna teneri potest:vitellus oui assati vnus croci.ʒ.i.opy.ʒ.y.seminis lini triti:fenugreci:maluauisci:omnium añ.manipulum.i.Conficiantur oĩa ex rob in quo bdely.ʒ.iy.dissolute fuerũt ⁊ folia superposita postq̃ eorum superficies ex oleo sisamino in quo adeps gallinaceus fuit resolut⁹ aut anatis inũcta fuerit:more emplastri superponat̃:dũ adhuc tepida sunt.¶ Alia cõfectio dolorem ⁊ apostema sedans.Cepe albũ optime coctũ terat̃:⁊ cũ butiro vaccino misceat̃ vt mollefiat:⁊ tepefactũ ano in quo ẽ apostema superponatur:hoc enim dolorem vehementem sedat.

¶ Cũ vero in ano ragadias habuerit patiens que eum ledũt cum ipsius venter siccus est.

¶ Pillulis de bdellio sepe vtat̃:que.℞.ð mirobalanis nigris:chebulis amborum ana.ʒ.x.serapini.ʒ.iy.nasturty albi.ʒ.y.bdelly mollis ⁊ pinguis.ʒ.xv.dissoluat̃ bdelliũ in succo porrorum:⁊ ex eo conficiãtur alia:⁊ informentur ex eis pillule:⁊ sumantur ex eis frequenter ab vna.ʒ.ad.iiy.locus vero si adustionem patiatur ex vnguento de cerusa inungantur.

¶ Si autem non sentitur in eo adustio vngatur ex vnguẽto q fit ex adipe qui in gibbo camelli inuenitur ⁊ bdellio: qð sic fit:videlicet vnguentũ de sene.℞.cere citrine:olei sisamini:adipis anatis:medulle cruris vaccini adipis q ẽ in gibbo camelli:bdely:oium partes equales:bdellium prius in mucilagine seminis lini dissoluatur:deĩde oĩa misceantur:hoc enim optimũ existit.¶ Si autem eger ragadias ĩ ano habuerit profundas a qbus fetens virus fluxerit medicamẽ acutũ qð ĩ capitulo de vlceribus descripsimus:eis superponat̃:qð eger p duos patiat̃ dies.Et si in eis aliquid remaneat qð resudet medicamẽ iterũ apponat̃:qð eo vsqʒ fiat donec locus siccetur:⁊ nõ resudet: si fuerit profundũ.¶ Qz si ea q̃ ibi sunt eminentia extra ⁊ pendẽtia fuerint itẽ vt arescãt ⁊ nigrescãt:butirum tepidũ multotiẽs superponatur:dõec nigredo ab eo remoueatur.¶ Si autẽ resudatio reuersa fuerit:medicamen acutũ itẽ ibi apponat̃.Et si nõ resudauerit:ex vnguẽto de cerusa curet̃.¶ Est etiã quando eminentes emoroydes extra curant̃ cauterizando cũ ferro.log tamẽ de hoc plus est q̃ huius nostri liber modus regrat.

¶ Fistule vero gnant in ano velociter: quoniam figura eius facit illud esse necessarium quam aut penetrantes sunt: aut non penetrantes utrinque. ¶ Cum autem perforate sunt utrinque: stercus egreditur ex eis et ventositas. ¶ Si autem non egreditur neque stercus: neque ventositas: non est penetrans ab utraque parte: loqui vero de eius cura perfecte: plus est quam hic noster liber expectat. Sed quia fere homines omnes semper maximum incurrunt errorem in cura huius egritudinis: unde maximum sequitur nocumentum: nos excitabimus eos ad hoc quod huic egritudini congruum erit: et ostendemus qualiter a predicto errore se custodiant: et dicemus quod fistula utrinque perforata cum ab ano remota fuerit: nullo modo ferro est tangenda. Ex incisione enim ferri contingit stercus involuntarie egredi. ¶ Est etiam aliud quare fistula ab utraque parte perforata ferro tangi non debet. Quia toto tempore vite eger sic permanere poterit: non magnum faciens nocumentum: nec proveniet ex ea aliquid nisi resudatio et fluxus. ¶ Si autem illud quod ab ea fluxerit: fuerit acutum et mordicativum: et fetidum habuerit odorem. Cuius etiam quantitas quotidie augeatur: erit fistula putrida et cum herpete estiomeno cui ex medicamine acuto: ex eo quod complet omnia succurrendum est: ante quam dilatetur: et magnificetur.
¶ Cum autem non resudaverit nisi parum neque eius quantitas quotidie augetur: neque malus odor ibi augmentatus fuerit: non est in ea aliquid quod sit timendum nisi resudatio et fluxus. Que medicari potest donec siccetur: et detumescat: et non resudet per longum tempus. ¶ Si autem resudatio redierit medicamen predictum adhibeatur: et hoc modo poterit blandiri per totum tempus vite egri: et non nocebit. ¶ Modus adhibendi medicamen huic egritudini. Ex collirio quod in capitulo de fistula oculi nominavimus sumatur: et optime teratur. et fistula prematur donec quicquid in ea continetur egrediatur: ¶ Et si radius eam ingredi poterit: involvatur coto: deinde ex predicto medicamine postquam mollificatum fuerit inunctus in fistulam mittatur. ¶ Si vero minime ingredi in ea radius poterit dissolvatur medicamen in aqua: et sublevetur coxa egri supposito pulvinari: et eo supino iacente: predictum medicamen distillando super fistulam fundatur: et fiat hoc in mane: et circa noctem per tres dies: et sedeat in aqua de curcuma: et lavetur ex ea.

¶ De exitu matricis et ani. CAP. LXXXI.

Cum anus extra egreditur: apostemate carens: et ita disponitur quod si impellatur ingreditur: ceruse: balaustie: gallarum: aluminis: antimonii: omnium partes sumantur equales. Et redigantur in pulverem: et super anum ex oleo roseo calefacto inunctum pulverizentur: et anus intromittatur et stringatur: quod tamen fieri convenit: postquam eger a sella reversus fuerit ne eum cito surgere ad sellam sit necesse. ¶ Sumantur etiam galle: balaustie: cupule glandium: folia mirti: et coquantur in aqua donec rubea fiat: et sedeant in ea et lavetur ex ea. Quod si anum qui apostemosus est ingredi minime potest: eger aquam calidam frequenter ingrediatur: et in ea sedeat et ungat anum ex cera et oleo camomillino. Aut anetino: donec ingrediatur. Cumque intromissus fuerit: ex his que nominavimus curetur. ¶ Vulva preterea si egressa fuerit: similiter erit medicanda. Est tamen necesse ut fortiter ligetur: et ut egra semper supina iaceat et coxe superius eleventur.

¶ De constrictione menstruorum. CAP. LXXXII.

Pro superfluis menstruis constringendis. trocisci de charabe per hebdomadam unam sunt dandi. Qui si non contulerint confectio de scoria detur: et fiat minutio ex basilica. ¶ Ventose quoque ad mamillas apponantur: et in comestione stipticis utatur cibis. et hoc medicamen egra sibi subiciat: quod. ℞. olibani: balaustie: gallarum: antimonii: acatie: aluminis: omnium partes equales. Pulvis bo rum optime tritorum: cum pauca lana subiciatur: femur vero et dorsum ex epithimatibus que in capitulo de fluxu ventris nominavimus: epithimentur: et sedeat in aqua de curcuma. Que si ista non contulerint: ex alio pessario acuto fiat immissio: et maneat in vulva.

¶ De provocatione menstruorum. CAP. LXXXIII.

Cum ex retentione menstruorum magna sequitur passio: trocisci de mirra dentur. ¶ Trocisci de mirra. ℞. mirre. ʒ. iii. lupinorum optime tritorum. ʒ. v. foliorum rute: metastri: pulegii: cimini: rubee: de qua tingitur: asse: serapini: opoponaci: omnium ana. ʒ. ii. informentur trocisci ponderantes ʒ. ii. ex quibus detur unus in die cum aqua in qua semen iunniperi coctum fuerit. Hoc namque medicamen adeo vehemens existit in provocandis menstruis: ut etiam fetum excutiat si qua eo sepe utatur. Ventose quoque sub curvatura poplitis sunt ponende: et flobotomia ex saphena facienda est. Postremo quoque ventose femori: sunt superponende.

¶ De fissuris que fiunt in matrice vel vulva. CA. LXXXIIII.

Hec curande sunt ex medicatione ragadiarum ani: pessarium quoque ex adipe anatis et ysopo ceroto et medulla cruris cervini: mixtis cum cera dissoluta in oleo de lilio: aut narciscino subiciatur: si neque febris neque acuitas affuerit. ¶ Que si illud fuerit cum calore et acuitate: oleum roseum adhibeatur. Ex unguento quoque de cerusa similiter fiat pessarium. ¶ Si autem calor fuerit vehementior sumatur succus portulace: aut lactuce: aut mucilago psilii: et fiat tabula de plumbo similis marmori in quo teruntur colores habens in circuitu labium parvum et ponatur in ea aliquis de predictis succis: et cum pistello plumbeo adeo super ipsam moveatur: donec de plumbo multum predicto liquori misceatur et inspissetur succus: ex quo fiat pessarium: postquam oleum roseum ei admixtum fuerit: et supponatur. Hoc. n. medicamen cancro vulnerato qui est in matrice optimum existit: et aliis ei similibus. ¶ De plagis et cancro que fiunt in matrice vel vulva. CA. LXXXV.

Si cum apostematibus istis adest calor et febris: flobotomia ex basilica fiat: et patiens ex aqua ordei nutriatur: et liniantur renes: et femur et ylia et sume ex epithimate apostematis calidi: et infrigidetur locus quantum possibile est. Si vero postquam febres et acuitas quieverint: ex apostemate aliquid remanserint: ex iniectionibus liquidis curetur: et mulier in huiusmodi liquidis sedeat donec mollescat et maturetur.
¶ Pessarium mollificans dura apostemata matricis: et conferens doloribus in ea factis et paulatim eos quiescere faciens. Recipe adipis anatis: medulle cruris cervini vel vaccini: bdellii mollis: croci: vitelli ovi assati: fecis olei de seminibus lini: fecis olei de lilio: omnium ana partes equales: dissolvantur in vino aut rob: et fiat ex his pessarium. Est enim optimum ad sedandum dolorem: et mollificandam duriciem matricis. ¶ Patiens preterea sedeat in aqua in qua cocta sint fenugrecum: et semen lini: et camomilla: et mellilotum et caulium extremitates singulatim: aut omnia simul.

¶ De nascentiis que fiunt in matrice vel vulva. LXXXVI.

Cum a vulva fluxerit sanies spissa: aut virus tenue: si ex propinquo manat loco: neque fuerit ibi profunditas fetida neque putrida: sumenda sunt aloes: et mirra: et sanguis draconis: et sarcocolla: atque olibanum: et loco superponenda: donec consolidetur.
¶ Si autem ex loco manaverit remoto: ex pessario quod nominavimus in capitulo de sanguine et sanie fiat prolixma.
¶ Si autem quod fluxerit est fetidum: odorem habens malum:

ex pessario secũdo acuto fiat iniectio: postq̃ loc⁹ mundificatus fuerit: ex aqua ⁊ melle iniectis p instrumẽtũ añ cã
¶ Si vero cũ hoc q̃ fluit affuerit pũctio ⁊ dolor ⁊ apostema durũ: qđ tactu discernit̃ summopere cauẽdũ ẽ ne ex aliquo acuto medicamine tangat̃. Sed fiat iniectio ex cõfricatiõe plũbi quã diximꝰ: aut ex vnguento de cerusa: ⁊ flobotomet̃ ex basilica. Et custodiat ab omnibꝰ que colerã gignunt nigram: ⁊ seminibus ⁊ speciebus que pro condimento admiscentur cibis.

¶ De pfocatione mr̃icis. CAP. LXXXVII.

Cum menstrua p lõgũ tẽporis spaciũ retenta fuerint aut mulier a cõmixtione viri diu abstinuerit: licet valde affectauerit: ⁊ euenerit grauitas ⁊ dolor ĩ iferiori pte suminis: ⁊ senserit q̃si aliqđ sursũ trahi a parte suminis. Fortasse post ista superueniet ei sincopis: ⁊ q̃si mortua cadet. ppendi quoq̃ vix poterit q̃ ipsa attrabat aerẽ: vel hẽat pulsũ ⁊ forsitan pfocabitur ⁊ morieẽ: ⁊ fortasse sanabit̃: laboriose tamẽ. ¶ Hec itaq̃ passio ilico vt euenerit curanda est: Cuius curatio est: vt pedes fortiter fricẽtur ⁊ ligent̃: ⁊ vẽtosa magna sumini superponat̃. ¶ Obstetrici quoq̃ precipiat̃: vt digitum oleo bene redolẽte inũgat: ⁊ i circuitu oris vulue dũ est intus bene cõmoueat. ¶ Naribꝰ preterea odifi insufletur: ⁊ circa aures ipsius voces clamando proferant̃: ⁊ nihil qđ bene redoleat olfaciat: ĩmo bene redolentia ⁊ algalia remoueant̃. ¶ Et pectẽ ⁊ eius superiora ex eis epithimẽt̃: ⁊ naribꝰ malũ reddẽtia odorẽ applicẽt̃: vt stercus ⁊ castoreum ⁊ sulphur. ¶ Cum autem sanitati restituta fuerit: ex hac medicatione curet̃: ne egritudo redeat. ¶ Or si egritudo h̃ post mẽstruorũ euenerit restrictionẽ ea dẽtur que mẽstrua prouocant. Et in pedibꝰ fiat minutio: ⁊ vẽtose in eis opponant̃. ¶ Si aũt post longã viri dissuetudinẽ otingat: ex quo etiã sepiꝰ accidit: icipiat viri cõsuetudinẽ habere: aut obstetrix iteret illđ sepe qđ prediximus in omni pauco tẽpore aut medicamina q̃ minuunt sperma dent̃ que prediximꝰ. Et dẽtur trocisci de mirra quos ĩ caplo de mẽstruis puocandis noĩauimus.

¶ De mola. CAP. LXXXVIII.

Mulieribus plerũq̃ accidit passio ex q̃ pregnantiũ dispositiõis similitudinẽ incurrũt. Venter nãq̃ crescit: ⁊ discolorate fiũt: ⁊ retinet̃ mẽstrua. Motꝰ tamẽ qui est in hac egritudine: nõ est vt motus infãtis: ĩmo quãdoq̃ de suo mouet̃ loco cũ duriter tangitur. Ad vltimũ vero cũ angustia ⁊ dolore frustum carnis informe ac si pareret: emittũt. Plerũq̃ vero solummodo ventositas ⁊ humorum multitudo emittit̃: ⁊ deinde minuitur vẽter: ⁊ remouent̃ accidẽtia. ¶ Postq̃ ergo tps preterierit ĩ quo scitur puerũ ĩbere moueri si adesset trocisci de mirra dãdi sunt: ⁊ apozima de seminibꝰ: ⁊ oleum de cheisim adhibẽdũ: pessariũ ex ruta: ⁊ mẽtastro: ⁊ alia pessaria pdicta in capitulo de alleuiatione partus: sunt imittẽda. Doses quoq̃ de pillulis fetidis frequenter tribuende sunt: cum hoc enim cito euadent.

¶ De ruptura inguinis. CAP. LXXXIX.

Cum aliquis in mirach vẽtris habuerit eminentiã que cum supinꝰ iacuerit: ⁊ locꝰ digitis cõpressus fuerit remouet̃: ⁊ cũ sederit redibit: passio adest que ruptura dicitur. ¶ Qui hoc itaq̃ patitur: sibi cauere debet: ne post comestionẽ moueat̃: neq̃ comedat fabas ⁊ hoc precipue: neq̃ faseolos: neq̃ lentes: neq̃ olera: neq̃ aliquẽ cibũ inflatiuũ. ¶ Studere etiã debet: vt eiꝰ vẽter semper mollis sit: hoc nãq̃ regimine: possibile est ipsũ euadere dolorẽ. ¶ Locọ pterea aliquod superponẽdum est obstaculũ ⁊ stringendũ ⁊ proprie cũ se mouere voluerit. ¶ Grossus quoq̃ si fuerit ⁊ ventrẽ habuerit grauẽ: nõ debet vti motu nisi vẽter priꝰ sub vmblico ampla cingatur fascia.

¶ Emplm̃ ad rupturã. Recipe gallarũ cipressi partes. ij. mirre: ciperi sansuci: gallarũ: acatie: olibani: gũmi arabici omniũ ana partem vnã: gumme prius in vino resoluantur: ⁊ aggregentur cum eis reliqua: ⁊ super rupturã egro supino iacente ponant̃: ⁊ stringat̃ locus: ⁊ nõ soluat̃ vsq̃ ad sex aut septẽ dies. Postea egro supino iacente soluatur: ⁊ illo reiecto de eo emplastro supponat̃. Ex hoc enĩ prohibet̃ ampliari. ¶ In ruptura autẽ testiculorũ pellis augmentatur qđ fit aut pter ventositatẽ: aut pter aquã que ibi congregant̃: aut q̃ intestina descendũt ad locũ illum. Si vero propter descensum intestinorũ cõtingat: erit grauis ⁊ dolorosus: ⁊ sentiet dolorem cũ tangẽtur. ¶ Taliter itaq̃ patiẽs sicut prediximꝰ regendus ẽ ⁊ emplm̃ predictum superponẽdũ: ⁊ locus cũ ligatura: assidue ẽ stringendus. Ruptura enim cũ nõ stringitur. dilatat̃. ⁊ augmentatur semp. ¶ Si aũt causa a qua fiat: locus apparet lucidus: ⁊ tersus ⁊ tensus. Huic itaq̃ confert epithimari ex epithimate qđ in capitulo d̃ ydropisi nominauimus. Aqua quoq̃ ĩ hac egritudine plerũq̃ petit inferiora ⁊ fluit inde: vñ eger per aliquot tẽpus sanus efficitur: sed preterea redit egritudo: postq̃ ergo aq̃ fluxerit: curãdus est eger ex cauterio: ⁊ medicamine. Ex h̃ enim prorsus curabit̃: nec egritudo redibit. De hoc tamẽ loqui plus est q̃ hic noster exigat liber. Cũ aũt hec egritudo: ventositatis cã cõtingit locꝰ fricandus ẽ: ⁊ ex oleo sambacino in quo castoreum ⁊ euforbiũ dissoluta fuerũt inungendus: ⁊ ex eodẽ intꝰin virgã guttatĩ distillãdũ.

¶ De podagra ⁊ sciatica. CAP. LXXXX.

Cum in iũcturis fuerit dolor: ⁊ apostema ⁊ locus cũ tangitur fuerit tactꝰ calidus: ⁊ color rubeus: eger si dolet ĩ dextro pede ex dextra manu: ⁊ si ĩ sinistro ex sinistra est flobotomãdus: ⁊ locus ex hoc medicamĩe liniendus. ¶ Epithima. ℞. rosarũ rubearũ: sandali fau fel: sief memite: boli armeni: opij: omniũ partes equales: Ex istis in aceto: ⁊ aqua dissolutis fiat epithima. ¶ Psiliũ quoq̃ aceto infusum in carta missũ superponantur ⁊ cũ tepuerit mutet̃: ⁊ loco eius aliđ superponat̃. ¶ Vẽter preterea ex apozimate mirobalanorũ: ⁊ hermodactilis: soluat̃. ¶ Apozima mirobalanorũ cũ hermodactilis: Recipe mirobalanorũ citrinorũ. ℥. xv. pulueris turbit fricati: polipodij: amborũ ana. ℥. ij. sene: seminis fumiterre amborũ ana. ℥. iij. hermodactili albi: seminis endiuie: seminis apij: rosarũ: omniũ ana. ℥. ij. coquantur in tribꝰ libris aque donec ad vnã redeãt: deinde manibus fricentur: ⁊ colẽtur: ⁊ bibat̃ cũ zuchari tabarzet. ℥. x. ¶ Si q̃s apozima fastidierit: pillulas istas sumat: que nõ valentes incedere surgere faciũt: ⁊ pedibus ambulare.

¶ Pillule que nõ valẽtes incedere surgere faciũt. Recipe aloes. ℥. i. scamonee q̃rtã. ℥. vnius. rosarũ rubearum tritarũ: sextam. ℥. i. hermodactilorũ alborũ. ℥. ß. in formẽtur ex eis pillule que erunt dosis vna. ¶ Eger vero nutriat̃ ex cibis frĩdis: ⁊ stipticis: ⁊ abstineat a vino: ⁊ confectionibus que ex melle fiũt: ⁊ carne.

¶ Cum autem apostematis calor quieuerit: ⁊ eius inflamatio: ex his q̃ calidorũ apostematum reliquias resoluunt curetur. Quorum vnum. Recipe ceram in oleo de lilio resolutam: cui admisceatur mucilago fenugreci: ⁊ seminis lini: deinde terant̃ simul donec vniãtur ⁊ fiat ex eis epithima. ¶ In tempore autem sue incolumitatis: ⁊ proprie circa tempus in quo egritudo eum inuadere consueuit: ⁊ quã maxime in vere. Assuescat flobotomiã vti:

⁊ vētris solutione: ex his q̄ coleram expellunt rubeā ⁊ a potu vini abstineant: ⁊ a comestione eorum que ex melle conficiunt̄: ⁊ a carne. sint eius cibaria acetosa: ⁊ stiptica ⁊ his similia ex his que infrigidant. ¶ Mēbra autē que hanc consueuerūt incurrere passionē: min⁹ solito laborē pati assuescant: ⁊ precipue cum tēpus inuasionis timet̄ ⁊ cum corpus fuerit plenum ⁊ vene plene: ⁊ fuit diu ex quo neq̄ minutus: neq̄ solutus fuerit.

Cum autem cū dolore iūcturarū neq̄ calor neq̄ rubor i colore affuerit: fueritq̄ eger frīde cōplexionis ⁊ locus tactu sentitur frigidus in principio curationis eius pillule maiores de hermodactilis dande sunt.

¶ Pillule maiores de hermodactilis. ℞. hermodactilorū satiriō: mei: zabara: omniū ana. ʒ. v. yere pigre. ʒ. x. collogntide: centauree minoris: amborū ana. ʒ. v. euforbij. ʒ. ij. turbit. ʒ. x. seitaragi indi. zinziberis: sinapis: piperis castorei omniū ana. ʒ. i. Informētur ex eis pillule: ex quib⁹ a duabus. ʒ. ⁊. 5. ad tres sumant̄. He nāq̄ pillule valde ꝓferūt: quia non valentes surgere incedere faciunt.

¶ Epithima ad podagram fridaū. Recipe storacis liquide: castorei: euforbij: mirre: aloes: acatie: oīum partes eq̄les. Ex his omnibus vino veteri admixtis fiat epithima. Cumq̄ iste dolor quieuerit succurratur: patienti ex distillatione multe aq̄ calide ab alto: ⁊ inūctio fiat ex oleo de lilio: ⁊ emplastrū ex bdellio molli: ⁊ storace: ac fenugreco ⁊ semine lini: ⁊ armoniaco: superponatur: qd̄ hoc modo cōficiatur: armoniacū bdelliū in vino veteri resoluantur ⁊ alia omnia eis admisceantur: ex quibus fiat emplastrū ⁊ superponat̄: hec nāq̄ egritudinis species est que in lapidis duritiē transit: ⁊ reddit membra ⁊ iuncturas fungis similia. ¶ Quapropter hanc habēs passionem a fastidio ⁊ ab aqua frigida: ⁊ a cibis crossis: ⁊ a frequenti ebrietate custodiatur eiq̄ precipiendū vt dum sanus ē motu vtatur: ⁊ a coitu abstineat: ⁊ precipue cum satur fuerit: neq̄ balneum ingrediatur neq̄ exercitetur post comestionē.

¶ Uinum preterea vetus ⁊ purum bibat. eis quoq̄ dum sanus est vtat̄ que vrinā prouocare cōsueuerunt.

Dolor vero qui sciatic⁹ vocatur est qui ab ancha p coxam totam vsq̄ ad genu in longitudine ꝓtenditur. ¶ Quandoq̄ etiam in longitudine ad virge similitudinem extensus per crus vsq̄ ad pedes descendit: ⁊ tunc si in complexione fuerit caloris dominium ⁊ vrie tinctura ex basilica manus eiusq̄ partis pri⁹ minutio facienda est: deinde ex sciatica.

¶ Si autem egri complexio frigida fuerit: ⁊ color fuscus sepe prouocandus est vomitus: ex apozimate rafani cū syrupo acetoso. Coxa quoq̄ ac pes ⁊ crus: ex oleo in quo castoreum euforbium: ⁊ storax sint resoluta inungantur assidue. ¶ Qꝫ si dolor in coxa mansiuus fiat: eger ex almuri nabati: ⁊ baurach clisterizetur: ⁊ ex enemate acuto qd̄ in capitulo de apoplexia nominauim⁹. ¶ Collirium quoq̄ ex ciclamine ⁊ colloquintida factum supponatur. Que eo vsq̄ fieri conuenit donec eger excoriationē incurrat. Ex ea enim duū accidit: plerumq̄ cōsequitur sanitas. ¶ Si autē passio inueterauerit sinapis sumat̄: ⁊ cū fimo columbino eiusdē quantitatis teratur: ⁊ ex apozimate ficuū conficiantur ex q̄bus coxe emplastrum supponatur. Qd̄ tādiu dimittatur donec in loco vesice aq̄ fiant: ⁊ findant̄: ⁊ effluat aqua q̄ in eis est: ⁊ vaporetur loc⁹ cum aqua calida: deinde eger per aliquot dies quiescere dimittatur: ⁊ si nondū sanitati restitutus fuerit: ad hanc eandem curam redeundū. ¶ Qꝫ si egritudo valde mansiua fiat ⁊ longi temporis ⁊ timet̄ ne vertebrū prosiliat aut egressū fuerit locus ex instrumēto qd̄ rote assimilat̄ cauterizandus ē: ⁊ incendat̄ cū coctura caput anche apō caput coxe. Hui⁹ tamē rei sermocinatio istius nostri operis metas transcēdit. ¶ Taliter p̄terea patiētes in tempore sospitatis vomere cōsueuerunt: ⁊ soluere vētrem: ⁊ regimē subtiliare: ⁊ a cibis crossis ⁊ frequēti ebrietate abstinere.

¶ De gibbositate. CAP. LXXXXI.

Cum gibbositas fieri incipit. pillule maiores hermodactilorū dāde sunt ⁊ oleum de cheiisī cū apozimate de seminibus sepe sumendū. Locus quoq̄ ex oleo sambacino in quo storax liquida: ⁊ castoreū: ⁊ euforbiū resoluta sint frequēter inungendus: ⁊ a cibis frigidis ⁊ crossis abstinendū. ¶ Aqua etiā calida in qua cocta sint mentastrū ⁊ sansuc⁹: ⁊ sticados arabicus: ab alto sup locū distillanda est: deinde frequens fricatio ⁊ inunctio ex oleis calidis facienda est.

¶ Qꝫ si is qui hanc patitur egritudinem puer fuerit balneum solummodo ⁊ inunctiones ex his que prediximus sufficiunt. ¶ Si aūt cū gibbositas incipit affuerit febris a predicto regimine omnino abstinendū: sed apozima ex berberis factū cū cassia fistula in potu tribuendū: flobotomia quoq̄ ex basilica facienda ē: ⁊ emplastra vehemētia loco superponenda.

¶ De varicib⁹. CAP. XCII.

Cum vene crosse ⁊ plene ⁊ diuerso modo curuate ⁊ virides in crure apparuerit egritudo q̄ vitis vocat̄ adesse significat̄: hec autē egritudo frequēti⁹ accidit his qui multū pedibus laborare cōsueuerunt ⁊ qui cibaria colerā nigrā generātia frequēter sumunt.

¶ In p̄ncipio itaq̄ curationis huius passionis: basilicam minuere conuenit: ⁊ ventrem ex his q̄ colerā educūt nigram soluere. Quorū mētionē fecim⁹ in capitulo d̄ melancolia: hec autē sepe faciēda sunt. Et ab omnib⁹ a quibus melancoliā patiētes custodiuntur: in hac egritudie abstinenda sunt. ¶ Postq̄ vero hoc regimen diu adhibitū fuerit: ex venis quas in crure apparuisse diximus: minutio fiat a quibus sanguis tamdiu fluere dimittatur donec q̄cq̄d in eis est euacuetur: deinde huiusmodi patiens colerā nigram expellentibus vtatur: ⁊ minuat̄ ex basilica: ⁊ caueat sibi ab omnibus que colerā generant nigram.

¶ De elephantia. CAP. XCIII.

Hec passio postq̄ mansiua fit: incurabilis est. Cum autē incipit: si ei subueniat̄: ⁊ vt debet medicata fuerit: aut sanatur: aut manet sic nihil addens. Cum ergo pedis crossicies augeri videtur: ⁊ color obfuscari: vene quoq̄ que vites vocantur apparere ceperint: eger assidue cogendus est vomere: ⁊ custodiēd⁹ a deambulatione nimia: ⁊ statione ⁊ vēter vomitu precedēte ex pillulis maioribus de hermodactilis soluendus: deinde ad vomitum redeūdū post illō. Hoc quoq̄ multotiēs fieri oportet. ¶ Eger preterea a cibis crossis est abstinendus ⁊ tibia a calcaneo incipiēdo sursū vsq̄ ad genu strīgenda: ante tamen constrictionē: epithimāda est: ex aloe ⁊ mirra: ⁊ acatia: ⁊ ypoquistidos: ⁊ alumie cum aceto forti: dissolutus. ¶ Ex basilica quoq̄ manus contrarie partis minutio facienda est. Neq̄ erectus stet nisi pes pri⁹ stricte ligatus fuerit neq̄ epithima illo modo dimittat. Uomitu quoq̄ frequenter vtatur. Qꝫ si paruū intercessit spacium a precedenti vomitu: ⁊ appetit quiescere vapora ipsum cum seminibus caulium sticados arabico cinere de vitibus ⁊ lupinis ⁊ nitro: ⁊ stercore caprino: ⁊ farina fenugreci: ⁊ liniatur etiam ex aqua cineris per spaciū vnius diei: aut duorum. Ipsa enim huius egritudinis maximam resoluit partem aut leuiorem reddit.

¶ De vulneribus lumborum. CAP. XCIIII.

Um aliquis longo tempore supin⁹ super dorsum iacet: loca renum plerūqȝ rubent ⁊ mala ibi fiunt vlcera. Cum ergo loca ista rubere cū augmēto visa fuerint: miliū siue panicū: aut folia salicis sub eo sternēda sunt ⁊ ipse in die multotiēs est soluēdus: loca quoqȝ que rubēt aqua rosata sup niuez infrigidata rorāda sunt: ⁊ flabellanda sunt ipsa. Qr si calor perseuerauerit: imponatur epithima de albubrati qđ in capitulo đ apostematibus nominauimus. Et si vesice ⁊ vlcera ibi exorta fuerint: ex vnguento de cerusa curentur.

¶ De doloribus exteriorum mēbrorū. CAP. XCV.

Um dolor in māu aut pede fit: eger interrogandus ē si ex percussione hoc ei accidit. Aut si aliqd sup ipsum membruȝ cecidit. Aut si super ipsum diu iacuit: aut si contingit ex causa extriseca. ¶ Si autē ab exteriori causa non contigerit: locus dolens considerandus est. An sit magis rubeus: qȝ reliquum corpus: aut non. Si enim toto corpore rubicūdior fuerit: ex calidi apostematis medicamine curandus erit. ¶ Et si membrum neqȝ fuerit calidum neqȝ rubeum: sed iā quotidie obfuscat̄: ⁊ siccat̄: aq̄ calida ab alto est sup ipsum distillanda: ⁊ ex oleo ⁊ cera resoluta inungendum: ⁊ dimittendum sic donec dolor sedetur. ¶ Qr si loc⁹ quasi grossior videatur: ⁊ tactu etiam frigidus sentiatur frequēter erit fricandus: ⁊ aqua calida in qua sansucus ⁊ camomilla: ⁊ sticados arabicus: cocta fuerit: ab alto vt dixim⁹ super ipsum erit distillanda ⁊ ex oleo de cheiri citrino inūgendus. Regimen quoqȝ eius subtiliandum erit. Ipse vero multo vtatur exercitio: ⁊ ī balneo sudet. ¶ Si aūt ista non suffecerint venter ex his soluatur que humiditatem educunt. Membruȝ preterea si tactu sentitur frigidum fricetur prius: ⁊ deinde inūgatur ⁊ ex oleo costino ⁊ sambacino ⁊ oleo de ben tepidis ⁊ ex his similibus. Qr si ista non suffecerint ex vnguentis que in capitulo de paralisi nominauimus inungendum erit donec sanetur.

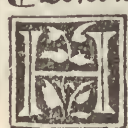
Tractatus. X. 35. continens capitula de febribus.

pm De prologo tractatus.
2 De febre ephimera.
3 De ethica.
4 De tertiana.
5 De causonide.
6 De sinocho.
7 De quotidiana q̄ vocat̄ flegmatica.
8 De quartana.
9 De febribus ɔtinuis.
10 De febrib⁹ cōmixtis vel erraticis que accidunt de quinto in quintum diem vel de sexto ī sextū vel per amplius spatium.
11 De febribus ex quibus accidit calor ⁊ frigus simul.
12 De frigoribus febrientibus ex quib⁹ non calefit patiens.
13 De febre sincopali q̄ fit de malitia humoruȝ ⁊ eorum acuitate.
14 De febre sincopali que fit ex multitudine humorum ⁊ cruditate.
15 De febrib⁹ que comitātur apostemata.
16 De febribus q̄ fiunt ex pestilentia.
17 De febrib⁹ cōpositis.
18 De variol' ⁊ morbillo.
19 De his quorū sciētia est necessaria ad regimen patientiū egritudines acutas.
20 De signis bonis.
21 De signis malis.
22 De cognoscēdo more febris.
23 De cognitione temporū febris.
24 De cognitiōe digestiōis.
25 De crisi.
26 De significationibus ꝓnosticātibus crisim.
27 De cognitione spēi euacuationis per quam fiet crisis.
28 De significationibus ꝓnosticantibus bonitatem crisis vel malitiā vel perfectionem ipsi⁹ vel diminutionem.
29 De diebus creticis.
30 De vrinis.
31 De egestionibus.
32 De pulsibus.
33 De generibus pulsuum que sunt decem.
34 De regimine patientiuȝ egritudines acutas.
35 De regimine conualescentium.

¶ De prologo tractatus. CAP. I

Ebricitantes ⁊ precipue acute: non soluȝ necesse est vt medicus sepe videat: sed etiam vt eis semp assistat. Nos tamen in hac parte ponemus sūmas ⁊ aggregatiōes vicē punctorum ⁊ extremitatum continētes que vtiles erunt prudenti ⁊ vigilanti licȝ in hac doctrina non studuerit: nec sit ƒm eam operatus. In pluribus enim medicoruȝ consilio nō indigebit: atqȝ errantium per eas cognoscet errorem: ⁊ perfectionem: necnon diminuti diminutionē: hec tam paucis comprehendemus verbis ⁊ distincte ac compendiose: queadmodum in alijs partibus huius libri peregim⁹: ⁊ dimittem⁹ valde subtilia ⁊ profunda: huius doctrine perscrutari. Hoc enim indiget: qui multa vult inuestigare. Ad h̄ vero perficiendum diuino iuuabimur auxilio.

¶ De febre ephimera. CAP. II.

Ec febris nō habet periodos: sȝ ē vnius periodus tantum. Cuius propria significatio est ꝙ neqȝ cū rigore neqȝ horripilatione incipit: ⁊ quod anteq̄ accedat precedat eaȝ causa diuersa ab eo ƒm ꝙ currit consuetudo: sicut superfluus labor: aut ira: aut angustia: aut sollicitudo: aut vini puri vel multi potatio: aut qr diu stetit ad solem: aut sub aere frigido: aut in aqua frigidissima: aut quia calidum apostema quod accidit ꝓpter casum vel percussioneȝ in corpore precessit: aut fit ꝓpter dolorem qui in aliquibus contingit membris: aut ꝓpter repletionem ciborum multi nutrimēti: aut grossoruȝ opilantium: aut vehementis caliditatis: aut propter forte fastidium vel propter frequentem ventris fluxum ⁊ vehementem: aut propter multam moraȝ in balneo: aut quia balneauit se in aqua inconueniēti: vt sunt aque naturaliter calide: aut quia non balneauit se vt consueuerat: aut qr medicinas calidas sumpsit: vel qr multum comedit: aut propter corizam ⁊ reumatismū: aut quia diu a comestione abstinuit. ¶ Urina quoqȝ in hac egritudine: neqȝ in colore: neqȝ ƒm substantiam: neqȝ ƒm odorem multuȝ mutatur ab hoc quod consueuerat. ¶ Calor etiā cuȝ corpus egri tangitur: neqȝ superfluus: neqȝ mordicatiu⁹ sentitur. ¶ Cuȝ autem egritudo minui incipit sudoris prouenit multitudo: aut si non aliud cutis saltē humectatio aut resudatio: deīde sedatur perfecte. ¶ In hac ꝓterea febre: neqȝ multus est timor: neqȝ est mala. Quandoqȝ tamen in alias malas transit febres: cū ⁊ ipsius regimine ⁊ curatione error contingit. ¶ Cum ergo aliquis hanc febrem causa laboris incurrit: oportet vt cuȝ minui febris eius ceperit eger balneuȝ ingrediatur: ⁊ in domo media sedeat iuxta portaȝ: per quam reditur ad domum ꝑmā que ante faciem ipsius aperienda est. Ad vltimuȝ quoqȝ locus sit talis in quo delectetur ⁊ ne vllo modo sudet si possibile est: neqȝ inflāmetur: neqȝ estuet: neqȝ cogat̄ anhelare vehementer. Sit autem locus talis in quo ipsum diu morari sit possibile vbi ⁊ semicupium tepidaȝ continens aquam in qua delectetur ingrediatur. ¶ Corpori vero ipsius aque tepide multitudo superfundatur: ⁊ prematur molliter. deinde corp⁹ ipsius abstergat̄: ⁊ ex oleo violato tepefacto inungatur: ⁊ maxima sollicitudo adhibeat̄ precipue circa iūcturas ⁊ colli spondiles ⁊ dorsi.

¶ Postq̄ autem hoc aliquibus horis factum fuerit: iterum in aquam tepidam mittendus est: ex ea sup ipsum aliq̄ hora fundendum: deinde redeundum est ad inungendum. Longitudo quoq̄ fundendi aquā super eum et inūgendi ex oleo et breuitas sint s̄m laboris vehemētiā ac ipsi⁹ debilitatem. ¶ Post hoc vero egrediatur balneū: et nutriat̄ ex oleribus et fructib⁹ recentibus et carne pullina et edina et piscib⁹ q̄ uocantur ezie et ipsi sunt bolie: et abstineat a cibis calefacientibus. ¶ Et si nō consueuit vinum bibere sumat in potu iulep factum ō zucharo taberzet et aqua rosata. Si aūt solitus fuerit bibere vinū: sumat ex eo min⁹ solito: qđ tamē pl⁹ solito sit mixtū aqua. ¶ Lect⁹ quoq̄ eius mollior sit q̄ prius: et plus solito dormiat. Et si post aliquid de vestigiis laboris et lassitudinis superfuerit: ad balneū vt diximus et totum regimē redeundum est: donec se habet vt solebat.

Si autem hec febris causa vigiliarū aut multe sollicitudinis contingat eger postq̄ ipsa minui inceperit balneum ingrediatur: et sit in loco balnei: scilicet qualem supra diximus: nec cibetur omnino: sed aq̄ tepida proprie sup dorsum ipsius fundatur: et nutriatur ex cibis similibus his quos prediximus vt vinum si bibere cōsueuit: mensurate sumat: et remoueatur ab huiusmodi sollicitudine interpositione verborum et alicui⁹ iocunditatis: atq̄ alicuius ludicri. Oleum quoq̄ violatum olfaciat: et dormiat in locis suauiter redolentibus et i strato molli.

Quod si ex multa tristicia: aut ex mlta ira fiat hec febris balneum cū minui ceperit igrediatur: et intret semicupiū aquam continens calidam in qua delectetur: et aqua etiam super ipsum in domo balnei existētem copiose fundatur. ¶ Ipse preterea i loco balnei moretur: vbi neq̄ a vēto: neq̄ a frigore tangatur. Aut moretur in prima domo balnei in qua tamdiu sit donec cutis mollescat et rubeat parum: deinde aquam frigidam subito ingrediatur: et ab ea citissime egrediatur. Cūq̄ egressus fuerit: aqua rosata ipsius capiti superfundat̄: et pectus ex sandalis et aqua rosata et camphora liniatur: et in potu granati muzi succū sumat: et ei similes potus: aut rob qđ fit ō ribes: et macianorum acetosorum et acetositatis citri: et nutriatur ex oleribus frigidis et aceto: et ex oleo confecto cū zucharo: et ex oleo amigdalino. A vino autem omnino abstineat: nisi maximū inde consequatur nocumentū. Qđ si inde consequat̄ cum succo granati misceatur et sup niuem infrigidetur: et ex aqua frigida multum bibat: et cum biberit vinū: granata acetosa i aqua frigida abluta comedat: deinde aqua rosata super ipsum roret̄: et ingeniet̄ qualiter eius ira quantumcumq̄ possibile fuerit sedet̄.

Cum autem hec febris ex multi vini potatione superuenerit: aut forti et puri: Egro aliquid de potibus quos nominauim⁹ simplices scilicet absq̄ alterius rei commixtione dandi sunt cum aq̄ frigidissima mixti ex quibus nō ipetuose sed paulatim bibat. Cūq̄ febris sedata fuerit balneū ingrediatur in quo moram faciat in domo tēperata stando sicut ostendimus: et multa aqua super ipsius caput fūdatur. ¶ Et nutriatur ex tapsil adesia citrina infrigidatis et his similibus ex rebus frigidis mixtis cum succo granatorū: et succo ribes: et vue acerbe succo: et ex piscibus qui vocant̄ azie coctis cū aceto et olfaciat oleum violatum: et dormiat diu. Cumq̄ expergefactus fuerit: balneū iterum ingrediat̄: et ad p̄dictū redeat regimē. A vino autem omnino abstineat: et in potu rob de fructib⁹ sumat. Si autē in capite fuerit grauitas: et in oculis rubedo et extēsio: sanguis extrahat̄ cum flobotomia et vētosis. Eiusq̄ regimen totum sit vt dixim⁹. Venter quoq̄ ex succo fructuum soluatur.

Cum vero aliquis hanc febrē incurrit ex multo motu: aut deambulatione nimia sub sole: aq̄ rosate pars vna sumat̄: et olei rosei pars media: et aceti partis vni⁹ q̄rta: et i ampullā vitreā mittant̄: et cōcutiantur donec inspissent̄: et ex eis in niue infrigidatis super ipsi⁹ sinciput paulatim fundat̄. Panis quoq̄ eis infusus in niue infrigidetur: et a principio accessionis vsq̄ ad quietem capiti superponatur. ¶ Postq̄ vero quieuerit febris eger balneum ingrediatur: et sit in loco temperato vt dixim⁹: vbi aq̄ tepida super totum corpus ipsius: et precipue super caput fūdatur. In potu autem sumat frumentū fractū coctum in aqua: qđ tamen prius sit multotiēs ablutum cū aqua calida: cui postq̄ coctum fuerit multa aqua in niue īfrigidata admisceat̄ ex qua eger vsq̄ ad satietatem sumat. Cūq̄ febris cessauerit: ex cibis quos prediximus nutriatur.

Cum autem aliq̄s hanc patitur febrem eo q̄ sub frigido aere longā fecit morā: totū corp⁹ eius a p̄ncipio febris vsq̄quo sedet̄ sepe fricādus est: nō tamen duriter. Cumq̄ febris cessat domum calidā balnei ingrediat̄ in qua morā faciat dōec sudor egrediatur. Postq̄ aūt sudor egressus fuerit: corpus ex oleo tepido cū fricatione inūgatur: donec sudoris multitudo egrediatur: deinde ex aqua calida loc⁹ abstergatur: et indutus egrediat̄: et eo vsq̄ dormiat donec iterū sudet. Post hec i comestione cibos sumat subtiles ex q̄bus qđ leue est. i. parū comedat: et cum mensura sumat. Vinum vero forte bibat: et si ex febre et fractione aliquid redierit ad balneū et ad totū regimen qđ prediximus redeūdū est.

Si quis vero hanc febrē propter aquas naturaliter calidas patiat̄: si fuerint aq̄ ille tales ex admixtione azegi: aut sal: aut ferri: aut aliarum rerū que corporis superficiem exasperare et contrahēdo rugare cōsueuerūt: eodem est regendus regimine quo is qui hanc incurrit ex frigore. Oportet tamen vt locus balnei in quo hic in domo calida morat̄ sit temperat⁹: ante portam suam: et sit porta scōe dom⁹ coram facie ipsi⁹ aperta: et aqua calida super ipsum fūdatur: et in eam ingrediatur et inūgatur cū oleo: et iteretur effusio aque calide et introitus in eam: et fricetur multū vicissim donec pori aperiantur: et corpus tumescat et febris sedet̄: et corp⁹ rubeum fiat Qđ postq̄ factum fuerit egrediatur: et indumentis suis indut⁹ dormiat: deinde ex his que p̄diximus nutriat̄.

Cum autem aliquis hāc febrem incurrit ex comestione calidorum ciborū: oportet vt postq̄ febris quieuerit: ex aqua ordei multū bibat. ¶ Cuius nutricatio sit post febris sedationem cibus cum aceto condit⁹ in quo nō est caro. Et est ingeniandum qualiter eius venter solui possit ex prunis et tamarīdis: et zucharo tabarzet: syrupū quoq̄ acetosum simplicē de zucharo bibat: et comedat granata muza et acetosa: et oīa alia poma his similia. Ab oīb⁹ vero cibis q̄ corpus calefaciunt abstineat febricitanti hec proprie: et illa que ex fortis vini potatione accidit vtraq̄ in putridā cito mutat̄ febrem.

Cum vero aliquis hac febre laborat: eo q̄ plus solito comedit: aut cibū multū nutrientē: aut grossioris nutrimēti sumpsit: q̄r hec species effimere plerūq̄ adeo p̄ multos dies fit mansiua vt sinoch⁹ eē videat̄: nō est expectandū donec febris a corpore recedat: imo venter egri ilico ex succo fructuū sicut noīauim⁹ ē soluēdus et syrup⁹ acetosus ē sumēd⁹: et ex ptisana tātūmodo nutriendus. ¶ Sed postq̄ febris alleuiari videt̄ aliquantulum eger in balneū ē mittendus: in quo nō lōgam faciat morā: et sit in aqua tepida et ex ea sup ipsum fūdat̄: cui⁹ et corpus ex sulphure diu fricari cōuenit: deinde ex aqua lotus egrediat̄. et sic ad suum redeat regimē ad vētris. scilicet solutionem ex succo fructuū et ad syrupum acetosum in potu sumēdū: et ad nutriēdū ex aqua ordei: cumq̄ febris

paꝝ alleuiari ceperit balneum iteꝝ ingrediat̃ in quo longiorem q̄ꝫ prius faciat morã: ꝛ plus balneet̃ ſm ꝙ febris diminui viſa fuerit. ¶ In principio tñ huius febris abſqꝫ magna cautela balneũ minime ingredi debet. Obſeruã dum eſt enim ne in eo laborẽ patiat̃ ꝛ ne corpus calefiat. ¶ Qꝛ ſi cõtingat ipſuꝫ in balneo orripilationẽ pati: ilico eſt extrahendus: qđ ẽt in omnibus quib⁹ poſt febreꝫ effimerã in balneo huiuſmodi accidit orripilatio ẽ obſeruandum: hoc nãqꝫ accidẽs non eam effimeraꝫ pati: ſed putridaꝫ portendit. ¶ Ex his aũt per que ſingulatim ꝛ abſqꝫ vlla ambiguitate febris cognoſci põt effimera cum alys ſignificationib⁹ quas prediximꝰ: eſt vt egro cum ſe balneauerit: nõ ſuperueniat orripilatio. Cum. n. hec ſpecies effimere cognita fuerit: ꝛ vẽter ſolutus: ꝛ vrina prouocata: ꝛ nutricatio ſubtiliata fuerit: ꝛ ordo intrandi balneuꝫ ꝛ balneandi ſꝫ febris diminutionẽ obſeruat⁹ fuerit adeo bene ſanabit̃: ꝙ in febre putrefactionis minime tranſibit. Si aũt in regimine error acciderit in febrẽ mutabit̃ putridã: que erit acuta: ꝛ ſinochaꝫ. ſ. concluſam.

Si quis vero hanc patit̃ febrem qꝛ ĩ comeſtiõe vna aliqđ comedit ex quo grauari ceperit: ſi grauitas in ſupioribus ſentitur vẽtris: euomat illud: aut ſupponatur colliriũ: ſi in inferioribus ſentit̃ grauamẽ. Cũqꝫ paſſio minui ceperit: balneet̃: ꝛ ſomn⁹ augmẽtetur: ꝛ nutricatio ſubtilietur: ꝛ ꝑ aliquot dies a labore abſtineat ꝛ ex aliquibus cibis qui vẽtrẽ paꝝ ſoluũt moueat̃. De his q̄s ĩ ꝟ noiauim⁹ libro: vbi ð ſanitatꝭ cuſtodia tractauim⁹.

Qui autem hãc incurrit febrẽ cã apoſtematꝭ: qđ in aliquib⁹ fieri cõtingat mẽbris ex ꝑte cõtraria minuendus eſt ꝛ apoſtema illud infrigidãdũ queãdmodum in capitulo de calido apoſtemate oſtendimus. Balneuꝫ nullo modo ingrediat̃: neqꝫ bibat vinum: donec apoſtema illud ſedet̃ ꝛ eius igneitas reprimatur. Uenter vero ſoluatur ꝛ calor extinguatur ſicut docuim⁹ ꝛ cibis infrigidantibus nutriatur.

Cum aũt aliquis hac febre laborat cã doloris qui in quibuſdam contingit mẽbris: que ſit cã doloris cõſiderãduꝫ eſt. Si. n. eſt apoſtema calidum aut groſſa vẽtoſitas: aut humor mordicatiu⁹: Aut qꝛ multum comedit: aut ſiccitas magna que loco dominat̃: aut cõplexio mala calida: aut frigida ſimplex: aut cũ materia ad ipſaꝫ cauſaꝫ remouendam eſt omnino intendendum quemadmodũ in capitulo de cãis doloꝝ ꝛ eaꝝ curis docuim⁹. Febris. n. ilico ſedabit̃ cũ cã remota fuerit. Cũqꝫ febris quieuerit: eger leniter balneet̃: ꝛ ex cibis quoꝝ fecimus mẽtionem nutriatur.

Qui vero hãc incurrit febrẽ: qꝛ balnei vſuꝫ vt conſueuerat ꝑtermiſit: in balneũ mittẽdus ẽ: doec febris reprimat̃: vbi multitudo dulcis aque tepide ſup eũ fũdẽda ẽ. Ipſe quoqꝫ ex furfure ꝛ ſemĩe melonum ꝛ pauco nitro diu eſt fricãd⁹: deĩde egrediat̃: ꝛ ex cibis extiguẽtib⁹ nutriat̃: ꝛ vinũ albuꝫ ꝛ claꝝ bibat valde tẽperatũ. In mane q̄ꝫ iteꝝ ad balneũ eat: deĩde ab eo egrediatur ꝛ ſic ad cõſueta redeat.

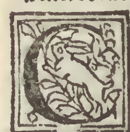
Qui autem hac laborat febre: qꝛ multã famẽ aut ſitiꝫ paſſus ẽ: ſi cũ ſola doloroſitas ꝛ laſſitudo ꝛ fractio eũ ĩuaſerit antecq̄ꝫ febris ĩ eo ſit ꝯfirmata ĩueniat̃: triticũ fractũ multa aq̃ ablutũ ꝛ coctũ ꝛ ĩ nũc ĩfrigidatũ: dãdũ eſt: ꝛ zucharꝝ tabarzet. Si aũt nõ ĩuenit̃ niſi poſtq̄ꝫ febris in eo ĩflãmata fuerit: ꝑcipiendũ ẽ ei ſepe ex aq̃ frida paulatĩ bibere: doec febris repmat̃: deĩde ꝑ aliquãtulũ tẽporis: ĩ aquã tepidã ẽ mittẽdus: ꝛ aq̃ ſup eũ fundẽda frigiditate cui⁹ ñ ledat̃: poſtea ptiſanã bibat: ꝛ ex cibis humectãtib⁹ nutriat̃: ꝛ a labore abſtineat donec ſanitati reſtituatur.

Cum v̾o aliqs hãc patit̃ febreꝫ ex coriza q̃ ei accidit: flobotomãd⁹ ẽ lꝫ paruũ a ꝑcedẽti minutiõe intercefferit ſpaciũ: aut ẽt ſi flobotomiã pati nõ poterit cuꝫ vẽtoſis ſãguis extrahat̃ ꝛ a carne ꝛ vĩo abſtineat: ꝛ aquã ordei bibat: ꝛ vẽter ex his q̃ in caplo de coriza noiauim⁹ ſoluat̃. Pect⁹ quoqꝫ ei⁹ mollificet̃ ꝛ tuſſis ſicut ibi docuimus ſedet̃. Cũqꝫ ad ſalutẽ ꝑuenerit: ꝛ reumatiſm⁹ digeſtus fuerit: ꝛ tuſſis ſedata: ꝛ febris quieuerit: ĩ balneũ ẽ mittẽdus: ꝛ ordinatiꝫ ad ꝯſueta paulatiꝫ reducẽd⁹: hui⁹ autẽ febris cura nõ ẽ neglıgẽda. Ex ea. n. pleruqꝫ ꝑuenitur ad pleureſim vel ad periplemoniam.

Sed qui hac tenet̃ febre ꝑꝑ faſtidiũ: he eñ febres cũ ruct⁹ fuerit fumoſi ꝛ fetidi inuadere ſolent: ꝛ vix accidũt cũ acetoſi fuerint: ſi venter poſtea ſolutus fuerit ꝑ ſe alia nõ indiget cura: niſi vt parũ aque calide ſorbẽdo trayciat: ꝛ balneet̃: ꝛ ex cibis infrigidãtibus q neqꝫ cito corrũpãtur: nꝫ ꝯuertãtur nutriat̃: ſicut ſũt ea q̃ ex ſucco vue acerbe ꝛ ſumach: ꝛ granis granati: ꝛ his ſimilib⁹ ꝑparãt̃. Potus quoqꝫ bibat q̃ his ĩueniũtur ſiles. A labore aũt ꝛ ſtatiõe ad ſolẽ: ꝛ coitu abſtineat. Qꝛ ſi venter ꝑ ſe nõ ſolut⁹ fuerit ex medicinis q̄s ĩ capitulo de cuſtodia ſanitatis noiauim⁹: ſoluẽdus eſt.

Si aũt hec febris ſupuenerit alicui in cui⁹ ſtomacho aliqđ ꝯtineat̃: ꝙ euomi poſſit: ex aqua calida ſorbeat: ꝛ cũ ea ipſuꝫ euomat. Et ſi grauitas ĩ inferiorib⁹ vẽtris partib⁹ ſentit̃: colliriũ aliqđ ſupponat̃. Cũqꝫ vẽter prout oportet mũdificat⁹ fuerit: ꝛ cũ hoc neqꝫ ruct⁹ fumoſus neqꝫ grauitas neqꝫ mordicatio in ventre ſentit̃: neqꝫ nauſea: balneãdus ẽ eger: ꝛ nutriẽd⁹: ꝛ regendus eo regimine qđ prediximꝰ. ¶ Is quoqꝫ cui hec febris accidit cã frequẽter aſtellãdi: ex his q̃ ĩ ſuo noiauim⁹ capitulo curãdus erit. Cũqꝫ ipſi⁹ febris repreſſa fuerit: in balneũ mittendus erit: ꝛ ex reb⁹ q̄s ĩ hoc libro noiauim⁹ nutriẽdus. ¶ Sũt ꝑterea ex hominib⁹ qdaꝫ q cum cibos multi nutrimẽti frequẽter comedũt. vt ſunt carnes graues groſſe: ꝛ pultes valde ſpiſſe: ꝛ frumẽtuꝫ coctũ: ꝛ vinũ groſſuꝫ: hanc incurrũt febrẽ. Quapꝑ hi a groſſoꝝ ciboꝝ aſſiduatione abſtinere debẽt: ꝛ ex carne hedĩa ꝛ pullina nutriẽdi: ꝛ ſyrupũ acetoſuꝫ bibere debẽt: ꝛ de vino ſumere debent: qđ iã peruenerit ad ſubtilitatẽ: ꝛ claritatẽ: ꝛ in ꝓfunduꝫ penetrare põt. Is quoqꝫ q a ꝑdictis ledit̃: añ comeſtionem vti exercitio dꝫ: ꝛ vẽtris ſolutionẽ ꝛ flobotomiã aſſiduat̃ Si. n. nihil negligẽs affuerit: egritudines incurret acutas ꝛ peſſimas. ¶ Sũt ẽt ex hominib⁹ aly q cũ laborẽ aut vigilias patiũt̃: aut eoꝝ tardat̃ comeſtio: aut ex cibis ſubtilibus: aut ſiccis nutriũtur ad febrẽ deueniũt. Quapꝑ huiuſmodi hominũ gen⁹ ab his reb⁹ abſtinenduꝫ ẽ. Cumqꝫ febris eos inuaſerit ſuccurrendum ẽ cito cũ eis q̃ corpus humectãt. Ex ꝟ. n. ſi neglectũ fuerit: ad ethicã deueniet.

¶ De febre ethica. CAP. III.

Cum febris trib⁹ dieb⁹ aut ãpli⁹ ꝑmanſerit: nꝫ ſe mouerit: nꝫ calor ei⁹: nꝫ iflãmatio vehemẽs fuerit: nꝫ accidẽtia q̃ febres acutas comitari ꝯſueuerũt cũ ea affuerit vt ẽ pulſus magnitudo: ꝛ caliditatis: ꝛ ĩqetudis vehemẽtia: ꝛ ãxietas: ꝛ lingue ſiccitas: atqꝫ ci⁹ nigredo: ipa tñ ſic vno mõ ꝑſeuerauerit: nꝫ põt ĩ ea ꝺ̃phẽdi dimiſſio aliq̃: nꝫ paroxiſm⁹: ꝑter hec ẽt ipa ĩuenit̃ qeta: ꝛ q̄ſi tepida: tũc ethica adeſſe credit̃. ¶ Eſt itaqꝫ ipſi⁹ vitas ſic expiẽda. Egro vt ĩ diuerſis comedat horis: ẽ ꝑcipiẽdum. Qꝛ ſi ĩuẽt⁹ fuerit ſemꝑ poſt comeſtionẽ a febre magis ĩfeſtari ethicã proculdubio eẽ ꝓnunciãduꝫ ẽ. Qꝛ ſi cũ hoc ẽt facies ei⁹ iã extenuata eẽ videat̃: ꝛ oculi cõcaui ꝛ caro imminuta atqꝫ cutꝭ deſiccata fuerit: ethica iã nõ ẽ in eo ĩ ꝑncipio: ĩmo ĩ ipſo cõfirmata ẽ: ꝛ opata: ꝛ diu ẽ ex quo ipſuꝫ ĩuaſit: hec aũt febris ĩ ꝑncipio ſui cũ nõdũ: ſcilicet ad ariditatẽ ꝑueñit curabil'ẽ. Ptiſis itaqꝫ ſigna cognoſcẽda ſũt vt dũ aliquis ð egri ſanitate ꝯfidit ad cã curãdã ꝑperet.

¶ Dicemus igitur ꝙ cuius quidem ethica in ptisim transit: timpora vehementer plana fiunt: ⁊ oculi concauant̄: ⁊ nares subtiliant̄: ⁊ fiunt tornatiles: ⁊ aures minorantur ⁊ earum corpus subtiliat̄: faciei quoqꝫ ac frōtis tenditur cutis: ac si esset coriū qđ super ossa faciei desiccatuꝫ foret: ⁊ totum corpus similiter a carne nudum existit.

¶ Collū preterea tenue fit: ⁊ epiglotis foris ꝓminet. Cūqꝫ pectoris ossa tactu aut visu ꝯsiderata fuerint: vnūquodqꝫ eorum cum suis extremitatibus notari poterit: ⁊ postremo corpus non videtur nisi corium ⁊ ossa.

¶ Eiusqꝫ vox ex illis auditur ⁊ debilis: ⁊ virtꝰ oīno destructa videt̄: ⁊ pulsus subtilis: ⁊ debilis: ⁊ cū hoc etiam durꝰ

¶ Corde q̊ꝫ manifeste apparēt qꝛ caro dissoluta est: ⁊ vene silr̄: ⁊ cū hoc a sanguine vacue neqꝫ earum concauitas magna rei capax existit.

¶ Pulchritudo quoqꝫ atqꝫ claritas ab ipsius corpore oīo recesserūt: ⁊ cutis desiccata est: ⁊ cuti existentis in senio similis facta est. ¶ Venter ēt eius attenuat̄ ⁊ debilitatur donec videat̄ ac si costis adhereat: ⁊ qđ nihil in se ꝯtieat.

¶ Mirach preterea vētris in tantū subtiliat̄: vt non videatur esse nisi solūmō coriū: ⁊ ꝑter h̄ spasmat̄ ⁊ desiccatur.

¶ Ossa quoqꝫ rascbete: ⁊ pectinis manuū plerūque appaparent: ⁊ vngues curuantur.

¶ Cū v̊o capilli cadūt alicui: ⁊ vēter soluit̄: mōs ei ꝓpinq̄ ē

¶ Cūqꝫ corpus ad hunc diminutionis ⁊ debilitatis deuenerit terminū nunq̄ꝫ sanari poterit: neqꝫ meliorari. Sed dū carnis ⁊ sanguinis pulchritudinis ac virtutis reliquie in eo inueniūtur: ⁊ qđ ex predictis significatiōibus apparuit: neqꝫ vehemens ē: neqꝫ confirmatuꝫ: sanari pōt: ⁊ ad suā redire dispositionem si ei vt opꝫ subueniatur.

¶ Cū autem non fuerit multa debilitas neqꝫ multa macies: neqꝫ longum intercesserit spacium ex quo pati ceperit nec etiam ex signis ethice aliud apparuit: nisi qꝛ febris lēta adest que iam ꝑ aliquos perseuerauerit dies: ⁊ postea parum siccitas ⁊ maciei inceperit: huiusmodi patiens leuiter ⁊ cito sanitati restituet̄: si deus voluerit.

¶ Huic igitur febre laboranti: in primis aqua ordei danda est: ⁊ postq̄ꝫ ipsa de stomacho descēderit: ex piscibꝰ q eçie vocant̄: sup prunas assatis aut in veru nutriēdus ē: ⁊ ex oleribus frigidis ⁊ hu. ⁊ portulaca: ⁊ moluchia: ⁊ lactuca: ⁊ cucurbita: ⁊ cucumeres: ⁊ citrulli hic q̊ꝫ quotidie an̄ q̄ꝫ comedat balneū ingredi dꝫ: vbi in loco moret̄ ī quo a calore ledi non possit ⁊ in aquā tepidā: per aliquod spaciuꝫ silr̄ mittēdus ē: deinde ex oleo vio. inungendus.

¶ Domꝰ v̊o in qua morat̄ talis sit. Cuiꝰ aer frigidꝰ sit ⁊ humidus: ipsiusqꝫ pauimentuꝫ ex rebus viridibus que frigide sint ⁊ humide sit stratum.

¶ Pāni q̊ꝫ aqua ro. infusi in niue infrigidata in q̄ cāphora ⁊ sandali dissoluti sint: pectori superponant̄. Qđ tamē fieri ꝯuenit cū stomachꝰ alleuiatꝰ fuerit: ⁊ cibꝰ ab eo descēderit: ⁊ ēt an̄q̄ꝫ comedat. Cūqꝫ ꝑdicti tepefacti fuerit: pāni mutādi sūt. Qđ tādiu fieri ꝯuenit: donec friditateꝫ sentiat eger iā ad multā sui corporis ꝓfunditatē ꝑuenisse. Qꝛ si ꝑꝑ huiusmōi curā supueniat ei ꝑus horripilatio: ⁊ postea accidat ei calitas: tepefiāt parum ⁊ postea pectori superponantur: neqꝫ remoueantur: nisi cum desiccati fuerint aut multum calefacti.

¶ Oleum preterea viol. ⁊ oleum de seminibus cucurbitarum ī potu dāda sūt: ⁊ lectꝰ solito mollior fiat: ⁊ quātū plꝰ poterit: lōgo tp̄e dormiat. A vigilijs aūt atqꝫ cogitatiōe ⁊ a motu ⁊ coitu ⁊ a statōe ī locis calīs ⁊ sic. ⁊ fame abstieat Si āt cū hac febre fuerit nocumētū: ⁊ acuitas atqꝫ calor: trocisci de cāphora q̄tidie ī matutinalibꝰ horis ī potu tribuāt̄. Cū autem sol ortus fuerit: aquā ordei bibat.

¶ Aque v̊o quā ī nocte bibiturꝰ ē: iulep cū mucillagine psilij admisceat̄: neqꝫ cessādū ē: imo iportune istādū ī pectoris infrigidatione. Unde ex frigidis epithimatibus: ⁊ ex oleribus instanter epithimandum.

¶ Cibaria v̊o non semel sunt tribuenda: sed ad multas vices partiēda: ⁊ ꝑcipue si estas fuerit. Ex qbꝰ eger nō tm̄ sēꝑ sumere dꝫ quātū ē ei necessariū: ⁊ sibi caueat ne semel tātum comedat quantum est id quo eget.

¶ Ex aqua q̊ꝫ frida paulatī in potu sumat: neqꝫ famē aut siti vllo mō patiat̄: ⁊ ab oībꝰ q̄ calefaciūt ⁊ dīsic. oio sepet̄.

¶ Cū aūt ethica iā meliōata fuerit: ⁊ obfuscatio ac carnis diminutio manifeste appuerint: verūtm̄ ad terminū fm quē ipsā diximꝰ eē īsanabilē nōdū ꝑuenit: ea laborās eodē īdiget regimīe q̊ ⁊ ꝑdictꝰ. Oꝫ tm̄ vt sup eū fiat assiduatio: ⁊ ꝑseueratio ⁊ frequētatio ⁊ ꝑueniat̄ cū eo ad vltimū: ⁊ mittat̄ ī balneū ⁊ ī tinā bis. aut ter ī die: nisi in tali dispoñat manere loco ī quo calītas nullo mō eū ledere possit: neqꝫ horripilatio īuadere. Nos. n. nequaq̄ꝫ voluimꝰ ipꝫ intrare balneū: nisi cū semicupiū īuenire nō possumꝰ neqꝫ aquā sup eū fūdere vbi horripilatio eū īuadat. Sudare āt ⁊ aerē attrahere calidū omni re ei deterior existit.

¶ Hāc itaqꝫ patiens febrem ī balneū mittat̄ ⁊ semicupiū postq̄ꝫ duarum horarum spaciū ꝑterierit: ex quo aquā ordei ī potu sūpsit: ⁊ cū ð semicupio egrediat̄ ex olō vio. iungat̄.

¶ Cūqꝫ vēter ab aqua ordei alleuiatꝰ fuerit: neqꝫ ī ructu sapor vllus r̄māserit iterum ad balneū ducat̄. ita tm̄ vt ī cūdo minime laboret: deinde mittat̄ in semicupiū: ⁊ de aq̄ tepida tādiu sup eū fūdat̄ donec ipsiꝰ corpꝰ īcrosset̄: ⁊ parūꝑ rubere incipiat. Postea v̊o in aquā fri. semel submergat̄. A cuius tamen frigiditate non ledatur: deinde ipsius corpus ex oleo vio. ⁊ ei similibus oleis inungatur.

¶ Usus ꝑterea regēdi ipm̄ in balneū: īcremētū recipiat.

¶ Cūqꝫ ab eo egressus fuerit: ex eis que diximus ⁊ fꝫ mēsuram quam diximus: cibet̄: ⁊ iaceat in domibus tranquillis humidis bene olentibus: in quibus sit aeris paucitas. Ante ipsum v̊o pāni frigida infusi aqua: ⁊ parapsides magne ex ea plene ponantur aut lacune sint coram eo.

¶ Folia quoqꝫ vitis ⁊ salicis: atqꝫ rosarum: ⁊ violarum: ⁊ susibium ⁊ his similium coram eo sternantur. In tempore v̊o hiemis: non sit in eius mansione ignis: neqꝫ fumus sed frigidū attrahat aerē. hec. n. maior eiꝰ existit cura. Qꝛ ꝑꝑ h̄ ita ꝯseruat̄: qđ nō oꝫ eū empl̄a ⁊ epithimata frida q̄ ꝑdiximus exterius ad cordis confortatōem apponere.

¶ Ex panis q̊ꝫ calidis ⁊ in pōdere leuibus coopiat̄ corpꝰ ⁊ ꝑcipue caput ne coriza: aut catharrus ei supueniat: ⁊ extremitates leuiter comprimāt̄: patiēs q̊ꝫ oleū de cucurbitis cū oleo nenufarino conditū: olfaciat ⁊ dormiat diu.

¶ Qꝛ si magnū diei supfuerit spaciū: volueritqꝫ iterum ante q̄ꝫ cenet tinā īgredi faciat: qꝛ ꝯferret ei. Et si nō comedat ⁊ an̄ comestionē nō īgrediat̄ balneū: ⁊ dormiat diu.

¶ Si āt siccitas ⁊ macies iā vehemēter eū occupauer̄t: lac caprinū sup ipsiꝰ corpꝰ mulgeat̄: ⁊ ex eo liniat̄. Atqꝫ aque q̄ ē ī sēicupio ex ipso aliqd admisceat̄. Cūqꝫ ð semicupio egressus fuerit: ex oleo vio. aut de cucurbita: aut de nenufare inūgat̄. Si v̊o neqꝫ calītas: nꝫ acuitas fortiter fuerit vinū albū ⁊ subtile: qđ tā aque fri. hēat admixtū: vt sapor vini abscōdat̄: bibat. ¶ Sꝫ si acuitas fuerit māifeste: iulep de zucharo cū aqua fri. in potu ei tribuat̄: ⁊ ne venter eius soluat̄: summopere est cauendum: ad cuius constrictionem si solui ceperit: est festinandum.

¶ Huic preterea plerūqꝫ si calor fuerit fortl: ꝯfert lac vaccarum iuuenilis etatis de quo butirum vehemēter extractuꝫ ē si fuerit acetosū ⁊ aqua ordei ī potu ē tribuēda. Et si vēter solutꝰ fuerit: ipsam cuꝫ tortellis sumat. Et est necesse cum hoc quod diximus: vt ad infrigidationem ⁊ caloris extinctionem studium impendatur.

¶ Cū āt huiꝰ vrina fuerit oleagina aut ī eiꝰ supficie petala appuerit vnctuosa: aut frusta carnis filis silīa aut ali-

quid sit de furfuri in vltimo in huius regimine est insistendum
Sed si quis hac laborans egritudine corpus habuerit vehementer siccum et vehementer macrum: neque fortis calor in eo fuerit: lac calidum ita vt ab vberibus extractum fuerit si in potu sumatur: aut cum eo micas panis comederit: conferret ei. Qui vero lacte ad hoc asininum melius existit. Et post ipsum est caprinum. In lacte vero recente duo sunt obseruanda: ne .s. in caseitatem transeat: et ne conuertatur. Lac autem quod prediximus cum in stomacho fuerit: non transit in caseitatem: nisi raro. Quod etiam nunquam in caseitatem mutabitur: si parum zuchari ei misceatur. Cum autem a lactis conuersione quis egrum custodire voluerit: eius dispositionem in caliditate quotidie tangendo consideret: et qualiter aerem attrahat: attendat: eiusque pulsum inspiciat: et vrinam: atque sitis ipsius quantitatem. Si .n. inuenerit hec omnia maiora quam prius essent antequam lac biberet: et vehementer augmentata fore: a lacte predicto erit abstinendum: et lac acetosum absque butiro: aut aqua ordei in potu erunt tribuenda: et trocisci de spodio: et his similia. Venter quoque si strictus fuerit cum apozimate aqua prunorum et teraniabin erit soluendus. Quod eo vsque fieri conuenit: donec predicta remoueantur accidentia. Post quorum remotionem: ad lac redire est ei percipiendum: hec est eorum summa que ethicam patientibus adhiberi conueniunt.
Cum autem aliqui ethica laborantes ad hoc deuenerint: ut ossa rascete et pectinis manifesta appareant: et pulsus deficiat: et mirach ventris costis adhereat: omniaque eorum ossa manifesta videantur et subtilia: non est in eis laborandum vt ad sanitatem perueniant: sed vt quoquo modo sustententur. Quod fit ex nutrientibus que velociter penetrant: et ex bonis odoribus.
Caro quoque pullina sumenda est et in parua frusta incidenda et succus ab ea paucum salem habente extrahendus: quemadmodum ab alia carne succus extrahi consueuit: aut fiat hoc ex carne rubea que in collo edi reperitur. Deinde huic succo parum de succo pomorum: aut citoniorum: et parum vini admisceantur aut tortella bene trita ei admisceatur: et sic bibatur: aut sorbeatur
Camisias preterea tinctas induant que ex sandalis: aut musco: si non capitis dolorem fecerint: sint infecte: fumigium quoque ante eos fiat ex xiloaloe: et nere et ante eos: et in eorum circuitu ponantur odorifera et confectiones odorifere. et aqua ro. super eos roretur et olfaciant cibos odores habentes desiderabiles: sicut est cibus qui fit de carne epatis et pulmonis minutim incisa: et postea in frixorio cum ouis et croco et aceto cocta et intestina ex carne frustatim incisa plena et cusabegi: pulli quoque assandi sunt: et coram ipsorum facie scindendi: ex quorum pectore carnem masticando succum solum trayciant carnem autem proyciant si multum fuerint debiles.
Quod si quis ex his aliquantulum fortior fuerit: pulli cum aqua et sale coquantur: quorum pectora postea contusa cum iure exprimantur: quorum succus cum coriandro et pauco cinamomo conditus et vinum atque tortellas habens admixta in potu tribuatur.
Unus autem ex veteribus medicis rettulit: se vidisse vnum virum: et multos pueros: qui postquam ad ethicam ad hanc deuenerant dispositionem: sanati fuerant. Ego tamen nunquam hoc vidi: neque credo verum fore et precipue postquam puerilem transierit etatem.
Trocisci de caphora qui cum sint cordis: epatis ac pectoris infrigidatiui ethice que est cum ardore conferunt. ℞. rosarum rubearum. ʒ. x. spody albi quod sit magnum frustum: seminis cucumeris: amborum ana. ʒ. v. seminis lactucarum. ʒ. viiy. seminis portulace. ʒ. vi. seminis endiuie. ʒ. y. seminis dulcis cucurbite. ʒ. vi. tereniabim. ʒ. x. caphore. ʒ. s. Ex his omnibus cum mucillagine psily confectis informentur trocisci: quorum quisque duas ponderet. ʒ. Quod si venter solutus fuerit: ex istis alys trociscis de spodio qui sunt constrictiui detur. ℞. puluis rosarum rubearum spody: amborum ana. ʒ. v. boliarmeni: gummi arabici: amborum ana. ʒ. y. succi berberis: succi sumach: amborum ana. ʒ. iy. balaustie. ʒ. i. et s. seminis coriandri in aceto infusi et postea torrefacti. ʒ. y. semis acetose excorticati. ʒ. iy. fiat trocisci: quorum quisque duas ponderet. ʒ. ex quibus vnus in mane: et alius post solis occasum cum rob simplici de citonys: aut de granatis: aut de ribes sumatur.

De febre que duobus diebus inuadit et vnum intermittit et vocatur tertiana. CAP. IIII.

Huius febris principium cum forti accidit rigore et pauco frigore sicut est dispositio pedis cum obstupescit: sed non prolongatur diu sicut frigoris spacium prolongatur: sed corpus cito calefacit adeo vehementer: vt si corpus egri tangatur: manus mordicationem sentiat caloris: accidit autem plerumque vt eger in tempore vehementie caloris huius febris et in eius fine: inaniter loquatur et precipue si calide fuerit complexionis. Plerumque etiam ex ea accidit nausea: et estuatio: et vomitus colere rubee. Venter quoque quandoque soluitur: et egreditur colera citrina. Pulsus vero in statu huius febris inuenitur magnus et velox: et frequens: sed tamen equalis.
Urina quoque in colore est ignea: sed secundum substantiam non est spissa: habet tamen fetorem et odorem malum ex putrefactione.
Hec autem febris sepius euenit complexionem habentibus calidam et siccam: et qui multum perpessi fuerunt laborem et vigilias et ieiunium: et ex cibis calidis nutrimentum sumpserunt: et vinum forte et vetus biberunt: in regionibus et temporibus in caliditate distemperatis.
Hec preterea febris non infestat egrum vltra horas. xy. quinimo sepe in horis paucioribus istis ipsius remouetur paroxisimus vsque ad octo videlicet horas. Cumque hora recessionis aduenerit: cum sudore remouetur: et quando separatur a corpore: pulsus ab ea mundificatur. Cum igitur hec accidentia cum febre inueniuntur: aut ex eis plura sciendum est febrem esse tertianam. Quod si cum predictis accidentibus aut pluribus ex eis contingat: tertianam in illa hora multum euenire absque omni dubitatione sciendum est ipsam esse tertianam: ac si vidisset eam vna die infestasse et alia quieuisse.
Cum igitur eger taliter dispositus fortis inuenitur: fuerit que diu ex quo non fuit solutus de mirobalanis citrinis. ʒ. x. in aqua feruente die et nocte infundatur deinde manibus fricatum coletur: cui. ʒ. xx. ex tereniabim misceantur: et in mane in potu tribuatur. Scamonee quoque recentis anthiochene et bone quarta. ʒ. vnius in tanta quantitate iulep: et aque que semel sorberi possit dissoluatur et ad bibendum tribuatur: donec vehementer soluatur. Cum enim hoc factum fuerit aut febris nullo modo accedet: aut parumper alleuiabitur deinde ex toto regimine quod narro regendus est.
Si autem eger fuerit deliciosus aut debilis et tempus fuerit estas: circa vnamquamque noctem pondus. ʒ. x. tamarindorum: et pruna sicca: et crossa. xx. sumantur: et in duabus libris aque vsquequo sint dissoluta coquantur: deinde manibus fricata colentur et misceantur huic colature zuchari tarbarzet. ʒ. x. et in potu antequam dormiat sumatur Cumque mane factum fuerit et sol eleuari ceperit ex aqua ordei secundum magnam quantitatem bibat: et in loco bene geto vel olente moretur: donec cibus digeratur: deinde ex oleribus frigidis: et musaguarat in quibus non est amaritudo nutriatur.
Et a cibis in quibus est caro abstineat: et comedat medullam cucumeris: et citrulli: et de succo cucurbite in tempore suo bibat: et de succo cucumeris saraceni: et sumat in potu aquam cum iulep et sirupum acetosum ex zucharo aqua bene temperatum.
Modus quoque infrigidandi et extinguendi secundum febris calorem obseruetur.
Venter preterea si per se semel aut bis aut ter quotidie soluatur

Apozima prunoꝝ nō ē dādū: sʒ ex alijs ē regēdꝰ. In loco q̄ʒ apozimatis prunoꝝ: succꝰ granati muzi cū mucillagine psilij est tribuendus.

¶ Epati preterea in nocte in horis. s. cum venter a cibo vacuus est: pannus sandalis ⁊ aqua ro. infusus est superponendus. Sitq̄ʒ inter comestionem: ⁊ inuasionis principium longum tempus: videlicet nutriatur tribus horis vl' duabus anteq̄ʒ febris accedat aut postq̄ʒ recesserit.

¶ Hic autem eger ab omnibus calidis est abstinendus: ⁊ in loco frigido sit semper eius mora.

¶ Et si febris cum magno ardore ⁊ calore esse videatur: ex succo cucumeris saracenici: aut cucurbite: aut citroli: ⁊ ex mucillagine psillij cum malis granatis: aut iulep plꝰ erit dandum: ⁊ de aqua ordei plus bibendum. Si vō dies prolixus fuerit: aut eius cibus non cito digeritur: nō cōuenit tibi vt ex aqua ordei iteruʒ ei tribuas post solis occasū. Trocisci q̄ʒ d̄ cāphora q̄tidie cū sirupo acetoso d̄ zuccharo i potu sīt dādi i mane an̄q̄ʒ aquā ordei sumat p duas horas: aut ad minꝰ p vnā horā. Cūq̄ʒ fe. egꝝ dimiserit: Adhuc eod regimie q̄ priꝰ pꝰ febrē p tres dies erit regēdꝰ Quibus transactis: pullina caro: aut edina est danda. Interim tamē a balneo ⁊ sole ⁊ vino est abstinēdus: deinde ad consueta reducendus.

¶ De causonide. CAP. V.

Hec febris de genere est tertiane: ea tamen fortior existit: ⁊ maioris caloris. Que qdē vna die fit validior. Alia vō minꝰ calīa. A corpe tamē nō separatur: neq̄ʒ orripilatio cū ea accidit neq̄ʒ sudor nisi cū recedit. Alia autem tertiane accidentia sunt cū ea: vehementiora tamē ⁊ firmiora. ¶ Lingua preterea ac labia citrina fiunt: aut denigrantur: aut absq̄ʒ dubio exasperant̄ si febris non valde fuerit fortis.

¶ In huius vō febris curatione: tali indigemus regimine quale in tertiana prediximus. Est tamē in ea plus studendum: ⁊ diligentior cura est ei adhibēda: fm q̄ est fortior illa ⁊ maioris incendij. ¶ Egro igit̄ in nocte ex apozimate prunoꝝ ⁊ tamarindoꝝ qd̄ p̄diximus ē tribuēdū: vsq̄ʒ quo vēter quotidie bis aut ampliꝰ soluat̄: trocisci quoq̄ʒ de camphora: aut succus citroloꝝ: aut cucumeris saracenici: aut ptisana semp in mane dentur. In die vō oī hora assidue: cucurbite: aut citruloꝝ succus: ei tribuat̄: ⁊ ex mica panis abluta lacti a q̄ butiꝝ sit sublatū cū zuccharo admixta regat̄. ¶ Qd̄ si paꝝ comederit: aqua ordei iterum sumat: sicut ostēdimus: aque autem que illi in potu ministratur parum psilij admisceatur: ⁊ ex ipsius mucillagine cum iulep: aut succo granati: in potu sumat.

¶ Asperitas vō lingue cū pāno lineo fricet̄: deinde psilij mucillagine cū zuccharo lābendo hauriat.

¶ Nucleus q̄ʒ pruni paꝝ adhuc carnositatis retinens: in ore retinendus detur: ⁊ pāni aqua ro. infusi epati ac cordi in pluribus superponant̄ horis.

¶ Et si eger in interioribus apa non habuerit: neq̄ʒ stōus neq̄ʒ epar debilia erant dū esset incolumis: ex aqua frigida super niuem infrigidata multum in potu sumat cum calor valde accēsus fuerit de qua adeo vsq̄ʒ bibat: donec facies eius viridis fiat ⁊ tremat. Calor. n. febrilis ex hoc ilico extinguetur: deinde sudabit: ⁊ euadet aut fere liberatus erit. ¶ Uenter autem si vehementer soluatur: ordeū confractum ⁊ ablutum: ⁊ aqua coctum: cuʒ trociscis constrictiuis de spodio: dandum est. Sirupum vō acetosum: ⁊ iulep: ⁊ zuchaꝝ vitet. Rob autem simplex de granatis acetosis: ⁊ malis: ⁊ citonijs acetosis: dandū est: ⁊ ex oībus q̄ in caplo de vētris ꝯstrictōe diximꝰ ē regēdus.

¶ Et si a vigilijs ⁊ capitis dolore ledat̄: sicut i eaꝝ egritudinū capitulis continetur: medicandus erit. Nos. n. in h̄ nostro libro non ponimus curas egritudinum: nisi simplicium. Ideoq̄ʒ cū egritudines ꝯpo site fuerint: ex proprijs capitulis sunt earum curationes sumende.

¶ Sit preterea in hac febre ⁊ in omnibus cōtinuis febribus nutriendi tempus: tunc cum eger aliquaʒ sentit alleuiationē: aut si alleuiatōem nō sentit: sit in hora qua solitus erat comedere dum esset sanus: aut in hora qua dies infrigidatur ⁊ temperatur.

¶ Interpolatis vō oportet vt sit hora comedendi longe ante earum accessionem quanto plus possibile fuerit: aut post earum recessionem. Nos tamen ostendemus q̄modo sue nutricationis regimen obseruari debeat cum de acutis tractabimus egritudinibus si deus voluerit.

¶ De sinocho. CAP. VI.

Hec febris cum incipit sine tremore ac orripilatōe accidit: imo cuʒ calore incipit: ⁊ est cum ea in facie: ⁊ in oculis ⁊ auribus: ⁊ naribꝰ rubedo: ⁊ tristicia ⁊ ingetudo: ⁊ iflāmatio fortꝭ ⁊ ispiratio magn̄: ⁊ freq̄ns.

¶ Hanc preterea febrē: anteq̄ʒ accedat: hec signa precedunt. Egro nāq̄ʒ adest in corpore grauitas ⁊ extensio: ⁊ pigritia ⁊ dispositio que lassitudini similatur: ⁊ in somno superfluitas: ⁊ amentia: ⁊ in capite grauitas ⁊ precipue in fronte ⁊ timporibus.

¶ Uenarum quoq̄ʒ exuberatio: ⁊ guidegi videtur: ⁊ pruritꝰ i naribꝰ: ⁊ i locis vbi vētosas apponere ꝯsueuit sentit̄.

¶ Hec quoq̄ʒ febris accidit adolescētibus corpora bone habitudinis habentibus: ⁊ eis qui ex carne ⁊ confectionibus de melle multum comedere: ⁊ multū vinum bibere cōsueuerunt. ꝯtingit aūt sepius in hyeme ⁊ vere.

¶ Cūq̄ʒ corpus hanc egritudinem patiētis tangitur: simile corpori de balneo exeuntis sentitur. Aut qui super corpus suum multum ex aqua calida fudit.

¶ Pulsus in hac febre magnus sentitur ⁊ frequens: ⁊ vrina rubea ⁊ crossa. ¶ Cum ergo in hac febre signa ista apparuerint: aut plura ex eis festinandum est ad egri minutionem faciendam: in qua ex sanguine multum est extrahendum. Ex hoc enim extinguetur hec febris.

¶ Si autem non prius subueniatur q̄ʒ lingua nigra fiat: ⁊ superuēnerint accidentia causon: eger vt diximus regatur. In hac tamen febre ea que sanguinem reprimant magis sunt danda: sicut rob qd̄ fit de succo vue acerbe ⁊ de acetositate citri: ⁊ ribes: ⁊ acetum: ⁊ malum granatuʒ preterea ad regimen egri subtilianduʒ est diuertendum ⁊ ad multum ipsius comestionem minuendam.

¶ Si quis etiam egrum in sue egritudinis principio inuenerit ⁊ flōmari fecerit h̄ q̄ p̄diximꝰ cibis ipsiꝰ admiscecat.

¶ In potu preterea aqua frigida tribuatur: ⁊ trocisci de camphora. Et si necesse fuerit venter ex apozimate: prunoruʒ ⁊ tamarindorum ⁊ zuchharo soluatur: aut ex succo granatorum acetosorum cū pulpa sua ⁊ zuchharo tritoꝝ.

¶ Postq̄ʒ vō febris recesserit: a carne ⁊ confectionibus q̄ ex melle fiunt: abstineat: ⁊ vino: donec ipsius sanitas sit confirmata. ¶ Hec quoq̄ʒ febris est continua ⁊ non interpolata: neq̄ʒ vocatur tertiana: neq̄ʒ cum ea est aliquid ex igne ⁊ inflammatione ⁊ acuitate que cum causon sentiuntur sepe nisi in principio extinguatur.

¶ Hec preterea tres habet species: vna est in qua a sui p̄ncipio non cessat augmentari malicia: vsq̄ʒ quo veniat crisis: aut eger moriatur. Alia vō est que semper in vna moratur dispositione. Tertia quoq̄ʒ est que quotidie a sui principio minuitur. ¶ Illa autem que semper augetur. plus indiget minutione q̄ʒ alie. Post quā ea que vnius ē tenoris. secundo eget licet etiam tertia ea non sit priuāda. Ille tamen due plus indigent ⁊ precipue ea que est cum augmento semper.

¶ De febre q̄tidiana q̄ vocat̄ flegmatica. CAP. VII.

Nec febris cū orripilatiōe: ⁊ vo frigore i dōso ⁊ extrēitatib⁹ icipit: ⁊ tēpus frigoris in corpore ꝓlixū fit: ⁊ vix calefit: neqꝫ cito peruenit ad inflāmationē ⁊ calorem sicut tertiana. Quinimo corporis calefactio in hac febre cū prolixitate ⁊ labore accedit: ⁊ plerūqꝫ calefit: ⁊ iteruꝫ infrigidatur: ⁊ post etiā calefit. Qđ postq̄ multotiens factū fuerit manifestat̄ calor: ⁊ erit in toto corpore equalis post laborem tamen.

¶ Cūqꝫ calor incipit: per totū corpus spargi ⁊ equari non est fortis: neqꝫ purus neqꝫ in corpore egri sentitur incēdium: neqꝫ mordicatio vt in tertiana: ⁊ causonide: neqꝫ sitis est cum ea: neqꝫ vehemens inspiratio.

¶ Et si cū ea fuerit vomit⁹: aut vētris solutio: humores albi ⁊ pure flegmatici egeruntur: aut cū pauca colʾa rubea.

¶ Facies q̄ꝫ in hac febre tumere aliquātulū videat̄: ⁊ corpus arescit ⁊ virtus appetitiua deprimitur.

¶ Pulsus q̄ꝫ i hac febre ꝑ velocitatē ⁊ spissitudinē: multo mīor īuenit̄ q̄ȝ in tertiana: ⁊ ꝑter hec est diuersus.

¶ Accidit āt hec febris sepius pueris: ⁊ mulierib⁹ ⁊ eunuchis: ⁊ corpora habentibus humida: ⁊ eis qui multuꝫ comedūt: ⁊ parū euacuant̄: ⁊ parum exercitant̄: ⁊ in temporibus: ⁊ in regionibus frigidis ⁊ humidis.

¶ Urina vo in hac febre: alba ē ⁊ subtilis: aut rubea ⁊ spissa ⁊ turbida. Et ꝑm mai⁹ i ꝑncipio est in prima dispōne: ꝫ postea succedente tpe in aliā mutat̄ dispositionē. Eiusqꝫ īterpolatio in plurib⁹ i recessiōe diei ꝯtingit: ⁊ iux̄ noctē.

¶ Neqꝫ cū sudore separatur: ⁊ precipue in primis diebus Sudor ⁊ si cū ea fuerit: erit paucus ⁊ viscosus.

¶ Uene autē cū recedit febris: nō oīno a diuersitate purificant̄: neqꝫ corpus a neutralitate: īmo reliquie ex ea remanēt q̄ in corpore sunt vsquequo alia veniet accessio: h̄ rursus quotidie inuadit in q̄ tps paroxismi ꝓlixius inuenit̄ tpe interpolatōis: ⁊ fit lōga: ⁊ mansiua. Que plerūqꝫ multis morat̄ mensibus: ꝑter h̄ q̄qꝫ est mala ⁊ mortꝉ suspectōeꝫ secū h̄ns. Cū igit̄ in febre hec signa inueniūt̄ aut plura ex eis sciēdū est ipsā eē flegmaticā. Qđ si in tpe huius multi hanc pati febrem inueniant̄: iā certi⁹ credēdū est: eam esse flegmaticā. ¶ Festinādū est igit̄: ⁊ a ꝑma accessione hui⁹ febris: sirup⁹ acetosus de melle cū aqua tepida est dādus ad bibendū. Queꝫ si pōt hortādus est vomere: nō tñ cogēd⁹. Jōqꝫ ex eo multū bibere dꝫ.

¶ De vomitu vo: ita fit vt res se habuerit. Eger autēꝫ nō ē fatigād⁹: vt h̄ mō oīno mūdificet̄: ⁊ vt ꝓsus īuestiget̄.

¶ Ex medicamīe qđ fit ex turbit q̄qꝫ nocte ē ei dādū: qđ ℞. turbit fricati ⁊ cribel. cū pāno sericio q̄ vocat̄ orale. ʒ. x. mastic. ʒiʒiberis: amboꝝ ana. ʒ. i. ʒuchari quātū de oīb⁹ Ex h̄ quaqꝫ nocte pōd⁹ aurei vni⁹ i potu det̄: nisi vēter anā bis aut ampli⁹ inter diem ⁊ noctem soluatur.

¶ Cūqꝫ mane factū fuerit: ʒeleugebin: de ʒucharo. ʒ. v. ei dāde sūt: ⁊ ilico post hec sirupi acetosi de melle colati. ʒ. i. est tribuēda. ¶ Hora q̄ꝫ comestionis ab hora accessionis quanto plus possibile fuerit: est elonganda.

¶ Nutriēdus vo est eger: ex aceto ⁊ oleo abluto: ⁊ ʒucharo ⁊ pauca menta: ⁊ ex oleribus. huic sīlib⁹. Et a cucumeris ⁊ citrolis: est abstinēdus. Salsis vo i comestione vtat̄ q̄ ex aceto ⁊ almuri fiūt: ⁊ regat̄ ex radicib⁹ sicle ⁊ eius extremitatibus: conditis ex aceto ⁊ oleo ⁊ almuri: ⁊ sinapi: ⁊ alys his sīlib⁹. Regat̄ q̄dē eger sic ꝑ hebdomadā vnā.

¶ Et si febris longitudo ⁊ ei⁹ accidētia mīorari inueniant̄: ⁊ hora sue inuasionis retardari cōpiat̄. ita erit regendus.

¶ Si autem inueniat̄ augeri aut stare: Eger ex hac cōfectione soluat̄: q̄. ℞. turbit sani. ʒ. ij. succi absinthy. ʒ. vni⁹ quartā: cologntide. ʒ. vni⁹ sextā: agarici. ʒ. ʒ. yere pigre. ʒ. i. mastic. ʒ. vni⁹ sextā. Cōficiant̄ cū sirupo acetoso mellito ⁊ dentur egro: deinde ad ipsius regimen est redeunduꝫ.

¶ Qđ si egri virt⁹ debilitata fuerit: pulli assati: ⁊ ꝑparati in patella dentur: ⁊ separetur a iure ⁊ micis.

¶ Et si istō supuenerint aliq̄ accidentia: aut fortis nausea ex eis q̄ in coꝝ caplis noīauim⁹: curet̄. Silr̄ quoqꝫ si mala acciderit cōplexio: vt diximus subueniatur.

¶ Si aūt febris quartā trāsierit hebdomadā de trociscis rosaꝝ cōpletis i potu tribuat̄. Trocisci aūt cōpleti de rosis sunt qui. ℞. puluerꝉ rosaꝝ ru. ʒ. x. succi eupatory. ʒ. vi. succi absinthy. ʒ. iy. mastic. ʒ. i. ⁊ ʒ. spic. assari: floris sqnanti: anisi: oium ana. ʒ. i. Informent̄ trocisci quoꝝ q̄sqꝫ fit. ʒ. iy. ex q̄bus vn⁹ cum. ʒ. i. huius apozimatis detur: quod Recipit corticē radic. apy: ⁊ radic. feniculi: amboꝝ ana ʒ. x. seminis vtrorūqꝫ: ameos cuscuthe: anisi: bedeguart suchaba. oīuꝫ ana. ʒ. v. Coquāt̄ cū aque libra. i. donec ad medietatē redeat: ⁊ misceat̄ ex eo cum. ʒ. i. sirupi acetosi: ⁊ detur cum predicto trocisco.

¶ Egro q̄ꝫ iter oēs duas noctes medicamē de turbith selʾ det̄: vt venter moueatur.

¶ Si aūt febris adhuc fortꝉ fuerit: cū alia ꝯfectōe soluat̄. Carnes q̄ꝫ caligine ⁊ mutagenat dent̄: ne virt⁹ dissoluat̄.

¶ A micis vo ⁊ ab vnctuosis ⁊ ꝯfectōib⁹ q̄ ex melle fiūt: custodiat̄. Et obseruādū ē ne aquā frigidā in niue infrigidatā patiēs i hac febre bibat: neqꝫ aliq̄d eorū q̄ ei sīlʾia sunt: ex rebus frigidis. Ex hoc eniꝫ si neglexerit febris fiet longissima.

¶ De febre quartana. CAP. VIII.

Nec febris cū tremore adeo vehemēti incipit: vt dentes cōstringere faciat ⁊ cōcutere. ¶ Juncture q̄ꝫ atqꝫ ossa dolēt: ac si aliq̄d sup ea foret appensum qđ ea grauaret ⁊ ꝑcuteret. Estqꝫ dispositio tremorꝉ huius febris sufficiēs ad ipsaꝫ significandaꝫ. Non ē eniꝫ talis tremor in alys febribus.

¶ Pulsus āt i iceptōe hui⁹ febris: ex ꝑuitate ac debilitate raritate q̄ꝫ ⁊ tarditate: ad mirabilē ꝑuenit dispositioneꝫ.

¶ Et si q̄s recordat⁹ fuerit pulsus ifirmi q̄lis erat dum sanus eēt: nō indigebit alio signo i cognoscēdo q̄ febris q̄ icepit sit quartana: nisi illud qđ ex tactu vene ei manifestabit̄: de sufluitate paruitatis: ⁊ tarditatis: ⁊ debilitatꝉ ac mīoratōis: ⁊ qđ valde fit ꝯriū tpi pulsus febris flegmatice. ¶ Hec q̄ꝫ cū calefit ⁊ accēdit̄: valde calidior existit q̄ȝ flegmatica. Non tñ ad calorē peruenit tertiane: neqꝫ tāta sitis: neqꝫ tāta iflāmatio: neqꝫ tāta estuatio: neqꝫ tanta iq̄etudo: neqꝫ tāt⁹ dolor capitis: neqꝫ tātū alienatiōis īuenit̄ in hac febre quantum in tertiana.

¶ Hec āt p⁹ lōgas febres q̄ꝝ circuit⁹ planeti fuerūt: sepi⁹ ꝯtigere ꝯsueuit: ⁊ i autūno: ⁊ i fine estatꝉ: ⁊ ꝯplones h̄ntib⁹ siccas. ¶ Uria vo in hac febre alba appet ⁊ subtilꝉ: aut appropiquat rubedini: ⁊ plerūqꝫ ē clara valde: ⁊ cruda ⁊ crossa: ⁊ nigra aut rubea. ¶ P̄. si i h̄ tpe mlʾte febres q̄rtane multꝉ accidūt: secure credēdū ē febrē eē quartanam.

¶ Cūqꝫ vrīa i hac febre rubea ⁊ spissa visa fuerit: ⁊ corpus rubeū ⁊ vene plene: eger ex basilica minuat̄: deīn totum regimē: qđ ꝯuenit ei adhibeat̄. ¶ Si āt h̄ nō fuerit visū: aliq̄ medicie q̄ colʾaꝫ expellūt nigrā ex his q̄ i caplʾo d̄ melācolia noīauim⁹ dent̄. ¶ Medicia q̄ꝫ mouēs i sequēti die p⁹ febris laborē: dāda ē. ¶ Cūqꝫ accessio icepit: sirup⁹ acetosus cū mlʾta aq̄ tepida ē tribuēd⁹: ⁊ eger vt ipsuꝫ euomat: hortādus ē. Qđ si vomer̄ ñ poterit sicla: ⁊ sinapi: ⁊ salsa ⁊ eis sīlʾia: dāda sūt. Quib⁹ sūptꝉ vinū multa aq̄ mixtū bibat dsup: dīn sirupū acetosū i q̄ rafan⁹ fuit ifusus i potu sumat. Jn alys q̄ꝫ dieb⁹ vomat ⁊ r̄gimē ei āplificet̄ ⁊ d̄ carnibus pulloꝝ ⁊ edoꝝ ⁊ agnoꝝ ānualiū mensurate edat. Añ tñ comedat olera cū almuri ⁊ oleo ꝯdita: ⁊ aquā calʾaꝫ sup se fundat ⁊ in ea sedeat anteqꝫ comedat.

¶ In balneum quoqз mittendus est. In quo tamē non sudet. Laborem p̄terea atqз vigilias: min⁹ solito patiatur. Sōni vō ⁊ quietis augmento assuescat: ⁊ vinuз subtile ⁊ valde temperatum bibat.

¶ Solutio q̄з vētris assidue p vnū diē anteqз accessio veniat: ei adhibēda ē. Sз vomitus in die accessionis: ē dandus. Alijs vō diebus q̄liter nutriatur ⁊ corpus ipsius humectet̄: ē pēsandus. ¶ Et est ꝯsiderādū an febris ⁊ i suis accidētib⁹: ⁊ sue accessionis longitudine minuatur: ⁊ q̄ currūt in ea: quia hoc bonum erit.

¶ Si āt nō multū īueniat̄ minorari eger vehemēter est euacuādus. ¶ Qd̄ si in vltimo factū fuerit: nō ꝑmanebit febris. Qz si vltra. xl. dies plōgata fuerit: egro cū reliqis isti⁹ medicatōis q̄ diximus ad magnitudinē nucis: de diatriō pipeon q̄tidie in mane ē tribuēduз: ⁊ ex medicamīe qd̄ fit ex asa. ¶ Ad auelane magnitudineз dādū. qd̄. ℞. asse: folioꝝ rute sicce: piperis oīuз equalr̄: mellis qd̄ sufficit: ad ꝯficiēdū. Sumat ex hoc medicamine quātum est auellana i hora dormiēdi: ⁊ eger post ipsum dormiat.

¶ Balneū preterea īgrediat̄ ⁊ sudet i eo: nō tū̄ i die accessionis. ¶ Uinū q̄з vetus ⁊ puꝝ bibat: ⁊ si fuerit tp̄s estatis ⁊ corp⁹ macꝝ ⁊ cal'in meli⁹ erit ne aliq̄ ex calidis medicinis det̄. Sз serū cū zucharo tabarzet ei sepe tribuat̄. Apozima q̄з de epithimo ⁊ mirobalanis īdis iterdū det̄: ⁊ ex cibis nutriat̄ humectatiuis. Uomit⁹ ēt i p̄ncipio accessionis in die q̄ eū infestat febris: cum sirupo acetoso ⁊ aqua tepida prouocetur.

¶ De febribus continuis. CAP. IX.

Ertiana quartana: ⁊ quotidiana: plerūqз fortasse nō remouētur: sed ꝑmanēt semp. In hora accessiōis fiunt fortiores: postea reprimūt̄: non tū̄ separant̄: ita vt corp⁹ ab eis oīno sit liberū: deinde iterū vt p⁹ in hora accessionis inualescūt. Accidētia vō haꝝ febriuз: eadē sūt q̄ ⁊ p̄dictaꝝ: excepto q cū tremore nō īcipiūt: nз sudor in toto corpore ē cū istis: nisi cū recedūt. Mā. n. illaꝝ: istaꝝ etiā est materia. Sз est in quātitate maior: ⁊ in q̄litate deterior: ⁊ pl⁹ timorosa. Eadē igit̄ cura istis subueniēdū est ⁊ illis. Medicus tū̄ in haꝝ curatōe magl studiosus: ⁊ frequētius dз eē sollicit⁹ q̄ in p̄dictis.

¶ De febrib⁹ cōmixtis q̄ accidūt de q̄nto i q̄ntū diē vl de sexto in sextū vel amplius. CAP. X.

Is febribus laborātes: in singulis accessionib⁹: per vnā dieз ante sūt soluēdi. ⁊ in die accessiōis vt euomāt laborāduз: ⁊ p̄ter ista regimē qd̄ in capl'o de febre flegmatica nominatū ē circa eos obseruandū ē: si eger fuerit crossus: ⁊ comedēdi auid⁹: ⁊ gulosus. Si aūt fuerit sicc⁹: ⁊ macer: ex eis q̄ colerā purgāt nigrā: est soluendus. Et p̄ter hoc regimē: qd̄ in quartana dictum est: circa eum obseruandum.

¶ Mixte vō q̄ certos nō obsuāt paroxismos fiūt aut pp apa qd̄ in aliquibus membroꝝ fit: ⁊ precipue i renib⁹: aut qꝛ in quartanā trāsitura est. Differentia tū̄ inter eas ē: q cū p̄ma est dolor in aliq̄ ex mēbris: aut inferi⁹ sub dorso. Aut i suis opatōibus ē lesio. Cū alia vō nihil hoꝝ īuenit̄.

¶ P̄rie q̄dē curatio ē mēbꝝ īfirmū sanare: qd̄ fiet obsuādo ea q̄ ꝯclarauim⁹ i locl vbi d̄ his tractauim⁹. Scd̄a aūt curabit̄ sel' euacuādo: ⁊ alia vice calorē rep̄mēdo. Qd̄ id̄ fieri ꝯuenit ne humores omnino integre adurant̄.

¶ De febrib⁹ ex q̄b⁹ accidit frig⁹ ⁊ calor sil'. CAP. XI.

I cum febre causon in lingua: fuerit nigredo: ⁊ inspiratio magna: ⁊ sitis multitudo: ⁊ estuatio: fueritqз corporis supficies frigida: erit significatio mala.

¶ Silr̄ q̄з si extremitates ⁊ corporis supficies fuerint frigidissime: ⁊ febris fuerit pp apostema quod est in īterioribus. Ego tū̄ nō in hoc sermōe de hac tm̄ sp̄e loqui volo: imo de oī febre in q̄cūqз corpis supficies fuerit frida. Cū qua eger fatigationē ⁊ fractōeз ⁊ febrē ⁊ alices ⁊ ositatōes sētit: ⁊ pulsus ē velox ⁊ īspiratio silr̄: ⁊ calor ꝯtinu⁹ sentit̄ interi⁹: nec interpolatus ex regimine febris flegmatice erit regendus.

¶ Qz si in superficie corporis fuerit calor vt calor febrientis: in pulsu tamen nō sit velocitas neqз inspiratio sit spissa nec magna: neqз eger ex calore febrili aliquid magnuз senserit interius: immo totum calorem ⁊ incendiuз: ⁊ fractionē in corporis superficie senserit: fueritqз hoc cum interpolatione: sirupus acetosus: ⁊ geleniabin de zucharo egro dentur: ⁊ ex aceto ⁊ oleo amigdalino nutriatur: balneum quoqз quotidie ingrediatur in quo paruз sudet ⁊ multum ex aqua calida super euз fundatur. Que si sufficerint: bene erit. Et si non: venter ex apozimate mirobal. erit soluendus: ⁊ ad regimen erit redeundum.

¶ Qz si eger oppilationem cum inflammatione mixtam senserit: ⁊ inspirat preter hoc inspirationem calidā ⁊ passus fuerit alices: ⁊ senserit caloreз prius: ⁊ ilico post frigus: aut prius frigus: ⁊ post statim caloreз: ex apozimate mirobalanorum citrinorum: ⁊ indorum: ⁊ turbith: ⁊ zucharo est soluendus. ¶ Trocisci quoqз diarodon parui: ⁊ trocisci de spodio quotidie pondere duorum aureoruз cū sirupo acetoso de zucharo: ⁊ succo granatoꝝ: dādi sūt.

¶ Descriptio autem trociscorum de rosis qui parui dicūtur ista est. Recipe pulueris rosarum rubearum. ʒ. x. spice nardi succi liquiritie amborum ana. ʒ. i. seminis citrulorum: seminis endiuie: amborum ana. ʒ. ij. Ex his cuз iulep confectis informent̄ trocisci: ⁊ sumantur in potu.

¶ Descriptio trociscorum de spodio. Recipe spodij. ʒ. x. rosarum rubearum. ʒ. iiij. seminis citroli: seminis lactuce: seminis cucurbite: omniū ana. ʒ. 5. succi liquiricie tereniabin amborum ana. ʒ. v. ex mucillagine psillij conspergantur: ⁊ fiant ex eis trocisci: ⁊ bibantur.

¶ De frigoribus ex q̄bus nō calefit patiēs. CAP. XII.

Um consuete alicui tremor cum interpolatione superuenerit: neqз calefit immo corpus ad primaз redibit dispositioneз post aliquot tempus: ab inchoatione sua ad dispositionem suam preter qd̄ non sequatur ipsum febris eger ex eis que prediximus in capitulo de febre flegmatica est euacuād⁹: ⁊ ipsius regimen subtiliandum: ⁊ omnia que flegmatis sunt generatiua sunt prohibenda.

¶ Hic preterea eger parum dormiat ⁊ in hora ipsius tremoris deambulatione vtatur.

¶ Et si egritudo diu perseuerauerit ex medicamine de assa ad auellane magnitudinem ante horam tremoris dādum est: deinde pannis cooperiendus ⁊ precipienduз est ei vt vehementer moretur coopertus: neqз sepe voluatur. Qd̄ ideo fieri ꝯuenit vt sudet ⁊ tremor remoueatur.

¶ Ex oleo quoqз de costo ē inūgēdus: ⁊ aqua calida in potu multotiens ē ei tribuēda. Eger q̄з cooptus dorsuз ⁊ caput ex aliquo crosso pāno faciē sup aquā cal'aз ponat: cuius vaporē in facie recipiat: vt sudor ꝓuocet̄: ⁊ tremor remoueatur. Uinum itidē forte ⁊ purū cum pipere in potu tribuatur: ⁊ tremor remouebitur.

¶ De febre sincopali que fit ex malicia humorum ⁊ eorum acuitate. CAP. XIII.

Uandoqз febris alicui superuenit q̄ secundum maiorem partē in die tertia paroxismuз facit cum qua facies egri cito fit tornatilis: ⁊ corpus macrescit. Uirtus quoqз que in pulsu attenditur cadit

post vnam aut duas accessiones. Qz si accessio amplius aduenerit: perducetur eger ad sincopim post ipsam: ꝛ fortasse morietur ex illa sincopi: hec vero febris in corporib⁹ sp generatur q̄ sunt ꝯplonis in vltimo calide ꝛ sicce.

¶ Cūqz hoc visū fuerit: egro succurrendū est aquam ordei in potu tribuendo cū q̄ aliqd granati muzi est miscēdum ꝛ danduz. ¶ Eger q̄z i loco dormiat vētoso ꝛ camisiā iduat: q̄ aqua ro. ꝛ sandal' sit ifusa. Uēter etiā ꝛ latera ex sandal' ꝛ aqua ro. liniant̄: ꝛ assidue paruū sumat nutrimētū ex mica panis simulaginei i succo granati muzi ifusa: ꝛ fructuum ei similium.

¶ Ex pullis q̄z cū succo vue acerbe cōditi: ꝛ cucumerib⁹ ꝛ citrolis ac cucurbitis ꝛ fructib⁹ frigidis i niue infridati nutriat̄. aquā ēt frigidā bibat. ¶ Cū vo q̄z accessionis sit pricipiū: succū granatoꝝ i q̄ panis de simula sit ifusus i potu sumat: aut aquam ordei.

¶ Qz si cū circuit⁹ icepit: anteq̄z aliqd dēt̄ supuenerit sincopis: Os egri in illa hora erit apiēdū: ꝛ elaborādum vt aquā i q̄ puluis tortellaꝝ sit ifusus. Aut ptisanā trayciat

¶ Si āt sincopis fuerit fortissima isistendū est vt paꝝ ex tortellis pulueri zatis cū vino subtili hn̄te aquā frigidaz sue quantitatis admixtam trayciat.

¶ Custodiēd⁹ ē pterea ab aere calo: ꝛ balneo: ꝛ labore: ꝛ vigilijs ꝛ ab oib⁹ q̄ euacuare pn̄t. Ex aqua vo frīda ē lauandus: ꝛ oi tpe nutriēd⁹ ēt si accessionis hora affuerit. Si vo febris cal'itas cū icepit: vehemētissima fuerit cū siccitate: Lac de q̄ butiꝝ sit extractū cū trociscis de cāphora in potu sumat.

¶ De febre sincopali q̄ ex multitudine ꝛ cruditate humorū fit. CAP. XIIII.

SEpe febris aliquē inuadit: q̄ s̄m maius paroxismū vt flegmatica facit. Jn qua corpus mollificat̄: ꝛ facies tumere icipit. Et si corp⁹ nō fuerit nutritū s̄ʒ euacuatū: supueniet egro ide sincopis. Et si nutrimētū adhibeat̄: mollicies ꝯsequet̄: ꝛ febris fiet validior: ꝛ i lōgū ꝓtrahetur tp̄s. ¶ Hui⁹ itaqz febris curatōis p̄ncipiū ē: vt crura egri a genub⁹ vsqz ad pedes cū pānis q̄ iter lenitatē ꝛ aspitatē sint medij fricent̄ donec rubere vidcāt̄: deide ad coxas tēdēdū ē i qb⁹ sil'r fricatio fieri ꝯuenit icipiēdo supius: ꝛ descēdēdo vsqz ad genua: donec paꝝ rubere icipiant: ꝛ sit fricatio i vehemētia eq̄lis: post hec q̄z man⁹ coꝝ ab ascellis vsqz ad volā ad p̄dictoꝝ sil'itudinē sunt fricāde: deide pect⁹ ꝛ dorsuz. Postq̄z oīa ad pedū ac alioꝝ mēbroꝝ fricationem sicut p̄dixim⁹ est redeundum.

¶ Cūqz huiusmodi patiens sitim passus fuerit: oximel in potu sumere ꝯuenit. Famē q̄z cū habuerit: aquā ordei ꝛ panē atqz ydromel mixtū cū zucharo sumat. Cauēdū q̄z est ne aqua frigida det̄. ¶ Tp̄s aūt inter fricatōez ꝛ somnū partiēdū ē: ita vt mediū deputet̄ fricatōi: ꝛ mediū sōno ꝛ q̄eti. ¶ Huic vo egro si cū solā ptisanā sumit nō debilitat̄: Aliud nō ē dādū nisi ipsa: ꝛ panis cuz ydromelle. Si aūt debilitat⁹ fuerit cū cibis quos i febre p̄dixim⁹ flegmatica erit nutriēd⁹: ꝛ si vēter ꝯstrigant̄ colliriū ex succo sicle ꝛ nitro supponēdū ē. Egro q̄z oi mane p̄ter supradicta pōdus duoꝝ aureoꝝ seminis apij cū sirupo acetoso ē dādū. Qd̄ h̄ mō vsqzquo sanetur regendus erit.

¶ De febrib⁹ q̄ ꝯcomitātur apata. CAP. XV.

FEbris que sequitur apostema quod accidit ex pcussione: aut casu: aut horribilibus: de genere est effimere. Nō ē. n. putrida neqz h̄ʒ i se nocumētū neqz maliciā. Que vo cōmitat̄ apa qd̄ alicui membroꝝ icipiendo innascit̄: mala ē. Timoris. n. magnitudo aut puitas q̄ post de ea habēdus ē: existit s̄m illud membꝝ.

¶ Febris quoqz que ipsum sequitur est secundum apostematis magnitudinem: ꝛ ipsius quantitatem.

¶ Febris vo que ꝯcomitatur apostema qd̄ fit in panniculis cerebri est mala. Ipsa nāqz est febris frenesis. Cuius significationem ꝛ curaz: iam prediximus.

¶ Illius vo que accidit propter apostema qd̄ in gutture ꝛ suis partibus oritur: ꝛ vocatur sinanchia iam etiam nominanimus. ¶ Febrez vero que fit ex apate in istrumētis anhelitus: aut qd̄ fit in carne q̄ est iter costas ꝛ in panniculis qui ibi sunt: ꝛ i diaflagmate: ꝛ ex pleuresi: ꝛ quod oritur in pāniculo qui pect⁹ in longitudinez diuidit: ꝛ ex peripleumonia: iam in p̄dictis demōstrauimus. Ex eo tn̄ quod principal'r generat̄ in pulmone: ꝓuenit anhelitus maior: ꝛ spissior: ꝛ genarum rubedo. Tussis quoqz cuz eo accidit: cum qua excreatio sputi spumosi adest: quaz etiā iam noiauim⁹. ¶ Cū febre vo q̄ fit pp apa qd̄ gn̄at̄ i metri: ē dolor cū scapulaꝝ grauedine q̄ in hora trāsglutiēdi grauior sentit̄. ¶ Ex febre q̄z q̄ pp stōi apa accidit: ꝓuēit dolor ꝛ iflāmatio i āteriorib⁹ ptib⁹ vētris ꝛ i iferioris toracis. Ubi plerunqz dolor ꝛ apostema cum est magnum sentiuntur. Sed si non est magnum dolor in loco illo vētris sentitur cum p̄mitur. Adsūt ēt cū h̄ apate: sitis ꝛ appetit⁹ casus. ¶ Sil'r q̄z si i aliq̄ itestinoꝝ fuerit apa: loc⁹ vētris i q̄ ē: tactu sentiet̄ cal'issim⁹. Cū q̄ sepe vētrē ꝯstringi ꝯtigit. ¶ Cū āt ꝯtingit apa i epe gn̄ari: seq̄t̄ febris fortissima ꝛ sensuū turbatio: ꝛ vrine ꝯstrictio. ¶ Jn matrice q̄z cū calidū fit apa: febris comitat̄ acutissima. s. causon ꝛ sensuū pturbatio. Oēs autē febres que pp apostemata generant̄: remouēde sunt ex curatōe apatis: quod fit aut minutōe vel inūctione aut empl'i superpositione. Et preter hoc ex curatōe quā in ꝓprijs scripsim⁹ capl'is. Febris. n. seq̄t̄ illud apa: dū est calidū ꝛ ardēs. Remouetur vo febris: aut cū calor ipsi⁹ sedat̄. Aut cū sanies adunatur.

¶ De febribus q̄ ex pestilētia accidūt. CAP. XVI.

FEbribus que ex aeris corruptōe generātur: nō videt̄ i p̄ncipio multa iesse acuitas neqz cal'itas cū tangitur eger. Sunt tamen in occultis corporis partib⁹ ꝛ in ipsius ꝓfundo magni nocumenti: ꝛ sunt dece ptorie: ꝛ vehementis operationis: ꝛ sunt febres lente ꝛ tepide: sed ꝯcluse. Cum quibus anhelitus ꝛ quicquid a corpore egreditur valde fetida sentiuntur.

¶ His vo febribus laborantes: tribulationem magnam ꝛ sitim vehementem patiuntur: eorumqz anhelitus augmentatur ꝛ fit spissus. Ex quorum corporibus cuz vomitu ꝛ egestione res feda egreditur: ꝛ insolita: deinde incipit eis superuenire sincopis: ꝛ moriuntur.

¶ Jn hac igitur febre directe incedendum est aquā frigidā dando: ꝛ rob ex fructibus acetosis ꝛ stipticis: vt ē rob quod fit ex granatis: ꝛ ex succo vue acerbe: ꝛ ex piri: ꝛ macianis: ꝛ citri acetositate. Qd̄ si nullum istoruz habeatur acetum cum aqua egris dandum est: ꝛ lac acetosum cuz farina ordei: atqz lac valde acetosum ex quo nutriantur.

¶ Hac preterea laborantes passione: aliquid comedere sunt cogendi. Plures enim ex eis nil sumere volunt. Et mitte eos in domos frigidas: ꝛ regendi sunt ex omnibus que in capitulo de ethica diximus: excepto q̄ balneum n̄ sūt igressuri: nʒ aquā cal. nʒ lac recēs i potu sūt sūpturi.

¶ Domus autem in quibus moraturi sunt: cuz hoc quod frigide sunt: sint etiam ventose: ꝛ ex aqua ꝛ aceto rorentur: patiētes vo herbas frigidas ꝛ bn̄ redolētes olfaciāt.

¶ Trocisci quoqz de camphora cum rob de citris quotidie dentur: ꝛ pectoribus eorum emplastrum ex sandalis ꝛ camphora: ꝛ aqua rosata superponatur. Sintqz eorum mansiones ex folijs salicis: ꝛ vitis: ꝛ malorum: ꝛ omniuz aliarum rerum in quibus est frigiditas: ꝛ stipticitas: plene. Et ex sandalis ꝛ camphora suffumigentur. ꝛ ex aqua rosata multotiens in die rorentur.

¶ De febrib⁹ cōpositi. CAP. XVII.

Lerūq₃ supueniunt egro due aut tres febres: q̄ quandoq₃ sunt vni⁹ generis vt tertiana: quandoq₃ diuersoꝝ vt cū egro supuenit q̄rtana cū tertiana: aut flegmatica cū ethica. Sepe etiam vna ex eis est cōtīna: ⁊ alia interpolata: ⁊ sepe accessionū p̄ncipia vicināt: vt in vna sint hora ⁊ sepe elōgantur. Quapp ordo periodoꝝ ipsaꝝ corrūpit: ⁊ accidētia ita ꝯmiscent: vt cognosci minime q̄ant nisi ab eo qui cognoscēdi species simpliciū pitiā adept⁹ ē Ideoq₃ genus febris nō solum ex interpolatione sua sciri d₃: sed ex accidentibus ipsam comitātibus q̄ sunt eius propria. ¶ Contingit enim duas habenti tertianas: quotidie interpolationem pati. Unde si hec nō cognoscētur nisi ex interpolatione iudicabitur esse flegmatica. Cui si secundū hoc regimen adhibitum fuerit eger interficiet. Quapp sp̄es ex accidentibus que sunt ei ꝓpria cognoscēda est: ⁊ nō ex circuitu ei⁹. Sitq₃ cura q̄ huiusmodi adhibet febri scd̄m accidentiu₃ fortitudinē ⁊ debilitatē: ⁊ eorum simplicitatē: ac permixtionē. ¶ Neque attēdatur interpolationis ordo: cum accidentium testimonium ab interpolatione diuersum fuerit: l₃ enim cu₃ aliquis duabus infestatur tertianis quotidie a febre ledatur: nō tam̄ curatione quotidiane ei subueniendum est: sed tertiane. ¶ Adhuc etiam preter supradicta oīno nitendum est: ⁊ in cura eius studiose elaborandum. ¶ Si aute₃ febris vna die accidat ⁊ alia non: accidentia tamē que tertiane sunt propria: nō sint fortia: neq₃ pura: immo debilia: ⁊ commixta: non est medicanda cum sola teritane cura: immo ipius curatio temperanda est: f̄m accidentiū declinatōem. ¶ Uniuersal'r aūt dicimus febrium compositaꝝ curationē cōpositam debere esse: ex curis simpliciu₃: ⁊ ꝙ duarū curationū cōmixtio: secundū duaꝝ febrium cōmixtionē fieri d₃: plerūq₃ tamē o₃ nos studere: vt ad vnā febre₃ curandā intendamus: cum ipsa fuerit magis timēda. Cui⁹ exēplū est: ꝙ si aliquis febrem pateret quartanā ⁊ supueniret ei alia febris pp apostema in epate: aut stō: aut aliquo ex mēbris in instrumētis anhelitus: dico ꝙ ī hoc loco cum hoc accideret: studiose esset attendēdū ad febre₃ curandam que taliter accideret ꝓpter timorē ipsius magnū: l₃ in medicinis aliquid contineret q̄d alia₃ febrē faceret validiorem. ¶ Et si contingeret febrem vna die infestare ⁊ alia non: sed accidentia huius tertiane nō apparerent pura neq₃ fortia: neq₃ tremor eius esset pūgitiuus neq₃ calor cito post ipsum accensus foret: neq₃ sitis multa: neq₃ estuatio: neq₃ calor febris: neq₃ dolor capiti: neq₃ inanis locutio: neq₃ sudor: sed forent oīa hec debilia cum cōpararentur eis q̄ in pura tertiana videri solēt. Et ponamus ēt ꝙ preter hec febris ista ꝓlōgaret: donec ad. xiiij. horas ptingeret: diceremus ꝙ hec febris nō eēt curāda pure tertiane medicatione: sed hui⁹ curatio ex flegmatice febris cura cōmiscenda foret: ⁊ deberem⁹ dirigere intētionē nostrā ad id q̄d flegma atq₃ colerā ab egro educere posset. Eiusq₃ nutricatio ac totū regimē: scd̄s hoc eēnt ordināda. Nos q̄dē oēs ꝯpositas febres noīare nō possumus: neq₃ cuiuslibet illaꝝ ꝓpriā subycere curam. O₃ āt vt hui⁹ discipline inspector simplicium febriū formas ⁊ earu₃ curas optime cognoscat ⁊ post cōpositaꝝ cognitionē bn̄ mēsurare. ⁊ earum curam ex duarum simplicium curis temperare sciat.

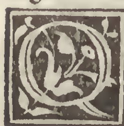
¶ De variolis ⁊ morbillo. CAP. XVIII.

Um febris acuta ⁊ ꝯclusa pueris p̄cipue: aut iuuenib⁹ euenire cepit. fueritq₃ cū ea dorsi dolor ⁊ narium prurit⁹: ⁊ ī sōno timō ac capiti grauitas: ⁊ oculoꝝ rubedo ⁊ ī corpe sētit p̄uctio: sciēdu₃ ē ꝙ egro aut variole: aut morbillus citissime sup uenient. ¶ Quapp si anteq̄₃ apparere incipiāt: medic⁹ egrum inueniat minuere eū faciat aut cū vētosis sanguis extrahat. Minuat̄ eqdē sanguinis multitudo. Cōsequēter v̄o trocisci de spodio cum succo granati acetosi in potu tribuat̄ ¶ Eger q₃ nō nutriet̄ nisi ex ptisana: ⁊ hoc ī mane ⁊ ꝓpe noctē fiat. Q₃ si ipse largiorē appetierit nutricatōe₃: fueritq₃ ipsi⁹ virt⁹ debilis: alia nō dent̄ nisi lētes absq₃ corticibus cū pauco aceto ꝯdite. Aut sorbitōes q̄ fiunt ex amilo ⁊ zucharo ⁊ oleo amigdalino: ⁊ epulū q̄d ex olerib⁹ frigidis que haberi possunt preparatur. ¶ Rob q₃ q̄d fit ex fructib⁹ acetosis aut stiptici ad bibēdū detur. ¶ Uenter āt si strict⁹ fuerit: infusiones q̄tidie ī potu sumāt̄. Ex h̄.n. aut oīno ꝓhibebit̄ pustulaꝝ egressio aut si quid egressum fuerit: paruum erit. ¶ Si v̄o eger a medico non p̄us fuerit inuentus q̄₃ passio egredi incipiat: nō erit tūc minuēdus neq₃ trocisci de spodio erūt dādi. sed corp⁹ ipsi⁹ erit bn̄ coopiēdū: vt sudor p̄uocet̄. Ex hoc.n. leuis fiet mā ad exeundum. ¶ Si aūt videat̄ passio dura eē ad egrediēdū: ⁊ eger videatur eē vehemētis nausee: ⁊ cū multa estuatiōe: ⁊ accidit ei leuitas ī aliq̄b⁹ horis: apozima de ficub⁹ ⁊ vuis passis lētib⁹ absq₃ corticib⁹ ⁊ semie feniculi ⁊ fustib⁹ de lacca ī potu sumat: q̄d hoc mō fit. Cuiusq₃ p̄dictoꝝ pugillus vn⁹ sumat̄: deinde oīa ī aq̄ coquāt̄: ⁊ colentur: quorum apozima multotiens in die sumatur. ¶ Aqua p̄terea ro. ī q̄ sumac infusu₃ fuerit. Aut succ⁹ q̄ ex carnositate granati exp̄mit̄: ocul⁹ ignati₃et̄. Aqua ēt frigida cū pauco aceto mixta: in potu tribuat̄: ⁊ gargarism⁹ sil'r ex ea fiat. Q̄d iō fieri ꝯuenit ne ī oculis: aut narib⁹ aut gutture ex ea aliq̄d egrediat̄. ¶ Antimoniū q₃ cū succo coriādri fricet̄ ⁊ ī oculis multotiens in die mittatur. ¶ Cūq₃ tota passio egressa fuerit ⁊ matura eger sup folia salicis ponend⁹ est ad dormiēdū: aut lect⁹ ei⁹ ex rosis tritis est puluerizand⁹. Si q̄d āt ex p̄dicta egritudie nō cito siccat̄ q̄d sit magnū: ⁊ cū multo humore ex aqua salsa cū coto ibibatur. ¶ Et si fuerit hyemis t̄ps ligna tamarisci ante egꝝ sunt cōburēda. Si v̄o estati t̄ps fuerit: ex sandalis ex folys rosaꝝ: ⁊ mirti suffumigatio faciēda ē. Hec q₃ oīa cū aqua coquēda sunt: ī qua eger si sic citas predictarum tardata fuerit: mittendus est. ¶ Cūq₃ illud q̄d p̄dixim⁹ bn̄ siccatū fuerit ⁊ remāserit de super cortex fedus ⁊ habens escaras: ex oleo tepido cum coto multotiens in die inūgat̄. Cūq₃ oēs cortices ceciderint: ⁊ eger ex toto sanus fuerit: l₃ signa que remāserit remouēda fuerint ex eis que in capl'o de remotione signorum prediximus liniantur sepe. ¶ Balneo q₃ ⁊ regimine q̄d ad huius curā valet: vtatur. ¶ Q₃ si variole ⁊ morbill⁹ egrediāt̄: nō minuto sāguie: succ⁹ duoꝝ ḡnatoꝝ cū trociscis de spodio det̄: ⁊ ex oī regimine q̄d pōt ifrīdare regat̄. Pullos p̄terea nō comedat nisi postq̄₃ oēs cortices q̄ sūt sup loca va riolaꝝ remoti fuerit: ⁊ febris a corpe: atq₃ oīs calor separat⁹ fuerit. Sūmo ope ēt ē cauēdū: ne aliq̄d q̄d vētrē soluat egro postq̄₃ variole aut morbill⁹ appere cepit tribuat̄. Q₃ si vēter multū solut⁹ fuerit: ptisana cū spodio ⁊ gūmi arabico: ⁊ bolo armeno: atq₃ rosis sicut ī capl'o de fluxu vētris p̄diximꝰ: ī potu tribuat̄. ¶ Oīb⁹ v̄o variol' ille q̄ꝝ colores sūt violacei: ⁊ q̄ sūt parue ⁊ dure: ⁊ nō maturāt̄: deteriores existūt ¶ Morbill⁹ q₃ cui⁹ color ē vt viole color sil'r ē malus. ¶ Si āt variola ⁊ morbill⁹ duriter egredi ⁊ maturari videāt̄: n₃ febris n₃ estuatio sedāt̄: n₃ alleuiāt̄ ⁊ supuenerit p̄ter h̄ sincopis ⁊ cordis tremor: eger ꝓculdubio moritur⁹ ē. ¶ Q₃ si variolaꝝ egressio velox fuerit ⁊ maturitas velox: febris q₃ atq₃ calor sedant̄: nō erit egro timēdum. Quia nihil mali inde patietur.

in fol. 80. B.

¶ De his que necessario scita sunt ad regimen acutarum egritudinum. CAP. XIX.

Quicũqз acutas egritudines congrue regere voluerit: pͥus cognoscere dз an sint salutifere an pernitiose: ⁊ si sint breues aut lõge: ⁊ si finis eaꝝ erit cũ crisi. aut nõ: ⁊ in qua die fiet crisis: ⁊ cuiꝰ spẽi erit. Quo modo ẽt eger ante crisim ⁊ ĩ tpe crisis ⁊ post crisim: ⁊ vsqз ad finẽ huius ⁊ que ipsam sequuntur: regendus sit: prescire dз. Nos quoqз in hoc nostro libro ð his tractabimus: vt ꝯsueuimus aggregationes horum ⁊ summas ponendo.

¶ De signis bonitatẽ significãtibus CAP. XX.

Pulchritudo colorꝭ egri ⁊ motus ꝑsui leuitas ⁊ qð facile egritudinẽ tolerat ⁊ pulsus fortitudo: ⁊ anhelitus bonitas ⁊ intellectus stabilitas: ⁊ virtꝰ appetitiua silꝛ manens: ⁊ somnus vt bene dormientis: ⁊ in lecto decenter iacere. Hec oĩa signa bona sunt ⁊ laudabilia. Maturitas quoqз manifesta ⁊ ꝑfecta est annũciãs egri bonitatẽ perfectam ⁊ salutem.

¶ De signis malis. CAP. XXI.

Hec signa multa sunt. Quoꝝ ordies ƀз hoc qð significãt diuersificãtur. Quapropter cuз signo cuiusqз illoꝝ ponemus verbum quod quãtitatẽ fortitudinis signoꝝ demõstret. Vocabimus. n. signũ qð est debilius: signum non bonuз. Qð aũt fortius eo est: signũ malũ. Et qð est fortissimũ signum mortale. Aut multum mortale. Hoc. n. mõ ꝑnosticũ ex eo assumptũ verius erit ⁊ firmius. ¶ Diuersitas caloris in corpore febricitantis repta: vt. s. vnũ ex mẽbris sit calidũ ⁊ precipue si fuerit ĩ parte vẽtris: ⁊ alia mẽbra sint frigida: signũ ẽ nõ bonum ¶ Facies que multũ remoueť a dispositione quã hẽbat ĩ sãitate ⁊ fit macra ⁊ mala: ⁊ tornatilꝭ ⁊ sicca: signũ ẽ malũ Sз si eger prius multas passus fuerit vigilias ⁊ diu. Aut laborauerit: aut ventris constrictionem. Aut vehemẽtẽ ventris solutionem passus fuerit. Aut alium euacuationis modũ ipsiꝰ malitia est minor. ¶ Et si egri facies repletioni appropinquare visa fuerit: neqз intercesserit spacium nisi paruum: ex quo eger graui fuerit oppressus crapula. Aut multis fuerit repletꝰ cibis: malicia silꝛ erit minor. ¶ Qꝫ si facies in colorem extraneum versa fuerit: fueritqз hoc propter aerem qui est talis ad quem paulatiз mutata fuerit: ⁊ qꝛ prius solitus erat comedere cibos humoris generatiuos: qui huiusmodi est coloris signum minus malũ erit. ¶ Urina preterea nigra: atqз sputũ nigrũ ⁊ stercus quod inferiꝰ egrediť silꝛ nigrum: huiusmodi ex signis existunt mortalibꝰ. ¶ Si aũt cũ predictꝭ febris magni fuerit incẽdꝫ: signa valde sunt mortalia.

¶ Fetor anhelitus ⁊ oris in acutis egritudinibus: signum existit mortale. ¶ Frequens in lecto reuolutio: ⁊ ex aliq̃ figura in aliã diuersam mutatio: ⁊ alia accidentia ex quibus homines verecundari consueuerunt: vt cum aliqs verecundatur vt discooperiatur. Aut cum ventositas inferius cum sono egreditur: significatio est non bona. Significant enim egri inquietudinem: ⁊ mentis eius pturbatõem. ¶ Cum facies egri fiet extenuata ⁊ oculi videbuntur concaui ⁊ timpora dilatabuntur ⁊ aures fuerint frigide: ⁊ in citrinitatem mutate: quarum etiam extremitas que inferius pendet fuerit contracta ⁊ cutis faciei tẽsa apparebit ⁊ preter hoc color apparuerit citrinus ⁊ viridis. Aut niger neqз eger multam prius fuerit euacuationem passus: oĩa hec signa sunt mortalia. Qꝫ si cum predictis eger neqз audiat: neqз videat. Aut aliquod ex signis affuerit q̃ in mortꝭ demõstratõe sunt vehemẽtiora mors iam iminere significantur. ¶ Paruitas vnius oculoruз aut oris contortio aut alborum que vidẽtur in oculis cũ claudunť manifestatio preter solitũ: ⁊ dormire ita ꝙ os nõ claudatur: oĩa hec signa sunt valde perniciosa.

¶ Stridere dentibus preter solitũ: malum est signum: si cum acutis accidat egritudinibus. ¶ Eger quoqз cũ acutas patitur egritudines: ⁊ faciẽ a lumine remouerit: ⁊ ad tenebras fugerit ⁊ oclĩ inolũtarie lachrymati fuerit: nз ƀ fluxꝰ sãguis ex naribꝰ ꝯsecutꝰ fuerit ƀ duo sigª sũt nõ bõa

¶ Rubedo ĩ albis ocloꝝ ⁊ vene rubee: aut nigre ĩ eis apparẽtes: sũt duo sigª mala. ¶ Oclĩ ꝯgelati q̃ n̄ mouenť: ⁊ tremuli q̃ n̄ qescũt: sз fere ex mlťo tremore circuiť videť. De signis existũt mortꝭ. ¶ Ocloꝝ egressio ad exteriora Aut ipsoꝝ ꝓfunditas in acutis egritudinibꝰ ⁊ lippitudo in eis existẽs signa sunt non bona. ¶ Quando eger super aliquod ex lateribus non quieuerit: sed supinus iacere sẽper appetierit: ⁊ preter hoc ad partẽ pedum descenderit: hoc signũ est mortale. ¶ Apẽa magnũ in ventre ⁊ calidũ cũ febre vehemẽti ⁊ acuta: signũ est malũ: ⁊ si virtus fuerit debilitata: calore apostematis ⁊ febris adhuc perseuerante: signum est valde perniciosum. ¶ Cũ in acutꝭ egritudinibus extremitatum adest frigiditas: signum est nõ bonum. Qꝫ si earum frigiditas augmentatur: ⁊ fiat fortior: est malum: ⁊ si cum hoc magnus calor fuerit in ventre ⁊ sitꝭ ẽ mortale: ⁊ si ƀ supfluerit multũ: fueritqз anhelitus spissus ⁊ pulsus silꝛ cum debilitate ⁊ pauitate: mors ẽ ꝓpinqua. ¶ Cum extremitates ⁊ vngues: in fuscũ mutantur colorem. Aut manus ⁊ pedes: ex toto illius fuerit coloris: virtus tñ nõdum ceciderit: imo cum hoc augmẽtať ⁊ fuerit hoc in die cretico: hoc non est signum maluз: imo bonum: qꝛ egri significat euasionem. Qꝫ si loca ista vlcerantur: ⁊ corrũpantur: ac putrefiant: medicamina cõfortantia non sunt superponenda. Hoc. n. si factuз fuerit egritudo interius ad egrum redibit: ⁊ eum interficiet.

¶ Similiter quoqз si de radice auris conqueritur aut rubedo ibi apparuerit: fueritqз hoc in passiõe que frenesis vocatur: aut oculi in sinanchia rubere fuerit visi: aut aliquis locus pectoris in pleuresi: aut apostema fuerit sub ascellis: aut in mamillis: non erit locus infrigidãdus: neqз que ipsum confortent erunt apponenda: sed emplastꝝ erit supponendum: ⁊ aqua calida ab alto super ipsuз erit distillanda: ⁊ ventose superponẽde si materia ad digestioneз ad modum stupidi visa fuerit peruenire. Cum hoc enim liberabitur eger. ¶ Testiculorum ⁊ virge contractio in acutis egritudinibus: est malum.

¶ Signa que cum crisi venire consueuerunt si ante digestionem ⁊ in die non cretico apparuerit: neqз crisis secuta fuerit: mali sunt significatiua.

¶ Cum eger nocte vigilat ⁊ in die dormit laboriose tamẽ ⁊ non continue. signum est non bonum. Et si quãdo a sõno excitatur: ipsius debilitas ac sue dispositionis malicia augentur: est perniciosum. ¶ Priuatio digestionis cum inuentione virtutis egritudinis: significat ꝓlixitatẽ. Cuз casu vero eius: est perniciosum. ¶ Egritudines calide ⁊ fortes in senibus: ⁊ in complexiones habẽtibus frigidas ⁊ in regionibus ac tpibus frigidis deteriores sunt: q̃з que in horum contrarys. ¶ Sinanchia cũ febre fortis caloris perniciosissima est. ¶ Cum causon patienti supuenerit tremor semel atqз iteꝝ: neqз sudauerit: ⁊ egritudo nõ fuerit alleuiata: sed debilitas ⁊ dispositionis malitia augmẽtata fuerint: signum est perniciosum. ¶ Cuз labia ꝯtorquentur: aut nares: aut palpebre: aut supercilia ĩ acutis egritudinibus post multã debilitatẽ: ⁊ postq̃з eger sẽsum amisit: iaз mors ĩminere significať. ¶ Tremor cordis assiduꝰ in acuta egritudine: signũ est malũ: de singultu q̃з similiter dicemꝰ. Et ꝑterea si cũ hoc anhelitꝰ fuerit ꝯstrictꝰ ⁊ calor febrilꝭ augumentatꝰ: signũ est ꝑniciosuз.

¶ Dolor fortis cum febre acutissima: pernitiosuz est si/
gnū: ⁊ p̄cipue si fuerit in capite: aut aure: aut vētre. ¶ Cū
in corpe egri fuerit vlcus: ⁊ fiet citrinū aut rubeū: aut ni/
grū: signū est pnitiosum. ¶ Oculoꝝ cōgelatio quoꝝ pal
pebre nō palpitāt: accn̄s est mortale. ¶ Egritudo i hoie
semꝑ sano q fere nunq̄ȝ egrotat: timorosa est. ¶ Cū testi
culi ⁊ virga in acutis egritudibus ꝓtendūtur: ⁊ intestinū
ꝓlapsum fuerit: signū est pnitiosuz. ¶ Sanguinē e nari/
bus paulatim debiliter fluere ⁊ guttatim egredi: nō ē bo
num. Et si cū h̄ fuerit niger: est deterius. Et si in die creti
co cōtingat: est pnitiosum. ¶ Cū in aliquo mēbro oritur
apostema aut dolor: ⁊ seqtur post ip̄m estuatio: ⁊ inflāma
tio ⁊ sitis ⁊ ingetudo est malū. Et si cū eo ꝯtingit tremor
cordis: est mortale. ¶ Uomitus coloris sicle ⁊ fluxus vē
tris similis: est malus. ¶ Faciei feditas aut puluis in ea
apparens: in acutis egritudibus: signū ē malū. ¶ Mor/
tuoꝝ nomia ꝓferre: signū ē malū. ¶ Cū vomitus aut vē
ter in acuta febre multꝰ erit: signū ē malū. ¶ Et si singul
tus fuerit secutus: erit pnitiosuz. ¶ Cū oculus subito fit
citrinus: aut niger: ⁊ eger subito p̄focat̄ ita ꝙ saliuā tray/
cere nō pōt signū est pnitiosum. ¶ Sitis vehemēs cum
sudore frido: signū est pnitiosum. ¶ Anhelitus fridus in
acuta febre cū casu v̄tutis: egrū morti significat ꝓpiquū.
¶ Cū in lingua appꝰuerint pustule ciceribꝰ magnitudine
equales: fueritq̄ȝ febris fortis ⁊ acuta: eger in principio
sequētis diei moriet̄. ¶ Cuz sudor fluxerit vt ſ̄pens: est
mortale. ¶ Qn̄ apat̄ vuula frenetici: tūc iā ꝓpe mortez
est. ¶ Cū spasmus febri acute supuenerit postq̄ȝ aliquot
dies a p̄ncipio p̄terierint: signuz erit pnitiosum. ¶ Cum
eger rē ziniar similē vomerit: signū malū erit. ¶ Et ōte/
riores febres incēdentes: sunt q̄s ista comitant̄ accn̄tia.
¶ Tremor in p̄ncipio absq̄ȝ sudore g ip̄m sequat̄ malū ē.
¶ Paucus sudor ⁊ p̄cipue in capite: ⁊ frōte: ⁊ vehemētia
vigiliaꝝ: ⁊ estuatio: ⁊ nausea: ⁊ timor: ⁊ sensuū ꝑturbatio:
⁊ extremitatū friditas: ⁊ p̄cipue si fricate nō fuerit cale/
facte: ⁊ supꝑficiei corꝑis friditas cū magno īcendio ī inte/
rioribꝰ: ⁊ āhelitus spissus: ⁊ extremitatū rubedo: ⁊ vrina
nigra ⁊ pauca ⁊ viridis ⁊ spissa q̄si mel: ⁊ si sitl absq̄ȝ calo/
ris febrilis ꝗete destruit̄: ⁊ apostema in epate: ⁊ in stoma
cho ortū: ⁊ vrine cōstrictio ⁊ vētris fluxꝰ niger ⁊ viridis:
⁊ distillatio sanguīs nigri: ex naribꝰ fluentis: ⁊ egri reuo/
lutio ab vno latere ad aliud: ⁊ si ipsius situs diuersis cō/
sistat dispōnibus: ⁊ ventris inflatio: ⁊ in stomacho āpatis
generatio: ⁊ si eger oibus q̄ inuenit ihereat ⁊ suspēdat se.
Oia. n. hec: malū portendūt. ¶ Cum res nigra ⁊ acetosa
ex qua terra ebulit in quā cadit de vētre egredit̄: pnitio/
sa est: ⁊ si cū hoc v̄tute fuerit debili mors iam est ꝓpinq̄.
¶ Cū ex naribꝰ egri colera stillauerit citrina aut viridis
signū malū erit. ¶ Cū eger paꝝ sudauerit aut ipsiꝰ corpꝰ
q̄si humefactū fuerit: ⁊ p̄cipue caput ⁊ ceruix: post āheli/
tuz fridum: mors ꝓpinq̄ esse significat̄. ¶ Sudor ī fron
te post laboris vehemētiam: ⁊ pulsus ac motus casuz: si/
gnū est mortale: ⁊ si casus pulsus vehemēs est: mors iam
ē ꝓpinq̄. ¶ Cū eger pedes vsq̄ȝ ad pectus sursum eleua/
uerit: ⁊ deinde eos retro ꝓiecerit: signū erit valde pnitio/
sum. ¶ Cū febris fuerit adurens fortiter q̄ deīde subito
se alleuiauerit: ⁊ calor ꝗeuerit sine euōne p̄cedēte: neq̄ȝ
eis p̄mittas q̄ calorē extīguūt: neq̄ȝ pmutationē in frido
aere: pulsusq̄ȝ velociter ꝗeuerit ⁊ motus fuerit debilitati
⁊ dispositio ꝗeti simul supuenerit: signuz est ꝙ cito mo/
riet̄. ¶ Cū os in frenesi cōtorquet̄: neq̄ȝ eger inde leuior
fit: neq̄ȝ eius sensus ad eū redit: signū est mōtale. Et si cū
h̄ leuior fiat: ⁊ ad suū redeat sensum: ē bonū. ¶ Cū egro
supuenerit ycthericia ex q̄ ipsius egritudo non fuerit alle
uiata. sed potius auget̄ malicia: signū ē mortale. ¶ Ois
sudor g nō totū tenet corpus: est nō bonꝰ. Silr̄ g nō ī die
fit cretico: neq̄ȝ est talis ex quo eger alleuietur: est non bo
nus. Si aūt in die fiat cretico ⁊ fuerit calidus: est bonus:
¶ Sed si fuerit fridus ⁊ paucus ⁊ fuerit in capite tantū
est mortal'. ¶ Sudor fridus cum febre acuta: pnitiosissi
mus est. ¶ Cū post sudorē tremor seqtur: signū ē malū.
¶ Signoꝝ v̄tutes iter se ꝯferēde sūt vna videlz cū alys.
Unū nāq̄ȝ signū bonū cū fuerit forte: multis p̄ponderat
signis. ¶ Plerūq̄ȝ etiā signis bonis: ml'ta nō bona signa
cōiungunt̄. Pessima v̄o signa: fere nūq̄ȝ signis valde bo/
nis cōmiscent̄. ¶ Cū ergo v̄tus pulsum faciēs sana fue/
rit: ⁊ corpis motus faciles: ⁊ appetitus comedēdi ⁊ bibē/
di fortis fuerit neq̄ȝ destruit̄: nō est pauēdū pp accidētia
multū terrefacientia. Or si cū h̄ materiei digestio iā p̄ces
sit nullo mō ex eis est timēdū. Sed cōfidēter est tenēdū
ꝙ ipsa erunt cā crisis: ⁊ p̄cipue si in die apparuerint que
diem creticum precedit.

¶ De cognoscendo more febris. CAP. XXII.

Egritudinis breuitas ex fortitudine
sui nocumēti: ⁊ sui īpedi/
mēti qd̄ efficit cognosci pōt. Impossibile ē. n.
q̄libet egritudies q̄ vehemēter nocēt: ⁊ īpedi
unt: diu ꝑmanere. Sed aut cito pniciē afferēt.
aut a nā cū crisi expellētur. Hec aūt est intētio cui est i/
nittēdū. s. qr egritudo magni nocumēti durat̄ nō potest.
¶ Est ēt egritudo plerūq̄ȝ q̄ lz parue sit lesiōis ⁊ paruū
inferat nocumētum. Cū h̄ tn̄ nō est durabilis: vt effime/
ra. ¶ Ad morā aūt egritudis breuiandā: iuuāt tēpus ca/
lidū: ⁊ regio calida: ⁊ cibatiōis paucitas: ⁊ vt corpus mol
lem habeat carnez ⁊ paucā ⁊ cutis sit laxa ⁊ non plena: ⁊
postremo oīa q̄ corpus calefaciūt. ¶ Ad ꝓlongādam v̄o
ipsam morā: hoꝝ ꝯ̄ria iuuāt. ¶ Et vehemētia incēdy fe
bris ⁊ accidētium ipsius fortitudo: ⁊ eius cōclusio: tempꝰ
breue significāt. Sed paucitas caloris eius ⁊ accidētiuz
leuitas: ipsius significāt ꝓlixitatē cū absq̄ȝ manifesta eue
nerint digestiōe: neq̄ȝ fuerit cū febre effimera. ¶ Cū aūt
cōtingit vt cū digestiōe accessiōes currēdo ad multū ten
dant augmētuz egritudo breuis fore significat̄. Nam si
accessiones multū superēt p̄mā in caloris vehementia ⁊
accidētiū fortitudīe: egritudīs portēditur breuitas. Or si
supatio fuerit parua aut fuerit accessio qual' p̄ma egritu/
dinis demōstrat̄ ꝓlixitas. ¶ Spēs quoq̄ȝ febris: sui tem
poris spaciū significat. Effimera. n. ab vno die vsq̄ȝ in q̄t/
tuor desinit. Tertiana q̄z pura: quartūdecimū nō trāsit
diem: ⁊ ſm maiꝰ in septē remouet̄ diebus. Aut paꝝ plus
aut paꝝ minus: ⁊ est secura. ¶ Nota v̄o cuius acciden/
tia flegmatice accidētibus miscētur: adeo fit māsiua: vt
plerūq̄ȝ ꝑ quartā āni. Aut amplius ꝑduret: ⁊ ē febris ma/
la ⁊ nō secura. Cū ea. n. est acuitas: ⁊ digestiōis tarditas ⁊
visceꝝ corruptio. ¶ Oēs p̄terea febres q̄ sunt continue:
breuiores sunt īterpolatis: excepta ethica qr lōga est: qn̄
enī calor in ethica vehemēs fuerit: erit ꝓlixior ⁊ ecōuer/
so. ¶ Cōcluse v̄o febres vehemētis caloris: ⁊ fortl existē/
tes incēdy vt tertiana cōtinua: ⁊ sanguinea q̄s medici cō
tinuas egritudies ⁊ febres acutas vocāt. xiiy. nō trāseūt
dies. Qd̄ tn̄ fit cū nō in vltimo caloris ⁊ incendy extite/
rit. Cū. n. ad vltimū eiꝰ deuenerit finē: ī tertio ⁊ q̄rto die
delebūtur. Sz si in medio hoꝝ fuerit: ī septīo. In his q̊z
febribꝰ: timor est maximꝰ. Flegmatica v̄o ⁊ q̄rtana ꝓlixe
sūt. Quartana tn̄ ē ml'tū secura. Sz flegmatica n̄ secura.
febres ēt pestilētiales sūt breues: tibi ples' v̄o sūt ꝓlixe.

¶ De cognitiōe tēpoꝝ febris. CAP. XXIII.

Egritudinis p̄ncipiū cōputādū est ab
hora in q̄ eger mutatōez
⁊ agitatōez ī suo sentit corpe: ⁊ cog̊scit dispōnē
suā a sanitate māifeste diuisaz. Ex h̄ nāq̄ȝ tpe
vsq̄ȝ q̊ aliqd digōnis signū appeat: lz valde sit

occultũ tẽpus ꝑncipij existit. ¶ Ex q̃ aũt digõnis signuʒ apparere icipit donec digestio cõpleat̃: tẽpus est augmẽti: finis aũt tpis augmẽti est egritudis status. Post hoꝝ vo oĩum apparitõem tẽpus seq̃t̃ declinatõis. Qd aũt ad egritudinuʒ acutaꝝ curationẽ: ꝛ ad sciẽdũ ad qd egri dispositio sit vẽtura: plus est necessariũ: ẽ egritudis statum cognoscere. Nõ est.n. terror nisi vsq3 ad h tẽpus neq3 nutricatio mẽsurat̃: nisi scd̃m h tẽpus. Eger ẽt nullo modo morit̃ post statũ nisi alia ei supueniat egritudo post statũ q̃ necem inferat. Quapp ꝓnosticũ cognoscendi ad quid egri dispositio sit vẽtura: absq3 dubio ꝛ exq̃site: cuʒ statu egritudis suspẽsum ẽ. Egritudis aũt status. pẽdet cum apparitiõe cõplete digõnis. ¶ Signa aũt tẽpoꝝ iterpolataꝝ plerũq3 habẽtur ẽt ex suis accessiõib᷒. Accessio.n. secũda cũ horã anticipauerit aut plus ꝑma ꝑmanserit: ꝛ eius accidẽtia fuerint fortiora: febris augmẽtuʒ fore denũciãt. Hui᷒ aũt ꝯriũ febris diminutionẽ eiusq3 declinationẽ significat. ¶ Ad h tñ nõ sufficit horaꝝ accessionuʒ augmẽtũ: aut eaꝝ postpositio sola. Sũt.n. q̃dã febres q̃rũ ꝑoxismi ex suo genere semꝑ horam anticipãt. Et sunt alie quaꝝ accessiões ex genere suo ꝯriũ illius hñt. Uerũ in istis ẽt cũ anticipatõis quãtitatẽ aut postpositõis cog͛nouerit aliqs: ad quã eaꝝ tẽdit ordo: ꝛ deĩde ꝑcepit i ordĩe ꝑdicto augmentũ plus solito abundare significabit̃ egritudo ad augmẽtũ tẽdere: ꝛ ꝯ̃rio. In febre q̃ʒ accessiões hñte cũ retardatõe: silis ẽ dispositio. ¶ Proliritas ãt tẽporis accessiõis ꝛ suoꝝ accñtiũ dispõ: due existũt significatões. q̃ vehemẽter valẽt ad cognitõem tẽpoꝝ febris: ꝛ ꝑcipue accñtiũ dispositio. Postq̃ʒ.n. hora ꝑncipij accessionis retardata fuerit ꝛ ipsi᷒ mora fuerit breuis: ꝛ cum hoc ci᷒ accñtia fuerit fortiora ꝛ vehemẽtiora firma erit significatio: ꝛ vã q᷒ egritudo adhuc tẽdit ad augmentũ. Sed postq̃ʒ oĩa hec cõiũcta fuerint dubietas iaʒ erit remota. ¶ Egritudis ꝑterea accessiões cũ fuerint eq̃les: egritudo erit in statu. Egritudinis q̃ʒ lõge: tpa sũt lõga. Et breuis egritudis tpa breuia sunt. In q̃rtana nãq3 ꝛ flegmatica: plerũq3 m̃lte iueniunt̃ accessiões eq̃les. In vã aũt tertiana: plerũq3 augmẽti signa i vna apparẽt accessiõe ꝛ diminutõis signa i paroxismo q ipsaʒ seq̃t̃: vident̃ manifesta. ¶ Febriũ aũt cõclusaꝝ tpa ꝛ ex accñtiũ augmẽto: ꝛ eoꝝ diminutõe: cognoscẽda sũt. Signis tñ digõnis plus ẽ credẽduʒ. ¶ Sʒ in cognitiõe tẽpoꝝ febriũ plus ẽ studẽduʒ ꝛ elaborãdũ cũ fuerit acutiores ꝛ breuiores. Febris enĩ tpa minorant̃ ꝛ abbreuiant̃ scd̃ʒ ipsius acuitatẽ: febres vo secure in q̃ttuor tpib᷒ sunt equales: ꝑnitiose aũt q̃nq3 inferũt necẽ in augmẽti etiã inascẽsiõe.

¶ De conditione digestionis. CAP. XXIIII.

Um febris absq3 apate fuerit digõ ñ ẽ attẽdẽda nisi in sola vrina: hec tñ in singulari caplõ noiaturi sumus.

¶ Cũ aũt febris ꝑp apostẽa molestauerit cuʒ vrine ispectõe necessariũ est ẽt supfluitates q̃ de mẽbro: vbi est egritudo egrediũt̃ attẽdere. ¶ Cõsiderabim᷒ q̃ i egritudĩe pectoris ꝛ pulmõis mãʒ quã expuit eger: dũ.n. eger nihil expuerit: neq3 febris vllo mõ alleuiata fuerit: nulla digestio adhuc ibi erit. Cũ aũt eger modicũ qd ꝛ subtile expuere icepit: q᷒ cũ labore egredit̃ lʒ parũ: digestio tñ iam icepit: cũ vo aliqd grossum ꝛ multũ ꝛ facile excreare cepit digestio iã ẽ cõpleta. ¶ Ex spẽbus aũt excreãtib᷒ malis: q̃ nõ scd̃m digõis viã incedit ẽ sicut sputũ emittere pure rubrũ qd ẽ deterius eo qd ẽ pure citrinũ. Nigrũ vo oĩbus alijs est maligni᷒: hec.n. lʒ cito appareãt nihil tñ ꝑter malũ portẽdũt: significãt.n. humorẽ de genere reꝝ q̃ ad maturitatẽ deueniũt nõ existere: sed ex illis q̃ putrescẽdo malitiã iferũt: q̃ vrine nigre similia existũt: ꝛ vrine q̃ felli assimilãt̃. ¶ Sputũ vo qd ad maturitatem vẽtuꝝ sperat̃ est albũ: aut est illud in quo tñ rubedis aut citrinitat̃ cõtinet̃: ex quo sputũ neq3 separi neq3 vndiq3 coopiri possit: sputuʒ q̃ʒ qd est ꝑfecte matuꝝ albũ existit: aut illud i quo maior pars alba cernit̃: cũ de subtilitate in spissitudinẽ mutat̃: ꝛ de laborioso exitu i facilem mutatur egressionem.

¶ De crisi. CAP. XXV.

Sanari aut mori multis ꝯtingit modis: ẽ enĩ qñ egri dispõ paulati tẽdit ad mortẽ donec ipse moriat̃: ꝛ est cũ paulatim tẽdit ad melius donec sanet̃: ẽ etiã cũ egro dispositio acciderit subito q̃ ipm ad interitũ ducit: ꝛ est cũ subito accidit ei eũo q̃ sanitatem ꝛ ꝑfectõem bonitatis in eo ꝑficit. Est q̃ʒ qñ cum eũone subito accidit ei dispositio q̃ ad sanitat̃ ꝑfectiõem ipm ꝑducit. Et est qñ cũ eũone accidit ei alia dispositio q̃ ipm ad meliorãtõem ꝑducit. Et est qñ cum eũone subito accidit ei alia dispositio q̃ ipm ducit ad mortẽ. ¶ Dispões vo ex qb᷒ egro subito eũo ꝛ magna supuenerit mutatio noiamus crisim. Dispõneʒ tñ q̃ egrũ ad ꝑfectionem ꝑducit sanitatis vocamus crisiʒ bonã ꝛ iuuatiuã ꝛ õ nã hui᷒ mutatõis q̃ subito contigit est vt i acutis eueniat egritudibus: ꝛ quãto egritudo plus fit acutior: tanto mag̃ hui᷒ mutatões i ea plus fiũt ꝛ fortiores. ¶ Dispões aũt q̃ in ꝑlixis attẽdũt̃ egritudibus paulatiʒ attẽdunt ad sanitatẽ aut ad mortem.

¶ De signis idicãtibus crisim. CAP. XXVI.

Crisim anteq̃ fiat ꝑcedit fort̃ ingetudo ꝛ freq̃ẽs resolutio ꝛ alie dispositiões vehemẽter terrefaciẽtes: vnde vulgus ꝛ medici diminuti terrẽtur tunc: ꝛ de egro diffidũt: ꝛ si fuerit fe. de eis q̃ faciũt paroxismũ ante accessiõis horã in q̃ venire cõsueuerat: aut in q̃ graui᷒ ifestauerat ꝑuenit: ꝛ accñtia ante crisim fiant deteriora ꝛ fortiora. ¶ De signis aũt q̃ crisim ꝑcedũt ꝛ eam idicãt ẽ itellectus ꝑturbatio: ꝛ scotomia ꝛ v̓tigo ꝛ egri ingetudo: ꝛ ꝯuersio ei᷒ i figuris ꝛ i locis: ꝛ anhelit᷒ cõstrictio ꝛ capit̃ dolor ꝛ colli fort̃: ꝛ tristitia ꝛ nausea ꝛ rubedo faciei adsunt: ꝛ imagies ante oculos apparẽt: ꝛ lachrĩe ĩuolũtarie fluũt ꝛ labioꝝ curtatio ꝛ i stõacho dolor ꝛ in iferioribus vẽtris ꝛ dorsi rigor: ꝛ vrine ac egestiõis duritia ꝛ sitis vehemẽtissima ꝛ timor ꝛ ꝯctio pell̓ ypocõdrioꝝ ad supiora hec.n. oĩa crisim ꝑcedũt. ¶ Or si cũ istis accñtib᷒ terrefaciẽtib᷒ ꝛ exñeis egritudo fuerit acuta ꝛ aliqd ex signis qd iã appuerit visuʒ fuerit ꝛ pulsus cũ h in fortitudie augmtat̃ digõne iã ꝑcedẽte absq3 oĩ dubitatõe ꝛ secure iudicari põt q᷒ eũo sit ꝯsecutura: aut cũ sãguis fluxu ex narib᷒: aut vẽtris fluxu: aut vomitu: aut his silib᷒: ꝛ q᷒ egri dispositio mutabit̃ aut ad bõitatem aut ad melioratõeʒ: ꝛ ꝑcipue si hec agitatio fiat i die ꝛ nocte q̃ dici cretico cõtinuatur: si vo hec significatio añ digõnẽ appuerit ꝛ pulsus cũ ea ceciderit: sciẽdũ ẽ q᷒ dispositio ad deteriorẽ mutabit̃.

¶ De cognoscẽdis speciebus euacuationis ꝑ quam fiet crisis. CAP. XXVII.

Crisis erit ante ꝑmutatõem ꝑ quã mã de vno ad aliõ mutat̃ mẽbrũ. sic exitura q̃ iuxta auris gñat̃ radicẽ: cũ cerebꝝ qd i eo ꝯtinet̃ ad illã expellit ꝑtẽ: ꝛ istud qd fit i collo cũ sinanchia soluit̃: ꝛ sic apa qd i manu aut pede gñat̃ aut nigredo ibi orta i aliq̃ acutaꝝ egritudinũ: cũ mã ad illa expellit̃ loca: aut fit ꝑ eũonẽ mãifestã: aut fluxu sãguis ex narib᷒: aut fluxu vẽtris: aut sudore: ꝛ vrĩe ꝑuocatõe: ꝑ exituras q̃ʒ sepe fit cris febriũ q̃ nõ valde sũt acute plurimũ: ꝛ ꝯtigit cris egritudinũ q̃ i cerebro gñantur ꝑ apata q̃ iuxta aur̃ ꝑncipiũ oriũt̃ cũ ñ m̃lti fuerit caloris: neq3 m̃lte acuitat̃: febriũ q̃ʒ cris q̃ iterioꝝ comitat̃ apata fit ꝑ apata mala ꝛ tiorosa: cum qb᷒ ligua fit nigra ꝛ

mēbꝝ:cū vtus nature i illis nō fuerit pfecta imo paꝝ de/ bilis:aut cū doloꝛ auriū egro antea accidere cōsueuit: cum euōne āt māifesta ꝓuenit criꝭ febriū pacutaꝝ:ꝛ mlͭe ca liditat ꝛ pcipue cū nā fuerit i ill valida ꝛ fort . ❡ Spēs q̄ꝫ euōnis plurimū cōtigit ꝑm febris māꝫ. Erit ḡ icēsinarū febriū ꝯsūmatio plimū cū sudoꝛe:ꝛ febriū ex sāguine cōsūmatio fit fluxu sāguis ex narib⁹:frenesis vo criꝭ qñꝫ fit fluxu sāguis ex narib⁹ qñq̄ꝫ fit cū sudoꝛe mlͭo i capite: criꝭ q̄ꝫ febris q̄ epat apa cōcomitat̄ fit qñq̄ꝫ fluxu sāguinis ex dextra nare:qñq̄ꝫ fluxu vrine aut fluxu vētris:aut mlͭo sudoꝛe loci illi⁹. ❡ Tertiane aūt febris criꝭ plimū fit cū sudoꝛe:plimū vo ꝯtigit cū vomitu colerico:aut fluxu vētris silr colerico. ❡ Quartane q̄ꝫ crisis plimūq̄ꝫ fit fluxu vētris nigro ꝛ fluxu vrine nigre. ❡ Nothaꝝ āt febriū criꝭ fit cū sudoꝛ ꝛ vētris fluxu colerico aut flegmatico. ❡ Ex his aūt q̄ cōsidēter nos credere faciūt crisim ꝑ exiturā in aliq̄b⁹ artub⁹ futurā:est vt febris nō sit valde acuta:ꝛ vt eger aliq̄s ex artub⁹ pri⁹ doleat:ꝛ vt vria sit subtil. ❡ Cōfirmatio q̄ꝫ qꝺ crisis sit futura fluxu sāguis ex narib⁹ est:faciei ꝛ oculoꝝ rubedo:ꝛ venaꝝ q̄ sunt i collo:ꝛ vocant̄ guidez:exuberatio:ꝛ radij ante oculos apparētes:lachryme fluētes ꝛ oculoꝝ tenebrositas ꝛ narium pruritus ꝛ eaꝝ rubedo:ꝛ cutis q̄ ē sub ypocundrijs ad supioꝛa ꝯctio ꝛ ābelitus cōstrictio. ❡ Certitudo q̄ꝫ criꝭ future cū vomitu est nausea ꝛ stōi subuersio ꝛ labij iferioꝛ curatio ꝛ salinaꝝ flux⁹ ab oꝛe. ❡ Cōfirmatio q̄ꝫ qꝺ criꝭ cū sudoꝛe sit futura ē vt vrina retineat̄ postq̄ꝫ signa criꝭ apparuerit:ꝛ vēter cōstrigat̄:ꝛ pulsus sit leuis ꝛ plenus:ꝛ coꝛpus tactu sentiat̄ calidū ꝛ humoꝛosum:punctiōe tñ ꝛ acumie in eo existente. ❡ Cōfirmatio q̄ꝫ criꝭ cum fluxu ventris future est vt post hec signa sit in inferioꝛib⁹ ventris sub vmbilico grauitas.

❡ De signis ꝓnosticātibus bonā crisim vel malā vel pfectionē eius vel diminutōem eius. CAP. XXVIII.

Crisis bona est qñ post digōnis fit cōplemētū:q̄ aūt ꝯtigit añ pfectā digōnē bonitat hꝫ minoꝛatōem ꝑm h: sed q̄ fit anteq̄ꝫ aliqꝺ ex signis digōnez poꝛtēdentib⁹ appareat est criꝭ mala. ❡ Dib⁹ autez melioꝛ existit criꝭ:q̄ post digōnez apparet:ꝛ i aliq̄ ex diebus bone criꝭ:ꝛ cū q̄ humoꝛ q̄ itulit egritudinē euāt̄: cuius ēt euō fit ꝑ partē patientē:ꝛ nō ē in sua quātitate diminuta:ꝛ postquā eger leuitatē ꝛ mltā sentit getē:ꝛ oīa q̄ pri⁹ sentiebat gescūt adeo vt nihil excepta sola debilitate remaneat. Deterioꝛ vo crisis est q̄ huic ꝯria oīo ē: ipsa enim siue bona siue mala sit crisis tñ erit diminuta.

❡ De diebus creticis. CAP. XXIX.

Uacuationes q̄s noīauim⁹ ñ accidūt nisi i egritudib⁹ acutis:ꝛ accidit egritudini mutatio magi i aliq̄b⁹ egritudis dieb⁹ sepi⁹. Jōq̄ꝫ dies hi creticivocāt̄. ❡ Dies vo q̄ iter egritudis dies ꝑm⁹ existit nō ē cretic⁹:neq̄ꝫ scōs:terti⁹ vo ē cretic⁹. i eo. n. plerūq̄ꝫ ꝯsumūt̄ febres q̄ sūt pacute:q̄rt⁹ itē dies ē cretic⁹:ipse. n. ꝓnosticat gꝺ i die septio:aut sexto sit vētuꝝ:si. n. ī eo bonū appuerit signū vt digestio i vrina:aut euacuatio lꝫ diminuta ꝓueniet cū eo leuitas ꝛ cōplebit̄ bonitas illa in die septio. Si āt i eo visū fuerit malū signū:dispō egri aliq̄ mō deterioꝛabit̄ q̄ deterioꝛatio i die. vij. manifeste cōplebit̄. ❡ Quit⁹ q̄ꝫ dies ē cretic⁹:frequēter. n. fit i eo bona crisis. ❡ Sext⁹ āt dies q̄rto aut q̄nto nō ē minoꝛ ꝑm crisim:q̄ sepe i eo ꝯtigit. crisis tñ bona fere nunq̄ꝫ i eo fit ꝙ si qñq̄ꝫ ꝯtigat euōnem in eo fieri q̄ egro ꝯferat:ipossibile ē:q̄n post sequat̄ fort egri laboꝛ ꝛ magn⁹ timoꝛ:neq̄ꝫ eger ē securus q̄n aliq̄d ex mā egritudis remanserit ex q̄ egritudo faciet rcidiuā. ❡ Septim⁹ vo dies oib⁹ creticis dieb⁹ i sua malitia ꝛ bonitate supioꝛ existit q̄ fere diei. vi. est gūis:criꝭ. n. q̄ fit i eo leuis ē ꝛ pauci timoꝛis cū q̄ tota egritudis mā euāt̄ vt nihil ex ea remaneat ꝑ qꝺ fiat egritudis recidiuatio. ❡ Jn octauo vo die fere nūq̄ꝫ fit crisis ꝛ in q̄ si eueniat rarissime tñ cōtingit:ꝛ est mala. ❡ Nonus aūt ē creticus i q̄ sepe fit criꝭ: queādmoduz i tertio ꝛ q̄nto. criꝭ q̄ꝫ q̄ fit in eo bona ē:ꝛ ipse poꝛtēdit gꝺ in. xi. sit futuꝝ. ❡ Jn. x. aūt criꝭ venire nō pōt:q̄ ēt si in eo ꝯtigat erit mala:sed dies. xi. est creticus ꝛ ē vt terti⁹ ꝛ q̄rt⁹ ꝛ q̄ntus ꝛ nonus:q̄ ēt significat gꝺ in. xiiij. die sit futuꝝ. ❡ Jn xij. aūt nō ꝯtigit criꝭ q̄ etiā est tal q̄lis octau⁹. ❡ Terti⁹ aūt decim⁹ iter illos q̄ sunt cretici ꝛ q̄ ñ sūt cretici medi⁹ existit:fit. n. i eo criꝭ qñq̄ꝫ sed nō sepe. ❡ Quartusdecim⁹ aūt dies ē cretic⁹ ꝛ est a. vij. ꝑs. scōm h ꝙ crisis i eo freq̄nter fit q̄ bona existit. ❡ Quītusdecim⁹ aūt ē sic̄ tertiusdecim⁹ vel i sextodecio:nō euenit criꝭ q̄ ē eiusdē gūis cui⁹ ē xij. ❡ Decimusseptim⁹:iter dies creticos est:q̄ eiusdē generis cū nono existēs gꝺ i vigesimo die futuꝝ sit poꝛtendit. ❡ Jn decioctauo aūt die criꝭ min⁹ contingit q̄ꝫ in xvij. q̄ ēt si fiat mala iuenit̄. ❡ Jn decionono vo die fere nūq̄ꝫ cōtingit criꝭ q̄ ēt si euenerit nō est mala. ❡ Rursus. xx. dies est creticus q̄ sequens ē. xiiij i mltitudie criꝭ q̄ i ipso sepe cōtigit ꝛ bonitate sua. ❡ Jn die q̄ꝫ. xxi. qñq̄ꝫ fit criꝭ:lꝫ mlͭo min⁹ q̄ꝫ i vigesimo. ❡ Uigesim⁹ aūt q̄rt⁹ dies est cretic⁹. fit. n. i eo multotiēs criꝭ:q̄ ēt sequens ē vigesimū i bonitate. p⁹ hos āt dies. vigesimusseptim⁹. xxxi. ꝛ. xxxiiij. ꝛ. xxxvij. ꝛ q̄dragesim⁹ cretici iueniūt̄. Jn alijs vo dieb⁹ q̄s nō noīauimus fere nūq̄ꝫ cōtigit criꝭ:post. xl. vo dies nūq̄ꝫ fit crisis cū vehemēti expulsione ꝛ manifesta:neq̄ꝫ egritudo cōsumit̄ nisi cū occlͭa resolōne. ❡ Crisis q̄ꝫ dies sunt foꝛtioꝛes vsq̄ꝫ ad. xiiij. ꝛ añ ipm ꝛ vsq̄ꝫ ad dies. xx. dies. n. vij. est vt. vij. ꝛ. xiiij. ꝛ. xx. ꝛ. iij. sic̄ q̄rt⁹ ꝛ septim⁹:ꝛ vndecim⁹:ꝛ q̄rtusdecim⁹:ꝛ decimusseptim⁹: ꝛ vigesim⁹:ꝛ illi q̄ iter istos numerādo repiunt̄: vt terti⁹ ꝛ non⁹ ꝛ vndecim⁹:ꝛ decimusseptim⁹:foꝛtissimi sūt:dies tñ septimi ꝓpe q̄rtis foꝛtioꝛes existunt. ❡ Oꝛ si eger vigesimū trāsierit diē signa dieꝝ cadētiū i medio debilitabūt̄ vñ fere i eis nūq̄ꝫ fiet criꝭ:vtutes vo q̄rtoꝝ minuūt̄:neq̄ꝫ remāet foꝛtitudo vt i septimis:q̄ sūt. xxvij. ꝛ. xxxiiij. ꝛ. xl. q̄rti vo: vt. xxiiij. xxvij. ꝛ. xxxi. ꝛ q̄dragesimus debiles sunt. ❡ Postq̄ꝫ vo eger. xl. trāsit diē:vtus expulsiua oīo debilitat̄:neq̄ꝫ fit crisis nisi ꝑ exituras:aut cū resolutōe. ❡ Cū signa criꝭ i die aut i nocte q̄ cretico die continuāt̄ apparuerit cōsidēter est tenēdū:ꝛad h declinādūz qꝺ signa illa nō ꝓuenerit ex egritudis malitia:sed ꝑp crisim: ꝛ ꝯsidēdū est crisiꝫ eadē die foꝛe futurā: ꝛ pcipue si dies idicatiu⁹ iam h signauerit. ❡ Si aūt i die aut nocte qui cretico die nō cōtinuat̄ apparuerit pdicta signa:min⁹ est cōsidēdū ꝙ crisis sit futura:ꝛ plus est coꝛde tenendū signa illa nō apparuisse nisi ꝑp egritudis malitiā:ꝛ pcipue si digōnis signū ibi nōdū fuerit vel apparuerit. ❡ Cum aūt febris ad malignitat ꝛ foꝛtitudis vltimū ꝓuenisse videt̄ ꝛ signa moꝛt cū h apparēt:eger añ tertiū diē aut in ipso moriet̄. ❡ Oꝛ si prauitas minoꝛ pdcā videat̄ erit cā significās salutē:ꝛ ꝓueniet crisis añ q̄rtū diē aut i ipso:q̄ si adhuc minoꝛ hac fuerit fiet criꝭ i die. vij. ꝛ pcipue si in die. iiij. signū:bone digōnis aut alicui⁹ alleuiatōis visum fuerit. ❡ Jn die q̄ꝫ sexta aut i nocte septima:si euenerit hui⁹ acuitas ꝛ signa crisis iā manifesta apparēt:ꝯsiderādū ē crisim i ipso futurā foꝛe. ❡ Et ē sciēdū ꝙ fiducia ꝓcognitōis bone criꝭ ꝛ salutifere plerūq̄ꝫ est firmioꝛ ꝛ magis certa q̄ꝫ male crisis. Silr q̄ꝫ cū egritudo fuerit minoris acuitat crisis ē sperāda. ❡ Est pterea attēdēdū gꝺ i dieb⁹ idicatiuis eueniat:ꝛ est timēdū ꝙ res i die cretico pficiat̄ q̄ ei ꝑpingoꝛ iuenit̄ si febris fuerit acuta:si autē minus fuerit hoc timēdū est:qꝺ in diebus perficitur eoꝝ

enim virtus est maxima.

¶ De vrina. CAP. XXX.

Vrina attēdūtur color substantia odor: ꝛ illud qđ i fundo residet aut qđ in medio pēdet: aut qđ i supficie apparet. ¶ Color.n.alb⁹ i subtili substātia q aq̄ assimilat̄ colori sepi⁹ apparet in diabete q̄ ē egritudo pp quā patiēs multā potat aquā: neq₃ tñ eius sedat̄ sitis: q2 ilico cū vrina egredit̄: apparet ergo vrina cū huius colore post multā comestionē ꝛ multam aque potationē añq₃ digerat̄. ¶ Cū aūt hui⁹ color i egritudib⁹ apparet diabete nō ibi existēte neq₃ cū multa potatiōe cū largo cibo pcedēte vltimā portēdit cruditatez ꝛ digōnis puatōem ꝛ epatis friditatē. ¶ Color aūt secūdus est i quo pax cōtinet̄ glaucedis sic̄ i aq̄ apparet que cū palea cocta est q̄ digōnis leuitatē vel paucitatē significat ꝛ debilitatē. ¶ Terti⁹ q̄₃ ē color citrin⁹ q caloris tēperiē in epate demōstrat: neq₃ maior est q̄₃ debeat: neq₃ minor. ¶ Color aūt q̄rtus est igneus: ꝛ significat calorez augmētatū ꝛ inflamatū. ¶ Quitus q̄₃ color ē color croci q nō plus demōstrat caloris q̄₃ igne⁹: significat tñ corpus sanguīe multū abūdare: ꝛ ex eo aliqđ vrine fore admixtū. ¶ Sextus vͦ color est rubicūdus non valde clarus q colerā rubeā significat ꝛ sanguinē: q2 si in supficie vrine habētis hui⁹ colorem spuma fuerit citrina significat yctericiā. ¶ Septim⁹ q̄₃ color est niger: ꝛ si vrina huius colorē habeat: ꝛ p⁹ flauū ꝛ rubeū apparuerit vltimaz significat iflāmatōem ꝛ icensionē: q̄ ēt in febrib⁹ acutis oī vrina deterior existit: ꝛ precipue si valde fuerit grossa: pauci q̄₃ iueniūt̄ q cū talē faciūt vrinā euadāt. ¶ Urina q̄₃ nigra q̄ñq₃ apparet p⁹ mēstruox fluxū: aut p⁹ cox retētōem: aut i fine egritudinū q̄ ex colera ḡnant̄ nigra: sic̄ ē q̄rtana ꝛ splenis magnitudo ꝛ melīa ꝛ horuz silia neq₃ tūc malū portēdit. ¶ Immo q̄ñq₃ significat bonū: qđ.s. cōtigit cū i fine egritudinū q̄ ex colera ḡnant̄ nigra apparet: vrīa pterea ni .q̄ñq₃ appet p⁹ albā vrinā. ꝛ viridē: ꝛ tc̄ vltimā epat] friditatē ꝛ caloris inati extictōez significat neq₃ ē i malitia minor pma: s₃ ē cū ei⁹ fortitudie. ¶ Urina q̄₃ q̄ñq₃ tigit̄ pp alchane linimētū ꝛ fit valde rubea: q̄ñq₃ ex potu cassiefist. ꝛ aloes ꝛ croci ꝛ ex multis rebus qb⁹ ē tinctura. ¶ Uiriditas aūt q̄ñq₃ apparet i ea ex comestione olex. Et nigredo q̄ñq₃ apparet ex comestiōe almuri ꝛ ex potu vini nigri quēadmodū diximus. ¶ Urie pterea pua accidit tictura pp multā aq̄ potatōez: ꝛ q2 paruz ante q̄₃ vrina egredit̄ comedit ꝛ bibit: prius ḡ hec oīa attēdēda sunt: ꝛ sic postea iudicādū. ¶ Tigitur ēt vrina q̄ñq₃ pp dolorē vehemētē l₃ cox mā q̄ñq₃ sit humor fridus quēadmodū i colica ꝛ dētis dolore ꝛ aur] cōtigit. testifica ḡ p eā in alys suis significatōibus sicut cuz istis significatōibus. ¶ Uria ēt fetēs ꝛ pmutata apparet q̄ñq₃ pp vlcus qđ in istris orit̄ vrinalib⁹: verūtñ cū suo fetore pmutat̄ ei⁹ substātia pmixta cū sanie ꝛ viru: neq₃ erit tc̄ cū ea febris acuta ꝛ icensiua: ardor tñ i vrine egressiōe cū ea sentit̄. Jōq₃ eius fetor nō assimilat̄ fetori q i vrina sentitur cū putrefactio est in venis. ¶ Substātia aūt subtil' cui⁹ subtilitas assimilat̄ aq̄ subtilitati: digestiue inuit debilitatē: spissa q̄₃ cū spissitudo spissitudini rob assimilat̄: aut crossitiei liquoris q cōtinet̄ in felle: supfluitatē inuit digestiue: ꝛ cōsumptōez humiditat] in corpe abundare: ꝛ ipius pfunditatē significat: ꝛ pcipue si cū ꝶ fuerit pauca. ¶ Inter hec vͦ mediocris existēs bonitatē significat digestiue: ꝛ qđ epat] dispositio ꝛ humox q i venis cōtinēt̄ ē cpata. ¶ Turbata q̄₃ humox q sūt i venis cruditatē ꝛ idigestionē cū caliditate q̄ i eis opat̄ pturbatōem significat. ¶ Urina turbida cū cito diuidit̄ ꝛ grossities q̄ ē i ea ad fundū descēderit magis ppinq̄ ad maturitatis significatōem existit: scđm tñ sue descensionis velocitatem. ¶ Odor aūt q ab vrina pcedit similis ei qui a re acuta ꝛ siccissima dissoluit̄ maturitat] idicat supfluitatē: q q̄ñq₃ i febrib⁹ sentit̄ ꝛ i apatibus epatis: ꝛ ea portēdit futura ꝛ q̄ñq₃ cōtigit cum vlceribus i istris vrinalib⁹ sicut pdiximus: nos tñ iam diuisim⁹ iter illā ꝛ hāc dispōnē. ¶ Urina aūt q̄ oīo caret odore i vltio existit cruditat] ꝛ demissiōe digōnis: q̄ vͦ i medio stat digōnis significat eq̄litatē. ¶ Ea vͦ q̄ iferius descēdūt ꝛ q̄ supius eleuāt̄ ꝛ q̄ in medio pendēt sunt modi ex qbus sumunt̄ significatōes digōnis q̄ fit i venis: ꝛ ad illud itendūt i cognitōe maturitatis febriū: ꝛ ꝶ est illud cui initimur. ¶ Hec aūt i substantia sua distillatōi que fit i aqua ro. assimilat̄. eis q̄₃ que inferius descēdūt melius iudicat̄ id qđ est albū ꝛ leue ꝛ in fundo vasis residēs: cuius q̄₃ dispositio pmanet tal' i diebus egritudis cōtinuis: hec aūt laudabil' ypostasis cū meliori ex coloribus q est citrinus: ꝛ meliori ex substātys q̄ iter subtilitatē ꝛ spissitudinē mediocris existit apparet: ꝛ cū laudabiliori ex odorib⁹ q neq₃ i fetorib⁹ ē suplu⁹ neq₃ odore oīno puat̄: hec igit̄ vrina oīb⁹ alys vrinis laudabilior iudicat̄: cui⁹ etiā significatio pfecta est: significat.n. digōnis pfectōem ꝛ a malitia egritudis ꝛ ipsi⁹ negtia nos securos reddit. ¶ Illaz aūt ypostasim i bonitate seqtur eneorema: cuz scđm hūc reperit̄ modū. ¶ Post hec aūt nefilis cōsistit: hec aūt duo cadētia nō sunt: imo i eis cuz i acutis apparēt egritudib⁹ magna iuenit̄ significatio q̄ significatōi pfecte maturitat] ꝛ securitat] a malitia egritudis ppiqua existit: ꝛ cum eneorema apparuerit: ꝛ egro malū nō supuenerit accñs: post paruū temp⁹ descendit iferius: nefilis quoq₃ cum ita se habuerit consequēter ad locū descendet eneoremat]: postea ad ypostasiz. ¶ Color aūt q i ypostasi attendit̄ melior existit albus cum longitudie forme i eo existens: post quez est rubeus. significat eni rube⁹ saltem cum egritudis plixitate. Glaucuz vͦ sedimē quāto maiori participat citrinitate tāto ē ꝺteri⁹: qđ aūt pure citrinū est eis peius est. viride q̄₃ est isto deterius: postea nigrū: hoc namq₃ sedimē significat q2 mā egritudinis a maturitat] meta egreditur quādo ad putrefactōis ꝛ corruptōis semitam tendere icipit. ¶ Dispositio q̄₃ sedimis nigri secūdum locuz dispōni albi sedimis cōtraria iuenit̄. ¶ Sedimis.n. nigri malitia cum est i loco nefilis minor est q̄₃ cū est eneorema: ꝛ deterior est cum est ypostasis: quēadmodū aūt sedimē nigrū est deteri⁹: ꝛ albū melius: sic liuidū est mediū iter bonitatē ꝛ malitiā: cuius quoq₃ dispositio mutat̄ scđm q2 vni ex eis appropiquat. ¶ Sedimē quoq₃ crinoydes est malū: qđ si cum fe. fuerit acuta significat mortē: hoc aūt sedimē magnis tritici fracti frustul' assimilat̄. ¶ Significatio antē q̄ cognoscit̄ maturitas q̄ñq₃ habet̄ ex vrīa subtili ꝛ alba: q̄ñq₃ ex ignea q̄ñq₃ ex crocea q̄ñq₃ ex rubicūda: q̄ñq₃ ex spissa ꝛ turbida. ¶ Q̄ñ vero maturitatis significatio habet̄ ex alba ꝛ subtili pus glaucedinez acqrit: postea grossitiē: deīde paulati incipit sic augeri donec color sit citrinus ꝛ substantia equalis. In hac aūt vrina bonuz apparet sedimē si i venis m̄lta ē supfluitas aut egritudo ē ex repletione: aut corpus egri est crassum. Si vero ꝶ non fuerit erit illud idem ad pfecte maturitatis significatōez sufficiēs. ¶ Colores aūt q sunt extra tempamentū paulatim denudant̄ a substātia in qua sunt: que paulati tendit ad subtilitatem donec color sit citrinus ꝛ substantia sit mediocris. ¶ Cum aūt vrina in febre a maturitate diminuta vel abbreuiata fuerit: aut eam transierit: sed postea quotidie ad eam reuertit̄ febris est salutifera: ꝛ humor nō ē difficil' digestionis neq₃ fraudulente putrefactōis. ¶ Et si eius dispositio pma semp eadem māserit contrarium eius qđ diximus significabit: ꝛ erit egritudo terrefaciēs:

⁊ si tñ cum hoc virtus fuerit cadens mortez significabit.
Sed si ṽtus fuerit fortis egritudis demõstrabit ꝓlixita-
tem. ¶ Vox pmuz in febrib⁹ apparet flegmaticis ⁊ q̃ ex
colera q̃ fuerit nigra: z⁹ ṽo in febrib⁹ iuenit̃ acutl q̃ sunt
multe malitie ⁊ inigtatis. ¶ Si aũt signũ ꝑueniendi ad
maturitatẽ sumit̃ ab vrina turbida ⁊ spissa quotidie au-
getur ei⁹ claritas ⁊ ei⁹ ypostasis. sil'r in bonitate augmen-
tat̃ donec ypostasis ei⁹ fiat laudabil' sicut dixim⁹ si deus
voluerit: tũc igit̃ ṽtutis quãtitas cõsiderãda ẽ. Cũ.n. ad-
huc ꝑmanẽs fuerit ṽtus de morte egri nõ ẽ timedũ: ⁊ sic
hec vrina cito fiet clara: sanitas cito ꝑueniet. ꝙ si vt⁹ de-
bilis fuerit egro timẽdũ est ne moriat̃. ¶ Et si cũ h̾ vria
tarde ꝑuenerit ad claritatẽ ⁊ ꝑmanet diu ita ꝙ nihil cla-
ritatis i ea videt̃: aut apparet in ea ex claritate aliqd: sed
est modicũ: mortẽ significat. ¶ Si aũt i h̾ vrina semel
apparet maturitas: sed post iteꝝ turbidata fuerit crudi-
tatis signa portẽdit: ⁊ accidit h̾ multotiẽs: ⁊ videat̃ fe. ꝓ-
misceri: sciẽdũ est mãm fe. ex multl cõstare humoribus.
Est itaq̄ tũc ꝯsidẽdũ qd̃ egri sanitas sit futura ꝫm ipsius
tñ fortitudinẽ. ¶ Hec ergo sũt sũme: ⁊ aggregationes ei⁹
qd̃ est necessario sciendũ de reb⁹ ad vrinã ꝑtinẽtib⁹ ꝫz fe.
adhuc tñ de ipsius significationibus alia dicemus: non tñ
ꝫm ordinem: neq̄ ꝫm continuatõem.

Urina sordida q̃ est paꝝ pulchra: ⁊ cui⁹ color ẽ color
musti aut aq̃ ciceris cũ multũ cogtur ẽ habẽ-
tiũ ap̃ata antiq̃ ⁊ nõ acuta in viscerib⁹. ¶ Uria sero aut
albe ceruse sil'is significat saniẽ in ea existere: ⁊ egruz in
aliq̃ ex foramib⁹ vrine vlcus h̃re. ¶ Uria q̃ aque q̃ a car-
ne recẽte fluit: cũ lauatur sil'is iuenit̃: paꝝ sanguis vrine
admixtũ fore significat: epatis q̃z debilitatẽ q̃nq̄ porten-
dit. ¶ Cũ eger puꝝ mixerit sanguinez significat̃ ꝙ aliq̃
ex venis q̃ sunt i renib⁹ sit fixa. ¶ Cũ i vria fuerit arena
apparueritq̄ cũ hoc turbida: si h̾ facięti vrina ꝑus eue-
nerit i rebus dolor lapidis i renib⁹ significat. Si aũt i vri-
na ꝑus apparuerit arena. ⁊ postea ea remota vrina valde
visa fuerit clara: lapis i vesica iã ĝnatus ẽ. ¶ Urina tur-
bida que vrine asini assimilat̃ dolorẽ capitl ⁊ itellectus
significat ꝑturbatõem. ¶ Cũ p⁹ fe. remotõem vrine re-
mãserit tictura epati erit ignitũ ap̃a. ¶ Urina ꝫm colo-
rẽ aut odorẽ aut subaz fedã q̃nq̄ seqt̃ p⁹ calida iteriorũ
ap̃ata. vñ ⁊ eger ex ea alleuiat̃ ⁊ ipsi⁹ meliorat̃ dispositio
⁊ sue salutl cã existit. ¶ Urina ꝫm subaz oleo sil'is: aut in
cuius sup̃ficie apparet piguedo vt oleũ erit cum ethica.
¶ Urina i cui⁹ sup̃ficie piguedis m'ltitudo oleo sil'is ap-
paret significat ꝙ renũ adeps liq̃tur. ¶ Si vria tenuis
⁊ alba in fe. acuta apparet: ⁊ i tali dispõne m'ltis ꝑseuera-
uerit dieb⁹: amẽtiã egro sup̃uenturã significabit: q̃ si cuz
desipiẽtia tal' diu apparuerit mõtẽ ãnũciabit futurã: hec
ꝑterea vrina q̃nq̄ in fe. apparet acuta cũ i aliq̃ mẽbro ca-
lidũ fuerit ap̃a. ¶ Cũ vrina cõualescẽtl nõ cito ad dispõ-
nẽ quã hẽbat cũ eẽt san⁹ redibit: timẽdũ ẽ ne egritudo re-
uertat̃. ¶ Urina lacti aut sp̃mati sil'is si pauca fuerit pa-
ralisim ⁊ apoplexiã demõstrat futurã. Si ãt in his egri-
tudibus m'lta appuerit ipsaꝝ portendit solõnẽ. ¶ Uria
in q̃ sanguis coagulati frusta apparẽt in febre acuta vi-
sa est mala. ¶ Urina lacti acetoso sil'is i febre apparens
acuta aut velocẽ portẽdit mõtẽ: qd̃ ẽ cũ calor fe. nõ qescit
⁊ leuis fit: aut q̃n fit leuior egrũ ad ethicã ꝑuentuꝝ signi-
ficabit. ¶ Urina cui⁹ calor sp̃matl appet neq̄ mutat̃: i fe-
brib⁹ significat vrine difficultatẽ. ¶ Ex reb⁹ aũt q̃ i vri-
na multotiẽs iueniũtur ex sedimibus ⁊ eoꝝ sil'ibus vna
est ypostasis i q̃ claritas ⁊ radiositas ac pulchritudo ap-
paret: cui⁹ silitudo est vt eius qd̃ in ampull' aq̃ ro. natat.
q̃nq̄ tñ radiositas ipsius est maior adeoq̄ vt ex frustis
glaciei: cũ vnũ aly cõiungit̃ cõpacta videatur. ¶ In hu-
ius aũt ypostasis colore q̃litercũq̄ fuerit vident̃ radiosi-
tas ⁊ ꝑuitas ⁊ raritas ⁊ claritas que in alia nõ inueniunt̃:
cũq̄ mouet̃ tota cũ vrina miscet̃: a q̃ tñ vrina nõ turbat̃
⁊ in ipsa velociter nõ descẽdit iferi⁹: pl'm ẽt nõ descendit:
⁊ ẽ sup̃fluitas digõnis exñtis i venis: quã añ noĩauimus.
¶ Scd̃a ṽo est humor turbidus ẽt si color eius est alb⁹ i
quo neq̄ raritas: neq̄ radiositas iuenit̃ ⁊ est sepo lique-
facto sil'is. ¶ Tertia est q̃z sanies q̃ q̃nq̄ est diuulsa ex q̃
cũ mouet̃ vrina turbat̃: q2 sursuz eleuãtur frustula: ⁊ dei-
de descendũt iferi⁹ cũ q̃ in exitu vrie ardor sentit̃: ⁊ ẽ cũ
ea q̃nq̄ odor malus ⁊ fetidus. ¶ Quarta q̃z est arenosa
cuius sũt due sp̃ẽs: q̃rũ vna limature auri assimilat̃: lz fit
minutior q̃ ex renib⁹ egredit̃: alia q̃z est in q̃ nulla oĩo in-
uenit̃ glaucedo: sed eius color est vt terre: ⁊ q̃nq̄ etiã est
vt color luti: q̃ a vesica egredit̃. ¶ Alia ṽo pil' assimilat̃
⁊ ipsa est ex ĝnẽ eoꝝ q̃ pil' nõ pure alb⁹ sil'ia sunt: cuius lon-
gitudo vsq̄ ad palmi mẽsurã augmẽtari iuenit̃: q̃ cũ a re-
nib⁹ egredit̃ nullũ aliũ portẽdit malũ: nisi humores cru-
dos i corpe abundare cui medicamĩa cõferũt diuretica.
¶ Sexta eqdem ẽ in q̃ frustuloꝝ carnis sil'es apparent:
que ex renibus egrediuntur: si cum hoc dolor in renibus
fuerit: sed si cum febris fuerit adurente significat febris
corpi magnum prestare nocumẽtum. Si ṽo cum ethica
fuerit: solidoꝝ significat liq̃factiõez ⁊ calorẽ ad mẽbroꝝ
carnẽ iã ꝑuenisse. ¶ Septia q̃z est q̃ lentiũ excorticata-
rũ frustul' assimilat̃: ⁊ caloris sup̃fluitatem i epate signifi-
cãs. ¶ Octaua ãt furfuri assimilat̃ q̃ sepi⁹ ꝑp vesice egri-
tudinẽ contigit: cũ hac ãt si fuerit sic sẽtiret̃ ardor diu ꝑ-
seuerãs: neq̄ appebit i ea color ex̃ne⁹: neq̄ valde ẽ remo-
ta a maturitate: q̃nq̄ ṽo cõtingit ꝑp venas q̃ cũ sic fuerit
erit cum fe. adurente fortius cuius etiã calor a maturita-
te: valde remotus ⁊ mortẽ portẽdit sicut mõstrauimus.

¶ De signis egestionis. CAP. XXXI.

Egestio aũt melior alys est q̃ ẽ moll' ⁊ cõ-
tinua videt̃: cui⁹ tinctura a citri-
nitate fit: nõ tñ m'lta: ⁊ q̃ i hora egredit̃ solita.
egestio ãt valde tincta: ⁊ q̃ mordicat ⁊ exurit
anũ significat colere ru. diñium. ¶ Sicca q̃z
paucã significat humiditatẽ ⁊ multũ calorẽ. ¶ Que aũt
nõ iuenit̃ eq̃lis digestiuã non ꝑfecte cibo fuisse dñatã si-
gnificat. ¶ Stercus q̃z ꝙ multũ fetet digestiuã debilez
fuisse portẽdit. ¶ Uiride ãt stercus putrefactõem i cor-
pore significat. ¶ Stercus q̃z cũ q̃ m'lta egredit̃ vnctuo-
sitas: caloris ⁊ humoris inuit eminẽtiã. ¶ Sterc⁹ ãt qd̃
ẽ sicut fex: malũ est ⁊ mortal'. ¶ Sterc⁹ q̃z ꝑuatũ tictura
significat ex poro fell' nihil ad itestia trãsmitti. ¶ Et ster-
cus vnctuosũ mẽbroꝝ significat liq̃factõem ⁊ ethicam.
¶ Qd ãt quãtitatez assumptoꝝ excedit corp⁹ debilitari
⁊ macrescere significat. ¶ Sterc⁹ ãt qd̃ est i quantitate
m'ltũ ⁊ diuersos retinet i se colores malos i corpe signifi-
cat humores. ¶ Qd̃ ãt spumosũ ẽ ⁊ viscosũ malũ ẽ vtrũ-
q̄: vnũ nãq̄ ẽ ꝑp victoriã caloris: ⁊ aliud ex liq̃factõe cor-
poris. ¶ M'lta vẽtositas iferi⁹ egrediẽs cũ cib⁹ non fue-
rit iflatiu⁹ debilitatẽ inuit digestiue. ꝙ si vllo mõ egredit̃
vẽtositas caloris paucitatẽ ⁊ friditatl sup̃fluitatẽ signifi-
cat. ¶ Si ṽo cũ h̾ affuerit sitl aut siccitas humorẽ ad ite-
riora corpis penetrasse demõstrat. ¶ Cũ ea q̃ comedũt̃
vt ꝑus fuerãt nõ mutata egrediunt̃ friditatl sup̃fluitas
portendit̃. ¶ Facilitas expulsionis ventositatis ⁊ pauci-
tas expulsionis eius cum ipedimento vl' debilitatẽ istru-
mentoꝝ nutricationis vel ipedimẽtũ ostẽdit.

¶ De pulsu. CAP. XXXII.

Oportet vt q̃ i pulsuũ sciã istructus esse desiderat ⁊ vult ei⁹ significatio-
nes cogñscere sepe dũ aliqs san⁹ ẽ artariã tãgat
⁊ firmiter cũ sũmo studio ispiciat ipm: iõ .s. vt
ipsi⁹ forma aĩe firmiter impmat̃ q̃tenus cum

fuerit necessariū inter eas ꝓportõem īuenit̄ sciat: physici q̄ȝ vnūquēq̄ȝ modū pulsus pmo appellāt nomie: eiusq̄ȝ cās oñdunt ⁊ significatões. Ego aūt ex h qd hui⁹ mei libri itentõi simile īuenit̄ ⁊ ꝓueniēs ostēdā si de⁹ voluerit. ℂ Cū pulsus in brachij lōgitudie tactui manifestior occurrit q̄ȝ in tpe sanitatꝫ a physicis longus vocat̄ pulsus. ℂ Cū scdm latitudinē maiorē digitoꝝ tāgentꝫ quātitatē cōphēdit latus ab eis noīat̄. ℂ Cū aūt digiti tāgentis carnē ipulerit ⁊ fm magnā quātitatē i ipm penetrauerit dr̄ ab eis altus: sed qñ scdz h minor appet q̄ȝ cōsueuit vocat̄ depssus. ℂ Cū vo in lōgitudie ⁊ i latitudie augmētat̄ magꝫ q̄ȝ consueuit vocat̄ magn⁹: sed cū in his oibus fuerit minoratus dr̄ puus. ℂ Cūq̄ȝ spaciū tpis q̄ inter duas tendit̄ motões minus solito iuenit̄: velox dr̄. Et cū digitū vehemēter ⁊ vtuosa ipulsiõe pcusserit ⁊ cuȝ strigit̄ ei⁹ motus nō destruit̄ fortꝫ vocat̄. ℂ Cū vo huic fuerit ꝯri⁹ debil' dr̄. ℂ Cūq̄ȝ fuerit illud qd ex corpe artarie tāgēdo digito occurrit sil'e ei qd ex h gñe aie ē impssuȝ: neq̄ȝ plenū fuerit: sed ꝯctum ⁊ nō extēsum: nō vocat̄ plen⁹ sed vacuus: ⁊ dr̄ fm h q̄ forma hec i eo visa fuerit. ℂ Cū auteȝ illud qd digito ex ipso pcutiēdo occurrit sil'e fuerit filo ⁊ chorde extēse cū ipm pcutit̄ vocat̄ durus. ℂ Sȝ cū illd qd occurrit ex istis nō valde existit tēsum vocat̄ ab eis laxus. ℂ Cūq̄ȝ vnaq̄q̄ȝ haꝝ pcussionū sue cōpari in magnitudie ⁊ fortitudine ⁊ velocitate: ⁊ in alijs q̄ sunt pter ista sil'is iuenit̄ dr̄ eq̄lis: ⁊ cū ita non fuerit vocatur diuersus. ℂ Hec vo diuersitas qñq̄ȝ i vna iuenit̄ pcussiõe: qd ē cū iter pncipiuȝ vni⁹ pcussionis ⁊ ei⁹ finē dissimilitudo pcipit̄ vni⁹ digiti tactu aut duoꝝ aut pluriū. ℂ Medici q̄ȝ hui⁹ diuersitatꝫ mltas notāt spēs noibus: q̄ i suis dicem⁹ locis. ℂ Cū .n. fm motū euenerit circulū neq̄ȝ se ab eo remouerit. vbi grā. vt p tres equales pcussiões vna diuersa iuenit̄: aut iter oēs q̄ttuor: aut iter oēs qnque: aut cū iter q̄slibet eq̄les due notātur pcussiões diuerse q̄ deide circulariter fm h exēplū iueniūt pulsus noiat̄ ordinatus. ℂ Si vo diuersitas scdm motū nō iuenit̄ circulū inordinatus vocat̄. ℂ Artarie q̄ȝ motio q̄ fit ab iteriorib⁹ cordis ad exteriora vocat̄ diastoles: motus aūt h quem oēs hoies tactu sentiūt artarie motus ⁊ ei⁹ pcussio q̄ pcutit manū existit. ℂ Medici tñ in h consueti aliqd plus isto pcipiūt: ⁊ motio artarie q̄ fit ab exteriorib⁹ ad iteriora vocatur sistoles. de hac vo motõe inter medicos diuersitas repit̄. Sūt .n. qdā q eā sentiri dicunt: ⁊ sunt alij q nō. Nobis tñ de h loq in hoc loco nō cōuenit. Si qs igit̄ discipulus in hac arte ad vltimū finē hui⁹ itentõis: lȝ ꝑuenir̄ nō cupiat: scire tñ dȝ q̄ sistoles nō sentit̄: ⁊ q̄ pulsus hȝ tps motõis qd est ex q̄ motio artarie sensui appet: dõec quiescat ⁊ occultet̄: ⁊ q̄ pulsus hȝ tēpus qetis qd est ex q̄ illa motio occultat̄ donec iteꝝ manifestare se incepit. ℂ Inter vnū aūt istoꝝ duoꝝ tēpoꝝ ⁊ aliud iuenit̄ ꝓportio ꝓpria in vnaquaq̄ȝ etate. ℂ Cōpositio .n. istoꝝ duoꝝ i etate pucrili nō sil'at̄ cōpositioni eoꝝ repte i etate adolescētie neq̄ȝ iuuētutis neq̄ȝ senectutis neq̄ȝ senis. hec aūt compositio pōdus vocat̄: quapp cū pulsus in aliq̄ etate ꝓpriā cōpositõeȝ ipsi⁹ etatis fuauerit dicet̄ pulsus hñs pōdus: ⁊ dicet̄ boni ⁊ iusti pōderꝫ: ⁊ nomibus hoꝝ similibus appellabit̄: cūq̄ȝ hoc non seruauerit sed ad pondus alterius etatis ꝓgressus fuerit: sed duȝ est in etate pucrili si ad pōdus qd iuuētutis est ꝓpriuȝ mutatus fuerit dicetur pulsus diuersi pōderis: qd si ad pondus senectutis aut senij mutatus fuerit dicetur pulsus mali ponderis: ⁊ vocabit̄ nō ponderatuȝ: ⁊ nomibus hoꝝ similibus nominat̄: ⁊ q̄r corporis loc⁹ in quo est artaria qñq̄ȝ sensu pcipit̄ calidior alijs locis: ideoq̄ȝ qdam medici p snīam tenuerūt q̄ hec vna sit ex speciebus pulsus.

ℂ De spēbus pulsuū que sunt .x. CAP. XXXIII.

Antiqui gñā pulsus cōposita noibus ꝓprijs noiauerūt: ex qb⁹ ē pulsus gazelās .i. capnus: ⁊ ipe qdē est pulsus q sentit̄ cū artaria semel atq̄ȝ iteꝝ pcutit digitū: ita tñ q̄ nō sentit̄ iferi⁹ vel iterius redisse neq̄ȝ sistolem fecisse neq̄ȝ qeuisse: in q̄ ēt scda pcussio pma maior iuenit̄. ℂ Bis pulsans vo pulsus est cū artaria pcutiendo occurrit digito nō sentit̄ qes q̄ sistoles dici debeat: sȝ sensu pcipit̄ alia pcussio q̄ prima existit debilior. ℂ Pulsus q̄ȝ diuerse pcussiões iudicant̄ cum diastol' pncipiū debiliter iuenit̄: ⁊ est finis fortis aut ꝯrio: qd est vt ei⁹ pncipiū sit suo fine mai⁹ ⁊ velocius. ℂ Pulsus q̄ȝ q tal'r ē diuersus in vna tali pcussione fortis dr̄. ℂ Pulsus q̄ȝ q cauda vocat̄ soricina duaꝝ existit spēꝝ: quaꝝ ē vt vna pcussio aliq̄ātulū sit maior: ⁊ alia q̄ illā sequit̄ minor: ⁊ alia iteꝝ minor ⁊ pcedat ordo sic donec ad vnā ex tribus pueniat̄ rebus. s. q̄ in aliq̄ stet pcussiõe ⁊ nō tēdat ad minorē ea: aut nō qescat qn minuat̄ donec occultet̄: ⁊ nullo mō sensu pcipiat̄. ℂ Aut cū ad aliquā puitatis puenit mēsuraȝ redire icipiat ⁊ augeri. Cūq̄ȝ augeri ⁊ redire cepit aut ad sui pmā redibit mēsurā: aut ad minorē ea. ℂ Prim⁹ aūt modus vocat̄ cauda pmanēs: ⁊ secūdus cauda minuens: ⁊ tertius cauda rediēs. ille q̄ȝ q ad primā sui redibit mensurā cauda reuersionis complete vocat̄: ⁊ secundus cauda reditionis diminute. ℂ Est ēt alia eius spēs cuȝ diminutionis multitudinē in artarie longitudine pus repiri contingit: ex qua in vno loco subito aliqua sentit̄ magnitudo q̄ alia q̄ ipsam seqtur paꝝ minor iuenit̄: cuius tact⁹ nō subito abscindit̄: sed tñ nō qescit qn scdm ꝓportiõem paulatim minuat̄ donec occultet̄. hoc aūt qñq̄ȝ cōtigit a duobus laterib⁹ ⁊ vocat̄ tunc pulsus curuus: ⁊ qñq̄ȝ fit ab vna pte: ⁊ vocat̄ ad vnā ptem iclinatus: q ēt pulsus i vna pcussione diuersus dr̄. ℂ Formicās vero est pulsus cum in tempore qd inter duas existit pcussiones talis fm raritatem iuenitur diuersitas vt aliqs putet iter eas pcussiones iteruenisse: cum non tñ iteruenerit: huic tñ augmentans ꝯrius iuenit̄: pmanēs aūt pulsus subtil' est ⁊ durus q in vna semp perseuerās dispositiõe fere nunquā remouet̄ ab ea. ℂ Undosus vo est q scdm latitudineȝ magnū digiti occupat locuȝ cum lenitate ⁊ repletione: cum eo tñ nō est magna eleuatio neq̄ȝ subita: sed videt̄ quod eleuationum eius vna post aliam cōtingit donec fit vt vndis assimilat̄: quaꝝ vna aliā seqtur. ℂ Ex his pterea est vermiculosus. cuius forma est vt forma vndosi in eleuatiõe que scdm diastolem eadē iuenit̄: nō tñ est latus neq̄ȝ plenus cuius iundatio existit debil' q vermibus p foramē artarie discurrētibus assimilat̄: formicās vero pulsus adeo iuenitur i vltimo paruitatꝫ ⁊ spissitudīs cōsistere: vt pulsui pueri nati assimilet̄. ℂ Pulsus autē q serre assimilat̄ ⁊ serratilis dr̄ durus est: i cuius depssiõe ⁊ eleuatiõe iuenitur diuersitas ex qua q̄si pcutit aliquē ex digitis cū ab alijs descendit. ℂ Tremulus aūt pulsus dr̄ cum in artaria tumoris silitudo sentit̄. ℂ Contortus vero dr̄ cū artaria sentitur: vt linea que cōtorqueri ⁊ iuolui incipit.

Preterea dicemus q̄ pulsus viroꝝ plm̄ iuenit̄ maior ⁊ fortior ⁊ tardior ⁊ rarior pulsu mulieꝝ: supfluitas tñ magnitudis ⁊ fortitudis maxima est ipsius ⁊ multum manifesta. ℂ Tarditatis autem superfluitas parua est. ℂ Raritatis autem multa supfluitas reperitur. ℂ Infantium aūt qui lac sugunt pulsus in vltimo spissitudinis ⁊ velocitatis ⁊ paruitatis iuenitur. ℂ Pueroꝝ vero ⁊ adolescentium pulsus maior est pulsu infantium. ℂ Iuuenū vero pulsus eo fortior: ⁊ etiam oium etatum pulsu inuenitur: precipue eoꝝ pulsus qui i fine existunt iuuentutis. ℂ Senū aūt pulsus est tardior pulsu iuuenū ⁊ debilior ⁊ paꝝ minor. ℂ Eoꝝ autem qui

sunt in senio constituti pulsus in vltimo raritatis ac debilitatis et paruitatis et tarditatis existũt. ¶ Pulsus quoqȝ calidam habẽtibus complexionẽ maior et velocior et durior est pulsu habentiũ compl'onem fridam: in fortitudine vero forsan supfluit ei et forsan ab eo minuit̄. ¶ Pulsus preterea grossum corpus habentiũ macroꝝ pulsu minor existit. Et si grossities fuerit ex cãnositate pulsus erit velocior et fortior. ¶ Si vero ex adipe fuerit erit isto minor. ¶ Pulsus p̄terea compl'ones habẽtium humidas ẽ leuior et magl lat⁹: pulsus q̄ȝ qui ĩ medietate veris existit maior est et fortior q̄̄ in omnibus alijs temporibus.

¶ In medietate vero estatis ẽ velocior et spissior q̄̄ in oĩb⁹ alijs temporibus: et p̄ter hoc ẽt est paruus et debilis.

¶ In autũno aũt minuit̄ eius velocitas et spissitudo ab eo qđ erat in ẽstate: et nõ augmẽtat̄ eius fortitudo.

¶ In hyeme v̄o existit pulsus in vltĩo puitatl et tarditatis et raritatis: nõ tñ est debil': sed ĩ tẽpoꝝ extremitatib⁹ ĩuenitur cõpositus ex eis q̄ ĩter duo sunt tẽpora.

¶ Pregnantis itidem pulsus minor et spissior est q̄̄ eiusdẽ cum non est pregnans.

¶ De sõno v̄o surgẽtiũ pulsus ilico cũ surgũt magnus ẽ et fortis et spissus ac tremulus: q tñ cito post h̄ ad suaȝ redit dispositõem. ¶ Motio p̄terea ex qua aliqs non laxatur magnitudinẽ et velocitatẽ ac spissitudinẽ in pulsu augmẽtat ꝭm velocitatẽ sui et fortitudinẽ: que si parui sit tpis q̄ ex ea accidit artarie: cito quiescit. Si v̄o fuerit longi temporis tarde quiescit.

¶ Ex motione aũt p quã aliqs ad vltimuȝ laxitudis peruenit et laboris fit puus pulsus et debil' et spissus secũdũ ipsi⁹ quãtitatẽ. ¶ Balneũ q̄ȝ magnitudini pulsus atqȝ ei⁹ lenitati et velocitati et spissitudini augmẽtum p̄bet in quo si quis moraȝ fecerit fiet paruus et debil': eius tñ velocitas remãet. ¶ Cib⁹ itidẽ ex quo aliqd sumit̄ qđ nullũ affert nocumẽtũ neqȝ estuatõem pulsus fortitudinẽ vehementem auget et ipsius spissitudinẽ ac magnitudinẽ: qđ tamẽ post longũ ꝯtingit tẽpus: nõ.n. ilico cũ sumpt⁹ fuerit operat̄ h̄. Ille v̄o ex q̄ ad nocumẽtũ pueniṫ et estuatõeȝ propter multitudinẽ suam: pulsuȝ facit diuersum.

¶ Uinũ silr pulsui in fortitudĩe et debilitate et velocitate et spissitudĩe augmẽtũ p̄bet: hec tñ augmẽtatio citius puenit ꝭm tẽpus q̄̄ ea que fit p cibũ et citi⁹ ab eo ẽt remouet̄.

¶ Ex nutriẽtib⁹ p̄terea et medicinis que calefaciũt aut infrigidãt ĩmutat̄ pulsus. quie.n. ex eis calida existũt ꝭȝ sue caliditatl quãtitatẽ pulsum ĩ velocitate sui ac spissitudĩe atqȝ magnitudĩe augmẽtũ p̄bent et ꝯ̄rio. Ira quoqȝ pulsum efficit eleuatũ et fortẽ et velocẽ et spissum.

¶ Mult⁹ aũt timor pulsuȝ facit diuersum et velocẽ et tremuluȝ. ¶ Et tristitia pulsuȝ debilẽ et tardũ et raꝝ reddit.

¶ Gaudiũ vero pulsum reddit tardũ et rarum cũ magnitudine et lenitate et plenitudine.

Dicemus etiã q̄ pulsus lõgus augmẽtũ caloris aut carnis seq̄tur et lat⁹ cõcomitat̄ humiditatl augmẽtũ: eleuatus quoqȝ caloris et fortitudis sequit̄ augmt̃ũ. ¶ Et pulsus magl velox et spissus caloris augmẽtũ seq̄tur. Et si hui⁹ caloris cã fuerit aliqd qđ accidat vt motus et balneũ et ira et hoꝝ silĩa. pulsus cito ad suã redibit dispõem. Sed si eius cã fuerit mãsiua et fixa pmanebit dum causa perseuerauerit.

¶ Paruitas aũt et tarditas et raritas res seq̄ũt̄ ĩfridãtes

¶ Pulsus p̄terea fortis v̄tutis bonitatis seq̄tur augmentũ: aut a re nociua q̄etem: et debil' inuenit̄ cũ virt⁹ dissoluit̄ aut cũ magnũ in corpore habet̄ nocumentũ.

¶ Diuersus q̄ȝ erit cũ nã rem expurgat nociuam et erit diuersitas ml'ta aut pauca ꝭm nocumẽti quãtitatem. Cũqȝ nã re nociua fortior fuerit numerus percussionũ fortiũ et magnaꝝ erit maior ꝭm h̄: et ꝯ̄rio. Pulsus tñ diuersus ordinatus melior est non ordinato: et p̄cipue si numerus pcussionũ fortiũ et magnaꝝ ꝭm hoc fuerit maior.

¶ Pulsus autẽ plen⁹ sanguis et vaporis humidi abũdantiam in corpore significat.

¶ Uacuus vero hui⁹ innuit contrariũ.

¶ Durus q̄ȝ corporis siccitatem et ariditatem portendit.

¶ Sed moll' vel lenis hui⁹ denumerat contrariũ.

¶ Pulsus q̄ȝ q extra põdus ĩuenit̄ mutatõem q̄ cõtingit ꝭm etatũ nãm in q̄bus illud pondus ꝑprie ĩuenit̄ ad qđ fuit facta mutatio significat. Quapp si pulsus mutat⁹ fuerit ad pondus cui⁹ etas est longinq̄ ab eo magnã demonstrat mutatõem et ꝯ̄rio: q̄m si mutatio facta fuit ad pondus qđ est vicinũ paruã significat mutationem.

¶ In artaria cũ tangit̄ si calor supflu⁹ et manifest⁹ maior q̄̄ in alijs sentit̄ locis q̄ eis vicinant̄ cordis compl'onem iam calefactam esse significat: qđ in habẽtib⁹ ethicã aut ptisim contingit et fortassis portendit sincopim.

¶ Pulsus aũt q dr̄ bis pulsans inuenit̄ cũ febril' calor est supabũdans et cũ ml'ta necessitas incũbit pulsui et in aerl attractione. et hoc est cũ calor inatus in vltimo inflãmat̄ et virt⁹ cũ hoc est sana et p̄cipue si ꝭa pcussio maior fuerit.

¶ Pulsus q̄ȝ in q̄ diastoles a sistole diuersa reperit̄ fit ꝑpter pugnã nãe: et finis diastoles si fuerit fortior q̄̄ ei⁹ p̄ncipiũ et maior erit meli⁹ et ꝯ̄rio. Sed si finis diastoles fuerit velocior supfluũ putrefactõis significabit calorem.

¶ Pulsus aũt q continue minuit̄ et debilitat̄: quẽ et caudã vocam⁹ soricĩaȝ fit cũ virt⁹ incipit debilitari et cadit: iõqȝ ei⁹ malitia erit ꝭm debilitateȝ et puitatem: q si ad fortitudinem reuersus fuerit et magnitudinẽ virtutem iam redisse significabit. Et si scđm vnã remanserit mensuraȝ et inde neqȝ ad magnitudinẽ pulsatõis redierit: neqȝ ab eo in quo steterit aliq̄ modo fuerit diminut⁹: q̄dãmodo erit eo melior q minuit̄ vsqȝ q̄ occultet̄ et nõ appareat sensui. iste enim nãm superatam fore et succubuisse demõstrat.

¶ Pulsus aũt curu⁹ et in vnam parteȝ declinat⁹ in habentib⁹ ethicam et ptisim inuenitur.

¶ Sed formicans virtutis significat casum: vnde cũ necessitatis vehementia ml'ta aerl ĩdiget attractione.

¶ Addens q̄ȝ fortitudinem cuȝ necessitatis vehementia significat: et terti⁹ inuenit̄ postq̄̄ ethica et ptisis confirmata est. ¶ Undosus aũt inuenit̄ cuȝ aliqs balneat̄ aut bibit vinũ aut contingit ex omnib⁹ q̄ corp⁹ humectant paucis q̄ȝ vicib⁹ sẽtit̄ ĩ ydropisi et subeth et pleuresi et peripleumonia et asmate et paralisi et apoplexia in febribus autem significat sudorem.

¶ Uermiculosus vero pulsus fit cum fortitudo succũbit sed non omnino. Sed formicans ĩuenit̄ cũ virt⁹ omnino cadit et mors est propinqua.

¶ Pulsus q̄ȝ q serre assimilat̄ et serratilis dr̄ ẽ q fit cũ magnuȝ apostema est in corpore et p̄cipue si in mẽbro fuerit nobili et neruoso: sicut cũ dispositio pleuresis q̄ fit in latere et diafragmate.

¶ Tremulus itẽ vltimã significat caliditateȝ et q̄ virtus hũorib⁹ sit onerata: aut q̄ apostema sit ibi: aut opilatio q̄ diastoleȝ ꝓhibeat. Tertiũ aũt inuenit̄ pulsus apud pugnam virtutis et sue sanitatis aduersum egritudinem in vltimo magnitudis q̄ cordi et suis ptib⁹ vicina existit.

¶ De regimĩe acutaꝝ egritudinũ. CAP. XXXIIII.

Cum in principio haꝝ egritudinũ repletio manifesta et fortis apparuerit fuerintqȝ humores pessimi: qđ ex accidentiuȝ fortitudine cognoscet̄: succurrẽdũ erit anteq̄̄ virtus cadat: egrũ euãdo cum flobothomia: aut ven. solutione: deinde eius nutricatio ꝭm status vicinitatem aut longitudineȝ erit mensuranda et ꝭm egri fortitudineȝ aut ꝭm q̄ in tempore sue salutis famis patiẽs

erat aut non. ℭ Status enim si fuerit vicinus ⁊ eger fortis ex aqua ordei erit nutriendus. Sed si status fuerit remotus ⁊ eger debilior aliqd modicũ erit ꝑ3 hoc nutrimẽto addendũ. ℭ Nutriendi q̃3 hora q̃ sit conueniens est eligenda ꝑm egri alleuiatõem: ⁊ vsum quem in tpe sue sanitatis habebat ⁊ scdm febris accessionẽ ⁊ interpolationem. Si vero interpolata nõ est hora diei fridior ⁊ magis temperata eligenda est. ℭ Cũq3 crisis signa visa fuerint ⁊ status appropinq̃uerit eger a nutricatione est abstinendus: ⁊ dieta ad vltimũ tenuitatis est ducenda vsq3q̃ fiat crisis: aut postq3 facta fuerit. postq3 vero pfecta fuerit ex regimine conualescentis erit gubernãdus. Et si nõ predicto est insistendum regimini donec sanitas cõpleatur si voluerit deus.

ℭ De regimine conualescentiũ. CAP. XXXV.

Ui ex morbis consurgit acutis custodiendus est ne ad nutrientia redeat qb⁹ sani regũtur: sed ex eis qb⁹ regebat̃ i egritudie moderet̃: aut pax fortiorib⁹: deide vo ordinatim ⁊ paulatiȝ ad cibos pducat̃ sanox. ℭ Interiȝ tñ a balneo custodiat̃ ⁊ labore ⁊ vigilys ⁊ coytu ⁊ vino ⁊ caueat ne famẽ ⁊ sitim patiat̃: ⁊ ne aialib⁹ sollicitet̃ curis: ⁊ ne sub sole icedat ⁊ in locis iaceat calefactis: ⁊ p̃cipue si ex egritudib⁹ acutis cõsurgẽs absq3 crisi euasit: ab oib⁹ p̃terea separet̃ q̃ corpus calefaciunt. Ille vo in q̃ vestigia q̃ egritudis significãt reliqas remanserũt: vt est calor supfluus q in tactu sentit̃ aut anhelit⁹ spissitudo: ⁊ sitis aut capitis dolor: aut tictura in vrina: aut cõfractio q̃ corpori accidit: ⁊ in ore sapor extrane⁹: ⁊ i sõno pmixtio ⁊ alienatio ⁊ hox similia p̃cipue ad egrox regimẽ redeũdus ẽ donec oĩa signa hec cõsumant̃ ⁊ corpus ipsi⁹ oĩno sanitati restituat̃. ℭ Cõualescens sibi q̃3 cauere debet ne sitim aut famẽ patiat̃: ⁊ ne semel cibo repleat̃: qm̃ vnũ istoruȝ ipm distẽperat ⁊ calefacit ⁊ aliud ei⁹ corrũpit cõplõneȝ Comedat aũt multotiẽs: pax tñ ⁊ paulatim. ℭ Ex aq̃ q̃3 frida paulati sumat neq3 bibat ex ea semel in multa quãtitate: ⁊ p̃cipue in tẽpore autũni. Ex ea etiã q̃ nõ est frida nullo modo bibat. ℭ Si aũt ipsi⁹ appetitiua fort̃ fuerit ⁊ digestiua debilis ⁊ fatigata: nõ attendat in comestione quãtũ appetitiue: sed quãtũ digestiue attinet: qd etiã custodiat donec digestiua melioret̃ ⁊ tũc quãtũ voluerit comedat. ℭ Post h q̃3 ad motões ⁊ alia opera qb⁹ dũ erat san⁹ vti cõsueuerat ordinatim reducat̃. Or si ex malis accidẽtib⁹ aliqd remãserit venter ipsi⁹ soluat̃: aut minuat̃ aut extinguẽtia ei tribuant̃. Ex qbus oib⁹ illud erit eligẽdũ qd medico videt̃ meli⁹ ⁊ egri dispõni magl apparens cõueniens: hũc q̃3 nõ est pmittẽdũ ad ea qb⁹ vtebat̃ duȝ esset sanus reuerti quãdiu hec accidẽtia i eo perseuerãt. Cũ alicuius cõualescẽtis appetitiua opposita inuenitur sciendũ est reliqas egritudis in corpe remãsisse q̃s expellere necesse est: ⁊ p̃cipue si sapor oris fuerit corrupt⁹: aut sitis sit in corpe multa. ℭ Si autem comedendi auidus fuerit ⁊ ex comestione corpus nõ resumat vires sed venter solutus fiat ex quãtitate nutricatõis ⁊ ex bibitiõe aq̃ post ipsam id est minuẽdũ: ⁊ sy. acetosus q fit de succo citoniox est dãdus ⁊ epi emplm supponẽdũ ex q̃ forti⁹ fiat ⁊ cõfortet̃. ℭ Cõualescẽs p̃terea separãdũ est a comestione nutrietiũ grosse nãe ⁊ dure digestibiliũ vsq3q̃ ipsi⁹ cõpleat̃ virtus. Interi vo nutriat̃ ex eis q̃ cito digeruntur. Et si ei⁹ nutricatio absq3 vino digeri non põt vinũ al. aut clarificatũ ei tribuat̃: ⁊ a forti sibi caueat. ℭ Sy. aceto. d succo citõiox. ℞. succi citõiox acetosox p̃tẽ.i. ȝuchari tabarȝet. p.i. aceti q̃rtã partis vni⁹: deide hec oĩa coquat̃ ⁊ diligẽter dispumet̃. Et bibãt ex h cõualescẽtes qb⁹ m̃lta dñatur caliditas ⁊ idigent eis que stõm cõfortãt. ℭ Ille vero in q̃ pax iuenit̃ caliditatis dñiuȝ si hic indiguerit syrupo provnaq̃uaq3 libra: ex eo sumat̃ mastic̃. gariofi. spiañ.ȝ.i. que trita ⁊ in pãno ligata in syrupo dum cogtur ponant̃. Et postq3 oẽs partes ⁊ capitula cõueniẽter exposuimus: que in huius libri p̃cipio noiauimus. totũ igi t̃ pfecimus. quapp deo cui⁹ beneficio hec ad finẽ perduximus gratie sint infinite. ℭ Tractatus decimi finis.

ℭ Rubrice libri diuisionum rasis.

ℭ Capitulũ p̃⁹ de alopitia.
2 De casu capillorum.
3 De dolore capitis.
4 De emigranea.
5 De vertigine.
6 De birsen.i. litargia ⁊ frenesi.
7 De epilepsia.
8 De incubo.
9 De melancolia.
10 De cucubut.
11 De amore.
12 De apoplexia.
13 De paralisi.
14 De tortura.
15 De stupore.
16 De tremore.
17 De spasmo.
18 De coriza.
19 De obtalmia.
20 De vlceribus in oculo.
21 De albugine in oculo.
22 De scabie oculorum.
23 De sebel.i. rubore.
24 De silac.i. rubore in palpebra.
25 De vngula.
26 De resudatione.
27 De casu palpebrarum.
28 De tarfati.
29 De debilitate visus.
30 De pilis inuersis.
31 De aqua descendente i oculo.
32 De panno.
33 De alintisar.
34 De garab in oculo.
35 De pediculis in oculo.
36 De ordeolo.
37 De dolore in aure.
38 De sonitu ⁊ tinnitu.
39 De taras.i. surditate.
40 De fluxu sanguis nariũ.
41 De vlceribus in naso.
42 De fistula polipi nasi.
43 De alcaseni.i. amissione odoratus.
44 De fetore in naso.
45 De dolore in dentibus.
46 De consauatione ⁊ corrosione gingiue.
47 De fetore oris.
48 De alcola.i. bothor ⁊ paruis pustulis in ore.
49 De casu vue.
50 De egritudinib⁹ lingue.
51 De sinanchia.
52 De tussi.
53 De sputo ⁊ vomitu sanguinis.
54 De pleuresi.
55 De ptisi.
56 De peripleumonia.
57 De disnia.
58 De egritudibus cordis.
59 De egritudinibus stomachi.
60 De colirica passione.
61 De eructuatione.
62 De singultu.
63 De egritudinib⁹ epatis.
64 De yctericia.
65 De ydropisi.
66 De egritudibus splenis.
67 De fluxu ventris.
68 De excoriatione tenasmon ⁊ similibus.
69 De colica.
70 De egritudinibus renũ.
71 De retentione vrine.
72 De fluxu vrine inuoluntario.
73 De distillatione vrine.
74 De adustione vrine.
75 De lapide in vesica.
76 De scabie vesice.
77 De apostemate vesice.
78 De vlceribus in vesica ⁊ intra virgam ⁊ renes.
79 De diminutione coitus.
80 De nocumẽto ex multitudine coitus.
81 De erectione assidua.
82 De egritudinibus matricis.
83 De fluxu mẽstruorum.
84 De vlceribus matricis virge vesice ⁊ testiculorum.
85 De apostemate m̃ricis.
86 De cancro matricis.
87 De mola matricis.
88 De p̃focatiõe matricis.
89 De difficultate impregnationis.
90 De sterilitate.
91 De his que phibent impregnationem.
92 De his que facilem partum efficiunt educunt secundinaȝ ⁊ egredi faciunt fetum.
93 De exitu matricis ani ⁊ vmbilici.
94 De signis ipregnatõis.
95 De signis masculi fet⁹

ꝯfemine.
96 De egritudinibus ani.
97 De fistulis in ano ⁊ ĩ oĩbus locis q̃ effundunt sanguinem.
98 De eruptione venaruʒ in ano.
99 De mollificatiõe ani.
100 De vermibus ani.
101 De hernia et ruptura ⁊ apostematibus q̃ fiũt in testiculis.
102 De podagra ⁊ dolorib⁹ iuncturaruʒ.
103 De sciatica ⁊ dolore iũcture anche.
104 De dolore dorsi.
105 De gibbositate ⁊ ventositatibus.
106 De varicibus.
107 De elefantia.
108 De decoratione corp̄is.
109 De furfure in capite.
110 De p̄uis pustul' ĩ capite.
111 De rectificatiõe color'.
112 De panno faciei.
113 De lentiginib⁹ ⁊ barax.
114 De vestigyis variolarũ.
115 De vestigyis p̄cussionis.
116 De algosi.
117 De impetigine.
118 De morphea.
119 De baras.
120 De lepra.
121 De pruritu ⁊ scabie.
122 De sare.
123 De asafi.
124 De verruca.
125 De ragadyis in facie labyis pedib⁹ et palmis.
126 De ap̄atibus calidis.
127 De ap̄atibus frigidis.
128 De cancro.
129 De scrophulis.
130 De nodis.
131 De adememil.
132 De exituris.
133 De vesic' formica miliari ⁊ igne persico.
134 De herpete estiomeno.
135 De antrace.
136 De adustione ignis.
137 De panaritys.
138 De cura vlcex ⁊ vulnerum recentium putridox ⁊ antiquox.
139 De fluxu sanguis ex vulnere.
140 De cura algebre dislocationis ⁊ fracture.
141 De aĩalib⁹ pũgẽtib⁹ ⁊ mõdẽtib⁹ ⁊ de venenis.
142 De accñtib⁹ malis ex laxatiuis ⁊ võitib⁹ ⁊ qd̃ habeãt purgare ⁊ quibus sit vtendum.
143 De aloe.
144 De turbith.
145 De febribus effimeris.
146 De febre putrida.
147 De signis p̄pryis tertiãe.
148 De signis ĩseparabilib⁹ tertiane.
149 De sinoco.
150 De signis nec̄itat' dãdi ĩ potu aq̄ fridam.
151 De fl'atica feb. p̄iodica.
152 De signis fl'atice ꝯtiue.
153 De q̃rtana p̄iodica.
154 De signis q̃rtãe ꝯtinue.
155 De febrib⁹ que paroxismãt in.5.⁊.6.die.
156 De febribus ꝯpositis.
157 De horripil'one sine fe.
158 De febre ex pestilẽtia.
159 De variolis ⁊ morbilis.

¶ Liber diuisionũ translatus in tilero a magistro Herardo cremonensi de arabico in latinum.

¶ Uerba abubecri filiy Zacharie arasi.

Entilata fuit in p̄sentia cuiusdã p̄bi viri rememoratio diuisionis egritudinũ: ⁊ curatiõis earundeʒ: q̄re visuʒ est mihi: vt cõponerẽ librũ de hac intẽtiõe cui⁹ vtilitas eẽt cõis ⁊ multiplicaretur excusatio omniũ cõsiderantiũ in ip̄o ⁊ vtentiuʒ eo. Et p̄pterea: q2 vidi in ipso iuuamẽ maximũ ⁊ cõmoditatẽ: deũ itaq3 posco ꝯcessorẽ ad rectificationẽ s̄monis ⁊ operis ⁊ auxiliũ: s̄ʒ q sibi placet ⁊ q sit ei approximatio: cuʒ ipse sit nostri gubernator. Et nos quideʒ scripsimus illud s̄m capl'a signata litteris: sic̄ fecimus in Almãsore: q̃ sunt.159.capl'a vsq3 in fine lib.

¶ De alopitia. CAP. I.

Rimum ex eis itaq3 est capl'm de alopitia que est casus capillorum ⁊ tinea. ¶ Et fit p̄pter flegma salsuʒ adustuʒ. ¶ Et signa eius sunt: vt sit hñs eã albi coloris: delicat' corporis cutis nude: mollis: ⁊ sũt ex illis q̄ iaʒ multũ sunt vsi cibis fridis ⁊ humidis ⁊ niuem eis. Et aut cõmunicat ei albedo coloris cutis cum casu capillox ab ea. ¶ Et ei⁹ curatio est vt soluatur habẽs eam cuʒ yerarufini: aut yerapigra. cuius dosis sit.ʒ.ij. aut sumat̄ colloquintide ĩterioris tertia.ʒ.i. ⁊ aloes ⁊ turbith ambox.ʒ.i. bdellij: çinçib. masticis. ana. vi.ʒ.i. fiat solutio cũ eo aliquotiẽs: ⁊ euomat̄ post repletionẽ cibi cũ syrupo aceto. ⁊ aqua cal'a: postq3 coquit̄ in ea raphanus: ⁊ sinapis ⁊ sicla ⁊ anetuʒ. ¶ Aut sumatur aneti. M.i. bulliat in.ij. lib. aque: donec dissoluatur anetuʒ ⁊ rubeat aqua: ⁊ colet̄ aqua ex eo ⁊ ponatur in oĩ lib.ʒ.i. mellis cũ ẽ calida ⁊ moueatur donec dissoluatur: ⁊ bibat ex ea cuʒ est calida libr. 5. Si g° vomuerit ex ea: bonuʒ: ⁊ si non: bibat iteruʒ aliam lib.5. ¶ Or si nec sic: sumat̄ condisi: thuris. añ.ʒ.i. baurac. ʒ.ij. dissoluantur oĩa in lib.5. huius aque cum quarta.ʒ.i. salis nigri: et bibatur. ¶ Et fit etiam ex sanguine in quo multiplicata est colera citrina. Et signa ei⁹ sunt citrinitas coloris: extenuatio corporis: ⁊ q2 ĩfirmus est assidue vsus cibis calidis. ¶ Et cura ei⁹ est comedere cibos frigidos ⁊ balneatio assidua cum aqua dulci tepida absq3 longitudine sessionis in ea: ⁊ potare aquã casei cũ scamo. aut scamonee quarta.ʒ.i. in sex sextaryis ⁊ q̃rta lactis acetosi. ¶ Et fit ex colera nigra ⁊ signa eius sunt nigredo corporis ⁊ attenuatio eius: siccitas ipsius: ⁊ qd̃ habẽs eã vsus est eoruʒ que generãt mel'iaʒ: sicut lentib⁹: carne salita: sale: ⁊ q̄ plurimo vsus est labore. ¶ Et cura eius est vt sumat in potu decoctionẽ epithimi aliquotiẽs: ⁊ de his pill'is. ℞. epithimi: polipo. añ.ʒ.x. agarici.ʒ.v. ĩterioris collogntide.ʒ.i.⁊.5. salis naptici.ʒ.i. gariof.ʒ.i. ⁊ forment̄ pillule: quax dosis. sit.ʒ.ij.⁊.5. ¶ Significatões p̄ colorẽ v° cutis in his duabus spẽbus sunt debiles ⁊ p̄p̄e in colerica: qm̃ in his duabus spẽbus eas precedit ycterICIA: ⁊ oẽs quidem species alopitie ĩdigent post purgationem ⁊ equationeʒ corporis cum cibo contrario humori generanti egritudineʒ: eis q̄bus locus curetur. Et loci q̄dẽ curatio est duaruʒ spẽruʒ: q̃rũ vna est hñtiuʒ leuia corpora: sicut ĩfantes et eunuchi ⁊ mł'ieres ⁊ illi quox cutes sunt albe: nude. ¶ Curet̄ g° fricatiõe facta cũ pãno aspero donec rubeat cutis: postq3 pili abrasi fuerĩt: ⁊ si rubet fricatõe p̄ua: tc̄ ẽ facilis curationis: ⁊ si nõ nisi post fricationẽ pl'imã: tunc ẽ difficilis sanatiõis. Et ꝯsidera medicamẽ qd̃ ponis sup̄ cap̄ ei⁹; ⁊ si videris ip̄m calefacere plusq3 oporteat: stringe acuitatẽ eius ⁊ p̄muta ip̄m cũ aliq̊. ¶ Et curatio h⁹ egritudis q̃ ẽ ĩcipiẽs: ⁊ facilis ẽ cũ medicamĩe debili. Et q̃ ãtiq̃ ẽ cũ medicamine forti. Deiñ fricet̄ cũ cepa q̃ comedit̄: aut cũ cepa narcisci: ⁊ liniat̄ desup̄ medicamĩe c⁹ descriptio. ℞. cinerẽ corticũ auellanax: amigd̃. amaras adustas cũ corticib⁹ suis frixent̄ ĩ sartagĩe dõec adurant̄ ⁊ terant̄: deinde aggregent̄ cũ ol'o ⁊ liniat̄ cũ eis. ¶ Et alia ẽ hñtiũ corp̄a ni. asp̄e cut' fortiũ pillox ad q̃ curãda misceat̄ cũ istis sic̄ 4.ª eox sulfuris: ⁊ 6.ª ip̄ox gũmi rute: ⁊ vtrisq3 spẽb⁹ qñ vlcerãt̄: aut p̄xime fuerit: vt vlceret̄ fiat d̃sup̄ vnctio cũ vng.^{to} de cerusa: dõec sedet̄: diñ iteret̄.

¶ De casu capillox. CA. II.

T casus eoruʒ fit ex diminutione nutrimenti: aut ex corruptione hũorum aut ex dilatatione porrox. ¶ Et signa ei⁹ sunt quoniã corpus est siccũ extenuatũ. ¶ Et cura eius est dilatatio in cibo: ⁊ additio in somno ⁊ balneo: ⁊ potio vini ru. grossi. ¶ Et fit ex spissitudine cutis. ¶ Et signa eius sunt: quoniã sunt pilox radices cuʒ tenduntur fortes ⁊ ñ egredientes velociter: ⁊ sunt pili vehementis grossitudinis ⁊ nigredinis declinantes ad crispitudinẽ. ¶ Et curatio eius est balneum assiduũ ⁊ inunctio cuʒ oleo camõil. ⁊ liniri ex epithimatibus alopitie sicut amigdal'. amaris ⁊ schea adustis cum spuma maris aggregentur cum oleo ⁊ liniatur ex eo caput.

Et fit ex mollitie cutis capitis. Et signa ei⁹ sunt paruitas capillorum ⁊ subtilitas eorum ⁊ velo

citas casus. ¶ Et curatio eius est oleū mirtinū ꝛ oleum arboris masticis cū laudano q̄ radic. piloꝝ liniāt: ꝛ ē leue: ꝛ fiat istō postq̄ȝ pili abradūt: ꝛ fortius isto ē: vt dissoluat pōd⁹. ʒ. iij. acatie. ʒ. iij. laudani: ℔. ʒ. vini puri: ꝛ fūdat desuper olei mirtini. ʒ. 5. ꝛ coopiat cū eo cap. Et q̄nȝ ꝯfert olm mirtinū cū laudāo ei q fit ex diminutiōe nutrimēti.

¶ De dolore capitis. CAP. III.

Jt ex feb. cal. sic tertiana: causon sine apate in cerebro. Et sig^a ei⁹ sūt: qm̄ ꝯmouet cū ē calitas feb. ꝛ quiescit cū ipsa declinat. ¶ Et cura ei⁹ ē cura cā feb. ¶ Et fit ex apate i cerebro ꝛ pāniclis ei⁹. ¶ Et sig^a ei⁹ sūt assiduatio doloris capitis a pn̄. egritudis vsq̄ ad ei⁹ deteriatiōeȝ vl̄ diminutionē: ꝛ qd̄ excitat an̄ vehemētiā feb. ꝛ vehemētiā rubedis ocloꝝ ꝛ exubatio vēaꝝ ꝛ aliēatio ꝛ cōmixtio rōnis. ¶ Et cura ei⁹ ē cura frenet cal'e ex his q̄ ego dicā. ¶ Et fit in fine feb. cū ē crisis: ꝛ sig^a ei⁹ sūt: qm̄ ꝯmouet postq̄ȝ feb. ptrāsit. iiij. dies: ꝛ fiūt cū ea nausea ꝛ sbuersio aie ꝛ vtigo. ¶ Et cura ei⁹ ē adiutoriū ad velocitatē vōitus: si fuerit nausea vicēs cū aq̄ ca. ꝛ sy. ace. aut suppōne collij aut enematis lenis: si vēter fuerit sicc⁹: aut fuerit cū eo ꝯmotio in mirac: caput vō ipm nō curet cū aliquo in hac egritudine.

Et fit a calitate venēoꝝ. ¶ Et cura ei⁹ ē vt effūdat sr caluā olȝ ro. recēs: aut olȝ ō oliuis recētib⁹ imaturl: ꝛ nō effūdat sr occiput: qm̄ loc⁹ ē frid⁹: ꝛ ex eo ē origo nuche: vt n̄ pueniat ex effusiōe ol'i nocumentū: ꝛ sit olȝ qd̄ effūdit sr sinciput i frātū sr niuē: aut in cursu aq̄ fri. aut cō q̄sset cū q̄ttitate ipsi⁹ aceti: sr ifātiū aūt ꝛ ēt mlierū capite (infundat oleū camomillinuȝ.

Et fit ex fr̄itate aerl. ¶ Et cura e⁹ ē effusio ol'i cal. sup sinciput sic olei rutacei aut olei laurini: vel costini et ex al (tero oleo: ex oleis calidis.

Et fit iteȝ a siccitate sine mā: dolor capitis sȝ ē ōbilis. Hūiditas āt n̄ fac dolorē capitl oio: nisi ml'tiplicet ei⁹ q̄ttitas: tc̄. n. fac accidet ḡuitatē i capite. ¶ Et cura ei⁹ ē cū ōsiccatiōe ꝛ cū pill. stōaticis ꝛ yera. g. ꝛ ol'is ōsiccatis: ꝛ cura ei⁹ ē q ē ex siccitate balneū ꝛ iunctio cū aliq̄ ol'o ꝛ hūcta (tio cibi.

Et fit absq̄ȝ feb. sic p potū vini puri ꝛ fortl: ꝛ sig^a ei⁹ sūt: vt ꝯmoueat p⁹ ipȝ: ꝛ fit cap cū eo graue. ¶ Et cura ei⁹ ē sōn⁹ ꝓlix⁹: deiñ itroitus balnei ꝛ acceptio cibi pauci fci ex caulib⁹ aut lētib⁹ aut pull. ꝑpatis cū aq̄ agreste ꝛ odoāmtū cāpho. ꝛ ros. ꝛ fricatio pedū: diñ reitratio balnei p⁹ lōgū sōnū: q̄ si remāsint i capite relige cū paucitate sōni sumāt ex vio ꝯmixto pl'ime acceptio eq̄l.

Et fit ex casu aut pcussiōe accn̄te in capite. ¶ Et cura ei⁹ ē flō^a cephal. deiñ effusio aq̄ fri. sr cap: ꝛ facere ēplȝ p⁹ istō ex folijs mirti cū pauco ramec ꝛ acatie ꝛ aq̄ citōioꝝ: ꝛ olfat⁹ odoriferoꝝ frōꝝ ꝛ cibari post istō ex cerebris galliaꝝ ꝛ cerebrl arietū ꝛ eduloꝝ ꝛ euitȝ oēs cibū ca: c⁹ ē facere vaporē ascēdētē ad cap: ꝛ lēiat nā ei⁹ cū suppositorio fcō ex sapōe: aut clistere fcō ex aq̄ sicle: ꝛ alumie et (ol'o vio.

Et fit ex vētositate fetida replēte cap. ¶ Et cura ei⁹ ē olfat⁹ redolētiū frōꝝ: sic cāphōe: aque (viol. ꝛ ro. sandal. ꝛ nenufa. ꝛ odorare ol'a eoꝝ.

Et fit ēt pp olfatū vētositatl vaporl cal'i replētl cap: sic gallie: ābre: musci: aut siliū ꝛ hn̄ redolētib⁹ cal'is. ¶ Et cura ei⁹ flōia ē: ꝛ effusio aq̄ fri. sr cap ꝛ olfat⁹ bn̄ redolētiū frigidoꝝ ex his q̄ diximus: ꝛ ml'toties odorare ol'a eoꝝ.

Et fit ex dn̄io col'e i sāguie: ꝛ sig̃ ei⁹ sūt exiccatio corporis ꝛ extēuatio ei⁹: ꝛ velocitas pl'sus ꝛ sitis ꝛ siccitas supioꝝ ptiū nariū ꝛ vigilie. ¶ Et cura ei⁹ ē lēificatio vētrl cū aq̄ prūoꝝ ꝛ sy. ro. diñ effusio aq̄ fri. sr cap: ꝛ ipositio aceti ō vio ꝛ aq̄ ro. ꝛ ol'o ro. ꝯq̄ssati sr ipȝ: ꝛ iunctio eius cū ol'o vio. ꝛ ol'o de cucur. ꝛ de amigd. dul. ꝛ sternutatio cū eis ꝛ assidue vti cib fris vt cucurbi. portul. agresta: lactu. ꝛ q̄ fiūt ex eis ꝛ acceptio mucill. psilij ꝛ aq̄ ḡnatoꝝ acetoꝝ.

Et fit ex dn̄io sāguis: ꝛ ei⁹ sig^a sūt rubedo faciei ꝛ ocloꝝ: ḡuitas capitis ꝛ toti⁹ corpis: ꝛ ml'titudo sōni. ¶ Et cura ei⁹ ē flōia cephal. diñ reliq̄ q̄ dixim⁹ ō cura doloris capitis accn̄tl de col'a citri. ꝛ cōfert huic dolori capitis ꝓpe cibari: cū tassel ꝛ aliō cibariū cū alcu risu ꝛ agresta (ꝛ i scda mēsa vti iuiubis.

Et fit ex vapore ḡsso i capite: ꝛ sig^a ei⁹ sūt tēsio i radici b⁹ ocloꝝ ꝛ vehemētia dolorl capitl sine ḡuedie ꝛ vehemētia pl'satiōis tipoꝝ. ¶ Et cura ei⁹ ē lēificatio nāe cū supfluitate pauca cū eis q̄ fit: sic ifusio aloes: ꝛ pil. ō yerap. diñ iclitatio capitl sr vaporē camo. ꝛ sāsu. ꝛ calamti aliq̄tiēs: diñ in (troit⁹ balnei.

Et fit ex hūorib⁹ fris ḡssis melicis aut flaticis cōib⁹: ꝛ ꝓpe i capite: ꝛ sig^a ei⁹ sr vehemētia doloris capitis sine calitate i capite ꝛ facie apō tactū ꝛ nec ē rubedo i colore: nȝ exubatio in venis: ꝛ qd̄ ē cronic⁹. ¶ Et cura ei⁹ ē solutio cū pill'is cochys: ꝛ yerarufini: ꝛ inclinatio capitl sr ōcoc. calamti ꝛ sāsuci ꝛ odorare rutā ꝛ castoreū ꝛ sisimbriū: ꝛ sternutatio cuȝ pipe: ꝛ condisi ꝛ casto (reo: ꝛ gargarism⁹ cū sy. aceto. ꝛ sinapi.

Et dolor qdē capitl assidu⁹ ꝯphēdēs totū cap noiatus hn̄s galeaȝ ē h⁹gnis. ¶ Et fit ab hūorib⁹ mal'i pte capitis: aut i toto capite: ꝛ sig^a ei⁹ sūt q̄ eger itueri lum̄ n̄ valet nȝ vocē audire pt. ¶ Et cura ei⁹ ē euō cū eis q̄ mūdifi (cāt cap ꝛ stōm.

Et fit ex col'a i ore stōi sine feb. ꝛ sig^a ei⁹ sūt nausea: ꝛ q̄ sedat p⁹ vomituȝ: ¶ Et cura eius ē vt bibat sy. ace. ꝛ aq̄ cal'aȝ multā ꝛ euomat aliquotiēs dōec mūdificet stōus ꝛ sedet nausea: deide comedat ex malis ꝛ citonijs ꝛ cibaria facta cuȝ aqua agreste.

Et fit post coitū. ¶ Et cura ei⁹ ē ablutio cū aq̄ fri. ꝛ sōnus post: ꝛ odorare ol'm viol. ꝛ comestio pulloꝝ ꝛ vitellorum oui ꝛ admistratio enematis qd̄ ipinguat re (nes ex eis que dicuntur in cura coitus.

Et fit ex strictura oris stōi ꝛ multitudine sensus ei⁹: et signa ei⁹ sunt: q̄ ꝯmouet in horis matutinis ꝛ cū ē fames: ꝛ sedat cū hō comedit q̄libȝ comestionē. ¶ Et cura eius ē vt bibat in mane sauic ꝛ çuccaꝝ: aut sumat aliqd de fructibus stipticis: sic pomis stipticis ꝛ citonijs ꝛ granatis et muc. aut cōedat bucellā panis ifusi in aq̄ agreste: aut i aq̄ granatoꝝ acetosoꝝ. Et ꝯfert oib⁹ spēbus doloris capitis lenificatio vētris semp: ꝛ alienatio ois rei c⁹ vapor: velociter eleuat ad caput. ¶ De emigranea. CA. IIII.

Uādo q̄ȝ fit ex calitate: ꝛ sig^a ei⁹ sūt pulsatio timpoꝝ: et calitas tactus ptis: ꝛ sedatio ex reb⁹ fris. ¶ Et cura ei⁹ est flōmia cephal. ꝛ lenificatio nāe cuȝ dictis in cap^o doloris capitis: ꝛ assiduatio acceptōis coriādri ꝛ çuccari ꝛ psilij in matutinis. ¶ Et fit ex vapore humoꝝ frigidoꝝ ꝛ signa eius sunt ledi ex rebus frigidis: ꝛ puatio caloris in parte cū tangit: ꝛ qd̄ est longioris assiduationis ꝛ pluris. ¶ Et cura eius est sol'o cuȝ yeraruf. ꝛ cū cochijs ꝛ cuȝ oibus que dicent in cura apoplexie. Aut sumat. ʒ. i. olei de lilio ꝛ disrumpat i eo castorei. ʒ. ij. euforbij. ʒ. i. fricetur cuȝ eo pars ꝛ distillet in aurē que est ab illa parte. ꝛ q̄n pseuerat emigranea ꝛ puenit ocl'o tenebrositas ex ca opȝ vt cito succurrat subleuando arteriā ꝛ cauteriçando eaȝ: ꝛ si nō: faciet ipm: incurrere alitisar ꝛ destructionē visus. Et emigranea frida vtpl'm fit in parte sinistra: ꝛ cal'a in parte dextra. Et cōfert qdē calide emigranee: vt dissoluat sexta ps. ʒ. i. cāphore in guttis lactis ml'ieris ꝛ distilletur in aurē. ¶ De vertigine. CAP. V.

Uādo q̄ȝ fit ex multitudine sanguinis: ꝛ signa ei⁹ sunt rubedo faciei ꝛ oculoꝝ in illa hora exuberatio venarū ꝛ alguidegi ꝛ pulsatio tipoꝝ ꝛ venaꝝ q̄ sūt p⁹ aures et rubet facies ꝛ cap. ¶ Et cura ei⁹ ē flō^a basili. ꝛ medic aut cephal. ꝛ vētosatio cruriū ꝛ cibatio ex cibis subtilibus ex

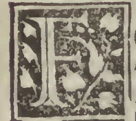
tinguētib⁹ ſāguinē: ſicͥ lētib⁹ et aq̄ agreſte et alcaris et ad/ miſtratio pſily cū çucca. ¶ Et fit ex cola: et ſig^m eius ē q̄d mouet añ ipſā nauſea. ¶ Et cura ei⁹ ē vt vomat cū ſy. ace. ⁊ aq̄ cal. ⁊ bibat ꝺcoctionē mirab. citri. aut aq̄ caſei: ⁊ vta/ tur aq̄ granatoꝝ acetoſ. ⁊ aq̄ agreſte: ⁊ oī in q̄ ē acetoſitas ⁊ ſtipticitas. ¶ Et fit ex flate: ⁊ ſigᵃ ei⁹ ſunt ꝑturbatio ſen ſuū ⁊ albedo colorꝭ ⁊ mltitudo ſoni ⁊ ſputi. ¶ Et cura ei⁹ ē id q̄d diximᵒ in dolore capitꝭ ex flē. ¶ Et fit ex cola. ni. ¶ Et cura ei⁹ ē id q̄d diximᵒ in dolore capitis ex melia.

¶ De birſen. i. litargia ⁊ freneſi. CAP. VI.

Et apa vehemēs ī cerebro aut calꝫ aut fri. illō q̄d q̄d calꝫ ē accīt aut ex cola: aut ex ſāguīe: ⁊ frꝫ aut ex hūorib⁹ flaticꝭ aut melicꝭ ⁊ ſi gna birſen calī ex ſāguīe ſūt fe. ꝯtinua cū rube dīe faciei ⁊ ocl'oꝝ ⁊ magnitudo pl'ſus ⁊ repl'o véaꝝ: ⁊ fit in corpe gſſo plimi ſāguis: ⁊ q̄d aſſidue vſus fuit carne ⁊ vio ⁊ bis q̄ ex melle fiūt. ¶ Et cura ei⁹ ē flōia: dēiñ poſitio ace ti ⁊ aq̄ ro. ⁊ olī ro. ꝯq̄ſſatoꝝ ſr̄ cap̄: ⁊ lēificatio cū enemate leui: ⁊ pot⁹ aq̄ ord. ⁊ abſtiere ab oī cibo gſſo ⁊ potare aq̄ lē tiū excorticataꝝ ⁊ aq̄ agreſte ⁊ īfuſiōeꝫ iuiubaꝝ ⁊ pruno/ rū: ⁊ ſiliū. ¶ Et fit ex col'a citr. ⁊ ſigᵃ ei⁹ ſūt: q̄d ē fe. ꝯtinua vehemētiorꝭ calitatꝭ: ⁊ ſūt cū ea ſalt⁹ ⁊ aliēatio vehemēs ⁊ leuitas ī capite: ⁊ ē rubedo ī facie ⁊ ocl'us mior: ⁊ fit ī cōpe extēuatio: cui iaꝫ accit cibari ex reb⁹ cal'is: ſicͥ allio: pipe: ſi/ napi: melle: piſcib⁹ puis ſalitꝭ ⁊ ſilib⁹ ⁊ accipe medicias ca lidas: ſicͥ mel ⁊ ſilia. ¶ Et cura ei⁹ ē potare aq̄ pruoꝝ de/ coctionis oī die añ aq̄ ord. ⁊ ꝑ horā. i. ⁊ p⁹: aq̄ ord. ⁊ aq̄ cu curbite: ⁊ aq̄ citruli ī ea die ⁊ mucillaginē pſil. cū veſpe ſr̄ ⁊ ſi poſſe ē vt cibet̄ cū aliq̄: tē cū ſauic ⁊ çuc. ⁊ pane torrefcō ⁊ ñ ꝓhibeāt oīo ab aq̄ fri. iſti: nꝫ illi q̄ hñt birſen ſāguineū.

Birſen āt frꝫ q̄d noiat̄ litargia: ⁊ fit ex flatico apate accñte ī occipitio: ſigᵃ ſr̄ ſubetb cū fe. ꝯtinua ñ fortis calitatis ⁊ albedo ligue ⁊ difficl'tas apiēdi palpe/ bras: ⁊ q̄ qñ apiunt ī diſpōne redeūt velociter ⁊ claudūt̄. ¶ Et cura ei⁹ ē: vt ſumat̄ collogn. iteriorꝭ ⁊ cartami ābo/ rū pugill⁹. i. ⁊ ſe. vꝛtice pugill⁹. i. calamti. M. i. ⁊ cōtic. rad. cappa. pugil. i. ⁊ coq̄nt̄ cū. iy. lib. aq̄ vſq̄ q̄ rēaneat lib. i. ⁊. 5. ⁊ colet: ⁊ fiat enema cū lib. 5. h⁹ aq̄ cū. ʒ. i. murinabati. ⁊ 4ᵃ ʒ. i. olī. Et pōat̄ ī pn̄rei a ꝑ die vſq̄ ad 3^m diē ſup cap ipoꝝ acetū ⁊ olꝫ ro. ⁊ aq̄ ro. ⁊ p⁹ 4^m ponat̄ cū eis aliq̄d caſtorei: dēiñ pōat̄ ſr̄ capita coꝝ ſiſimbriū ⁊ calamtū ꝯtrita īfuſa in vio ⁊ ꝓuocet̄ ei ſternutatio cū pipe ⁊ caſtoreo. ¶ Et fit ex col'a ni. ⁊ ſig^m ei⁹ ē q̄ rēanēt ocl'i apti ñ palpitātes: ſicͥ ocl'i ītuētes ī vnū locū ſine motu. ¶ Et cura ei⁹ ē vt ſumat̄ epi thimi ru. pugill⁹. i. ⁊ collogn. iterioris ⁊ polipo. añ. pugill⁹ . i. ⁊ calamti. m. i. ꝺcoq̄nt̄. ⁊ fiat cliſtere cū aq̄ coꝝ p⁹ꝺcoct. cū ol'o camōil. ⁊ effūdat̄ ſr̄ cap̄ olꝫ narciſcinū: ⁊ olꝫ de lilio tepido: ⁊ fiat caputpurg. cū ābob⁹: ſumat ī potu aq̄ mell' loco aq̄ ord. ⁊ ſil'r in illo q̄d ē ex flate.

¶ De epilepſia. CAP. VII.

Fit ex flate: ⁊ ſigᵃ ei⁹ ſūt: mollitics corpis al bedo colorꝭ cōpl'o fra mltitudo vſus froꝝ ciboꝝ ⁊ mltitudo ſputi ⁊ mucillagis: ꝯtur batio ſēſuū ⁊ mltitudo ſpūe cū fit epilia: ⁊ fit epilia ꝑꝫ plꝫ in augᵗᵒ lune ⁊ cōpleᵗᵒ lumis ei⁹: ⁊ fit ēt cū diminuit̄ luna. Et cura ei⁹ ē purgatio cū yeraruf. ⁊ pill'. cochys ⁊ pill'is. g. ⁊ gargariſm⁹ cū ſy. ace. ⁊ ſina. ⁊ ſternutatio cū pipe ⁊ ꝯdiſi ⁊ caſtoreo: ⁊ aſſiduatio olfat⁹ rute ⁊ minoratio cibi ⁊ addi tio in labore: ⁊ ſint ſūma cibi eius aqua ciceris: et frixa in caçolis. Et fit ex mltitudine col'e ni. in corpe: et ſigᵃ ei⁹ ſūt tenebroſitas cū extēuatiōe: ⁊ mltitudo comeſtiōis. pl'ſus cordis ⁊ tremor ei⁹ ⁊ acetoſitas vētoſitatis ſpūe: ⁊ acetoſi tas eructuatiōis ⁊ nigredo ſpūe. ¶ Et cura ei⁹ ē: vt ſoluā/ tur aliq̄tiēs cū ꝺcoc. epith. aut pill'. g. deiñ cibet̄ cibis boni chymi: vt ſūt pulli: arietes: ⁊ vitella ouoꝝ. vinū mlte cōc/ ſtiōis cū aq̄: ⁊ ꝯfortet̄ cap̄ olfatu muſci ⁊ gallie: ⁊ mltitudi ne balneatiōis: ꝑter q̄d ſudet in eo mltū. ¶ Et fit ex vēto

ſitate fra eleuata ex aliq̄ mēbro: ⁊ ſig^m ei⁹ ē q̄ infirm⁹ ſen/ tit illā eleuari ex manu aut crure: pede: coxa ⁊ ꝑuenit vſq̄ ad cap̄: ⁊ fac̄ epil'iaꝫ: ⁊ cā ei⁹ ē ab hūore malo valde iaꝫ fcō venenū retēto in mēbro aliq̄: ex q̄ eleuat̄ vētoſitas ad ce rebꝝ. ¶ Et cura ei⁹ ē vt liget̄ ſr̄ illō mēbꝝ in hora q̄ īcip vētoſitas eleuari ab eo: ⁊ p⁹ illō liniat̄ loc⁹ cū melle anacā dio: ⁊ ol'o ⁊ ſinapi aut pipe dōec veſicet̄ loc⁹ ⁊ vlceret̄ ⁊ cur rat q̄d in eo ē ⁊ ponat̄ ſr̄ ipꝫ vētoſe cū īciſiōe. ¶ Et fit q̄nꝫ ex mltitudīe ſāguīs: ⁊ ſigᵃ ei⁹ ſūt: q̄ iplent̄ alguidegi ⁊ fa/ cies rubet: dēiñ fit epil'ia: ⁊ q̄nꝫ ꝓcedit ſāguis ex narib⁹ ei⁹. Et cura ei⁹ ē flōia ſaphene: ⁊ vētoſatio cruris ⁊ minoratio cibi. ¶ De incubo. CAP. VIII.

Cum huic ñ ſuccurret̄ q̄ñ aſſidu⁹ fit ⁊ mlti/ plicat̄ ꝓducͥ ad epil'iā ⁊ fit ab aſſidua/ tiōe mltitudis ſāguis in cōpe: ⁊ ſig⁹ ei⁹ ſūt rube/ do ocl'oꝝ ⁊ diminutio ſoni. Et cura ei⁹ ē vētoſa tio cruris aſſidua p⁹ flōiā ſaphene: ⁊ miōratio cibi ⁊ dimiſ ſio vini. Et fit ex dñio flatis: ⁊ ſigᵃ ei⁹ ſūt tarditas ſēſuū et mltitudo ſputi ⁊ mucillagines: pigritia corpis ⁊ mollifica tio ei⁹. Et cura ei⁹ ē cura epil'ie flatice.

¶ De melancolia. CAP. IX.

Et triū modoꝝ ꝑm⁹ q̄x fit ex aduſtiōe ſāgui nis q̄ ē in capite: ⁊ ſigna ei⁹ ſūt ꝓfundatio ocl'oꝝ: ⁊ tenebroſitas cutis: ⁊ q̄ mltaꝫ morā fe cerit in ſole: ⁊ acceptio mediciaꝝ cal'aꝝ mltaꝝ et vini pu ri. Et cura ei⁹ ē effuſſiōis mltitudo aq̄ tepiō ſr̄ cap̄ ⁊ potar̄ vinū plime aq̄: ⁊ facere caputpurg. cū ol'is fris ⁊ lōgitudo ſōni: ⁊ dilatatio ī cib bōis hūidis: ⁊ pōere ſr̄ cap̄ violas hu. ⁊ cortices citruli ⁊ raſuras cucur. ⁊ medulas ei⁹ ⁊ cauere a ſole. ¶ Et fit mod⁹ ſcōs ex aduſtiōe ſanguīs ⁊ ſupfluitate ei⁹: ita vt redeat ⁊ fiat mā mel'ie ⁊ dñet̄ mā mel'ie ſr̄ corp⁹ totū: ⁊ ſigᵃ ei⁹ ſūt q̄ corp⁹ totū ē nigrū ⁊ extenuatū: cui iā acciderit exercitiū ⁊ labor plim⁹ ⁊ aſſiduatio ciboꝝ gnān tiū meliā: ſicͥ lētiū: cauliū ⁊ ſiliū. Et cura ei⁹ ē flōia medie: ⁊ ſol'o cū ꝺcoct. epithi: vna vice p⁹ aliā vicē ⁊ dilatari ſr̄ cā: p⁹ in cibo bono ſicͥ carnib⁹ pulloꝝ ⁊ arietū: ⁊ ſiſamis factꝭ cū çuccaro ⁊ oleo amigō. ⁊ potare vinū al. ſubtile claꝝ cū aq̄ plima. ¶ Et fit mod⁹ terti⁹ ꝑueniēs ex ſplene et meſa raica: et ſigᵃ eius ſūt mltitudo appetit⁹ cibi et paucitas di gōnis et iflatio vētris et lenitas ei⁹ cū mltitudie vētoſita tis in vētre et ypocūdrys. ¶ Et cura eius ē vt ſumat ī po tu. ʒ. iy. epithimi ꝯtriti cū. ʒ. i. ſy. ace. in hebdomada ſem l'. deiñ dent̄ medicie q̄ exiccāt ſplenē ex his q̄s dicemus: et el'aria tēpata: ſicͥ el'ariū de xiloaloes: et ꝯfectio noiata leti ficās et el'ariū de mal. et el'ariū ō ſcoria ferri cū vino et al/ fematus. ¶ De cucubut. CAP. X.

Et ſpēs vna q̄ fit ex aduſtiōe ſāguis: et ſigna eius ſūt vehemētia ſubmiſſionis faciei: et triſtitia aſſidua et taciturnitas et alleuiatio in nocte. Et cura eius eſt cura melancolie que eſt ex dominio melancolie in toto corpe: et multitudo admi/ niſtrationis olei et balneuꝫ et medicine ſomnū facientes ex eis que effundunt̄ ſup caput: ſicͥ decoctio ſeīs lactuc. et cortic. papaue. et viol'. ſiccaꝝ et emulgere lac ſup caput: et cibi fcī ex lactuca et cucur. cū oleo amigdalio.

¶ De amore. CAP. XI.

Cura eius eſt aſſiduatio coitus: et ieiunium et deābulatio ⁊ ebrietas plurima aſſi due. ¶ De apoplexia. CAP. XII.

Fit ex ſanguine. et ſigᵃ ſūt rubedo maxilla/ rū et faciei ita vt ſit q̄ſi ſuffocatus et exuberatio alguidegi et venarū. Et cura eius ē flobotomia ambarum cephalicarum ſimul in hora vna: et aſſiduatio ventoſarū poſitarū ſup crus: et mīoratio cibi et dimiſſio vini et lactꝭ et aſſiduatio balnei. ¶ Et fit ex hūorib⁹ crudis flaticꝭ. ⁊ ſigᵃ ſūt mollifi catio corpis: albedo coloris ⁊ mltitudo mucillagis et ſpu

ti: queadmodū dixim⁹. ¶ Et cura ei⁹ ē yera diacollogn. ꝛ cochie: ꝛ yerarũf. ꝛ enemata cal. ꝛ acuta: ꝛ olfat⁹ plātaꝝ calidaꝝ ꝛ odoriferaꝝ ꝛ musci ꝛ gallie: odorare rutā ꝛ castoreū ꝛ gargarism⁹ cū sinapi ꝛ syr. ace. ꝛ yerap. ꝛ sternutatio cū pipe ꝛ castoreo ꝛ ꝓdisi ꝛ sĩlibus.

¶ De paralisi. CAP. XIII.

Et duaꝝ speꝝ q̄ꝝ vna fit ex dn̄io flatis sr caput: ꝛ sig^a ei⁹ sunt sig^a apoplie flatice. Et cura ei⁹ ē: sic cura illi⁹. ¶ Et spēs ei⁹ scda fit successiōe pcussiōis aut casus: ꝛ sig^a ei⁹ sūt ꝙ mollificat totū corpus. aut aliq̄ mēbra ei⁹ p⁹ illō: cū g̃ remāet mollificatio ƀz suā dispōnē ꝛ nz minuit tc̄ n̄ ē ei cura oīo: ꝛ qn̄ minuit ꝛ n̄ remāet ƀz dispōnē suā: tc̄ curatio ei⁹ ē vt ēplet sup locū vbi fuit pcussio cū ēplis calis: ꝛ iungat ꝓmēdo cū olīs calidis: sic olꝫ ð oliuis i c⁹. ℥. i. sint dissolute castorei. ℥. ij. ꝛ euforby. ℥. i. ꝛ sic ƀ ēplꝫ. ℞. cere. ℥. v. ꝛ olī ð lilio ꝛ de narcisco an̄. ℥. xxx. ꝛ mirre ꝛ oppopōa. an̄. ℥. v. castor. ℥. iij. euforb. pōdus. ℥. ij. aggreget oīa ꝛ fiat ēplꝫ ex eis in latere altero.

¶ De tortura. CAP. XIIII.

Fit ex duab⁹ reb⁹ ex spasmo qdē ī vna duarū ptiū trahēte lat⁹ alteꝝ ad se ꝛ sig^a sūt strictura cutis frōtl ī vno latere: ꝛ tēsio eius i later altero: ꝛ paucitas saliue ꝛ sputi: ꝛ ꝙ eger sēsuū pturbatōez n̄ hꝫ. ¶ Et cura ei⁹ ē: vt vaporet cū aceto ī q̄ bullitū ē calamētū ꝛ vngat ꝓmēdo cū olo nācīscino aut de lilio tepidis ꝛ tēdat cutl frōtl ad iferiora: ꝛ liget cū istita. ¶ Et fit ex mollificatiōe: ꝛ sig^a sūt mollificatio ptl ꝛ debilitas mot⁹ ei⁹ ꝛ paucitas tēsiōis cutl ꝛ attractio palpebre ad iferiora. ¶ Et cura ei⁹ ē sic cura palif cū garga: ꝛ masticatiōe thuris ꝛ admistratiōe nucis mus. ꝛ retentio ei⁹ in ore suo in hac egritudīe ē magis cōueniēs.

¶ De stupore. CAP. XV.

Fit qdē ex replōne sāguis: ꝛ sig^a sūt vehemens rubedo coloris q̄ trahit ad nigredinē. Et cura ei⁹ ē flōmia ꝛ mioratio cibi. ¶ Et fit ex hūore crudo ꝛ frō: ꝛ sig^a sunt mollities corpis toti⁹: albedo colorl: ꝛ grauitas sēsuū. Et ei⁹ cura est sicut cura palisis que ē ex frigore.

¶ De tremore. CA. XVI.

Fit qdē pp casū v̄tutl p⁹ egritudinē. Et cura ei⁹ ē additio i cibo ꝛ sōno ꝛ i reb⁹ odōiferl. ¶ Et fit ex assiduatōe vini. Et cura ei⁹ ē abolere vinū: ꝛ assiduatio sudoris i. balneo. ¶ Et fit ex dn̄io flatl ꝛ debilitate neruoꝝ. Et cura ei⁹ ē cura palif q̄ ē ex frigore.

¶ De spasmo. CA. XVII.

Fit ex siccitate: ꝛ sig^a ei⁹ ꝙ accit p⁹ vōitū ꝛ solōnē ꝛ laborē supfluū: ꝛ febrē vehemēt calorl. ¶ Et cura ei⁹ ē difficil: verūtn̄ ƀm dispōnē curat cū itroitu i aq̄ tepidā assiduc et iunctiōe ꝓssiua spōdiliū ꝛ iūcturaꝝ cū olo tepi. ꝛ qn̄z fit vt sedeat ifirm⁹ i olo tepido ꝛ bibat lac dulce ꝛ det i potu vinū cū aq̄ mlta. ¶ Et fit ex hūiditate g̃ssa: ꝛ sig^a ei⁹ sūt ꝙ accidit paulati ꝛ cū replōne cōpis ꝛ appitione signoꝝ replōnis ex flatc. ¶ Et cura ei⁹ ē cura palif ex flatc: ꝛ ꝓfert istis ꝓpe fricatio eoꝝ corpoꝝ assidue: ꝛ vt sepeliat i arēa cal. vsq̄ ad gulas eoꝝ: aut i ciere calo: aut in furno i q̄ ē aliq̄tulū calitatl: aut i domo in q̄ ē aliq̄ calefactio.

¶ De coriça. CA. XVIII.

Fit ex fritate adueniēte capiti: ꝛ cura ei⁹ est vt vaporet cū milio calefcō: aut panno calefcō ꝛ itroit⁹ balnei i q̄ n̄ madefiat caput suū cū aq̄: ꝛ pyciat sr corp⁹ suū ꝛ pedes aq̄ calidā plꝫ: ꝛ vngat pedes suos cū sābucio ꝛ dimissio vini ꝛ abscissio cursus ex naso p suffumigatōez cū cartl ð pāno: aut cū pāno aut cū thure aut cū xiloaloes. ¶ Et fit ex calefactiōe adueniēte capiti ex sole: aut aere austrio: ꝛ sig^a ei⁹ sūt prurit⁹ ꝛ mōdicatio ꝛ rubedo i oclis. ¶ Et cura ei⁹ est balneatio i aq̄ tepida mūda dulci: ꝛ suctio olī viol. cū narib⁹ ꝛ olfat⁹ cāphore ꝛ aq̄ ro. ꝛ abscissio cursus q fit ex naso cū sulfure ifuso i aceto ex q̄ fiat suffumigatio: ꝛ suffūiget cū cāphora sr vitreatū: ꝛ pcipiat ifirmo vt attrahat hūorositatē veniētē ad nares: vt n̄ descēdat ad pect⁹ aut ad plmonē aut ad gutt cū emūctōe: qz i ƀ ē explsio nocumēti catarri: ab istis mēbrl: ꝛ vaporet cap cū aq̄ cal. ꝛ attrahat p nares vaporē ei⁹: ꝛ mltiplicet emūctionē ꝛ n̄ dormiat sr ceruicē ꝛ dimittat vti lōgo sōno.

¶ Caplm de catarro.

f Fit aut cū feb. aut absq̄ feb. Et cura ei⁹ ē q cū febre flōia: deiñ sumet i potu aq̄ ord. cū viol. ꝓditl ꝛ olo amigdal. ¶ Et cura ei⁹ q ē sin̄ feb. ē cū decoctiōe ysopi miorl: ꝛ aliēatiōe ab cis q̄ sūt salita ꝛ pōtica ꝛ salsa.

¶ De obtalmia. CA. XIX.

Fit ex mltitudīe sāguis: ꝛ sig^a ei⁹ sunt vehemētia rubedis ocloꝝ ꝛ magnitudo i flatiōis ꝛ mltitudo tēsiōis. ¶ Et cura ei⁹ ē flō^a cephal. ex manu opposita oclo ifirmi: ꝛ colliuz al. ꝛ distillatio i eo cū lacte: ꝛ si fuerit mltitudo lippitudis: tc̄ pluis alb⁹. ¶ Et fit ex cola: ꝛ sig^a ei⁹ sūt ꝙ sr apa: iflatio: tēsio: ꝛ lippitudo ꝛ cursus lachrymaꝝ miora ꝛ adustio i oclis ꝛ pūctura sic pūctio ac⁹ ꝛ spie. Et cura ei⁹ ē solo vctrl cū aq̄ fructuū ꝛ cū ðcoctōe mirab. ꝛ assiduatione emlsiōis lactl i eo ꝛ effusiōis ei⁹ i eū: ꝛ distillet i eo mucillago psily: ꝛ mucil. se. citōioꝝ: ꝛ colliū cāphoratū ꝛ opiatū: ꝛ si dolō sit fortl: ꝛ ꝓmāt pedes ei⁹ ꝛ fricet ꝛ liget man⁹ ei⁹ ꝛ pedes cū ligatura forti. ¶ Et fit ex flate: ꝛ sig^a ei⁹ sūt magnitudo iflatōis cū paucitate rubedis ꝛ mltitudie lippitudis ꝛ lachrymaꝝ. Et cura ei⁹ ē sumere i potu yerā diacollognti. ꝛ vt stillet i oclꝫ mucillago fenug. abluti: ꝛ plueriçet plucr citrio p⁹. ij. dies aut. iij. ꝛ liniat sup palpebras aloes ꝛ mirre: ꝛ acatie ꝛ croci ptes eq̄les. ¶ Et fit ex melia: ꝛ sig^a ei⁹ sr nigredo colorl cōpis ꝛ ei⁹ extenuatio ꝛ iflatio pua i oclo ꝛ paucitas rubedis ꝛ lippitudis. Et cura ei⁹ ē potar medicinā soluētē melia: ꝛ itroit⁹ balnei ꝛ iclinatio capitl sr vaporē aq̄ cale. Et fit a sole ꝛ fumo ꝛ pluer. Et cura ei⁹ ē trāq̄llitas ꝛ q̄es ꝛ vt n̄ videat lum̄. Et oīb⁹ gō spēb⁹ obtalmie ꝓfert balneū i finib⁹ ipaꝝ ꝛ vt n̄ itueat lum̄.

¶ De vlceribus in oculo. CA. XX.

Accidūt ex obtalmia mltotiēs: ꝛ signa ei⁹ sūt ꝙ dolō ꝛ plsatio sūt vehementes valde: ꝛ vr i albedīe oclī pūctū rub. ꝛ augmētū sr rubōrē oclī aut i nigredinē ei⁹ pūctū al. Et cura ei⁹ ē flōia ꝛ solo vētrl cū aq̄ fructuū: ꝛ çuccari. ꝛ colliuz al. qō distillet i eo cū lacte mlso vsq̄ ad. iij. dies: si āt dolor n̄ sedet vsq̄ ad. iij. dies: distillet i eo mucil. fenu. ꝛ mucilla. se. lini: ꝙ si dolō sedet ꝛ fuerit sr pupillā sanies: distillet i eo colliū alubati: cū ergo replet curet cū medicamie penetratio alefir: ꝛ p⁹ exiccatiōez vlceꝝ ꝛ ꝓsolidatōez eorū fiat curatio cū eis q̄ eradicāt albugīnez: ꝛ ex vlceribus oclī ē qō noiat grādo: ꝛ accit in palpebris. Et cura ei⁹ ē: vt ðcoq̄nt folia fici: aut fic⁹ ipe ꝛ terat ꝛ fiat cū eis ēplꝫ: soluetur. n. si ōs voluerit.

¶ De albugīe i oclo. CA. XXI.

Alia ē sbtil icipiēs ꝛ i cōpib⁹ tenere carnis Et cura ei⁹ ē alasu: ꝛ ē vt plueriçet sarcocol. i oclo ꝛ çuc. tabarçet ꝛ spūa marl. Et alia ē g̃ssa ꝛ i corpibus durl. Et cura ei⁹ ē vt igrediatur balneū ꝛ icliet cap sr vaporē aq̄ ca. diñ pluericet spūe marl ꝛ baurac tritoꝝ ꝛ sarcocol. ꝛ çuc. tabarçet ꝛ stercorl mur. ptes eq̄les ꝛ cū assiduatiōe alasu ꝛ balnei.

¶ De scabie oculoꝝ. CAP. XXII.

Quedā ē icipiēs sbtil: ꝛ sig^a ei⁹ sūt ꝙ ē itrinseca ps palpebre i ipa rubea ꝛ aspitatis paruę: ꝛ accidit post obtalmiā ꝛ vlcera. Et cura eius est colliriuz rubeum: lene ꝛ viride lene ꝛ flobotomia ꝛ vētosatio ꝛ solutio nature ꝛ assiduatio balnei. ¶ Et ē scabies cronica g̃ssa: ꝛ sig^a ei⁹ sūt ꝙ iterior

ps palpebre cũ iuersat̃ ẽ sil'is ficui q̃ scissa ẽ ⁊ palpebra est g̃ssa valde. Et cura ei⁹ ẽ p⁹ flõiaȝ fricatio cũ çuccaro tabarçet: ⁊ cũ istro qd̃ noiat̃ rosa: ⁊ ẽ flõm⁹ hñs caput: qd̃ ẽ sic de nari⁹ cũ q̃ fricet̃ donec rẽoueat illa aspitas ⁊ currat ex ea sãguis plũ⁹: deiñ abluat̃ cũ aq̃ q̃ mixta sit cuȝ aceto pauco: ⁊ distillet̃ ciminũ i eo masticatũ in pãno ⁊ in mane pulueriçet̃ puluere citri. deiñ curet̃ coll'io rub. leni ⁊ viridi si remãserit ex ea relique: ⁊ vtat̃ fricatiõe: aut curet̃ cũ collirio viridi ⁊ rub. acut]: ⁊ fricet̃ scabies cũ çuccaro: ⁊ si m̃ltiplicet̃ cũ sale armõiaco ⁊ empl'içet̃ in hyeme cũ cimino ⁊ amigdal' amaris: ⁊ in estate cũ vitello oui ⁊ oleo viol'.

¶ De sebel. CAP. XXIII.

Est q̃dã ex ea q̃ ẽ subtil' ñ crõica ⁊ sig̃ ei⁹ sũt q͛ ñ ꝓhibet visũ pl'z: ⁊ vides eã cũ apit̃ ocl'us ꝯphẽdẽtẽ pupillã q̃si tela aranea cũ venis rub. puis. Et cura ei⁹ ẽ coll'iuȝ ru. ⁊ viride ⁊ basilicũ ⁊ roseũ ⁊ oẽ alchol acutũ: ⁊ flõmia ⁊ solutio vẽtr] ⁊ assiduatio balnei cũ vacuitas adest: ⁊ dimissio vini. ¶ Et ẽ ex ea q̃dã crõica ⁊ g̃ssa: ⁊ sig̃ ei⁹ sunt: q͛ vides illas venas maioris q̃ntitatis ⁊ ꝓhibȝ visũ ꝓhibitiõe maioris q̃ntitat]. ¶ Et cura ei⁹ ẽ collectio. s. suspẽdat̃ cũ filis ⁊ cũ vncino ⁊ icidat̃ cuȝ icisorio: deiñ curet̃ cuȝ aq̃ cimini ⁊ cuȝ puluere citrino ƀm q͛ dixim⁹: ⁊ si nõ colligatur: curetur collirio rubeo ⁊ viridi acutis.

¶ De silac. i. rubedĩe i palpeb. CA. XXIIII.

Quedã ẽ incipiẽs lenis: ⁊ sig̃m ei⁹ ẽ prurit⁹ in palpebris ⁊ in lachrymalib⁹. ¶ Et cura ei⁹ ẽ vt ponat̃ in nocte desup albugo oui: ⁊ ol'm ro. cũ aceto: aut amigda. amare ꝯtrite cũ lacte: ⁊ igrediat̃ in mane balneũ: aut iclinet caput sup aq̃ calaȝ ⁊ fiat caputpurg. cũ ol'o amigd̃. aut ẽpl'içet̃ cũ portul'. ⁊ endi. cuȝ ol'o ro. ¶ Et ẽ q̃dã crõica g̃ssa: ⁊ sig̃ ei⁹ sunt rubedo palpebraꝝ ⁊ iflatio eaꝝ cũ pruritu. ¶ Et cura ei⁹ ẽ flõmia: vẽtosatio i crure ⁊ lẽificatio nãe cũ ꝺcoctiõe mirab. ⁊ põere s̃r lẽtes excõticatas ⁊ adipẽ g̃nati ꝯtritũ cũ rob ⁊ assiduatio balnei.

¶ De vngula. CAP. XXV.

Quedã est lenis subtilis nõ pl'm ꝓhibẽs visuȝ. Et cura eius est vt curetur cum coll'io viridi ⁊ basilicõ. Et q̃dã q̃ ẽ grossa ⁊ ꝓhibẽs visuȝ. Et cura ei⁹ ẽ cũ denudatiõe. s. suspendẽdo cũ vncinis ⁊ incidẽdo.

¶ De resudatiõe CAP. XXVI.

Est m̃ltitudo cursus lachrymaꝝ: ⁊ fit aut pp icisionẽ vngl'e. Et cura ei⁹ ẽ pl'uis citrin⁹ aut fit absq̃ icisiõe ex cursu mãei q̃ effundit̃ ad ocl'os: aut ex cerebro aut ex venis q̃ appent in tipoꝛib⁹. ¶ Cura ei⁹ ẽ cũ medicis exiccãtib⁹ q̃ ꝯfortãt cerebrũ q̃b⁹ ẽpl'z fiat exteri⁹ p⁹ euõnẽ. Et sil'r ẽplent̃ vene appentes in tipoꝛibus: aut ex cursu mãei effuse ad ocl'os ex venis ⁊ artarys ⁊ neruis: aut ex vno coꝝ ex̃ craneũ capit]. ¶ Et cura eius ẽ eleuatio vene aut artarie ⁊ icisio ei⁹ ⁊ sectio sepans eaȝ. Et si fuerit effusio ei⁹ itra craneũ capitis ñ ẽ curatio ei: ⁊ paꝝ sanat̃ vertũ curat̃ ƀȝ dispõnẽ deforis. Et cura ei⁹ ẽ vt sumatur tutbie. ʒ. x. aloes. ʒ. y. ⁊ fricatiõis mirab. citrini. ʒ. iy. piperis lõ. ʒ. y. fiat cũ eis alcobol.

¶ De casu palpebraꝝ. CAP. XXVII.

Fit aut cũ rubedĩe ⁊ cõrosiõe. Et cura ei⁹ ẽ cura silach. ¶ Aut fit sine rubedine ⁊ sine pruritu. Et cura ei⁹ ẽ vt recipiat̃ nuclei dactiloꝝ adusti ps. i. fumi thur̃ 4ª ps vni⁹. spice rõane: lapid̃ laçuli. añ. 3ª ptl vni⁹: ⁊ fiat ex eis alcobol: ⁊ trãseat sup palpebras.

¶ De tarfati. CAP. XXVIII.

f

Fit ex ꝑcussiõe adueniẽte i ocl'is ⁊ remanẽte in albedĩe illoꝝ vestigio rubedis. ¶ Et cura ei⁹ ẽ in p̃n⁹ flõia i cephal'. ⁊ lẽificatio nãe cũ pill'. ꝺ yera: aut cũ clisteri bono ad solõnẽ: ⁊ ẽ meliõ q̃ medicia: aut cũ medicis ñ cal'. sic ẽ ꝺcoctio fructuũ: ⁊ scamõea ⁊ iulep: ⁊ ñ ẽ ꝯueniẽs yera in hac hora: nec pill'e in q̃b⁹ sũt gũme ⁊ spẽs cal'e: deiñ distillet̃ in eo sp lac mulsum: aut sãguis pulli colũbini cũ ꝺcollat̃. ⁊ si egro istd̃ suffic̃ bñ: si ñ: distillet̃ in eo arsenicũ citrinũ fricatũ cũ aq̃ coriãdri: ⁊ oȝ vt sit arsenicũ sublimatũ ablutũ.

¶ De debilitate visus. CAP. XXIX.

Fit q̃dẽ ex hũiditate: ⁊ sig̃ª ei⁹ sũt qd̃ additur p⁹ cõestionẽ ⁊ sõnuȝ ⁊ satietatẽ nauseatiuã ꝑpe. ¶ Et cura ei⁹ ẽ cũ pill'. ꝺ yerapi. ⁊ distillet̃ i ocl'is aq̃ feni. ⁊ aq̃ albedarogi: aut fel caprinũ aut coll'iũ de fellib⁹ ⁊ arsenicũ acutũ ⁊ basilicũ: aut fiat ei coll'iũ de ƙapino aut cũ acoro: aut cũ celidõia de fenu. ¶ Et fit ex siccitate: ⁊ sig̃ª ei⁹ sũt q͛ sit fort] cũ fames adest ⁊ in meridie ⁊ alleuiat̃ sõni hora ⁊ cõestiõis. ¶ Et cura ei⁹ ẽ cũ vnctiõe capit] ⁊ caputpurgio ⁊ suctiõe ol'i alicui⁹ narib⁹ fcã: ⁊ potet vinũ cũ aq̃ pl'ima ⁊ assiduatio balnei sine sudore: ⁊ effũdat̃ in ocl'o ex ol'o amigd̃. dul. ⁊ mulgeat̃ i ipo lac ex mãmilla in mãe ⁊ igrediat̃ in aq̃ clara: ⁊ apiat ocl'os suos in ea magna hora. ¶ Et fit ex lesiõe st̃õi absq̃ egritudine in oculo: ⁊ signa ei⁹ sunt q͛ nõ ẽ semp: imo fit fortis cũ ẽ satietas nauseatiua: ⁊ destruit̃ oĩo in tpe famis. Et cura ei⁹ ẽ studiũ adhibituȝ st̃õ tribuẽdo in potu yerã: deinde triferã minorẽ ⁊ çuccarũ ro. cũ mastice.

¶ De pilis inuersis. CAP. XXX.

Fit istd̃ q̃ curatio fit si ẽ pilus vn⁹: aut pili duo vt icidant̃ ⁊ cauteriçet̃ loc⁹ eoꝝ cũ cauterio subtili: aut acu ignita. aut inuiscet̃ cũ alys pilis cũ sputo aut mastice: ⁊ si fuerint pl'es curent̃ cũ icisiõe palpebre aut suctione ei⁹ ⁊ cauteriçet̃ loc⁹ cũ acu ignita: ita vt igrediat̃ ac⁹ i aq̃ sal'armoniaci.

¶ De aq̃ descẽdẽte in ocl'o. CA. XXXI.

Quedã ẽ incipiẽs: ⁊ sig̃m iceptõis ei⁹ ẽ q͛ patiẽs videt sil'ia cimicib⁹ puis ⁊ pulueri puo ⁊ muscis corã ocl'o cũ aspic̃ ⁊ fit sil'e illi a st̃õ: veꝝ si ẽ in ocl'o vno ⁊ alleuiat̃ sp nõ ẽ a st̃õ. si aũt ẽ in vtrisq̃ ocl'is sil': ⁊ alleuiat̃ tpe aliquo ⁊ aggrauat alio ƀȝ dispõnẽ st̃õi: i alleuiatiõe sua ⁊ grauedĩe ẽ a st̃õ: ⁊ si pupilla ẽ ꝯturbata: q̃si sit in ea fum⁹ aut nubes: tc̃ nõ ẽ ex st̃õ. ¶ Et cura iceptiõis aq̃ est potare cochias ⁊ dimittere oẽs cibos g̃ssos ⁊ vinũ ⁊ vẽtosa ⁊ pisces ꝑpe: ⁊ facere alcobol cũ coll'io ꝺ fellib⁹ aut cũ felle capre: aut aq̃ rute cũ ƙapio. ¶ Et fit ex egritudĩe in ocl'o qd̃ sil'e ẽ aq̃ descẽdẽti in ocl'o: ⁊ d̃r alcuimari: ⁊ ẽ pus natũ in tunicis ocl'i g̃ssuȝ. Et cura ei⁹ ẽ vt ifirm⁹ sedeat sup sedẽ sessione recta ⁊ ꝯmoueat caput suũ ꝯmotiõe forti: dõcc manifeste videat̃ pus ad iferiora descẽdere. ¶ Et d̃ria q̃deȝ iter hãc egritudinẽ ⁊ aq̃ȝ descẽdẽtẽ i ocl'uȝ ẽ qd̃ cũ aq̃ descẽdit cũ istro eleuat̃ vsq̃ q̃ descẽdit ad iferiõa m̃ltotiẽs: ⁊ pus ñ eleuat̃ oĩo pp g̃ssitudinẽ suã. ¶ Et q̃dã ẽ q̃ ꝯfirmata: ⁊ signa ei⁹ sũt qd̃ ꝓhibȝ visũ ⁊ v̄r pupilla cũ aspicit̃ opilata: ⁊ ƀȝ spẽs pl'es ⁊ illa q̃ ex ea curat̃ cũ istro ẽ q̃ cũ aspicitur v̄r clara: ⁊ cũ p̃mis eã pollice tuo dilatat̃: deide redit ⁊ aggregat̃: nigra aũt ⁊ illa q̃ ñ mouet̃ ⁊ q̃ icidit̃ cũ premitur: ⁊ nõ ẽ facilis aggregatio ei⁹ nõ curat̃ cũ istro.

¶ De panno. CA. XXXII.

Fit ex hũiditate g̃ssa ꝯturbãte ocl'uȝ: ⁊ purgatio cũ yerapi. ẽ ei⁹ cura: ⁊ gargarism⁹ ⁊ sternutatio: deiñ fiat alcobol cũ coll'io de fellib⁹ ⁊ cũ aliq̃ eoꝝ q̃ dixim⁹ i ca⁹ descẽsiõis aq̃. ¶ Et cõfert ei ꝑpe vt. ℞. pipis lõ. melão pipis. añ. fiat cũ eis alcobol: aut fiat alcobol cũ eo qd̃ currit ex ẽpe yrcio assato.

¶ De alintisar. CA. XXXIII.

Atẽsio alintisar ẽ dispsio lumis pp dilatatiõeȝ pupille ⁊ fit aut ex hũiditate: aut ex siccitate: ⁊ illa que ẽ ex siccitate: fit paulatim. Et que est ex humiditate fit in velociori tempore q̃ illa. ¶ Et fit ex percussione superue-

niēte in oculo: ⁊ tu nō timeas eā: qm̄ redit: ⁊ signū ei⁹ ē di latatio pupille. ¶ Et cura ei⁹ ē vt sumāt fabe cū aq̄ folio rū salicis ⁊ terāt: ⁊ fiat ex eis ēpl'm. ¶ Et fit pp dolorē ca pitis vehemētē. ⁊ signuz ei⁹ ē qđ pupilla vr̄ dilatata vltra q̄titatē quā hēbat ⁊ i curatōe ei⁹ oz q̄ succurrat cū eleua tiōe artarie lachrymalis: ⁊ si non completur alcisar: ⁊ cuz completur non est ei cura.

¶ De garab in oculo. i. fistula accidente in lachrymali. CA. XXXIIII.

Jit ex hūiditate currēte ex lachrymali. Et cura ei⁹ ē vt exp̄mat ⁊ distillet i ea đ collirio algurad dcō i Almāſ. ⁊ in Antido. ⁊ dixi ipē i lib⁹ quē medic⁹ ñ ɔphēdit: tres gutte in la chrymali: ⁊ ponat iter vnā distillationē ⁊ aliā tps bonū ⁊ dormiat sil'r trib⁹ horis: deiñ abluat lachrymale i māe: et iteret sup ipz cura p hebdomadā vnā vsq̄ fiat: ita vt ex primat ⁊ nō egrediat ex ea aliqd. remanet. n. sicca p men ses aliq̄s: ⁊ si sufficit illđ bñ ē: si nō: curet cū cauterio.

¶ De pediculis in oculo. CAP. XXXV.

Cura eoꝝ ē solo cū cochys ⁊ gāgarisimis cū sy. acc. ⁊ sinapi ⁊ mundificatio palpe braꝝ p⁹ illđ ex eis: ⁊ ablutio p⁹ illđ cuz aq̄ salsa: aut cū aq̄ alumis. Cōfectio epithimatis ad pedicu los. ℞. stafisagrie terāt ⁊ ɔficiāt cū melle ⁊ liniāt ex eo ⁊ ē sanū.

¶ De ordeolo. CA. XXXVI.

Est apā lōgū egrediēs in palpebris. ¶ Et curatio ei⁹ ē vt liniatur in p̄ncipio sui cū aloe ⁊ licio: deiñ vaporet supponēdo post illud cuz cera calida ⁊ alba.

¶ De dolore in aure. CAP. XXXVII.

Jit ex replōne ⁊ m'titudie sāguīs: ⁊ sig^a ei⁹ sūt rubedo faciei ⁊ grauitas capitis ⁊ frōtis cū ꝓycit se sup faciē suā: ⁊ vehementia pulsatiōis. ¶ Et cura ei⁹ ē flōmia cephalice: et sumat p⁹ illđ. ℥. i. olei ro. ⁊ aceti. ℥. ß. ⁊ buliat dōec minuat acetū ⁊ di stillet ex eo tepidū in aurē aliq̄tiēs: ⁊ minuat ex cibo: ⁊ di mittat vinū: ⁊ liniat nā cū aq̄ fructuū. ¶ Et fit ab effusio ne māei mordicātis ab iteriori p̄te auris: aut exteri⁹: aut ex aq̄ itrāte i eā: ex aq̄ balneoꝝ q̄ꝝ vt⁹ ē vt⁹ medicinaruz. ¶ Et cura ei⁹ ē distillatio olei tādiu dōec ipleat eā: ⁊ albu ginis oui ⁊ lactis m'ier'l: oīa ista sūt iuuatia cū sumūt tepi da. ¶ Et fit ex bothor: aut apate egrediēte sil'i furūcl'o in ɔcauitate: ⁊ ē vehemētior dolor auris ⁊ maioris timoris: ⁊ ē cū eo febris: ⁊ signa ei⁹ sūt vehemētia pl'satiōis ⁊ iflāma tio faciei. ¶ Et cura ei⁹ ē flōmia cephalice ⁊ m'titudo ex̄ ctiōis sāguīs: ⁊ vt effūdat i ea illđ qđ diximus vsq̄ ad tres dies. Et si dolor fortior fiat ⁊ pueniat eger ad alienationē. oz vt dissoluat kerat opy i lacte mulso ⁊ distillet in ea cū aliq̄ oleo tepido: ⁊ q̄nq̄ cōfert ei ⁊ reliq̄s dolorib⁹ auris: vt mulgeat i ea lac ⁊ effundat i ea vicib⁹ pl'ib⁹ ⁊ p⁹ tertiū diē distillet in ea mucillago fenug. ⁊ mucillago seis lini: ⁊ mu cillago se. almaru. q̄ iā sint ifuse i lacte: dōec sedet dolor ⁊ currat sanies. ¶ Et fit ex frigore ⁊ vēto fro adueniēte au ri. Et ei⁹ cura ē balneū ⁊ vaporatio cū milys: aut cuz pāno calefcō: ⁊ vt distillet i ea ol'm i q̄ bulita sūt ruta: aut cepa: aut aliqđ ol'oꝝ cal'oꝝ: sic ol'm amigd. amaraꝝ: ⁊ ol'z nardi nū: anetinū: camōillinū: aut aristol. aut ell'us nig. ⁊ ēbroce cal'e. ¶ Et fit ex vētositate gss'a: ⁊ signa ei⁹ sūt vehemētia tēsiōis ⁊ m'titudo sonit⁹ cū leuitate capit'l. Et cura ei⁹ ē vt distillet i ea ol'm i q̄ đcocta fuit ruta: aut sumat. ℥. i. olei et disrūpāt i ea castor. ℨ. y. euforb. ℨ. i. ⁊ distillet i ea ol'z tepiđ. aliq̄tiēs: ⁊ minoret cib⁹ ⁊ minoret nauseatia satietas ⁊ caro. ¶ Et fit ex pñis aīalib⁹ igrediētib⁹ i eā ⁊ sig^m ei⁹ ē qđ sen tit ifirm⁹ deābulationē q̄ q̄nq̄ ɔmouet: q̄nq̄ sedat. Et cura ei⁹ ē vt distillet i ea aq̄ i q̄ dissoluta sint aloes: ⁊ succ⁹ folio rū cappar'l: aut succ⁹ absint. aut acetū forte: ⁊ sit totū cale fcm̄. Cū g̊ sedat dolor ⁊ remanet grauitas: fac eū sternuta re cū ɔdisi ⁊ retie ābas nares ⁊ iā ifusū sit añ illđ ol'm tepi dū. Et sil'r ē cura vmis i aure: ⁊ sig^m vmis ē qđ sentit ābu latio lenis sil'is ɔmotōi. ¶ Et fit ex cāu grani: aut lapidis i aure. Et cura ei⁹ ē vt sūat tēta ⁊ iuoluat sr̄ eā lana: aut co tū ⁊ iuoluat gūma boti. i. terbē. aut visco ⁊ imittat i aurē ⁊ ex̄hat res q̄ cecidit: cūq̄ ñ egredit fiat sternutatio cū cō disi ⁊ tenēat ābe nares ⁊ os. ¶ Et fit ex aq̄ ca. itrāte i ea: ⁊ sig^m ei⁹ ē q̄ cōmouet p⁹ itroitū balnei. Et cura ei⁹ ē vt ifū dat i ea lac. ¶ Et fit ex aq̄ itrāte i ea: ⁊ signū ei⁹ ē qđ ɔmo uet p⁹ natationē aut itroitū balnei duob⁹ v'l trib⁹ dieb⁹: ⁊ cura ei⁹ ē vt effundat in ea aq̄ dōec ipleat: deiñ cōuertat velociter ad lat⁹ aliđ fiat illđ m'totiēs: deiñ distilletur in ea ol'i ro. cal'i due gutte aut tres: ⁊ si sedet dolor bñ: ⁊ si nō: sumat cānula đ aneto ⁊ inuoluat sr̄ ipsā cotū: ⁊ accēdat i ea ignis ⁊ ponat iferior ps cānule in aure ⁊ ipleat circuit⁹ ei⁹ coto vehemēter: ⁊ fiat illđ in ea totiēs dōec sentiat ifir mus qđ nō remāsit in ea aliqd qđ egrediat: deiñ distillet in ea aliqđ ol'z tepiđ. ⁊ ɔfert in pl'ib⁹ dolorib⁹ aur'l in pl'ib⁹ dispōnib⁹ vt sumat flos vio. sicc⁹ ɔtrit⁹ ⁊ camōilla ⁊ faria orđ. altea ⁊ ɔficiāt cū aq̄ ⁊ ol'o sisamio ⁊ ēplet cū eo ps do loris tota faciei ⁊ capitis ⁊ sit cal'm: ⁊ pmutetur qñ infrigi datur. ¶ Et cōfert ei oīno: vt distilletur in ea adeps gali ne aliq̄tiēs tepefact⁹ ⁊ minoretur cib⁹ ⁊ dimittatur vinuz. ¶ Et fit a pcussiōe aut casu q̄ fit cū obuiatōe: ⁊ egreditur ex aure sanguis. ¶ Et cura ei⁹ ē vt sumātur renes thauri ⁊ aliqđ ex adipe eoꝝ ⁊ saliātur ⁊ assentur aliq̄tulum: ⁊ di stilletur id qđ egreditur ex aq̄ dū ē tepidū in aure: aut te ratur opiū ⁊ feruеat cū oleo ro. ⁊ distilletur in ea: q̄ si do lor exteri⁹ fuerit a pcussiōe dissoluatur minutū thus cum lacte post ɔtritiōnē suā ⁊ distilletur i aure. ¶ Et fit ex vl cerib⁹ in aure: ⁊ cōfert ei cū nō ē cronicū vt subtilietur ali q̄d ex vnguēto albo cū oleo ro. ⁊ mittatur in ea sup tētaz. ¶ Cū aūt ē cronicū: sumātur aloes ⁊ mirre ⁊ sarcocolle ⁊ sanguis dra. ⁊ olibani ptes eq̄les ⁊ imittatur liciniū i mel le ⁊ inuoluatur in hoc medicamine ⁊ mittatur in aurē: q̄ si fuerit lōginquū ꝓfundū: dissoluatur hoc medicamē cū aq̄ mellis ⁊ effundatur in ea. Si āt antiquū fuerit valde scoria ferri infundat in aceto vno vēse aut pl's ⁊ est meli⁹ ⁊ distilletur in aurē ex ea dc q̄ currit humor antiqu⁹ m'tū ¶ Et q̄nq̄ fit ex humectatiōe in aure absq̄ pus. Et cura ei⁹ est vt distilletur in ea acetū in quo bulita sint folia mir ti: aut decoctio absinthy tepida. ¶ Et q̄nq̄ egreditur san guis ex aure absq̄ pcussiōe ⁊ vlcere. ꝓpter qđ nā expellit ipm: ⁊ q̄nq̄ cōgelatur ⁊ opilat locū audit⁹. ¶ Et cura eius ē vt distilletur in ea succ⁹ porri pmixt⁹ cū aceto: aut succ⁹ granati elixati cū aceto: ⁊ si fuerit lōginqu⁹ ꝓfundus: dis soluat hui⁹ medicamē i aq̄ mellis in q̄ sūt mel ⁊ sarcocol le ⁊ fundat in ea. ⁊ si fuerit antiquū valde: sume scoriā fer ri: ⁊ infunde eā in aceto mēse vno aut plus: qm̄ erit meli⁹: ⁊ sit acetū apud te: ⁊ effundat ex eo in aurē ex q̄ egreditur hūiditas: ⁊ q̄nq̄ feruet scoria ferri in aceto ⁊ admistrat.

¶ De sonitu ⁊ tinnitu. CAP. XXXVIII.

Jit ex replōne capitis: ⁊ signa ei⁹ sūt q̄ ac cidit post satietatē nauseatiuā ⁊ mul titudinē vini ⁊ somnū post cibū. ¶ Et cura ei⁹ est pot⁹ yere diacollogntidos ⁊ balneuz in ieiu nio ⁊ vt distillet in aurē q̄dā q̄ diximus in dolore auris fro ⁊ sumātur calamētū ⁊ sansuc⁹ ⁊ camomilla ⁊ sicla singul'r aut ɔiūctiz ⁊ bulliāt in cucuma ⁊ ponat auris sup eaz: ita vt igrediat vapor ei⁹ in ea. ¶ Et fit ex debilitate audit⁹. ¶ Et cura ei⁹ ē vt distillet in aurē acetū in q̄ bullitū ē ab sinthiū. Et fit ex leuitate capitis ⁊ subtilitate ſsus audit⁹: ⁊ sig^m ē q̄ sit fort'l ꝑ vacuitatē ⁊ famē. Et cura ei⁹ ē vt di stillet in ea oleuz ro. decoctū forti vino ⁊ si sufficit bñ est: si nō: distillet in ea tusuch opy: ⁊ sunt duo gn̄a. ⁊. ß. opy: aut

tertia pars.ʒ.aque infgami.al.olei.

❡ De taras.i.surditate. CA.XXXIX.

Quando cū ea nascit̄ nō ē ei cura: ⁊ fit pᵒ birsen: ⁊ illa q̄ ex ea alleuiat̄ pau lati curat̄. ❡ Et cura eiᵒ ē vt soluat̄ eger cū co/chys ⁊ yerap. ⁊ distillet̄ in aurem oleū amigd. amaruꝫ ⁊ oleū costinū: aut oleū i q̄ disruptuꝫ ē castoreū: ⁊ fiat vaporatio eiᵒ cū vapore calamēti ⁊ reliq̄rū rer̄: q̄s di ximᵒ. ❡ Illa āt q̄ nō alleuiat̄ ex q̄ accit curationeꝫ nō hꝫ. ❡ Et fit ex carne addita nata in aure. ❡ Et cura eius ē: vt sumat̄ fex vini ⁊ cabe ɔfecta cū aq̄ cierl: ita vt fiat sic̄ mel ⁊ liniat̄ ex ea lana ⁊ itromittat̄ sup eā cuꝫ lana.

❡ Et fit aut ex ap̄ate frido: aut sorde: aut ventositate gros sa frida aut supfluitate fr̄a g̉ssa: ⁊ oꝫ vt aspiciat̄ i sole: dei̅n. ex̄hat̄ sordes aut cū istr̄o: aut tēta aut effundat̄ oleū tepi/dū in nocte ⁊ igrediat̄ in mane balneuꝫ: ⁊ ponat aurē suā i mane sup sartaginē calaꝫ dōec currat sōdes cū ol'o. ❡ Et ɔfert ei vt effundat̄ i ea acetū vini: ⁊ baurac: ⁊ dimittat̄ in mane hora vna: deide effundat̄ ⁊ iteret̄ m̄ltotiēs. ❡ Dei de effundat̄ in eā oleū calefcm̄ ⁊ dormiat sup ipꝫ hōa vna aut horis.ij. deide pōat̄ aq̄ cal'.in aq̄ amili ⁊ pōat̄ auris sr̄ fistulā aq̄ almaru: ita vt ad ipaꝫ ingrediat̄ vapor ⁊ currat sordes. ❡ Et fit ataras ex frigore adueniente auri. ❡ Et cura eiᵒ ē olea calefcā cū his q̄ diximᵒ. Et fit ex siccitate i aure: q̄re oꝫ vt distilletur in ea oleū tepidū aliquotiēs: de/inde igrediatur balneuꝫ ⁊ sternutet cum condisi ⁊ teneat nasum: egredietur enim si deus voluerit.

❡ De fluxu sanguinis narium. CAP. XL.

Fit pp̄ter crisiꝫ: ⁊ signa eiᵒ sunt. ꝙ fit pᵒ aliq̄ꝫ febriū acutar̄: ⁊ nō opꝫ vt restrigat̄ nisi supfluat. ❡ Et cura eiᵒ ē cū su/perfluit positio vētosar̄ sup vētrē cum suctiōe vehemēti sine icisiōe sup latᵒ dextrū si fluxᵒ est ex dextro: aut sup sinistrū: si fluxᵒ sanguis est ex sinistro: ⁊ effusio aq̄ fride valde sup caput: ⁊ ɔstrictio vtroꝝ adiu torior̄ ⁊ ābor̄ testicl'or̄ ⁊ iguinū ābor̄: ⁊ sumere in potu aquā valde ifridatā. ❡ Et fit sine feb. pp̄ acuitatē sangui nis q egredit̄ ex eis ⁊ signa eiᵒ sūt: ꝙ aduenit paulatiꝫ ⁊ ē vehemētis subtilitat̄l. ❡ Et cura eiᵒ ē flōmia ex latere ex q̄ egredit̄ sanguis ex naribᵒ: ⁊ si nō ꝓhibeat alid̄ aliq̄d ap ponat̄ vētose sine icisiōe sub ypocūdrys lateris ex q̄ egre dit̄ sāguis ex naribᵒ: ⁊ si suffic̄ bn̄ ē. ⁊ si nō: strigāt̄ extrema ⁊ vtant̄ potu aq̄ fr̄e cū niue: ⁊ lact̄l acetosi ifridati: ⁊ distil let̄ i naso aliq̄d cāphore dissolute i aq̄ albedarogi: aut in/sufflent̄ i eo galle ⁊ pl'uis molēdini: ⁊ olibanū: ⁊ aloes: ⁊ sā guis dra. ⁊ alumē ɔiūcti aut singul'r: ⁊ ifundat̄ liciniuꝫ in albumie oui: ⁊ iuoluat̄ in h̄ medicamie ⁊ itromittat̄ i na/suꝫ: ⁊ sumat in potū aquā ord. ⁊ mucillaginē psily ⁊ aquaꝫ coriādri būidi: par̄ tn̄ ex ea.s. q̄titatē.ʒ. ⁊ oia q̄ ɔgelāt san guinē si supfluit ⁊ ifridāt eū: ⁊ ɔfert ei itroitᵒ i aquā fr̄am ⁊ m̄ltotiēs fit hᵒ fluxᵒ sang. post variolas. ❡ Et fit pp̄ m̄l titudinē sanguis in corpe: q̄re rūpunt̄ vene ⁊ artarie que sub cerebro sūt: ⁊ ē difficil' forsitan in q̄ nō valꝫ cura: ⁊ siḡ eiᵒ sūt: qd̄ fit post dolorē capitis vehemētē ⁊ rubedo in fa cie ⁊ oclis dn̄ans: ⁊ pcipue q m̄ltū vtit̄ vīo: ⁊ mioꝛat extra ctionē sāguis: ⁊ venit cū ipetu vehemēti: ⁊ q̄nꝫ ɔfert in eo vt distillet̄ i naso aq̄ niuis: ⁊ q̄nꝫ fit caputpurgiū cū aceto i q̄ dissolutᵒ ē flos erl: ⁊ abscidit̄ postq̄ꝫ de eo egredit̄ pl'm ⁊ supuenit sincopis ifirmo: an̄ illd̄ vō nō: ⁊ extimo ꝙ ille in q̄ hec cura valꝫ ē ex ruptura venar̄ nō artariarū.

❡ De vlceribus in naso. CA. XLI.

Plurimū qd̄ i naso accit ex vlceribᵒ sūt cōtices: ⁊ ɔfert eis iungere bo rbor̄ ⁊ assiduatio cere cū ol'o ros. aut ol'i ros. tm̄ aut ol'i amigd. cū cera ⁊ adipis galliar̄: ⁊ vt odo ret vaporē aque: ꝙ si illd̄ n̄ valcat adhibeat vngᵐ de ce/rusa. ❡ De fistula ⁊ polippo i naso. CAP. XLII.

Quandoq̄ꝫ nascit̄ i naso caro mala opi/lās locū anhelitᵒ ⁊ iplēs cā/nā nasi ita vt videat̄ i ipso g̉ssities exterius. Et cura eiᵒ ē vt itromittat̄ liciniū iuolutū i vngᵗᵒ viridi fcō cū flore eris tādiu dōec ɔsumat eā: aut euellat̄ cū filo: si fuerit res eiᵒ g̉ssa. Et ē vt sumat̄ filū de pilis: ⁊ fi ant sup ipꝫ nodi duo aut tres ⁊ itromittat̄ i naso cū radio de plūbo p̄pato ad id ⁊ ex̄hat̄ ex palato: dei̅n moueat̄ mo tu serre tādiu donec euēt̄ illa caro tota: dei̅n cū vngᵗᵒ viri di curet̄ tādiu donec dilatet̄ anhelitᵒ: ⁊ ɔsumat̄ illa caro: dei̅n curet̄ cū vngᵗᵒ de cerusa. Et ex eis q̄ ɔferūt fistul' est vt. ℞. mirre ru. ⁊ alumis. an̄.ʒ.i. cortic̄. collogn.ʒᵃᵐ.ʒ. bau/rac ru.6ᵃ.ʒ. ⁊ ifūdat̄ cotū i aceto forti ⁊ iuoluat̄ in medica mie ⁊ itromittat̄ i nasū: aut sumat̄ mirre ⁊ vsnen fullonū. an̄. ⁊ p̄paret̄ ꝫ artē p̄mā. ❡ De alcasꝫ. CA. XLIII.

Fit pp̄ter opil'onē i meatibᵒ nasi: ⁊ eiᵒ si/gnū ē ꝓhibitio anhelitᵒ: ⁊ illd̄ fit aut pp̄ carnē natā: aut pp̄ vētositatē grossā: ⁊ nos qd̄ iā diximᵒ curā carnis nate. Siḡ vō vēto sitat̄l g̉sse ē qn̄ nares apiūt̄ ⁊ egredit̄ vētositas ex eis ipetuose ⁊ vehemēter ex latere vno. ❡ Et cura eiᵒ ē sol'o vētris cū cochys ⁊ yera diacollogntidos: ⁊ icliatio ca pitis sup vaporē camōille ⁊ sāsuci ⁊ sceba: ⁊ sternutatio cū castoreo ⁊ pipe ⁊ ɔdisi ⁊ assiduatio odorādi sāsucū ⁊ sisim briū ⁊ calaīntū. ❡ Et fit ex opil'one colatorȝ: ⁊ signū eiᵒ ē ꝙ meatᵒ sunt opilati ⁊ nō egrediūt̄ ex naribᵒ supfluitates. ❡ Et cura eiᵒ ē vt terat̄ nigella donec fiat sic̄ pl'uis ⁊ dis/soluat̄ i ol'o ātiq̄ ⁊ sternutet cū eo ifirmᵒ cū distillatiōibᵒ. ex eo fcīs ore eiᵒ pleno aq̄: ⁊ pcipiat̄ vt attrahat anhelitᵒ valde cū reclinat̄ caput suū ad posteriōa q̄tō pl's poterit faciat id tribᵒ diebᵒ ⁊ si sēserit adustiōeꝫ sugat naribᵒ post illd̄ ol'm ro. ⁊ ɔfert pᵒ illd̄ vt naribᵒ sugat pulpā collognti. aut ell'uꝫ: aut fiat ei caputpurgiū cū vria cameli singul'r ⁊ ɔiūcti. ❡ Et fit pp̄ alterationē ɔpl'onis fr̄e ⁊ malc i meati bᵒ cerebri q veniūt ad nasū: ⁊ ē alcasen va: ⁊ alcasen croni ca ⁊ orta cū ea curationē n̄ hꝫ: ⁊ siḡ ātiq̄tatis sūt ꝙ oclus cū ea ē ɔturbatᵒ: ⁊ q̄nꝫ olfac̄ d̄ odoribᵒ q̄sdā absq̄ alys: sꝫ ēt q̄dā eor̄ q sentiūt fetorē ⁊ n̄ sentiūt bonū odorē: ⁊ sunt q̄dā q eꝫ. Illiᵒ āt q̄ n̄ ē orta cū eo: nꝫ ātiq̄ cura ē sol'o cū for titudie ⁊ assiduatio odorādi rutā ⁊ sil'ia: ⁊ fiat caputpurg. ei q n̄ sētit fetorē cū ipa ruta: ⁊ cū castoreo ei q n̄ sētit odo/rem bonū ⁊ cū ꝫapino ⁊ silibus.

❡ De fetore in naso. CAP. XLIIII.

Fit ex pustul' aut vlceribᵒ: ⁊ iā diximᵒ curaꝫ eiᵒ. Et fit q̄nꝫ ex vapōe putr. i supmo palato. Et cura eiᵒ ē vt naribᵒ sugat vinū odori/fer̄ ⁊ sufflet̄ i naso calamᵒ arōa. ⁊ rosa nesrin ⁊ cipi ⁊ spica nar. singul'r: aut ɔiūcti ⁊ ex eis q̄ ɔferūt ad illd̄ mirabil'r ē vt sumat̄ ex troc. ādarachitō q ponūt̄ i tyriaca ⁊ dissoluat̄ ex eis aliq̄d cū vīo boni odor̄l: ⁊ distillet̄ i naso m̄ltotiēs: qn̄ sanat: ⁊ oꝫ vt pcedat exiccatio capitis ⁊ ɔfortatio eius postq̄ꝫ euāt corpᵒ totū ⁊ caput.

❡ De dolore in dentibus. CAP. XLV.

Fit aut cū ap̄ate gigiue: aut sine ap̄ate gigi ue: ⁊ ille q fit cū ap̄ate gigiue fit pp̄ acuitates sāguis ⁊ dolorē eiᵒ cui cōicāt dētes: ⁊ siḡ eiᵒ sꝫ rubedo ⁊ iflatio ⁊ reges ab aq̄ fr̄a. Et cura eiᵒ est flōᵃ cephal'. ⁊ vētosatio ⁊ icisio alicbexit ⁊ retētio aq̄ fr̄e in ore ⁊ aceti vno die ⁊ aq̄ ro. vna die: ⁊ qn̄ illd̄ ptrāsit duobᵒ diebᵒ aut tribᵒ oꝫ qd̄ teneat i ore olꝫ ro. i oi.ʒ.cᵒ iā dissoluta ē.ʒ.i. mastic̄. Et si ē sin̄ ap̄ate tc̄ ipe fit ex fr̄itate aut ex hu/moribᵒ fr̄is g̉ssis. Et eiᵒ cura ē vt teneat̄ i radice tyriaca d̄ 4. spēbᵒ: aut pip ɔfectū cū alkitrā: ⁊ teneat i ore suo acetū i q̄ decocta ē pl'pa collogn. aut decoq̄t̄ folior̄ mirti. M.i. ⁊ cortic. ligni pini. M.i. ⁊ san. dra. ⁊ sumac ⁊.iiij.gr. ally ⁊ bu/liāt in aceto ⁊ teneant̄ i ore dū ē cal'm: aut buliat̄ in aceto cortex radic̄ cappar̄l: aut spoliū ꝫpētis: ꝙ si dolor fortior

fiat suffumiget dens traiectorio cū semie iusqami nigri ⁊ storace: de qb⁹ facte sint silitudines auellanaꝝ siles ciceri: ⁊ teneat in ore oleū calefactuȝ in q̄ decocte sint radices altee ⁊ camomilla: aut ꝯficiat ꝯdisi ꝯtritū cū vino ⁊ ponatur sup dentē: qm̄ est vltimū in remouēdo dolorē cū est a frigore ⁊ vaporet deforis cuȝ aq̄ calefacta in q̄ decocta ē camomilla: ⁊ stringat dēte rē calam multotiens donec calefiat ⁊ rubeat caro ⁊ emplent mādibule ⁊ distillet in aurem illius lateris oleū amigdal. tepidū: aut sambucinum aut keiri: aut oleū de oliuis: aut oleū in quo decocta est cepa: aut oleū in quo diruptū est castor. aut euforb. aut opiū cū vehemētia est doloris ⁊ ē timorosuȝ. Si q̄ sedat bñ est. si nō: distillet in aurē q̄ ē in vllo latere q̄titas lētis opy: et duaꝝ lētiuȝ castor. ¶ Si aūt nō sedat igniat ferrū subtile ⁊ itromittat in dēte in ꝯcauitate fistule ence: q̄ si dens fuerit corrosus ipleat in eo ꝯdisi: aut pip ꝯfectū cuȝ alchitrā: aut hoc medicam̄: qm̄ ē vltimū. ℞. castor. asaȝ fetidā storacē: opiū: pip çuccarū: se. iusqami: ⁊ mirraȝ terant ⁊ cōficiant cū melle: aut alchitrā cedri ⁊ admisceat: ita vt fricet cū eo radix dentis ⁊ ipleat corrosus: ⁊ melior cura corrosi eradicatio ē: aut sumant pipis ptes tres: euforb. pars vna. ⁊ impleat cū eis: aut ipleatur cuȝ asa fetida ⁊ pipe ptib⁹ eq̄lib⁹: ⁊ dētes nigri curāt cū eis cū qb⁹ curat cōrosus.

¶ Medicamē eradicās dentes ⁊ cōfringēs: sumat farina frumēti cōficiat cū lacte lacticiny ⁊ inuiscent ei: ⁊ ponāt in circuitu eius folia volubilis: confringit. n. ipsuȝ.

¶ Medicamē eradicās dētes. ℞. cortices mori: piretruȝ: cortic. radicis capparis: cortices asebrā: arsenicū citrinū: terant in aceto vltime fortitudinis trib⁹ diebus oī die hora vna p residuū diei dimittat infusa in ipso: deide incidatur in circuitu dētis: ⁊ liniat cuȝ eo in die aliquotiēs dōec inueniat mollificat⁹: deinde eradicet. Et ex eis q̄ stare faciūt corrosionē dētiū est: vt impleat galla ⁊ mastice.

¶ Medicine stringentes commotos. ℞. balaustie ro. gallic: ciperi: sumach. ana partem vnam: aluminis pars. ʒ. ⁊ liniat sup gingiuam vt adhereat.

¶ Medicamē astringēs dētes. ℞. sal gēmā: spumā maris testā catinoꝝ viridiū: cali ⁊ ē alumē: ⁊ alafur: oīa ꝯtrita aggregent ⁊ fricent cū eis dētes: ⁊ caueat a carne ⁊ nauseatiua satietate. ¶ De ꝯgelatōe masticet portulaca: ⁊ amigdale scorticate. aut cera: ⁊ ꝯfert dēti q̄ dolet cū aduenit ci res frida vt stringat sup panē calm̄: aut sup vitellū oui elixati calidi multotiēs donec lachrymetur oculus ex vehemētia calitatis ei⁹: aut teneat in ore oleuȝ calefactuȝ.

¶ De ꝯcauatiōe ⁊ corrosiōe gingiue. CAP. XLVI.

Fit ex supfluitate putrefcā descendente ex capite ⁊ corrūpēte gingiuas.

¶ Cōfectio medicaminis valētis ad illud. ℞. arsenici ru. ⁊ citri. gallaꝝ: calcis: alumis: iameni ana. terant cū aceto vini p aliquot dies ⁊ informent trocisci: ⁊ cū nece fuerit terat vnus ⁊ sumatur de eo sexta. ʒ. i. ⁊ fricet cum eo gingiua: ⁊ dimittat vna hora: ⁊ teneat post illud in ore oleū ro. fiat istud tādiu donec remoueat putredo: ⁊ puluericet desup post illud id qd̄ facit nasci carnē ⁊ idurat eā: ⁊ illud est vt. ℞. olibani: aloes: sarcocolle: ⁊ sang. dra. aā. terantur ⁊ puluericent in eis.

¶ De fetore oris. CAP. XLVII.

Plurimum fit ex calitate stōi: ⁊ signū eius ē q̄ alleuiat cū sumitur cib⁹. Et cura eius est vt bibat infusionē crisomiloꝝ siccorū in matutinis: aut comedat ex vuis: aut ex psicis: ⁊ bibat sauic cū çuccaro: aut comedat citrulos: aut cucumeres in ieiunio ⁊ festinet succurrere cū comestione. ¶ Et fit ex fl'e corrupto in stomaco: ⁊ signū eius ē qd̄ ē semp ⁊ nō sedat cū comestione nisi pax. ¶ Et cura ei⁹ ē potare yerā multotiēs ⁊ vomit⁹: deinde acceptio çinçib. cōditi ⁊ assiduatio trifere minoris.

¶ Et fit a dēte in ore ⁊ fit ex putrefactiōe in cute oris ⁊ meri ⁊ ptibus eius: ⁊ cōferunt ei pill'e iste. ℞. corti. citri. spice nardi: garioſ. gallie: xiloaloes: crudi. aā. ʒ. i. musci: kerate. i. iformentur pill'e cuȝ aqua maloꝝ ⁊ vino aromatico ⁊ teneantur in ore. ¶ Est istud elariū valde valȝ fetori oris q̄ ē ex fl'ate ⁊ humorib⁹ putridis. ℞. extremitatū mirti humide ptes. iij. emblicoꝝ: ⁊ ciperi spice: cortic. citri: sq̄nāti masticis: gallie mus. garioſ. aā. ptē. i. conficiant cū passis enucleatis: ⁊ fiāt ex eis pill'e sil'es auellane aut nucibus.

¶ De alcola. i. bothō ⁊ puis pustul'i ore. CA. XLVIII.

Fit cum calitate ⁊ rubedine in ore: ⁊ confert ei flōmia ⁊ vētosatio s'b mēto: ⁊ curatur hoc medicamine. ℞. spodiū ro. coriādrū siccū: sumach. lētes excorticatas: se. portula. sene de mecha: alcānā ꝯterat ⁊ teneat cuȝ pauca cāphora in ore ⁊ colluat post id cū aq̄ ro. ⁊ aceto.

¶ Et ex fl'ate putrefacto fit: ⁊ ei⁹ signū ē albedo in ore ⁊ cōfert ei vt fricetur cū melle: ⁊ attramēto: aut fricetur cū çuccaro tabarçeth ⁊ colluatur cū iulep: ⁊ teneatur in ore mēmite ⁊ mirabo. citrini. ⁊ piretrum.

¶ Et fit ex putredine ⁊ corruptione: ⁊ confert ei hoc medicamen. ℞. arsenici: calcis: aluminis: gallaꝝ: floris eris. aā. terant q̄ cuȝ aceto forti hebdomada vna: ⁊ fiāt ex eis trocisci ⁊ cum necessitas fuerit fricet loc⁹ putridus cū sexta ʒ. i. ⁊ dimittat hora vna mag: deinde iungat cū oleo ro.

¶ De casu vue. CAP. XLIX.

Fit quādoq̄ cū vehemētia rubedinis ⁊ caliditatis ⁊ ꝯfert ei flobotomia ⁊ gargarismus cuȝ aceto ⁊ aq̄ ros. ⁊ vt palato apponant rose ⁊ sanda. ⁊ balaust. ⁊ camphore parū: ⁊ approximet vue cū coclear ⁊ cōprimat sup eaȝ ꝯpressiōe subtili ⁊ icliner ad supiora oris. Et qn̄ nō ē cū ea rubor: ⁊ ē decliuis ad albedinē confert ei gargarism⁹ cū muri ⁊ syr. ace. ⁊ sinapi: ⁊ cōfert ei sal armoniacus ⁊ fricet cū galla ⁊ sale armoniaco ⁊ sale ⁊ alumie: ⁊ qn̄ subtiliat radix eius ⁊ nō est vehemētia rubedinis incidatur: ⁊ gargariçet post incisionē eius cū aceto ⁊ aqua ros. aut cū aqua in q̄ decocta sunt folia rose.

¶ De egritudinibus lingue. CAP. L.

Egritudines lingue sunt aut apostema accūs ei aut spasm⁹ aut fissura: aut vlcera: aut grauitas: aut ranula: aut abbreuiatio ligamēti: aut magnitudo ligue: aut rubedo ⁊ iflatio. apati qdē cal'o cōfert flōmia cephal. deide vētosatio sub mēto ⁊ gargariçatio cū aq̄ ⁊ aceto: deide oīa q̄ ꝯferūt alcola ⁊ sināchie que est cū calitate fm̄ q̄ dicemus. Sȝ illi q̄ est sine calitate cū multitudine cursus saliue ꝯferūt que dixim⁹ in alcola cū q̄ nō ē rubor ⁊ calitas: ⁊ q̄ dicem⁹ in sināchia flatica.

Ad fissuras aūt ꝯfert psiliū cuȝ çuccaro: ⁊ potare aquā ordei ⁊ cibari pedib⁹ coctis ⁊ fricare ipsam cuȝ spuma que egreditur ex maluis cū icidūtur ⁊ fricantur ad inuicē ⁊ tenere drag. in ore. ¶ Et vlcerum cura silis est curationi alcola.

Spasmi aūt q̄ est in radice eius signū ē q̄ abbreuiatur ligua ⁊ igrossat. ¶ Cura ē gargariçatio cū oleo de aneto ⁊ oleo camomillino: ⁊ linire ceruicē cum aq̄ cal. ⁊ vngere caput cū oleo aliquo. ¶ Et grauitas qdē lingue est ex eis q̄ accidūt post birsen: et si fuerit antiq̄ nō sanat: ⁊ nō antique ꝯfert vt fricet subt⁹ cū sal gēma ⁊ sale armōiaco: ⁊ oīa que faciūt currere saliuā ex ea: ⁊ si fuerit incipiēs fieri cronica ⁊ fuerit sensus cōturbati ⁊ mot⁹ graues cū ea ꝯfert ei cura palisis frigide. ¶ Et fit pp abbreuiationē ligamēti: ⁊ opȝ vt icidat illud ligamētuȝ ⁊ ponatur sup ipȝ attramētū tritū: ⁊ signū eius est q̄ ē adherēs

cum extremitate lingue equalr. ¶ Et fit pp ranulaz sub ea: qre oz vt sindat̃ ⁊ ex̃bat si fuerit magna: ⁊ si fuerit pua fricet̃ cũ medicamine acuto qđ ẽ ad gingiuã sanguiolẽtã.

Magnitudo aũt lingue vt nõ capiatur lingua in ore: fit ex multitudine humiditatũ que imbibũt eam: ⁊ signa eius sunt ꝓiectio eius extra ⁊ retentio sputi in ea. Oz vt fricet̃ cũ cepe: aut cũ acetositate citri: aut sil'b⁹ amboꝝ adeo donec currat saliua ex ea qñ ipsa flectet̃. Si ergo sufficit bene ẽ: ⁊ si nõ: fricet̃ cum sale armoniaco: ⁊. S. qdẽ dixit ꝙ magnitudo lingue fit ex vẽtositate vaporosa implẽte ipaz ⁊ inflãte. ¶ Et cura eius ẽ euacuatio cũ medicia solutina sicut sunt pillule cochie: ⁊ potio rez refridãtiũ sup ipaz linguã: ⁊ gargariçãdo cũ aquis infrigidantib⁹ ẽt: ⁊ differẽtia inter apa molle flãticũ ⁊ iter inflationẽ a vẽtositate vaporosa ẽ ꝙ inflatio nõ flectit̃ cũ premit̃ sup ipsam digitis ⁊ flegmaticũ flectitur.

¶ De sinanchia. CAP. LI.

Fit ex multitudine sanguinis sine malitia in ipso ⁊ signa eius sunt rubor faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ tensio corpis toti⁹: ⁊ añcessio ciboꝝ generãtiũ sanguinẽ: ⁊ multa repl'o eoꝝ: sicut sunt lac: dactili: vinũ: caro. ⁊ cura eius est flõmia cephal'. deide gargariçatio cũ aceto ⁊ aquã ⁊ sir. aceto. de çuccharo ⁊ rob pomoꝝ acetosoꝝ: rob de moris ⁊ aqua granatoꝝ acetosoꝝ ⁊ infusiõe sumach ⁊ solutio nãe cuz aq̃ fructuũ vt prunoꝝ ⁊ tamarindi: ⁊ cassie. f. tereniabin: ⁊ gargarismus cũ rob de nucib⁹ ⁊ aq̃ coriãdri humidi vsq; ad tres dies: ⁊ post tres dies gargariçet cũ lacte dulci in quo dissoluta sunt medulla cass. f. ⁊ si iuuat ꝑ hoc bene: ⁊ si nõ: ponatur i oĩ lib. aq̃ ficuũ decoctaꝝ. ʒ. i. baurach ⁊ mirte. ʒ. ij. dissolute cuz decoctione: fenugreci: ⁊ dactiloꝝ ⁊ emplastret̃ guttur exterius: sicut ẽ eius circuit⁹ cũ reb⁹ trahẽtib⁹ vt attrahat mã. ad exteriora ⁊ assiduet̃ id qñ dilatat guttur: ⁊ si fortior sit res ⁊ cõstringat̃ guttur valde tũc insufflet̃ in guttur ex hoc medicamie. ℞. se. albarmel: se. raphani: asse fetide baurach: armeni: mirre salis armoniaci añ. singulariter si vis aut cõiunctiz ⁊ tere sicut alcohol: ⁊ suffla i guttur: ⁊ si locus deglutiẽdi stringit̃: pone sup ceruicẽ vẽtosaz maximã: qñ deglutiet ⁊ aperiet̃ dũ ꝑmanebit ventosa super ipm: ⁊ da ei ad potandũ aquã ordei. deide reitera ventosaz: ⁊ si due vene q̃ sunt sub lingua fuerit plene: flobotomabis eas post flõmiã cephalice. sĩ vo appareat apa in gutture interi⁹ scalpella ipsum post flobotomiam.

¶ Et fit ex colera ni. ⁊ signuz ei⁹ ẽ: ꝙ nõ ẽ cũ eadẽ vehemẽtia ꝓfocatiõis ⁊ incendio ⁊ calore q ẽ cuz sanguinea ⁊ sunt sitis ⁊ inflatio ⁊ dolor fortior. ¶ Cura eius ẽ post flobotomiam gargariçatio cuz eis que diximꝰ: ⁊ sumes in potu aquam ordei cum mucillagie psily ⁊ aquã melonis indi: ⁊ assiduatio gargariçandi.

¶ Et ex flãte fit: ⁊ signa eius sunt multitudo cursus saliue ⁊ paucitas doloris cũ cõstrictione loci deglutiendi: ⁊ paucitas rubedis faciei. ¶ Et cura eius ẽ si infirm⁹ fuerit strictus: vt cito succurras soluẽdo ipm cũ cochys ⁊ clisteriçãdo ipm clisterib⁹ calis dictis in apoplexia: ⁊ fac eũ gargariçare cũ incipit egritudo cũ sirupo ace. mellino: aut cum muri nabati: aut cũ aq̃ mell'i cuius lib posita ẽ. ʒ. i. sinapis aut cũ sirupo acc. ⁊ aqua rafani expressi: ⁊ cuz decoctione ficuũ ⁊ baurach ⁊ sufflettur in guttur baurac ⁊ assa fetida ⁊ sal armoniacus.

¶ Et qñq; accidit post ꝑcussionez in collo. Et cura eius est flõmia: ⁊ reliqua q̃ diximꝰ in sinãchia sanguinea. Or si cõprimant̃ spondiles colli ⁊ cõstringat̃ guttur vehemẽter: tũc cura eius ẽ vt fiat ei instrm sil'e lingue freni itromittatur guttur: ⁊ subleuet̃ cũ eo locus coartat⁹. ¶ Et qñq; accidit hec coartatio in initio: ꝓpterea q: apa attrahit spondiles: ⁊ nõ cõfert tũc hec cura: ⁊ cõfert ad constrictionem gutturis ⁊ sinãchiã cũ ꝓprietate: stercus yrũdinis cũ teritur cũ sale armoniaco: ⁊ sil'r stercus canis albũ q comedit ossa: cũ exiccat̃ ⁊ terit̃ ⁊ cõficit̃ cuz melle ⁊ leniet̃ cum eo guttur.

¶ De tussi. CAP. LII.

Fit propter aliqd qđ ẽ in pulmone ⁊ ẽ necesse vt egrediat̃ qđ est: aut sanies: aut sanguis aut humor grossus: aut pp rez subtilẽ acutã descẽdẽtẽ ex capite semp cõmouentẽ cãnã ipsi⁹ pulmonis: aut pp humiditatẽ sui ipsius: aut pp ei⁹ siccitatẽ: aut pp caliditatẽ eius sil'r: aut pp vlcus: aut pp apa in ipo: aut apa sanguineũ: aut apa colericũ calidũ: aut flãticũ frigidũ: aut durz aut pp acrẽ frigidũ adueniẽtẽ cãne pulmonis. Et illa q̃ fit pp rez in pulmone quã necesse ẽ exire. ⁊ ẽ aut sanies cui⁹ signũ ẽ qđ fit post pleuresim: ⁊ dicã curaz eius in capl'o suo: aut ẽ humor grossus: cui⁹ signũ ẽ qđ fit post coriçã. ¶ Cura ẽ eius cũ decoctõe ysopi ex eis q̃ diximꝰ: ⁊ oz vt sumas decoctionẽ ysopi si vẽter ẽ siccus ita ꝙ misceas cũ ea cass. f. ⁊ si fuerit lenis nõ misceas cũ ea oĩo.

¶ Et eius q̃ fit ex re descẽdẽte ex capite ⁊ cõmouente pulmonẽ: signũ ẽ tussis sicca sine sputo ⁊ fit fortis ꝓprie in nocte ⁊ post somnuz. ¶ Cura eius ẽ vt det̃ in potu sirup⁹ papaueris: ⁊ gargariçet ante somnũ aquã i qua decocta sint folia ro. siccaꝝ ⁊ balaustie: xilocaracte de scemi: aut nabatie ⁊ teneat in ore suo has pill'. ℞. amili: dragagã. amigda. dulciũ excorticataꝝ ⁊ fabaꝝ excorticataꝝ se. papaueris ⁊ corticẽ ei⁹: gũmi ara. ⁊ boli arme. añ. ꝯficiant̃ cũ mucillagine psily ⁊ mucillagine granoꝝ citonioꝝ: ⁊ fiat ex eis q̃ sint sicut lupini ⁊ teneant̃ in ore. ¶ Si ergo sufficit bene. ⁊ si nõ. ℞. thuris mas. ps. i. mirre: opy: croci añ. tertia ptis. i. succi liquiritie. ps. i. fiãt pillule põdere sexte. ʒ. i. ⁊ sumat ex eis in nocte a trib⁹ pillulis vsq; ad. iiij. ⁊ fricet̃ caput in balneo postq̃ abradit̃ cũ pãno vehemẽter aspo tãdiu donec rubeat: ⁊ ꝓuocet̃ sternutatio oĩ die. ¶ Si ergo sufficit bñ: si nõ: radat̃ caput ⁊ liniat̃ cũ sinapi ꝯfecta cũ decoctione ficuũ ⁊ dimittat̃ tãdiu donec vesicet̃ locus ⁊ aperiant̃ vesice ⁊ cõsolident̃ spatio longo: ⁊ cauteriçet̃ locus cõmissuraꝝ ⁊ ꝓprie sup illã q̃ ẽ in medio capitis ⁊ nõ cõsolidet̃ tpe lõgo ⁊ nõ negligat̃ hec tussis: qñ ipsa multotiẽs ꝑducit ad ptisim. Et hec qdẽ cura cõfert oĩ ex cui⁹ capite descẽdit ad pect⁹ ei⁹ catarrus semp aut ad stõm: ⁊ fit cã ad sol'onẽ: aut ad oculos eius ⁊ fit cã doloris aut vlceꝝ in eis.

¶ Et fit ex humiditate pulmonis ipsi⁹ in flãticis ⁊ senib⁹: ⁊ signa eius sunt ml'titudo sputi ⁊ abũdãtia ei⁹ ꝓprie ⁊ post somnũ ⁊ viscositas flãtis in gutture ⁊ cõmotio hoĩs cũ eo in pl'ib⁹ dispõnib⁹ eius. ¶ Et cura eius ẽ vt in potu sumat decoctionẽ ysopi: ⁊ si sufficit bñ: ⁊ si nõ: vomat ⁊ soluat̃ cũ yeraruf. ⁊ q̃ diximꝰ ex illis q̃ scripta sunt cuz ea ⁊ det̃ post id in potu de hoc medicamie. ℞. se. feniculi. se. apy radic. lily: ysopi sicce: capillusueneris: se. raffani. añ. ʒ. i. ficuũ siccaꝝ. x. numero ⁊ dactiloꝝ tantũdẽ decoquant̃ cuz duab⁹ lib. aq̃ quousq; remaneat vna libra ⁊ det̃ in potu ex ea oĩ die lib. ß. tũc si sufficit bñ. ⁊ si nõ: sumat in potu de hac cõfectione. ℞. succi ligri. ʒ. x. ysopi sicce. capilliueneris se. vrtice: yreos: cordumeni. pipis aristol'. ro. amigdal'. amararuz nasturty. añ. ʒ. v. conficit̃ cũ melle dispumato ⁊ det̃ de ea sicut nux. ¶ Et hec qdẽ medicia educit saniẽ ex pectore ⁊ ex stõ ⁊ oẽs humores grossos: ⁊ teneat ex eis pill'. in ore. ℞. succi ligri. ʒ. v. pipis: mirre: cordumeni: amigdal'. amar. añ. ʒ. ij. asse fetide. ʒ. i. cõficiat̃ cũ melle: ⁊ fiant inde pillule ⁊ teneant̃ in ore. Or si tussis in nocte ꝓhibeat sõnũ ⁊ faciat vomere: curet̃ cũ eis q̃ educũt humiditatẽ ex pulmone: ⁊ sumat post id de istis pillulis: ⁊ teneat eas in ore suo ĩ nocte. ℞. mirre. storac. ligde: thuris mas. añ. opy: q̃rta ps i. ⁊ fiãt pillule in vnaquaq; quaꝝ sit pondus sexte. ʒ. i. ⁊ sumatur sicut diximus.

¶ Et fit ex siccitate pulmõis: ⁊ signa eius sũt ꝙ ē sine sputo ⁊ alleuiat̃ cũ sorbitione amili: ⁊ apud introitũ balnei: ⁊ apud sõnũ ⁊ comestionē ⁊ potũ vini plĩme cõmixtõis: ⁊ fit fortis cũ ē fames ⁊ sitis: ⁊ ꝓpe cũ labor adest: ⁊ cũ ea semꝑ aliq̄d ꝯstrictiõis anhelitus aut paꝝ aut plĩmũ: ⁊ id secũdũ quãtitatē siccitatis pulmõis: ⁊ extenuationē corꝑis ⁊ frequẽtiã in pulsu ⁊ cũ ꝑuitate ⁊ velocitate. ¶ Et cura eius ē vt in potu det̃ aq̃ ordei: si res iã ꝑuenit in eo ad hº vt febriat bis in die in mane lib. 5. ⁊ post. iij. horas ⁊ ĩtromittat̃ in tina secundũ. vi. horas dici: deĩde cibet̃ post illud ex kiscy ⁊ cucurbita ⁊ silĩ ex oleribꝰ cũ oleo amigdalĩ. ⁊ det̃ ei in potu in tꝑe sõni mucilago psily ⁊ aq̃ citroli ĩ tꝑe suo ⁊ aq̃ cucurbite ⁊ alteret̃ ei aq̃ cũ iulep ⁊ teneat in ore ex his pillĩ. ℞. succi ligric. ʒ. x. semē cucurbite dulcis semen citroli: semen portulace añ. ʒ. v. ꝯficiant̃ cũ mucilagine psily ⁊ albumine oui. ¶ Et si nõ ē feb. cura ē sumere ĩ potu lac ⁊ comedere panē cũ eo ⁊ potare ip̄m cũ ē sitis: ⁊ sit lac capraꝝ pascẽtiũ humidũ ordeũ ⁊ silĩa ex herbis.

¶ Et fit ex calore pulmõis: cuiꝰ signa sũt vehemẽtia sitis ⁊ magnitudo anhelitus ⁊ pulsus ⁊ rubedo faciei cũ anhelitu ascẽdẽtiũ vna vice post aliã. ¶ Et cura eius ē aq̃ ordei ⁊ mucillago psily: ⁊ facere emplĩm pectori cum cera ⁊ oleo violato ĩbibito in mucillagine psily: aut aq̃ portulace: aut aq̃ lactuce: aut aq̃ citrolĩ: ⁊ silĩa: ⁊ tenere in ore pillĩ. quas diximꝰ: ⁊ cibari pedibꝰ ⁊ pullis cũ cucurbita ⁊ alkisek: ⁊ oleũ amigdalinũ: ⁊ bibat sauic de tritico cũ çucharo ⁊ aquã de frigidã ⁊ assiduet emplĩare pectus cũ his q̄ infrigidant.

¶ Et fit ex apãte in pulmõe. ⁊ si ē calidũ ciꝰ signa sunt feb. ⁊ ꝯstrictio anhelitus suꝑflua: ⁊ frequẽtia pulsus magna: ⁊ vehementia rubedĩs maxillaꝝ. ¶ Et cura eius ē flõmia: deĩde reliqua cura quã diximꝰ in tussi ex caliditate ⁊ siccitate pulmõis. ¶ Aut ē apã flãticũ frigidũ molle: ⁊ signa eius sunt vehemẽtia cõstrictionis anhelitus absq̧ plĩma caliditate ⁊ neq̧ ē rubedo in facie ⁊ mĩtitudo saliue ⁊ sputi. ¶ Et cura eius in p̃ncipio ē cura apãtis calidi dũ cũ eo feb. ꝑmãet: cumq̧ ꝓtendunt̃ dies ⁊ sedat̃ feb. ⁊ caliditas. tunc cura eius ē vomitꝰ ⁊ solutio vẽtris ⁊ ꝓductio sputi cũ eis q̄ diximꝰ in capĩo tussis antiq̄ ex humiditate pulmõis.

¶ Et fit ꝑꝑ apã duꝝ in pulmõe: ⁊ signa eius sũt ꝯstrictio anhelitus secũdũ dies: ⁊ tussis sicca sine sputo ⁊ neq̧ ē caliditas in pectore si tangat̃: ⁊ ē difficultas attrahẽdi vẽtũ ⁊ ꝙ infirmꝰ sentit ꝯstrictionē anhelitus: deĩde debilitat̃ paulatim secũdũ dieꝝ trãsitũ: ⁊ nõ ē ei sanitas: ⁊ qñq̧ alleuiat̃ paꝝ ⁊ ꝓtendunt̃ dies cũ habente eã si sumat in potu aquã mellis subtilē ⁊ teneat in ore suo semꝑ oleũ amigdalinũ: ⁊ trayciat ip̄m paulatim ⁊ bibat lac recenter mulctũ ⁊ fiat ex ip̄o sorbitio cũ farina ciceris: ⁊ ĩungat̃ semꝑ pectꝰ cũ cera ⁊ oleo ĩbibito mucillagĩe fenugreci: ⁊ mucillagĩe se. lini: ⁊ ꝯfert ei adeps gallĩe: ⁊ adeps anatis cũ cõedit eũ.

¶ ¶ Et fit ex pulmõis vlcere: cuius signũ est egressio sanguinis aut saniei aut cortices egredientes cuꝫ tussi: aut fit pꝰ sputũ sanguĩs: aut post pleuresiꝫ: aut pꝰ catarrũ calidũ a capite ⁊ extenuat̃ in ea corpꝰ ⁊ ꝯcomitat̃ eã febris ethica. ¶ Et cura eius ē si nõ ē antiqua ⁊ vlcus ē recens adhuc ⁊ sanguis egredit̃ cũ tussi vt sumat in potu aquã ordei cum cancris fluuialibꝰ: ⁊ sirupo de papauere cũ lacte dũ nõ cõstrĩgit̃ anhelitus eius. ⁊ dent̃ isti trocisci de papauere. ℞. se papaueris albi: medulle se. cucurbite: seĩs citroli. añ. ʒ. x. amili dragagãtis: gũmi ara. succi ligri. añ. ʒ. v. thuris mas. boli ar. sanguĩs dra. carabe. añ. ʒ. ij. mirre cinamomi: opij. añ. ʒ. i. fiãt trocisci: ⁊ sumãt̃ in potu cũ sirupo de papauere aut cũ rob mirti. ¶ Et si fuerit antiqua ⁊ currit sanies cũ sonitu ⁊ ꝯstringit̃ anhelitus qñ retinet̃: tũc det̃ ĩ potu decoctio ysopi ⁊ q̄ diximꝰ ex illis q̄ educunt hãc saniē donec dilatet̃ ex hꝭ rebus; ⁊ qñ constringit̃ anhelitus cũ istis rebus dent̃ in potu ea q̄ educũt saniē: cũ ergo dilatat̃: redeatur ad ista: ⁊ admĩstret̃ dũ ꝯstringit̃ anhelitus: ⁊ administret̃ aliq̄d regimē eius q̄ ē ꝑꝑ siccitatē pulmõis: ex tina ⁊ cibatõe: ⁊ si fuerit putrefactio ⁊ fuerit id q̄d venit ex eo fetidũ cũ expuit̃ ⁊ fuerit plurimuꝫ: abũdãs ⁊ in pectore ⁊ in gutture oregmon. oportebit vt cũ eo q̄d educit saniē lambat eger oĩ hebdõada selĩ. ʒ. i. mirre rubee cũ tribꝰ. ʒ. mellis. ⁊ suffumiget̃ guttur suũ in traiectorio cũ istis pillulis. ℞. aristologie mirre storac. thuris: añ. arsenici rubei quãtũ oĩa aggregent̃ cuꝫ butiro vaccino: ⁊ fiãt inde pillule vt auellane ⁊ suffumiget̃ cũ eis põdere aurei vniꝰ. ⁊ hec q̄dē suffumigatio ꝯfert tussi plurime humiditatis sine vlcere

¶ Et fit vlcus siccũ: ⁊ signũ eiꝰ ē q̄d fit post sputũ sanguinis ⁊ sanici: deĩde abscindit̃ sputuꝫ ⁊ remanet tussis sicca sine sputo ⁊ corpꝰ liq̄fit cuꝫ ea. ¶ Et cura eius ē sumere in potu lac ⁊ oĩa q̄ diximꝰ ĩ cura siccitatis pulmõis. ¶ Et fit tussis sicca ex friditate aeris: ⁊ signũ eius ē ꝙ excitat̃ cuꝫ violẽtia frigoris eius ⁊ fortitudo in hyeme: ⁊ ē dura ⁊ sicca. ¶ Et cura eiꝰ ē sorbitio calida ⁊ ꝓhibitio ab attractione aeris frigidi ⁊ introitus balnei.

¶ De sputo ⁊ vomitu sanguinis. CAP. LIII.

SAnguinis exitus ab ore aut fit cũ vomitu ⁊ ē exitus eius a stõ ⁊ partibus eius cũ sonitu rascationi silĩ: aut cũ tussi ⁊ eius exitus ē a pulmõe aut a pectore ⁊ finibꝰ eiꝰ aut cũ rascatiõe ⁊ descẽdit ex capite ⁊ ex vuula ex palato ⁊ finibꝰ eoꝝ. ¶ Et in curatõe q̄dē eius q̄ egreditur cũ rascatiõe et sonitu sibi silĩ facili: et ꝑuo si ē ꝑue quãtitatis sufficit gargarismꝰ ex rebꝰ stipticis sicut q̄ fit ex aq̃ ro. in qua infusuꝫ ē sumac aut rob agreste: aut aq̃ citoniorũ et silĩbꝰ. ¶ Si ē plurime quãtitatis: tunc oꝫ vt flõmet̃ cephalĩ. deĩde gargariçet̃ cum istis rebꝰ. ¶ Si aũt in loco oris fuerit vlcus recẽs: inuiscent̃ suꝑ ip̄m thus et sanguis dra. et teneat in ore aquã ro. in qua bulierit cupule glãdiũ aut camersich q̄d ē semen tamarisci. ¶ Et si fuerit vlcus malũ putridũ: curet̃ curatõe colĩe putride: et ꝯsideret̃ sanguis q̄ egredit̃ in vomitu: et si fuerit plurimꝰ: aut assiduet pluribꝰ diebꝰ: flõmet̃ basilica: deinde cõedat res stipticas et glutinatões faciẽtes paulatiꝫ vna vice post aliã: et proprie si eger inuenerit dolorē inter vtrasq̧ scapulas: tũc oꝫ vt trayciat aquã citonioꝝ acetosoꝝ ĩ qua dissolutũ sit aliq̄d thuris vicibꝰ pluribꝰ: et comedat ex glãdibꝰ et xilocaractis et passis cũ suis ĩteriorib' et agresta et sumach. et bibat de hº medicamĩe. ℞. boliarmeni gũmi arabici balaustie: san. dra. thuris añ. det̃ in potu cũ aq̃ citonioꝝ: aut cuꝫ aq̃ maloꝝ et ponat̃ cibus agresta et silĩa ex eis q̄ stipticitatē faciũt: et deuitet oē calidũ et acutũ. Et fit q̄dē egressio sanguĩs ex pectore et pulmõe cũ tussi: et ille q̄ ē ex pulmone ē multotiẽs cũ tussi ꝑua. Et ille q̄ ē ex pectore ē paꝝ cũ tussi plurima. Sit ergo plurimũ study tui in hac tussi: ē. n. timorosa ꝓducẽs in pluribꝰ dispositiõibꝰ ad ptisim.

¶ Incipe ḡ a flõia basilice: deĩde da in potu hº medicamen ℞. thuris san. dra. añ. ꝑtē. i. endiuie carabe añ. ꝑteꝫ. 5. ematitis: terre sigillĩ. añ. ꝑtē. i. et. 5. aluminis balaustie duas tertias partis. i. dent̃ ex eo ĩ potu. ʒ. iij. cũ põdere cherat vniꝰ opij: et cherate se. iusq̄ami: et cinamõi tertia. ʒ. i. aut spice aut costi aut mirre: et gargariçet cũ aceto: et aq̃ ro. in matutinis et vesperis: et meliꝰ ē vt des ex eis in potu hº medicamē cũ aq̃ albedarogi: aut cũ aq̃ portulace: si fuerit cum eo caliditas: et si inueneris in pectore dolorē cũ sputo sanguinis: tũc line locũ doloris hº medicamĩe cuiꝰ narratio p̃cessit: et da ei ex ip̄o in potu postq̄ꝫ ꝯfeceris ip̄m cuꝫ vino.

¶ De pleuresi. CAP. LIIII.

FIt ex sanguine: cuius signa sunt rubedo coloris: repletio pulsus et vehemẽtia cõstrictiõis anhelitus post multã repletionē vini et si sputũ iaꝫ inceperit erit rubedo in eo plus.

¶ Et cura eius ē flōmia basilice ex latere opposito: deīde iteratio flōmie ex latere doloris in die tertia: et da i potu aquā ordei: et viol. cōditas: ⁊ si nā fuerit stricta: humectetur cū aqua fructuū sicut aq̄ prunoꝝ: viol. siccaꝝ ⁊ cass. f. terraniabin. Et si fuerit dolor: ⁊ punctura vehemens: fiat empl'z cū violis siccis: ⁊ camomilla ⁊ farina ordei ⁊ altee: de vnoquoqꝫ quoꝝ sumaꝛ̄ pugillus vnus ꝯficiaꝛ̄ cū aq̄ ⁊ oleo sisamino ⁊ emplastreꝛ̄ cū eo locus dū ē tepidū. ¶ Et si tussis fuerit sicca ⁊ difficultas spuēdi vehemēter valde: tūc da ei in potu oī die añ aquā ordei hora vna hāc decoctionē. ℞. ficus albe. xx. numero passularū enucleataꝝ. ℥. x. radicis liqritie puluerizate. ℥. v. iuiube. xx. numero sebesten totidē: buliāt in trib⁹ lib. aq̄ quousqꝫ redeat ad lib. i. ⁊ ℥. colet̄ ⁊ detur de ea in potu lib. ℥. cū ℥. v. viol. cōditaꝝ. ℥. iij. olei amigdal. dulciū. Si aūt mūdificaꝛ̄ infirm⁹ ⁊ sanaꝛ̄ bñ: ⁊ si remanerit ex ea reliquie iā diximus curā eius.

¶ Et fit pleuresis ex colera: ⁊ signa sunt eius pūctura ⁊ dolor in latere ⁊ caliditas fortior q̄ꝫ eius que fit ex sanguie: ⁊ pulsus minor ⁊ durior ⁊ febris acutior. ¶ Et cura eius est flōmia: sed ex latere doloris de basilica ⁊ emplastreꝛ̄ loc⁹ vl' pectus cū eis q̄ dixim⁹: ⁊ leniaꝛ̄ nā cū eis q̄ dixim⁹: nisi fuerit solutio ventris: ⁊ silr̄ fiat vt reliqua cura: p̄ter q̄ in hac specie necessariū ē vt extinguaꝛ̄ inflamatio colere superflua extinctiōe cū frigidis q̄ sunt sicut mucillago psilij ⁊ aq̄ citroli ⁊ aq̄ cucurbite ⁊ aqua melonis indi: quecūqꝫ ē presens ⁊ p additionē cū aq̄ ordei ⁊ sit cibus ex kisck: ⁊ cucurbita et spinachia: ⁊ qđ fit ex maluis cū oleo amigdal.

¶ Et fit ex sanguīe adusto nigro. ⁊ signa eius sunt vehemētia puncture cum siccitate oris ⁊ fortitudine feb. ⁊ aspitas lingue: ⁊ post positio sputi ⁊ tarditas eius ⁊ difficultas ipius ⁊ nigredo coloris ipi⁹ ⁊ plurimū ē mortale. ¶ Et cura eius ē flōmia ⁊ oīa q̄ diximus: verūtñ oꝫ vt poteꝛ̄ eger in hac egritudie ex extinguētib⁹ rē plīmā: ⁊ trayciat semp iulep: ⁊ potet aquā ordei trib⁹ vicib⁹ ⁊ ingrediaꝛ̄ ter in die tinā: ⁊ plonget sessionē in ea: ⁊ locus doloris embroceꝛ̄ cuꝫ aqua calida ⁊ assidueꝛ̄ desup emplastrum.

¶ Et fit pleuresis ex sanguīe in quo dominaꝛ̄ flegma ⁊ est magis qeta et leuior: ⁊ febris nō hꝫ magnū dominiū: ⁊ nō ē punctura in latere: et ē sputuꝫ in hac egritudīe albi⁹: ⁊ in ipso ē rubedo parua. Et cura eius ē flōmia etiā: deinde decoctio ysopi: ⁊ viol. cōdite et reliqua q̄ dixim⁹: verūtñ extinctio et humectatio oꝫ vt sint minores.

¶ De ptisi. CAP. LV.

Ptisis fit aut post pleuresim: aut post sputū sanguinis: aut post coriçā et catarrū plīmū ex capite: aut post tussim longaꝫ: ⁊ nos qđē iā dixim⁹ signa ⁊ curā ipsi⁹ i cura tussis

¶ De periplemonia. CAP. LVI.

Periplemonia est flātica secūdū plurimū: ⁊ qñqꝫ ē sanguinea ⁊ etiaꝫ colerica: sed raro: ⁊ accidit ab apate qđ ē in pulmone: ⁊ iā dixim⁹ curā ⁊ signa i cura tussis.

¶ De disnia. CA. LVII.

Disnia plīmū fit ex flāte grosso iplēte cānā pulmōis: ⁊ sūt cū ea oregmō magn⁹ in pectore ⁊ ꝯstrictio anhelitus: ⁊ id qđ faciunt canes i anhelitu qñ currūt ⁊ ꝑpe apō motū. Et cura ei⁹ ē id qđ educit illos hūores grossos ex pectore: ⁊ iā dixim⁹ id i tussi humida. ¶ Et fit qñqꝫ ex siccitate pulmonis: ⁊ signa eius sunt sitis ⁊ subtilitas nocet. Et cura eius est sumere lac in potu.

¶ De egritudib⁹ cordis. CAP. LVIII.

Egritudines cordis quas curari possibile ē: sūt alteratio ꝯplexionis añq̄ꝫ cōfirmeꝛ̄: ⁊ tremor cordis: ⁊ sincopis ⁊ dolor q nō cōfirmaꝛ̄: ⁊ debilitas. ꝯpa vero disruptio aut corruptio ꝯplexionis cōfirmate nō sunt faciles ad curādū ⁊ signa doloꝝ mortē inferrētiū sunt casus pulsus post vehemētiā diuersitatis ⁊ magnitudis et citrinitas coloris subito: post vehemētiā rubedīs eius et sincopis difficil' tarde euasiōis et sudor frigidus. Cor aūt ex eis curaꝛ̄ ē caliditas cordis nō ꝯfirmata: cuius signa sunt vehemētia caliditatis pectoris: ⁊ magnitudo pulsus ⁊ velocitas ipsius ⁊ frequētia ipsius ⁊ febris insepabilis. ¶ Et cura eius ē sumere in potu lac acetosuꝫ extracto butiro: ⁊ rob: acetositas citri: ⁊ rob maloꝝ ⁊ rob acetose: ⁊ aquaꝫ citroli: ⁊ trociscos de cāphora ⁊ emplastreꝛ̄ pectus cū sandalis ⁊ aq̄ ro. ⁊ cāphora ifrigidatis sup niuē ⁊ altereꝛ̄ emplastrū cū sit tepidū: ⁊ deꝛ̄ in potu aq̄ frida ⁊ habitet in locis frigidis. ¶ Et ē cū frigore ꝯplexiōis cuꝫ nō ē cōfirmata. ⁊ signa eius sūt raritas pulsus et anhelitus et pigritia et destructio letitie faciei. ¶ Et cura eius ē dare in potu vinū forte odoriferꝝ puꝝ pauce quātitatis: ⁊ odorare odorifera calida ⁊ inungere pectus cū oleo nardino ⁊ emplastrare ipꝫ cū spica ⁊ costo ⁊ sauia et ciperis et cinamomo et gariofil. et folijs mirti: fiat emplastꝝ cū vino et aq̄ citonioꝝ et aq̄ maloꝝ et emplastreꝛ̄ cū eo cor et cōedat pullos columbaꝝ et vitella ouoꝝ de puis auib⁹ et frixis habentib⁹ plures species qb⁹ cōdiunꝛ̄ cibaria. ¶ Et ē ex ꝯplexione sicca si nōdū cōfirmata ē: et signa eius sunt q̄ corp⁹ iā extenuatū ē: sꝫ nō totū: et pulsus durus puus frequēs. ¶ Et cura eius ē aq̄ ordei si ē febris quātitatē habēs: et si nō: potus lactis et itroitus tine: et balneatio cū aq̄ dulci: sicut diximus in tussi sicca et positio cere et olei sup pectus: et inter scapulas et potare oleū amigdal. sup vinū paucuꝫ hoc modo. media. ℥. olei amigdal. fundaꝛ̄ sup. ℥. v. vini et bibatur i matutis: deīde bibat sorbitionē factā ex aq̄ ordei et oleo amigdalio: et çucharo: deīde egrediaꝛ̄ tinā: post egrediatur et emplastreꝛ̄ pectus cū eis q̄ dixim⁹: et vitet laborē. ¶ Ex humiditate v̄o nō fiūt fortasse in corde egritudines: nā si dominaꝛ̄ in dispositiōe corpis adeo donec necesse fit vt cordi domineꝛ̄: interficit velociter et nō expectat curationē: et si fuerit apoplexia et paralisis pp actionē dominij humiditatis sup cor.

Debilitatis aūt cordis sig̃ sūt treōr cordis sine caliditate: et ñ ē velocitas i pulsu et cōstrictio anhelitus: et dispositio silis sincopi adeo donec superueniat ei fortasse sincopis: ista accidūt infirmo etiam cū cōmoueꝛ̄. et cura eius ē diamuscū qđ reponiꝛ̄ et metridatū: et cōfert ei ℔ medicamē. ℞. mastic. cinamomi: piperis lon. sisimbrij felegemisk. bedarogi: mellisse folij indi: coriādri sicci: spice nardi. añ. ℥. i. coralli carabe māgaritaꝝ puaꝝ: spodij. ℥. ℥. musci sexta. ℥. i. ꝯficiaꝛ̄ cū melle extracto a mirabol. kebul. cōditis. ¶ Aut sumaꝛ̄ emblicoꝝ mirabol. nigroꝝ ⁊ kebul. añ. pugillus vn⁹ et buliāt in aq̄ bñ et effundanꝛ̄ de illa aq̄ ptes. iij. sup duas ptes mellis dispumati et coquaꝛ̄ donec medieꝛ̄ aq̄: deīde cōficiatur cū eo.

¶ Et iungaꝛ̄ pectus cū eis q̄ dixim⁹ de odoriferis calidis et cū gallia: et vtaꝛ̄ suffumigatōib⁹ et vio odorifero: et cibi eius sint pulli et edi et vitella ouoꝝ sorbiliū: et vtaꝛ̄ ludis et augmēto in sōno et idumētis muscatis semp et dormiat in eis ⁊ deuitet coitū et laborem.

¶ Et tremor cordis secūdū plurimū fit cū calore. ¶ Et cura eius est flōmia cephal. ex latere sinistro: et dare in potu lac acetosum et trociscos de cāphora secūdū q̄ diximus Et fit tremor cordis raro tñ ex multitudine melācolie in sanguine. et hec species tremoris cordis est nocibilior specieꝝ tremoris cordis: et signa eius sunt corruptio cogitatiōis et tīor et siluestreitas et dispositio proxia melācolie que est ex dominio colere ni. i sanguine. ¶ Et cura ei⁹ est id quod diximus in melancolia que ē ex dominio colere ni. in sanguinem.

¶ Et fit sincopis qđ pp dispositionē q̄ accidit cordi cū cōitate cerebri. ¶ Et cura ei⁹ ē ī hora poxismi roratio aq̄ frigide ⁊ infusio ipsius ⁊ insufflatio musci in nasuȝ ⁊ fricatio extremitatū ⁊ pedū ꝯpressio ⁊ odorare vinuȝ ⁊ odorifera ⁊ odorare odores cibarij odoriferi: ⁊ sumere diamuscū cū aq̄ maloruȝ ⁊ tortellas tritas cū vino odorifero. ¶ In dispositōe aūt q̄ ē preter poxismuȝ cōsidereť: an ē ex debilitate cordis: aut ex frigiditate: aut ex caliditate ⁊ curetur cum sua cura.

¶ De egritudinibus stōi. CAP. LVIIII.

Gritudines stōi sunt debilitas digestiōis ⁊ malitia istimbre paruitas appetitus ⁊ sup̄fluitas eius: ⁊ dolor: q cōmoueť in eo sine comestiōe: ⁊ dolor q cōmoueť post comestionē ⁊ vomitus eius qđ comeditur ⁊ apostema ⁊ vlcera.

¶ Et debilitas qdē digestiōis fit ex frigore stōi: ⁊ signa ei⁹ sunt eructuatio accetosa ⁊ lenitas vētris ⁊ ei⁹ īflatio ⁊ multitudo vētositatis: ⁊ lōgitudo more cibi in stō. ¶ Et cura eius ē çinçiber cōditū ⁊ diapipercon ⁊ alcandidicon ⁊ diacalamētū: ꝯferūt ei semina calida sicut sunt ameos ciminum: carui: grana nigra: origanum. alaniudem ⁊ silia singulariter aut cōiunctiȝ. ¶ Et fit ex hūiditate stōi: ⁊ signa eius sunt mltitudo sputi ⁊ assiduatio nausee ⁊ paucitas sitis ⁊ velocitas descēsionis cibi absq̄ plīma alteratione in eo. ¶ Et cura eius ē vomitus: deide trifera minor ⁊ scoria ferri: deide medicīe q̄ exiccāt: sicut thus ⁊ ciminū ⁊ emblici cōditi ⁊ balaustie ciperi ⁊ silia. ¶ Et fit ex humiditate stōi ⁊ friditate eius: ⁊ ē illud qđ ē plurimū: ⁊ signa eius sūt eructuatio accetosa: inflamatio vētris ⁊ paucitas sitis: ⁊ velocitas descēsionis cibi. ¶ Et cura eius sunt elīa cōposita ex medicis calidis ⁊ stipticis: sicut illud diaolibanū ⁊ illđ de agno casto ⁊ homorusie ⁊ trifera minor cōponiť in capiper ⁊ çinçiber. ⁊ diacitonitē nō solutiuuȝ: ⁊ administreť qđcūq̄ fuerit presens post vomitū ⁊ sit cibus frixa plīma būtia semina ⁊ spēs qb⁹ cibaria ꝯdiunť: ⁊ vinū sit forte antiquū. ¶ Et fit pp caliditateȝ stōi cū hūiditate: ⁊ signa ei⁹ sunt paucitas appetit⁹: multitudo saliue: nausea. ¶ Et cura eius ē vomitus: ⁊ sumere ī potu yerap̄. deide elāria desiccatiua sine multa calefactiōe sicut mirab. nigr. ⁊ kebuli ⁊ emblici: qū cōficiunť cū passulis tritis cū suis iterioribus ⁊ eleiçesciabim de çucharo: qñq̄ ꝯficiūť cū eo rose cōtrite ⁊ spodiū. Et fit debilitas digestiōis ex siccitate stōi: ⁊ signa eius sunt extenuatio corpis ⁊ dispositio silis ethice ⁊ vehemētia sitis. ¶ Et cura eius ē balneatio cū aq̄ tepida dulci absq̄ mora in tina ⁊ sumere in potu lac ⁊ aquā ordei sicut dixim⁹ in caplō siccitatis pulmonis. Et debilitas digestiōis fit ex debilitate corpis stōi: ⁊ signa eius sunt qđ fit post vomitū plīmū ⁊ digerit paucū cibū ⁊ grauat illū q ē sup ipm. ¶ Et cura eius ē trifera magna: ⁊ scoria ⁊ inunctio cū oleo nardīo aut emplastreť cū spica ⁊ cipis ⁊ squinanto: mastice ⁊ thure ⁊ aq̄ citonior ⁊ vino stiptico: ⁊ deť electuariū de xiloaloes ⁊ diacitonidē nō solutiuū ⁊ mltiplicet masticationē mastič. ⁊ acceptionē eius cū rosis ⁊ ciperis ⁊ thure ⁊ sumat puluerē cor quor vniuscuiusq̄ eq̄lr sint. ʒ. ij. ⁊ bibat vinū stipticū: ⁊ comedat ex cibis ⁊ fructibus stipticis.

¶ Et fit ex malitia digestiōis aut ex caliditate ꝯplōnis stōi aut ex colera in ipso: aut ex melācolia: ⁊ signa eius que ex caliditate sine mā sunt sitis ⁊ eructuatio fetida cū siccitate oris. Et cura eius sunt cibi acetosi grossi sicut illi q ifrigidati sunt ⁊ acetosi cū vaccina carne: ⁊ illi q fiūt cū agresta ⁊ cū sumach ⁊ potu aq̄ veri frigoris: ⁊ emplastratio ei⁹ cū herbis frigidis. ¶ Et fit cū mā q̄ ē ex colera rubea ī cōcauitate eius: ⁊ signa eius sunt nausea ⁊ vomitus colere ⁊ eructuatio fetida post comestionē ⁊ corruptio cibor leuium in ipso sicut carniū auiū: et bonitas digestiōis ciborū grossor: vt carniū vaccinar. ¶ Et cura eius ē vomitus cū sirupo acetoso: ⁊ solō cuȝ yerap̄. deide cibi quos dixim⁹ an̄ hac. ¶ Et fit ex melācolia: ⁊ signa eius sunt incēdiū ante comestionē qđ sedat comestio: aut de quo comestio diminuit: magnitudo splenis: ⁊ vomitus acetosus faciēs cōgelationeȝ in dentib⁹: ⁊ dolor stōi ꝓprie ante comestionem. ¶ Et cura eius ē solutio cū decoctione epithimi multotiens: ⁊ flōmia basilice: ⁊ cibi frigidi cū çucharo ⁊ oleo amigdal. ⁊ vinum dulce.

¶ Et fit iter debilitas appetitus pp caliditatē stōi: ⁊ multitudinē colere in eo: ⁊ iā dixim⁹ signa eius ⁊ curā ei⁹: Aut ꝓpterea qđ corp⁹ nō sollicitať ꝓ cibo: ⁊ signa eius sunt repletio ⁊ longitudo quietis. ¶ Et cura eius ē minoratio cibi ⁊ motus ⁊ exercitiū. ¶ Et fit etiaȝ debilitas appetitus: qñ nō resoluiť ex corpe aliqd: ⁊ signa ei⁹ sunt durities cutis corpis longitudo tolerātia famis. ¶ Et cura eius est balneū: ⁊ fricatio ⁊ exercitiū ⁊ fricatio in balneo cuȝ baurach ⁊ farina ciceris ⁊ sudare plīmuȝ ⁊ assiduatio balnei.

¶ Et fit qñ epar nō attrahit a stō rē plurimā: ⁊ signū ei⁹ ē q egestio ē alba ⁊ viridis. ¶ Et cura eius sunt oīa q̄ faciunt penetrare cibū ⁊ nutrimētū: sicut vinū vetus amar forte: de quo modicū deť in potu in ieiunio: ⁊ balneū ante cibū ⁊ exercitiū ⁊ oīa q̄ calefaciūt epar ⁊ aperiūt opilationē ei⁹ sicut diacalamētū: ⁊ diapipercō ⁊ elāria calida subtilia. ¶ Et fit pp retētionē eius qđ distillat de melācolia in os stōi: ⁊ signa eius sunt vt nō patiať famē: qđ si comedat in qbusdā oris comestionē vnā ⁊ digeriť bñ: tunc ē fames ꝓuata ⁊ digestio tempata. ¶ Et cura eius ē assiduatio cibor acetosor aggregantiū acetositatē ⁊ stipticitatē sicut acetosa ⁊ agresta ⁊ sumach ⁊ ribes: ⁊ cibi īfridati ⁊ alkeel ⁊ infrigidata cū eis facta ⁊ admīstratio alkaul kaulgamic ⁊ oleor ⁊ cōdimētor in qbus ē caliditas sicut cepe. allia: porri: pip altit ⁊ sinapiū ⁊ silia đ illis q̄ excitāt appetitū cū mordicatiōe pauca ꝯueniētia in ꝟ. ¶ Et fit pp egritudinē in neruo veniēte ad os stōi: ⁊ signa eius sunt: vt nō veniat ꝑ istas medicias ⁊ cibos acutos sensuȝ aut plīn sensum ⁊ neq̄ accidat ei nausea. ¶ Et cura eius est difficilis: attñ curať secūdū dispositionē cū cōfortatiōe cerebri ⁊ cū emplastris calefactiuis de illis q̄ ponunť sup os stōi.

¶ Et fit dolor in stō aut an̄ comestionē: aut post comestionē: ⁊ dolor q fit in stō ante comestioneȝ: aut fit pp ap̄a: aut pp vlcera: aut ꝓpter vētositatē grossaȝ extēdenteȝ ipm: ⁊ ille qui fit post comestionē alius ē cū vomitu ⁊ alius sine vomitu. ⁊ signa doloris q fit ex ap̄ate calido in stō sunt febris ⁊ apparitio ap̄atis ī stō: ⁊ casus appetitus oīo: vomit⁹ ⁊ sitis. ¶ Et cura eius ē flōmia. deide vomitus: ⁊ trocisci de spodio cū rob agreste ⁊ rob de citonijs ⁊ silia: ⁊ dȝ esse cōtentus ꝓ cibo aqua ordei cū granatis: faciat illud vsq̄ quo alleuieť febris ⁊ caliditas: ⁊ post illud sumat in potu aquā endiuie in qua dissoluta sunt medulla cass. f. ⁊ trocisci rosati: ⁊ qñ antiquať sumat ī potu trocisco⁹ de bdellio ⁊ emplastreť in pricipio rei cū sanda. et rosa. et cāphora: ⁊ si sedať caliditas et fortior fit res: emplastreť cuȝ cera et oleo nardino in quo iā ꝓiecti sunt ꝓ oī. ʒ. ei⁹ duo aurei aloes et duo aurei mastič. et duo aurei squināti et duo aurei ciperi: et aurei tres bdellij dissoluti cū vino: et hoc ap̄a qđ accidit in stō: plurimū accidit in ore eius. et permutať ad apostema dur aut collectōeȝ sanici et fit dubellati: et ego dicā signa et curā eius in vlcerib⁹ stōi. ¶ Et fit ꝓpter ap̄a flegmaticū. et o quā par accidit in eo: et signa eius sunt febris leuis: et multitudo sputi cū casu appetitus et inflatio stomachi absq̄ duritie in tactu. ¶ Et cura eius est vt detur in potu infusio de aloe et alleuietur cibus ⁊ abhorreat vomitū: ⁊ emplastretur cū ciere arboris vitis et ciperis et squinanto et spica confectis cū aceto. ¶ Et fit apostema

dux in stō & pax accidit incipiēs & nō accidit nisi post apa calidū: & nos diximus curā eius. ¶ Si āt idurer in dispositiōe sua valde emplastre cū fortiter dissoluētib⁹: sicut hoc emplastrū. ℞. semen caul. amigdal. amar. excorticatax: storac. liquide bdellij mirre spice: mastic. ciperi sgnāti: resoluant gūme cū vino: & aggregent cū eis reliqua & fiat emplastx. ¶ Et fit dolor pp vlcera in stō: & signa ei⁹ sūt q fortior fit dolor: cū comedit res acetosas & acutas & apparet in vomitu aut in egestione sanguinis aut sanies cū dolore aut inter vtrasq scapulas aut sub collo aut super vmbilico. ¶ Et cura eius ē vt detur in potu aqua ordei si fuerit caliditas deide post duas horas detur in potu hoc medicamen. ℞. thuris sanguinis draconis. aā. ʒ. v. rosax: balaustie karabe aā. ʒ. ij. boli armeni. ʒ. iij. dent in potu cū aliqbus robub stipticis. ¶ Et fit pter dubellati in stō & signū dubellati in stō est qñ sedatur febris & dolor pter apostema calidū magnū sensu pceptū velociter. ¶ Si ergo remāserit inflatio: scias q apostema iā collectionē fecit saniei: & idiget eo qd di rūpat ipsū: detur ergo in potu lac dulce & aqua calida vna vice post aliā: & premat desuper & moueat. ¶ Si ergo cōmouet tremor & egestio sanguinis & sanici & cōtumescit apostema scias q iā disruptū est: & si aliud nō valet: tunc ciba infirmū sinapi: & da ei in potu aquā mellinā. donec disrūpatur: qd si disrūpatur tūc da ei in potu aquā mell. vice vna: et hoc medicamen vice vna: donec mundificet ipz aqua mell. & ɔsolidet ipz ℞ medicamen. Et fit dolor ex ventositate tendēte ipm et signa sunt q ɔmouet post digestionē cibi in latere sinistro sup splenē: et rugit cū premit desuper. ¶ Et cura eius est stare rectus et deābulatio et aduocare eructuationē cū masticatione thuris et cimini et deuitare herbas et cibos inflatiuos. ¶ Et fit dolor q ɔmouet post comestionē plimā et corrūpit cū eo digestio. et non cōmouet post cōestionē paruā: et nō corrūpit digō. ¶ Et cura eius ē vt comedat in die multotiēs et pax. ¶ Et fit dolor qui nō ɔmouetur post comestionē: nec sedat nisi vomitu et ē vehementior dolor stōi. Et cura eius ē potare infusionez aloes. deinde trociscos stelle et trociscos yreos et dispartire cibū in pluribus vicibus: et premittere ante cibū lambitionē mellis et cōfert ei vt sumat vitella triū ouox assatox et. ʒ. i. coriādri sicci triti cōficiat cū melle dispumato: et comedat añ cibū oī die: et cōfert ei vt cauteriçet capat sup cōmissurā mediā cauterio lōgo. ¶ Et fit augmētū appetitus aut pp vehemētiā laboris aduenīētis homini in ambulatōe sua: aut pp multitudinem eius qd effundit de colera ni. ad os stōi: aut pp frigus stomachi: aut pp vehementiā raritatis corpis. ¶ Si āt ē pp mltitudinē effusiōis colere ni. signa sunt q est cū multitudīe comestiōis multitudo egestionis: et in infirmo si nō comedat excitat mordicatio vehemens in stō et nō tolerat quin comedat. ¶ Et cura eius est cibus pinguis et vinū dulce: et flobotomia basilice et decoctio epithimi: et cauteriū et vētose sup splenē. ¶ Et fit ex frigore stōi: et signū eius est multitudo comestionis cū multitudine singultus sine mordicatiōe. Et cura eius est illud qd diximus in frigido stomacho: at vero oz vt cōfortetur et assiduet curationē. ¶ Et fit ex raritate corporis: et signū est vt nō sit cū eo egestio secūdū quantitatem comestionis. Et cura eius est sessio in aqua frigida et in locis frigidis et inungere corpus cū oleo mirtino et cera: et cibi grossi humidi tarde penetratiōis sicut sumac et agresta & carnes vaccīe et arietine et cibi viscosi et opilatiui sicut pheludegi et caseus recens et panis açimus. ¶ Et fit aliud qd accidit ex vehementia laboris deambulatiōis. et signū eius est q mouet post famē vehemētē sincopis ¶ Et cura eius est vt in potu sumat vinū et aquam carnis cū speciebus cōdientibus: et phibeat a somno: deinde ingrediatur balneū. ¶ Et fit ex desiderijs malis: et accidit aut mulieri pregnanti: aut ei q in stō suo hz humores malos. ¶ Et cura eius est vt detur pregnanti electuariuz de xiloaloes: et diacitonitē nō laxatiuū et comedat de carnibus gallīe & cerebell. eduli et arietis assatis et euomat in quibusdam horis vomitu leni: et comedat rē modicaz de cepa et allio et sinapi. Illi aūt q ɔsiderāt res malas: vt carbones et lutū: euomāt: deide sumāt in potu infusionē aloes: et detur eis post illud trifera facta de scoria ferri: et sedetur appetitus eius cū excitat cū corrosione ossium pullorū colūborū assatox et carne salita sicca prepata facta cuz ameos et spodio et nuce muscata: et albehil et cardamomo: hec. n. sedant ea que diximus.

¶ De colerica passione. CAP. LX.

Colerica passio fit ex ɔuersiōe cibi in stō et intestinis: et signa eius sūt antecessio satietatis nauseatiue: et multitudo vētositatis in ventre ante eā p dies aliquot: et q incipit cū dolore vmbilici et punctura eius: deinde venit solutio plīma sine vomitu: aut cū vomitu pauco. ¶ Cura eius est vt bibat hora qua sentit puncturaz et corrosionē aquā calidā in qua bullitū fuerit ciminū multotiens et requirat somnū et phibeat ab asellatiōe quantū possibile ē: et infundat tortellas in vino veteri et comedat eas. Si autē sentit grauitatē in capite suo dormiat et cū euigilat ingrediat balneū et plonget famē: deide redeat ad cōsuetudinē suā paulatim. ¶ Et fit ex effusiōe colere rubee ad stōm et intestina cuz supfluitate et ē deterior eax et peior & magis deterrēs: & cū ea ē nausea vehemēs valde et sitis assidua et bibat aquā frigidaz et sedat nausea eius donec calefiat i stō: deide euomat eā. ¶ Et qñq est cū ea vētris solutio. et qñq superfluit adeo donec facit superuenire infirmo sincopim et cadit pulsus. ¶ Et cura eius ē vt sumat in pncipio aq calide plurimuz. vt euomat cū facilitate et egrediat ab eo plurimū illius colere: cum ergo puenit vomitus ad hoc q cadat virtus et supfluit: tūc ligent vtraq adiutoria et infrigidet stōus eius cū niue ponēdo eā sup ipm: et effundat sup extrema eius aqua frigida: et da ei in potu rob granatox puruz vna vice post aliā: et qñ euomit ipm reitera ipsuz et da ei in potu spodiū et lutū alesiburni et rosas siccas: et dissolue ea in aqua malox: et da ei i potu de aqua frigida: et qñ euomit eā: reitera donec videat vomitū alleuiari pax: et tūc fac eū sorbere aquā carnis assumptā ex pullis cōtritis: et funde super eā pax aq citoniox et pax vini et pulueriça desup tortellas tritas: et si euomit eas: reitera illud sup ipm donec recipiat illud: et da ei in potu aquā agreste in qua infusi sunt et pulli et cubugi: et pulli columbini assati cōtriti: et cū recipit cibū: tūc da in potu vinū et cooperi eū vt dormiat: nā vomitus sedat cum somno omnino.

¶ De eructuatione. CAP. LXI.

Eructuatio si multiplicet digestionem corrūpit: et qñ minoratur: inflat stōm: et qñ minorat: cōfert ei masticatio thuris et cimini: et qñ multiplicat vtat vomitu ante cibū et electuariū diapipercon: et çinçiber econdito et balneo.

¶ De singultu. CAP. LXII.

Fit aut pter grossaz vētositatē: aut pp rē mordicantē os stōi et extendentez ipm: aut pp apā i epate: aut pp solutionē et euacuationez supfluam: et signa eius qd accidit a mordicatiōe oris stōi sūt: q fit post comestionē rei calide: aut vomitus colere rubee: aut viridis: aut nigre. ¶ Et cura eius ē traycere aquā calidā aliquotiēs deinde sumat oleū amigdalax: aut sumat de butiro recenti

paulatim:et si sedatꝰ bene:et si nō:administra vomitū dā/
do in potu sirupū ace.et aquā calidā:et euomat eū multo/
tiens:deīde da ei oleū ꝛ sorbitōes leues factas ex amilo ꝛ
oleo amigdal'.ꝛ çucharo.

¶ Et qñ ē ex vētositate grossa:signū ē ꝙ fit post satietatez
nauseatiuā ꝛ accidit infantibꝰ plᷓimuz post mltitudinē su/
ctionis mamille:ꝛ cōferūt ei ameos.çinçiber calamētū ꝛ
mastix singulariter ꝛ ꝯposite:ꝛ cōfert ei sumere in pulue/
rē foliū sisimbrij sicci triti:aut folia rute aut folia calamē
ti aut semen eoꝝ:de vnoquoqꝫ quoꝝ sumatꝰ puluis pōde/
re.ʒ.ij.cū vino puro:aut decoctiōe cimini ꝛ calamēti ꝛ dis/
soluatꝰ in aq̄ paruz thuris ꝛ detꝰ in potu ꝛ vaporetꝰ locus:ꝛ
īgrediatꝰ balneū calidū ꝛ trayciat aquā calidā nō supflue.

¶ Et eius q fit ex apāte epatis calido signa sunt febris acu
ta ꝛ nausea. ¶ Et eius cura ē flōmia basilice ꝛ sumere in
potu aquā ordei ꝛ aquā granatoꝝ:ꝛ emplastretꝰ epar san/
dal'.ꝛ aq̄ ro.ꝛ aceto ꝛ cāphora:ꝛ sumere in potu aquā sola/
tri ꝛ endiuie bulitā ꝛ colatā cū sirupo ace.

¶ Et fit singultus accidēs post diariaz ꝛ debilitatē ꝛ solu/
tionē ventris ꝛ reliquas euacuatiōes:ꝛ plurimuz eius cu/
rationē ñ hꝫ:ꝛ ē signū malū.ꝛ curatꝰ ſm dispositionē sumē
do in potu lac semp ꝛ sorbitiones leues ꝛ vinū plurime cō
mixtionis ꝛ aquam carnis.

¶ De egritudinibus epatis. CAP. LXIII.

Egritudines epatis aut apā calidum: aut duꝝ:ꝛ nō forsitan fit flegmaticū:aut opilatio:aut malitia cōplōnis frigide aut calide:aut debilitas eius tantū:aut vētositas grossa sub eo ꝛ ycteritia ꝛ ydropisis.

¶ Et signa apātis calidi sunt febris inseparabilis ꝛ vehe
mētia sitis ꝛ vomitus colere:ꝛ qñqꝫ fit cuz eo singultus ꝛ
ycteritia ꝛ tussis sicca in qua nō ē sputū oīo:ꝛ casus appe/
titus. ¶ Et cura eius ē vt cū ē īcipiēs ꝛ vsqꝫ ad hebdoma/
dā vnā flōmia cephal'.in latere dextro:ꝛ emplastretꝰ epar
sandal'.ꝛ cāphora ꝛ aq̄ ro.ꝛ infrigidetꝰ epar semp:ꝛ sit con
tentus ꝓ cibo aqua ordei ꝛ detur in potu aqua granatoꝝ
ace.ꝛ aqua endiuie ꝛ aqua solatri cū sirupo ace.de çucha/
ro puro. ¶ Cū ergo alleuiatꝰ feb.sint cibi ex berb.ꝛ agre/
sta cū pull'.ꝛ dimittat vinū oīo vsqꝫ q̄ verificetꝰ ei sanitas.

¶ Apostema aūt cal'm cōuertitꝰ tripliciter:aut eniz resol
uitur:aut collectionē facit saniei:aut induratꝰ:ꝛ sequitꝰ re/
solutionē eius sanitas:ꝛ collectionē ipsius sequitꝰ vomitꝰ
saniei ꝛ sanguīs ꝛ egestio vtriusqꝫ:ꝛ comitatꝰ duritiez eius
ydropisis:ꝛ signū resolutiōis eius ē qđ alleuiatꝰ infirmus.
post sedationē feb.ꝛ gescūt oīa accidētia ꝛ sedantꝰ ꝛ redit
corpus ad dispositionē suā in colore ꝛ appetitu:ꝛ istud fit
ꝑꝑ nām cū ē fortis.sufficit.n.post flōmiā ꝛ curationē quā
diximus cōfortatio eius tm̄. ¶ Curatio vō eius ē vt post
quietē vehemētie feb.detur in potu aq̄ endiuie cū medul
la cass.f.ꝛ emplastretꝰ epar cū cera ꝛ oleo alkeiri:ꝛ camo/
mill':ꝛ bdellio ꝛ semīe caul'.ꝛ spica ꝛ mirra ꝛ ciperis ꝛ ro/
sis.ꝛ cū vino aquaqꝫ citonioꝝ ꝛ mirtis secūdū quātitatez
ꝛ diminutionē caliditatis. ¶ Collectiōis aūt saniei signū
est in apāte qđ sedatꝰ febris:ꝛ accidit tremor ꝛ vomitꝰ sani/
ei:ꝛ sāguīs:ꝛ egestio vtriusqꝫ:ꝛ qes a grauitate quā inenie
bat eger:quasi rei appense in latere dextro ꝛ furcula ipsiꝰ

¶ Et cura eius ē vt in potu sumat aquā ordei aut aquam
çuchari aut sirupo acetoſ. ſm quantitatem residui colo/
ris:deinde post duas horas detur ei in potu de hac medi/
cina. ℞.masticis aureum.i.thuris sanguinis draco.rosa/
ruz tritaꝝ spodij añ.aure.ij.se.endiuie:se.apij terre sigill'.
añ.aureū.i.sumatꝰ in potu de ea.ʒ.iij.cū sirupo acetoso aut
aqua mell'.aut iulep. ſm ꝙ diximꝰ ꝛ emplastretꝰ epar ex/
terius cū gallia ꝛ ramic ꝛ ciperis ꝛ thure ꝛ spica ꝛ mastic.
ꝛ calamo aro.cū aq̄ maloꝝ ꝛ aqua mirti:ꝛ aqua citonioꝝ
ꝛ cibetꝰ infirmus in hac hora cū eis q̄ addūt in fortitudīe
eius:sicut pull'.ꝛ edis ꝛ vitell'ouoꝝ ꝛ paꝝ vini albi subtil'.

Apostematis autē duri signū est ꝙ appet tactui res dura sub costis:ꝛ corrūpitꝰ co/
lor ꝛ minoratꝰ appetitꝰ. ¶ Et cura eius ē vt in potu sumat
diacurcumā ꝛ athanasiā ꝛ trociscos de bdellio:quoꝝ con
fectio ē hec. ℞.rosaꝝ tritaꝝ.ʒ.x.spice nar.ʒ.ij.cen.ʒ.i.lacce
.ʒ.i.ꝛ.ſ.mirre.ʒ.i.costi.ʒ.i.ꝛ.ſ.masticl.ʒ.ij.amigdal'.amarꝰ.ʒ.
ij.bdellij.ʒ.iij.resoluatꝰ bdelliū cū vino ꝛ cōficiantꝰ cuz eo
medicie:ꝛ fiāt inde trocisci:ꝛ sumantꝰ de eis in potu.ʒ.iij.
cū aqua endiuie si fuerit caliditas:ꝛ si nō:cuz aqua mellis
aut cū aq̄ ꝛ vino:aut cū aq̄ se.apij:ꝛ se.feni.ꝛ emplastretur
cū emplastris que diximus.

Opilationis aūt signum ē grauitas quā inuenit infirmus in dextro latere sine do/
lore:ꝛ nō ē feb.ꝛ grauitas digestiōis ꝛ lenitas ventris. ¶ Et
cura eius ē.si cū ea fuerit caliditas sirupus acc.cuz aq̄ en/
diuie:ꝛ si fuerit cū ea frigiditas diacurcuma maior cuz aq̄
radicū:et dimittat cibos grossos viscosos sic̄ pultes ꝛ phe/
ludegi ꝛ panis açimus ꝛ pedes ꝛ caseus ꝛ oīa dulcia q̄ ha/
bent grossitiē:ꝛ comedat res cuz qbꝰ fit abstersio:sic̄ kisch
ordei ꝛ fabas ꝛ deuitet riçi ꝛ ꝓprie cū lacte:ꝛ multiplicetꝰ
sal ꝛ fermentū in pane suo.

Malitiam aūt cōplexiōis ī epate q̄ calida ē sequū/
tur feb.ꝛ sitis ꝛ siccitas ventris multa
ꝛ paruitas appetitus ꝛ asperitas lingue absqꝫ grauitate:et
nō ē dolor sub costis dextris ꝛ rubet aqua valde. ¶ Et cu
ra eius ē aqua ordei ꝛ aq̄ citrol'.ꝛ aqua cucurbite:ꝛ sir.ace.
purus:ꝛ aq̄ endiuie ꝛ aqua solatri ꝓprie:ꝛ assiduatio em/
plastrationis epatis cuz sandal'.et ro.ꝛ cāphora:ꝛ nō sit ci/
bariū nisi acetosuz:heçibe cū sucubegi:pisces ꝛ īfrigidata
ex edis ꝛ lactētibꝰ vitulis:ꝛ berberis:agresta ꝛ aq̄ veri fri
goris ꝛ dimissio vini omnino.

Malitia aūt ꝯplexiōis frigide ē cū solutiōe ventris
ꝛ mollitie corpis ꝛ corruptiōe coloris ꝛ tu/
more faciei ꝛ grauitate appetitus ꝛ digestionis grauitate ꝛ
dolore sub latere dextro. ¶ Et cura eius ē oē qđ calefacit
epar ex medicinis ꝛ cibis sicut piper ꝛ calamētū:çinçiber
cōditū ꝛ vinū vetus puꝝ ꝛ frixa habētia semina:ꝛ empla/
stratio extrinsecus cū ciperis ꝛ spica et squināto ꝛ mirra ꝛ
costo ꝛ vino odorifero stiptico veteri.

Debilitatis vō eius signuz est tm̄ egestio sil'is aq̄ recētis carnis cū abluitꝰ cū paucitate
appetitꝰ ꝛ extenuatiōe corpis. ¶ Et curatio eius ē empla/
stratio cū rebꝰ calidis stipticis ex eis q̄ iā diximꝰ.sicut sūt
ciperi ꝛ masticl.spice thuris nucis cipressi:gallia mu.vinū
vetus puꝝ:ꝛ almusus:ꝛ de medicis sumat illā q̄ aggregat
stipticitatē:ꝛ aliquātulū caloris sicut hoc medicamē. ℞.
mastic.aureū.i.spice aureū.ſ.seīs apij:ameos añ.aureū.i.
thuris aur.ij.ciperi superioris squināti añ.aur.i.bibatꝰ de
eo.ʒ.iij.cū vino veteri aut cū aqua radicū. ¶ Et fiāt cibi
eius ex granis granatoꝝ ꝛ passul'.cuz suis interioribꝰ q̄ bñ
masticentꝰ.ipe.n.cōfortāt epar ꝛ impinguāt ipm ꝛ aq̄ in q̄
decocta sunt ciminū ꝛ ꝯdimēta:ꝛ pip et silia. ¶ Et ex eis
q̄ cōferūt oī egritudini q̄ accidit in epate ex malitia cōple
xionis aut alijs cū ꝓprietate in eis mirabili ē vt sumatur
epar adib exiccatus ꝛ teratꝰ optime ꝛ bibatꝰ ex eo coclear.
i.ꝛ ē aur.ij.cū vino dulci ꝛ si infirmꝰ hēat febrē cuz aq̄ fri/
gida solū.cōfert eniz iuuamētū maxie ei q in epate suo hꝫ
egritudinē:ꝛ nos iā experti fuimꝰ sufficiēter:ꝛ comedat pas/
sulas cū suis interioribꝰ postq̄ꝫ bñ masticauerit eas si vult
vt impinguetꝰ ꝛ cōfortetꝰ epar.

Uentositatis aūt q̄ ē sub ipso signa sunt tensio q̄ ē sub latere dxtro q̄ cōmouetꝰ cum
digeritꝰ cibus ꝛ sedatio ꝑ cōpressionē vehemētē sup ipsuz
ꝛ extimāt stulti medici ꝙ ē opilatio vel apā:ꝛ ꝯfert ei pu/
rū vinū forte cū bibetꝰ ex eo res modica ꝛ minoratꝰ aq̄ ꝛ

miscetur cũ ea vinũ ⁊ cibi pauce inflatiõis ⁊ dimissio inflatiuor͛ sicut oleꝝ ⁊ ꝯpressio sup ipm ⁊ adherẽtia pãni calefacti: ⁊ vaporatio eius cuz milio ⁊ balneũ ante cibum.

¶ De ycteritia. CAP. LXIIII.

Ycteritia qdem fit aut pp caliditatem epatis multã p seipz natã: aut qñ epar calefactũ ẽ ex cibis aut medicis calidis: aut apãte: aut opilatiõe aut pp multitudinẽ colere rubee: aut ꝓpterea qr nã expellit eã ad exteriora corpis. aut ex morsione vermiũ: aut aĩalium venenosoꝝ calidoꝝ: aut pp debilitatẽ fell'ab attractione colere ru. aut pp opilationẽ meat⁹ quo attrahit̃ colera ab epate: aut pp opilationẽ meat⁹ q̃ expellit̃ col'a ad intestĩa: et illoꝝ qdẽ q̃ꝝ epata ꝫ nãz sũt cal'a colores sũt citrini sp et ĩ albugine oculoꝝ eoꝝ sep est citrinitas et ñ accidit eis inde maximũ nocumẽtũ: nisi cũ illud supfluit i eis. ¶ Et cura eoꝝ est oẽ qd infrigidat epar sicut granata acetosa ⁊ multiplicatio potus aq̃ ordei in mane ⁊ potus a sauic ⁊ çuchari ꝓprie in dieb⁹ estatis: ⁊ alleuiatio ciborũ calidoꝝ ⁊ silr̃ medicinaꝝ ⁊ potuũ calidoꝝ: ⁊ si potant̃ plĩmũ cõmisceant̃ cũ aq̃: ⁊ sint cibi eoꝝ acetosi ex eis q̃ dixim⁹. ¶ Calefactiõis aũt epatis q̃ est ex apãte calido. signũ ẽ ꝙ apãtur ex cibis calidis aut medicinis calidis aut potu vini puri fortis ⁊ sĩtibus illis. ¶ Et cura eius est id qd infrigidat epar ex medicinis cibis ⁊ emplastris q̃ diximus. ¶ Generatiõis aũt multitudinis colere: signũ est qd egredit̃ cum vomitu ⁊ solutione ⁊ ycteritia ẜm suã dispõnẽ. ¶ Et cura ei⁹ ẽ cũ decoctõe mirobol'. aut cũ aq̃ casei ⁊ cũ lacte acetoso: ĩ q̃ dissoluta fuerit scamõea. deiñ reditio ad cibos extiguentes. ¶ Ycteritia aũt facta ex opilatiõe: aut ẽ ex opilatione in epate ipso: cuius signũ ẽ qd cũ ycteritia ẽ grauitas in latere dextro. Et cura eius ẽ cura opilatiõis q̃ fit ĩ meatu quo attrahit̃ colera ad fel. ¶ Aut ẽ ex opilatiõe meat⁹ ex quo expellitur ad intestina colera cuius signum est: ꝙ accidit ycteritia fortis velociter cum grauitate parua in epate ⁊ albedine egestiõis ⁊ amaritudine in ore ⁊ gutture ⁊ vomitu colere. ¶ Et cura eius ẽ. si fuerit cuz caliditate aq̃ endiuie ĩ q̃ dissoluta ẽ medulla cass. f. ⁊ oleũ amigdal'. dulciũ: ⁊ si nõ fuerit caliditas: tũc aq̃ apy: aut feniculi: aut aq̃ porri ẽ cõueniẽtior: in hoc loco: qñ opilatio in his duobus meatib⁹. s. quo attrahit̃ colera: ⁊ quo expellit̃: nõ forsitan accidit nisi ex apãte: q̃re indiget eo qd resoluat ipz. dissoluat̃ ergo medulla cass. f. in succo caul'. ⁊ decoctõe ei⁹ ⁊ distillet̃ desup oleum amigdal'. amaraꝝ: ⁊ detur in potu. ¶ Et fel qdẽ tria ꝫ orificia: orificiũ adherẽs epati: ⁊ orificiũ ad ĩtestina: ⁊ orificiuz ad stõm. ⁊ opilatio accidit ĩ tribus dictis meatib⁹. Jn illa q̃ accidit orificio adherẽte epati: vrina ⁊ egestio sũt citrine ad albedinẽ decliues pp paucitatẽ effusiõis colere ad intestina: ⁊ nõ ẽ cũ ea vomit⁹ colere neq͂ amaritudo pp paucitatẽ effusiõis colere ad stõꝫ ⁊ in illa q̃ ẽ in orificio adherẽte intestinis: vrina ⁊ egestio sunt albe pp paucitatẽ effusionis colere ad ĩtestina. Et in illa q̃ ẽ in orificio adherẽte stõ vrina ⁊ egestio sunt grosse rubee sicut bolũ pp multitudinẽ effusiõis colere ad intestina. Jn illa aũt q̃ fit ab opilatõe meat⁹ quo expellit cistis fell' colerã ad intestina ꝓpriũ signũ ẽ albedo egestionis ⁊ puitas tincture eius ⁊ difficultas exitus fecis eius ex ventre cũ fortitudine ycteritie: ⁊ nõ ẽ in ista de vomitu colere id qd ẽ in ea q̃ ẽ ex opilatiõe meatus quo attrahit̃ colera. ¶ Et cura ei⁹ ẽ cura illa eadẽ: ⁊ ꝯferũt ei ꝓprie clisteria: in qb⁹ ẽ acuitas postq͂ in potu sumpta sunt ea q̃ diximus. ¶ Ycteritia aũt q̃ fit ꝓpterea ꝙ expellit eã nã ad exteriora corpis cũ fortitudine: fit põst febrẽ ⁊ in die cretico: ⁊ oꝫ vt iuuet̃ nã ad expellẽdũ ipm p ĩtroitũ in aquã calidaz ⁊ sir̃. ace. ¶ Illi⁹ aũt q̃ ẽ ex morsu venẽosoꝝ aĩaliũ calidorũ: cura ẽ sumere in potu semp lac aut oleũ amigdal'. deiñ aquã granatoꝝ ⁊ mucillaginẽ psily ⁊ aquã atarasacon et poma acetosa. ¶ Debilitatis aũt fell' ab attractiõe signũ est ꝙ ẽ cũ ycteritia nausea et vomitus colere sine grauitate i epate. ¶ Et cura ei⁹ ẽ cura cõfortãs epar: fel ãt ꝯfortatur p cõitatẽ quã ꝫ cũ epate. ¶ Et cũ oẽs modi ycteritie curent̃ intrinsecus cũ eis qb⁹ indiget: tunc curet̃ qd remanet in exteriorib⁹ corpis ex eis cũ balneo et suctione p nares aceti fortis et faciẽdo alcohol cũ aqua ro.

¶ De ydropisi. CAP. LXV.

Ydropisis vo tres ꝫ modos: aut. n. aggregatur aq̃ in vẽtre tñ: ⁊ ẽ asclites: aut mollificat̃ totũ corp⁹: ⁊ ẽ yposarca: aut aggregat̃ in vẽtre aq̃ paꝝ ⁊ vẽtositatis plĩm ⁊ ẽ timpanites. Et yposarca qdẽ ẽ in qua mollificatur totũ corpus: ⁊ fit ex frigore epatis ⁊ est leuior eaꝝ et ꝓpingoris curatõis et sanatiõis: cui⁹ signa sũt albedo coloris vrine et solutio nãe: et inflatio palpebraꝝ. ¶ Et cura eius ẽ illud qd calefacit epar ex his q̃ dixim⁹ in cap° de frigore epatis: et qd ꝓuocat vrinã cũ fortitudine: et ꝯfert ei sepelliri in arena calida et linire totũ corpus ex luto et stare et sudare in sole post calefactionez epatis. Et qñq͂ ẽ hec ydropisis successiõe potus aq̃ frigide plurime post coitũ: aut exitũ de balneo et post motũ plĩmũ. Cuz ergo accidit in hac egritudĩe dolor sub costis ex potu aque frigide oꝫ vt tũc in potu det̃ vinũ puꝝ et vaporet̃ epar cum eis q̃ ipm calefaciũt. ¶ Cũ aũt ydropisis pseuerat et ꝓlongat̃: tunc curet̃ cũ eis q̃ dixim⁹: et ẽ facilior sanatio. ¶ Et qñz accidit hec ydropisis post solutionẽ vẽtris longã: aut cursum sanguis ex emoroydib⁹ et mẽstruis: et qñ est ita: tunc cura eius ẽ illud qd dixim⁹ de cõfortatõe epatis et calefactione eius et gradatione ad addẽdũ in cibo et odoriferis et somno. Et vtẽdũ vino vt redeat sanguis et ꝯfortet̃ corpus: ⁊ redeat ad dispositionez suã. ¶ Et qñq͂ accidit post magnitudinẽ splenis secundũ qd dicem⁹. ¶ Et cura eius ẽ studiũ in splene scdm qd dicemus. Et qñq͂ accidit etiaz pp frigus epatis: ex mẽbris vicinis ei cum infrigidant̃ sic stõus et intestinũ ieiunũ et pulmo et diafragma et renes ¶ Et accidit etiã a multitudĩe exitus sanguis ex mẽstruis et ex retẽtiõe eius. Et cura eius ẽ illud qd dixim⁹ de calefactiõe epatis et cõfortatiõe eius exterius et interius ⁊ qd ꝓuocat vrinã ẜm qd diximus.

Asclites etiã accidit cũ apãte calido ĩ epate et febre et rubedĩe aq̃ et ẽ deterior eaꝝ. Et cura ei⁹ est cõposita ex cura apãtis calidi in epate cũ cura ydropisis. ¶ Curent̃ ergo isti aq̃ endiuie et sir̃. aceto. qñq͂: et cũ eo qd euacuat aquã: p͛ter qd calefiat plĩmũ: sic cũ aq̃ cardamomi et infusiõe mirab. ⁊ trociscis de berberis. Et qñq͂ fit ex apãte duro et nõ ẽ cuz febre neq͂ rubedine aq̃. Et cura eius ẽ illud qd ex medicis dixim⁹ apiẽtib⁹ opilatiõez et resoluẽtib⁹ apãta eius: sicut diacurcuma et dialacca: et cõfectio de costo. dent̃ ista postq͂ solutio facta fuerit cum folys meçerion et ere adusto et euforbio et succo cucumeris asinini et mirab. citr. et yreos et serapino: administrentur ista ẜm quãtitatẽ sedatiõis caliditatis et cõmotionis eius: deĩde itera ꝓuocãtia vrinã qñq͂ et ista qñq͂: et si vis da ei in potu ex kekelengi ĩ oĩ hebdomada dosim vnã: et in eo qd ẽ inter illud ex diacurcuma magna cũ decoctiõe se. apy: et se. fenic. Si aũt ĩgrosset̃ res ĩcide sub vmbilico.

Timpanites fit ex aggregatione aq̃ pauce: q̃ descendit in vẽtre et vẽtositatis plurime et fit post caliditatẽ in epate et ẽ aq̃ rubea cũ ea ẜm plĩmũ et antecedit eã inflatio assidua in ventre: et ẽ difficilis resolutiõis et difficil' cure. Curat̃ ẜm dispositionẽ solutione vẽtris leni cũ facilitate ex eis q̃ nõ plĩmũ calefaciunt vice vna et cũ aq̃ granatoꝝ et infrigidatione epatis vice alia: et cuz eis q̃ eructare faciunt: sicut est masticatio

thuris et cimini:et iunctio cũ aceto sqllitico ⁊ q̃ extrahũt vẽtositatẽ inferius sicut hoc medicamẽ. ℞. ciminũ bau/rach folia rute cõficiant̃ cũ melle:⁊ supponat̃ cuȝ coto in die multotiẽs ⁊ fricetur vẽter ⁊ emplastretur:⁊ nõ comedat inflantia omnino.

¶ De egritudinibus splenis. CAP. LXVI.

Egritudines splenis aut sũt debilitas ei⁹ ab attractione melie: aut magnitudo ipsi⁹: ⁊ magnitudo eius aut fit post febres aut cũ febre: aut sine febre: ẽ aũt ex apate duro vehemẽti: aut sine illo: aut ẽ iflatio eius sola: dbilitatis aũt ei⁹ ab attractiõe melie sig̃ sũt corruptio coloris: ⁊ ꝯuersio ei⁹ ad nigredinẽ ⁊ ꝯturbatio albuginis oclo͛x cũ casu appetit⁹. ¶ Et cura ei⁹ ẽ positio vẽtosa͛x sup splenẽ sine icisiõe vice vna: ⁊ emplet̃ cuȝ medicamine cõfortãte splenẽ altera: ⁊ fricatio eius ⁊ ꝯmotio ei⁹: ⁊ motio ipsius cũ manu ⁊ equitatio ⁊ exercitium.

Magnitudo aũt eius facta cuȝ febrib⁹ appet tactui in latere sinistro. ¶ Et cura ei⁹ est trocisci de rosis ⁊ sir. ace. ⁊ vt vaporet̃ cũ aceto forti ẜȝ q̃ narrabo. ¶ Magnitudinis aũt q̃ fit successione febris. ¶ Cura eius ẽ trocisci de agno casto: ⁊ sir. acc. pluriũ radicũ ⁊ seminũ ⁊ vaporatio cũ aceto in quo bullita sunt ruta ⁊ calamẽtũ. ¶ Et fit magnitudo eius sine febre: ⁊ est aut antiqua dura vehemẽs: aut infra hoc: illi aũt q̃ nõ ẽ dura neqꝫ antiqua sufficiũt trocisci de agno casto ẜm q̃ narrauimus: ⁊ silr̃ vaporatio quã diximꝰ: antique ṽo magne dure apparitio sensui manifesta ẽ. ¶ Et cura eius ẽ trocisci de capparis ⁊ aq̃ radicũ ⁊ sir. ace. acetositati ꝑtinẽs plurium seminũ ⁊ vinũ amarũ forte ⁊ puruȝ ⁊ dimissio aq̃ oĩo: aut bibere ex ea minus q̃ȝ possibile est: ⁊ emplastrare ip̃m cũ ẽplastro de armoniaco: aut emplo̾ de calce: aut emplo̾ de sulphure: ⁊ dimittere dulcia ⁊ cibos qui faciunt bibere aquã: ⁊ comestio capparis cũ aceto. sed eius camakac nõ: ⁊ confert oĩbus dolorib⁹ eius nisi illis q̃ sunt ex inflatione flõmia basilice in sinistro latere ⁊ saluatelle. ¶ Inflatõis aũt signũ ẽ tensio sub latere sinistro cũ apate nõ duro: qd̃ fit planũ qñ sup ip̃m fit vehemẽs ꝯpressio preter qd̃ doleat: ⁊ qñqꝫ ꝓuenit ex eo cũ vehementer premit̃ desup eructuatio aut rugitus. ¶ Et cura eius ẽ sumere puluerẽ nasturty ⁊ vinũ vetus: ⁊ dimittere oĩa que inflant: ⁊ ponere super ipsuȝ ventosas cum igne.

¶ De fluxu ventris. CAP. LXVII.

Flux⁹ vẽtris fit aut cũ sãguĩe ⁊ sãie: aut siñ eis: ⁊ ille q̃ ẽ sine sãguĩe: fit aut ꝑꝑ dbilitatẽ ep̃is ab attractiõe aut ꝑꝑ debilitatẽ suam a digestiõe: aut q̃r currit ex eo colera acuta ad intestina: aut ꝑꝑ velocitatẽ descẽsiõis cibi a stõ ⁊ intestinis: ⁊ illud fit aut ꝑꝑ multitudinẽ flãtis in eis aut ꝑꝑ repletionẽ eo͛x ⁊ mollificationẽ ipo͛x: aut ꝑꝑ lubricitatẽ accidentẽ in eis: aut ꝑꝑ bothor in sup̃ficie eoruȝ. Et qñqꝫ fit fluxus ventris etiã a multitudĩe effusiõis colere nigre ad os stõi ⁊ a re effusa ex capite ad stõm: aut ꝑꝑ multitudinẽ cibi: aut q̃r solutiu⁹ ẽ in nã sui: aut ꝑꝑ errorẽ ordinis eius: aut ꝑꝑ motũ post ip̃m: aut ꝑꝑ multitudinẽ potus aq̃ sup ipsuȝ: aut ꝑꝑ paruitatẽ resolutiõis a corpe. ¶ Ille aũt q̃ fit cũ sanguĩe ⁊ sanie fit aut ꝑꝑ dubellatiũ q̃ rũpit̃ aut ꝑꝑ venã scissam: aut ꝑꝑ debilitatẽ epatis: aut ꝑꝑ excoriationẽ accidentẽ. ¶ Excoriatio aũt fit in itestinis superioribus aut inferioribus aut in ano.

Accidens aũt ex debilitate epatis ab attractiõe fit absqꝫ sanguĩe: ⁊ signũ eius ẽ fluxus alb⁹. ⁊ viridis ⁊ qd̃ mollescit corpus cum eo: ⁊ minorat sanguis in venis eius ⁊ citrinat̃ color ⁊ albificat̃. ¶ Et cura eius sunt elªrium aperitiuũ sicut diatrion pipereõ: diacalamẽtũ ⁊ vinũ purũ forte parue quãtitatis. ⁊ emplastra cõfortantia epar ⁊ positio vẽtosa͛x sup ipsuȝ vice vna: ⁊ ista em plastra alia: ⁊ cibi q̃ sunt velocis penetratiõis.

Fluxus aũt facti a multitudine colere acute q̃ currit ab epate signa sunt: q̃ fit post febres adurẽtes: aut post acceptionẽ medicina͛x acuta͛x. aut vini puri. ⁊ omniũ que calefaciũt epar ⁊ mordicant ipsuȝ ⁊ faciunt sequi cum prolongantur excoriationem. ¶ Et cura eius est sumere in potu aquam sauic ordei: aut sauic de granis granatorum: aut trociscos de acetosa: ⁊ lac acetosum decoctum cuȝ lapidibus ⁊ ferro ignito: ⁊ quando prolongatur hec egritudo ⁊ cadit virtus: ⁊ videtur q̃ in ea non valeat hoc medicamen: tunc cura est cibare egruȝ ex medicinis leuib⁹ pinguib⁹ i die mltotiẽs: dãdo oĩ vice coclearĩũ vnũ.

Velocitas descensionis cibi a stomaco ⁊ in intestinis: fit aut propter motum laboriosum post cibum. ¶ Cura eius est somnus ⁊ quies post cibum. ¶ Aut quia cibus in seipso facit illud necessarium: quoniam est lubricosus viscosus subtilis: aut pinguis: aut plurime quantitatis: aut in ipso est virtus solutiua. ¶ Et cura omnis speciei huius est vt opponatur ei cuȝ contrario. ¶ Aut velocitas descẽsionis cibi propter stomachũ fit: ⁊ intestina: ⁊ hoc fit ꝑpter multitudinẽ flegmatis in eis: cuius signũ ẽ fluxus albus ⁊ multitudo sputi ⁊ paucitas nausee ⁊ sitis ⁊ vomitus flegmatis ⁊ eius exitus cũ cibo: ⁊ egestione cõmixti cũ eis: ⁊ egestio in qua nõ ẽ plurima alteratio. ¶ Et cura eius ẽ vomit⁹ ⁊ pot⁹ yere: deide electuaria aggregãtia stipticitatẽ ⁊ caliditatẽ ex eis q̃ diximꝰ in cura stomachi. ⁊ silr̃ cibi. ¶ Aut ꝑpter mollicie͂ in stõ ⁊ repletionẽ eius: cuius signa sunt hec preter qd̃ cũ eo nõ ẽ vomitus flegmatis: neqꝫ egestio. ¶ Et cura eius est exiccatio ⁊ elªria q̃ diximꝰ preter vomitũ ⁊ solutioneȝ. ¶ Aut ꝑꝑ bothor in eis: cuius signa sunt q̃ excitat̃ post cibuȝ dolor in stõ ⁊ itestinis ⁊ in loco i quo ñ iueniebat̃ añ cibũ: cũqꝫ cib⁹ descẽdit ab illo loco sedat̃ ille dolor: ⁊ ꝯmouet̃ i loco alio inferiore ab illo loco: deide sedat̃: ⁊ nõ cessat ꝑmutari ẜm hoc: ⁊ qd̃ ẽ in egestiõe virus subtile: ⁊ cibi etiã cũ sua dispositiõe ⁊ nõ alterati oĩo: aut nõ alterati plurima alteratione. ¶ Et cura eius ẽ cibi acetosi stiptici: sicut ribes ⁊ granata acetosa ⁊ citonia ꝓprie ⁊ sumach trocisci de acetosa: ⁊ puluis manu sumptus de granis granato͛x: ⁊ puluis lubricitatis intestinorum de seminibus similiter sumptus. ¶ Aut ꝑꝑ lubricitatẽ accidentẽ in sup̃ficie stõi: ⁊ intestiorũ: cuius signũ ẽ exitus cibo͛x: nõ alterato͛x: aut parue alteratiõis: ⁊ illud qm̃ sunt velocis exitus ⁊ descẽsiõis ⁊ ꝓprie si mouet̃ infirm⁹. ¶ Si aũt ifirm⁹ nõ mouet̃ sũt tardioris exit⁹ ⁊ sentit̃ grauitas cibi descẽdẽtis subito precipitati ad iferiora sicut lapis cadens. ¶ Cura eius ẽ exiccatio cum electuario de siliquis: ⁊ electuario de thure: ⁊ electuario de gallis: ⁊ dimissio aq̃ calide: ⁊ administratio aq̃ veri frigoris: ⁊ sumere puluereȝ manib⁹ a sauich bone frixiõis ⁊ ꝑpe a sauic de granis granato͛x ⁊ alcubere ⁊ silia.

Facti a multitudĩe effusiõis colere ni. ad os stõi signũ ẽ q̃ cõmouet̃ in eo appetitus: ⁊ inuenit̃ cuȝ hoc mordicatio i ore stõi: ⁊ acetositas in ore: ⁊ sedatio ei⁹ apud comestionẽ aut apud potum puruȝ olei ⁊ nõ sedat̃ cũ cibis nõ vnctuosis ea sedatiõe quã hȝ cũ vnctuosis. ¶ Et cura ei⁹ ẽ flõia basilice ⁊ solo̾ cũ decoctiõe epithim ⁊ positio vẽtosa͛x cũ igne sup splenẽ: ⁊ silr̃ seq ip̃m cuȝ medicis cõfortantibus ipsuȝ: ⁊ assiduatio pulueris de epithimo: ⁊ in mane sumere aliquid sorbitionis vnctuose.

Facti ṽo ex catarro capitis: signũ ẽ qd̃ fit post sõnuȝ ⁊ diuersitatẽ egõnis: deiñ retinet̃ vẽter dũ pseuerat hõ vigilãs. ¶ Et cura ei⁹ ẽ abrasio capitis: fricatio ei⁹ cũ pãno laneo aspo: ⁊ linire ip̃ȝ cũ eis q̃ vesicãt ip̃ȝ sic diximus i cura tussis: ⁊ q̃ dicemꝰ i antidotario hui⁹ libri: ⁊ sternutatio ⁊ gargarism⁹ ⁊ dimittere sõnũ sr̃ ceruiceȝ p⁹ reple/

tionē cibi ꝛ vomit⁹ p⁹ expgefactionē cum aqua calida.

Ille aūt qui fit propter multitudinē cibi nō fit nisi qꝛ virtus appetitiua fortioꝛ est retētiua: cuius signum est vehementia appetitus absqꝫ mordicatione in oꝛe stomachi: cūqꝫ comedit ſm appetitū grauat eū: quare soluitur natura. Et cura ei⁹ ē: vt cōmēsuret comestio cū quātitate qua nō soluat nā: ꝛ si ledit ꝑpter vehementiā appetitus accipiat cuȝ comedit ex luto ansiburio rem modicā aut ex cibo dulci vnctuoso bucellam ex carne pingui proprie.

Ille aūt qui fit pp erroꝛē in oꝛdine qꝛ ꝑcedunt cibū res velocis exitus: q̄re ꝑpter illud festinat exitus cibi. ¶ Cura est alteratio illi⁹ oꝛdinis: illius qui fit propter multitudinē potus aque sup cibū. ¶ Cura ē minorare aquā ꝛ cito currere ad somnū: ꝛ bibere vinū ꝑmixtum vt cesset sitis. ¶ Illius qui fit pp paucitatē resolonis coꝛpis: signū est multitudo carnis ꝛ paruitas appetit⁹: lōgitudo getis: ꝛ dimissio mot⁹. ¶ Et cura eius est exercitium ꝛ fricatio ꝛ sudatio in balneo.

¶ De excoꝛiatiōe tenasmō ꝛ siſib⁹. CAP. LXVIII.

Fluxus autē q est cum sanie ꝛ sanguine aut fit ex dubellati que erumpitur: ꝛ illud fit ex percussiōe: ꝛ prouenit aut subito plurimū eius: aut paulatim: aut ꝑpter venā ruptam: aut ꝑpter debilitatē epatis a digōne: aut pp excoꝛiationē: ꝛ excoꝛiatio fit in itestinis supioꝛib⁹: aut iferioꝛib⁹: aut in ano. ¶ Illi⁹ autē q fit pp dubellati q̄ rupta est: signū est ꝙ antecessere febꝛes: doloꝛ ꝛ grauitas ꝛ aposteꝛna in qbusdā membꝛis vacuitatis ventris. deinde sedatus fuit doloꝛ ꝛ pulsatio: ꝛ remāsit grauitas. deide accidit ei tremoꝛ subito ꝛ alleuiata est illa grauitas ēt. Et cura eius est: si fuerit res ꝑlima q̄ currit debilitans infirmū: vt det in omni hora de aq̄ carniū: ꝛ paꝝ vini ꝛ toꝛtelle ꝯtrite: ꝛ adhibeat ei bon⁹ odoꝛ: vt nō cadat virt⁹: ita vt cum minoꝛat eius egestio: det i potu aq̄ mellis vice vna: ꝛ medicamen incarnatiuū vlceꝝ intestinoꝝ vice alia donec cōsolidet. ¶ Ille vero q venit paulatim: fit etiā post exituras in mēbꝛis q̄ nō habēt amplos meat⁹ equales: sicͭ pectus ꝛ similia illi de his q̄ nō ꝑueniunt ad stōm ꝛ itestina in meatu amplo: ꝛ signa ei⁹ sunt ista eadē predicta: ꝛ oꝫ vt ꝯsideret ad qͦ latus expellat nā illam saniē: ꝛ adiuuet si fuerit ad partē intestinoꝝ cum solutiuis lenib⁹ sicut aq̄ mellis: ꝛ aqua çuchari si fuerit cuȝ eo caliditas: ꝛ si fuerit ad partē vrine cum semine apy ꝛ feniculi: ꝛ dauco: ꝛ silia: de illis que ꝑuocāt vrinā cum lenitate: ita vt cum minoꝛat quantitas ei⁹: det in potu icarnatoꝛia vice vna: ꝛ aq̄ mellis vice alia ſm ꝙ diximus.

Fluxus aūt ex debilitate epatis ad digōnē signū est ꝙ egestio est siſis aq̄ carnis recētis cū abluitur. ꝛ iā diximus curā ꝛ signa in debilitate epatis.

Excoꝛiatio alia ē mala: putrida: antiqua: ꝛ alia cuȝ qua nō est putrefactio: ꝛ alia q̄ fit a colera: ꝛ alia que fit a flegmate salso: ꝛ alia q̄ fit a colera ni. ꝛ de istis alia ē i intestinis supioꝛib⁹: ꝛ alia i iferioꝛibus: ꝛ signa eius q̄ est facta a colera sine putrefactiōe in intestinis supioꝛib⁹ sūt pūctura i vētre: ꝛ egestio i qua sūt viscositas ꝛ mucillago: ꝛ doloꝛ sup vmbilicū: ꝛ ꝙ descendit fex post doloꝛē ꝛ puncturā ꝑ vnā horā: ꝛ cū illa in q̄ ē ō mucillagine: ꝛ sanie: ꝛ sanguīe qͦ est vehemētis ꝯmixtiōis cuȝ fece descēdit colera: ꝛ sūt cū ea tristitia ꝛ sitis. ¶ Et cura eius est semia lenientia ꝛ puluis q manu sumit ō bolo ꝛ aqua sanie oꝛdei: cum gūmi ara. ꝛ lac acetosū coctū cuȝ ferro et cibi faciētes glutinationē ꝛ stiptici sicut vitella ouoꝝ ꝛ rixi impin guatū cū adipe renū edoꝝ: ꝛ sumac: agresta: ꝛ sauic algobedar: anabac: ꝛ oīa q̄ dixim⁹ in cura colerice egestiōis. ¶ Illi⁹ aūt q̄ fit in itestinis iferioꝛib⁹: signa sunt: ꝙ doloꝛ ē i iferioꝛib⁹ vmblici ꝛ seqͭ exituȝ fecis pūctura: ꝛ ē nō vehemētis ꝯmixtiōis cū mucillagīe ꝛ sāguie. ¶ Cura ei⁹ ē ꝙ dixim⁹ de clisterib⁹ sedātib⁹ faciētib⁹ glutinationē.

¶ Excoꝛiatiōis aūt facte ex flāte salso signa sūt ꝙ fit post coꝛiçā ꝛ catarrū: ꝛ nō est cū ea i egestiōe sanies ꝑlīma: neqꝫ colera: neqꝫ rubedo: neqꝫ viriditas. imo flā ꝛ viscositates: neqꝫ acuitas iest q̄ pungat ea: ꝛ vētositas cū ea est ꝑlīma. ¶ Et cura ei⁹ ē seia acuta: ꝛ nasturtiū decoctū cuȝ aq̄ ꝛ oleo: ꝛ curet caput cū eis q̄ dixim⁹ i cura ꝓhibitionis catarri: ꝛ si fuerit in itestinis iferioꝛib⁹ ponant in clisteri res calefactōis pauce de illis q̄s dicem⁹: ꝛ noiat clistere sedatiuū qͦ nō infrigidat. ¶ Facta aūt a melīa ē mala cronica: ꝛ signa ei⁹ sūt pūctura assidua ꝛ egestio nigra: ex q̄ terra ebullit ꝛ odoꝛat ex ea odoꝛ aceti: ꝛ hec excoꝛiatio si antiquat ū sanat. Si vͦ nō antiq̄ fuerit: tūc cura ei⁹ ē sumere i potu seia lenia ꝛ calida: ꝛ deuitent i hac egritudie res acetose: ꝛ dent res faciētes glutiationē sicut vitella ouorum ꝛ riçi cū adipe capraꝝ: ꝛ cū amigdal' frixis ꝛ cū papauere. ¶ Et oēs excoꝛiatiōes q̄ sūt i itestinis iferioꝛib⁹ nō indigēt medicinis sūptis desup: sed clisterib⁹: illis autē q̄ sūt i supioꝛib⁹ paꝝ ꝓferūt clisteria. ¶ Illa aūt excoꝛiatio q̄ ē cronica putrida siue sit flātica siue colīca siue melīca idiget clisterib⁹ acutī ex eis q̄ dicem⁹: ꝛ medicis q̄ abstergant vice vna: ꝛ ex eis que constipant alia.

¶ Excoꝛiatiōis aūt q̄ fit i ano ꝛ est tenasmō: signa sunt frequētia assellatiōis pauce sicut sputū. vbi gr̄a. cū doloꝛe ledente ꝑpe anū: ꝛ illud cū q̄ egredit egō: nō est ꝑmixtū cuȝ fece: ꝛ iuuāt bn̄tes cā suppositiōe colliry plusqꝫ religs curationibus: ꝛ ego dicam collirīa tenasmon.

¶ De colica. CAP. LXIX.

Colica passio fit aut ex retētiōe fecis: aut ex retētiōe vētositatis: ꝛ retētio qdē fecis fit ex siccitate: ꝛ siccitas fit aut pp siccitatē ciboꝝ ipsoꝝ: aut ꝑuitatē q̄titatis eoꝝ: aut multitudinē exit⁹ vrine: aut vehemētiā raritatis coꝛpis: aut multitudinē laboꝛis: aut vehemētiā caloꝛis aeris: aut pp vehemētiā caliditatis vētrī: ꝛ q̄nqꝫ retētio fecis ē pp ꝑuitatē effusiōis colere ad itestina: aut q̄m sup ea est flā viscosū ꝑlīmū iuestitū sup ea: ꝛ h̄ ē illō qͦ ꝑlīmū fit: aut pp siccitatē ipsoꝝ itestinoꝝ: aut pp opa eoꝝ: aut pp ōstructionē sēsus eoꝝ. ¶ Uētositatis āt retētio fit: aut pp multitudinē q̄titatis ei⁹: ꝛ fit mltitudo vētositatis: aut pp cibos iflatiuos q̄ꝝ quantitas ē multa: aut pp supfluitatē cibi nimiā: aut pp debilitateȝ calītatis vētris: aut pp coartationē vētositatis iter duas tunicas itestinoꝝ: aut pp adherētiā flātis plurimi ꝛ lapidationem eius. s. alicuius partis post aliam: aut propter coleram ni. effusam ad ventrem: quare inflat ipsum.

Et retentio fecis pp siccitatē ciboꝝ accidit p⁹ comestionē glādiū ꝛ riçi ꝛ alcasab ꝛ silia ¶ Et cura ei⁹ ē vt sumat i potu sir̄. viol'. aut iulep: aut decoctionē ficuū: aut rob dulce: aut oleū sisaminū in q̄ dissolutū est de çucharo rubeo q̄tū ipm ē sup ignem: aut penidiarum: ꝛ superponatur colliriū ex salgēma: ꝛ cibi sint vnctuosi dulces ꝛ mollificatiui.

Illius aūt q fit ex multitudīe exuberātie vrīe sig̃ sūt ꝙ fit p⁹ multitudinē vrīe. ¶ Et cura ei⁹ ē comedere carnes passulaꝝ ꝛ arietis ꝛ dactilos ꝛ sisamios fcōs cū amilo: ꝛ butiꝝ coctū ꝛ butiꝝ crudū ꝛ pēidias: ꝛ assiduare acceptionē medulle cassief. ꝛ sir̄. viol'. ꝛ pruna infusa in iulep: ꝛ similia de illis que mouent ventrem cum opilatione meatuum.

Illi⁹ vͦ q̄ ē pp vehemētiā calītatis vētris sig̃ sͭ vehemētia sitī: ꝛ siccitas fecī vētrī sp. Et cura ei⁹ ē acceptio fructuū lubricātiū ifridātiū añ cibū sicͭ sͭ prūa fic⁹ būide: ꝛ vue ꝛ crisomila: ꝛ silia. de illis q̄ ifridāt ꝛ hūectāt vētrē.

Illius qui fit pp vehemētiā caliditatis aeris: aut pp vehemētiā laboris: aut pp multitudinē sudoris in balneo: aut alia: signa sūt ꝙ retinet̄ fex: et exiccat̄ post cibos sicut post istos. Et cura eius est sumere cibos lubricatiuos vnctuosos multe quātitatis ⁊ fructus hūidos ⁊ alterare aerē: ⁊ dimittere laborē: ⁊ iungere corpus cum cera ⁊ oleo ⁊ intrare aquā frigidam.

Illius vero q fit pp raritatē corpis signa sunt puitas fecis i oib⁹ dieb⁹ sanitatis ⁊ siccitas ei⁹ sp plīma ⁊ multitudo famis: ⁊ vehemētia appetitus. ¶ Et cura ei⁹ ē assūptio ciboꝝ grossoꝝ vnctuosorū: ⁊ inungere manifestū corporis cum cera ⁊ oleo ro. ⁊ introitus in aquam frigidam.

Illius vero q fit pp siccitatē itestini signa sūt extenuatio mirac vētrl ⁊ subtilitas ei⁹: ⁊ vt nō inueniat̄ siccitatis fecis cā ⁊ difficultas exitus fecis: ⁊ ē cū eis sitis. Et cura ei⁹ est pot⁹ olei añ cibū ⁊ itroit⁹ i aquā calidā: ⁊ admistratio vini dulcis ⁊ vnctuosoꝝ.

Illius qui est ex flāte grosso aggregato i itestinis ⁊ stō: ⁊ ē illa q̄ plīmuȝ fit: signa sūt ꝙ fit post satietatē nauseatiuā plīmā: ⁊ retinet̄ fex ⁊ vētositas oīo: ⁊ multiplicat̄: ⁊ fetet eructuatio desup: ⁊ multiplicat̄ nausea: ⁊ fortis fit dolor: ⁊ sudat sudore frido. ¶ Et cura ei⁹ est vt i hora gdē poxismi succurrat̄ cū clisteri solutiuo leni. Si ḡ sufficit bene est: ⁊ si nō: cum solutiuo medio: ⁊ si sufficit bñ est: ⁊ si nō: cū acuto solutiuo: ⁊ det̄ elariū: ō dactil. elariū diacitonitē solutiuū: ⁊ pill'e de margaritis: ⁊ pillule albe: ipse .n. pill'e veloces sūt i soluēdo vētrem. ¶ In die āt q̄ nō sūt poxismi: caueat sibi a satietate nauseatiua: ⁊ assiduet comestionē elary diacimini: ⁊ vtat̄ i cibo suo alburi anabati: ⁊ dimittat fruct⁹ hūidos: ⁊ euomat cū aqua ⁊ melle cū replet̄ cibo: ⁊ sit ei⁹ secūda mēsa ex ficub⁹ siccis nucib⁹ ⁊ fisticis ⁊ penidys ⁊ nuce inda: ⁊ vinū ei⁹ sit vetus puꝝ amaꝝ: ⁊ decoctio ei⁹ sit ex caulib⁹ ⁊ aq̄ salsa ⁊ sicla: et oīb⁹ q̄ soluūt vētrē: ⁊ dimittat sumac ⁊ lētes ⁊ granata cū granis suis: ⁊ agresta: ⁊ silr̄a illis: ⁊ deuitet multitudinem pot⁹ aq̄ fride ppe ⁊ vinū acetosū ⁊ nouū: ⁊ assiduet ifusionē aloes cū oleo de cherua: ⁊ aq̄ radicū ꝭȝ qȯ narrabo vt securus fiat a reditione si deus voluerit.

Illius qui fit ꝓpter paucitatē effusiōis colere ad itestina: ⁊ accidit ex ea difficultas exitus fecis signa sunt albedo egestiōis cum difficultate exit⁹ ei⁹ ⁊ iflatio vētris. ¶ Et cura ei⁹ est qȯ dixim⁹ in ycteritia ex opilatione meatus iferioris: ⁊ vt ponat̄ in cibo almuri: ⁊ sinapis: ⁊ ficus imature: aut distillent̄ in eo de lacte fici stille aliq̄: ⁊ sumat ante cibū oliuas aq̄ ⁊ siclas cū sinapi ⁊ conterat medullā cartami cū ficubus: ⁊ sumat idē añ cibū.

Illa que est ex apāte in itestinis fit ex apāte cal'o tm̄: et signa eius sunt sitis ⁊ febris ⁊ vomit⁹ colere: ⁊ iflatio maxima in supiorib⁹ vētris: ⁊ pulsatio in vētre: ⁊ si fit fortior euomit ifirmus fecē: ⁊ fit anhelit⁹ ei⁹ fetidus: ⁊ q̄nq; est eructuatio eius fetida: ⁊ totū corpus silr: ⁊ est colica que noiat̄ yleos: cui⁹ expō est: domine miserere: ⁊ o quam parua ē eius cura si ꝯfirmet̄: in initio aūt rei opꝫ vt flobotomet̄ basilica: deide saphena: deide det̄ aqua endiuie: et aqua folioꝝ aneti: aq̄ folioꝝ altee: cuscute hūide: ⁊ aq̄ foliorū malue in q̄ dissoluta est medulla cassie fistule. et fundat̄ desuper oleū amigdalaꝝ dulciū: et liniat̄ locus cum oleo anetino ⁊ camomillino: et sorbeat ex iurib⁹ herbarū leniū: et ex decoctiōe ciceris ⁊ aneti: et cōfortet̄ cum odoriferis: ⁊ aq̄ pulloꝝ: ⁊ clisterizet̄ cū aq̄ ordei ⁊ altee ⁊ rob: et si fortior sit iflāmatio clisterizet̄ cū aqua ordei: ⁊ albumine oui: ⁊ mucilagine psily et clisteri ifrigidante qȯ narrabo: et sumat in potu mucilaginē psily: et aquaȝ citroli: ⁊ silr̄a de his que extinguūt donec sedet̄ inflāmatio: deinde redeat ad leniendū apostema cuȝ lenitiuis: sicut sunt mucilago fenugreci: ⁊ seminis lini ⁊ rob et altea et oleuȝ sisaminum et oleum amigdalinum.

Et fit etiā ab humorib⁹ malis adherētib⁹: et fit cū ea vomitus freques: et nō gescit qȯ est i cōcauitate vētris: et iueniunt̄ punctura et dolor: et aq̄ in supioribus vētris eius: ⁊ cōmouet̄ post comestioneȝ: ⁊ nō sedat̄ nisi cū vomitu: ⁊ sunt cuȝ ea tristitia ⁊ frigus extremitatuȝ q̄nq;. ¶ Et cura ei⁹ est cura yleos ⁊ trocisci stelle ꝭm ꝙ diximus in cura stōi. ¶ Et fit ēt ex tortiōe itestioꝝ supioꝝ ⁊ exiccatiōe stercoris i eis. ¶ Et cura eius est sir. viol. cū scamonea: ⁊ oleum amigdal'.

Colica aūt vētosa est sicut illa q̄ accidit ex cibis iflatiuis: cuius signa sūt ꝙ est rugit⁹ i vētre: aut augmētū qȯ nō sanat̄ nisi cū desup vehemēter ꝯpmit̄: et dolor difficil' ledēs i vmbilico: ⁊ eructuatio difficil' plīme quātitatis ⁊ retētio vētositatis: ⁊ si egerūt ex ea aliqd nō egredit̄ cū quātitate q̄ sedet dolorē vehementeȝ: ⁊ q̄nq; ē cum hoc lenitas. cū ergo iueneris vētrē lenē aut eq̄lem ⁊ dolorē vehemētē: tūc colica erit ventosa fortis. Si ḡ fuerit post multū vsū fructuū ⁊ herbaꝝ: tūc cura ei⁹ erit vt i potu det̄ de elario diaciminū cum aqua in qua bulita sūt ciminū ⁊ carui. ¶ Si ḡ sufficit bñ est: si nō: tunc det̄ ei cōfectio de granis lauri: ⁊ si fortior sit dolor in dispōne: tunc det̄ ei philoniū: ⁊ det̄ ei in potu vinū puꝝ vet⁹ dū est ieiunus: ⁊ sit calefactū: ⁊ calefiat mirac ei⁹: ⁊ ligetur sup ipsuȝ pānus: ⁊ prolonget somnū: ⁊ non comedat aliqd trib⁹ diebus si potest illud tolerare: ⁊ si non pōt tolerare comedat bucellā pānis ifusi i vino veteri: ⁊ nō bibat aquā fridam: dolor nanq; cōmouetur post potum eius: ⁊ si iam sedata fuerit: tunc ingrediatur tinam quando ꝯmouetur dolor: ⁊ exeat quādo debilitatur: ⁊ iungatur vēter cum oleo qȯ exugit ventositatē ex eis que diximus. ⁊ suspēdat̄ super eum ollula parua cum igne: ⁊ clisterizetur cuȝ clisteri qȯ exugit ventositatem: ⁊ superpōat̄ suppositoriū qȯ exugit ventositatem ex eis que dicemus: ita vt cum sedatur dolor totus redeat ad cibū paulatim: ⁊ comedat ex iure alifedebegi: et deuitet aquam frigidaȝ diebus multis: et ponat in vino suo galliam et sit purum vinum suū: et caueat ab herbis et fructibus humidis: et granis inflatiuis: et pcipue a piris et moris rubi: et cucurbitis et citrolis: et grisomil. et silr̄bus. et caueat plurimā comestionē vini colati et adusti: et similiter est cura eius que ex multitudie cibi est. ¶ Illa vero que fit ex coartatione vētositatis inter duas tunicas intestinorum. Signa sunt vehementia doloris. et ꝙ non egredit̄ ventositas ex ea omnino: et ꝙ non rugit per compressionem factā desuper. et cōfert huic cura tota: et precipue abstinētia a cibo et appensio vētosaꝝ et vaporatio sup locū doloris et vinū puꝝ. ¶ Illius q fit ex flāte qȯ paulatim resoluit̄ et iflat: signa sunt ꝙ sedatur dolor q̄nq; et cōmouet̄ post duas horas aut tres: et q̄nq; cōmouet eam vaporatio. cum ergo vides dolorē vehementē post vaporationem: tunc dimitte vaporationem: et pcipue infirmo vt ꝓlonget sōnū et calefaciat mirach: et dimittat cibū die vna. deīde vaporet̄ et suspēdat̄ ollula cū igne. Si ḡ sedat̄ dolor tūc illud ē couenies: et si ꝯmouet̄ administret̄ sōn⁹ et minoret̄ cib⁹ vt et digeratur id flegma totū: et exiccet̄ et resoluat̄ paulatim: et nō redeat. ¶ Illi⁹ vo q fit ex melr̄a que effundit̄ ad ventrē et inflat ipsū signa sunt acetositas eructuationis et iflatio vētris subito cū dolore vehemēti. Et cura ei⁹ ē i hora poxismi: ꝙ decoquāt̄ cū forti aceto calamentū et ciperi: ruta: origanū: grana nigra: et fiat vaporatio cum eis: et trayciat aquā calidā in qua decocta sunt ciminuȝ et carui: et clisterizet̄ cū clisterib⁹ exiccatiuis vētositatis. in hora aūt in qua nō est paroxismus fac eum assiduare potū decoctōis epithimi: et omniū que educūt melancoliam.

Et quandoque fit a multitudine serpētiū et vmiū in vētre et trāsuersant in eo et inuoluunt in stercore et generāt a cōtinuatione satietatis nauseatiue et comestiōe ciboꝝ putrefactoꝝ et sūt triū specierum: lōgi q sunt i intestinis supiorib⁹ gracilib⁹: et lati q sūt in intestinis grossis iferiorib⁹ et noiant semia cucurbite ꝛ vmes pui q sūt plūi i itestino recto qd sequit an⁹: et significatio eoꝝ est multiplicatio cibi: et qñ nō comedit: mordicant: et accidūt a multitudie eoꝝ i vētre accñtia mala timorosa. ¶ Et cura illoꝝ ē eductio ipsoꝝ cū eis q interficiūt ipsos ex medicinis amaris: lōgos vo interficit absinthium: latos vo iterficiunt sceba et lupini amari et narcisus et alebrengi et decoctio ei⁹ cum bibit. Illi vo q sunt i ano curāt cū iuoluit lana i felle taurino et supponitur.

¶ De egritudinibus renum. CAP. LXX.

Egritudines renū sunt apata: lapis: caliditas: maties: debilitas eruptio sanguīs et difficultas vrīe facta ex eis. ¶ Lapidis vo i renib⁹ signuz ē qꝫ dolor eius ē siſis dolori colice. et illud qm nā cum eo ꝯstringit et cōmouet nausea: et iuenit dolorē i ylys: et oꝫ vt distinguat inter ipm et colicā p vrinā. cū. n. est i ea sicut arena: aut de ꝯsuetudie est egri: vt mingat post hꝰ dolorē lapidē: aut iam minxerit añ illud p aliquot mēses vrinā nigram cū q fuit dolor in catim. tūc ē lapis: et si nō fuerit aliquod hoꝝ signoꝝ: tunc dolor post satietatē nauseatiuā est signū colice: et nausea cū colica plus est: et locus doloris i ventre i colica est amplior: ꝛ ad anteriora declinior. In lapide autē q est i renib⁹ loc⁹ ei⁹ minor ad posteriora declinior. ¶ Itē dolor colice pmutat: dolor vero renū nō permutat: ꝛ iteꝝ significatio lapidis renū est dolor in catim: ꝛ ylys ꝛ emūctorys cum grauitate ꝛ opilatiōe: ita vt quasi sit suspensum i eis aliqd. ¶ Et cura lapidis i renibus in hora comestiōis doloris est vt igrediat eger tinā ꝛ inungat dorsum ꝛ ylia cū oleo alcheiri tēperata inunctiōe: ꝛ cōmoueat alchatim: ꝛ equitet aīal nō suauiter icedēs: aut saliat sup pedē vnū: ꝛ descēdat de gradu i graduz donec descēdat lapis in vrinā: ꝛ si nō sufficit h sumat i potu medicinas frāgētes lapidē i renib⁹: ꝛ redeat ad regimē ire sua qd est aliud ab isto: ꝛ emplastret catim: ꝛ ylia cū artetica: ꝛ cartamo: ꝛ semie caul. corticibus radicis capparis decoctis: ꝛ dabis eis post ea in potu medicias frāgētes lapides i renib⁹: ꝛ añ eas ēt oleuz amigdal. ꝛ aquā maluaꝝ: ꝛ precipias ei vt saliat post illud: aut descēdat d gdu i gdū. ꝛ da ei i potu medullaz cassi. fi. cuz oleo amigdal. illud. n. lubricum facit lapidē. ¶ Cum g egredit lapis i vrinā ꝛ non sequit ipm mict⁹ sanguinis: tūc est icolume: ꝛ plurimuz illi⁹ fit cum lapis est lenis paruus. ¶ Et qñqꝫ sequit ipm mictus sanguinis. cui⁹ cura est vt det infirmo de medicamine ꝯferēte excoriatiōib⁹ renū ꝛ emūctorioꝝ: ꝛ flobotometur basilica vsqꝫ quo sanet: ꝛ qñqꝫ pueit lapis i meatu virge: ꝛ illud fit qñ est ei magnitudo: ꝛ accidit vt egrediat in latitudie: qre tūc ponat virga in aq calida: aut embrocet cū aq ꝛ oleo calidis: ꝛ ifundat i meatu oleū viol. cum mucillagine altee: ꝛ fricet locus i quo cōtinet lapis ꝛ expellatur ad interiora vice vna post aliā dōec egrediat: qꝫ si dolor fortior fiat: ꝛ locus apostomet: ꝛ ñ egrediat hac curatione: tunc iferius scindat virga ꝛ extrahat. ¶ Custodia vero a lapide ante generationez in renib⁹ est pp dimissionē ciboꝝ viscosoꝝ sicut casei pprie ꝛ panis açimi ꝛ dulciū grossorū: ꝛ assiduationē seminū mūdificantiuz renes: ꝛ sirupi acetosi pluriū seminū ꝛ medicinaꝝ que frāgunt lapidem: ꝛ lenificatiōe ex eis que dicem⁹: ꝛ abstinētia a longo somno sup collū ꝛ lōgitudine stricture cinguli ꝛ multitudine equitationis ꝛ labore dorsi: ꝛ vtatur vomitu cuz est repletio.

Apostema autē in renibus sequunt in pncipio sui febres permixte nō habentes paroxismū cū orripilatiōe: ꝛ sentit infirm⁹ cū iacet quasi grauitatem suspensaz in catim suo. ¶ Et cura ei⁹ ē si caliditas febris que est cū eo fuerit vehemētis fortitudinis qd fortasse nō fit nisi raro: flobotomia basilice ꝛ dare i potu aquaz ordei ꝛ medicamē de semib⁹ frigidis: ꝛ sumere i potu aq citroloꝝ ꝛ aquā melonū indoꝝ. ¶ Cū g feceris illud bebdomada vna ꝛ lenit febris: ꝛ nō sanat ifirm⁹: tunc incipe aliā curā. Et illa ē q fit qñ cū eo nō est febris caliditas plurima: ꝛ da ei i potu semia maturatiua ex eis q dicem⁹: sicut seis altee. semē lini ꝛ silia. ꝛ fac emplastrū alchatim cū fenugreco: ꝛ altea: ꝛ emplīs maturatiuis ex eis q dicemus. ¶ Cumqꝫ sedatur dolor totus ꝛ remanet grauitas: tūc pcipe infirmo vt saliat ꝛ vt descendat a gradib⁹ cuz velocitate: ꝛ ꝯmoueat catim suū: ꝛ pcute ipm si nō icipit mingere saniem. Si vero mingit excusaberis ab hoc. Cum ergo mingit saniem tunc incumbe super ipsum cuz seminibus mundificātibus vice vna ꝛ cōsolidatitiuis vlcerū renum vice altera donec sanetur. ¶ Apostema vo i renib⁹ cōuertitur ad vnū triū modoꝝ: aut. n. exiccatur ꝛ sanatur eger: aut collectionē facit saniei ꝛ mingit eaz: aut fit apostema durū qd est deterius eoꝝ: ꝛ signa eius sūt qꝫ remanet grauitas cum aliquanto dolore in catim ꝛ minoratur quātitas vrine ꝛ incipit venter inflari: ꝛ fit ydropicus secunda die. Et cura eius difficilis est: curatur tamē fm dispositionem cum assiduatione emplastrorum resolutiuorum superpositorum alchatim ꝛ dorso: ꝛ sumat in potu semia lenientia ex eis que dicemus.

Illius autem que fit ex caliditate renum ꝛ est diaria vrine signa sunt sitis fortis assidua: ꝛ nō humectatur os cum ea hora aliqua: ꝛ mingit semp post potū aq ꝛ vrina est alba subtilis qsi sit aqua: ꝛ extenuatur corpus ꝛ minorat caro ei⁹: ꝛ si nō succurrat ꝯuertit cito ad ethicam. ¶ Cura ē i principio sue inceptiōis vt sit i loco frigido humidi aeris: ꝛ dormiat supin⁹ sup terraz ꝛ sup lectos frīdos: ꝛ igrediat ter i die i aquā fridā: ꝛ emplent inferiora dorsi cū psillio ꝯqssato cū aceto ꝛ sandal. ꝛ aq ro. ꝛ sumat i potu de trociscis diabetis: ꝛ aq granatoꝝ acetosoꝝ: ꝛ sint cibi ei⁹ ex sumac: agrsta ꝛ silib⁹. ꝛ sumat i potu aquā ordei cū oleo amigdal. ꝛ dimittat oē qd vrinam puocat ꝛ sorbeat sorbitionē factā ex amilo ꝛ olo amigdal. ꝛ çucharo: ꝛ teneat i ore pillas sitiz sedātes: aut frustū masal aut aliqd acetosum vt sedetur sitis eius.

Maciei autem renum signa sunt dolor in dorso non fortis cum extenuatione corporis ꝛ paruitas desidery coit⁹ ꝛ multitudo vrine ꝛ albedo. ¶ Et cura ei⁹ est regimen impinguans corpus ꝛ dilatatio in cibo ꝛ enemata vnctuosa ꝛ comestio medullarum cum çucharo et oēs cibi ꝛ medicine q addunt i spermate ex eis q dicem⁹.

Debilitatis aūt renum signa sunt qꝫ mingit sicut loturaz carnis cū dolore i dorso: paucitas appetitus coitus. ¶ Cura eius est flobotomia basilice in latere in quo sentitur dolor. ¶ Si vero dolor magnus sentitur tunc fiat in latere dextro: ꝛ dentur in potu medicine cōferentes mictui sanguinis ꝛ emplastretur alchatim cum medicinis infrigidantibus ꝛ confortantibus renes sicut rosis ꝛ sandalis ꝛ acathia: ꝛ ramich: ꝛ mirto: ꝛ eorum inunctio fit cum oleo rosa. ꝛ sisamio. ¶ Sanguinis autem eruptionis ex renibus signum est qꝫ mingit subito infirmus sanguinem plurimum exuberantez: aut post percussionem super locum renum: aut propinquum ei: aut post comestionem cibi acuti. ¶ Et cura eius est flobotomia ex basilica: deinde medicina conferens mictui sanguinis.

¶ De retentione vrine. CAP. LXXI.

Hoc fit ppter egritudinem in emũctorys aut pp egritudinẽ virge: ꝛ egritudo aut ẽ lapis ĩ meatu virge: aut caro nata: aut opilatio sanguinis aut saniei. Signa itaq; ei⁹ qđ fit ex emũctorys sũt grauitas ĩ dorso: ꝛ repletio vesice ex vrina: cui⁹ cura est sumere ĩ potu medicĩas q̃ frangũt lapidẽ. ℂ Et signa ei⁹ q̃ fit ex opilatiõe meat⁹ virge sũt repletio vesice ꝛ inflatio ei⁹: tẽsio vt chorda ꝛ grauitas q̃dã ĩ pectĩe ꝛ anca cũ dolore vehemẽti ꝛ tẽsiõe supflua. ℂ Et fit aut pp lapidẽ obsessũ: aut pp apã: aut pp carnẽ natã: aut pp opilationẽ sanguĩs ꝛ saniei: ꝛ iaz diximus signa lapidis ꝛ curã ei⁹. ℂ Carnis aũt orte signũ est: q: fit ẽm plimum post vlcera accidẽtia ĩ h meatu: ꝛ nõ phibet totã vrinaz: sed modicũ ei⁹. ꝛ qñq; est iceptio exitura sil'is veruce in h meatu. qđ g ex ea est ĩ emũctorys curationẽ nõ hẽt: ꝛ non medicat nisi cũ tina ꝛ ex pillulis lenificãtib⁹ ex eis q̃ diximus in apate duro. ꝛ vt liniat meat⁹ ꝛ dilatet: q̃re egreditur vrina cũ facilitate ꝛ difficil' fit exit⁹ vrĩe ĩ hac dispõne qñ spissat ꝛ idurat: sed qđ est ĩ meatu virge. qñq; egredit cũ eis q̃ mingere faciũt. ℂ Opilatio autẽ sanguis ꝛ saniei fit post mictuz sanguĩs ꝛ saniei. ℂ Et cura ei⁹ ẽ si fuerit in duob⁹ emũctorys vt sumat ĩ potu medicĩas q̃ frangũt lapidẽ: ꝛ si fuerit ĩ meatu virge euacuet ꝛ moueat cũ faciẽtib⁹ mingere. ℂ Apostematis aũt ĩ vesica signa sũt febris valde fortis caliditatis adustiua ꝛ vehementia doloris ꝛ punctura ĩ vesica. Cui⁹ cura ẽ flõia basilice ꝛ pot⁹ aque ordei ꝛ embrocatio vesice cũ aq̃ tepida: ꝛ iunctio cum oleo viol'. tepido. ℂ Et qñq; fit difficultas vrine ex lapide cadente ĩ ore meat⁹ nõ ĩ meatu. ꝛ signũ eius est q: cuz piceris infirmũ sup dorsũ suũ ꝛ leuaueris pedes ei⁹ ad supiora ꝛ vehemẽter eum cõmoueris egrediet vrina: ꝛ istud sine cessatiõe fiat: ita donec egredit lapis: aut frange eum cuz medicinis q̃ frãgũt lapidẽ ĩ vesica. ℂ Et qñq; fit difficultas vrine ex mollificatiõe lacerti vesice: cui⁹ signuz est q: habẽs eã mingit cum facilitate: qñ sup vesicam fit ꝓpressio: ꝛ eius cura est iunctio eius cum oleo nardino: ꝛ costio: ꝛ castoreo. ℂ Et qñq; fit difficultas vrine post vehemẽtẽ retentionẽ vrine: ꝛ signuz est q: si fiat ꝓpssio sup vesicam egredit vrina tũc. ℂ Et ꝓfert quidez plurib⁹ modis difficultatis vrine ĩtroit⁹ in aquã calidã ĩ qua decocta sunt folia cauliũ humida: ꝛ cartamũ: fenugrecũ: ꝛ rubea tĩctorũ: ꝛ empl'a pectẽ ꝛ alchatin cũ eis: ꝛ ꝓferũt quidez medicine puocantes cum vesica est vacua: ꝛ nocẽt vehemẽter cũ ẽ plena.

ℂ De fluxu vrine iuolũtario. CA. LXXII.

Fit autẽ ex multitudine humiditatis cũ caliditate aut friditate: ꝛ cursus vrine cum caliditate. cura est hoc medicamẽ. ℞. se. coriandri assati infusi in aceto vini die et nocte partem vnam: emblici: sticados: boli ar. glandium siccarum: charabe lentium excorticatarũ par. tes equales cum coriandro sumat puluerem ex ea mane ꝛ sero pondere. ʒ. iy. ꝛ curetur cursus vrine cum frigore h medicamine. ℂ ℞. glandium siccarum. ʒ. l. thuris. ʒ. xxx. mirre. ʒ. vi. granorũ machaleb. acori. ciperi. añ. ʒ. x. sumat puluis ex eo mane ꝛ sero. ʒ. iy. cum rob. ꝛ inungatur pectẽ cum oleo de ben aut cum oleo in quo decocta est ruta ĩ q̃ diruptum est castoreum ꝛ euforbium. ℂ In diaria vero vrine que est diabetes iam diximus curã in antidotario ꝛ almãsore.

ℂ De distillatiõe vrĩe. CAP. LXXIII.

Accidit exitus vrine inuoluntarius paulatim: ꝛ est duarũ specierum aut cum adustione aut sine adustione: ꝛ est aut ex humiditate complexiõis: aut ex debilitate vesice: ꝛ confert illi que est sine adustione retẽtor vrine calidus ꝛ comedere ficus ꝛ vuas passas ꝛ saggeneã confectam in trifera que fit in dosi põdus ʒ. iy. trifere ꝛ medie. ʒ. saggenee. ꝛ administretur illud vsq; quo sanetur: ꝛ dimittat cibos frigidos ꝛ humidos post euacuationem corporis a flegmate. ℂ Illius autem que est cum adustione confert retentor vrine frigidus compositus cum eo qđ glutinationem facit post euacuatiõe corporis ex colera ru. ꝛ dimittat cibos calidos ꝛ siccos. ℂ Illius autem que fit ex debilitate vesice: cura est comedere electuaria aromatica calefacta ꝛ inungere pecten cũ oleo nardino ꝛ oleo de costo: ꝛ emplastrare femur cum emplastro facto ex spica ꝛ cinamomo ꝛ gallia cum cera dissoluta cum aliquo oleo.

ℂ De adustione vrine. CAP. LXXIIII.

Quandoq; exit vrina sine distillatione ꝛ non egreditur sine voluntate: sed voluntarie cum adustione vehementi: ꝛ est duarum specieruz aut cum sanie aut sine sanie. Illius que est cum sanie ꝛ est a renib⁹ ꝛ partibus eorum iam diximus curam. Illius autem que est a vesica dicemus in capitulo vlcerum vesice. ℂ Adustioni autem vrine facte sine sanie conferunt illa que sũt similia auelanis facta ex seminib⁹ ꝛ iulep. ꝛ sir. viol'. ꝛ mucillago psilly: ꝛ rob: ꝛ aqua alkisc: ꝛ cauere a salso: acetoso: ꝛ acuto: ꝛ coitu: ꝛ labore: ꝛ assiduet introitum in aquaz tepidam: ꝛ sorbeat oua sorbilia leuia: ꝛ oleum amigdal'. ꝛ comedat ius galline pinguis cum kisch ꝛ cucurbita.

ℂ De lapide in vesica. CAP. LXXV.

Lapis in vesica fit in fantibus plurimũ ꝛ consistentibus in renibus: et signa lapidis in vesica sunt albedo vrine ꝛ subtilitas eius: et fex arenosa post conturbationem eius: ꝛ erectio virge: et q: puer plurimũ scalpit ipsã: et laborat cũ ea: et retẽtio vrĩe et difficultas exit⁹ ei⁹ cũ dolore vehemẽti et exit⁹ ani: ꝛ hõ sunt species diuerse sube: et ali⁹ ẽ q frãgit cũ medicinis: et ali⁹ ẽ q nõ frãgit. q̃propter oꝫ vt expiaris ipz cũ medicinis lõgo tpe añ scissionẽ: et ex eis q̃ frãgunt cũ: est oĩs cib⁹ incisiuus sicut oliue ĩmature et capparis humida: et ficus: et cicer nigrũ: et alcorsif. et ex medicinis sũt costus: cassia lig. spica: pip: ciperi corti. radic. capparis: amigdal. amar. cinis scorpionũ adustoꝝ: oleũ de scorpionib⁹: sanguis hircinus: vitrũ adustũ: cancri adusti: et medicine frangẽtes lapidez ex eis que dicem⁹. Et hoc medicamẽ frangens lapidem sua ꝓpetate mirabili. ℂ ℞. cineris scorpionũ adustoꝝ: lapidis iudaici lapidis spõgie añ. partẽ vnã: aggreget cribellata: sitq; dosis. ʒ. i. keel cũ vino albo subtili: aut cuz aqua mell'. et tunc hec cura est fortior cũ dat hec medicĩa: et sit cib⁹ ei⁹ ex eis q̃ dixim⁹: et distillet in foramẽ virge oleũ de scorpionib⁹: et iungat. ℂ Si ergo medicat⁹ fuerit hac cura p mẽsez et nõ videris vrinã puocari: et infirm⁹ nõ iuenit alleuiationem: aut nõ pgredit arena ĩ vrina: tũc scias q: lapis ẽ durus plan⁹ nõ obediẽs ad frãgendũ: et dolor hui⁹ cum mingit est mior. tũc g curet cũ ferro. et nõ oꝫ vt dimittat cum eo post mensem: quoniam producit egrum ad ethicã cuz assiduatiõe doloris: et qñq; vulnerat vesicã cuz h. tunc g incipe ad extrahedũ ipm: et oꝫ qñ cõmouet dolor vt administret ĩtroit⁹ cum aq̃ calida: ꝛ emplastra vesicã et iunge ipsam cum eis q̃ dixim⁹ in lapide renuz vt alleuiet dolor et nõ prouocet egrum ad ethicam.

ℂ De scabie vesice. CAP. LXXVI.

Eius signũ ẽ adustio vrĩe cũ reb⁹ sil'ib⁹ furfuri ĩ ea cũ extenuatõe ĩ corpe. et cura ei⁹ ẽ aq̃ ordei et balneũ leue post aquã ordei: et p⁹ cibũ leuẽ: et iura pinguia: et potus olei amigdal'. et fac enema vesice cũ mucilagĩe gnoꝝ citõioꝝ: aut cũ lacte m'lieris et oleo ro. et oĩa q̃ dixim⁹ ĩ cura adustiõis vrĩe q̃ ẽ sine sanie et sanguine.

De apostemate vesice. CAP. LXXVII.

Apostema qđ i ea plimū accidit est calidū: cui⁹ signa sūt dolor vehemēs cū punctura i vesica: ⁊ retētio vrie cū febre calida adurente: alienatio ⁊ nigredo lingue. Cura ei⁹ ē flōia ⁊ oīs cura birsen: ⁊ liniatur vesica semꝑ cū oleo viol'. vsqꝫ ad tres dies. deinde cū oleo camōellio: ⁊ nō emplastret cū reb⁹ fridis: neqꝫ cū rebus stipticis: imo emplastret cū sisamo scorticato ⁊ lacte dulci: ⁊ pane simulagineo cū lacte. cū ergo sedat dolor: et ꝑterit vna hebdomada emplet cū leuib⁹ resoluentib⁹ ex eis que dicem⁹: sicut camōilla: semie lini: farina fabarum ꝯfecta cū rob: ⁊ res in ipso post illō ꝯuertit: aut ad sanitatem aut ad saniē: aut ad apā dur. Si ad saniē cura eius ē quā dixim⁹ in cura renū: ⁊ quā dicem⁹ i vlcerib⁹ vesice: et si ꝯuertit ad apa dur: tunc cura ei⁹ est illō qđ dixim⁹ ⁊ dicem⁹ nūc in apatib⁹ duris i vesica: ⁊ signa ei⁹ sunt ꝙ fit p⁹ apa calidū: ⁊ post ꝑcussionē ⁊ casū: ⁊ appet tactui apud cōmissurā q̄ est iter testiculos ⁊ anū cū est magnū: ⁊ difficil' est exit⁹ stercoris ⁊ vrine. Et cura ei⁹ est sumere i potu medullā cassief. ⁊ oleū amigdal'. sup aquā seminū ꝓuocātiū vrinā: sicut melonū. semē: semē apy ⁊ capillineneris: ⁊ sorbere aquā caul'. ⁊ aquā ciceris cū oleo amigdal'. ⁊ emplet locus apatis si appet: ⁊ si nō: emplet cōmissura: ⁊ vesica ⁊ pectē cum emplis q̄ dixim⁹ in cura renū: ⁊ cum emplo qđ resoluit apa dur in vesica: ⁊ line ipm cum oleo cal'o: ⁊ inunge ipm semꝑ: ⁊ fac ipm assiduare tinā i q̄ decocta sunt radices capparis ⁊ camomilla: ⁊ radices viol'. altee.

De vlcerib⁹ i vesica ⁊ itra virgā ⁊ renes. LXXVIII.

Cum vlcera sunt i vesica egredit ante vrinā sanies: ⁊ iuēit eger dolorē cū mingit i loco vlceris: cū autē sūt apđ vesicā egredit sanies ꝑmixta vrie ⁊ inest ei fetor. Cura ambor sil' est sūere trociscos alkekēgi: ⁊ aquā mellis vice aliq: ⁊ medicamē ꝯsolidatiuū vlcer i vesica vice alia: ⁊ vt inyciat in vesica colliriū album cū lacte cum dolor est vehemēs: aut cū aq̄ mellis ⁊ ficuum cū est sordities plīma: ⁊ ꝯfert ei qđ ē in meatu ꝓpe id qđ inycit in ipm plusqꝫ id qđ bibit. Et ꝯfert quidē vnguentū ꝯsolidatiuū ei cui⁹ vlcus ꝑuenit ad iteriora: hnanqꝫ vnguētū ꝯfert cum de foris cū eo linit vlcerib⁹ cōcauitatis vētris. Vlcer aūt renū signū est dolor i dorso: vesice vo in pectine: ⁊ difficultas vrine: ⁊ qđ egredit ex vlcerib⁹ i renib⁹ est frustū carnis paruū: ⁊ ex vlcerib⁹ vesice cortices: ⁊ dolor in ea est vehemētior dolore i renib⁹: ⁊ sentit in ambob⁹ laterib⁹ sil'e grauitati: ⁊ hec est dria inter vlcus renū ⁊ vesice: ⁊ qñqꝫ est vlcus i meatu q est iter renes ⁊ vesicā. Et cura hor vlcerū est cura vna.

De diminutione coitus. CAP. LXXIX.

Fit ꝓpter desidery debilitatē: aut propter mollificationē instrumēti. Et desidery qdē debilitas fit: aut pp debilitatē in corpe ⁊ paucitatē nutrimēti ei⁹: aut absqꝫ debilitate: ⁊ cum est sine debilitate corpis: ⁊ cū sufficiētia cibi: est aut pp paruitatē spermatis: ⁊ ꝓfunditatē eius: aut pp qctē ei⁹: ⁊ ipsi⁹ coagulatiōē: aut pp siccitatē instri: aut pp frigus: aut pp longitudinē abstinentie a coitu: aut pp accidēs aīale: sicut est pauida sollicitudo: timor: tristitia: angustia: castitas. Et ista mollificatio fit aut pp cām aīalē sicut extimatiōe ⁊ timore: ⁊ ꝓhibet illū erigi: aut pp longitudinē abstinētie a coitu. mēbrū. n. ꝯbibit tunc ⁊ detumescit: aut pp ꝑuitatē sanguinis: aut pp ꝑuitatem vētositatis: aut pp aliqđ qđ est de genere paralisis in neruis qui veniūt ad virgā: ⁊ cū ē debilitas desidery coitus cū attritiōe corpis: ⁊ extenuatiōe ⁊ debilitate ei⁹ ⁊ citrinitate coloris ⁊ paucitate cibi. Tunc cura ei⁹ est ꝯfortare corp⁹ cū regimie ꝯualescētiū ⁊ additiōe cibi ⁊ pot⁹: ⁊ rebus odoriferis: ⁊ sōno: ⁊ dimissiōe coit⁹: ⁊ si laborat q̄libet labore: dimittat: quousqꝫ corp⁹ redeat ad suā dispōnē cū gaudio ⁊ exercitio eq̄li: tardo: ⁊ silia. Si aūt corp⁹ cum hoc fuerit forte ⁊ abundātis carnis ⁊ nō diminute: tūc illud erit: aut pp paucitatē spmatis: aut pp qctē spmatis et ꝑuitatē mordicatiōis ei⁹. Et ꝑuitas spmatis ē aut pp siccitatē i instrō spermatis ⁊ extenuatione i ipso: aut pp frigus. Signa ei⁹ q̄ est ex siccitate: ē paucitas exit⁹ spmatis apud coitū ⁊ ꝑuitas ei⁹. Et cura ei⁹ ē iuuamētū qđ fit cū balneo: ⁊ itroit⁹ i aquā calidā: ⁊ satiari cibis hūidis. sicut herbis lacte ⁊ vino plīme ꝯmixtiōis: deide dilatari i cibo ꝑcipue humectāte: sicut pisces recētes cū comedūt assati: ⁊ comedit cū eis cepe crudū: ⁊ pulli: ⁊ gallina: ⁊ pulli columbini pigues: vinū plīme cōmixtiōis: ⁊ comedere dactilos ifusos i lacte: ⁊ bibat vinū dulce: ⁊ sorbeat vitella ouor sorbiliū ⁊ medicamē de terreniabin qđ addit in spmate ēt. Et qñ ē pp frigus tūc signū est ꝙ spma ē plīmū apud coitū ⁊ subtile ⁊ difficil' exit⁹. Et cura ei⁹ ē cū oleo qđ calefacit: ⁊ assiduatio çinçib. cōditi: ⁊ macropiperis ꝯditi: ⁊ ꝯfectio cal'a q̄ addit i coitu ⁊ spermate. Et qñqꝫ fit pp aggregationē ambar intētionū. s. friditatis ⁊ siccitatis: ⁊ signa ei⁹ sūt paucitas spmatis: ⁊ difficultas exit⁹ ei⁹ ⁊ paucitas carnis ⁊ sanguīs. Et cura ei⁹ sunt oēs cibi cū qb⁹ sunt grossitudo ⁊ calefactio ⁊ iflatio sicut cicer ⁊ caro piguis cū cepis ⁊ triticū coctū q̄usqꝫ fit q̄si puls ⁊ cerebella cū sicut çiçib. ⁊ pipe ꝯdita: ⁊ ꝓpe cerebella ꝑuar auiū: ⁊ diaspmatō qñ assiduat ⁊ secacul ⁊ baucie ⁊ cicer infusū i aq̄ et fabe cū comeduntur cū carne salita ⁊ altit. i. assa dulcis. Quietis vo spmatis ⁊ ꝯgelatiōis ei⁹: ⁊ paucitas mordicatiōis ipsi⁹ ⁊ signa ei⁹ sunt ꝙ ē cū casu desidery: ⁊ egredit cū fit coit⁹ spma plīmū ꝯgelatū grossū. Et cura ei⁹ ē oē qđ dixim⁹ ex eis q̄ calefaciunt sperma: sic madicamē cal'z addēs i spermate: ⁊ clistere ipinguatiuū ⁊ calefactiuū ⁊ iunctiōes calide ⁊ suppositoria cal'a. Ei⁹ aūt q̄ fit ex estimatōe: sollicitudie: ⁊ angustia: ⁊ timore: ⁊ ꝯsilio aīali: sicut castitas aut elōgatiōes assiduatiōis ⁊ dimissionis coitus. Cura ē cū expulsiōe illi⁹ ꝯsily ab aīa. Mollificationis aūt instri q̄ est cū extenuatiōe corpis toti⁹ ⁊ debilitate eius. Cura ē cura viuificās quā dixim⁹ cū illo instrō: ⁊ vnctio ei⁹ cū reb⁹ cal'is q̄s dixim⁹. Et illi⁹ q̄ est pp ꝑuitatē iflatiōis i iferiorib⁹ ventris. Signū ē ꝑuitas erectiōis cū ꝑuatiōe iflatiōis ⁊ virtute corpis. Cura ei⁹ ē oē qđ iflat sicut vua ⁊ fabe cū comedūt cū sale ⁊ altit ⁊ lac recēs qñ bibit cū cinamomo: ⁊ repleri ex cibo: ⁊ medicine coit⁹ nō calide ex illis q̄ dicem⁹. Illi⁹ vo q̄ ē pp frigus i neruis virge: signū ē ꝙ spma abūdās ē subtile: ⁊ facile egrediēs ⁊ desideriū ꝯstās. Sz erectio i seipsa est debilis. Et cura sunt clisteria calefacientia virgam ⁊ suppositoria calefacientia ipsam ex eis que dicemus.

De nocumēto qđ fit ex multitudine desidery coitus et spermatis. CAP. LXXX.

Fit illud pp multitudinē sanguīs: cui⁹ signa sūt virt⁹ corpis ⁊ rubedo coloris ⁊ paucitas debilitatis sup multitudinem coit⁹ ⁊ pollutiōis. Et cura ei⁹ ē flōia ⁊ sol'o vētris ⁊ mioratio cibi ⁊ facere ipm declīare ad acetositatē: ⁊ bibere aquā iniubarū: ⁊ vti lētib⁹ ⁊ agresta: ⁊ ꝑnatis acetosis ⁊ comedere cibū ꝯgelatū ⁊ lactucas: ⁊ itictio i aceto: ⁊ pot⁹ sirupi acetosi: ⁊ administratio medicamīs fridi minorātis sperma ⁊ emplatio dorsi cū eis quib⁹ ifrigidet et dormiat sup ea. Et fit ex acuitate spmatis: ⁊ signū ei⁹ est: ꝙ ipm debilitat hoīem cū ipm egredit: ⁊ egredit cū velocitate ⁊ mordicatiōe ⁊ nocumēto ⁊ adueīt cū eo adustio i vria. Et cura ei⁹ res hūectātes ⁊ ifridātes sic cucurbita. portul. lactu. bliti. lac acetosum. ⁊ administratio huius

medicamēti frīdi quod diximus:et introit⁹ in aquā frīdā et potare lac acetosū:et lac de quo extractū est butirū ēt. ¶ Et fit ex multitudinē humiditatū pparatarum vt fiat sperma. Et signa sunt exuberātia spermatis et subtilitas eius et albedo coloris et multitudo inflationis. ¶ Et cura eius est medicamē calidū minorans sperma et cibi effugantes ventositatē sicut oziganū:ruta: calamentū: electuariū diaciminuz:et similia.

¶ De erectione assidua. CAP. LXXXI.

Qvandoqz accidit erectio assidua nocens et pducens ad spasmū et egritudies assiduas. Cura ei⁹ ē si est calītas flobotomia et q̄ dixim⁹ ex illis q̄ minorant sperma qd̄ est cuz caliditate:et si adest albedo coloris et paucitas sanguīs adhibeat̄ medicamē calidū minorans sperma.

¶ De egritudinib⁹ matricis. CAP. LXXXII.

DE eis sunt retētio mēstruoꝝ: cursus eorū: apa:vlcera:difficultas partus: difficultas ipregnatiōis:mola:pfocatio: ventositas grossa ī ea:fissura diruptio:cācer. Et menstrua qdē retinēt̄:aut pp paucitatē sanguinis in corpore:aut grossitiē ei⁹:aut ex multitudine puocatōis lactl: aut propter egritudinē ī mrīce sicut apa. Si ex paucitate sanguīs signa sunt extenuatio et citrinitas coloris:et q fit post egritudinē et tristitiā:et ieiuniū:et vigilias:et laborē: et habitationē ī locis calīs. ¶ Cura est dilatatio ī cibo et potib⁹ frīdis:et addētib⁹ ī mēstruis:et somn⁹ et balneuz. Ueruz facte ex grossitie sanguis et frigore ei⁹: signa sunt mollities corpis et multitudo pinguedis. ¶ Et cura eius est medicamē subtiliās et cibari aq̄ ciceris nigri et albi cū aneto:cimio:oleo:et dimittere medicīas stipticas et cibos acetosos et igrossatiuos:et vti medicinis puocantib⁹ menstrua.s.leuiore pri⁹:deinde media:deinde fortiore:et ventosīs cruris añ horā egritudinis duob⁹ dieb⁹:et flōia safene est ex eis que puocāt menstrua:sz flōia man⁹ abscindit ea.et qñqz puocat mēstrua pō vētosaꝝ sup sumē et suppositoria puocantia mēstrua ex eis q̄ dicemus et suffumigationes.

¶ De fluxu mēstruoꝝ. CAP. LXXXIII.

FIt ex multitudine sanguīs ī corpe et acuitate eius et subtilitate:et fit ēt post difficultatē part⁹:et pp emorroidas exñtes in mrīce et ex ragadys ex vlcerib⁹ malis antiqs: et pp pcussionē et ex dñio hui⁹ humoris in corpore:et appet id ī exitu ei⁹ ex colore et substātia ei⁹ et q̄litate ipsi⁹. ¶ Et cura ei⁹ pma est cū eo qd̄ extrahit chimuz dñantē:deinde potū medicinaꝝ restringētiū fluxū et conuniētiū cplexiōi et etati:et siccātiū corp⁹ absqz calītate manifesta. ¶ Illi⁹ q fit ex multitudīe sanguīs. Signa sunt q corp⁹ cū eo est forte:neqz dbilitat̄ et color est cū sua dispōne:neqz alterat̄:et nō oz vt restringat̄ dū nō alteratur color et nō nocet:q si nocet:flōmet̄ basilica:et stringat̄ radices mamillaꝝ cū istita:et ponāt̄ sup pect⁹ ventose cum igne:et supponāt̄ colliria retinētia mēstrua et medicīe q̄s dicem⁹:ex illis q̄ retinēt mēstrua:et sedeat ī aq̄ frīda:ꝛ sit cibus ex stipticl et acetosis:et potus sit aq̄ veri frigoris et abstineat a vino. ¶ Illi⁹ aūt q̄ fit pp subtilitates et acuitatem sanguinis sūt signa:debilitas corpis:et alteratio coloris et tenuitas ei⁹ qd̄ exit de sanguīe. ¶ Cura. regimē qd̄ ē añ B: pter q nō fiat flōia:et cōfert admīstratio ciborū: et potuū acetosoꝝ stipticoꝝ:et infrīdātiū:et igrossantiū sanguinē sicut granata acetosa:lētes:berberis:et silīa illis: et ribes:flos salicis de torrēte:et agresta:citonia:et sumach: et opilatiua faciētia glutinationē sicut alfelubegi facti cū amilo:et çucharo:et atriplices:ascbanabegi: et sumere in potu restringētia mēstrua cū infridatiōe forti et dare ī potu q̄dā rob que dixim⁹. ¶ Illius q fit post difficultatem part⁹ cferūt oīa q̄ igrossāt sanguinē ex his q̄ dixim⁹:et sumere in potu trociscos de charabe:ꝛ trociscos valētes ad vlcera ꝛ ragadias in mrīce ꝛ reliquū regimē qd̄ diximus.

Illius qui fit pp emoroidas ī mrīce signa sunt qd̄ vēit cū piodis alys a periodis mēstruorum:ꝛ cū repletū est corp⁹. Et cura ei⁹ est flōia basilice:ꝛ sumere ī potu trociscos de charabe ꝛ clistericare mrīcē cum cferētib⁹ emorroidib⁹ ī ea. ¶ Ex vlcerib⁹ malis signa sūt fetor eius qd̄ currit magn⁹: ꝛ q est virus subtile nō cōfirmatū. ¶ Cura ē flōia basilice:deinde clistericare mrīcez cū aq̄ mell' vice vna:ꝛ cū cferētib⁹ vlcerib⁹ matricis vice alia. ¶ Si ergo vlcus est recens:ꝛ qd̄ currit ex eo est sanguis cum dolore pectinis:tunc medicet̄ medicamīe incarnatiuo:ꝛ si qd̄ currit est fetidū virus ꝛ vlcus antiquū:tunc clistericet̄ medicamīe calido. ¶ Si pp pcussionez:cura ē flōia basilice ꝛ sumere in potu trociscos de charabe: ꝛ clistericare cum medicamine incarnatiuo vlceꝝ hūidoruz.

¶ De vlcerib⁹ mrīcis vḡe vesice ꝛ testiculi. LXXXIIII.

CVm sunt propinqui temporis ꝛ non est in eis humiditas:tūc aloes tritum cum pulvericat̄ in eis sanat ca:ꝛ tutia exiccat ea vehementer. Cum aūt est ī eis humiditas:confert cortex pini mascl'e ꝛ emathites: q si in eis est pfunditas:tunc misceat̄ eis thus minutum: et si fuerit humida vehemētis hūiditatis:tūc cfert eis medicamen siccuz factū de canceris cbustis ꝛ cucurbita adusta ꝛ alumīe adusto:ꝛ qñ sunt in mrīce ꝛ vesica: cōfert eis thus aloes ꝛ medicamē de chartis cbustis qñ terunt̄ sil'r: ꝛ singul'r:ꝛ misceat̄ cū succo arnoglosse:ꝛ q̄ st̄ silīa illi ꝛ clistericet̄ cum illis. ¶ Ragadys aūt matricis cōferūt que ꝛ ragadys ani:ꝛ sil'r emorroidib⁹ accidētib⁹ ī mrīce conferunt que emorroidibus ani ex epithimatib⁹:ꝛ ventositati grosse ī matrice:que ꝛ vētositati grosse ī colica ex suppositorys ꝛ alys:disruptiōi ī mrīce q̄ ꝛ disruptiōi ī intestinis ꝛ mirach ꝛ testicl'is. ¶ Illi⁹ qd̄ ē ex apāte curā dicem⁹ post.

¶ De apostemate in matrice. CAP. LXXXV.

ACcidit ex retentiōe menstruoꝝ:aut difficultate part⁹:aut pcussione super matricē:aut tensione ī ea. ¶ Signa. apātis calidi omnino signa sunt febris acuta sicut febrl birsen:nigredo ī lingua:dolor capitis ꝛ thimiaꝛ catim ꝛ ilioꝝ:difficultas vrine ꝛ egestiōis:frequētia pulsus ꝛ anhelitus. ¶ Et cura eoꝝ simul est flōmia basilice. ¶ Ex difficultate partus ꝛ percussiōe principiū medicationis eorum est vnū. ¶ Et signū apostematis acuti toti⁹ est febris acuta dū nō videt mulier plurimū sanguinem. Et cura eius est flōia:ꝛ clistericet̄ matrix cū mucillagine psilly:aut oleo ros.cuz aqua arnoglosse:ꝛ regatur egra regimine patiētis birsen dādo in potu aquā ordei ꝛ similia: ꝛ si dolor valde fortior fit ꝛ retinet̄ egestio ꝛ vrina:sedeat egra ī decoctiōe camōill'e:se.lini ꝛ fenugre. ꝛ ñ trāseat aq̄ vmbilicū:neqz egra dimittat̄ potare aquā ꝛ iungat̄ locus cū oleo camōellio:ꝛ oleo alkerti citrino:ꝛ si ñ fuerit id tūc nō faciat id vsqz ad hebdomadā vnā. ¶ Et cōuertit̄ apa acutū ī mrīce aut ad sanitatē cū resol'one:aut ad aggregādā saniē:aut ad apa duꝝ. ¶ Signa collectōis sūt qes pulsatiōis:sedatio febris:ꝛ dimissio orripilatiōis ī dispositionib⁹ quibusdā. Et signa apātis duri sunt sedatio caliditatl febris cū residuo grauitatis ꝛ magnitudinis ī pectie ꝛ thimia:ita q q̄ndoqz apparet tactui:si fuerit magna difficultas egestiōis ꝛ vrine. ¶ Et cura collectionis est vt emple'tur loc⁹ mrīcis post diē. vy. a pncipio apātis acuti cū reb⁹ lenificātib⁹ ꝛ sedātib⁹ dolorē:sicut camomilla:altea:se. lini:fenugreci:ꝛ fundat̄ in mrīce ex mucillaginib⁹ eoꝝ:assiduet sessionē in aqua calida:ꝛ vnctionez cum oleo tepido

tandiu donec appareant signa collectionis saniei: deinde moueat̃:ita vt dſcēdat a gradu cū facilitate:aut saliat: aut fiat ꝯpressio super locū apātis tādiu donec egrediat̃ sanies:⁊ qñ ꝓcedit ꝯmouet̃ oxipilatio:⁊ sedat̃ grauitas ⁊ egra mingit saniē:q̄re in potu sumat semia ꝓuocātia vrinam et mundificātia matricē tot dieb⁹ quousq₃ miorer̃ sanies: d̄inde mediceſ medicamie icarnatiuo p̄ clistere ⁊ dent̃ in potu trocisci de charabe icarnatiui:⁊ ponat̃ vnguētū icarnatiuū:cuius virtus ꝓfundat̃ sup locū dolorosum.

Apostematis duri signa sunt qes caloris febris ⁊ acuitas ei⁹ cū reliquys grauitat ⁊ magnitudo i pectie ⁊ sumie:ita vt q̄nq₃ appeat tactui si fuerit plīma:⁊ difficultas egestiōis ⁊ vrie.q̄re oꝫ vt succurrat̃ cum lenificātib⁹ ⁊ resoluētib⁹ velociter ⁊ nō negligat̃: cū.n.antiquat̃ ⁊ nō lenit̃:nō est possibile ei⁹ resolutio ⁊ fit cancer. ⁋ Et cura ei⁹ est assidue supponere empl̃m loco d̄ bdellio ⁊ storace ⁊ armoniaco ⁊ reliq̄s q̄ dicem⁹ ex medicinis ⁊ empl̃is q̄ resoluūt apā durū:⁊ cū clisterib⁹ ⁊ mucillagie fenugreci ⁊ mucillagie se.lini:⁊ cū oleo anetino:⁊ camomellino:⁊ oleo de lilio ⁊ narcisco ⁊ storace liqda: ⁊ reliquis q̄ dicem⁹ ex illis:qb⁹ clisteriçat̃ mr̃ix pp̄ apā durū:⁊ si ꝑtrāsit spaciū mēsis ⁊ nō sedat̃ dolor oīo ⁊ remāet ḡuitas ⁊ magnitudo:tūc iā incurrit duritiē q̄ nō resoluit̃: q̄re opꝫ vt mediceſ egra cū tinis ⁊ inūctiōe cū oleis lenib⁹. ⁋ Si aūt ē cū hac magnitudine antiq̄ dolor tūc ip̄m iāꝫ factuꝫ est cancer.

⁋ De cācro mr̃icis. CAP. LXXXVI.

Cum indurat̃ apā factū in mr̃ice ⁊ ñ resoluit̃ ⁊ remanet in ipso cū duritie caliditas pauca ⁊ dolor ⁊ pulsatio nō fortis:tūc apā durum factuꝫ est cancer. ⁋ Cura eius est sil̃is cure apātis duri tātuꝫ in ꝑncipio:nā cū antiquat̃ nō sanat̃. ⁋ Uer nō tolerat cancrū empl̃m ⁊ clisteria ⁊ suppositoria i qb⁹ sit d̄ cal̃itate tātum quātū est illis qb⁹ medicat̃ apā durū:cū quo dolor pectinis nō est:q̄ꝓpter oꝫ vt cureſ cū oleo de cheiri:⁊ oleo camomellino ⁊ adipe gallie ⁊ anatis in quibusdā dispōnibus:ita vt cū augmētat̃ pulsatio cureſ cū oleo ro. ⁊ mucillagine psily ⁊ cū empl̃is ifridantib⁹ tādiu donec sedatur pulsatio paulatim.deinde reddi ad calefaciētia cū facilitate ⁊ lenificātia.nā si nō feceris illud vlcerabit̃ ⁊ cancer vlcerat⁹ ē deterior q̄ eē pōt. ⁋ Et signū vlceratōis ei⁹ est q̄ currit ex mr̃ice virus fetiduꝫ nigrū: tūc ergo medicare ipsam egrotā faciēdo ipsā sedere in tina ⁊ clisteriça ipsam cum lacte mulieris cū collirio albo ⁊ aliq̄ʒtulo opy ⁊ croci vt sedet̃ dolor:⁊ da i potu medullā cassiefi. ⁊ oleū amigdal̃.sup d̄coctionē ficuū ⁊ passulaꝝ ⁊ iuiubaꝝ ⁊ sebestē.

⁋ De mola matricis. CAP. LXXXVII.

Ex hac egritudine inflat̃ vēter ⁊ magnificat̃ sicut est dispō in ꝑgnante:⁊ retinent̃ mēstrua:ita vt ñ dubitet̃ an sit ipregnatio:⁊ ꝓlongat̃ tp̄s:⁊ differentia isti⁹ ad ipregnatiōnē est vehemētia magnitudis vētris ⁊ mollitia mamillarū:⁊ q̄ ꝑtrāsit horā in q̄ mouet̃ embrion et nō iuenit̃ i ea oīo.imo q̄nq₃ ꝑmutat̃ a loco suo p̄ cōpressionē vehemētē:deīde parit post laborē vehementē frustū carnis cui nō ē forma:⁊ q̄nq₃ egredit̃ ex ea vētositas grossa ⁊ humiditates plīme tātū:⁊ detumescit vēter:⁊ destruunt̃ accidētia.⁊ accidit ml̃ieri huic dolor ex retētiōe spermatis cū mulier est plīmi spermatis p̄ nām: ⁊ est cōsueta viro: deinde abscindit̃ ab ea:⁊ illud subito sicut dixit Halien⁹ in retētione mēstruoꝝ. ⁋ Et cura ei⁹ est vt i potu tribuas aquā radicū cū oleo de cherua ⁊ yerāpigrā: ⁊ medicinas fortes in ꝓuocatiōe mēstruoꝝ:⁊ diamarte:⁊ diacurcuma magnū:⁊ tyriacā diatesserā:⁊ sit cib⁹ aq̄ ciceris:⁊ alfidabegi:⁊ frixa:⁊ ea q̄ sūt i patellis:⁊ da ei i potu ex pillulis fetidis solutiuis doses continuas:⁊ suppone in matrice collíria fortia in prouocatione mēstruorū:⁊ bibat aquā rute ⁊ decoctionem fenugreci ⁊ dactiloꝝ ꝭm q̄ diximus in prouocatione menstruorū:⁊ euaporet ventrē cū panno calido:⁊ inungat cum oleo in quo decocta est ruta:⁊ da in potu post illud medicinas que expellunt embrionem.

⁋ De prefocatione matricis. CAP. LXXXVIII.

Hec egritudo accidit ml̃ieri ꝓprie similis epilepsie. Sꝫ differentia isti⁹ ad illā est q̄ mulieri i hac egritudine nō deficit rō sua:neq₃ currit ex ore ei⁹ spuma:⁊ sētit quiddā eleuari ex ꝑte pectinis vsq₃ quo ꝑueniat ad os stōi:deīde cadit ⁊ superuenit ei sincopis: ⁊ cadit q̄si mortua:⁊ tūc nō sentit̃ ei pulsus neq₃ anhelit⁹: ⁊ q̄nq₃ ꝑfocat̃ ⁊ morit̃:⁊ q̄nq₃ sanat̃ post laborē ⁊ d̄sperationē:q̄re oꝫ vt fricent̃ pedes eius vehemēter: ⁊ ligentur extrema:⁊ ponat̃ sup sumen eius vētosa magna sine incisiōe:⁊ abstergat obstetrix ei⁹ suos digitos ex cochol: ⁊ fricet cū eis os matricis:⁊ suffletur i nasū eius cōdisi:⁊ vociferet̃ in aure eius:⁊ nō facias ipsam odorare res odoriferas:imo line cuꝫ odoriferis sumē eius. ⁋ Et fit aut ꝓpter retentione menstruorum: aut propter retentionem spermatis. ⁋ Cum ergo mēstrua sūt currētia:⁊ mulier est inupta:tunc cura ei⁹ est vt nubat. Si aūt illud nō p̄parat̃:medicinas sumat i potu minorātes sperma ex eis q̄ diximus: ⁊ inungat obstetrix digitos suos ex q̄busdā oleis odoriferis:⁊ mittat eos in matrice ⁊ fricet eam:⁊ supponat sisimbriū cum oleo sambacino. ⁋ Et si mulier ledit̃:tunc cura eius est inunctio cū oleo sambacino:⁊ approximet̃ narib⁹ eius pānus adustus ⁊ sulfur ⁊ vētose ponant̃ sup inguina: ⁊ fricent̃ pedes ⁊ cōprimant̃. In hora aūt dimissiōis paroxismi dent̃ medicie q̄ minorēt sperma:⁊ q̄nq₃ ꝯseq̄t ex d̄structiōe anhelit⁹:⁊ pulsus in hac egritudie in hora paroxismi quiddā per qd̄ estimat̃ q̄ egra iā sit mortua:⁊ q̄nq₃ remanet die ⁊ nocte:⁊ duobus diebus ꝭm illud:tunc ergo oꝫ vt assiduet̃ fricatio oris matricis ⁊ odoret res fetidas: ⁊ ponant̃ res odorifere sup matricem ⁊ vesicā ⁊ sumē donec conualescat. ⁋ Cum aūt illud ex retentiōe mēstruorum fuerit:oportet vt flobotomet̃ vena safena:⁊ vētosentur crura :⁊ ponāt̃ ventose sup inferiora ventris: ⁊ dētur i potu ea que ꝓuocant mēstrua ex eis q̄ diximus. In dispositione aūt paroxismi cura eadē est vt predicta.

⁋ De difficultate impregnatiōis. CAP. LXXXIX.

Fit propter multitudinē adipis aut ꝓpter paruitatem virge:aut q̄ꝛ ligamētū capitis virge abbreuiatū est spasmatū:q̄re nō impellit sperma ad interiora:aut q̄ꝛ ml̃ier surgit velociter post coitū ⁊ ambulat ⁊ mouetur:quare cadit sperma:aut pp̄ vētositatē grossaꝫ i matrice:aut q̄ꝛ matrix ē frigida:aut lubrica:in qua humiditates plurime sunt superflue cōmixtionis in frigiditate ⁊ humiditate:aut propter malitiam complexionis i multitudine caliditatis ⁊ siccitatis:aut est complexio spermatis mala. Et fit propter emorroidas ēt ⁊ vlcera mala existentia in ipsa:aut pp̄ ꝯuenientiā ꝯplexionis viri ꝯplexiōi mulieris in malitia:aut opilationē meat⁹:⁊ illō fit aut ꝓpter adipē:aut carnē ortam. ⁋ Illius v̄o q̄ fit ex multitudine adipis signa sunt manifesta:at vero quādoq₃ non est super pectus mulieris ⁊ spatulas eius et adiutoria ipsius et coxas eius plurimū carnis et adipis sed reticulum est plurimi adipis.et signū illius est descensio ventris vltra mensuram: et frequentia anhelitus cōmouetur:et ledit̃ qualibet ventositate:aut stercore aut ventositate aggregata in ventre et constrictio recipientis. ⁋ Et cura eius est illud quod extenuat et destruit adipem ex eis que diximus in cap̄lo extenuatiōis pinguedinis:deinde suppositoria adiuuātia ad impregnationē:et sil̃r suffumigatiōes

adiuuantes ad istud. ¶ Cum aũt est opilatio ꝓpter carnẽ que est sicut vesica in meatu aut collũ strictũ eius: tũc cura est timorosa: qm̃ indiget medicinis consumentibꝰ illaꝫ carnem. ꝛ nõ fit securitas quin cõmoneant̃ post eas vlcera mala in matrice que erunt difficilis sanatiõis. ¶ Illiꝰ autẽ que est ꝓpter paruitatẽ virge cura est eligere ex mulieribus paruis vnã ꝛ erigere caput eius cuꝫ coitus fit ad inferiora ꝛ eleuare ancas ad supiora quãtũ possibile est ꝛ vehemẽtia ꝯtinuationis: ꝛ vt nõ moueat se apud eũoneꝫ. ¶ Illius autem que fit ex abbreuiatiõe ligamẽti capitis virge: signũ est ꝙ caput virge est arcuatũ curuatũ ad partem inferiorẽ testiculorũ. Et cura est: vt icidatur ligamẽtum illud paulatim: ꝛ ponat̃ sup aliquod equale: ꝛ extendatur super illud ꝛ ligetur aut leniat̃ cum aliquibus lenificantibꝰ ꝛ ligetur desup: deinde extendat̃ equet̃ ꝛ liget̃. ¶ Illa aũt q̃ fit ꝑꝑ velocitatẽ erectiõis mulieris ꝛ velocitatẽ motus post coituꝫ: quare cadit ex ea sperma: oportet vt dormiat post coitũ ancis eleuatis ꝛ capite eleuato apõ coitum ꝛ post ipsum per horã vnã: ꝛ non preparetur subito ad surgendũ: ꝛ ponant̃ super matricẽ ventose que sunt cum igne: ꝛ emplastretur cum emplastris calefaciẽtibus: ꝛ clisteriçet̃ cum eis que calefaciũt matricẽ ex eis que dicemus. ¶ Cum aũt matrix est frigida: tunc signa eius sũt subtilitas mẽstruorũ ꝛ paruitas rubedinis sanguis: ꝛ paucitas pilorũ in pectine: ꝛ paucitas menstruorũ ꝛ elongatio temporis eorũ. ¶ Et cura eius sũt calefaciẽtia pessaria: ꝛ suffumigatiões ꝛ epithimata que calefaciũt matricẽ: adiuuant ad partũ ex eis que dicemus: ꝛ declinatio cibi ad ea que calefaciũt ꝛ acceptio electuariorũ calidoꝝ. ¶ Illius vero que fit ex lubricitate matricis ꝛ debilitate ipsius signa sũt. embrionis aborsus fit anteq̃ꝫ magnificet̃: ꝛ currunt ex matrice assidue humiditates plurime: quare opꝫ vt administret̃ vomitus cũ eis que educũt flegma: deĩde supponat̃ colliriũ ex ĩteriorib9 colloquintide ꝛ sarcocolle ĩ recipiẽte: deinde clisteriçet̃ cum aliquibus odoriferis stipticis ex illis que cõfortãt matricẽ de illis que dicemꝰ: ꝛ ponat̃ super ipsam ex illis etiam: ꝛ sint cibi eius frixi ꝛ ĩ patellis preparati ꝛ administretur regimen exiccatiuuꝫ. ¶ Illius vero que fit propter grossam vẽtositatẽ in matrice signa sũt inflatio suminis semꝑ ꝛ noceri a cibis inflatiuis ꝛ aborsus anteq̃ꝫ magnificetur embrion. ¶ Et cura eius est aqua radicũ ꝛ oleũ de cherua in hora in qua nõ ẽ pregnatio: ꝛ oĩa que exiccant ventositatẽ: ꝛ illa quibꝰ matrices frigide curant̃ ex suffumigationibꝰ ꝛ alijs. ¶ Illiꝰ vero qui fit ꝓpter superfluitatẽ caliditatis eius signa sũt extenuatio mulieris: multitudo piloꝝ in sumine ꝛ paucitas menstruoꝝ ꝛ grossitudo eorũ ꝛ nigratio eorũ. Et cura eius est regimen impinguatiuũ qõ equat complexionẽ eiꝰ cum cibis infrigidãtibꝰ vl' temperatis vsq̃ꝫ quo impinguetur corpus ꝛ minoret̃ ipsius inflãmatio. ¶ Illius auteꝫ q̃ fit ex siccitate matricis signa sũt extenuatio mulieris: paucitas mẽstruoꝝ ꝛ siccitas vulue assidua. Et cura eiꝰ est dilatatio in cibo ꝛ assiduatio balnei ꝛ vinum plurime ꝯmixtiõis ꝛ assiduatio coitꝰ ꝛ administratio oleoꝝ: ꝛ adipum et pessaria leniẽtia. ¶ Illiꝰ aũt que fit ex emorroidibꝰ ꝛ vlceribꝰ malis nascentibꝰ ĩ matrice. Cura ẽ id qõ diximꝰ aũ: nã ĩpinguatio nõ fit nisi ex sanitate ĩ m̃rice. ¶ Illius ãt q̃ fit ꝑꝑ malitiã cõplõnis spmatis: ita vt sit vehemẽtis calitatl aut vehemẽtis friditatl signa sũt sig cõplõnis corpis calidi ꝛ corpis fridi ꝛ citrinitas spermatis ꝛ paucitas eius: et fetor odoris eius est significatio exitꝰ ab equalitate ad calorem: ꝛ exuberatio eiꝰ ꝛ subtilitas ipsiꝰ est significatio exitus eius ab equalitate ad friditatẽ: ꝛ nõ ꝑuenit malitia cõplexiõis spermatis ex siccitate ꝛ humiditate ad hoc vt ꝓhibeat generationẽ nisi ꝯtingat vt inueniat parẽ ꝛ ꝯueniẽtem: ꝛ fiat fortis tunc. ¶ Et cura istoꝝ ẽ cũ declinatõe cõplõnis cal'e ad friditatẽ ꝛ frigide ad caliditatẽ cuꝫ cibis ꝛ medicinis ꝛ regimine subtiliãte: ꝛ vt opponat̃ viri calide ꝯplõnis mulieribꝰ fride complexionis ꝛ econuerso. ¶ Et ꝓhibet ad impregnationẽ ẽt vt sit ꝯplõ viri cõueniẽs cõplexioni mulieris cum sũt ambo sil'is male ꝯplõnis. Et cõferũt impregnatiõi cum opponũt̃ oĩ complõni cum eo qõ ipsi est ꝯtrariũ: ei vo qui est equalis ꝯplõnis cõuenit cum ea que est inequalis ꝯplõnis: ꝛ multiplicat̃ eoꝝ generatio cum aggregatiõe ipsoꝝ. plures nanq̃ꝫ viroꝝ nõ generant ex muliere: ꝛ ꝑmutãt eam pro alia: cuius ꝯplõ cõtraria est complexiõi illiꝰ ꝛ generãt: ꝛ sil'r se habẽt res in mulieribꝰ. consideret̃ ergo id priꝰ in capitulo cognitionis ꝯplexionũ ꝛ fiat ꝺm suũ esse: ꝛ ad impregnationẽ iuuat semen baucie qñ potat̃: ꝛ radix eiꝰ qñ comedit̃. Et ex rebus que supponunt̃ est ameos cũ terit̃ ꝛ miscet̃ cum medulla ossis cerui aut vituli: ꝛ supponit̃ cũ lana ante horaꝫ coitus: ꝛ sil'r coagulũ leporis qñ ꝑmiscet̃ cũ butiro cocto: aut stercus vulpis cum oleo ro. cũ supponit̃ cũ lana. Et ex eis que faciũt illud cum ꝓprietate sui est vt mulieri supponatur succus albulbuc cũ lana. ꝛ sil'r cum semen albulbuc masculi supponit̃ post conceptionẽ parit mulier masculũ: ꝛ qñ supponitur semen femine parit feminã.

¶ De sterilitate. CAP. XC.

Sit sterilitas aut in viris aut ĩ mulieribus absq̃ꝫ aliqua cãrũ quas diximꝰ: ĩmo per ꝓprietatẽ que est in spermate: sicut est dispositio arboris nõ fructificãtis. Et primi quidẽ dixerũt ad cognoscẽdũ illõ capitula plĩma que nos nõ dicemus amãtes breuitatem.

¶ De his que prohibẽt impregnationẽ. CAP. XCI.

Prohibet illud erectio mlieris post coitum velociter: saltus eiꝰ ad posteriora ꝛ ad partẽ ylioꝝ ꝛ saltus frequẽs ꝛ descensus a gradibus cum velocitate: ꝛ supponere alchitrã ꝛ aquã rute ante coitum: ꝛ post ipm suffumigatio ĩ traiectorio ex nuce cipressi ꝛ serapio ꝛ mira: ꝛ comestio ex ruta ꝛ cepa ꝛ oleribus acutis: ꝛ vt supponatur fel vaccinũ ꝛ frustũ salis gẽme ꝛ eleuatio pedũ sup parietes hora vna: ꝛ vt bibat radices narcisci: ꝛ qõ ẽ superius algarab ꝛ folia eius: ꝛ qõ est superius vitis cum bibũtur simul: aut singulariter: ꝛ si bibit ista ante horam partꝰ iuuabunt ad partum.

¶ De his que facilem partum efficiunt educunt secũdinã ꝛ egredi faciunt fetum. CAP. XCII.

Facilis fit partꝰ si assiduet mulier introitum in tinam ꝛ balneũ in die aliquotiẽs ante horã partus ꝑ mensem: ꝛ nõ ꝓlonget sessionẽ in ea: ꝛ inungat dorsũ cum oleo de narcisco ꝛ de ben de lilio. ꝛ similiter qõ ẽ inferius totũ ventris: ꝛ comedere ex iuribꝰ pinguibꝰ: ꝛ cum presens est hora partꝰ nõ multiplicet ꝑmutationẽ de latere ad latꝰ. ĩmo extendat pedes suos: deinde erigat̃ super eos subito aliquotiens: ꝛ humefiat os matricis cum oleo sisamino aliquotiens aut oleo de ben: aut de narcisco aut de lilio: aut fundat in ipm mucillaginẽ se. lini aut mucillaginem altee si fuerit vehemẽtis siccitatis ꝛ nõ videris humiditatẽ oĩo. Et si difficilis fuerit scissionis secundina findat eam obstetrix vnguibꝰ suis aut cultello paruo: ꝛ si difficilis sit partus: sumat in potu trociscos de mirra ꝛ decoctionẽ fenugreci ꝛ dactiloꝝ cum ruta: ꝛ cõfortetur cuꝫ aq̃ carnis ꝛ soluatur de gallia quantitas sexte. ℥. i. partis ĩ vino: ꝛ sumat ex eo in potu vna vice post aliam: ꝛ suffumigetur cum mirra ꝛ oppoponaco aut castoreo ꝛ beçerab per traiectoriũ: ꝛ eycit fetũ ꝛ secundinã ꝛ sternutatio cũ cõdisi: ꝛ detur in potu mirra cum aqua rute: de qua detur aur. i. cum. ℥. ß. aque rute. ¶ Si autem partus difficilis fiat: ꝛ

moriatur fetus: tunc da ei in potu trociscos d̄ gūmis que sunt in antidotario: ipsi. n. eyciunt partum statim: ⁊ suffumigetur mulier etiam cum eis: ⁊ sedeat mulier in aqua ī qua decoctum est calamentum campestre.

¶ Ex eis q̄ facilē efficiūt partū cū ꝓprietate q̄ ē ī ipsis ē radix botbormarien sicca q̄n ligat̄ sup coxam mulieris.

¶ De exitu matricis ani ⁊ vmbilici. CAP. XCIII

Confert eis sessio in aquis stipticis sicut aqua cucūcrl quā dicturi sum⁹ ⁊ inungat̄ cum oleo ro. ⁊ puluerizet̄ desup medica mē stipticū ⁊ infrigidētur: ⁊ post illud sedeant in aqua de cucuma ⁊ abuant̄ cum ea: cū aūt matrix iam egressa est: tunc necessarium est cū h vt ponant̄ vētose: aut ollula sup pectinē corā duobus inguinib⁹ ⁊ vt frequentetur cura.

¶ Cōfectio medicaminis stringentis vmbilicū cū egreditur post partū sumat̄ tenta ⁊ inuoluat̄ sup ipsaꝫ pānus ⁊ accipiatur minutū thus ⁊ ꝯficiatur cū albugine oui: ⁊ liniat̄ cū eo super vmbilicum ⁊ impleatur ipso.

¶ Medicaminis aūt stiptici ꝯfectio. ℞. karabi thus. balaustias gallas antimoniū: acatiā ⁊ alumē cribellata ⁊ iūgant̄ ⁊ puluerizēt̄ sup anū ⁊ vmbilicū: ⁊ q̄nq̄ꝫ addit̄ ī ipo cerusa ꝭm mensuram vnius illorum.

¶ De signis pregnationis. CAP. XCIIII.

De signis p̄gnatōis ē ꝙ vulua post coitū ē sicca ī q̄ humiditas nō ē: ⁊ ꝙ mulieri accidit pigritia ⁊ tarditas ⁊ declinatio ad somnū: ⁊ coartatur os matricis post illud adeo: vt in ipsa non egrediatur stilus.

¶ Ista ergo sunt signa q̄ nō faciūt errar̄. cū ergo p̄terierit dies retinēt̄ mēstrua ⁊ pupilla mamille denigrat̄ ⁊ commouentur mala desideria ⁊ nausea ⁊ apparet malitia coloris ⁊ pannus.

¶ Signa masculi fetus ⁊ femine. CAP. XCV.

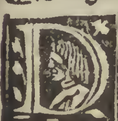

Bonitas coloris mulieris ⁊ paruitas appetitus coit⁹ ⁊ pāni paucitas sūt significatōes ꝙ est masculus: Et multitudo pāni ⁊ malitia coloris ⁊ multitudo maloꝝ desiderioꝝ cū supfluitate significāt p̄gnatōeꝫ femine. ¶ Inflatio pupille mamille dextre ⁊ nigredo ei⁹ significant masculum ⁊ sinistre feminam.

¶ Et euēt⁹ sanguinis ad foramen naris d̄xtre p̄us sig̃t masculū: ⁊ eꝯ feminā. Et leuitas motuū sig̃t masculum.

¶ Et sil'r grauitas motuū significat fe. Et sil'r grauitas in latere dextro ⁊ rubedo maxillaꝝ significant mas. ⁊ earū nigredo significat fe.

¶ De egritudinibus ani. CAP. XCVI.

De egritudinibus ani sunt emorroides ⁊ fistule ⁊ īflatio venaꝝ ⁊ mollificatio ani ⁊ ragadie ⁊ vermes parui: ⁊ exitus ani cum fit egestio.

¶ De emorroidibus alie sunt eminētes: alie ꝓfunde. de eminētibus q̄dā sunt veruce dure: ⁊ q̄dā sunt molles: crudū emittentes humorē ⁊ nomināt̄ morales: ⁊ quedam sunt humide sanguinee.

¶ Et cura quidem eaꝝ q̄ de moralib⁹ humide sunt: est vt capiant̄ cū instrumēto emorroidaꝝ ⁊ īcidāt̄ radicit⁹: ⁊ si fuerint plures numero nō incidātur oēs vna vice: ⁊ ꝓyciat̄ sup eas post īcisionē alumen: acatia ⁊ balaustie ⁊ puluis molēdini: postq̄ꝫ cucurrerit res ex sanguine mag̃ nisi retineat̄ sanguis ex seipso obediens. Si āt accidāt apata inde ⁊ dolor difficilis. qd̄ q̄dē plurimū fit cū de eis īcidit̄ plurimum ⁊ finitur ⁊ elaboratur subtiliter in finiendo: ⁊ non descendit sanguis qui currit post incisionem: quoniā accidit in illa dispositione vt apostematur anus adeo: vt retineantur vrina ⁊ sterc⁹: ⁊ dolor fiat tūc oꝫ vt fiat sessio ꝑꝑ hanc egritudinē: in aq̄ cal'a in qua decocta sūt folia altee: ⁊ in q̄ ꝓiecta sunt semen lini ⁊ folia caulium.

¶ Si v̄o sanguis q ex eis currit n̄ fuerit pl'im⁹: tūc flōmet̄ basilica ēt ⁊ ēpl'et̄ empl'o d̄ cepe: ⁊ ēpl'o vitelli oui qd̄ dicem⁹: ⁊ fiat minoratio cibi ⁊ pot⁹: ne multiplicet̄ vrina ⁊ egestio tribus diebus donec sedetur apostema.

¶ Et q̄nq̄ꝫ curatur ille q īcisionē cū ferro abhorret ita vt ligent̄ cū pilis aut filo forti subtili. Et opꝫ si ex ligatione dolor cōmoneat̄: aut apa vt administrēt̄ ea que dixim⁹. Et curentur cū medicamīe acuto: ita vt puluerizet̄ desup vna vice post aliā vicē donec denigrēt̄: deiñ empl'et̄ cū caulibus elixatis: ⁊ butiro donec cadant: ⁊ ferrum quidē conuenientius est ei magis incolume: medicamen enim acutum non fortasse saluatur ex dolore vehementi: aut apostemate. ¶ Et meli⁹ q̄dē cū vis īcidere emorroidas aut ligare ⁊ medicare eas cū medicamine acuto vt p̄mittas añ illud flobotomiā basilice: ⁊ q̄dā suffumigāt emorroidas cū anacardis ⁊ assiduat̄ illud vsquequo denigrentur ⁊ extenuentur ⁊ cadant.

¶ Cōfectio medicamīs eradicātis emorroidas mirabil'r ℞. iusq̄ami sicci nigri aurei. ij. succi iusquiami albi aurei. iiij. aluminis iameni: calcadis añ aurei. ij. affi⁹ aur̄. i. cerusse tātūdē. terāt̄ ⁊ misceāt̄ cū cera dissoluta. cum oleo ro: ⁊ liniatur super pannum ⁊ ponatur desuper.

¶ Or si fuerit emorroides īteri⁹ tūc administret̄ h collyriū q̄n eradicat eas cū fortitudīe cui⁹ ꝯfectio. ℞. arsenici ru. ⁊ citri. alumīs iameni: ⁊ alkali ꝑtes eq̄les terāt̄ ⁊ ꝯficiāt̄ cū aq̄ granatoꝝ: ⁊ liniāt̄ cū eo loca eminētia ⁊ liniat̄ ī circuitu eaꝝ cū cera p̄pata cū ol'o ro. ⁊ sedeat eger eleuatis coxis suis ⁊ expectet hora media. nā emorrois ꝯtumescit ⁊ cadit ⁊ eradicatur radicitus. Et oportet vt curatio fiat, hoc medicamine in sole: aut iuxta ignem.

¶ Cōfectio medicamīs qd̄ pōit̄ sup anū p⁹ īcisionē emorroidaꝝ. ℞. acatie rubee pure: scorie plūbi amboꝝ añ. aurei. iiij. coriādri sicci aur̄. ij. terāt̄ ⁊ misceant̄ cribellata: ⁊ ꝯficiāt̄ cū aq̄ ⁊ liniāt̄ sup pānū ⁊ ponat̄ sup anuꝫ ⁊ ex eis q̄b⁹ curāt̄ moꝝ ⁊ emōrois ⁊ abscidūt ea: ⁊ faciūt ipa cadere cū facilitate ī tp̄e lōgo ē vt suffumigēt̄ cuꝫ folijs mirti sp̄ ⁊ sedeat eger ī d̄coctōe eaꝝ. extenuāt̄. n. ⁊ denigrāt̄.

¶ Et sil'r suffumigatio cū corticib⁹ capparis ⁊ radicib⁹ ei⁹ pulpa colloquintide ⁊ mirra ⁊ nuce cipressi: ⁊ ista valet emorroidibus paruis.

¶ Ad emorroidas v̄o magnas fortes plenas ꝯfirmatas n̄ valet: nisi īcisio: aut medicamē acutū. at v̄o eis q̄ ꝓfunde sūt: ⁊ sūt sāguiee: nō ē curatio nisi medicamē acutū de q̄ sup eas puluerizat̄: donec d̄nigrēt̄: deiñ empl'ent̄ cū caulib⁹ ⁊ butiro: ⁊ iteret̄ istud donec finiat̄ caro mala tota: deiñ curet̄ cū puluere g̃natiuo carnis donec extenuēt̄ ⁊ ꝯsolidēt̄. ¶ Sāguiee āt si nō sūt plene ī q̄busdā haꝝ dispōnū ⁊ īflāt̄ ⁊ dolorē faciāt vehemētē: dimissio accedēdi ad eas ē rectior. ¶ Si āt īflate sūt ⁊ replēt̄ ⁊ dolorē faciūt: oꝫ vt liniāt̄ cū succo cepe aut felle tauri: aut vnguēto viridi acuto: ⁊ toleret̄ id donec currat ex eis sāguis. q2 sic sedat̄ dolor: ⁊ p̄mittat̄ añ id flōmia basilice: ipsa. n. cōfert oīb⁹ sp̄ēb⁹ emorroidaꝝ: ⁊ cū emorrois ē ꝓfūda sāguinea ⁊ caput ei⁹ ē ītra anū: oꝫ vt ponas vētosā circa anū ⁊ extrahat̄: deide curet̄. ¶ Et ꝯfert emorroidib⁹ abstinētia ciboꝝ q g̃nant sāguinē crossū sicut lētes caro vaccīa: aluimacsud: caro salita: fabe: case⁹: ⁊ medicīe: ⁊ cibi acuti cal'i q adurūt sāguinē ⁊ denigrāt eū. nā emorroides non g̃nant̄ nisi ex adustione ⁊ acuitate ī sāguie. Sicut pip: allia: cepe: ⁊ ꝯdimēta cal'a: nā ī illo ī cui⁹ sāguie nā ē acuitas emorroides necessario g̃nant̄. In h̄ntib⁹ v̄o sāguinē dulcē ⁊ carnes teneras humidas nō fortasse g̃nat̄ emorroida: q̄re oꝫ vt ille ī q̄ īcipit emorrois ꝓfūda: ⁊ sāguiea flōmet̄ ex basilica ⁊ solutōe educat melācoliā multotiēs ⁊

dimittat cibos crossos ⁊ acutos ⁊ vinũ nigꝝ crossũ ⁊ oĩa que inspissant sanguinem.

¶ De fistul'i ano ⁊ i oibꝰ locl' q̄ effũdũt sãg. C. XCVII

De fistulis qdā sũt penetrãtes quoꝝ signũ ē ꝙ ex eis egredit̃ ventositas ⁊ sterc':⁊ de eis sũt ñ penetrãtes ex qbꝰ nõ egredit̃ vẽtositas:neqꝫ aliud ⁊ penetrãtes qdē nõ sanant̃ nisi cũ ligatõe ⁊ extractiõe cũ falce. deĩde curant̃ cũ medicamine icarnatiuo:⁊ ipsũ ꝯficit̃ i vnguento basilicon:⁊ qñqꝫ gñat̃ ex ligatura sup omẽtũ ꝙ egreditur fex absqꝫ volũtate quoad vixerit post illud:q̃re oꝫ caueat̃ ligatura qꝺ ē ẜm hũc moduꝫ: ⁊ hoc qdē fit i eo i quo caput fistule lõgiquũ ē ab ano valde:in illa aũt q̄ ano ꝓpinquat nõ est timor. nõ penetrãtes aũt oꝫ vt curent̃ cũ medicamine acuto qꝺ diximꝰ pcipue in caplo fistule q̄ ē in lachrymali ⁊ medicamine qꝺ intromittit̃ i ea:deĩde ifundat̃ i ea butiꝝ recẽs:deĩde ifundat̃ i ea medicamē icarnatiuũ qꝺ subtiliatũ sit sicut aq̄ mell'.

Ad ragadias āt si ē febris ⁊ ē apã ãtiquũ i qbusdã dispositõibꝰ ꝯfert flõmia ⁊ vnguẽtũ de cerusa. Si ṽo nõ ē apã:neqꝫ acuitas ꝯfert emplr̃m de vitell'ouoꝝ ⁊ inũctio cũ oleo de nucleis crisomiloꝝ i quo qdē ponit̃ bdellium. Et sil'r ꝯferũt ragadys pectinis ⁊ matricis ⁊ virge ea que ꝯferũt ragadys ani ⁊ suffumigatio cũ bdellio cui supiacitur adeps ⁊ ꝯfert eis qñ sunt veteres vt fricet̃ donec currat ex eis sanguis plurimus:deĩde curet̃ cũ basilicon.

¶ Et ꝯferũt ragadys ⁊ spẽbꝰ emorroidaꝝ pillule de bdellio ⁊ suffumigatio spoly serpentis ⁊ cortices radicuꝫ capparis ⁊ bdellium ⁊ serapinum.

¶ Et ꝯfert ẽt ragadys adeps gallĩe ⁊ adeps anat' qñ terit̃ cũ drag̃. ⁊ sedeat eger i aq̄ cal'a:deĩn emplr̃et̃ cũ eis.

¶ Et ꝯfert eis vnguẽtũ fcm̃ de litargiro ⁊ oleo ⁊ gũmi granoꝝ alkedra cũ ex eo inũgunt̃. Illi ṽo q ledit̃ eo qꝺ currit ex ragadys ꝯfert sessio i aq̄ cucume ⁊ adheret̃ ano cotũ vetꝰ antiquũ ibibitũ in aq̄ aneti siccatũ pꝰ illud ⁊ puluis molẽdini:⁊ puluis vrceoloꝝ abrasorum.

¶ De disruptõe venaꝝ in ano. CAP. XCVIII.

Disruptio qdē vẽaꝝ ē qñ currit sãguis ex ano cũ distillatõe aut ipulsione ꝯtinua:⁊ nõ oꝫ vt abscindat̃ iste sanguis, dũ nõ debilitat ⁊ dũ pmanet nigri coloris. Si aũt egredit̃ cũ ipulsu ẽt ⁊ dispositõe aliq̄ ⁊ facit icurrere tremorē cordis ⁊ debilitatē amboꝝ geniculoꝝ ⁊ nõ retinet̃:oꝫ vt i potu dẽt̃ i illa hora trocisci de karabe cũ aq̄ sumac:⁊ filoniũ qꝺ ego dicã cũ aq̄ sumac ⁊ comedat cibũ ꝯditũ cũ aq̄ sumac:aut cũ agresta ⁊ assiduet añ paroxismũ flõmiaꝫ basilice ⁊ dimissionē ciboꝝ q acuunt sãguinē ⁊ multiplicãt ipꝫ ⁊ sil'ia ẜm qꝺ diximꝰ q2 multiplicãt cursum sãguis. Et si currit cũ piodis i horis ⁊ nõ debilitat̃ corpꝰ p ipꝫ nõ oꝫ vt abscindat̃. cursu nãqꝫ eiꝰ a plr̃ibꝰ fit euasio egritudibꝰ. Cũ āt i sũmo abũdat: tũc opꝫ vt nõ sit negligẽtia i ipso:facit.n.incurrere ydropisim.

¶ De mollificatione ani. CAP. XCIX.

Ex ea quidem fit exitus fecis sine voluntate. Si autem fuerit illud post ligationeꝫ fistularum: aut cũ casu super dorsum:⁊ mollificantur cum ea pedes: ⁊ accidit ei subito illꝺ:tũc nõ ē ei curatio.

¶ Cum autem accidit illud ex percussione aut casu paulatim:tunc confert ei vt emplastrentur ⁊ inungantur spondiles inferiores que sunt ex spondilibus dorsi cum eis q̄ diximus in cura paralisis:⁊ sedeat eger in aqua cucume: in qua decocta sunt cum commixtis nux cipressi: costus: spica nardi:mirra rosa:mirtus ⁊ capita granatoꝝ ⁊ similia. Egressionē ṽo ani iam diximus in exitu matricis.

¶ De vermibus ani. CAP. C.

Quidam sũt magni ⁊ qdaꝫ parui. Signa coꝝ sũt pruritꝰ ⁊ cõmotio i ano ⁊ qñqꝫ sũt sil'es vermibꝰ casei:quoꝝ cura ē superponere oleũ ð oliuis albis ⁊ oleũ ablutũ quousqꝫ fiat albũ qꝺ ponit̃ i alys oleis aut ol'ꝫ de nucleis crisomilloꝝ:aut oleũ de kerua aut aquã rute:aut aliqd de aloe:aut fel vaccinũ:aut aquã calamẽti: aut aq̄ lupinoꝝ. aut pulpã collogntide ⁊ salē. Et sũt qdã coꝝ lõgi ⁊ lati. Et curant̃ potu medicine educẽtis eos ẜꝫ ꝙ narrabo:⁊ oꝫ i pmis vt nõ cibet̃ i matutis:⁊ toleret id donec laboret labore ꝯueniẽti sup famē. Deĩde sorbeat aliqd lactis ita vt cũ fecerit illud diebꝰ aliqbꝰ dissoluat medicamē i lacte:⁊ addat i illa die i labore ⁊ fame:deiñ bibat ipꝫ post id:⁊ cũ expulsi fuerit vermes tũc abhorreat pꝰ id cibũ vnctuosũ ⁊ cretã ⁊ frumẽtũ viscosũ panē azimũ:⁊ caseũ humidũ:⁊ cibet̃ tpe famis bucella panis cuꝫ muri ⁊ sinapi:aut sumat aliqd ex oliuis amar' ⁊ iinatur':aut chamich capparis:prohibet enim redire eos.

¶ Et signa vermis in vẽtre sũt citritas coloris ⁊ velocitas cõmotõis famis:puitas tolerãtie ciꝰ ⁊ vehemẽtia mordicatõis:sincopis dolor i vẽtre tpe famis:sẽsibilitas eleuatõis ipsoꝝ ⁊ inuolutõis eoꝝ i illa hora:⁊ aqua currens ex ore ⁊ egressio eiꝰ:aut ex iferiori regione:aut ex supiori cũ labor adest aut feb. acuta. Cũ g̃ accidit dolor i vẽtre vehemẽs facit icurrere rē sil'eꝫ epil'ie ⁊ sincopi ⁊ spasmo pp vehemẽtiã suã. Si g̃ videris id i hoie ex quo vermes egrediuntur:tunc scias ꝙ est ex vermibus.

¶ Incipe g̃ ⁊ line vẽtrē cũ pulpa collogntide ⁊ aq̄ rute ⁊ felle vaccino. Et si dolor fuerit vehemẽs valde ⁊ eger iã icurrit epil'iaꝫ pp vehemẽtiã ciꝰ:tũc icipe ⁊ da ci i potu lac ita vt cũ sedat̃ dolor paulati line vẽtrē ciꝰ ex cis q̄ diximꝰ:si ergo ceciderit tũc iã sufficit tibi:⁊ si nõ cadunt:da ei i potu medicamē extrahẽs eos:⁊ si negligas tũc:qñ accidũt eis accidẽtia mala valde.

¶ De hernia ⁊ ruptura ⁊ apatibꝰ q̄ fiũt i testicul'. C. CI.

Fit propter egritudinē i mirach ⁊ est ruptura aneribatũ ẜꝫ virtutē:cuiꝰ signa sũt: ꝙ qñ resupiat̃ eger sup dorsũ suũ ⁊ ponit manũ suã sup eã redit ad locuꝫ suũ. Et curã qdē ciꝰ medici ptermiserũt:⁊ non sũt ea vsi:qm̄ ē i ca timor:⁊ addit̃ ⁊ nõ curat̃ ⁊ medicat̃ vt nõ addat̃ hac curatõe:oꝫ.n.ne ille q rupturã hꝫ moueat̃ post cibũ oĩno ⁊ ꝓpe pꝰ potũ vini aut aque:⁊ deuitet cibũ oēꝫ iflatiuũ:⁊ ad sũmũ repleri ex cibo ⁊ potu:⁊ medullas ⁊ olera ⁊ fructꝰ humidos:⁊ pficiat totũ qꝺ sibi necessariũ ē añ comestionē deĩde pꝰ comestionē adhereat resupiationi:si fuerit sedēs:fit mirach ciꝰ strictũ:⁊ nõ festiet ad surgẽdũ cito:imo postq̄ꝫ strixerit ipsã ⁊ posuerit manũ suã desup ⁊ cõpresserit ipsã ad iteriora:⁊ nõ oꝫ vt ponat sup eaꝫ cũ ꝯstrixerit pilã:qm̄ ipsa dilatat eã:imo iuolutõeꝫ q̄dratã refrenãtē eã:⁊ empl'etur ẽt cũ empl'o rupture ex eis q̄ dicemꝰ:⁊ assiduet stricturã.nã qñqꝫ sanat̃ oĩo cũ istis emplastris ⁊ strictura qñ ruptura ē pua:aut ē in corpe humido:assiduet ergo medicias q̄ resoluũt iflatõeꝫ ex eis q̄ diximꝰ i colica:⁊ nõ coeat nisi cũ strictꝰ ē vltia ꝯstrictiõe:⁊ vẽter lenis vltie:⁊ caueat sessionē i aq̄ cal'a ⁊ lõgitudineꝫ effusionis aq̄ cal'e sup eã ⁊ luctamē ⁊ saltꝰ ⁊ deãbulatõeꝫ laboriosã sup eã:⁊ descẽsum ex gradibꝰ cuꝫ velocitate:⁊ onus graue ⁊ vociferatõeꝫ vehemẽtē. Ista.n. dilatãt rupturã imo faciũt ipsam etiã accidere quandoqꝫ.

¶ Et fit i testiculo:⁊ qñqꝫ fit absqꝫ ruptura. s. ex dilatatiõe meatꝰ q ē i neribatũ ⁊ magnificat̃ cistis testiculoꝝ:⁊ illud ad vltimũ aut est ruptura aut ē dilatatio huiꝰ meatꝰ. q̃re ad ipꝫ descẽdit ⁊ cadit i ipꝫ aut zirbũ aut itestia:aut vẽtositas:aut aq̄:aut apata q̄ eueniũt icipiẽtia i testicul' ⁊ cistis coꝝ. ¶ Signũ itaqꝫ rupture ē ꝙ qñ tu ꝓieceris egrũ su-

per collum suum ꝛ eleuaueris pedes eius: ꝛ compresseris dorsum eius: ꝛ posueris manũ tuã super locũ: ꝛ presseris ipm̃: redibit deorsuꝫ aut totũ aut pars ei⁹: ꝛ cum rugitu ꝛ sine rugitu: aut cum facilitate: aut cuꝫ difficultate. Illud ergo qḋ redit cum rugitu plurimo est ventositas: ꝛ id qḋ redit cum rugitu minore illo est ex intestinis. Et illud qḋ redit sine rugitu plurimo ꝛ cũ difficultate ẽ zirbum: ꝛ zirbũ qḋẽ ꝛ intestina redeũt cũ difficultate. Et vẽtositas sine difficultate. ⁋ Et cura eoꝝ sil' ẽ vt reducãtur cũ facilitate. Si aũt non redeat cũ cõpressione: tũc sedeat eger in aqua ca. p horã vnã post vacuitatẽ vẽtris ꝛ p̃mat̃ desup post illud. tunc si redierit bene erit. ꝛ si nõ redierit addat̃ in aqua calida donec redeat.

⁋ Cũ ergo redierit emplastrabis cũ empl'o rupture adherẽte ꝛ vẽtositatẽ effugãte ꝛ assiduet stricturã ꝛ nõ dissoluatur in minore spacio decem dierum ꝛ administra de cibo ꝛ regimine ea que diximus.

⁋ Cum autem magnitudo cistis testiculoꝝ ẽ ex eo qḋ funditur in ipsa: tũc signa ei⁹ sũt grauitas ꝛ qḋ est ap̃a splẽdidũ cum paucitate vrine ꝛ magnificatur valde.

⁋ Et cura eius integra cũ qua nunq̃ redit est vt cauterizetur ꝛ pforet̃ ꝛ post pforatõeꝫ euacuet̃ qḋ ĩ ea ẽ: ꝛ pforet̃ a duab⁹ partib⁹ ꝯmissure duoꝝ duoꝝ cũ capite flobotomi ꝛ curret ex ea aqua sicut currit sanguis ex flõia. Qḋ si fuerit p̃lima ꝛ mag̃ valde: tũc nõ oportꝫ vt euacuet̃ ĩ die vna. sed in duob⁹ dieb⁹ postq̃ egro datũ fuerit aliqḋ q̃ ꝯfortet̃. fortasse. n. faciet accidere sincopim: dũ aũt nõ cauterizat̃ redit post dies ꝛ mẽses ꝛ ĩdiget pforatõe p⁹ mẽses.

⁋ Que ãt hui⁹ gñis minor ẽ curat̃ sine pforatõe: sꝫ cũ medicinis q̃ exiccant aquã ex eis quas diximus ĩ ydropisi.

Et fit ap̃a cal'z ĩ testiculis ex cal'itate: cui⁹ signa sũt rubedo color] ꝛ cal'itas tact⁹ vehemẽtia pulsatõis.

⁋ Cura ei⁹ ẽ flõmia basilice ex latere ap̃atis: ꝛ si ãbo sint ap̃osi: tunc ex latere dextro. ꝛ ponant̃ herbe desup ĩfrigidãtes ꝛ sedeat in aq̃ frida: ꝛ ĩuoluat̃ sup ipm̃ pãn⁹ ĩbibit⁹ aceto ꝛ aq̃ ro. ꝛ liniat̃ cũ qbusdã epithimatib⁹ q̃ ꝯueniũt ap̃ati acuto: ita vt qñ sedat̃ pulsatio ĩcipias in resolutione ap̃atis cũ leniẽtib⁹ resoluẽtib⁹ in p̃mis: sicut cũ farina fabaꝝ ꝛ ciceris albi ꝛ camomilla ꝯfectis cũ mucillagĩe psilij ꝛ mucillagĩe lini ꝛ cũ careno: deinde cũ eis q̃ sũt fortis resolutõis ꝛ lenificatõis si ĩdiget illis: sicut bdelliũ armoniacũ ꝛ mirra ꝛ adeps subtilis ꝛ reliqua q̃ dicem⁹ in cura ap̃atl duri: ꝛ empl'a q̃ resoluũt ap̃ata crossa testiculoꝝ.

⁋ Et sunt ex eis frigida crossa ꝛ iam diximus curam eoꝝ in cura apostematis frigidi.

Apostema ãt virge fit ẽt ex vẽtositate vaporosa ĩ q̃ ẽ cal'itas parua replẽte ipsã ꝛ ĩflãte ꝛ tẽdẽte ipsã vt chorda: ꝛ addẽte ĩ lõgitudĩe ꝛ latitudine ipsi⁹. Et ẽt ex ap̃ate molli: veꝝ dr̃ia isti⁹ ad p̃dictũ ẽ ꝙ inflatio ex vẽtositate nõ cedit tactui cum tangitur.

⁋ Sed apostema molle cedit cum tangitur.

⁋ Et cura ap̃atis mollis fit hoc medicamine. ℞. folia' vitis recentia. xxx. numero: thuris aure. y. cere aur̃. v. terãtur ꝛ emplastretur cum eis virga.

⁋ Cura inflationis ex ventositate vaporosa que plurimũ accidit adolescentibus est flobotomia: ꝛ vt liniatur virga ꝛ testiculi cum ceroto huiusmodi. ℞. cere partem. i. olei ro. partes tres: dissoluatur cera cuꝫ oleo ꝛ ponatur ĩ mortario ꝛ proyciatur desuper ex aqua frigida: ꝛ moueat̃ sẽper donec nõ recipiat aquam ꝛ detur in potu ex aqua nenufaris aut semine eius. Si autem nõ fuerit cal'itas manifesta: tunc da ei in potu semen agni casti: aut rutaꝫ quoniam est sanitas eius.

Ramici autem infantium cuius color est albus cõfert vt distilletur in foramen virge sambacinũ oleum: ꝛ empletur cum bdellio dissoluto cuꝫ vino ꝛ ingenietur vt paru⁹ sit flet⁹ pueri ꝛ stringat̃ ramex ꝛ minoretur ex lacte: ꝛ si fuerit ruptura emplastretur cũ emplastro faciẽte adherere: qm̃ multotiẽs operatur ĩ ea.

⁋ De podagra ꝛ dolorib⁹ ĩũcturaꝝ CAP. CII.

Plurimum fiunt ex humore crudo cui p̃mixtũ est aliqḋ colere ꝛ ꝯm min⁹ ex sanguĩe indigesto: ꝛ qñq̃ ẽ cũ eis cal'itas vehemẽs: ꝛ nõ noiat̃ podagra: nisi q est in ĩũcturis pedũ: qb⁹ ꝓpriũ est ꝙ ap̃a eorũ nõ fit saniosum ꝛ nõ facit collectõeꝫ saniei: sicut reliq̃ ap̃ata. Sꝫ aut resoluit̃ aut incrossat̃: ꝛ fit lapis ꝛ rũpũtur ex eo digiti: ꝛ egrediũt̃ ex eis res diuerse ex sicco ꝛ hũido

⁋ Et sig̃ doloris ĩũcturaꝝ ex cal'itate st rubedo coloris loci ꝛ cal'itas tact⁹. ⁋ Cura ei⁹ ẽ flõia ex sinistra manu si ẽ ĩ dextro ꝛ ec̃ꝯ. Et si ẽ in pede sinistro ex manu dextra: ꝛ si ĩ dextro ex manu sinistra: ꝛ nõ oꝫ vt dimittat̃ flõmia ĩ hac egritudine pp̃ ꝓpingtateꝫ tp̃is flobotomie. Sꝫ oꝫ vt fiat flõmia cũ ĩcipit ap̃a ꝛ dolor ꝛ pulsatio cũ cal'itate ĩ iuncturis ꝯm ꝙ dixim⁹: ꝛ p̃cipue si ẽ ap̃a quãtitatis magne ꝛ rubei coloris. Si nõ est magne quãtitatis: neq̃ vehemẽtis caliditatis: sed est cũ hoc caliditas: necessaria est flobotomia: veꝝ extrahat̃ sanguis minus: ꝛ sit ꝯtent⁹ post illud eo qḋ educit colerã ex eis que ꝓpria sunt doloribus iuncturaꝝ calidis ex decoctionibus ꝛ pillulis quas dicemus cõuenientes dolori iuncturaꝝ calido: ꝛ post id liniatur cum epithimatibus que dicemus: ꝛ declinetur ĩ ap̃ate magne quãtitatis rubei coloris ad oẽ epithima in quo sunt frigiditas ꝛ stipticitas que dicem⁹ ꝯuenientia ap̃atibus sanguineis ꝛ ĩũcturis ꝛ in ap̃atibus: quoꝝ caliditas ẽ magis augmẽtata q̃ ipsoꝝ rubedo ꝛ magnitudo: necessariũ ẽ declinare ad illa que ĩfrigidãt: preter ꝙ stipticitatẽ faciũt: aut si faciũt stipticitatẽ plurimam ex eis q̃ medici noiant epithima ap̃atũ rubeoꝝ ꝛ ap̃atũ colericoꝝ: ꝛ sil'r fiat in cibo ꝛ assimilet̃ cũ sunt ap̃a sanguinea: quoꝝ signa sunt ea q̃ dixim⁹. s. magnitudo quãtitatis ap̃atis ꝛ vehementia rubedinis coloris cum caliditate tactus.

⁋ Colericoꝝ ẽt caliditas est magna augmentata: sꝫ quantitas diminuta: ꝛ coꝝ tẽsio minor: ꝛ nõ est eis multitudo rubedinis: ꝛ ꝯm plurimũ sunt ista ap̃ata cal'a cõmixta ex col'a ꝛ sãguĩe: ꝛ sũt sig̃ cõmixta: q̄re oꝫ vt sit cura ꝯmixta.

⁋ Sit cib⁹ itaq̃ ĩ ap̃atib⁹ sãguineis oẽ acetosuꝫ stipticuꝫ sicut granata: agresta ꝛ ribes ꝛ sumac: ꝛ curatio ꝯꝫ illud ꝛ ĩ colerico oẽ qḋ incrossat sanguinẽ sicut id qḋ ꝯgelat̃ ꝛ almos ꝛ atrail ꝛ alchiel: ꝛ ad sũmũ declinatio ad id qḋ humectat cũ ĩfrigidatõe sicut cucurbita: citrol': cucumeres: olera frigida ꝛ melones indi: sauic cũ zucharo: ꝛ aqua ordei: ꝛ cũ flõmaueris ꝛ solutõeꝫ feceris in apostemate calido ꝛ emplastraueris cũ eis que dixim⁹: ꝛ declinauerit dolor ꝛ apostema: tunc apostemata sanguinea magne quãtitatis indigebunt resolutione. Incipies ergo cum medicinis leuis resolutionis: sicut est mucillago psilij mucillago seminis lini: camomilla: altea adeps galline: anatis: deinde cum eis que sunt ꝯuenientiora ꝛ fortiora: sicut ea in qbus sunt bdellium ꝛ armoniacũ: storax: mirra: ꝛ adipes subtiles ex eis q̃ dicemus: ꝛ administrabis post illud si indigueris illa que scindant vesicas, velociter ꝛ extrahant illud qḋ est in eis ex illis que dicemus.

⁋ Apostema v̄o pauce tensionis colericũ non indiget post declinationeꝫ resolutiuis ꝛ si indiget eis: indiget que sũt pauce resolutõis. Sanguineum aũt indiget illis ꝯm quãtitatẽ magnitudinis sue capacitatis ꝛ paruitatem sue caliditatis: ꝛ inceptioneꝫ ad tenebrositatẽ ꝛ ad duritiẽ. Sit ergo tua operatio ꝯm illud ne remaneat durities ĩ eo ex qua disrumpantur iuncture: ꝛ accidit ẽt disruptio multotiens ex supremo studio in ĩfrigidãdo ap̃ata cal'a: ꝛ nõ oꝫ qḋẽ vt maximũ studiũ adhibeat̃ ad hoc ꝛ ꝓprie in eo qḋ

ex eis est magni spacij et pauce caliditatis. Sed dimitte infractionē eius cū vides ipz iā erigi et stare et nō additur.

¶ Colericū vero infrigida quātū potes. nō. n. ex eo times disruptōem. Et qnq; accidit disruptio etiam ex eo qd infirmus vltime studet in acceptōe medicinaꝝ que sedāt dolores iūcturaꝝ sicut hermodactili et lētes: et ossa cōbusta et ea que dicem⁹ ex istis. Sit g° administratio tua istoꝝ in apatibus magne quātitatis que nō sūt vehemētis caliditatis min⁹: et fz q̄titatē q̄ sedāt qdā dolores et p⁹ eūatōez.

¶ In apatibus vero colericis vtere eis post euacuationem colere fm quātitatem multitudinis materiei et paucitatem eius et vehemētiā doloris fm quātitatē magnitudinis eius et tensionis eius absq; timore secundum quantitatem qua sedatur dolor integre.

¶ Doloris aūt iuncturarum facti ex humore crudo frigido signa sunt dolor et apostema absq; rubedine in colore et sine caliditate in tactu: et est magnitudo quantitatis ei⁹ et tēsionis ipsi⁹ et fm quantitatē multitudinis materiei et paucitas ipsi⁹ et vehemētia doloris eius fm quātitatem magnitudinis eius et tensionis ipsius.

¶ Cura eius est vt intētio tua sit ī pncipio vomitus cū eis q̄ educūt flegma crossum: et solutio que fit cuz pillulis de hermodactilis et pillul'ō tapsia: et stomaticō et ad summū cū eis in qb⁹ cadūt pulpa collogntide et cētaurea et succ⁹ cucumeris asinini et semen vrtice et silia ex eis q̄ dicem⁹.

¶ Cū g° euacuaueris empl'a ipsū cū eis q̄ sūt lenis calefactōis sicut vitella ouoꝝ et rob et medulla panis de simula et silia cū croco et lacte dulci et silia ex eis que dicemus.

¶ Si aūt fuerit vehemētis frigoris in tactu: tūc cura ipm cū storace et sambaco et euforbio et castoreo: et cum puenit ad statū: et incipit declinare: tūc īcipe in resolutōe et stude in ea valde vt nō fiat lapis: et nō oīnode vna vice studeas resoluere subito. Sed resolue ipsum dum non inueneris ipsum addere duritiem.

¶ Cū aūt videris ipz iam indurari: tūc cessa a resolutione et administra lenietia: donec videas ipm iam lenificatuz deinde redi ad resoluēdū: isto nāq; mō possibile ē vt ñ remaneat ex eo aliqd qd fiat lapis: et caue ne administres ī hoc mō medicinas q̄ noīanť sedātes dolorē: nisi forte p⁹ euacuatōez fortē cū solutōe et vomitu: et subtilia ei cibū totū et caue ī eo potū aque fri. In apatibus aūt cal'is non.

¶ Ex eis que nocēt hominibus hñtibus dolorē iūcturarū sunt labor ppinqu⁹ poxismo calciamēta stricta: ebrietas: repletio ptrāsiēs quātitatē cibi et vinū añ cibū ē nociuū neruis: et coit⁹ ēt nocet neruis et ē magis adiuuās ad h vt fiat podagra: et digestio qñ nō cōpleť fm qd oz et coit⁹ et balneū: et caueat a balneo iux° horā poxi. et ɔfert eis oib⁹ exercitium temperatum post egritudinē et flōmiam et solutionem et euacuationem et vomitum.

¶ Cautela aūt a dolorib⁹ iuncturaꝝ fit abstinēdo a repletōe nauseatiua et dilatatōe in comestiōe et potu et assiduādo flōmiaz: et solutōem añ horā paroxi. et minorādo cibū et dimittēdo vinū in istis horis et alleuiando laborē illaꝝ iuncturaꝝ: et dimittēdo coitū. et fricādo iūcturas cū medicinis plime subtiliatōis ex eis quas dicem⁹ post.

¶ Et qnq; eradicāt dolores iūcturaꝝ et podagre eradicatōe aliqua medicine fortes in puocatōe vrine vehemētis subtiliatōis ex eis q̄ dicem⁹ p⁹: verū tñ oz vt admīstreť ex his qb⁹ accidit h ex hūore crudo: aut ex hūore cui⁹ plimū est crudū: et dimittanť in illis qbus accidūt cuz eo apostemata calida inflāmata: et ille cui accidūt dolores iuncturarū: deiñ recedūt ab eo aut ptrāseunt terminū poxi. preter qd ei eueniat malitia dispositōis in paruitate cibi: aut supfluitate laboris aut similib⁹ ex eis quib⁹ alleuiať corpus: euacueť in hora poxi. ex humore q ɔsuetus est.

¶ Si fuerit apostema calidum cum flobotomia: aut cum eo qd educit colerā. Et si fuerit frigidum: cū eo qd educit humorē frigidum ex eis que diximus.

¶ Et nō obliniscaris: qm̄ qnq; pducit ad mortez subitam aut asma: et signuz illius est: qd incipit tremor cordis: aut strictura anhelitus. Et qnq; facit īcurrere paralisim aut apoplexiā: et signū illi⁹ ē qd incipit tremor cordis et aliqd ex pturbatōe sensuū: et qnq; aduenit id subito: quapp nō dimittať quin euacueť cum sentiť paroxismus.

¶ De sciatica et dolore iūcture anche. CAP. CIII.

HEc est species vna doloris iūcturarum. Sed qr est in iūctura pfunda super quā est plurima caro sup quā nō appet signū apatis manifeste: diuersificať cura ei⁹ in qbusdā horis a reliq°ꝝ doloꝝ iūcturaꝝ cura.

¶ Cū g° est dolor in anca et nō moueť donec extēdatur ad coxam tunc est dolor anche purus.

¶ Et qñ extendiť vsq; ad coxā et lacertū cruris et pedē: tūc est sciatica: et qnq; est in vtroq; latere. Si ergo accidit ī sinistra est vehementior q̄ in dextra.

¶ In dolore aūt anche oz vt ɔsidereť illud qd p̄cessit de regimine egri: et cuius humoris necessaria sit aggregatio ex cibo et potu et motu ei⁹. et significať ex eis humor: et si ō mōstrať cū hoc ī ancha et sentiť aliquātus calor aut frig⁹ tūc verificať sig̃tio sup qualitatem superfluitatis.

¶ Si ē frig⁹ cureť cū vomitu forti vltimo multotiēs: deide de clisteribus que educunt viscositatem. et faciūt excoriatōez ex eis q̄ dicemus: et cū suppositorijs illis similibus: et cū suppositorijs q̄ calefaciūt cū supponunť: et empl'eť ancha cū sedātib⁹ dolores: sicut ēpl'z de camomilla et altea et semīe lini et ex eis q̄ narrabo vt sedeť dolor anche ī pncipio rei sue: deide empl'a rubificātia faciētia vesicas: si illa necessaria sint et qnq; sedanť dolores anche fridi cuz vomitu et clisteribus educentib⁹ viscositates: et inunctōe cū oleo de euforbio et castoreo qd dicem⁹ fm sil'itudinē illoꝝ: et ex pillulis calidis: q si difficilis fiat ī dispositōe sanitatis ei⁹ necessaria est iteratio cure: et facere hoiez pati famē vt minoreť hūores ei⁹: et ēpl'a rubificātia q̄ sūt sic R.

¶ R. sinapis qd terať et admisceať ei quātū ipm ē de fimo colūbino et ɔficiāť cū decoctōe ficuū et dimittatur: vt vesicetur et currat id quod est in vesicis ex aqua: deinde vapora ipz cum aqua calida: et si nō sedatur reitera illud.

¶ Si vero vet⁹ fiat: et timeať q dislocceť caput iūcture anche. Cui⁹ signū ē q assidu⁹ ē dolor: et rorať vlc⁹ qnq;: et exiccať qnq;: cauterizeť: et oz vt cauterizatio ei⁹ fiat cū cauterio minuto sup qd sit circul⁹ anuli quātitatis doloris et cū quantitate q̄ capiat caput grauati anche: vt fiat ī vna vice circulus magn⁹ ī cui⁹ medio sint duo circuli: hoc. n. ē qd ē veri⁹ et nō dimittať ɔsolidari vsq; ī tpe lōgo cū eo qd desup pōiť de cepe ɔfecto cū butiro vt currat totū qd ē in iūctura et redeat iunctura ad dispositionem suam.

¶ In illo āt q ē ex cal'itate flōmeť basilica ex latere illi⁹: et si fuerit ī vtroq; latere flōmenť vtreq; basilice: et si sedetur bñ: et si nō: flōmeť sciatica curuature geniculi ex ipso latere et nō dimittas iūcturā ī illa dispōne anche cuz emplastris frigidis: sz pōe desup ī hac dispōne ēt ea q̄ sūt lenis calefactōis: et sūt sedātia dolores de his q̄ dixius sicut camomilla et se. lini. ¶ Et si hñti illō sūt emorroides fluētes sāguinē suppone eis ex collirijs q̄ excoriatiōez faciūt sine calefactōe: et flōmia post id de vena q̄ ē in curuatura poplitis et vētosa crura et coxas et anchā ipaz vētosatiōe cū īcisione pfūda vt currat ex ea sanguis plim⁹: et cuz eger vtiť ī dolore āche medicis cal'is añ euacuatōez putrescit supfluitas: et fit egritudo difficilis sanatōis valde: qm̄ materia īspissať: et fit sicut res q̄ sup ignē cocta īcrossať et īdurať: cui⁹ cura est vt ponať sup ancha ventosa quā maxime deinde administrentur clisteria acuta.

Sciatica vo fit aut cum caliditate aut frigiditate: consideret ergo regimen et dispositio pedu: et curet frigida cu eis que diximus de curatione anche ex vomitu cibo: solutione clisteribus: calefactione: exiccatione corporis: et ex unctione pedis totius cu oleo in quo sint ptrita castoreu: euforb. et oleo de costo et oleo cucumeris asinini: oleo laurino cu quocuq possibile est et emplastretur hoc emplastro cuius confectio.

℞. farina lupinorum amarorum que decoquitur cu aceto et melle et administretur. In calida vo flomet basilica in primis: deinde succedat ei flomia sciatice. Si ergo sedatur bene: et si non iteret flomia basilice: et administrent cibi minorantes sanguinem et subtiliantes ipsum.

De dolore dorsi. CAP. CIIII.

Fit secundum plurimum ex frigore et humore crudo: cuius signa sunt assiduatio eius: et quod fit paulatim: et sedatio ipsius cu homo ambulat et movetur parum. Et confert ei vomitus et solum cu pil. fetidis et pil. de hermodactilis et pil. de tapsia: et iunctio cu oleo quod diximus. in quo dissrupta sunt castore. et euforbium: et similia.

Et fit quoque ex labore. Cuius cura est tranquillitas et balneum et inunctio dorsi cu oleo de keiri et violarum permixtis: et potus vini comixtionis bone: et similiter etiam cu est ex multitudine coitus

Et quoque ex debilitate renum est: aut ex egritudinibus in eis: aut apatibus et alijs: et signa eius sunt quod est in catin: et quod debilitatur cu eo coitus. Cuius cura est id quod diximus in cura renu. Et fit sed raro ex repletione vene magne posite sup dorsum cu extenditur: cuius signum est dolor in toto dorso cu pulsatione et caliditate in ipso cu reliquis signis multitudinis sanguinis in corpore.

Et cura eius est flomia basilice: et potus aque granatorum: et introitus in aquam frigidam: et dormire sup locum madidum.

De gibositate et ventositatibus. CAP. CV.

Cum completur et confirmatur non curatur. Sed cu incipit curatur: et fit aut propter exituram extendentem iterius cu qua egrediuntur spondiles dorsi: aut propter ventositatem grossam. Et signa facte ex exitura sunt dolores precedentes in dorso cu febribus acutis: sicut febres apata et magnitudo pulsus et vehementia caliditatis et continuitatis et adherentia: deinde post sedationem febris per spatium aliquod remanet dolor et gravitas in dorso: et incipit gibbositas.

Et cura illius est positio rerum fortis lenificationis ex eis que similes sunt illis quibus dura curantur apata: et linire cu oleo calido: et clisterizetur eger cu oleo in quo decocte sunt radices altee: et seminis lini: et sumat in potu medullas cass. f. cu oleo amigdal. et flobotomet basilica ante curationem.

Facte ex ventositate signa sunt quod accidit post dolorem dorsi sine febre. Et cura est potare pillulas de hermodactil. et oleum de kerua cu aqua seminum fugantium ventositatem. et emplastretur locus cu eis que sunt fortis caliditatis: sicut castoreum: et emplastrum quod diximus ad ventositatem egna: post quam embrocatur cu aqua in qua decocta sunt sisimbrium: sansucus: schea: abrotanum: alchuel: et suspendatur ventose sup locum qui vult egredi extra cu igne et liniatur cum medicinis rubificantibus.

De varicibus. CAP. CVI.

Iste sunt vene crosse innolute virides apparentes sup crus. et accidunt plurimum portantibus in dorso onera et viatoribus et cursoribus: quarum cura est flomia basilice et icisio ipsarum aut inunctio earum quod si detumescant omnes per flomiam loci unius et inunctionem sup eas omnino est bene: et si non: flomet ex duobus aut tribus aut pluribus illis: et quoque elevantur subtiliter et est illud magis rectum postquam ligatur quod est sup eas: fuerit vena magna valde: et assiduet post illud flomia basilice et eductione si supra eas melancolie cu solutione: et dimissio multitudinis cibi et ciborum crossorum et vini et precipue nigri crossi et dactilorum propter: et laboris pedum et ambulationis.

De elefantia. CAP. CVII

Istud accidit in pede et crure ita quod quando confirmatur valde et magnificatur et fiunt ibi eminentie non habet curationem: in principio vo sui cu incipit crus et pes magnificari et icurrunt apata quod est difficilis resolutionis et cronicum: tunc aut fit ex sanguine crosso nigro secundum plurimum: aut ex flegmate crosso vehementis crossitiei.

Signa quod est ex sanguine crosso sunt quod est cu eo caliditas in tactu et tenebrositas in colore et aliquid ex eminentijs: Incipe ergo cu flomia basilice lateris oppositi: deinde cu ventosatione cruris et flomia curvature poplitis et solutione cu eis que educunt humorem nigrum una vice post aliam: et devitet cibos multi nutrimenti et generationis melancolie: sicut sunt carnes vaccine et que venando capiuntur: confectiones de melle: lentes: caules: melongene: almescud: triticum coctum cu aqua sicut puls: panis azimus: vinum crossum dulce: et sit contentus cibis subtilibus pauci nutrimenti qui generant sanguinem subtilem sicut carnes pullorum: edorum: pullorum columborum olera subtilia et vitella ovorum sorbilium: vinum subtile album: panis fermentatus bene confectus et liniantur pedes et crus ex eis que diximus in podagra ex rebus nutrientibus et infrigidantibus et caveat deambulationem.

Eius vo que est ex flegmate vehementis crossitiei. Signa sunt crossitudo pedis et cruris sine rubedine coloris et sine calore tactus: immo quoque est fridus et non habet eminentias. Et cura eius est vomitus et paucitas cibi post id ut minoretur flegma: et assiduet vomitum post id omni hebdomada semel: et propter sui repletionem: et utatur trifera minore sumendo ex ea pondus .ʒ.ij. et thuris.ʒ.ß. et zizib. tantundem: et misceatur totum et bibatur: et liniat pedem cu aloe: mirra: et acatia et vino puro stiptico et aqua foliorum cipressi: aut nucis eius: et ligetur cu panno: et stringatur et minoretur labor eius.

De decoratione et egritudinibus que sunt in manifesto corporis. CAP. CVIII.

Primum eorum est de decoratione capillorum et ipsorum ornamentum: et sunt aut denigratio ipsorum aut eorum albificatio aut rubificatio eorum et facere eos subalbidos: aut ipsorum crispatio: aut eorum applanatio: aut abrasio eorum: aut eorum euulsio vel extractio ne renascantur. aut facere eos fortes: aut prohibitio casus eorum: aut scissionis extremitatum eorum: aut canitiei.

Et illum qui vult ne ei velociter adveniat canities oportet dimittere cibos humectantes: et sit contentus frixis et eis que in patell. preparantur: et assaturis et aqua ciceris et assiduet vomitum cu repletur et assiduet acceptionem trifere minoris: que est cu mirob. nigris: et emblicis et belliricis: et medicine tardantis canitiem: et minoret vinum: quoniam est ex eis que faciunt canitiem festinare: et alteret aquam cu melle. Et ad summum ex eis que tardant canitiem omnia que faciunt declinare sanguinem ad coleram et inspissant ipsum: et vincunt flegma ex medicis et cibis: et caveat effusionem aque ro. plurimam sup capillos: et similiter camphore: et multitudinem suffumigationis et iungatur cu oleis expellentibus canitiem.

Denigratio vo eorum fit cu linimentis et oleis denigrantibus ex eis que dicemus in antidotario: et oportet etiam ut utatur vel inuetur regimine quod diximus: et caveat aquam ro. plurimam: et ablutionem plurimam cu aqua dulci et camphora et precipue cu aqua ro. vel oleo sambacino: et odoramentum anesrin et adhere et odorem sulphuris et fumi eius et arsenici et argenti vivi: et habitationem in regionibus fri. valde et humidis: ista. n. omnia festinare faciunt caniciem et adiuvant ad albedinem capillorum.

Albificationem vo iam diximus eorum totam: et medicine quas narravimus ad albificandos capillos in antidotario.

Rubificationis autem eorum medicinas narrabo et similiter que eos crispant et que eos abradunt et que auferunt non permittentes eos

renasci ⁊ reliqua que diximus.

¶ Eorum vero applanatio ⁊ prohibitio scissionis eorum fit cū iunctiōe assidua ⁊ multitudīe effusionis aq̄: ⁊ assidua iunctiōe cū oleo ⁊ aq̄ ꝯquassatis ⁊ multitudīe ablutiōis i balneo: ⁊ tonsione eorum ⁊ rasione eorum ⁊ ligatiōe ſm eq̄litatē assidue.

¶ Eorum āt casus q̄ fit ex egritudīe sicut alopitia ⁊ tiria: q̄rum curatio ē vna: ⁊ oꝫ vt euacuet̄ corp⁹ ⁊ caput i primis: deinde curet̄ exteri⁹ cum eis que conueniunt.

¶ De furfure in capite. CAP. CIX

AUt ē dn̄ans plim⁹ ātiqu⁹: aut ē ifra illū: ⁊ sufficit qdē i curādo illū q̄ n̄ ē supflu⁹ abrasio capitis ſm assiduatōeꝫ: ⁊ vt iungat̄ oī nocte cū oleo tepido: ⁊ abluat̄ i mane cū aq̄ cal'a ⁊ fricetur i balneo cū dragagāt̄: aut cū mucillagine psily ⁊ mucillagine seminis citoniorum ⁊ altee albe.

¶ Ille aūt q̄ dn̄ans est antiqu⁹ plim⁹ idiget solutōe cū aliqbus pillulis: quas dixim⁹ de illis in qb⁹ ponunt̄ aloes: ⁊ pulpa colognthide: deīde post id assiduet radet̄ caput: ⁊ iungere: ⁊ balneū: ⁊ abluere ipꝫ cū medicis q̄ h̄nt fortē abstersionē scꝫ: ⁊ cū eis q̄ h̄nt viscositatē iterum sicut medicamē forte i remouendo furfures ex eis q̄ dicem⁹: ⁊ medicine lenes narrate ad furfures ex eis q̄ dicem⁹ ⁊ caueat ab oīb⁹ qb⁹ inest vapor ⁊ ascēsio q̄ vaporē faciūt ⁊ eleuatōeꝫ ad caput: ⁊ p̄pe cepis: alleis: ⁊ porris: ⁊ silib⁹ ex eis: ⁊ ex ill' q̄ iā dixim⁹ i egritudib⁹ capitis: ⁊ multiplicet cōmixtionē vini: ⁊ potatōeꝫ olei alicui⁹ sup expressionē vue.

¶ De paruis pustulis in capite. CAP. CX

ESt ex gn̄e apatū i qb⁹ ē paruū foramē ⁊ valde subtile plenū humorositate subtili ⁊ humiditate viscosa pauca. Et ei⁹ apparitio silis ē appitōi egritudis q̄ dr̄ fau⁹: ⁊ accidit i cute capit' ⁊ ei⁹ qdē foramē ē lati⁹ ⁊ mai⁹ foramīe sahafati: ⁊ i foramīe ei⁹ ē humiditas simil' melli faui: ⁊ iste aut sūt recētes aut antiq̄: ⁊ vnaq̄q̄ eorum aut est humida aut sicca ē. Cū sūt sicce: cura eorum ē silis cure furfur'. Uerūtn̄ oꝫ vt ꝯfortet̄ ⁊ addat̄ inūctōe cū cera ⁊ oleo ⁊ mucilla. adipib⁹ fricatōe cū sinapi ⁊ rasiōe an̄ iunctōeꝫ

¶ Et cū nō ē antiq̄: sufficit fricatio: cuꝫ vo ē antiq̄ tūc eget vt fricet̄ ⁊ abradat̄ donec recedat ab ea aspitas: ⁊ currat ex ea sāguis: deīde fricet̄ cū oleis ⁊ adipib⁹ ⁊ mucillaginib⁹ ⁊ embrocet̄ cū aq̄ ca. ⁊ vaporet̄ donec rubeat loc⁹ ei⁹: deiñ liniat̄ cū oleis ⁊ adipib⁹ ⁊ mucillagib⁹ ⁊ cera ⁊ adipe galline ⁊ anatis ⁊ dragagantis.

¶ Humide vo q̄ nō ē antiq̄: suffic̄ vnguētū rubeū sine fricatōe ⁊ olꝫ ro. cū corticib⁹ ḡnatorum ⁊ merdasengi cū aceto

¶ Antiq̄ vo idiget vt fiat flōmia cephalice: aut ex venis q̄ appent i capite: ⁊ vt fricet̄ ⁊ radat̄ ſꝫ quātitatē sue necessitatis donec resoluat̄ caro mala cocta: ⁊ currat ex ea sanguis plim⁹: ⁊ ponāt̄ sup ipsā sāguisuge post fricatōeꝫ: deīde liniat̄ cū epithiate sabafati fort' exiccatiōis. Et ꝯfert ēt ei assidue linire cū psilotro abradēte pilos vsq̄ q̄ exiccetur decēter: deinde liniat̄ cū eis q̄ dixim⁹ i sabafati sicca

¶ De rectificatōe coloris. CAP. CXI.

COrruptio color' aut fit egritudīe: aut successiōe egritudinis vt in yctericia citria ⁊ nigra ⁊ i ꝯualescentia: aut fit pp corruptōeꝫ cōplōnis. Et cura ei⁹ ē curatio illarum egritudinū. ¶ Illius autem que fit in conualescentia cura est confortatio ⁊ cibatio.

¶ In sanis fit pallor ex sole: vēto: frigore: ⁊ q̄nq̄ rubet facies valde: ⁊ icipit h̄re eminētias: ⁊ q̄nq̄ ē citritas absq̄ egritudīe. Cura palloris ē assiduatio itroit⁹ balnei: ⁊ icliati o sup vaporē aq̄ dulcis cale: ⁊ si tūc sufficit illud bene ē: ⁊ si nō: administra gumeram quam dicemus.

¶ Rubedis aūt q̄ sup faciē dn̄at̄ ⁊ eminētiarum: oꝫ ne curatardet̄: q̄m ē mala: ⁊ ꝯfert ei vētosatio cruris ⁊ flōia vtriusq̄ cephalice: ⁊ dilatatio eorum qb⁹ strictura fit i capill' vl' in cute: ⁊ dimissio vociferatōis ⁊ dimissio oīuꝫ q̄ ꝓuocāt sāguinē i facie ex lectione alicuius rei ⁊ retentione anhelitus: ⁊ longitudine iacendi super faciem.

¶ Cura qdē ei⁹ ē flōmia frōt' post flōmiā cephal'. ⁊ extremitatis nasi: ⁊ vt liniat̄ cū sapone: ⁊ dimittat̄ donec ipm sugat: deiñ abluat̄ cū aq̄ cal'a mltotiēs: ⁊ apponāt̄ sāguisuge post id sup locū eminētiā h̄ntē: ⁊ deuitet oīa q̄ multiplicāt sāguinē vt vinū: carnes: ꝯfectōes de melle p̄prie ⁊ vtat̄ balneo assidue ⁊ iclinatōe sup vaporē aq̄ cale: cū n̄ ē pn̄s balneū aliq̄tiēs: ⁊ liniat̄ cū epithiate asabafati forti cū humectat̄ ex ea aliqd: ⁊ abluat faciē suā p⁹ balneū ⁊ icliatōꝫ sup aquā calaꝫ hora vna cū aq̄ frida: ⁊ caueat ne obuiet frigori ⁊ vēto vehemēti cū facie sua: ⁊ cū illud acciderit ei: succurrat ei eundo ad balneum.

¶ Citrinitati aūt sine egritudine ꝯfert vt comedat oī die gallinā assatā pīguē: ⁊ bibat vinū dulce ⁊ comedat fic⁹ ⁊ ḡnata dulcia: ⁊ sorbeat vitella ouorum sorbiliuꝫ: ⁊ comedat cicer albū ⁊ sumat altith i qbusdā horis ⁊ ex cibario in q̄ sūt allia ⁊ ꝯferūt ei scoria ferri ꝯfecta ⁊ assiduatio balnei ⁊ fricatio faciei ⁊ gumera cū rubificātibus que dicam.

¶ Pannus faciei. CAP. CXII.

ESt autem antiqu⁹ ⁊ nō antiqu⁹: niger ⁊ min⁹ niger: cui qdē ꝯfert flōmia cephal'. ⁊ decoctio epithima ⁊ dimissio oīuꝫ q̄ i facie sāguinē pstāt ex eis q̄ iā dixim⁹: deiñ epithimare cū semīe rafani ⁊ amigdal' excorticatis: ⁊ farīa fabarum: ⁊ semīe melonis: ⁊ embrocetur cum aqua croci hortulani ⁊ cum aqua mellis.

¶ Antiqu⁹ vo niger idiget medicis fortib⁹ cū ℞: sicut semine eruce. terra argēti viui: pipe: baurach: ⁊ q̄nq̄ nō valet i eo nisi epithima cū arsenico citrino: ⁊ q̄nq̄ necessariū ē i ipso semē almezerion: ⁊ pōere sāguisugas sup ipm: ⁊ stafisagria delet pannum ⁊ vestigia que similantur.

¶ De lētiginib⁹ ⁊ baras. CAP. CXIII.

QUedam sūt nigre: ⁊ q̄dā rubee ⁊ oēs sūt difficilis curatōis ⁊ p̄pe nigre Et cura eorum ē sicut curatio pāni. Uerūtn̄ opꝫ vt fortior fiat: ⁊ multiplicet̄ solutio vētris cū eis q̄ educūt melācoliā: ⁊ supponat̄ gumera loc' pūctorum tm̄: cū medicinis fortibus ex medicinis panni.

¶ De vestigys variolarum. CAP. CXIIII.

VEstigia variolarum idigēt eis q̄ ipinguāt corp⁹: ⁊ balnea assiduet donec deleat̄ earum ꝓsudatio: cū aūt equāt̄ liniāt̄ cuꝫ litargirio albificato cū oleo ro. ⁊ radicib⁹ canne sicc': ⁊ seīe melōis: ⁊ faria rizi ⁊ ossib⁹ ātigs cū aq̄ ordei

¶ Et si vestigia decliuia fuerit ad nigredinē: administrabis epithima p⁹ balneū: aut p⁹ vaporatōeꝫ cū aq̄ ca. ⁊ addes i eis medicias fortes: sic semē eruce: semē rafani ⁊ grana de ben: ⁊ costū. Si vo sūt siles granis lupinorum: tūc fac eis adherere leniētia: sic medicamē de dactil' q̄d ē ℞: ꝯterāt̄ dactili carnes cū medulla pāis simulagiei: et fiat vt adhereāt desup: et ꝯterāt̄ fic⁹ plimi mel'. cū semīe lini: et mucillagie ei⁹ cū q̄ ꝯficiat̄ faria siml'e: et ēplet̄ cū eis et embrocēt̄ cū aq̄ cal'a plurimum: et inungantur cum cera et oleo de keiri: et adipe galline et anatis.

¶ Uestigia pcussionis. CAP. CXV.

QUam sunt rubea ꝯferunt eis oīa epithimata lenia remouentia pannū: et cū sūt nigra aut violacea: cōfert epithima de arsenico citrino cum aqua coriādri humidi ponendo epithima: super epithima multotiens et liniantur cum lapide piperis: et semine eruce post inclinationem super aquam calidam.

¶ Algosim. CAP. CXVI.

Eradicant algorim oia q̃ vlcerāt cutē velociter sicut vnguētū de anacardis:sapo.allia ꝛ silia:liniat̃ ďsup donec vlcerer̃:deide curet̃ vlcera ꝛ eradicet̃ cū leni tate tp̄e lōgo:aut abluat̃ cū aq̄ ꝛ sale:deiñ dis/ soluat̃ gluten albotin cū pice humida: deiñ liniat̃ desup ꝛ dimittat̃ trib⁹ dieb⁹:deide fricet̃ ꝛ scalpellet̃ cū sapone ꝛ liniat̃ donec videat̃ qđ iā deletū ē:deinde curet̃ cum vnguēto ꝯsolidatiuo.

¶ Impetigo. CA. CXVII

Est res filiis sahafati sicce:cui ꝯfert assi/ duatio iunctōis:ꝛvt fricet̃ vehe mēter:deiñ liniat̃ cū oleo ꝛ oib⁹ lenificātib⁹:ꝛ cōfert ēt vt fricet̃ cū acetositate citri:ꝛ liniat̃ cū acatia ꝛ aceto ꝛ armoniaco aut cū mugath ꝛ aceto:ꝛ ꝯfert ei oleū de tritico ꝛ oleū de corticib⁹ nucū viridiū.Cū āt antiquat̃ ꝛ fit sahaphati idiget sāguisugis ꝛ fricatione ꝛ omni cura a sahafati antique.

¶ Morphea. CAP. CXVIII.

Alia est alba alia nigra:alba cū ē an/ tiq̄:deterior ē nigra.

¶ Et cura morphee dū nō ē antiq̄:ē vomit⁹ꝛ abstinere a cibis humectatiuis:sudare in bal/ neo:ꝛ assiduatio trifere minoris ꝛ zuchari ro.ꝯfecti cum mastice ꝛ thure:ꝛ solutio cū medicis qbusdā i qb⁹ ē tur/ bit ꝛ collo̾qntide pulpa:ꝛ fricare donec rubeat.Si g̃ suffi cit bñ:ꝛ si nō:liniat̃ cū cepe aut tapsia:aut cū rubea tictu/ re cū aceto forti.¶ In antiq̄ aūt oꝫ vt icipiat̃ cū flōmia ꝛ assiduet̃ iunctio cū medicis q̄s narrabo ad hāc egritu/ dinē ꝛ ad albaras.Et similiter epithimata.

¶ Nigre ꝯfert flōmia ꝛ solō vētrl cū eis q̄ educūt meliaꝫ deide liniat̃ cū oib⁹ epithimatib⁹ fortib⁹ pāni.Et ꝓhibꝫ ipsā valde:aut destruit̃ ꝑ id si ipinguatio corpis fiat: ꝛ as/ siduatio balnei ꝛ vinū album subtile.

¶ Baras. CAP. CXIX.

Alia est aspera ꝛ ē faciliorꝭ sanati onis:lenis aūt ꝛ an tiq̄ ꝓfūda i carne valde ꝛ ē illa q̄ nō rubet ꝑ fricatōeꝫ ꝛ de q̄ nō egredit̃ sāguis cū acus fi/ git̃ i ea:imo egredit̃ ex ea humiditas aq̄sa: nisi vltimatio fiat i figēdo sup supficiē corpis ē difficilis sanatiōis.Cui⁹ cura ē cura morphee albe.Uerūtñ cū fortiorib⁹ epithia/ tib⁹ ꝛ medicis bibitis q̄s dicā:ꝛ tigit̃ ꝛ alterat̃ cuꝫ colore tincture:ꝛ fit silis colori cutis ꝛ dicā eam.

¶ Lepra. CAP. CXX.

Hec egritudo aut ē icipiēs:aut iā ꝯua sit ex corpe aliqd:aut iaꝫ peruenit ad vltimum finium eorum.

¶ Signa icipiētis sūt raucedo vocꝭ:ꝛ strictu ra anhelit⁹ ꝛ ꝯturbatio albedis oculoꝝ ꝛ rubedo faciei ꝛ tuhositas ei⁹:ꝛ paucitas piloꝝ ꝛ sbtilitas eoꝝ. ꝛ casus eo rū.Et i hui⁹ hora oꝫ vt curet̃ flōia oi mēse p̄ter qđ vltiatō fiat i extctōe sāguis:ꝛ solutiōe vētris i oi hebdomada cū eis q̄ educūt colerā ni.p̄ter qđ illud fortiter fiat:ꝛ pueni/ at̃ in aliys dieb⁹ ad balneū ꝛ caputpurgiū cū oleo vio.ꝛ ď cucurbita ꝛ de nenufare ꝛ iunctōe cū eo ꝛ ad cibos leues ꝛ humidos ꝛ dulces velocis penetratiōis q tenēꝝ faciūt corp⁹ ꝛ ipiguāt ipꝫ:ꝛ ad potādū lac qđ ē ex aīalib⁹ inueni b⁹ sanis:ꝛ sorbeat sorbitōnes fcās ex eo ꝛ zucharo albo ꝛ oleo amigdal̃.ꝛ ad vinū subtile albū cū cōmixtione aq̄ q̄ ē ad multitudinē q̄ ē maior ꝛ ad trāq̄llitatē ꝛ sōnū vsq̄ q̄ p̄ns sit hora flōie:ꝛ medicamie scđo.Sanat̃.n. hac cura.

¶ Caueat oēs cibos icrossātes sāguinē ꝛ calefaciētes ipꝫ de his q̄ diximus i cura melie:ꝛ sumat omnia que multi plicant prouocationem vrine.

¶ Cū g̃ h egritudo iuadit corp⁹ ꝛ fortior fit raucedo:ꝛ faci es tuberosa:ꝛ curuāt̃ digiti:ꝛ deturpat̃ forma:ꝛ spasmāt̃ iūcture ꝛ tuhorose fiunt iuncture:tunc hec cura quam di ximus conuenit ei ꝛ non additur.

¶ Et antiq̄ qdē iā ꝯuenerunt q̄ carnes vipe ꝛ tiriaca fcā cū ea sanat:nob̄ āt ñ ē expiētia i ea.Sꝫ ē auditū ꝛ creditū

¶ Et dixerūt ēt q̄ ꝯfectio noīata alburachil sanat ex ea. Et ego qdē narrabo q̄lr ꝑparet̃ vipa ad hāc egritudinē:ꝛ que preparatio sit eius in iure cum decoctione ꝛ que pre/ paratio sit eius in vino:ꝛ que preparatio sit eius in medi cīa ꝯfecta ꝑpata ad hāc egritudinē ꝓprie:qñ aūt vlcerat̃ corp⁹ ꝛ currit vir⁹:ꝛ fetet corp⁹:tūc cura ei⁹ ē vt iuncture cauterizēt̃ vt idurēt̃ loca eaꝝ:vt nō cadant mēbra tñ:ꝛ assiduet̃ flōmia basilice ꝛ duaꝝ guidegi:vt non ꝓfocet̃ ꝛ cū tina vt liniat̃ pect⁹ ei⁹ ꝛ ispisset̃ anhelit⁹ ꝛ cū caputpur gio ꝛ humectatōe quā dixim⁹:ꝛ ꝓlōget̃ tp̄s ei⁹ ꝛ minoret̃ corruptio vlceꝝ ei⁹ ꝛ putrefactio ꝛ corrosio eoꝝ:ꝛvt per/ mutet̃ ad regionē aeris humidi valde:nō supflui frigoris neq̄ caloris:ꝛ assidue vtatur potu lactis ouiuꝫ:quoniā ꝓ longat permanentiam eius.

¶ Pruritus ꝛ scabies. CAP. CXXI.

Alia est humida:alia ē sicca:ꝛ sicca qdeꝫ fit ex multitudīe vsus salis: ꝛ al caugamic ꝛ reliq̄ꝝ q̄ adurūt sāguinē ex cibis ꝛ medicis sicut allia:cepe vinū puꝝ:amaꝝ:ca lidū mel ꝛ silia:ꝛ ex paucitate balneoꝝ: ꝛ mu tatōis pānoꝝ:ꝛ ablutōis corpis assidue.Cū g̃ aq̄ ē citrina ꝛ alba ꝛ reliq̄ signa sūt i dispōne sanitatis corpis:sufficiūt i cura ei⁹ balneū ꝛ fricatio corpis cū furfure ꝛ faria cice/ ris cū baurac:ꝛ qñ ē crossior abluat̃ cū aq̄ dulci ꝛ ꝯfricet̃ cū aceto ꝛ oleo ro.cū aq̄ apy expssi:aut aq̄ camomille:de ide abluat̃ iteꝝ cū aq̄ dulci cal'a ꝛ oleo ros.vngat̃: fiat id dieb⁹ aliq̄t.Si āt ē res crossior ista idiget epithimate sca biei sicce:q̄ si cū ea vrina nō ē citria:aut min⁹ q̄ citrina. ſꝫ ē in ea caliditas:ꝛ appent i ea signa dñy colere rubee icē se:necessariū ē q̄ fiat flōmia i ꝑmis:deiñ purget̃ cū đco/ ctōe mirob.ꝛ epithimi sene ꝛ fumi terre ex eis q̄ dicem⁹ deide vtat̃ balneo ꝛ oib⁹ q̄ dixim⁹:ꝛ vitet oēs cibos sal/ sos ꝛ acutos ꝛ dulces:ꝛ comedat isipidos ꝛ acetosos.

¶ Humida v̄o idiget flōmia ꝛ solōne vētris ꝑm crossitu/ dinē rei ei⁹:ꝛ idiget fortitudīe epithiatū ꝑm humiditatē suā:ꝛ quāto ē humidior:tāto fortiori medicīa idiget i de/ siccatōe.Reliquū āt regimē ei⁹ i cibis ꝛ medicis ē vnū.

¶ Saro. CAP. CXXII.

Fit ex calido vapore plimo accidēte i corpe subito: cui⁹ cura ē flōmia ꝛ lenificatio vētrꝭ cū aq̄ prunoꝝ:ꝛ su/ mat i potu aquā agreste ꝛ aquā granatoꝝ ace tosoꝝ ꝛ ribes ꝛ lac acetosūm ꝛ cibet̃ cū talsil:ꝛ cibis ꝯge/ latiuis ꝛ stipticis ꝛ fridis ꝛ aq̄ agreste ꝛ lacte acetoso:ꝛ cō fert ei ifusio grisomiloꝝ acetosoꝝ:ꝛ ē necessariū:vt i ho ra cōmotōis ei⁹:ꝛ euēt⁹ angustie ꝛ tristicie:vt igrediatur eger i aquā calaꝫ:qñ alleuiat̃ ab ea ꝛ tumescit corp⁹ ei⁹: nā aer frigidus cōmouet eā cum ei associatur.

¶ De asaphati. CAP. CXXIII.

Non cōmouetur nisi i iuncturis ex mltitudīe su doris ꝛ negligētia ablutōis ei⁹:cū g̃ multipli cat̃ sudor:oꝫ vt abluat ipꝫ ille cui assidua fit alasafi i die ad min⁹ sel'cū aq̄ frida:ꝛ cū addi tur ē recti⁹ ꝛ abluat loca i qb⁹ ē assueta alasafi:ꝛ p⁹illđ oꝫ vt liniat̃ ea cū aq̄ ro.ꝛ aliquātulū cāphore ꝛ aceto.id nā/ q̄ ꝓhibꝫ ipsā gñari:cū g̃ egredit̃ curet̃ cura a sahafati.

¶ Verruce. CAP. CXXIIII.

Cum multiplicant̃ i hoie neces/ sariū ē exhe re sāguinē ꝛ soluere vētrē cū eis q̄ educūt me lācoliā:ꝛ adhibere regimē qđ gñat flegma re

cens ⁊ humectet corpus ⁊ impinguet: sicut est dilatari in cibis laudabilis humoris ⁊ pauce crossitiei: ⁊ assiduatio balnei calidi temperati: ⁊ multitudo ociositatis ⁊ vinum subtile plurime commixtionis.

¶ Cum autem sũt pauce tunc non curantur ipsemet nisi cum eis que ipsas incidunt ⁊ ex eis quibus delentur est vt fricetur cum folijs capparis humide aut cum xilocaractis nabati humidis: est enim forte experimentū: aut rasentur ⁊ liniantur cum vnguento anacardino: aut cū sapone: aut cum medicamine acuto: quoniam facit eas cadere: ⁊ deleť eo: aut ligeť radices eaꝝ cū capill' dõec cadant: aut cõburãtur radices eaꝝ cū virgl mirti humide.

¶ Ragadie i facie labijs pedib⁹ ⁊ palmis. C. CXXV

Cum non sunt fortes antique curãtur cum eis que liniuntur ⁊ inunguntur super eas. quando vero sunt fortes antique est necessarium vt infirmo detur in potu oleum diebus aliquot ⁊ impinguetur cib⁹ eius ⁊ multiplicetur commixtio in vino ⁊ administretur aqua calida ⁊ detur in potu de oleo super expressionem vue ⁊ super decoctionem passularum: de quo sumatur omni die quantitas. ℥. ij. cuꝫ. ℥. s. olei sisami excorticati ⁊ fricetur palma cum vua alba fricatione bona: ⁊ silr pedes: ⁊ ɔfert vt ponať mébꝛ i aq̃ cal'a donec intumescat: deĩde fricef cū dragãto ɔtrito: ⁊ si suppuratio fiat in carne donec currat ex ea sanguis: tũc curef cū vnguẽto qđ noĩať anacardinū: aut vnguẽto squillitico: ⁊ cõfert ad ragadias ꝑpe i labio: vt iungať labiū: ⁊ fiat vt adhereat ei pellis oui ⁊ canne super labium.

¶ Et qñqꝫ curãť cū adipe gallie cū gallis ɔtritis sicut alcohol: ⁊ dragagãtū: qb⁹ iungať inũctõe bona ⁊ inoluať super eas pellis oui: aut iungať cū cera auris.

¶ Apostemata cal'a. CAP. CXXVI.

Alia sunt sãguiea: alia colerica: ⁊ cõicat eis silr calitas loci. Uerũtñ rubedo ⁊ extẽsio sũt i sãguieo plus. Et curationi eoꝝ iest termin⁹: necessariũ.n. ē i iceptõe ꝙ ꝓhibeat eoꝝ gñationeꝫ: aut faciat ea minora q̃ꝫ sint. Et illud q̃dē fit i sãguieo cū flẽmia ex latere ɔ̃rio. Sꝫ i colerico cū sol'ne colere ex eis q̃ ñ plĩmã faciũt calefactiõeꝫ sicut sirup⁹ de prunis: ⁊ sirup⁹ ro. ꝑdict⁹ ⁊ sirup⁹ viol. ⁊ lac acetosũ: ⁊ aq̃ casei cū scamoñ. deiñ cū epitbiatib⁹ s̃r locũ: sꝫ i sãguineo cū illis q̃ ifrigidãt ⁊ stipticitateꝫ faciũt: sicut sũt sandali rose: sief memite: camphora: aqua ro. acetum.

¶ In colerico cũ eis i qb⁹ ē ifrigidatio ⁊ humectatio sicut psiliũ ɔquassatũ cũ aq̃ citroloꝝ: ⁊ sicut rasura cucurbite ⁊ citroli ⁊ portulaca ɔtrita ⁊ silia ex herbis fridis: ita vt cũ stat apa ⁊ nõ addiť: sint necessaria illa q̃ resoluũt cũ facilitate de qb⁹ aliq̃d misceať cũ medicis ꝑmis: ita vt cuꝫ generit pulsatio tota ⁊ dolor singulariter apponãť resolutiua. Sꝫ colerica paꝝ idigẽt resolutiuis: quoniam resoluunť ꝑ seipsa post statum ipsorum.

¶ Sãguiea idigẽt vt adiuueť cũ eis q̃ resoluũt ẜm debilitatẽ tẽpoꝝ ipsoꝝ: ⁊ pueniũt sanguiea ad vnã triũ reꝝ aut sananť cũ resolutõe cui⁹ signũ ē ꝙ minorať apa cũ diminutõe pulsatõis ⁊ doloris. Aut collectõeꝫ faciũt sanici: cuius signũ ē ꝙ assiduatio ē pulsatõis ⁊ nullã excusatiõem facit ifrigidatio: deĩde sedať pulsatio: ⁊ lenitur apa.

¶ Aut fit apa duꝝ: cui⁹ signũ ē ꝙ sedať dolor: ⁊ minorať apa: ⁊ addiť ei⁹ durities. Indigẽt itaqꝫ ꝑmum eis q̃ adiuuãt mãꝫ ad resolutõeꝫ ẜm quãtitatẽ calitatis sue ⁊ sui tẽporis: ⁊ scđo indigent eis que iuuant materiam vt maturetur velociter ⁊ sanies congregetur, ⁊ aperiatur tertiuꝫ indiget vt studiose consideref: quoniam ipꝫ quãdoqꝫ fit apa duꝝ qđ nõ sanať: cui⁹ cura ē lenificatio q̃nqꝫ: ⁊ resolutio ipsius quandoqꝫ: ⁊ non fiat operatio in ipso cum medicinis que resoluunt ⁊ remanet ex eo aliquid qđ in lapidẽ ɔuertať. Sꝫ cũ vides idurari a r̃solutõe dimitte resolutiua ⁊ cura ipꝫ lẽitiuis dõec liniať: deiñ reitera resolutiua donec resoluať a postremo suo: h̃ q̃ē cura apatl cal'i.

¶ Apostema autē frigidum est apostema molle: flegmaticum ⁊ durum: scrofule: ⁊ nodi ⁊ ademenil ⁊ cancer: ⁊ ignis alferisiati ⁊ formica ⁊ vestigia vlcerum ⁊ vulneruꝫ ⁊ percussionis ⁊ casus ⁊ herisipilla ⁊ restauratio ⁊ exiture ⁊ summe eorum ⁊ cause difficultatis incarnationis vlcerum ⁊ reliqua que necessaria sunt in regimine viatorum ⁊ cura venenorum ⁊ animalium venenosorum non diuiduntur addendo super illud qđ est in almansore. iungantur ergo cum hoc libro.

¶ Apostemata frigida. CAP. CXXVII.

Hoc est quatuoꝛ generum ex flegmate subtili: aut ex flegmate crosso: aut ex colera nigra: aut ex ventositate: signa eius quod fit ex ventositate sunt quod ē lene molle leue sicut vter inflatus: qđ cum ponuntur super ipsum digiti comprimitur ⁊ non remanent vestigia. Et cura eius est vaporatio cum farina ordei calefacta: aut cum farina milij: aut cuꝫ cinere: ⁊ melioꝛ est cinis quercus: deinde inungatur cuꝫ aliquibus oleis calidis: sicut sambacino ⁊ de ben: si q̃ sufficit bene: ⁊ si non sufficit cum emplastris que sunt de cinere q̃rc⁹ ⁊ cinere ligni vitis confecto cum aqua iunipe ri ⁊ cipressi ⁊ tamarisci ⁊ ligetur ⁊ caueatur repletio ex vino ⁊ cibo ⁊ aqua: ⁊ olere ⁊ granis: ⁊ fac cum pati fameꝫ ⁊ sitim. ¶ Ex flegmate subtili signum est ꝙ est molle. Sed est cum eo aliquantulum spissitudinis ⁊ est ei grauitas ⁊ communicat istis tribus albedo coloris: ⁊ omnibus istis quatuoꝛ generibus horum apostematum communicat frigus in tactu.

¶ Et cura eius est similis cure apostematis vẽtosi. Et cõfert ei quando fricatur oleo ⁊ sale: deinde ibibitur pãn⁹ aqua ciceris quercus vel vitis ⁊ ponitur super ipsum: ⁊ ligatur cum panno. Et confert ei liniri ex omnibus emplastris que administrãtur apostematib⁹ calidis in fine eoꝝ ⁊ ɔfert ei epithima de faufel quod dicemus.

¶ Ex flegmate crosso est albi coloris frigidi tactus. Sed est cum eo durities: si ergo est magnum necessarium est vt eger euomat ⁊ soluatur: deinde curetur secundum ꝙ diximus in podagra frigida.

¶ Ex colera nigra est frigidi tactus. Sed est cum eo multa durities: ⁊ secundum quantitatem duritiei ipsius est difficilis sanationis: ⁊ est ex ipso quod cum induratur nõ sanatur: ⁊ in coloꝛe eius est tenebrositas: ⁊ si cum hoc super ipsuꝫ apparent vene rubee: ⁊ est in ipso pulsatio: ⁊ aliquantulum caliditatis tunc est cancer: ⁊ non sanatur: ⁊ oportet vt ei succurratur blandiendo: ne vlceref: ⁊ quãdoqꝫ estimat stolidus ꝙ sit nodus ⁊ perforat ipsum: ⁊ fluit sanguis. Et differentia inter nodum ⁊ cancrum est: quia cancer pulsat: nodus vero non.

¶ Et eius cura purgatio est corporis cum catartico ⁊ subtiliatio cibi cum eis que diximus in fine apostematis calidi ex lenificatione quandoqꝫ ⁊ resolutione alia vice: cũ lenientibus ⁊ resolutiuis que dicemus in antidotario: ⁊ iam diximus de eis aliquid in cura podagre.

¶ Cancer. CAP. CXXVIII.

Istud est apostema ⁊ quando ꝙ accidit incipiendo ⁊ quandoqꝫ post alia apostemata calida: que indurantur quando est incipiens cũ cura succurritur ei quandoqꝫ stat ⁊ sanať.

¶ Et signa eius sunt ꝙ incipit apostema simile auellane ⁊ minus: deinde augmẽtatur secundum dies cum duri

tie vehemēti ⁊ tenebrositate ī colore: ⁊ rotūditate ī figura: ⁊ aliquātulo calītatis ī tactu: ⁊ qñ incipit magnificari: apparēt ī eo vene virides ⁊ sūt ei radix ⁊ penetratio ī corpore. ¶ Et cura ei⁹ ē cura quā diximˀ ī caplo melācolie ⁊ cura lep. ⁊ flōmia ⁊ assiduatiōe cox q̄ educūt melācoliaꝫ ⁊ pmutatiōe sanguis toti⁹ corporis cū sāguine nouo subtili aquoso tempato p cibos humectātes laudabilis hūorl ⁊ boni. deforis aūt nō ē spes ī resolutōe ei⁹. ¶ Uex cum ñ ē ī eo calītas nꝫ pulsatio: tūc ñ oꝫ nisi vt curet̄ corp⁹ ei⁹: vt nō augeat̄ tm̄. ¶ Si aūt cū eo sunt calītas ⁊ pulsatio: tūc oꝫ vt blādiēdo succurrat̄ ne vlceret̄ ita vt infridet̄ ⁊ nō pmittat̄ egrū dormire sup ipsuꝫ: nꝫ calefaciat ipm. ¶ Et cōfert ad id vt liniat̄ ex mucillagine psilij ⁊ cerusa pluria: aut aceto ⁊ luto. ¶ Si aūt vlcerat̄: tūc vlc⁹ ē turpe malū valde habēs labia rubea ⁊ viridia ⁊ iuersa ex q̄ currit sanies mala fetida: ⁊ si fuerit ī loco pparato ei⁹ abscisioni oīmode sicut mamillis ⁊ pedib⁹ ⁊ extremitatib⁹ oportebit vt icidat̄ ⁊ ī vltio auferat̄: ⁊ cauterizet̄ post illud cauterio pfundo: deīde cōsolidet̄. Et si nō ē in loco pparato ī quo radicit⁹ auferat̄: tunc curetur cū vnguēto leniēte sicut dicemus ad cācrum vulneratum.

¶ Scrophule. CAP. CXXIX.

Sunt ī collo ꝫ plurimū: ⁊ qñq̄ sūt ī iguinibus ⁊ ī oīb⁹ locis in qb⁹ sunt glādes: ⁊ earū signū ē apā dux rotūdū albi coloris: qd̄ mouet̄ cū moues ipsuꝫ: ⁊ qñq̄ sūt tres aut q̄tuor sīles nuci ī cisti. ¶ Cū ergo cōprehendis eas a pricipio: fac egꝫ pati famē ⁊ fac eū cauere a cena et satietate nauseatiua: ⁊ fac ipsuꝫ vomere ⁊ solue cuꝫ eis q̄ educūt flegma crossuꝫ ex eis q̄ diximˀ: ⁊ ēplastra locū cū resolutiuis sicut dyaqlon ⁊ mirra: qñ soluit̄ cuꝫ vīo: ⁊ cōficit̄ ī ipso farina fabax ⁊ amigdalax amarax: ⁊ bdelliū cū aggregat̄ cuꝫ aceto vini ātiq̄: aut cuꝫ mucillagīe fenugreci: ⁊ sterc⁹ antiquū qd̄ fit ex stercore antiquo capno rubeo: cuꝫ aggregat̄ cū aq̄ caulis aut cuꝫ serapino: aut cum oximelle: oīa ista resoluūt scrofulas. ¶ Si aūt iā icrossātur aut vlcerātur: ē necesse vt extrahant̄: ⁊ nō remaneat ex eis aliqd. nā si remaneat aliqd redit: ⁊ nō ē ei cura: deīde curet̄ loc⁹ donec sanet̄ ⁊ cōsolidet̄. Et fortasse magnificant̄ scrofule donec fiant sicut melon aut maiores ⁊ capiunt caput ⁊ colluꝫ.

¶ Nodi. CAP. CXXX.

Isti sunt plīmi modox qb⁹ oīb⁹ cōmunicat qd̄ separant̄ a carne corpis ⁊ mouet̄ cum moues eos sicut res ī cisti ⁊ tolerat vt sup eos fiat ꝯstrictio: ⁊ curātur cuꝫ extractōe: oꝫ ergo vt sup eos scindat̄ cuꝫ facilitate ⁊ subtilitate: nec in seipsis findat̄: imo findat̄ cutis ab eis: deide excorientur ita vt egrediantur cum cisti sua. si autēꝫ aliquando findant̄ cū diligentissime perquiritur extractio eius qd̄ in ipsis est redeūt ⁊ si remanet ex eis aliquid redeūt. Et de istis nodis ē q̄ ē sicut glās apparēs ī manifesto palme ⁊ pedis iter focilē ⁊ raschetā: ⁊ super caput dura: cuꝫ pmis eā cōpressiōe vehemēti: fit plana: cui⁹ cura ē vt pmatur aut cōterat̄ cuꝫ ligno donec plana fiat: ⁊ ponat̄ super ipꝫ frustū pgamene cuꝫ aloe litio ⁊ mirra et acatia ⁊ glutie piscis: et strigat̄ sup ipsuꝫ valde cū frusto sue magnitudinis de ligno aut d̄ plūbo.

¶ Ademenil. CAP. CXXXI.

Ademenil est gen⁹ apostemat͞l calidi: qd̄ multiplicat̄ ī eo q mul tuꝫ vtit̄ cibis gñantib⁹ sanguinē plurimū. minoret ergo cibū pprie carnē: et ꝯfectiōes de melle: et lac et vinū: et declinet cibū suum ad acetositatē. fortasse eniꝫ faciūt saniei collectionē: et fit ex eis malitia maxia ledēs: aut iterficiēs. Cui ergo accidūt post ademenil plīma: aut post exiturā tremor in corde: aut nausea: aut sudor frīdus: tūc illd̄ signū ē malū ⁊ cura ademenil ē vt ī initio sue iceptionis regat̄ cū eis qb⁹ regit̄ apā cal'm. ¶ Si aūt ptranseāt tres dies: ⁊ nō extenuentur sed pmaneat cox pulsatio ⁊ febris ipsox tūc necessariū est vt saniei collectionē faciāt. quare iuuet̄ vt velox fiat cox maturatio ⁊ aptio ex eis q̄ diximˀ in illis q̄ aggregāt saniē de qb⁹ sunt semē almaru: aut lac aut fic⁹ carnose cōtrite cū melle: aut massa tritici cū aliquāto baurac: ⁊ assiduet regimē ipsi⁹: deinde extrahat̄ qd̄ in ipsis ē ⁊ cōsolidet̄ locus.

¶ Exitura. CAP. CXXXII.

Cum aggregat̄ mā ad locū vnum: fit ex ea exitura magna valde: ⁊ multotiēs accidit in subascellis ⁊ ī iguinib⁹: ⁊ illa q̄ accidit in subascellis est sicca ledēs. Et illa q̄ ē in inguinib⁹ est magna qeta parūper: ⁊ qñq̄ nō facit collectionē saniei. ¶ Illa aūt q̄ ē in subascellis fortasse nō euacuat̄ a collectiōe. Et cōfert ei in pncipio rei flobotomia. ¶ Illi vō q̄ ē in iguinib⁹ cōfert flōmia in basilica ex manu opposita. Illi vō q̄ est in subascellis in safena pedis oppositi: aut basilica man⁹ alteri⁹: aut ambax si fuerit res supflua: deinde pueniat̄ ad illā q̄ ē in inguinibus inūgendo cū oleo tepido: resoluet̄. n. ⁊ delebit̄ ꝫm p̄mū ¶ Illa q̄ est in subascellis si non sedat̄ ei⁹ rubor ⁊ pulsatio ipsi⁹ post flōmiā: tūc scias q collectiōeꝫ faciet: ponat̄ ergo sup ipsaꝫ illud qd̄ saniei collectionē facit: deide perforet̄ cū maturat̄ ⁊ curet̄: ⁊ nō oꝫ vt approximet habēs exituraꝫ in subascellis vino omnino: qm̄ timet̄ sup ipsuꝫ ex eo accidentia mala.

¶ De balchiati vesicis formica miliari igni persico. CAP. CXXX.

Albalchiati qdeꝫ est vlc⁹ cuꝫ bothor ⁊ crustis ⁊ cursu vir⁹ ⁊ ē sīlis sabafati male: cui⁹ cura est sabafati male ꝫm q diximˀ ex flōmia ⁊ fricatiōe: donec tota illa mala caro vlceret̄ ⁊ appositiōe sanguisugax: deīde ex medicinis p̄dictis ad sabafati. Et cōfert ei proprie lutū ⁊ acetū cū liniunt̄ sup ipsam assidue ⁊ excorticet̄ qñ exiccant̄ ⁊ fricet̄ donec sanguinē emittat: deinde iteret̄ super ipsaꝫ: ipsa eniꝫ nō cessat exiccare vnum corticē post aliū donec perueniat ad carnē sanam: quare subtiliat̄ cortex: tūc: ⁊ seqtur cū sanitas.

Exeūt in corpore vesice inter quas ē aq̄ subtilis sīlis eis q̄ accidūt ex adustione ignis: q̄rum cura ē flōmia si corpus est plenū: ⁊ det̄ egro assidue aq̄ prunox ⁊ aq̄ granatox acetosoruꝫ ⁊ taxil: ⁊ omnia q̄ extiguūt sāguinē: ⁊ rūpant̄ vesice ⁊ currat ex eis totū qd̄ est in eis: et liniatur cum cerusa plumbi lithargiro: mirto cum aquaro. ⁊ aqua mirti humide.

Exeūt in corpore bothor parue: vna aut plures numero: ⁊ apostematur locus apostemate paruo: et quandoq̄ finditur ⁊ incipit vulnerari ⁊ vadit de loco ad locum. ¶ Cuius cura est cum eis que educunt coleram et linire ipsam cum luto armeno dissoluto cuꝫ aceto aut cum epithimate herisipille cū aceto.

¶ Egrediuntur bothor parue similes milio cum quib⁹ est mordicatio vehemēs: et apostema ⁊ cursus virus ⁊ color bothor est albus: ⁊ qd̄ est super eas ⁊ in circuitu earum de carne est rubeū. Cui quidem cōfert flobotomia ⁊ solutio ventris cum aqua fructuum: ⁊ eis que educunt coleram cum humiditatibus: sicut sunt mirobalani citrini: et scamo. deinde liniatur locus cum gallis ⁊ cortice granatorū et carmesich: ⁊ sandalis: et luto armeno soluto cum aceto ⁊ aqua rosata: et aqua clara ꝫm mensuraꝫ qua nō mordicet acetum: ⁊ conferunt ei trocisci andiaron ⁊ mesion: ⁊ similia ex illis q̄ sunt fortis stipticitatis.

Quādoq; ī corpe egrediūī bothor et īcipiūt velociter puenīr ad ħ vt fiāt cruste nigre aut virides: aut fiat illō qō ē ī circuitu eo⁊ rubeū: aut coloris pauonis: tunc id noīat erisipila et ignis persicus cū quo est īflāmatio vehemēs valde: ⁊ oportet qdē vt extrahat sanguis cū flōmia ex loco opposito eductiōe pluria: dōec accidat sincopis: vbi gfa: ⁊ pueniat ad infirmū cum eis q̄ subtiliant sanguinē absq; acuitate: īmo humectant ipsū: ⁊ addūt in aquositatē ei⁹: sicut aqua ordei: ⁊ aq̄ melonis indi ⁊ aqua cucurbite assate: ⁊ mucillago psilly: ⁊ nō dēt in hac egritudine ea que incrossant sanguinem penitus. Sanguis namq; cū eo ē crossus in seipso: ⁊ ponanī super locū vlceris medicine fortis stipticitatis cū aliquantulo acuitatis: sicut sunt trocisci andaton cū ponīt in eis calcadis: aut flos eris aut hoc medicamē: qm̄ ē ꝓpriuz ad hāc egritudinē cuius cōfectio. ℞. gallas īmaturas q̄ terantur cū aceto aut liniaī ex albumine cū aceto: aut sumaī alumen ⁊ quātuz est decima ei⁹ floris eris ⁊ liniaī cū eo: cū vlcus est malum ⁊ moueī ⁊ ambulat paulatiz. Si aūt incipit perambulare: tūc oportet vt ꝓyciatur super ipsum medicamē acutum aut cauterizetur.

De herpete estiomeno. CAP. CXXXIIII.

Herpes estiomen⁹ cum accidit ab vlcere malo: aut bothor nigra: aut viridi: aut ea q̄ habet colorē pauonis īcipiēs ambulare ⁊ dilatari velociter: tū oportet vt festinetur ad cauterizandū ipsum: aut ꝓyciaī sup ipsuz medicamē acutuz ⁊ liniaī in circuitu eius cū luto ⁊ aceto. Cū ergo denigraī ⁊ mollescit nigredo: tūc ponatur sup ipsuz sulphur cōtritū cōfectū cū butiro vna vice post aliā donec cadat nigredo: ⁊ itereī illud donec cadat caro corrosa mala tota: deide abluaī cū aceto ⁊ aqua ⁊ cureī cū medicamine generatiuo carnis: ⁊ nō sit negligentia in ipso: q⁊ occupabit ex corpore locū plurimum.

De antrace. CAP. CXXXV.

Hoc aliud est rubeū: ⁊ aliō viride: ⁊ aliud nigrū: ⁊ vnūq̄dq; ē malū: ⁊ signa ei⁹ sūt bothor ⁊ apostema cū gb⁹ egreditur inflāmatio vehemēs ledēs valde ptrāsiens mēsurā in hoc: ⁊ fit qō ē in circuitu ei⁹ velociter nigrū aut viride: ⁊ accidit cū eo vomitus ⁊ pulsus cordis ⁊ sincopis ⁊ si supfluūt iste intētiōes cū eo ē morti ferū cito ꝭm plurimū: ⁊ nō oportet vt flōmia fiat cū hac egritudine. Sȝ festineī ⁊ dētur infirmo oīa q̄ cōfortant cor cū infrīdatiōe ex eis q̄ dixim⁹ in caplo calefactionis cordis: ⁊ ꝯferūt ad illud granata acetosa: ⁊ acetositas citri: ⁊ odoramētū redolētiū fridoꝝ. Si aūt in aere fuerit pestilētia: tūc erit maluz: ⁊ ꝯferunt ei illō qō sumiī ex cibis cū lētib⁹ excorticatis ⁊ aceto ⁊ cibis cōgelatis: ⁊ oē qō īcrossat sanguinē ⁊ ꝯfortat cor ⁊ extinguit supfluitatē caliditatis: ⁊ ꝯferūt ei vt aggregeī in circuitu ei⁹ nix plurima: ⁊ hoc qdē plurimū accidit ī autūno ⁊ ī fine estatis.

Intēde ergo in curatiōe ei⁹ cū medicinis cōfortātibus cor cū infrīdatione: locū aūt scalpella ⁊ ablue sanguinez ei⁹ cuz aq̄ cal'a ne cōgeleī ⁊ nō currat ⁊ sugaī suctione leni: vt egrediaī paulatiz: ⁊ nō liniaī epithimate frido immo cū vides ꝙ iā accidit ab epithimate ⁊ aqua frida pulsus cordis addit⁹ tūc īcipe ⁊ ēbroca ipsuz cū aq̄ cal'a: ⁊ calefac ipsuz: ⁊ pone sup locū cū īfirm⁹ ē sedēs in domo: ⁊ in circuitu ei⁹ qō ꝓhibeat frigus puenire ad corp⁹ ⁊ subleua plurimū intētiōis tuc ad ꝯseruādū virtutē ⁊ īfridanduz cor: loci vo ipsi⁹ curatio nō est possibil. nisi post illud.

Cū ergo alleuiatur pulsus cordis: ⁊ deleī: ⁊ v'tus ē fort[illegible] tūc cōsidera: ⁊ si ē pambulās: cura ipsū cū eis q̄ dixim⁹: ⁊ si iā denigratū ē: tūc cū eis q̄ dixim⁹ etiam: ⁊ si indiget vt cauterizetur cum incipiens malum: cauteriza ipsum: deinde consolida.

De adustiōe ignis. CAP. CXXXVI.

Confert adustiōi ignis vnguētū de calce ⁊ vngm̄ ceruse: ⁊ magis vltimuz ꝙ experti sum⁹ ad ħ ē vngm̄ albū: ⁊ cū ē res magna ⁊ plīma īdiget flōmia ex latere diuerso: aut opposito deide cureī cū vngō albo: volo ꝙ itelligaī ꝑ vnguentuz albuz: illō qō ē factū d cerusa ⁊ oleo ro. ⁊ cera ⁊ ñ ō plib⁹.

De panaritys. CAP. CXXXVII.

Confert huic vt igniaī oleū ne aduratur taliter: ⁊ īprimaī ī ipso. Si ergo sedaī pulsatio: ⁊ sanaī: tūc illō sufficit: ⁊ si non tūc ponaī sup ipsū qō saniei faciat collectōez.

Cū ergo colligiī sanies ⁊ maturaī pforeī foramine paruo ⁊ exꝑmaī: deide cureī illō: vt non capiat radicē vnguis toti⁹: ⁊ cureī cū medicamine gñatiuo carnis: ⁊ qñq; confert ei in pñcipio vt liniaī cum erugīe ferri ⁊ aceto: ⁊ ponaī in niuc vsq; quo obstupescat.

Cura vlcerum vulnerum recentium ⁊ putridorum et antiquorum. CAP. CXXXVIII.

In curatione qdē vulneris recentis cū nō ē magne quātitatis ⁊ ꝓfunditatis sufficit vt cōiūgaī extremitates ei⁹ decēter ⁊ ligētur: ⁊ caueaī ne oleum cōtingat ipsuz aut cadat īter labia ei⁹ pil⁹: qm̄ illō ꝓhibet incarnationē. Si aūt ꝓfundū fuerit: tūc necessarium erit tibi: vt sup ip̄z ponas vngm̄ carnis gñatiuū: ⁊ sufferas ⁊ liges: ⁊ si declinat labiū vulneris vnū ⁊ elongaī ab altero ad aliquā partiū tūc ligeī ab illa pte: ⁊ declinetur ad ptē oppositā: ⁊ si declināt labia eius ad duas ptes sil' ⁊ elōgaī vnū labiū vulneris ab alio: tūc ligeī vtrūq;. ⁊ si ex magnitudīe vulneris cōseq̄ī vt nō cōiūgat ipsuz ligatura cū ip̄m decēter ꝯstrigim⁹: tūc o⁊ vt suaī in vno loco aut ī duob⁹ aut ī trib⁹ ꝭz quātitatem q̄ nō pmittat labia vulneris disiūgi: ⁊ si fuerit ī eo vir⁹ ꝓhibēs ip̄m ꝯglutinari erit necāriū medicamē exiccatiuū ⁊ abstersiuū vir⁹ ⁊ ꝓhibēs currere ad ip̄z vir⁹ aliud. Cū ergo pforaī bubo vel vuln⁹ vel exitura o⁊ pforet ip̄z ī iferiore loco ei⁹ vt ñ retineat ī eo aliqd de sanie sȝ effūdaī totū qō ē ī his: ⁊ cōstrige ip̄m ī supiori pte ei⁹ forti⁹ q̄ȝ īferiori: ita vt effundatur sanies cū facilitate: ⁊ mīora cibū vulnerati ī pmis diebus ꝓprie si nō egrediī ex eo sanguis plīm⁹: ⁊ fac ip̄m inclinare ad acetositatē: et si rubet qō ē ī circuitu vulneris ⁊ īcipit apāri: tūc flōma ip̄z ex latere diuerso: ita vt postq̄ȝ trāsierit tres dies: aut septiana vna: ⁊ ei securitas fuerit apātis: fac dilatatōez sup ip̄z ī cibo paulatī: ī pñcipio vo ñ: ⁊ ꝓprie: si nō cucurrerit ex vulnere sanguis plurim⁹: ⁊ qñ vuln⁹ ē ī latere iūcture aut ī loco neruoso ꝓpinq̄ ossi: aut corde: tūc īcipe pforare ip̄m ne sanies corrūpat mēbrum aut os aut chordā: ⁊ qñ ē in loco carnoso: tūc dimitte ip̄z donec ꝯfirmeī ei⁹ maturatio: ⁊ qñ sup vuln⁹ poniī vngm̄ ⁊ calefacit ip̄z et rubeū facit: tūc īcipe et pmuta ip̄m cuz fridiore eo: et qñ detumescere ip̄z facit: et facit ip̄z albū: tūc cura ip̄m cū vngō calidiore eo paulatī: et fiat incisio semp ꝭm lōgitudinē corporis nō ī latitudine ī oib⁹ locis eq̄liter q̄ eminētiā nō habēt: in locis aūt q̄ sunt flexibilia ꝓcedat cū flexibilitate accidēte ī illo loco. Et cū videris sup vlc⁹ pus aut albedinē: tūc adde ī acuitatē vnguēti: et qñ vides ꝙ currit ex eo vir⁹ et dolor ē cū mordicatione: tūc seda ex acuitate ei⁹ aliqd: et ꝓhibe subtilitatē ei⁹.

Et ī vlcerib⁹ qdē difficilis sanatiōis et malis: īdiget habēs ea flōmia et solutione vētris: deide curatiōe cuz vnguēto: et in illis que sunt putride carnis est necessarium vt curatio fiat cum vnguento viridi: et quando sunt vehementioris putrefactionis cum medicamine acuto: deide cū butiro: vsq; q̄ cadat cortex: deide cureī vsq; q̄ saneī

De fluxu sanguis ex vulnere. CAP. CXXXIX.

Oportet vt pparet locus ad superiora ꝛ stringatur ꝛ infrideť cū niue: ꝛ sumať sanguis dra. ꝛ aloes ꝛ sarcocolla ꝛ thꝰ trita sicut puluis: ꝛ sumāť pili leporis aut gazel: aut tela aranee: ꝛ fiāt ide tēte que madefiant in albumine oui: ꝛ inuoluanť ī medicamine ꝛ ipleať ī de vulnus: ꝛ puluerizeť desuper hoc medicamen: ꝛ ligamine constringatur.

Et qñqꝫ cōfert ei hoc medicamē cuiꝰ cōfectio. ℞. atramentū ꝛ sanguinē dra. ꝛ aloe ꝛ calcez nō extinctā ꝛ albumen oui qđ administreť cū pilis leporis: aut gazel: aut tela aranee. Et si sanguis fluat ex vena incisa tunc signa eius sunt exuberātia ipsius: ꝛ multitudo eius: ꝛ tūc qdez est necessariū aperire vulnus paulatim cū subtilitate: ita vt cōsequať orificium vene: ꝛ stringať cū filo lini subtili firmo: deinde cureť ita vt stringať qđ est supra vulnꝰ cuz ligatura donec abscidať sanguis deide puluerizeť super vulnus ex medicamine: postqꝫ conglutinanť labia eius ꝛ suunť ꝛ ponāť desup etiā ex medicamine ꝛ albugine oui ꝛ nō soluať dieb' tribꝰ. Qꝫ si fluxꝰ sanguinis ē ex artaria est magis difficile cōstrigere ipsuz: ꝛ signū est eius: qđ sanguis eiꝰ ipetuose egrediť vna vice: ꝛ abscidiť alia: tūc ergo ē necessariū vt stringať ꝛ cauterizeť si ē magna: aut adhibeať ferrū quo incidať: ꝛ incidať: deinde cureť locꝰ.

Fluxū vō sanguinis q est ex venis labiorū: abscindit retentio niuis in ore. Sed fluxꝰ sanguinis q ē ex sanguisugis abscinditur cū super ipsuz inuiscať fabe medietas: ꝛ abscidit ipsuz etiā vt pulucrizetur desup puluis molendini: aut infrigidetur cum niue.

Cura algebre ꝛ dislocatiōis ꝛ fracture. CA. CXL.

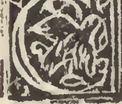
Maior error cū accidūt percussio ꝛ casus et dislocatio ꝛ fractura ꝛ cōtorsio ē vt addatur dolor loci per cōpressionem factam desup: aut per ligaturā strictā. Cū ergo accidit casus aut percussio ꝛ nō aduenit cum ea dislocatio: tūc nō indiget cōpressione: neqꝫ extensiōe omnino. Sed vngať subtiliter si nō est fractura: ꝛ emplastretur emplastro algebre sedāte dolorē: ꝛ stringatur leuiter ligādo ꝛ caueať ne fatigeť mēbrū illud in laborādo.

Et si est fractura: tūc oportet vt vngať ꝛ tendatur ꝛ premať fm quātitatem qua eget vt redeat os ad locuz suuz cum maiore facilitate que possibil' ē ei: ꝛ signū qdē huius fracture est qꝛ apparet eminētia ossis: ꝛ expulsio eius fissura vero ꝛ cōtritio in longitudine ꝛ latitudine in osse nō indiget ēt vnctione: neqꝫ eqtione.

Uez dislocatiōi necessariū ē vt extēdať donec sit possibile vt redeat ad locū suum. Uerū tamē oportet vt fiat in sūmo cū facilitate ꝛ subtilitate ꝛ cū minore quātitate doloris q̄ nobis possibil' est: ꝛ minoreť cibus egri in pmis diebus vsqꝫ ad septimanā: donec securitas sit ab apostemate in loco. Cumqꝫ securitas sit ab apostemate: tūc absoluať ei cibus paulatiz. Si aūt tardať incarnatio fracture: ꝛ corpus est extenuatū cibeť tūc frumēto cocto vsqꝫ quo fit quasi puls: ꝛ pultibꝰ ꝛ cibis crossis: ꝛ capitibꝰ: et qñ cōmoueť ex strictura ligamēti dolor mollifica ipsum paulatiz ꝛ nō dimittas neqꝫ toleres dolorē eiꝰ: qꝛ facit incurrere apostema ꝛ putrefactionē ꝛ corruptionē mēbri: ꝛ qñ cōmoueť sub ligatura pruritꝰ solue: ꝛ ēbroca cū aq̄ calida ꝛ dimitte hora vna dōec exugeť: ꝛ reitera: ꝛ quando nō succurriť dislocatiōi dōec apostemeť tūc nō extēdať: qm̄ nō fortasse saluabiť a spasmo: ꝛ oz vt cirurgici assidue caueāt ne cadat sup locū nisi planū fiat dolor fortis: ꝛ cōpmať ad latꝰ aliud nisi ad illud ad qđ oz vt cōprimať: ꝛ si fuerit vulnꝰ cū ea dimitte orificiū vulneris discooptū: vt currat ex eo virꝰ: nā si illō nō fit i ea apostemať. Et si i fractura fuerit frustū ossis pūgēs cuiꝰ signū ē: qꝛ videbis ipsuz cadere in carne sicut spinā altā eminētē: ꝛ qñ ptransierit manꝰ tua desup fortior fit dolor ꝛ pulsatio: tūc oportebit vt apiať ꝛ extrahať frustū si fuerit separatum: aut separeť si fuerit adherēs: dinde curetur cū ligatura ꝛ nō ligetur ante illud: qm̄ cōmouetur ide putrefactio mēbri totius ꝛ leni durities q̄ remanēt ex algebra cū cera ꝛ adipibꝰ ꝛ medullis ꝛ religs lenificatiuis ex eis q̄ dicemus.

Et ɔfert casui ꝛ pcussioni ꝛ sedat dolorē: si resoluať mumia in oleo ꝛ bibať posita sup vinū pauce quātitatis: aut sup aquā ciceris. Et cōfert ei cui accidit sputū sanguis vt sumat in potu bolū armenū ꝛ trociscos de charabe et flōmetur ex latere diuerso: ꝛ cōfert ei q cadit super ventrē vt sumat in potu charabe ꝛ boli ar. ꝛ sanguinis drac. oiuz ana. ʒ. i. ꝛ opy. cheratē. i. cum hꝫ fluxuz sanguinis aut vomitū: retinet eū ipsuz subito post flōmiam.

De animalibus pungentibus ꝛ mordentibus ꝛ de venenis. CAP. CXLI.

Confert ei qui in potu sumit venenum vniuersaliter: vt dentur ei ī potu aqua calida ꝛ oleū ꝛ euomat vna vice post aliā cum vtrisqꝫ: deinde bibat lac ꝛ oleū amigdalinuz ꝛ butiꝝ proprie. illud. n. sedat de malitia vl' acuitate veneni: ꝛ cōsidereť post illud que accidentia eueniunt in corpore: qꝛ si accidūt febris ꝛ rubedo faciei ꝛ malꝰ odor oris ꝛ fetor eius: ꝛ citrinitas coloris ꝛ oculoruz dentur in potu res infridantes ꝛ extinguētes: ꝛ si apparēt pigritia ꝛ somnus ꝛ cōgelatio ꝛ stupor: denť in potu res calide sic̄ medicamē d̄ assa: ꝛ ei silia. Et ɔfert ei q timet qꝛ in potu sumat venenū: assiduatio comedēdi ficꝰ ꝛ nuces: aut sumat omni mane de tiriaca de terra sigillata: qꝛ niam proprietas eius est facere illud. proprietas namqꝫ huius medicine est: vt cū contingit venenum esse in cibo educat ipsum vomitu: ꝛ quando accidūt ex potu veneni sincopis cui subueniri potest: ꝛ debilitas: ꝛ dissolutio virtutis: tūc ipsuz est ex eis venenis malis ɔtrarys cōplōni cordis a tota substantia: ꝛ o quaz paruz cōfert i eo cura nisi sumať bezahar resistens ei: ꝛ ego quidē iam vidi qꝛ resistit napello qui est ex venenis que sunt dteriora: ꝛ quādoqꝫ confert ei diamuscum recens: ꝛ tiriaca diacinos: licet non viderim ei in expulsione napelli magnum iuuamentum. in punctura vero vipere est mirabil' valde. cuz autem morsus sine pūctura animaliuz ignorať cuius sit: tunc stringatur qđ est supra puncturā: ꝛ ponanť desuper vētose ꝛ sugať: ꝛ scidať pulli calidi ꝛ ponātur desuper. deide pōanť dsup ventose ꝛ sugať ꝛ vaporetur cuz eis: ꝛ ponantur cancri contriti. Qꝫ si locus icipit peruenire ad corruptionem abscindatur locus. si fuerit in loco preparato incisioni aut cauterizetur. Incipiens enim perueniredad corruptionem ꝛ putrefactionem est significatio qꝛ est punctura animalis perniciosi. Dum autem non incipit tendere ad corruptionem ꝛ putrefactionen: quamuis sit vehementis doloris: cum nondum sit ei velox perambulatio in corpore non est malum egro ex eo: ꝛ tunc est deterius cum cadit punctura iuxta cor. Aut vbi est artaria magna.

Illud vero quod confert puncture vipere est tiriaca magna: ꝛ quandoqꝫ confert ei metridatum magnū ꝛ medicamen de assa ꝛ butirum vetus et medicamen d̄ erbo ꝛ comestio alliorum ꝛ potus vini puri.

Mordicatiōi aūt scorpionū ɔferūt vaporatio et assa ꝛ allia et medicamē de assa: et tiriaca diatessarō: epithima cū euforb. ꝛ oleū antiquum.

Ad gerarat aūt puncturā confert tiriaca alcisarui. i. exercitualis ꝛ poma acetosa et folia eorum: ꝛ tarassacum. i. trocisi. mel aggreste et absin-

thiū nabatiū et scalpellatio i loco mordicatiōis ⁊ suctio.

Rutele aūt mordicationi ꝯfert balneū cal'm valde ⁊ tina ⁊ sepeliri i arena ⁊ cinerē cal'o:⁊ accipe puluerē de nigella:⁊ semine apy:⁊ medicamē de assa.

Vespe autem ⁊ apis puncture ꝯfert epithima de bolo armē.⁊ aceto etiam ⁊ cāphora:⁊ supponere frustum grandinis in anno:⁊ emplastrare cum maluis ⁊ portulaca aut solatro. ¶ Mordētia aūt si dentes suos dimittāt i loco morsure:oportet vt fricet̄ cū oleo aliquo: deide cinere lini:deide emplastret̄ cū eo dōec egrediāt̄.

Canis aūt rabiosi morsus ē maximū nocumētum:⁊ ei⁹ signa sunt rubedo oculoꝝ:⁊ ꝓiectio lingue extra:⁊ itromissio caude iter crura:⁊ spuma currēs ex ore ⁊ raucedo vocis:⁊ abhorrere socios ⁊ notos:⁊ inuadere oēm cui obuiat:⁊ fugiūt canes ab eo:⁊ dicit̄ ꝙ si liniat̄ ex sanguine currēte ex morsu ei⁹ panis nō comedūt eū reliq canes:⁊ ꝙ si ēplastret̄ vuln⁹ cū massa ⁊ ꝓyciat̄ galline: nō comedit ipsā:⁊ supuenit egro timor aq̄ aminus a.xl. dieb⁹ vsq̄ ad.iiij.menses. Cū ergo sentit infirm⁹ ꝙ canis q̄ eū momordit ē rabiosus:tūc oportet vt ponāt sup locū morsus vētose ⁊ sugat̄:⁊ ponat̄ desup eruca elixata cōfecta cū butiro vaccino:⁊ sumat i potu medicamē d̄ cācris ⁊ rege ipsū regimine melācolicoꝝ ex humectatione corporis ⁊ eductiōe melācolie:de medicinis q̄ iterficiunt.

Ille aūt q̄ cātarides in potu sumit:iuuat̄ potu lactis ⁊ olei amigdal'.⁊ signū ei⁹ ē qd̄ mingit sanguinem ⁊ dolet vesica ei⁹:deide curet̄ cura vlceris vesice:⁊ cōfert ad potū medicamē de assa:⁊ tiriaca diatesaron.

Et cōfert ei q̄ bibit iusq̄amū albū lac ꝓprie post vomitū si succurritur ei velociter.

Et cōfert fungis ⁊ tuberib⁹ ꝑnitiosis vomit⁹ ⁊ medicamē de asa:⁊ medicamē diapipereō ⁊ sumere in potu pip cū vino veteri:⁊ vt vomat cū nitro salso ⁊ baurach.

Illi aūt q̄ bibit lac ⁊ adueniūt ei post ipsū mollificatio ⁊ nausea ⁊ sudor fridus bibat acetū forte.deide sumat ex asa:aut ex calamento sirupo acetoso.ʒ.i. vna vice post aliā vicē. ¶ Et ille cui psiliū facit accidere sil'e huic euomat ⁊ sumat i potu post medicamē de asa:⁊ tiriacam diatesarō. ¶ Et similiter fiat si accidāt homini hꝰ accidētia a comestiōe coriādri plurimi hūidi.cui⁹ signū ē qd̄ odorat̄ sup corp⁹ ei⁹ odor coriādri:⁊ ꝯferunt ei illa q̄ diximus conferre ei qui bibit psilium.

Et quādo accidit ex comestiōe assature q̄ īuoluit̄ cū extrahit̄ ex furno i aliq̄ re:⁊ nō permittit̄ euaporar̄ parūp:vertigo sil'is epil'ie:euomat ergo: deide sumat in potu rob fructuū acetosoꝝ:deide det̄ in potu rob fructuū stipticoꝝ ⁊ mina:deide zuchaꝝ ro.cū xiloaloes ido:⁊ mastice ⁊ q̄rat somnū ⁊ igrediat̄ balneū.

Et pisces fridi cū supuenit eis vn⁹ dies aut duo:⁊ sunt assati faciūt sil'e illi:⁊ cū dimittūt̄ i loco hūoroso frido ⁊ sunt suffocati:accidit eni ex eis illō qd̄ accidit ex comestiōe fūgoꝝ ꝑnitiosorū suffocantiū:⁊ cura ei⁹ ē:vt euomat:⁊ sumat i potu vinū puꝝ cū pipe:⁊ curet̄ cura fūgoꝝ.

Et sil'iter nuces ⁊ auellane cū fuerit rācide ⁊ comedūt̄. qn̄q̄.n.accidūt ex eis accidētia mala:qb⁹ ꝯfert rob citonioꝝ ⁊ rob pomoꝝ. Et lac habēs odorē lini putrefacti:est malū ēt.quare oportet vt curet̄ cū vomitu:⁊ det̄ post illud diaciminum:et diapipereon:et detur in potu vinum purum ⁊ fomētetur stomach⁹ cum oleo nardino.

¶ Que accidētia mala q̄n̄ accidūt ex laxatiuis ⁊ vomitiuis ⁊ qd̄ hēant purgare ⁊ qb⁹ sit vtēdum. CXLII.

Vandoq̄ accidunt ex potu medicinarū solutiuarum ⁊ vomere faciētiū malaꝝ sicut mezereon ⁊ deridre ⁊ sabrē:⁊ species lacticiniorum aliorū:⁊ medicie plures ignote:sicut elleborus niger:⁊ gilbernech:et condisi:⁊ similia accidentia mala valde:quapropter oportet vt sint cōtēti ex solutiuis eis q̄ sunt faciliora:sicut mirob. et viol'.⁊ pruna:⁊ syrupus ro.dictus:⁊ syrupus viol'. et que sunt similia illis. Et sint contēti turbit:et aloe:⁊ epithio:⁊ polipodio:⁊ pulpa collogntide ⁊ agarico ⁊ sene ⁊ fumo terre cass.f.⁊ tereniabin:et tamarindis et scamon.antiochena bona:⁊ deuitet̄ corascena qm̄ est ꝑnitiosa:et euomāt oīa q̄ necesse ē vomere:et sint cōtenti ex vomitiuis: syrupo acetoso:et raffano:⁊ semine aneti:et eruca:et alchatar:et medicamine hūte valde paruū condisi:cū necessarius est vomit⁹ fortis:et nuce vomica ⁊ granis alracha:alia meuia que sunt vt existimo nux vomica ⁊ similibus ex ill' que experti fuerūt et tētauerunt.de quib⁹ iam diximus in hoc libro. ¶ Et deuitent vomitū et solutionem vētris cū medicina ignota:et quādo accidit superfluitas solutionis ventris da in potu medicinas in quib⁹ ponit̄ aliquid opy:et iusquiami:et fac egrum ingredi balneū:et da ei ad potādū sauich de nabac:⁊ sauich de algobera:et pulnis de granis granatorum:⁊ nō des in potu medicinas in quibus est iusquiamū ⁊ opium:nisi cū iste nō operant̄:⁊ vbi vides solutionē infestare vehemēter: et timetur ꝙ cadat virtus:cū ergo indiges eis incipe ⁊ da eas in potu. ¶ Et cura eius in quo superabundat vomitus est cura colirice passionis. ¶ Et nō des in potu catarticum bis in die vna:et non soluas in vehemētia caloris:neq̄ in vehemētia frigoris:quoniam nō fit securitas quin solutio fortiter superfluat in parte frigoris et caloris:neq̄ soluas in febribus fortis caliditatis:et cum debilitas virtutis adest. ¶ Et illos quib⁹ ex consuetudine vlcera in intestinis solent fieri:et quibus velociter aduenit excoriatio:et illum cuius natura facilitatem ignoras et difficultatem s̄ medicinam solutiuā nō soluas. Quere ergo ab ipso quantū ex medicinis solutiuis potare cōsueuit et quantum ex ea soluere solitus est:et quot assellationes habere:vt inde significetur mensura quam necesse sit te in potu ei tribuere. ¶ Et si tibi necesse est:vt alicui in potu medicinam solutiuam incipiendo tribuas scilicet qui nunquam antea medicinā sumpsit:in primis da ei.i.leuiorē medicinaꝝ:et que ex medicinis leuior sit: aut ex forti quātitatē minorē:deide post illō adde in illa donec cognoscas mēsurā ei equalē. ¶ Et scias ꝙ multi hominū quoꝝ nāe solutiue velociter obediūt medicine: sūt macilēti:pigues vo diuersi sūt ad h̄. CXLIII.

Aloes solutōe educit colerā ⁊ ēt hūiditates ⁊ ē d̄ sublimibus medicis solutiuis ꝯgruū stōacho:sed apit orificia emorroidaꝝ:q̄ ergo emorroidas patit̄:⁊ ei⁹ eget acceptiōe:ipā cū bdellio ⁊ draga.sumat:si ipā sumer̄ ei necāriū fuerit:⁊ post ipsi⁹ acceptionē i aq̄ cucume sedeat:sitq̄ dosis ex aloe ab aureo.i.vsq̄ ad.ij.aurc.ei⁹ aūt solutio ē tarda:quapp oꝫ vt ꝯsideret̄:⁊ nō fiat post ipsū ad comededū ꝑparatio. CXLIIII.

Turbit ē medicīa sublimis pue malitie:at vo qd̄ albū ē recēs:gumosū nō pl'ima idiget rectificatiōe:⁊ ipsū qdē solutiōe educit hūiditates:⁊ fl'a qd̄ nō ē plurie viscositatis:cui⁹ dosis ē a.ʒ.ij.vsq̄ ad.iiij.cū decoquit̄:et si sumit̄ s̄ modū suū:ē a.ʒ.i.vsq̄ ad aure.i.

Pulpa collogntide educit fl'a ⁊ extrahit ipsū ex ꝓfundo corpis et ille q̄ cōsuet⁹ ē pati excoriationem:oportet vt misceat eam cum dragg.aut bdellio: cuius dosis est a quarta.ʒ.vnius vsq̄ ad.ʒ.5.

Agaricū autem educit melancoliā et flegma crossum cuius dosis ē.ʒ.iij.et ē tarde solutōis.

Scamonea soluit colerā ⁊ hūiditates forti virtute:⁊ cū ex ea pōit̄ cū aloe ⁊ mirobol'.

rectificatꝰ ex eis ⁊ similiter rectificat ipsaȝ rob citonioꝝ ⁊ aq̄ ipsa citonioꝝ: ⁊ qn̄ citonia ipsa cū ea ponūꝰ in cōfectionibus: sicut electuariuȝ de citonys ⁊ similibus est velocioris operationis ⁊ minoris malitie: cuiꝰ dosis sit a. vij. granis. et ʒ. vsq̄ ad quartam. ʒ. i.

Polipodium vo educit melācoliā ⁊ flā salsum ⁊ sanat scissuras fortiter q̄ fiūt in manibꝰ: ⁊ ponitꝰ in decoctionibꝰ cum epithimo: cuius dosis sit a duabꝰ. ʒ. vsq̄ ad. iij. ʒ.

Epithimi vo dosis sit a. ʒ. iij. vsq̄ ad. vij. ʒ. ⁊ nō indiget rectificatiōe: ⁊ soluit melācoliam.

Mirobol. citri. soluūt colerā: ⁊ nigri indi soluunt melācoliā: nigri vo i qbꝰ ē pōticitas nō sunt cōueniētes ad solutionē faciēdā: imo ad stomachi pparationē: ⁊ nō oportet vt ǒ mirob. bibatꝰ ad soluēdū. Sȝ aq̄ eoꝝ cū zuc. ⁊ tereniabi: q̄ꝝ dosis sit a. ʒ. x. vsq̄ ad. xx.

Sene aūt ⁊ fumꝰ terre ꝯferūt pruritui ⁊ bothor ⁊ educūt colerā cum facilitate: sitq̄ dosis a. ʒ. iij. vsq̄ ad. vi. ʒ. i decoctione cū accidit: ⁊ similiter viole.

Aqua vo casei colerā cū facilitate educit: ǒ q̄ necesse ē calefactos ⁊ q medicinas nō tolerant calidas diebus multis i potu sumere. Que qdē pruritui ꝯferunt sicco ⁊ malis vlceribꝰ siccis sicut sahafati ⁊ ipetigini ⁊ melācolie ⁊ lepre ⁊ egritudinibꝰ q̄ illis sunt siles: ipsa namq̄ colerā educit ⁊ adustā simul.

De febribus effimeris. CAP. CXLV.

Species febriū p̄me tres sunt: alie eniȝ sūt q̄ fiūt in spiritibꝰ: sicut feb. effimera: ⁊ alie sunt q̄ fiūt i mēbris radicalibꝰ sicut febris ethica: ⁊ tertia fit i humoribꝰ sicut febris putrida. ❡ De febre āt effimera signa sunt: ꝙ ipsa semp accidit ab alteratiōe eueniēte: sic̄ vigilys ⁊ labore supfluo: aut fame: aut siti vehementi: aut acceptione medicie: aut acceptione ciboꝝ calidoꝝ: aut ex ira superflua: aut cogitatiōe vehemēti: aut caliditate aeris: aut pp stationē in sole: aut pp frigꝰ aeris i itinere: aut natationē in aq̄ frida: aut in aq̄ aluminosa: aut casu: aut pcussione: aut ppter potū vini puri plurimi fortis: aut pp satietatē nausatiuā ex multitudine comestionis: aut pp famē vehemētē: aut pp catarrū: aut corrizam: aut fluxuȝ vētris: aut longitudinē more i aere balnei: ⁊ nō mutatur ex ea color vrine: nȝ tingitꝰ ex ea plurimū: neq̄ pulsus fit velox: nȝ frequēs vehemēter: nȝ corporis tactus in ea est adurens mordicās: neq̄ anhelitꝰ ē vehemēter ꝯsecutiuꝰ neq̄ lingua ē vehemētis asperitatis ⁊ siccitatis: ⁊ non fit quideȝ in initio ipsius orripilatio: ⁊ post eius declinationem sudor: aut humorositas proculdubio.

❡ In eo igitꝰ q hac febricitat febre nō ē necāriū nisi vt cōsideretꝰ eiꝰ declinatio: deinde mittatur in balneum: ⁊ sup ipsuȝ aqua tepida fundatꝰ: ⁊ ipsius corpus temperate fricetur: balneū vero nō sit supflue calidū nisi illis q frigorꝰ febriūt supfluo: qǒ eis aduenit i via.

❡ In illo aūt cui aduenit ex labore ⁊ lassitudine ⁊ fatigatiōe plurima: multiplica iūcturaꝝ inūctionē cū oleo aliq̄ ⁊ super ipsum aquā effūde tepidā in loco balnei nō calido: deinde educ eū de balneo: ⁊ ciba ipsuȝ cibo facili hūido ⁊ pota ipsuȝ vīo pmixto mixtiōe sbtili ⁊ ꝓlōget sōnū.

❡ Ille vo cui hec febris ex ꝯtritiōe accidit: aut obuiatiōe ⁊ apostematꝰ locꝰ apostemate calido: balneū nō ingrediatur: sȝ flobotoma ipsuȝ: ⁊ locū apostematis ifrida: ⁊ ad locū apātis singulariter itēde ⁊ cura ipsuȝ dōec sedetur.

❡ Illū vo cui hec febrl ex potu vini puri plurimi accidit: balneū ingredi nō facias. Sȝ i potu aquā granatoꝝ acetosoꝝ ei tribue ⁊ aquā agreste ⁊ silia illis ex rebus ifrigidantibus donec sedetꝰ in eo febris integre: deide fac euȝ ingredi balneum cū facilitate ⁊ lenitate.

❡ Ille vo q ex lōgitudīe statiōis ī sole febrit. ī aq̄ dulci recēte balneetꝰ: ⁊ sup caput ipsiꝰ acetū de vino ⁊ aquā ro. pone: ⁊ i potu sauich ǒ ordeo ei tribue cū zucha. ⁊ aq̄ niuis.

❡ Illū aūt qui ex aqs termaꝝ febrit: in balneū semel mitte: ⁊ ipsuȝ cū oleo bene inūge: ⁊ sup ipsum tepidam aquā infunde: donec corpus ipsiꝰ crescat ⁊ infletur ⁊ rubeat.

❡ Illi vero q ppter cibi supfluitatē febrit: precipe vt somnuȝ ꝓlōget: ⁊ flobotoma ipsuȝ si coloris eiꝰ rubedo vehemens sit: neq̄ tribuas ei aliqd duobꝰ diebꝰ nisi sauich.

❡ In illo vo q ex fame febrit: nō ꝯsideres febris declinatiōnē: sȝ in potu sauich de ordeo ei cū zucharo: ⁊ aq̄ niuis tribue: ⁊ ipsū cibis infrigidantibꝰ ⁊ humectantibus ciba. Illū aūt q ex fluxu vētris febrit q ei superuenit balneuȝ igredi fac: deide ipsū ciba fridis vētrē retinentibꝰ. Illuȝ aūt qui ex catarro vel corriza febrit. flobotoma deinde viol. conditas ⁊ aquā ordei ei in potu tribue.

❡ Si pp lōgā morā i balneo febrit: i domo vēti dormire fac: aut i loco frido: ⁊ da ei i potu aquā cū niue: ⁊ sup ipsiꝰ corpꝰ sādalos ⁊ aquā ro. ⁊ cāphorā cū rosis ꝯtritis pone.

❡ Et plimeꝰ qdē haꝝ febriū finiūtꝰ die ⁊ nocte ⁊ sūt de his q̄ vsq̄ ad. iij. aut. iiij. extēdūtꝰ dies: cū aūt tres ptrāseūt dies: tūc iā egrediūtꝰ a gn̄e feb. effi. ❡ Duiꝰ q̄ȝ febris plimū nō fit nisi ex repletiōe ⁊ ex opilatiōe poroꝝ ⁊ rubēt cū ea facies ⁊ oculi: ⁊ ꝯfert ei flōmia: ⁊ calitas huiꝰ febrl effimere quātitatē nō ptrāsit. Cū ergo febrē effimerā i pmo die vides: deīn̄ i scōa die eā inuenis acutā: ⁊ vrina iā tigitꝰ: ⁊ pulsus fit velox ⁊ anhelitꝰ: ⁊ rubēt facies ⁊ oculi: tūc estima ꝙ ē ǒ gn̄e huiꝰ febris. Incipe ergo succurrere flōmādo egrū ⁊ soluēdo cū aq̄ de fructibꝰ: ⁊ si febris ī die tertio addet caliditatē ⁊ pulsus ⁊ ābelitꝰ velocitatē ⁊ frequētiā tūc nō dubites qn sit hec febris. Incipe ergo cū flōmia ⁊ solutiōe cū aq̄ de fructibꝰ: ⁊ si ē rubedo māifesta ⁊ pulsus plenꝰ ⁊ corpꝰ carnosuȝ ⁊ i tactu cū calitate humorositas. Incipe cū flōmia: ⁊ si i colore nō ē rubedo plima: ⁊ corpꝰ ē extenuatū: lene ac lacertosū: ⁊ pulsus frequēs ē ⁊ velox ⁊ latꝰ ⁊ calitas mordicatiua: ⁊ cutis obscura sicca cū tāgitꝰ corpꝰ: tūc cū aq̄ ǒ fructibꝰ faciēda ē solutio: deide syrupū acetosuȝ puꝝ ei i potu tribue: ⁊ ipsuȝ i ea ex aq̄ ordei ciba cū aq̄ duoꝝ granatoꝝ. Cū ergo alleuiatꝰ: fac ipsuȝ igredi balneū: pter qǒ sit calm ⁊ in ipso cuȝ furfure tritici frica ipsū: ⁊ eiꝰ fricatiōes multiplica ⁊ ablutionē cū aq̄ tepida. deide ipsuȝ extrahe ⁊ fac eū dormire i denudatorio vt sudet: tūc. n. cū ℞ regimīe eū a febre ꝯtinua euadere facies.

De febre putrida. CAP. CXLVI.

Sunt sepabilis ⁊ ꝯtinua: ǒ qbꝰ sūt tertiana: q̄rtana: flatica. Sinocha: causō: cōposita: ⁊ febris apātuȝ. putridaꝝ āt febriū signa sūt: ꝙ icipiūt sine alteratiōe corpori extrisecꝰ adueniēte ex cāis extriseccis q̄s diximꝰ i effimera. Sȝ eueniūt icipiēdo: ⁊ ē cū eis oībꝰ orripilatio aut tremor: nisi cū sinocha q̄ ē ex eis: ⁊ qbusdā febribꝰ apātū: ⁊ calitas caruȝ oīuȝ ē fortior calitate febris effimere: ⁊ pulsus ⁊ ābelitus et vrina sunt vehemētioris alterationis: vnde vnicuiq̄ sunt earum signa propria. CXLVII.

Signa tertiane ꝓpria sūt q̄ icipit cū orripilatiōe simili pūcture acꝰ: ⁊ nō ꝓlōgatꝰ spatiū orripilatiōis nȝ ꝯcutiūtꝰ i ea dētes. ⁊ nō ē i ea frigꝰ ad calefactioneȝ vel ad calitatē declinās: ⁊ festinat eiꝰ iflāmatio: q̄re magnificatꝰ pulsus ⁊ anhelitꝰ: ⁊ frequēs fit valde: ⁊ vehemēs fit i getudo: calitas: sitis ⁊ angustia: ⁊ q̄nȝ accidūt alienatio ⁊ vomitꝰ colere et egestio eiꝰ: et fit i cōplexiōibꝰ: etatibꝰ: et corporibꝰ calidis: et q plurimū vtūtꝰ labore: ⁊ plurimum abūdāt humoribus ⁊ cibis calidis generantibus colerā ⁊ si fuerit cum istis signis aut quibusdam eorum: ⁊ iaȝ febricitauerunt plures homines febre tertiana: tunc iudica ꝙ est feb. tertiana.

Cuius quidē cura ē solutio vētris cū aq̄ fructuū sic sir. d prunis: sir. ro. puro: aut decoctiōe leui: ⁊ fac illd in die ñ piodi: ⁊ da ei post illd aquā ordei: ⁊ aquā citroli: ⁊ ciba ipz sanic ⁊ aceto: ⁊ oleo amigdal. ⁊ aq̄ ci⁹ sit aq̄ herbaꝝ frigidaꝝ ⁊ oīuz q̄ extiguūt calorē: ⁊ infridāt. ⁊ sit studiū tuum ad extiguendū fm quātitatē vehemētie caliditatis ⁊ tepiditatis ei⁹. Si āt exiccaṫ natura: tūc premitte aquā prunoꝝ anteq̄ꝫ cibes p duas horas: ⁊ si soluiṫ tūc aq̄ granatoꝝ muzoꝝ cōtritoꝝ cum granis suis ⁊ sua pulpa.

Si ergo nō erraueris h regimine: tūc resolueṫ feb. vsq̄ ad .iiij. piodū aut min⁹: ⁊ hec qdē febris plurimū stat in piodo q̄rto: ⁊ qñq̄ꝫ sepaṫ in ipso: ⁊ plurimū quo extendiṫ ē vsq̄ ad piodū .vij. Que aūt ptrāsit .vij. piodos ñ ē tertiana pura simplex s; ē cōposita in qua est cōmixtio fl'atī ⁊ loquemur in ea.

De signis īsepabilis tertiane. CAP. CXLVIII.

Signa tertiane insepabilis sūt signa febris tertiane p̄ter oripilationē ⁊ sudorē: non. n. est cū ea: nisi cū ē crisis: ⁊ caliditas febris ⁊ alienatio in ea sunt vehemētiores: ⁊ sunt cū ea aspitas lingue ⁊ citrinitas aut nigredo ipsi⁹: ⁊ cū lingua ē nigra ē malignior: ⁊ qñ ē alba est melior ⁊ lenior: ⁊ qñ ē citrina ē inter illas ī malitia.

Et differētia qdē iter febrē tertianā ⁊ ɔtinuā: ɔtinuā q̄ fit ex sanguine ē: qm̄ hec fit fortior in tertio: ⁊ nō sunt in ea rubedo supflua: ⁊ extensio ī corpore ⁊ dispositio simil' asmati ⁊ cōstrictio anhelit⁹: qm̄ cū febre sanguinea sunt ista accidentia. Intende ergo in curatione ei⁹ ita vt des in potu infirmo syrupū de prunis in mane ⁊ aquā ordei cū eleuatiōe sol': ⁊ aquam citroli: aut aquā cucurbite: aut aquā melonis īdi ī meridie: ⁊ mucillaginē psillij apd sōnū. Qz si nā fuerit obediēs ⁊ assellauerit oī die plus duabus vicib⁹: reduc diuersitatē: da ergo ei loco aq̄ prunoꝝ aquā granatoꝝ muzoꝝ cōtritoꝝ cū suis iterioríb⁹: ⁊ intēde ī extinguēdo quātū potes: ⁊ nō attēdas: neq̄ auscultes illd qd dr̄ a stultis medicie: q multitudo extictionis tardat crisī. ego. n. iā expt⁹ sū ambas vias: ⁊ iueni hac viā icolumiorē ⁊ securiorē ⁊ minoris timoris: ⁊ q mortui sunt ex hñtib⁹ hanc febrē cū hoc regimie multo pauciores sunt eis q mortui sūt cū regimie pmo oīno. dimittere. n. extictionē ⁊ subtiliationē regiminis vt appropinquet crisis ē dimittere egrū ad mortē ꝓculdubio: nisi separeṫ ei supfluitas hūiditatis ī corpe: aut iobediat medico ⁊ bibat aquā. f. plurimā: aut comedat cibū quē desiderat plurimū: ⁊ si nō pluriū coꝝ cerebrū assaṫ ⁊ stomach⁹ ita vt spasmeṫ: q̄re dissoluunṫ ocul⁹ ⁊ mādibula: ⁊ accidit eis tortura ab assatiōe cerebri: ⁊ spasmanṫ nerui: ⁊ nō ꝓhibeṫ ī hac febre q̄n ī potu sumat eger aquam. f. cū vult: ⁊ qd appetit de fructib⁹ frigidis humidis.

De sinocho. CAP. CXLIX.

Incipit cal'a sine tremore: ⁊ rubēt cū ea facies ⁊ oculi valde ⁊ ɔstringitur anhelit⁹: ⁊ tact⁹ ei⁹ sicut tactus balneati: ⁊ fuit regimē cū eis q̄ p̄cesserūt: regimē multiplicatiuū sāguīs: ⁊ est añ cōmotionē ei⁹ grauitas ī corpore ⁊ additio ī sōno et pulsus ē cū ea magn⁹ et plen⁹ ⁊ vrina est rubea ⁊ spissa. Et cura ei⁹ ē vt succurras ei ī p̄ncipio rei: ⁊ anteq̄ꝫ v̄tus cadat valde cū flōmia: ⁊ dimitte sāguinē currere: donec egro supueniat sincopis: ⁊ si fuerit debil': ciba ipsū medulla panis cū aq̄ granati muzi ⁊ aq̄ agreste: deīde dimitte eū: ⁊ ad vltimū nō dimittas q̄n ꝓcedat egressio sāguinis vsq̄ ad sincopī: ⁊ post illd da ei ī potu aquā granati muzi: ⁊ ciba ipsū aq̄ ordei: ⁊ rege ipz regimine hñtiū causon febrē. Sz sit cū extictiōe minori ⁊ si tardaṫ flōmia ī dispōne sua: stude ad dādū illi ī potu aquā fridā plurimā: ⁊ da ei in potu ex illa vsq̄quo satieṫ aut ifrideṫ ⁊ tremat. Si ergo declinat iā sufficit tibi ⁊ si redit: et tu itera vsq̄quo declinet: ⁊ fiat febris leuis adherens: ⁊ tunc quidē rege ipsū regimie febris fl'atice: hoc. n. regimē ɔfert ī hac febre: ⁊ ego iā expt⁹ sū ⁊ ꝓbaui ipsū: et liberata ē p ipsū gens pluria q̄ erat iuxta mortē a timore magno. nō sis ergo piger ī dād o ī potu aquā f. cum vehemēs ē necessitas: nā dimittas eā nisi qñ hec febris sinocha ē ex apostemate ī stomacho aut in epate: aut mrice: aut r̄nib⁹: aut vesica: aut diafragmate ⁊ pl'mone: ⁊ ꝓprie ī diafragmate ⁊ pl'mone ⁊ pectore.

Signa necessitatis dādi ī potu aquā fridā. CAP. CL.

In stomacho vero ⁊ epate ē timor ī dimissione tribuēdi ī potu aquā. f. cū ipsa vehemēter ē necessaria magis q̄ꝫ sit timor in eo qd gñaṫ ex malitia sua. ñ ergo dimittas ipsā tribuere ī potu: cū vehemēter ē necessaria. Et signa vehemētie necessitatī ei⁹ sunt vehemētia iflāmationis febris: ⁊ qd pulsat cor ⁊ tremit post assiduationē febris fz illā dispōnē difficilē duobus dieb⁹ aut trib⁹: ⁊ nō extiguūt eā extiguētia. ⁊ ñ valēt ī ea: cū ergo pulsat cor cum h: tunc iā bullit sāguis ebullitiōe ⁊ nō liberat ipsū tūc nisi in potu ei deṫ aq̄ frida: et deṫ ex ea ī potu subito tm̄ q satieṫ. Res. n. fride fortes tunc nō pueniunt ad id qd ē necessariū: nā si nō potāt isti aquam. f. superuenit eis sincopis post paululum ⁊ findunṫ vene ī vētrib⁹ coꝝ: quaṫ emittūt sāguinē p nares: ⁊ large expelliṫ sāguis: et moriūtur: et illd qm̄ artarie ꝓpe frāgunṫ. et qñ bene sunt posite ⁊ fortes: q̄re non accidit eis h accidēs. Sz ɔstrigunṫ coꝝ anhelit⁹ ⁊ pfocanṫ subito: q̄re oꝫ vt fiat: q̄ten⁹ vincat qd accidit ex malitia sumēdi ī potu aquā vel hūc timorē magnū: fōtasse. n. ñ accidit ex ea nisi debilitas feb. ⁊ plōgatio spatij ei⁹ ⁊ aduēt⁹ apatis duri ī viscerib⁹: et illd ē ex eis qb⁹ expelliṫ mors cita: et qñq̄ꝫ ē possibil' ēt vt succurrat cura hui⁹ febris cū ea. Cū ergo administraueris flōmiā ⁊ dederis ī potu aquā. f. tūc rege febrē post illd fm quātitatē quā videris residue calitatis ei⁹ cum aqua granatoꝝ: aut cū aqua zuchari rosati aut aqua ordei: aut syrupo acetoso: aut trocisci de rosis: et similibus.

De fl'atica febre periodica. CAP. CLI.

Ipsa incipit cū oripilatiōe v̄l frigoris et tardaṫ ī calefaciēdo: et ē oripilatio lōgi spatij: et facit poxismū oī die: et fortasse ñ calefit: et nō ē vehemētis inflāmatiōis: et ē cū ea vomit⁹ fl'atis: et hūiditas ī ore et debilitas appetit⁹: et paucitas sitī: et plim̄ū accidit mulierib⁹: et fl'aticis et pueris et eunuchis: et ī eis q assiduāt cibos et regimīa hñectātia: et q multū vtiṫ fructib⁹ hūidis ⁊ mollescit corp⁹: et iflāṫ palpebre iferiores et albescit facies ⁊ citrinaṫ. Cui⁹ cura ē vomit⁹ cū sir. ace. et aq̄ cal'a ī horī oripilationis: et vaporatio cū aqua ca. et cū videris q fl'a ē crossi⁹: qd scies ex crossitie ei⁹ qd egrediṫ cū vomitu et difficultate ei⁹ et ex pigritia febris et lōgitudine sui tēporis et sui poxismi: et difficultate calefactiōis ipsi⁹: tūc ciba eū illis q̄ icidunt fl'a ante vomitū: et da ei in matutinis zuchaꝝ ro. et sir. ace. dū permanet in eo caliditas supflua. Cū aūt nō fuerit caliditas ei⁹ cal'itas supflua: tūc da ei trociscos de eupatorio et medicinas fortes ex ꝓuocantib⁹ vrinā sicut anisi: ameos: et semē apij: et administra balneum: et euacua corp⁹ cum catartico forti: et non dimittas ī h toto q̄n cōfortes stōachū ꝓpe cū mastice ⁊ olibāo et ciperis et silib⁹ ꝓyciēdo ea cū illis quib⁹ curatio fit. Cū hac. n. feb. debilitaṫ stōach⁹.

Fl'atice ɔtīne signa. CAP. CLII.

Cum hac febre sūt oīa signa: q̄ sunt cū flegmatica p̄ter qd oripilatio nō ē cū ea. imo silitudo oripilatiōis ī corpore ⁊ caliditas ei⁹ ē addita ⁊ sudor in ea ēt ñ

fortasse est nisi cum totaliter sepatur:immo plurimum est sepatio.i.recessio hui⁹ febris ꝛ flatice piodice vtriusqꝫ q̄rtane:ꝛ oīuꝫ febriū ꝓlixaruꝫ tardaꝝ absqꝫ crisi:imo cū resolutiōe alicui⁹ rei post aliā rē. ¶ Si aūt ē ī dispositiōe aliqñ:tūc cū vomitu ꝛ solutiōe vētris:ꝛ cura ei⁹ ē sic cura flatice piodice. Uerūtñ oꝫ vt sit itētio tua ī hac ꝑm ea q̄ calefaciūt cū cautela pl⁹:ꝛ ꝓprie cū caput ē debile:ꝛ eger est ex illis in qb⁹ cōsuete fiūt egritudines:multotiēs.n.fit in eleuatiōe hui⁹ febris birsen fridū:ꝛ perueni ad confortādū stomachū cū zucharo ro.ꝛ trocis.de ros.ꝛ silibus:ꝛ si cap.fuerit debile ꝛ feb.fuerit tarda tepida:tūc da ei ī potu fortia ī ꝓuocādo vrinā ꝛ euacuādo flegma cū eis q̄ sūt vt trocisci de eupatorio:ꝛ pille in qb⁹ ē pulpa collognthide ꝛ aquā seminū ꝛ radicū:ꝛ aquā mell'ꝛ cimini ꝛ diapipeō ꝛ nō dimittas vomitū cū eis q̄ incidūt.ñ.n.ꝓlōgat̄ plurimū cū h̄ regimine:ꝛ multotiēs q̄dē ꝑuenit hec febris ad ydropisiꝫ ꝛ ꝓprie ad yposarcā:cū ergo videris inceptionē corruptionis cōplexiōis:tūc incipe succurrere ei cū eis q̄ diximꝰ in caplo ydropisis ꝛ elige ex illis medicinis ꝯuenientiores eaꝝ ꝑm caliditatē feb.ꝛ tarditatē eius.

¶ De q̄rtana periodica. CAP. CLIII.

Orripilatio difficilis vehemēs consequēs ꝓfūditatē ossiū:ꝛ debilitat̄ pulsus in ꝑncipio ei⁹ valde:ita ꝙ si tu assiduas illū q̄ hāc febrē hꝫ:nō indiges cū eo significatiōe alia.licet.n.pulsus minoret̄ ī inceptione oīum aliaꝝ febriū:nō tñ minorat̄ sicut ī hac:ꝛ plurimū q̄dē accidit h̄ post febres cū ꝑmiscēt̄ eoꝝ ꝑoxismi. In iceptiōe v̄o o quā paꝝ accidit:ꝛ plurimū q̄dē accidit ī autumno ꝛ ī hyeme:ꝛ ī eo in quo dñat̄ colera.ꝛ hñtibus splenes crossos:ꝛ q̄ multū vtitur cibis melācolicis:ꝛ caliditas ei⁹ cū calefit est infra caliditateꝫ tertiane ꝛ causonidis vere:caliditatis sicce valde mordicās palmaꝫ. ¶ Et caliditas sanguinee cōtinue ē acuta. Sꝫ ē cū hūorositate sicut dispositio vaporis cū aq̄ calida. ¶ Et caliditas flatice diuersa ē sicut dispositio calitatis ꝑuenīētis ad manū retro rē ꝑforatā. Et q̄rtane calitas est infra calitateꝫ tertiane. Sꝫ ñ ē ī siccitate ꝛ aspitate ifra illā. ¶ Et cura huius febris ē semꝑ si aq̄ cū ea ē rubea ꝛ crossa:ꝛ qñ accidit post febres calidas:cū flobotomia basilice ex latere sinistro:deīde soluere vētreꝫ egri multis vicib⁹ ꝯtinuis. Et si nō ē calitas febris vehemētis fortitudinis cū decoctiōe epithimi ꝑm modū suū:ꝛ si est fortis calitatis:tūc cuꝫ syrupo ace.ꝛ epithimo ꝛ aq̄ casei in qua infusuꝫ ē epith̄m:ꝛ cuꝫ decoctiōe mirobol'.nigroꝝ:ꝛ infusiōe eoꝝ:ꝛ si fuerit caliditas ei⁹ sicut fortior caliditas q̄ est febriuꝫ q̄rtanaꝝ tunc aquā casei solam:ꝛ si fuerit post febres flegmaticas aut cōmixtas:tūc administra vomitū post icisiua subtiliatiua cū q̄bus nō est plurima calefactio:sicut sicla cū parua quātitate sinapis ꝛ sir.ace.ꝛ rafan⁹:ꝛ fac ipsū vomere: ꝛ da ei in potu qñ antiquat̄ ꝛ alleuiat̄ orripilatio illō q̄ꝺ sudare facit:sicut cardamomū ꝛ medicamen de asa ē melius ea ꝛ velocius ipso:ꝛ pone corā eo:ꝛ post ipsuꝫ duo vasa in quibus sit aqua bullita cū camomilla ꝛ sceba:ꝛ calamentū ꝛ cooperi eū cū pannis in hora ꝑoxismi.ꝛ orripilationis vt velox sit eius calefactio:ꝛ ꝓuocet̄ sudor ꝛ mitte eū in huiusmodi hora ī balneū iter oēs duos dies: aut omni die:nō in die paroxismi. ¶ Si aūt febris fuerit tepida:nō subtilies regimē ei⁹:sed da ei cibos leues : sic caro arietū:ꝛ assidua lenificationē eius nature:ita vt des ei sꝑ aquā sicle:ꝛ aquā caul'.ꝛ sic⁹ infusas ī aq̄ mell'.ꝛ ius galli vetusti decocti cū aqua ꝛ sale in quo ꝓiectū fuit aliquātuluꝫ polipody:de quo sorbeat parū ante cibuꝫ suū:ꝛ itera solutionē ꝛ flobotomiā:si nō videris ei plurimā diminutionem.ipsa enim non prolōgabitur ꝑm hoc regimen.

¶ Signa quartane cōtinue. CAP. CLIIII.

Signa sūt signa q̄rtane periodice:verumtamē non est orripilatio:ꝛ fit fortis in quarto ꝛ tepescit in alys diebus: ꝛ o quam paꝝ ē ei⁹ euēt⁹:ꝛ ei q̄deꝫ ꝯfert flōmia basilice ꝓpe:deīd flōmia saphene:deīde ꝓuocatio vrine si fuerit pigre calitatl:ꝛ fiunt cū ea ī ore lēitas ꝛ hūiditas plurima ꝛ solutio melancolie cum nō fuerit istud ꝛ accidit post febrem acutam.

¶ Febres que faciunt paroxismum in.v.diebus.vi.ꝛ pl⁹. CAP. CLV.

Quam parum euenit paroxismus pertransiens quartaꝫ:verumtamē ego iā vidi paroxismos trāseuntes m̄ltotiēs: ꝛ sunt iste febres oīno ex hūorib⁹ crossis ꝛ est cura eaꝝ sicut cura quartane.

¶ Feb.composita. CAP. CLVI.

Species febriuꝫ cōpositarum sunt plures valde:ꝛ in oī cōpositione earum faciūt accidere periodos siles periodis febris simplicis:quāobrem nō oportet vt cōfidas in cognoscēda febre ex periodis ei⁹:imo ꝑm accidētia eius ꝓpria.qñqꝫ.n.euenit ex cōpositione duaꝝ tertianaꝝ paroxismus oī die:ꝛ iste ē period⁹ febris flatice. Sꝫ cū vides paroxismuꝫ oī die cuꝫ accidentib⁹ tertiane: scias ꝙ sunt due tertiane:vni⁹ quaꝝ paroxism⁹ accidit cuꝫ recedit alia terciana. ¶ Et plures febres cōposite accidētes sunt ille q̄ fiūt ex colera ꝛ flate:ꝛ iste febres ꝓlixe sūt ꝛ male:quaꝝ signa sunt ꝑmixta ex signis tertiane ꝛ faciēte paroxismū oī die:quare in vna die erit calida ꝑꝑ vehemētiā iflāmatiōis:ꝛ ī alia die pigra ꝛ sepulta debilis caliditatis ꝓlixe eleuatiōis:q̄ forsitan nō calefacit nisi cū labore:ꝛ iterat̄ in eo orripilatio post calefactionē semel aut bis:ꝛ iflat̄ cū hac febre facies:ꝛ corrūpūt̄ viscera ꝛ debilitātur ꝛ ifridant̄ stomach⁹ ꝛ epar. Cura ei⁹ feb.ē vt administret̄ ī ea purgatio cū medicinis ꝑm paucitatē calitatl ei⁹ ꝛ multitudinis ipsi⁹:ꝛ itēdas ī ea sicut cū syrupo acetoso puro ꝛ illo q̄ ē cū seminib⁹:ꝛ sicut cuꝫ zucharo. Cūqꝫ dies ꝑtrāsierit:tūc da eis trocis.de ros.cum zucharo ro.ꝛ mastic.ꝛ aq̄ feniculi:ꝛ trocis.de eupatorio ꝛ silib⁹ ex eis q̄ diximus.

¶ De orripilatōe sine feb. CAP.CLVII.

Quādo accidit hec orripilatio postq̄ꝫ non calefit corp⁹:tūc icipe mūdificar̄ egrū ex flate:ꝛ da ei medicinas fortes ad ꝓuocādū vrinā ꝛ minora cibū ꝛ potū eius ꝛ fac eū sudar̄ ī balneo ꝛ ꝑcipe vt moueat̄ ꝛ laboreꝫ.

¶ De febre ex pestilētia. CAP. CLVIII.

Est qete calitatl cū tāgit̄:Uerūtñ anhelit⁹ cuꝫ ea fetid⁹ ꝛ frequēs:ꝛ adherēt ei tristitia ꝛ sitis ꝛ vomit⁹:cū ergo videris nauseā frequētē cū febre tepida:tūc scias ꝙ ipsa ē febris pestilentialis:ꝛ ꝓprie qñ cōmunicat ꝛ multiplicat̄:ꝛ sunt pestilētie manifeste ī aere circundāte eos ex eis que dicem⁹:stude ergo tota itētōe ī cōfortādo cor istoꝝ ꝛ tēperādo aerē ꝯtinentē eos: ꝛ adhibe eis bñ redolētia:ꝛ itromitte eos in domos odoriferas mūdas:ꝛ sterne eas plātis bñ redolētib⁹ ꝛ aspectu viridib⁹:ꝛ suffumiga eas cū sandalis ꝛ cāphora:ꝛ aspge eas aq̄ ro.ꝛ aceto:ꝛ asperge ex eis sup frustuꝫ luti antiq̄:aut sup lateres domoꝝ si sunt antiq̄ veteres:ꝛ pone sup tꝑa aquā ro.et cāphoraꝫ:et sandal'.cū pāno mūdo ī eis ifuso: et fac eos odorare res odoriferas sꝑ:et da ei ī potu aquaꝫ f.veri frigoris valde: et rob granati acetosi ꝛ rob agreste:et acetositateꝫ citri:et lac acetosuꝫ:et aquā mixtaꝫ cū aceto qñ nō ꝑsto est aliud:et ciba eos pullis assatis:et vitello ouoꝝ:et da eis ī potu vinū albū bōi odorl odoriferꝫ cui admixtū sit quātū ē q̄ncupluꝫ ei⁹ aque dulcis.

¶ De variolis et morbilis. CAP. CLIX.

Signa generationis variolarum sunt feb. acute caliditatis occlusa: et vehementia doloris dorsi: et pruritus nasi et timor in somno. ¶ Si autem febris est vehementioris caliditatis et angustia est maior: tunc portenditur morbillus.

¶ Et cura variolarum cum incipiunt signa est flobotomia: sed postea non: sed attende: et si fuerit eger bonus in paruipendenda egritudine et non habuerit angustiam vehementem et variole iam inceperint exire: tunc rege eum eis que festinare faciunt exitum variolarum: et non des ei in potu aliquid frigidum cum frigiditate plurima: vt non stet exitus variolarum et superueniat ei tarditas et difficultas.

¶ Si autem videris variolas pigri exitus: tunc da ei decoctionem ficuum cum iurgis lacce et aliquantulum croci vt festinare faciat exitus illarum. ¶ Cum ergo exierint omnes: tunc adiuua eas ad maturandum cum regimine et vaporatione cum vapore aque: si non ceperint peruenire ad maturationem et rege eos regimine habentium apostemata calida tribuendo in potu aquam ordei: et alia secundum quantitatem vehementie caliditatis: et non multum intendas ad soluendum naturam: et precipue in morbillo et in fine rei sue. Nam non forsitan saluabitur habens ipsum a ventre in fine rei sue: et quando tu facis vaporem et maturas: tunc adiuua ad exiccandum eas cum suffumigatione foliorum mirti et foliorum ro. et fumo tamarisci: et decoque ista et ablue eas cum aquis corum si tardatur earum exiccatio. ¶ Cum ergo exiccantur. si remanet in eis aliquid difficilis exiccationis: degutta desuper aquam et salem: et cum confirmatur earum exiccatio: et completur: tunc degutta desuper oleum tepidum multotiens: donec cadant cruste omnes. ¶ Et incipe quando apparent variole et signa eius: et distilla in oculos aquam ro. in qua infusum sit aliquid sumac: et semi. rubei et quando in albedine oculi accidit locus rubeus et pruritus: aut albus in nigredine eius: et si non accidit istud: et videris variolas paucas: tunc indigebis hoc.

¶ Et si inueneris pruritus qui est in oculo non sedari per illud: imo redditur fortior quam fuit: tunc distilla in eum ex almuri et sale et vapora ipsum vapore aque calide.

Morbillus autem est maioris timoris quam variole nisi in oculo. Intende ergo in illo cum eis que educunt coleram cum facilitate absque calefactione: sicut aqua prunorum et granati contriti cum suis interioribus cum zucharo et aqua ordei et aqua melonis indi et citroli: et cucurbite et mucillagine psily. ¶ Si autem inueneris infirmo post hanc medicinam aduenire tristitiam et angustiam et fortasse cooperiet eum sincopis: tunc fac eum sorbere aquam frigidam: et fac eum sedere in ea parum: et frica corpus eius et cooperi eum donec sedetur quod in ipso est: et egrediatur morbillus ad exteriora corporis: deinde redi cum exierit ad extinguendum: et serua naturam in fine rei: vt non sit causa ad solutionem negligentissimam: et si inueneris in infirmo resudationem sanguinis ex locis morbilli: fac eum sedere in aqua frigida. ¶ Et scias quod est morbillus malus et rubeus et violaceus huius egritudinis est malus et pernitiosus: et variole citrine dure propinque inuolute multe et rubee vehementis rubedinis et violacee: et ille que ambulant vt formica: et que faciunt superficiem corporis sicut spasmata omnes male sunt et mortales: et oportet etiam vt cum senseris variolas: vt precipias egro gargarizare cum aqua ro. etiam: vt minoretur quod egreditur in gutture suo: et effunde in aurem eius sief memithe cum aceto et aqua vt minoretur quod egreditur in aure eius: et fac ipsum naribus sugere oleum mirtinum: vt minoretur quod egreditur ex eis in naso: nam cum hoc feceris quiescit ex lesione magna. ¶ Et si conqueritur de punctura in plantis pedum et manuum assiduet positionem eorum in aqua calida: et non cibes eum in his duabus egritudinibus pullis: donec cadant cortices: et recedat sitis et malitia anhelitus: postquam ergo ceciderint cortices: tunc assiduatio balnei et regimen inpinguatiuum corporis implebunt foramina earum: et medicine que eradicant pannum delent vestigia earum.

vid. fl. 56. A.

¶ Explicit libri diuisionum practica.

¶ Abubetri filij zacharie: filij arazi libri diuisionum antidotarium in quo ponuntur ad vnamquamque egritudinem medicine appropriate secundum diuisionem earum.

¶ Uerba abubetri filij zacharie arazi.

Dixi in hoc meo libro medicinas quarum necessitas est inseparabilis: et posui illas que ex eis sunt preclare et electe: et proieci totum in quo erat superfluitas et dilatatio: et fui contentus eo tantum quod medico est necessarium: et declaraui illud et abbreuiaui: et posui illud per capitula.

primum Medicine tincture capillorum.
2 M. ad alopitiam.
3 M. ad furfures.
4 M. ad saffati.
5 M. ad scabiem humidam.
6 M. Ad scabiem siccam.
7 M. ad morfeam albam.
8 M. ad baras.
9 M. ad morfeam nigram pannum et lentigines.
10 M. ad impetiginem.
11 M. ad delendum sanguinem mortuum.
12 M. que delent vestigia variolarum.
13 M. ad clarificandam faciem.
14 M. ad meliam lepram et egritudines melicas.
15 M. ad meliam et tiorem.
16 M. ad vigilias.
17 M. ad sodam.
18 M. ad tremorem.
19 M. ad torturam.
20 M. ad palesim.
21 M. ad epilepsiam.
22 M. ad corizam.
23 M. ad apam flaticum.
24 M. ad serpentes idest lumbricos.
25 M. ad scissuram arteriarum.
26 M. ad vesicas. an. di.
27 M. ad adustionem ignis
28 M. incarnatiue an. di.
29 M. oculorum.
30 M. aurium an. di.
31 M. dentium an. di.
32 M. oris.
33 M. nasi.
34 M. tussis asmatis et senici.
35 M. stomachi.
36 M. cordis.
37 M. epatis.
38 M. splenis.
39 M. colice.
40 M. solutionis ventris.
41 M. vrinarum.
42 M. lactis.
43 M. spermatis.
44 M. menstruorum et emoroidarum.
45 M. podagre.
46 M. algebra.

¶ Uerba abubetri.

Iam quidem peruenimus ad expositionem resolutionis egritudinum que sunt a summitate capitis vsque ad pedes et reliquarum egritudinum: et earum quibus indiget medicus in libro nostro magno in arte medicine qui interpretatur alauguj: et in libro nostro qui est minor isto libro: et fui contentus in eo secundum tertium qui est almansor quem posui. x. tractatus: et feci ipsum regi almansori domino corasceni: a cuius nomine nominaui librum: et in libro nostro edito de virtutibus quem feci ad hely: et in libro atybal mulucbi quem feci ad hely dominum trabestem: et in libro polorum qui est liber maior quem ego composui propter amplam expositionem quam ego explanaui in arte medicine: et ad iuuamentum naturarum: et quem didici de scientijs philosophie exceptis his que dicemus ex libris nostris cum ipsi euigilent inquisitorem ad locum vtilitatis: quamuis intentio non sit comprehensa: quoniam defectus prohibet a comprehensione: iam igitur in nostro libro isto diximus quod in ipso intendimus de omnibus medicinis quarum rememorationem premisimus in eis que precesserunt de nominatione capitulorum et intentione eorum quacunque medicinarum

nō dixi in hoc libro nostro. queratur in antidotario buma im. al'. Joānity filij ysaac ꝛ illic inuenietur.

Medicine ticture capilloꝝ. CAP. I.

Confectio ticture denigrantis capillos. ℞. gall'. rosarū rubearū. librā ꝛ iungantur oleo ꝛ frigant̄ in frixorio donec sci dantur ꝛ calcecaumenon: alumis: dragāti. ana. ʒ. xv. Salis gēme. ʒ. vij. cōterant̄ sicut alcohol: conficiant̄ in aqua cal'a: ꝛ humectent̄ tribus horis ꝛ tigan tur cū eis ꝛ dimittant̄ tribus horis ligati: ꝛ iuoluti folijs sicle: deīde lauentur in mane.

Alia litargiri: calcis nō extīcte. añ. ps. i. crete ptes. ij. con ficiant̄ cū aqua ꝛ tigant̄ cū eis: ꝛ dimittant̄ q̄tuor hor.

Confectio ticture dealbātis capillos: sterc⁹ yrūdis: enu la sicca: mes: semē rafani: nefrin: sulfur: cortic. radicis cap paris aggregētur cū felle vaccīo ꝛ aceto vini: vngatur cū eis: postq̄ suffumigatio fit cū sulfure: ꝛ iteret̄ illud multo ties. Si albificētur assiduet̄ eoꝝ iunctio cū o'lo sābucino.

Ad faciendū capillos flauos. ℞. lupinoꝝ: mirre. añ. ʒ. x. stafisagrie: fecis vini al. añ. ʒ. iij. aggrega cū aq̄ in qua ifu sus est cinis ligni vitis ꝛ line cū eis in nocte ꝛ fient flaui.

Ad crispādū capillos: farīa fenugreci: se. iusq̄ami contri tum: galle: sidra: calx: litargirū ꝛ liniat̄ cū eis.

Medicamen faciens nasci capillos vbi volueris. ℞. ci neris abrota. ʒ. x. vetris cantaridū. ʒ. ij. laudani. ʒ. iij. auel lane combuste. ʒ. ij. terant̄ cū oleo veteri ꝛ aromatiçentur cum aliq̄ntulo gallie: ꝛ fricetur locus ꝛ inungat̄ cū eis oī nocte ꝛ abluat̄ cū euigilat: ꝛ qñ icipit vesicari: dimittatur vno die: deīde iteret̄ donec nascantur.

Confectio medicamis corrumpentis pilos ꝛ subtiliātis eos: sumantur oua formicarū: se. iusq̄ami: alumen: psilliū: opiū: liniatur post deopilationē cū aceto sublimato ꝛ assi duetur: qm̄ subtiliat eos adeo vt nō nascantur.

Confectio medicamis ꝓhibentis capillos cadere: ꝛ pro hibentis initiū caluitie: gallie mirabola. nigr. folia mirti decoquantur in vino: donec dissoluantur: postea in vna li bra olei onfacini proyciat̄. ʒ. i. laudani: ꝛ. ʒ. i. masticis ꝛ de coquat̄ illud vinū postq̄ colatū est donec ispisset̄ paulatī deīde pyciat̄ sup oleū aq̄ pōdus sui. ꝛ decoquat̄ donec cō sumat̄ aqua: ꝛ remaneat oleū ꝛ igrossetur. deīde liniat̄ cū eo in nocte: ꝛ lauetur in die cū decoctione mirti.

Medicamen ad caluitiū in nō suo tempore: laudani. ʒ. i. euforbij: gūme rute agrestis. añ. quarta. ʒ. i. mirte. ʒ. 5. sto racis liq̄de quartā. ʒ. i. ꝛ q̄ntum est totū bis ceroti confecti cū oleo de keiri: ꝛ liniat̄ cū eo: ꝛ abluatur in die.

Confectio medicamis ad capillos cadentes confortan tis eos ꝛ prohibentis a casu suo. Reci. laudani. ʒ. iij. galla rum mirre: ꝛ masticis: thuris. añ. ʒ. i. cordumeni. ʒ. ij. dissol uantur cum oleo rosˀ. ꝛ liniant̄ cum eis radices capillorū. est eni mirabil'r constrigens ꝛ retinens.

Medicie ad alopitia. CAP. II.

Spume maris. ʒ. x. baurac: çedarac: sulfu ris: gūme rute agrestis: euforbij añ. ʒ. ij. stafisagrie: ꝛ cātaridū. añ. ʒ. i. terant̄ oīa: deīde fricet̄ cap cū cepe dōec rubeat: ꝛ qñ mor dicat iungat̄ cū adipe vrsi ꝛ liniat̄ cū o'lo antiq̄ ꝛ liniat̄ cum hoc medicamie duabus vicibus aut tribus cum vīo veteri post fricationē cū cepe donec rubeat: ꝛ qñ mordicat iungatur cum adipe vrsi: deīde iteretur.

Medicie ad furfures. CAP. III.

c Confectio medicamis ad furfures fort] farie ciceris. ʒ. c. farie fenug. baurac: panis ꝛ furfuris eius nitri cōtriti: sina pis. añ. ʒ. xv. altee. ʒ. x. conquassentur cū aceto vini pauco: ꝛ aqua ꝛ fricet̄ cū eis caput bñ ꝛ la uetur oī hebdomada semel: ꝛ assiduet iunctionē cū olis: ꝛ abrasionem ꝛ balneum.

Medicie ad sabafati. CAP. IIII.

Epithima ad sabafati recētē ꝛ i corpori b⁹ teneris: alcāna: arist. litar girū: cortex ḡnati: terant̄ ꝛ cribrent̄ ꝛ liniant̄ cū aceto vini ꝛ oleo rosato.

Cōfectio epithiatis ad sabafati antiq̄: sal ꝛ atramētū adusta: sulfur terra argēti viui: galle vene: litar giꝛ aristo. terat̄ totū ꝛ admistretur sicut pmū.

Medicie ad scabiē humidā. CAP. V.

Epithima ad scabiē hūidā argentū vi uū extictū: climia argēti sul fur albū: folia oleādri: ꝯdisi cali: litargiꝛ misce ant̄ cū aceto vini ꝛ pauca aq̄ ꝛ oleo ro. p'imo et dormiat sup ipm ꝛ igrediat̄ balneū ꝛ lauet̄ cum vsnem viridi: deīde iungatur cū oleo ro. postq̄ effundit̄ super ipm aqua cal'a: deīde frīda plurima.

Medicie ad scabiē siccā. CAP. VI.

c Confectio epithiatis bōi ad scabiē siccā: floris eris attramti. añ. terā tur ꝛ cribellētur: ꝛ terant̄ cū aceto bñ: ꝛ ponāt̄ ī vrceolo vitreato ꝛ dimittant̄ ī stercōe. xl. die bus: exhat̄ ꝛ terat̄ bñ ꝛ admistret̄ ex eo q̄titas ʒ. ij. ꝛ liniatur cū aceto forti cōmixto.

Cōfectio epithiatis ad scabiē siccā ꝛ prurit⁹: baurac: ve narū: sal: mirre: costi dulcis: ꝯdisi. añ. ʒ. ij. storacis liquide. ʒ. i. liniatur ex eo cum oleo rosˀ. corpus totū ꝛ dimittatur tribus horis: deīde abluatur.

Cōfec. pill. ad scabiē q̄ sumant̄ oī hebdomada seml' aut bis: mirab. citri. ʒ. xxx. aloes. ʒ. xv. scamo. ʒ. v. q̄ꝛ dosˀ. ʒ. iij.

Modus ꝯfectiōis alkesines ad scabiē ꝛ ad sabafati: ꝛ ē trifera: mirab. citri. ʒ. x. sene fumi terre. añ. ʒ. xxx. kesisnes q̄tū aggreget ea ꝛ bibat̄ ex ea oī die q̄tū ē nux māe ꝛ ho.

Medicie ad morphea albā. CAP. VII.

Epithima ad morpheā albā tasia ꝛ ru bea se. rafani ꝯdisi: sinap. te rant̄ cū aceto forti ꝛ liniat̄ in sole.

Baras. CAP. VIII.

c Confectio epithiatis ad baras: tassie: bli tis stafisagrie: vetris cantari dum. ana. liniatur cum decoctione rubee facta ex aceto vini.

Medicie ad morpheam nigram ad pannum ꝛ lentigi (nes. CAP. IX.

Epithima farie lupioꝝ. ʒ. x. se. rafani se. eruce: costi. amig. amare. sal. armōiaci pipis. añ. ʒ. ij. armōiaci. ʒ. ij. ꝛ. 5. dissol uat̄ armōiacū cū adipe ꝛ ꝯiūgat̄ cū eo ꝛ fiāt ex eis forme auellanaꝝ ꝛ dissoluat̄ cū nece ē: ꝛ liniat̄ cū aq̄ açedarach ī nocte bñ epithimādo ꝛ abluat̄ i mane cū aq̄ se. melo. ꝛ furfuris: ꝛ violaꝝ sicca. ꝛ vaporet̄ loc⁹ añq̄ epi thimet̄ cū aq̄ ca. ꝛ iclīet̄ sr ea dōec rubeat: ꝛ fit p⁹ balneū.

Cōfec. epithiatis alteri⁹ ad pānū ꝓpriū exptū: liniat̄ cū sarcocolla dissoluta cū aq̄ aut felle vaccino.

Medicie ad ipetiginē. CA. X.

c Confectio epithiatis ad ipetiginē siccā in vltio siccitatis: oleū de cri somil'. ʒ. ij. in q̄ dissoluat̄ bdellij ꝛ picis. añ. ʒ. iij. moueat̄ cū aq̄ i mōtario dōec sit sic vng^{m} ꝛ āne ctat̄ loco.

Medicie ad sanguinē mortiuū ex pcussio ne et alijs. CAP. XI.

Arsenici rubei: lapidis alkahal. ana. thu ris quarta ptis. i. fiant inde colli ria: ꝛ liniant̄ cū nece ē: cū aq̄ coriandri.

Medicine que delent vestigia variolarū ꝛ vlcerum. CAP. XII.

Itargirum ꝯditū:radices cāne ſicce: faria ciceris:oſſa vetuſta: faria riçi maturi:ḡna alben: coſt⁹ aggregenť et terantur ⁊ liniantur cum eis in nocte:⁊ abluať cum eis in die in balneo.

ℭ Medicine ad clarificanduz faciē. CA. XIII.

Onfectio gūere clarificātis faciē.amigdaľ.dulciū draga.farine ciceris ⁊ fabaꝝ cōficiať cū aq̄ orð.⁊ liniať in nocte abluať in mane cū aq̄ furfuris. ℭ Gumera clarificās faciē ⁊ rubificās eaz expta:croc⁹:rubea:thus:mirra:maſti.aā.aggregenť cū aq̄ bulbi ⁊ linianť:et fiāt collíria:⁊ linianť cū aq̄:⁊ dimittať.iij.horis:deiā lauētur cū aq̄ ca.⁊ mľtū vtať in mane ciceŕ.⁊ aq̄ ciceris ēt:⁊ ſumāt pōd⁹.ʒ.ij.pľuerl yſo.⁊ ʒª.ʒ.i.de croco aliquot dieb⁹.

ℭ Cōfec.gūmere rubificātis faciē. Sinap̄.albā.⁊ arſenic̄.ru.ꝯterāť ſiľ cū lacte ⁊ fiat faciei gūera cū eis.vij.dieb⁹.

ℭ Medicine ad melancoliā lepram ⁊ egritudines melancolicas. CAP. XIIII.

Onfectio pilľ.valētiū ad lepraz ⁊ meľicā ⁊ egritudines meľicas expta. ℞.epithimi.ʒ.x.pulpe collognt. centauree ʒ.v.yerep̄.aga.ſalis idi.aā.ʒ.v.elľi.ni.ʒ.iij.⁊ tertiaz.ſticados.ʒ.vij.polipodij.ʒ.x.doſis eius.ʒ.iij.

ℭ Cōfectio pilľ.educētiū meľiā ꝯferētiū egritudinib⁹ melācolie ⁊ tioris. ℞.epithimi.ʒ.xx.elľi ni.ʒ.v.magnetl.ʒ.iij. ſalis idi.ʒ.v.ſticados.ʒ.vij.doſ.ʒ.iij.

ℭ Decoctio epithimi educētis meľiaz bona meľie ⁊ ipetigini ſcabiei ⁊ morphee ni. ℞.mirab.nig.ʒ.x.polipo.ʒ.v.ſene.ʒ.vij.turbith.ʒ.q̄tuor.paſſulaꝝ enucleatarū.ʒ.vij.herbe eupat.ʒ.v.ſticados;epithimi.aā.ʒ.x. decoq̄nť oia p̄ter epithimū:dōec diſſoluanť:deiā p̱yciať ſup̱ ea epithimū ⁊ cōpleať decoctio ei⁹ ⁊ coleť ⁊ ſumať ex ea in potu: poſt pilľ.quaꝝ rememoratio p̄ceſſit:aut cū agarico ⁊ aloe ⁊ ſale indo ⁊ elleboro nigro.

ℭ Cōfectio medicamīs ad illū cui aduenit epiľia ⁊ cōmotio cerebri. ℞.sticad.ʒ.x.aga.ʒ.ij.⁊.ʒ.ſiſele.ʒ.iij.vio.ſiccaꝝ ʒ.v.ꝯficianť cū keſnies ⁊ cōedať tm̄ q̄ztū ſūt.ij.nuces aut tres.

ℭ Medicīe ad meľiā ⁊ timorē. CA. XV.

Irabol. ʒ.xx.keſmes imaturi:ſceſabraz marui albi.ana.ʒ.v.epithimi.ʒ.xv.ſticad.ʒ.x.aga.ʒ.v.elľi ni.ʒ.v.gario.ʒ.ij.melliſſe.ʒ.iij.feleimiſch.ʒ.v.cortic.citri.ligue bouine.aā.tātūdē:nucis muſ.gallie.aā.ʒ.i.aggregētur poſt continuationē cū keſmes ⁊ melle.

ℭ Modus ꝯfectiōis letificātis ad timorē ⁊ triſtitiaz ⁊ ipiguat ⁊ facit colorē bonū ⁊ odoriferꝝ oris ⁊ ſudoris odorē: ⁊ ꝯfert pulſui cordis:⁊ ſi aſſidueť letificat aiam: ita vt extrahat eā ad egritudinē ſiľez haronati ex mľtitudine riſus ⁊ bonitate aīe:c⁹ cōmixtio. ℞.roſaꝝ rubearū.ʒ.vi. cipi.ʒ.v. gario.maſti.ſpice:aſari.aā.ʒ.iij.ciamo.croci.aā.ʒ.ij.macis cardamo.heil nucis muſc.aā.ʒ.i.teranť ⁊ optie miſceanť ⁊ decoq̄ť libra ēblicoꝝ cū lib.vij.aq̄ dōec remaneat ʒª:deiā coleť ⁊ p̱yciať ſup̱ ip̄az libra melľ.⁊ decoq̄ť dōec iſpiſſeť ⁊ pľuericeť deſup̱ ꝯmixto:⁊ moueať cū ligno ſalicis:aut ligno citri lato:donec p̱miſceať ⁊ ſumať ſic ſumiť trifera:⁊ ponať i ip̄a ſexta.ʒ.i.de muſco:qm̄ ē mag̃ ꝯueniēs: q̄dā vo hoies ponūt in ea berēgemiſch ⁊ melliſſe ⁊ margaritaruz ⁊ folij idi.aā.ʒ.ij.⁊ in deſcriptione alia macis gario.nucis muſc.aña.ʒ.ij.⁊ non ſumatur niſi in hyeme.

ℭ Facientia ſubeth ⁊ ſomnum. CA. XVI.

Eminis aneti.ʒ.ij.croci:mirre.aā. tertia ʒ.i.iuſq.6ª.ʒ.i.mādragore.kerat.i.opij.gra.ij.⁊.ʒ.aggregenť cuz mucila.fenug.

ℭ Cōfectio ſōnifera. ℞.ſe.lactu. corticis papaueris:fabaꝝ excorticataꝝ:ſe. portulace:kekēgi aā.ʒ.ij.opij.gr.ij.⁊.ʒ.aggregēť cū mucilľ.pſilij.⁊ ē doſ.i.

ℭ Medicine ad dolorē capitis. CA. XVII.

Onfectio yere magne in loco pilľaꝝ cochiaꝝ ꝯferētis ad dolorē capitis ⁊ epiľiaz ⁊ v̄tiginē capitis ex repľone ⁊ tenebroſitate viſus ex hūiditate ⁊ initiū aq̄:c⁹ cōmixtio. ℞.yerep̄.ʒ.x.pulpe collogntide.ʒ.iij.et tertiā.ſcam̄.ʒ.ij.⁊.ʒ.turbith:ſticados.aā.ʒ.v. ⁊ eſt doſis.x.

c

ℭ Cōfectio ēbroce ad dolorē capitis caľ.⁊ vigilias ⁊ birſen violľ.ſic.ordeū excorticatū ſem̄ cucurbite:ſe.lini:pſiliū cōtritū:cortices papaueris ſemē altee:ſem̄ lactuce:ſem̄ portulace:roſa.decoq̄nť donec diſſoluanť:⁊ rubea fiat aqua ⁊ fiat embroca cum ea.

ℭ Cōfectio embroce ad dolorē capitis frīn ⁊ ventoſitatez groſſaz in capite:camomilla:ſceba:ſiſimbriū:ſanſucus:berengeſif:origanū:ordeū:folia lauri fiat vt p̱xime ſupra.

ℭ Cōfectio epitimatis ad dolorē capitis frīn ⁊ emigraneā ex vētoſitate g̊ſſa:⁊ dolorez auris frīn. ℞.caſtor.euforbij: opij:ſtoracis liq̄de:pipis:folioꝝ rute:calamti : ſinapis.aā. fiāt trociſci:⁊ embroceнť:⁊ diſſoluanť in oleo:⁊ ſit oleum coſtinū aut nardinū ⁊ diſſoluať cū aliq̊ de illis ⁊ diſtillentur in aurē que eſt in latere doloris.

ℭ Cōfectio epithīatis ad emigraneā ⁊ doľ. capitl caľz. ℞. ſe.iuſq̄a.ſe.lactuce:ſief:memithe roſ.ſandaľ.ſaufel:radic. mādragore:opiuz fiāt ex eis colliria ⁊ diſtilleť ex eo in aurem cuz oleo roſ.⁊ aceto vini pauco.

ℭ Cōfectio caputpurgij ad doľ.capitis ⁊ emigraneā caľaz ad dolorē auriū cuz caľitate ⁊ pulſatiōe. ℞.opij:cāphore. aā.fiāt ide colliria ſiľia lēti ⁊ diſſoluať.i.aut.ij.in oľo vio. ⁊ diſtilleť in aurē ⁊ naſuz ⁊ ē bonū expertū. ℭ Caputpurgiū ad doľ.capitis frz:fiāt colľia ex eufor.⁊ caſtor.aā.⁊ diſſoluāť cū oľo ro.i q̊ ðcoct⁹ ē coſtus ⁊ diſtilleť ex eo i naſū.

ℭ Medicine ad tremorem. CA. XVIII.

Onfectio pilľaꝝ ꝯferētiū tremori p̱p̄e mirabiľr. ℞.piretri:caſto.caſ
c ſie.ana.ʒ.iij.ſerapini:pulpe collognt. ana.ʒ.iij. yerep̄.ʒ.i.doſis.ʒ.i.⁊.ʒ.

ℭ Modus ꝯfectionis ad tremorē. ℞.mirab. nigr.ʒ.xxx.ſauine.ʒ.x.thuris.ʒ.vij.ciperi: acori.ana.ʒ.v.et ponanť loco ſauine ⁊ erit magis vltima ⁊ melior.

ℭ Cōfec.trociſco.ſedātiū ſitī ⁊ faciētiū ſubeth ⁊ detrahūt alienationē ⁊ feb.⁊ dolorē capitis. ℞.ſe.lactuc.ſe.papa.ſe. cucur.excōticate:ſe.portuľ.aā.ʒ.x.ſucci liq̄ri.amili.draga gā.opij.aā.ʒ.iij.teranť ⁊ ꝯficianť cū mucilľ.pſilij:⁊ fiāt ex eis trociſci.xx.doſ.ē trociſc⁹.i.⁊ iſti q̄dē magī necij ſūt patiētib⁹ vigilias ⁊ alieātionē:⁊ qñ fit fortior ⁊ ſup̱fluit: deť i potu aq̄ coriādri hūidi:aut cū aq̄ lactu.aut citruli:aut cucurbite ⁊ ſiľia.

ℭ Medicīe ad torturā. CA.XIX.

Onfectio caputpurgij ad torturā ⁊ paliſiz:⁊ dolorē capitis:⁊ egritu
c dies fľaticas. ℞.caſtor.ʒ.i.ꝯdiſi pipis: ciclamis gilbenee:pulpe collogn.baurac ru.eufor. fellis bouini exiccati.ana.ʒ.iij.fiant colliria:et fiat ex eis caputpurgiū cuz auricula muris:aut aq̄ ſanſuci.

ℭ Cōfec.pilľaꝝ fetidaꝝ maioꝝ:q̄ danť i potu ad paliſiz ⁊ torturā ⁊ podagrā frīdā ⁊ antiq̄ꝫ ⁊ icidūt hūorē g̊ſſuz iuncturaꝝ:⁊ ſtāt loco maioris yere:q̄ꝝ cōmixtio. ℞.yerep̄.ʒ.x.pulpe colľ.ʒ.v.ſebraz.ʒ.i.cētauree minoris plātagis.aā.ʒ.v.eufor.ʒ.ij.⁊.ʒ.caſtor.çç.aſe fetide:ſapini:oppopōacis:tapſie ide:ſinap̄.pipis.aā.ʒ.i.diſſoluať ſapinū ⁊ aſſa fetida cū aq̄ ruthe ex q̄b⁹ cōficiantur medicine:⁊ fiant inde pillule que erunt.x.doſes.doſis.ʒ.iij.⁊ tertia.

ℭ Medicīe ad paraliſiz. CA. XX.

c **Onfectio** anacardi q̄ ē tyriaca paliſ et torture ⁊ apopľie: ⁊ hec q̄dez medicia ſanat corp⁹ ſtatiz:⁊ ſudare fac̄:oz itaq̄

vt coopiat̄ vt sudet.c⁹ cōmixtio.℞.ʒʒ.piretri: nigel.costi: pipis:macropipis:acori.añ.ʒ.x.mirre:folioꝝ rute:asse:gētiane:aristo.bacarū lauri:castor.tapsie:sinap.añ.ʒ.v.mell' anacardi.ʒ.v.ꝛ ʒ³:īuoluat̄ cū oleo de nucib⁹ ꝛ ꝯficiat̄ cuz melle:ꝛ det̄ sic̄ nabaca ꝛ ipm q̄de stat loco alphersclin in oib⁹ egritudinib⁹ fridis:ꝛ iflāmat corpus stati:ꝛ attrahit fcb.bonū ī spasmo hūido:ꝛ grauedini līgue qn̄ fricatur cū eo:ꝛ destructioni sensus membroꝝ:quādo cū eo emplat̄ ꝛ fricatur:ꝛ est magne bonitatis.

¶ Cōfectio anacardi mioris ad mōpheā ꝛ baras ꝛ canitiē ꝛ obliuionē.℞.mirab.ni.belliricoꝝ emblicorū.añ.ʒ.xxx. olibani ysopi.ʒʒ.pipis mell':anacardi.añ.ʒ.v.mellis apuz: q̄ ꝯficiat̄:dos ei⁹ vt p̄mi:ꝛ qn̄z addunt̄ ī ipo acori cipi:spice.añ.ʒ.y.

¶ Medicie ad epiliaz. CA.XXI.

Confectio ad epiliaz valde bona.℞.piretri:siseleos:qđ ē anuidē romanū:sticad.añ.ʒ.x.aga.ʒ.v.cordumeni recētl: asse bone aristo.ro.afodilli:radicū ligrit. carpo balsami ligni peonie.añ.ʒ.y.ꝛ exp̄mat̄ aq̄ squille ꝛ fundat̄ sup tm̄ mel.q̄tū ipsa ē:ꝛ cū eo coq̄t̄ et ꝯficiat̄ ide medicie ē eni bona vltima:ꝛ ꝯfert ei iuuamētum vltimū yere hermetis:ꝛ anacardinū minus.ꝛ yerap.cū eo assidue vtit̄ fm̄ q̄titatē v̄tutis ꝛ etatis ꝛ temporis.

¶ Medicine ad corriçaz. CAP. XXII.

c Onfectio formaꝝ siliuz auellanis ad corriçā.℞.thurl:stora.liq.costi sandarace.añ.fiāt ide p̄dicte forme ꝛ suffumigentur ex vna eaꝝ in traiectorio:qꝛ abscindit fluxū nasi statiz.

¶ Medicie ad apostema flegmaticū. CAP. XXIII.

e Pithima ℞.ciperū alumē farinā ordei: lentes frixas: liniantur cuz aq̄ granatorum ꝛ aceto ꝛ ligetur.

¶ Medicie ad serpētes.i.lūbricos lūgos. CA.XXIIII.

c Onfectio medicamis ad lōbricos:citri ex corticati sirasch turbith se.nil p̄tes eq̄les lupinoꝝ ps.i.cambil:ps.ʒ.ꝛ bibat ante ipsaz lac capnū.iy.dieb⁹ in mane ꝛ fatiget̄ in q̄rto die post bibat parū lactis:deīde īcipiat bibere ħ medicamē dissolutū cū aceto ꝯmixto cuz lacte q̄titate.ʒ.vi.ꝛ bibat̄ cū est magna fames.

¶ Medicie ad scissurā arteriaꝝ. CAP. XXV.

c Onfectio medicaminis:flos erl ꝛ albugo oui ponat̄ desup:qꝛ retinēt sanguinē. Alias ciminū:ꝛ calx viua ponat̄ sup ea.

¶ Medicine ad vesicas. CAP. XXVI.

c Onfectio medicaminis:cerusa plūbi vsti: cathimia argēti:litargirū boluz ar.ꝛ cāpho.aggregent̄ cū mucillagie psily.

¶ Medicie ad adustionē ignis. CA.XXVII.

c Erusa ꝛ aq̄ solatri ꝛ aq̄ atarasacō:sup q̄ pulueriçet̄ cāphora ꝛ opiū:ꝛ sit in eis parum olei ro.ꝛ liniant̄ fm̄ dies aliquot.

¶ Medicine consolidantes vlcera:et faciunt nasci carnē. CAP. XXVIII.

l Itargirum tritū ībibat̄ pauco ace.ꝛ ol'o ꝛ terant̄ ita vt coeq̄nt̄ ꝛ admistret̄.

¶ Medicie oculoꝝ. CA. XXIX.

c Onfectio colliry al.℞.ceruse plūbi ablute.ʒ.x.sarcocolle g̃sse.ʒ.iy.amili ʒ.y.draga.ʒ.i.opy.ʒ.ʒ.fiāt colliria:ꝛ admistrent̄.

¶ Cōfectio coll'y rubei lenis floris eris:qđ fit in miera erl ʒ.iy.colborat adusti.ʒ.iy.eris vsti.ʒ.y.mirre.ç̄ç.añ.ʒ.i.piperis.ʒ.ʒ.fiāt ex eis colliria cum vino bono.

¶ Fistula in lachrymali oculi:cura est cauteriū: ꝙ si nō fit cauteriū fac ħ medicamē:aloes:sarcocolle:sang.dra. mirre:thuris.añ.ʒ.y.climie argēti.ʒ.x. balaustie: boli ar.añ.ʒ. v.floris eris.ʒ.i.et.ʒ.terantur et humectetur locus saliua: ꝛ pulueriçetur desuper.

¶ Cōfectio coll'y viridis de flore eris ad scabiē ꝛ sebel:ꝛ albuginē:ad tenebrositatē ꝛ ad vngulaꝫ.℞.floris eris.ʒ.iy. colcotar rub.adusti.ʒ.vi.arsenici rubei.ʒ.i.baurac spume maris.añ.ʒ.i.salis armoniaci.ʒ.ʒ.armōiaci mirre.ʒ.i.resoluatur armoniacum cū aq̄ rute:ꝛ fiant colliria.

¶ Cōfectio colliry faciētis ad libar nasi carnē facientis in vlcerib⁹ oculi ꝛ ꝓhibēs almusaragi et subtilians hothor. ℞.climie ablute: ceruse thutie:alcobol olibāi.añ.ʒ.i.opy tātundē fiāt ide colliria:ꝛ est bonū ad vlcera ꝛ almusaragi:ꝛ exiccat ea:ꝛ fac̄ nasci carnem ꝛ nō rēanēt eis vestigia.

¶ Cōfectio colliry de thure maturās vlcera.℞.thuris.ʒ. x.armoniaci:sarcocolle.añ.ʒ.v.croci.ʒ.y.fiāt inde colliria cum mucillagine fenugreci.

¶ Cōfec.coll'y ad albuginē.℞.massacume.ʒ.x.spume maris.ʒ.iiy.floris eris.ʒ.i.ꝛ.ʒ.baurac:serapini:armoniaci.ana ʒ.i.fiant colliria cum decoctione acori ꝛ fricentur in eo et fiat alcobol:deīde pulueriçetur iste puluis.

¶ Cōfec.pulueris ad albuginē.℞.massacume.ʒ.y. spume maris:baurac çuccari:albosir.añ.ʒ.i.pulueriçetur cū eo.

¶ Cōfec.mirabil' pl'uerl al.ad obtalmiā cal'aꝫ ꝛ dol'.super sarcocollā grossam fundatur lac ꝛ exiccetur in sole:ꝛ terātur ad oēs.ʒ.x.ex ea.ʒ.iy.amili.ʒ.i.ꝛ.ʒ.opy:et.ʒ.camphore ꝛ est cōueniēs ad vehementiā doloris ꝛ caloris.

¶ Cōfectio pulueris magis abscidēs lippitudinē: ꝛ est bonus quādo nō furit sanies m'lta.℞.sarcocolle.ʒ.x. spume maris.ʒ.i.çuccari.ʒ.iy.terant̄ ꝛ aggregentur.

¶ Cōfectio pl'ueris citrini fortis q admistret̄ in fine obtalmie.℞.sarcocolle.ʒ.x.sief memithe.ʒ.iy.lity. aloes.añ.ʒ. y.croci.ʒ.i.ꝛ.ʒ.spume maris.ʒ.ʒ.aggregentur ꝛ terantur.

¶ Cōfectio iefram.i.iesiriz ꝯfuās amulsargi ꝛ faciēs nasci carnē.℞.antimony.ʒ.x.floris eris de minera tātūdē acatie.ʒ.iy.sang.dra.aloes.añ.ʒ.i.terant̄ et administrentur.

¶ Cōfectio colliry de fellib⁹ ad pānū ꝛ ad iceptionē aq̄ et dilatationē pupille:qđ ē bonū ꝛ exptuꝫ exiccet fel yrci in vase eneo:de quo sumant̄.ʒ.x.collogn ti. iterioris.ʒ.i.et.ʒ. serapini.ʒ.y.euforbiū tantundē:fiāt ex eis colliria cuz aq̄ ruthe:aut aqua feniculi:ꝛ fiat alcobol cuz eo.

¶ Cōfectio alcobol faciētis nasci palpebras.℞.dactilorū adustoꝝ.ʒ.v.fumi thuris.ʒ.iiy.carpobalsami.ʒ.iy. spice inde.ʒ.iy.açuli.ʒ.x.fiat alcobol:ꝛ trāseat sup palpebras.

¶ Cōfectio colliry ad garab in oculo qđ distillet̄ in eo.℞. aloes thuris.añ.ʒ.i.sarcocolle:balaustie:sang.dra.antimony:alumis.añ.ʒ.ʒ.florl erl q̄rtā.ʒ.fiāt ex eis coll'ia ꝛ distillentur in oculū in ipso lachrymali ꝛ post exp̄ssionē ei⁹.

¶ Confectio colliry de mirra ad punctū sanguinis.℞.croci:thuris:mirre:armoniaci.añ.ʒ.i.arsenici rub.ʒ.ʒ.fiāt colliria ꝛ distillentur in oculū cū aq̄ coriandri humidi.

¶ Cōfectio colliry de calcāto ad vngulā.℞.calcecaumenon.ʒ.v.floris eris.ʒ.y.calcāti salis armoniaci: baurac:arsenici rubei.ana.ʒ.i.terantur ꝛ conficiantur: ꝛ dimittātur donec fiant vt flos eris:ꝛ fiant inde colliria: ꝛ administrētur sitq3 arsenicū eius sublimatū:fricet̄ cū eo vngula:deīde pulueriçetur cum radice liquiritie.

¶ Cōfectio colliry ad madicon ad venas rubeas que sunt in oculo ex obtalmia antiqua ꝛ sebel ꝛ vngula et alys.℞. vçifur:calcecumenō:arsenicū rubeū:çuccarum tabarçet. ana.ʒ.i.mirre:croci:venarū.ana.quartā.ʒ.armoniaci.thuris.ana.ʒ.i.fiant inde colliria ꝛ administrentur.

¶ Confectio alcobol conseruantis sanitatē oculi tuthie.ʒ. x.sief memithe.ʒ.iy.aloes lity.añ.ʒ.i.camphore sextaꝫ.ʒ. i.terantur cum aqua agreste:aut cuz aqua sumach:ꝛ exiccentur ꝛ administrentur.

¶ Cōfectio alcobol ad lachrymas tuthie.ʒ.x. coralli:mirabola.fricatoꝝ:aloes.ana.ʒ.y.piperis.ʒ.ʒ. macropiperis.ʒ.

y.fiat alcohol ꝛ administret.

¶ Cōfectio alcohol acuētis visum. ℞.tuthiā nutritā cū aq̄ sansuci tribus vicibus:qḋ fit hoc mō. ponderent̄ de ea.ʒ.x.ꝛ cōdiantur postq̄ pueniūt ad hoc trib⁹ vicibus: deide de ea.ʒ.x.çinçiberis pipis:macropipis: celidonie:venarū. aā.ʒ.i.salis ar.ʒ.ß.nutriant̄ cū aq̄ sansuci aut cū aq̄ fenug. trib⁹ vicib⁹:deinde exiccent̄ ꝛ administrentur.

Confectio emplōꝝ ꝛ epithiatū ad oculos. Emplꝫ ad cursum et guardenigi: cortices granatorum:ꝛ lentes excorticate conferunt.

¶ Cōfectio empl̄i ad cōrosionē lachrymalis:endiuia terātur ꝛ sup faciē suā ponat̄ olm roſ.ꝛ emplet̄ cū ea.

¶ Cōfectio ēpl̄i ad pcussionē ꝛ vuln⁹ i oclo:ouū absq̄ cōtice suo aq̄ coriād.ꝛ olꝫ ro.ꝛ aggreget̄ ꝛ ponat̄ sr̄ ipꝫ cū coto.

¶ Confectio emplastri ad dolorem vehementez in obtalmia coriādri:melli.croci.se.lini: tortellas: vinū:terant̄ et conficiant̄ ꝛ emplastretur cum eis palpebra.

¶ Cōfectio epithiatis ꝓhibētis fluxū ex oclo:aloes acatia sief memithe liciū boli ar.ꝛ gūmi ar.liniātur super frontē cum albumine oui.

¶ Cōfectio epithimatis ad inflationez ꝛ ad āpa in palpeb. rose sief memithe litiū:bolū ar.ꝛ gūmi arab.liniant̄ super frontem cū albumine oui:ꝛ croci ꝛ vene ꝛ aloe ꝛ sandalis ru.ꝛ faufel: ꝛ aggregentur ꝛ terantur ꝛ liniantur cū aqua coriandri ꝛ endiuie ꝛ aqua rosata.

¶ Medicine aurium. CAP. XXX.

Ad vlcera in aurē.Sumant̄ sarcocolle: sāguis th⁹:mirra:spuma maris:baurac:bolū ar.scoria ferri:flos eri et aloes deide abluat̄ auris cū aq̄ ꝛ aceto tribus vicib⁹ post iuoluatur liciniū cū melle in medicamine ꝛ ponat̄ in ea:ꝛ de medicamine fiāt collíria:ꝛ cū nece fuerit distillet̄ in eā sel̄ cū aq̄ mell̄:deide admistret̄ liciniū.

¶ Cōfectio medicamīs ad grauitatē auditus ꝛ tinnitū vaporet̄ vapore sansuci ꝛ absinthy ꝛ sceba:deide distillet̄ in ea hoc colliriū:pulpe collogn.ʒ.i.baurac.ʒ.i.tertiā: castor.ʒ.ß.aristo.rotū.ʒ.ß.succi absīnthy tātundē:eufor. sextā.ʒ.i.costi.ʒ.q̄rtā:fiāt colliria ꝛ distillent̄ cū oleo amigdalino amaro:sunt eniꝫ ad dolorē fridūꝫ ꝛ ventositatē ꝛ difficultatē auditus:que ꝯficiant̄ cū felle vaccino: ꝛ fiāt colliria.

¶ Medicine dentium. CAP. XXXI.

Medicamen dentiū eradicationē facilē faciēs:piretrū radix col logntide ꝛ cortex eius:cortex radicis capparis cortex mori:semē meçereon ꝛ folia ei⁹:vene:ar senicū citrinū:lac sebrā aut lignū eius: aggregētur ꝛ terant̄ piretrū ꝛ collogn.ꝛ relique medicīe cū aceto in sole trib⁹ dieb⁹ ꝛ moueant̄ in die multis vicibus cū aceto:ꝛ dimittant̄ p reliquū dieꝫ ifuse i ipso ꝛ ꝓyciant̄ desup asa ꝛ bdelliū ꝛ fiāt ex eis trocisci:ꝛ cū necesse fuerit:terantur ꝛ liniatur cū eis radix dentis in die aliquotiens: ꝛ hoc per aliquot dies:postq̄ scarpellationē factam in circuitu dentis:facit enī eradicationē facilē.

¶ Cōfec.medicamīs de q̄ iplet̄ dens corrosus ꝛ frāgit ipꝫ semē meçeriō:lac sebrā ꝯficiāt̄ cū kitrā ꝛ ipleat̄ ide dens.

¶ Cōfectio medicamīs sedātis dolorē gingiue et dētis qḋ admistret̄ cū gigiua nō est aposa:neq̄ cala:pip sinapis:piretrū tapsia çiç.baurac:ꝛ fricet̄ cū eis radix ei⁹ multotiēs bñ tñ ꝓus fricet̄ cū pāno.deide fricet̄ cū ħ medicamine: deide ꝓyciat̄ ex eo in aceto ꝛ teneat̄ in ore.deide vaporētur mādibule ꝛ distillent̄ in aurē q̄ ē in illo latere. De collirio dol̄.capitis fridi:cui⁹ ꝯfectio:castor.asc.storac.mirre aristo.opy:pipis:çiç.se.iusqami.aā.ꝯficiant̄ cū melle:aut kitrā:ꝛ liniat̄ cū eo dens corrosus:sic linit̄ cū tyriaca ꝛ suffumiget̄ in traiectorio cū se.iusq.ꝛ storacis:de quib⁹ facte sunt forme sil̄es auellanis:ꝛ teneat in ore olm calefcm̄ in q̄ decocte sūt radices altee:ꝛ strīgat sup rē calaꝫ aliq̄tiēs.

¶ Confectio tyriace ad dentes experta:asse:opy: mirre:castor.ana conficiantur cum melle.

¶ Cōfectio medicamīs dol̄.dētis cal̄i q̄ñ est cū ꝯpate gingiue:seīn portul̄.coriādri:sumac:lentiū excortica.sandal̄. citrin. ru.piretri:camphore.aā.teneat acetū in ore cuꝫ aq̄ ro.ꝛ iuiscet̄ de hoc medicamie sup gingiuā post ꝯtritionē eius:ꝛ non deglutiat aquam eius:et administrentur ante ipsum flobotomia ꝛ ventose.

¶ Cōfectio dentifricy mūdificātis:ꝛ abscindētis eruginē ℞.sal̄ gēme ꝛ se.iusq.teste cane vel catin viridis cambil. Spume maris cal̄i.ana.terant̄ ꝛ fiat dentifriciū cuꝫ eis ꝛ caueat sibi a satietate nauseatiua.

¶ Cōfectio dentifricy strīgētis gingiuas ꝛ dentes:ꝯferēs rubedini eorum:balaustie:spody:rose cōtrite: carmesich: alumen.aā.fiat vt super gingiuā adhereant.

¶ Cōfectio dentifricy odorē oris faciēs redolere cortic.citri:cipis:spice aromatice:gariof.nucis mus̄.gallie:xiloaloes crudi cinami:macis:beilbaugue:cubebe.ana.ʒ.i.musci kiratē.i.fiant ex eis pill̄e cū aq̄ maloꝝ ꝛ teneat in ore sup cibū suū:ꝛ deglutiat ex eis duas aut tres.

¶ Cōfectio medicaminis faciens stare dentes ne corrodātur:impleantur corallo ꝛ mastice.

¶ Cōfectio medicamīs ad corrosionē in gingiua q̄ñ dolor fit fortl ꝛ denigrat̄:vtriusq̄ arsenici:gallaꝝ:calcis:aluminis.ana.terant̄:ꝛ fundat̄ desup aliq̄d aceti fortis ꝛ cōquasſetur in mortario donec fiat sicut vnguentū:deide dimittatur in eo donec exiccetur:ꝛ teratur secundo ꝛ tertio donec fiat pl̄uis:ꝛ sumatur ex eo q̄titas granoꝝ.y.ꝛ.ß. ꝛ minus ꝛ maius in die semel:ꝛ sumat̄ sup caput tente: ꝛ ponatur super egritudinē ꝛ dimittatur vna hora: deide sumat in ore olm ro.dōec sedet̄ dolor:fiat istud.vi.dieb⁹cūq̄ rubet:ponatur in eo de medicamine generatiōis carnis de pulueribus qui sunt in almansore ꝛ alys ex eis que generant carnem:est eniꝫ bonuꝫ ꝛ expertuꝫ.

¶ Medicine ad fetorē oris. CAP. XXXII.

Recipe extremitatuꝫ mirti humide: cinamomi:embli.ciperis: spice: corticl citri:folioꝝ squināti:masticis.aā.gallie:gariof. nucis mus̄.cubebe beilbaugue.ç.ç.ana. ps.ß.aggregentur cū passis enucleatis q̄ sint duplū totius:ꝛ sumat̄ ex eo qḋ sit sic̄ nux cū vino odorifero:aut cū mesmes antiquo:ꝛ fit illud post vomitū ꝛ solonez vētris aliquotiens ꝛ abstineat a cibis viscosis:ꝛ pinguibus.

¶ Cōfectio ad cola.ros̄.spodiū:amilum coriandrū:sumac: lentes excortic.se.portul̄.alcāna de mecha:vene:piretrū. ana.camphore pars.ß.çuccari q̄tum est medietas oīum: teratur ꝛ teneatur in ore.

¶ Cōfectio trociscoꝝ de arsenico ad herpestiomenū:arsenici citrini:calcis.aā.ʒ.x.floris eris.ʒ.v.colcotar tātundē: alumīs:acatie:balaustie.ana.ʒ.iy.terant̄ cū aceto p hebdomadā vnā:ꝛ iforment̄ ex eis trocisci:sunt enī cōueniētes ad clisteria vlcerū antiquoꝝ putridoꝝ ꝛ herpetiestiomeno:ꝛ ꝓycit̄ cū eis cū clisteria fiunt opiū:ꝛ q̄ñ teruntur in sole plus cum aceto:tunc sunt magis vltimi:ꝛ reponantur in loco:vbi nō fit ros:et in fece aceti vt nō debilitent̄.

¶ Cōfectio medicaminis ad grauitatez lingue.Sal armoniacus:piretrū:stafisagria:sinapis:piper:acorus.aā. terāt̄ ꝛ fricet̄ cū eis sub ligua:ꝛ supra ipsaꝫ in die multotiēs.

¶ Confectio medicie ad vuluā cadentē: galle:balaust.sal̄. ar.aā.ꝛ sufflet̄ sr̄ ipaꝫ:ꝛ ponat̄ sr̄ coclcariū ꝛ eleuet̄ cū ea.

¶ Confectio meḋ.ad sinantiā:armel:sinap.piretri: se.rafani:mirre:asc:nitri:salis ar.piperis:calamenti: stercoris canis albi sicci:stercoris humani sicci:cineris prūdinis.ana. terantur ꝛ suffletur in gutture ex eis : et conficiatur cum melle:ꝛ fiat gargarismus ex eo sumpto quantuꝫ est galla

cū aqua mellis ꝛ qñq; ꝓycitur ex eis stercus canis ꝛ hominis: ꝛ ponitur loco eius fimus columbinus: ꝛ quādo fit res fortior ꝛ nō descēdit in guttur aliqđ: gargariçet cū sinapi ꝯtrita ꝛ aq̄ ꝛ melle ꝛ ponanť vētose sup locū doľ.

¶ Medicine nasi. CAP. XXXIII.

Onfectio medicaminis auferentis dolorez nasi: mirra: gallia: colcotar cortič. granatoꝝ: calamus arōaticus: gariofilin: ꝛ teranť ꝛ humectetť nasus cū licinio īfuso in vino odorifero: deide sufflctur in eū: ꝛ inuoluať liciniū ꝛ itromittatur in nasum.

¶ Cōfectio medicaminis alaisim: collogn. ciclamen: nigella: baurac: teranť cū aceto tribus vicibus: ꝛ iformenť collíria cū aliq̄nto fellis vaccini: ꝛ cū necesse fuerit dissoluať vnū: ꝛ distilleť post balneationē aut īclinationē sup aquā caľaz: ꝛ narib⁹ sugať aer ad iteriōa cū tota fortitudīe egro resupino: cumq; vehementem inuenerit mordicationem distilletur in eo oleum rosatum.

¶ Cōfectio medicaminis ad fluxū sanguinis ex naribus aloes: thus: balaustie calx viua: colcotar: puluis molendini. gipsum galle: terantur cū alcohol: ꝛ sufflctur in nasū ꝛ mittatur in nasum licinium.

¶ Medicine tussi asmati ꝛ saniei. CAP. XXXIIII.

Onfectio decoctiōis ysopi mioꝛ ad tussim cū caľitate ꝛ aspitate pectoris. ℞. ficus albas. x. numero: iuiube. x. sebesten. xxx. passularū sine iterioribus. ℥. x. se. altee se. citonioꝝ: ysopi: vio. siccarū. añ. ℥. v. decoq̄nť cū. iij. lib. aque donec remaneat libꝛ. 5. de qua bibantur. ℥. iij. cū violarū cōditarū pōdere. ℥. vij.

¶ Cōfectio decoctiōis maioꝛ ysopi: ad tussim plurime humiditatis disniaz: saniez ꝛ humorez in pectore. ℞. ficus albas. x. numero dactiloꝝ mūdatoꝝ tantundez: fenugre. ℥. v. radic. liquiritie. ℥. x. capill. veneris. ℥. vij. radicem apy fenicu. se. vtriusq; se. vrtice. añ. ℥. v. ysopi sicci. ℥. x. calamēti: yreos: prasȳ. añ. ℥. v. decoquantur ꝑm q̄ diximus: et sumantur in potu.

¶ Modus cōfectiōis ad tusses que indigēt sputo: faciens spuere ex stomacho humorez grossū cū quo est sonitus in pectore: aut saniez: ꝛ venter cū ea est lenis valde capillus veneris. ℥. v. amigdale amare. ℥. v. yreos. ℥. iij. cortic. radicis capparis: farina herbi. ana. ℥. ij. se. apy. se. fenicu. ana. tantundez: gentiane: aristolo. añ. ℥. v. cōficiantur cū melle dispumato. dosis a. ℥. ij. vsq; ad tres.

¶ Cōfectio similis illi ad eū qui est cū caľitate vehemēti. capilloꝝ vene. ℥. x. se. melo. se. citruli. añ. ℥. v. dosis. ℥. iij.

¶ Cōfectio ad asma educēs humores grossos ꝛ saniem ex pectore. ℞. succi liquiritie: ysopi sicci. añ. ℥. x. capilľ. ven. ℥. vij. se. vrtice: yreos: cordumeni: piperis: aristoľ. ro. baurac: nasturtȳ: carui campestris: amigdaľ. amar. ana. ℥. v. conficiantur cū melle q̄ntum ipsa sunt ꝛ detur in potu cū decoctione ysopi maioꝛi.

¶ Confectio trociscoꝝ de papauere ad tussim siccam: que nō indiget vt spuat ꝛ ad locum catarri. ℞. papaueris al. ℥. xxx. se. cucurbite: se. citruľ. se. iusquiami al. añ. ℥. xxx. amili draga. gūmi ar. añ. ℥. xv. cōficiantur cū mucilla. psilȳ: ꝛ fiant ex eis trocisci ꝛ triū. ℥. dosis. i. eoꝝ cū sy. de papauere aut cū aq̄ ordei que est bona ad tussim que est cū caľitate ꝛ sputo citrino subtili ꝛ ad tussim calidā.

¶ Cōfectio pilľ. de storace ad tussim que īquietat in nocte ꝛ facť euigilare absq; caľitate. ℞. mirre: storac. lig. opy. añ. fiant pilľe sicut cicer: ꝛ sumanť. iij. in hora dormiēdi.

¶ Cōfectio pilľ. que tenentur in ore. Succi liquiri. piperis çuccari. ana. informentur pilľ.

¶ Confectio pilľ. quibus soluuntur habentes disniam frigidaz: pulpe collo. ℥. i. tertia. aga. ℥. 5. baurac: ʒᵃ. ℥. i. succi ligri. ℥. i. se. vrtice: yreos. añ. ℥. 5. teranť: ꝛ fiāt pilľ. ꝛ ē doꝭ. i.

¶ Confectio pilľ. ad tussim que est cū febꝛe: succi ligri. violꝰ. añ. ℥. i. agarici quarta. ℥. i. fiant pillule.

¶ Cōfectio pilľ. de papauere ad tussim siccā īfestantē ꝛ ꝓhibet catarrū quādo est cū caľitate: opy: amili: gūmi arabici: succi ligri. papa. añ. fiāt pilľe sić cicer: doꝭ a. ℥. iij. vsq; ad. iiij. ꝛ sūt ꝯueniētes puerꝭ q̄ vomūt ex vehemētia tussis.

¶ Cōfectio pilľ. ad tussim q̄ noianť lenes: succi ligri. amili: draga. amigdaľ. excorticatarū: gūmi ara. añ. çuccari: tabarçet: q̄ntū est medietas eoꝝ: teranť ꝛ cōficianť cū mucilla. seminis citonioꝝ: ꝛ fiant pilľe cōpresse ꝛ teneantur in die ꝛ nocte auferunt enim asperitatem pectoris.

¶ Cōfectio trociscoꝝ qui in potu sumunť in pleuresi festināns maturationē ꝛ faciens facile sputū. Succi ligri. violꝰ. ana. ℥. x. amili: dragag. se. altee: se. fenic. añ. ℥. iij. conficianť cum mucillagine seminis lini ꝛ se. citonioꝝ: ꝛ sumatur in potu cum syrupo violato.

¶ Cōfectio trociscoꝝ de arsenico ad tussim plurime humiditatis ꝛ ptisim malā ꝛ asma: ꝛ dilatat anhelitū ilico cū fit suffumigatio ex eis sup locū ꝛ bibiť etiā aristol. mirre: storacis liq̄de: galbanū. añ. arsenici q̄ntū ipsa: aggregenť cū butyro vaccino: ꝛ fiant inde pilľe sicut auellane: ꝛ fiat suffumigatio cū vna earū per traiectoriū.

¶ Cōfectio pilľ. q̄ potanť oi hebdomada seľ aut bis: ꝛ mūdificant pectus ab asmate: agari. ℥. i. pulpe collogn. quarta. ℥. i. ysopi. ℥. iij. succi ligritie: prasȳ: sinapis. añ. tertiā. ℥. i. dentur in potu cū aqua mellis ꝛ est dosis. i. ꝛ quādoq; sumitur ex eis in potu omni die. ℥. i.

¶ Cōfectio syrupi de papauere cōueniētis ad tussim siccā ꝛ ptisim: ꝛ cōfert sputo ꝛ catarro ꝛ tussi q̄ vigilare facit in nocte ꝛ infestat. ℞. papa. al. ꝛ ni. añ. ℥. c. se. lactu. q̄ntū oīa: se. iusquiami al. ℥. xxx. coq̄ntur cū quingētis. ℥. aque dōec fiāt. ℥. cc. deide coleť ꝛ ꝓyciať desup. ℥. i. mucillaginis psilȳ: cū. ℥. i. rob ꝛ decoquať donec ispisseť ꝛ admīstreť.

¶ Cōfectio emplī ad sosati. i. apa in velamine separāte itestina sedātis dolorē ꝛ maturātis apostema valđ: viole sicce: camomilla: anetū: sulfur vel furfur altea: faria se. lini: faria fenugre. faria ordei decoquať in aq̄ donec dissoluātur ꝛ effundanť aq̄ deide cōficiatur cum oleo: ꝛ fiat ex eo emplm̄ dū est tepidū: ꝛ qñq; adduntť in eo cinis cauliū ꝛ adeps antiquus: cū nō est caľitas plurima.

¶ Cōfectio vnguēti leniētis sputū ꝛ lenificātis pect⁹ ꝛ administreť in tussi sicca ꝛ ptisi. ℞. cere citrie. ℥. x. olei de keiri citrina. lib. i. storacis. ℥. xv. adipis anatis. ℥. x. aggregenť ꝛ inungatur cū eis pectus ꝛ latus.

¶ Cōfectio trociscoꝝ ad tussim siccā cū caľitate vehemēti ꝛ siti. Succi ligri. violꝰ. sic. añ. ℥. x. se. citrulí se. cucurbite: terraniabin. añ. ℥. v. cōficianť cū mucillagīe: se. citonioꝝ ꝛ fiāt troci. ℥. iij. ꝛ sumāť ī potu cū aq̄ ord. ꝛ syr. violꝰ.

¶ Cōfectio troc. de terra sigil. ad sputū sanguīs: thurꝭ: sandra. añ. ℥. iij. ꝛ tertia. karabe. ℥. v. ematitis: terre sigil. añ. ℥. x. alumīs. ℥. ij. ꝛ. 5. balaustie. ℥. iij. ꝛ tertia: opy: ciamo. añ. ℥. ij. aggregenť ꝛ teranť: ꝛ fiāt trocis. ℥. x. sitq; dosis. i. ꝛ sumatur in potu cū aq̄ albedarogi: aut aq̄ portulace.

¶ Cōfectio epithīatis ꝓhibētis fluxū sang. ex matrice: vesica ꝛ naso: acatie: succi enfistides: thuris: gallarum: balaustie. croci: gūmi: mirre: boli arme. opy. añ. fiāt trocisci ꝛ linianť cū ē nece pect⁹. stōacus ꝛ sumē: in hora fluxus sang. ex vesica ꝛ mřice: ꝛ liniātur sup mēbra in q̄bus sunt vlcera magna sup fistulas ꝛ pessariçeť vulua de qua fluit sanguis ꝛ eis liniantur sup pectinē ꝛ alkatim.

¶ Medicīe stōi. CAP. XXXV.

Onfectio trocis. stelle sedantiū dolorē stōi: ꝛ remouentiū acetosam eructuationē: ꝛ difficultatē anhelitus: ꝛ puncturā ꝛ ꝯstrictionē vētris ꝛ iflationē ꝛ dolorē capi-

tis antecedētem cuꝫ bibuntur: aut linitur cū eis frons dissolutis cuꝫ aceto: ꝛ ad dolorem auris: cuꝫ distillantur dissoluti cū aqua sansuci: aut succo calamēti: et ꝓhibent corrosionē dentiuꝫ cuꝫ replētur ex eis: ꝛ ipsi cōferunt sputo sanguinis ꝛ corriçe ꝛ tussi antecedēti ꝛ vlceribus itestinorū: morsui aīalium venenosoꝝ: febri cōmixte ꝛ sunt de libro almesia: qꝛ ꝓmixtio. ℞. casto. mirre: cass. li. terre sigil. cortic. radic. mādragore. añ. ℥. iiij. croci: costi: piperis. añ. ℥. vi. anisi: se. apij: se. keiri: siseleos: se. iusqa. albi: storac. ana. ℥. ij. tere medicinas siccas: ꝛ dissolue gūmas in vino odorifero demuꝫ adiunge eas reliquis medicinis ꝛ cōfice cuꝫ aqua ꝛ informa ex eis trociscos vnumquēqꝫ. ℥. i. ꝛ detur in potu cuꝫ eo qđ conuenit egritudini ex potibus.

℗ Cōfectio trociscoꝝ de rof. ad dolorē stomaci: ꝛ febres flegmaticas: in qbus est humor colericus: ꝛ ad iflāmationem anhelitus ꝛ malitiā digōnis. ℞. rof. rub. tritarū. ℥. x. spice aromatice: mastic. añ. ℥. i. ꝛ. ʒ. fiāt trocisci dof. ℥. ij.

℗ Confectio trociscoꝝ de rof. maior. conferentiuꝫ doloribus stomaci ꝛ malitie digestionis ꝛ iflationi: ꝛ inceptioni ydropisis: ꝛ febribus antiquis. ℞. ro. ʒ. iij. xiloaloes: spice masticis: cassi. floris squināti: ciamomi: absinthij romani. ana. ℥. i. fiant trocisci cuꝫ vino veteri: ꝛ detur in potu cum aqua radic. dosis. ℥. ij.

℗ Cōfectio trocisci stelle ad dolorē stomaci ꝓfundum: spice masticis: cinamomi: thuris: squināti: castorei: mirre: piperis: mādragore: se. iusqami absinthij vel apij: aloes. añ. ℥. x. fiant trocisci: dentur in potu. ℥. ij. cum vino.

℗ Cōfectio trociscoꝝ ad eū qui cibuꝫ euomit cuꝫ significationibus caliditatis: rose: spodij: cimini infusi. añ. ℥. i. sumac. ℥. iij. coriandri infusi cuꝫ aceto ꝛ assati. ℥. ij. sauic de granis granatoꝝ. ℥. ij. cortic. fisticoꝝ supioꝝ. ℥. ʒ. mastic. tantū. deinde fiant trocisci: ꝛ sumantur ad malitiaꝫ digestionis ex caliditate cum syrupo acetoso.

℗ Modus confectiōis ad eū qui euomit cum significationibus frigiditatis. ℗ Radic. squināti. ℥. i. piperis. ℥. ʒ. thuris: ciperi. añ. ℥. i. vsnee. ℥. ʒ. çinçiberis: cinamomi: cass. calamenti. añ quartam. ℥. i. bdellij. ℥. ʒ. ameos tantūdeꝫ: deide iteriora passulaꝝ teranť cū aq̄: ꝛ expmanť ꝛ decoq̄tur aq̄ donec fiat grossa: ꝛ conficiatur cum ea ꝛ bibatur de ea ad magnitudinem nucis omni die.

℗ Cōfectio trocisci: de spica ad apostema durum in stomaco iuuatiui valde: floris squināti: tapsie: reubarbari: calami aromatici: spic. nardi. añ. ℥. ij. croci: mirre: opij: anisi: piperis: costi. añ. ℥. i. bdellij subalbidi. ℥. ij. mastic. storac. liqde. añ. ℥. ij. armoniaci. ℥. ʒ. iformentur trocisci: et dentur in potu ad apostema stomaci: cuꝫ mina: aut cuꝫ triplicato et ad apostema epatis cuꝫ syrup. acetof. dosis aur. i.

℗ Cōfectio diacimini bona ad frig⁹ stomaci: ꝛ ad eructuationem acetosam: vētositates spargit: lenit naturā: aperit opilationem epatis ꝛ calefacit ipsum ꝛ eradicat colicam. ℞. cimini carmeni. ℥. c. çinçi. ℥. xx. piperis. ℥. x. ameos. ℥. ij. foliorū ruthe sicce: baurac. rubei. añ. ℥. xx. epitbimi. ℥. xxx. cōficiantur cum melle ꝛ administrentur.

℗ Cōfectio electuarij solutiui mūdificātis stomacuꝫ ꝛ expellentis ab eo superfluitates humiditatuꝫ remanētium in eo ex fructibus humidis ꝛ cibis grossis. ℞. turbith vt canna albi. ℥. x. çinçib. ℥. ij. çuccari albi. ℥. xv. aggregentur omnia ꝛ cribellentur: dosis. ℥. iij. ꝛ plus vel minus ƀm necessitatis quantitatem.

℗ Cōfectio diaolibani ad frigus stomaci et destructioneꝫ appetitus: ꝛ ad festinandum penetrationeꝫ cibi in corpore: ꝛ retinet fluxuꝫ ventris accidentē ex frigore stomachi ꝛ epatis. ℞. ciperi: calamēti: spic. keisim: ameos: anisi: nigelle: thuris: balaustie. añ. conficiantur cuꝫ melle exquisitissime dispumato. dosis. ℥. iij.

℗ Cōfectio fenōis valēs ad debilitatē stomaci ꝛ corruptionem forme ad exuberationē mēstruorū ꝛ sanguinē emoroydarū mirabol. nigroꝝ emblicoꝝ: carmesich: spic. squināti: ciperi: çinçiberis: ameos: piperis: olibani: scorie ferri infuse in aceto vini hebdomada. i. postqꝫ cōtrita est sicut alcohol: ꝛ asate. añ. ℥. xv. conficiatur cū melle: et ipm qdeꝫ abscidit sāguinē mēstruoꝝ: fluxū vētrl ꝛ mltitudinē vrie.

℗ Confectio de scoria ferri cum lacte acetoso ad debilitatem stomachi ꝛ extenuationem. Scorie ferri contrite sicut alcohol pugillus vnus nigelle: ameos: keisim: cimini: fenugreci. ana. pugillus vnus. ruthe: apij: menthe fundantur desuper lib. vij. lactis acetosi ꝛ dimittantur. ij. diebus deinde coleť ex eo lib. i. ꝛ bibat summo mane: ꝛ comedat post. iiij. horas cibuꝫ bonuꝫ multum: ꝛ non appropinquet aceto neqꝫ oleri neqꝫ salito: ꝛ bibat super ipsuꝫ vini veteris paruꝫ: ꝛ bibat ex eo lacte quādo sitit paulatiꝫ: donec integre compleat duas libras diebus aliquot.

℗ Cōfectio de scoria ferri cum vino faciens coloreꝫ bonū ꝛ calefacit corpus. Semen apij: se. fenic. anisi: cimini: ameos: aniudem. i. radix herbe de qua fit assa fetida: origani: keisim: carui: coriādri: piperis: macropiperis: cinamo. thuris: spic. gaꝝ. nucis mus. ciperi: se. rute: se. eruce: se. cepe. añ. auř. i. scoria ferri. ℥. x. decoquantur cum sexcuplo sui vini: donec remaneat medietas: ꝛ coletur et bibātur omni die ℥. xxx. illius vini vsqꝫ ad. xl. calefacit enī fortiter illuꝫ cui⁹ corpus iaꝫ ifrigidatuꝫ est. ꝛ cuius color valde malus est.

℗ Confectio medicaminis ad impinguandū corpus: cinamomi: çinçiberis: galange: cimini: ameos. ana. ℥. v. nasturtij albi. ℥. x. sarcocolle: çedoarie. añ. ℥. iij. seminis iusqami: nuc. dende. ana. ℥. vij. granoꝝ impinguandi. ℥. x. granoruꝫ de kerui. ℥. xv. papaueris. ℥. x. testiculoruꝫ vulpis hermodactil. been vtriusqꝫ. ana. ℥. x. salis aluminis. ℥. x. scorie ferri. ℥. x. sumat ex eo puluere quantum tribus vicibus digitus tenere potest: in mane ꝛ sero postqꝫ contrituꝫ est ꝛ cribellatum: ꝛ sorbeat post sorbitioneꝫ factaꝫ ex farina ciceris ꝛ riçi ꝛ fabaruꝫ ꝛ tritici: ꝛ amigdal. ꝛ lacte ꝛ çuccaro: et nō comedat acetosuꝫ: neqꝫ salsum: neqꝫ laboret labore vehementi superfluo: neqꝫ prolonget morā in balneo: ꝛ assiduet comedere super vinuꝫ.

℗ Confectio medicine extenuantis corpus pingue: lacce sandarace. ana. ℥. i. tertias duas. sansuci sicci. ℥. ʒ. attramēti arist. ro. gētiane. añ. ℥. q̄rtā: dosis sit tertia. ℥. i. ꝛ studeat in hoc ad ꝓuocādū vrinā: ꝛ tolerandū sitiꝫ.

℗ Cōfectio emplastri confortantis stomacū: ꝛ epar ꝛ calefaciētis ea: absinthij romani: costi: piperis: çinçiberis. añ. ℥. v. olibani. ℥. iij. mastic. ℥. v. calami aromatici: gallie: squinanti: gariofil. cinamomi. ana. ℥. ij. miue facte ex vino veteri ꝛ aqua citoniorum: quod aggreget ea post ipsoruꝫ cōtritionem ꝛ liniatur desuper.

℗ Cōfectio emplastri fortis resoluentis apostema durum stomaci: et epatis ꝛ administretur vbi non est caliditas et vbi apostema non est antiquum: semen lini: fenugreci: se. caulium: carpobalsami. añ. ℥. x. cordumeni: yreos: amigdale amare: costi: mirre: spice: ciperi. ana. ℥. v. bdellij subalbidi. ℥. vij. masticis. ℥. i. storacis liquide. ℥. iij. armoniaci: cere citrine: adipis anatis. añ. ℥. iij. olei camomillini. ℥. xx. dissoluanť gūme in. xx. ℥. vini. deinde aggregeť ꝛ empleť cū eo.

℗ Cōfectio empli ad apostema in eis: cū non est antiquū: fenugreci: se. lini: aneti sicci: violarū siccaꝝ: camomille sicce: altee sicce: masti. añ. ℥. v. spic. cipi: sqnāti: calami aro. añ. ℥. ij. croci. ℥. iij. olei camomille. ℥. xv. aggregenť cū eo.

℗ Confectio ad ideꝫ bona: decoquantur in oleo sisamino: costus: ciper: spica de vnoquoqꝫ tribus vicibus: ꝛ sumatur mucillago fenugreci: ꝛ semē lini: et decoquatur donec inspisseť. ꝛ sumať de ea. ℥. i. ꝛ ceroti facti cū hoc oleo tātūdē ꝛ masti. ℥. v. aggregenť ꝛ teranť ꝛ empletur cū eis.

℗ Medicine cordis, CAP. XXXVI.

Onfectio trocisci ad pulsuz cordis. ℞. thuris.ʒ.v.enule sic.ʒ.iij.succi calamēti:folioꝝ ruthe.añ.ʒ.ij.sisimbrij.ʒ.iij.origani.ʒ.i.ꝛ.ß.ameos tātūdē:detur in potu ex eo aur.i.cuz decoctiōe cimini. Sūt enī boni ad īflationē in ventre ꝛ puncturaz venēosaz.

℃ Cōfectio trocis.de musco ad pulsuz cordis sincopi ydropisim ꝛ extenuationez:masticis:xiloaloes crudi:cinamōi:gariofil.gallie:spice:nuc.mus.cubebe: cardamomi:beilague:olei de citro.añ.aur.i.musci:ambre.añ.sextaz.ʒ.vni⁹.fiant trocisci cuz kesmes.

℃ Cōfectio alia ad pulsum cordis:coriādri.ʒ.x.semē bedarogi:semen felengemisse.añ.ʒ.iij.spodij.ʒ.iiij.rose.ʒ.i.charabe:margaritarū.coralli.añ.ʒ.i.seminis portul.ʒ.iij.se.lactu.ʒ.i.sandal.albi.ʒ.ij.cāphore.ʒ.ß.musci kerat.i.

℃ Cōfectio de xiloaloes ad sincopiz ꝛ vomituz ꝛ coliricā passionē:thuris.ʒ.iij.rok.ʒ.vi.xiloaloes:gallie:gario.spice crete que comeditur de corasceni:spodij.ana.ʒ.i.cubebe.ʒ.i.fiāt trocisci.

℃ Cōfectio medicaminis de musco ad pulsuz cordis ꝛ sincopiz:masticis:cinamomi:xiloaloes crudi:gariofil.gallie:spice:nucis muscate:cubebe:cardamomi:beilbague:cipe/ri:squināti:foliozuz citri:semen albedarogi: semen felengemiscb:sansuci:sisimbrij:çinçiberis:macropiperis: margaritaruz:coralli:karabe:fete crude:folij indi:been.ana.ʒ.x.musci.ʒ.i.tertiaz boni puri:aggregentur omnia cuz melle mirabolanozuz kebuloꝝ cōditozuz.

℃ Medicine epatis. CAP. XXXVII.

Onfectio trociscozuz de berberis valētiuz ad epar īflammatū ꝛ debile ꝛ corruptionez complexiōis cuz caliditate ℞.carnis bbis.ʒ.x.ros.tritaꝝ.ʒ.v.se.endi.portulac.se.citruli.añ.ʒ.iij.seminis apij.ʒ.i.spic.masticis.añ.ʒ.v.lacce:reubarbari.añ.ʒ.i.fiant trocisci aureorū duoꝝ.ꝛ detur.i.in potu cuz syrupo acetoso puro.

℃ Cōfectio trociscozuz:de reubarbaro ad malitiā complexionis:ꝛ dantur in potu post febres lōgas ꝛ cuz corrumpitur forma. ℞.reubarbari.ʒ.x.spice masticis: seminis apij:squināti:ameos:sauine:amigdalaruz amararū:costi amari:cinamomi.añ.dragme vnius sextaz.succi eupatorij: seminis feniculi.anisi:asari:aristologie.gētiane.añ.ʒ.ij.piperis:çinçiberis añ.dragmā vnaz.absinthij romani.ʒ.ij.fiāt trocisci aurei vnius.ꝛ potetur vnus.

℃ Cōfectio trocisc. de lacca cōferentiū ydropisi yposarce: qui ꝓuocant vrinaz:aperiūt opilatiōes in epate ꝛ calefaciunt ipsuz.lacce reubarbari.añ.ʒ.iij.spice aromatice:masticis:se.apij:squināti:absinthij:ameos:sauine: amigdalaruz amararū:costi amari:mirre:ruthe.añ.dragme vnius sexta:succi eupatorij:absinthij:seminis feniculi: anisi:asari aristolo.gentiane.añ.ʒ.ij.piperis: çinçiber.añ.ʒ.i. fiant trocisci.de quibus in potu dentur aur.ij.

℃ Cōfectio trocisc. de meçerion solutiuozuz.cōferentium ydropisi asciti:ꝛ dātur ī potu omni die:ꝛ faciūt ipsuz asellare semel ꝛ alleuiāt ꝛ aperiūt opilatiōes epatis: seminis endiuie.ʒ.x.se.mezerion.ʒ.i.ꝛ duas tertias.si volueris foliozuz eius:agarici tantūdēz rosaruz tritaruz.ʒ.ij.ꝛ.ß.succi eupatorij.ʒ.ij.et duas tertias:se.citruli.ʒ.ij.ꝛ.ß.fiant ex eis trocis.x.et ipsi sunt trocis.mirabiles vltimi.de quibus bibatur vnus.

℃ Cōfectio medicaminis:ad ydropisim timpanitem cum nō est caliditas:anisi:petrosell.costi:mirre: piperis: bacaruz lauri:nigelle:keisim:castorei:asc:aniudem:asari croci.añ.ʒ.i.serapini:acori:amigdalaruz amararuz:ruthe sicce: cimini:carmeni:ameos:origani:ysopi:dauci:carui:galāge: calamenti sicci:foliozuz algarab:calcanei vituli: aut bauracb adusti:amomi:polij:çiçiberis: agarici.añ.ʒ.ij.mellis dispumati qđ sufficit ad cōficienduz.

℃ Modus cōfectionis de enula valētis ad apostema diuruz eueniēs in epate aut stomacho:ex percussiōe: aristologie:çinçiberis sicce enule:astirgar.eruce: seminis apij: feniculi anisi:ameos.añ.pars media.terant̄ ꝛ aggregent̄ cū melle:ꝛ det̄ in potu ex ea q̄titas auellane.

℃ Modus medicaminis de curcuma maioꝛ ꝯferens egritudinibus epatis cuz fiunt cronice:ꝛ ꝓlongantur ꝛ indurātur:ꝛ eradicat eas:ita vt nihil dimittat ex eis:fu:asari: dauci:se.apij.añ.ʒ.iiij.meisus:spice celtice.añ.ʒ.vi.costi:mirre:cass.lig.squināti:carpobalsami:rubee qua tingitur.añ.ʒ.ij.polij:succi eupatorij olei de balsamo:scordeō: scolopēdrie:succi ligritie.añ.ʒ.iij.calami aromatici:camomille albe ꝛ rubee:asari.añ.ʒ.i.ꝛ.ß.croci:dragagāti.añ.ʒ.i.terant̄ ꝛ cōficiantur cuz melle:dosis sit sicut nux.

℃ Confectio trocis.ad ydropisiz que est cuz calore ꝛ corruptiōe epis ꝛ splenis:cuz solutiōe vētris. Spodij:carmesic: gallie:balaustie:sumac:se.tamarisci:se.acetose.añ.ʒ.i.cipe/ri:floris squināti:anisi:spice reubarbari:lacce:cortic.radicis capparis.añ.ʒ.ß.agnicasti:se. portulace.añ.ʒ.i.endiuie.ʒ.ß.opij.ʒ.ß.cāphore.ʒ.sextaz:fiant trocisci.ʒ.iij.

℃ Cōfectio pillularuz facientiuz asellare aliquotiens ꝛ alleuiantiū egruz:mirabolanozuz citri.ʒ.x. serapini.ʒ.v.dosis a.ij.ʒ.vsq ad.iij.

℃ Cōfectio pillul.de reubarbaro:ad ydropisiz timpanitē. ℞.meçeriō.ʒ.x.succi eupatorij.seis endiuie.añ.ʒ.iij.agari.ʒ.v.reubarbari.ʒ.iij.seis apij.ʒ.i.ꝛ.ß.dosis.ʒ.i.ꝛ.ß.

℃ Cōfectio aliaruz pillularuz soluentiuz aquā per egestionē cū fortitudīe:seīn meçeriō excorticati.ʒ.ß.çucca.tabarçet.ʒ.i.amigō.excorticataꝝ:draga.añ.ʒ.ß.ꝛ ē dosis.i.

℃ Cōfectio aliaruz pillularuz que sunt vltime: meçerion.ʒ.ß.eris vsti.ʒ.tertiā.sapini.ʒ.i.eufor.q̄rtā.ʒ.Sal'idi arm.folioꝝ ruthe.añ.ʒ.sextā.fimi colūbini.ʒ.sextā. ꝛ ē dos.ʒ.i.

℃ Cōfectio medicaminis de lacca:florū squināti:spice asari:petrosellini.añ.ʒ.iij.eupatorij:lacce:aristologie.añ.ʒ.i.ꝛ ß.seminis endiuie:seminis citruli.añ.ʒ.iiij. masticis: succi liquiritie.añ.ʒ.i.croci.ʒ.ß.dosis aur.ij.

℃ Cōfectio pillularū.de quibus datur omni nocte quādo est cuz siccitate nature:ꝛ leniūt eā ꝛ alleuiāt egrū:que nominantur pillule de agarico. Agarici.ʒ.x. succi eupatorij: reubar.aristol.añ.ʒ.ij.çuccari.tabarçet.ʒ.v.fiāt pill. similes ciceribus ꝛ potet̄ de eis vna oī die vsq quo ad vltimū ꝓueniat nature lenitas:soluēdo enī faciunt asellare:ꝛ prouenit alleuiatio ab eis:ꝛ ipe cuz ħ cōferūt epati ꝛ aperiūt opilationem eius.

℃ Cōfectio trociscoꝝ de reubar. floris squināti.ʒ.v.spice: asari:petros.anisi:eupatorij:lacce: reubarbari.añ.ʒ.i. seis endiuie:seis citruli.añ.aur.iiij.masticis: succi ligritie.añ. croci:çinçiber.añ.ʒ.ß.dosis aur.ij.

℃ Cōfectio trociscoꝝ de cāphora ad epar iflāmatū: ycteri cie:ꝛ febrib⁹ adurētibus. Ros.ʒ.x.roset.s.carnis eius tantū.ʒ.xx.seis citculi.ʒ.x.seis endiuie:seis lactuc.portul.añ.ʒ.iij.spod.ʒ.x.sandali citri.ʒ.ij.cāphore.ʒ.i.fiāt troc.ʒ.ij.cū mucillagie psilij:ꝛ potet̄ vn⁹ cuz rob citri ad epar iflāmatū ꝛ cor:aut cū lacte acetoso de capris:aut cū lacte de quo extractū est butyrū:ꝛ sunt boni ad pulsuz cordis ex calitate:ꝛ ycteriaciaz cū sy.acetoso:ꝛ in febre ex caliditate.

℃ Cōfectio ēpli de sandal.ad epar iflāmatuz: vtriusq sandal.rose:sausel:sief memithe:cāphore:ꝛ liniat̄ cum aqua solatri ꝛ modico aceto vini.

℃ Cōfectio empli ad ydropisiz:asclitē absq calitate. ꝛ q̄n emplat̄ cū eo añ aq̄:ꝛ ē exptū:faria orō.cipi:sterc⁹ ouinū siccuz:ciminū:baurac:bolum armenū:liniat̄ desuper:q̄ꝛ exiccat aquam virtute forti.

℃ Cōfectio kelekēgi:ydropisi cale:folioꝝ meçerion ifusorū in aceto exiccatoꝝ tritoꝝ.ʒ.ij.aga.turbitb.añ.ʒ.v. suc/

ti absinthy.ʒ.ij.mirabolani citri.ʒ.v. rosarū rubearū:se. endiuie:citruli.ana.ʒ.ij.terraniabin.ʒ.x. succi ligritie.ʒ.ij. decoquat᷑ terraniabin donec fiat sicut mel ⁊ conficiatur cū eo ⁊ detur in potu ex eo a.ʒ.ij.vsq₃ ad.iiij.

¶ Cōfectio kelekegi ad ydropisim cū qua non est calitas: foliorū meçerion tritorū:agarici:mirabol'.citri. serapini. ana.ʒ.v.yreos.ʒ.iij.reubarbari succi eupatorij: spice:anisi ana.ʒ.ij.cficiant᷑ cū melle:dosis.a.ʒ.ij.vsq₃ ad.iiij.

¶ Cōfectio pillul'.almeçerion ad asclitem: quādo nō ē caliditas neq₃ vētris solutio:meçerion:calcecumenon: stercoris columbini.aā.euforbiū quarta vnius illorū.conficiatur cū iulep:dosis.ʒ.ij.⁊.ʒ.cum aqua passularū de corasceni: sitq₃ cibus eius cariſca:aut cibus cum sumac:aut acetū cū oleo:aut cū syrupo acetoso.

¶ Cōfectio trocisc.açeresch frigidorum ad dolorē epatis: açer sci k.ʒ.v.seminis citruli excorticati: seminis endiuie: seminis portulace:se.fenicu.aā.ʒ.ij.et.ʒ.succi liquiritie.ʒ.i.⁊.ʒ.rof.ʒ.i.fiant cū aqua rof.⁊ dentur in potu cū syrupo acetoso ⁊ aqua endiuie ⁊ aqua solatri.

¶ Cōfectio troc.açeriscik:calidorū:açeriscik.ʒ.v.lacce:reubarb.succi eupat.anisi spic.masti.aā.ʒ.i.dent᷑ cū decoctōe radicū. ¶ Medicine splenis. CAP.XXXVIII.

Confectio trocisc.de capparib⁹ad splenē durū ⁊ ventositatem. ℞.cortic.radic.capparis que sunt aleph: semen alfagradi.aā.ʒ.x.scolopendrie:cipi.aā.ʒ.i.aristolon.foliorū ruthe:armoniaci nasturtij: acori:nigelle.ana.ʒ.iij.resoluatur armoniacū cū aceto vini:⁊ conficiantur cū eo cetera:sintq₃ trocis.ʒ.ij.dosis est.i.

¶ Cōfectio trocisc.alcarmesic:ad splenē cū calitate ⁊ duritie:se.alfagradi:se.tamarisci:se.endiuie.aā. scolopēdrie q̄rtā vni⁹.fiāt trocis.aur.ij.⁊ sumant᷑ cū syrupo acetoso.

¶ Trocisci vō de karabe cū aq̄ de radicibus:⁊ syr.ace.aut cū aqua illa que de eo pura est:quando dubitatur de vētositate sub splene conferunt.

¶ Cōfec. ēpli ad duritiē splenis:foliorū rute.ʒ.x.baurac.ʒ.iij.calamīti sicci.ʒ.iij.armo.ʒ.vij. dissoluant᷑ cū aceto vini.

¶ Cōfectio pillularū expellentiū yctericiā fortiter:aloes scam̄.aā.ʒ.quartā.agari.ʒ.ij.tertias: succi eupatorij.ʒ.tertiam.fiant pillule cū succo endiuie:⁊ est dosis.i.

¶ Cōfectio empl'i ad splenem cū calitate:lignū salicis ⁊ folia eius:⁊ ipsius extremitates tamarisci: cortic'l radicis capparis:extremitates mirti:⁊ cypressi ⁊ acetū vini.

¶ Medicine colice. CAP. XXXIX.

Confectio pillularū soluentiū colicā velociter.℞.aloes.ʒ.x.scamo.ʒ.ij.⁊.ʒ.interioris colloquintide.ʒ.iij. tertiā.salis gemme.ʒ.ij.serapini.ʒ.iij.sebram tantundē et sunt.x.doses.

¶ Cōfectio serabeçen:resoluens ventrē fortiter ⁊ educēs superfluitates:scam̄:pipis:çin.cimini:foliorū ruthe:baurac: galā.ciami:garyo.aā.ʒ.x.mell'.ʒ.xl.dosis a.ʒ.ij.⁊.ʒ.vsq₃ ad.iij.

¶ Cōfectio elarij diacitōiten solutiui: qd̄ admistrat᷑ in colica:cū nausea fortior fit:⁊ euomit eger id qd̄ bibit. scam̄.ʒ.x.mastic.gario.gallie:çinçi.piperis: macropiperis:nucis musc.cinami.aā.succi citoniorū acetosorū: mellis apiū.aā. cōmisceantur ⁊ decoquantur donec inspissent᷑:⁊ conficiātur medicine cū eis:dosis a.ʒ.i.vsq₃ ad.i.⁊.ʒ.

¶ Cōfectio pillularū que sumuntur aā cibū ⁊ post:⁊ exiccant eiectionē cibi paulatī:⁊ destruunt satietatē nauseatiuā:⁊ soluunt ventrē ⁊ resoluūt colicā: çinçib. melanopiperis:macropipis gallie:gario.⁊ neremisc.aā.ʒ.x.çuccari tabarçet.ʒ.x.dosis.ʒ.ʒ.⁊ faciūt asellare a.ij.sell'. vsq₃ ad v.oēm hoīem fm q̄titatē sue nature ⁊ virtutis.

¶ Cōfectio clisteris ad febricitātes ⁊ patiētes birsen cum retient᷑ eorū nature, ℞.sacraiati aq̄ ficle in qua bulliat.ʒ. i.baurac ⁊ fundatur desuper oleum viol'.⁊ fiat clistere:et quādo nō est febris sumat᷑ pugillus furfuris çuccari rub. ʒ.xxx.baurac.ʒ.ij.⁊ olei sisamini.ʒ.i.

¶ Cōfectio pillularū resoluens satietatē nauseatiuā ⁊ vētositatē ⁊ digerit:⁊ puocat appetitū mastic.çinç. cinamomi:gariofil'.neremisc:piperis: macropipis.aā.ʒ.x. scamo. tantundē:çuccari tantūdē fiāt pill'e sicut cicer:ponderantes tertiā.ʒ.i.q̄ qd̄ vtiles existūt colicā assidue patiētib⁹.

¶ Cōfectio medicamīs ad colicā fridā: cimini:anisi:ameos.ana.pugillus vnus.bulliāt bene ⁊ in colatura resoluātur penidiorū.ʒ.v.⁊ medulle cassiefistu.ʒ.v.⁊ fundat᷑ desuper oleū amigdalarū dulciū.ʒ.iij.

¶ Cōfectio medicaminis:qd̄ datur cū dolor vehemēs cōmouet᷑:⁊ sedat dolorē qn̄ timet᷑ qd̄ egro superueniat sincopis pp vehementiā doloris:çinçiberis: macropipis:storacl ligde:croci:se.iusqami.aā.castorei:opij.aā.ps.ʒ.fiant pillule sicut cicer:dosis ab aur.ʒ.vsq₃ ad aur.i.

¶ Cōfectio trocisc.de viol'.qui sunt cū scam̄.cferentes colice cū calitate:⁊ vtiles in febribus antiquis cū indigēt solutione aut vomitu:aut insosati:⁊ sunt in vltimo ifrigidātes:viol'.ʒ.x.scam̄.ʒ.ij.⁊.ʒ.mucillaginis psilij:qd̄ ea aggreget:fiant.x.trocisci:⁊ sumatur vnus in potu cum.ʒ.v.çuccari:aut cū.ʒ.i.iulep:aut teraniabin.

¶ Modus cfectiōis ad colicā mirabilis valde: cartami.ʒ.i.serapini.ʒ.x.conficiatur cū penidijs dosis.ʒ.v.

¶ Cōfectio trocisc.de viol'.qui ifridant ⁊ potant᷑ in mane cū medulla:cassiefi.optimi ad eradicandū colicā que est cū caliditate ⁊ siccitate:violarū siccarū.ʒ.x.turbith tantundē:succi ligritie.ʒ.v.fiāt.x.trocis.⁊ sumant᷑ oī die:quasi.x.ficus citrine:⁊.ʒ.x.passularū enucleatarū:⁊ decoquātur in.ij.lib.aque:donec pueniat ad lib.i.coletur et dissoluant᷑.ʒ.x.medulle cassiefi.⁊.i.ex his trocisc. ⁊ distillentur desuper.ʒ.ij.olei amigd.dulcis:⁊ potent᷑ in mane.

¶ Cōfectio trocisc.de epithimo qui dant᷑ in potu cū aqua de radicibus ad eradicādū colicā ⁊ ventositatē. ℞.turbith epithimi.aā.ʒ.x.serapini.ʒ.v.fiāt ex eis trocisc.x.deinde radicē apij:feniculi.aā.ʒ.x.se. vtriusq₃ ameos:çin.galange.ana.ʒ.v.decoq̄tur in lib.ij.aq̄: donec remaneat lib. .i.colet᷑ ⁊ dissoluat᷑ in ea ex istis trociscis:⁊ pyciatur desuper aur.i.olei de kerua:⁊ sumatur in potu:⁊ quādoq₃ proycitur in decoctiōe passularū ⁊ ficuū:⁊ quādo datur in potu cū eo castoreū fm mēsurā que visa fuerit.

¶ Modus cōfectionis de bacis lauri spargētis ventositatē fortiter:q̄ datur ad bibendū in intestinorū ⁊ costarū dolore. Ruthe sicle.ʒ.x.ameos:cimini:nigelle: siseleos:keisim:origani:carui:petrof.amigdal'.amar.piperis:calamēti:macropipis:dauci:acori.aā.ʒ.ij.bacarū lauri: castor.serapini.aā.ʒ.iij.oppoponaci.ʒ.iij.cōficiātur cū melle de q̄ sumat᷑ q̄titas auellane cū vino veteri.nō enī est ei par in dispargendo ventositatem.

¶ Modus cfectionis spargētis vētositatē leniētis vētrē ⁊ sedantis dolorē:⁊ ē fortior in hac dispōne q̄ filonium:⁊ ego nomio ipm filoniū.℞.pipis:ameos:foliorū ruthe:calamēti:castor.cimi:bacarū lauri.aā.ʒ.i.opij:iusq. corti.mādrag.aā.ʒ.ʒ.scam̄.tertiā.ʒ.i.cficiant᷑ cū melle eiusdē q̄titatis:⁊ si vis:fiāt ide trocisci sine melle:cui⁹ dosis cū non cficit᷑ sit.ʒ.i.⁊ qn̄ cficit᷑ sit a.ʒ.ij.vsq₃.iiij.

¶ Cōfec.medicamīs:qd̄ supponit᷑ ad spargēdū vētositatē ⁊ educēs eā:⁊ soluit:cimini:foliorū rute viridis.aā.pugill'. i.botrormariē.ʒ.ij.cficiāt᷑ cū melle ⁊ itromittat᷑ cū lana.

¶ Cōfec.suppositorij qd̄ soluit vētrē.cterit᷑.n.⁊ pycit᷑ i clisteri solutio ⁊ noiat᷑ suppositoriū albū.℞.baurac panis.ʒ.x.collogn.iterior'l:bdel.sapini.aā.ʒ.v.scam̄.ʒ.ij.⁊.ʒ. dissoluātur:⁊ fiat collirium ex eis.

¶ Cōfectio clisteris solutiui lenis. ℞.fic⁹ citrias.v. furfuris pugillum:altee ligate in panno pugillum vnum.folia

ficle decē decoquātur in duab⁹ libris aque donec pueniat ad.i.lb.colet̄ ꝛ pyciat̄ sup eam.ʒ.i.baurach.ꝛ.ʒ.i. olei sisamini: ꝛ fiat clistere: cū aūt vis ipm acuere: ꝓyce in code colirio albo aur.i.

¶ Confectio clisteris solutiui fortis. Collogntide.ʒ.x. centauree minoris.ʒ.xv. buchomarien.ʒ.ij. rute calamenti bachatū. paruā: origani manipulus decoquantur: deinde dissoluātur in ea.ʒ.iij. kitran ꝛ tantūdez mellis. ꝛ.ʒ.ij. castorei: serapini.ʒ.i. oppoponacis.ʒ.ß.suppositorij albi aur. i.ꝛ fundat̄ desup.ʒ.ß.olei de kerua: ꝛ fiat clistere cū ē colica fortis ꝛ yleos; ꝙ si dolor fuerit fortis: ponatur in ipso quātitas ciceris de opio.

¶ Confectio medicie sedātis dolorē colice: ꝛ est filoniuz qđ dispergit vētositatē grossam: piperis: ameos: nigelle: bacaꝝ lauri: cimini: castorei.añ.ʒ.i.opij se. iusqami mandragore.añ.ʒ.i.aggregent̄ cū melle.

¶ Cōfectio formaꝝ similiū auellanis sedātiū dolorez: castorei: ameos: cimini: nigelle.añ.opij quātū omnia. sit q̄libet forma tertia.ʒ.vnius.

¶ Cōfectio formaꝝ similiū auellanis: sedātiū dolorē colice difficilē vehemētem que est cū colera ꝛ punctura.se. lactuce: se. portulace: opij.añ.cōficiātur cuz mucillagine psilij: sitq; forma quelibet tertia.ʒ.vnius.

¶ Cōfectio clisteris dispargētis vētositatē valde ruta tribus vicib⁹ decoquat̄ in oleo ꝛ in.ʒ.xx.ex eo dissoluat̄ castorei: oppoponacis: serapini.añ.ʒ.ß.vsq; ad.i.ʒ.ꝛ clisterizetur cū eo: ꝛ si dolor fortis est: ponat̄ in eo quantū ē granum ciceris de opio.

¶ Confectio olei quo vngit̄ venter: ꝛ spargit vētositatez olei rutacei.ʒ.x.cū quo dissoluātur castorei.ʒ.ij.euforbij. ʒ.i.ꝛ fiat inunctio cum eo.

¶ Cōfectio troc.ad yleos conferentium vomitui supfluo seminis apij: anisi.añ.ʒ.ij.ꝛ.ß.fiant trocisci: quoꝝ pondus sit ab aur̄.i.vsq; ad.ij.

¶ Cōfectio medicie ad vomitū leuez. ℞.cācar nucis vomice: nigelle: se. rafani aneti.añ.baurach salis idi: ana ps media: dosis.ʒ.iij.ꝛ q̄nq; addit̄ in eo q̄rta.ʒ.de cōdisi.

¶ Cōfectio medicamīs temperati cōsequēs finē medicinaꝝ fortiū ꝛ nō est timor in eo: cācar: cōdisi nucis vomice: baurach.añ.fiāt trocisci aur̄.i.doꝝ ab aur̄.i.vsq; ad.ij.

¶ Cōfectio syrigi de granis granatoꝝ sedās vomitū.granoꝝ granati acetosi lb.ß.sumach mundificati quarta lb. vnius fundātur desup aque lb.iij.ꝛ coquat̄ donec perueniat ad.ij.lb.ꝛ colet̄ ꝛ sumāt̄ folia citri.x.folia mēte.x.gariofil.aur̄.ij.gallie aur̄.i.thuris.ʒ.i.corticis fistici viridis. ʒ.iij.sumātur de eo in potu cū adest vomitus vehemēs: cōturbās ꝛ colerica passio: ꝛ melius qdem est cum sumitur cū aqua ro.ꝛ si nō iueniūtur folia citri ꝛ mēte nisi sicca: ꝛ sumatur de vnoquoq; eoꝝ.ʒ.ij.

¶ Confectio trocisci ad vomitum vehementem dolorosum: qui est propter effusiones maloꝝ humoꝝ ad stomachum: gariofi.ʒ.x.gallie.ʒ.i.cinami.ʒ.ij.enule.ʒ.i. ꝛ.ß.masticis.ʒ.i.ꝛ.ß.opij: mandragore.añ. ʒ.i.ꝛ.ß. resoluantur ꝛ fiant decem trocisci: dosis est vnus: ꝛ administrentur in colerica passione: quoniā sedāt vomitū ꝛ pu͂ocāt somnū ꝛ stupefaciūt stomachi sensum: ita vt non opprimat ipm illud qđ ei obuiat: ꝛ nominātur trocisci de enula.

¶ Confectio trociscoꝝ ad colicam passionem superfluaz: ꝛ superfluitatem operationis catartici: qui confortāt animam ꝛ stringunt ventrem ꝛ retinent vomitum ꝛ faciūt dormire: gallie croci gariofil.ciperi ana.ʒ.x.gallaꝝ: balaustie: camesie: corticis granatoꝝ thuri.añ.ʒ.x.opij: mādragore ana.ʒ.v.fiant trocisci.ʒ.ij.

¶ Confectio epithimatis ad colicam passionem catartici superfluitatem ꝛ tenasmon: gallia: acatia tortelle sandali: ciperi et rose thus mirra: liniatur cum aqua mirti ꝛ citoniorum ꝛ vino.

¶ De medicinis solutionis ventris. CAP. XL.

Confectio trociscorum de spodio cum acetosa constrictiuorū qui dantur in potu ad fluxum cum febre ꝛ acuitate. Rosarum spodij: ana.ʒ.x. seminis acetose. ʒ.v.sumach.seminis portulace: ana.ʒ.iij.balaustie.ʒ.ij.gumi.ʒ.i.ꝛ.ß.ꝛ fiant trocisci tertie.ʒ. vnius: ꝛ addunt in dosi kerat opij.

¶ Cōfectio pulueris qui proycitur in os ꝛ deglutitur bibendo aliquid post ipsum ad solutionem ventris cuz tussi: g̃noꝝ mirti: castāeaꝝ tritaꝝ papaueri: siliq̄ꝝ sceni.añ. gumi.ʒ.ß.terāt̄ oīa ꝛ sumāt̄ i potu ex eis.ʒ.iij.cū aq̄ ro.

¶ Confectio pulueris qui in ore proycitur de granis granatorum ad fluxum ventris cum caliditate: ꝛ casum appetitus: granoꝝ granati acetosi assatoꝝ: parūper contritorum sicut alcohol.ʒ.c. carui infusi in aceto ꝛ assati.ʒ. xx.coriandri infusi in aceto ꝛ assati.ʒ.xx.fructus tamarisci.ʒ.x.siliquaꝝ nahabati.ʒ.xx.sumac: balaustie.añ.ʒ.xv. fiat eoꝝ cōtritio bona: ꝛ misceantur dosis.ʒ.iij.

¶ Cōfectio pulueris qui in ore ꝓycitur leuis ad solutionem ventris cum tussi: granoꝝ mirti contritorum.ʒ.i.castanearum.ʒ.ß.papaueris sicut alcohol: siliquaꝝ scenij: spodij gumi.añ.ʒ.ß.terantur dosis.ʒ.iij. cum aqua frigida ꝛ precipiatur vt in mane comedat vitella ouoꝝ bene elixatoꝝ: ꝛ sumat puluerem de papauere in ore.

¶ Confectio miue cōstrictiue qui est syrupus de citonijs aque citonioꝝ acetosoꝝ lb.i.vini veteris tantūdem. decoquatur donec spissitudinem habeat: ꝛ proyciatur in eo quasi aur̄.gallie.

¶ Cōfectio elec.alcauzi: conueniētis constringentis valde ventrem: pu͂ocātis appetitum: ꝛ spargentis ventositatem: granoꝝ passularuz cōtritorum sicut alcohol.lb.i. granoꝝ mirti cōtritorum sicut alcohol.lb.ß.siliquarum de spina: balaustie: thuris: fructus tamarisci.añ.ʒ.x.ameos.ʒ.xvi. aggregentur cum melle canne.

¶ Confectio pulueris qui in ore ꝓycitur de bolo ad excoriationem: psilij assati.ʒ.xx.arnoglosse.ʒ.x.gumi: boli armeni.añ.ʒ.xx.se.pōtulace se.fumiter.assari.añ.ʒ.x.aggregētur ista: ꝛ contritio boli nō vltime fiat: ꝛ nō separent̄ ꝛ humectent̄ semina. ꝓpterea qđ adheret ei bolū: dosis.ʒ. iij.in mane ꝛ tantundē in sero cum rob de citonijs puro.

¶ Confectio trocisci de spodio q̄ sunt fortes. Spodij rosa. sumach: seminis endiuie.añ.ʒ.i.tamarindi: seminis portulace: seminis papaueris: seminis acetose.ʒ.i.ꝛ.ß. balaustie: opij sandali.añ.ʒ.ß.camphore.vi.ʒ.vnius: conferunt ad solutionem ventris cum caliditate supflua: q̄ in potu dantur cū aqua sauich: in fundat̄ sauich: ꝛ sumat̄ aq̄ ei⁹.

¶ Cōfectio trocisci de spodio. rosaruz rubeaꝝ.ʒ.iij.seminis lactuce: seminis citroli: cucurbite.añ.ʒ.ß.succi liquiritie.ʒ.ß.spodij.ʒ.v.dosis integra.ʒ.ß.

¶ Confectio pulueris qui in ore proycitur de granis granatorum assatorum conueniens ad fluxum vētris: quādo prolongatur: trociscorum ypoquistidos: corticuz medianorum glandium: castanearum: balaustie: capitū granatoꝝ: assatoꝝ: proyciatur super istas cōmixtiones q̄tuz ipse sunt pulueris granorum granatorum: ꝛ commisceantur cum istis ꝛ sumantur in potu.ʒ.iij. aut.iiij. cum aqua frigida aut cum rob citonioruz puro: quoniā est cōfortatiuus ꝛ expertus.

¶ Cōfectio trocisci ad tenasmon experti: seminis iusqami: seminis aneti: seminis feniculi.añ.ʒ.v.ameos.ʒ.ii.ꝛ.ß. opij.ʒ.iij.seminis apij.ʒ.i.fiāt trocisci: aur̄.i.detur.i.ꝛ administretur cum non est caliditas.

¶ Modus confectionis de storace cum est fluxus ventris superfluitas ꝛ tenasmon quando non est caliditas:

castorei:opy:asari:storacis liquide.seminis iusqami albi:
thuris.aā.mellis quātum oīa:dosis.ʒ.y.

¶ Confectio pulueris q in ore pycitur: ⁊ noīatur gluten ⁊ admistraṫ cū supfluit catarticum ⁊ vehemēs est:gallarū corticis granatoꝝ.aā.ʒ.i.thuris.ʒ.ʃ. tortellaꝝ.ʒ.y. semis iusqami quartā.ʒ.vnius:admistreṫ qn̄ multiplicatur tenasmon:⁊ vehemens fit dolor ⁊ vigilie ⁊ potetur cū miua hoc est cum syrupo de citonys.

¶ Modus liciny quo vtunṫ quādo dolor fit fortis ⁊ vigilie ⁊ est alex.mirabil'.croci:mirre:lity:olibani:opy.ana ptes due.fiat liciniū ⁊ supponaṫ:dicit alex. fiat licinium de pāno nouo:⁊ torqueaṫ bene ⁊ dissoluaṫ opiū cū vino:⁊ in eo cōficiāt alias medicias ⁊ inuoluāt liciniū ī medicamine ⁊ vtātur. ¶ Cōfectio enemat' retētiui:rizi excorticati:mily medulle glādis:lentis excorticate.ro.aā.pugill'.i. tres galle:⁊ funde dsup.y.lb.aque ⁊ coquaṫ donec redeat ad lb.i.colētur de ea.ʒ.y.⁊ dissoluatur in ea de troc'.lenibus:⁊ fortibus ⁊ fundaṫ desuper olei ro.ʒ.ʃ.⁊ vitelli assati oui:⁊ clisterizetur cum ea.

¶ Cōfectio trociscoꝝ leuiū:boliar.ceruse de plūbo:gumi sanguis draco.acatie.aā.fiat trocisci:pondere.ʒ.iy.⁊ dissoluaṫ vnus eoꝝ ⁊ clisterizeṫ cum eo.

¶ Cōfectio trociscoꝝ fortium pyciātur cum trociscis. ex istis.ʒ.i.carte cōbuste:opy tertiā vnius.

¶ Cōfectio clisteris de arsenico:cū quo clisterizatur quādo plōgatur mora excoriatōis ⁊ putrefactionis. ℞.medicaminis berpet' estiomeni:qđ est ī cap'lo oris aur'.y.opy. ʒ.ʃ.dissoluaṫ in decoctōe lentis ⁊ balaustie cū aceto pauco ⁊ aqua aut cū aqua sicle post quā clisterizaṫ ante ipm cum aqua mellis:aut cū aqua ⁊ sale.

¶ Cōfectio trociscoꝝ đ alumīe q admistratur qn̄ fluxus ventris est valde sanguis plurimi:aut clisterizaṫ cū ea in vulua etiā pp istud:gallaꝝ alumis:acatie:balaustie: corticis granatoꝝ succi ypoqstidos:ana.terātur ⁊ clisterizeṫ cū eis:⁊ cū decoctōe mediani corticis glādiū balaustie ⁊ ro. ¶ Cōfectio clisteris ad egestionē sāguis sine mucillagine itestinoꝝ. ℞.gallas tres:rosa.ʒ.v. balaustia.cortic' granatoꝝ.aā.ʒ.v.lentiū excorticataꝝ.ʒ.x.corticis mediani glādiū.ʒ.v.decoquātur:⁊ in colatura eoꝝ friectur.ʒ.i. acatie.⁊.ʒ.i.⁊.ʃ.ypoqstidos:⁊.ʒ.y. boli:⁊ gūmi tātūdem ⁊ clisterizetur cum ea.

¶ Cōfectio clisteris ad vlcera itestinoꝝ ī qbus est sanies grossa:⁊ fetida:⁊ ī qb⁹ē sicut lotura.sumaṫ mel ⁊ subtilietur cum aq̄ ⁊ clisterizeṫ cū eo bis aut ter in die:⁊ post ipz clisterizeṫ cū B clisteri.eupatorium:succus barbe ircine: cortex median⁹glādiū:rizi abluti:sitq3 de rizi plus:decoquaṫ bene ⁊ in colatura eoꝝ dissoluaṫ de hoc medicamine:thuris.sāguinis dra.ceruse de plūbo litargiri albi ana ʒ.i.opy ex tertia.ʒ.i.vsq3 ad.ʒ.ʃ.terātur iste medicie cum vitellis duoꝝ ouoꝝ contritis:⁊ dissoluaṫ in aq̄ illa ⁊ clisterizetur cum ea.

¶ Unguētum laxatiuū:cere.ʒ.y.olei cataputie.ʒ.iy.sal'pistati.ʒ.y.bulliāt iñ vino qusq3 cera liqueṫ ⁊ ventri ⁊ vmbilico iponas:⁊ si supponaṫ nimiū laxat. ¶ Al'.cere cataputie lactis titimalli.aā.ʒ.y.opy.sal'marini.ʒ.i.oleū qđ.s. bulliaṫ in vino:⁊ super ventrē pone vel suppone.

¶ Aliud lactis anabule ⁊ titimalli succi laureole:cucumeris agrestis:fel bouis succi elebori ana fiat empl'm cū farina ordei ⁊ stomacho suppone ⁊ similia multa de discretione ppria poteris huiusmodi satis optīa pro loco ⁊ tempore inuenire.

¶ Medicine vrine. CAP. XLI.

Onfectio vimdach ad ardorem ⁊ difficultatez vrine ⁊ vlcera renum:⁊ cū est caliditas vehementior addaṫ in eis sumach:⁊ abyciaṫ opiū. ℞. seminis melonis excorticati.ʒ.x.se.citroli.ʒ.v.se. cucurbite dulcis se. portulace.se.iusqami al.boliar.se.apy.aā.ʒ.y.aggregētur postq3 contrita fuerit:⁊ fiant inde pillule:similes auellanis:⁊ denṫ in potu ex eis.ʒ.iy.cū syrupo violato.

¶ Cōfectio ad vlcera renū ⁊ vesice se. citroli excorticati. ʒ.x.amigdal'.dulces:pini granoꝝ alkekēgi.aā.ʒ.iy.se.apy canab.boliar.gumi ar.sanguis dra.thuris:semis iusqami albi opy.aā.ʒ.y.ifor'meṫ trocisci pōderātes tertiā.ʒ.vni⁹

¶ Cōfectio troc'.vltimoꝝ ad vlcera in renib⁹ ⁊ vesica cū qbus est cōfortatio ⁊ lenitas ⁊ incarnatio vlceris.i. sedatio doloris:⁊ noīanṫ troc'.alkekēgi:qn̄ sunt loco eoꝝ: sed sunt fortiores ad vehemētiā vlceris ⁊ doloris cuz vrina mingiṫ:se.citroli.ʒ.x.boliar.gumi.ar.thuris:sanguis dra. se.papaueris al.amigdal'.ama.excorticate succi ligri.dragagāti amili.aā.ʒ.x.se.apy.ʒ.y. granoꝝ alkekengi.ʒ.iy. opy.ʒ.x.⁊ deṫ.i.cū nō est acuitas cum syrupo violato:aut iulep.sintq3 troc'.ex tribus.ʒ.

¶ Confectio collirȳ qđ inycitur in vesicā sedās dolorez: ceruse sarcocolle:thuris:gūmi:amili:opy sanguis draco. ana fiāt ex eis colliria:⁊ inyciaṫ in ea in pmis aqua mellis ⁊ dētur ea que puocāt vrinam:dcide dissoluatur hoc in lacte ⁊ inyciaṫ in eam p siringam.

¶ Cōfectio puocās vrinā: se.apy meu.fu.dauci . rubee q̄ tingiṫ:petrosellini:sauine:asari:ameos:se.feniculi : gallie costi.amigdalaꝝ ama.excorticataꝝ ana.ʒ.xx.se.melonis ʒ.x.cātaridāꝝ.ʒ.y.armoniaci aur'.i.dissoluātur cū vino ⁊ fiāt pillule.similes auellāis:dosis.ʒ.iy.est.n.bona ad difficultatē vrine:mollitiē in corpore:ydropisim yposarcaz ⁊ egritudīes in qbus necessaria est subtiliatio corporis:⁊ quādo est caliditas addaṫ in ea se.melonis:⁊ detur de ea ʒ.i.⁊ plus vel minus.

¶ Cōfectio empl'i quo emplastraṫ pectē:⁊ puocaṫ vrina: se.sule:ruta calamētum:berengesif.sansucus spica:balsamita:altea:folia rafani:napi:sceba:camomilla:anetum ⁊ caul'.coquantur in aqua ⁊ sedeat eger in ea ⁊ fiat empl'm cum fece sup pectinem.

¶ Cōfectio epithimatis fortis ad difficultatē vrine: piretrū bauracb:sinapis :⁊ mastix.liniāṫ cū melle in balneo: ⁊ dimittaṫ:donec multiplicetur sudor:⁊ balneetur cū eo anus:⁊ alkatim ⁊ pecten ⁊ ylia.

¶ Cōfectio que retinet vrinā valde:glādiū.ʒ.l.thur' masculi.ʒ.xxx.coriādri ifusi in aceto:mirabol'.ni.boliar. aā. ʒ.x.fiat puluis:⁊ sumaṫ ex eo oī sero ⁊ mane.ʒ.iy.

¶ Cōfectio que retinet vrinā:glādiū.ʒ.x.ros.mirtillorum aā.ʒ.iy.acatie.ʒ.y.amili:gumi ar.boliar.aā.ʒ.i. lentiū excorticataꝝ.ʒ.x. ¶ Cōfectio ad distillationem vrine sine ardore glādiū:thur'.aā.ʒ.c.granoꝝ mabaleb:ciperi:mirthe:galāge:cinami:enule:acori.aā.ʒ.v.terātur ⁊ sumanṫ de puluere eorum.ʒ.iy.

¶ Cōfectio troc'.diabetis.Spody succi ligritie.aā.ʒ.x.se. lactuce.ʒ.x.se.portulace.ʒ.xxv.ros.coriandri sicci.aā.ʒ.v. acatie:gumi.sandali citri:lentiū excorticataꝝ: balaustie boliar.aā.ʒ.y.cāphore.ʒ.ʃ. fiant trocisci.ʒ.iy.⁊ detur vn⁹ in potu cum aq̄ rosaꝝ:⁊ aqua granatoꝝ acetosoꝝ.

¶ Cōfectio emplastri ad diabeten:⁊ dicitur q est nomen viri:⁊ dicitur q est nomē exuberationis vrine:⁊ multitudinis eius ⁊ comparatur circino qđ incipit ab vno puncto ⁊ redit ad idem : seminis portulace : solatrum : caro porci:seminis melōis:citroli:aut rasura cucurbite: quodcunq3 presto fuerit:⁊ emplastretur cum eo ⁊ permutetur quando fuerit tepidum:sitq3 cibus eius: lentes excorticate:acetum agresta:⁊ oīa que ingrossant sāguinem.

¶ Confectio trocisco. ad diariam:malitiam complexionis: inflationem in stomacho calorem ⁊ tussim. Spody.ʒ.y.carnis berberis.ʒ.v.boli armeni.ʒ.iy.thuris.ʒ.y. seminis portulace.ʒ.vi.sandal'.ʒ.y. ypoqstidos.ʒ. v.cam

phore.ʒ.i.lacce.ʒ.ij.terant ⁊ fiant troc. quoꝝ glibet sit. ʒ.ij.⁊ detur in potu vnus cū rob de papauere.

¶ Confectio ad rupturā expta:acatie:cipssi nucis: sansuci rute sicce:granoꝝ lauri:gallarū mugat:gumi ar.an̄.ʒ.xx. terātur ⁊ cribellētur:⁊ eliquet gluten pisciū cum aceto ⁊ aggregent cū eo oīa:⁊ fiat emplm̄ ⁊ coquātur nuces cipssi cuꝫ aq̄:⁊ misceat in vino ⁊ bibat:⁊ infantibus fiat emplastrum cum psilio.

¶ Cōfectio troc. bonoꝝ ad mictum sanguis:boliar. karabe.an̄.ʒ.x.acatie:balaustie:gūmi ypoqstidos.ana.ʒ. ij.se. apy:iusqami.an̄.ʒ.ij.fiant.x. trocisci:⁊ dent in potu cum robub stipticis:⁊ detur.i.

¶ Cōfectio empl̄i ad rupturā expti:nucis cipssi ptes.ij.ciperi sansuci:gallaꝝ:acatie.thuris gumi ar.an̄.ptes eq̄les dissoluat gummi in vino ⁊ aggreget cū eo ⁊ fiat ēplm̄.

¶ Cōfectio ad apostema duꝝ in testiculis: farine fabaꝝ. ʒ.x.cimini:farie ciceris:coriādri sicci.an̄.ʒ.ij. bdelij.ʒ.v. dissoluant cum rob.⁊ fiat emplm̄ testiculis.

¶ Cōfectio olei de scorpiōibus:aristol.gentiane:cipi: corticū radicis capparis.an̄.℥.i.pyciat in lb.i.olei amigdal. ama.⁊ dimittant hebdomada vna.deide colet: ⁊ ponāt in eo scorpiōes.x.⁊ stet sub sole trib⁹ hebdomadis:deide coletur:⁊ administretur.

¶ Cōfectio medicamīs ad lapidez in renib⁹ semis melonis:carpobalsami:semis rafani:dauci:petrosellini.an̄.corticis radicis cappar:corticis radicū: oppoponacis:amigdalaꝝ ama . bacaꝝ lauri: sgnāti ciperi:spice:cassie lignee bdelij:armoniaci:serapini:mirre piperis acori.an̄.pars.ʒ. soluat bdelliū:armoniacū:⁊ serapinū in vino subtili: aut in aq̄ mellis:⁊ aggregent pill.⁊ dent in potu oī die a.ʒ.ʒ. vsq̄ ad.ʒ.i.cū aq̄ se.apy ⁊ aq̄ se.feniculi:⁊ capilli vener:⁊ nutriat patiēs cū aq̄ ciceris nigri ⁊ oleo amigdal. ⁊ qn̄q̄ cōfortat h medicamē:qn̄q̄ inoluit oleo balsami talr:vt humectet:deide cōficit cum gumis ⁊ datur ī potu oī die sexta.ʒ.vni⁹ de cinere scorpionū:⁊ pueris medietas sexte q paꝝ adusti sunt fm quātitatē qua terūtur.

¶ Medicine lactis. CAP. XLII.

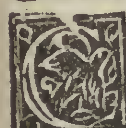
Onfectio medicie multiplicantis lac. ℞.se.baucie.napi: sulle: rafani:porri:cepe:fenicl̄i:farine cicer.an̄. sumat ex eo puluis mane ⁊ sero comedat post ipm ciceꝛ ifusuꝫ i lacte ⁊ potet sup ipm lac.

¶ Cōfectio medicamīs abscidētis lac ex mamilla: farie fabaꝝ.ʒ.x.se.albedarogi farine rute.an̄.ʒ.v.liniant cum aqua albedarogi.

¶ Cōfectio al.abscindens lac:se.albedarogi:se.agni casti: an̄.ʒ.x.sauie:rute sicce.an̄.ʒ.v.sumat puluis ex eo.ʒ. ij.

¶ Emplꝫ abscidēs lac q̄d multiplicatū ē i mamilla:se.albedarogi:farina ordei:farina fabaꝝ mēta: calamētū: ruta.fiat emplm̄ ⁊ emplastretur cum camomilla.

¶ Medicine spermatis. CAP. XLIII.

Onfectio medicamīs addētis i spmate. ℞.se.baucie:napi:cepe:rafani granoꝝ pini:sparagi:granoꝝ alkilkil granoꝝ alzelē:secacul:satirion been vtriusq̄ tantūdē granoꝝ assenati:ligue auis.an̄.ʒ .x.zinziber macropiper:ciamōi.an̄.ʒ.xv.altit bone nasturtij:piperis se.eruce.an̄.ʒ.xv.olei nuc.indice:olei granoꝝ alcodrātidā oium equal̄r.s.tm̄ in q̄ inoluātur oia inolutōe humorosa:cōficiātur cū melle:sumātur ex eo.ʒ.v.mane ⁊ sero cū.℥.i.lactis cum tātūdem de zucharo.

¶ Cōfectio ad minorādū spma:⁊ destruēdū erectōez virge.se.agni casti.ʒ.x.se.portul.tm̄dē folioꝝ calamēti exiccatoꝝ folioꝝ rute.an̄.ʒ.v.cimini cipi balaustie.an̄ .ʒ.ij.sumātur inde i puluere.ʒ.ij.⁊ noiatur sector gn̄atōis.

¶ Cōfectio abscidēs spma cū est caliditas:se.lactuce. ʒ.x. rosꝫ.ʒ.ij.se.portulac.psilij carui.an̄.ʒ.ij.balaustie:folioruꝫ nenufaris.an̄.ʒ.ij.sumātur ex eo.ʒ.ij.cuꝫ quarta.ʒ.vnius camphore in hebdomada.

¶ Cōfectio clisteris addētis ī coitu ⁊ calefacientis renes: semi.eruce baucie: cinami.zinziber macropiperis:se.sulle:rafani:se.cepe ⁊ porri.an̄.partē.i.ciceris contriti:tribulorum frumēti decocti cum aqua sicut puls: fenugreci: ana partes.ij.caput arietis pingue ⁊ frustrū natis ei⁹ medulla ipsius ⁊ testiculos ipsius:aggreget totuꝫ in uase cū .x. cepis ⁊ cooperiat aqua ⁊ dimittat in furno habente caput stricte opilatū:⁊ approximet ius in cibo ex parte.i. ⁊ ex duab⁹.℥.iuris:⁊ ex vnctuoso.℥.i.⁊ ex oleo de nuce indica:⁊ de granis alcadra.an̄.ʒ.ʒ.⁊ fiat eoꝝ conquassatio bona:donec igrossetur per eam ⁊ clisterizetur cum eo in nocte cum deberet dormire:postq̄ꝫ est clisterizatus ante ipsum cum aqua sicle ⁊ baurac:⁊ purgatus fuerit a fece:⁊ fiat cum eo clistere in nocte a prima vigilia ⁊ in medio eius:⁊ in fine ipsius:⁊ regatur cū regimine in quo est grossitudo:⁊ incipiat ille qui addit in coitu:ludere cū mulieribus:⁊ dimittat mulieres:⁊ bibat vinum faciēs delectationem:qm̄ multiplicat desiderium valde.

¶ Medicie mēstruoꝝ ⁊ emoroidaꝝ. CAP. XLIIII.

C Onfectio troc.de karabe abscindētiū sanguinē menstruoꝝ nimis fluentez:⁊ ad emoroidas.℞.karabe:gumi nucis:lacte:balaustie:succi bābe ircie.an̄.ʒ.v.thuris.ʒ.ij.opij.ʒ.ij.aggregentur cum mucillagie psilij:dosis.ʒ.ij.cū.ʒ.i.succi sumach.

¶ Confectio ad emoroidas ⁊ lubricitatem intestinoꝝ:se. lini.ʒ.x.granoꝝ nigelle.ʒ.v.bdelij.ʒ.vij.thuris masculi:ciperi:ameos:ana.ʒ.i.⁊.ʒ.sandarace de thei.ʒ.ij.⁊.ʒ.terant ⁊ dentur in potu.ʒ.ij.cum aqua.

¶ Confectio suppositoꝛij ad abscindendum sanguinem emoroidaꝝ ⁊ ad exitum ani:thuris:balaustie:gallarū antimonij acatie:aluminis fiant colliria:⁊ supponantur: ad exitum vero ani terātur ⁊ puluerizentur sup anum ⁊ reducatur itus: ⁊ sedeat eger in decoctione mirti:medioꝝ corticū clandium ⁊ corticum granatoꝝ:⁊ additur in collirico cerusa. ¶ Cōfectio licinij ꝓuocantis sanguinē mēstruoꝝ ⁊ emoroidaꝝ:ciclamē:elleborus al . calamentuꝫ: serap.euforbium resoluantur cum aqua sauine recentis ⁊ fiant suppositoria.

¶ Confectio troc.de mirra alleuians partum ⁊ ꝓuocans mēstrua : cinamomi mirre.an̄.ʒ.ij.⁊.ʒ.folioꝝ rute exiccatoꝝ:calamenti:cordumeni:pulegij rubee ase serap. oppoponacis.ʒ.ij.fiant trocisci:pondere.ʒ.ij.⁊ detur i potu vn⁹ cum decoctione sauine.

¶ Cōfectio suppositoꝛij ad apostema duꝝ ī matrice ⁊ dolorem frigidum:thuris bdelij iudaici:galbani.an̄.ʒ.ij.croci oppopōacis armōiaci.an̄.ʒ.i.mastic.castor storac.ligde olei de lilio adipis anatis : olei camomill an̄.ʒ .ij.leniātur guine cum vino ⁊ melle : ⁊ eliquetur adeps ⁊ aggregentur omnia ⁊ fiāt suppositoria ⁊ admistretur.

¶ Cōfectio decoctōis ī q̄ sedeat ad dolorē matricis. Sāsucus:balsamita:sceba:abrotanū:se.cauliū:fenug.se. lini: camōille:mellilotū:decoquāt oia ⁊ sedeatur in eis.

¶ Cōfectio q̄ ꝓuocat mēstrua:tertia.ʒ.vni⁹ euforbij:terat bene:⁊ supponat sexta.ʒ.i.i lana hora vna:⁊ nō dimittat plm̄:qm̄ facit fluere sāguinē plurimū fortiter.cūq̄ multiplicatur fluxus sanguinis:tunc succurre ei cibādo cum rebus stipticis sicut vescit:⁊ ponātur i eo lētes excorticate ⁊ ex carnib⁹ caro alduragi:⁊ si n̄ iueniūtur carnes alcubugi:⁊ pulloꝝ ⁊ vinū stipticū. ¶ Cōfectio pessarij ad suffumigādū q̄d calefacit ⁊ adiuuat ad ipgnādū: castor.storax:galbanū:eufōbiū oppopōac:carpobalsamū g̃na albē costus:bdelliū:spica resoluant cū vino:⁊ fiāt pessaria no-

ctibus pluribꝰ: ꝛ sumat in potu omni die diamart: deīde approximet socio: ꝛ suffumiget̃ cum eis etiã multotiens.

¶ Cõfectio trocisco. de gumis q dant̃ in potu qñ difficilis est partus valde ꝛ moritur fetus: expũt. n. fetum statim.

¶ ℞. mirre oppoponacis: galbani: serap. ana. ase pars. 5. dentur in potu. ʒ. iij. cũ sacraiati decoctionis fenugreci: ꝛ dactiloꝝ ꝛ aqua rute: ꝛ suffumiget̃ cũ eis vna vice pꝰ aliã.

¶ Cõfectio vnguẽti ad ragadias in mrice ꝛ ano ꝛ adustionem ignis: cere colate. ʒ. ij. olei rosati. ʒ. x. ceruse plũbi. ʒ. x. plũbi adusti cõditi. ʒ. ij. amili dragagãti: opij. añ. ʒ. i. albuginis vniꝰ oui calidi: aggregẽtur oĩa sicut vnguentũ: ẽ. n. bonũ ad ragadias cũ caliditate ꝛ ad ignis adustionẽ ꝛ ad omnem acuitatem.

¶ Cõfectio pill'. de bdellio ad emoroidas: mirobolanorũ nigroꝝ. keb. añ. ʒ. x. serap. ʒ. iij. nasturtij albi. ʒ. ij. bdellij pinguis. ʒ. xvi. dissoluant̃ gume cũ aqua cauliũ ꝛ aggrega cũ eis: ꝛ fiant pillule.

¶ Cõfectio empl'i sedãt' dolorẽ emoroidaꝝ: apostemosarum ꝛ apatũ ani: meliloti: camomille decocte donec dissoluat̃. añ. ℥. i. croci. ʒ. i. vitelli oui elixati. ʒ. ij. opij: farie se. lini: mirre fenugreci: altee albe. añ. ʒ. v. aggregentur cum rob: ꝛ ponat̃ sup faciẽ eius oleũ sisaminũ: ꝛ fiat empl'z cũ eo: ꝛ cõficiat̃ cum butiro ꝛ emplet̃ cum eo: ꝛ qñqꝫ addũtur in eo bdelliuz pigue: ꝛ pinguedo gibbi cameli.

¶ Cõfectio empl'i alterius. elixet̃ cepe: ꝛ ꝯficiat̃ cũ butiro ꝛ emplet̃ cũ eo: est. n. valde vltimũ: ꝛ sit cepe album.

¶ Cõfectio al'. ad dol'. matricũ ex apate: se. lini. cõtriti: altee. añ. ʒ. v. vitelli oui elixati. croci. ʒ. ij. opij se. iusquiami. añ. ʒ. i. adipis galline. ʒ. ij. rob cũ quo aggregentur.

¶ Cõfectio suppositorij sedantis dol'. matricis. croci. olei camomille: adipis anatis opij ana. supponatur cũ lana.

¶ Cõfectio medicamis: emoroidaꝝ sedantis dolorẽ: olei de nucleis crisomiloꝝ. ʒ. x. storacis ligde. ʒ. i. bdellij. ʒ. ij. dissoluãtur in eo: ꝛ inũgant̃ cum eo.

¶ Cõfectio vnguẽti boni. bdellij subalbidi: piguedo gibbi cameli: medulla cruris vaccini: nuclei crisomiloꝝ excorticati: storax ligda: vitella duoꝝ ouoꝝ liniantur cum oleo in quo decoctum est cepe ꝛ inungantur cum eo. est enim mirabile in leniendo.

¶ Medicine podagre. CAP. XLV.

Epithima ad podagrã cuꝫ caliditate. ℞. lupini armeni: sandali citri: saufel. ros. rubeaꝝ sicf. memithe: radicem mãdragorc: apij: cãphore ana fiãt trocisci: ꝛ liniantur cũ aceto pauco: ꝛ aqua ro. aut coriãdri aut ẽdiuie: aut solatri: ꝛ qñqꝫ addat̃ i eo cerusa ꝛ bolũar.

¶ Cõfectio empl'i resoluẽtis residuũ podagre calide: mucilago psilij: mucillago se. lini ꝛ fenugreci: ꝛ farina amborũ: ꝛ cerotũ factuꝫ cum oleo camomill'. aggregentur ꝛ liniantur cum eis.

¶ Cõfectio epithimat' ad podagrã frigidã: storacis ligde castorei: mirre: aloes: acatie ana ꝛ liniant̃ desup.

¶ Cõfectio de hermodactil' ad podagrã: hermodactiloꝝ alboꝝ. ʒ. i. aloes. ʒ. ij. scam̃. quarta. ʒ. vniꝰ: se. apij sextaꝫ. ʒ. vnius. ꝛ est dosis vna.

¶ Cõfectio pill'. de hermodactil' ad podagrã fridã ꝛ dol'. anche antiquuz: hermodactil': satirion: mezerion'. añ. ʒ. 5. collogntide iterioris: bdellij ana tertiã. ʒ. vniꝰ. centauree minoris. ʒ. 5. euforbij. castorei: oppoponacis: asse galbani añ. ʒ. vniꝰ quartã. scam̃. ʒinʒiberis piperis: sinapis: tapsie Indc. añ. ʒ. vniꝰ sextã. yerep. ʒ. i. ꝛ ipsa est potio vna fortis: ꝛ media est medietas eius aut tertia.

¶ Cõfectio medicamis albeseth minor eradicans podagrã flegmaticã: camedreos: camepitheos: aristol'. gẽtiãe. fu. meu. dauci. petrosell'. folioꝝ rute: cucurbite rubee q̃ tingit̃: asari: sauine: ameos. añ. sumat i potu ex eo oĩ die. ʒ. i. ꝛ nõ comedat sex horis hyeme tota.

¶ Cõfectio clister' ad sciaticũ fõt'. cortic' radicũ cappar'. cõticis radicũ collogntide: pulpe ipsius: cẽtauree minoris: almezerion: hermodactili: satirion: nasturtij: aʒabasem: sesn edẽ tapsie se. rafani: baucie: eruce ana pugill'. i. coquãt̃ cũ aq̃ ꝛ misceatur colatura eoꝝ: muri nabati ꝛ oleuꝫ de kerua: ꝛ fiat clistere de ea totiẽs donec excoriatõem faciat: deīde clisterizet̃ h' clistere: qd. ℞. casto. galbani: bdelliũ: storac. oppopõac. eufor. beʒard: resoluãt̃ in oleo costino ꝛ fiat clistere

¶ Confectio collirij q̃ suppositũ excoriationem facit: ꝛ sedat doloreꝫ. pulpe colloquintide. ciclamẽ. baurac: armoniac. fiant collíria lõga: ꝛ supponãtur ꝛ pmutetur.

¶ Cõfectio empl'i ad anchã fortis: stupefaciẽtis dol'. calamẽtũ exiccatũ: tapsia: sinapis corticis radicũ cappis: lac ficus cũ q̃ aggreget̃ ꝛ adiũgat̃ loco doloris q̃uisqꝫ cadat.

¶ Cõfectio empl'i resoluentis duritiẽ ꝛ lapideitatẽ ex iũcturis. fenugreci: amigdal'. amara. armoniac. bdelliũ resoluãtur cũ oleo de alkãna: aut oleo d' lilio ꝛ aggregẽtur ꝛ fiat empl'm. ¶ Et cuꝫ tu clisterizas clisteri acuto ꝛ currit sanguis: tunc clisteriza ipsum cũ adipe porcino ꝛ rizi qm̃ sedabit̃ mordicatio vehemẽs: ꝛ clisterizet̃ ante ipm cũ clisteri educente fecem ꝛ mũdificãte intestina.

¶ Medicine algebra. CAP. XLVI.

Emplastrũ de algẽbra. ℞. mes. excorticatos acatiã mugath: boluꝫ arme. fiat sicut alcobol ꝛ applicet̃ loco ita vt ei adhereat.

¶ Confectio emplastri liniẽtis duritiẽ cere citrine. ℥. i. olei de lilio. ℥. i. adipis galline: aut anatis medulle cruriuꝫ vaccine: mucillagis psilij: se. lini. añ. ℥. i. aggregentur ꝛ empletur cum eis.

¶ Confectio medicamis sedantis dolorem quousqꝫ fiat algebra. i. restauratio in potu dent̃ cũ casus acciderit: mumie grana. ij. ꝛ. 5. in vino stiptico: aut oleo ro. sedat. n. dolorem vsqꝫ quo fiat algebra.

¶ Unguentum egyptiacum.

Unguentum egyptiacum: floris eris. ʒ. iij. mellis. ʒ. viij. aceti. ʒ. iiij. tere pmisce bulliat donec inspissetur: reserua vsui ꝛ repone.

¶ Libri diuisionum rasis finis.

¶ Tabula capl'oꝝ Libri de egritudinibus iuncturaꝝ.

pm De mã doloris iũctura.
2 De signis mãeꝝ. d. i.
3 De cura vl'i passio. iũctu.
4 De dieta dolori. iunctu.
5 De medicis purgãtibꝰ hu. mixtũ ꝛ flegmate ꝛ colera.
6 De medicis purgantibꝰ flegma. ꝛ hu. crudos.
7 De medicis purgãtibꝰ hu. melĩcũ a iuncturis.
8 De medicinis purganti bꝰ hu. mixtũ ex flegmate ꝛ col'a a iuncturis.
9 De medicis p os sedãtibus dolorẽ iuncturaꝝ.
10 De clisterijs i vsu ãche.
11 De empl'is ꝛ vnguentis resoluentibus ꝛ dolorẽ sedantibus.
12 De medicinis status in materia calida.
13 De medicis decliatõis.
14 De curatione duritiei ꝛ lapideitatis.
15 De cura ꝓpa lapideitat'
16 De medicis aduretibꝰ.
17 De dolor̃ ãch' ꝛ artetice.
18 De cura vniuersali ad dolorem anche.
19 De curatõe sciatice pas.
20 De ꝓseruatione a dolor̃ iuncturaruꝫ ex sãguie.
21 De ꝓseruatione doloris iuncturaꝝ ex colera.
22 De ꝓseruatõe a dolõibꝰ iũcturaꝝ de flegmate.
23 De ꝓseruatiõe a dolore ãche ꝛ sciatice.
24 De medicis simplicibꝰ valẽtibꝰ i dolor̃ iũctur.
25 De ventosa ꝛ cauterio q̃ ponũtur sup ãcham.
26 De q̃busdã ẽpl'is sedãtibꝰ dolorẽ iũcturaꝝ ꝛ vnguẽt' leiẽtibꝰ ꝛ resolbꝰ.

Tractatus rasis de egritudinibus iuncturaꝝ.

Dicit rasis volo i hoc capitulo dicere medicias que sūt necessarie in doloribus iuncturarum scilicet medicinas laxatiuas que in libris non sunt dicte nec manifestate. Et in qlibet illaꝝ distinguo qualr̄ debeant vti: vt nulla illaꝝ sit posita nisi in loco suo.

De materia doloris iuncturaꝝ. CAP. I.

Materia etiā ex qua gn̄atur dolō iūcturarū est ꝑ maiori parte flegma crudum siue acidū ꝛ sepe de sanguie ꝛ raro ð co. ꝛ rarius de mel'ia ꝛ rarissime de humorib⁹ cōmixtis. Et qn̄ cōponuntur materie additur ꝑ maiori parte colera cū flegmate subtili mixta: ꝛ raro est de flegmate mixto cū mel'ia ꝛ rarissime ð oibus hu. mixtis secundum ꝓportionē suaꝫ in corpore. Et ego ostendā signa cuiusqꝫ manifeste.

De signis mēbroꝝ dolori iuncturaꝝ. CAP. II.

Dico ergo ꝙ debemus cōsiderare: qn̄ eger sanus erat cuiusmodi coloris erat locus et cuiusmodi contact⁹: et cuiusmodi est mā: silr̄ de contactu: et cuiusmodi manerici est dolor: et q̄ cā facit gescere dolorē et de dieta infirmi: et de cōplone et de etate cōsuetudie et regiōe tpe et sitibus. Et sufficit tibi cognoscere māꝫ ꝑ duo signa aut tria. Et nos debem⁹ ostēdere et declarare istud capitulū magis q̄ꝫ aliud: qꝛ est radix cure in membro vel in materia.

Dico ergo ꝙ significatio coloris erit secundum ꝙ narrabo. Si color illius loci fuerit rube⁹ significatur ꝙ mā est sanguiea: ꝛ si citrinus colerica. Et si fuerit magl albus q̄ꝫ color corpis significat̄ flegma subtile: ꝛ si fuerit declinans ad nigredineꝫ significat̄ ꝙ mā nō simplr̄ ex mel'ia est: qm̄ tal' color est in fine apatū calidoꝝ: aut ex congelatiōe sanguis. Sed si cū nigro colore fuerit mēbrū fridūꝫ ꝛ nō ꝓcedit ipm calor significat̄ ꝙ ē ex mel'ia.

Sed caue i cognitōe caloris vt mēbrū nō sit calidū ab aere vel balneo vel medicina ca. vel dormierit sup latus vel infridatū ex causis ꝯ̄rys: ꝛ remāserit sup eū color alicui⁹ medicie. Si aūt color fuerit similis colori corpis erit ꝑꝑ duas cās: aut qꝛ minus vicit aliqs humor: ꝛ tunc erit dolor non ꝑꝑ humoris q̄ꝫtitatem: sꝫ malitiaꝫ: aut ꝑꝑ multitudinem humoris: aut quia valde est profundus dolor in ꝓfundo mēbri: itelligimus ꝙ dolor ꝓuenit ex repletōe ꝛ nō ex malitia humoꝝ ꝙ remāserūt signa repletionis. sꝫ ꝑꝑ ꝓfunditatē nō appet tal' color in supficie corporis. Et tūc debemus scire hoc ex alys capitulis.

Signa aūt replonis sunt ista: magnitudo pulsus: pōderositas toti⁹ corpis: extēsio mēbroꝝ: tarditas motus non cū debilitate sed q̄si portaret onus: ꝛ apparet in facie sudor ꝛ i oculis ꝛ i facie rubedo: ꝛ grauitas frōtis: ꝛ hebetudo igeny: ꝛ destructio appetitus: ꝛ dormire multū: ꝛ an̄q̄ꝫ iuasit ipm dolor nimis vtebat̄ cibis ꝛ potib⁹: ꝛ qete sine flobothomia: ꝛ purgatiōes sine labore: sine coitu maxie qn̄ his oib⁹ vsus fuerit postea abstinerit. Significatio cōtactus illi⁹ loci diuidit̄ in calore ꝛ frigore duritie ꝛ mollitie aspitate ꝛ lēitate plēitudie ꝛ extēsiōe ꝛ eñone. Si mēbrū tactu fuerit ca. mā ē ca. si fridū frida erit mā: tñ ðbes ꝯsiderar̄ h̄ qð narrabo: qm̄ forte mēbrū erit lotū cū aq̄ i hora illa vel discooptū ad aerē fridum q̄re supficies ei⁹ apparet frida tactu: aut forte mēbruꝫ erit ligatū: aut erit ifirmus dormiēs sup ipꝫ: vn̄ ꝛ claudūt̄ pori ꝛ retinet̄ plurimus vapor intus. Si aūt medicus nō respexerit iteruꝫ post vaporis euaporatōem iueniet ipm tactu calidū: ꝛ forte erit tangētis palma distēperata q̄re nō sentit qualitatem membri in caliditate ꝛ frigiditate.

Durities autē significat ꝙ mā est grossa ꝛ sicca: mollicies aūt significat ꝙ mā sit humida subtil'. Cū dispositio mēbri fuerit distēpata ex eis q̄ accidūt extrinsecus. s. ex frigore vel calore: qm̄ ꝑ frigus indurescit membruꝫ: calor calefacit ꝛ remollit. Ex hoc debes itelligere in oib⁹ alys ꝯditōib⁹: quāuis ego nō māifeste explanauero: aspe ritas aūt significat māe siccitatē: ꝛ lenitas humiditateꝫ: qm̄ mēbrū exaspascit ꝑ medicinā stipticā: ꝛ remollescit ꝑ oleū vel vnguētū extrinsecus suppositum. Aut huiusmodi plenitudo aut extēsio significat multitudineꝫ māe aut multitudinē vaporis: ꝛ tūc debes cōsiderare si cū plenitudie ꝛ extēsiōe fuerit grauitas erit cōstrictio ꝑꝑ mltitudinē humoꝝ. ꝙ si nō fuerit cū eis grauitas erit ꝑꝑ multitudinē vapoꝝ cōstrictoꝝ in eo. Dico ēt ꝙ debes cōsiderare dispōneꝫ corpis in sanitate: qꝛ q̄dam sunt corpa rugosa ꝛ spasmosa naturaliter sicut in senioribus. quedam sunt in contrariuꝫ.

Et fortasse credet aliqs qð tactus durus ꝛ extēsio sint idē. Sꝫ q imaginat⁹ fuerit tactū vētris inflati ꝛ tactū lapidis sciet qm̄ iter duꝝ ꝛ extēsum est aliq̄ dr̄ia: qm̄ durū nocet tactui ꝑ expulsionē sine passiōe: extēsuꝫ qdē nocet tactui ꝑ expulsionē ꝛ cū passiōe. Modi āt egritudinū sunt illi modi quos dicā: pūctio aūt ꝛ ꝑcussio significant caloreꝫ māe: sed cū h̄ ꝑcussio significat humorē spissuꝫ ꝛ ꝓfundū i carne: quapp significat mām sanguineā: pūctio aūt significat mām colericam. Egritudo aūt i qua sentit eger mēbrū q̄si ꝯ̄hatur ꝛ spasmet̄ significat māe friditatem: ꝛ ostēdit ꝙ est frida ꝛ ꝙ ē cū vehemētia doloris: ꝛ nō ē in mēbro calor: ꝛ ostēdit qm̄ sit calida qn̄ mēbrū calidū fuerit cū lenitate doloris. Et cū ifirmus senserit mēbrū extensum i vtraqꝫ parte vel ꝑ circuitū ꝛ tactu iueniatur tpatū ꝛ cutis fuerit extēsa: scias ꝙ nocet mēbro quātitas māe: nō q̄litas: ꝛ tūc scias ꝙ corpus est plenum.

De mō aūt cure cōsidera si gescat mēbrū cum fridis ꝛ augmētet̄ dolor cū calidis est ex causa calida.

De dieta aūt ifirmi scias ꝙ cū infirm⁹ ante accessionē fuerit vsus dulcib⁹ cibis: ꝛ vino grosso ꝛ carne ꝛ ouis frixis ꝛ paruo labore ꝛ multū dormire: scias ꝙ mā ē multa ꝛ si fuerit vsus calidis q generāt colerā ꝛ labore ꝛ vigilys ꝛ hꝫ scias ꝙ mā est calida: ꝛ si vsus fuerit gn̄antibus supflua multa sicut herbis ꝛ viridib⁹ fructibus ꝛ qete scias ꝙ mā est flegmatica ꝛ humores crudi. Dieta autem que facit homini sanguinē melācolicū raro pōt facere dolorem iuncturaꝝ: qꝛ illa dieta igrossat sanguinem ꝛ reddit eum ineptū ad discursum sicꝫ facit in corpib⁹ laborātiuꝫ: ꝛ si aliqn̄ contingit grauiter dissoluit̄. qꝛ ei⁹ mā est vicina materiei cancri. De cōplexione aūt infirmi scias ꝙ si fuerit albi coloris admixti rubedini: ꝛ si fuerit bone carnis: subtilis cutis: ꝛ quādo locū fricaueris rubescit statiꝫ significat̄ ꝙ mā est sanguinea. Et si corpus fuerit pigue ꝛ albi coloris nō mixti rubedini ꝛ corp⁹ nudū pilis venis strictis: carne molli: occultaꝝ iūcturaꝝ graciliū ossiū ꝛ gn̄alr̄ talis dispositio qual' est in corpib⁹ mulieꝝ significatur ꝙ mā est flegmatica. Et si fuerit macruꝫ citrini coloris pilosum ꝛ cū grossis venis ꝛ manifestis iūcturl oñdit̄ ꝙ mā est colerica. Et si cū macilētia fuerit niger color: durities corpis: pilositas: aspitas cutis: significat̄ ꝙ mā est mel'ica quāuis hec egritudo iūcturaꝝ raro cōtingit i hn̄tib⁹ taleꝫ dispōnem. Et similiter scias ꝙ hec egritudo iuncturaꝝ fere nūquā accidit pueris: sicut raro cōtingit mulieribus: ꝛ pro maiori parte accidit iuuenibus ex mā sanguinea: ꝛ flegmatica admixta cū colera: senib⁹ aūt cōtigit ex humorib⁹ crudis: qm̄ ꝛ isti humores multiplicantur in senibus: ꝑpter debilitatē digestionis.

De regionibus aūt scias ꝙ in regionibus calidis mul-

tiplicatᷣ colera et melĩa: ĩ regiõib⁹ fridis flegma et sãguis

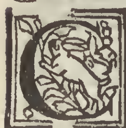
¶ Et scias ꝙ hyems congregat flegma ⁊ sanguinẽ estas
⁊ autũnus colerã ⁊ melãcoliã. Et qm̃ diximus in istis ma-
terys simplr̃: dicemus in eis cõposite.

¶ Signa aũt mãe sanguinee sunt rubedo coloris: calor ⁊
extẽsio: pulsatio: grauitas ⁊ silr̃ iuuãtia oĩa ad gñationẽ
sanguinis. ¶ Signa colere sunt fortis calor cũ modica
extẽsione: ⁊ paruitas corꝑis apatis. ⁊ paruitas rubedinis
coloris loci: ⁊ pũctio ⁊ deriuatio colere ad corporis suꝑ-
ficiem ⁊ alia iuuantia ad generationẽ colere.

¶ Signa materie flegmatice sunt extensio sine pulsatõe
⁊ punctõe: sed q̃si res fixa in vno loco manens ⁊ paucitas
rubedinis: ⁊ calor mẽbri paru⁹ ⁊ alia generantia flegma.

¶ Si aũt fuerit materia composita non de facili cogno-
scetur per signa simplicia.

¶ De cura vl'i passionũ iũcturaꝝ. CAP. III.

Cum cognoscimus ꝙ materia est sanguĩea
ĩcipiamus minuere ex latere ɔ̃rio: et h̾ ꝑꝑ duo
cõmoda: quoꝝ vnũ est mãm declinare ad lo-
cũ: et scõm est retardare fluxũ ad locũ apatũ.

¶ Si ergo dolor fuerit in pede dextro debemus minuerẽ
de manu dextra ⁊ basilica vel de q̃buſdã ramis eius ⁊ ñ
debes ire ad aliã venam. ¶ Si aũt nõ poteris minuere
ipsam neq̃ aliquẽ de ramis eius minue d̾ mediana: q̃r q̃-
dam ramus de vena basilica ⁊ q̃dam ramus de vena ce-
phalica coniũguntᷣ: ⁊ fit ex eaꝝ cõiunctõe vena mediana
minuere aũt de cephalica nõ multũ iuuat in h̾ casu: qm̃
illa vena nõ deriuatᷣ nisi a ꝑte suꝑiori duaꝝ partiũ vene
cõcaue. deĩde illic ascendit spinã ⁊ tendit ad manũ: ⁊ ꝑꝑ
h̾ euacuat sanguinẽ capitis ⁊ colli citius: ex parte aũt in-
feriori tardi⁹: basilica aũt vena diuiditᷣ ab ista intra ⁊ ex̃
a clibano pectoris ĩter latera ⁊ venit ad manũ suꝑ parte
ascellaꝝ. ⁊ ꝑꝑea euacuat sanguinẽ a partib⁹ ĩferiorib⁹ ci-
tius. Et debem⁹ minuere sanguinẽ scõm magnitudinẽ
doloris ⁊ scõm vigorẽ corꝑis: ⁊ faciemus multis vicib⁹:
qm̃ ego ꝓbaui h̾ ⁊ ĩueni ꝑfecti⁹ ĩ declinãdo mãm a loco ⁊
ĩ attrahẽdo qd̾ currit ad ipz: ⁊ rõ ẽt ɔcedit h̾: sʒ ñ est loc⁹
dicendi. ¶ Si aũt egritudo fuerit in manu: possum⁹ de-
clinare mãm duob⁹ modis aut ad alterã manum: aut ad
pedẽ oppositum. Et forte minues de duob⁹ locis. s. bra-
chio ⁊ pede: ⁊ ꝓ̇mo de minutõe ex manu ⁊ postea d̾ pede.

¶ Et debes minuere sanguinẽ scõm v̾tutem corꝑis ⁊ se-
cũdũ accidẽtia apostematis: ⁊ scõm pulsatõem ⁊ extẽsio-
nem ⁊ calorẽ ⁊ ruborẽ: ⁊ multotiẽs sufficit cura ista sola.

¶ Et ego narrabo vobis qd̾ iã vidi de q̃daz muliere que
cõquerebatᷣ ⁊ vociferabat de dolore in die ⁊ sero in dex-
tro asceta. cũ magnũ esset apa calidũ rubei coloris cũ ex-
tensiõe forti ⁊ pulsatõe: mulier aũt erat pinguis ⁊ multũ
sanguinolenta: q̃ ante accessionẽ vsa fuerat lacte: ⁊ carni-
bus cuius virtus fortis erat: ⁊ minui ipsã ĩ manu sinistra
de basilica ⁊ pede dextro de saphena eadẽ hora: ⁊ d̾ quo-
libet extraxi lb. 5. ⁊ post tres horas solui ligamẽ: ⁊ p⁹ iteꝝ
extraxi lb. 5. ⁊ post cibaui etiã ipsam: ⁊ post tres horas ex-
traxi de saphena lb. 5. ⁊ tũc cessauit dolor ⁊ pũctio. Et mu
lier rogauit me ꝙ iteꝝ ex̃herem de manu. senserat enim
magnũ iuuamẽtũ. Sed ego volui mãm declinare ĩferi⁹
ꝑꝑ duas cãs: quaꝝ vnã nõ debeo dicere in hoc loco ⁊ al-
tera est vtil': imo necessaria ĩ talibus locis. Scias ꝙ ista
mulier patiebatᷣ dolores ĩ sinistra manu sʒ debiliores: ⁊
ꝑꝑ h̾ volui ꝙ mã declinaretᷣ ĩferi⁹. qm̃ medicus dʒ cõsi-
derare hoc ⁊ semꝑ obseruare qm̃ ego curabã quendã ho
minẽ cui cõtingebãt dolores iuncturaꝝ ex mã sanguĩea
⁊ ĩcipiebãt dolores in iũcturis q̃ sunt inter ascetã ⁊ rascetã
in dextra manu: ⁊ ĩterrogaui si accidebãt dolores in ma-
nu alia ⁊ in pedib⁹: ⁊ dixit mihi ꝙ similis dolor accide-
bat ei in manu sinistra. s. in eius iũcturis ⁊ adhuc magis
fortis: ⁊ ꝙ nũq̃ in pedibus similr̃ accidit: ⁊ tũc nolui mi-
nuere in manu sinistra oĩno sed minui in pede dextro.

¶ Quidã aũt medicus ꝓ̇mo curabat eũ ⁊ minuebat eũ in
manu dextra ꝑꝑ apostema calidũ: qd̾ habebat in iunctu-
ris man⁹. s. man⁹ sinistre: ⁊ q̃euit dolor ĩ manu illa. sʒ d̾cli-
nauit in manũ dextrã cũ apostemate calido maiore alte
ro: ⁊ qñ ego q̃siui istud ab illo hoĩe ĩtellexit ꝙ ego sciebã
plus de physica q̃ʒ alius: ⁊ hec erat vna de rationibus ꝑꝑ
quã tu debes decliare mãm ad alterã duaꝝ partiũ ⁊ ma
xime qñ fuerit dolor in dispõne tali ꝙ possit augmenta
ri: ⁊ hoc in ꝓ̇ncipio doloris: qm̃ in tali dispõne debem⁹ ca-
uere a minutione ⁊ fricatione ⁊ alys que attrahũt mãm:
⁊ ẽt debemus erigere deriuatõem mãe ad aliã partium:
qñ in aliqua partiũ fuerit mẽbrũ nobile ad qd̾ mã curre
re possit. v̾bi gratia. q̃dam homo patiebatᷣ in iũctura ma-
nus dextre ⁊ oportet minuere: in vesica aũt vel renibus
vel matrice est apostema calidũ: dico ꝙ nõ debem⁹ mi-
nuere in tali dispõne ex manu: quoniã si fecerimus h̾ no
cebimus mẽbro apato: sed forte minuemus ex pede dex-
tro. ¶ Cũ intellexerimus ꝙ in parte dextra est apostẽa
sanguineũ cuius ꝑiculum est maius q̃ʒ periculũ manus
dextre: verbi gr̃a in epate vel in rene dextro est apostẽa
calidum in iũcturis manus dextre est dolor debilis: dico
ꝙ ꝓ̇mo medicandũ est rei periculosiori. ¶ Et ponatᷣ ꝙ
forte accidũt in attrahendo mãm due oꝑatiões: v̾bi gr̃a
patiatᷣ mulier in iuncturis manus ꝓpter qd̾ oportet mi-
nuere: ⁊ cum hoc careat mẽstruis: dico qd̾ minuendũ est
ex pede ⁊ nõ in manu: quoniam in minutione pedis sunt
duo iuuamẽta scilicet declinare mãm a loco infirmo ⁊
ꝓuocatio menstruoꝝ. ¶ Sed materia nostra reuertatᷣ
ad illã mulierẽ quã prius diximus: dicendo ꝙ post mi-
nutionẽ tertiã tribus horis intermissis extraximus d̾ sa-
phena lb. 5. ⁊ nocte illa dormiuit: nõ enĩ dormiuerat mlt̃-
tis noctibus: ⁊ non feci aliam curam nisi ꝙ exhibui die-
tam frigidã ⁊ subtilem: ⁊ tertia die minutionis fuit sana
ex manu lesa. Quapropter debemus incipere a minutio-
ne ⁊ post confortare mẽbrũ: cum vnguentis frigidis ⁊ sti-
pticis que dicemus postea. ¶ Sed in declinatione non
debemus ponere ita: ⁊ maxime si corpus fuerit plenum:
quoniã forte materia ad mẽbrũ nobile cõuertetur ⁊ fiet
peius: ⁊ forte vnguẽta ⁊ emplastra addent in dolorem ⁊
hec fiet quãdo fuerint posita suꝑ locum dolorosũ ⁊ ma-
teria fuerit multa: ⁊ non potuerunt medicine materiam
mouere a loco quoniã clauduntur pori mẽbri ⁊ prohibe
tur dissolutio: ⁊ sic emplastra ⁊ vnguenta inducũt ⁊ aug-
mentant dolorẽ per accidens. quapropter debemus in-
tueri quãdo emplastra ⁊ vnguenta augmentant dolorẽ
vel addũt in dolorem: ⁊ ponemus illa non supra locũ do
lentẽ: sed retro supra locũ vt inhibeant fluxum: ⁊ non
prohibeant dissolutionem. verbi gratia: quãdo dolor fue
rit in genu ponamus emplastra super coxam: ita ꝙ finis
emplastri attingat principium loci dolorosi: ⁊ similiter in
omnibus passionibus iuncturarum. Si autem dolor nõ
crescit propter emplastra superposita non indigemus: po
nere iuxta locum patientem ⁊ debemus vti illis medici-
nis donec cesset dolor apostematis et eius calor et pulsa-
tio: et tunc cessabimus ab eis: et quoniam si voluerimus
magis vti eis ĩgrossabitur materia et fiet dura et inepta
dissolutioni. ¶ Sed si viderimus ꝙ ipsa pauce est ma-
terie et declinans ad superficiem corporis dimittemus
nature quoniã per se curabit.

¶ Sed si in contrarium fuerit vtemur mollificatiuis et
dissolutiuis et medicinis ex his cõpositis quoniã in mẽ-
bro remãsit paꝝ caliditatis et spissitudo materie.

¶ De dieta. CAP. IIII.

Sufficiat gͦ nobis q̄ diximus in p̄ͦcapl'o. Dicēdū ē mō de dieta infirmi gn̄al'r: s3 i p̄mo tp̄e.s.in p̄ncipio sint cibaria ei⁹ subtilia ꝛ īspissātia sāguinem ꝛ infridātia: ꝛ caueat a carnib⁹ ꝛ vino ꝛ reb⁹ dulcib⁹ ꝛ acut] ꝛ putrefactiuis: ꝛ ðcliet ad acria ꝛ stiptica: ꝛ bibat aquā fridā clarā cū oximelle acetoso: aut cū rob ð succis fructuū macianoꝝ vl' maloꝝ granatoꝝ vel coctāoꝝ: aut acrumē pomi citri ꝛ agrestā: ꝛ quotidie sumat aliqd istoꝝ ꝛ dimittat motū ꝛ p̄prie iūcture īfirme: ꝛ dimittat coitū ꝛ balneum oīno donec cesset fluxus humoꝝ ꝛ qescat dolor: ꝛ tūc vtatur balneo ꝛ motu illi⁹ iūcture mediocriter. ⸿ Et si dolor augmētat̄ in tm̄ q̄ timeat̄ de egri defectu pone aliquid de medicinis sedātib⁹ dolorē: ꝛ vngamus cū mortificatiuis: ꝛ h̄ fiat in apātibus calidis sine magno timore. In passiōib⁹ aūt fridis stōachi ꝛ matricū fit h̄ cū magno timore ꝛ cautela. ⸿ Si aūt mā fuerit colerica i p̄ncipio īcipiamus cū euōne colere cū medicinis lassatiuis ꝛ eligemus cōueniētiores scd̄m v̄tutē corporis ꝛ quātitatē caloris. ⸿ Si aūt corpus fuerit calidū ꝛ debile ꝛ temp⁹ estiuū laxabimus cū aq̄ prunoꝝ ꝛ māna ꝛ syrupo ace. ꝛ rosaru3: ꝛ sero capno. ⸿ Si aūt corp⁹ fuerit forte laxabim⁹ cū mirobalāis citri. ꝛ aloe. ꝛ scamōea ꝛ vices laxandi erūt scd̄m quātitatē māe. Et sicut minutio curat īfirmū sine alia cura. Ita purgatio colere: ꝛ postponam⁹ empl'a ꝛ vnguēta frida q̄ attineāt humiditati parū vel cu3 eis q̄ non multū desiccāt: ꝛ vtaris his donec cesset vehemētia doloris: ꝛ tūc dimittem⁹ curā aliā q2 nō ē necessariū ponere desup dissolutiua: mā.n.ista nō solet petrificari nec indurari. ⸿ Dieta āt īfirmi sit frida ꝛ humida sicut aq̄ ordei ꝛ cucurbite ꝛ cucumer]: ꝛ atriplex ꝛ h9: ꝛ caueāt a calidis oīno: ꝛ in dieb⁹ qetis dabim⁹ aliq̄ q̄ attineāt cōpl'oni frigide: sicut sy. acetosus ꝛ aqua ordei: ꝛ viscositas psily ꝛ succus mali granati: ꝛ sit ei⁹ dieta frida ꝛ humida ꝛ stratus ei⁹ i q̄ iacuerit sit fridus: ꝛ si fuerit hyems coopiat̄ caput ꝛ totū corpus ꝛ fugiat vigilias ꝛ cogitatōes ꝛ irā: ꝛ si fuerit necesse dare medicinas sedātes dolorē dabimus sine timore. ⸿ Si aūt fuerit flegmatica ꝛ humores crudi laxabimus: si debil' fuerit cū semīe vrtice ꝛ aq̄ mellis ꝛ cu3 baurach. Et si īfirm⁹ fuerit fortis ꝛ mā multa ꝛ spissa laxabimus cū collogntida cētaurea: zirūgē: turbith: ꝛ testiculis vulpis: ꝛ erūt vices lassandi scd̄m quātitatē māe: ꝛ vtemur vomitu cū oximelle ꝛ semīe raffani ꝛ selgie ꝛ sinapis ꝛ sale ꝛ aqua mellis: aut cū medicis fortiorib⁹ istis sicut nux vomica: oleū. ⸿ Et vomitus est valde bon⁹ cū egritudo fuerit in iūctur] īferiorib⁹ aut i ancha. Et i diebus in qbus nō vtimur vomitu vel potōe dabim⁹ diacu. ꝛ diatrion pipereon vel tiriacā ð q̄ttuor sp̄eb⁹: ꝛ syrupū subtiliāte3 mām: ꝛ caueat minutionem sanguis maxie in egritudib⁹ fridis: vt nō debilitet̄ digestio: ꝛ multiplicet̄ supflua: ꝛ ponem⁹ sup mēbrū a p̄ncipio vsq3 īfinē ēpl'a calefaciētia: s3 i p̄ncipio erūt ðsiccatiua ꝛ i fine mollificatiua et dissolutiua fortit̄ ꝛ debes cauer̄ ne mā lapidet̄ i iūctur]: qm̄ ista mā ē obediēs lapideitati: ꝛ totū illð ðbem⁹ facere cū magna cautela: nō sicut faciūt multi i medicoꝝ q ponūt fortes medicīas ad dissoluēdū. vn̄ subtile dissoluitur ꝛ remanet grossum ꝛ petrificat̄: sed debemus ponere vna vice mollificatiua ꝛ postea dissolutiua: ꝛ qn̄ videbimus q̄ apa minuit̄ multū: respiciem⁹ vtrū durities p̄maneat sicut p̄us: ꝛ tūc nō ponemus dissolutiua: sed poti⁹ mollificatiua. ⸿ Dieta āt īfirmi sit vt comedat vna die sic ꝛ altera nō: vtat̄ sōno absq3 cibo: sed nō d3 cibari vsq3 ad repletionem nisi vt satisfaciat appetitui ꝛ famē remoueat ꝛ digerant̄ humores q remāserūt in corpore: ꝛ n̄ d3 satiari aq̄: sed quotidie bibat aquā mellis cu3 sp̄eb⁹ ꝛ medicinis q̄s dicā postea: qn̄ cessauerit fluxus māe: ꝛ videmus q̄ apa nō augmētat̄ ꝛ corp⁹ purgatū est: tūc vtatur exercitio: balneo calido ꝛ p̄uocātib⁹ vrinā. ⸿ Si aūt mā fuerit scd̄m p̄portionē humorū in corpe: ꝛ nō apparet m̄l'ta victoria aliquoꝝ nec in colore nec in tactu. tūc scias q̄ dolor est ex plenitudīe: ꝛ tunc incipe curā p minutionem sanguinis ꝛ postea p fluxū vētris cū medicis que p̄nt purgare diuersos humores: sicut pillule cochie Galieni: ꝛ h9 ꝛ debes ponere supra mēbrū aliquā medicinā donec purgetur corp⁹: ꝛ minuere de cibarys suis. s. facere paruu3 ꝛ subtilē ꝛ nō īdiget alio regimīe p̄ter illud.

⸿ Si aūt apa qð est in iunctur] fuerit ex sanguīe ꝛ colera aut ex sanguīe ꝛ flegmate. tūc debes ip̄m curare ex cōpositis: verbi grā. ponamus q̄ apa sit in aliq̄ iunctura cum calore forti tactu ꝛ sine extēsione ꝛ pulsatiōe ꝛ rubedīne multa: que solet esse in apate sanguineo ꝛ ponit̄ dolor cū pulsatiōe: ꝛ aliqn̄ cū punctiōe dico q̄ manifestū est ex sermōe n̄ro q̄ illud apa est cōpositū de sanguīe ꝛ colera ꝛ debem⁹ incipere a minutiōe ꝛ purgatiōe colere: ꝛ cōponere curas q̄s dixim⁹. ð melia āt iā dixim⁹ q̄ nō accidit ex ea passio iuncturaꝝ: ꝛ pp̄ h̄ de ea dimittem⁹ sermonē.

⸿ De medicinis purgantibus humorem mixtum ex sanguine ꝛ colera. CAP. V.

Curatione in dolore iuncturaꝝ ex sanguine ꝛ colera qn̄ iuncture fuerit calide: ꝛ volueris soluere solone media accipe succi mali granati dulcis lb. s. ꝛ iulep lb. s. mirobolanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. v. cōmisce ꝛ mitte simul ꝛ morent̄ ibi vna die ꝛ vna nocte. postea cola ꝛ bibe. ⸿ Aliud debilius sed magis infridat. ℞. lb. i. iulep. ꝛ appone. ʒ. x. mirobolanoꝝ citrinoꝝ ꝛ dimitte sic p vnam diē ꝛ vnā noctē: postea cola ꝛ appone ibi. ʒ. i. de mucillagine psily: ꝛ da patiēti. ⸿ Aliud. accipe pruna sicca ꝛ passa numero. xxx. tamarindoꝝ. ʒ. xv. coque i trib⁹ libris aque donec remāeat libra media postea exp̄me ꝛ cola ꝛ adde colature mirobolanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. x. ꝛ vna die ꝛ vna nocte dimitte: ꝛ iteꝝ cola ꝛ addit]. ʒ. x. zuchāi sumat patiēs.

⸿ Syrupus mirobolanoꝝ citrinoꝝ: q valet iuncturaru3 dolori ꝛ febribus acutis ꝛ tertiane ꝛ purgat ēt coleram.

⸿ ℞. mirobolāoꝝ citrīoꝝ. ʒ. c. ꝛ ablue cū aq̄ cal'a reubar. ʒ. c. mitte cū aq̄ frida ita q̄ aq̄ supemīeat duob⁹ digit] postea i estate pone ad solē p q̄ttuor dies: deiñ accipe tātū dē aq̄ vt remaneāt mirobolani: ꝛ iteꝝ mitte in aliā aquā ꝛ dimitte tandiu: donec amittant saporem suum ꝛ albescant: deinde aggrega primā ꝛ secunda3 aquā cum. ʒ. centum manne albe coque ad ignem ꝛ remoue spuma3 donec fiat sicut iulep: ꝛ si vis acue eum cum scam̄. cuilibet libra. appone. ʒ. vnam scam̄. ꝛ supra qualibet lib. appone. ʒ. vna3 aque rosa. ꝛ vtere quando volueris.

⸿ Pill'. ad dolorē iuncturaru3 calidum ꝛ sunt iobannicy. ℞. aloe succotrini. ʒ. tertiam partem. zinziberis. ʒ. i. mirobolanorum citrinorum. ʒ. i. scam̄. sextam partem. ʒ. i. esule quintam partem. ʒ. i. masticis septimam partem. ʒ. fac pillul'. cum aqua citonioꝝ vel macianoru3 ꝛ sume totum semel. iste pillule purgant coleram rubeam ꝛ parum humoris aquosi ꝛ bene operantur in dolore calido iuncturarum. ⸿ Pillule optime in p̄ncipio egritudinis. ℞. aloes. ʒ. dece3. zirungem mirobolanorum citrinorum. an̄. ʒ. quinq3. confice cum succo vue canine ꝛ sume qualibet vice. ʒ. i. ꝛ. s. vl' tres pillulas.

⸿ Item pillule al'. ℞. scam̄ pulnerizate. ʒ. quinq3. mitte in aqua citoniorum. ʒ. decem. dimitte donec desiccentur ꝛ mitte cū. ʒ. x. zucha. ꝛ cubebe. ʒ. s. ɔfice cū iulep. ꝛ fac pill'. ad modū ciceris: ꝛ sunt optime in qualibet dispōne ꝛ maxie cū stōus est ipeditus vel nō egerit: ꝛ sume in qualibet hora qua volueris. ⸿ Electuū qð purgat coleram ꝛ stomachū confortat boni saporis ꝛ odoris. ℞. citonioꝝ fru-

ſtatim inciſoꝝ.ʒ.lx.pone in aceto ꝑ diem ꝛ noctem vnaʒ. poſtea extrahe ꝛ piſta ſcam̄.ʒ.x.cubebe.ʒ.ij. cardamomi.ʒ.ij.ſpice nardi aur̄.i.ro.ʒ.vi.confice cuʒ.xl.dragmis mellis ꝛ aceto cum volueris da.ʒ.ij.valēt in hac cauſa trociſ. roſ.ſcamo.vel viol.ſcamoneati.

ℭ De medicinis que purgant flegma ꝛ crudos humores. CAP. VI.

Medicamen laxatiuuʒ mūdificans inteſtina a fecibꝰ ꝛ a flegmate ſalſo: ꝛ extrahit flegma a iuncturis. ℞.turbit.ʒ.x.℥.ʒ.ij.zuchari.ʒ.xx.ꝛ fac pillulas: ꝛ da a.ʒ.iij.vſqꝫ ad.iiij. ℭ Syrupus ꝺ turbith educit flegma de iuncturis ꝛ ancha fortiter: ꝛ eſt aptum ꝛ optimū eis q odiunt medicinas. ℞.turbith. lb.i.mitte ī tribus libris aque frigide ꝛ moreť tribꝰ diebus ad ſolē: deinde cola. ꝛ deinde ſi ſaporem amiſerit ꝓyce ꝛ aquam ſua. ſin aūt appone aliam aquā ꝛ iteꝝ appone ad ſoleʒ donec amittat saporeʒ: poſtea aggrega illas duas aquas ꝛ mitte librā vnam zuchari. ꝛ coque donec fiat ſicut iulep.educit multotiens humorē flegmaticuʒ: ꝛ ſi volueris citius facere coque ad ignē.qm̄ non eſt debilior a ꝑmo: ſed poſtea non erit ita clarus. ℭ Aliud laxatiuū ad dolorē iūcturarum ex flegmate: purgat fortiter ꝛ educit ſepe. ℞. zirungē.ʒ.i.ꝛ.ſ.eſule.ʒ.iij.turbith.ʒ.i.ꝛ.ſ. zinziberis ſeptimam partem.zuchari quātū omnes alie ſpēs.

ℭ Pill. que flegma iuncturaꝝ purgant. ℞.turbith.ʒ. i.ſ. colloquintide.ʒ.iij.bdelij.ʒ.iiij.forma pill. ꝛ ſunt mirabiles in attrahendo flegma crudū ab anchis.

ℭ Medicamē qꝺ. ℞.ſarcocolle ru.ʒ.iij.zirungē nitri .an̄. aur̄.ij.diſtēpera in.℥.i.olei nucū.ꝛ.℥.i.decoctionis aneti ꝛ bibat pa.purgat ſine nocumēto. dol. aufert anche oīno.

ℭ Medicine ad dolorem anche generaliter ſunt iſte: colloqntide: cētauree minoris: ſuccus cucumeris aſinini: zirūgē eſule: piretri: ſerapini: oppopōacis amoniaci ex iſtis cōponunť medicime ad dolorem anche ex flegmate.

ℭ Medicine ad dolorem anche ꝛ dolorem iuncturaꝝ ex flegmate. ℞.corticis colloquintide.ʒ.v.paſſas ſine armillis manū plenam: coque in tribus lib aque donec remaneat tertia pars: ducit deceʒ vicibus ꝛ magis flegma crudum ꝛ humidum.

ℭ Pill. fortes valde purgant flegma ex iuncturis ꝛ ācha. ℞.zirungē.ʒ.ſ.eſule.iij.partes.ʒ.turbith.ij .partes.ʒ .colloqntide quartā ꝑtem.ʒ.euforbij.iiij.partē.ʒ.ſumanť vice vna: ſunt.n.fortes: ꝛ loco iſtaꝝ vtimur pillulis fetidis: ꝛ pillulis zirungē ꝛ alijs pillul q̄ ſcripte ſūt in alijs libris.

ℭ Decoctio que facit homines ſurgere de lecto qua vtimur in podagra ꝛ dol.anche ex flegmate ꝛ eſt mirabilis. ℞.corticis radicis apij feniculi. an̄.ʒ .x .colloqntide centauree mi.ameos aniſi zirunge eſule.an̄.ʒ. v. coquanť in iiij.lib.aq̄ vſqꝫ q̊ remācat.i.ꝛ ſumat quotidie.℥.i.ꝛ iuuat.

ℭ Pillule fortes que purgant flegma ꝛ remouēt illud de ancha ꝛ iuncturis. ℞.turbith.ʒ.x.colloqntide.ʒ.x.ꝛ.ſ. ſucci cucumeris aſinini.ʒ.iiij.centauree.ʒ.iij.euforbij . aur̄.i. eſule.ʒ.v.ſarco.ſerapini.an̄.ʒ.ij.armon̄.oppopōacis.an̄.ʒ. i.ſ.carui ſinapis naſturtij.an̄.ʒ.iij.cōfice cuʒ ſucco fenicl'i vl porroꝝ.dētur forti.ʒ.iij.mltotiēs educit: ꝛ ōbes eo vti cum corpus eſt plenū crudis humoribꝰ ꝛ flegmate. In tali caſu potes vti yeralogodion vel yeraruffini: ſed vtiliꝰ eſt vt vtaris yeraruf.

ℭ De medicinis purgantibus humorem melancolicum a iuncturis. CAP. VII.

Quando ſciueris ꝙ iūcturaꝝ dolor ꝓuenit ex melancolia vtere his medicinis. ℞.epithimi noui.ʒ.v.puluerisa cū ij.ʒ.aque mellis. purgat multotiens.

ℭ Aliud. ℞.polipodij.ʒ.xx.zuchari.ʒ.i.puluerisa ꝛ bibe cum iulep. ℭ Aliud.mirobolanoꝝ indorum. ʒ.xx.epi.ʒ.xv.mitte in libra vna aque frigide ꝛ morentur ibi tribus diebus.poſtea exꝑme ꝛ bibe cum.ʒ.x.zuchari. purgant enim melancoliam.

ℭ Decoctio epithimi purgat fortiter melancoliaʒ. ℞.mirobolanoꝝ indoꝝ.ʒ.xx.polipodij ſticados.an̄.ʒ.v.ſene.ʒ. vij.coque tādiu in tribus libris aque donec vna remaneat.poſtea mitte.ʒ.x.epithimi: deīde remoue ab igne ꝛ dimitte ſic ꝑ vnaʒ noctem poſtea exprime ꝛ cola: poſtea accipe.ʒ.i.agarici.ʒ.iij.ſalis īdi.ʒ.iiij.ellebori nigri aggregenť ſimul cum oximelle ꝛ ſume in ſero: ꝛ decoctōem ſuperius dictam in mane.

ℭ Pill. purgātes melācoliā ex iūcturis. ℞.epi.ʒ.i.polipodij.ʒ.i.agarici.ʒ.i.ꝛ duas tertias: ellebori nigri .ʒ. quartaʒ aggregētur ꝛ fac pillulas que vice vna ſumātur.

ℭ Et caue in purgādo melancoliā: qꝛ nō debes ſemel purgare ſed ſepe.iſti.n.humores nō ducenť in multa quātitate in vna purgatione. ℭ Et nota ꝙ purgatōem hu.melancolici ſemꝑ debēt ꝑcedere balneū ꝛ digeſtiuū.

ℭ De his que purgant humorem mixtum ex flegmate ꝛ colera. CAP. VIII.

Dolores iuncturaꝝ pro maiori ꝑte ſūt ex flegmate admixto col.quoniā dieta plurimoꝝ hoīum ē groſſa ꝓpter quā humores groſſi augmētanť q ad iūcturas diſcurrere nō poſſunt: niſi ſubtilieť ab aliquo calore vt exercitijs vel vſu reꝝ calidaꝝ: cuʒ ipſi de natura ſua ſint cōpacti ꝛ inepti ad fluxuʒ: ꝛ ꝓpterea videmus in illis q patiūtur doloreʒ ex humoribꝰ crudis tēpora qetis īter duas acceſſiōes eſſe breuiora cū vigilāt vel laborāt vel rebus vtūtur calidis. In alijs vͦo fit ꝯͣriuꝫ. ꝓpter hoc tn̄ nō ꝑſeruātur ab acceſſiōe: qm̄ qn̄ multiplicanť iſti humores claudūt meatꝰ: ꝛ qn̄ obſtructi ſunt aut corrūpuntur ꝛ putrefiūt. vnde acqrūt acumē quo ſubtiliātur ꝛ habiles fiūt ad fluxū: ꝛ ꝓpter hoc medicine que attrahunt flegma ꝛ colerā ſimul meliores ſunt q̄ꝫ que coleram tm̄ vel flegma attrahūt: ꝛ medicine que iſtud operātur ꝑnci paliter ſunt oēs ſpēs titimali ꝛ ſcamonea ꝛ turbith ꝛ colloqntida: ꝛ aloe cū turbith attrahit hūiditates cū colera.

ℭ Trociſci q purgāt colerā ꝛ flegma ꝛ confortant ſtomachū ꝛ ducūt ſine labore. ℞.ſcamonee.ʒ.i.ꝛ duas tertias ʒ.turbith.ʒ.i.ſ.roſaꝝ.ʒ.i.ſ.ſpice nardi.ʒ.i.cōfice cuʒ ſucco. coctanoꝝ vel macianoꝝ ꝛ faciat.x.trociſcos ꝛ bibat vnū trociſcū cum dimidio ꝛ forte duos.

ℭ Decoctio purgans flegma ꝛ colerā mediocriter. ℞.mirobolanoꝝ citrinoꝝ.ʒ.x.vſqꝫ ad.xv.turbith.ʒ.v. vſqꝫ ad x.Coque in tribus libris aque donec remaneāt due tertie libre: ꝛ appone zucchari albi.ʒ.x.cola ꝛ bibe.

ℭ Pillule purgātes flegma ꝛ colaʒ fortiter. ℞.ſca. ʒ.i.colloqntide.ʒ.ij.aloes.ʒ.iij.ſucci abſinthij dragaganti maſticis.an̄.ʒ.ſ.bibat.ʒ.i.ſ.ſunt.n. electe optime.

ℭ De medicinis per os ſedantibus dolores iuncturarum. CAP. IX

Nota ꝙ zurūgem habet magnā virtutē in omnibus doloribus iūcturarum: ſed deſtruit appetitū ꝛ deſiccat iūcturas cum in magna quātitate ſumitur: ꝛ ꝓpterea ſi fuerit neceſſe de eo accipere in magna quantitate: accipiat poſtea medicinas confortātes ſtomachum. Quapꝑ admiſcemus ſemper aniſi zinziberis maſticis: ꝛ mollificamus iuncturas cum aqua calida: ꝛ pinguedinibus ꝛ oleis. Sed nota ꝙ iſtis nō debemus vti niſi cum magnus ꝛ vehemēs fuerit dolor vel timuerimus de defectu egri: qꝛ iſte medicine inſpiſſant ſanguineʒ ꝛ ꝓhibēt deſcēſum humoꝝ ad iūcturas. Quapꝑ nō debemus eis vti niſi cum dolor fuerit fortis ꝛ corpus vacuum: ꝛ tunc

debem⁹ vti ad mortificādū paꝝ ꝛ ꝓhibēdū cursū: ꝛ ego scribam eas quas expertus suꝫ sepe. medicamē ad potādū cum dolor fuerit fortis et ad alleuiāduꝫ: çurungē ꝛ çucharum bibat cum aqua frigida.

¶ Aliud. bibat semen: ꝛ succuꝫ coriandri cū. ℥. ij. çuc.

¶ Aliud. pone glandes die ꝛ nocte in aceto postea desicca ꝛ mole. ꝛ da. ℥. ij.

¶ Aliud lentes excorticatas semē coriādri glādes çurungeꝫ añ. molle ꝛ bibe. ℥. ij. ¶ Cibi eoꝝ sint agresta: lētes in aceto ꝛ poma citrina acria ꝛ general'r oīa inspissantia sanguinē. ¶ Et si vehemētia doloris duxerit nos ad dandū res mortificatiuas faciem⁹ hoc medicamē. ℞. se. lactuce. ℥. x. iusqami albi. ℥. x. aggrega cū succo lactuce ꝛ fac pillulas sicut cicer. ¶ Sed si dolor fuerit ī pedib⁹ pone suppositoriū de opio ꝛ statiꝫ dormiet. hoc ē faciēdū cū dolor fuerit ex cā calida. ¶ Si aūt fuerit ex frīda vtaris istis alys çurungē. ℥. x. sene. ℥. x. assari çinçiberis cimini piperis lōgi spatare añ. ℥. ij. Cōfice cū melle ꝛ sumat ex eo pondus aureorum. ij. cum tepida.

¶ Aliud. ℞. çurungē. ℥. x. mirre: cimini se. agni casti añ. ℥. v. opij. ℥. ij. confice cū melle ꝛ sumat. ℥. iij. ¶ Et si mā fuerit cōposita cū pauca colera diafilō ē optimū ad hoc: si sit nouū. Cibus eoꝝ dꝫ esse sicut carnes cocte ꝛ postea assate: panis coct⁹ cū semib⁹ calis ꝛ sitiꝫ sustineāt inquātū poterūt.

¶ Aliud ad cessandū dolorē podagre frigide. ℞. çurungē olibani añ. ℥. xx. cimini. ℥. x. sume ex eo. ℥. ij. ꝛ considera ꝙ aliqū fit fortis dolor ex distensione mēbroꝝ ꝑ humores qō est cognoscere ex mēbri dispositōe. ꝛ tūc debes inungere ex olo camōillio ꝛ facere empl'a ex se. bismalue ꝛ malue ꝛ dyaltea ꝛ pone sup iūcturas medicias cōstringentes.

¶ De clisterys in vsu anche. CAP. X.

Post purgationeꝫ maior cura sunt clisteria fortia que attrahūt mām tali attractiōe ꝙ vulnerāt intestina ꝛ exire faciūt sanguinē. ꝛ tūc cessat dolor eadeꝫ die: qō ego vidi ī plus q̄ꝫ mille hominib⁹: ꝛ nunq̄ꝫ vidi hominē q vtereť istis medicīs gn ex toto sanareť ꝛ alleuiareť nisi sit ita fortis ꝙ indigeat adiūctiōe: ꝛ ego de istis clisterys aliquas māeries pulchras ꝛ expertas dicā. ¶ Clistere forte valde attrahēs flā crudū ꝛ aufert egritudinē. ℞. corticis radicū capparis corticis colloquintide centauree minoris cucumeris asinini corticis agarici añ. ℥. v. coque ī trib⁹ libris aq̄ donec remaneāt due cola ꝛ appone mel ꝛ oleum ꝛ fac clistere ꝛ sustineat quanto magis poterit: ꝛ añq̄ꝫ fiat illud clistere ꝓcedat clistere factū de herba q̄ dicit̄ atelgas vel cū sale ꝛ aq̄ ꝛ melle ad mūdificādū itestīa ex fecib⁹. deīde sequať clistere ꝓdictū.

¶ Aliud. ℞. ellebori nigri: esule: collognitide: nasturty centauree camedreos: añ. ℳ. i. coque in trib⁹ lib. vini ꝛ mitte ℥. v. olei vetusti ꝛ fac clistere. Istud aūt ē min⁹ forte ꝛ calidū ꝛ nō debes eo vti nisi in corporib⁹ flāticis ꝛ pinguibus. Alys vō sufficiet aqua antelgas ꝛ nitri ꝛ aqua salis.

¶ Aliud accipe nasturtiū anisū mitte ī aq̄ die ꝛ nocte ꝛ fac clistere cū fuerit calefacta. ē eniꝫ optimum.

¶ Aliud accipe tres lib. aq̄ et mitte libř. i. nitri ꝛ coopias ꝛ mitte ad solē duab⁹ septimanis ꝛ cū op⁹ fuerit fiat clistere

¶ Aliud. ℞. corticum collogntide coque in aqua calida ꝛ mitte paꝝ nitri ꝛ olei ꝛ fac clistere.

¶ De emplastris ꝛ vnguentis dissoluentibus ꝛ doloreꝫ sedantibus CAP. XI.

Iam diximus ꝙ vnguēta q̄ ꝓhibent fluxū nō debes appōere sup iuncturas nisi cū corpus fuerit mūdum post pugationē. tūc debes ponere talē medicinā sup iuncturas ad cōfortādū mēbruꝫ ꝛ claudendū poros vt nō recipiat multa supflua. ꝛ iā dixim⁹ conditiōes istius cure: sꝫ modo volo dicere curas ꝑticulares.

¶ Unguentū ꝓhibēs mām ꝛ sedans dolorē ꝛ valet apatibus sanguineis ꝛ ifrigidat ea ꝛ cōfortat mēbꝝ. ℞. spodij: cāphore: memithe: acatie: añ. ℥. i. opij. quartā. ℥. cōfice cum aq̄ solatri vel lactuce vel portulace ꝛ pone desuper.

¶ Aliud. ℞. memithe: sandaloꝝ rubeorū ꝛ ro. corticis papaueris nigri añ. ℥. x. opij. ℥. i. fiāt trocisci. ꝛ cū volueris dissolue vinū cum aqua rosata vel cāphora.

¶ Aliud vnguētū mirabile qō cōfortat mēbꝝ ꝛ sedat dolorē. ¶ Accipe ossa cōbusta sicca ablue prius in aq̄ postea sicca. ℥. ij. çurungeꝫ. ℥. iij. amidi. ℥. ij. ceruse. ℥. ij. aggregent̄ cum aqua ꝛ camphora.

¶ Aliud qō confortat magis ꝛ ꝓhibet fluxū ꝛ infrigidat ꝛ debes eo vti cū mā fuerit multa. ꝛ cū timueris ne apa augmēteť. ℞. sandali rubei boliarmeni: memithe cortič. mali granati opij feruginis: añ. ℥. ij. cōfice cū succo mirthe. est eniꝫ vnguētū forte ad reprimēdū humorem.

¶ Aliud ad idē. ℞. acathie: galle viridis memithe triū sandaloꝝ rosaꝝ añ. cōfice cū aqua mirte ꝛ vnge.

¶ Aliud infrigidans cū apa fuerit in augmēto ꝛ est de mā furiosa in qualitate ꝛ nō in quātitate. ℞. amidi camphore añ. molle ꝛ cōfice cū aqua ro. ꝛ superpone.

¶ Aliud qō infrigidat ꝛ sedat dolorē ꝛ expellit multū. mole cerusam cum lacte vaccino.

¶ Aliud qō facit sedare dolorē statiꝫ ꝛ ē exptū. Accipe micas panis albi ꝛ mitte in lacte vaccino ꝛ dimitte donec fiat ipm vnguētū ꝛ pone decimā ꝑtē opij ꝛ mole cū lacte ꝛ superpone ꝛ cū calefactuꝫ fuerit remoue ꝛ appone aliud.

¶ Aliud. ℞. cerā ꝛ oleum rosatū sed quater tm̄ sit de cera ꝛ cuilibet appone. ℥. ij. çucha. ꝛ. ℥. ij. opij molle ꝛ totū pone desup ꝛ cooperi cū folys lactucaꝝ. ¶ Medicamē valde forte ꝛ debes eo vti cum fuerit megna necessitas. ℞. opij: corticū radicū mādragore añ. ℥. v. mole ꝛ ꝯfice cū aq̄ portulace lactuce vł iusquiami ꝛ informa grana ꝛ serua. ꝛ cū opus fuerit solue cū aqua lactuce vel portulace. sed dolor quādo adeo fortis fuerit ꝙ istis medicinis nō sedabitur. vnge diu cū aceto forti calido.

¶ De medicinis qbus debes vti cū apa fuerit in statu ꝛ calor fuerit fortis aliquātulum. CAP. XII.

Cum apostema fuerit in statu ꝛ calor fuerit aliquātulū fortis. ℞. sandaloꝝ rubeoꝝ croci añ confice cū succo coriādri viridis.

¶ Aliud accipe memithe aloe añ. cōfice cū succo sanał. ¶ Al. farina ordei camo. ro. añ. confice cum succo sanał. et apij.

¶ Aliud bolum armenuꝫ aloem crocū ro. mentam conficecum aqua coriandri.

¶ De medicinis quibus debes vti in declinatione apostematis. CAP. XIII.

Hec sunt medicine qbus vteris in declinatiōe apostematis furfur. bismalua: flores camomille ꝯficiant̄ cū aqua furfuris ꝛ ponant̄ sup cartā de panno.

¶ Aliud farina tritici ꝛ semen lini cōficiantur cum aqua furfuris.

¶ Aliud farine fenugreci aneti succi seminis lini cōfice cū succo caulium.

¶ Aliud cere partē vnā olei aneti sextā partē. fac cerotum et appone camomillā pulueriçataꝫ: sed si volueris facere magis fortē appone axungiā galline vel anatis.

¶ Aliud diaquilon cuꝫ oleo camomille est valde bonum.

¶ Aliud storax liquida laudanū mastix semē cauliū aggregentur cū fecibus olei yrini.

¶ Aliud valde forte mastix laudanū se. raffani. se. cauliuꝫ armoniaci cōfice cū fecibus olei yrini: et cuꝫ volueris vti

bis medicinis primo abluas mēbꝝ cū aqua calida tādiu donec rubeat: ꝛ sic pone medicinas ꝛ permitte decē horis: postea remoue ꝛ iteꝝ appone: ꝛ sic tādiu facias donec apostemata soluant̄ ꝛ si remāserit aliquid de apate lapideum medicabit̄ sicut dicet̄ in sequentib⁹. Et iā diximus superius ꝙ emplastra q̄ dissoluūt nō sunt necessaria nisi in dolore iuncturaꝝ ex sanguīe ꝛ modo. dico ꝙ sunt necessaria ī apostematib⁹: quoꝝ mā ē sanguis grossus melācolicus vl' flāticus: sed apostema qḋ ē ex colera pura istis oīo nō idiget: ꝛ nō debes mirari si mora sit in dissoluēdo qḋ remāsit ex apostematib⁹ in iuncturis ex calida cā qm̄ mā colerica est in corpib⁹ duris atq; cōnecta in iuncturaꝝ ligamētis. quāpp difficilior est ad dissoluendum ꝙ̄ si fuerit in carne: tn̄ si istud apostema curatū fuerit secūdū ꝙ debuerit ꝛ nō fuerit error in medico nec in infirmo nec aliq̄ mā sup aliā fluxerit dissoluet̄ in quadraginta diebus: ꝛ plures medici putant ꝙ mā nō cōtineat̄ tm̄ in ligamētis: sed et̄ in chordis: qḋ falsuz ē: qm̄ si mā esset ī chordis accideret spasmus ꝓpter cōtinuitatē nerui vicinātis musculo ī cuius chorda ē materia: ꝙ ergo materia discurrit ad ligamenta ꝛ non ad chordas: cū ligamēta sint duriora: iā declaratū est ī libro nostro qui continens appellatur: sed illud ignorare nō impedit curationem.

¶ In principio post purgationē debem⁹ cōfortare mēbruz vt nō recipiat multa superflua: sed qꝛ cōfortare ē cū medicinis frigidis nō debem⁹ infrigidare oīo: sed aliqñ aliquātulū calefaciemus ꝛ illud tale ē faciendū cuz calor fuerit in augmēto. Sed si aliqñ vigoret̄ dolor vtemur medicis sedantib⁹ dolorē mixtis ex illis medicinis q̄ alterāt complexionē ꝛ mortificāt ꝛ cuz cessauerit dolor ꝛ fuerit declinatio vtemur dissolutiuis: ꝛ si mā fuerit grossa ꝛ dura vtemur medicinis fortib⁹: s; si fuerit moll' ꝛ subtilis vtemur debiliorib⁹. ¶ Unguētū quo debes vti in principio dolorum iuncturaꝝ in frigida causa acatia: aloe: mirra: aggregentur cum aqua mirte.

¶ Aliud nuces cipressi iuniperi mirra aggregent̄ cū aqua gallarum coctarum.

¶ Aliud. spica nardi: galla. cōfice ꝛ appone. ¶ Unguenta alterātia cōplexionē ꝛ sedātia dolorē: storacē liquidā misce cum oleo laurino.

¶ Aliud. ℞. castorei: costi mirre an̄. aggregēt̄ cū oleo antiq̄

¶ Aliud. cerā dissolue cū oleo antiquo ꝛ oleo yris ꝛ cuilib; ʒ. cū necesse ē appone. ʒ. ij. euforbij: istud magnū facit ascēdere calorē in loco statim.

¶ Aliud qḋ calefacit membꝝ. ℞. piperis: castorei euforbij an̄. aureuz. i. pire. aurei. ij. mole ꝛ appone. ʒ. i. olei costini et vnge locum fortiter.

¶ Unguētū ad mortificāduz. ℞. opij: castorei: an̄. croci media ps aggrega cū aqua ꝛ pōc: ꝛ dolor vigorauerit ꝛ cū medicinis ꝛ nō cessauerit vngat̄ cū aceto forti in quo sit decoctum origanuz mētastꝝ ꝛ alie herbe calide. ¶ Medicia dissoluēs apa molle. s. vndimiā. Accipe cinerē vitiuz cinerez querci ꝛ mitte ī aquā die vna ꝛ nocte postea cola ꝛ misce tantūdē aceti ꝛ inunge panum ꝛ appone.

¶ Aliud. salgema mole ꝛ cōfice cum oleo ꝛ frica locum.

¶ Aliud. mirram ꝛ aloem simul cōmisce ana. ꝛ superpone.

¶ Aliud. cretā alumen confice cuz aceto ꝛ vnge membrū cū oleo ꝛ superpone pluries.

¶ Aliud. litargiri puluerizati. ʒ. i. olei. ʒ. i. coq̄ dōec fiat spissum. postea mitte radices cauliū ꝛ misce donec icorporet̄.

¶ De curatione duri apostematis ꝛ lapideitatis que fit in iuncturis. CAP. XIIII.

Cum apostema incipit indurescere vtaris medicis mollificatiuis secūdū duritiez apostematis: tādiu donec videris remolliri ꝛ rarefieri ꝛ ī latitudinē augmētari: tūc reuertaris ad dissolutiua ꝛ vtere eis secundū quātitatē duritiei ꝛ nō cesses qñq; mollificare qñq; dissoluere donec totū dissoluat̄: ꝛ ex eis q̄ mollificāt est Balneū ꝛ cibi subtiles ꝛ molles ꝛ purgatio melācolic ꝓprie. Et caue ab his q̄ inspissant sanguinē ꝛ vl'r ab oībus cibis viscosis ꝛ siccis sicut ordeo ꝛ lentib⁹ ꝛ adurentib⁹ sanguinē sicut alijs salsis ꝛ sīlib⁹: ꝛ ab oīb⁹ īspissantib⁹ sanguinē sicut vinū nouū ꝛ panis azimus: oua dura: ꝛ sufficiāt eis oēs aues pue ꝛ eduli ꝛ arietes ꝛ oua mollia cōmixta cū sale ꝛ cū vino ꝛ panis fermētatus cū multo sale: ꝛ vinū subtile ꝛ nō cesset vti istis donec dissoluat̄ apa: ꝛ si lapideuz ē ex eo aliqḋ medicabimur cū istis medicis. ¶ Unguētuz mollificās ablue mēbꝝ cū aq̄ cal'a donec inflet̄ postea vnge cū cera ꝛ sic pmitte sex vel septem horis ꝛ quotidie sil'r fac donec appareat mollificatio.

¶ Aliud. radices maluauisci radices cucumeris asinini. coque in oleo ꝛ fac vnguentum.

¶ Aliud forte mollificās. pinguedo galline ꝛ anatis vl' anseris medulle cruris vituli cerā ꝛ oleū misce ꝛ fac vnguētum: ꝛ pone desup nocte ꝛ die. postea ablue ꝛ iteꝝ appone.

¶ Aliud magis forte bdelliū storax ligda armoniacū misce cū oleo yrino ꝛ superpone.

¶ Aliud exptū qḋ nō fallit fecis olei yrini ꝛ fecis olei se. lini mucillago fenugreci pinguedo anatis ꝛ superpone.

¶ Aliud mollificatiuū cere. ʒ. v. olei yrini. ʒ. i. medulle cruris vitelli armoniaci ꝛ storac̄. ligde: bdellij galbani. ʒ. v. liquefiat cera cū pauco oleo yrino ꝛ alie medicie puluerizate addant̄ ꝛ ꝯficiant̄. ¶ De medicis resolutiuis simplicibus: farina fenugreci cū aq̄ mellis: ꝛ calx cū pinguedīe antiqua stercus caprinū cū oximelle cinis cauliū cū armōiaco. armoniacū cū oleo antiquo vel cū aceto. ¶ Empl'z cōpositū: radix yreos: aristol'. elleborus: pip: ꝯficiāt̄ cuz oleo.

¶ Aliud farina lupinoꝝ fenugreci stercus colūbinū ꝯfice cū oximelle ꝛ suppone. ¶ Empl'm forte: aristol'. piretri: radicis capparis lupinoꝝ yreos sterc⁹ colūbinū: calx: ꝛ de ficub⁹ nigris quātū de oīb⁹ ꝯficiant̄ cū oleo antiq̄. ¶ Diaglon forte ad dissoluēdū: litargiri olei antiq an̄. decoquant̄ donec inspisset̄ deide pone viscositatē sinapis quātū ē oleum ꝛ moueat̄ donec coaguler̄. ē enim valde forte.

¶ Aliud. litargiꝝ coque ꝛ appone viscositatē fenugreci postea misce cū oleo calcē ꝛ nitrū piretrū: aristologiā: sulfur: an̄. de oīb⁹ sit tātū quātū de viscositate. ¶ Empl'm mollificās ꝛ dissoluēs ꝛ ē mirabile: armōiaci bdellij: storacis liquide: an̄. ʒ. x. olei yrini quātū sufficit ad mollificāduz gūmi ꝛ conficiant̄ cum ficubus nigris.

¶ De cura ꝓpria lapideitatis. CAP. XV.

Cura propria ad lapideitatē ablue cū aq̄ in q̄ decocta sint radices maluauisci: anetū: camomilla: donec rubeat qḋ ē in circuitu lapideitatis qm̄ qñ fortis ē lapideitas locus lapidis nō rubet: deinde ponant̄ pinguedines ꝛ medulle die ꝛ nocte: postea accipe lapidē marcasite ꝛ pone ī ignē donec rubeat. postea rora cū aceto forti. ꝛ pone mēbꝝ desup ꝛ stet sup vaporē vna hora. postea laua cū aceto forti calido ꝛ fiat oīs ista cura per aliq̄t dies: postea molle armōiacū cū aceto forti ꝛ pone d̄sup ꝑ aliq̄t dies: ꝛ postea reuertere ad mollificatiua dōec resoluat̄. ¶ Empl'z ꝓpriū ad resoluēdū lapidē. ¶ Armoniacū oppoponacū bdelliū: galbanū: nitrū sinapis: piretꝝ sulfur: an̄. litargiꝝ quātū de oīb⁹. Coque litargiꝝ cuz oleo dōec fiat spissuz: deide ꝯfice cū alijs medicis: sed mollifica mēbrū ꝛ postea pone medicinā istā desup. ¶ Dixit. H. ꝙ accepit caseū antiquū lōgi tpis ꝛ nasturtiū ꝛ puluerizauit sil'. postea accepit pedes porci antiqui salsi ꝛ coxit: ꝛ cū illa aq̄ nasturtiū ꝛ caseū miscuit: ꝛ fecit empl'm sup iuncturas lapideas ꝛ rumpebat̄ cutis ꝛ exibat venenositas oīs ꝛ

sic patiēs sanabat̄ ꝛ expertus sum illud sepe.

¶ De medicinis que adurunt ꝛ eis non debemus vti nisi in fine egritudinis. CAP. XVI.

Quamuis istis medicis vtant̄ medici in pluribꝰ egritudibꝰ cronicis: magis debēt vti in egritudibꝰ iuncturaꝝ post purgationē ad attrahēdū illud qđ ē in ꝓfundo iuncturaꝝ ad supficiē corpis: ꝛ pp vehemētiā adustionis istaꝝ mediciaꝝ attrahit̄ mā ad supficiē nimis forte: ꝛ ampullat̄ locus: ꝛ in illis ampulis aggregat̄ totuȝ venenū. vnde fortius attrahit̄ mā: qꝛ quāto magis debilitatur ipsa pars: tanto magis declinat ad ipam mā: ꝛ iste medicine sunt valde fortes: ꝛ eis nō debes vti nisi post plenā purgationem.

¶ Emplm̄ attrahens mām ex ꝓfundo iuncturaꝝ ꝛ anche cōburēs. ¶ Nasturtiū piretrū capparis añ. cōficiant̄ cuȝ aq̄ cineris ligni ficus ꝛ pone ligaturaȝ donec cōburat: postea solue ꝛ si nigrescit locus suauiter pone dōec ampulauerit ꝛ aperiant̄ ampulle: ꝛ tūc laua locū cū aq̄ calīa vt cesset dolor: ꝛ vnge cū butiro vt nō cōsolident̄ vulnera. nam quāto diutius fuerit aperta tanto melius erit.

¶ Aliud forte feces vini aduste cataputie cantarides nasturtiū: añ. cōficiant̄ cum succo squille.

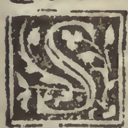
¶ Aliud simplex: vnge locū cū melle anacardio donec ampulleт̄ mel anacardi sic fit. pone in forti aceto anacardos ad ignē ꝛ pmitte diu bulire ꝛ mel qđ ꝯtinet̄ in anacardis exibit ꝛ inuenief̄ in aceto ꝛ vsui conseruetur.

¶ De dolore anche ꝛ artetice. CAP. XVII.

Cura ad dolorē anche ꝛ artetice quā ꝯposuit Galienꝰ ꝛ eā laudauit valde ꝛ dixit ꝙ nō ē necessaria alia medicina ꝛ sel' apposita curat ita efficaciter ꝙ si ad bal. delatus fuerit patiens in mula vl' in lecto sine alicuius adiutorio: ad ꝓpria reuertet̄. ¶ Accipe fumiterre viridis in estate ꝛ cōquassa bn̄ cū sepo ꝛ pone sup dolorē anche vl' iūcturaꝝ: ꝛ dimitte duabꝰ horis ligatū: ꝛ si sudauerit patiens in balneo emittet aquā ꝛ dissolue emplꝫ: qꝛ tūc necessaria ē alia cura: ꝛ si remanserit aliquid cum dolore fac eādem curam per. x. vices.

¶ De cura vl' ad dolorē anche. CAP. XVIII.

Signa autem mäe existētis in ista iūctura nō sunt diuersa a signis aliaꝝ iuncturaꝝ sȝ in modo cognoscēdi ꝛ cura ē aliqua diuersitas: ꝛ pp hoc locutus suȝ de ea separatim. ¶ Dico ergo ꝙ ista iunctura est ꝓfunda cooperta multa carne. Vñ medicus nō potest bn̄ cognoscere nec ex calore nec ex colore loci. si aūt apparuerit in eo aliqđ signū manifestū significat̄ ꝙ mā ē valde abundans. Uerbi grā ꝙ si calor vel frigus apparuerit in tactu significat̄ ꝙ maior est ī duplo q̄ȝ appet pp ꝓfunditatē illius iuncture: sȝ ꝑ maiori pte nō manifestat̄ nec in colore vel calore nec ī tactu: ꝛ illud qđ discurrit ad illā iūcturā sunt hūo. flātici ꝛ q̄nq̄ claudunt̄ ibi ꝛ tandē resoluunt̄. Quapp multotiēs relaxant̄ ligamēta istius iuncture pp humiditatē in tantū ꝙ vtebrū resillit a scia: ꝛ hoc ē maius maluȝ qđ pōt accidere in hac egritudine. ¶ Lapideitas vo nō ꝯtingit vnquā: qꝛ nec ego vidi nec aliquē magistroꝝ vidisse audiui. ¶ Cura huius egritudinis hec ē: si viderimus ꝙ sanguis abundet in corpe minuamꝰ de basilica de manu opposita anche infirme ꝛ extrahamus sanguinē sepe: si sanguis nō abūdauerit sȝ infirmꝰ hȝ ex vtute ꝛ calore nāli tm̄ ꝙ nō infrigidat̄ p minutionē eius corpus. minuemꝰ etiā: qm̄ maneries istius cure ē pfecta ꝛ valde bona: postea dabimꝰ vomitū vl' fluxū vētris ꝓuocabimus: vl' clisteria fortia faciemꝰ: ꝛ postea empl'a fortia: ꝛ postea q̄ adurunt si fuerit necesse: ꝛ si apparuerint signa flātis in corpe egri: tūc caue minutionē ꝛ vtere vomitu: deinde fluxu postea ab alyS secūdū ordinē: ꝛ nō ponas sup anchā emplm̄ nec vnguētuȝ ante eūatiōes corpis: sed si dolor augmētaret̄ añ purgatiōeȝ corpis pōemꝰ medicias habentes calorē tēperatū q̄ possunt sedare dolorē ꝛ nō attrahere mām: vt camomilla ꝛ semē lini ꝛ vngemus cuȝ oleo de alcana vel oleo aneti. Qm̄ vnguenta ꝛ empl'a ꝛ alia qn̄ corpus fuerit plenū multꝭ humoribꝰ attrahunt humores ad iuncturas ꝛ nocent multū qm̄ magis attrahunt q̄ȝ dissoluunt: ꝛ hec ē cā q̄re nō debemꝰ apponere aliqđ emplm̄ frigidū ī passiōe sciatica: quāuis sit ex cal'a cā. Emplastris frigidis nō īdigemꝰ in passiōe huiꝰ iuncture quāuis cōburatur ex calore: qm̄ nulla ē medicina tā fortis q̄ possit expellere mām a loco suo: sed īducit maius malū: qꝛ claudit poros: ꝛ retiet̄ mā: et facit accidere maiorē dolorē: ꝛ sollicitudo nr̄a nō dȝ eē nisi circa attractionē eius qđ ē in profundo illius iuncture ad supficiē corpis. Quapp vtimur emplastris ꝯburentibꝰ vel cū igneipso si necesse fuerit: et postea cū corpus fuerit euacuatū p vomitū vtemur medicinis laxatiuis q̄ attrahūt flā: et supfluitates mucillaginosas: vt cucumere asinino: colloquintida: centaurea et hꝫ: ꝛ aqua aloes mirabil'ē ad hoc: qm̄ q̄nq̄ frequēter accipitur donec fit dissinteria: sȝ tn̄ añq̄ fiat curat̄ egritudo. ¶ Et sis memor vt nō vtaris medicia laxatiua ante vomitū in hac egritudie oio: qm̄ multotiēs augmētat̄ dolor p attractionē mäe inferius. ¶ Unde debes p̄mo ꝓuocare vomitū post repletionē a cibis diuisiuis qbꝰ prepant̄ hu. ad vomitū: ꝛ qn̄ infirmus vsus fuerit ad vomitū sepe: tūc ꝓuoca vomitū in mane cū medicinis leuibꝰ: ꝛ debes īterponere aliquot dies inter vtrāq̄ euacuationē vt qescat corpus: ꝛ prepares illud ad euacuationē ꝛ max. ī fine egritudinis: qm̄ tūc debes ponere spaciū iter duas eūationes longius: qm̄ tūc vtus ē debilis: ꝛ si vtus fuerit debilior adhuc magis longū spaciū ponemꝰ: ꝛ dabimꝰ cibaria multi nutrimēti pauce supfluitatis: sicut panis calidus bn̄ fermentatus ꝛ bene coctus: ꝛ vitelli ouoꝝ ꝛ carnes minoꝝ auiū ꝛ vinū clarū tēperatū in qualitatibꝰ: qm̄ ista egritudo ē cronica: ꝛ in diebꝰ quietis da medicinas quas in cura mäe flātice diximꝰ: ꝛ eliges ex eis fortiores vel debiliores secūdū fortitudinē vl' debilitatē mäe: ꝛ caue a cibis multa supflua generātibꝰ ꝛ ab ebrietate. ¶ Et sustineat famē quātū poterit ꝛ cibū sumat in tali quātitate in qua maior fiat restauratio q̄ȝ facta fuerit deperditio. ¶ Et caueat ab ambulatiōe ꝛ balneo ꝛ equitatiōe ꝛ retētione vrine ꝛ stercoris ne declinēt supfluitates ad anchas ꝛ iter duas eūatiōes vtatur vomitu. ¶ Et qn̄ intellexerimꝰ ꝙ sufficiēter fuerimꝰ vsi medicinis laxatiuis faciemꝰ clisteria sanguinē educentia ꝛ apponemꝰ empl'a cōburētia ꝛ ponemꝰ in balneo calido ꝛ ponemꝰ vētosas sup anchas cum igne.

¶ De curatiōe sciatice passiōis. XIX.

Infirmitas hec ē dolor fortis in longitudie pedis ex ancha vsq̄ ad extremitates digitoꝝ silis chorde extēse: ꝛ forte nō pueniт ad pedē: sȝ terminat̄ apud iuncturā anche: aut ī medio iūcture cruris: aut apud genua: ꝛ fit ex repletiōe vene ad vtrūq̄ pedē veniētis ex pte inferiori quātū partiū vene venientis a gibbo epatis: ꝛ forte erit repletio eius ex puro sanguie sicut alterius sanguinis qui ē in corpe: ꝛ fit forte ex sanguine grosso ꝛ nigro: ꝛ forte erit ex humoribꝰ descēdentibꝰ ad īferiora corpis. ¶ Primus aūt modus accidit in corporibꝰ multi sanguinis qn̄ vtunt̄ ambulatiōe ꝛ equitatione ꝛ carnibus ꝛ vino ꝛ rebꝰ alyS dulcibꝰ ꝛ sentit infirmus calorē intēsiuū cū extensione doloris: ꝛ forteȝ sentit cal'. in loco p queȝ extendit̄ illa vena: maiorē apō tactū. ꝛ hoc ē qꝛ multū replet̄ ista vena quare sp̄s ꝯculcant̄ ꝛ fit putrefactio. ¶ Et cura istiꝰ pas

Nõis ē minuere sanguinē ex vena anche vbicūq3 apparue-rit ex pte sinistra: si aūt nō apparuerit minue aliquē de ramis q sunt in dorso pedū ⁊ in medietate extrinseca.s. in pte auricularis ⁊ medy digitoꝝ pedū: qm̄ rami q sunt ī ista pte ramificant̄ ex vena illa. illi aūt q sunt in pte intrinseca ramificant̄ ex vena q̄ dicit̄ saphena: ⁊ iste due vene .s. saphena ⁊ anche vena: quāuis ambe diuidant̄ ex eadē vena apud genu: tñ melius ē minuere ex vena anche aut ex eius ramis q̄ ex saphena. Immo melius q̄ ex vena que in genu ē: ex qua vena ista ⁊ saphena diuidunt̄. ⁊ pp h̄ medici vtunt̄ minutiōe istius vene p experiētiā: nos aūt iam cōsiderauim⁹ ⁊ expti sumus multotiēs ⁊ inuenimus ipm esse sicut dixim⁹ ⁊ laborauim⁹ multū ad inueniēdū rationē in ipso: ⁊ credimus q̄ iā inuēta ē: sed nō est locus eā dicendi: ⁊ debem⁹ ex ista vena minuere post minutionē3 de basilica ex manu pedi opposita ⁊ maxime qn̄ corp⁹ plenū fuerit: postea subtiliam⁹ dictā ⁊ ꝓhibem⁹ motū ⁊ equitationē: ⁊ iste modus nō indiget alia cura.

Secundus modus ē: vt minuas in principio de eadē vena: postea damus medicinas laxatiuas q̄ attrahūt mliā: sicut ē epith. polip. mirabolani indi agaricū ⁊ h̄ꝯ. abstineant a cibis generātib⁹ melācoliā: sicut est panis opirus nō bñ fermētatus ⁊ fabe ⁊ lentes ⁊ pāis ordeaceus ⁊ carnes vaccine ⁊ salite ⁊ salsa ⁊ vinū spissum ⁊ caules ⁊ h̄ꝯ. ⁊ cibaeū cū his q̄ generāt sanguinē subtilē sicut pulli edi ⁊ vinū albū ⁊ vtat̄ balneo vt minus generet̄ de spisso sanguine.

Tertius aūt modus raro contingit: ⁊ eius signa sunt ista mortificatio ⁊ frigus in pedibus: ⁊ alleuiat̄ fame ⁊ motu ⁊ siti ⁊ sudore ⁊ grauat̄ cibo multo: ⁊ potatiōe multa aque frigide: ⁊ vino limphato: ⁊ incipiem⁹ curare cū vomitu ⁊ medicina laxatiua q̄ educit flegma sicut diximus in cura anche: ⁊ dabim⁹ oximel ⁊ in dieb⁹ qetis ꝓpinabimus elaria antiqua. sicut yerarufi. ⁊ tiriaca. iiy. specieꝝ: aut leuiora istis: ⁊ si aliqd ex egritudine remāserit cōburemus cū igne .s. vna ꝯbustio fiat sup iuncturā anche: alia in coxa super locū dolētē: ⁊ altera in crure sup locū dolentē: ⁊ reliq̄ sup dorsū pedis: qđ quidā faciūt in digitis pedū subtus.

De p̄seruatiōe a dolorib⁹ iūcturaꝝ ex sanguie. XX.

Cause quib⁹ fiunt dolor iuncturaꝝ sunt. iij: prima ē augmētatio humoꝝ. secūda est fortitudo mēbroꝝ ꝑncipaliū potētiū expellere superflua. tertia ē debilitas mēbroꝝ recipientiū: secūda aūt istaꝝ triū causaꝝ .s. fortitudo mēbroꝝ ꝓhiberi nō debet: s3 d3 cōseruari in sua dispositiōe. Tertia aūt .s. debilitas mēbroꝝ nō d3 curari nisi post mundificationē corpis cū fueris securus ne supfluū decurrat ad aliqđ nobile mēbꝝ: ⁊ hec ē radix cōseruationis a dolore iuncturaꝝ. Dicamus ergo q̄ conseruatio ab egritudine iuncturaꝝ ex sangui. ē abstinētia a carnib⁹ a vino: ⁊ reb⁹ dulcib⁹: ⁊ cibis multi nutrimēti: ⁊ vsus aceti ⁊ lentiū: ⁊ agreste: ⁊ cōponas sua cibaria ex his reb⁹: sicut illud qđ fit ex aceto ⁊ lentib⁹: ⁊ vt illud qđ fit de carnib⁹ vituli cū aceto aut pullis cū agresta ⁊ similibus: ⁊ vtatur fructib⁹ vt malo granato ⁊ dimittat ficus virides ⁊ vuas dulces: ⁊ si infirmus nō pōt abstinere a carnib⁹ dabim⁹ ex eis q̄ minus nutriūt: sicut sunt galli: ꝑdices: ⁊ edi cocti cū aceto: ⁊ si voluerit vinū bibere bibat paꝝ tēperatū qđ nō sit nimis forte nec nimis antiquū: ⁊ si biberit aliquātulū forte: bibat postea sucū agreste vł acrumē pomi ci. ⁊ aquā mellis cū aqua rosata ⁊ caueat saturitatē: ⁊ si etiā acciderit statim euomat: ⁊ hec ē eius dieta in cibo ⁊ potu: sed in somno ⁊ vigilys ⁊ motu ⁊ quiete debet eē mediocris. sanguis. n. multiplicat̄ ex mlto somno ⁊ nimia quiete ⁊ acuit̄ ⁊ calefit ex multitudine exercity. quapp nō debet vti aliquibus istoꝝ. Coitus aūt est pessimus oībus passionibus in iuncturis: ⁊ si aliquando acciderit sit ante cibū ⁊ potum ⁊ caueat a balneo. Et cōsiderem⁹ quotidie pulsum ⁊ col. faciei ⁊ corporis: ⁊ si viderimus signū augmentationis sanguinis ex multo cibo minuemus ex eo: ⁊ si fuerit ex multo somno ⁊ quiete reuocabimus eū ad motū ⁊ vigilias. Cum aūt adhibuerimus circa infirmū cōsiderationē istā: ⁊ fuerit obediēs nō aggregabunt̄ in corpore eius superflua: ⁊ si superuenerit aliqua accessio debemus cōsiderare ī ipsis temporibus accessionis. ⁊ si viderimus signa repletionis minuemus si signa fuerint fortia. Si autem signa fuerint pauca ⁊ debilia nō minuem⁹. Si accessio venerit cito minuem⁹ ⁊ cōfortabimus mēbrū ⁊ dabimus inspissantia sanguinē ⁊ ꝓhibentia fluxū eius vt accessio cito recedat ⁊ fiat leuis. Et ego curabā quēdam hominē ex passione calida iuncturarū: cui etiā solebat venire accessio fortis in fine veris: ⁊ preseruaui ipm ab accessione annis tribus. in quarto autē anno contigit eū agere iter: q nō potuit cauere a contrarys: ⁊ postea vidi ipm: ⁊ dixi ei q̄ si nō minueret sibi veniret sibi accessio: ipse v° credebat se sanū esse ab egritudie: ⁊ ideo nō curauit: post paucos aūt dies sensit dolorē paruū in nocte in genu q nō curauit. sed vinū bibit: cū aūt peruenit in nocte arripuit eū dolor fortis: ⁊ mane ego veniens extraxi de sanguine. lib. 5. ⁊ permisi sic duab⁹ horis: ⁊ posui desuper ⁊ sandal. rube. ⁊ acetū ⁊ aquā rosatā ⁊ extraxi de sanguine iteꝝ. lib. 5. postea addidi cū eo emplastro balaustias ⁊ nocte illa cessauit ꝓ maiori pte dolor: ⁊ alia die extraxi de sanguie lib. 5. ⁊ oīo cessauit dolor ⁊ multotiens silibus isti istud accidit.

De p̄seruatiōe a dolorib⁹ iūcturaꝝ ex colā. XXI.

In preseruatiōe a passione iuncturarū de colera: debemus prius cōsiderare vitiū humoris: si ē seruans qualitatē colere nālis: aut si ē magis acutus ⁊ vehemētioris qualitatis. Si aūt signa que apparēt in iuncturis sint signa apostematis colere ꝓprie: scias q̄ illud supfluū colericū est naturale: ⁊ si in iunctura fuerit maior dolor ⁊ calor fortis ⁊ nō apparuerit corpus apostematis: ⁊ dolor fuerit fortis: scias q̄ illud superfluum ē vehemētioris caliditatis q̄ co. naturalis. Uñ dixerūt qdā medici q̄ quidā ē modus dolo. iuncturarū ex malitia cōplexionis tantū: ⁊ nos iā fecimus librū prolixum: ⁊ adhuc faciem⁹ inquirendo istas questiones: dico ergo q̄ in tali loco debemus vti euōne: ⁊ alterare cꝯplōnē sed in pria dispositione debemus magis euacuare q̄ in secunda ⁊ in dispōne secūda magis debemus alterare q̄ in pria dispositione. Quando vero nos sciuerim⁹ q̄ materia descēdit in iūcturis euacuabim⁹ co. max. in dispositione sanitatis ꝓpe accessionē ⁊ cauebimus ab eis q̄ generāt co. sicut a rebus dulcibus ⁊ grossis sicut vinū coctū: melçuchaꝝ: butirū oleū: nuces ⁊ silia. et gñal'r fit ei⁹ dieta quā nos dixim⁹ in pa. iuncturarum ex sanguine: sed magis humida: ⁊ vtemur aqua or. cucur. cucu. portulace ⁊ premittemus eū vti rebus acribus: quāuis enī acria desiccent: tñ furiositatē co. reprimūt ⁊ mortificāt eius acumē. ⁊ vtant̄ balneo dulci magis q̄ in dolo. ex san. ⁊ aspiciemus quotidie eius pulsum ⁊ vrinā ⁊ si viderim⁹ signa co. dabim⁹ medicinā. Si aūt materia fuerit acuta superflua ⁊ corpus fuerit macrū nō vtemur euacuatiōe pri⁹ nisi itellexerim⁹ q̄ hu. ille cū malitia eius est multus: ⁊ hoc declarabit̄ ex dispositiōe eius .s. iuncture. qm̄ quādo n̄ appuerit apostema significat̄ q̄ hu. operans nō est multus ⁊ econtrario. Sit aūt cibus ei⁹ aq̄ ordei cū viscositate psily: ⁊ dabis ei aquā cū vino: ⁊ ablue mēbrū cū aqua dulci tepida: ⁊ in ea intrare permittat̄ post comestionē: ⁊ comedat parū in die sed sepe. ⁊ dormiat multum: ⁊ nō laboret oīo: sed sit in quiete ⁊ vtere maiori euacuatione co. pure: ⁊ quotidie pone empl'm fri. sup epar: ⁊ dabimus bibere aquā de sanda-

lis ꝛ vuā caninā: ꝛ cū cessauerit acumen ꝛ calor dabimus plus de cibo ꝛ vinū limphatum: ꝛ dictabim⁹ dieta illius q vult impinguari: ꝛ cū corpus eius fuerit pingue ꝛ susceperit carnē tunc sanus erit.

De pseruatiōe a dolorib⁹ iūcturaꝝ de flāte. XXII.

Si materia fuerit flā caueat a cibis mlte supfluitatis: sicut a carnibus arietinis ꝛ ouinis: ꝛ vino nouo ꝛ lacte ꝛ piscibus fructib⁹ humidis ꝛ sufficiāt ei res assate ꝛ carnes minoꝝ auiū ꝛ que sunt pauce. supfluitatis: ꝛ vtat̄ salsis: subtilib⁹ iuuantib⁹ digestionē. s. que fiunt ex carui. cimino origano ane. ꝛ sinapi ꝛ hꝫ. ꝛ vtatur electuarijs calidis ꝛ vino antiquo pauco ꝛ caueat a repletione cibi ꝛ potus: ꝛ si aliquādo comedat multū ꝓuocet vomitū: ꝛ sudet in balneo multū añ cibū: ꝛ nō comedat post motū statim sed paruꝫ postea. ꝛ fricentur eius iuncture in balneo fricatione forti cum nitro: ꝛ nō dormiat in die oīo sed dormiat nocte tota: quoniā si vigilauerit de nocte corrumpetur digestio ꝛ multiplicabunt̄ superflua: ꝛ cū intellexerimus ꝙ in corpore multipli. superflua dabimus medicinā extrahentem ea secundum necessitatem et incipe prope tempus accessionis. Et nulla medicina est ita iuuatiua ī pseruatiōe a dol. iūcturaꝝ sicꝰ ꝓuocatio vrine: et medicine quas debemus dare ad remouendā istaꝫ pas. sunt yeraruf. et tyriaca quattuor specierum et huiusmodi. qm̄ iste sepe abstulerunt pas. hominibus qui eas sepe tolerare voluerūt: et generaliter dico ꝙ oēs maneries euacuationis vt vomitus: minutio: potio laxatiua: ꝓuocatio vrine: sudor quādo fuerint suo vsc loco auferunt dolorē oīo nisi infirmus cū hoc fuerit vsus repletione cibi et potus: quoniaꝫ si membra fuerint vacua et venter plenus fuerit attrahūt supfluitates magis q̄ȝ solent attrahere. Quapropter precepit galienus ꝙ nullus medicorū susciperet aliquē istorū q patiūtur in iuncturis: cura nisi sit sapiēs et obediens medico. sed si aliquando contingat accipere aliquē nolentiū obedire eorū medicina melior est vomitus. per istū enim euacuatur flegma: et consumitur. sed tamē nō debes frequenter eo vti ne stomachus debilitetur: et similiter da medicinam fleg. purgantē fortiter: et species flegmatis purgantes si infirmus nō potest se abstinere a vino: et cibus eius nō bene digeritur absq̄ȝ eo apponem⁹ vinuꝫ ex vuis pas. et melle et se. apy. Dixit enim galienus ꝙ illa potio valetnimis in passione iuncturarū: et qui solet pati in iuncturis quando paruꝫ hu. in eo augmentatur debet vti euacuatiōe in diebus quietis: et fricare iuncturas cū sale et oleo forti fricatione. hoc enim est valde vtile vt iuncture nō recipiant superfluitates: et in dissoluendo qđ est in eis fluxū: et si remanserit aliquid post egritudinē mutabimus a villa in qua iacet ad aliā villā calidiorē. Et caue si aliquando feceris cauteriuꝫ et prohibueris mēbrū ne recipiat superfluū vt euacues corpus paulatiꝫ ne superfluitates que solent currere ad aliud membrum reuertantur ad aliquod membrū nobile. Ego. n. vidi plures mori subito eo ꝙ nō fuerāt eūati post cauteriçatiōeꝫ.

De pseruatiōe a dol. iūcture anche et sciatice. XXIII.

Cura istius iuncture eadē est cum cura aliarū: sed vomitu in ista dꝫ magis vti et potiones laxatiue debēt esse fortiores et cauere a coitu. equitatiōe. et ambulatione et maxime prope tempus accessiōis: et ꝙ nō dormiat eger super lesam anchā. Modus autē sciatice que contingit ex repletione sanguinis debet curari sicut curatur passio iuncturarū ex sanguine: et magis: qꝛ nō debet ambulare: nec onus magnū ferre nec erigere a terra lapidē. Modus auteꝫ qui contingit ex humiditate ad venā illā proueniente: debet curari sicut curatur passio iuncturarū ex flegmate. Medicamen nobile qđ sumat eger vna die et dimittat vna die in omnibus diebus anni: excepto mēse iuny et iuly: et excepta medietate augusti: et sumat ex eo aureū vnū cū. ℥. i. aque mellis postq̄ȝ mane assellauerit: et si aliqua die nō assellauerit nō sumat medicinā donec assellhauerit per clistere vel per aliqđ tale et nō comedat post medicinā per decē horas: et debes eū custodire sicut diximus in passione iuncturaꝝ ex flegmate. ℞. camedreos: centauree minoris añ. ʒ. vij. aristologie. ʒ. vj. gentiane. ʒ. vi. petrosil. ʒ. iiij. spice nardi: spice romane: añ. ʒ. i. agarici. ʒ. ij. aggregentur cum melle.

Aliud nobile et expertū. ℞. seminis apy. ʒ. x. petrosil. et rubee tinctorū añ. ʒ. xv. assari aristologie ro. radic. capparoꝝ gentiane añ. ʒ. vj. agarici: çurungē añ. ʒ. xv. iuniperi cinamomi añ. ʒ. x. aggregent̄: et sumat quotidie ꝑ totā hyemem aureuꝫ. i. hoc enim tempus melius est ei perfectius istis medicinis. Medicamē dyatessaron expertū. ℞. camedreos camepiteos gentiane se. rute añ. sumat quotidie per hyemē aureū. i. ꝛ dimittat in estate.

Aliud qđ aufert dolorē iuncturarū. ℞. reubarbari: peonie mirre: spice: nardi: añ. ʒ. xx. foly. ℥. i. gariofilorū grana xv. aristologie gentiane añ. ʒ. 30. sumat quotidie aureuꝫ. i. post digestionē cibi: ꝛ debet incipere ī equinoctio autumnali: ꝛ sumat per. 50°. dies ꝛ interponat. xv. postea per. 50°. ꝛ iterū dimittat per. xv. tādiu sic interponendo. xv. sumēdo. 50°. donec sumat. ccc. ꝛ. 60. vel. 55. vicibus ꝛ dimittat accipere a medietate iuny ꝛ ꝑ totuꝫ iuliū ꝛ medietatē augusti: et nō comedat nisi post nouē horas. Cura. que fit ex oleo vulpis quo vtimur in passione iuncturaꝝ sic fit: accipiatur caro vulpis et ponat̄ in caldario magno pleno aq̄ et appone sal et anetuꝫ. et bulliat donec caro dissoluatur: et solūmodo ossa remaneant: et aqua illa ponatur in tina ꝛ intret eger et ponat̄ in ea ꝑ duas horas: et postea exeat: et in meridie aquā eandē intret sicut primo et in nocte similiter. ꝛ sic illud fiat in principio mensis tribus diebus:

Unguentū ad dolorē iuncturaꝝ quo debes vti ꝑ totam hyemeꝫ. ℞. salis gēme: aluminis: tartari: añ. confice cum oleo antiquo.

Aliud. allumen: sal. oleum antiquum.

Aliud. almuri oleū antiquū et si ā pulauerit loc⁹ meli⁹ ē.

De medicinis simplicibus valentibus in istis casib⁹ virtutibus suis. CAP. XXIIII.

Quamuis ego declino paruꝫ ad has res tamen bonuꝫ est scribere in libro nostro vt remaneat tractatus sine eis que dixerūt antiqui. Dixit tortor. si sciderid pedeꝫ rane ꝛ ligaueris sup pedē podagrici ꝑ tres dies curatur: ita ꝙ dextrū pedē rane ponas super dextrū patientis ꝛ econuerso. Et dixit finicinus qui cōposuit librū de lapidib⁹: ꝙ magnes si fuerit ligatus ī pede podagrici curat̄. Et alius philosophus dixit si accipiat̄ calcaneus aquile ꝛ ponatur ligatus super pedē egri curatur ita ꝙ dexter sup dextrū ꝛ ecōuerso: ꝛ iurauit ꝙ sit verum ꝛ dixit tortor ꝙ si ponatur pes testudinis super pedeꝫ podagrici curatur.

De ventosa q̄ ponit̄ sup anchā ꝛ cauterio. XXV.

Accipiatur vētosa cuius caput sit ad mēsurā palmi ꝛ accendatur cuꝫ igne ꝛ sit figura amplitudinis ad mēsurā anche ꝛ claudatur os angustuꝫ bene. ꝛ ponatur sup anchā: ꝛ statiꝫ adherebit: ꝛ sic dimittatur duabus horis: ꝛ post remoueatur ꝛ abluatur loc⁹: ꝛ iterū superponatur donec vesicetur. Modus cauteriçandi ancham cauteriçatur multis modis sed leuior est iste. Accipiatur instrumentū ad modū coclearij ferrei ꝛ sit diametrū eius sicut medietas palmi ꝛ fiant in circuitu eius quinq̄ȝ emi

nentie ad formā ossiū dactiloꝝ: ⁊ mittatur ad ignē donec rubeat deīde ponat̄ sup pixidē anche: ⁊ eger iaceat sup latus sanū: ⁊ cauteriçet̄ qnqꝫ cauterijs vna positiōe instrumenti: postea ponant̄ empl'a de butiro vt vulnera pmaneant apta donec venenositas tota exierit: ⁊ cū volueris cauteriçare debes egrū ponere tali mō ꝙ acumē anche appere possit. deīde fac sup ipꝫ circulū post cauteriçabis.

¶ De qbusdā empl'is ⁊ vnguētis sedātibꝰ dolores iūcturarū tā calidos ꝗ̄ fri. ⁊ lenietibꝰ durities cap. XXVI.

Emplastrum valens podagre sedat dolorē, puocat somnuꝫ. ℞. amidi. ʒ. x. sandaloꝝ rubeoꝝ. ʒ. v. acatie. ʒ. ij. mirre croci opij aloe aā. ʒ. i. mole ⁊ ɔfice cū aqua vue canine vel plantaginis mitte guttas olei ro. ⁊ vtere a pncipio egritudīs. ¶ Ad podagricos calidos aliud exptū ⁊ ad fortē dolorē ⁊ ad apata sanguinea repellit māam ⁊ cōfortat locū sedat dolorē. ℞. se. nasturtij farine ordei psilij: misce panis bn̄ fermētati cādidissimi: aque ro. aā. cōfice cū succo plantaginis vl' portulace ⁊ mitte oleū rosatū cū albumie oui ⁊ pone desup qn̄ incipit gescere dolor adde quartā ptē vitelli oui ⁊ paꝝ croci. ¶ Ad vehemētiā doloris empl'm mirabile. ℞. rob. de musto aq̄ plantagīs maluauisci albumīs oui aā. ʒ. ij. confice ⁊ mitte semē citonioꝝ farine fabaꝝ: ⁊ farine or. aā. ʒ. i. acatie lapidis armenici sandaloꝝ citrinoꝝ: memithe aloes succotrini: croci aā. aureū. i. aggrega totū ⁊ mitte cere ⁊ olei rosati aā. ʒ. s. cōmisce crocū ⁊ vtere: ⁊ cuꝫ cessauerit dolor adde olibani ⁊ mirre aā. aureū. i. ⁊ duo vitella ouoruꝫ.

¶ Empl'm formicarū ad dolorē podagre calide ⁊ multotiens pbaui ipm ⁊ inueni mirabile. Accipe de terra formicarū a loco limpido. ʒ. ij. farine ordei. ʒ. i. foli. ro. ʒ. s. farie fabaꝝ. ʒ. s. malue mandragore aā. ʒ. vi. Coq̄ maluā ⁊ mādragorā in tribꝰ libris aq̄ vsqꝫ ad medietatē. cola ⁊ cōfice alias medicinas: pulueriça: postea mitte in mortario ⁊ misce cū eo tria albumina ouoꝝ ⁊ duo vitella ⁊ tres. ʒ. croci pista totū bene ⁊ superpone: ⁊ nō ē necessariū aliud emplastrum nec alia cura.

¶ Empl'm de creta qd̄ cōfortat mēbꝝ ⁊ sedat dolorē ⁊ debes eo vti cū vehemētissimus fuerit dolor. ℞. crete mollite ⁊ resolute. ʒ. i. amidi de ordeo facti cū aq̄ rosaꝝ vl' cuꝫ aque cucurbite. ʒ. s. misce totū ⁊ pone in mortario ⁊ pista bene ⁊ remolli cū albumine oui fac cerotuꝫ ⁊ superpone.

¶ Empl'ꝫ psilij qd̄ pdest calori ⁊ dolori podagre: ⁊ debes eo vti in corporibꝰ calidis. ⁊ tpe calido: mitte psiliū in caldario ⁊ cooperi aq̄ ⁊ coq̄ diu postea repone in mortario ⁊ appone micas panis remollitas in aceto mixtas cū aq̄ rosarū. cōgrega ⁊ misce cū pauco oleo ⁊ vtere.

¶ Empl'm bonū mirabile quo potes vti a pncipio egritudinis vsqꝫ in finē valet nimis. Accipe fabas cuꝫ corticibꝰ suis ⁊ iniubas coq̄ in aq̄: ⁊ postea cola ⁊ aquaꝫ reponas in caldario nouo. postea accipe se. maluauisci: seis citoniorū se. portulace: seis lactuce: se. papaueris albi aā. ʒ. ij. se. plantaginis aneti ⁊ feniculi: folioꝝ rosarū ⁊ semis cauliū mandragore sand. citrinorū aā. ʒ. i. coq̄ totum in aq̄ plātaginis ita ꝙ cooperiant̄ medicine donec remaneat medietas: ⁊ cola ⁊ misce tantūdē olei rosaruꝫ: coq̄ quousqꝫ consumat̄ aq̄ ⁊ remaneat oleū: postea pondera oleū ⁊ cuilibet pōderi. ʒ. ij. appone. ʒ. ij. cere albe ⁊. ʒ. ij. de sepo de renibꝰ vituli misce totū ⁊ vtere ex eo cū opus fuerit. ⁊ si podagra fuerit ex frigida cā appone mirre croci aā. ʒ. i. ⁊. s. cuilibet. ʒ. ij. ⁊ si fuerit ex calida pone acatie opij aā. ʒ. i. ē enim mirabile: ⁊ si volueris ponere opiū pone quartā ptē. ʒ. i. cāphore: ⁊ si volueris soluere duritiē pone empl'm simplex. ʒ. ij. ⁊ pinguedīs aquile bdellij dissoluti in lacte vel rob de musto. ʒ. i. misce ⁊ pone sup duritiem.

¶ Unguentū valens ad podagrā calidā ⁊ frigidā ⁊ sciaticaꝫ ⁊ duritiē ⁊ ad apata dura. Accipe septē vespertiliones ⁊ pone in caldario ⁊ cooperi in aqua coque vsqꝫ ad medietatē: postea cola: ⁊ pone tantūdē olei ro. ⁊ frusta salicis: ⁊ coq̄ vsqꝫ ad cōsumptionē olei ⁊ vtere: ⁊ in passionibꝰ frigidis adde medicinas calidas: ⁊ ecōuerso scias ꝙ istud vnguentū i causis calidis ⁊ frigidis valet nō ex q̄litate sua: sed quadā virtute occulta.

¶ Empl'm de semibꝰ valēs i talibꝰ causis. ℞. se. papaueris albi. semis cucurbite: seis aneti ⁊ lini ⁊ maluauisci aā. ʒ. i. ⁊. s. Coq̄ totū cū media libra aq̄ vsqꝫ ad medietatē: deinde cola ⁊ appone oleū antiquū si fuerit hyems. si estas oleuꝫ rosaꝝ secūdū pondus aque. deinde coquat̄ ad ignē donec cōsumat̄ aqua ⁊ remaneat oleū: deīde colet̄ ⁊ mitte cerā albā ⁊ pinguedinē renū vituli tertiā ptē ⁊ cuilibet. ʒ. pōe. ʒ. i. acatie ⁊. ʒ. i. aloes ⁊. ʒ. i. croci ɔfice: ⁊ qn̄ volueris vti eo in podagra calida: accipe aquā ⁊ mitte i ea. ʒ. i. cōche pulueriçate. lapidis ar. ʒ. i. farine ordei. ʒ. i. seis bismalue. ʒ. i. ⁊ aurea duo: cere aureū. i. s. cū aqua rosaꝝ cōficiant̄ ⁊ terantur. ¶ Et dixit mihi qdā phisicus monachus ꝙ cū qdaꝫ socius eius eēt podagricus ⁊ fuisset multo tpe in cura eiꝰ vidit in somnis Galienū: q dixit ei. accipe colloquintidā ⁊ pulueriça cū bdellio confice cū aqua cauliū ⁊ maiorane ⁊ pone desup tepidā q altera die ideꝫ fecit ⁊ curatus ē ex podagra frigida. ¶ Aqua qua abluit̄ mēbruꝫ ex frigida cā podagricū. Accipe folia salicis ⁊ medietatē çurungez: fabarū lupini aā. plenā manū cū aqua coque. ⁊ iunge pānū ⁊ membꝝ ablue. ¶ Diaquilon valens apostemati duro ⁊ podagre. ¶ Accipe psilij aurea viginti iusqami albi. x. aur. fenugreci: seminis lini. aā. aurea viginti: se. cucurbite seminis papaueris albi aā. aur. x. ⁊ misce cū aqua calida: ⁊ maneat i ea die ⁊ nocte: ⁊ postea accipe eius spumā in mane: ⁊ coque cū oleo ⁊ litargiro ⁊ bdellio aā. aurea viginti ⁊ de oleo quantū sufficit. Coque quousqꝫ illud fiat duruꝫ ⁊ vtere in duritiebus ⁊ nodis.

¶ Empl'm ad apata dura melācolica ⁊ flātica ⁊ nodos podagre et spasmū qui ɔtingit in iuncturis: dissoluit nodos et remouet spasmū. ℞. bdellij. ʒ. xxx. pone i olla terrea cū aceto. ʒ. i. rob. permitte donec remolliat̄. deīde mitte. ʒ. s. mellis: pista donec fiat sicut medulla et tūc adde olibani oppopona. armōiaci mirre. aā. aureū. i. postea pista i mortario deīde misce olei camomille. ʒ. ij. olei antiqui. ʒ. i. pinguedinis galline et anseris. ʒ. i. pinguedinis aquile. ʒ. i. pinguedinis vituli. ʒ. ij. cōfice et vtere ⁊c̄.

¶ Tabula capituloꝝ huius libri. s. de egritudibꝰ puerorū.

1 De sabafati pueroruꝫ.
2 De fauositate eorum.
3 De magnitudine capitis.
4 De iflatiōe vētri pueroꝝ.
5 De sternutatiōe pueroꝝ.
6 De vigilijs puerorum.
7 De epilepsia.
8 De matre pueroꝝ.
9 De sanie aurium.
10 De veneno fluēte ex aure
11 De morbis oculoꝝ.
12 De obliquitate visus.
13 De egritudinibꝰ dentiū.
14 De pustulis oris.
15 De vomitu.
16 De fluxu ventris.
17 De constipatione.
18 De tussi.
19 De pruritu et vesicis.
20 De lumbricis.
21 De eminētia vmbilici.
22 De crepatura pueroꝝ.
23 De lapide i vesica puerorum.
24 De relaxatione puerorum.

¶ Abubatri filij çacharie araçi. Libellus de egritudinibꝰ pueroꝝ et earū cura q appellat̄ practica pueroꝝ.

¶ De sabafati pueroꝝ. CAP. I.

Sabafati accidit pueris et forte accidit in facie et in capite et generatio eius ē pp multitudinē sanguinis ⁊ humiditatē cutis et signuꝫ eius ē vulnera parua ex qbus exit humor q expandit̄ i fa

cie et in capite:et cũ eis accidit pruritus q̃re puer plangit vigilat: ⁊ ꝯqueri̅t: ⁊ incipe in eoꝝ cura corrigẽdo cibũ nutricis:deĩde tonde caput pueri cũ psilotro:deĩde suppone desup folia atriplicis: quoniam forte curatur per hoc tantũ.quoniam ista folia sugunt venenum:aut pone desuper istud vnguentum.

¶ Unguentũ valens ad sahafati que accidit in capitibus pueroꝝ. ℞. ceruse litargiri aã.ʒ.v.lixiuij de cinerib⁹ vitiũ .ʒ.iij.olei ro.℥.i.cere.ʒ.ß.lique fiat cera cũ oleo rosato: ⁊ terantur medicine: ⁊ conficiantur cũ vitellis duoꝝ ouorum assis. deĩde vnge cũ eo caput pueri.

¶ De fauositate pueroꝝ. CAP. II.

Passio que dicitur fauositas mell'ẽ species sahafati: ⁊ tũc sup vulnera apparẽt quedã squame ⁊ scalpitur cutis cũ magno pruritu: ⁊ exit ex eis qđ ẽ quasi mel: ⁊ cura eius est vt quotidie tondatur caput ⁊ abluatur cũ aqua mentastri ⁊ maiorane ⁊ saturegie:deĩde vngatur cum isto vnguento. Accipe litargiri ceruse aã.auř.ij. sulfuris ⁊ argenti viui:aureũ.i.olei rosati ptes duas: aceti partẽ vnã misceantur ⁊ conficiantur cũ oleo rosato ⁊ aceto donec fiat vnguentũ: ⁊ vnge cum eo sero ⁊ mane: ⁊ caput ablue cum illa aqua.

¶ De magnitudine capitis pueroꝝ. CAP. III.

Accidit quibusdã pueris ꝙ exeant cũ magno capite: ⁊ post exitũ augmentatur vltra mensurã debitã. Et ego vidi puerũ cuius caput adeo augmentabatur in longitudĩe et latitudĩe ꝙ corpus eius sufferre nõ poterat ⁊ nõ cessauit augmentari quousq; mortuus ẽ puer. ¶ Magnitudo autẽ capitis aut erit ex ventositate generata in ossibus capitis:aut ex aggregatione aque incluse in eo que nõ inuenit viã exitus: ⁊ incipe in cura eius purgãdo caput nutricis cũ yeris magnis: ⁊ caueat ab omnibus cibis generãtibus ventositatẽ ⁊ superflua grossa:deĩde incipias in ei⁹ cura cũ eis que mittuntur in naribus pueri: sicut de oleo amigdalarũ amaraꝝ:aut de oleo anetino aut de ben optimo:aut de aqua maiorane. ⁊ si sic fit curatus sufficit. Sin autẽ pone sup caput emplastrũ de olibano:sarcocolla sera pino gũmi amigdalarũ: si sanatus fuerit sic sufficit: sinaũt accipe alçũ vel alçunabũ ⁊ pista cũ testa sua donec fiat q̃si vnguentũ .misce cũ eo paꝝ olibani ⁊ pone super totũ caput post rasuram: ⁊ permitte aliquot dieb⁹. Ista medicĩa restringit caput ⁊ redire facit ad mensurã debitã : deinde mitte in naribus eius fel lupi vel cerebrũ ⁊ parum mirre vel ambre ⁊ fac hoc in quolibet mẽse. Paruitas capitis si fuerit naturalis nõ curatur.

¶ De inflatione ventris pueroꝝ. CAP. IIII.

Multotiens accidit eis cũ magnitudine capitis inflatio ventris: ⁊ cura eius est ꝙ accipiat mirrã ⁊ aloẽ ⁊ crocũ ⁊ conficiantur cũ aqua saraliarũ: ⁊ pone sup caput ⁊ si cum inflatione ventris in magnitudine capitis macrescit corpus. Accipe aniulẽ.ʒ.v. auellanarũ.ʒ.vij. amigdař. ⁊ feniculi aureũ .i.terantur ⁊ extrahatur ab eis oleũ deĩde mitte in naribus vsq; ad.ʒ.iiij. ⁊ vnge caput ⁊ mitte in naribus. ⁊ da bibere nutrici cũ lacte.

¶ De sternutatione pueroꝝ. CAP. V.

Sternutatio accidit ĩ cerebro vł in tũicis ei⁹: et signum eius est ꝙ oculi profundantur et superuenit febris. Cura eius est ꝙ ponas super cerebrum folia portulace aut rasuram cucurbite cum oleo rosa. et farina ordei. aut vnge caput cũ vitello oui et oleo.

¶ De vigilijs puerorum. CAP. VI.

Vigilie accidunt pueris in p̃ma etate ex corruptione lactis. Et cura eius est vt mittatur in naribus pueri oleum violatum cum croco aut oleũ anetinum cũ succo lactuce:et vnge caput et stomachum cum istis oleis:et sit sollicitudo nostra in correctione lactis:et da sugere sirupum papaueris et vnge timpora et frontem cum oleo opij et croco.

¶ De epilepsia puerorum. CAP. VII.

Epilepsia accidit duobus modis: aut nasci̅t puer cum ea:et est ex malitia complexionis naturalis in cerebro humide aut frigide. Aut erit eis accidentalis. Et signum naturalis est quoniã cũ ea nascitur. Signũ accidentalis est quoniam aduenit post partum. Et cura naturalis est obseruatio diete:quoniam cum mutauerit etatem sanabitur ab ea: si autẽ nõ fuerit sanus sectabitur eum vsq; ad mortẽ. Et curatio accidẽtalis est sollicitudo circa corruptõem lactis: vt caput et corpus nutricis purgetur:et caueat ab omnib⁹ cibis generantibus flegma:et non lactetur puer nisi in ea quantite qua possit digerere vel minus:et mitte in naribus medicinas calidas:et odoret assam fetidam et rutam et vnge cum oleis calidis et suspende peoniam in collo eius:et liga ad collũ eius lapidem smaragdi:et nõ accidet eis epilepsia et si durauerit post hoc da tiriacam magnam.

¶ Sequitur de quadam passione que dicitur mater puerorum. CAP. VIII.

Sequitur de quadam passione que dicitur mater pueroꝝ: hec infirmitas accidit pueris in p̃ma etate frequẽter:et signum eius est planctus magnus multus timor in somno:et vigilia augmentatur calor:et exore eius egreditur odor fetidus:et causa hui⁹ egritudinis est acceptio lactis plus q̃ possit digerere. Et cura eius est quod ĩ correctione lactis:et ꝙ detur dyapliris diamuscum quotidie sexta pars.ʒ.cum lacte:et precipua medicina est in hoc tiriaca magna.

¶ De sanie aurium pueroꝝ. CAP VIIII.

Sequitur de humiditate fluẽte in pueris ab auriculis:hec infirmitas accidit pueris ĩ prima etate ex humiditate cerebri. ¶ Et cura eius est vt mittatur in eius auriculis licinium bombacinum antiquũ et cum fuerit humore plenum extrahatur:et aliud intus mittatur:et forte cum hoc tantum curatur. sinautẽ: accipe alumen et dissolue cum vino et intinge in licinio et intromitte. humor enĩ desiccabitur. aut accipe croc. et nitꝝ contere cum aqua et aceto et intromitte.

¶ De veneno fluente de aure. CAP. X.

Sequitur de veneno: ⁊ hoc accidit pueris ex vesica vel plaga accidente in auricula. sufficit eis ĩtromittere mel bullitum cum aqua: purgat enim venenũ ab auriculis:aut accipe folia mirte aut galle ⁊ distemperetur cum aceto et intromitte.

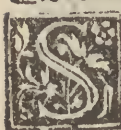
¶ De morbis oculoꝝ in pueris. CAP. XI.

Sequitur de egritudinibus puerorum in oculis: accidit pueris ĩ oculis diuersitas egritudinũ:et ex eis est inflatio et clausura palpebrarum: ⁊ forte hoc accidit ex medicinis stipticis:quas mulieres ponũt super capita puerorũ: sicut alkanna ⁊ huiusmodi:quoniam superflua capitis conuertuntur ad oculos:et forte accidit eis ex fluxu materie calide et frigide. ¶ Et cura hui⁹ egritudinis est quando rubor est in facie et calor in fronte: vt

accipias succuz memithe ⁊ foliorum rosarum añ.ʒ.i.croci mirrhe ana.ʒ.i.⁊.ʒ.pulueriça ⁊ confice cum aqua sarralia-rum ⁊ lacte mulierum ⁊ superpone oculis ⁊ fronti quotidie renouando quousque aperiantur oculi ⁊ est expertuz in pueris. ¶ Si autem in oculis non fuerit rubedo nec calor in fronte. Accipe mirram ⁊ crocum ⁊ aloé ⁊ folia rosarum confice cum bono vino ⁊ super oculos pone. ¶ Et probatius ad hoc qđ sepe probaui mitte in naribus paruz ambre ⁊ distempera cum lacte mulieris. Si autẽ accidat eis aliarum egritudinum aliqua: sicut scabies ⁊ albedo ⁊ huiusmodi curẽtur cum medicinis que dicunẽ in etatibꝰ adolescentiũ ⁊ iuuenũ ⁊ alioꝝ: sed tamen cuz leuioribus.

¶ De obliquitate visus. CAP. XII.

Sequitur de egritudine quãdo quis oblique aspicit vl' videt ⁊ hoc aut est naturale aut accidit post partum: ⁊ cura eiꝰ est ꝙ apponatur de nocte candela ex parte cõtraria visui obliqui: ⁊ cuz receptus vel erectus fuerit in lecto suspendantur cultre pulchre diuersoruz colorum super lectum quousqꝫ corrigatur visus.

¶ De morbis dentium. CAP. XIII.

Sequitur de egritudinibus q̃ accidunt pueris circa natiuitatem dentium: dixit Galienus: quando dentes nascũtur cito natiuitas eoruz leuior est: ⁊ minoris doloris: sed dentes erunt debiliores: ⁊ cum tardauerit eorum natiuitas erit dolor fortis: sed dentes erunt fortiores: ⁊ duri: ⁊ si origo fuerit in vere nascuntur statim ⁊ sine dolore: ⁊ ecõuerso: si fuerit in hyeme: sed gingiue nõ inflabuntur: ⁊ si fuerit in estate accidit eis paruus dolor: ⁊ accidit eis in hoc tempore plurimuz apostema in maxillis ⁊ gingiuis: ⁊ glandule ⁊ pruritus in auriculis: ⁊ fluxus sanguinis ⁊ veneni: ⁊ forte accidit quibusdam febris ⁊ fluxus ventris. aut constipatio. ¶ Et cura eius est quãdo inflatur gingiua vt scalpatur parum cum digito ⁊ postea cũ oleo vel pinguedine galline aut cerebro leporis: aut lacte canis: ⁊ pone super caput pueri aquam in qua decocta fuerit camomilla ⁊ anetũ: ⁊ super eius mandibulas pone emplastra dissolutiua: ⁊ si dolor augmentetur post hoc apud originem. Accipe alcanaz butirum: oleum laurinuz misce totum: ⁊ pone super locum. ¶ Uel accipe butirum vacce ⁊ medullam cruris ⁊ pone desuper: ⁊ si apparuerit capita dentium pone super caput totum ⁊ collum lanaz mundã ⁊ spargatur quotidie super lanam aqua tepida. ¶ Et si acciderit fluxus ventris medicabitur cuz eis que dicemus.

¶ De pustulis q̃ accidũt in ore pueroꝝ. CAP. XIIII.

Vesice que accidunt in oribus pueroruz in prima etate quandoqꝫ accidunt ex corruptione lactis: vel ex acumine: ⁊ illa vesicatio aut erit nimis acuta aut parum. ¶ Signum acute: est rubedo ⁊ fortitudo doloris ⁊ fluxus salíue: ⁊ signum parum acute est vt vesice declinent ad albedinem ⁊ sint parui doloris ⁊ humor qui ad os descendit sit multus. ¶ Cura vesicarum acutaruz est corrigere lac nutricis cum cibo frigido ⁊ humido. deinde masticare paruz de lenticulis ⁊ ponat mulier in ore pueri: aut accipe parum amidi ⁊ distempera cum aqua rosarum ⁊ superpone ⁊ pone in ore pueri aquam macianorum vel malorum granatorum. ¶ Et si acuta fuerit ⁊ nimis colerica misce cum istis succum lactuce aut portulace aut vue canine. ¶ Et cura vesicarum parui acuminis et declinantis ad albedinem est vt accipias: mirre croci añ.ʒ.i.çuchari duplum puluerica ⁊ mittantur in os: ⁊ si plage fuerint nigre aut putride medicabimur cum medicinis dictis in etatibus iuuenum.

¶ De vomitu in pueris. CAP. XV.

Accidit pueris in prima etate vomitus multis ex causis: aut propter lactis multitudinem magis ꝗ̃ digerere possit: aut propter corruptionem eius: ⁊ maxime si puer fuerit humidi ⁊ debilis stomachi. ¶ Et cura ẽ vt vetes mltitudinẽ lactꝭ: ⁊ post ꝯsidera ĩ vomitu si sentiẽ odor acetosus. ⁊ fuerint ĩ eo hũores al. Accipe olibãi sextã partẽ.ʒ.i.⁊ rute sicce tertiã ptẽ.ʒ.i.pulueriça: ⁊ misce cũ siru. rosaꝝ. ⁊ da puero: aut accipiat mater parum cimini ⁊ sumach ⁊ masticet: ⁊ ponat in ore pueri. ¶ Aut detur puero sirupus malorum granatorum cuz menta. ¶ Aut qđ sepe probaui: accipe ligni aloes ⁊ masticis.ʒ.ʒ.galle sextam partem.ʒ.i. Molle totum ⁊ cõfice cũ sirupo rosarum ⁊ modico algalie ⁊ da puero anteꝗ̃ sugat lac. ⁊ pone super stomachum hoc emplastruz mastix: aloe acacia galla olibanum panis vsti añ. confice cum oleo rosato: ⁊ sirupo rosarum: ⁊ pone super stomachum: est enim expertum ad vomitum ⁊ saliuam pueroruz. ¶ Et si in vomitu non fuerit odor acetosus sed acutus ⁊ calor declinet parum ad acumen: vel color ad paloreʒ: propina puero parum de rob agreste vel citoniorum vel coctanorũ: aut de istis. ¶ Trocisci valentes ad vomitũ puerorũ. ℞. ro. spodij añ.ʒ.iiij.galle.ʒ.ij.seminis portulace semis lapatij añ.ʒ.i.⁊.ʒ.carabe. conficiantur cum aqua agreste vel cum aq̃ malorum granatorum ad pondus.ʒ.i.⁊ da trociscum vnũ puero cum sirupo rosarum: ⁊ pone super stomachuz istud emplastruz qđ valet vomitui ⁊ fluxui vẽtris qui accidũt pueris. ℞. farine ordei: rubi viridis: corticis mali granati añ. cõfice cum aqua rosarum ⁊ pone super stomachuz.

¶ De fluxu ventris pueroꝝ. CAP. XVI.

Multotiens accidit fluxus ventris pueris propter nationez dentium sicut diximus. Uel propter frigus cuz ligatur puer. Aut propter corruptionem lactis ex colera aut flegmate. ¶ Et signũ colere est ꝙ inuenitur in egestione pueri citrinitas ⁊ acumen: ⁊ ꝙ exit sine mora. ¶ Et signuz frigoris ⁊ flegmatis ẽ albedo in egestione ⁊ tortio in ventre cũ egerit ⁊ nisi flãsit viscosum exit statim. ¶ Et cura ẽ vt detur puero sirupus rosaꝝ vel macianorum vel mali granati cum menta: ⁊ accipiat de spodio in aqua posito ad bibendum: aut accipiat fermentum dissolutum in aqua ⁊ cola ⁊ mitte sextaz parteʒ.ʒ.spodij ⁊ tres ptes.ʒ.galle ⁊.ʒ.ʒ. croci ⁊ da bibere. ¶ Aliđ. accipe sem̃ lapacij ⁊ violaꝝ ⁊ misce cũ vitello oui assati ⁊ da puero. ¶ Aut da ex hac medicina experta. ℞. seminis lapacij: arilli vsti vuaꝝ passaꝝ añ.ʒ.iiij.glandium seminis papaueris albi añ.ʒ.ij.croci aurea quattuor pulueriça ⁊ detur ex eo puero cum rob de citonijs vel sirupo rosaꝝ: ⁊ pone sup stõm emplã stiptica: ⁊ accipe aquã decoctionis sumach: ⁊ malassa cũ farina ordei: vel farina milij ⁊ suppone: si cessauerit fluxus bonũ ẽ. Sin aũt accipe acacie ceruse añ.ʒ.i.opij septimã partẽ.ʒ.⁊ forma liciniũ ⁊ superpone ⁊ statim cessabit fluxus. ¶ Si aũt fuerit ex frigore vl' flãte deẽ puero octaua ps.ʒ.galie cũ succo coctanoꝝ vl' deẽ ps q̃rta.ʒ.olibãi. Emplm̃ ꝯstipãs vẽtrẽ valet stõis pueroꝝ. Accipe crocũ: mirrã: cerã ꝯfice cũ vino ⁊ põe desuper.

¶ De cõstipatiõe pueroꝝ. CAP. XVII.

Multotiens accidit pueris cõstipatio. Et cura eiꝰ est vt des nutrici parum cucumeris asinini: deinde alia die lactet puerum: aut accipe lacteridis terre ⁊ fac cerotum: ⁊ pone desuper. aut accipe mediam partem stercoris soricini ⁊ terre cum pinguedine renum yrci ⁊ fac licinium parum ⁊ suppone: et si acciderit puero duorum mensium vt cõstipetur eius natura ⁊ alteretur in calore ⁊ nõ potest vomere. Accipe sar-

cocolle tertiam partem.ʒ.vnius.⁊ da cũ lacte matris ei⁹: aut fac clistere cum oleo viol'.

¶ De tussi puerorum. CAP. XVIII.

Tussis accidit pueris in prima etate. Lingue autem eorum non possunt claudere epiglotuꝫ:⁊ sic infrigidatur pectus ⁊ eius instrumenta: ⁊ cura eius est cum eis que sunt sicut cib⁹ ⁊ medicina. Isti enī non debent curari cũ forti vel vehementi medicina. Sꝫ accipe amigdalas dulces pista ⁊ confice cum aqua feniculi ⁊ coque cum ea:⁊ propina puero sero ⁊ mane. Aut accipe aquã feniculi ⁊ misce cum lacte ⁊ da puero. ¶ Et si cũ tussi fuerit asperitas ⁊ siccitas.accipe semen citoniorūꝫ et resolue cum aqua calida ⁊ extrahe viscositatem.coque super ignem cum penidys ⁊ oleo amigda.⁊ da.⁊ si fuerit calor misce succum mali granati dulcis.

¶ Medicamen ad tussim puerorum cum calore. ℞. papaueris albi:dragaganti.ana.ʒ.ß.seminis cucumeris.ʒ.i.Cõfice cum aqua decoctionis sebesten.

¶ Aliud ad tussim puerorum. ℞. passas sine arillis fac bulire in vase ferreo:sed caue ne adurantur pista ⁊ misce tãtũdem penidiorũ:⁊ da puero sero ⁊ mãe ad modũ nucis.

¶ Aliud ad tussim frigidam. Accipe mirram ⁊ misce cum melle ⁊ cũ oleo amigdal'.⁊ ppia. ¶ Et si pectus pueri fuerit plectoricũ accipe dragantum galbanum:ana mitte in vitello oui assati:⁊ da. ¶ Et si acciderit strictura anhelit⁹ accipe semen lini pista ⁊ confice cuꝫ melle. ¶ Aut accipe se.bombacis ⁊ confice cum vitello oui assati. ¶ Et si cuꝫ tussi fuerit fluxus ventris da sirupum mirti cum lacte coctũ. ¶ Aut coque dactilos cum farcacib⁹ et lacte et ppia.

¶ De pruritu et vesicis puerorũ. CAP. XIX.

Pruritus ⁊ vesice accidũt pueris ī corpis ex acuitate vrīe: et q̃ʒdoqꝫ accidũt diuersa vulnera in corporib⁹ puerorũ ex corruptione lactis ī stomacho pueri vl' in se. ¶ Ex illis autem vesicis quedã sũt albe quedã rubee:quedam nigre:et quedã vehementis doloris:et quedam parui. Et si nigre fuerint cuꝫ febre significant mortẽ. ¶ Et cura generalis est vt primo incipiat in correctione lactis:et ponat puerũ in caldario pleno aqua calida ad attrahendũ superflua ab interioribus ad exteriora ad superficiẽ cutis vel corporis.et da puero medicinas ad expellenduꝫ superflua ab interioribus ad exteriora ad superficiem cutis sui corporis sicut est decoctio dactilorum aut ficuum cum aqua feniculi.

¶ Et cuꝫ intellexeris q̃ omnes superfluitates sunt extra. balnea quotidie in aqua decoctionis foliorum rosaruꝫ et mirti et huiusmodi. Cum autem puer exierit ab aqua vngatur oleo rosato.et si vulnera fuerint sicca cum oleo violato. Si humida ex multitudine veneni pone desuper cerusam mixtã cuꝫ cera et oleo rosato. ¶ Et si affuerit pruritus et puer transierit sex vel septem menses ipsum balnea primo in aqua decoctionis violarum siccarum et or. excorticati:maluauisci:fenugreci:feniculi: cucurbite: sed non vnges aliquo vnguento:et da nutrici succũ fumiterre:mirabolanos:citri.et abstineat nutrix ab omnib⁹ dulcibus et salsis adurentibus sanguinem:et si acciderint in crure aliqua vulnera post balneuꝫ superasperge puluerẽ amidi spody alkanne:rosarũ mirte et farinã ordei.

¶ De lumbricis puerorum. CAP. XX.

Non oportet nos dare medicias fortes pueris ad potandũ contra hanc passionem:sed eligemus ex eis que apponun tur extra.

¶ Medicamen extrahens lumbricos ab intestinis. Accipe ciminuꝫ pista cum felle tauri recenti et pone ad vmbilicum.

¶ Aliud.accipe lupinos asininos.ʒ.i. alipiadi: ⁊ bacarum lauri.aã.conficiantur cum felle tauri recenti:et da quotidie ad bibendum.ʒ.i.aut aquam sebesten:aut oleum oliue:aut comedat amigdalas dulces.

¶ De inflatiõe vel eminentia vmblici puerorꝫ. XXI.

Eminentia vmblici accidit pueris q̃ʒdo multum plangunt: vel vociferãt:aut ex tussi magna: aut forte accidit ex casu vel percussione. ¶ Et cura est vt accipias lupinos et petias pãni linei:et combure ⁊ confice cum vino:et interpone stupas et pone super vmbilicum.et si fuerit flexibilis cauteriçetur in circuitu vmbilici:et non in loco flexibili propter tenuitatem cutis. et si indigueris fortioribus medicinis pone medicias quas dicemus in crepature capitulo.

¶ De crepatura puerorūꝫ. CAP. XXII.

Iam diximus superius quot modis accidit crepatura: sed modo non indigemus nisi medicinis pueris necessarys.

¶ Emplastrum valens crepature puerorum ℞.aluminis aureos.xv.galle aureos duos:terant̃ ⁊ conficiantur cum vino quousqꝫ inspissetur. ⁊ pone super locuꝫ ⁊ superpone spongiam intinctam in aceto mixto cũ aqua ⁊ cum ceciderit aliud reponatur.

¶ Aliud leue ponatur super pannum aliquem glutinum de corys:⁊ super locum ponatur:⁊ permitte quousqꝫ adhereat:⁊ si ceciderit aliud reponatur.

¶ De lapide in vesicis puerorum. CAP. XXIII.

Lapis qui generatur in vesicis puerorum facit stranguriam:dolorem magnum:⁊ tenuitatem vrine: ⁊ pruritum in virga:⁊ forte erit virga semper erecta. ¶ Et cura eius est in balneis vt balnees puerũ quotidie in aqua calida:⁊ da ex ista medicina.

¶ Medicamen prouocans vrinam:⁊ frangens lapidem. ℞.olibani vnchẽ ana.confice cum melle:⁊ detur ad modum auellane mane ⁊ sero.

¶ Medicamen expertum ad grauitatem lapidis ⁊ difficultatem vrine. ¶ Accipe septeꝫ nuces virides ⁊ pista cũ cortice exteriori:⁊ accipe manipuluꝫ vnum porrorũ non lotorum:⁊ extrahe succum ex vtroque in vase vitreo ⁊ cola:⁊ da puero omni mane septẽ diebus:⁊ quando ibit dormitũ vnge virgã ⁊ testicl'os oleo antiquo vel oleo de ben.

¶ De relaxatione puerorum. CAP. XXIIII.

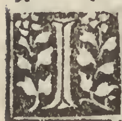
Relaxatio accidit pueris: vel ī vno membro vel toto corpore: ⁊ prohibet ipsuꝫ ab ambulatione ⁊ motu: ⁊ prouenit propter viscosum humorem relaxantem neruos. ¶ Et cura eius est si non fuerit naturalis vt des nutrici sirupum factum de medicinis subtilibus. Et sit eius cibus siccus:sicut res assate et non comedat lac nec carnes duras:ouinas:nec pisces:nec vinum limphatum.⁊ anteq̃ʒ lactetur puer ponatur ī balneo:⁊ inunge eius iuncturas cum oleo de costo vel de castoreo:⁊ vtatur quotidie isto electuario.

¶ Electuarium quod composuit Galienus cuidam puero qui patiebatur spasmum in toto corpore. ¶ Recipe mentastri rosa.cinamomi.masticis.fu.meu.ameos. doronici. çedoarie.gariofilorum ana. aureuꝫ vnum.sandaloruꝫ.ligni aloes.aã.ʒ.i.musci.ʒ.ß.vnge omnes medicinas balsamo:⁊ confice cum melle:⁊ da quotidie quartam partẽ.ʒ.i.vel.ß.⁊ si spasmus fuerit in toto corpore:pone sup spondiles dorsi empl'm euforby.qđ sic fit. Accipe cere.ʒ.i. euforby.ʒ.i.olei qđ sufficit.⁊c. Deo grãs amen.

¶ Liber Rasis de secretis in medicina qui liber afforismorum appellatur.

Congregaui in diuisiōib⁹ egritudinuz: ⁊ oñdi curas et curaꝝ nãs ex canonib⁹ antiquorũ: ⁊ ex tractatibus ⁊ sermonibus ſm possibilitatem meam: ⁊ deum exoro: vt mihi tribuat complementũ ⁊ possibilitatem perfectiōis huius libri: vt ex eo vtilitas proueniat. Iã cõpleuimus librum congregationũ in artibus reruz expertarũ. s. philosophie ⁊ phisice duorũ in quibus sunt verba ⁊ facta infinita. Nec etiam homines in eis complementuz habere possunt. Sed intentio nostra est in hoc opere ostẽdere vtilitatem hominum. ¶ Et diuersificamur in hoc ab antiquis qui occultauerunt res que sciri erant necessarie: ⁊ viam scientie: ⁊ virtutis priuabant lumine. Et testis huius rei est liber noster magnus scientia diuina qui ẽ liber de spiritualibus: ⁊ noster liber de spiritu. Et sermo noster in libro dietarum. qualiter. s. ab eis venia remoueretur in omni tempore. Et abbreuiaui verbuz vt ad res qs facilius posset attingere. Et retributionez a deo expecto: q mihi p̄stabit auxiliũ. Sine ipso. n. nulla res hz effectum.

Inquit abubetri non est occultus homo sapiens: ⁊ in omni tempore super fraudes: ⁊ occultationes viaruz scientie artium antiquaruz: quas rationes cõgregauerunt cõpilatores: ⁊ inuenerunt vias tam occultas q̃ʒ manifestas. Et hic noster liber est prim⁹: ⁊ est secretum: ⁊ est conueniens. Et non monstretur ei qui non meretur. Et in eo continetur ratio ⁊ complementũ antiquorum: ⁊ q̃ʒdiu dies ⁊ anni fuerint per hunc meum librũ: viuam ⁊ lucrabor: ⁊ non dubito quin hic meus liber sit res secreta. Ego eniz proposui quedã secreta in eo dicere: ⁊ in pronosticis reruz futurarũ: ⁊ in confidẽtys ⁊ casibus qui mihi acciderunt. Quas confidentias a sapientibus suz lucratus aggregatas a libris eorũ quas ipsi nõ perfecte manifestauerunt. Et ex rebus quas in me ipso sum expertus ⁊ acquisiui per meaz rationẽ. Et testis est mihi sermo meus rationalis: ⁊ loquutus sum in medicinis ⁊ dietis cõgregatis: ⁊ volo ex eis tẽperamentuz facere: ⁊ volo vt ab accidentibus sint remota verba mea. Et dico q̄ hic meus sermo est res breuis vtilitatẽ magnã continens in sciẽtia medicine ex vtilitatibus eorũ que hominibus accidunt. ¶ Et scias q̄ ipse est totius vtilitatis medulla ⁊ margarita claritatis que a tenebris ad lucem lucessit. Quẽ libruz antiqui laudarent si viuerent: ⁊ ipsuz diuisi in sex sermones absqꝫ alia superfluitate cum complemento ⁊ breuitate. Nũc loqui incipio cuz virtute mea nimia ⁊ scientia occulta. ¶ Sermo primus de pronosticis reruz futuraruz. ¶ Secundus de experientys ⁊ confidentys. ¶ Terti⁹ de casibus qui mihi acciderũt. ¶ Quartus de dietis medicinis ⁊ cibarys. ¶ Quint⁹ d verbo ypocratis. ¶ Sextus de scientys ⁊ de intellectibus sine quibus rectus medicus esse non potest.

¶ Liber primus de pronosticis rerum futuraruz. Capitulum de nebulis.

Inquit Rasis cum in ciuitate fuerit multitudo nebule cum pluuia permanente pronosticat algidri: puncturas rubeas et vocant in arabico alchiteba. Que si sine apostematibus fuerint significat ⁊ pestilentias et lupos. Sed qualiter est cura earuz reruz: purgabitur homo ante tempus estiuuz cum rebus subtilibus ⁊ rob fructuuz ⁊ odorabit odores delectabiles ⁊ comedet alkanebir. i. columbas siluestres que in domibus non nutriunt: ⁊ aues volatiles. ¶ Et qd comederit ⁊ biberit sit temperatuz cum rob lapacy: ⁊ cũ agresta: ⁊ cũ his rebus euadet.

Et si nebula aduenerit absqꝫ pluuia ⁊ autũnus: q precessit etiaz fuerit siccus pronosticabunt egritudines capitis tantuz: ⁊ pronosticãtur epilepsias ⁊ egritudines melancolicas. Et tũc balneamini balneis calidis temperatis: ⁊ vtamini rebus somnũ prouocãtibus. Et mollificet naturaz corporis: ⁊ continuamini cuz vino claro boni odoris qd sit temperatuz. Et post cibum odoret rosas ⁊ violas: ⁊ nenufar. ⁊ accipiat bolũarmenũ.

¶ Quando fuerint vẽti collaterales: ⁊ aliquibus alys corrumpunt complexionibus temperate: ⁊ melius in hominib⁹ volẽtib⁹ reduci a contraria cõplexione: ⁊ crescũt egritudies timoris ⁊ palisis: ⁊ torture faciei. Et cura haruz est vna cũ suffũigatõe thuris ⁊ cipi aut lubrie ⁊ storacl gũme.

¶ Quando in hieme fuerint pluuie multe: ⁊ in vere durauerint hec. preparantur gentes morti: ⁊ omnes illi qui sũt debiles ex natura: ⁊ qui sunt complexionis humide. Et p̄paratur egritudo capitis ⁊ nausea ⁊ fluxus. ¶ Et via euasionis huius rei est vt vtantur in duobus temporibus cibarys in quibus sit acetũ: ⁊ potius cibis complexiõis sicce sicut arabihic. i. kalãdris ⁊ alkenebit: ⁊ adeodorec. i. calaminibus: ⁊ caueat a laxatiuis. Et vtat reb⁹ frigidis ⁊ siccis sicut citoniorũ ⁊ pirorũ: et maneat ĩ locis altis soli oppositis non paruũ spaciũ: sed in illis locis ĩmoret diutius.

¶ Quando arbores maturant ⁊ venenant: ⁊ vermes ĩ eis nascuntur non debent fructus eorũ comedi: q2 sunt venena mortalia. Et min⁹ qd ex eo accidit ẽ q̄ putrescit sãguis ⁊ febris mortalis fit.

¶ Quando videbitis tempus nebulosum in vere ⁊ in estate durauerit caueatis a spasmo ⁊ amissiõe memorie ⁊ obliuione. ¶ Et cura huius est inungere caput aut temperatis aut facere babica temperata. ⁊ post hoc facere gargarismũ ex succo endiuie ⁊ aqua rosarũ temperatis cũ secaniabin çuchari simplicis acri.

¶ Qui accipit medicinas laxatiuas in autumno ⁊ fecerit minutiones per vomitus: ⁊ natura eius temperari non possit: si corpus cum ℔ adhuc sanũ non fuerit: caueat statim ne amplius vtatur.

¶ Qui multũ fuerit vsus minutione ĩ autũno dicatl ei q2 accidit ei timor ⁊ amissio luminis.

¶ Pulsus cum est fortis ⁊ cum tentas est mollis: ⁊ mutatur facies ⁊ sudor multus: ⁊ grauedo dorsi ⁊ oculi graues. cura eius est in confidentys.

¶ Qñ infirmus sensit egritudinẽ stõi sui ex nausea ⁊ amisit appetitũ: et in ore vapores malos senserit: et ĩ narib⁹ fetorẽ vrine: et stercoꝝ sciatis q̄ hec febris est mortalis.

¶ Qñ hyems fuerit cal'a et ver fridũ accidit capitibus catarrus: et timet hõ ne ad mẽbra veniat principalia. et via euasiõis hec ẽ. separe mãz cibis medicãtibus: et cũ medicinis ad cibaria ꝑtinẽtib⁹: et confortare cerebrũ cũ rebus odoriferis temperatis in frigiditate et caliditate ad siccitatem pertinentibus.

¶ Cũ facies fuerit facta dura et nigra: et fuerint in ea vene et in oculis rubedo ostendit sanguinẽ esse corruptũ. Et si forte pili cadũt et guttur inflat: oñdit lepre initiũ. Preparet ergo corpus ad curãdũ cũ decoctionibus tamarindorũ et prunorũ et aliarũ rerũ laxatiuarũ.

¶ Cõstipatiõe accñte et sil' egerere et tarde: et egritudinẽ ñ amittere: et egestiõe fetida exñte dicatis: q2 egritudo ẽ mortal'. et tñ diu durat vita: et nihil isti ꝓdest nisi ius auium vt non deficiat cum fluxus fuerit.

¶ Cũ qs fuerit ĩ die crisis et oculi eius fuerint minorati et nares tortas habuerit: sine dubio morit. et alie egritudines non sunt timorose q̃ʒuis fuerint multe.

¶ Qui ĩ die p̄io egritudinis ĩpatiẽs fuerit et suspirauerit et fractus fuerit mẽte amittet somnum superflue et ma-

gis ſpera moꝛtem niſi fuerit melancolicus nāliter.

¶ Cum palpebre oculoꝝ amboꝝ mouentur oſtendit ꝙ hūores adeo aſcendunt: ꝛ dico ꝙ accidit eis emigranea.

¶ Cum alia mēbra tremūt oſtendūt vapoꝛē ſupfluū ī coꝛpoꝛe exiſtentē: ꝛ ſudoꝛ balnei eum remouet.

¶ Totū coꝛpus ſaltare ꝛ tremere oſtēdit vapoꝛes groſſos in coꝛpoꝛe ꝛ dieta: ꝛ balnea eos remouent.

¶ Membꝛa inferioꝛa ſaltū hr̄e demonſtrat humoꝛes deſcendiſſe ad eos ꝛ vtat̄ vomitibus. ꝛ curatis dixit ꝙ illud demonſtrat motū vel viam.

¶ Uētoſitates ī coꝛpe abſqꝫ vapoꝛib⁹ q̄ nō minuūt̄ ꝛ ī coꝛpoꝛe mouēt̄ nimiū: ꝛ doloꝛ aut mot⁹ ſi multus fuerit dico ꝙ tēperamētū nō exiſtit. Et cura coꝛpis q̄uis multus ſit facit ī fine qḋ dixim⁹: ꝛ ecōuerſo. non noui aliquē qui hec dixiſſet preter Galienum ſolū.

¶ Qui ipatiens fuerit pp̄ doꝛmitionē mēbroꝝ īferioꝝ habebit podagrā ꝛ opilationem in via ſpūs: ꝛ accidet ei ℞ ꝑpter malam curam quam habuit ꝛ accidit ei hoc propter ſpiritus paucitatem.

¶ Cum aliqū alicui accidit doꝛmitio mēbroꝝ ſuoꝝ dicat ei ꝙ moꝛtē hēbit ſubitaneā vel poterit lat⁹ vnū amittere ꝑpter ventoſitatē q̄ loca illa opilat. Et comedere cinamomū cū oleo alſalfoꝛat illud remouet. alfoꝛat .i. fiſticus eſt arboꝛ cipreſſo ſimilis.

¶ Cum aſcēderit vapoꝛ ad caput ex caliditate: ꝛ q̄ hēt alices vel ꝯſequēter amittit viſū vel cadit in terrā: dicat̄ ei ꝙ hēt coꝛruptos humoꝛes q̄ in coꝛpoꝛe ei⁹ mouent̄ ꝛ aptetur ſtatim ad ſoluendū eos ab itus cū vino temperato: et exterius cū balneis temperatis ꝛ dietis equalib⁹. ¶ Nō euadit hō q̄ mari vicinus exiſtit ꝛ lacunis: ꝛ ꝓlongat̄ ī etate a debilitate mēbroꝝ inferioꝝ: ꝛ amiſſione luminis: ꝛ poſt hoc accidit his q̄ in his locis nati ſunt ꝛ a terra recedunt: q̄diu vixerint: ꝛ vngant coꝛp⁹ ſuū rebus odoꝛiferis: ꝛ exercitet̄ ꝛ nō vtat̄ carnib⁹ groſſis: ꝛ comedat aues cū ageçebre ꝛ mucharoga ſparſis cū agreſta ꝛ aqua roſaꝝ: ꝛ colet aquā cū bolo ꝛ choaboꝛi: ꝛ faciat inſtr̄m ex auro ꝛ intigat in aqua roſarum ꝛ in ſpica que eſt intrita cum agreſta: et ponat in oculis mane ꝛ ſero poſtq̄ ſuffumigauerit faciē cum vapoꝛe aque calide. Non comedat piſces ꝛ accipiat trociſcos muſcatos factos cum ſecaniabin çuchari albi: tempus vero autumni in ripis mariū magis temperatū exiſtit: qḋ eſt ſtabile. Sed ꝓperet homo ad odoꝛādū odoꝛabilia ꝛ maturādū humoꝛes ante aduentū frigiditatis.

¶ Cum pilli palpebraꝝ ceciderint ꝛ pili capitis: ꝛ ſciſſi fuerint: dicatur ꝙ habet putridos humoꝛes: ꝛ ideo properat huius damnū. Sed debet cuſtodiri in locis altis ꝛ debet cuſtodiri hec putredo: ꝛ faciat res quas ante diximus ꝛ purget coꝛp⁹ eius cum pillulis aloe que ſunt experte: et cum ſirupo prunoꝝ cui miſceatur aqua fabarum ꝛ aqua endiuie.

¶ Quādo in oꝛe ſtomachi febres fuerint in caloꝛe ſuperfluo coꝛrumpit̄ ꝛ minuuntur carnes: ꝛ exiccantur propter inconuenientiā colere ad naturā que ibi eſt: ꝛ exprimitur ꝛ cadit in venas: ꝛ propter hoc apparent vene ī ethicis: ꝛ fiunt ſicca coꝛpoꝛa. Et ſigna febriū oꝛis ſtomachi ira ꝛ ire facilitas. ꝛ ſitis ſtati. Et ex eis que magis ipis conferunt eſt vt capiat̄ lib. i. çuchari roſati: ꝛ piſtetur cū rob acetoſitatis citri acris: ꝛ fiat ſicut maſſa: ꝛ bibat ex ea tertiam libꝛe: ꝛ comedat ex eo. ℥. i. poſt cibū tribus hoꝛis.

¶ Si fuerit in oꝛe ſtomachi frigus facit oſſitationes maxime. Si comedit res frigidas ex cibarÿs ꝛ potibus ꝛ facit acetoſitates multas ꝛ rugitum ꝛ ventoſitatem. Res autē que maxime eis conferunt eſt ꝙ poſt cibum accipiat diacitoniton in quo eſt multum de ciamomo ꝛ de muſco: ꝛ bibat poſt ipſum vinū coloꝛis aurei: ꝛ comedat poſt hoc fiſticos poſitos in aqua roſa. ꝛ extergat̄ deſuper pip.

¶ Omne cibarium calidum vel frigidum facit ſine dubio tres maneries vapoꝛis .ſ. vapoꝛem ſanguineum temperatum: in quo viuit ſpiritus naturalis: ꝛ vapoꝛem frigidum: ex quo multa generatur egritudo vapoꝛem calidū: ex quo birſen generatur. Uapoꝛem autem temperatū vt oſtendit ſubtilitatē ſpiritus in cogitando tam in triſtitia q̄ in coꝛpoꝛum liberalitate vapoꝛem non frigidum monſtrat triſtitia ꝛ ponderoſitas: ꝛ fractio ꝛ ira ī ſomno: ꝛ mala cogitatio: ꝛ vapoꝛē calidū oſtendit frigiditas extremitatū: faciei macies ꝛ oꝛis amaritudo: ꝛ oculoꝝ ardoꝛ: ꝛ deſideriū aeris ꝛ aque frigide: ꝛ maxime ſi in vrina habet tincturā croceā. Et cura hec eſt: vt accipiat acetoſitatē citri acris partē vnā: ꝛ aque tamarindoꝝ partē aliā: ꝛ aq̄ fabarū aliā: ꝛ aq̄ endiuie ptes duas poſt decoctionē ꝛ decolationē colature apponantur due partes çuchari tabarçet: ꝛ ponantur ad ignē: vel non fiat ſiccū ꝛ adminiſtretur ex ipſo. ℥. ÿ. cum tanto aque: ꝛ cū. ℥. i. ſirupi prunorum ꝛ iuiubaꝝ: qḋ fit cum ſucco pomoꝝ acriū: ꝛ temperata vtatur dieta: ꝛ balneis temperatis: ꝛ bibat vinū temperatū in aqua in qua ſūt poſiti emblici: ꝛ ſit aqua niuis: ꝛ ex aqua iſta accipiatur pondus lib. i. ꝛ ſit hec aqua in vaſe paruo: virtus huius ſirupi eſt vrinam prouocare ꝛ coleram extrahere ꝛ coꝛpus purgare. Qḋ autē vapoꝛem expellit frigidū: eſt aqua maioꝛane ꝛ aqua foꝛēgomes: ex q̄bus libꝛa vna accipiatur: ꝛ aque endiuie libꝛa vna: ꝛ faluie libꝛa vna: miſceantur: coquantur: ꝛ colentur: ꝛ çuchari tabarçeth: ꝛ mellis ana partē: ponantur aque cū melle çucharo: que in olla ad ignem leuē ꝛ miſceantur multū cū ligno vitis: ꝛ dum bulierint ponatur intus ſticados recēs vſqꝫ quo fiat ſirupus: ꝛ ponatur in eo dauich .i. cap℞. ꝛ medietas vnius mechali muſci rubei: ꝛ dentur ex eo. ℥. ÿ. cū duplo aque frigide: ꝛ poſt accipiat ieiun⁹ ex iſtis trociſcis. ℞. kebuloꝝ emblicoꝝ ana partes duas cinamomi partem vnam: gariofiloꝝ aſſari bdelly ana partem mediā: terantur ꝛ conficiantur cum ſucco pomoꝛum acriū ꝛ fiant trociſci.

¶ Non fiunt egritudines ꝑpter ſuperfluitatē humoꝝ amplius q̄ propter defectū humoꝝ ꝛ erroꝛ magiſtroꝝ vt hic eſt nimis teſtificatus: ꝛ hoc eſt pp̄ experientiā.

¶ Qui ſomniat terribilia multa ꝛ cū euigilat ſomnum obliuioni non tradit: ꝛ dicit omnia ſic ꝙ ex eis nihil dimittit: ꝛ ītegre doꝛmit de nocte: plenus eſt humoꝛibus. properet ergo ad purgationem. Qui viderit huiuſmodi ſomnia: ꝛ cum excitatur obliuioni tradit: ꝛ cum hoc bene non doꝛmit: ꝛ pulſus ipſius eſt debilis: egritudo ex defectu humoꝝ ei prouenit. Dieta huius ſint cibaria ſubtilis ſubſtantie: ꝛ bona que coꝛpus confoꝛtent: ꝛ fugiat euacuationē: ꝛ omne qḋ cum exiccauerit.

¶ Qui ab alleis ꝛ poꝛꝛ abſtinerit nocumēta maloꝝ hūoꝝ euadet: ꝛ maxīe ſi mel mirabolanoꝝ kebuloꝝ comederit: ꝛ electuariū de cinamomo ſucceſſiue.

¶ Cui doloꝛ fluxus ſanguinis nariū euēit ſupflue q̄nta die ſue febris in die criſis euadet ab egritudine.

¶ Cui doloꝛ capitis durauerit ſine aliq̄ cā quā ipſe cognoſcat: ꝛ fuerit nimius: ſtōm purget ſuū ab hūoꝛibus calīs.

¶ Qui quinquaginta annos tranſierit ꝛ doloꝛes renū habuerit: a doloꝛe non poteſt euadere. antique enim egritudines cum antiquis accidunt: durant in eis dum viuunt: ꝛ huic ꝓdeſt egritudini medicia albica quā noīauim⁹ iā.

¶ Qui quinquaginta annos euaſerit: ꝛ egritudo ei acciderit alkabitus cito moꝛitur.

¶ Silr̄ accidit iuuēi ſi ei foꝛtis paraliſis acciderit: ꝛ ſi fuerit ꝯplexionis calide minuit̄. ¶ Qui ipatiēs fuerit ex doloꝛe pectoꝛis: ꝛ abſqꝫ cognita cauſa ci⁹ fit: vnū eſt ex duobus: vel groſſa ventoſitas que pectus extendit: vel ſūt humoꝛes putridi qui ſub coſtis exiſtunt: vel ī pectoꝛe: vel tuſſis abſqꝫ dubio: ventoſitatem autem demonſtrat motus ꝛ humoꝛis ꝛ remanentiam pondus.

¶ Cui tussis ⁊ febris euenerit: ⁊ cito eã amittit dicatur ei q̄ apã accidet ei i iũcturis dolores acuti fortes i renibus lapidẽ portẽdunt ⁊ põdus i ipsis. ⁊ apostema ⁊ pũcturas.
¶ Cui egritudo cũ vomitu cessauerit: ⁊ intestis hȝ egritudinẽ ⁊ eis pdest anates comedere solas cuȝ medicina cognita. Et si egritudo in ipo cessauerit post duas horas vel tres egritudinẽ i venis hẽbit: sua aũt medicia ẽ eadẽ cum pmissa. pus comedat sebesten: ⁊ auelanas. Et cura secũdi comedere fisticos cũ cassia. ¶ Lassitudo sine cã exercitij egritudinẽ futurã portẽdit priuatiões eũonis rei solite sicut sanguinis vene tam nariũ vel vrine vel fluxus vrine vel emorroidaꝝ vel aliaꝝ rerum demõstrat egritudiẽs.
¶ Plato i timeo de reb⁹ futuris cognitis cũ appuerint et i sanis ⁊ i egris: cũ i egritudiẽ appuerint: sanitatẽ significãt. Et quib⁹ est somn⁹ plixior solito: ⁊ si sanis euenerit credo egritudinẽ euenire: ⁊ si egro ꝯtingit: salutẽ oñdit. Et sic de siti cũ hoi acciderit q̄ eã hr̃e nõ ꝯsueuit i sanitate res ẽ oñdens egritudinẽ: ⁊ radix doloris existit i cerebro. Et cum egritudo aduenerit: fortitudinẽ nãe ãnũciat: ⁊ sanitatẽ: et status ei⁹ ad salutẽ euenit: ⁊ fortior ẽ. ⁊ ideȝ accidit ẽt pati sõno irato: ⁊ fracto absq̧ labore ⁊ pena. ⁊ ostẽdit egritudinem capiti vẽturã. Et cũ hȝ egro i fine egritudis contigerit: exitũ ab egritudie nũciabit. ⁊ ipatientia i sõno primo ostẽdit q̄ sõno indiget. Et ipatiẽtia mane post sõnũ: ⁊ p⁹ somni mẽsurã portendit egritudinẽ: ⁊ laxationẽ neruoꝝ.
¶ In cui⁹ corde euenit mẽbroꝝ nimia mollificatio dicat̃ ei q̄ morit̃. Spũs. n. patit̃ paucitatẽ: ⁊ accidit h̓ accipiẽti medicinã violẽtã: vel cui sanguis a narib⁹ fluxerit superfluus: vel cui nausea ꝯtigeret supflua: vel q̄ nimio vtit̃ coitu vel q̄ fluxũ ventris patit̃: vtat̃ ĝ cibarijs cibũ vel corpus augmẽtãtib⁹ sicut vitellis ouoꝝ: ⁊ iure auiũ: ⁊ vino optio.
¶ Cui iflãmatio ⁊ rugit⁹ vẽtris eueniret: timpanitẽ significat pp̄ egritudinẽ epatl. vtat̃ ĝ cibarijs cũ ꝑpatõe ex cimino ⁊ cãelis: ⁊ comedat alkatonas cuȝ medulla fisticoruȝ: ⁊ caueat ab herbis frigidis ⁊ humidis ⁊ fructibus.
¶ Qui ꝯq̄rit̃ pp̄ sudorem sub brachijs: ⁊ si est superflue fetidus: ⁊ hȝ hr̃e nõ est solit⁹: timeat de lepra. comedat ĝ alkaneat ⁊ sunt alorpf. ⁊ laxet̃ cũ succo eius: ⁊ accipiat ex eo lib. i. ⁊ aque fumiterre de aq̄ maiorane postq̧ bulierint: ⁊ colate fuerint: ⁊ bibat ex ea p vnũ mẽsem: ⁊ nũq̧ sumat carnes salitas: nec ẽt q̄cq̄d fit de lacte: ⁊ cuȝ h̓ vene ipsius cessabũt ⁊ hẽat balnea tẽperata: ⁊ exercitet̃. ¶ Qui panẽ açimũ comedit grossas egritudines magnas hẽbit corda parua: ⁊ epata i eis q̄ sũt timidi exercitio supfluo idigẽt cibarijs vtant̃ tẽperatis ⁊ potib⁹ ꝯuenientib⁹ ⁊ aere equali.
¶ Qui spatulas amplas hñtes ⁊ brachia tenua comedãt res subtiles ⁊ fridas: ⁊ res friditati attinẽtes ⁊ sint i qete: ⁊ caueant a frigore ⁊ calore supfluis: ⁊ nõ comedat fruct⁹ etiam frigidos ⁊ humidos.
¶ Liber secundus de experimentis ⁊ confidentijs.
¶ Omnis egritudis sicce canon cure ipsius est odores boni ⁊ aues ⁊ vina conuenientia.

Inquit abubetri oẽs res nãliter in h̓ introitu existunt post inuẽtionem medicinaꝝ ⁊ custodiã: ⁊ ꝑpationem eaꝝ ẽt intellectũ doctoꝝ ⁊ custodiaȝ planetaꝝ: ⁊ lune: ⁊ temporis q̄d aptũ ẽ ad medicine cognitionẽ: ⁊ admistrationẽ. Et dicemus verbũ q̄d ypo. dixit i libris vbi dicit. Qui dixerũt q̄ scientiã habuerint medicie: ⁊ habuert̃ i se partẽ itelligẽtie ⁊ scientie ⁊ cognitiõis festine: nõ reputẽt astronomiã ptẽ eẽ puã eoꝝ qb⁹ indiget medicia. Et dixit astaroth. Sapiẽs i libro sciẽtie sue de signis ⁊ lune effectib⁹: quem librũ alter non precessit in expositiõe libri: q̄r phi ⁊ sapientes alij p̄ter astronomos conueniũt i hunc librum q̄ preparatio et cursus eoꝝ que sũt i terra. planetarum cursu accidit: et sermo eius est i luna. ¶ Et ꝯueniunt nãles et astronomi: q̄r preparatio eoꝝ q̄ in terra sunt a luna accidit: et luna respectu solis sicut excelsi regis maior dñs est. Et mutatio tempoꝝ ꝑpter lune stationẽ euẽit cum retinet̃ et nõ appet vel cũ ipi⁹ appentia fuerit manifestata. Et hoc eis est manifestũ q̄ in mari versant̃: et qui vineas plãtãt. ¶ Et ꝯueniũt sapiẽtes medicoꝝ q̄ res oĩs tempoꝝ et aeris et aq̄aꝝ et ꝯplõnuȝ et egritudinum ex motu planetaꝝ mutant̃ cum i longitudine et latitudine consistant. ¶ Decẽs est cũ medicinas coq̄re volueris q̄ eas in aq̄ clara boni saporis excoquas: et cuȝ lignis siccis et ramorũ vitiũ: et ramorũ raminis: et cum ramis rosarũ: et cum arũdinib⁹ siccis et cum herbis boni odoris optie desiccatis. Et nũc itrem⁹ ministrare res q̄s dixim⁹ virtuosas et scire admirandas.
¶ Confectio ad febres adurentes mirabilis. ℞. mirabolanorum kebuloꝝ citri. añ. mechal. i. cinamomi acuti: çinçiberis recẽtis. añ mechal. 5. staphisagrie bone mechal. i. terãtur bene ⁊ exhibeant̃ et soluatur ambra in oleo fisticorum: et misceant̃ cum eo relique medicine cum triplo sui de melle iuiubaruȝ. dosis mechal. ij. lib. i. et. 5. cum sirupo pomorum dulcium.
¶ Medicina ad easdẽ febres mirabilis. ℞. mirabolanoꝝ idorũ citri. emblicoꝝ oĩum añ. mechal. bedegart seis papaueris: cassief. añ. mechal. 5. terãt̃ et cribellent̃ inuoluãt̃ in oleo pomoꝝ: et ꝯficiant̃ cũ triplo sui de melle: cassief. dosis mechal. ij. cũ. ʒ. ij. sirupi maloꝝ granatoꝝ dulcium.
¶ Medicina mirabilis ad quartanas. ℞. sene assari oĩum añ. mechal. i. cinamomi odoriferi mechal. iij. semis endiuie: felengemisch: sisimbrij sebatele oĩuȝ añ. mechal. 5. cõficiant̃ cũ triplo sui de melle mirabol̃. kebuloꝝ vel tamarindorũ. potio est mechal. iij. cum. ʒ. i. sirupi secaniabin facti in çucharo in quo fit muscus.
¶ Medicia quã laudaui ad febres: et est breuis. ℞. oes. i. corpus sene: assari: yreos: oĩum añ mechal. terãt̃ bñ et cribellent̃: et ꝯficiãt̃ cũ melle ceraugebini mechal. i. 5. cũ. ʒ. ij. secaniabin de çucharo facti: et de seie endiuie.
¶ Oleũ mirabile q̄d ꝯfert istis reb⁹: desiderijs aliq̄ꝝ reꝝ et tremori cordis: et melãcolie: et excusat diamuscaȝ. ℞. olei citri. boni odoris lib. i. olei nucũ. lib. i. ponãt̃ i olla limpida: et coquantur tãdiu q̄ succi cõsumant̃ et oleũ remaneat: et deide ab igne amoueat̃: et misceat̃ põdus mekal. 5. de musco boni odoris: ⁊ ex hoc oleo bibat patiens cũ necessitas icubuerit a duab⁹ mekal ad medietatẽ. ʒ. i.
¶ Oleũ ꝑdicto sil̃e mirabile. ℞. olei pomoꝝ dulciuȝ. lib. i. olei alkeiri palidi. li. 5. ponant̃ in olla vel caldaria: ⁊ custodiantur: et misceant̃ cũ eis he aque. s. maiorane: et ẽdiuie cauear: oĩum. añ. librã mediã: postq̧ bulierit: et colata fuerit coquatur totũ quousq̧ aqua ꝯsumatur: et oleuȝ remaneat: et cõmisceatur mechal mediuȝ ambre: et misceatur et bibatur tantum quantũ precepimus ex premisso: et vngatur pectus ex oleo: et toracis orificium.
¶ Oleũ occulte valẽs febrib⁹ effect⁹ mirabil̃. ℞. se. endi. et se. plãtaginis: et bedegart: et semis maiorane omniuȝ. añ. mechal. 5. Cinamomi acuti mechal. i. et. 5. terant̃ et cribellent̃ cum triplo de rob citri acris vel malorum granatoꝝ acriũ et cõficiat̃ potio mechal. ij. cum. ʒ. i. sirupi prunorũ.
Recipe seminis lactuce cucurbite papaueris portulace: batekе: ana. mechal. i. 5. sandali citri: campbore albissime recentis: ana mechal duo. conficiantur cum triplo sui de melle sebesten: et sumat patiens quottidie mechal. i. et. 5. cum sirupo violarum vel sirupo prunoruȝ.
¶ Oleum ad emigraneam calidam. Recipe amigdalarũ dulcium seminis papaueris lactuce cucurbite dulcis cucumeris bateke: ana cum succo florum nenufaris terãtur decies post exprimantur: et administrentur.

Trociſci muſcati ꝯferētes epidimie ⁊ īterioꝛib⁹. ℞. ʒʒ. mechal duo. muſci boni odoꝛis. dauich. y. çuchari ad pondus oīum ꝯficiant̄ cū ſir. maioꝛane. ⁊ fiāt trociſci mechal .i. doſis trociſc⁹. i. cū ſir. pomoꝝ dulciū. ʒ. 5. ⁊ ſucci endiuie bulliti ⁊ collati. ʒ. y. Ad retētionē vrine: ⁊ humoꝝ ī veſica. ℞. mirre cipi ſquināti cinamōi an̄. ptes eq̄les. ⁊ ptez ſuperficialē glandiū partes. y. conficiant̄ cum oleo balſami. doſis mechal.

Ad vlceratōēz oꝛis. ℞. papiri ꝯbuſti. cipi. yreos celeſtis. an̄. terantur ⁊ ponantur in vlcere ⁊ colluatur os cuz aqua roſarum. in qua ſit poſitus ſumach.

Medicia expta a͂patib⁹ coꝛrodentib⁹ ⁊ alys. ℞. anagellas: ⁊ eſt mr̄ ſilua: ⁊ folioꝝ aluala: ⁊ ē anataria. maſticis. ciperi. ſeis ſpatule. an̄. par. i. lapis laçuli ſani ptē. 5. ꝯficiātur cum triplo ſui cū ſucco citri acris cocto ⁊ coaggregato cū daſiſaban: ⁊ ponāt̄ ī a͂patib⁹: ⁊ eradicat radices eoꝝ: ⁊ remouet ipſoꝝ venas. Et poſtq̄ a͂pa eradicatū fuerit ponatur hoc medicamen: qđ carnem generat.

Cōfectio medicine generatiue carnis. ℞. folioꝝ faraſie .i. canſoꝝ: ⁊ folioꝝ alkebul̄. ⁊ puluis papiri ꝯbuſti: ſeis roſaꝝ. an̄. par. eq̄les. terāt̄ ⁊ admiſceant̄: ⁊ ſupponant̄ folia eiuſdem: vel plantaginis intincta melle.

Medicia q̄ ex͂bit ſecūdinas ⁊ fetū moꝛtuū. ℞. caſtoꝛei. cinamōi. mirre. an̄. fiāt foꝛme glādib⁹ ſiles: ⁊ iuncto balſamo ſupponāt̄: ⁊ ſi foꝛte cū hoc ſecūdina nō exierit det̄ cū hoc ō iſto ſir. ℞. faſeoli: ciceris nigri: endiuie. an̄ par. i. berberis. ʒ. 5. coquant̄ in trib⁹ lib. aque vſq̄ quo remāeat vna colet̄: det̄ patienti q̄rta ps libre vni⁹. cū. ʒ. i. de radicibus berberis: ⁊ poſitio altamie in manibus ⁊ pedibus confert nimium prouocationi menſtruoꝛum.

Jtē ad a͂pata coꝛrodētia cui nō eſt par. ℞. endiuie: plātaginis: beçeet. i. çarmach. an̄. par. i. bechar. farine fabarum an̄. par. 5. ꝯficiant̄ cū melle: ⁊ poſtq̄ carnē coꝛruptā remoueris ſupponat̄ hic puluis. ℞. coꝛali rubei. lapidis laçuli ſani. an̄. par. i. radicis piſtacce bedegart fauſel. an̄. par. y. ⁊ ſimul puluericent̄ ⁊ adminiſtrentur.

Emplaſtrū valēs ad idē. ℞. aloes boni: karabe egiptie: adep indi: ſan. draco. an̄. par. i. ſeis baſiliconis garet. ſe. baſilicōis maioꝛis qđ vocat̄ burūgi. an̄. par. 5. fiat emplr̄m et ponat̄ ſup locū leſū: poſtq̄ lot⁹ fuerit cū aliquib⁹ hūtibus vim exiccandi: vt aqua plantaginis: vel mirre: vel vino ſtiptico: ⁊ ſimilibus.

Emplaſtrū ad vlcera ⁊ eriſipilā. ⁊ eſt exptū. qđ. ℞. nucū cipreſſi: folioꝝ ſpice albe. i. rubei maſculi: folioꝝ ſilue capne iuſgami. an̄. ptē. i. acatie bedegar aſſe. mirti. an̄. partē. i. ꝯficiant̄ cū roꝛe īuento ſup folia acūdimi. vel ſucco ipſoꝝ folioꝝ: ⁊ aquā ro. ⁊ ſupponāt̄. ⁊ ſi cuz rubedine fuerit miſceatur boluſarmenus cum predictis.

Medicia mirabil̄ nocumēto carens: ⁊ eſt breuis ꝯferēs lapidi. ℞. cog. mirre. yreos. ſe. endiuie. ciperi. ſquināti. cinamomi. mechal. i. ſeis ſpatule. bateke capparis: ſparagi: petroſ. an̄. mechal. i. ʒ. 5. ꝯficiant̄ cū melle: caſſiefiſ. ⁊ det̄ ex eo mechal. i. cū ſir. cog. ⁊ çucharo. ⁊. ʒ. y. aque.

Medicina ad diſtillationē vrine ⁊ ad lapidē addens in ſpermate. ℞. galle. in alio galāge ꝯtrite ⁊ cribellate ⁊ cōfecte cum butyro vaccino ⁊ melle diſpumato: ⁊ detur cuz aqua iuiubarum vel ſebeſten.

Ad febres occultas. ℞. bedegart. ſeis endiuie. plātagis. lactuce. bateke. an̄. mechal. i. ſe. mirte. ſandali albi. an̄. mechal. i. cinamomi mechal. iy. ſpody. mechal. 5. muſchi camphoꝛe. an̄. q̄rtā partē mechal. i. cōficiant̄ cū ſucco maloꝛū g̃natoꝝ vel pomoꝛū. ⁊ doſis mechal. i. 5. totidē cū ſir. viol̄.

Oleū ꝯ quartanas. ℞. aſſari ſene cinamōi mechal. 5. ſe. maioꝛaue herbeuētiferigemuſc mechal. i. ſeis endiuie lactuce. poꝛtulace. plātagis. ſandaloꝝ alboꝝ. an̄. mechal. 5. lapis laçuli loti multotiēs cū aq̄ camphoꝛe. an̄. mechal. y. cum ſirupo pomoꝛum dulcium.

Ad tipum febriū ⁊ rigoꝛē. ℞. radicis lily: ⁊ cinamōi: polipody. an̄. par. i. ʒʒ. par. 5. cōficiat̄ cuz oleo balſami: vel fiſticoꝝ: ⁊ det̄ an̄ perioduz mechal. i. 5. cum aqua calida.

Ad doloꝛē renū: ⁊ retentionē hūoꝝ ī eis. ℞. mirte: amomi: granoꝝ fiſticoꝝ. an̄. ptē. i. cinamōi ad pōdus oīuz ꝯficiantur cū melle de cog. detur mechal. i. 5. cum ſirupo çucharino de radicibus.

Suffumigiū ad catarrū calidū. ℞. roſ. mechal. x. fauſel ſandaloꝛū alboꝛū: ligni aloes. an̄. mechal. y. muſci dauich .i. camphoꝛe dauich. y. ꝯficiat̄ cū aq̄ roſ. i q̄ fuerit diſſolutū mechal. i. anidi. ⁊ fiāt trociſci ex q̄b⁹ ſuffumiget̄ patiēs.

Aliud ad catarrū fridū. ℞. roſ. ſandali albi: thuris: ana mechal. i. ligni aloes mechal. y. coſti mechal. 5. muſci dauich. y. ꝯficiāt̄ cū ſucco amigdalaꝝ dulciū: ⁊ cum ſtoꝛace malaſſent̄: fiāt trociſci pui cū quib⁹ ſuffumigatio fiat.

Suffūigiū ꝯ peſtilētias. ℞. bedegart: ſandalos cū floꝛe mirti: an̄. mechal. i. ligni maioꝛāe: felēgemiſch: cipi. gario. ʒʒ. muſci bōi: an̄. mechal. 5. ſy. fu dauic. y. ꝯficiāt̄ cū aq̄ ro. in q̄ diſſoluta fuerit ſtoꝛacis ambꝛe. an̄. mechal. 5.

Medicia paliſi ꝯferēs expta. ℞. caſtoꝛei. ʒʒ. coſti dulci: cog. acoꝛi: bacaruz lauri: an̄. mechal. am. muſci mechal. 5. terantur ⁊ inuoluantur in oleo alkeiri alb. ⁊ conficiantur cum melle albo claro detur ad magnitudinem nucis.

Et ad paraliſim calaz. ℞. lac oīuū nouaꝝ ſanaꝝ q̄ ī olla limpida ponat̄ ⁊ miſceat̄ cū eo oleū nenufaris ⁊ cucurbitaꝝ dulciū. an̄. lib. i. coquāt̄ ad ignē leuē donec oleū cōſumet̄: ⁊ miſceat̄ cū eo lib. i. çuchari tereniabin al. ⁊ coq̄t̄ q̄uſq̄ ad coagulationē pueniat: ⁊ egro adminiſtret̄ q̄uſq̄ ſanitati integre ſit reſtitutus. Et in balico frigidas herbas habente ponatur: ⁊ oleis frigidis iniungatur. Ad ſputū ſanguinis q̄ ex a͂pate ſtomachi: vel inteſtinoꝛum accidit. ℞. bedegar: ſuehaa. i. ſpina alba capilluſueneris. ſe. memithe. ro. an̄. ʒ. y. charabe. boliar. floꝛis ſquināti. rarſeſachan raſine. amigō. an̄. ʒ. y. farie arnuclinū ad pōd⁹ oīum conficiantur cum melle maſticis detur ad quātitatē auellane.

Ad venēa. ℞. amōi. ariſtologie rotūde. baccharuz lauri: raſine: ruthe: an̄. mechal. i. 5. ⁊ iungat̄ cuz oleo nuc̄. ⁊ cōficiāt̄ ex melle ficuū: ⁊ ſūat̄ q̄tidie ad magnitudinē nuc̄.

Ad tuſſiz. ℞. ſucci liqr̄. cog. ſe. cucurbite. drag. al. bōi. an̄. mechal. y. m. penidioꝝ ad pōd⁹ oīuz ꝯficiāt̄ cū. ʒ. i. mucil̄. ſe. citonioꝝ fcā in aqua roſ. ⁊. ʒ. y. mellis iuiubarum.

Medicia ad fluxū expta. ℞. galle. fauſel. i. auellana inda. ſe. acetoſe. farine glādiū. an̄. ꝯficiantur cum melle vel cū diacitoniton acri. ⁊ adminiſtretur.

Medicia ꝯferēs epil̄icis exhēs putredinez a coꝛpe. ℞. elleboꝛi: cantar. i. catapucie. ſucci maioꝛāe. endiuie. an̄. lib. .i. ſucci ſticados. ſucci ſpine maſcli: al. ⁊ rubei: pomoꝝ dul. an̄. lib. 5. Poſtq̄ bulierit ⁊ collata fuerit: ⁊ appoſuerit endiuie: polipody: ſene: ariſtologie: roſaꝝ: piſtate oīuz an̄. ptē .i. buliat totū ī aq̄ p̄dicta ⁊ miſce ſucci maloꝝ granatoꝝ: ⁊ mell̄. caſſiefiſt. ⁊ pēidioꝝ: an̄. ptes eq̄les fumet̄ vſq̄ q̄ fiat ſir. ⁊ apponat̄ muſti ambꝛe: an̄. mechal. 5. ⁊ ab igne remoueat̄ doſ. iy. pars. lib. cū eq̄li pōdere ſucci fumiterre: ⁊ ſi n̄ poſſit bibere cum hoc ſucco detur cum aqua frigida.

Gargariſma a͂pa gule remouēs ⁊ doloꝛes: ⁊ facit anhelitū habilē. ℞. de rob prūoꝝ ꝯfectoꝝ cū vino mirtio: ⁊ diamoꝛon: ⁊ mellis ficuū cōfecti cū terēiabin. an̄. ptes eq̄les: ſoluat̄ i eis ⁊ q̄rta ps alumis iameni: ⁊ mell̄. caſſiefi. ⁊ medietas partis vni⁹ fiat gargariſma: ⁊ detur ex eo. ʒ. 5. ⁊ tantūdem acetoſitatis citri collate.

Medicina mirabilis expta ad coitū. ℞. granoꝛū pinee maioꝛis infuſe p diē ⁊ noctem lib. i. ⁊ molant̄ ī lapide molēdini. Et accipe cinamomi: ſeis eruce: paſtiace: rape: mulge: ſtipitū palme viridis: nō vt q̄ comedunt̄: ⁊ lingue auis ⁊ granoꝝ çelei: ⁊ ſecacul: ⁊ bubumen: coſti culc̄. çinçiberis

renum passer. coire desideratium: oium an. ʒ. iij. penidiorum bonoꝝ. ʒ. xxx. terant bn: ⁊ conficiant ad ignem: ⁊ misceant cū melle ō satirio: ⁊ cū tātudē mell. albi. ⁊ misceat cū eis reliq medicine vsqꝫ fiat res elario silis: ⁊ misceat mirti ⁊ ambre. an. ʒ. i. ⁊ remoueat ab igne. Si qs cale cōplonis fuerit det ad magnitudinē auellane. Si fride i duplo cū sirupo mell. muscati: vel cū vino calido odorifero.

❡ Alcofol eradicās albedinē i oculo exntē. ℞. succi rubi albi madaclux. an. lib. ʒ. misceat cū eis mirabolanoꝝ. an. ʒ. iij. ⁊ fiat puluis subtilissim⁹: ⁊ scias qꝫ hoc est vltimū i albedinem eradicandam.

❡ Aliud ad pruritū oculoꝝ ⁊ scabiē ⁊ pānū: ⁊ amissionē visus. ℞. granoꝝ puoꝝ maloꝝ granatoꝝ viridiū: floꝝ cotani: mlni: boli armeni. se. ro. an. ʒ. ij. separatim p se pistet ⁊ accipe lapidē teneg: ⁊ tutic. an. ʒ. i. ⁊ ʒ. limature auri posite in aqua rosaꝝ p duas hebdomadas: ⁊ ter i die mixte ⁊ exacute: ⁊ pistate ꝯueniēs sit: ⁊ misceat cū reliqs medicinis: ⁊ ponat oia i acetositate citri acris: ⁊ misceat cū mucillagine citonioꝝ: ⁊ aq rosaꝝ: ⁊ misceat sic trib⁹ dieb⁹: deinde terat optime ⁊ ad vmbrā exiccet: ⁊ misceatur musci rubei danic. i. ⁊ seis plātag. optime triti. ʒ. ʒ. administrent.

❡ Aliō ꝯferēs descēsui aque visū augmētās ⁊ ꝯfortās. ℞. mirabolanoꝝ. ʒ. i. nucleoꝝ tamarindi. ʒ. ʒ. sarcocolle: mechal. i. lapidis laçuli. ʒ. i: aloes danich. fiat puluis subtilissimus: ⁊ ponat i eq̄lib⁹ pōderib⁹ mirabolanoꝝ kebulorū: ⁊ mellis maloꝝ dulciū granatoꝝ cū. iij. lib. succi endiuie: ⁊ i tāto succi plātaginis. Postqꝫ oia bulierint ⁊ collata fuerit misceat puluis pdict⁹ cū succis noiatis: demū exiccet: ⁊ in eisdē mellis pōderib⁹ iteꝝ ponat: ⁊ succoꝝ ⁊ pdicta mlta imbibitiōe secūda cū aq rosaꝝ temperet: ad ignē ponant leuē: quousqꝫ misceat ⁊ buliant. In qb⁹ puluis iacinti rubei optime pistati ponat. ʒ. ʒ. musci optimi danic. ij. deinde ab igne remoueat: ⁊ i vitro ꝯseruet: ⁊ administret stō: vel ciborum digestione celebrata.

❡ Liber tertius de casibus qui ipsi rasi acciderunt.

In parte mei tpis in philosophia ⁊ medicina studēs multum vigilaui noctib⁹: ⁊ sōnūʒ amisi: ⁊ feci res q̄ mihi nō valuerūt: ⁊ nihil inueni qđ tātū cōferret qꝫ oleū nenufaris: qđ in nasū trahē do acrē, pieci ⁊ lactuce q̄s coctas ⁊ crudas comedebā. Uisus tñ debilitatē ⁊ minorationē coit⁹ i me generauerūt: ⁊ nō inueni qđ ꝯferret tantuʒ mihi quātū passeꝝ comestio ⁊ ipsoꝝ brodiū cuʒ ouis ⁊ almuri: ⁊ cinamomo: ⁊ pipe: ⁊ pulloꝝ colūbaꝝ ppatoꝝ: et in me vis ⁊ memoria fuit optime restituta.

❡ Ad h oleū feci quo nullū meli⁹ inuenit. ℞. olei granoꝝ pinee: olei albē: olei alkeiri: olei pomoꝝ dulciū. an. parteʒ vnā: felliū passeꝝ cū volūtatē hūt cocūdi: ptē mediā. seis alkeiri palidi: mechal. i. buliāt oia ad igneʒ leuem. Cui ab igne remouēdo muschi mechal. ʒ. misceat: cū q̄ genitalia ⁊ pectus post balneum vngantur: prouocat virtuteʒ ⁊ delectationem vigorat.

❡ Aliud in ciuitate çelergebani: quidam vir desideria habens sine cā ⁊ timorem ⁊ cordis tremoreʒ accessit ad me. Nam inter medicinas nihil inueni tantū contulisse: quātum carnes ancipitris cocte cum succo maiorane: ⁊ vinuʒ album subtile: ⁊ inunxi corpus eius oleis odoriferis: ⁊ restitutus est sanitati prorsus.

❡ Contingens aliud. nō hūt antiqui debiles et ethici et carentes sanitate rem q̄ magis eis proficiat qꝫ auiuʒ comestio: et turturū pulloꝝ columbaꝝ passeꝝ in vino odorifero coctoꝝ: et vinum bonum bibere.

❡ Cōtingēs aliud. rex albomet hali filius extraxit sanguinem in quātitate nimia: et erat tpe autūni et bibit vinuʒ: et post somnū sanguis exiuit ad quātitatē triū libraꝝ: ad quem de nocte fui vocat⁹: et eū sincopiçantē iueni: et oculi eius ,ppter extasim leuabāt in altū. Et pcepi mihi afferri quinqꝫ pullos columbaꝝ albarū quos pcepi optime pparari: et membra p se separi feci: et in quatuor libris vini odoriferi eas coxi: quousqꝫ carnes ab ossib⁹ segregate fuerunt: et multū in decoctione posui de gariofilis et cinamomi: quā decoctionē colaui postmodū: et eam posui i vase rostrum habente: et regi ad bibendū ministraui: et an solis ortum loqui incepit: quā decoctioneʒ triginta diebus sumpsit: et virtus eius ad eum reuersa est: et sanguis i eo fuit optime restauratus.

❡ Cōtingēs aliud. Casus accidit errifideni regi. s. iuxta cerebrū apa: et cogscebat me ⁊ venerabat: extraxi ei sāguinis libr. iij. vsqꝫquo sincopiçauit sincopi timorosa: et postmodū cogitare cepi: et inunxi corpus eius ex algalia: et ex ea posui ad nares. et lib. i. vini odoriferi temperaui cū eq̄li pondere sui ex iure pulloꝝ gallinaꝝ et columboꝝ i quo muscū posueram: et hoc in os ei⁹ misi successiue. Et cum a sincopi fuit liberat⁹ seruiētes eius plorare ceperūt. Et qdam ex eis obliquo me respiciētes vultu: in morteʒ meā conspirauerāt. Cum vo rex integre restitutus esset mihi dixit qꝫ dū i sincopi pmanebat de egritudine sua non dolebat qꝫplurimū: sʒ tota itētio sua circa me versabat timēs ne astātes mihi mortē iferret. Credebat. n. qꝫ ego ipsi hāc nō adhiberem curā nisi esse crederē salubrē: precepit igitur mihi vt nunqꝫ eum corā aliquib⁹ minui facerē nisi fortasse femie sole astarent. Et scias qꝫ iste rex a magno birsen euasit hac egritudine.

❡ Contingens aliud de fluxu diuturno. qdā amicus me⁹ i medicina paꝝ instruct⁹ a fluxu lōgo vexat⁹ fuerat tpe cui ples res ēt pluries ostēdi. Et dixit tandē mihi qꝫ nihil ,pficiebāt. Unde vt curā egritudinis certificarē p vnā noctē secū mansi: et cognoui qꝫ post sōnū fortius vexabat a fluxu: et ppendi cām egritudinis eē humorē calidū et acutū a cerebro cadentē: qui qdē cum in stō veniebat fluere cogebat. Cum vo patiens excitabatur fluxu carebat: et sputum assiduū hēbat. precepi ergo ei vt caput raderet: et vt ipsum cum sinapi et musco fricaret fortiter: et sanitati fuit postmodū restitut⁹: nūqꝫ capitis ei tedium fiebat.

❡ Apoplexia accidit regi hamech filio hali: et i principio curā conuenientē nō habuit: sed dimiserūt eū sicut erat: ⁊ nullus ex eius magris ei aliud pcepit fieri nisi inungi corpus reb⁹ odoriferis et suffumigari: qđ sufficiēs ei non credidi. sed feci ventosā collo eius apponi: et velociter ab illa egritudie exiuit: et est res in q̄ ꝯfidentia esse debet. Et si hoi qui feminee ꝯplonis non sit et sit mollis corpis hec euenerit egritudo: in collo: vt pdiximus vētoset. Et nihil ex eis que alij preceperunt facere volui. sed in nasum ei⁹ oleum nenufarinum proieci.

❡ A perditiōe multorū multos euadere feci qui siccitate et ardore stōi vexabant: cum oleo nenufarino et sirupo eiusdē: quibus ad potandū dedi vinū albū limphatū cuʒ aqua niuis temperatū. Et faciebaʒ eos comedere pullos pingues: in quoruʒ decoctionibus mucillagines seminis citonioꝝ ponebā: et oleum nenufaris.

❡ Quidā amicus meus bone rōnis qui mecū in libris Galieni studebat ardorem patiebatur in stomacho: q ardor augmentabatur amplius cuʒ cibaria a stomacho recedebant. docui aūt eum res quas faceret: et dixit mihi iā eas fecisse: et precepi ei vt reciperet. iij. ℥. çuchari ros. et tantūdem çuchari violati et precepi hec optime permisceri: quibus mechal. ʒ. ambre apposui: et. ʒ. i. olei nenufaris et oleuʒ in eo cōmiscui et eo fuit vsus: et ab egritudine euasit iussu dei.

❡ Cōtingens aliud. curaui qꝫplures a febribus a sole prouenientib⁹ cum balneis temperatis et cum aqua frida q̄

adeo erat frida ꝙ patiēs ex ea terroꝛē habebat.
℄ Cōtingens aliud. curaui hoīes ab occultis moꝛtiferis fe/
bꝛibus cum rob fructuū laxatiuoꝝ: et cum bonis odoꝛi/
bus fridis: et cum rebꝰ temperatis: et infridaui eos et hu/
mefeci: ꝙ ſi hec nō adhiberet̄ cura: patiēs ſuccūberet.
℄ Aliud ꝯtingens alicui hoī in eſtate tempoꝛe caloꝛis. ac/
cidit: ꝙ cum iter aggrederet̄ febꝛis eum acuta multū in/
uaſit. et caliditas in ipſo fuit augmentata: et coloꝛ eius in/
cepit rubeus fieri: et complexio ipſiꝰ mutata fuit: et egri/
tudo eius augmentata eſt: ⁊ ſpiritus ipſius erat valde ca/
lidus ad modū ignis: ⁊ perpendi in ipſo ſigna fluxus ſan/
guinis: ⁊ tremoꝛem coꝛdis habebat. Et perpendi vt fluxū
ſanguinis pateretur. expectaui igitur per vnam hoꝛaꝫ vel
duas credēs eū aliquē fluxum habituꝝ: ⁊ nihil ei accide/
bat: p̄cepi ei nares fricare foꝛtiter ⁊ nō exiuit ſanguis: ⁊ ca
liditas ⁊ īpatiētia: ⁊ doloꝛes ī ipſo ceperūt augmētari. De/
di g̊ ei decē lib. aq̄ fride: ⁊ caloꝛ ē tēpatꝰ: ⁊ vrinaꝫ fecit ī q̄ꝫ/
titate nimia: ⁊ febꝛis eiꝰ minui īcepit: durauit tū ī eo febꝛ]
q̄dragīta diebꝰ. ℄ Et ſeruū quēdā qꝛ nl̄lus ei aquā poꝛre
xit ſicut poꝛrecta fuit dn̄o ꝑꝑ ītētionē quā erga eū hēbāt.
⁊ ſeruꝰ an̄ hoꝛā veſꝑtinā deceſſit: ⁊ caſus ī māe acciderat.
℄ Caſus iſti lꝫ ſupꝛapoſiti fuerāt: qꝛ tn̄ drn̄s trāſlatō hic ⁊
ibi ponit̄ ⁊ in aliqbꝰ hec ab illa ſuꝑfluit eos iō hic ſubdere
curauimus.

Dominus rex haamoꝛ filiꝰ haly minuit
ſe ī autūno: q̊ inebꝛiato ſolutū
fuit ligamē bꝛachy: ⁊ ſanguis fluxit multitudo
ad quē ī nocte ductꝰ fui: ⁊ īueni ipm ſincopiçan
tē ita foꝛtiter ꝙ ēt aꝑtis oculis palpebꝛas non
mouebat. tūc p̄cepi iugulari qnqꝫ pullos colūbarū ⁊ qnqꝫ
pullos gallinaꝝ: ⁊ ſcindere mēbꝛatim: ⁊ coq̄re in tribꝰ lib.
vini odoꝛiferi: ⁊ tādiu bulire donec oſſa ſeꝑata eēnt a car/
nibꝰ: ⁊ appoſui muſcū: gariofil̄. cinamo. ⁊ colaturā ꝓpinari
ꝑ vas cōiectoꝛiū: ⁊ pauloꝑoſt redit ei virtꝰ: ⁊ memoꝛia: et
loquutꝰ fuit: q vſus fuit hac medicīa trigīta diebꝰ dōec re/
cuperauit ſanguinē quem amiſerat.
℄ Contigit iteꝝ dn̄o regi calidū aꝑa iuxta aurē. ego auteꝫ
erā ſibi valde notꝰ ⁊ familiaris: ⁊ p̄cepi fieri minutionem
ad q̄ꝫtitatē. iiy. lib. q īcidit ī ſincopim ꝑ lōgā moꝛā: ⁊ curaui
ipm abſqꝫ timoꝛe: vnxi coꝛpꝰ eiꝰ cū algalia: ⁊ ītromiſi mul/
tū: ex ea in naribꝰ ſuis: ⁊ accepi. i. lib. vini odoꝛiferi. ⁊. i. iuris
pulloꝝ colūbaꝝ: ⁊ pulloꝝ gallinaꝝ: ⁊ addidi muſcū bonū
rubeū: ⁊ ꝓieci ī ipſiꝰ guttur: q ſtatim ē recoꝛdatꝰ. nō ē g̊ du
bium quin illa via euaſerit a foꝛti freneſi ꝑ hanc medici
nam: ſcꝫ minutionem.
℄ Et cōtingit haamel filio haly apoplexia ⁊ medici pn̄tes
p̄ceperūt appōi ī naribꝰ arōatica: ⁊ nō laudaui. Sꝫ ꝯtētus
fui pōere vētoſā ī fontanella colli: qđ eſt vtile oī hn̄ti apo/
plexiā q̄ nō fit ex frida ꝯpl̄one: ⁊ nō īdigui in emigraneis
acutis alia medicīa niſi apponere oleū nenufar̄. ī naribꝰ.
℄ Quidā ꝯquerebat̄ de fluxu vētris ꝯtiuo: ⁊ p̄cepi vti re/
bus qbꝰ an̄ fuerat vſus. Sꝫ nō ꝓfuerūt: ⁊ cū moꝛā facereꝫ
cū ipſo: vidi ꝙ nō ſurgebat ad ſelā frequēter niſi pꝰ longū
ſōnū. Deinde ꝯſtipabat̄ nā eiꝰ diu: q̄ſiui tūc ab eo vtrū ac/
cideret ei pꝰ ſōnū noctis q rn̄dit ꝙ ſic. ⁊ ītellexi ꝙ hūoꝛ d/
ſcēdebat a capite ad ſtōm: ⁊ ꝯmouebat ſtōꝫ ad expellēda
ſuꝑflua: ⁊ qn̄ vigilabat ſpuebat ſepe. vn̄ ꝑpēdi ꝙ ille hūoꝛ
deſcēdebat ī ſōno: cui p̄cepi ꝙ tōderet caput: ⁊ fricaret cū
ſinapi: ⁊ redoleret muſcū: ⁊ ablatꝰ ē fluxus cronicus.
℄ Liberaui ēt q̄ꝫpl̄es hoīes a moꝛte q ꝯq̄rebāt̄ de ſiccita/
te ſtōi: ⁊ caloꝛe: ⁊ cū receptiōe çuchari nenufarini: ⁊ eiꝰ ſiru
po: ⁊ vīo albo limphato cū tātūdē aq̄ īfridate ſuꝑ niuē: et
dabā ei pullos coctos infridatos: ⁊ aſꝑſos cuꝫ viſcoſitate
citonioꝝ ⁊ oleo nenufarino.
℄ Et hēbā ſociū q ꝯq̄rebat̄ de arſura ſtōi maxīe ī p̄ncipio
digōnis. accepi. ℥. iiy. çuchari viol̄. ⁊ ro. ꝯmiſcui ⁊ appoſui
. ʒ. i. aloe. ⁊. ℥. i. olei nenufar̄. Et iteꝝ ꝯmiſcui ⁊ feci ipm ī co
q curatꝰ fuit curatiōe ꝯpleta: ⁊ ſꝑ fui ꝯtētꝰ in effimera ſolo
balneo dulcis aq̄ tepide. Deīn aq̄ fride cauēdo ſꝑ ne pate
ret̄ hoꝛripilationē: ⁊ ſꝑ fui ꝯtētus ī ſinocha ſirupis fructuū
laxatiuis: ⁊ in oī gn̄e febꝛiū: vti infridatiōe ⁊ hūectatiōe:
⁊ hec ē curatio quā adhibui cuidaꝫ q aggreſſus fuit iter ī
eſtate: q rediēs īcidit febꝛē acutā foꝛtis caloꝛis valde: ī q̄r
to v̊o die augmētata fe. eſt: ⁊ rubedo col̄. ⁊ aꝑꝑuerūt mala
ſigna: ⁊ vapoꝛ q ab eo reſoluebat̄: erat valde calidꝰ: ⁊ poſt
hoꝛā īcurrebat cardiacā. ego aūt expectabā fluxū e nari/
bus: vel fluxū vētris cum vidi ꝙ hec oīa accn̄tia ſuꝑuēie/
bant ⁊ ꝑmanebāt in eadē mala diſpōne p̄cepi ꝙ ſcalꝑet ī
naſo ſi foꝛte ſuꝑuēiret fluxꝰ: q cū tardaret: ⁊ caloꝛ augmē/
taret̄: ꝓpinaui decē lib. aq̄ fride: ⁊ ſtatim hūit rigoꝛē: ⁊ re/
miſſus ē caloꝛ: ⁊ vrinauit: ⁊ ſic ꝑmāſit febꝛis diebꝰ decē: et
ſil̄r ſeruiēs eius qui cū eo iuerat: etiā hāc eādē paſſus eſt
fe. Sꝫ qꝛ nō potauit aquā fridā eadē hoꝛa moꝛtuꝰ ē ī eiuſ/
dē diei meridie. nō eſt ergo dubiū quin iſte liberatus ſit a
moꝛte per aque frigide potum.

Dicit Raſis: cū eſſem ſollicitꝰ pl̄imuꝫ circa
medicinā me opoꝛtebat vigilare: ⁊ tā/
diu feci donec oīo ſōno carui: ⁊ vſus fui rebus
diuerſis q̄ mihi nihil ꝓfuerūt: ⁊ nō īueni meliꝰ
q̄ꝫ apponere naribꝰ oleū nenufarinū ⁊ lactucas
comedere: qbꝰ vſus fui oī tꝑe iuuētutis mee: ⁊ ſūpſi in tꝑe
ſenectutis paꝝ coctas. q vſus ⁊ tūc incurri debilitatē vi/
ſus ⁊ mollicie teſticuloꝝ: ⁊ nō īueni meliꝰ q̄ꝫ cōedere paſſe
res ⁊ pullos columbaꝝ quouſqꝫ redit viſus: ⁊ īueni mira/
bile ad hoc oleū: poſt qđ nō eſt aliud ī eius oꝑatiōe. ℞. ol̄.
pineaꝝ. olei de ben. olei macianoꝝ dul. an̄. fel paſſeꝝ me/
diā ꝑtē buliāt oīa bullitiōe vna ſuꝑ leuē igneꝫ. pꝰ adde. ʒ.
. ʒ. muſci rubei ⁊ vnge virgā ⁊ teſticulos: ⁊ vtere poſt bal/
neū: ꝥ oleū calefacit ⁊ tēꝑat ſpūs. Quidā iuuēis ſociꝰ meꝰ
q mecū erat hyeroſolymis ꝯq̄ſtus erat mihi de cardiaca
⁊ triſtitia ⁊ timoꝛe ſine cā manifeſta: cui p̄cepi vt eſſet cō/
tentꝰ carnibꝰ ancipitris coctis cum baſilicō gariofilato aſ
ſatis ⁊ aſꝑſis aq̄ ro. ⁊ p̄cepi potare vinū albuꝫ loco aque: ⁊
odoꝛare aromatica: ⁊ ꝑ ꝥ ipm feci acq̄rere audaciā ⁊ foꝛ/
titudinē: ⁊ ſic curatꝰ eſt a paſſiōe. Et ſcias ꝙ nō pōt ꝯfoꝛta
ri virtus ſenis ⁊ ꝯualeſcētiū: ⁊ pauci ſanguinis niſi ꝑ vſuꝫ
columbaꝝ ⁊ turturū ⁊ paſſeꝝ cum vino odoꝛifero.

℄ Liber quartus de dietis medicinis ⁊ cibarys.

Omne cibariū ex aīalibꝰ vl̄ ex naſcēti/
bus nō euadit qn aliqd vtilita/
tis vel coꝛruptionis hēat. Et nāles phi ſe/
creta eoꝝ īueſtigauere q̄ꝫpl̄imū: ⁊ nō atti/
gerāt aliqd niſi debili īueſtigatōe quo ad
v̊itatē. Et ſciētes ī hac re v̊bū ſtabile ōbēt
p̄ponere. Et ego qdē ſicut ⁊ phi cōſulo: vt
ex his rebꝰ minus q̄ꝫ vnq̄ꝫ poterit accipiat. Et cōſulo vt ex
eis qs vtat̄ qbꝰ ꝯpl̄oni ſue diſſonātia n̄ exiſtat. Et ꝥ antiq
laudauerūt ſine ꝥ ꝙ ſecreta ſua detegerēt. ℄ Et ſcias ꝙ
oē ꝙ occultā hꝫ virtutē aliqd foꝛte in coꝛꝑe vel vtilitatis
vel coꝛruptiōis oꝑat̄: ⁊ ex qbuſcūqꝫ vti nō dꝫ. Et ex his oc
cultis neſciūt hoīes neqꝫ ītelligūt: neqꝫ ēt pn̄t noīare. In/
tellectꝰ. n. eoꝝ occultꝰ. Sed dieta ⁊ medicatio re ſubtili ⁊
ſpūali dꝫ fieri: qꝛ odoꝛ ⁊ odoꝛis vapoꝛ on̄dit abſqꝫ his que
ꝑ comeſtionē ⁊ potū noſcūt̄. Et ob ꝥ ꝯſulo vt ex medicis
qs minꝰ accipiat. Et ego detexi hic v̊itatē. Exꝑta. n. ſunt ea
q̄ ī ꝥ loquēdi metodo appoſui ī ꝥ meo libꝛo: quē equidē
ad hūanā vtilitatē ꝯpoſui: q̄ inter alias dignioꝛ exiſtit. Et
iō ciboꝝ ⁊ medicinaꝝ v̊tutes īq̄ſiui ampliꝰ ī ꝥ v̊bo vt ma/
ioꝛē poſſēt hoīes vtilitatē hr̄e: ⁊ nos hic v̊boꝝ ml̄titudīeꝫ
abycimus. Et multa relinquimus: pꝛopterea ꝙ homini
eſſet difficile ītelligere: ⁊ ob hoc libꝛū noſtrum laudamus
quia continet veritatem. Si ex rebus viuentibus quis

vtetur recentibus cū suo sanguīe maior ꝛ velocior ad vtilitatem ferṫ dieta: q̄ qui reb⁹ subtilibus vti voluerit ꝛ calidis: sed tū ad hoc accedere non poterit propter suā complexionē ꝛ necessitatē: ꝛ ꝑpter consuetudinez nō excusaṫ gn spectet: ꝛ abstineat tpe mortis ipsoꝝ vt ipsoꝝ virt⁹ frangatur: que fortasse p vnā diē debet dimitti: et sic ꝯuenientia ipoꝝ melior est. ⁋ Et reges elegerūt aquilas ꝛ ancipitres: lupos et canes: ꝛ reliqua rapiētia ad hoc videlz vt ñ tantū delecteṅ: veꝝ ēt vtilitatē ex captiōe habeāt ꝛ salutem: ꝛ vt ipsoꝝ carnes que dure sunt p motū frangaṅ: et ēt q2 mors eorum existit proxima. Et ob hoc naturales ꝑceperunt vt cum ex his rebus quis vti debeat prius virt⁹ carnis eorum debiliteṫ per motū. Et si prius hoc eis viuētibus factū fuerit: ꝛ postea interfecte fuerīt carnes ipsaꝝ habiliores fient. Etiā dixit Ypo. Ex eis que carnes habiles ad comedendū faciunt est artum vel nitruz: vel nitri frusta: vel rami ficuū. hec enim oīa aperte preparant: et ex hoc precipim⁹ vt coclearia ex ficub⁹ fiant. hec. n. coclearia carnes reddūt habiles: ꝛ in libro cognaꝝ cagiçen abusamen. dixit Jobemor cū corpa nō nisi p cibaria degant ꝛ vegeteṅ: deberent reges inuestigare res q̄ appetitū ꝓuocarent ꝛ sufficienter comederent ex reb⁹ viuis. Et debent res diuersas comedere cuz reb⁹ saporiferis ꝛ boni odoris ꝛ bonas debēt ollas hr̄e: et cognari⁹ eoꝝ dz eē medicus.

⁋ Sermo in reb⁹ que electe sunt ex reb⁹ viuētib⁹ quadrupedibus ꝛ auib⁹ ꝛ ex domesticis ꝛ ex montanis melior: ex carnibus pilos hn̄tibus: saporosior ꝛ aptior ꝛ temperatior est cum aceto ꝛ agresta. Et ex eis q̄ coquunṫ ꝛ assantur ad prunas. Et assate ad prunas ponderosiores sed almuri eos ꝑparat. Sed a capitib⁹ hoīes precauere debēt ꝛ a caudis. philosophi. n. dixerunt ꝙ carnes pilose venēa nō euadunt naturaliter: ꝛ maxime capita eoꝝ ꝛ caude: ꝛ ideo comedi non debent.

⁋ Melior ex carnibus montanis ꝛ absq̄ nocumento minori: ꝛ absq̄ vētositate. Caro gaçelis ꝛ caprioli existit. Parum tñ est sicca: cuius siccitas cum oleis humidis remoueṫ et ī comestiōe eius virtus accidit mirabilis. Prodest paralisi frīde: et īteriora ipsius comedere ē austeꝝ: tenasmū. n. generat. Et pedes eoꝝ assidue comedere hoc idem efficit propter superfluam siccitatem: et hec membra comedi non debent.

⁋ Caro edina est frigida et humida mirabilis: ſ3 ī ea odor existit: et ideo comedi debent edi non magni: et apti sunt ad salutis custodiam.

⁋ Arietina caro bona est cū nō est antiqua. euasit malitiā eius: cui iaz cornu creuit. Cū. n. cornu ipsi⁹ nasciṫ humiditatē amittit: et medulla ipsi⁹ vsui nō ē apta. a ꝓprietate. n. habet obliuionē facere: aries tēperat⁹ est in estate. Tēperatior. n. calidior est et in estatis tpe vsus ex eo nō est conueniens. Ex calore enim superfluo maniaz facit: et assati maxime: et in omni re alia euadit malitiam.

⁋ Pulli gallinaꝝ temperati ad frīditatē decliues parūp: digeruṅ velociter vsui ꝯueniētes: sperma augmētātes ꝛ sanguinem. Et Ar. phus dixit. habent virtutem calorem innatum vigorandi.

⁋ Galline que nimiū nō sunt antique nec nimiuz pingues mirabilis cibus existit: ꝛ tempatiores alijs existūt: ꝛ pull' approximāt: ꝛ caꝝ medulle virtutē hn̄t generādi vertiginem: ꝛ dixerunt phī ꝙ carū axungie iter ceteras obtinēt principatū in mollificādo duriciē: qd̄ axūgie anseꝝ efficiunt: ꝛ gallinas comedere generat lumbricos.

⁋ Galli veteres vsui nō ꝯuenientes hūiditate priuati sūt: cum assellanduz danṫ dubiū est. Nitrositas. n. que in eis existit: putredinē generat. ⁋ Et dixit Galien⁹ ī libro suo secretorū ꝙ ossa galloꝝ subeth efficiunt pp proprietatem cū comedūṫ vel excitāṫ: ꝛ melius est vt dimittanṫ.

⁋ Pulli columbaꝝ cib⁹ mirabilis ad caliditatē declinās ꝛ phi dixerunt ꝙ in eis est virtus mirabilis: ꝛ ꝑceperunt ꝙ hi qui paꝝ habēt sanguinis: ꝛ quib⁹ deficiūt virtutes: ꝛ calor innat⁹ debēt eos comedere: ꝛ ex ꝓprietate dolori renum cōferunt: sanguinē colant corruptum. ⁋ Et he due res sunt mirabiles. ꝛ hn̄t ꝓprietatē egritudinē capitis cronicam generādi: quare capita eoꝝ cum īterficiunṫ auferri debent: vt eoꝝ malitia reprimatur.

⁋ Perdices cib⁹ bonus ad frīditatē ꝛ siccitatem tendens. Jus eaꝝ boni odoris ꝛ boni saporis nāliter temperatū: et ad comedendū sunt apte: qn̄ cum oleribus comedūṫ. s. cū rapistro yameni. Et eoꝝ virtus mirabilis: quam dixerūt phi est. ꝙ humiditatē exiccant stōi: ꝛ putredinē extrahūt: ꝛ. s. hoc nō est dubitatio: maxime tamē si cuz succo pomorum dulcium excoquanṫ. Et sic cocte euadūt malitiam: ꝛ carū virtus secūda est retentiuā confortare virtutem.

⁋ Fasianus cibus cōueniens laudabilis subtilis pullis affinis quo ad esum. ethicos confortat qui ab egritudinibus ethici fiunt: ꝛ hn̄t proprietatē vigorādi virtutes que digerūt humores corruptos in stō reparant.

⁋ Alchadareg bonos efficit humores: ꝛ est cōueniēs cib⁹ ꝛ subtilis: ꝛ est calidior alijs auibus ꝛ caliditati innate affinis existit. Et mala acetosa ꝛ coctana: ꝛ mala ḡnata acria: ꝛ citri qd̄cūq̄ ipsoruz cum ipso misceṫ ipsius caliditatem reprimit: ꝛ h3 proprietatē augmentādi intellectū: ꝛ remouet damnū: qd̄ medulla arietuz operatur.

⁋ Areching: facilius a stō vincitur q̄ alie aues: que sūt p⁹ alchadoreg: sed sunt humidiores in autūno. quare virt⁹ in ipsa cognita est que sūt apposite cū comesta fuerit.

⁋ Anates proprietatē habent soluēdi humores in intestinis ꝛ purgant ea. Eoꝝ epata ꝓprietatē habēt priuādi fluxum ex debilitate epatis accidentem.

⁋ Turtures cib⁹ conueniens bonos efficit humores caliditati attinent: ꝛ ꝯferunt plus post pullos columbaruz: et habēt virtutē mirabilē: ꝛ augmentāt sanguinē in oībus ī quibus est paucus. Et dixit phs. proprietate vigorant vṫutem retentiuā: ꝛ in hoc maxime preualent.

⁋ Atleiar ꝛ dr̄ ꝙ sit merulus auis humida laudata bonos efficiens humores cito digeriṫ: ꝛ dicit cratem spintalis in libro suo quē composuit: ꝙ est melior cibus ꝛ conuenientior eis in quibus melancolia incipit generari.

⁋ Alchenebit. i. columbus silr̄ leuis est cibus ꝛ subtilis: et hēt proprietatē ad fluxum: ꝛ ius ipsius prepat humores: ꝛ eos facit habiles ad soluendū: et est laudabilis eis: q ex egritudine deficiunt: et hoc dixit phs: ꝙ carnes eius hn̄t proprietatem remouendi tenasmum.

⁋ Lac a quo butiꝝ nō est tractum: ꝛ maxime recens ꝛ butirū crudū intestina humefaciūt ꝛ lubricant: ꝛ ea ledunt. lac coleram incendit ꝛ ardorē: recens somnum ꝓuocat ꝛ vigore caliditatem innatā confortat.

⁋ Oua. meliora sunt oua gallinaꝝ earum que cum gallis viuunt: ꝛ dixit arçicon: ꝙ oua gallinaꝝ virtutem augmētant: ꝛ maxime in virtute coeundi: humectant: ꝛ ethicis conferunt ꝛ sanis hominibus.

⁋ Pisces meliores sunt fluuiales: ꝛ marini sunt illi qui habent asperā cutem: ꝛ non sunt mucillaginosi: ꝛ nāliter albi sunt ad moduz argenti. Et pisces nigri ꝛ rubei in qbus sunt pēne diuerse: ꝛ qui hn̄t colorem pauonis: ꝛ in quibus macule sunt nigre: ꝛ palide. nāliter mali sunt: ꝛ ab eis est cauendū. Apostema. n. generant in membris anteriorib⁹ ꝛ intestinis: ꝛ puncturas: ꝛ orripilationem generāt: nocumentum visui inferunt: maluz sanguinem generant: ꝛ frigidos naturaliter humectant.

⁋ Olera humores humectant non sunt cibus conueniēs: ꝛ melior eis est endiuia et acetosa: arcula ꝛ rapistruz ꝛ holus iamenū ꝛ lactuce: et eorum comestio visum debilitat

⁊ calorem innatum.
¶ Cucurbita si ex eis nimis comedat̃ tenasmũ generat: sed si aceto ⁊ alijs preparetur melioratur.
¶ Lenticule habẽt virtutẽ cancrum generandi: humido stõacho conferũt: cũ nimiũ cocte fuerint: ⁊ si cõfecte fuerint cum oleo amigdalarum virtutez expulsiuã ꝯfortãt.
¶ Napi bonum visum efficiunt: ⁊ sunt cibus cõueniens.
¶ Rafani ⁊ eorum stipites in stomacho durant quãplurimum. caput replent. guturi vero conferunt.
¶ Preparationes. Piper vrinam ꝑparat: zinziber vẽtrẽ humectat. Galanga stomachum cõfortat: aracos: frigiditati ⁊ retentioni vrine cõfert. Cinamomũ virtutẽ habet bonũ faciẽdi odorem ⁊ bonũ saporẽ: ⁊ cõfortat cor: ⁊ addit in sperma. Grana faba℞ cocta℞ remouẽt calorẽ gutturis: ⁊ remouẽt damnũ qđ tubera ⁊ panis azim⁹ faciũt ⁊ ꝯferũt tussi. Cicera bonã faciũt vrinã: ⁊ bonũ colorẽ: sꝫ maxĩe si cũ carnib⁹ comedũt ⁊ cũ cinamomo q̃ꝑlimuz.
¶ Ficus cũ comedunt̃ recentes putredinẽ remouẽt: ⁊ dixit gratiꝫ ꝙ ficus putredinẽ efficiunt: ⁊ nõ debent comedi ꝓpter lactis sui venenositatem.
¶ Uue albe subtiles leues cũ cortex eis r̃mouet̃ extremitatibus conferunt ⁊ addunt in spermate.
¶ Pira appetitum nõ veruꝫ remouent: ⁊ intestinis nocẽt ⁊ maxime longaono: ⁊ tenasmum efficiunt.
¶ Prũa colerã r̃mouẽt ⁊ eã expellũt maxĩe prũa palida:
¶ Mala: vsus eo℞ stõacho nocet: ⁊ maxĩe vsus recẽtiũ q̃ cito nascũt̃: ⁊ ea q̃ ĩ estate nascũt̃: ⁊ ĩ autũno orificiũ ꝯfortãt stõachi: ⁊ ipꝫ vigorãt: ⁊ acetosa acria obliuiõeꝫ efficiũt.
¶ Coctanũ stõacũ ꝯfortat: ⁊ epar: ⁊ vsus eius putredineꝫ in intestinis generat.
¶ Persica febrib⁹ vrẽtib⁹ ꝯferũt ĩ ꝑn° ⁊ succ⁹ eoruꝫ ĩ fine fac̃ febres putridas si mãꝫ habilẽ ad exeũdũ ñ ĩuenerit.
¶ Juiube ardorẽ sanguinis extinguũt: colerã expellunt humiditates tẽperãt: ⁊ maxĩe recentes ⁊ mature: ⁊ dicit Cratim ꝙ est mirabilis eorum natura.
¶ Citrũ fore nũero ipꝫ iter herbas ⁊ flores bõi odoris. Et hꝫ v̾tutẽ foliũ ei⁹ ⁊ cortex r̃mouẽdi venenũ ⁊ ꝯfortãt cor
¶ Cucumer frigid⁹ bon⁹ stomacho meliores sarraceni q̃ gallici ꝓprietatẽ habent remouẽdi colerã.
¶ Mala ĝnata dulcia: leuia bonos hũores ĝnãt: expellũt hũores putridos ab orificio: mouent appetitũ comedẽdi. Et eoruꝫ acetosa stomacho nociua sunt ex ꝓꝑtate.
¶ Nuces ⁊ auellane male stomaco ⁊ epati humores malos efficiunt in ieiuno.
¶ Fistici ꝓprietatẽ habẽt cõfortãdi epar humores crossos expellũt. Et ex philosophis sunt qui dicũt ꝙ qñ cum musto sumpti fuerint hũores a venis expellũt.
¶ Grana pinee cal' ⁊ hũida sũt: opilatões vena℞ aperiũt ĩ pector̃: ⁊ vesica ⁊ renib⁹: ⁊ hẽnt v̾tutẽ mirabilẽ. Jngt cratĩ. ⁊ ꝯcessit Ar. qđ ĝna pinee hũiditatẽ antiquã expellũt: ⁊ ꝑmouẽt hũiditatẽ nãlẽ ⁊ hec ẽ virt⁹ mirabilis.
¶ Uue passe habẽt virtutẽ cognitã ẜm doctores naturales: ꝙ prosunt egritudinibus intestinorum cuꝫ comeste fuerint: ⁊ intestina impinguant: ⁊ epar debile.
¶ De sunt medicine salue: cognite: mirobalani citrini. chebuli: belerici: emblici: fudiberbe℞: reubarba℞: dragãti: gũmi arabicũ: aloes: acatia: cassia fistula: Tereniabin: cinamomũ: amomũ: sgnãtũ: calam⁹ aromatic⁹: cost⁹: darsesaban: tralacta: mastix: sãdaraca: charabe: lignũ aloes: musc⁹: cãphora: ambra: gariofili: sandali: spodiuꝫ faufel: carui: nanoti: sethet: nux mus. bolus ar. neichaberi: lapides ferri ruꝫubet bezari. thenet: lapis lazuli: lapis iacit⁹.
¶ Sisimbrium: mẽta: almarda: dux. fumus terre: fenigemisch: seleni: liliũ albũ: liliuꝫ cel. nenufar celeste: ⁊ palliodiuꝫ: aliothinuꝫ: rose: viole: virgeris: ladion idest oculus bouis. virga pastoris: iusquiam⁹. Jste sunt tres res medicina℞: ĩ qbus nõ euenit timor. Et si cuꝫ cera vel sepo vel zucharo misceant̃ raro vel nũq̃ egro lesionẽ efficiũt magnã. Nunq̃ enim vidi vel audiui ꝙ aliqs q his reb⁹ medicaret̃ magnã lesionẽ inferret egris. ¶ Sꝫ res q̃ cognite nõ sunt: q̃s qs vult experiri audaciter cum eis medicari nõ debet. Et quãdo aliqs ĩ antidotarijs cõfectiones ĩuenit: cũ eis medicet̃ cũ reb⁹ ĩuentis ⁊ cognitis: ⁊ ĩ cibarijs sic faciat: ⁊ cũ doctor hoc faciat fortunabit̃ ĩ suis operibus ⁊ habebit complementum rationis: ⁊ oĩa que natura humana abhorret ⁊ timet omnino dimittat. Et deũ exoro vt super his mihi tribuat adiutorium.
¶ Liber quintus de verbis ypocratis.

Atroitus ad tractatuꝫ quintum ĩ salute q̃ nobis accidit: ꝓpter verbuꝫ ypocratis. Jngt abubetri medicina tota est dei ⁊ res venerabilis. Et grates deo reddimus eo ꝙ nos fecit aptos in ea: vt veneratores ipsi⁹: ⁊ custoditores ipsi⁹: ⁊ fecit nos imũes a sciẽtijs vilibus: ⁊ fecit rusticos remotos ab ea ꝓpter lõgitudinẽ tẽporuꝫ ⁊ dieruꝫ. Et q2 ĩquisitores sciẽ ⁊ trãslatores pauci inueniũtur: ⁊ etiaꝫ q2 illa angusta: ⁊ etiaꝫ illi qui sciam habẽt apud se. nã ãpli⁹ augmentãt eam respectu sui q̃ respectu amicorũ suo℞. Et deo grates reddim⁹: ⁊ laudes ei referim⁹ ⁊ exoram⁹ vt nobis scientiaꝫ augmentet ⁊ ipse dominus diues magnus p̃ter queꝫ nõ est alius.
¶ Jnquit ypocras cũ in die sexta acute egritudinis apparuerit apostema magnũ vel liuidũ post aurem: in decioseptimo die patiens moritur.
¶ Cui in iũcturis nascit̃ apostema: ⁊ habet tumorẽ ⁊ scabiẽ in pedib⁹ ab egritudine vsq̃ ad mẽsem vnũ euadet.
¶ Quãdo in narib⁹ apostema natũ fuerit ad lẽticule silitudinẽ ⁊ ẽ viride vel nig℞ morit̃ hõ vsq̃ ad annum.
¶ Qui dolorẽ ĩ ypocõdrijs hũerit: ⁊ maxĩe sinistro: ⁊ inflatio fuerit manifesta: ⁊ cito ꝯsumit̃: morit̃ vsq̃ ad. iij. diẽ.
¶ Cuius alicui yctericia supuenerit: ⁊ vniuersaliter corp⁹ occupauit: purget̃ cũ aq̃ achachile ⁊ fumiterre: ⁊ põatur supin⁹: ⁊ bibat vinũ temperatum.
¶ Cui apostema apparuerit nigrũ vel liuidũ in digito: pedis magni sinistri similiter scias cẽ apostema: ⁊ si anteriores fuerit infra tres dies aut septẽ moritur.
¶ Si in corpore hominis fuerit alchasar idest bertoga: ⁊ sunt apostemata parua minuta rubea q̃ de facili resoluũtur: dicatis ei ꝙ habebit egritudinẽ leonis. ⁊ cũ apostẽa nigrũ apparuerit in lingua patiẽtis febrẽ cõtinuaꝫ in die nõ cretica: dicatis ꝙ moritur: ⁊ est signum pronosticum ꝙ memoriã amittit.
¶ Corporis dolor ⁊ cordis tremor cuꝫ qs a somno surgit repletionẽ humo℞ in corpore signat: ⁊ est signum pronosticum mortis subitanee.
¶ Cui itra oculuꝫ apparuerit apã ad auellane magnitudinẽ: ⁊ dolorẽ nõ sentit nec põd⁹: vsq̃ ad trigĩta dies morit̃
¶ Qui ĩ sõno m'lta loqt̃ apostema hẽbit. Cui dolor cũ in pedib⁹ euenerit vsq̃ ad mẽses. iiij. non moritur.
¶ Si in febribus non adurentibus quis sitim nõ patiat̃: ⁊ pedes eius frigidi extiterint: ⁊ oris habuerit amaritudinem infra. xx. dies moritur.
¶ Cui ĩ ꝑncipio nasi apostema nig℞ apparuerit vl' acciderit cũ forti dolore velociter ante duos mẽses morit̃.
¶ Qui velociter olfatũ amisit absq̃ catarro hẽbit febrẽ.
¶ Cui dolor in genubus acciderit: ⁊ lassitudo cuꝫ surgere voluerit dolor fortis fuerit paralisi capiet̃.
¶ Dolor iũctura℞ sine cã paruã vitã ꝑnosticat.
¶ Cui ĩ ancha apostema calidum nimio ardore euenerit vsq̃ ad septẽ menses morit̃.
¶ Cui ĩ digito magno pedis dextri apostema apparuerit

ad nucis similitudinē fedū tā ī colore q̄z in visu: ⁊ cum ardore nimio fuerit vsq̄z ad annū moritur.

Lingue grauitas si iuueni acciderit post ipsius humiditatem mortē pronosticat subitaneam.

Cui apostema in mollitie auris euenerit cū forti dolor vsq̄z ad tres mēses moritur.

Cui febres q̄rtane acciderīt ⁊ fluxū sanguinis ex naribus passus fuerit ī die nō cretica ante tres dies morit̄.

Cui ī palma dolor cū ardore vsq̄z ad octo mēses morit̄.

Qui cū oculis aptis dormit epilepsiā habebit.

Qui a sōno territ⁹ surrexerit: ⁊ hoc multū ei accidit: vel morit̄ vel pecuniam amittit.

Qui manus suas mouerit quasi aliq̄d acceptur⁹ ⁊ mortui ei apparuerint infra dies. xv. morit̄.

Qui post septimanā p̄mā febrē habuerit feceritq̄z res q̄s nō ꝯsueuit: sicut si se detexerit vel vētositatē emiserit vel verba enormia dixerit sine dubio morieť.

Qui in aliqua egritudine memoriam amiserit habet signum mali pronosticum.

Cui ī corpore serpigo liuida cū ardore nimio acciderit: ⁊ serpigo cuius coloris ad pruritum corruit vsq̄z ad sex menses moritur.

Cui apostema nigrū liuidū vel rubeū euenerit morieť: maxie si egritudinē acutam passus est.

Cui facies tōta fuerit: ⁊ febrē acutā hūerit cito morieť.

Cui articuli cito mortui fuerīt: cito rationez amittit.

Qui appetitū habuit sup̄fluū: ⁊ ī horis q̄bus comedere consueuit humores venenosos habuit in stomacho: ⁊ si augmentati fuerint moritur.

Qui auditum amiserit superflue: surdus ē effectus.

Qui studere ꝯtra volūtatē sui voluerit: ⁊ ī studio nō delectat̄: vel sōnū vel rationē amittet: vl' melācoliā hēbit.

Qui cibaria appetierit: q̄ in stomacho corrūpūtur p̄ncipalia membra habebit debilia.

Sitiz sup̄flue q̄ sustinet homo ē nature sustinibilis.

Famē sustinere nō ē signū bonū fortitudinis nature.

Qui naturam habet debilem in acquirendis reb⁹ altis ⁊ magnis moritur.

Corporis ponderositas ꝓpter cibaria cibos sup̄fluos ⁊ potum superfluum sumit.

Crudelitas male intelligētes generat habiles.

Temperantia saluos ⁊ saluandos generat.

Liber sextus de scientȳs ⁊ intellectibus sine q̄bus rectus medicus esse nō potest.

Aquit abuberth. res ī medicīa exp̄tas nō potest q̄libet homo intelligere. Operari cū fiducia que ī libris reperiunt̄ absq̄z sapientia doctoris res est casualis. Complexio boni ingenȳ hominis: ex opere medicine: ⁊ philosophie ⁊ cogitatiue preualet.

Quāplures doctorum libros legere: ⁊ secreta eorum inspicere nimium confert: quilibet enī philosophus aliq̄d habet sibi conueniens.

Farchi tēpus paruuz est in cognitiōe herbe cuiuslibet ⁊ ex terre nascētibus: sed cognitis est vtēdū: ex q̄bus copia haberi potest: ⁊ quas non es expertus dimittas.

Nō sunt culpādi doctores antiq̄: eo q̄ de rebus altioribus sunt locuti: ⁊ eoꝝ facta dubitāda nō sunt: ⁊ in his dubitādum non est: quāuis causaz factoruz nō ostēdissent. Res. n. ratiōabiles sūt: de q̄b⁹ locuti sūt philosophi. hoīnā nō euadit errorē maxie in reb⁹ difficilibus.

Qui ex sciētia nāli ⁊ philosophia adiut⁹ non fuerit: nec ex canonib⁹ logice: neq̄z ex orizōtib⁹ sapīe: ⁊ in rebus secularibus delectat̄: dubitabilis dz esse ⁊ maxie medicine.

Cum galienus ⁊ aristoteles fortasse in re aliqua nō cōcordant: graue est eorum rationem concordare.

Bestie frigide ⁊ hūide: cib⁹ eaꝝ calide ⁊ hūide res.

Temperātia rationum earū est cognitio.

Uirt⁹ spiritualis: ⁊ virt⁹ naturalis: ⁊ virt⁹ aīalis nō solū in libro nostro sunt diuerse: verum etiam in intellectu.

Queādmodū in morib⁹ ⁊ facieb⁹ ⁊ mēbris hoīes patribus ⁊ auis similes existūt: ita etiā in antiq̄s egritudinib⁹ hereditāť: ⁊ maxie ī egritudinibus mēbroꝝ p̄ncipaliuz.

Cum infirmū curaueris cum rebus ad tēperantiā pertinētibus: cura ⁊ cum odoriferis: cum potueris cum his egritudinem vince: ⁊ hoc est rationale.

Ligamentum spiritus cū corpore cum est debile caueas ne cum fortibus medicinis destruas.

Spirit⁹ vitalis fit destructio: cū ꝓpter egritudinez mēbroruz non p̄ncipaliū medicina quis vtit̄ violenta principalia mēbra resoluēs: ⁊ cōplexiōez eorum destruēs.

Cibaria confortātia odoris boni tēperantie affinia virtutē nālē cōseruant ⁊ mēbra principalia confortant.

Cum egrū curas: virtutem naturalē vigora: si enī vigoraueris eam: egritudines quāplures remoues. Si vero eam dimiseris medicinis quibus vteris eam destruis.

Epar ⁊ stomacus medicinas citius rapiūt naturaliter ⁊ cibaria: ⁊ si res incōuenientes recipiunt patiuntur.

Dolores acuti calidi velocius frigidis corrūpunt propter caloris acumen.

Quando corpus egritudine inuasum fuerit: non curet̄ cum rebus principalia membra ledentibus: ⁊ si feceris nocebis: cum conferre te credas.

Spiritus naturā corporis sequitur: maxime si dolor in membro extiterit pricipali: ⁊ cuz dolor hoc modo fuerit confortetur spiritus cū odoribus: ⁊ in similibus placentibus: ⁊ hec cura corpori existit conueniens.

Medicinas accipere que caput purgāt post cenam cū dormiendi ē tempus magis ē conueniens: ab extremitatibus enim melius educuntur humores: hac enim hora interiora mēbra vigent fortitudine.

Cum egritudo a cōplexione corporis diuersa fuerit: curari nō debet cū rebus cōplexioni contrarȳs: maxime si egritudo fuerit in membro principali.

Egritudo cōplexioni mēbri similis: cū medicina cōplexioni affini curari nō debet: sed potius dimittas q̄z cures egritudinē cū mala cōplexiōe affini vt dictū est: meli⁹ est enim cū medicina mēbro cōtraria eā curare.

Ethicos cū reb⁹ vigorātib⁹ cōplexionē cura: ⁊ a tēperātia non remotis.

Cū paucioribus⁹ medicinis hūorem a corpore remouere que cognite sunt: sani⁹ ē: q̄z si cum plurib⁹ eum expellas.

Singulares medicine nō sūt dubitabiles: ⁊ cōuenire ī virtutib⁹ dubitat̄. Antiqui enī philosophi in compositis medicis dubitabāt vt singulariū virtutes cognoscerēt.

Cum his medicinis debemus operari: quorum virtutes scimus: ⁊ quarum operationes erga naturam nouimus manifeste.

Utile est medico nouisse q̄ hūores hyeme ⁊ vere plures sunt: ⁊ estate ⁊ autumno pauciores: facili⁹ ergo estate ⁊ autūno curant̄ egritudines.

Egritudinem in membro radicali existere signum est dissolutionis corporis.

Cum humoris innaturalis effectū reprimis ⁊ naturam getari dimittis conueniēti⁹ operaris: q̄z si cum vomitu ⁊ fluxu euz curaueris. Omnis enim fluxus vel vomit⁹ debilitatē nature operat̄. Et hoc consilium tibi affectuose presto: cū humorem membꝝ p̄ncipale noueris n̄ petere: Qz si fortasse membruz principale petierit omnino apostemata debilium ex egritudine non repcutiant̄. mēbra enim pricipalia eoꝝ sūt debilia: ⁊ hec eoꝝ mēbra debēt

potiꝰ cōfoꝛtari ꝙ̄ putredinē apātis recipe:ꝛ quanto āpliꝰ apoſtema creuerit tanto eoꝝ mēbꝛa iterioꝛa iuuant̄.

Homines in ſexto vel in qnto climate degentes debēt flobotomari potiꝰ ꝙ̄ qui in pꝛio vel i ſeptimo exiſtunt:ꝛ minꝰ oīum qui ſūt in ſcđo tertio ꝛ quarto climate.

Cū apoſtema i mēbꝛo fuerit pncipali ꝛ doloꝛē egrotās nō ſenſerit:nec defectū ptendit:ꝛ maxīe ſi ex ſanguīe vel colera fuerit gnatū:ꝛ raro huiuſmodi egritudies ꝯtigūt.

Frigida ꝛ hūida coꝛpoꝛa nāliter paꝝ ex cibis pro nutrimēto recipiūt:ꝛ qđ expellunt eſt nimis.ſed eoꝝ fluentia ſunt hūilia:ꝛ egritudies ꝗs habēt difficiles ad curāduꝫ.

Coꝛpoꝛa calida ꝛ ſicca ex cibarys multum recipiunt ꝑ nutrimēto:ꝛ multum appetūt:quoꝛum ventres ſūt ſicci ꝛ,coꝛum cure habilioꝛes ſunt.

Ethici ex egritudinibꝰ cū cibaria neceſſaria deſiderāt medicus ea ſic pparet:vt eoꝛum malitia auferatur ꝛ appetenti ea miniſtret.

Doctoꝛes medicie egros ōbēt ꝯſolari ēt ſi ſigna moꝛtꝭ ppedāt.Coꝛpoꝛa.n.hominū ſpiritꝰ eoꝝ ſequuntur.

Spiritꝰ doctoꝛis humilis adiutoꝛium preſtat egris et eius contrarius non preſtat.

Logici.ꝛ qui ex igenio ꝓpꝛio volūt iudicare:ꝛ iuuenes ꝗ res nō ſūt experti interfectoꝛes exiſtunt.

Decet magr̄m egrū iterrogare:vt cāꝫ egritudis iterioꝛē cognoſcat:ꝛ poſtmodū rōnale iudiciuꝫ pſtare poterit.

Decet magiſtrū vt ab alys vrinarū iudicia ingrat:ꝛ eorū verba audiat:nec verecūdet̄ egrotuꝫ interrogare: vt ſciat an egritudo iter venas:vel extra exiſtat vꝉ ꝯſiſtat.

Dubitabilis eſt doctoꝛ qui iudicat facile.

Decet magiſtrū egri ꝯſuetudinē cognoſcere i ſanitate: vt cū res ipſi placētes in ſanitate cognouerit:ei ꝑmittat cum ab egritudine ereptus fuerit.

Decet paraliticos vt coꝛpoꝛibus ſuis naturalem caliditatem approximent cū calefactura que nō eſt ignis caliditate:ſed ſit incoꝛruptoꝛū virginum.

Homines a conſuetudinibus remouere:ſi vſus fuerit antiquus dubitabile eſt.

Quēadmodū res crude abſ ꝗ ignis caliditate ꝛ humiditate nō poſſunt excoqui:ſic nec digeſtio celebrat̄ abſ ꝗ humiditate ꝛ innato caloꝛe.

Nobis eſt cōueniēs:vt humoꝛes i egritudinis pncipio relinquamus.Sed ſi valde diſtēperati naturā violauerint eos omnino remoueamus.

Decet magiſtꝝ cū hūoꝛes cōtētos iter venas purgare voluerit vt medicamē cibo ſilē faciat:vt ad venas accedat:ꝛ a nā ñ exiſtat diuerſa:qđ ſi fecerit:hūoꝛes ad purgādū aptos faciet:ꝛ ſi vi foꝛtaſſe iferr̄ voluerit nāꝫ variat.

Cū hūoꝛē purgare volueris māꝫ ppares cū medicinis ꝛ cibarys placētibꝰ q̄ cibaria nām medicine habeant.

Nō eſt opꝰ balnei calidū infrigidare aut frigidū calefacere:ſed ſoluere ꝛ humectare ꝛ abſtergere ꝛ ſudare.

Potiꝰ ope tiriace idigemꝰ cū ſudoꝛē ꝓuocare volumꝰ: ꝛ expellere ꝛ ſoluere tā i iuuenibꝰ ꝙ̄ i antiquis ꝛ debilibꝰ ab egritudine ꝛ maxīe i iuuenibꝰ foꝛtis nature.

Facilius egritudines exterioꝛes vere ꝛ eſtate curātur: ꝛ econtra interioꝛes.

Nō ſunt paucioꝛes egritudines q̄ cū defectu accidunt: ꝙ̄ que cum ſupfluitate ꝓcedūt:ꝛ i hoc magiſtroꝝ erroꝛ exiſtit quia ſtatim ad purgandum ſunt prompti.

Cui medicinā miſtrauerꝭ:ꝛ hūoꝛē purgauerꝭ:ceſſa purgatōe ñ vtarꝭ:coꝛpi.n.nocebis ꝛ egritudīes gnābis.

Oſſa ꝛ mēbꝛa hominū fride cōplexiōis ꝛ hūide ſūt debilia ꝛ egritudinibꝰ ppatāt̄:ſꝫ faciliꝰ curā recipiunt.

Apoſtema puerоꝛū expellas exteriꝰ.Caueas.n.ne mā iteriꝰ diſſoluat̄:et maxīe ſi mām a matre reduxit.

Contra vſum egri in oī medicina procedere nō ē cōueniens:ſic vt in die quodā aeri frigido exponat̄ ꝛ i die alio reliquas vento calido.

Egritudines calide in antiquis timoꝛoſioꝛes ſunt ꝙ̄ in iuuenibus:ꝛ in eis facilius terminant̄ vel ad bonū vꝉ ad malum.Nutrimēta eniꝫ que ex cibarys ſuſcipiūt frigiditati attinent:ꝛ de his non eſt timoꝛ niſi propter innate caliditatis debilitatem.

Egritudines frigide in antiqs cure difficilioꝛis exiſtūt in iuuenibus ecōuerſo facilioꝛis.

Balnea ꝛ medicie ꝓſunt egritudinibꝰ ſibi ꝯtrarys.

Homines qui cibarys vſi ſunt ꝛ debiles ſūt poſt laboꝛes ſtatī cibū ſumāt:ꝛ virtuoſi ante cibū laboꝛent.

Qui cibarys abſtinet ſi laboꝛet egrotat ꝛ hec egritudo eſt difficilis.

Paralitici ꝛ ſpaſmati in pꝛio ſecūdo tertio quarto ꝛ ſeptimo climate nō fiūt niſi ex defectu caliditatis innate ꝛ ꝓpter remotionē tēperātie.Uel fiūt huiuſmodi ꝓꝑ ſupfluitatē frigoꝛis:ꝛ iō ſtatiꝫ purgari non debēt.

Cum a capite ꝛ cerebꝛo ꝛ extremitatibus purgare volueris pillulas in quantitate magnas infoꝛma:ꝛ poſt cenam ante ſomnum miniſtra.

Cum humoꝛes in ſtomacho fuerīt ſuperflui medicīas redactas in puluerē miniſtra ꝗ bene ſit cribellatus.

Cū mēbꝛa pncipalia debilia vel egra fuerīt:ꝛ tu vis medicinā tribuere laxatiuā ante egritudinē cognoſcas.

Cum humoꝛes ab inteſtinis remouere volueris in ieiunio medicinā miniſtra:ꝛ pillulas infoꝛma minutas ꝛ humidas:ꝛ pcipe egro vt moueatur.

Ait.cum pillulas foꝛmatas iuieneris nemini miniſtres niſi pꝛius in aqua calida humectaueris.

Ait.omnis medicina laxatiua omnino purgat coleram cū qua caliditas innata ꝛ humiditas expellūt̄.

Ait.ꝗ mēbꝛa pncipalia hūt debilia a medicinis abſtineant:ꝛ ppareť vt nō ſint violēte:ſꝫ tēperamēto affines.

Ait.ab egritudine cōualeſcēs abſtineat laboꝛe ꝭꝫ cōparationē ſue egritudinis ꝛ cibarys illis vtat̄ ꝗbus vti conſueuit anteꝙ̄ infirmaretur.

Decēs eſt magiſtrū vt a cura ꝓpꝛia non recedat ꝓpter egritudinis diuturnitateꝫ:nec a cura diei propter maluꝫ irrationale quod acciderit.

Egro erit conueniens:vt vnū tantuꝫ medicum eligat: erroꝛ.enim vnius magnam infamiaꝫ nō inducit.Et vniꝰ vtilitas quā in egro efficit collaudatur.

Qui ꝙ̄plures medicoꝛum interrogauerit in erroꝛem incidit plurimum.

Ait.apoſtemata antiquoꝝ nō repcutiant̄.pncipalia.n. eoꝝ mēbꝛa ſunt debilia ad recipiēdū:ꝛ coꝛrūpit̄ coꝛpꝰ ſi ꝓpterea male materie diminuatur natura.

Ait.quamuis ſuperfluos humoꝛes pueri ꝛ ſenes habeant:non propter hoc purgari debent violenta medicina: debiles.n.naturas habent.

Ait.ad eam tēperātiam egrum reducas ſi potes: quam ante egritudinē habere conſueuerat.

Ait.niſi ſanitateꝫ alicuiꝰ agnoueris receſſuꝫ a ſua tēperātia nō cognoſces:nec egrū perfecte curabis.

Ait.multotiēs cōplexiōes ad tēperamētū credes reduci q̄ ad egritudines potiꝰ reducunt̄.

Ait.habitudinē bonā cū foꝛti virtute ſi ſupflue ſoluere volueris errabis:ſꝫ cū laxatiuis tēperate ꝓcedes.

Ait.ſi recte operari volueris vnicuiꝗ egritudini curaꝫ ꝓpꝛiā exhibeas ꝭm ingeniū tuū ꝛ intellectum.

Ait.qđ ſub ſpera lune ꝯtinet̄ ꝭꝫ vniuſcuiuſꝗ gradus lune diuerſitatē minuit̄ vel augetur vel aliqua mutatione mutat̄ nūq̄ in eodeꝫ ſtatu poterit pmanere.

Ait.nihil enim extra naturā exiſtit facile.Si eniꝫ paruā egritudinē ñ ꝯſideraueꝛꝭ foꝛtaſſis cura erit difficilis

⁊ si violentã egritudinem recte perpẽderis: forte magis cure approximabit q̃ꝫ faciat parua.

❡ Ait in egritudinib⁹ ñ facile pferas iudiciũ. Nõ vrinã habeas nisi postq̃ꝫ egrum videris in presenti: ⁊ cuꝫ interrogaueris ⁊ examinaueris.

❡ Ait in omni egritudine egrum interroga.

❡ Ait oĩs febris nãm excedit: sed in q̃busdã fortiores sũt ⁊ hoc ꝭm humorũ diuersitates: ⁊ ideo febris colerica a frigiditate superflua non debet extingui: neq̃ꝫ febris q̃rtana cum frigiditate humectante curetur.

❡ Ait cui apostema ad similitudinẽ rose que malo granato ẽ similis natũ fuerit: ⁊ corpus ab hoc infirmũ fuerit si exterius ad albedinem decliue fuerit nũquã membruꝫ ad temperantiam reducetur.

❡ Ait dolores antiquos ⁊ debilitates membroꝝ filij a parentib⁹ cõtrahere consueuerunt: sed fortasse in filijs vel diminuuntur vel augmentantur.

❡ Ait qui egritudinem habet diuturnaꝫ ⁊ vrina eius fuerit similis vrine sanorum sanari nõ poterit.

❡ Ait medici cõplexio tẽperata dꝫ esse vt nec rebus secularibus intendat omnino nec expers eoꝝ existat.

❡ Ait cũ tẽpus corruptũ fuerit ꝑpter veris hũiditatẽ superfluam in estate procedũt egritudines. s. ꝭm serpiginẽ ⁊ vertiginẽ scabiẽ ⁊ apostemata: sed has euadit egritudines qui fluxũ ventris habuerit.

❡ Qui patres ⁊ auos in sua gñatione Juuenes habuerũt mẽbra pncipalia fortia sunt ⁊ coꝝ virtutes maiores sũt. Et his huius ꝯtraria accidũt. Si tñ patres ⁊ aui senes fuerint humiliores habent memoriam ⁊ rationes.

❡ Ait hominib⁹ calide ⁊ humide cõplexionis cito tristitie eueniũt: ⁊ sic in eis citius egritudines gñantur.

❡ Ait q odorabilia ⁊ res saporiferas abhorruerint habẽt humorum copiam putridorum.

❡ In oĩ ciuitate in q̃ nubes ẽẽ ꝯsueuerũt capita ĩ eis dgẽtiũ a vaporib⁹ repleñ: ex q̃b⁹ vaporib⁹ catarr⁹ ꝯsueuit gñari: ⁊ in hoc tpe extremitates corrumpunt̃.

❡ Ait cuꝫ in ciuitate in estate fuerit nebula in eo anno febres putride generantur.

❡ Ait ieiuniuꝫ in estate corpus affligit ⁊ colorẽ palidum efficit ⁊ melancoliam generat ⁊ visus debilitatem.

❡ Ait sãguis q cito ad aerẽ coagulat̃ terẽis hũorib⁹ ẽ ꝯri⁹.

❡ Ait in omni ciuitate a mari elongata homines degentes habent corpora sicciora.

❡ Ait in oĩ terraꝝ genere corpora q̃ttuor nõ sunt eadem cũ sol existit in aliq̃ q̃rta circuli signoꝝ. Cuꝫ enim frigus euenerit in q̃busdã terris. In alijs estas eueniet. Et cũ in q̃busdã ver euenerit accidit in alia autũn⁹: ⁊ queadmodũ mutãtur tẽpora: ita ⁊ mores ⁊ volũtates diuerse sũt: sicut cũ hi q egipto sunt habẽt ver: illi q in india versant̃ habent estatẽ. Et illi q morãt̃ sub equatore diei duas habẽt hyemes ⁊ duo vera ⁊ duas caliditates: ⁊ duos autũnos in omni anno: ⁊ ideo arbores coꝝ plures: ⁊ coꝝ fructus meliores ⁊ acutiores similiter.

❡ Ait mulieres que multũ dormire consueuerunt supra dextrum latus vix pariunt feminam.

❡ Si aliq̃s cũ mulier̃ coeat retro filij q nascent̃ si masculi sint fiẽt sodomite. Si vo femĩe erũt valde icõtinẽtes.

❡ Ait dubitabilis esse debet q a societate feminarũ oĩno nõ est remot⁹ ⁊ in iuuenũ societate gaudet.

❡ Ait nõ accidũt egritudines min⁹ ex humoꝝ paucitate q̃ꝫ ex ipsorum abundantia ⁊ in hoc est error doctoꝝ qui statim farmacijs vti volunt.

❡ Omnia venenosa ⁊ maxime ea que vaporoso sunt capiti cerebroque sunt nociua.

❡ Ait queadmoduꝫ plante in lõgitudine latitudine ⁊ altitudie diuersificant̃: ita volũtates ⁊ cõplexiões variãt̃.

❡ Ait diuersitas latitudinis terraꝝ cõplexiones ⁊ mores ⁊ cibaria diuersificãt vsq̃ꝫquaq̃ꝫ plura fiũt a scdo in q̃rtũ ⁊ a q̃rto in secũdũ gradũ. Et he diuersitates siles sunt diuersitatib⁹ q̃ ĩ his acciderũt ex eo qd q̃dã sũt hortulãe: ⁊ quedam montane: ⁊ quedam nascuntur in campis.

❡ Ait. decet modicum vnguenta diuersificare ꝭm diuersitatem naturarum membrorum.

❡ Ait. melancolia in iuuenib⁹ cuꝫ medicina forti purgari nõ dꝫ: pauca enĩ ẽ ĩ coꝝ corporib⁹ ⁊ nõ bene adheret corpori. Et ob hoc si medicĩa violẽta fuerit de pncipali natura membrorum totum remouet.

❡ Ait. bonũ ẽ doctori q cũ dictis egritudineꝫ remoueat vel curet: si potest ⁊ non cum medicinis.

❡ Ait si cũ lõgo tpe q̃s medicina vel vomitu vsus nõ fuerit ⁊ vomit⁹ vl' flux⁹ vẽtris ei acciderit ñ ẽ priuandus.

❡ Ait parum diuersificant̃ ventositates in corporib⁹ que absq̃ꝫ vapore sunt.

❡ Ait vrine que sanitatem ostendũt in hominibus nõ cõmutantur in substantijs ⁊ coloribus.

❡ Ait cõplexionũ calidas in sanitate in hominibus nõ est eadem in eorum multitudine in corporibus.

❡ Ait q ĩ salute vrinã egri ñ respicit ĩ egritudie cã pfecte cognoscere ñ pt: neq̃ꝫ ipsi⁹ cura ꝟitati ꝓrsus erat affinis.

❡ Ait debiles ex egritudine: ⁊ ex iuuenib⁹ ⁊ antiquis cuꝫ habuerint apostemata nõ repercutiãt̃ cũ medicinis violentis ⁊ fortibus: sed cũ medicinis tẽperatis.

❡ Ait cũ ratiõe hominis fuerit perturbatio cuꝫ frigore ⁊ siccitate vtaris cal'is reb⁹ ⁊ hũidis odoriferis q̃ cerebrũ per eius attractionẽ alterant interi⁹: exteri⁹ liget̃ patiẽs ne iuncturas exterius exponat aeri.

❡ Antiqui q ex ꝯsuetudine q̃ter in ãno minui ꝯsueuerũt cũ ad quadraginta annos ter in anno minuant̃: ⁊ cuꝫ ad sexaginta bis: ⁊ cuꝫ ad septuaginta semel: ⁊ post hec a minutione caueat.

❡ Ait senes p⁹ ãnos sexagita a miñtiõe capitalis vene caueant: neq̃ꝫ qui septuagintaquinq̃ꝫ annos habent minuantur a vena basilica.

❡ Ait q ĩ iuuẽtute multotiẽs minui ꝯsueuerũt cũ ad sexaginta ãnos pueniũt infrigidãt̃: ⁊ paralisi capiũt̃ ⁊ maxĩe qui frigidi ⁊ humidi sunt natura.

❡ Ait pncipaliũ mẽbroꝝ ꝟtutẽ maxĩe custodias: hũiditates enĩ recipiũt ⁊ ñ expellũt̃ õ facili: ⁊ iteꝝ ꝟt⁹ minuit̃.

❡ Ait vsus magistrorum in causis egritudinum: ⁊ in eoꝝ experimentis laudandus est.

❡ Libri aphorismorum rasis finis.

❡ Antidotarium rasis in q̃ cõtinent̃ cõpositiões pluriuꝫ medicinaꝝ ad diuersas dispositiones ⁊ multoꝝ oleoꝝ.

❡ De aptatiõe medicíaꝝ ad diuersas dispões vt possint sumi sine horribilitate. CAP. I.

De aptitudine medicinaruꝫ: vt sine horribilitate possint sumi ꝭꝫ rasiꝫ pillule mirobalanorũ q̃ sũt cõposite non volẽtib⁹ sumere decoctionẽ. ℞. c. mirobol'. citrinos ⁊ conq̃ssatos submerge ĩ aq̃: ita vt cooperiat̃ aq̃ ⁊ expõe soli septeꝫ diebus: deinde cola ⁊ aquã reserua: ⁊ sup eosdẽ aliã aquã mitte: ⁊ pmitte tãdiu dõec fiat absq̃ꝫ sapore: deide repõe vtrãq̃ꝫ aquã ĩ uase vitreo ⁊ obtura os cuꝫ pãno lineo: ⁊ pmitte dõec ĩspissẽt̃ aq̃ in moduꝫ mellis. Postea serua tãdiu dõec pill'e formari possint: ⁊ accipe ex eis. v. pill'as: vel. iiij. ⁊ ꝛsolue cũ zucharo. ❡ Si volueris remouere aspitatẽ cõfice cũ viscositate psilij: purgãt enĩ sine labore: ⁊ siñ horribilitate sumũt̃.

❡ Medicamen ad epilepsiã detur pueris ⁊ delicatis. ℞. succi squille penið. coque ⁊ mitte pipis nigri. ʒ. i. zinzibe-

ris quantũ est medietas penid.ꝛ da.ʒ.ij.

¶ Medicamẽ aliud. ℞.sticados ptẽ vnã siseleos.ij. ptes spatane ptẽ mediã:ʒiziberis:pipis.añ.vi.partẽ:sglle assate ptẽ mediã.cõgregẽtur ꝛ pulueriʒẽť:ꝛ põe amigdalaruʒ dulciũ ad põdus oiuʒ:cõfice cũ melle vel penidijs: ꝛ cũ ʒucharo pueris cũ alphita:aut ĩ forma stomaticõ.

¶ Medicame ad tussiʒ siccã ꝛ vigilias:ꝛ fluxũ hũoꝝ ad pulmonẽ:accipe semẽ papaueris albi:ꝛ mole ꝛ misce cũ rob.vini:ꝛ coq̃ ꝛ mitte oleũ amigdalaꝝ dulciũ ꝛ buliant donec ĩspissenť:ꝛ da quottidie coclear quasi vnum.

¶ Ad leucoflegmãtiã oximel purgãs aquã.℞.aceti fortꝭ lib.5.aq̃.lib.5.esule.ʒ.i.infũde in aceto ꝛ aq̃ ꝑ septimanaʒ .i.postea buliant vsq; ad cõsũptionẽ medie ptis:ꝛ adiũge lib.ij.ʒuchari:ꝛ coq̃ donec fiat syrup⁹.iste.n.syrupus purgat sine nocumẽto:ꝛ ẽ sine horribili sapore:ꝛ si habuerit epar calefactũ vice aq̃ pone aquã ro.ꝛ si stomach⁹ fuerit debilis mitte succũ citonioꝝ acriũ.Sed debes ꝯsiderarẽ quãtitatẽ flux⁹a pria die:ꝛ ꝓm hoc minues vel addes:ꝛ si aliq̃n dederis:ꝛ nõ laxauerit dabis ꝑmo pilꝭ.q̃s dicaʒ postea:ꝛ post q̃ttuor vel.v.sellas dabis istuʒ syrupum.Et si eger debilis fuerit ꝛ syrup⁹ duxerit ter vel q̃ter:noli addeř in quãtitate plus:q̃m quottidie purgabit paꝝ:ꝛ paꝝ dabis quottidie de syrupo facto:ꝛ sunt q̃ ꝓuocãt vrinaʒ.

¶ Pillule laxãtes aquã citrinã fortiter sine horribilitate saporis infũde esulã ĩ forti aceto ꝑ vnã septimanã:postea sicca:pulueriʒa ꝛ accipe ex eo.vnã ptẽ:ꝛ squame eris vsti mediã ptẽ:ꝛ euforbij.vij.i.ptis:ʒuchari ad põdus oĩum dissolue ʒuchaꝝ:ꝛ cõfice cũ eo alias medicinas:ꝛ ĩforma pillulas.¶ Si aũt volueris q̃d sit in forma elij bene poteris.Sʒ debes ꝯsiderare ꝙ ĩ q̃libet doſ sit õ esula.ʒ.5. ꝛ squame eris q̃rta pars.ʒ.i.euforbij.vi.pars.ʒ.i.¶ Et si volueris poteris dare sicut stomaticũ vel alphula.

¶ Oximel ꝓuocãs vrinã ꝛ valẽs ydropisi.℞.semẽ cucu. ꝛ cucur.se.ẽdiuie.añ.ʒ.ij.se.apij.ʒ.5.ĩfũde ĩ aceto ꝛ aq̃.vij. dieb⁹:postea cola ꝛ mitte tãtũdeʒ ʒuchari ꝛ cuilibet lib. appone.ʒ.i.aque cucu.al.ꝛ coque:ꝛ fac syrupum.

¶ Medicamẽ dissoluẽs vẽtositatẽ ĩ colica passione:ꝛ est absq; horribili sapore.℞.ʒiʒib.piperis.añ.pteʒ.i.cipi:mastic.añ.due ptes.ʒuchari ad põdus oiuʒ.confice ꝛ deňť.ʒ. ij.cũ cala:ꝛ ĩ ista pas.valent calcanei bestiaꝝ combusti.

¶ Sʒ multo magis sterc⁹lupinuʒ albũ cũ ʒucharo quia he medicine absq; horribili sapore sunt.

¶ Medicamẽ ꝓuocãs vomitũ.℞.se.atriplicis ptẽ.i.salꝭ. ptes.vi.mellꝭ.aut mãne que magis vomica ẽ:ꝛ deť ex eo q̃si tres doses de semine atriplicis sicut.ʒ.ij.ꝛ vni⁹ q̃rta.

¶ Oximel ꝓuocãs vomitũ.℞.rad.cardi q̃ solet comedi ʒ.ij.pulpe melonis.ʒ.ij.infũde in lib.i.aceti ꝛ ĩ vna aque ꝛ malaxa cũ manu ꝛ buliat cũ tantundẽ penid.aut duabus lib.mellis:ꝛ fac oximel ꝛ propina.

¶ Medicam̃ dulce ad ydropicos.Accipe esulã ꝛ pista cũ dragagãto ꝛ amido sʒ esule sit.i.pars amidi.ij.ptes dragãti pars.5.ꝛ de ʒucharo quãtũ sufficit da.ʒ.5.purgat enĩ aquã fortiter:ꝛ si sẽserit arsurã in gutture bibat paꝝ olei amigdalaꝝ dulciũ:ꝛ si superueniat nausea bibat paꝝ õ succo citonioꝝ dõec ĩcipiat flux⁹:ꝛ tũc abstinẽduʒ ẽ a succo.

¶ Ad mictuʒ sanguinis cũ vrina:ex plaga ĩ vesica:vel virga sicut cũ ĩ ꝑncipio mict⁹ cuʒ vrina exit sanguis.Accipe Rob de vino:ꝛ buliat dõec coaguletꝛ:postea sume ex eo lib.i.ꝛ misce cũ fa.siliginis:ꝛ da quottidie in mane.ʒ.v.ẽ eniʒ sepe expertum.

¶ Ad restrigendũ vomitũ ꝓbatũ.Accipe mora celsi nõdũ perfecte matura:ꝛ desicca ad vmbrã:pulueriʒa: ꝛ da ʒ.ij.post illi⁹pulueriʒationẽ:ꝛ aufert vomitũ eadẽ hora.

¶ Penid.q̃b⁹ assuci medic⁹ vtebať ad tussiʒ ꝛ fluxũ insilꝭ. ℞.syrupi rosati in quo plĩme rose sint lib.i.coque super ignẽ donec coaguletꝛ:postea misce gumi arabici vsti.ʒ.i. amili vsti q̃rtã partẽ.ʒ.postea extende ꝛ fac penid.

¶ Ad cõstipationẽ pomũ q̃d debet in manu sua patiẽs retinere:vt odoreť:ꝛ assellabit.℞.scamonee.aloes:mirre: nigre.ʒ.i.esule colog̃tide.añ.ʒ.i.ꝛ.5.pulueriʒẽť:ꝛ cribellenť ꝑ pannũ spissuʒ ꝛ cõficianť cũ succo coriandri viridis:ꝛ ex eo ĩforma duo poma q̃ patiens teneat in vtraq; manu sepe adinuicẽ mutãdo:vt ꝑ motum calefiãt:ꝛ aer forti⁹ĩmuteť:ꝛ sic fortiter laxabit.¶ Sʒ caue ꝙ ꝑcedãt aliq̃ mollificantia:vel aliquod digestiuũ.

¶ Ad cõfortãdũ cerebrũ ꝛ reuma ĩtercipiẽdum.℞.spice nardi gario.laureole:cariei lignoꝝ:storacis sicce.añ.ʒ.i. rute cataputie.añ.ʒ.ij.piretri.ʒ.ij.capita allioꝝ.x.gipsi. ʒ.i.euforbij q̃rtaʒ ptẽ.ʒ.masticis.ʒ.ij.olei antiq̃ lib.5.olei ciceris nigri quãtũ eliciť a q̃ttuor almudis vel asmidis: q̃d oleũ sic fit:cõquassenť ciceres:ꝛ ponanť in ola noua: obtureť os eius postea cũ pãno forti:postea accipe aliaʒ ollã vacuã cuius orificiũ sit ãpli⁹:ꝛ fode foueã ꝛ ĩtromitte olã vacuã ꝛ alterã suppone ꝛ põe orificiũ alteri⁹ in orificium vacue:ꝛ line luto de stercore ꝛ fac ĩ circuitu leneʒ focum.q̃d emanat:est oleum citrinum vel quousq; manet oleum a ciceribus.

¶ De medicinis q̃ ornãt faciẽ. CAP. II.

Edicamẽ ad maculas remouẽdas nigras:ꝛ ad cutẽ subtiliandaʒ ꝛ albificãdaʒ.℞.farine lupinoꝝ q̃ttuor ptes farie fabaꝝ.ij.ptes:farie ordei.i.ptẽ:seminis rafani pteʒ mediã:farine lẽtiũ:amidi.añ.ptẽ vnã:orobi q̃d diciť carthena pteʒ vnã:ꝛ dragagãtuʒ ptẽ mediã:seminis cucumeris.ij.ptes:pulueriʒenť ꝛ ꝯficiãtur cũ lacte mulierꝭ:ꝛ supponať in facie ꝑ noctẽ:ꝛ abluatur cum decoctione violaꝝ ꝛ seminis cucumeris.

¶ Trocisci ad faciẽ mũdificandã ꝛ cutẽ.℞.farine fabaꝝ silꝭe tritici.añ.ʒ.quattuor.croci.ʒ.i.baurach.ʒ.iiij.cõficiãtur cum decoctione fenugreci:furfuris ordei:ꝛ fiant trocisci q̃ desiccenť ad vmbrã:et cũ volueris dissoluere:dissolue cum aqua dulci ꝛ vnge faciem.

¶ Aliõ forte expimentũ.℞.lupini fabe:semẽ cucumeris lentiũ:ana.amigdalaꝝ amararũ farie orobi ptẽ mediaʒ rad.cãne sicce:amidi.añ.ptes tres ꝛ vni⁹ q̃rtã:riʒi loti ptẽ mediã rad.lilij celestis pteʒ vnã:cõfice cũ aq̃ furfuris:et pone super faciem per noctem:ꝛ mane ablue.

¶ Aliud faciẽs faciẽ rutilare exptũ.Accipe lutuʒ ex quo aurifabri abluũt aurũ ꝛ argentũ.ʒ.viij.floris sgnantis.ʒ. viij.rad.lilij celꝭ.gumi arabici:añ.ʒ.xij.cõfice cũ aq̃ furfuris ordei:ꝛ ĩforma trociscos:ꝛ sume vnũ ꝛ distẽpera cũ aq̃ ꝛ vnge faciẽ nocte ꝛ mane ablue cuʒ aq̃ frigida.

¶ Aliud:accipe aquam furfuris cocti spissam sicut syrup⁹ ꝛ pulpam melonis.Et mitte in eandem aquã.Ita ꝙ cooperiať:et manu malaxa ꝛ expone soli et appone postea de baurach quantum ẽ quarta pars citruli:ꝛ dimitte sic donec exiccetur:et ex eo faciem vnge:et mane cum frigida ablue.

¶ Aliud faciens faciem rubicundam sicut rosa.Recipe farine lupinorum orobi ciceris albi septem partes simula triticea partem vnam.pulueriʒa ꝛ confice cũ albumine oui et forma troc.pone ad vmbram ꝛ parum ex eo distempera cum aqua rosarum ꝛ faciem vnge:et permitte duabus horis.

¶ Medicamẽ ad maculas nigras mũdificat cutẽ ꝛ colorat facieʒ.℞.scorie argenti aur.i.croci.ʒ.i.auri pigmenti rubei aur.5.confice cũ aqua rosaꝝ ꝛ inũge:ꝛ cũ desiccatũ fuerit ꝑ se cadet:ꝛ tũc accipe duas testas nouas ꝛ accipe aquã melonis:ꝛ frica cũ aqua illa testas adinuicẽ:ꝛ si nõ habes melones.Accipe lac cũ pulueř ossiũ veteꝝ que inueniũtur in parietibus donec inspissentur:ꝛ vnge.

¶ Aliud valens ad omnes maculas in facie:ꝛ ad vestigia

variolar. ℞. palear veter inuētar in parietib⁹: ⁊ ossiū i uentorū in parietib⁹. rad. cāne sicce: ⁊ testas luti albi: amidi: ana. ʒ. x. lupini. ʒ. xvi. semē cucu. ʒ. i. rixi. ʒ. xx. cap. ve. ʒ. xx. aristol. lon. costi: ana. ʒ. x. cōfice cū aq̄ melonū: ⁊ faciez vnge: ⁊ ablue post. vij. horas cum decoctiōe violar.

ℭ Medicamē valēs ad multa: albificat faciez ⁊ rubedinem inducit: ⁊ multū durat. ℞. farine fabar. ʒ. x. farie ordei. ʒ. xx. semen cucu. ʒ. xv. amigdalar dulciū. ʒ. x. simule tritici. ʒ. xv. stercoruz passerum. ʒ. viij. lupini. ʒ. vi. conficiantur cū aqua furfuris: ⁊ appone: ⁊ mane ablue cū decoctione violarum ⁊ camomille. ℭ Dixit. d. si quis acciperet semē cucu. ⁊ pistaret cū tritico croco: ⁊ mirra: ⁊ pulpa melōis: ⁊ informauerit trocos erūt mirabiles i abluēdo feces vultus ⁊ mundificando corpus.

ℭ Medicamem valens ad crossitudinem cutis faciei: ⁊ manus. Recipe cere pinguedinis yrci ana lib. i. medulle cerui. ʒ. iiij. mirre. ℥. i. vitella ouorum. viij. liquefiat cera cū oleo violar ⁊ cōfice alias species: ⁊ pone sup locuz notū. Sed nota q̄ debemus vti istis medicinis precedēte balneo vel ablutiōe cū aq̄ calida donec rubet.

ℭ Medicamē cōfortās radices capilloruz mundificans caput ⁊ barbā ab humore corrupto. ℞. salis vsti puluerizati tantūdem zuchari conficiant̄ cum oleo ⁊ caput inūgatur in balneo.

ℭ Aliud faciens capillos odoriferos ⁊ confortans radices eorum. ℞. spice nardi sandali albi: costi: cardamōi: folij: ana aureum vnū cōfice cum vino odorifero: deīde accipe olā habētez orificiū strictuz in fundo perforatā quā linies intus supradicta cōfectōe: postea suffumigabis cū mirabolanis limobis zucharo: vngula cabalina vel sandal: ana: ⁊ cū fuerit desiccatū ex fumigio rad. ⁊ puluerizabis. Postea omnia cōfice cū vino odorifero ⁊ iterū linias sicut pri⁹: ⁊ suffumiga storaces siccas sādal albis ⁊ cāphora: ⁊ desiccatū vides: ⁊ ad vsum reseruabis. Ex quo parū resolues i vino ⁊ caput vnges.

ℭ Medicamē faciēs oriri capillos statim: ⁊ ad eorum valens fixurā. ℞. succi folior salicis: su cci mirte ana. ʒ. iiij. ponatur in ola super ignez leuem: ⁊ tandiu buliat donec remaneat tertia pars: deīde pulueriza. ℥. i. laudani: ⁊ mitte cū eo oleū mirte ⁊ mitte totū insimul: de quo radices capillor inūges. ℭ Dixit di. q̄ si caput fuerit lotū cū aq̄ mirte confirmat capillos: ⁊ coruz prohibet casum.

ℭ Medicamē denigrās capillos: ⁊ facit eos redolere cōfortās cerebruz. ℞. papaueris nigri. ℥. ij. corticis nucum viridium. ℥. iij. laudani. ℥. ij. ligni aloes. ℥. i. gariofilor: masticis: nucis muscate cipi: cinamomi: ana. ℥. ʃ. mirab. emblicor. ℥. i. ⁊. ʃ. nucl cipressi. ℥. iij. folior oliue. ij. ℥. ⁊. ʃ. puluerizent̄: ⁊ cōficiāt cū mucillagine maluauisci: ⁊ cuz q̄ttuor aureis alcāne rubee ℥. ij. ʒ p̄ ablue cū d̄coctōe corticis nucū: ⁊ mirte: postea vngas: ⁊ suffumiga cū laudano ⁊ moretur sic per noctē: mane vnge cuz oleo mirte: ⁊ sic ablue caput: ⁊ hoc ē faciēdū aliquib⁹ vicib⁹ in lōgo spatio tp̄is.

ℭ Aliō denigrās capillos ⁊ faciēs pulcros: ⁊ sine nocumēto: ℞. galle frixe in oleo. ℥. i. dragaganti. ℥. i. tartari combusti. ℥. ʃ. nucis cipressi. ℥. ʃ. dragantum. ℥. ʃ. laudani aureos iiij. cicerum nigrorum combustor aureos tres. baurach aureos septem. pulueriza: ⁊ confice cuz tertia parte: ⁊ ad pondus omnium alcanne: ⁊ confice cuz vino odorifero: ⁊ superpone capiti per noctē: ⁊ mane abluas cum iure ciceruz nigror: ⁊ īuenies capillos nigros q̄d nō ē faciēduz nisi i lōgo spatio tēporis. ē eniz exptum.

ℭ Aliō denigrās capillos. ℞. succi corticis nucū viridiuz ℥. iij. glandiū. ℥. vi. vini. ℥. viij. buliāt ad ignē donec remaneat tertia pars: ⁊ mitte calcanti. ℥. i. olei oliue libras. ʃ. confice: ⁊ vnge.

ℭ Aliō ad hoc. ℞. succi papauerl rubei: succi nucū viridiū olei mirte ter tm̄ cōficiant̄ ⁊ vnge.

ℭ Aliō denigrās capillos. ℞. galle frixe i oleo. ℥. i. alcāne ℥. ʃ. eris cōbusti. ʒ. ij. salisgēme. ʒ. ij. puluerizet̄ ⁊ cōficiant̄ cū aceto mixto cū aq̄ cal'a ⁊ suppone capiti: ⁊ desup pone folia atriplicis. mane abluas cū viscositate maluauisci: aut psilij: aut granorum coctanor.

ℭ Aliō denigrans capillos. ℞. litargiri calcis ana. pone in vi. libris aque: ⁊ expone soli. iij. diebus: ⁊ quottidie moueas ter: deīde inūge lanā ⁊ si nigrescit serua: sin autē mitte in aquā. vi. ptem litargiri ⁊ calcis: ⁊ pone ad solez p alios tres dies ⁊ cola: ⁊ sic facies dōec nigrescat lana. postea cū illa aqua confice alcanā: ⁊ appone capill.

ℭ Aliud denigrās capillos q̄d est mirabile in hoc. ℞. mirabol. ni. galle. ana. ℥. i. litargiri. aur. i. emb. ℥. i. nitri aur. ʃ. aluminis aur. ʃ. eris combusti. aur. ʃ. sal. geme draganti. ana. aur. i. puluerizent̄: ⁊ ɔficiātur cū decoctione dactilorum: ⁊ suppone capiti. ē. n. valde mirabilis.

ℭ Aliō faciēs renasci capillos i supcilijs ⁊ i barba: accipe plūbuz: ⁊ fac ex eo mortariū: ⁊ pistellū: ⁊ pone ītus oleuz ro. ⁊ mirtinū. ⁊ pista tādiu donec mutet̄ i col. plūbi: ⁊ fiat spissum: ⁊ inūge locū quo vis facer oriri capillos: ⁊ dimitte per noctem mane ablue.

ℭ Aliud breue denigrās capillos. ℞. alcanne ossium dactilorum. an̄. confice cū decotiōe corticis fabar ⁊ galle.

ℭ Aliō faciēs r̄nasci capillos ⁊ pillos i supcilijs: ⁊ i barba forte ⁊ denigrās ēt. ℞. papaueris ru. foliorū mirte capil. ve. spice nardi: ciperi: feniculi: apij: emblicor: nucis cipssi ana. ℥. i. decoquātur in. iij. lib. aq̄ dōec remaneat lib. i. cola: ⁊ colature addat̄. lib. i. mirte: ⁊ coque in caldario pleno vsq3 ad cōsumptionē aq̄. deinde accipe cortic. pini laudani. ana. tertiā partē. ℥. puluerizētur subtilissime ⁊ mitte i oleo miscendo. vnge mane ⁊ sero.

ℭ Aliud breue exptū ad oriēdū capillos. ℞. ossiū dactiloruz laudani ana pulueriżetur ⁊ confice cum oleo mirte: et vnge locum.

ℭ Aliō denigrās capillos: ⁊ ɔfortās casū illor: ⁊ ē breue. ℞. nucl cipss. ⁊ d̄coq̄ cū vio ⁊ aceto an̄. ⁊ ablue ex eo capil.

ℭ Ad destructiōez ortus capillorum omnino. remoue capillos d̄ loco. postea vnge cū viscositate psilij ⁊ aceto sepe aut cū opio ⁊ aceto aut cū tartaro ⁊ melle: q̄d ē exptum.

ℭ Aliud ad idez vnge cum sanguine rane vel testudinis.

ℭ Aliud ad furfura capillor si caput fuerit calide cōplexiōis: accipe ciceres puluerizēt̄ ɔfice cū aqua atriplicis: ⁊ caput i ea ablue. ℭ Aliud ad idē si caput fuerit frigide cōplexiōis ablue caput cū aq̄ collogntide cū aqua lupioruz: aut cū aq̄ i q̄ resolutū fuerit nitrū: ⁊ fel tauri.

ℭ Ad idē accipe furfurl lib. ij. remolliāt̄ i aq̄ per diē ⁊ noctē. postea exp̄me et cola. colature admisce. lib. i. aceti buliat: ⁊ ex eo caput ablue. ℭ Aliō ablue caput cuz aq̄ atriplicū ⁊ fenugreco ⁊ vnge cū oleo lilij cel.

ℭ Aliud. ℞. lupini absinthij ana. pulueriza. et confice cuz aceto et caput ablue ⁊c̄.

ℭ Compō multor oleor. CAP. III.

Oleuz iuriulē sic fit: Acci. iuriuleni ⁊ folia mlta iecimini misce insil. frica manu sepe vel cū ligno alio dic cribra ⁊ folia sup cribrū remanebūt: iuriuleni īferi⁹ cadēt postea appone alia folia et fac sicut p̄us p ordinez p. x. dies: postea pista iuriulē et extrahe ei⁹ oleū cuz aq̄ cal'a. Et si volueris clar facere adde par salis puluerizati: hoc aūt oleū est ca. et hūidū dissoluit: et hūc facit cutē ⁊ capillos: et aufert fissuras accidētes i manib⁹ et pedib⁹. valet ad pruritū siccū et ad spasmū: de inanitione et bibitum expellit lapidem a renibus. Sed nocet stomacho quoniam remollit eius vilos propter eius humiditatem et neruos eius relaxat: et debilitat opationem v̄tutis reten

tine:et digestiue et cito ꝯuertit͂ i colerā:et inducit sitim.

¶ Si autē aliquis sumpserit ex eo ad pondus.ʒ.ij.cū.ʒ.ij. de aqua aloes ꝛ.ij.ʒ.passul᷑.ieiunus valebit ad asperitatē corporis:ꝛ ad pruritū accidētem ex sanguine ꝛ flegmate salso:ꝛ si addideris.ʒ.i.penid.erit vtilius ꝛ valet senib⁹ ꝛ frigidis a cōplexione:ꝛ cephalee:ꝛ iniectū in nasū valet emigrance:ꝛ torture faciei ꝛ epilēsie:et si ex eo factū fuerit emplastrū cum cera citrina ꝛ ponat᷑ super apostema durum digeret ꝛ dissoluet.

¶ Oleū rosa.fit sicut diximus in iecimino. Sed amitteret virtutem:fit aūt tribus modis:quorū primus est iste: Accipe olei oliue loti lib.i.ꝛ pone in vase vitreato:ꝛ pōe i eo quartam partem ro.viridiū:ꝛ opilla caput vasis ꝛ suspende ad solē per tres dies:postea cola:ꝛ in vitro repōe ꝛ iste modus ē melior oībus alijs ꝛ subtilioris substātie.

¶ Secūdus modus est iste:accipe oleū ꝛ ro.in eadē quātitate predicta:ꝛ suspende in puteū ita ꝙ tangat᷑ ab aq̄ ꝛ dimitte sic per duos mēses:deinde cola ꝛ reserua.

¶ Tertius mod⁹ sume oleū ꝛ ro.in eadem quātitate ꝛ pone in vase vitreo itus melle illinito:ꝛ opilla caput vasis: ꝛ submitte in ꝓfūdo terre: in loco vbi nō tāgatur ab aq̄: nec alia humiditate:ꝛ dimitte sic ꝑ duos mēses:ꝛ oleum sic factum magis acquirit odorem a rosis q̄ꝫ prima olea.

¶ Laus ei⁹.hoc oleū hꝫ ponticitatem mediocrē:est etiā fridū:tamen eius frigiditas nō ē manifesta nec eius ponticitatis. ¶ Et si aliqs sumpserit ex eo in maiori quātitate q̄ꝫ debeat:maxime si fuerit admixtum cū rebus mollificantib⁹ ꝛ constrictiuis sedat omnes dolores calidos. Et si fuerit sumptū per os valebit cōtra arsuram stomachi.Et similiter si ex eo stomach⁹ fuerit vnctus. ¶ Et si sūptū fuerit cū psilio abluto:ꝛ paꝝ ad ignem calefacto valet fluxui:ꝛ vulnerib⁹ intestinorum. ¶ Et si sumatur cū lacte caprino valet arsure vrine ꝛ vesice:ꝛ valet vlceribus renū:ꝛ calori eorū:ꝛ ē mirabilis in pas.dyabertica.

¶ Et si admixtū fuerit cū aceto:ꝛ infusū fuerit supra caput:valet cephalee ex calore solis:ꝛ fumositatib⁹ febris: ꝛ frenesi non vere:ꝛ admixtum cum aceto:ꝛ ex eo corpus inūctum valet pruritui:ꝛ scabiei.

¶ Sed hoc non debet fieri nisi post purgationem corporis:ꝛ cū capiti accidit percussio cū fractura ossis i qua appareat tela capitis tep.erit in loco san.colūbe vel turturis:ꝛ sedabit dolorē ꝛ admixtū cū vitello oui decocto. Et sup oculū iposito sedabit dolorē:ꝛ cerotū factū ex eo cum cera alba:ꝛ suppositū fissuris manuū ꝛ pedū curabit eas. ¶ Sil'r fissuris labiorū ꝛ nasi cū succo plantaginis mixtū ꝛ ore abluto valet eius vulnerib⁹ ꝛ vesicis valet etiā combustioni ignis.

¶ Oleū viol᷑.fit sicut ro.valet ad pruritum corporis:ꝛ mēbra extendit spasmata:ꝛ lenit asperitatē:valet fissuris labiorum ꝛ nasi:ꝛ cephal᷑.ex calore ꝛ frenesi:ꝛ mixtum cū lacte mulieris statī mulcto:valet frenesi nō vere ꝛ vigilijs:ꝛ iniectū in auriculis ꝑ se solū vel cū lacte mulieris valet:ꝛ ꝑ siringā in virgam iniectū valet arsure vrine:ꝛ mixtū cum ptisana:valet tussi sicce ꝛ asperitati pectoris ꝛ canne pulmonis mixtū cū cera alba ꝛ positū sup cōbustionem ignis sedat dolorē:ꝛ apostema ꝛ mixtū cū farina ordei:ꝛ suppositū herisipille:vl' pleuresi dolorē sedat.

¶ Oleū nenufarinū fit sicut oleū rosaꝝ:valet ad cephal᷑. ca.vaporib⁹ cerebrū ascendētib⁹ vigilijs:frenesi:mixtū cū cera alba:ꝛ oleo rosato:valet apostematib⁹ stomachi ꝛ epatis calidis ꝛ vehemēti siti potatū cum psilio abluto valet vl'nerib⁹ vesice ꝛ r̄nū clisterizatū ꝛ valꝫ arsur̄ vrie.

¶ Oleū lilij celestis fit sicut ro.ē aūt calidū ꝛ hūidū valet ad dolorem stomachi:lana in eo intincta:ꝛ i matrice missa valet ꝯtractiōi orificij m̄ricis:ꝛ ei⁹ spasmo ꝛ apostematibus q̄ fiūt in ea:ꝛ valet cephalee ex frigore iiectū in auriculis valet dolori percussiōis admixtū cū litargiro. Et cerusa:inducit cutē in vulnerib⁹ senibus.

¶ Fit autem alio modo. ℞.storacis sicce costi camphore: masticis.ʒ.ß.croci auř.i.gař.cinamomi ana.ʒ.ß.cōquassentur:ꝛ ponātur in vase vitreo cū oleo abluto ad pōd⁹ oiū ꝛ flores lilij albi per diē vnā desiccati trigita numero pone in vmbra per tres mēses:ꝛ postea vtere.

¶ Oleum mirtinum. Accipe foliorum mirti humidi libras quattuor quassa ꝛ pone in vino die ac nocte: deinde cola:ꝛ pone in olla cum quattuor guttis olei oliue:et decoque super prunas donec cōsumat᷑ vinū cola: ꝛ vtere. ¶ Fit aūt ex florib⁹ eius sic.accipe ex eis quattuor.ʒ.ꝛ pone in lib.vna olei:ꝛ suspende ad solē duob⁹ diebus cola:ꝛ vtere. ¶ Fit aūt ex folijs tribus modis:quorū primus ē talis:accipe folia mirti viridis ꝛ pista:ꝛ extrahe succū:ꝛ misce cū tantūdem olei oliue:ꝛ decoque vsq̄ ad cōsumptionē succi. ¶ Secundus modus ē vt decoquant᷑ folia cū vino donec accipiat virtutē foliorum cola ꝛ misce cū tātūdem olei ꝛ decoque in vase duplici donec aqua consumatur. ¶ Terti⁹ modus est vt accipiāt᷑ folia mirti viridis:et mittant᷑ in oleū:et exponātur soli ꝑ decē dies:et vtere:valet ad fluxibilitatem stomachi:ꝛ epatis:ē enim valde pōticū ꝛ frigidū.Sed illud ē melius i cuius gustu inuenit᷑ amaritudo ꝛ viriditas:ꝛ ei⁹ odor est sicut odor mirti:quo si corp⁹ vngat᷑ prohibet sudorē:ꝛ cōfortat mēbra debilia:ꝛ fluxibilitatē iuncturaꝝ:curat fissuras ani: ꝛ siccū valet cōbustioni cum cera alba:valet vulneribus omnibus ex qbus manat hūiditas:et positū sup vulnera inducit carnem:ꝛ mixtum cum laudano ꝛ capiti superpositū facit ad ortū capilloꝝ:eorum radices cōfortat:et ipsorū prohibet casū:ꝛ eos denigrat:iiectū i aures i q̄bus ē venenum ipsum desiccat.

¶ Oleum camomille sic fit.Accipe flores eius ꝛ mitte in oleum ꝛ suspēde ad solē decē diebus:deīde cola ꝛ serua.

¶ Fit etiā alio modo accipe capita camomille viridis: et pista:ꝛ accipe sucū ꝛ tantūdem olei:ꝛ decoque sup ignē i vase duplici:donec succus cōsumat᷑:ꝛ remaneat oleū: et in illo oleo.iteꝝ mitte succū.Et iteꝝ coque sicut prius: ꝛ hoc fac sepe donec fiat oleum forte odoriferū.

¶ Ualet lassitudini:ꝛ cephalee ex melācolia:ꝛ general'r oībus doloribus:et ē cōueniens omnibus opilationibus et est valde subtile.Sed melius ē ex q̄ resoluitur odor: sicut odor maloꝝ macianoꝝ.

¶ Oleū citri nō fit multis modis:Accipe olei zābac.lib. i.corticū triū citrorum pone i oleo:ꝛ morētur ꝑ tres dies; postea remoue illos cortices:ꝛ appone alios:et sic facies donec tota virt⁹ corticis mādet᷑ i oleo. ¶ Fit ēt alio modo.Accipe citrum viride ꝛ rade eius corticem superiorē cū vitro vel ferro subtili:ꝛ pone in ola noua cū aqua rosata ꝛ oleo zambac:et decoque donec citrum albescat et mandetur eius vis oleo:tunc remoueatur ab igne:et dimitte per diem:postea cola:colature adde succū cāphore:ꝛ vsui reserua. ¶ Fit etiam alio modo.Accipe citrum cū bene fuerit maturum:ꝛ rade corticem superiorem:et pone in vase suffumigato ambra:et pone in oleo et moue decem diebus:deinde cola et adde alias rasuras vase primo suffumigato:et repōe in vase stricti orificij clausi cum cera. ¶ Hoc oleum nobilissimum est et vtuntur eo reges et duces:valet ad egritudines senum:et ad tremorem accidentem in quartana et quotidiana:valet ad dolorem iuncturarum:quia eadem hora facit quiescere egrum:valet paralisi:et tremori capitis cardiace et sciatice:et dolori dorsi et iniectum in naso valet epilepsie: et emigrance.

¶ Oleum macianorum sic fit: frica inter manus mala maciana cum iuriuleni.

¶ Postea extrahe oleū a viriuulez: aut accipe cortices virides ꝛ pone in oleo ꝛ suspende ad solē donec ius macianorū mandeť oleo cōfortat animā per suū bonū odorem valet egritudinibꝰ melācolic bibitū vel extra inūctum.

¶ Oleum citoniorum fit duobꝰ modis: sicut fiūt oleū macianorū valet emoptoyce pas. ꝛ cephalee: ꝛ catarro calido ꝛ calido apostemati epatis ꝛ fluxui cronico qui fit ex calore clisterizatū valet vulneribꝰ itestinoꝝ manifeste.

¶ Oleū costi accipe costi.ʒ.xxx. ꝛ pōe i vino ꝑ vnū diē: et postea mitte libras quattuor olei: deide coque donec cōsumať vinum cola ꝛ vtere: bibitū vel inūctum valet frigiditati stomachi ꝛ epatis: ꝛ tremori qui fit in accessiōibꝰ febrium. pulcros reddit capillos.

¶ Oleum masticis accipe masticis.ʒ.vi. tere. ꝛ coque cū duabus guttis olei abluti donec cōsumať tertia pars: et conserua: valet ad dolorem matricis qñ calefacit: ꝛ adiuuat retentione mediocriter: valet fluxui cronico: ꝛ dbilitati epatis: ꝛ vulneribꝰ intestinorū: ꝛ facit colorē pulcꝛ ꝛ curat manuum fissuras ꝛ pedum.

¶ Oleū basiliconis gariofilati. ¶ Accipe basiliconis viridis.ʒ.iij. ꝛ appone librā vnā olei ꝛ claude vas: ꝛ suspende per viginti dies. Deinde cola: ꝛ reserua: ꝛ si vis facere fortius muta basilicon in q̄libet septimana. Et si volueris suspende ad solē: sed qd suspendiť in puteo ē fortioris odoris: ꝛ qd suspēditur ad solem est subtilius: valet cādiacis: ꝛ melancolicis. Confortat cor: ꝛ reddit audacem.

¶ Oleum absinthij: accipe flores virides. lib.i. ꝛ pone i tribus libris olei abluti: ꝛ suspende ad solē: hoc oleum ē valde mirabile: deinde valet bibitum opilationibus epatis. valet ictericie: prouocat mēstrua: stomachum debilē cōfortat iniectum auribus interficit vermes factum ex eo cerotū ꝛ superpositū stomacho debili confortat ipsum valet suffocationi fungi: ꝛ bibitum cum oximelle aperit opilationes splenis ꝛ epatis.

¶ Oleum zirungem fit sicut oleū basilicōis valet cardiace tremori ꝛ timori bibitū aut inunctum.

¶ Oleū heris fit sicut ro. ꝛ est tēpate cōplexionis subtile. valet fatigatōi lassitudi: ꝛ cephalee q̄ fit ex hu. ꝯmixtl.

¶ Oleū aneti fit sicut oleū camomille: valet doloribꝰ accidentibꝰ: ex vētositate: ꝛ mollificat duritiē apostematis vbicūq; fuerit siue in matrice: siue in alijs membris: valet lassitudini: et dolori aurium qui fit ex vētositatibus.

¶ Oleum nucis: calīn est ꝛ siccū: et virtus eiꝰ est sicut virtus olei de ben. ꝛ extrahiť post pistationē: et exꝑssionē sicut oleum de iuriulē: ꝛ est fortis dissolutionis: ꝛ valet dolori renū: ꝛ vesice. et fissuris ani. Sꝫ nociuū est stomacho.

¶ Oleū laurinū calꝫ ē: et siccū: et fit sic. accipe bacas lauri maturas: et pista cū aq̄: dōec supnatet oleū: et aggrega oleū: aut decoq̄ cū aq̄ dōec cōsumať aq̄: ꝛ remaneat oleū et fortius ē illd qd est nouū viride minꝰ amaꝝ: ꝛ ē mollificatiuū ꝛ calefaciēs: ꝛ apit orificia venaꝝ: ꝛ valet dolori mēbroꝝ ex frida cā: valet scabiei: prurituí: ipetigini; que fiunt ex flegmate salso valet alopicie tyrie. Sꝫ debet istd cauere habēs caput calidum.

¶ Oleū fenugreci: accipe fenugrecū. lib.i. olei. lib. viij. ciperi lib. ij. calami aromatici. lib.i. pone i oleo ꝑ decēz dies quottidie moue ter ꝛ expriē oleū: ꝛ reserua: valet vlceribus faciei mūdificat maculas: facies mollificat valet duritiei: ꝛ apostematibꝰ matricis: ꝛ difficultati partꝰ ꝛ apatibꝰ calīs ꝛ itestis ꝛ ano clisterizatū: et valet fissurl pedū.

¶ Oleum amigdalarū amaraꝝ sic fit: accipe ex eis lib.i. ꝛ sicca: ꝛ cōtere in mortario ligni donec fiat sicut medula ꝛ funde desup. ʒ.5. aq̄ bulliētis ꝛ frica manibus: ꝛ si videris oleū exiēs iter digitos sufficit. Sinaūt adde aquā donec exeat oleū sꝫ caue ne apponas multū de aq̄: color enī eiꝰ fit sicut color lactis ꝛ corrūpiť. Jta ꝙ nō pōt exire oleū.

¶ Deinde exꝑme in vase ꝛ aggrega illd qd supernatat sume. Deinde infūde aliam aquam super massā quam habes in manibus: ꝛ permitte donec combibat aquā ꝛ fac sicut prio donec habeas oleum sufficiēter. Siliter extrahitur oleū de amigdalis dulcibꝰ. ¶ Hoc oleū valet mūcibus ꝛ earum doloribus: ꝛ apostematibus: ꝛ suffocationi caphalee: et aurium doloribus: ꝛ earū tinnitui: ꝛ interficit vermes natos in ipsis: aperit opilationes splenis: et epatis: valet asmati: ꝛ dolori renum cum cera mixtum: ꝛ superpositum pectori valet apostemati lapidi renum: et splenis apostemati: extendit rugas faciei: acuit visū: aufert maculas corporis. mixtum cum niue: ꝛ positū super caput valet vulneribus capitis ꝛ furfuribus.

¶ Oleum amigdalarum dulcium est bonum pectori: epati: pulmoni: lenit asperitatem ꝛ valet arsure vrine ꝛ dissoluit apostema dura ꝛ extendit spasmum.

¶ Oleum sinapis: pista sinapim: ꝛ mitte in aqua calida: et misce cum eo parum olei: ꝛ dimitte per vnū diem ꝛ exꝑme per mantille donec exeat oleum ꝛ reserua. valꝫ doloribus: ꝛ desiccat humiditatem: valet alopicie ꝛ dolori iūcturarum: paralisi: tremori: morsui scorpiōis: et posterior pars capitis ex eo inuncta tollit obliuionem valde confortat memoriam: dissoluit flegma: ꝛ calefacit neruos.

¶ Oleū auellanarum extrahitur sicut oleum amigdalarum ꝛ est temperatum subtile. valet contra venenum: et morsus reptilium.

¶ Oleum de fisticis fit sicut oleum amigdalarum similiter valet tussi: ꝛ dolori pectorl ꝛ epatis: et fride ꝯplexiōi.

¶ Oleum persicorū similiter fit: valet emigranee ꝛ apostematibus aurium. mirabiliter etiam valet in fissuris anni: et apostematibus.

¶ Oleum alipidi: accipe lib.i. combure donec crepet: ꝛ ꝑmitte donec infrigidetur: ꝛ pista donec fiat sicut medulla. Deinde accipe fenugrecum: ꝛ pone in aquam per diē vnum: ꝛ cola: ꝛ pone super ignem aquam illam: et cū bullierit mitte in eam nigellam: ꝛ post duas vel tres mundationes remoue ꝛ collige oleum suauiter: est. n. valde calidum ꝛ valet pleuresi. inunctum ꝛ iniectum in naribꝰ: valet catarro: et emigranee ꝛ frigiditati cerebri: et dolori iūcturarum: et generaliter optimū ē i egritudinibꝰ fridis.

¶ Oleum vrtice fit sicut oleum sinapis. laxat flegma valet dolori dorsi bibitū aut inunctum.

¶ Oleum iusquiami: accipe semen eius album siccū nouum malaxa cum aqua calida: et pone ad solem: et cum desiccatum fuerit misce cum humido tandiu donec nigrescat et mollescat. deinde exprime per pānū lane spissum: et aggrega oleū suauiter. est autē frigidū ꝛ valet vigilie ꝛ inūctū et iniectū in naso sedat cephaleā calidā ꝛ dolorem matricis ꝛ aurium: qd si inūgantur timpora inducit somnum.

¶ Oleum ouorum: accipe oua ꝛ coque ꝛ vitella pone i caldario ferreo sup prunas donec cōburātur ꝛ oleū qd manat serua in vitro: valet dolori ani ꝛ eius passioni: et dolori aurium et dentium.

¶ Oleum de semine cucurbite fit sicut oleū de amigdalis: ꝛ similiter oleū de melonibꝰ ꝛ citrulis: et cucumeribꝰ valet cephalee calide calori capitl asperitati nasi inducit sōnū ꝛ bene vtimur eo in passionibꝰ lapidis arsure vesice iniectum per siringam valet.

¶ Oleū frumti. Accipe frumētū ꝛ pōe sup marmorē ꝛ calefac lamiā ferreā crossā ꝛ pone desup: ꝛ exibit oleum. valet impetiginibus. (menti.

¶ Oleū nigelle silr fit: valet ipetiginibꝰ magl ꝙ oleū fru-

¶ Oleum storacis sicce accipe storacis sicce. ʒ. quattuor olei lib. ij. coque dōec ius mādeť oleo: cola: valet dolori iūcturaꝝ ex frigida cā paꝝ mortificat. q̄re sedat dolorē.

¶ Oleum piretri fit sicut oleū costi. confortat stomachū calefacit mēbra frigida valet paralisi flexibilitati neruorum ⁊ iuncturarū dorso cum eo iuncto ⁊ posteriori parte colli añ accessionē febris q̄rtane ⁊ quotidiane. aufert tremorē quo corp⁹ inūctū valet mortificatōi membrorū ⁊ reuocat calorē ad mēbra ⁊ p̄uocat sudorē. iiectū i nare epilētici valet: ⁊ cephalee ⁊ emigranee frigide.

¶ Oleum euforbij. Recipe euforbij. ℥.i. pulueriзet̄ ⁊ mittat̄ in lib.i. olei: ⁊ pone sup ignē vel ad solē fortē. valet ad rugitū auriū: ⁊ est mirabilis in sciatica passione: ⁊ ad dolorem dorsi ⁊ ancarum: non debet per os sumi: ipsum enim vulnerat intestina.

¶ Oleum formicarum volantium. Recipe mille ⁊ pone in oleo confortat coytum.

¶ Oleū rute. ℞. succum foliorū rute lib.ß. olei lib.v. aque lib.ij. coquant̄ donec consumat̄ succus ⁊ oleū remaneat cola: ⁊ serua valet friditati renū ⁊ vesice: ⁊ dorsi ⁊ paralisi v̄li ⁊ particulari: ⁊ flexibilitati neruorū. abscindit coytū dorso ex eo iuncto: ⁊ iiectū i naso valet vētositati.

¶ Et fcm̄ ex eo cerotū positū s̄r apata apta attrahit venenū: ⁊ illd qd̄ fluit ex eis: valз coliricl cū buti. clisterizatū.

¶ Oleum saliūce pista saliūcam ⁊ pone in aqua: coque ⁊ pone oleū: ⁊ coque super ignē: reserua colatum: valet difficultati vrine: lapidi: dolori renum bibitum: vel inunctum vel iniectum.

¶ Oleum oleandri. ℞. succi oleādri. lib.i. rosarū lib.ß. olei onfacini. li.ij. coque donec ꝯsumat̄ succ⁹. cola reserua. valet scabiei ⁊ aufert eam omnino.

¶ Oleū canabis fit sicut alia olea. cal'm est ⁊ siccuз. valet dolori neruorū. duritie matricl. dolori auriū. cerotū fcm̄ ex eo dissoluit apata dura. valet vlcerib⁹ capitl puerorū.

¶ Oleū maiorane fit sicut aliud oleū valet lassitudini: ⁊ iunctū i balneo valet paralisi torture oris: ⁊ iniectum narib⁹ valet oībus īfirmitatib⁹ frigidis iniectū in auribus sedat rugitū ⁊ tinitū dissoluit ventositatem: p̄uocat menstrua: valet morsui scorpionis.

¶ Oleū balaustie sic fit. mitte balaustias i olo onfancio ⁊ suspende ad solē p.lx. dies cola ⁊ reserua. frigidū est ⁊ stipticū. ꝯfortat mēbra debilia. valз emoptoicis: emplastrū fcm̄ ex eo cū cera alba curat vulnera ⁊ vlcera.

¶ Oleū mirobalanorū emblicorū: accipe ex eis li.i. coque cū tribus libris aq̄ donec remaneat tertia ps cola misce cū oleo onfacino. lib.ij. coque donec remaneat oleū cola ⁊ reserua: aut si volueris ꝯtere: ⁊ pone in oleo ⁊ suspende ad solem. frigidū est ⁊ ponticum confortat stomachū valet fissuris ani capillis ex eo inunctis p̄hibet eorū casum ⁊ confortat rad.

¶ Oleū raphani. Accipe semē pul. malaxa cū aqua cal'a: deiñ pone in caldario aque calide: ⁊ coque donec supnatet oleū ⁊ collige. quāto antiqui⁹ tāto meli⁹ erit ⁊ calidi⁹ valet morphee ⁊ barace: mundificat cutē faciei. dissoluit fortiter. calefacit multū. valet paralisi ⁊ torture oris.

¶ Oleū b̄ndictū: accipe oleū āntiquū: ⁊ lateres rubeos nouos quos non tetigit aqua frange eos per frusta minuta quasi ad pondus. ℥.i. ⁊ coque in igne donec fiant rubicundissimi post q̄dlibet frustū sigillatim intinge in olo. Deinde conquassa: ⁊ imple ex eis vasa vitreata q̄ possunt sustinere fortitudinem ignis: deinde claude cum luto sapientie: ⁊ in furno suspende sicut suspenditur vas olei rosati nihil debet esse inter ipsum ⁊ ignem: ⁊ cum desiccatū fuerit lutū mitte sub vasa illa ignez suauiter: ⁊ paulatim ⁊ q̄nto magis fuerint calefacta tanto maiora ignē donec aqua fluat ab illis vasis: tūc īcipias vigorare ignē quousq; videas fluere oleū valde rubeum

¶ Et caue ne ignē tāgat oleū: q2 postea nō extingueret̄ sз semp vicina ignē: donec cesset fluere oleū: ⁊ tunc p̄mitte donec in frigidet̄ furn⁹: postea extrahe feces a vasis ⁊ appones alios lateres: si vasa sint sana. sinautē accipe alia: ⁊ sic facias quousq; habeas oleū sufficiēter: qd̄ reponas in vase stricti orificij: ⁊ claudas cera: hoc oleū est de secretl physicorū. valet sicut oleū balsami. Sз ē subtili⁹ ⁊ calidi⁹: ⁊ maioris vtilitatis i egritudinibus frigidis: p̄forat. n. manū cito: ⁊ expādit̄ lato spacio. valet lapidi: ⁊ egritudibus vesice: p̄uocat vrinā. valet dolōib⁹ f'ridis. ⁊ pas. auriū fac. īterficit vermes in eis valet paralisi ⁊ torture oris inunctū aut bibitū. valet sciatice ⁊ dolori iuncturarū ⁊ dorsi.

¶ Emplastrū factū ex eo ⁊ armōiaco disso luit apa splenis ⁊ duricies ei⁹ paruo spatio tp̄is: ⁊ sil'r apata dura: iniectū naribus valet epilepsie. valз opilatōi nariū. Calefacit cerebrū: valet obliuioni sedat dolorē dētiū iniectū i matricē. menstrua p̄uocat ⁊ educit embrionem siue viuū siue mortuū. dissoluit sanguinē cōgelatū: ⁊ ex eo aliq̄ gutte posite in sirupo ro. bibite pulmonē purgāt ab humorib⁹ crossis. valз anhelosis: ⁊ ē mirabile aq̄ d̄scēdēti ad oculū: valet venenis frigidis morsui scorpiōis: ⁊ eis q̄ p os sū pserunt opium ⁊ iusquiamum.

¶ Et si piscatores inūgant sua rethia ex eo congregabunt multitudinē pisciū: ⁊ melius est qd̄ ē valde rubeuз fortis odoris subtilis substantie: si ferrū itingatur in eo ⁊ igni approximetur statim accendetur.

¶ Capitulū. iij. in quo ponunt̄ medicine ad q̄sdam dispositōes que sunt.

Febris	Uulnera oris
Frenesis	Antrax.
Emigranea	Extractio secundine.
Debilitas epatis.	Lapis.
Difficultas vrine.	Erisipilla.

Summa istius capl'i. Post electōeз specierū instrumentorū bonitatē ⁊ p̄rudētiā scientie operationis est ꝯsiderāda dispositio stellarū: ⁊ lune ⁊ tēporū ꝯueniētis cōplexioni: ⁊ ꝯsidera in hoc verba ypo. q̄ñ dicit. q2 q ꝯcedit arteз medicine ⁊ habuerit subtile ingeniū: sciat q̄ astronomie ars ñ modica ps ē i eis in q̄bus indiget medicīa ⁊ post illud fit decoctio specierū q̄ decoquunt̄ aqua clara ⁊ dulci lignis vitis ⁊ salicis ⁊ ramorū rosarum ⁊ cānarū ⁊ herbarū odoriferarum ⁊ modo incipiam.

¶ Electuarium valens ad febres acutas ⁊ est mirabile expertū. ℞. mirobalan. citri. kebul'. ana. ʒ.ij. seminis ēdiuie: basiliconis. gariofil'. ana. ʒ.i. cinamomi acuti зiзiberis noui ana. ʒ.i. sādali albi ambre. ʒ.ß. cāphore. ʒ.ß. dissolue ambrā cū oleo fistici: ⁊ ex eo vnge species: ꝯfice cū tātūdem mell' iuiube ⁊ ex eo det̄ febriēti a. ʒ.i. vsq; ad. ʒ.i.ß. cū. ij. ℥. sir. macianorū ⁊ sirupo facto ex зucharo.

¶ Medicamē ad hanc febrem mirabile. ℞. mirobalan. citrin. emblic. ana. ʒ.ij. cinamomi gariofilorū sandali albi ana. ʒ.i. seminis rosarū: seminis cucumeris. seminis papaueris albi ana. ℥.ß. vngantur cum oleo macianorum ⁊ conficecū tantūdem mellis: cassie fistule ⁊ dent̄ ex eo. ʒ.ij. cū. ij. ℥. sirupi malorū granatorum.

¶ Electuarium ad febrem quartanā. ℞. sene assari calami aro. ana. ʒ.i. cinamo. opij. ʒ.iij. s. end. basiliconis gariofilorū. s. melōis ana. ʒ.ß. cōficiant̄ cū ter tm̄ syr. kebulorū. ⁊ det̄ ex tertia. ℥. cū. ℥.i. syr. acet. muscati. ¶ Medicamē qd̄ laudaui ad hāc febrē breue. ℞. assari calami aromatici. semin. ⁊ radicis lilij. ce. cetarac. ʒ.i. sādali citri aneti capil. ve. ana. ʒ.ß. cina. ʒ.iij. ꝯfice cū melle dispumato ⁊ detur. ʒ.ß. cū. ℥.i. sirupi oximellis facti cū semine endiuie.

¶ Oleū bonum ad hac febrem valens tristicie cardiace ⁊ melancolie.

¶ ℞. olei citoñ. li.i. olei noui nucis lib.i. ponant̄ in vno va-

se et assigna olei quantitatem et appone aquaz bullitionis gariofil. li. ij. et coletur et decoquatur in vase duplici: donec consumetur aqua et remaneat oleum tunc remoue ab igne et mitte in eo. ʒ. ß. musci: et detur ex illo oleo a. ʒ. ij. vsque ad. iij.

¶ Electuariu͂ mirabile ad sinocham. ℞. se. endiuie se. plantaginis se. portulace se. cucumeris ana. ʒ. i. se. ro. sandali citri. se. lactuce berberis ana. ʒ. i. confice cu͂ oxizacara et detur ʒ. iij. cum sirupo prunorum.

¶ Electuariu͂ pulcre co͂positionis ad phrenesim cum vehementia vigiliarum. ℞. se. lactuce. cucu. melo. papa. albi portul. iusquiami ana. ʒ. ij. endiuie basiliconis ana. ʒ. i. et. ß. sandal. citri. ca͂phore ana. ʒ. ß. cinamomi. ʒ. ij. co͂fice cu͂ ter tm͂ sir. de sebesten cu͂ tantu͂dem iuiub. detur ex eo. ʒ. i. et. ß. cu͂ sirupo vio. et prunorum.

¶ Oleum ad emigraneam acuta͂ cum vehementia vigiliarum. ℞. amig. se. papaueris al. se. cucu. se. lactuce. se. mel. cucu. ana. extrahe oleu͂ et misce cu͂ oleo nenufa. et vtere in infirmitatibus capitis quonia͂ est laudabile.

¶ Trocisci valentes ad debilitatem epatis ex cal'a ca͂. ℞ berberis. ʒ. x. antere. se. endiuie portulace ana. ʒ. ij. sa͂dal. citri. ʒ. ß. musci. ʒ. iij. zuchari. ad po͂dus oi͂um fiant trocisci cum succo basil. aur. ij. et detur vnus cu͂. ʒ. i. sir. macianorum et aque endi. bullite et colate. ʒ. i.

¶ Medicamen ad difficultatem vrine. ℞. mirre squina͂ti ciperi cina. ana. ʒ. i. croci mediam partem farine glandium partes. ij. et sume ex eo. ʒ. ij.

¶ Medicamen ad vulnera oris et cancerationem. Recipe ciperi. me͂te combuste lily ce. ana pulueriza et pone super vulnera et ablue cum aqua ro. et aqua in qua infusum fuerit sumach.

¶ Medicame͂ mirabile ad vulnera oi͂a pestifera et ad antrace͂. ℞. anacardi anisi mastic. iu͂ci. an͂. lapide͂ lazuli parte͂. ß. co͂fice cu͂ tantu͂de͂ succi citoniorum acrlu͂ et pone sup fistula͂ et cancrum et oe͂ vulnus malum qm͂ abscindit radicem eorum et consumit materiam et cuz fuerit viride siue mu͂dum pone desuper.

¶ Medic. ad gn͂anda͂ carne͂ mirabile. ℞. foliorum cerasorum foliorum iunipi. cipi. cineris iunci se. ro. ana. rad. lily ad po͂dus oi͂uz pulueriza et pone desup et coopi fol. endi. et vnges oleo liquefacto vel butiro.

¶ Medic. extrahens secu͂dina͂ et embrione͂ mortuu͂. ℞. castorei. cina. mirre an͂. fac te͂ta͂ et intromitte: si forte h n͂ valuerit da ei hu͂c sirupu͂. ℞. ciceris nigri aspi. manu͂ plenaz berberis. ʒ. ß. endi. m. i. iuiub. ʒ. ß. aque lib. iij. coquantur donec remaneat tertia pars et coletur et detur ex eo quarta lib. i. et vngantur pedes alcanna.

¶ Medic. ad lapidem cui non est simile. ℞. mirre. rad. lily. ce. semi. end. squinanti cina. ana. ʒ. iij. cucu. rad. asparagi. rad. capparis ana. ʒ. i. gu͂mi prunorum gu͂mi amigda. amara. ana confice cum melle et dentur ex eo. ʒ. ij. cum. ʒ. i. siru. endi. et. ʒ. iij. aque.

¶ Unguentum ad herisipila͂ et ad oe͂ apa ca. ℞. sandali rubei memithe ana. ʒ. ij. farine ordei. ʒ. iiij. co͂fice cuz succo rad. canne: et pone desuper.

¶ Unguetu͂ ad ide͂. ℞. nucis cipressi. ʒ. i. foliorum rubi. et foliorum vlec. capil. ve. vue canine se. ro. citrulli mente acatie ana confice cum aqua foliorum viridium aut aqua ro. et pone desuper: si autez fuerit pestilentia adde. ij. partes lapidis armoniaci.

¶ Electuarium ad febrem quartanam: qd͂ ego composui et est magne vtilitat. Recipe assari sene: calami aroma. gar. cinamo. semi. endi. semi. lactuce seminis plantaginis sandali albi basiliconis: ana. ʒ. ß. confice cum zuchara violato et oxizacara et ex eo contere lapidem lazuli post multam ablutionem sepe sume. ʒ. ß. et misce cum. ʒ. i. camphore et da. ʒ. ij. cum sirupo citoniorum.

¶ Tractatus Rasis de preseruatio͂e ab egritudine lapidis.

Dixit rasis de lapide q in renibus vel vesica generatur breuem sermonem: et co͂pendiosum faciemus abstractu͂ a perscrutato͂e naturali. Sz s͂m q necessarium e͂ infirmo tm͂: dicamus q͂ q primo de hoc diuiditur in duos modos: q͂ru͂ primus e͂ ante generatio͂ez lapidis. Et secundus post. primus istorum vnicus e͂ et indiuisibilis. Et est de dieta q͂ sit preseruatiua a generato͂e lapidis. Secundus au͂t diuiditur in tres: quorum vnus est ante accessione͂ doloris.

¶ Secundus in ipsa accessione.

¶ Tertius post accessione͂. an͂ vo est de regimi͂e quo lapis ia͂ factus fra͂gitur. in accessio͂e vo est de regimine quo dolor quiescat et lapis labatur ad vesica͂ per canales vri͂e. post accessione͂ vo de dicta qua curari contingit a tra͂situ lapidis per has vias quando curatur.

¶ Dicendu͂ igitur in vnaquaque istarum diuisionum s͂m qd͂ apparet: et s͂m sufficiens. Dicimus igitur q conseruatio a generatione lapidis fit dimittendo cibaria et dietam genera͂tia ipm͂ et vti freque͂ter cibarijs et medicinis et vniuersaliter regimine quibus mu͂dificentur: et subtilientur. qui vo no͂ e͂ paratus ad generato͂em lapidis ei sufficit dimittere cibaria et dieta͂ generantia lapide͂: qui au͂t paratus e͂ ad hoc indiget cu͂ h rebus subtiliantibus et mundificantibus et vti eis ne i͂ suis renibus applicetur materia que possit lapidari et indiget infrigidatione renum ne lapidatio festinetur in eis: et ne illa materia etiam si superueniret ad ventriculos renum indurescat cito. et hoc si quidem loco dicenda sunt hec duo regimina breuiter et compendiose. ita q vulgi: et phisici co͂icent intelligendo et sciendo istud.

¶ Dicamus igitur q ex eis adiuua͂t gn͂ato͂em lapidis su͂t cibaria crossa viscosa: et oe͂ qd͂ fit ex frumento azimo vt panis azimus: et zipulle et triticum et farina cocta cu͂ aqua: et maxime si facta fuerit cu͂ lacte: et caseo qui natus est lapide͂ generare: et maxime siccus: et oi͂a crossa co͂dime͂ta genera͂tia humores crudos et pisces rece͂tes crossi magni corporis: et oua cocta frixa: et cerebra et pedes: et cutis assatorum.

¶ Oua au͂t elixa mollia prohibenda non sunt: et maxime si admisceatur almuri: et acetum et ruta.

¶ De fructibus a͂t prohibe͂di su͂t crossi vt poma aut po͂a maciana pira et huiusmodi. ex his q͂ i corpore gradant generare humore͂ crudum e͂ multu͂ potare aqua͂ et nimis turbida͂ et salsam et grauez q͂ tarde desce͂dit: et aqua͂ valde frigida͂. oi͂a. n. ista faciunt lapide͂: et maxime si cu͂ hoc fuerit multa spissa: et comedere carnes maxime crossas adiuuat ad generationem lapidis et somnus sup dorsum diu et in culcitris mollibus et multu͂ laborare: et onus assidue portare sup renes et coitus assiduus maxime post repletionem et comestio post aliam comestionem: et veheme͂s deambulatio post multum cibum: et balneum post repleto͂ez cibi oi͂a cibaria crossa dura viscosa oi͂a ista generant lapidez. et vt n͂ prolongetur h diceda su͂t ea q͂ su͂t apta ad vsum in hoc.

¶ Dicamus igitur q panis frume͂ti: et maxime q factus est ex granis duris viscosis i͂co͂gruus est in dieta prohibente gn͂ato͂em lapidis. Sz qr apud nos assuetus e͂: et si aliqd͂ nocume͂tu͂ ex eo possibile est contingi non oportet ipm͂ pro alio mutare: qm͂ tunc forte plus noceremus infirmo debilitando virtute͂: et corrumpe͂do co͂plexionem plusq͂ corrigeremus. Sz oportet panem accipe ex tritico leui po͂dere et pauce viscositatis: et duritiei: et addere i eo multu͂ de ferme͂to et sale: et comedere cum co͂dimentis que nos dicemus: hoc enim modo non nocet. ¶ Rizi e͂t i͂congruum est propter viscositatem. Et maxime si sit cum lacte. Fabe vo et ciceres et lubia vtilia in hoc: et bona sunt: et maxime cicercs q͂ su͂t medicina non cibaria in hoc. vites autem mediocres.

¶ De carnibus vtende sunt carnes gallinarum iuuenum passerum coturnicũ pdicum. anates autem ꝛ grues nõ cõueniunt: bone ẽt sunt carnes edoꝝ capraꝝ iuuenũ ꝛ arietũ caro. Uaccine ãt nõ ꝯueniunt oĩo ꝛ arietes agrestes neqꝫ carnes lepoꝝ: ꝛ hoc est qḋ dicit.

¶ De vinis aũt ꝯueniẽs est album subtile. nigrũ vͦ ꝛ spissum est dimittẽdum. qḋ aũt fit de vuis passis ꝛ melle ꝛ amigdalis amaris est valde vtile.

¶ De oleribus ãt vtenda sunt apiũ endiuia. cuscute. paꝝ de eruca. ruta. menta. radix bautie hursofus valde sunt vtilia. Silr̃ spargi: rapa autem incongrua: atriplices vͦ ꝛ spinachia sunt bone.

¶ De fructibus aũt ficus: ꝛ maxime sicca que mũdificat qḋ aggregatum ẽ in vijs vrine. amigdale etiam nõ sunt male ꝛ maxime si paruꝫ habuerint amaritudinis: ꝛ ante ꝛ postea si comedat̃ vna sola amigdala amara.

¶ Mel aũt ꝛ zuchaꝝ apta sũt: sꝫ zuchaꝝ ꝯuenientius: q̃niam non ita calefacit sicut mel: ꝛ satis mũdificat: paucitas aũt calefactõis cũ abscisione ꝛ mũdificatiõe est pfectio regiminis in mũdificatione: ꝛ ꝯseruatõe lapidis: fistici aũt ꝛ passe bona sunt ꝯgrue. dactili vͦ crossi maturi icõgrui. imaturi ãt nõ nocẽt. Si igit̃ in aliqua hora dimiserit eger dietam: ꝛ maxime si vsus fuerit rebꝰ icõgruis nõ oꝫ assiduare: sed abstinere cito.

¶ De simplicibꝰ aũt acetum forte squille est in phibẽdo gñatõem lapidis: ꝛ frangendo gñatum: spargi hursof. cuꝫ aceto: ꝛ brusci muri puocat vrinaꝫ: ꝛ phibet gñationem lapidis. oculi comesti ante cibũ phibent lapidis gñationem maxime si post horã vnã potauerit de oximelle aut ydromelle: ficꝰ autem sicce lauant renes ꝛ attrahũt arenam ex eis. Et silr̃ facit acetũ squille ꝛ capparis: ꝛ aqua ciceris ꝛ potare quolibet mane aquam calĩam: ꝛ post balneum oximel nimis est vtile: ꝛ silr̃ assiduare vomitum: ꝛ fluxum vẽtris: ꝛ cauere repletionem. qꝛ est valde nociua in hac infirmitate: ꝛ silr̃ balneum: ꝛ motus post cibũ. in frigidatio renum fit vt iaceat sup terram frigidam: ꝛ ponere sup renes herbas frigidas cum aceto: ꝛ aqua ros. ꝛ psilliũ ꝛ talia: cum isto. n. regimine renes semp erũt frigidi: ꝛ sic materia nõ lapidabit̃ cito in eis. Sed remanet humida aquosa. quapropter medicine faciles trahũt ipm: qḋ aũt diximꝰ de regimine ꝯseruationis a generatõe lapidis sufficiens est. ꝛ vis earum ẽ in vtendo eis in oĩbus horis ẽt de medicinis quas dicemꝰ: postea que vtende sunt semp Sed tñ p̃mo debiles earum post accessionem fortiores: ista. n. infirmitas hꝫ accessiones in maiori parte: ꝛ signa q̃ annunciãt eas sunt vt ꝯstipatio ventris: ꝛ dolor pungẽs renes inseparabilis: ꝛ difficultas vrine: ꝛ forte dolor descẽdit ad inguẽ: ꝛ maxime i ḋscẽsu lapidis p vias vriales.

¶ Liber introductorius paruus in medicinam Rasis. v̀ba abubecri Mahumeti filij Zacharie arasis.

Saluator excelsus ꝛ gloriosus pdire fecit res ex puatiõe ad descriptionem: ꝛ ex ignorãtia beluina ad intellectũ: ꝛ ex nõ eẽ ad esse: ꝛ misit motũ sr̃ getẽ: ꝛ fec̃ notũ ex ignoto: ꝛ qḋ existit ex ignoto: ꝛ exir̃ fec̃ oĩa sẽsibilia ꝛ gñata: ꝛ totuꝫ qḋ cõprehẽdit visus ꝛ cõtinent loca ꝛ diametri: ꝛ a quo deficiunt estimationes ꝛ cogitationes ex pfunditate scientie sue: ꝛ creatione creature sue cum subtilitate sue artis. Oĩa ergo ea pdeuntia sunt ex eẽ sue sciẽtie: ꝛ directa vel distracta pp magnitudinẽ sue virtutis: ꝛ incliata virtute sui dñij. ¶ Primũ g̃ qḋ creauit saluator gloriosus ꝛ excelsus: fuerũt lumina illuminantia que sunt sube simplices: ꝛ virtutes spũales. ¶ Lumẽ ãt diuiditur in duas partes appropriatã ꝛ sẽsibilẽ. s. simplicem ꝛ compositam. Sensibilis autem est cõpositũ: ꝛ simplex est qḋ nõ cõprehendunt sensus: ꝛ est appropriatum cum superiori mundo: ꝛ est materia animarum. ꝛ est super qḋ cadit nomen intelligentie: ꝛ intelligentia quidem est lumen ex lumine dei. ¶ Postq̃ g̃ factum fuit lumen simplex factum est vmbra. Quare creauit ex ea animam animalem. ꝛ postq̃ facta est anima: factus aer vmbra: ꝛ creauit ex ea aĩaꝫ naturaleꝫ que est natura seruiens in aĩa ab animali. Quare factũ est in mundo corpꝰ p cõparationẽ ad lumẽ: ꝛ facta ẽ ei vmbra. ¶ Creauit ergo ex ea nãs. iiij. que sunt calĩtas ꝛ friditas ꝛ humiditas ꝛ siccitas: ꝛ sunt electũ reꝝ corporaliũ: ꝛ posuit saluator: cuius rememoratio sit gloriosa: ex eis agẽtes ꝛ patiẽtes. calor. n. ꝛ frigus sunt agẽtes: ꝛ humiditas ꝛ siccitas patientes. ¶ Deiñ creauit saluator cuiꝰ rememoratio sit excelsa: ex istis naturis simplicibus: naturas compositas: ꝛ creauit ex naturis cõpositis: oĩa corpora celestia ꝛ corpora terrestria. Qḋ est qꝛ cõposuit gloriosus ꝛ excelsus frigiditatẽ cũ humiditate. Cõbinate sunt ergo ꝛ incrossate ꝛ facta est aqua. Fuit ergo aqua p̃ma creatura ꝛ corporalium ꝛ elĩoꝝ ꝛ terrestriũ. ¶ Et cõposuit calĩtatẽ cũ siccitate. ꝛ factꝰ ignis. ¶ Deiñ posuit saluator: cuiꝰ rememoratio sit excelsa: vnicuiqꝫ nature elementũ. ꝛ oĩ elĩto locũ Qḋ ẽ qꝛ postq̃ factũ ẽ elĩum aque: ꝛ elĩm ignis: facta ẽ inter vtraqꝫ cõtrarietas ꝛ elõgatio. Quare ascẽdit ignis leuis sursum: ꝛ descẽdit aqua grauis deorsum. ꝛ factꝰ est inter duo elĩa aer p quãtitatẽ ꝯrietatis ꝛ elongatõis. ꝛ ẽ elemẽtũ tertium ex elĩis mundi. ꝛ eiꝰ cõplexio est calĩtas ꝛ humiditas: quoniã ipse ẽ ex nã ignis ꝛ natura aque cum factꝰ sit iter ea vtraqꝫ. ¶ Postq̃ g̃ fuit illḋ sic: mouit saluator aerẽ p virtutem suam. Factꝰ est ergo vẽtus sonãs ꝛ mouet vẽtus aquaꝫ motu forti. donec cui allise sunt vnde eiꝰ: ꝛ spumauit spuma eiꝰ: ꝛ facta eius spuma tunice q̃rũ vna fuit supra aliam. Cõgelauit ergo causas p virtutẽ ꝛ facta ẽ terra. Posuit g̃ eam sedẽ vel quietũ: animaliũ: ꝛ est elemẽtum quartũ: que est in nã sua frigida ꝛ sicca: grauis: sicut ignis calĩs siccus leuis: ꝛ aer calĩs humidꝰ subtilis: ꝛ aqua frigida ꝛ humida grauis fluxibil. deide diuisit saluator excelsus ꝛ gloriosus aquã in duas diuisiões. diuisionẽ supra terrã. Fcã sũt g̃ elĩa. iiij. ignis ꝛ aer ꝛ aq̃ ꝛ terra. ꝛ silr̃ vẽti. iiij. meridies ꝛ septẽtrio ꝛ subsolanus ꝛ fauonius. Sapiẽtia g̃ est significatrix sapiẽtis sciẽtis eã: ꝛ creatura significans creatorẽ qui ẽ deus nisi ipse. Mũdus igit̃ ẽ duo mundi: magnus ꝛ paruꝰ. Magnus g̃ ẽ mũdus: ꝛ paruus ẽ hõ: qui ẽ deriuatus ex eo. Nomẽ aũt volatilis cadit sup hũs tria agnomina. Formã ꝛ nãm ꝛ alas: ꝛ nomẽ corporis ẽ cadẽs sup hũs tres dimẽsiones: lõgitudinẽ ꝛ latitudinẽ. ꝛ pfunditatẽ. ꝛ nomẽ hoĩs ẽ cadẽs sup viuũ rõnale ꝛ mortale. ꝛ silr̃ angelꝰ diffinitur hac diffinitione. Reliq̃ aũt aĩalia terrestria diffiniunt̃ per vitam ꝛ mortẽ pprie. dr̃. n. in eis viuuꝫ mortale. s. viuum in tpe: ꝛ mortuum in tpe: ꝛ iaꝫ qdẽ dr̃ in eis rõale potẽtia. Et creauit deus hoĩem: ꝛ composuit eum ex quatuor naturis ꝯriis in nã sua. ꝛ sunt sanguis. ꝛ flĩa. ꝛ colĩa citrina. ꝛ colĩa nig. ¶ Flegmatis vͦ spẽs sunt qnqꝫ. flĩa salsũ cuiꝰ nã est talẽ. ꝛ siccitas qḋ est calidius eis: ꝛ flĩa dulce cuius nã ẽ calĩtas ꝛ hũiditas: ꝛ est minoris calĩtatis q̃ flegma salsuꝫ. ꝛ aliud acetosum qḋ ẽ frigidũ ꝛ siccũ: ꝛ aliud ẽ vitreum: cuiꝰ nã ẽ frigus ꝛ humiditas qḋ ẽ frigidiꝰ spẽbus flegmatl: ꝛ aliḋ ẽ isipidũ qḋ est minoris frigoris ꝛ humiditatis. ¶ Spẽs aũt colẽ citrine sũt qnqꝫ: colera rubea: ꝛ colĩa citria: ꝛ colĩa vitella. ꝛ colĩa prassina: ꝛ colĩa eruginosa. Colĩa vͦ nigra est duobꝰ modis: colĩa nigra nãlis: ꝛ egrediẽs a nã. ¶ Sed ꝛ sanguis duobus existit modis sanguis coctus cuneus tẽperatꝰ: ꝛ sanguis corruptus fuscꝰ. ¶ Mẽbra aũt regalia sunt q̃tuor cerebꝝ et cor et epar et testiculi. et virtutes

naturales sunt q̃tuor: attractiua: ⁊ rẽtẽtiua: digestiua: ⁊ expulsiua: ⁊ species egritudinũ officialium sunt q̃tuor: egritudo que fit in creatura vel forma: ⁊ egritudo q̃ fit i quãtitate mẽbroꝝ: ⁊ egritudo que fit in numero membroꝝ. ⁊ egritudo que fit in situ mẽbroꝝ. ¶ Spẽs aũt egritudinũ que fiunt in creatura sunt quinq̃: figura ⁊ ꝯcauitas: ⁊ pforatões: ⁊ asperitas. ⁊ lenitas. ¶ Mẽbra aũt corporea alia sunt quibus seruiũt ⁊ regalia. Alia sunt officialia seruientia. Regalia igit̃ quibus seruitur sunt sup que est reuolutio vite. ⁊ sunt minere virtutũ spiritualiũ anime ⁊ spiritus ⁊ intelligentie ⁊ officialia ⁊ loca caꝝ. ¶ Mẽbra vo regalia intrinseca sunt septẽ. ⁊ superfluunt in sublimitate ⁊ pncipalitate. Ea vo quoꝝ sublimitas ⁊ supfluitas sunt note. sunt cerebꝝ: ⁊ cor: ⁊ epar: ⁊ stomachus: ⁊ ꝓpter illud facta sunt famosa in sublimitate: qñ sunt minere virtutum spũalium regentium corpus hoĩs: ⁊ post illa in cessitudine: sunt duo testiculi: ⁊ renes: ⁊ vesica. Ista ergo septem sunt diuisa secũdu3 orbes stellarum ⁊ cẽtra coꝝ. ¶ Mẽbra vo officialia que sunt sensus apparẽtes seruiẽtes sunt nouem. ⁊ ipsa quidẽ supfluunt in sublimitate. ⁊ sunt sensus auditus: ⁊ eius sensatu3 sunt voces: ⁊ sensus visus: ⁊ eius sensatum sunt colores: ⁊ sensus olfatus cuius sensatum sunt odores: ⁊ sensus gustus cuius sensatu3 sunt sapores: ⁊ sensus tactus. ¶ Et creauit deus hominẽ ex quatuor naturis contrarijs in natura sua: ⁊ sunt sanguis ⁊ flegma ⁊ colera citrina ⁊ col'a nigra. ¶ Et creauit deus ossa. ⁊ cartilagines. ⁊ ligamenta: ⁊ pilos: ⁊ vngues: ex melancolia. ¶ Omne g̃ membrum cõgelatum terrestre priuatum sensu est ex parte melancolie. Qd̃ est q̃ melancolia ẽ g̃nata ex terra ⁊ sedes ei⁹ est in splene: ⁊ dominiũ eius ẽ in visu a latere sinistro corpis: ⁊ fit per eã taciturnitas ⁊ cogitatio ⁊ fletus. ⁊ grauitas: ⁊ tarditas: ⁊ fixio: ⁊ suspectus in successionibus: ⁊ ei inest ꝓprietas expellendi. ⁊ retinẽdi cibũ: ⁊ excitandi appetitũ. ¶ Et creauit deus carnem ⁊ sanguinem ⁊ venas: ⁊ neruos ⁊ renes ⁊ testiculos ⁊ velamen cordis ⁊ pectoris ⁊ vuulam: ⁊ epiglotĩ: ⁊ duas amigdalas. ⁊ lingua3 ⁊ epar ex suba sanguinis ⁊ sil'r. Oẽ qd̃ est calidũ humidũ ẽ diuisiuũ ad sanguinẽ ꝓportõale ei: ⁊ sanguis quidẽ emanat ex epate. ⁊ locus eius sunt vene ⁊ cor: ⁊ dñium eius in sup̃ficie corpis: ⁊ anteriori capite: ⁊ illud qd̃ ꝯsequitur aĩam ex ꝓprietate sanguinis ẽ risus ⁊ gaudiũ ⁊ virtus: desiderij mulieru3. ⁊ exuberatio coitus ⁊ paucitas pilorum: ⁊ corpulẽtia ⁊ multitudo sõni. ⁊ ꝓprietas eius in stõ est velocitas digestiõis ⁊ facilitas penetratõis cibi ⁊ cursus eius ⁊ alteratõis substantie ei⁹ ad substantiã sanguinis ⁊ carnis. ¶ Et creauit deus gloriosus ⁊ excelsus cerebꝝ ⁊ pulmonẽ: ⁊ oẽ qd̃ est in corpore ex membris frigidis ⁊ humidis ex fl'ate. ⁊ diuisit ipm in duas diuisiones. ⁊ posuit ei duo cl'a. ⁊ duo loca que sunt cerebꝝ ⁊ pulmo. sicut aqua diuidit̃ in mũdo in duas diuisiones: diuisionẽ sup faciẽ terre: ⁊ diuisionẽ i aere: quã diuiserũt nubes: ⁊ sil'r fl'atis aliud ẽ qd̃ ascẽdit ex pulmone. ⁊ aliud qd̃ descendit ex cerebro: sicut descendit res ex aere propinquo terre ⁊ eius dominium est in posteriore cerebro ⁊ pectore: ⁊ aggregatio sediminum eius est in spondilibus dorsi: ⁊ in eo q̃ apparet. Qd̃ autẽ consequitur anima ex accidentibus eius est defectus. ⁊ pigritia ⁊ grauitas ⁊ taciturnitas ⁊ tarditas respõsionis: ⁊ quies ⁊ paruitas motus ⁊ castitas ⁊ pietas. ⁊ illud ꝯsequtur corpus ex accidẽtibus eius cũ tussis ⁊ paucitas desiderij mulieꝝ ⁊ paralisis ⁊ tremor ⁊ ꝓprietas nature ei⁹ i stõ est infrigidatio excitatiõis facte ex acuitate ciboꝝ ⁊ potuum ⁊ reliquaꝝ materieꝝ superueniẽti stõ ⁊ corpori. Qd̃ est q̃ virtus expulsiua ꝯfortatur eo cum sit ei sil'is: sicut confortatur genus per genus. ⁊ cõpar p cõpar: locus autẽ fl'atis ẽ in pulmone. ¶ Cõtinuatur ergo frigus eius cũ lenitate aeris cum sit ꝯtinuatũ ei ab aere s'm canales pulmonis. deinde mittit ipm ad cor cũ sit ꝯtinuatus cu3 eo ⁊ adiuuãs sup illud ⁊ p̃parat: ꝓpter illud ad cor: ⁊ expellit̃ ab eo calor vapoꝝ fumosoꝝ ⁊ excitatur propter illud virtus anhelitus: ⁊ cal'itas ĩnata. ¶ Et creauit ds̃ excelsus ⁊ gloriosus fel qd̃ est cal'm ⁊ siccũ ⁊ igneum ⁊ ẽ domus colere citrine: ⁊ posuit ipm annexũ epati adiuuans epar sup decoctione cibi: ⁊ posuit dñi3 col'e citrinẽ i vertice propter leuitatem eius ⁊ ipsius subtilitatem ⁊ eius altitudinem ⁊ ipsius eleuationem. Eius autem expiratio est in vtrisq̃ auribus. q̃ sunt ex diuisione eius: ⁊ ipsius nã: ⁊ ei est ex mẽbris oẽ qd̃ est calidum siccũ: ⁊ ipsa qdẽ currit in corpore cũ sanguine ꝓpter cõbinationem eorum ⁊ ꝯuenientiam ipsoꝝ sicut ꝯuenientia olei ad lampadẽ. de ꝓprietate nature eius in stõ: est attractio cibi: ⁊ adiutoriũ sup digestionẽ. ⁊ sil'r iudiciũ eius in epate. ¶ Illd̃ aũt qd̃ ꝯsequitur aĩam ex accidentibus eius est caliditas ⁊ leuitas. ⁊ furor. ⁊ subtilitas. ⁊ acuitas. ⁊ solertia. ⁊ audacia. ⁊ añcessio. ⁊ ꝺ̃sideriũ mulieꝝ. ⁊ memoria. ⁊ velocitas respõsiõis. ⁊ multitudo elocutõis in causis ⁊ motus. ⁊ illud qd̃ ꝯsequitur corpus ex accidentibus eius. omne cũ apparent significatiões caloris: ⁊ siccitas. ⁊ est ei in stõ ⁊ epate ⁊ intestinis proprietas adiuuandi sup digestionẽ.

¶ Cõplet⁹ est liber abubetri açari introductorius.

¶ De Sectionibus ⁊ cauterijs ⁊ ventosis Rasis.

SCiendum est q̃ antiqui in pluribus locis plus q̃ moderni cauteria faciebant. Modernoꝝ igitur vsu3 imitãtes de capite primo post descẽdendo de mẽbris singulis cautericandis dicam⁹. In ꝯmissura igit̃ fantastice cellule ⁊ rõnalis fit cauteriũ duobus modis: aliq̃n fit rotundu3 ⁊ fit ferro candenti: aliq̃n in modũ crucis cutis incidit̃ ferro frigido: ⁊ caro vsq̃ ad craneum perforat̃: ⁊ cũ mult⁹ sanguis effluxerit mittat̃ ferrũ cãdẽs et imprimat̃ fortiter i modũ p̃dictũ: deducẽdo in modũ icisionis cutis. Sed hec ipressio fortis ferri candentis competit solis habentibus forte caput vt sũt capita rusticoꝝ: hoc facto seruantur aperta rotũda. s. immisso scuello: alia imissis tentis et petijs. Siũt aũt hec p̃cipue ꝓ mania et maxime qñ ex ventositate et fumo fit: h3 fieri ꝓ epilepsia ꝓ dolore oculoꝝ: descẽdente p̃cipue a superioribus ad ipsos pro dolore dentiũ pro dolore aurium: ꝓ omni dolore et passione faciei quando materia descendita superioribus deorsum.

Cauteriũ in occipitio.

Item fit cauteriũ in occipitio capit' ferro rotundo calido et seruatur apertum vt cetera p̃dicta: maxime pro litargia: et etiam valet pro omnibus doloribus predictis superius.

¶ Cauterium post aurem. Post aurem fit cauterium pro tinnitu aurium inueterato: pro fistula aurium: pro dolore aurium: dentium et oculorum.

¶ Sectorium per medium auris. Quandoq̃ per mediu3 auris imittitur sectorium: quandoq̃ vo per pulpam auris et seruatur apertum pro causis predictis.

¶ Sectorium pro dolore aurium. Sub mento quandoq̃ ponitur sectorium pro dolore dentiũ et pro dolore faciei et pro ipsius deturpatione vel tortione.

¶ Sectorium in collo iuxta venas organicas. In vtraq̃ parte colli iuxta venas organicas imittitur sectorium ꝓ dolore fauciũ et colli et pro dolore frigidiorum partium quando materia per partes illas videtur ab inferiorib⁹ ad superiora ascendere.

¶ Sectorium ex transuerso thoracis. Pro dolore thora

cis vt ɔtingit aliquando ex ictu antiquo: qđ cõperitur si locus compressus digitis interius doleat: vel etiam si sit ex ipsius vitio fiunt sectoria ex transuerso thoracis inter duas costas in longum.

¶ Sectorium inter vmbilicum ꝛ furculam. In medio inter vmbilicum ꝛ furculam pectoris fit sectorium obliq̃tum: aliud in rectũ a summo deorsum ꝑ asmate ꝑ vitio pulmonis ꝛ stõi ꝑ dolore costaꝝ ꝑ pleuresi ꝛ pipleumonia: ꝛ eodẽ loco fit cauteriũ ꝑpter causas predictas.

¶ Sectorium posterius. Posterius fit sectorium ꝑpter epar ꝛ anterius pro vitio epatis: ꝛ ꝑ sui duritie inueterata si rõne epatis frigidi incrossat̃ illum magis in illa parte ne sequatur hydropisis ponas germãdream ꝛ corticẽ sambuci cũ radice feniculi: ꝛ apij si caput non dolet ꝛ coquantur in vino ꝛ bibat vt laxetur fiant suppositoria.

¶ Sectoriũ in sinistra parte. Eodẽ modo a sinistra parte anteriꝰ ꝛ posteriꝰ fit sectoriũ ꝑpe splenẽ ꝑ splenis vitio ꝛ ꝑ sui duritie iueterata. Itẽ in brachijs fit cauteriũ rotũdũ ferro calı̃do i q̃tuor locis fontiũ ꝛ i qbusdã i qnq̨ locis ꝑꝑ dolorẽ humeri ꝛ arthetică colli. A parte exteriori fit cauteriũ extra brachium ꝑpe humeꝝ mẽsuratis quatuor digitis deorsum vt hic apparet.

¶ Cauteriũ ꝑpe cubitũ. Item fit ad eadem vitia ꝛ ad dolorem superioris mandibule cauteriũ ꝑpe cubitũ mẽsuratis .iij. digitis a cubito v̄sus humeꝝ in lacerto brachij.

¶ Cauteriũ ꝑpe raschetã. Fit etiam cauterium ꝑpe raschetã manus exterius ꝑ dolore cubitoꝝ ꝑ dolore totius brachij: ꝑ chiragra ꝑ̃cipue si a supiorıbꝰ descẽdit humor faciens chiragrã ꝑ illũ fontẽ ad manum.

¶ Cauteriũ in medio brachij. Item in medio brachij fit cauteriũ pro dolore ascelle ꝛ ꝑ dolore inferioris mãdibule ꝛ partiũ adiacentium ei.

¶ Cauterium inter vtrũq̨. Inter vtrũq̨ cubitum mensura quinq̨ digitorum .s. supra glandulas supra cubitum fiunt cauteria contra omne genus febris erratice: vt apparet in sequentibus.

¶ Cauterium cõtra chiragraꝫ. Contra chiragram ꝛ cõtra manuum inflationem inueteratã fit cauteriũ supra digitos manuũ inter duos digitos ꝛ põt fieri ꝑ omnes.

¶ Cauterium propter arthetıcaꝫ. In tribus locis spine ꝑpter arthetıcam ꝛ eius dolorem colli posterioris fit cauterium inter spondilia dorsi: tamen ne ledatur quedam chorda que supiacet spõdilibꝰ. Sciẽdũ ãt magnũ imine rẽ piculum si ledãt: ideo in carnoso fiat.

¶ Notabile. Nota hoc generale esse in omni loco fontiũ cauterizandum est per quem fluxus humorum transire videtur ad membrum aliquod siue deorsum siue sursuꝫ ad intercipiendum fluxum.

¶ Cauterium super ancham. Item cauterium fit triãgulatum supra ancham: vbi os rotundum coniungitur ossi concauo: vnum superius: secundum versus dextram partem inferius: tertium versus sinistram partem inferius vt inter hec tria comprehendatur iunctura ossium predictorum: fiunt autem hec ferro calido: ꝛ immissis scuellis seruãtur aperta: prõ dolore sciatico ꝑsunt ex frigidis humoribus tamen: dolori v̄o facto ex calido humore nocẽt Sed notandum φ si illa duo ossa essent disiuncta adinuicem: incurabile eẽt: ꝛ hoc sit generale in omnibus iuncturis duorum ossium.

¶ Cauteria supra genu. Fiũt cauteria duo supra genu mẽsuratis in digitis sursum: exterius vnum pro vitio ꝑ̃dicte passionis ꝑ̃cipuũ si fiat ab exteriori parte. Interiꝰ fit aliud pro causa predicta precipue partis interioris: ꝛ pro dolore pudendorum ꝛ scabie vesice: pro vitio matricis in muliere. Et nota cauterium hoc multum valet ad conceptũ ꝑuãdũ ꝑ̃cipue cũ abundat matrix frigidis humoribus.

¶ Cauterium sub genu. Item fit cauterium sub genu mẽsuratis .iij. digitis deorsum: ꝛ fit pro sciatica passione ꝛ arthetica genuũ: vnum exterius: aliud interius: tertium posterius: ꝛ ꝑ diuersitate dolorum: variant̃ etiam loca cauterioꝝ: vt si dolor sit exterius cauterium fiat exterius: ꝛ ita de alijs .s. interius ꝛ posterius.

¶ Cauteria sub cauilla. Prope pedem fiunt cauteria mẽsuratis .iij. digitis sub cauilla: fiunt autem hec vnum interius aliud exteriꝰ: ꝛ ita de alijs sub cauilla ꝑ arthetica superiorum partiũ .s. genu ꝛ scie ꝑ dolore pedum: si fiat discursus humorum ad pedes a supioribus partibus.

¶ Cauteria ꝑpe cauillã. Itẽ fiunt duo cauteria ꝑpe cauillã ꝑ dolore pedum ꝛ arthetica cauillaꝝ.

¶ Cauteria intra pedem. Duo cauteria fiunt intra pedem ꝛ extra ꝑ ꝑ̃dicto vitio cauillaꝝ ꝛ totius pedis: qualiter autem debent fieri supradicta figuris satis potest ꝑpendi mutato loco cauteriorum.

¶ Cauterium ꝑpe radicem digiti pedis. Item fit cauterium ꝑpe radicem digiti pedis interiꝰ: aliud exteriꝰ a parte opposita ꝛ fit ꝑ causis predictis.

¶ Cauterium inter duos digitos pedum. Cauteria fiunt inter duos digitos pedum ꝑ oẽs ꝑ arthetica ipsoꝝ digitorum pedis ꝛ pro inflatione pedum: ꝛ pro alio quolibet dolore pedum.

¶ Cauterium sub planta peduꝫ. Cauteria fiunt sub pede in media planta pedis pro omni dolore pedis ex humore frigido ꝛ calido ꝑ vitio arthetice cauillarum geniculorum ꝛ scie ꝛ partium adiacentium.

¶ Cauteria sub genu. Magister Rasis fecit cauterizari quẽdam artheticum cui deerant viginti hebdomade de septem annis: ꝛ habebat genu inflatum per septem hebdomadas: ꝑ̃cepit itaq̨ magister Rasis vt fieret cauterium super genu paruissimum ꝛ minori ferro φ̃ in sene ꝛ cum inciperet: posuit emplastrum supra genu de radice bionie ꝛ bismalue coctis in aquis ꝛ tritis cum assungia: sꝫ in duplo posuit de bionia ꝛ bismalua ꝛ precepit vt caueret oẽs fructus: omnia genera leguminum: caseum: alia: bouem ꝛ similia. emplastrum posuit vt humores dissoluti melius fluerent.

¶ De ventosa inter scapulas. Uentositas colice: iliace: nefretic: strofice: ovarie: matricis: vesice: splenis: epatis: cutis: pectoris laterum: ypocondriorum: extrahit̃ ꝑ ventosam sine scarificatione inter scapulas crebro posita: nũc a dextris: nunc a sinistris spine: nũc inferius nũc supius.

¶ Uentosa ad discrimina capitis. Antiqui ventositatem capitis extrahebant positis ventosis sine scarificatione: nunc ad discrimina capitis: nunc ad cõmissuram fantastice cellule ꝛ rationalis.

¶ Uentosa ad vmbilicum. Uentosa corrigit ineptas positiones membrorum: vt si matris descẽdat versus os penis: ponitur vẽtosa maior ad vmbilicũ sine scarificatõe.

¶ Uentosa ꝑꝑ matricem. Si matrix fuerit in alteratruꝫ vertebrum inclinata ponatur ventosa in opposito ilio sine scarificatione.

¶ Uentosa ad renes. Si colon descendit seu exeat anuꝫ: siue intelligatur intestinum esse corrugatum ꝛ descẽdisse deorsum licet non exeat: ponitur ad renes ventosa valde frequenter sine scarificatione.

¶ Uentosa ꝑpter vulnus. Plerũq̨ extractum intestinũ ꝑ vulnus: retrahitur per ventosam iuxta vulnus positã: spacio tamen inter vulnus ꝛ ventosam vnius dimisso digiti vel amplius: ꝛ ad hanc intestini reductioneꝫ ꝑ raro hodie vtuntur ventosa.

¶ Uentosa ad mamillas. Motus morboꝝ auertit ventosa vt ɔtra fluxum menstruorum ponat̃ ventosa ad mamillas: sub eis que totam inferiorem partẽ mamille posi-

At amplecti: sic tamen quod inter se totam recipiat mammillã: hoc plurimi non scarificãt: pauci sed raro faciũt.
¶ Uentosa propter fumum a stõ. Cum fumus in febre vel sine febre a stõ ascendit ad caput: ponitur quandoque ventosa ad vmbilicum: quandoque ad os stomachi: ventosa amplectens vmbilicum vomitum stringit: diariã quoque quandoque ibidem positã: quandoque ad os stomachi posita.
¶ Uentosa contra dolorem oris stõi. Cõtra dolorem oris stõi de ventositate: vel de inuiscatis ibidem humoribus calidis vel frigidis ponitur ventosa sine scarificatõe sepius ad furculam pectoris quandoque sed rarius ad metafrenum.
¶ Uentosa ad dolorem capitis. In febribus tertianis: cõtinuis dolẽte capite ex vapore inferioris corporis ad ipsum ascendente ponuntur ventose ad stõm: aut ad vmbilicũ in carnositate coxarum in multis locis et ad suras tibiarum ad plantas pedum quandoque.
¶ Uentosa propter ruborem et pustulas: Propter faciei ruborem et pustulas eiusdem rubras et oculos rubẽtes vel de calido humore dolentes: vel contra dolorem capitis de colera vel magis de sanguine conferunt ventose cũ scarificatione in occipite: in supremo dorsi inter scapulas et ad cubitos ad rascbetas manus extra: et sub mento.
¶ Uentosa propter asma. In asmate de sanguine peripleumonia: pleuresi: sinocha inflatiua: sinocho putrido scarificatur cum ventosa inter scapulas precipue cum audemus flõmare sicut in prima figura de vẽtosis apparet.
¶ Uentosa contra pleuresim. Antiqui contra pleuresim vt extrahant materiam ab interioribus ad exteriora vẽtosabant cũ scarificatione vel saltem sine illa locum dolentem: sed pauci sunt qui acquiescunt hodie timẽtes superadesse dolorem cum ventosa cum ex pleuresi doleãt acutissime patientes.
¶ Uentosa propter humores. Humores ĩtercutanei frigidi sed magis calidi facientes dolorem vagũ: vel magis fixum: siue ex concussione hoc fiat siue non: extrahũtur per ventosam cum scarificatione per totam fere corporis superficiem positam: et tunc ponitur et ad ipsum locum patiẽtem vel de proximo subtus siue sit dolor in iuncturis licet ad hoc rarius vẽtosetur: siue ex iũcturas ad quod sepissime fit
¶ Uentosa ad morpheam. Cum est ex attractione sanguinis ad superficiem vt in particularibus extenuationibus alba morphea: dormitionibus cõgelationibus membrorum ab intrinseca causa factis ponitur ad ipsum locũ vẽtosa sine scarificatione.
¶ De sectionibus cauterijs et ventosis Rasis finis.

¶ Rasis Synonima.

Alasef punctus rub. vt pulicis morsus et fiũt in omnibus membris et precipue in oculis et cito recedunt.
Algozodie.i. nodi qui fiunt in collo et gula et subascellis et inguinibus.
Alguafedi.i. pauxillus.
Afraima.i. cibus de agresta. Alefinis.i. psillium.
Alamstria est finis os et vetula que ad finem tendit.
Apy siluestris.i. petrosellini macedony.
Assero.i. brachium. Alfesura.i. radix vitis albe.
Almusaragi.i. vuea. Alalitetb.i. puluinar.
Alcorduma.i. tutbia inda.
Asarum amomum et acorus adinuicem mutantur vnum pro alio ponendo.
Alabsaf.i. redundatio. Alcorsofri.i. carda capita.
Adbesia citrina.i. cibus qui fit quibus additur acetum et parum zafarani.
Alembicum.i. factiuum aque rosate.
Aderebu.i. cõrruptio stomachi.
Alguages.i. inquietudo quando.s. homo loquitur secum et non potest dormire.
Alaafati.i. rubor pustulosus qui in fine apparet.
Alcuabeo.i. piscis magnus salitus.
Acatia fit de succo cuiusdã fructus parue arboris qui vinee similatur in alexãdria.i. alcortacerach.i. magna arbor.
Altidulcs.i. assa dulcis. Albimdacati.i. auellana.
Alcababi.i. calcanci. Alciet.i. aderis hortulani.
Ademenula.i. carbunculi.
Alcaris hoc est sicut caput et pedes agni cum aceto coquũtur et congelantur.
Alaragi.i. virga pastoris: persice vocatur bersetedary.
Asanianil.i. dies caniculares in estate molesti.
Adalaerun.i. dies caniculares.
Audacolie.i. sulphurace vel mandragora.
Aliatam.i. edetera.
Algenat.i. paruorum scorpionum post se trahentium caudam.i. rastellarum.
Aluenic.i. ameos. Aloes scrotẽsis in tertio loco.
Alcatim.i. renum. Altey.i. tamarisci masculi.
Aliculreu.i. scolopendria.
Alobosos.i. caudalis os caude.
Alue.i. palpitatio.
Alme fit zucharo sicut sisamundum mellis.
Alusnen.i. fulfucaca secundum quosdam sola est herba de qua fit alcali.
Asuul.i. oculi qui sunt medy inter nigrum et varium.
Azegi.i. atramentum.
Zuabada.i. cibus sicut feludem nisi quia in eo purum butirum crudum.
Alocuten.i. herba similis spatule fetide.
Asamen.i. butirum coctum.
Anuden.i. herba de qua fit asa fetida.
Albetoragi.i. basilicon cum latis folys.
Almarastam hospitalis. Adbecm: est laurinum
Asokir: species lepre. Algurisen: genus columbarum.
Alguadi.i. humor egrediens de virga cum aliquis tangit mulierem.
Assenne lubuc romana. Azedarac.i. acetosa mõtana.
Absinth bumida.i. succi. Azaruecb.i. auripigmẽtũ.
Alalmo.i. rubus qui facit moram.
Azucb.i. fricatio cum corticibus.
Alasce.i. ysopus ortulanus. Alguaesegues.i. alienatio.
Abub.i. orã mores.
Alesidabegi.i. vinum vel cibus in quo est caro.
Alazabari.i. plumbũ. Alustasat.i. dilatatio pupille.
Arillarum.i. semen vue.
Alcabes sunt vue panis adarimaci prius frixe in oleo et posite in melle et frixe cum eo.
Alefemati sunt species vt piper.
Almosos hoc est sicut columba coquitur cũ aceto in cuius iure ponitur menta.
Aluminis iameni hoc est crisi.
Alchilac hic ponderat tria grana ordei.
Arpebe.i. boni odoris.
Alguabã.i. malus appetitus vt cum aliquis appetit carbones et lutum et his similia.
Atibi.i. res odorifere quibus fiunt suffumigationes.
Almezered.i. res acetositatem habentes cum dulcedine vt mala granata et muza.
Atrasula quando apparẽt radices albe pilorum cum ita extremitates sunt nigre quod tincture tardantur.
Alocazti.i. flos salicis quo fictores vtuntur.
Aladune.i. pultes multum spisse ex aqua et farina.
Alembecb.i. sunt parua assata caro.

Alnes vel alsegnata.i.dulcia sicut cõ fectiones de melle.
Alginasim.i.strictura narium.
Albosina:tedium vel tristicia de preterito et facit dormire.
Altasia inflammatio.
Artanica.i.cillacilacuz nõ est bocor.
Aifen.i. pãnus q sic opilat os vasis vt per ipsum exire vinum vel aqua possit:et precipue si i ea fiũt sanguisualcãfati.i. oblongum multũ vtriq planũ vt coopertura domus.
Alben resugenis.i.oximum cum floribus nigris.
Alituli.i.fructus tamarisci.
Alrasin.i.enula.
Alteicet.i.perdix masculi sexus.
Alazeres.i.armoniacum.
Agedeguil.i. vene que protendunt a fundo stomachi et ab intestinis p qs trãsmittitur succositas ad epar.
Alesuis vel alessius.i.psillium.
Alberu quidam dicunt q est fum9 adquin ustarum:et quidam dicunt q sunt carbones.
Albarachi.i.habens alas.
Alzocol vel amania spice celtice.
Alema parue pustule in ore.
Acenilb herba similis corule.
Assauregi.i.puluis qui cadit d parietibus salis.
Auricula muris.i.maiorana.
Alcessigeni.i.epaticum.
Almerenne qui sunt vt litus aromaticum adeure.
Adubua.i.lupi.
Alcienel loc9 iter spatulas sub collo.
Alcbeil.i.locus vbi coniungitur collum dorso.
Alfeman.i.species que sunt vt piper et cinamum.
Attar.i.squinãtum.
Abcugi.i.cuiusdam herbe.
Aromat quedam confectio.
Alcadas.i.rose.
Adocb.i.lac.
Aqua casei serum casei.
Alactis caprini.i.seri.
Albeduen.i.incubus.
Albat.i.passio inguinis quando minuitur caro vel concauitas.
Almazol de lacte acetoso fit cum farina ordei.
Alfa.i.triticum.
Alcola.i.pustule que in ore fiunt.
Albasecb.i.tribulus.
Almatar.i.marubium lune.
Ascherenade lõnãsi omnibus.
Albelcalcida maior.
Apocrustica.i.repercussiua.
Asedenegi.i.enurates.
Albotin.i.terbentina.
Adoboc.i.lac acetosuz de quo extractum est butirum.
Adebeez.i.satiriõ vel testicli vulpis.
Alcol.i.puluis ad oculos.

Alcoboma.i.ramex.
Affro.i.sinapis alba.
Aressed.i.nasturcy.
Aluminis iameni.i.scissi.
Alozis.i.centaurea
Albellidorium.i.anacardi indi.
Apium montanũ.i.petrosel'. maldeð.
Alnocb.i.artarate.
Allefiul.i.psillium.
Almasus.i.cassia.
Aratri confectio quedam.
Assebra.i.mandragora.
Albezard.i.galbanum.
Albengi.i.species solatri.
Albersandarin.i.virga pastoris.
Aliada.i.polli.
Acardilon species sileleos.
Altanurait.i.cost barost.
Alfarsumgi.i.asparagus.
Abrengi semen est.
Albel.i.accis.
Alfel.i.come accis.
Asseme.i.lubrie romane.
Azaruecb.i.auri pigmentum.
Almelea.i.almes.
Assanergi.i.puluis qui cadit de parietibus salis.
Alobocat.i.ell'ia que labuntur.
Almelessis.i.nasturtium.
Adaresearn.i.assolibus.
Alseies.i.nasturtium babilonicum.
Albel.i.calcula maior.
Alluisse.i.abrotanum siluestre.
Alfelen.i.gefif idest est.
Allefuid herba.s.alkarauulalba.
Algizoc.i.armoniacum.
Almebeleb.i.vere.
Alcbecbec.i.citroli.
Aldibic.i.glutinum
Alfericam.i.digitale q vtunt sutores
Albered.i.perforamina.
Algaze species fungi.
Albausegi faretio.
Amcbamanti.i.auis frangentis os.
Albonsol.i.squilla.
Alocoban.i.ruge.
Albarid.i.ypius vel fu.vriademoxon
Alcenocb.i.plumbum.
Alacoara.i.pes corui.
Alcbigita.i.graues lacticiniorum.
Alescudrion.i.scordeon.
Artetica.i.sulla.
Artaro.i.lentiscus.
Altir.i.asa.
Alemuz.i.alégibar id de q fiunt vasa:
Algudemei ifirmitas que oritur ĩ palpebris intus et nõ permittit aperire oculos et rubet.
Acarirab.i.pli lotus.
Assenar.i.aloes.
Amomia.i.armoniacum.
Alfegekst.i.agnus castus.
Alkarapse.i.apium.
Aseb.i.alumen.
Asocb.i.argentum.
Alnedum.i.anetum.

Alocas.i.amigdale.
Abelesen.i.carpobalsamum.
Arenarimen.i.bolum vel lutum.
Arcul.i.bedeguard.
Afarual.i.cipressus.
Almargen.i.corallus.
Albaiar.i.cerusa.
Alsafar.i.cappari.
Algust.i.costus.
Andal.i.colloqui.
Alcamfor.i.camphora gumma est cuiusdam arboris.
Almuarcan.i.celidoniam.
Algir.i.calx.
Algafit.i.eupatorium.
Aliana.i.enula vel ala.
Adidalarchois.i.calceumenon.
Alcmar.i.es vstum.idest flos eris.
Almartacha.idest litargirum.
Atarmus.idest lupinus.
Alnuse.idest passe sine granis.
Alleismes.idest muscus.
Alkenkengia fl'accl'a.
Alboif.idest nasturtium.
Alguarda.idest rosa.
Angarut.idest sarcocolla.
Almea.idest vua sicca.
Alacuies.idest storacis.
Alkiscas.idest papauer.
Alfenid.idest penidy.
Albeladet.idest anacardi.
Astrocculibe.idest grana pini.
Alked.idest citroli.
Almososat sunt tamarindi.
Alseis.idest nasturtium babilonicuz.
Asagen.idest sanguis draconis.
Albabit.idest sulphur.
Alkibatha.idest terbentina.
Alsarica.idest epilepsia.
Alsetartagi.idest tapsia.
Alsabrachati.idest melope.
Alberadul.idest cõfectio anacardina.
Aduraraci.idest pernix.
Algumur.i.carnes que sũt zinziue.
Alcbikilata.idest granata siluestria vl campestria.
Asuricitum nomẽ est electuary.
Almaru.i.medicia ida q ẽ silis ciamo.
Almurid.idest mesaraice.
Alicra.idest literacula de stagnis.
Alatisca.idest ydropisis.
Almaru vel maru.idest scarlea incremona dronca.
Almulnar.idest intestinum rectum.
Alcrobi.idest cetarac.
Atara.idest flores dactilorum.
Almasire.idest apostema calidum.
Alathatir.idest siringa.
Algenea.idest contractum.
Albcbir.idest ber.
Alectati.idest apoplexia.
Alkidans.idest lacerationes que in facie fiunt cum vnguibus.
Azufer ẽ gen9 elli qui embicuraustem
Alkesisia.idest ruta montana.
Alfaure radix vitis albe.

Alsireg.i.pres que sūt ī circuitu ani.
Alceldedi.i.sumac quo ꝑpat̄ coria.
Alhoburelei: ꝛ est spuma que generat in circuitu carnem in mora.
Artarie porotide.idest separate.
Alsula feti.i.vinū coctum ad tertia.
Aldis febris ethica minuta.
Alfacan est tremor cordis.
Adbacatamon.i.pulegiū ceruinum.
Alzangiati.i.cassia lignea nigra.
Acasen.i.mu.
Abuse.i.auellana assata ꝛ nigra.
Alibsulidus ante.
Alistolidos.i.alkekēgi ꝛ ē besulidus.
Artiarides.i.grana iunipi vel cedri.
Anacardiꝫ est albelador.
Alsaguassora est agnus castus.
Almenesi est calamentum fluuiale.
Algemina est species mezereon.
Attarathi hec est herba que nascit̄ ī locis desertis sine folijs ꝛ cuius stipes est ruber ꝛ assimilatur veretro canis.
Abanexin.i.medicina inda.
Autron:ꝛ est eupatorium.
Alkarmeti hoc.i.fractus.
Alkel ꝛ est albacus.i.ramus.
Alfucaran ꝛ est almarcad.
Astroculibe.i.grana pini.
Almeibuccegi.idestrob de musto.scilicet tarreno.
Acameli est aqua de fauis.
Auesefucu.i.almucum.
Alkisimess.i.pass.
Artanum.i.calamentum.
Almeruen.i.partes que sūt super anchas vsq̧ ad renes.
Alfor.i.crocus hortulanus.
Almur.i.caro cōtinēs radiceꝫ dētiū.
Alsed.i.emplasmur.
Alramadi.i.citernicius.
Alnusaragi.i.enna vlcerum.
Alfusoba.i.vngula.s.oculi.
Algasigata.i.tenebrositas.
Alkalati.i.erpes estiomenus.
Alekef preparatores coriorum.
Almesemuk ł armurmar.i.clam.
Aruicar.i.borace.
Alnotiati.i.postrema pars capitis.
Alkel.i.medium colli.
Almaliasen.idest iunctura que ē iter brachium ꝛ manum.
Alkasasun.i.superior pars narium.
Alkeseb.i.sisamum.
Acriuus.i.tortura.
Asseichc.i.fricatio dentium ꝛ gingiuarum ꝛ labiorum interius.
Alfatan.i.cordis motus cum saltu.

B

Eleser .i.balsamus. Berbetis.i. berberis.
Bisbesa.i.polipodium vł pulipudia.
Batura.eris.idest tubel eris.
Bedenenainbiua.idest quedam manerics basiliem parua.
Bubul.idest cepa siluestris.
Buremeri.idest medicina inda.
Bedenac.idest semen granatorum siluestrium ꝛ sunt grana.
Beden idest radix alkeri.
Betilon.idest assenila.
Bengi.idest iusquiamus albus.
Borurgi semen nigrum simile.s.piperi qꝺ venit de sem amarum pro quo poni potest deridericum amarum.
Bothor.idest pustule parue que fiunt in pueris.
Bezar lapis ē viridis omne qꝺ est expellens venenum.
Bondaliaten.idest in modum auellane genus ponderis.
Balar.idest brasil.
Bakata.idest qꝫ fit de tritico ꝛ lacte ꝛ zucharo.
Bothor marien.idest radix piretro similis.i.herba q̄ valet in suffumigijs.
Berongissis species abrotani.
Blacte bizātie.idest species que multe est subtilitatis epilentico atq̧ mulieribus matricis prefocationem patientibus proficiens.
Bersiendatu.idest virga pastoris.
Baurac.idest quodlibet genus salsuginis ꝛ de q̄libet sale itelligi potest.
Bexbados marine.idest intensi mariem herba est.
Bolismus.idest fames vaccina
Budorōgi.i.radix hbe silis zedoarie.
Budarca.idest auellana.
Bathar pondus est.
Burmathi.idest terreum vas vitreatum vt pix.
Berid.idest perforans.
Benezimum.i.sambucus domestic⁹.
Beonia.idest camomilla.
Buris.idest affodilli.
Baras genus est egritudinis:ꝛ hec differentia inter morphcam ꝛ baras: quia cum pungitur morfea exit sanguis:in baras nunq̄ꝫ exit.
Baucie.idest pastinacie.
Barbaki.idest meatus inguinis.
Buzarā zedoaria ꝛ ꝑ eo ponim⁹ zizib
Bedegar spina alba vel odor rose.
Bezead.i.galbanum.
Birenum.scilicet lapis lebes vel lebetis vel birene.
Beresis.idest corallus.
Bruma.idest pix.
Buziden.i.testiculi vulpis ꝛ dr̄ satiriō
Bage.idest ysopus de spania.
Bather. idest pustule vel eminentia carnis fetida.
Bucholie herba similis camomille. scilicet ocula fetida.
Blac: hec est cum multe plante parue in oleo frixe in patella vnaꝫ super aliam locando:melle iter omnes duas posito atq̧ sic simul coquitur.
Berongi:pro eo ponitur serapinum.
Batheca.idest melo.
Baucia siluestris.idest daucus.

C

Heruа.i. mirasol.
Che hēbimar.idest cucumer asininus.
Cacula.i.cardamomum.
Casburataliur.i.capillus veneris.
Centurion.idest centaurea.
Carogued.idest carui.
Camedritus.idest camedreos.
Chemion armoni.idest ciminū a loco
Cobrie a corolis vel panis sume vel arthenita.i.ciclamen vel malū terre.
Catarrus.idest congelatio capitis.
Calufar.idest oleum indum.
Caitata.idest appetitus comedēdi lutum ꝛ linuka.
Caurati.idest frusta subtilia.
Cafudubir.i.calcātū cui⁹ coł.ē viridis ꝛ qñ antiq̄t̄ fit colcothar calcanidis.
Cort.idest humor croci.
Calcalimua.idest medicina inda.
Cudilion.idest buglossa.
Cuternum.idest succus eupatorij.
Camezib.idest fructus tamarisci.
Cantarzed.i.gūmi alcorfof ꝛ alcorfof sunt capita cardami que comedunt̄.
Cauguamium.i.sale condita vt oliue.
Cauguamib.idest ea que nascuntur ī gula ꝛ prefocant vt squinantia.
Caubes vel zabro fit cum mice panis ad macum in oleo frixe ꝛ in melle dispumato posite parū percoquuntur: postea vō sunt sera cuꝫ imponuntur: vt mel ꝑ foramina exeūdo sepet̄ ab eis ꝛ sic comedatur cabis.i.de pane.
Cachabif cathais cum multe placente de pasta parue in oleo frixe ponuntur in patella vna super aliam locando cum melle inter positiones duas atq̧ sic similiter coquuntur.
Candar gen⁹ cardui qꝺ vocat̄ cauerta
Calef.idest pannus faciei.
Cali cinis criuellatus ꝛ fit de quadaꝫ herba salsa ꝛ vtuntur eo tinctores.
Cauncanudem.idest aufidem cōditū.
Caunoch sebetb.i.anetū sale cōditum
Calech.idest squama ferri.
Cucurma.idest vena citrina que dicitur syrindma qua vtūtur tinctores.
Caugeruich.idest sucita quorum quedā condiunt̄ sine sale quedā cū sale.
Cordumeni.idest carui agreste.
Cartamum.idest semen croci ortēsis.
Cafatis.idest tremor.
Curch.i.iunc⁹ de nilo de q̄ acassia fit.
Cabil.idest terra rubra que affertur de media in media aut arena minuta ꝛ cū fricatur super manum ingreditur cutem:de qua fit vnguentum qꝺ penetrat manum.
Canculevocantur anche que mundāt vinuꝫ ꝛ nascitur in mari qꝺ est iuxta sibiliam.

Canatellia idest cauda equina ⁊ grece vocatur ampurias.
Caris idem est quod alkaris.
Cortex eris.idest batitura eius.
Cortices eris.idest flos eris.
Calidicon.i.trocisc⁹ de arsenico fact⁹.
Crerese mustela.
Canauit caulus imperialis.
Caua.idest vinum debile album.
Cresmet.idest antimonium.
Cimemi carmen siseleos.
Coch terra est iuxta locũ vbi Alexan/der induxit og ⁊ magog.
Cola.idest vlceratio oris cũ pustulis paruis vel pustule q̃ nascunt̃ i ligua.
Ciminu ciminũ albũ ẽ collu ⁊ furcal: grece vo siseleos: cui⁹ ꝓpetas ẽ dolo rez ẽpis yteriacã ⁊ epilepsiã ⁊ asma ⁊ matricis prefocationem sanare.
Canuchal.idest salmuria capparis.
Coriziola herba est de qua fit scamo/nea ⁊ genus volubilis habens lac.
Chilus.idest succositas facta i prima digestione in stomaco.
Chimis.i.massa humorũ facta in epa/te ex succositate veniẽte a stomaco.
Cesnu simile est ferule semen habens album lenticule simile.
Cherci.i.flores similes florib⁹ violaꝝ relucentes in nocte in die vero non.
Colb.i.grana sol:ẽ herba i hispãia na/scẽs: ꝺ q̃ multũ gignit̃ in obeda cui⁹ semẽ canapi assimilat̃. ꝫ co fit albi⁹ ⁊ ad frãgendũ lapidez multũ valet.
Cachile herba est nomie salobra simi lis vermicularis acetosum habens ⁊ salsum ⁊ fit in die alcali.
Colcodeia.idest deriuatio vite.
Cauguamach.idest ea que sunt sim/plicia ⁊ composita ⁊ comedunt̃ post cibum sicut cappari ⁊ oliue.
Cotila pondus est decem vnciarum.
Canefis.idest scarabei.
Caifesse.idest vespertiliones.
Canhabiti.i.omnia q̃ aceto ⁊ sale con/dita sunt vt capparum ⁊ oliue ⁊ re/liqua ex quibus fiunt salse vt sinapi.
Carabitum.idest frenesis.
Caras.i.cũ aliqd vult loqui ⁊ non po test nisi multũ mouẽdo linguã ⁊ os.
Commatre.idest picus.
Caratin.idest lumbrici terrestris.
Carmesic vna species tamarisci.
Cuscute.idest podagra lini.
Cacule.idest cardamomũ minus.
Carpobalsami.idest fructus balsami.
Caraps.idest apium.
Curcuma radix que de transmarinis partibus affertur: ⁊ etiam est quedã confectio que est in serapione.
Condi herba est que assimilatur spa/tulis. iũcturarũ duriciei proficiunt. eius flores quidam sunt citri.s.glau/ci in nocte ⁊ non in die relucentes.
Charta inda de papyro.
Cheri.idest balitum.
Cordumeni.idest carui agreste.
Colcotar.idest atramentum ru.
Celidonia: dicitur herba hirundinũ vel vena citrina.
Calcantum.idest vitriolum.
Calcauil.idest ozimum montanum.
Corbizlugue.idest granum simile car damo ⁊ affertur de sclauonia.
Cantauron.idest centaurea.
Cautim.idest celidonia.
Catharis.idest dereria.
Cusus herba: cuius sunt tres species.
Calab almes indum.
Cici.idest ramus.
Curcassia.idest radix.
Colt aliutiscat.
Chel est herba in vere nascens que ra mos habet longos: folia longa: cru da comeditur ⁊ vocatur gambal.
Ceudaran est sucus niger cũ quo fri catur muscus ⁊ dicunt quidaz ꝙ sit gummi glandium: sed mentiuntur: quia nõ est nisi gummi in radicibus xylocaracte inuentum.
Condississa.idest simula.

D

Dra .i.mellica vl'ma la bruca.
Dul vocat̃ sopheri aque non est illa qua in hispa nia tinguntur panni: im/mo est arbor super paruum stipitem eleuata: cui⁹ folia solo caracte folijs similia sun t: eiusq; cortex vocatur a barbaris emailelep: vt reubarbarũ rizide efficiens: hanc vero Diascori/des kal vocat: cuius apozima bibitũ genuum dolori confert.
Durameth.i.zedoar ⁊ est tribus mo/dis vna decorascem: alia vero hie/rosolymitana ⁊ alia hispana.
Douidar species est de hebel que na/scitur in india ⁊ similatur cipresso.
Desenen.idest adeps gibbi cameli.
Deotin.idest terbentina.
Dasattagit.idest acetosi.
Dende species est que granis resini si milat̃ ⁊ alia ẽ inde ⁊ alia sem: dende quandoq; vocantur cataputie.
Denendem.i.oleum nardinum.
Dirifin.idest sustentatio.
Dalach.i.fera: que sunt similes vrsis.
Delben: oleum: hoc oleũ fit de illo se mine quod dicitur piper album.
Denisen lapides virides quib⁹ acuun tur flobotomi ⁊ sunt de mecha.
Dauic.i. pondus sex granorum ordei.
Darfurfel.idest piper longum.
Dahamarar diamarte.
Dragig auis est.
Dabis.idest viscus.
Darzesan herba que in tyriaca ponit̃.
Daue: ⁊ ẽ semen baucie siluestris mõ/tane cretensis.
Dubul.idest herba que nascitur i ma/ri ⁊ dicitur coga.
Dissuris.idest primitus.
Diaconicõ.i.electuariũ de papauere.
Dic.idest minuta.
Darsesaban.idest pedetramen.
Darsem.idest folium.

E

Egyptus idest albo rati.
Ebel.i.semen iuniperi.
Exies.idest pisces.
Endiuia.i.saratia vl'seuũ.
Eleuzezia.i.quando aliquis caput im petuose vertit retro vel ante: vel cũ loquit̃ mouet ipsum: aut facit cripi ĩ ore: quando loquit̃ ⁊ profert idem verbum: neq; scit quid dicat: vel cũ aliquis loquit̃ sonum facit vt recor/detur: vel aliquid facit quod extra/neum videtur.
Embula qdem ẽ qd ẽ simile harundi/ni ⁊ embula dicit̃ foramen longum in fistula.
Esterguar.idest aiudẽ: herba de qua fit asa fetida.
Elcheis locus q dorso cum vis iũgit̃.
Elem.idest tedium vel tristitia de fu turo ⁊ facit vigilare.
Embroca.i.infusio cũ ab alto ꝓijcit̃.
Empinia.idest saniositas.
Eldi dunelic.idest corona regis.
Emfestides.idest ypoquistidos.
Embut est sperma alma florẽ faciens citrinum.
Elankid.idest racemus.
Eracruchic: vl'ameracbu alacome alba.
Eilbangue cardamomum.
Eiufestidis.i.herba hircina.
Ezelcurge fit de farina ⁊ aqua ⁊ mel/le in oleo frixa.
Ebel.idest sauine.

F

Efiche genus tube/rum.
Firfir genus portulace.
Falfasa.i.grana impigua/ta.idest fulla vel semen trifolij ⁊ melius citrinum.
Ferezemisch.i.ozimum gariofilatũ.
Fu.idest fistra.
Fesire.idest vitis alba agrestis nigra ⁊ vocatur bautaiam.
Felfesemet.i.radix pipis ⁊ ei⁹ lignũ.
Feluzaarazi.i.fel elephantis.
Fenich.idest lapis vel cam.⁊ ẽ lapis corij preparator.
Faudengi.i.bronz.s.semen nigrum.
Feudeñ.idest cor.
Fuccha.i.pot⁹ qui fit de ordeo ⁊ aqua.
Fusiricon medicamen ad scabiem.
Fufel.idest piper vsuale.
Fucabilesus genus arthanite species botor marien.
Fetirat.idest interpretationes.
Fesires semen ethcui messessidar.
Fulfulimon.i.ozimum montanum.
Foris squinantia.idest superioris.

Febana.idest peonia.
Felucearaci.idest arbor lity.
Faufel herba que assimilat nucimu/scate.
Felifelan.i.agnus castus.
Faba egyptiaca.idest bapraiuis.
Farmacia.idest catarticum.
Fasuricon.idest prassium.
Fiden.i.pannus quo opilat os vasis: vt per ipsuz possit exire vinu vel aq̃ ꝛ pcipue si fuerint sanguisuge ibi.
Faufel.idest anellana inda.
Famaticon.idest almernur.
Fimicon.idest iusquiamum nigrum.
Fascemus.i.arbor mane ꝛ e ticta asia
Fagus.idest centaurea minor.
Ferselen.i.dans digestionem.
Feilueragi.idest litium.
Forbion.idest euforbium.
Facabatra.i.squinantum.

G

Godisie dicit abiscẽ q̃ est genus tuberis.
Hasdia.idest tyriacium.
Halmenech.i.vna spẽs elli ꝛ fm quosdam est nux vomica.
Heuseir.idest oppoponax.
Hausina basilicon demonis.
Helbur spica alba florẽ faciẽs citrinũ
Har.idest laurus.
Hasit.idest eupatorium.
Hesse quando oculi propter dormitionem aperiri non possunt.
Granazelen.idest piper ethiopum.
Granum viride.s.semen lentisci fructus quidam est.
Hedeguil.i.vias vel canaleos coa.
Hazel.idest capreolus.
Harab.idest lachryme.
Guauansez genus columbarum.
Hesse.i.duricies palpebrarum.
Galsama caro est pãniculosa annexa palato sub via pendens cooperiens caput carne.
Guasemabras.idest stellio.
Guasmeniz folium nil.
Gumorati confectões liqde quas mulieres faciũt ex qbus liniunt faciez.
Heusmeti nuces sunt cuiusdam arboris equales facte in longitudie vsq̃ ad mortem dolorem faciunt.
Guasac.idest gabanum.
Garumphal.idest gariofili.

H

Hochoen similis ẽ caozle.lz ea maior sit ꝛ vocat magarga.
Horf.idest nasturcium.
Hasse ysopus hispanie est.
Hasec herba expãsa sup terrã mltos hñs ramos que dr cicer iperatoris: qz semen eius spumosum ẽ vt cicer.
Hara.i.iuniperus.
Habel.i.columbit.i.gummi fistici.
Herua.i.resi.idest species dactili.
Hebel sauina vel iuniperi.
Harmel herba est.
Hasce.idest santonicum.
Hiscimati constrictio.
Humara.idest iohanitius.
Helcalborom.idest terbentina.
Heel cardamomum maius amomũ ꝛ acorus ꝛ asarum ide pro alio ponitur in medicinis.
Hellius.idest viscus.
Hezereasen vitis alba: ꝛ fm quosdaz raphanus.
Herbangue cardamomum.
Has semen anachabius.
Hod.idest lignum aloes.
Hasascrum raban salarmonia.
Holus iudaicum succus plãte que dicitur planta hircina.
Hestden lignũ indũ notum humeuie
Habaras staphisagria.
Harmel fructus iuniperi.
Holcalibat.idest terbentina.
Hosmatum.idest quarta pars libre.
Hamema.idest amomum.
Hortelesen xylobalsamum.
Habal atula.idest cubebe.
Hocorus.idest liquiritia.
Hosus iamenicus.idest bertus.
Hercalibar.idest momith.
Hedriamon.idest iulep.
Hymemati.i.virga longa quam deferunt saraceni in capitibus suis.
Herclaten.idest bestiomenum.
Helkalibat hae lalbatim.

I

Idromel.i.aqua mellis.
Jelese.idest duricies palpebre quãdo vix eleuat.
Juineiz.i.siccomori fructus ꝛ sunt sicut fic' agrestes acetose ꝛ dure in qb' semẽ vt papauer sonat.
Judac.i.polium maius.
Jfidebati.i.taphea alba.
Jstigat' salsa q̃ fit ex aniudẽ ꝛ aq̃ ꝛ sale.
Jtula lapidis.i.gipsum.
Jbelice.i.cardamomum minus.
Judebet.i.cibus qui vocatur rizi.
Judebigi.i.cibus qui fit de micis parue placẽte sup q̃s cadit piguedo pullorum columbarum cum assantur.
Jagueris.idest electuaria nihil amaritudis habentia ꝛ boni saporis siue sint solutiua siue non.
Jstimbre.i.cuz comedit hõ non ledit
Jafoc.idest sinciput.
Jpoquistidos herba hircina.
Jascas homo stãs oculis apertis ꝛ nõ mouens eos.
Jschiroo vel schirosis.i.apostema lapideum.s.melancolicum.
Jarierd scilicet semen assatim.
Jati.idest falfasa.
Jouiar.i.radix palme siluestris.
Jliati.idest vatis.
Jostarigut.idest nux muscata.
Julmar.idest balaustia.

K

Kaib.i.lac acetosum.
Keisim.i.leuisticum.
Keisim hoc est simile ferule habens semen album lenticule simile.
Keneuiri dicit Diascorides q̃ ẽ herba in vere nascens que ramos habz lõgos ꝛ folia longa ꝛ comeditur cruda ꝛ vocatur caulus.
Kilus succositas.
Kilkul grana nasen.i.tremle albaris.
Kilix.i.salix de cortex.
Keiri flores quidã quoꝝ similes violis i colore: alij sũt glauci: in nocte tñ relucẽtes ꝛ nõ i die vt odor violarũ.
Karusis.idest semen tamarisci.
Kesile fustes sunt nigredini attine radicibus rubee simile.
Keste.idest herbus.
Kist.idest libra ꝛ dimidia.
Kildary.idest filix.
Kerse.idest cinamomum.
Kiua.i.galbanuz ꝛ ẽ gũmi pastinace.
Kalagie.i.cib' q̃ fit ex pulmone corde ꝛ epate icisis minutim ꝛ cũ oleo frixis: in quo post remotiões pdictoruz ponit pax aceti ꝛ oua ꝛ zapharanũ.
Kebikegi herba ẽ portulace similis: sed cum frangitur emittit lac.
Kise cibus qui fit de simula ordei.
Kekingi species est solatri.
Karabitis apostema calidum in velamine cerebri.
Kirtubit est color sanguinis putrefacti in facie.
Kathemen.idest puluis.
Karkt.idest tortelle.
Kiteran genus arboris que facit gũmi quo corpora inungũtur ꝛ non putrefiunt.
Kismes.idest passelle parue.
Kerua.idest pentadactyli.
Karfati cinamomum maius.
Kaisur albaset.
Keikeric gumma est.
Kekilil clit elinalit mellilotum.
Klut.idest gummi.
Kekelengi.idest confectio inda.
Kosen.idest cortices glandium.
Kimolea.i.mation mittant in luto viridi quando ponitur in aceto.
Keisim campestris.idest siseleos.
Keskenti.idest confectio persica.
Kerkefebe.idest cubebe.
Kalus.idest permixtio.
Kindikiõ.i.herba que similatur alke sesefren: ꝛ cũ ea abstergitur nitrum.
Kitran est quod emanat de cera cum cõburitur vel instar olei fraxini extrahitur.
Kitran est illud quo liniuntur naues ꝛ post quam sunt parate cum pice.
Kemonkaymen.idest siler mõtanus vel siseleos.

L

Ixiium hoc de aqua in q̃ coquuntur cortices berberis.
Laus.i.amigdale amare.
Legia genus titimalli est .i.laureola vel esula.
Leozene hoc fit cum amigdale parū parui terere: aut ī melle dispuma to posite coquentur ex qbus parue pillule formantur ꝛ sic comeduntur.
Licri.idest bitri.
Lupuli.idest volubilis.
Luf herba est serpentaria.
Libric.idest pure.
Lucutum.idest bolum armenuz.
Lacurac.idest terra sigillata.
Lapis iudaicus agaput.
Lac papaueris opium.
Lupinus faba egyptiaca.
Lingua auis fructus fraxini.
Lutū comedēdū liquiritia.i.lutū qḋ dr̄ ꝛ ad comedenduz sapidū: semē albuz habens saporem magne mām illē canis persica lingua.
Litargia est ablutio ꝛ.
Lubrieta. idest almea: alij dicunt ꝙ fit currens ꝛ alij sicca.
Luben.idest thus.

M

Agabare .i. cibarijs ḋ lacte ꝛ carne murababatī ꝛ cōditis aut in sole fiūt sine igne vt zuccarꝫ rof.
Mes.i.grana pua faseolis minora habētia oculū in medio sicut oculus faseoloꝝ ꝛ vocat̄ farrola.i. fasceoli pui.
Masal hoc fit de lacte acetoso ꝛ farina ordei: ꝛ ē cibus qui post butiri extractionem remanet.
Malialeb fructus niger cuiusdaz arboris.idest nere.
Mematie vocatur maiorana habēs hastaz vt hasta aneti.i.mu.cuius corona sue assimilatur corone: semē vero eius vt ciminum est: sapor autem est vt sapor fisticis quod bonum habens odorem.
Mumia res est que inuenitur in terris vbi mortuoꝝ corpora aloe condiuntur a quibus hūor mortui cū aloe mixtiꝫ resoluit̄ ꝛ similat̄ pici marie.
Meizahara.idest sene.
Menederia.i.cataputie.
Mugath hoc dicitur eē radix granate agrestis: ꝛ dicitur esse radix nesez .i.tremule arboris.
Mezerion.i.leo terre qui a qbusdaz dr̄ esse laureola ꝛ a qbusdā anabula.
Merdasengi.i.puluis de plūbo combusto: ꝛ ſm quosdam litargirum.
Muraba.idest conditum.
Mescartarmesir.i. pulegiū cū vino.
Mellis storacis pure medulle.
Miua syrupus de succo citonioruꝫ ꝛ pomorum ꝛ granatorum dulcium ꝛ acetosorum ꝛ vino factus.
Memirensiꝫ.idest celidonia.
Musachnima illud de quo nitantur vasa ꝛ ſꝫ quosdā aqua viteraticoꝝ.
Mugat.i.radix vnde fit asa.
Musaguarat.i. salsa. idest cibarium qui fit sine car.
Maradi.i.curuatura brachy.
Mutagenat.i.cibus qui fit in cazola.
Mulachia.i.malua curta vel maior.
Mucha.i.pars que de oculo videtur.
Marotb.i.radix filiis annidē: ꝛ tñ de bilior.
Migradi.i.forfices.
Mirac.i.interior pellicula ventris.
Mixturum.idest mensura.
Morisia vel morisiatum.i. almuri.
Mutilago.idest banositas.
Musaguatiz.i.terra ī qua sunt colles parui.
Melachion.i.opium.
Meimeran.idest celidonia.
Mesus liquor acetosus.
Midoat similiter liquor.
Mest.i.lac acetosum coagulatum.
Mirac pellicule super sifac.
Magra.idest creta rubra.
Medum herba fetida.
Marinacur.i.marubium.
Masal fit de lacte acetoso ꝛ faria ordei.
Madac bdellium.
Marcur.idest carmec.
Mezen.i. locus qui ē cinctura īferiꝰ.
Maiorana grece dr̄ auricula muris.
Marsilij faba lupina.
Meta.idest storax.
Mersuleu lingua.idest asparagi.
Macam.idest emplastrum.
Molachia malua ortiua.
Malmeem.i.farina creticorum.
Marchas.idest citrini a loco.
Mulche alkase.idest bdellium.
Mezanella.i.camomilla.
Men.idest manna.
Melachion.idest opium.
Mastilke.idest mastix.
Mor.idest mirrha.
Merasmec.i.extenuatio cum fit vel eminentia vmbilici.
Meseraice.i. vene graciles q̃ sunt in epate.
Miringua.i.rete cerebri.
Marosmos.i.species.v.betice ꝛ dicitur congelatio.
Malleid.i.lac vaccinum concussum de quo extractum est butyrum.
Miua.idest syrupus de citonijs.
Mel alumen storax liquida.
Mudimon.idest bdellium.
Markade.idest opium.

N

Abac.i. fructus sydre.i. iuiube siluestris vel vue siluestres scilicet labrusca
Naragil.i.nuces indice.
Nisabor.i.lutum comedende.
Nemen.idest sisimber.
Nesun.i.rosa ſe.i.sambucus siluestris
Neeresunci dicitur esse rosa asinina: ꝛ dicitur ꝙ est species indie.
Naphta.ſ.petroselleum album.
Nabati qḋ fit in septētrionali parte.
Nabacha istud ē eius magnus: cuius est granum vue.
Nuces memithe.i.castaneole ad tempus dormire faciens ꝛ nascit̄ sibilie.
Napi siluestris.i.rapistus.
Nabit in potu qui fit ex dactilis vel ficubus vel ex alijs vel ab vuis.
Nucla.i.ea quibus post cibuꝫ vtimur vt citonia canatiana ꝛ acetila.
Nucā.i.locus vbi collū iūgit̄ craneo.
Narcotica.i.stupefactiua.
Nessestengi.i.amilum.
Nerideri.i.spica romana.
Neregrana.i.cerasi siluestres.
Nenuca.i.ameos.
Nemebrest.i.sorbilia.
Nesesengi.i.scolopendria.
Nardium.idest oleum.
Nithabā.i.coriū sup qḋ iacent boues.

O

Rthi.i. artaria.
Orali stamēia de serico.
Ozimum citrinum basilicon maius.
Ozimū fluuiale balsamite aquatice.
Oleū onfacinū viride: vel oleū qḋ fit de oliuis immaturis viridibus.
Ocuim.idest acorus.
Olixatri.i.semen macedonici.
Oandachoca.idest nasturcium.
Oabelcara.idest cucurbita.
Osaragij virga pastoris.
Osathar.i.origanum.
Oamphāricon herba que vocat̄ grameia.
Oaman malia marte.
Oclerica.i.pentadactyli.
Osien.idest opium.

P

Heludes pheludꝫ fit quando mel tandiu coquitur vt cū supra marmor olo inunctum proijcitur vt induretur: qḋ postea incisuꝫ frustatī comedit̄ ꝛ sic sunt penidij de melle.
Pumex vocat̄ lapis corij preparator ꝛ vocatur fenix ac lapis vulcani.
Phibis.idest rapax.
Ptisis.idest ariditas.
Petroselini aut semen apij montani macedonici.
Pipaque holus est.
Pupilla oculi dicitur apium aque.

Q

Quent.idest sulfur.

R

Orab dactyli sūt humidissimi qui nisi statim comedantur dissoluuntur ꝛ fiunt q̃ſi

mel ⁊ non habent ossa.
Nobilie gummi est ⁊ dicunt quidam quod sunt cicercule.
Nebite cicade marine.
Neki.i.aq̄ q̄ sup lac acetosum eleuat̄.
Neib.i.lac acetosum vel mē.
Nesius.idest pentadactili.
Nob.i.succus vsq₃ ad spissitudinē decoctus vel tertiam partem.
Nauux.i.confectio de qua fit gallia.
Noonati egritudo ē in q̄ hō sp ridet.
Nusatigi.idest es vstum.
Namex.i.locus sub anchis.
Naam sal armōiaca similis ē aneto.
Nachaialhamen.i.fumus terre.
Nasas.idest stagnum.
Net.i.iūcus de nilo de quo fit acatia.
Neburet herba portulace similis: s₃ cum frangitur emittit lac.
Nubine.idest sapientia abluta.
Nean.idest mirtis.
Natmegi.idest colofonia.
Nadix arboris marine.i.athanasia.
Nasan.idest penna vel penem.

S

Semericon spēs apy campestris.
Simar lactuca asini.
Sarthar.i.ferrum.
Siseleos.⁊ est aniuden romanū.
Suful:hoc fit qn̄ puluis iacitur in os: ⁊ postea vino vel aqua trāsglutitur.
Segem.i.sanguis draconis.
Senegi.idest amilum.
Sapa.i.de succis fructuu₃ ad spissitudinē decoctis vel d̄ herbis q̄ fiūt ex aq̄ aliq̄ bulliens miscet̄ bis vel ter: ⁊ multotiens ex zuccaro vel melle.
Satiriō testiculi vulpis ⁊ dr̄ aldebre.
Sticados arabicum.i.campborata.
Secanabin.idest oximi.
Sare.idest pustule.
Sirac.idest felix.
Sanguich.idest triticum fractu₃ cu₃ multa aqua coctum.
Sahara.idest insomnietas.
Sicla.i.blita: ⁊ ē herba saporis euamcli.q.vilis.
Saal.idest demon.
Serai.idest pira porcina.
Saphati.idest pustule faciei ⁊ capitis vel rubor faciei.
Scea.i.sticados arabicus.
Siga.idest storax liquida.
Saien.idest sanguis draconis.
Salegea.idest capsia lignea.
Sel.idest sambucus.
Sumsar.idest brissus.
Sibag.i.salsa que fit ex aceto ⁊ carui.
Sekebzugigi.i.oppoponacis.
Saculi funduron.i.scolopendria.
Sectaragi.idest capsia.
Senchar.i.pes columbinus cu₃ quo tegitur oculus vel cera.
Seteregi.idest fumus terre.
Sief.i.trociscus paruus de quibuslibet rebus ad oculos.
Secaniabin.i.zuccar̄ ros̄.vel mel ro.
Sunis.idest vizella.
Sicf memitbe:istud hoc mō fit.succ⁹ memitbe i sole desiccat̄.⁊ ex eis īformātur pillule vel magdaleōes pui.
Sauic.idest ordeum vel triticum fractum in parua frusta. (le.
Senes.i.lac acetosū coaglātū sine sa
Sisoniū oleū ē.vn̄ fit oleū sisaminū.
Sedenigi.idest ematbites.
Sicos.idest congelatio.
Suc.idest gallia muscata.
Sahapha. idest rubor faciei cum pustulis ⁊ cutis duricie.
Sumachia.i.cib⁹ q fit cū suco sumac.
Sercinus.i.thorax vel ossa pectoris.
Sebel.idest vene rubee que sunt i angulis oculorum.
S eiccht.idest mandragora.
Secubugi.idest acetosum ⁊ cuscus.
Sabaniz.idest panniculus qui est inter grana granati.
Sebran vocatur latie laureola ⁊ arabice thanagat ⁊ est interficiens.
Siregi.idest oleum sisaminum.
Subes.idest tabea.
Sedengi.idest semen canapis.
Sadaf.idest coclea marina.
Sceratarac.i.cassia vel fumus terre.
Sucutin.idest semperuiua.
Sucutie.idest testiculus muris.
Secacul sigillum sancte Marie:quidam dicunt consolida.
Sufe.idest ysopus.
Scedeb.idest ruta.
Saboi.idest formicarum.
Secaniabin qd̄ fit ex zuccaro ⁊ aqua
Sansaran.i.abrotanum. (ro. tm̄.
Secabinci.idest serapini.
Soloca.idest capsia lignea.
Scamonea.idest diagredium.
Serogen.idest hermodactili.
Setherig.idest fumus terre.
Satre.idest origanum.
Salsifanosa.idest spica.
Seken sebubati.i.arbor croci ortula
Semini.i.butirum coctum. (ni.
Singulosa.idest abrotanum.
Spica altib.idest spica inda.
Saraa.idest emplastra.
Sarati.idest pleuresis.
Satib.idest medicina.
Seberegi.idest lac ordei.
Scentis.idest sanguis draconis.
Satabar.idest pitima.

T

Tarchon .i. saturegia.
Talea.i.caput palme.
Taro.idest lentiscus.
Talisafar.idest macis.
Therid.idest mice panis quibus superfunditur ius aliquod.
Taxil cibus est qui fit de lentibus coctis cum aqua.
Tanagat.idest lactarola.
Torarit.i.ypogstidos ille spēs vini.
Tarasacon species cicoree.
Tuctameius.idest pulegium.
Tirasaton.idest endiuia.
Tagandes.idest piretrum.
Tefisien.idest ruta agrestis.
Tabasir.idest spodium.
Tulusius.idest vinum coctum.

V

Varac indi.idest folium.
Varices.i.vene tortuose in cruribus vel alibi.
Vene citrine.idest radix celidonie.
Vsnee lanugo q̄ in arborib⁹ ⁊ ēt i lapidibus ⁊ in pietib⁹: ⁊ hec dr̄ epatica.

Z

Zarur idest sorbe.
Zarambet.i.zedoaria.
Zarore.idest sorbe.
Zubd.i.butirum coctu₃.
Zuseferade.i.radix mandragore.
Zarainit vl' masmacora.i.aristologia
Zohodic.idest ciperi. (longa.
Zondebeust.idest castoreum.
Zufefe.idest iuiube.
⸿Sinonyma Rasis finiunt.

⸿Tabula de herbis medicis ⁊ electuarys ꝯuenientibus mēbris corpis.

Herbe ꝯ discrasiam capitl fridā.
Peonia.
Betonica.
Rutha.
Pulicaria vtraque.
Maiorana.
Origanum.
Pulegium.
Calamentum.
Saluia domestica.
Lilissagum.
Eufragia.
Scelei montani.
Cucumer agreste.
Sansucus.
Primula veris.
Herba paralesis.
Herba muscata.
Saturegia.
⸿Medicine ad idem.
Xylobalsamum.
Carpobalsamum.
Cubebe.
Ligni aloes.
Macis.
Mixā.
⸿Electuaria ad idem.
Dyarodon iuly.
Puluis duplicatum cum musco.
Dyantos cum musco.
Diacastoreum.

Herbe ꝯ discrasiã capitis calidam.
Solatrum.
Barba iouis.
Jusquiamum.
pp.
Lactuca.
Folia mirte.
Folia salicis
Herba nol.
Crassula minor.
Portulaca.
Folia mandragore.
Folia cucu.
Folia cucumer.
¶ Medicine ad idem.
Semen lactuce.
Semen papaueris albi.
Semen iusquiami.
Semen mandragore.
Semen solatri.
Semen barbe iouis.
Semen rosa.
Semen violarum.
Aqua rosata.
Oleum violatum.
Olem rosatum.
¶ Electuaria ad idem.
Zuccarum violatum.
Triasandal.

Herbe ꝯ discrasiã pectoris fridaz.
Radix lily.
Ysopi sicca ꝛ humida.
Licorea.
Yringorium.
Yreos.
Barba vir.
Mellilotum.
Marrubium al.
Enula campana.
Camomilla.
Altee radix.
Malua.
Origanum.
Pulegium.
Calamentum.
¶ Medicie ad idẽ tam ad ca. ꝙ ad fraz discrasiã pectoris.
Penidy.
Nuclei pinearum.
Pistacearum.
Jouis barbe.
Senestem.
Dragantum.
Gummi arabici.
Amidum.
Candi.
Semen pp. albi.
Amigdale dulces.
Uua passa.
Fistici.
Liquiritie mundate.
¶ Electuaria ad discrasiaz pectoris frigidam.
Dyadragantum.
Dyayris.
Dyacalamentum.
Dyaprassium.
Dyapenidion.

Herbe ꝯtra discrasiã ca. pectoris.
Capilli veneris.
Cetarac.
Pollitricum.
Addiantos.
Marrubium.
¶ Electuaria ad idem.
Dyadragantum frigiduz.
Dyapp.
Dyapenidion.
Elaria ad restaurandum.

Herbe ꝯtra discrasiã fridã cordis.
Melissa.
Buglosa.
Borago.
Enula campestris.
¶ Medicine ad idem.
Gariofili.
Xylobalsamum.
Carpobalsamum.
Jacintus.
Margarita.
Coralli albi ꝛ rubei.
Lignum aloes.
Os de corde cerui.
Blacta bizantia.
Smaragdi.
Rasura eboris.

Elaria ꝯtra discrasiã cordis calidã.
Zuccarum rosa. mixtum cuz corallis margaritis.
Dyaboraginatũ mixtũ cũ succo buglos. ꝛ mãgaritl.

Elaria ꝯtra discrasiã cordis fridã.
Dyamargariton.
Dyamartes.
Electuarium xyloaloes.
Dyarodõ inlỹ ꝛ resumptiuuz.
Dyarodon abba.
Dyambra.

Herbe ꝯ discrasiã calidaz epatis.
Licorea.
Rostrum porci.
Epatica.
Ungula cabalina.
Endiuia.
Scariola.
Solatrum.
Jouis barba.
Lactuca.
Portulaca.
Herba violis.
Lenticula aque.
Plantago.
Scolopendria.
¶ Medicine ad idem.
Omnes sandali.
Spodium.
Rose.
Semen portulace ꝛ lactuce.
Scariole.
Prunee.
Uiole.
Flores ca.
Mellilotum.
Nenufar.
¶ Electuaria ad idem.
Tria sandali.
Zuccarum rosatum.
Zuccarum violatum.
Dyaboraginatum.

Herbe ꝯtra discrasiã epatis fridaz.
Saluia.
Costus.
Eupatoriũ.
Consolida ma. ꝛ mi.
Sansucus.
Pes columbinus.
Amomum.
Ameos.
Yringi.
Yreos.
Enula campana.
Bruscus.
Sparagus.
Pentafilon.
Gramen.
¶ Medicine ad idem.
Semen brusci.
Semen sparagi.
Semen maratri.
Semen anisi.
Semen petroselini.
Semen macedõici domestici.
Ameos.
Cinamomum.
¶ Electuaria ad idem.
Dyarodon abbatis.
Dyacostum.
Rosata nouella.
Dyanisum.

Herbe ꝯ discrasiã frigidaz splenis.
Radices.
Feniculi.
Petroselini.
Scolopendrie.
Cortex tamarisci.
Geneste.
Radix capparis.
Camedreos.
Lingua auis.
Scabiosa.
Camepitheos.
Centaurea.
Germadrea.
Gentiana.
Borago.
Pentafilon.
Gramen.
Calamentum.
Utrunque lapatium.
Fumi terre.
Affodilli.
Lingua bouis.
¶ Medicine ad idem.
Sene.
Thimi.
Epithimus.
Lapis lazuli.
Lapis armenus.
Flos boraginis.
Mellilotum.
Camomilla.
Utrunque sticados.
Maratrum anisum.
¶ Electuaria ad idem.
Diasene.
Diapapaueris.
Diaboraginatis.
Diacalamentum.
Diaciminum.

Herbe ꝯ discrasiã calidã splenis.
Cortex geneste.
Folia salicis.
Scariole.
Cicera.
Scolopendrie.
Radix herbe violarum.
Endiuia.
Barba hircina.
¶ Medicine ad idem.
Flos nenufaris.
Borago.
Melilotum ꝛ alia que ponũt cõtra discrasiã epis.
¶ Electuaria ad idem.
Diaprunis.
Zuccarum rosatum.
Zuccarum violatum.
Triasandali.

Contra discrasiã frigidã renuz.
Radix feniculi.
Petroselini vtriusque.
Saxifragie.
Mily solis.
Tribuli marini ꝛ campestres.
Filipendula.
Brusci.
Sparagus.
Pentaphilon.
Utrunque nasturtium.
Squinantum.
Terra marina.
Radix apy.
Hipericon.
Leuistici.
Urtica ma. ꝛ mi.
¶ Medicine ad idem.
Spica nardi.
Squinantum.
Spica celsi.
Semen malue.
Quattuor semina frigida.
Semen maratri.
Petroselini.

Bruscus.
Sparagus.
Pentafilon.
¶ Electuaria ad idem.
Electuarium dulce.
Filoantropos.
Dianisum.
Diacalamentum.

Herbe contra discrasiaz calidā renum.
Utraque iasea.
Quinque neruia.
Rostra bouis.
Cameleunta.
Memita.
Sangninaria.
Uirga pastoris.
Barba yrcina.
Plantago.
Mirta.
Celidonia agrestis.

Electuaria que faciūt ad calidam discrasiaz epatis siue stomaci: medicine sunt q̄ faciunt contra discrasiam ca. epatis medicine contra discrasiam mēbrorum iuncturarum ⁊ herbe communes calide ⁊ frigide discrasie.
Arthemita.
Yreos.
Enulacam.
Radix lily.
Lactuca.
Portulaca.
Paritaria.
Camomilla.
Mellilotum.
Radix feniculi.
Brasi.
Sparagus.
Pentafilon.
Gramen.
¶ Medicine ad idem.
Sandali albi ⁊ rubei.
Semen rosarum.
Semen lactuce.
Calamum aromaticum.
Semen plantaginis.

Ad discrasiaz calidaz mēbrorum ⁊ iuncturarum.
Barba iouis.
Mercurialis.
Solatrum.

Herbe ad prouocandum emorroydas.
Herba thuris.
Menta.
Saluia.
Marrubium.
Sauina.
Apium.
Serpentaria.
Muria.
¶ Medicine ad idem.
Thus album. Finis.

¶ Tabula antidotorum famosorum q̄ in hoc volumine continentur.

Electuarium de galia. 9° Almā. 7i. ca.
Elcarium de bacis lauri. 9° 7i.
Filonium. 9° 7i.
Diaciminum. 9° 63. Anti. Di. 34.
Jerapigra. 9° 64.
Diamuscum. 9° 6i. Anti. Di. 35.
Tyriaca diateseron. 8° Almā. 3° ca°. libro de iuncturis. 23.
Tyriaca exercituris. 8°. 4.
Cōfectio anacardia. 9. 92. An. Di. 19.
Letificans. 9. 13. Anti. Di. 14.
Medicamen de assa. 8. Alman. i.
Medicamen de nucibus. 8. i.
Tyriaca de terra sigillata. 8. i.
Metridatum. 8. Alman. i.
Tyriaca de fusio. 8. i.
Tyriaca de viperis. 8. 2.
Electuarium de assa. io. Almā. 2. ca°.
Diaolibanum. 9. 72. Anti. Di. 34.
Diacalamentum. 9. 72.
Electuarium canzi. 9. 72.
Electuarium de storace ibidem.
Electuarium de scoria ferri. 9. 80.
Confectio alchermes. i An. Di. ca. 6.
Jera magna. Anti. Di. 16.
Confectio anacar. mior Anti. Di. 20.
Confectio fenonis. Anti. Di. 34.
Cōfectio de scoria ferri. An. Di. 34.
Confectio de xyloaloe. Anti. Di. 35.
Confectio de enula. Anti. Di. 36.
Elcariū d curcuma maior An. Di. 36.
Medicamen de laca. An. Di. 36.
Confectio kelekengi. Anti. Di. 36.
Confectio serubegem. Anti. Di. 38.
El'z diacitonitē solutiū. An. Di. 38.
Cōfectio de baccis lauri. An. Di. 38.
Filonium. Antido. Diui. 38.
Electuarium de alcāzi. Anti. Di. 39.
Confectio de storace. Anti. Di. 39.
Medicamen albesset. 44.

Pillule d reubarbar. 9. Almā. 69. Antido. Diui. 36.
Pillule illiace. 9. Alman. 7i.
Pillule bikichie. 9. Alman. 55.
Pill'e de storace. 9. Al. 55. An. Di. 33.
Pillule cochie. 9. i. Anti. Di. 16.
Pillule fetide. 9. 7. Antido. Diui. 18.
Pillule de bdellio. 9. 80. An. Di. 43.
Pill'e ad podagrā. pill'e d hermodactilis maiores. 9. Al. 90. An. Di. 44.
Pillule de papauere. Anti. Di. 33.
Pillule lenes. Antido. Diui. 33.
Pillule de agarico. Antido. Di. 36.
Pillule de mezereon. Anti. Di. 36.
Pillule mirabo. i An. sepato. cap° p.

Trocisci de herbo. 8. Alman/ foris. 2.
Trocisci de viperis. 8. Alman. 2.
Trocisci camphorati. 9. Alman. 6i.
Trocisci muscati. 9. 6i.
Trocisci de olibano. 9°. 62.
Trocisci de rosis. 9°. 63.
Trocisci de spica. 9°. 64.
Trocisci de thure. 9°. 65.
Trocisci d berberis. 9. 67. An. Di. 36
Trocisci de reubar° 9. 67. An. Di. 36.
Trocisci de laca. 9°. 67. Anti. Di. 36.
Trocisci de camphora. 9. 68. io. 3.
Trocisci d mezereō. 9. 69. An. Di. 36.
Trocisci de agno casto. 9°. 70.
Trocisci d cappib°. 9°. 70. An. Di. 37.
Trocisci de spodio. 9°. 72. io. 3.
Trocisci de balaustys. 9°. 72.
Trocisci d karabe. An. Di. 43. 9. 72.
Trocisci de mirra. 9°. 83.
Trocisci de rosis completi. io. 6.
Trocisci de rosis parui. io. io.
Trocisci de spodio. io. io.
Trocisci de arsenico. Anti. Diui. 3i.
Trocisci de papauere. An. Diui. 33.
Trocisci de arsenico. Anti. Diui. 33.
Trocisci d terra sigillata. An. Di. 33.
Trocisci stelle. Antido. Diui. 34.
Trocisci de rosis. Anti. Diui. 34.
Trocisci de ros maiores. An. Di. 34
Trocisci de spica. Antido. Di. 34.
Trocisci de musco. Anti. Diui. 35.
Trocisci andaracharon. 8. 2.
Trocisci azeresch. Antido. Diui. 36.
Trocisci azerisich. Anti. Diui. 36.
Trocisci alkarmesich. Anti. Di. 37.
Trocisci d viol' cū scamo. An. Di. 38.
Trocisci aly de violis. Anti. Di. 38.
Trocisci de epitimo. 16i.
Trocisci de camēilla. Anti. Di. 38.
Trocisci de spodio cuz. s. acetose. Antidotario Diui. 39.
Trocisci de spodio. Anti. Diui. 39.
Trocisci de alumine. Anti. Diui. 39.
Trocisci de mirrha. Antido. Di. 43.
Trocisci de gummis. Anti. Di. 43.
Trocisci de squilla. 8° Alman. 2.

Puluis citrin°. 9. 15. Antido. Diuisi. 28.
Suffuf de gnatis. 9. 72. An. Di. 39.
Suffuf de bolo. 9. 72. Anti. Diui. 39.
Puluis albus. Antido. Diui. 28.

Sief de thure. 9° Alman. 16.
Sief de plumbo. 9° 16.
Sief rubeum. 9° 19.
Sief viride. 9° 2i.
Sief de calcanto. 9° 2i.
Sief de fellibus. 9° 27.
Sief album. 9°. 15.

Coliriū de cerusa. 9° 72.
Coliriū d mirab. 9. 23.
Coliriū de felibus. An. Di. 28.
Colirium de mirrha. Anti. Di. 28.
Colirium de calcanto. Anti. Di. 28.
Colirium ad madicon. Anti. Di. 28.
Colirium album. Antido. Diui. 28.
Colirium rubeum. Anti. Diui. 16i
Colirium viride. Antido. Diui. 16i.
Colirium de ture. Antido. Di. 16i.

Rob de gnatis. 9. 62. An. Di. 28.
Syr° de scoria ferri. 9°. 63.
Syr° de turbit, li° de iūcturis. ca° 6°
Miua. 63.

Syrupus de papauere. Antido.Diuisio.33.
Syrupus acetosus de citonijs. 9°.63.io.34.
Syrupus mirabo.citrinorum.lib.de iuncturis. cap.5.

Mel ℭDecoctio.
anacardi.libro de iuncturis. i7.
Apozima de radicibus. 9°.67.
Apozima mirabol.cum hermo. 9°.90.
Decoctio de seminibus. 9°.7i.63.
Decoctio epitimi. lib.de iūcturis.cap.i7.i Anti.Diui.i3.
Decoctio ysopi minor. Antido.Diui.33.
Decoctio ysopi maior. Antido.Diui.33.

Aqua mellis. 9°.7i.
Aqua cineris. 9°.72.7°.i2.
Aqua prima. 7°.p.
Aqua casei. Diui.caplo.i42.

Unguentuz ℭUnguēta ꝛ empl'a.
magnum. 7°.4.8.caplo.8.
Unguentum viride. 7°.5°.
Unguentum calidicon. 7°.6.
Cauterium destemberegi. 7°.5.
Diaquilon. 7°.8°. lib.de iuncturis.caplo.26.
Unguentum de melle. 7°.io.
Unguentum ceruse. 7°.i8.
Unguentum de calce. 7°.i8.
Unguentum de seni. 9°.80.
Emplastrum ad rupturam. 9°.89.
Emplastrum formicarum. lib.de iūcturis.9.ca.26.
Emplastrum de cretica.
Emplastrum psilij.
Emplastrum de seminibus.
Emplastrum de sandalis. Antido.Diui.36.

Oleum de scorpionibus. 9°.74.
Cinis scorpionum ibidez.
Oleum nardinuz. 9°.64.
Oleum costinū. 9°.Al.7.
Oleum de ciceribꝰ in An. separata ꝛ que sequunt̄.
Oleum sisaminum.
Oleum rosatum.
Oleum violatum.
Oleum nenufarinum.
Oleum yrinum.
Oleum mirtinum.
Oleum de camomilla.
Oleum citri.
Oleum macianorum.
Oleum costi.
Oleum masticis.
Oleum basiliconis.
Oleum absinthij.
Oleum zirumgē.
Oleum heris.
Oleum aneti.
Oleum nucum.
Oleum laurinum.
Oleum fenugreci.
Oleum amigda.amarāꝝ.
Oleum amigda. dulciuz.
Oleum sinapis.
Oleum auelanarum.
Oleum fisticorum.
Oleum persicorum.
Oleum olimpiadi.
Oleum vrtice.
Oleum iusquiami.
Oleum ouorum.
Oleū de semie cucurbite.
Oleum de frumento.
Oleum de nigella.
Oleum de storace.
Oleum de piretro.
Oleum de euforbio.
Oleum formicarum.
Oleum ruthe.
Oleum saliunce.
Oleum oleandri.
Oleum de canapi.
Oleum maiorane.
Oleum de balaustijs.
Oleum mirabolanorūm.
Oleum raphani.
Oleum de lateribus.

Liber Rasis phi filij zacharie de ꝓprietatibꝰ mem broruz ꝛ de vtilitatibus ꝛ nocumētis aīaliuz aggregatus ex dictis antiquoꝝ ſm ꝙ ꝓbauerūt antiq: ꝛ continet sermōes.56.

Sermo ꝑmus. De Leone.
2. De alpheib.
3. De tauro.
4. De oue.
5. De capra.
6. De equo.
7. De mulo vel mula.
8. De asino.
9. De camello.
io. De elefante.
ii. De ceruo.
i2. De algazeli.
i3. De vrso.
i4. De cane.
i5. De vulpe.
i6. De lepore.
i7. De alboçao vl' taxone
i8. De lupo.
i9. De leopardo.
20. De furone.
2i. De mustella.
22. De simia.
23. De eritio.
24. De cancro.
25. De testudine.
26. De tortuca.
27. De pisce sagittali.
28. De lacerta.
29. De cocodrillo.
30. De rana.
3i. De gato silluestri.
32. De mure.
33. De yaroboath.
34. De formicis.
35. De aldea locustis.
36. De vppupa.
37. De alkalkan.
38. De columbis.
39. De aucha.
40. De grue.
4i. De nocticula.
42. De açtore vel alkarnem.
43. De carnibꝰ auiuz vel aliorum vel de gallo.
44. De pullis.
45. De laudis cristatis.
46. De finoris.
47. De assikakak.
48. De alkemo.
49. De anseribus.
50. De coruo.
5i. De pica.
52. De passeribꝰ domoꝝ.
53. De vulture.
54. De aranea.
55. De homine.
56. De muliere.

Verbum Aristo.ꝛ Diascoridis est.i collo leonis nō est aliquid coniuncture:sed vnum est ꝯtinuum.
ℭCaro eiꝰ calidior ē canina cū ħ sicca:valet in cibo paraliticis: nisi qꝛ tarde digerit̄:ꝛ generatiua tortionū ventris.
ℭEt carnes rapaciū oīuz declināt ad siccitatē gnātiuā i corpibꝰ colere nigre peiores eaꝝ lupie ꝛ canine ꝛ corruptōibꝰ humoꝝ ꝛ animaꝝ eorum.
ℭUestes in corio eiꝰ īuolute secure sunt a tinea.
ℭCoriū eiꝰ cū corio lupi positū depillat ipz.ꝛ sil'r alia.
ℭSuffumigatio ex sepo eius si fiat circa aquā aut ex eo aliqd ponat̄ circa eā nō accedēt lupi nec bibent ex ea.
ℭSi sepo eiꝰ cū alleis mixto ꝛ trito vt vīcat odorē alleorū.ꝛ iungat̄ corpꝰ ad ipm nūq̄ accedent lupi.
ℭSi cū sepo eius liquefacto distillet̄ circuitꝰ ouiū:nō accedent lupi ad gregē illū:nec animalia rapacia.
ℭDens eiꝰ caninꝰ collo pueri suspensus añq̄ ei dētes nascātur secuꝝ reddit a dolore dentiū in natiuitate coꝝ.
ℭSi sepo eius liquefacto inungantur animal non accedent ad ipsum musce.
ℭStercus leonis desiccatum ꝛ permixtum vnguēto:cū quo aliquis vngatur delet maculas.
ℭSanguīe leonis si cōfricet̄ cancer tollit ipsum.
ℭFel leonis curat icteritiam datus in potu dauic euz affligit in prima vice.
ℭEpar eius cū vino puro bibitū aufert dolorem epatis.
ℭCerebꝝ eius comestum inducit stupefactiōez mentis.
ℭCerebrum eius cum oleo liquefactum in aurem surdā distillatum auditum reuocat.
ℭTesticulus eius dexter desiccatus cuz rosis tritus ꝛ in potu datus sterilitatem inducit.
ℭSi quis comederit assum aut crudum aufert filium ꝛ sterilitatem inducit.
ℭSi potet̄ aliqs stercore leonis aut ponat̄ in vino o mensura vnius dauic abhorrebit vinum.
ℭSepū eius calidius ꝛ siccius est sepo algebut.i.bouis a mari exeuntis ꝛ prestat apostematibus duris.

ℭDe alpheil. Sermo. II.

Alfeth al'r alpheil generat̄ ex leōe ꝛ leopardo sicut mulus ex equa ꝛ asino:ꝛ quando errat in venatione retrograditur iratus.

¶ Et cũ disciplinat̃ in errore venatiõis recipit sciam ꝛ disciplinam sicut recipit canis.

¶ De tauro. Sermo. III.

Taurus subtilioris vocis ē ꝙ femia donec castratur: ꝛ cornu vacce fortius ē cornu tauri ꝛ non est in corde os nisi bouis vel equi.

¶ Sigs cerā liquefactaꝫ sup cornua vituli infuderit seq̃tur ipsum quocūqꝫ voluerit absqꝫ labore.

¶ Bobus accidit morbus podagricus ꝛ signuꝫ est qn̄ pedes eorum apostemant̃: Si cornua eorum inungant̃ cera liquefacta aut oleo curantur.

¶ Quedā spēs bouū est magnoꝝ pascēs retrorsuꝫ p̄ timore cornuū. Alia spēs carnibus vtit̃ ad moduꝫ lupoꝝ.

¶ Boues ꝑcognoscūt hyemē fortē ꝛ signuꝫ faciunt dn̄is suis: qꝛ super latus dextrum incumbunt.

¶ Et si semina q̄ spargunt̃ cadāt sup cornua eorum nō ꝓficiunt in fructu: ꝛ erūt parnoꝝ granorum.

¶ Si liget̃ bos imāsuetus fune lane remouetur illud.

¶ Si vngatur radix arboris cuꝫ felle vacce non accedēt ad eam formice.

¶ Calcane⁹ vacce ꝯbust⁹ calefact⁹ cū oxymelle bibit⁹ splenē iflatū curat: dentes ꝛ gingiuas laxas ꝯfirmat doloreꝫ dentium mitigat: si fit confricatio cum cinere illo.

¶ Unguis manus vacce cōbustus: bibitus a muliere cui lac defecerit lac restituit: ꝛ roborat corpus lactanti.

¶ Calcaneus bouis tritus cum vino ꝛ melle vermes necat: ꝛ sunt vermes similes granis cucurbite in ventre.

¶ Cinis cornu vacce mixt⁹ cū aceto: si iungat̃ ex eo morsea curat̃ soli ꝯposita: ꝛ si imittat̃ i nares fluxū restrigit.

¶ Rasure cornu tauri cuꝫ aq̄ sūpte fluxū sang. restrigūt.

¶ Ossa coxarum bouum combusta bibita curant fluxuꝫ sanguinis ꝛ menstrua restringunt.

¶ Fel tauri mixtū cum melle sanat vlcera pessima.

¶ Fel bouis mixtū cū vino ꝛ pulpa colloquintide ꝛ melle: si ex eo inungat̃ fundamentū inducit fluxū ventris.

¶ Si due gutte vel tres ex felle tauri imittant̃ auri tinitum patienti confert.

¶ Fel tauri mixtū cū aqua colloquintide recentis: datuꝫ mulieri in partu laboranti cito partum educit.

¶ Fel vacce nigre si ex eo colliniāt̃ oculi debiles scripturam amilli nō percipientes confert.

¶ Bdellium in felle bouū dissolutum mixto aceto fistule super infusum confert.

¶ In felle bouū iuenit̃ qđdā i modū lapidis i figura antli: qđ phi vocāt alcherō tritū i narib⁹ positū iuuat ōbilitatis visus: ꝛ dilatatōi ei⁹ qb⁹ time t̃ ne aq̄ descēdēs crescat in oculos ei⁹: aut si ex eo sumat̃ q̄ntitas lēticule iuncta cū succo bletaꝝ si imponat̃ naribus caduco ꝯfert ei.

¶ Dixit trades. si defecerit alcherō sumatur loco eius. ʒ. i. ʒ. de felle tauri nigri.

¶ Sepum bouum ꝛ medulla coxꝝ iuuant neruos motos a statu suo ꝛ molles faciunt si inungantur.

¶ Et sanguis eius maturat apostemata: si ex eo calefacto cum sepo conficiat̃ empl'm. lenificat apostemata dura.

¶ Stercora bouum curant fluxum sanguinis insufflata naribus: ꝛ bibita hydro. conferunt.

¶ Stercora bouum recentia in moduꝫ emplastri superposita podagre conferunt. Et si eis adiungatur acetuꝫ si imittātur in nares fluxum remouēt.

¶ Stercus bouis bibitum vel clisterizatum fluxui ventris prouenienti ex vlceribus intestinorum prestat.

¶ Si stercus bouis follio inuoluat̃ ꝛ calefiat in cinere calido: deinde ponat̃ super varicem: plurimum confert.

¶ Empl'ꝫ ex stercore bouis calefactū desiccatū cōfert aq̄ citrie: si in mortario ei admisceat̃ acetū vini optimi ꝛ aq̄ terat̃ optie: ꝛ fiat empl'm: ꝛ toti ventri superponatur.

¶ Uirga tauri rub. desiccata trita potui data ad pondus vni⁹ aurei cū vīo optio a m̄liere remouet ab ea ōsideriū coit⁹.

¶ Medulla tauri ad ignē liq̄fcā: si apponat̃ q̄si q̄rta pars ei⁹ ex mirra rubea: tātūdeꝫ olei laurini: ꝛ ex eo inungant̃ manus ꝛ pedes mane ꝛ sero dissoluit ꝯtractiones ꝛ lenificat extremitates.

¶ Stercus bouum virtutem habet attractiuam ꝛ curat morsum vesparum ꝛ apum.

¶ Et si inungatur ad solem corpus ydropici cuꝫ stercore bouum confert ei plurimū: si ex eo totuꝫ corpus ꝯfricet̃.

¶ De oue. Sermo. IIII.

Dixerunt ꝙ ouis ipiguat̃ ꝓpe ex potu ob h̄ cibatur ex sale singulis nouē dieb⁹ in estate: ꝛ i autūno pascit̃ ex cucurbiti salsis: qm̄ iducūt lac.

¶ Que comederit lac post partuꝫ dilatant̃ vbera: ꝛ si neget̃ ei esus tribus diebus post satiet̃ impinguat̃ cito.

¶ Cerebꝝ eius qn̄ cū eo colluāt̃ oculi aq̄ patiētes ꝯfert.

¶ Stercus ouiuꝫ si cū aceto fiat empl'm verucas ꝛ variolas q̄ nomiant̃ assare sanat: ꝑmixtū cere liquefacte cum oleo roseo curat combustionem ignis.

¶ Et si sanguis alicubi in loco ꝑcussiōis magne conglobatus fuerit supponat̃ coriū ouis hora qua excoriat̃ duꝫ est cal'm dissoluet sanguinē cōglobatū: ꝛ confert flagellatis iuuamēto magno: ꝛ fortassis curat per diem ꝛ noctem.

¶ Cōfert ēt apati tardo eueniēti in radice auris vt si fiat empl'm ex stercore ouis mixto cū sepo anseris aut gallie.

¶ Uria ouis rubee aut nigre potata ꝯfert multū ydrop.

¶ Stercus ēt bibitū cū melle ꝯfert ydrop. carnose.

¶ Stercus ouis bibitum ad pondus. ʒ. cuꝫ decoctione siue cum oxymelle curat icteritiam.

¶ Splen exterius inunctum stercore combusto attenuatur eius magnitudo.

¶ Empl'ꝫ ex stercore ouis cū melle suppositū lētib⁹ verucis ꝛ carni supeminēti q̄ dr̄ actur ōlet eas: ꝛ remouet formicā.

¶ Et ꝑmixtū cere ꝛ ol'o ro. curat ꝯbustionē ignis.

¶ Medulla agni ad ignē liq̄facta cū oleo nucis admixto zuccaro al. ꝛ distillat̃ sup zambac puꝝ ꝛ bibat̃ totū dissoluit lapidē q̄ ē in vesica: ꝯfert mingēti sanguinē crematione virge: dolorē in renibus ꝛ vesicam patienti.

¶ Fel ouis si cum eo inungantur loca corporis in quibus incidit corrosio carnis confert manifeste.

¶ Si vis vt maturentur ficus in arbore sepeliatur ad radicem arboris cornu arietis ꝛ maturabuntur cito.

¶ Si vis remouere morbū ouiū iterficientē eas. Accipe ventrē arietis: ꝛ coque cū vino ꝛ aqua ꝛ misce cum aqua ꝛ da ouibus in potu ꝛ remouebitur morbus.

¶ De capra. Sermo. V.

Epar Capre decoctum cū aqua ꝛ sale comprimat se oculis apertis super vaporem huius aque cui visus deficit in nocte multum iuuat.

¶ Sepum capre magis est constrictiuum sepo bouum.

¶ Sepū leōis ē melius oī sepo ob h̄ cū fit ex eo clistere ī aq̄ ordei tosti: aut cū aq̄ farie toste ꝛ sumac cocti ꝛ liq̄factum cū cera ꝯfert plurimū excoriationi intestinoruꝫ.

¶ Sepū mōtanaꝝ capraꝝ ꝯfert pulmōi vlcerato coctuꝫ cū pultib⁹.

¶ Cū volueris gn̄are masculū comedas duos testiculos capri assos ꝛ cocas ea die ꝛ gn̄abis: ꝛ si vnicū testiculum comederis nascit̃ puer cum teste vno.

¶ Et quando conficitur sepū cum stercore capraꝝ coctūꝫ ꝛ croco ꝛ ponatur super podagrā dissoluit dolorem.

¶ Stercus caprarum combustum mixtū cū aceto ꝛ oxymelle: si fricet̃ allopicia curat̃: Collirio facto ex sepo caprarum siluestriū confert patientibus telam oculoruꝫ.

¶ Fel capraꝝ domesticaꝝ idē opat̃. crāt allopiciā.

¶ Ungues capraꝝ ꝯbusti ꝛ triti cū aceto facto empl'o cu-

¶ Cornu caprarum incineratum: si ex hoc omnes confri-

tentur dentes cõfirmat ꝛ gingiuas laxatas corroborat.

¶ De equo. Sermo. VI.

Sudor equi mistus cuz vino potatus a muliere pregnante proycit fetum.
¶ Post' colli equi icisus aufert desiderium coitus.
¶ Sudor bestie inflat facieȝ: ꝛ inducit squinantiam.
¶ Equa si fumũ crucibuli extincti odoret abortit: ꝛ est illud qđ silr euenit qbusdam pregnantibus. Aristo.
¶ Machiatũ fuit ꝺ qđã equo vt coiisset cũ mr̃e sua ꝛ cuz ꝑcepit se ita fecisse ꝓiecit se i flumie intendẽs ad hoc.
¶ Sterc' eqnũ sũptũ vt fiat ide emplr̃ cũ aceto ꝛ sit ꝯbustũ: aut incõbustuȝ stringit fluxum sanguis: ꝛ qñ odorat̃ iacens a patiente fluxuȝ sanguis: remouet̃.
¶ Sudor eq cũ eo toxicat̃ cultelli ꝛ sagitte: ꝛ postq̃ calefiũt rubei ꝛ potat̃ de aq̃ illa: nõ poterit trahi ꝑ rẽ aliquã qn faciat fluxuȝ qui interficiat rem illam.
¶ Mulier q̃ nõ concipit si sumat equinũ lac ea ignorãte ꝛ statim coeat vir cum ea concipit.
¶ Pullus equi positus ad hostiuȝ domus nõ ingrediunt̃ eaȝ culices q̃diu ligatus fuerit ad hostiũ. ¶ Accipe seia iusquiami trita cũ lacte eqno ꝛ liga in corio ceruino ꝛ nõ tangat terrã: si suspendat̃ ad mulierẽ q̃diu fuerit suspẽsuȝ super ea ꝛ dormierit non concipiet.
¶ Dentes equi mas. non castrati positi sub capite illius q in somnis opera gerit prohibent.
¶ Dentes pulli equini vnius anni super puerum suspẽsi cum egrediunt̃ dentes eius faciẽt egressum sine dolore.
¶ Pregnãs equa si icesserit supra vestigia lupi inascet̃.
¶ Equus bonus sequens vestigia lupi obdormiẽt pedes equi ita q̄ non possint moueri.

¶ De mulo vel mula. Sermo. VII.

Mulier si potetur assa fetida ad q̃titateȝ fabe ifusa in vrina mule non cõcipiet. Aristo.
¶ Si mlier suscipiat i vulua sudorẽ mule cũ bõbace ñ cõcipiet pẽit'.
¶ Si sumat̃ coriũ mule: ꝛ in eo ponat̃ stercus auri eiusdẽ ꝛ suspẽdat̃ supra mlierẽ nõ ꝯcipiet vnq̃.
¶ Matrix mule decocta cum carne asini aut alia: si cibetur mulier ignorans nõ concipiet vnq̃.
¶ Unguis mule tentus a muliere ꝓhibet conceptuȝ.
¶ Si fumiget̃ dom' cũ vngue mule fugiũt mures ab ea.
¶ Homo si sumat de medulla mule ad quantitatem. iiȷ. aur. fit stupidus.
¶ Duo testicl'i gatti suscepti ꝯstricti i ꝑte coriȷ muli: si suspẽdat̃ s̃ mlierẽ: nõ ꝯcipiet q̃diu fuerit supra eam.

¶ De asino. Sermo. VIII.

Epar asini assum comestum in iciunio oi die si durauerit in hoc confert caducis.
¶ Silr opant̃ vngues coꝝ si ꝯburant̃: ꝛ bibat̃ ex eis pondus. iiȷ. aureoꝝ ꝛ dimidiuȝ singulis diebus.
¶ Et si medulla asini aut sepo eius inungatur in locis calidis erit iuuamentum manifestum.
¶ Si fiat ex vnguib' ꝯbustis ẽplr̃ cũ olo: dissoluit scrofulas: curat ẽt fissurã cutis ꝓueniẽteȝ ex friditate: triti pulueriȝati iniecti sup apata apta pedũ vel corpis curat ea.
¶ Stercus asini fit cum eo emplastrum combustum aut non combustuȝ restringit fluxuȝ sanguinis.
¶ Si fumiget̃ dom' cũ plm̃õe asini fugiũt ab ea ṽmes.
¶ Stercus asini calidũ infusũ in vino si iponant̃ licinia bombacis: ꝛ ibi ꝑmittant̃ donec bene madefiant: si imittantur: fluxum sanguinis patientis restringunt.
¶ Emplm̃ ex eo in fronte posituȝ sanat fluxum.
¶ Splen asini assuȝ trituȝ in modũ collirȷ si liq̃fiat cum sepo vrsino ꝛ oleo donec fiat in spissitudinẽ mellis: deinde ex eo supponat̃ supercilio depillato: nascunt̃ pili.
¶ Caro asini silu̾estris valet ꝯ̃ dolorẽ spine ꝛ ancharuȝ.
¶ Medulla asini siluestris si iungatur ex ea curat podagram: ꝛ aufert dolorem eius.
¶ Sterc' asini siluestris tritũ cũ medulla oui: si liniat̃ ex eo frõs patiẽtis fluxũ sang. vehemẽtẽ: remouebit̃ ab eo.
¶ Stercus asini siluestris tritum cuz felle bouis: si ex eo inungantur capilli sui incrispantur.
¶ Stercus asini siluestris desiccatum cum vino bibituȝ valet ꝯ̃ morsum scorpionis iuuamento magno.

¶ De camello. Sermo. IX.

Est in ꝯplõne sua ca. ꝛ sicc'. H. Medulla camelli desiccata si potet̃ ex ea cũ aceto valȝ ꝯ̃ mõbũ caducũ: c'cã melica ẽ ꝓserti cũ singul' mẽsib' ex ea sũat̃ sel'.
¶ Spuma camelli mixta cũ aqua ꝛ vino bibita ab ebrio reddit eum demoniacum.
¶ Siqs potauerit de pulmone camelli exiccato trito ad pondus vnius aurei incurrit cecitatem oculorum ex eo. Aristo. Machinatũ fuit supra camelluȝ donec ascendit matrẽ suã: ꝛ iterficit camellus machinatorẽ post tẽpus.
¶ Dentes camelli cõferũt ꝯ̃ excoriationẽ itestinoꝝ quãdo fricant̃ cũ iuuamẽto manifesto: ꝛ quãdo ponit̃ ex eo supra emorroydas curat eas: ꝑmiscet̃ etiã cũ assagh. i. vnguẽto ꝛ liniole cũ aqua poroꝝ nabati: si inungant̃ cuȝ eo emorroydes predicte aufert dolorem.
¶ Lac camelli subtilius est omni lacte: ꝛ laudabilioris ꝛ subtilioris diete: vnde extenuat supfluitates ꝛ soluit vẽtrem ꝛ aperit opilati. ꝑpter vehemẽteȝ calorẽ q est in eo per nãm ꝛ roborat epar ꝛ aperit opil'ci' ꝛ subtiliat grossitiẽ splenis: ꝛ ꝯfert ꝯ̃ ydrop. qñ in potu sumit̃ calm̃: precipue qñ ponit̃ cũ eo ȝuccaꝝ alaȝur qđ est spẽs ȝuccari.
¶ Uria camelli pulli cuȝ a lacte sepat̃ dissoluit vẽtrẽ: Et si nõ dissoluit oȝ q̄ dissoluat̃ ꝑ medicinã laxatiuaȝ.

¶ De elephante. Sermo. X.

Caro ei' põderosa frida pinguis abhominabilis.
¶ Qui gustat ex ea cum aqua ꝛ sale cocta cuȝ seminibus asquesim: sanat tussim antiquã: qñ coquit̃ ꝛ liquefit cuȝ aceto ꝛ semine feni.
¶ Si aũt ꝑgnãs potet ex iure illo ꝓycit qđ hȝ in vtero.
¶ Fel eius qñ imittit̃ per nares ad pondus vnius alkisat cũ tãtũdẽ musci valet ꝯtra caducũ morbuȝ.
¶ Additamẽtũ epatis sumptũ ꝛ comestuȝ cuȝ aq̃ sumac ꝛ folȷs citrãguli valet plm̃ cõtra dolorẽ epatis.
¶ Sterc' elephantis si iungat̃ cũ eo coriũ in quo sint pediculi apparẽtes ꝛ dimittant̃ donec desiccent̃: supra ipȝ nõ remanebũt pediculi: sȝ statim egredientur.
¶ Sepum elephanti si cuȝ eo inungatur patiens dolorẽ capitis curatur. Arist.
¶ Cum potatur alkal. i. os elephãtis ad pondus vnius. ȝ. trituȝ vel rasura bibituȝ ab eo quẽ ꝑmo tangit lepra cuȝ x. ȝ. aque mẽtastri mõtani cõfert ei.
¶ Stercus elephanti si fumiget̃ cũ eo domus aut loc' in quo sunt culices necat eas.

¶ De ceruo. Sermo. XI.

Caro eius calida est ꝛ lenis similiter sepũ eius ꝛ medulla valet contra pulsationem ꝛ dolorem ancharum ꝛ spinarum. Et confert ad temperationem fracture: ꝛ lenificat eam.
¶ Sepum cerui si cũ eo fiat ĩunctio fugat vermes ꝛ hꝫ.
¶ Sãguis cerui si frigat̃ cũ oleo: si fiat ex eo clistere valȝ ꝯ̃ vlcera ĩtestinoꝝ ꝛ remouet fluxuȝ antiquum.
¶ Si potet̃ cuȝ vino valet cõtra sagittas venenatas.
¶ Cerebra ei' lenificãt apostemata dura si sunt in musculis: ꝛ chordis que sunt in iuncturis.
¶ Cerebꝝ cerui meli' ẽ ad ħ: ꝛ post ipȝ cerebꝝ vituloꝝ.
¶ Ex cerebro cerui ꝛ vitulorum fit pessariuȝ mollificãs apostemata matricis: ꝛ duritiem eius.
¶ Et serpentes fugiunt fumuȝ cornu cerui.
¶ Et si suffumigat̃ locus culicum cuȝ cornu ceruino ꝛ vn

gnibus capre: fugiunt ab illo loco.
¶ Cornu cerui decoctum cum aceto: si moueatur per os: remouet dolorem dentium: ꝛ consolidat gingiuas.
¶ Si sumat̄ pl̄uis ei⁹: ꝛ fiat dentifriciū emundat dentes.
¶ Si combustum abluatur ꝛ bibatur ex eo ad pōdus.ij. aureoꝝ. ꝛ dimidij stringit fluxuz sanguis q est sine putrefactiōe: ꝛ contra vlcera intestinoꝝ valet.
¶ Et fluxum ventris antiquum.
¶ Et contra doloreꝫ vesice ꝛ abscindit humiditates putrientes ex matrice: ꝛ valet contra yctericiam.
¶ Cornu cerui combustū si potet̄ cum modico melle: expellit vermes.
¶ Uirga cerui desiccata data homini patienti morsuz viperarum confert ei.
¶ Uirga cerui desiccata data hoī patiēti difficultatē mingendi aut colicā: hoc mō vt abluat̄ ꝛ potetur aqua ablutionis remouet difficultatem: ꝛ valet contra colicam.

¶ De agaçelli. Sermo. XII.

Caro eius frigida ꝛ sicca. Aristo.
¶ Caro algaçel ē generatiua emorroydaꝝ nisi ꝯficiat̄ cū melle felle pipe ꝛ galāga: ꝛ cinamō.
¶ Comedant̄ carnes algaçel cum sinapi ꝛ alleis.
¶ Sterc⁹ fac̄ crescere capillos: ꝛ meliorat eos ꝑparatū cū oleo mirtio.
¶ Si cum ea vngat homo virgaꝫ suam: deinde cocat cum vxore sua diliget eum semper.
¶ Lingua eius desiccata si cum ea suffumigat̄ locus vel membrū in quo est sanguisuga cadit.
¶ Calcane⁹ ꝯbust⁹ ꝛ trit⁹ si ex eo repleāt̄ loca fistl'e ꝯfert.
¶ Fel ꝛ sem̄ testicl'oꝝ vulpis: ꝛ pip ꝛ sem̄ eruce.an̄.ad pōdus.i.aur̄.mell'.ℨ.i.fiat ex h̄ empl'z: ꝛ ipm̄ teneat ml'ier in lana si ꝯcumbat cuz viro concipit.
¶ Si fuerit fel ex masculo ꝯcipit masculum.
¶ Si ex femina: feminam.

¶ De vrso Sermo. XIII.

Caro est in compl'one frigida muccosa difficile digestibilis illaudabilis.
¶ Sepū ei⁹ ꝯfert ꝫ vētositatē fl'atis crudi ꝛ dolorē dorsi.
¶ Sepū ei⁹ liquefactū si cuꝫ eo inungat̄ facies hoīs: erit itelligens discernēs qcqd instruitur ꝛ legitur.
¶ Sepum ꝛ fel si cum eo inungat̄ allopicia cum modico pipere inducit pilos.
¶ Qui potauerit d̄ felle ei⁹ ad pōd⁹.vi.ḡ.danic cū melle ꝛ aq̄ cal'a valꝫ ꝫ asma: ꝫ emorroydas: ꝛ remouet.
¶ Sanguis eius valet pilis nascentibus in oculis quādo depillantur: ꝛ inungitur cum eo locus eius.
¶ Et qui ligauerit fel vrsi super femur dextrū coibit quotiens voluerit ꝛ non nocebit ei.
¶ Oculus vrsi dexter siccatus suspensus super puerū: remouet ab eo timorem in somno.

¶ De cane. Sermo. XIIII.

Caro eius frigida est ꝛ sicca. Dētes canini suspēsi sup yctericiā conferunt.
¶ Et ēt n̄ latrabit̄ a cāib⁹ si suspēdat̄ dens canin⁹ sup ipꝫ.
¶ Dens canis nigri si teneatur in palma: nō latrabūt ad euꝫ canes: ob hoc tenēt eos latrones ꝛ fures.
¶ Mulier c⁹ptus est difficilis: aut q̄ in vtero fetū hꝫ mortuū si de lacte catule cum modico melle: ꝛ modico vino eq̄liter sumpserit alleuiabit̄ partus eius.
¶ Sterc⁹ canis sumptū dieb⁹ qb⁹ ascendit in mane canis bibitū ꝯstrigit vētrē. ꝑpe sterc⁹ coꝝ q comederūt ossa.
¶ Stercus canis desiccatū sumptū in.xxx.dieb⁹ July et in ortu solis ad pōdus.i.aur.potatū cū decoctiōe gallaꝝ aut cū aq̄ maloꝝ granatoꝝ stringit nāꝫ solutā: ꝛ est optimū ad sqnantiā ꝛ apata gulle q̄ iaꝫ cocta sunt: qm̄ velociter ea constringit. Et tritūꝫ cuꝫ succo coriandri: si inungātur apostemata rub. curat ea.
¶ Sterc⁹ auris canis: si cū eo iungāt̄ licinia bōbacis noui ꝛ ponant̄ i crucibulo viridi: ꝛ extēdant̄ cū çambac puro ꝛ accēdant̄: videbunt̄ capita ꝑsentiū canina. H.
¶ Caput canis a frōte supius combustuꝫ trituꝫ: si supfundat̄ oleum ro. ꝛ bene teratur: ꝛ fiat empl'm ex hoc sup vlcera capitis desiccat ea.
¶ Coriū vge cāis: si sumat̄ ꝛ i eo inoluat̄ terra sup q̄ aliqs mixerit: ꝛ liget̄: difficile deīceps emittet vrinā ꝛ q̄diu h̄ seruatū fuerit ꝛ ligatū nō poterit mingere.
¶ Si sumat̄ ex coagulo catuli parui ꝛ cōficiatur cum vino dissoluit laborantem colicam solutione leui: ꝛ alleuiatur ipsa hora qua potauerit ipsum.
¶ Alcardē q̄ fuerint in aurib⁹ canuꝫ si ex eis īfundant̄ in vino: ꝛ det̄ ei quē inebriare volueris inebriabitur.
¶ Lapis morsus a cane: si infundat̄ in vino ꝛ de vino illo sumpserit homo facit clamare ipsum.
¶ Si abluatur canis habens prurituꝫ in aqua in qua decocti sunt lupini curatur.
¶ Si abluat̄ canis quē cōprehendit alcarden cum aqua marina: aut aqua ꝛ sale: deinde inungat̄ cuꝫ aceto vini ꝛ cimino: extinguit alcarden.

¶ De vulpe. Sermo. XV.

Caro eius cal'a viscosa difficilis digōnis vituperabilis nutrimēti: sꝫ in autūno melior est.
¶ Pulmo eius desiccatus tritus cribellat⁹ si potetur ad pōdus.ℨ.cuꝫ aqua vuaꝝ passarū aut cuꝫ aqua frigida cōfert ei qui difficilem hꝫ spirationem.
¶ Sepum vulpis liquefactum mitigat dolorem auriuꝫ: si in eis instilletur recenter: ꝛ etiam si fuerit salsum ē adhuc magni iuuamenti.
¶ Oleū in quo decoqtur vulpes confert podagricis ꝛ in neruis patientibus ex superflua humiditate.
¶ Uulpes decollata decocta in cacabo eris total'r cū corio suo nō sissa: ꝛ cocta dōec dissoluat̄: ꝛ ponat̄ in concha terrea: ꝛ stati patiēs sedeat in ea: vel supponat̄ ei concha cōfert patiētib⁹ in neruis ꝛ extremitatibus ex flegmate quoniā dissoluit illud ꝛ est magni iuuamenti.
¶ Antiq̄ soliti sūt īfundere vulpinū oleū in tinā aqua plenā ꝛ ponebant infirmuꝫ in ea ꝛ morabat̄ multū in aqua illa: ꝛ si morbus erat recens: remouebatur: ꝛ si antiquus leuiabitur ꝛ lenificabitur.
¶ Stercus vulpis tritum cum oleo ros. si vngatur virga alicuius cum eo augmentat coitum.
¶ Fel sumptum ad pōdus.ℨ.vnius cōmisceatur ꝛ portet in vulua mulier continue in lana tribus diebus: deinde cocat vir cum ea in quarta concipiet masculum.
¶ Duo testiculi vulpis triti: ml'ier que sumpserit ꝯcipiet.

¶ De lepore. Sermo. XVI.

Caro leporia gnāt sāguinē grossuꝫ gnātiuū colere nigre: desiccat ꝛ nō subtiliat ꝛ valet ꝫ dolorē viscerū: ꝛ abscindit fluxū vētris ꝛ vlcera itestinoꝝ.
¶ Si comedatur caro ei⁹ assa in furno aut sub patella fere operatur idem.
¶ Si migant̄ macule nig. vmbrose cū sāguie ei⁹ rēouet̄.
¶ Caput leporis combustum tritum cum aceto: si vngat̄ ex eo allopicia confert.
¶ Caput assum ꝛ cerebruꝫ comeditur: ꝛ iuuat contra tremorem prouenientem ex infirmitatibus.
¶ Epar leporis desiccatuꝫ si ex eo sumat epaticus pōdus ℨ.vnius iuuat ipsum.
¶ Stercus leporis liquefactum cum aceto si ex eo inungatur inpetigo: curat eam.
¶ Sterc⁹ lepori ligatū s̄ ml'ierē n̄ ꝯcipiet vnq̄ dū tēuerit.
¶ Et si ex eo posuerit modicū i vulua remouet ab ea mēstrua: ꝛ desiccat matricē vehementer.
¶ Qui hūerit dolorē dētiū: ꝛ posuerit ex dentib⁹ leporis

in pte vbi dolor fuerit:aufert dolorem.
¶ Leporis combusti integre cinis eius cōfert patientib⁹ lapidem generatum in renibus.
¶ Si potauerit mulier post purgationem suam coagulū leporis trib⁹ diebus cōtinue: ꝓhibet conceptionez.
¶ Si imposuerit vulue post purgationem coagulum leporis:iuuat eam contra conceptionem.
¶ Fel mistū cū melle albo valet ꝯ albuginē oculorum.
¶ De alboçao vel taxone. Sermo. XVII.
Caro ei⁹ cal'a ē ꝛ hūida:cocta cū oleo iuuat podagricos ꝛ dolores iūcturaꝝ ex fritate ꝛ ē subtil' diaforetica.Cocta cū aq̄ posita i tina si itret eā podagric⁹ vl' patiēs circa iūcturas:iuuat ipm iuuamēto magno.
¶ Qui voluerit transire per locum animalium açiba:vt ab eo quiescant:vt ipsa fugiant ab eo:portet in manu sua radicem colloquintide.
¶ Si sumat̄ pilus çabo de pilis q̄ sunt circa collū masc'li ꝛ ꝯburat̄:terat̄ cū pice:deide iungatur cuz eo anus sodomitte patientis:remouetur ab eo vitium illud.
¶ Fel si ex eo potetur ad pondus.ʒ.i.cū decoctione spicenardi valet contra timpanitem.
¶ Sāguis valz ꝯ leprā:si iungāt̄ ex eo cal'o loca patiētia.
¶ Dens suspensus sup brachiuz dextruz ab humero vsq₃ ad cubitum valet contra obliuionem.
¶ Pes sinister ꝛ vngues eius positi ꝛ ligati in panno lini in brachio dextro alicuius non tradet obliuioni q̄cquid audiuerit aut sciuerit.
¶ Fel mas.ligatuz super femur sinistruz non cessabit coire cum muliere quandiu ipsum tenuerit.
¶ Manus ei⁹ dextra cū corio ei⁹.si abscindat̄ eo viuo:et suspēdat̄ sup aliquē si ille itrauerit ad regē aut ad alium ꝓ aliqua necessitate:complebit necessitatem suam.
¶ Man⁹ ei⁹ dextra cū sinistra hoīs abscidat̄: ꝛ suspēdat̄ supra aliquē quicunq₃ viderit eū diliget eū pter alkabo.
¶ Medulla pedis sinistri trita valet in muliere que non diligit virum suum.
¶ Si inyciat̄ i nates ei⁹ diliget eū plusq₃ aliuz pter alio.
¶ De lupo. Sermo. XVIII.
Caro ei⁹ frida fetida sicca grossa.Ari.Odiū q̄dē iter lupū ꝛ ouez ē vehemēs: ꝛ illō ē radicatū i oīb⁹ mēbris lupi ita q̄ si fiāt de viscerib⁹ ouiuz corde: ꝛ de viscerib⁹ lupi alie: ꝛ pulsent̄ he cum his insurdabunt̄ corde ouium sine arietis.
¶ Jā pparabat̄ coriū ei⁹ vt fierēt ex eo timpana ad delectādū:q̄ pulsata isurdant alia timpana apud audiētes.
¶ Si m'lier mixerit sup vrinā lupi nō ꝯcipiet vnq₃.
¶ Si sumat̄ virga lupi ꝛ nodet̄ in noīe eius quē volueris ligare:non poterit coire donec dissoluat̄ nodus ille.Ari. Nulla ligatio vehementior ista.Qui iduerit vestimētuz ex lana ouis quā comederit lup⁹ nō remouebitur a b eo pruritus q̄diu induerit eam.
¶ Cauda lupi suspensa supra presepe:nō poterit comedere cenam suam q̄diu ibi fuerit.
¶ Epar miscet̄ spēbus medicine el'ary qđ dr̄ oxifemea ꝛ valet contra dolorem epatis.H.
¶ Epar lupi ꝺsiccatū ꝛ tritū nimis:si ex eo bibat̄ coclear vnū cū vino dul.valz dolori epis cuiuscunq₃ fuerit male ꝯplōnis:q2 i iþo ē ꝓpetas epi ꝯueniēs in firmo.Dixit gugir.Epar ꝯfert oīb⁹ aīalib⁹ dolētib⁹ epar si cōedat̄.Probatio ei⁹ est:qm̄ vult̄ dolēs in epate si venetur aues magnas ꝛ comederit ex epate earum curatur.
¶ Pl'mo lupi:siccat⁹ trit⁹ cū cape coct⁹ cū lacte iumtio vl' vacino si ex eo sumat patiēs defectū anhelit⁹ ꝯfert pl'm.
¶ Caput lupi suspēsū i turri colūbaꝝ ñ accedēt ad eū furones murilegus nec aliud aīal nocium columbis.
¶ Calcane⁹ femine lupe suspēsus in capite lācee:si cōgregantur ꝯtra ferentē lanceā hoīes ferētes lanceas nō accedēt ad ipm q̄diu calcaneus fuerit sup lanceam.
¶ Fel lupinū sumptū ad pōdus.i.dauic.si pōat̄ cū eo granū musci ꝛ pōat̄ i aures vl' narib⁹ caduci sel'i initio mēs. ꝛ sel'i medio mēsis:ꝯfert ei loco el'ary qđ dr̄ eē hylete.
¶ Fel coctū cū olō ro.si cū eo iungat̄ hō i supcilys:diligetur a m'lierib⁹ cū deābulauerit in ꝯspectu earum.
¶ Testiculū lupi dextꝝ si q̄s sūpſit cruentuz ꝛ miscuerit oleū: ꝛ m'lieri fornicarie ad iponēdū in vulua in lana dederit:si imponat̄ remouebit̄ ab ea desiderium coitus.
¶ Sanguis lupi confert surditati permixtus cū oleo nucum in aurem distillatus.
¶ Dētes canios ꝛ ocl'os ꝛ coriū lupi siq̄s ferat secū aduocat⁹ ei⁹ in cā obtinebit: ꝛ erit diues apud oēs gentes.
¶ Uirga lupi assa in furno ꝛ incisa si masticet̄ ex ea pars excitat statim coitum.
¶ Dens canin⁹ lupi suspēsus sup aliquē nō timebit lupū.
¶ Timpanum magnum ex corio lupi factum percussum in exercitu crepant alia timpana.
¶ Caro lupi trita cū modico pipis ꝯfecta cū melle despumato:si sumat̄ ab eo:q patit̄ colicā ꝯfert ei manifeste.
¶ Coriū lupi si ex eo strigat̄ vēter patiētis colicā valet.
¶ Et si assuescat patiēs sedere sup coriū ipm ꝯfert ei.
¶ Stercus coctum cum vino albo subtili sumptum a patiente colicam confert ei nimium.
¶ Et forte si sterc⁹ illō suspēdat̄ supra coxā viri ligatū cū filo lane ouis quā momorderūt lupi:valet ad idem.
¶ Ocl'us dexter sicc⁹ suspēsus ꝯ pueꝝ remouet timorez.
¶ Et simil'r dens eius caninus ꝛ nerui ꝛ corium eius.
¶ Cauda ei⁹ sepulta i domo nō intrabūt i eaz musce.
¶ De leopardo. Sermo. XIX.
Caro eius calida est ꝛ sicca: pinguedo grassa est cum acuitate:eius subtilitas apparet in eis qui patiunt̄ intus pulsum timporuz ꝛ reuolutionem capitis: si assetur ꝛ recipiat patiens odorem eius.
¶ Sepū leopardi mistū cū oleo laurio:si cū eo iungat̄ scabiosus.c⁹ scabies scindit cutē q̄ noīat̄ atrath: confert.
¶ Sanguis leopardi confert tumori venaruz crurium si confricentur cum eo calido.
¶ Fel leopardi sumptū ad pōdus dauic cū sciffo aq̄ decoctiōis gariof.ꝓhibet gnātionem iducit sterilitatem.
¶ Fel recēs sūptū ē letiferꝝ venenū:nec hȝ illā acuitatez desiccatū ꝛ necat si ex eo sumat̄ pōdus.i.aur.i ipa die iaz potauit rex ꝓncipē suū ex h̄ felle recēte ad pōd⁹.i.ʒ.i vio pu. ꝛ icurrit ꝓnceps ille mōtē die seq̄nti cū dōmiuit.Ari.
¶ Testiculus leopardi dexter si mulier annosa comederit cuius menstrua sunt impedita restaurantur: ꝛ si assuescat eius esum menstrua fient crebra.
¶ Et si volueris curaz eius potabis eam semine psily recenti.Leopardus diligit vinuz: ꝛ venant̄ ipm cum eo:q2 cum biberit inebriatur ꝛ capitur.
¶ Cerebrū leopardi mistū cuz aqua eruce ꝛ modico çambac: ꝛ potet ipm valet contra dolorem vulue.
¶ De furone. Sermo. XX.
Priapus furonis magne est vtilitatis ei qui patitur dolorem in vesica: ꝛ ei qui guttatim cum difficultate migit: ꝛ teratur ex eo.ʒ.i. ꝛ misceatur cū modico gariofilorum ꝛ potetur.
¶ De mustella. Sermo. XXI.
Si mordeat aliquez ꝛ locus morsus sit subnigri coloris ꝛ augeatur ei dolor. Cura eius est vt fiat empl'z ex alleis ꝛ folys fic⁹ tritis cū cimio.
¶ Felle eius pereūt si potetur:nisi subueniat̄ eis p curā.
¶ Cerebꝝ siccū bibituz cū aceto: curat morbuz caducū.
¶ Sanguis eius si cum eo iungatur apostema post aurez proueniens confert.

¶ Mustella cōbustā si sumat̄ cinis eius cuz aceto ⁊ cera liquefacta cuz oleo lilioꝝ ad idez confert.
¶ Mustella posita super morsū scorpionis ꝯfert nimiū.
¶ Mustella si salsetur valet contra morbuz caducū.
¶ Cinis eius aperturis poroꝝ: valet contra podagraz: si cōfricetur cuz aceto.
¶ Caro eius desiccata si potetur cuz rutha valet contra morsum animalium oīuz reptiliuz.
¶ Coria masculi confecta prius si inscribant̄ in eis ⁊ suspēdatur super demoniacos ⁊ incantatos confert.
¶ Calcaneus eius extractus ea viua: suspensus ad mulierem non impregnabitur quandiu ibi fuerit.
¶ De simia. Sermo. XXII.
Caro ei⁹ frida austera generatīa humoris pessimi nisi: q꞉ cor eius assuz desiccatuz potatuz ad pondus.ʒ.i.cū mellicrato antiquo corroborat cor ⁊ augmentat acuitatem ⁊ audaciam: ⁊ remouet pusillanimitatem ⁊ pulsum cordis ⁊ acuit intellectum ⁊ confert contra caducum morbum.
¶ Et si supponatur capiti dormiētis cor simie videbit in somnijs res siluestres metum inferentes.
¶ De ericio. Sermo. XXIII.
Caro ei⁹ dissoluta nimis sicca siīr: ⁊ si siccet̄ caro ei⁹ ⁊ biba t̄ cū oximelle valet cōtra ydropesiz carnosam ⁊ initiū oīs ydropisis ⁊ cōtra cōtractionē neruorū ⁊ contra paralisim ⁊ dolorem renum ⁊ contra fluxuz humorum ad viscera.
¶ Epar eius desiccatuz ad solez calidū supra testaz nouā confert quasi caro. yricius coctus aut assus valet contra lepram ptisim: ⁊ dolorem renum.
¶ Et si fiat ex eo emplastruz valet contra neruuz contractuz: ⁊ dolorez ꝓuenientez in ventre ex ventositate grossa: ⁊ contra difficultatem digestionis.
¶ Yricius salsus bullitus cū aqua donec separetur ab eo pinguedo: si cum eius adipe inungatur baculus ⁊ ponat̄ in domo: congregabuntur ad ipsum pullices.
¶ Et si fiat ex felle ei⁹ colliriū ⁊ inungat̄ oculis ꝯferūt. cōtra leprā expssionē ad ptisim ex vlcere pulmonis. renes eius desiccati: si ex eo sumat̄ pōdus.ʒ.i.a patiēte difficultatē vrine cū aq̄ cicerū rubeoꝝ dissoluit statim.
¶ Assiduitas comestiōis ei⁹ generat guttationē vrine. est optimū ꝯ vitiū pueroꝝ ⁊ cōtra eos q mingūt in lectis.
¶ Oculus ei⁹ dexter frixus ad pondus.ij.ʒ.i. ad pondus vi.granoꝝ cum oleo alinule vel seminis lini: si ponatur in vase eneo ru. deinde colliriçet̄ ex eo qui videre voluerit de nocte nihil occultabit̄ ei in tenebris qn videat: sic
¶ Sinister oclus frix⁹ cū oleo ⁊ posit⁹ in vasculo: (ō die. si volueris iferre somnū hoī. Accipe in sūmitate stilli ex ipso: ⁊ mitte in aurē ⁊ statiz habebit somnuz.
¶ Ericius montanus siue marinus: si comburatur cinis eius subtilis emundat ⁊ attenuat: Et phici quidaz vtuntur in vlceribus in quibus supereminēt carnes pessime.
¶ Coriuz ericij siluestris combustum: mixtum cuz pice liquida: si confricetur cum eo allopicia curat eam.
¶ Ericius combustus tritus si imponatur fistule iuuat.
¶ Sanguis eius mixtus cum melle: si ex eo fiat gargarismus cū aq̄ cal'a remouet grossitiē vocis: ⁊ raucedinē.
¶ Sanguis eius cuz decolat̄ sumpt⁹ cū tantundem olei mixt⁹: si inungat̄ cū eo corpus viri ignorātis gd sit ligatur ab oibus mulieribus vsq꞉ ad mensem.
¶ Et si abscidat̄ caro ei⁹ absq꞉ decolatiōe: deiñ suspēdat̄ sup bestiā aut hoiez: c⁹ mictura difficilis ē miget statim.
¶ Ericius mōtanus melior est domestico ⁊ habet spinas in modū acuuz: ⁊ est consimilis in cura melioris est comesti ōis: ⁊ magis iuuat stomacū: ⁊ fortior est super mollificationem ventris: ⁊ ad inducendam vrinam.

¶ Omnis ericius combustus positus super plagaz habētem carnē superfluam: remouet eam.
¶ Dixit alchriton q꞉ allopicie est medicīa: que fit ex cinere ericioꝝ marioꝝ: ⁊ gallis rubeis: ⁊ amigdalis amarl: ex vnoquoq꞉ sumat̄ ps: terat̄ totum cum aceto multum: si superponatur loco alopicie curat eam.
¶ Et tanti iuuamenti est: si sumatur de cinere eius: aut de cinere corij eius: aut capitis eius: aut interiorum eius cum sepo vrsi ⁊ iam currit aqua: absq꞉ sepo: in iuuamēto postq꞉ fricat̄ locus ille donec rubescit.
¶ Et ericius marinus permixtus: non combustus cū medicinis iuuatiuis scabiei: confirmat eas in actu suo.
¶ De cancro. Sermo. XXIIII.
Cancer alius fluuialis ⁊ alius marinus.
¶ Cācri fluuiales ꝓprie ꝯferūt ꝯ morsum canis rabidi: minus marin⁹. nā sumit̄ de cinere coꝝ pondus.ʒ.ij.cū pōdere aur.i.i.ʒ.i.5. gentiane cū vino mirtio: ⁊ cōpetentius tempus combustionis cancroꝝ est estiuū apō ortū canis dextri sole in leōe ⁊ luna in ariete in.xij. dieb⁹ mensis aplis sumunt̄ viui ⁊ ponunt̄ in vase rubeo eneo: ⁊ ponunt̄ in furno donec redigant̄ in cinerem.
¶ Fluuiales cancri decocti erit aqua decoctiōis solutiua ventris: promouens vrinam: ⁊ confert ptbisicis: ⁊ habentibus apostemata pulmonis.
¶ Fluuialis trit⁹ aut marin⁹ si potet̄ cū lacte asine cōfert ꝯ morsum araneaꝝ citrinaꝝ pessimaꝝ: ⁊ scorpionū: trit⁹ cū albedrogi qō ē spēs basilicōis: c⁹ flos ē rub. si approrinqt iterfic scorpiōez. viui triti sr̄ scissuras ꝓueniētes i mēbris ꝯstrigūt: deiñ mutēt̄ singl'is dieb⁹: valēt ꝯ h pl'z.
¶ Fluuialis āt cancer tritus posit⁹ super apata dura dispergit ea: ⁊ extrahit cuspides sagittaꝝ infixas corporib⁹. cinis eius cuz melle mixt⁹ curat scissuras manuū vel pedū ꝓueniētes ex frigore: ⁊ scissuras natum.
¶ Pes cancri in carta conuersationis a collo eius qui habet scrophulas curatur q꞉diu durat super eum.
¶ Et si suspendatur ad radicem arboris fructifere: cuius fructus decidunt absq꞉ vento: non decident fructus.
¶ Oculus cācri suspēsus supra patiētē dolorem oculi gescere facit dolorem. suspensus super pueros fit cito exit⁹ dentium corum: ⁊ valet ꝯtra tertianam: in alijs ꝓhibet.
¶ De testudine. Sermo. XXV.
Memorauit Hal. q꞉ testudinis virtus desiccatiua est nimis ⁊ ꝯsumptiua virtutis membroꝝ humidoꝝ: ⁊ iuuat contra aquaz citrinam qū terit̄ tritura vehementi ⁊ ponit̄ desup confert valde.
¶ Caro testudis apit apata: ⁊ oz vt ꝯmisceat̄ ei faria ordō. ⁊ puluis molēdini: ⁊ curat vlcera accidentia in testicl'is.
¶ Si comburantur interiora testudinis: ⁊ eius cinis ponat̄ sup vlcus: curat vlcera que accidunt in gutture.
¶ Si accipiat̄ cōcha ei⁹ ⁊ ꝯburat̄ sup tegula vel alic⁹ olle coopertorium: ⁊ terat̄ ei⁹ cinis. cum melle: ⁊ fiat ex eo vnctio cum digito curat dolorem gutturis nec nocet.
¶ Sz hūiditas ei⁹ quā qdā noīant muccos testudīs: si bibat̄ ab aliq̄ sola: aut cū mirra: aut cū aloe: ꝯfert opil'. epis.
¶ Et si pōat̄ cū ea thus dōec icrasset̄ modicū erit me⁹ iuuatia vlceꝝ: ⁊ desiccatia apatū auriū ꝯsiccatōe vehemēti ⁊ ē medicīa iuuatīa fluxuū in oculis: si supponat̄ fronti.
¶ Et remēorauit Hal. qm̄ vsus ē carne testudis sel'i qbus dā aldeis i plaga q̄ puenerat ad neruū: ⁊ fuit neru⁹ ꝯtrit⁹ vl' ꝯct⁹ dixit: ⁊ accepte sūt carnes testudis ⁊ trite tritura vehemēti: ⁊ posite sunt sup plagā: ⁊ medici q fuerūt ante galienū ꝓuiderūt vt ꝯmisceret̄ cū eo vel oleo aloe ⁊ mirra: Et q volūt colligere muccos testudis purgāt vnāquāq꞉ testudinē cuz stillo: qm̄ exibit humiditas: ⁊ confert pilis ꝓuenientibus in palpebris oculoꝝ exeūtibus a natura: q꞉ adherere facit cuz alijs ⁊ nō nocet oculis.

¶ Et hec humiditas si misceatur cũ thure aut aloe: et teratur donec fiat sicut mel: et ponatur sup frõte: et circa caput in modũ ligature vel corone infantibus quãdo accidit eis ventus ĩ capite qui caput magnũ efficiat. Et fit hui⁹ cura donec restringat caput oĩa ossa tumefacta: et redeat caput ad metam nature proprie.

¶ Et remẽorauit. H. q testudo cõbusta: si eius cineris partes tres sumantur: et cuz eo pmisceant due ptes de galla et ps vna de pipere: et teratur illud nimis: deinde puluerizetur supra cibũ: aut sup vinũ albũ cõstrictiuũ cõfert fluxui sanguinis qñ nõ fuerit eius vlcera putrida.

¶ Et cinis oĩum spẽrũ testudinis cõbustarum cõfert in cura ei⁹ qd ĩduratur et cõstringitur ex apatib⁹ puenientibus in parte auriuz: et maxime qñ sumitur cuz aqua mellis.

¶ De tortuca. Sermo. XXVI.

Eius caro est tarde digõnis et generat coleraz nigraz et si decoletur tortuca et colliriet aliqs cũ eius sanguie cecatur. Et sil'r si sternutatiões fiãt alicui cũ sang. ei⁹.

¶ Sanguis tortuce agrestis quando bibitur valet cõtra morbum caducum.

¶ Et qui colliriatur cuz puluere tortuce incurrit cecitatẽ per albedinem que puenit in oculis.

¶ Et quando proycitur tortuca in cacabum balnei: q tũc in eo balneatur: oculi eius cecantur.

¶ Ex eo quod confert fissure ventris mulieris et vberuz ei⁹ et femoruz ei⁹ est. Si cõburatur cortuca: deĩde teratur cũ albumĩe oui: aut lacte asine: et iungatur vẽter mlĩerl ex eo.

¶ Si misceatur fel agrestis cuz tantũdẽ mellis: et collirietur quis cuz eo tribus diebus in mane ter et in nocte ter: conferet hoc coadunationi aque in oculo.

¶ Et fel tortuce confert squinãticis et vlcerib⁹ malis prouenientibus in ore puerorum.

¶ Et si fiũt ex eo sternutatiões valet cõ morbũ caducum.

¶ Pes tortuce positus sup pedem podagrici: dexter sup dextrũ et sinister sup sinistrũ expellit podagraz.

¶ Sil'r manus ei⁹: si hoc mõ dextra sup dextram.

¶ Sinistra sup sinistrã ponatur expellit ciragram. Qui posuerit dorsuz ei⁹ euersuz sup ollam: non bulliet olla. Fel agrestis tortuce pmixtuz lacti mulieris: si distilletur in naribus vel auribus a quibus fluit sanguis confert.

¶ De pisce sagittali. Sermo. XXVII.

Eorum qdã afferũtur ab ĩdia. Aly ab egypto et ex eis gnãntur in mari alcuçon. i. mare qd trãseunt

¶ In pisce sagitte: mlta sũt iuuamẽta in carne (ebrei Aris. ei⁹: et sãguie: et sepo: et felle: et testicl'is et nodis caude eius.

¶ Caro ipsius impinguat corp⁹ qñ fit ex ea acafea: et si salsetur et bibatur ex eo põdus vnius aurei. cuz vase vini corroborat renes et virgam et puocat libidinem.

¶ Sãguis ei⁹: si cal's sumatur et iungatur cũ eo loc⁹ sordidat⁹ cũ belliricis et emblicis: reducit corp⁹ ad colorẽ ppriũ: et si pmisceatur ei baurac et iungãtur cũ eo macl'e faciei et lẽtigĩes et macl'e mĩutissime rẽouet eas et claruz colorẽ reddit.

¶ Sepũ ei⁹ expellit dolorẽ renũ: et facit distillare spma.

¶ Nodi aũt dorsi ei⁹ si suspẽdatur nodus medi⁹ q operit renes supra dorsuz viri iuuat vgã et corroborat coituz.

¶ Et si de testiculo eius dextro bibatur ad pondus vni⁹ alkilat cũ aq̃ rute fac distillare spma: et desiccat ipsum.

¶ Et eius testiculus sinister si bibatur siccus ad pondus vnius alkilat cum aqua cicerum rubeorum et cum vase vno vini purissimi: et duas extra. i. bis sex. ʒ. de butyro vacino facit distillare sperma: et puocat coitum: et calefacit renes: et corroborat virgam.

¶ Et si piscis iste momorderit aliquẽ: et febricitauerit priusq̃ mingat aut febricitet homo interficiet virum.

¶ Et si febricitauerit vir pusq̃ migat piscis ille aut febricitet morietur ille piscis et morsus euadet: et sumatur piscis ille: et coquatur: et ex eo procurentur duo hoĩes q hñt odium vn⁹ aduersus aliuz reducentur ad cõcordiã et ad amorem.

¶ Piscis ille si suspendatur super pueros qui timent in somnys curat eos.

¶ De lacerta. Sermo. XXVIII.

Cor eius si suspẽdatur sup mulierẽ pbibet partum.

¶ Et si comburatur eius coriũ: et permisceatur cuz fece olei et inungatur membruz abscindenduz cuz ferro mortificat ita q non sentiat ipsum.

¶ Et qui inunctus fuerit cum sepo lacerte: et piecerit se supra cocodrillos nõ timebit illos et ludent cum eo.

¶ In felle eius est iuuamentuz magnuz cõtra alopiciam qñ ex eo fit sternutatoriuz cuz radicibus bletaruz.

¶ Si sumatur de stercore eius ad põdus. vi. aureorum. et sinapis ad pondus. iiij. aureorum. et terantur cum forti aceto: et inungatur cuz hoc allopicia. similiter ster eus furonis.

¶ De cocodrillo. Sermo. XXIX.

Corium eius si sumatur aut coriuz lupi claudi aut coriũ simie: et circundetur ferendo ipsuz cũ coaldea et superficies eius nunq̃ cadet in ea grando.

¶ Si aliquem cocodrillus momorderit: si sumat sepum ipsius: et ponat sup locuz morsum: statiz curabitur.

¶ Et equipollet sepuz cocodrilli sepo canis marini: quando decoquitur cum aqua et aceto et fit motio per os ex eo sedat dolorem dentium.

¶ Eius decoctio iuuat contra morsum vermiuz et muscarum et arancarum et huiusmodi.

¶ De rana. Sermo. XXX.

Rane parue combuste: permixto puluere caruz cum pice liquefacta. si cũ ea fricetur loc⁹ allopicie donec rubescat et post mõz desup iungatur cũ medicĩa cõfert.

¶ Si pulverizetur cinis eius super locum a quo sanguis egreditur stagnatur sanguis.

¶ Si insluatur in nares restringit fluxum sanguis.

¶ Caro eius sicca sumpta: et fornice magne terantur et conficiantur cum aqua squille.

¶ Siquis potauerit ex ea dauic: incurret pruritus scabiẽ et maculas pessimas.

¶ Siquis sumpserit ranã q̃ decolata est: et siccata: et potauerit ex ea ad pondus vnius aurei in pultibus aut in vino: cohibet euz ab accessu mulierũ longo tempore.

¶ Et si sumpserit ex ea mulier in cibo aut potu impediet eius conceptionem.

¶ Qui abscidet pedem rane ambulantis in aqua: deinde suspenderit illos duos pedes super podagricum ligatos in corio cerui: curabit ipsum.

¶ Siquis sanguinem ranarum viridium sumpserit: et cõfecerit cũ eo açarech: trita: et potauerit ex eo aliquis pondus vnius aurei. retinebitur eius vrina.

¶ De gatto siluestri. Sermo. XXXI.

Gatti agrestes ppinqui sunt in complexione leporibus eius caro calida et mollis.

¶ Eius sepũ sumptuz simile est nature carnis ipsius.

¶ Caro eius confert podagre cum inungitur ex ea.

¶ Fel eius forte ẽ ad dissoluẽdũ oris torturã: et est vt accipiatur de felle gatti nigri medietas. ʒ. et misceatur põderi. iiij. aureorum çambac: et fiat ex eo sternutatoriuz.

¶ Et exbit fetuz mortuũ a mr̃ice: si fiat suffumigatio subtus mulierẽ cũ stercore gatti nigri coloris.

¶ Idẽ opatur ei⁹ fel qñ cõmiscetur cũ aq̃ colloquintide humide si humectetur in lana: et teneat eã mulier penes se.

¶ De mure. Sermo. XXXII.

Eius caro ẽ cal'a moll' piguis modicũ ĩ ea ẽ vt⁹ expulsiua melie. et si cõedatur mus assus dẽsiccat saliuã fluentez ab ore puerorum: et si findatur mus: et supponatur morsui scorpionis sedat dolorẽ eius.

¶ Et quando ponitur super verucas eradicat eas.
¶ Caput muris si suspēdaꝛ ab eo q̄ ꝯqueriꝛ de dolore capitis: ꝛ suspendaꝛ in pāno lini sedat ipsum.
¶ Et si suspēdaꝛ caput muri femie ꝯ̄ hoīeȝ caducū curaꝛ.
¶ Sterc⁹ ei⁹ positū cū sale ꝛ oleo sup nates alic⁹ dissol uit vētrē. Itē ꝯfert ꝯ̄ allopiciā. si sterc⁹ muriū nimis teraꝛ: ꝛ ꝯficiaꝛ cuȝ succo eruce ꝯfert: ꝛ succo nasturcy vl' ceparū vel alleoꝝ. Et fiat ex eo empl'ȝ sup ipm locuȝ.
¶ Si muriū ꝯbustoꝝ in olla pulvis pmisceaꝛ cū ol'o laurino: ꝛ fiat ex eo empl'ȝ sup allopiciā: postq̄ fricat⁹ fuerit loc⁹ cū alleis singulis dieb⁹ Itē faciēdo nascenꝛ pili.
¶ Arsenicuȝ citrinū ipastatū cuȝ faria: deide cibeꝛ cuȝ eo mus morietur.
¶ Litargiriū: scoria ferri: elluȝ qñ ꝯficiꝛ vnūq̄dq̄ eoꝝ cū farina ꝛ pycitur muribus: si comederint: morienꝛ.

¶ De yaroboath. Sermo. XXXIII.

Caro ei⁹ cibat ꝛ lenificat ventrē. ¶ Et qñ submergitur iaroboath in aq̄ dōec moriaꝛ: ꝛ illa dispergatur in domo: timebit oīs q̄ fuerit in domo illa.

¶ De formicis. Sermo. XXXIIII.

In die circa eq̄torē diei ē terra in c⁹ arena ē auꝝ in q̄ sunt formice sil'es canib⁹: ꝛ sūt velociores oī creatura dei: q̄ꝝ sollicitudo est exhendi arenā illā aureā de mieris suis: ꝛ sol ē ibi vehemētissimi caloris a mane vsq̄ ad mediā diē vt nō remaneat ibi aliq̄ ex vehemētia caloris ꝛ fugiūt oēs a calore in meat⁹ terre dōec linescat calor solis: ꝛ veniūt indi cū camellis tpe abscōsionis illaꝝ formicaꝝ: ꝛ portāt arenas: ꝛ appropinquāt camelli terni ꝛ iteꝝ duo masculi: ꝛ in medio eoꝝ femia hñs filiū in terra idoꝝ vt desideret filiū suū: ꝛ portāt arenaȝ: ꝛ egītāt camellos ꝛ veniūt ad terrā suā festināter ne cōseq̄nꝛ eos formice. Et rettulit mihi q̄dā q̄ vidit baldaci formicā in auiano q̄ comedit oī die libram carnis baldacensis tpe almuçedic regis. ꝛ formice claudunt loca meatuum anq̄ veniant nebule ꝛ pluuie.
¶ Et qñ pōiꝛ sup itroitū vesptilio nō egrediunꝛ ide: ſȝ faciūt foramia aliūde: deide egrediunꝛ nō ab illis hostys.
¶ Cor vesptilionis si sic pparetꝛ nō egrediunꝛ.
¶ Quādo iungiꝛ meat⁹ ille cū alkitran nō egrediunꝛ inde. Et q̄ egrediunꝛ nō possunt regredi.
¶ Et qñ subiungaꝛ cū radice collogntide peribit oīs formica que suscepit odorē eius. si vngaꝛ radix arboris cuȝ felle bouino: nō accedēt ad ipsaȝ formice.
¶ Et si circuerit mēstruata arcaȝ nō itrabūt formice.
¶ Caules ꝛ assa fetida qñ pyciunꝛ in meat⁹ eaꝝ peunt.
¶ Et si inungaꝛ cū istis circa eas non exeunt.
¶ Preparaꝛ ex formicis vngm ad erectiōem vge: fit. n. ex formicis nigris q̄ hñt alas ꝛ ponūꝛ i vase vitreo viue: ꝛ ifundiꝛ sup eas çambac bonū: ꝛ suspendiꝛ ad solē duob⁹ diebus: deide colaꝛ: ꝛ pyciunꝛ formice: ꝛ vnganꝛ cuȝ eo inguina iferius ꝛ vga: ꝛ iferiora peduȝ ꝛ est bonuȝ ad corroborandum erectioneȝ virge.

¶ De aldea locustis. Sermo. XXXV.

Caro ei⁹ cal'a ꝛ sicca: dixit costus. Cum videris locustas veniētes in modū nubiū: sume erucā malā q̄ ē lupini ꝛ ifunde i aq̄: ꝛ aspgaꝛ aq̄ illa sup locuȝ de q̄ timeꝛ: ne destruatur ex segetib⁹ ꝛ alys: ꝛ cū senserit locuste odorē eius euadent ab eis illa semina.
¶ Et si suffumigetur aldea cum stercore bouum non accedent ad eam locuste.
¶ Et dixerunt ex eo cū quo expellit deus locustas est: vt sumaꝛ q̄titas locustaꝝ ꝛ comburaꝛ in igne: deide exeat fumus iuxta segetes ꝛ alia victualia: nō appropinquāt locuste pre odore combustaꝝ: nec odor ille poterit ad eas pvenire q̄n eas extiguat aut obuiat ꝛ inenit eas sol ꝛ extinguit eas. Et dixerūt attende Itē idē in scorpionib⁹ ꝛ formicis: q̄ nō iueniet scorpiōes ꝛ formicas odor eoꝝ ꝯbustoꝝ q̄n peant. Et forte relig vermes Itē mō se hñt: ꝛ quādo cū locustis fit suffumigiū soluiꝛ difficultas vrine puerōs ex hūiditatib⁹ grossis: ꝛ ideȝ opaꝛ in mulierib⁹ ꝛ eunuchis: ſȝ fortius q̄ꝫ i moderatis. Cū sumiꝛ aliquid ex eis cū vino: iuuat plm ꝯ̄ morsuȝ vermiū: psertī locuste q̄ vocanꝛ hariol q̄ nō hñt alas. Et Itē q̄ narrauit de eis diascorides: qñ siccanꝛ ꝛ bibunꝛ trite cū vino nō cocte: neq̄ȝ sal se: iuuant plm ꝯtra morsuȝ vermiū.

¶ De vpupa. Sermo. XXXVI.

Caro ei⁹ ē austera: ꝛ in puluere eius est virtus iuuatiua contra morsum cancri: decolatur ꝛ scindiꝛ: ꝛ fit ex eis emplastruȝ super locum.
¶ Lingua vppupe suspensa super obliuiosum reducit ad memoriaȝ ea que oblitus est.
¶ Qñ suffumigaꝛ q̄s cū pēna ei⁹ expellūꝛ ab eo v'mes.
¶ Si suspēdaꝛ oculus ei⁹ ꝯ̄ leprosuȝ: cessat lepra.
¶ Corium vpupe positum super eum qui patitur dolorē capitis sedat dolorem.
¶ Dixerūt si suspendaꝛ dens hoīs ꝛ ala vppupe dextra ꝛ suspēdaꝛ capiti hoīs dormiētis ñ excitabiꝛ dōec auferaꝛ.

¶ De alkalkan. Sermo. XXXVII.

Caro eius frida austera obturat meatus corporis. ¶ Cibus eius inducit lepram.
¶ Et si coxerit aliquis ꝛ olfecerit odorē decoctiōis iuris eius timendū est ei de incursu lepre.
¶ Et dixit q̄dā phs: q̄ cerebꝝ ei⁹ cū datū fuerit i cibo ad pondus. iy. aureoꝝ. reddit hoīem stupiduȝ.
¶ Cū volueris corrūpere vuluā mulieris. Accipe carnes alkalkan: ꝛ melāgias q̄ seīā hñt. añ. ꝛ malaxēꝛ: ꝛ denꝛ in potu pōdus. i. aur. i micis panis aut i iure cal'o corrūpeꝛ.
¶ Si suspēdis coriū fellis ei⁹ supra oculū sanabis euȝ.
¶ Si sumaꝛ coriū citrinū iecoris ei⁹: mouet partū: ꝛ ppetas stercoris ei⁹: sil'r est in stercore columbaꝝ.

¶ De columbis. Sermo. XXXVIII.

Senex ex eis est calidus ꝛ siccus tarde digestiōis cōburit sanguinem. Pulli eoꝝ sunt calidi ꝛ humidi: ꝛ addunt in coitu: ꝛ calefaciunt renes et addunt in sanguine. Et si scindatur caput eius preter os ibi confractum ꝛ pyciatur de sanguine coꝝ supra telā cerebri magnam: prestat. Et si non inueniunꝛ columbe. ſȝ magne agrestes palūbe inuenianꝛ pyciatur ex sanguine earum super telam grossam. fit hec eadē operatio cuȝ sanguine turturis. ¶ Sterc⁹ columboꝝ est calidū ꝛ siccū combustiuum: ꝛ spargit scrophulas gulle: cuȝ mixta fuerit farina ordei ꝛ semē lini ꝛ acetum: valet contra tumorē coxy: qui diciꝛ rosa: cū tritū fuerit: ꝛ valet cōtra combustioneȝ ignis mixtuȝ cū vnguēto vel oleo. Mixtū cū melle: ꝛ semine lini euellit pellē superexcrescenteȝ epati ꝛ conturbantem ipm que noīaꝛ ignis persicus.
¶ Stercus expellit fetum facto ex eo suffumigio. Itē operatur cum stercore palumborum agrestium: ꝛ nasturcio puro contra dolores antiquos velut v'tigo: ꝛ emigranea ꝛ dolor ancharum ꝛ renum ꝛ colicus: ꝛ dolor podagric⁹.
¶ Cuȝ sepellieris caput vespertilionis in loco columbaꝝ non fugient a nidis suis nec a filys.
¶ Et si teratur panis cum costo ꝛ vino odorifero ꝛ dentur in cibis columbinis: quas inuenient alias: sociabuntur eis ꝛ venient.
¶ Et ad illud est vt coquantur ficus sicce in aqua: ꝛ cum remollite fuerit extrahantur teranꝛ ꝛ malaxenꝛ cū farina ordei non cribellata: ꝛ deꝛ eis in cibum.

¶ De aucha. Sermo. XXXIX.

Dicit Aristo. q̄ hec auis ē maxia: ꝛ dr̄ q̄ ex pēnis alaruȝ ei⁹ fiunt faretre: ad ferendas sagittas.
¶ Ex vnguib⁹ ei⁹ vasa ad potandū. ¶ Indigene vt eas

capiãt: ligãt duos boues in curru oneratos lapidib⁹ ꝛ corã curru domũ: ꝑuſq̃ itret homo habeat aquã neciaꝫ cũ venerit auis añ boues cũ vnguib⁹ vt ferat ꝛ nõ põt ferre nec vngues exberc ita ſunt ifixe: exit hõ ꝛ facit ignem in alis eius: ꝛ cõburit vt volare nõ poſſit poſtea capit.

℄ Oĩa aĩalia creata poſt equatorẽ diei verſus meridiẽ ſunt maioꝝ corpoꝝ ꝛ mirabiliuꝫ: ſicͭ elephãtes ꝛ alia cornua in narib⁹ hñtia ꝛ alia monſtruoſa. ℄ In felle aũt anche eſt q̃daꝫ ſubã mirabilis ad cõferenduꝫ caduco: cum fit ex eo sternutatorium ad pondus vnius denarÿ. preſtat enim pluſq̃ ocilece.

℄ De grue. Sermo. XL.

Caro ei⁹ g̃ſſa nutrit meliaꝫ. In iecore ei⁹ ẽ vtilitas ꝯ dolorẽ renũ: ꝛ opõnẽ veſice cũ ſiccatũ fuerit ꝛ tritum bibituꝫ ad pondus. ʒ. i. cuꝫ aqua ciceruꝫ.

℄ Teſticuli valde ꝓſunt ad albuginẽ oculoꝝ: ſi findanẗ: ꝛ apponatᷣ ſalgẽma ꝛ poſt molanẗ ſicci: ꝛ apponatᷣ ſpuma maris ꝛ ſtercus lacerte ꝛ çuccaꝝ ꝛ ipõatᷣ oculis ꝛ contra ꝑcuſſionẽ ꝛ plagã oculi ablue hoc totum.

℄ Fel eius valꝫ ad torturã oris: ꝛ ſi ꝓyciatᷣ ex eo põdus vnius. ʒ. cum çambac in nares.

℄ De nocticula. Sermo. XLI.

Caro eius frida ꝛ ſicca groſſa cerebꝝ eius maſculi ſi colliricẗ cũ ea aliqs aufert prauitatẽ videndi de nocte: dr̃ ꝙ q̃n decolatᷣ ei⁹ oculus remanet apt⁹ ꝛ ali⁹ clauſus: ſi ponatᷣ clauſus ſub capite nõ dormientis dormiet. ſi võ apertus vigilabit. ℄ Iecur eius ſiccũ datum i potu iducͭ colicã ꝛ difficltatẽ ſolonis ꝛ fritatẽ ſtõi. Ariſ.

℄ In cõpõne ouoꝝ eius ſunt diuerſe nature: qm̃ ex medullio p̃mi qd̃ poſuerit: ſi ſumitur ꝛ inungitur locus eradicantur pili ꝛ non renaſcentur.

℄ Et ex ſcd̃o ouo: ſi põatᷣ i loco nudo a capilis iducͭ pilos.

℄ Cor ei⁹ cũ fuerit magnũ poſitũ ſupra ſiniſtrã mamillã mulieris dormiẽtis ꝯfitebiẗ q̃ fecerit bonũ vel maluꝫ.

℄ De actore vel alkarauẽ. Sermo. XLII.

Auis iſta multã hꝫ carnẽ modicuꝫ hñteꝫ abbominatiõis eſt calã: ꝛ nõ eſt cibus ei⁹ potẽs: ſꝫ ꝯfortat coitũ. Proprium ſepi eius eſt calefacere renes: ꝛ mouere luxuriam. Et reges precipiunt ipſam capi: qꝛ volunt per ipſam addere in luxuriam.

℄ Cerebꝝ ei⁹ cũ tãtũdẽ carnis piſcis ſagitte miſceatᷣ malaxeẗ cũ melle colato: ꝛ tm̃ q̃tuꝫ hoc totũ de butyro vacino laudabũt ex eo hoĩes ĩbiles in coitu. Et fit additamentũ in eleuatiõe ꝛ motu. aues oẽs venatiles: ſicͭ actor aq̃lla ꝛ ſimilia: carnes earuꝫ groſſe dicunẗ ꝛ neruoſe dure. Sepuꝫ earuꝫ calĩn ꝛ ſiccuꝫ pluſq̃ aliarũ auiuꝫ: vel ẽt beſtiarum: ꝛ ſimiliter fella.

℄ Et dixerunt ꝙ caro actoꝛ valet contra doloreꝫ capitis qui dicitur egritudo oui.

℄ Fel ei⁹ ꝯ dolorẽ emigñeũ fortẽ piectũ i nares ad pondus vni⁹ g̃ni vl̃ duoꝝ cũ lacte mlĩerĩ nutriẽtis maſculũ.

℄ Cũ acciderit actori tela i oculo ꝑpa ei lac mulieruꝫ.

℄ De carnib⁹ auiũ vl̃ alioꝝ vl̃ de gallo. Ser. XLIII.

Abſq̃ dubio carnes auiũ ſunt leuiores ꝛ ſicciores q̃ drupedũ: qd̃ ſnpat in eis eſt aer. In q̃drupedibus võ eſt terra: p̃ter aues q̃ moranẗ in ſtagnis vel locis aquoſis: qꝛ in illis eſt hũiditas groſſioꝛ ꝛ abbominabilis vis mutabilitatis confundunt ſanguinem pluſq̃ quadrupedia mali cibi.

℄ Pulli gallinacei citi⁹ digerunẗ ab his vſualib⁹ ꝛ plurimi coꝝ gnãnt bonũ ſanguinẽ ꝛ ꝯfortãt appetitũ.

℄ Extimauit Ariſ. q̃ durauerit in comeſtione gallinaruꝫ pullaꝝ piguiũ idũcit hereditatẽ emõroydaꝝ ꝛ podagre. Gallina iueniẗ hũidioꝛ pullo gallinaceo ꝛ maioris cibi.

℄ Extimauit. G. ſepuꝫ gallinaruꝫ addit in ſenſu. Cerebrũ earuꝫ valet ꝯtra tremorẽ cerebri multuꝫ.

℄ Gallus vel gallia ſenex: ſi coq̃ẗ vn⁹ eoꝝ cũ. iÿ. lib. aq̃ poſito ſale trito dõec diſſoluatᷣ ꝛ iacere i aq̃ illa ꝑmittatᷣ nocte vna ꝛ bibatᷣ aq̃ illa calã fcã ſoluit vẽtrẽ: ꝛ valet ꝯtra colicaꝫ. Et ꝓprie cũ decoq̃ẗ cuꝫ medulla ſeminis cimini agreſtis ꝛ aneto cimĩo poſitis nabateis radicib⁹ ꝛ folÿs.

℄ Cũ volueris exaltari ſuꝑ aduerſariũ tuuꝫ in cauſa accipe calcar galli pedis dextri: ꝛ fer tecuꝫ ꝛ vinces.

℄ Audiui a quodã ꝙ gallus debet eſſe niger.

℄ Et ſi calcar ſiniſtri pedis galli aliqs tenuerit: ꝛ ſit galli cõedẽtĩ triticũ vl̃ ordeũ ñ aliõ diligeẗ a mlĩerib⁹.

℄ Sanguis galli vel galline ſi ponatur ſuꝑ frontẽ tritus valet ꝯtra ſanguinẽ fluentem a tela.

℄ Cerebruꝫ galline bibituꝫ ꝓprie valet ꝯtra hoc ꝛ etiam ꝯtra morſum aranearum ꝛ hꝫ.

℄ Fel galline ſi quis poſuerit ſuper virga ꝛ ſtatim coeat cuꝫ vxore ſua non diliget aliuꝫ.

℄ Si ponatur ſuper maculas factas in corpore aufert.

℄ Si miſceatᷣ cepe tritum cuꝫ ſepo galline ſi fiat emplaſtrum delet maculas rubeas.

℄ Sepũ galline recẽs valꝫ ꝯ dolorẽ mr̃icis ſolniẗ apoſtema ei⁹ ſi ſupponatᷣ in modum emplaſtri.

℄ Cum acceperis criſtã galline ꝛ ſiccaueris ꝛ triueris dederis i cibo ei q̃ ꝯmigit i lecto eo neſciẽte curabiẗ.

℄ Gallina alba cocta cum. x. cepe albis: ꝛ cum manu vna de aliuiule donec bene cocta ſit ꝛ comedatur ꝛ bibatᷣ aq̃ addit in appetitu coitus.

℄ Stercus gallinaruꝫ potatum cum oximelle vel aceto: valet contra fungos qui occidunt.

℄ Bibituꝫ cuꝫ aqua calida ꝛ melle: valet ꝯtra colicaꝫ.

℄ Si fiat ex eo ad mõꝫ vng^ti cũ melle: ꝛ vngatᷣ ex eo mundat corticẽ: q̃ ꝯgregatᷣ ſuper ap̃a qd̃ dr̃ ignis perſicus.

℄ Et ſi fiat empl̃m ſuꝑ dẽ ap̃a in q̃ fuerit pus cũ ſtercore galliaꝝ citrino: ꝛ medullio oui ꝛ modico croci apit ea.

℄ Si vis vt nõ cãtet gallus vnge frontẽ ei⁹ cũ oleo.

℄ Sepuꝫ galli miſtuꝫ cum ſepo turturis: ſi detur quarta vnius. ʒ. in cibo alicui accidet ei tinea.

℄ Stercus galli trituꝫ cũ aceto poſituꝫ ſuꝑ allopiciã preſtat: ſi p̃us fricetᷣ loc⁹ cũ pãno ꝛ cepe donec rubeat.

℄ Sepũ galliaꝝ ꝛ anſeꝝ valet ꝯ dolorẽ mr̃icis ꝛ fiſſuris accñtib⁹ i facie ꝛ ad dolorẽ auris: ꝛ facͭ faciẽ lucidam.

℄ Sanguis gallinaruꝫ nigraruꝫ: aufert maculas fetidas ꝛ lentigines a facie ꝛ hꝫ. Et maxime ſi miſceatur ei lapis vaccinus tritus cuꝫ baurach rubeo. ℄ Et reddit facieꝫ formoſam ꝛ mundat eam ꝛ facit bonũ colorẽ ꝛ mũdũ.

℄ Si qs voluerit vt gallina ponat oua mag: terat g̃na naſturcÿ ꝛ maſſet cũ cantabro ꝛ vino: ꝛ detur ei in cibo.

℄ De pullis. Sermo. XLIIII.

Pulli ſũt carnis ſbtilioris oĩuꝫ auiũ carnib⁹: ꝛ meli⁹ digerũẗ: ꝛ leuiores ſẗ ſterc⁹ ifirmoꝝ. P⁹ pulli gallinacei.

℄ Et dr̃ etiam ꝙ coturnices confortat digeſtiuam.

℄ Auis illa q̃ dr̃ afabybuc ꝯfortat ꝯſtricturã.

℄ Alia que dicitur cumẽ caro eius humidiorẽ efficit ſanguinem ſubtiliorem q̃ perdices.

℄ Et perdix ſubtiliorem generat ſanguineꝫ meliorẽ poſt hãc galline nigre groſſioris ſunt ſanguinis.

℄ Caro genges reſtringit ventrem.

℄ De laudis criſtatis Sermo. XLV.

Cibus haꝝ oĩum calĩs ꝯſtrictiu⁹. q̃ aliqd ex eis cõederit: op⁹ ẽ vt comedat cũ aceto coriãdro ſucco ſinapi. ℄ De finoris. Sermo. XLVI.

Minoris ſunt calĩtatis ꝛ ſiccitatis q̃ paſceres doꝫ moꝝ. ℄ Propꝛetas eaꝝ ẽ: cũ õcocte fuerint cũ aq̃ ſoluũt vẽtrẽ ꝛ valet ꝯ colicam.

℄ De aſſikakak. Sermo. XLVII.

Multum ſunt citrini cõeſti aſſi ꝛ frãgũt lapideꝫ in renib⁹. ℄ Idẽ facͭ cinis eoꝝ ſi cremeẗ ꝛ

bibat.

¶ De alkemo. Sermo. XLVIII.

Caro ei⁹ austera male digõnis nisi q᷑ valet ꝯ malas vẽtositates. ¶ Si misceat̃ fel ei⁹ cum gallis ꝛ tegat̃ cũ oleo facto ex oliuis viridibus ꝛ ponat̃ supra capillos efficit nigros: nigredine que tarde recedit.

¶ Auis q̃ dr̃ akeuiũ vsus ẽ cõcedere apes. Si decolata frixet̃ cũ olo: ꝛ vngat̃ man⁹ alic⁹: ꝛ postea põat ipe manũ in apib⁹ nõ ledet̃.

¶ De anserib⁹. Sermo. XLIX.

Humidiores sũt nã oĩb⁹ auib⁹ ꝛ duriores ad digerẽdũ. ¶ H. oĩb⁹ epib⁹ meli⁹ est anſinũ: q2 hũidi⁹ ꝛ tenerioris carnis: ꝛ melioris saporl p⁹ ꝟ siccora gallinaꝝ: ꝛ ita epata. ¶ H. cuȝ acciderit in aure pcussio ꝛ discohcrẽtia: sumat̃ sepũ anatis: colet̃ guttatim apponat̃ cuȝ eo lac mulieris ꝛ sint tepida: ꝛ apponat̃ etiã succ⁹ basiliconis: cui⁹ semẽ est rubeum.

¶ De coruo. Sermo. L.

Sanguis coꝝ subtiles effic̃ capillos. Si suspẽdat̃ pes ei⁹ ad collũ tussiẽtl pueri: pstat mlťũ.

¶ Quãdo pilis rasis a capite tinxeris caput cuȝ ouis coruoꝝ efficit capillos nigros.

¶ Si misceat̃ fel ei⁹ cũ olo fcõ ex aliuiule mistũ: si cuȝ eo vngat̃ corp⁹ totũ soluit hoĩeȝ ligatũ ne coeat.

¶ Quidã suffumigabat se vt redderet capillos suos al. ꝛ fci sr̃ capilli ei⁹ albi. Accipiat sepũ corui nigri ꝛ rutã recẽtẽ ꝛ misceat cũ olo: ꝛ vngat capillos: efficientur nigri.

¶ De pica. Sermo. LI.

Caro ei⁹ calĩa abhomĩabilis mlťũ: ꝛ ẽ ĩ ea subtilitas. ¶ Fel ei⁹ valȝ positũ ĩ oclis ĩcedẽtiũ p niues.

¶ Oua ei⁹ sicca trita posita in oculis valẽt ꝯ albuginem.

¶ De passeribus domoꝝ. Sermo. LII.

Caro ei⁹ calĩa plus ceteris pter langustas ẽ siccior. ¶ Fel eius sumptum ad pondus dauic solutũ in çãbac ad pondus vnius aurei.

¶ Si inungatur ex eo virga testiculi ꝛ inguina addit vim coeundi ꝛ erigendi.

¶ De vulture. Sermo. LIII.

Caro eius neruosa tarde digõnis gnãtiua mali humoris sepũ ei⁹ dissoluit: sic̃ sepũ asini siluestris.

¶ Si suspẽdat̃ crus eius ablata carne supra crus vbi ẽ excoriatio: auferet̃ dolor ꝛ sanabitur.

¶ Coriũ cauille si ponat̃ supra podagricum dexter supra dextrũ. Sinister supra sinistrũ iuuat mãifeste (Serua: q2 mag^m ẽ) dixerũt: q᷑ pellis calĩa mlťũ si sr̃ cã sedeãt podagrici: ꝛ q hñt hũiditates: valet eis.

¶ De aranea. Sermo. LIIII.

Si sumpseris araneã albam capiẽteȝ muscas: ꝛ ligaueris in pãno lineo ꝛ suspẽderis ĩ brachio sinistro q̃tidianario laborãti ex flãte valet.

¶ Et si misceat̃ cũ aliquo ceroto ꝛ supra pannuȝ lineatur ꝛ imponatur fronti valet tertianario.

¶ Si posueris araneam vnam viuaȝ in canna ꝛ posueris supra musculum brachy prestat cõtra febrẽ flãticam.

¶ Si sumpseris capientẽ muscas ꝛ triueris: ꝛ in panno lineo posueris: ꝛ acceperis cuȝ manu sinistra: ꝛ posueris super collum retro: curabit tertianam ꝛ quartanam.

¶ Si bibat̃ cũ vĩo puro hora .i. añ accessionẽ feb. q̃ dr̃ egmarenes: aufert eã .i. q̃ttidianaȝ a flãte ĩcẽso vel salso.

¶ Tela arenanerũ a romanis dicitur anquia.

¶ De homine. Sermo. LV.

Dens hominis mortui suspensus ab illo qui patitur dolorem dentium curat.

¶ Os hoĩs mortui combustuȝ donec fiat cinis tritũ si ponat̃ cũ aloe: si ipleat̃ ex eo fistula: vbicũqꝫ fuerit pstabit.

¶ Lombrici in ventre ĩuenti siccati triti positi in collo albuginem patienti auferunt.

¶ Stercus hominis trituȝ cuȝ rutha sicca super apa corrodens carnem posituȝ sanat: trituȝ cribratuȝ amassatũ cũ melle positũ intra gullã valet contra sqnantiam.

¶ Similiter si ex eo sicco sine melle insuffletur in gullã: valet contra squinantiam.

¶ Dens hoĩs mortui ꝛ os brachy sinistri si posueris subtus caput hoĩs dormientis dormiet donec auferatur.

¶ Capilli hoĩs suspẽsi a patiẽte emigñeã aufert dolorẽ.

¶ Capilli hoĩs remolliti ĩ aceto positi ꝯ mõsũ cãis rabidi

¶ Uria hoĩs posita sr̃ mõsũ cãis rabidi pstat stati. (pstãt.

¶ Sãguis per ventosas subtract⁹ vel nariuȝ posit⁹ in cõcha dimissus .lxxx. dies. fiet forma hoĩs. ponat̃ in farina ordei .ix. dieb⁹. decolet̃ sanguis illi⁹ sumat̃ ꝛ cũ vino modico misceat̃: detur cui vis viro vel mulieri diliget tc.

¶ Si ex illo sanguĩe posueris in oclo: ꝛ vnxeris faciẽ tuã: corã regib⁹ valebis: recipieris qꝫ bñ ab eis qδ q̃sieris ĩpe

¶ Sãguis brachy hoĩs amassat⁹ cũ faria fenu. (trabis. ꝛ hũefact⁹ cũ succo rute recẽtis ꝛ melle: ꝛ ponat̃ s̃ pustulas corporis: ꝛ ppe femoꝝ: ꝛ pustulis humidis valet.

Menstruum ¶ De mlĩere. Sermo. LVI. mulieris ṗusqꝫ cogñscat̃ a viro mistũ cũ spmate viri positũ ĩ oclo patiẽtl albuginẽ sanabit̃.

¶ Pannus menstruate suspensus in capite nauis: non intrabit ab illa parte vertigo venti.

¶ Patiẽti dolorẽ ex ptu sup os vulue: sumat̃ pãnus menstruate ꝛ cõburatur: ꝛ pars cineris ei⁹ sumat̃: ꝛ tantundẽ seminis cuscute sicce: ꝛ misceatur cum aqua calida: ꝛ ponatur super locum dolentẽ: auferet̃ dolor.

¶ Lac mulieris mistũ cũ melle ꝛ vĩo frãgit lapideȝ.

¶ Cum aliqua peperit pueꝝ oculoꝝ varioꝝ: ꝛ lactauerit euȝ: statim mulier nigra per septeȝ dies assumet oculi colorem accedenteȝ ad nigredinem.

¶ Cuȝ statim aliqua peperit: stercus ṗmũ pueri exiccatũ trituȝ colirieť ex eo albugo oculi prestat.

¶ Pellicula q̃ abscindit̃ in circũcisione virge pueri exiccata trita mista cũ modico musco data in potu incipiẽti laborare ex lepra stat ꝛ nõ augetur.

¶ Stercus hominis caliduȝ distempatuȝ cuȝ aceto infusum in os bestie: statim aufert dolorem.

¶ Si δderit mlĩer sõdes pedũ ĩ potu suo viro diligȝ eã sp.

¶ Similiter si vir dederit mulieri diligetur ab ea.

¶ Si volueris diligi ab aliquo: vel ab aliqua abscĩde vngues ꝛ combure ꝛ da in potu.

¶ Sputum hominis prestat contra morsuȝ aĩalium paruoꝝ venenosoꝝ: sic̃ aranea ꝛc̃.

¶ Si vis vt mulier non habeat rem cuȝ alio q̃ꝫ tecũ: accipe qδ cadit ex capillis ei⁹ ꝛ combure: ꝛ tere vehemẽter: ꝛ pone super virgam.

¶ Maclẽ albe q̃ sr̃ sig^m lepre: põe sr̃ eas spma calȝ curãt̃.

¶ Stercus pueroꝝ siccũ tritũ mistũ cũ salgẽma ꝛ musco insufflatuȝ in oculuȝ patiẽtis bestie: albugineȝ curat. Et idem etiã sine his opatur est ꝓbatum.

¶ Urina pueri añqꝫ effundat spma si calefiat ꝛ apponat̃ modicũ bambacl: ꝛ positũ sup oculũ in modũ emplĩ cuȝ patit̃ q̃si apostema aut rubedinẽ mitigabit.

¶ Primũ mẽstruũ ṽginis si iungant̃ cuȝ eo mamaruȝ capita alicuius virginis: non crescent.

¶ Et si ponat̃ mẽstruũ sup oculũ dolẽtẽ sedat doloreȝ.

¶ Cũ volueris vt ĩpiguet mlĩer. Accipe sepũ lacerte: ꝛ misce bauracꝛ ciminũ: carmenicũ: ꝛ farinã tritici: ꝛ da in cibo galline aliquot diebus donec impiguetur ꝛ qui comederit de ea impinguabit̃ vt vix in pelle ꝯtineatur.

¶ Fenugrecuȝ amassatuȝ cuȝ aqua: si ĩ modum emplĩ ponatur supra mãmillas: lac non coagulabitur.

¶ Si fuerit lac mulieris modicũ: ꝛ volueris vt fiat multum da ei in potu oĩ die semẽ psily nõ tritũ .ȝ.i.s. cũ vino.

¶ Et sic ẽ finis Tractatus Rasis de aĩalibus.

¶ Incipiũt aphorismi excellẽtissimi Raby Moyses fm doctrinam Galieni medicorum principis.

In nomine dei pij et misericordis cum quo adiuuo me. Ait Moyses filius seruuli dei israelitic⁹ cordubensis multas compilationes cõpilauere multi sapientũ via aphorismoꝝ in diuersis spẽbus sciẽtiaꝝ: et p ceteris scientijs hac via indiget scientia medicine q̃ licet nõ sit difficilis quo ad itellectum: sicut sunt multe sciẽtie physice. nec quo ad cognitionẽ subiectoꝝ sicᷓ sᷓt alique sciẽtie ydiomatũ pfectoꝝ: ē tñ difficillima q̃ ad multa q̃ medicũ oportet scire et in memoria semp habere. nec tñ oĩa: sʒ solũ specialia q̃ in idiuiduis proꝑia sũt. ad oĩum eni cõprehensionẽ sicut probatũ est iã nõ attigit scia alicuius. De ãt cõpilatiões via aphoristica cõpilate sũt facilis cognitiõis et retẽtiõis sine dubio. et ad sciẽdũ et retinendũ mãs necessarias suũ adiuuãt addiscẽtẽ. Et ob hãc cãʒ ypocrates pcipuus medicorũ cõpilauit suũ libruʒ diuulgatũ de aphorismis. Et multi ẽt alij medicorũ cõpilauerũt p⁹ eũ tenẽtes ei⁹ vestigia aphõs. vt sᷓt aphorismi Rasᷓ. diuulgati et aphorismi Susi et aphorismi Joãnis. M. Damasceni et alioꝝ. et ē manifestũ cuilibet puidendũ puisione mãifesta q̧ qcũqȝ cõpilator cõpilauerit aphorismos i scia aliq̃ nõ cõpilauit eos velut sufficiẽtes ad cõprehẽdẽdũ oẽs artis radices: sed velut valde vtiles et sufficientes p ceteris cõpilatiõib⁹ ad cõprehẽdẽdũ mãs multas et diuersas: necnõ et ad eas i memoria retinẽdũ. Et in sũma cõpilator qcũqȝ cõpilauit aphorismos nõ potuit p ipsos oĩa q̃ sᷓt necessaria sue scie. Nõ ypocras i aphorismis suis nec ebussay alfarabij i oĩbus his q̃ cõpilauit via aphorismorum nec alij q minores illis fuere. Hec võ pmisi ad excusationẽ hoꝝ aphorismorũ quos protuli in presenti libro eos cõformãs: nec dico me cõpilasse: sʒ elegisse: qꝛ collegi eos ex verbis Galieni de oĩb⁹ libris suis et ex ei⁹ v̄bis que dixit p viã cõplexiõis i expositiõe libroꝝ ypocratis. Nec coarto me i hĩ aphorismis sicut feci in libro q breuiariuʒ dicitᷓ ad pbãdũ v̄ba Galieni i eis sicut coartaui me i principio dicti libri. Et aphorismi q̃s collegi p maiori pte sũt ex v̄bis galieni aut v̄bis ei⁹ et ypocratis cõmixtis i expositiõe libroꝝ ipsi⁹ ypocratis: et aliq ipsoruʒ sunt ex verbis meis ad pbationẽ ipsoꝝ. G. v̄boꝝ. Et id qd̃ compulit me ad h est q̧ aphorismi itentio nõ plene apparet nisi p expositiõeʒ pluriũ v̄boꝝ. G. in diuersis locis et sic collegi totã itẽtionẽ aphorismi curiose et pbaui eũ speciali cõprobatione. Et qm̃ scio plures ex hominibus esse ignorantes q̃ȝ sciẽtes et plures inuidos q̃ȝ beniuolos: prouidi designare i fine cuiuslibet aphorismi quẽ protuli pticulã verborum Galieni i q̃ pbatur ipse aphorism⁹. Ut si qs dubitauerit de mã ipsi⁹ aut ei⁹ dispõne recurrat ad illã particulã et celeriter ipam iueniet i pticula ipsa: et ipsuʒ aphorismũ totũ ex verbis Galieni sine augmẽto vel diminutiõe aliq̃ aut multotiẽs mãʒ ipsi⁹. ẽt si fit p alia v̄ba: et ipsa mã ibidem inuẽta cessat dubitatio q̃ pcessit. Nec dʒ aliqs ipugnare me de eo qd̃ docco q̧ hĩ aphorismum dixit Galienus in tali pticula ẽt si ipse ibidem fecerit mẽtionẽ de mã ipsi⁹ aphorismi i alia pticula vel epilogauerit ipsuʒ in multis locis. Nã si mutauissẽ vel tacuisseʒ ipsuʒ esse in aliquo ipsoꝝ locoꝝ tũc possem iuste ipugnari. Noiare eteniʒ loca oĩa supfluũ est. et in illo aliqua vtilitas minime reperitur. Uerũtñ placuerunt mihi eius sermonis circa ipsam mãm sepi⁹ repilogatã in eius dictis in aliquo ipsoꝝ locorum et eos cõprobaui. Nec possuʒ ob hoc ipugnari ab eo q dicit mihi cur designasti ipm aphorismuʒ in illa pticula et nõ i alia. qꝛ intẽtio cuiuslibet cõpilãtis aphorismos sicut dixi ẽ nõ cõprehẽdere oĩa. Ceterũ si pponit qs i aliq̃ istoruʒ aphorismoꝝ ipugnare me et dicit q̃re scripsisti hũ aphorismũ p alijs. Si eũ scripsisti vt sciatᷓ iã diuulgat⁹ est et cognit⁹ et sciẽtib⁹ hĩ artẽ nec indigeret recordatione. et similiter posset dicere alius in alio aphorismo: hoc qd̃ putauisti eẽ aliud: nõ est aliud q̃ ad me. Et similiter ẽt posset dicere de alio aphorismo scripsisti hoc quasi ignotum. nõ est enim ignotum ab aliquo medicorum.

¶ Cui ipugnatori talis datur responsio. Qui elegit nõ elegit alijs sed sibipsi. et ideo istos aphorismos elegi mihi q̃si p mẽoriali. et similiter psunt cuicũqȝ mihi sili aut mihi iferiori in scia: nec elegi eos ei q ẽ i gradu. G. aut sibi pximo: qꝛ nõ est mihi dubiuʒ q̧ plures ex his aphorismis sũt apd̃ multos pter me et plene sciũtur ab eis. Similiter qd̃ puto alienũ eẽ et ignotũ a me nõ est ignotuʒ alijs. et qd̃ puto mihi eẽ icognituʒ ab alijs nõ vtiqȝ ignoratᷓ. Et lʒ ex his generetᷓ mihi imaginatio aliq̃ in certitudĩe aliquaꝝ dispõnũ vel i probatiõe aliquoꝝ nominũ nõ imaginatur alius tales imaginatiões oĩno pfectus i arte. s. Et ego protuli sup his aphorismis q̃dã dicta q̃ circũspexi et ea meo noĩe nominaui. et silr protuli aliquos aphorismos aliquorum modernoruʒ quos denominaui eoꝝ noĩe q eos iuenerunt. et eos aphorismos diuisi p certũ nũerũ pticularũ vt sit eorum facilis cognitio et inuentio eius qd̃ regritur in eis. et feci eas vigintiquinqȝ particulas.

¶ Particula pma cõtinet aphorismos depẽdentes a forma mẽbroꝝ hũani corpis v̄tutib⁹ et opatiõibus ipsorum.
¶ Particula 2ª. ꝯtinet aphorismos dpẽdẽtes ab hũorib⁹.
¶ Particula 3ª. ꝯtinet aphorismos depẽdẽtes a radicib⁹ et modis medicine artis.
¶ Particula 4ª. ꝯtinet aphorismos dependẽtes a pulsibus et ipsorum significationibus.
¶ Particula qnta cõtinet aphorismos depẽdẽtes ab vrinis et ipsarum significationibus.
¶ Particula sexta cõtinet aphorismos dependẽtes a significationibus egritudinum specialium.
¶ Particula 7ª continet aphorismos dependẽtes a causis egritudinum specialium.
¶ Particula 8ª. cõtinet aphorismos dependentes a curationibus egritudinũ cõmuniter sumptarum.
¶ Particula 9ª. continet aphorismos dependentes a curationibus egritudinũ specialiter sumptarum.
¶ Partic. 10ª. ꝯtinet aphorismos depẽdentes a febribus.
¶ Particula 11ª. cõtinet aphorismos dpẽdẽtes a tempib⁹ egritudinum et crisibus.
¶ Particula duodecima ꝯtinet aphorismos depẽdentes a purgationib⁹ corporis p exitũ sanguinis factis.
¶ Particula decimatertia ꝯtinet aphorismos depẽdentes a purgatiõib⁹ corpis factis p medicinas solubiles.
¶ Particula deciaq̃rta ꝯtinet aphorismos depẽdentes a purgatiõibus corpis factis p medicias vomitiuas.
¶ Partic. 15ª. ꝯtiet aphorismos depẽdẽtes a chirurgia.
¶ Partic. 16ª. ꝯtiet aphoris. depẽdẽtes a dolorib⁹ mulieꝝ.
¶ Partic. 17ª. ꝯtiet aphoris. depẽdentes a ꝯsilio sanitatis.
¶ Partic. 18ª. ꝯtiet aphorismos depẽdentes ab exercitio.
¶ Partic. 19. ꝯtinet aphorismos depẽdẽtes a balneo.
¶ Partic. 20ª. ꝯtinet aphoris. depẽdẽtes a cibis et potib⁹.
¶ Partic. 21. ꝯtinet aphoris. depẽdẽtes a medicinis sanis.
¶ Partic. 22ª. continet aphorismos dependẽtes a medicinis operãtibus substantia sua.
¶ Partic. 23ª. continet aphorismos depẽdentes a diffinitionibus egritudinum et nominũ medicinalium que nõ bene a medicis dignoscuntur.
¶ Partic. 24ª ꝯtinet aphorismos dependentes a miraculis repertis in medicinalibus libris.
¶ Particula. 25. continet aphorismos dependentes a dictis Galieni dubijs.

Particula p̄ma īcipit ꝯtinēs aphorismos dependentes a forma mēbrorum hūani corporis vtutibus et opatiōibus ipsorum.

Neruus qui lacerto ꝯiungitur p pxim sensus et motus a cerebro aut nuca ꝯiungitur omni lacerto aut in capite ipsius: aut i eo qd ē inter caput et medium. et hic locus medius est caput lacerti. vij. iuuamentorum.

Lacertus q vocatur dyafragma caput eius est mediū eius. et est locus nerueus diafragmatis vbi cōiūguntur ptes ipsius nerui. et extremitates diafragmatis sūt fines circūdantes rotūditatem eius. xiij. iuuamētorum.

Vene pulsatiles et nō pulsatiles que vicine sunt adiuicem et forte vena pulsatilis tāgit venā nō pulsatilē i totum corpus accedūt ex pximis locis sibi. et semp inuenies venā pulsatilem positā sub vena nō pulsatili excepto solo cerebro ad qd vene pulsatiles accedūt ex supius vt sit motus spiritus ad supiora velox. et vene nō pulsatiles descēdūt ad ipsum ex inferius capitis: vt fluxus nutrimēti. ad cerebrum celeriter fluat. ix. iuuamentorum.

Ad mēbra oīa accedūt vene pulsatiles et nō pulsatiles ex ppinquorib⁹ locis sibi exceptis testiculis et māmillis inter omnia alia mēbra ad qua nō accedūt ex locis ppinquoribus: sed a remotioribus vt sanguis mora sui plongatus i eis decoquatur spma et lac pfecta decoctiōe. xvi. iuuamētorum.

Accedūt ad ossa vene nō pulsatiles viuū fugiētes et impossibile ē iueniri i corpe aliquē lacertorum absqz vena nō pulsatili et pulsatili. et iueniri venā pulsatilem in aliquo locorum qn sit cum ea vena nō pulsatilis. Sed ex venis nō pulsatilibus sunt alique sepate cū qbus nō inuenitur vena pulsatilis. et sunt he prope cutim in manifesto corporis videlicet in manibus pedibus et collo.

Reticula orta ex venis pulsatilibus et neruis ptcularibus imiscētur adiuicem. Et ideo cū spasmatur gen⁹ nerui cōpatiuntur sibi vene pulsatiles in dolorem. decio pulsuū.

Rotunda ligamēta ex chordis credit qui nō est sapiēs in anotomia eē neruos. et nos ad cognitionem cuiuslibet ipsorum nō venimus nisi exercitio qd habuimus i anothomia. vi. ingenij.

Ex neruo aliquid non coniungitur cartilagini neqz ligamento neqz pinguedini neqz ossi nisi solūmodo dentib⁹ inter oīa ossa quorum radicib⁹ cōiūgitur quidā neruus mollis. et silr nō ꝯiūgitur alicui glandularum q̄ habentur loco repletionis et sustentationis. sed glādulis qbus idigem⁹ ad generationē humiditatis necessarie coniungitur quidam neruus paruus quemadmodum coniunguntur sibi arterie et vene. decimosexto iuuamētorum.

Chorda molliō ē ligamēto et duriō neruo et quātitas magnitudis corporis chorde ē quāta magnitudo ligamēti et nerui simul. et in multis locis lacerti iuēio chordā decuple quātitatis corpis nerui ipsi lacerto i capite cōiūgētis Et oīs neruus est sensibilis: et omne ligamētū isensibile. et omnis chorda min⁹ sensibilis q̄ neruus fm quātitatem que sibi ꝯiungitur ex ligamento. p̄mo motuū lacertorum

In corpore sunt tria instrūa sibi silia i forma corporum. vnū est neruus. aliud ligamētū. aliud chorda. et chorda ē vnū capitū lacerti et est nerueū. et ei⁹ pcreatio est ex neruo et ligamēto: et oīs neruus ē rotūdus distincta rotūditate. nō sic sunt omnes chorde. qz qdā earum sunt rotūde: et qdam parum late. et plura ligamētorum lata sunt quemadmodum sunt pellicule p̄ma particula Galieni supra opinionem Hypo. et Pla.

Pellicule omnes sūt in statu subtilitatis et mollitiei. sz ligamēta fm magis sūt dura et grossa. Et aliqua ligamentorum sunt inter naturā nerui et cartilaginis. neqz pellicula neqz neruus neqz chorda in aliquo locorum ē fm duritiē ligamenti adeo qz qui est ex neruis durior ad chorde duriciem non ascendit. Eadem particula.

Ista tria instrumenta neruus scilicet chorda et ligamētum oīa sūt alba et solida sanguine carentia et ea dissoluta resoluūtur i fila in longum producta exceptis ligamētis multe duriciei que dissoluta in fila nullaten⁹ possunt solui. Eadem particula.

Lacertus ē instrumentū ad motū tantū et non est istrumentum ad sensum. et omnis motus voluntarius non fit nisi cū lacerto et sentit lacertus: sentitqz id qd nō est lacertus: quoniā omne cui neruus coniūgitur sentit etiam si nō sit in eo motus voluntarius. eadem particula.

Ligamēta quib⁹ colligātur lacerti cū ossibus generāt pelliculas operientes lacertos: et mittūt reticula ex se interius et in carnem lacerti. Eadem particula.

Omnis chorda cōiūgitur ossi magis: sed nō omnis lacertus terminatur i chorda: qz lacertus mouēs linguam et mouens labia et mouens oculos non inuenitur in aliquo ipsorum chorda: qz nō mouet ossa. Et fm magis mēbra faciei mouētur volūtarie et ipsa ossa sunt immobilia non indigentia chordis. Eadem particula.

Qui habet venarum capita quibus decurrit cibus a pte concaui epatis ad partem gibbi strictā in opilationem epatis cito cadit. tertio ciborum.

Cōpositio corporū i vltio extenuatorum ē cōposita ex mēbris inequalis cōplexionis sicut cum stomacus ē calidus valde et cerebrū fridum. et silr cū pulmo et totū pectus est frigidū: et stomacus calidus: et multotiēs ē hūidū ꝯtrariū. et similiter cū oīa mēbra sint frida et epar calidū. et hoc est in membris oībus attēdendū. tertio ciborum.

In esse magno cuiuslibet loci corpis indigētis vt ꝯiungatur capiti dicti ossis neruus vel chorda facit neru⁹ ipe vl chorda necio aliqd horum trium: aut signū aut foramē aut iuolutionē desup: et nō cōiūgitur supra gibbositatē ossis oino discoopti aliqs istorum. Et oēs nerui chorde et vene positi in locis ossiū signatorum cooperiūtur pelli culis fortibus et ꝯseruātur ab eis. secūdo iuuamētorum.

In venis pulsatilibus et nō pulsatilib⁹ sanguis et spirit⁹ sunt casi. sed ille qui ē in venis pulsatilibus sanguis ē modicus et subtilis proximus nature fumi. Et ille qui est i venis nō pulsatilibus spūs ē modicus et nebulosus. et vene pulsatiles totius corpis sunt penetrabiles ad venas non pulsatiles recipiētes abinuicē sanguinem et spiritum per meatus inuisibiles et strictos. sexto iuuamētorum. Et dixit i ipsa particula iuuamentorum. In pulsu vene pulsatiles ministrant cordi cōstrictionem sui.

Subtilius qd est i corpe et leui⁹ est spūs. et scđo post eum est fumositas. et tertio post predicta est sanguis pfecta digestione digestus. tertio iuuamentorum.

Mēbra aliqua creduntur i corpe vnū esse q̄ i veritate sūt duo sicut cerebrum lingua maxilla pulmo pectus et matrix et alia his similia. qz i latere dxtro cuiuslibet illorum numerus partiū eqlis ē numero earum q̄ sunt in latere sinistro. q̄ partes sunt eqles i quātitate grossitudīe subtilitate et colore. et tota natura earum nūqz pmutatur sicut generis venarum pulsatiliū et nō pulsatiliū. et nerui qcquid ex eis coniungitur vni lateri est simile ei qd cōiūgitur lateri reliquo. particula sexta de adiutorio creatoris.

Lingua quāuis appareat vnum in aspectu ipsa in veritate sunt duo. qz vni medietati eius p longitudinē cōiungūtur vene pulsatiles. et nō pulsatiles et neru⁹ sibi specialis et silr lacerto partis relique neqz penetrat eundem lacertum vena nō pulsatilis neqz pulsatilis neqz neruus a dextro latere ad sinistrum nec econuerso. xi. iuuamētorum.

Cum est necesse nobis facere lōgum iter cū paruo neruo vel nostri propositi est mouere lacertum forti motu

fortificatur ille paruus neruus cuz corpe grossiori corpe ipsi⁹ nerui.⁊ est ad sile substantie nerui.⁊ si videres eum crederes ipsum neruū rotundum:⁊ crederes ipsum coniunctum ipsi neruo ⁊ cum eo solidatuz.nec est coniunctū eidē neruo:nec cū eo solidatū.⁊ cū igrossat̄ neruus p ip̄az substātiā videt̄ ꝙ neruus qui extēditur post eā est rotundus rotūditate magna.p̄io motuuz lacertoꝝ.

¶ Ait Moyses.Sūmarie collegi ex ſmōe.G.i bis q̄ttuor motibus ꝙ volūtas cū mittit v̄tutē aialē ad neruuz versus lacertuz suuz volēs p illū plicare aliqḋ mēbꝝ retrahitur ille lacertus circa sui pncipiū:⁊ statim plicat̄ membrum.⁊ similiter cuz voluerit ꝙ mēbruz extēdat̄ ⁊ erigatur:extēdit voluntas illum lacertuz cū lacerto sibi opposito ⁊ tēdunt̄ simul.Et cum cessat opatio voluntatis vniuersaliter nec mittit ad lacertuz virtutez omnino remanet lacertus simul reb⁹ ceteris cōgelatis.⁊ tendit p suaz ponderositatez nālez cuz eo eē cui adheret ad iferi⁹ tanq̄ mēbrum mortuuz.⁊ hic motus denoiatur ab eo lacerto. nec est ex opatione eius lacerti.nec ēt inter motus voluntarios numerat̄.sed mot⁹ extēsionis ē voluntarius ⁊ est motus in lacerto p latitudinē.⁊ iō cū voluntas voluerit extēdere mēbrū plicatum facit cessare virtutē aialē a lacerto q se retraxerat ⁊ mittit eādē virtutē ad lacertū sibi oppositū:⁊ statī plicat̄ ille oppositus ⁊ extendit̄ primus q plicauerat mēbrum.q̄z nō remāet in eo v̄tus prohibēs. ⁊ cum volumus summam tensionem operatur virt⁹ animalis tensionem lacerti in summo.

¶ Omnis lacertus extendit aliquod mēbrum ⁊ extendit illud cum est plicatum.⁊ similiter omnis lacertus plicat illud ⁊ plicat illud cū est extensum.⁊ mēbrum plicatur p lacertum interiorem:⁊ extendit̄ p exteriorem.⁊ iō si incidatur aliquis eoꝝ cessabūt ipsi duo motus simul.quoniā non remanet retrahēs ⁊ extendens.sed tamē remanet ī vna positionum ſm lacertum euadentem qui operatur ipsam positionem.Eadem particula.

¶ Figure inter mediā ⁊ vltimā figuraz sunt semp figure mēbroꝝ nostroꝝ dum dormim⁹.⁊ opatio lacerti nō cessat in eis:ſ3 in dormiēte ex ebrietate aut forti labore aut defectione oīa mēbra corpis sui sunt dissoluta sūma dissolutione.⁊ in sanis lacertus est in figura media ⁊ mēbra sunt pfecte quieta.secūdo motuū lacertoꝝ.

¶ Lacert⁹ q est in nate:⁊ q est in vesica:⁊ qui est ī diafragmate qlibet eoꝝ ē rotundus.ſ3 q ē ꝓpe vesicā ⁊ prope nates nō sunt ꝓcreati ad expulsionē supfluitatū sicut putauerunt aliq.sed ꝓcreati sunt ad retētionem caruz.⁊ sunt retētiui ꝓhibētes fluxū supfluitatuz extra tp̄s caruz.sed cuz stimulat eos voluntas cessant a retentione ⁊ a ꝓhibitione:⁊ expellit tūc supfluitates virtus expulsiua nālis:⁊ adiuuat eā operatio lacerti q est supra vētrē ⁊ tensio diafragmatis spissa.Eadem particula.

¶ Cuz diafragma opatione lacerti retractiua vel coadiuuatiua retrahit̄ ingredit̄ spiritus:⁊ cū operatione lacerti extēsiua extendit̄ egredit̄ spiritus.⁊ cū retrahit̄ lacert⁹ ventris tantum aut lacertus qui est infra costas tantum egreditur sp̄us.Eadez particula.

¶ Diafragma solū opatur ingressuz ⁊ egressum sp̄us. sed egressum sp̄us p violētiā lacert⁹ q est itra costas ⁊ q a collo vēit ad pectus p spatulas opat̄.p̄io motuū lacertoꝝ.

¶ Quilibet lacertoruz defert os sibi cōiunctū ac si deferret lapidez.⁊ dum existit fortis nō fatigat̄ ab eo.⁊ multotiēs nō sentit pōdus ei⁹ etiā sensu modico.⁊ cū debilis est sentit pondus eius ⁊ grauat̄ eius pōdere adeo ꝙ desiderat eius disseparationē a se ⁊ affectat mutare illḋ de figura in figurā.⁊ hoc ē qḋ egrū ꝓuocat mutare figurā membroꝝ suoꝝ in tp̄is mīno ⁊ non permittit eū tenere ī figura vna mēbra sua.i.mot.lacer.

¶ Opatiōes oīuz lacertoꝝ tempe somni q̄escūt. ⁊ operatio soli⁹ lacerti mouētis pect⁹ remāet ī statu suo.v.sciaꝝ.

¶ Nō mireris de genere dormientiū q opant̄ multotiēs actiōes volūtarias vt loq clamare ambulare ⁊ voluere se de latere ad lat⁹:q̄z vigilās opat̄ actiōes ad q̄s nō ē intentus adeo ꝙ āmbulat per viā pdestinatam ad locum et āmbulat oblitus ⁊ nescit quo tēdit donec pficit totam viā. primo motuum lacertorum.

¶ Ait Moyses in affirmatiōe omniuz actionū volūtariarum quas operatur dormiēs ⁊ oblitus.Dilatauit se.G.in ista particula verbis suis nec assignauit causā in ip̄is nec soluit dubitationē quā se soluere intromisit ⁊ cōfessus ē pplexitatē ⁊ dubitationez suā in ipsis motib⁹ dicēs. quāuis ignorez cām ipsaꝝ ⁊ non celauit qḋ erat manifestum. Ego vō nūc dico qualiter cessat volūtas a dormiēte ⁊ oblito cum mouet̄ motibus voluntarys ⁊ assigno.cāz ī ipis sub cōpendio ī ꝓlogis seq̄ntibus sicut patebit post euigilantiā in ipsis.Prolog⁹ pmus.mot⁹ volūtary sequuntur memoriā imaginatiōis visus:sicut cū mouet̄ ad inspiciēdum aliquā ex stellis.⁊ sequūtur aliquā imaginationez: sicut cū hō polluit̄ mediāte imaginatiōe alicui⁹ psone:⁊ sequūtur naturā sensus sicut mot⁹ hoīs ē cū pungit̄ a pulice.Prologus secund⁹.oēs mot⁹ volūtary oīum aialiuz sequuntur imaginationez vel sensuz.Prolog⁹ terti⁹.sciēdum ē ꝙ virt⁹ imaginatiua agit opationē suā pfecte ⁊ cōplete tpe somni.⁊ silr forma imaginationis q̄ ē in imaginatiōe alicui⁹ obliti agit opationē suā ēt si alicuius rei alterius recordet̄.Prolog⁹ q̄rtus.notoriū ē ꝙ sensus ī aiali tpe sōni nō cessat sicut ꝓbauit.G.in p̄ia pticula.sed est diminut⁹ ⁊ silis v̄tuti alicui⁹ q dissolut⁹ a forti labore qescit.⁊ post hos ꝓlogos patebit tibi ꝙ quicq̄d dixit.G.de opationib⁹ dormiētiū seq̄t v̄tutē imaginariā aut naturā sensus q̄z dormiēs statiz ꝙ claritas accedit ad ei⁹ oculos aut audit magnuz sonitū aut pungit̄ aculeo aut occupat̄ corpus ipsi⁹ magno calore aut magno frigore aut fame: scit aut sitit euigilatur.⁊ similiter cū dolet vnuz lat⁹ vult se ad aliḋ.⁊ hi omnes mot⁹ sequunt̄ naturā.⁊ non videatur tibi difficile de statu ebry aut apopletici q nō cuigilant̄ ab aliquo istoꝝ q̄z tales infirmi sunt ⁊ non sani. ⁊ in dormiēte nō cessant actiōes volūtarie oīo.ſ3 sequūtur sanā memoriā ipsi⁹.Uñ ambulatio dormiētis ⁊ obliti ex ꝓpositū suū seq̄t fōmā imagiatā imagiatōis pmit⁹ ab eo tempore quo vigilabat is qui nunc dormit aut tpe ꝓpositi eius qui nunc est oblitus.

¶ Actionū ⁊ locutionū quas opamur cuz ꝓposito tēpore sanitatis nos ipsi recordamur cū eas pri⁹ egerim⁹.sed nō ē sic de actiōibus ⁊ locutiōibus ebrioꝝ ⁊ mēte captoruz fortiter q̄z hi nō recordant̄ eoꝝ postq̄ȝ sunt liberati ēt si eas ad eorū mēoriam reducam⁹.Eadē pticula.

¶ Ait Moyses.hui⁹ causa ē.q̄z virtus memorialis cū est īcolumis id qḋ necesse est cōseruari recōmēdat cū ꝓposito cōseruatiue v̄tuti.⁊ ꝯseruatiua v̄t⁹ ꝯseruatiōe magna ꝯseruat id qḋ cū ꝓposito sibi depōit̄a memoriali v̄tute.

¶ Qui ꝯseruāt aliqḋ ī māib⁹ suis dū dormiunt significant māifeste ꝙ mot⁹ retractiōis remāsit in lacertis digitorū collectoꝝ supra puū corp⁹.⁊ ꝯiūctio maxillaꝝ tpe somni sanoꝝ significat verā opationē retractiōis lacertoꝝ ip̄aruz ⁊ simile significat lacert⁹ circūdās expulsiuū supfluitatuz cū opatiōe suā valida v̄tute ī dormiētib⁹ opat̄.secundo motuum lacertorum.

¶ Cerebꝝ h3 sp motū retractōis ⁊ extēsiōis currētē cursu pōderl p̄lus ad mo⁹ mot⁹ arteriaꝝ ⁊ cōdis.⁊ h̄ māifeste appet ī ifātib⁹ ⁊ pueris ⁊ ī aiali cui⁹ cerebrū ē discoop̄tū a craneo q cum clamant inflatur cerebrum totuz ⁊ decrescit.⁊ puta ꝙ cā hui⁹ ē calō addit⁹ ex forti clamor̄ q ipellit sbam cerebrl ad supi⁹ ⁊ cā depōit ad inferi⁹.⁊ p extēsionē

cerebri trahit̃ aer ꝑ nares: ⁊ ꝑ eiꝰ detractionē ꝑmit̃ qcq̄d ĩ eo ē sup̄fluitatis fumose vl' aliaꝝ sup̄fluitatū: ⁊ expellitur ab eo eiꝰ calore sp̄ icolũi remāente. ꝑticula vi. ꝺ odoratu.

¶ Pellicula cerebri subtilis adheret cerebro cū ꝯtinuitate ⁊ pellicula grossa ⁊ dura est discreta a pellicula subtili nec inter eas ē aliq̄ cõiunctio nisi inq̄ntū penetrant̃ ab aliq̄bus vēis. ⁊ pellicula dura ē ꝑforata foraminibꝰ rectis ad modū colatoꝝ ⁊ illis foraminibꝰ euaporat ⁊ mūdificatur fumositas ꝑfecta mūdificatiōe ꝑ igressuȝ ⁊ egressū aeris. Sed os qꝺ defendit cerebꝝ ex ea ꝑte q̄ accedit faciei ⁊ palato ē cõcauū. ⁊ anothomici vocāt ipsuȝ colatorium. nā eiꝰ foramina sūt recta queādmoduȝ sūt foramia colatoꝝ. Sȝ foramia eiꝰ sūt ieq̄liū meatuū ad modū spõgie vt aer nimis frigidꝰ cū attrahitur nõ igrediat̃ ad ventriculos cerebri recte. viij. iuuamentoꝝ.

¶ Inter os sūmitatis pallati ⁊ pelliculā cerebri duraȝ est rethe ꝯtextū ex arterijs ⁊ illud subigredit̃ totuȝ cerebꝝ excepto paꝝ. ⁊ ĩ hoc rethe sunt plures tunice in aspectu similes pluribꝰ retibꝰ piscatoꝝ: que. s. vnū sup̄ aliud sunt extēsa vt sanguis mora sui ĩ eis decoq̄tur ⁊ subtilietur: ⁊ ad vētriculos cerebri ꝺcoctꝰ trāseat ⁊ sbtilis. ix. iuuamētoꝝ.

¶ Nucha corpꝰ molle qꝺ egredit̃ a cerebro ꝑ oēs iuncturas spine circūdatur eisdeȝ pelliculis quibꝰ circūdatur cerebrum. ⁊ vna pellicula adheret reliq̄. ⁊ he circūdātur sifach inoluto sup̄ eis ex ꝑte exteriori q̄si tota pellicula forti ⁊ dura de genere nerui vt defendat ipsum fortitudine virtutis ⁊ duritie sua. xiij. iuuamentorum.

¶ Sensus gustus ⁊ tactꝰ in lingua est ab vno neruo tantū ⁊ ē ille q̄ ꝓcedit ex pari tertio nerui cerebri. ⁊ accidit multotiēs ꝙ ledit̃ sensus gustꝰ ⁊ nõ ledit̃ sensus tactꝰ ligue ab ipsa lesiōe. ⁊ cā huiꝰ est. qꝛ sensus gustus eget v̄tutis iuuamine maiori q̄ȝ sensus tactus.

¶ Quicq̄d nuce est ex ꝑte sup̄iori ē meliꝰ ⁊ nobiliꝰ illo qꝺ est ex ꝑte inferiori. quarto scientiaꝝ.

¶ Nobiliꝰ instrumētoꝝ verbi ē lingua. ⁊ nobiliora instr̄a vocis sunt guttur: ⁊ lacertꝰ mouēs ip̄m ⁊ neruꝰ q̄ ad ipsuȝ lacertuȝ v̄tutē a cerebro mittit. q̄rto scientiaꝝ.

¶ Interiꝰ vuee tūice molle ē ⁊ tractabile vt suscipiat hūiditateȝ cristallinā sic̄ hūiditatē spõgia: ⁊ hūiditas sbtilis ⁊ ipsa ē albuginea fuit posita ⁊ diffusa supra hūiditatem cristallinā diuidēs id qꝺ resultat a cornea ⁊ cristallina in foraminibꝰ vuee. Et tunica cornea lucēs tāq̄ȝ speculuȝ est extēsa sup̄ id qꝺ ē exteriꝰ de humiditate cristallina q̄ egreditur vitrea hūiditate. x. iuuamētorum.

¶ Incisio pelliculaꝝ cerebrū circūdātiuȝ ⁊ sil'r icisio alicuius ex corꝑe cerebri nõ nocet aīali in aliquo. sȝ cū ꝑuenit icisio ad vētres eiꝰ amittit tunc aīal volūtarios motꝰ oēs. scꝺo anotomie viuoꝝ. Genera motꝰ in corꝑe aīalis q̄ sensus iuenit sūt duo. s. motꝰ volūtariꝰ ⁊ motus cordis ⁊ arteriaꝝ ⁊ est tertiū genꝰ motus existens in venis nõ pulsatilibus: qꝺ non iuenit sēsus nec ē necesse vt hic de illo mentio fiat. Par. vi. de rigore ⁊ tremore.

¶ Ait Moyses hic motꝰ tertius de quo hic fit mētio ē ille queȝ. G. in tertia ꝓbauit ꝑticula libri sui de virtutibꝰ naturalibꝰ: ⁊ ē qꝛ vene nõ pulsatiles aliq̄n mouent̃ ad attractionē nutrimēti. ⁊ aliq̄n monētur motu ꝯ̄rio ad expulsionē alicuiꝰ: qꝺ est in ipsis per eandē viā. ⁊ ad ꝓbationem hoꝝ se circa hec in ipsa ꝑticula dilatauit.

¶ Quia iuēimꝰ ꝙ matrix vesica ⁊ chistis fellis oēs attrahunt ⁊ expellūt quodlibet ꝑ vnū ꝓpriū colluȝ: nõ ē mirū si nā expellit ad stōm ⁊ vēas sup̄fluitates corꝑis multas. Et accit multotiēs ꝓꝑ longā famē ꝙ stomacꝰ cibum ab epate ad se trahit illis venis q̄bꝰ trāsmittit̃ ab eo ad epar cibꝰ q̄ vene medie sūt iter epar ⁊ ꝑtes stōi vniuersas.

¶ Cuȝ vero ĩ stomaco ⁊ eiꝰ ꝑtibꝰ est cibus multus ip̄ȝ ad epar mittūt. ⁊ cuȝ stomacus inanitus est ⁊ cibo eget attrahit iterum venis ipsis. tertio virtutum.

¶ Gressus ꝑficitur ꝑ motū ⁊ geteȝ ⁊ pedes sunt instrumēta getis ⁊ crura ⁊ cosse sunt instrumēta motus. tertio iuuamentorum.

¶ Pulmo est instr̄m spiritꝰ ⁊ vocis. ⁊ oē aīal quod nõ atrahit aereȝ ꝑ os ⁊ nares caret pulmone ⁊ caret cellula dextra ex cellulis cordis ad locum pulmonis creata. xvi. iuuamentorum.

¶ Forma stōi est rotūda in longū ꝓducta. ⁊ ex ea ꝑte que vicinatur spine ē lata. ⁊ inferior pars eiꝰ in homine est latior sup̄iori. ⁊ epar circūdat ⁊ regit cuȝ suis pēnis. sicut cū aliq̄d regit̃ ⁊ circūdat̃ digitis. Et oppositꝰ ē sibi splen ex ꝑte sinistra. ⁊ fundꝰ stomaci tendit ad partem dextraȝ. ⁊ a ꝑte superiori est spina ⁊ lacertus extensus supra ipsaȝ ⁊ a parte anteriori est siphac quod ipsum cooperit ⁊ calefacit. iiij. iuuamentorum.

¶ Sifac ē cõpositū ex duabꝰ tūicis solidis ⁊ subtilibꝰ vna superposita alteri ⁊ ex arterijs ⁊ venis ⁊ pinguedie ĩ modica. Et in corpore aīalis aliq̄d rarius ⁊ siccius sifac minime inuenitur. quarto iuuamētoꝝ. Supra stomacū est sifac circūdās eius tunicā carneā exteriorem ⁊ sifac colligatur ad spinam. ⁊ ex hoc format̃ cibus. ⁊ ex eo etiā formatur pellicula cooperiens epar colligans ⁊ circundans illud: ⁊ quasi pellis ipsum muniens. ⁊ ex eo etiaȝ formāt̃ pellicule splenis vesice renū et ĩtestinoꝝ. 4.º iuuamētoꝝ.

¶ Stomacꝰ ⁊ intestina ex duobꝰ nutriunt̃. ꝓmū ē cibꝰ qui in eos ingreditur ⁊ digeritur. secundum est id qꝺ ab epate trahunt. quarto iuuamentorum.

¶ Stomacꝰ postq̄ȝ replet̃ cibis ꝺȝ sufficiētē q̄ntitatem ⁊ colligit in suis tunicis eos: qꝺ ex eis meliꝰ ē sibi attrahit: ⁊ expellit a se id qꝺ residuū ē: queādmodū ē fex ꝺm nālez q̄ntitatē. ⁊ sil'e intestinoꝝ quodlibet oꝑat̃. tertio v̄tutū.

¶ Inspice ⁊ cognosce cibatiōis ordines esse tres ꝑ tēpora sui. Primꝰ ē additio corꝑi stomaci ex cibo quousq̄ȝ satiat̃ in descēsu cibi ad stōm ⁊ mora sui in illo ad suscipiēdam digōnem: quo tꝑe ad epar aliq̄d fluit cibi. secūdus ē additio tunicis ĩtestinoꝝ ⁊ substātie epatis ex cibo ĩ transitu cibi ad ĩtestina ĩ q̄bus paꝝ morat̃ et fluxu sui ex inde ad epar ad digōnē ĩ illo suscipiēdā. ⁊ hoc tꝑe id cibi qꝺ prio corꝑori stōaci additū ē ꝯsolidat̃ ⁊ ꝯiūgit̃ sibi. Tertius est cibatio mēbroꝝ oiuȝ cibo cõuerso sil'r mēbris singulis ĩ trāsitu cibi ad ea mēbra ĩ q̄bꝰ suscipit digōnem. ⁊ hoc tꝑe coniūgit̃ ⁊ solidatur intestinis ⁊ epati id cibi quod additum est eis tempore secundo. tertio virtutum.

¶ Digestio q̄ fit in stomaco est quedaȝ spēs de speciebus mutationis ⁊ digō que fit in venis ē spēs de spēbus mutationis. Et eodem mō est digō q̄ fit in quolibet mēbroꝝ: ⁊ post istā tertiā spēm mutatiōis est mutatio quarta que dr̃ sil'itudinaria. ⁊ nomē sil'itudis extra nomē nutrimēti ē: sȝ vnꝰ ē eoꝝ effectus. sexto morborum ⁊ accidentium.

¶ Zirbus est ex mēbris q̄bus nõ idigemꝰ ad ꝯseruationē vite. ⁊ vtilitas eiꝰ in corpore est modica. sed q̄a in eo inueniūtur arterie ⁊ vene oportet nos cauere ne aliq̄d ex eo incidatur. ꝙ si forte egrediatur parum sanguis liget̃ ꝑus supra ipsum ⁊ postea incidatur. vi. ingenij.

¶ Corpus splenis est molle ⁊ cauernosuȝ ad sil'itudinem spongie ĩ quo sunt multe arterie ad calefaciēdum ipsum ⁊ digerendum grossuȝ hūoreȝ quē ipse atrahit ⁊ ad expellendū a se fumosaȝ sup̄fluitateȝ in eo generatā maliciam hūoris in ip̄m decurrētis ⁊ grossitie sui. q̄rto iuuamētoꝝ.

¶ Ren dexter ē eleuatꝰ adeo ꝙ ĩ aliquo aīaliū magnoꝝ supponit sibi renē sinistrū ⁊ vnꝰ ñ ĩpedit reliquū ad attractionē ēt si recta diametro opponant̃. q̄nto iuuamentoꝝ.

¶ Ad vesicā ⁊ cistiȝ fellis accedunt vene q̄ eos nutriunt preter venas q̄bus attrahunt̃ sup̄fluitates. qꝛ sup̄fluitas q̄ ad eos accedit est sola ⁊ pura nullā habens admistiōeȝ

⁊ accedit ad collũ chistis fellis spãliter arteria q̃dam vẽa ⁊ neruus ⁊ q̃libet eoꝝ in corpore chistis fellis per se diuiditur: ⁊ fit silr̃ in vesica quinto iuuamenti membrorum.

¶ Mrix est de genere nerui ⁊ ẽ dura. ⁊ facte sunt i mulierẽ due matrices tẽdentes ad vnũ pnͥcipiũ. ⁊ illd ẽ collũ mrĩcis ⁊ corp⁹ mrĩcis exteri⁹ circũdat̃ pellicula q̃ diũgit ipas duas matrices i loco vno ad quẽ cum puenerit ligat eas. ⁊ facte sũt silr̃ in muliere due mãmille q̃ruz q̃libet deseruit cuilibet pti matricis. Et vnũ de mirabilib⁹ q̃ i creaturis reperiunt̃ ẽ repertio eq̃litatis numeri cellulaꝝ matricis ad numeꝝ cellulaꝝ mãmillaꝝ i q̃libet aĩali ⁊ nũeri mãmillaꝝ ad numeꝝ filioꝝ. xiiij. iuuamẽtoꝝ.

¶ Inter vesicã ⁊ matricẽ nõ ẽ aliq̃ dr̃ia. ſʒ vesica ẽ durior ⁊ est proximior generi nerui: ⁊ iõ eius apata sunt quo ad pulsationẽ matricis apatibus duriora. xvi. pulsuum.

¶ Quattuor membra sũt q̃ habẽt duas tunicas videlicet meri stomac⁹ oĩa itestina ⁊ oẽs arterie exceptis his spãliter q̃ sunt i pulmone. ⁊ sunt q̃ttuor mẽbra habẽtia vnicã tunicã ⁊ sunt chistis fellis vesica matrix ⁊ oẽs vene non pulsatiles exceptis his spãliter que sunt i pulmone. pmo ⁊ scdo virtutum naturalium. ⁊. vi. iuuamenti mẽbrorum.

Procreatio virge ẽ ex ossib⁹ pectinis. s. ex supeminẽtib⁹ queadmodũ sunt ligamẽta: ⁊ differt a ligamẽtis i cõcauitate vt cito repleat̃ tẽdat̃ ⁊ induret̃. deide molliat̃ ⁊ laxetur: ⁊ hic neruus cõcauus si vis potes eũ noĩare neruum. vel alio noĩe. s. virgã. ⁊ ei⁹ plantatio distat ab ano ⁊ meat⁹ spermatis est in eo ex parte inferiori productus in lõguz per medium eius. xv. iuuamentorum.

¶ In pellicula ãboꝝ renũ ẽ q̃dam neruus queadmoduz neruus splenis epatis ⁊ chistis fellis. naz ⁊ ad hec omnia mẽbra accedũt nerui parui cõiuncti pelliculis que sũt super ea extensa. Sed ad vesicã accedũt nerui magni ad hͦ vt sit sensus eius subtilior ⁊ velocior. ⁊ omnia pdicta mẽbra muniũtur pelliculis procedẽtibus a sifac extenso supra ventrem. xv. iuuamentorum.

¶ Hũiditates decurrẽtes ⁊ oppilãtes corpa valde solida gñant dolores magis i eis q̃ȝ i mẽbris his ꝯrys. q2 illa magis tẽdũt̃. ⁊ illã tẽsionẽ seq̃tur augmẽtatio doloꝝ. ⁊ iõ dolores vesice sunt fortiores dolorib⁹ matricis ẽt si ineniãtur ipa duo mẽbra eq̃liter hẽre mãm. xvi. iuuamentoꝝ.

¶ Lacert⁹ manuũ pedũ ⁊ faciei cũ tẽdit̃ fit gibbosus propter duriciẽ ossiuz sub eo existẽtiũ faciẽs supeminẽtiã in medio coadunatiõis sui: ⁊ dum dissoluit̃ ⁊ retrahit̃ explanatur ⁊ accidit lacerto pectoris ⁊ vẽtris. cõtrariũ hui⁹ qd accidit lacerto manuũ ⁊ peduz. s. q cũ hͦ tẽdit̃ explanat̃. q2 reperit sub se corpa mollia: q̃b⁹ cõpressis tpe tensionis abscondit̃ gibbositas i locis ꝯcauis. ⁊ cuz laxatur fit gibbosus. quia apparet eius supereminentia ⁊ egreditur. primo motuum lacertorum.

¶ Motus vniuscuiusq3 lacerti ad sui principiũ ẽ vnus ex motib⁹ lacerti videlicet retractiu⁹ vel coadunatiu⁹ ⁊ motus manuũ vł capitis ñ ẽ vn⁹ mot⁹ lacerti ſʒ plures ⁊ pluriũ lacertorum. quorum quilibet motum suum sine aliq̃ operatur. Eadem particula.

¶ Uirt⁹ q̃ ẽ in spmate cuz ex sanguĩe pducit mãm vtilez ad faciendũ os ⁊ ad faciẽduz neruũ. ⁊ silr̃ ad faciẽduz mẽbra oĩa silẽs ptes habẽtia dicit̃ v̾tus generatiua. quia generat ⁊ pducit mãm que prius non inueniebat̃. ⁊ noĩat̃ ẽt ipsa virtus imutatiua. ⁊ cũ virtus spermatis informat dictã mãm ⁊ ex ea facit os talis quãtitatis ⁊ talis forme: ⁊ silr̃ oĩa mẽbra habẽtia similes ptes dicitur v̾tus informatiua. ⁊ ipsa est q̃ habet pnͥcipiũ intellectuale post principia nãlia. ⁊ v̾tus spermatis q̃ augmẽtat illud os puum vel neruũ puuz donec crescat ⁊ augmentet̃ dicit̃ v̾t⁹ augmentatiua. ⁊ v̾tus spermatis q̃ nutrit mẽbrũ donec augmentat̃ ⁊ reparat id qd dissoluit̃ ex eo dr̃ virt⁹ nutritiua q̃ pficitur q̃ttuor v̾tutib⁹. s. appetitiua retẽtiua imutatiua. ⁊ expulsiua: ⁊ imutatiua q̃ dicit̃ digestiua non pficit̃ nisi actiõe solidatiua ⁊ silitudinaria. prĩo v̾tutũ nãlium.

¶ Donec fet⁹ ẽ i matrice gñatiua ⁊ iformatia dñatur: ⁊ v̾tus nutritiua ⁊ augmentatiua deseruiũt eis. sed post ptũ quousq3 puenit̃ ad statũ iuuẽtutis virtus nutritiua ⁊ v̾t⁹ augmentatiua dñant̃. ⁊ gñatiua ⁊ iformatiua adiuuant ⁊ deseruiũt eis. ⁊ p⁹ statũ iuuẽtutis cessant augmẽtatia ⁊ iformatiua: ⁊ remanet nutritiua vsq3 ad finez vite. primo virtutum naturalium.

¶ Uilli cuiuslibet itestinoꝝ sũt rotũdi ⁊ p latũ i eoꝝ tunicis adiuicẽ iuoluti vt ꝯtentũ itestinoꝝ supra qd inuoluta sunt colligãt. nec sunt reꝝ aliq̃d attractiui. Et villoꝝ stoĩ aliq̃ extẽsi sũt p lõgitudinẽ pp attractionẽ. ⁊ aliq̃ propter expulsionem p latitudinez sunt extensi. tertio virtutum.

¶ Explicit particula prima.

¶ Incipit particula secunda continẽs aphorismos ab humoribus dependentes.

Sanguis est q̃dã massa humoꝝ oĩuz per dispositionẽ naturalem in epate generatã. ⁊ denoĩatur a sanguine ꝑpter suãz abundãtiã sãguinis ⁊ ei⁹ dñiuz sup aliquos humores. ⁊ ẽ id qd euacuatur p flobotomiã ⁊ scarificationẽ. Et cũ dicim⁹ q i corpe sunt hũores q̃ttuor. s. sanguis flr̃a colera citrina ⁊ colera nigra: nõ intelligimus tũc p sanguinẽ ipam massaz humoꝝ q̃ttuor: sed intelligimus illuz q cõprehendit̃ p imaginationẽ ⁊ hũorib⁹ alys nõ est mixt⁹. q̃rto expositiõis ei⁹ in secunda epidimiaꝝ.

¶ Sicut inuenit̃ in lacte hũiditas aquosa quasi lauatura grosse ptis i eo existẽtis ita inuenit̃ in oĩb⁹ hũorib⁹ humiditas aquosa subtilis ineq̃lis qualitatis a q̃litate naturali eius hũoris cui⁹ ẽ aq̃sitas. ⁊ deterior aq̃sitatib⁹ est aq̃sitas colere nigre: ⁊ min⁹ mala ẽ aq̃sitas citrĩe: ⁊ lõge min⁹ mala ea est aq̃sitas flr̃atis. ⁊ calidior ⁊ melior ẽ aquositas sanguinis piguosa. scdo expositiõis ei⁹ i sexto epidimiaꝝ.

¶ Colera citrina clara vel nõ. ⁊ similiter que est caliditatẽ dñantis adeo q est sicut vitelluz oui generatur in venis ⁊ arterys. Sed in ventre aliquando generatur colera viridis sicut color porri ⁊ sicut eris erugo indici coloris subtilis. Particula sexta de colera nigra.

¶ Colera grossa rubea clara est quã q̃dã vocant silẽm vitello ouoꝝ. Et fortasse vides eã plus hũidã ⁊ min⁹ rubeã. ⁊ illa est q̃ noĩatur proprie citrina. ⁊ forte vides ei pmixtuz flegma subtile aut hũiditatẽ aquosã. Et ẽ genus aliđ colere cuius color est color porri. ⁊ multotiens q̃dẽ gñat̃ hec colera i stõ pp cibos nõ recipiẽtes i stomaco digestionez sicut sunt sicla cepe ⁊ porri. ⁊ forte gñat̃ hec colera in venis ꝑpter calorez nãlem. ⁊ effũditur ab his aut ad stomacũ aut ad intestina. Expositõe eius i scda pnosticoꝝ.

¶ Egreditur p vomitũ colera rubea sic calor arsenici rubei. ⁊ dr̃ colera arsenica: ⁊ egredit̃ ipa colera silis arsenico p secessum. prĩa expositiõis eius in. vi. epidimiarum.

¶ Omnẽ hũorẽ frĩdum q est i corpore nos vocam⁹ flr̃a. et hic hũor habet multos modos: quoꝝ vn⁹ ẽ frĩdus valde q gñat dolores fortissimos. ⁊ assimilat̃ p aspectum vitro liq̃facto. ⁊ hic modus vitre⁹ hȝ secuz aliquid saporis acetosi. Et alius modus est q cũ ab humorib⁹ emittitur per excreationẽ ⁊ sputa habet secum dulcedinem sensibilez ⁊ non est pure frigidus ꝑpter sui dulcedinem. Est ⁊ tertius qui sentitur ab eo qui ipsum expuit acidũ. ⁊ hͦ ẽ magis frĩdus q̃ȝ vitreus ⁊ fridior q̃ȝ dulcis. Est ⁊ alius modus salsus qui accidit aut ex cã putrefactiõis sue aut ex causa humiditatis aquose salse sibi cõmixte. scdo febriuz.

¶ Cum decoquitur cibus in epate superfluitas ipsius similis spume supeminẽti in musto dr̃ colera citrina nãlis ⁊ que residet in fundo feci similis dicitur colera nigra. ⁊

hoc ē verū cū corp⁹ ē dispositū dispōne nāli. Cū aūt est ex̄ naturā tūc colera citrina fit silīs vitellis ouorū in colore ⁊ grossitie. hoc ideo qꝛ tūc hui⁹ colera inflāmat̃ ⁊ adurit̃ igneo calore. Et alie oēs spēs colere sunt q̄si medie inter ipsas. secundo virtutum naturalium.

¶ Splen ⁊ fel mūdificāt sanguinez. ⁊ qlibet eoꝝ attrahit a sanguīe ꝺ colera ⁊ melācolia ad se mēsuratā quātitatē, q̄litatē q̄ si irēt per totū corp⁹ nocerēt ei ⁊ remaneret i eo quicqd ex eis ē nimis grossuz ⁊ terreuz. Et in sūma qcqd nō pōt imutari ab epate attrahit sibi splen ⁊ qꝺ remanet postea ex eo ꝑ epate grossitiei ⁊ digōni trāsit ad totū corp⁹ qꝛ sāguis ē necc̄ius mēbris plurib⁹ ob grossitiē. ⁊ ita ē iudicanduz de colera citrina secūdo v̄tutum nālium.

¶ Spērum colere aliq̄ est nālis q̄ ꝓdest aīali: ⁊ aliqua ex̄ naturā q̄ nō ꝓdest. ⁊ ita ē de fl̄ate. Qꝺ eni dulce ex ipso ē ꝓdest aīali qꝛ ē nāle: ⁊ qꝺ ē ex eo acidū vel salsuz ñ ꝓdest acidū v̄o accipit aliqd ex scꝺa digōne q̄ est in epate. Salsuz v̄o ē corruptū: ⁊ qꝺ nō digerit̃ a pria digōe q̄ fit i stōaco hūoꝝ aliqs nō fit naturalis. scꝺo v̄tutū nālium.

¶ In stōaco fortassis colligit̃ chim⁹ fl̄atic⁹ vel coleric⁹ ⁊ flegma est modis pluribus. est. n. aliud acidum aliud salsuz. aliud dulce ⁊ aliud insipidū. ⁊ est ēt aliud molle subtile. ⁊ aliud grossuz viscosuz. ⁊ aliud aptuz ad dissolutionē ⁊ diuisionē. Et eodē modo est de colera rubea ⁊ citrina q̄ crescit ⁊ decrescit in rubedine ⁊ citrinitate: ⁊ similiter est de spēbus colere q̄ in corporibus egrotantiū generātur. primo expositionis libri ciborum.

¶ Colere citrine virt⁹ est calida ⁊ sicca. ⁊ colere nigre virtus frida ē ⁊ sicca. ⁊ fl̄atis frida ⁊ hūida. ⁊ quilibet istorū humorum decurrit quādoqꝫ ad mēbra purus ⁊ sol⁹ sine admixtione aliqua. ⁊ multotiēs decurrūt admixti simul. secundo morborum ⁊ accidentium.

¶ Hoꝝ humoꝝ aliq cōmiscētur adiuicē ⁊ īpossibile est inueniri aliquē istoꝝ puꝝ quin sit admixtus cū aliquo nisi raro. primo morboꝝ ⁊ accidentium.

¶ Cū dicim⁹ hūores fl̄aticos itelligim⁹ ꝑ hoc oēs hūores quoꝝ cōplexioni friditas ⁊ hūiditas dn̄atur. ⁊ cū dicim⁹ hūores melācolicos intelligim⁹ oēs hūores in qbus dominatur friditas ⁊ siccitas. ⁊ de humorib⁹ fl̄aticis ⁊ melancolicis reperiūtur plurimi aphorismi q determinant quēlibet hūorum spāliter ⁊ per se. tertio sciarum.

¶ Differentia īter colerā nigrā: ⁊ oēs chimos nigros egrediētes multotiēs ꝑ vomitū ⁊ fluxū est: qꝛ in colera nigra sentit̃ ꝑ gustuz ⁊ odoratū acetositas ⁊ pōticitas manifesta aut vtraqꝫ simul ad quā nō accedūt musce. ⁊ cū ꝓycitur ex ea aliqd supra terraz accidit ex ea sicut accidit ex forti aceto i cui⁹ substātia ē aliqua grossitudo. ⁊ hec gn̄at̃ spāliter ī corporib⁹ egrotantiū. sꝫ in oībus chimis nigris nō sentit̃ aliqs sapor nec fugiunt ab eis musce. nec terra āpullat ex eis. ⁊ si vocam⁹ aliqñ melācoliaz q̄ generat̃ in corꝑib⁹ sanis colerā nigraz nō intelligim⁹ de illa q̄ est superius noīata. Particula sexta de colera nigra.

¶ Melācolia que est silīs amurce sanguis ⁊ ei⁹ feci ⁊ est valde grossa sicut fex vinuca cū adurit̃ in febre adurēti facit venire i terra āpullas ēt si cuz ea modicū sit acetositatis. ⁊ hūc consueui vocare hūorē melācolicuz ꝑ sanguinē melancolicuz. ⁊ que est in istis terminis nō debet vocari colera nigra. tertio scientiarum.

¶ Egritudines accidētes ex melācolia sunt cācer elephātia scabies excoriatio cut] febr] q̄rtana melācolia ⁊ grossities splenis. tertio expositionis ciborum.

¶ Chimus hūor grossius queādmodū est ille q apparet in vrina febricitātis ex multa īdigestiōe. ⁊ q descendit i vrina alicui⁹ sani nimis laborātis ⁊ comedētis cibaria dura difficilis digestionis assimilat̃ saniei. Et est inter eos differentia, qꝛ ille hūor grossus non fetet nec est viscosus: sꝫ ei ē i suba ⁊ colore silīs. p̄io expositionis ciborum.

¶ Operatio stōi cū sit vna non pōt sufficere duab⁹ operationib⁹ alys dn̄antib⁹ in corpore infantis q̄ sunt augmentū ⁊ nutrimētum cum attrahunt corꝑa eorum cibum ex stomacis eoꝝ anteq̄ꝫ eius digestio in ipsis confirmetur. ⁊ ideo in ipsis suꝑfluitas augmentatur. Prima crisis.

¶ Propētas hūoris colerici citrini ē desiccare sicut desiccat aqua salsa vel aq̄ marina. ⁊ hac de cā sifacia venaruz icterici sunt sicca ēt si sit sine febre ⁊ pulsus eius ē durus ⁊ paruus. xy. pulsuum.

¶ Humor pūgitiuus existēs in stomaco cū est de gn̄e colere citrine ex cā leuitatis sue ascendit v̄sus os stōi. ⁊ cuz humor pūgitiuus existens in stomaco est porre⁹ aut acetosus aut salsus descendit ad cōcauitatem villorum stōi: nec ascendit nec supereminet in eius ore.

¶ Descēdit ad ꝑtes ani humor ex hūorib⁹ acutis q etiam si sit horribilis retinet̃ ⁊ eius exitus ꝓhibet̃. ⁊ tūc reuertitur hūor ⁊ ascendit sursum ⁊ generat in stomaco pūcturam replet caput fumositatibus ⁊ eas impellit ad stōm. Et similiter accidit multotiens ex ventositate retēta petenti exitum per inferiora que reuertitur ⁊ superiora petit. sexto morborum ⁊ accidentium.

¶ Superfluitas cū decurrit ad aliqꝺ mēbrorū ⁊ putrefit ibi augmētatur malicia ⁊ fumositas ei⁹ ⁊ corrūpit qꝺ accedit ad mēbra: postea ex cibo etiam si bonus ⁊ vtilis sit cibus ipse. secundo morborū ⁊ accidentium.

¶ Quecūqꝫ suꝑfluitates in corpore resident putrefiūt putrefactione manifesta aliq̄ in breui tꝑe ⁊ aliqua in longo. ⁊ cum ꝑueniūt ad h⁹ statum pungūt colerā ꝑꝑ sui putredinē ⁊ mutāt q̄litatē eius: ⁊ fit tūc pūgitiua ⁊ corrosiua. ⁊ ipsi⁹ colere expulsio affectat̃ kistis fellis eā expellit ad epar ꝑ collū suuz ꝑ qꝺ retraxerat ipaz. tertio v̄tutum.

¶ Freq̄ns indigestio cibi: siue bon⁹ sit siue mal⁹ ē magne virtut] ad generationē chimi mali. ⁊ ad generatiōez egritudinuz. chim⁹ v̄o mal⁹ generatus ex malo cibo peior est malo chīmo qui generatus est ex cibo bono. Particula sexta de cibo bono ⁊ malo.

¶ Chimoꝝ maloꝝ modi sūt duo. vn⁹ ex cibo subtili alius ex cibo grosso. sed q ē ex cibo subtili gn̄at egritudies acutas ⁊ alias quāplures egritudines. ⁊ cū decurrit ad aliqꝺ mēbroꝝ generat erisipilā ⁊ apostēa quod dicit̃ formica ⁊ multas alias passiones. Et qui est ex cibo grosso generat dolorem renū. asma ⁊ sclirosiz epatis ⁊ splenis.

¶ Chimi ipsi⁹ grossitiei cū misceat̃ col'a nigra gn̄at cācros excoriationē cutis febrem quartanā melācoliaz ⁊ faciei deformitatē ⁊ emoroydas. Partic. de bono cibo ⁊ malo.

¶ Chimi dn̄antes quātitatiue ⁊ q̄litatiue sunt q̄ttuor scilicet fl̄a colera citrina colera nigra ⁊ sanguinis aq̄. expositione eius in prima aphorismorum.

¶ Ex solo fl̄ate inter alios humores nō generat̃ colera nigra etiam si sibi caloris fortis ⁊ adurentis dominium misceat̃. Expositione eius in secunda ventorum.

¶ Flegmatis gn̄atio est calore corporis. quia cuz stomac⁹ ꝓpter fortitudinem caloris non pōt digerer̃ cibos quos cōtinet fl̄a in stomaco augmentatur. Expositiōe eius supra librum de doloribus mulierum.

¶ Suꝑfluitas nigra minor ē oībus suꝑfluitatibus. ⁊ suꝑfluitas citrina est maior nigra. ⁊ superfluitas aquosa satis maior est his duabus. quinto iuuamentorum.

¶ Ex humore melancolico naturali cū proycit̃ ī terra aliqd nō fit ebulitio neqꝫ ampula. ⁊ cū peruenit ad hūc statum fit extra nām per adustionem quā exquisiuit ab extraneo calore. ⁊ tunc corruptus est ipse melancolicus humor. secundo virtutum naturalium.

¶ Explicit particula secūda.

¶ Incipit tertia ptinēs aphorismos depēdentes a radicibus & modis medicine artis.

Etatibus omnib⁹ melior & tēperatior ē etas adultorum. Expositiōe eius in humana natura.

¶ Etas adulto⁊ ē que cōsistit iter qrtūdecimum & vigesimūqntū annū. Expositione ei⁹ in quinto aphorismorum.

¶ Etas senectutis & etas seniȝ est frigida & sicca. & diuidit̄ seniū a senectute termino cognito supfluitate humida. s. quam habet senium cum manifesta defectione actionū totius corporis. Particula sexta de ptisi.

¶ Corpus viro⁊ oiuȝ pu⁊ & mūdū a supfluitatib⁹ & reb⁹ ipsiuȝ impellētib⁹ inspirat & expirat spiritu bono. Corpus vero mulieris loca vena⁊ cuius stricta sūt & impedita a pinguedine carne tenera & superfluitatibus flegmatis a quo nihil euaporat per cutim ipsius stricticitate & densitate contrarium. xi. pulsuum.

¶ Velox resolutio corpo⁊ puro⁊ bona ē eis bōitate magna ad aptandū qcquid egritudinis accidit corporib⁹ eorum. & ad aptandum complexiones suas permutatas & ad aptandum multas & grossas superfluitates suas. decimoquarto pulsuum.

¶ Corporib⁹ raris accidūt egritudīes qrū cā est ex extrīseco sepe & egritudinū qruȝ cā est ex hūo⁊ supfluitatib⁹ accidit eis raro. corporib⁹ vero densis contrariuȝ. Particula. vi. de meliori formarum.

¶ Cuȝ ad aliqđ mēbro⁊ siue ex debilitate siue ex alia cā aliqd sanguinis defluit siue sit modicū siue sit multū accidit ex illo in mēbro ipso apā calidum: ēt si corpus minime sit repletū. Particula. sexta de flōmia.

¶ Cum augmentātur caro pinguedo vel chimi in corpor̄ alicuius vltra solitam quātitateȝ & remanet virt⁹ in suo primo statu accidit corpori necessario debilitas mot⁹. qr motor remansit in suo statu primo. & sunt res q̄ v̄tutem aggrauant augmētate. Particula. vi. đ multitudine.

¶ Aptiora corpora ad receptionē spasmi sūt corpora puero⁊ pp debilitatē corporis nerui ī eis. & oīno sepe accidit eis h̄ egritudo ex modica cā. & ei minus q̄ aliȝs ē nocitia. expositione eius in prima epidimia⁊.

¶ Corpora rara sunt debiliora & magis durātia sana & cū egrotant̄ facile ꝯualescūt. corpora vero densa ꝯ̄riuꝫ: secunda expositione eius in tertia ciborum.

¶ Virtutē ꝯstituti ī senio ipossibile ē forteȝ esse. & medici q putauerūt pueros habere v̄tutem debilē in hac sententia errauerunt. Parti. sexta de flobotomia.

¶ Longioris vite hoīes ẜm indigentiaȝ suaruȝ cōplexionuȝ sunt homines hūide cōplexionis. qm̄ hi sunt corporum magis sano⁊ & fortiū in lōgeuitate seniȝ q̄ aliȝ in eadem etate cōstituti: dūmodo studeāt purgare corpa sua a supfluitatib⁹ per exercitiū & ingressionē balnei ante cibuȝ & expulsionē vrine & egestionis tēpore cōgruo & purgare capita p gargarizationē & masticationē qn̄qꝫ. qr supfluitates in corporibus dominoruȝ cōplexiōis h⁹ calide & humide generantur. vi. consiliȝ sanitatis.

¶ Omnibus cōplexionib⁹ peior ē cōplexio sicca. qm̄ illđ qđ accidit senibus ꝓpter longitudinē tēporis reperitur in istis ab eodē principio & sanitati illorum: quo⁊ cōplexio declinat ad siccitatem vsus venereus est contrarius & nociuus. vi. consiliȝ sanitatis.

¶ Oportet te scire qm̄ q habent corporum repletionem aut corruptioneȝ hūorum aut subtilem sensum aut oīa h̄ simul. & eis accidit plaga in mēbro aliquo nō sunt securi qn sibi apā fiat in loco plage. q̄re locum plage non expedit consolidari: sed apponenda supra locum humida cataplasmata dolorem remouentia vt apostema minime generetur. sexto ingeniȝ.

¶ Ille cui⁹ corp⁹ cordis siccū ē siccitatē incōpleta preuenit cito ad senectutē. tn̄ viuit aliqbus annis. Cuius vero corpus cordis siccum ē siccitate cōpleta cito deuenit ad ptisim. & post hoc deuenit ad illud cui⁹ corp⁹ epatis est siccū. Silr̄ & post hoc deuenit ad illđ cui⁹ corp⁹ alio⁊ membrorum similiter est siccum. vij. ingeniȝ.

¶ Oportet te scire q̄ cū siccitas mēbro⁊ radicaliuȝ antiquatur sine dubio seqtur eā friditas. qr mēbra nutriuntur ex chimo calido q ē sanguis. cuȝ mēbra cibi absentia desiccant̄ frigiditas ipso⁊ seqtur siccitatē. vij. ingeniȝ.

¶ Supfluitates corporis ī hyeme sūt pauce qr frigus cōgelat eas & ī estate multe. qr calor liq̄facit eas. & pauci inueniunt̄ ex hominibus comedentes nō plurimū & plurimum nō bibētes. expositione ei⁹ ī pma vēto⁊.

¶ Spermatis & sāguinis cōplexio qr ī estate & hyeme nō est vna sed diuersa fetus in his tēporib⁹ diuersant̄. caliditas enim estatis sperma calefacit & desiccat. & frigiditas hyemis ipsum infrigidat & humectat. Expositione eius in tertia ventorum.

¶ Vene q̄s viderūt aliq generari in magnis vulneribus & similiter nos eas generari vidimus in capite & mēbris aliȝs ꝯgrue magnitudinis & nūeri nō generant̄ sepe sed aliquādo & valde raro. Arterias vero & neruos nō vidit aliquis sepe seu raro in vulneribus aliquibus generari. Particula sexta de spermate.

¶ Signū gemino⁊ cū ascēdit inchoat estas & cū descēdit īchoat hyēs. Sig⁹ vo piscis cū ascēdit inchoat ver. & cuȝ đscēdit īchoat autumn⁹. Expositione eius in prīo vēto⁊.

¶ Loca vacua existētia intra mēbra radicalia sunt plea hūiditate q̄ humiditas ē cibus necessari⁹ mēbris ꝯsimiliuȝ ptiuȝ: & ipsum per vicinitatē attrahūt nō per venas. In migrotegni.

¶ Inter iūcturas spine cū adinuicē separātur īuenitur q̄dam hūiditas alba viscosa similis hūiditati infuse ceteris iuncturis. & supra nucam ē hūiditas viscosa infusa sic humiditas infusa ī ligamētis circūdātib⁹ iūcturas spine & iūcturas oēs lingue gutturis & oīum mēbro⁊ q̄ necesse habēt motibus successiuis. tertio iuuamēto⁊.

¶ Chorda cuius creatio est ex lacerto est proprium instrumentuȝ ad motuȝ & iuuamētuȝ suuȝ est iuuamento carnis cōposite: & aliq lacerto⁊ ꝑueniūt ad vnā magnā chordaȝ: & aliq māibus & pedibus per eorum partes carneas coniunguntur. xiȝ. iuuamentorum.

¶ Nares sunt ꝓpriuȝ instrūm primi ordinis spiritus. his vo liberato animali ab impedimētis & molestationibus suis nō ē ex ipsi⁹ ordinis spūs instrīs. xi. iuuamentorum.

¶ Nō īuenit̄ in corpore mēbrū aliqđ sigillatum adeo ab extensiōe & dilatatione. & postmodū ad retractionē & ad recollectionē ī puo loco sic̄ matrix. & matrix colligat̄ quibusdā ligamētis ad spinā ex latere vtroqꝫ cū qb⁹ ligamētis dilatat̄ matrix & retrahit̄. Et qr ligamina ipsa sequūt̄ matricē ī dilatatiōe & recollectiōe sui ꝯseruat̄ matrix illesa. & a fractione vtiqꝫ liberat̄. xiiiȝ. iuuamento⁊.

¶ Cōplexio nerui fridior ē cōplexiōe reliquo⁊ mēbro⁊. & iō frigiditas in illū actionē suā cito ostēdit: & neruus qcqd cōcipit ex ea pducit ad cerebrū. q̄re ad locuȝ nerui & maxime vulnerati approximari fridū aliqđ vel apponi desuper non oportet. vi. ingeniȝ.

¶ Peiores ciuitates sunt que offendunt̄ ab orientalibus vētis: & a vētis calidis & fridis pflant̄. Expositione ei⁹ in prima ventorum.

¶ Mala cōplexio nocet substātie v̄tutis corporis necessarie. & cum est mala complexio valde destruit virtuteȝ quācūqꝫ. vi. morborum & accidentium.

¶ Mala complexio ineq̄lis reperit̄ in toto corpore sicut

yposarca. ⁊ in oībus febribꝰ excepta febre ethica: ⁊ reperitur etiam vno mēbro vt est tumor. ⁊ ē apa flāticuz vel apostema calidum. qꝛ in quolibet huius generis apostemate reperitur mala cōplexio inequalis. Particula. vi. de mala complexione inequali.

¶ Uigilie duo sunt modi. vnus fit ex occupatione alicuius operationis. ⁊ ex hoc non accidit virtuti aliquod nocumentum. ⁊ alius fit absq̧ causa extrinseca: ⁊ hic debilitat virtutem appetitiuam ⁊ digestiuam: necnon ⁊ omnes operationes nāles. iiij. opatio eius in. vi. epidimiaꝝ.

¶ Quelibet valde mala complexio generata in corde q̄cunq̧ modo generata sit vel primaria generatione vel causa alterius: alterius membri ventris destruit virtutem spiritualem ⁊ annihilat eā. Et similiter defectio virtutis animalis sequitur malā cōplexionē cerebri. ⁊ suffocatio ipsius sequitur repletionem ipsius magnam ⁊ opilationem generatam in vijs penetrabilibus ad ventriculos ipsos. xvi. pulsuum.

¶ Res virtutis est conseruanda: ⁊ cōseruatio esse virtutis cōstat collectiōe triū videlicet eē spūs: eē mēbrorum radicaliū: ⁊ eē carnis: quoꝝ quodlibet suo simili ꝯseruat̄. Esse vero spiritꝰ inspiratiōe ⁊ expiratōe q̄ fit cū pectore: ⁊ poris oībus currētibus ꝓm suā nāz tātū ferētē corpori bona. Et eē mēbroꝝ radicaliuz cibo duro ⁊ forti. Et esse carnis. Cibo medio iter duꝝ ⁊ molle. xi. ingenij.

¶ Mutatio sanguis in bonū ē cibus mēbroꝝ: ⁊ mutatio in malū est purulentia cū fetore. Et mutatio in mediuz iter bonum ⁊ malum est sanies. quia ex calore extra nām ⁊ naturali simul sanies generatur. Expositione eius i secunda aphorismorum.

¶ Licet mēbra corporis omnia attrahant cibuz ad se nō sunt ipsa equalia in virtute attractionis. ⁊ ideo est coruz inanitio in diminutione sanguinis inequalis. Uirtus vō attractionis in corde est fortior. ⁊ post ipsuz in epate. q̄re cor nunquā admittit suū cibū ēt si deueniāt membra ad vltimam sanguis inanitionē. ⁊ ob hoc non ē a nobis imaginandū cū videmꝰ corpus exinanitum ex longa infirmitate ꝙ status cordis ⁊ epatis ex inanitione sit sicut status ceterorum mēbrorum. Particula. vi. de ptisi.

¶ Est naturaliter i hoīe ⁊ in omni generatōe aīalis ꝙ cor attrahit qđ sibi ꝓdest ⁊ expellit sibi ꝯ̄riuz validiori ⁊ fortiori attractione ⁊ expulsione. qm̄ ⁊ epar opat̄ p̄dicta fortius ⁊ validiꝰ q̄ȝ stomacꝰ ⁊ itestina ⁊ arterie plusq̄ȝ vene. Et cū epar est repletū ⁊ extensum ⁊ stomacꝰ vacuus ⁊ in eo desideriū attractionis mutatur virtus attractiōis ad stōm ⁊ ab epate trahit. tertio virtutum.

¶ Colamētum cibi nō peruenit a stomaco ad epar. ebulit ⁊ digeritur in corpore epatis ⁊ ꝯuertit̄ in sanguinē. ⁊ i eo dignoscunt̄ esse due superfluitates citrina ⁊ nigra quas attrahit chistis fellis ⁊ splen. ⁊ decurrit sanguis subtilis substātie in venā magnā ortā ī gibbo epatis que effūdit ipsum in vtranq̧ ꝑtem corporis videlicet superiorem ⁊ inferiorem in qua vena ipse sanguis permanens commiscetur cum multa superfluitate subtili aquosa necessaria ad velocitatē decursus ipsiꝰ sanguis in venas existentes in epate propter earum multitudinem ⁊ stipticitatē. ⁊ cū peruenit sanguis ad venam largā ꝓximaz lateri dextro cordis ibi cognoscitur p̄dicta superfluitas quaz sugūt renes ⁊ effundunt eam in vesicā quarto iuuamētoꝝ.

¶ Epar nutritur sanguīe rubeo ⁊ grosso: splē sanguīe subtili ⁊ nigro: ⁊ pulmo sanguine digesto perfecta digestione rubeo claro ⁊ subtili nāe spūs. q̄rto iuuamentorum.

¶ Intestina oīa in circuitū sūt circūdata venis numeruz fugiētibus: quaꝝ ora penetrāt ꝯcauitates ipsoꝝ ⁊ recipiunt id qđ meliꝰ ē ex cibo. ⁊ arterie penetrāt intestia. ⁊ ex cibo recipiūt ꝑuam ꝑtē. q̄rto iuuamētorum.

¶ Renes cibant se ex sanguinis aqua quā attrahūt: ⁊ superfluitatē aquosam que ex ea remanet expellūt in vesicā nec fuit necesse renibꝰ habere tertiā venaz sibi coniūctaz ad sui cibationē sic̄ habuit chistis fellis ⁊ vesica. q̄rto iuuamentorum.

¶ In nullo mēbroꝝ corporis ad q̄ sanguis ꝑuenit eiꝰ digestio adeo ꝑficitur in arterijs ⁊ venis sicut sāguis q̄ peruenit ad maxillas. qꝛ hic sanguis transit ꝑ cor in ascensu ⁊ descensu sui ⁊ mouet̄ continue motu pectoris ⁊ calefit longa sui mora in eis via longitudinis. vij. iuuamentoꝝ.

¶ Sup̄at caliditas testiculi dextri viroꝝ ⁊ calitas mr̄icis dextre clieꝝ calitatē testiculi sinistri ⁊ mr̄icis sinistre. qꝛ mēbra lateris dextri q̄ cibātur sanguine puro calidiora sunt mēbris lateris sinistri. ⁊ iō nō neges mēbra lateri dextri masculos: ⁊ mēbra lateris sinistri femīas generare. quarto iuuamentorum.

¶ Principia arteriaꝝ ⁊ venaꝝ q̄bꝰ est societas inter mamillas ⁊ matrices q̄ orte sunt ad actū vnū discrepāt a p̄ncipijs aliaꝝ arteriaꝝ ⁊ venaꝝ. haꝝ. n. aliq̄ icipiūt ex sup̄ius diafragmatis ⁊ descendūt inferiꝰ. ⁊ aliq̄ icipiūt ex iferius ⁊ ascendūt supꝰ: vt qđ cōtinet̄ in eis omnibus perueniat ad matrices tēpore conceptus ⁊ perueniat ad mamillas tp̄e lactationis. xiiij. iuuamētoꝝ.

¶ Horū q̄nq̧ motuū vnus seq̄tur aliū successione recta ⁊ circulari. primꝰ ē inanitio hūiditatis mēbroꝝ. secūdus appetitus nālis mēbroꝝ inanitoꝝ. tertiꝰ suctio venaꝝ a stō. q̄rtus sensus stomaci inanitiōis humiditatis. ⁊ q̄ntꝰ appetitus aīalis. ⁊ hic est vltimus ⁊ dicitur fames. quarto morborum ⁊ accidentium.

¶ Haꝝ q̄nq̧ opationū vna seq̄t̄ aliā recta successione et sunt emissio aeris ꝑ spiritū: emissio aeris cū sonitu: emissio aeris sine sonitu: vox ⁊ v̄ba. ⁊ iō cū accidit malicia alicui ipsarū operationū ledit̄ exinde opatio q̄ ipsaz seq̄tur ⁊ nō q̄ ipsam precedit. q̄rto scientiaꝝ.

¶ Emissionē aeris ꝑ spiritū operat̄ lacertꝰ pectoris: operationē aeris cū sonitu operat̄ lacertꝰ q̄ ē ifra costas: emissionē aeris sine sonitu opat̄ lacertꝰ cānē pulmonis: vocē opatur guttur ⁊ lacertus eius. ⁊ verbū cōplet̄ ꝑ linguam ⁊ eā adiuuāt dētes labia foramia nariū supremū vuce ⁊ palatum. quarto scientiarum.

¶ Sedimē albū in vrina residens mediū est inter saniez ⁊ humores naturales: ⁊ est res ex cibo q̄ operationez nature refugit apud conuersionē sui ī sanguinē ⁊ nō alteratur ab ea. ⁊ fit sāguis neq̧ sanies cuius cā efficiens est ꝑmixta dispositioni extra naturaz. Expositione eius in p̄ma pronosticorum.

¶ Ait Moyses. hoc videtur mihi ⁊ comprehenditur a mensuratione ꝙ id quod natura non potest ex cibis conuertere in sanguinem in epate est ille grossus humor qui apparet in aliquibus vrinis. ⁊ illud quod natura non potest conuertere ex sanguine decurrente in membra i cibum eorum est illud quod descendit ⁊ apparet in vrinis egrorum ⁊ aliquoꝝ sanorum.

¶ Sanguis qui necessarius est ad membrorum nutritionem ⁊ ad conseruationem caloris naturalis cum augmētatur sui quantitas augmentatione multa. vel mutatur sui qualitas aut in rem acutam aut in rem pungitiuam. aut in humores crudos ⁊ indigestos. aut permutatur q̄litatiue ad augmentum corrumpitur ⁊ corruptus in corde corrūpit cor. ⁊ vniuersal'r totū corpꝰ: ⁊ corruptꝰ i mēbro remoto a corde corrumpit membrum illud. ⁊ trāsit ipsius corruptio de membro ad membrum quousq̧ peruenit ad cor. Particula sexta de flobotomia.

¶ Arterie que accedunt ad cerebrum expellunt superfluitatem in ipsis existentem in ventriculos cerebri ⁊ retinent sanguinē ꝯseruāturq̧ ab ipso. ix. iuuamētorū.

¶ Dispositio naturalis est cum cutis nō est extensa & inter cutim & carnem est vacuitas aliqua. & similiter cū repiū/tur aliqua loca carnis totaliter vacua & spāliter loca que sunt circa arterias pp eam dilatatōem in eis. sed in apati bus calidis oīa ista loca replenī & extēdit cutis. & cū vete rescunt apostemata decurrit aliquid ipsius mãe ad pelli culas & sifacia & venas quusq3 pueniat ad os qd est sb apa/te. Et in summa nullū mēbrorum cui accidit apa calm qd inueterauit in illo in dispositione remanet naturali. Par ticula sexta de apostematibus.

¶ In corpore sunt duo calores vnus naturalis cuius esse est in sanguine & alius mordicatiuus: & aliꝰ pungitiuus sb cuius genere cōphendit febris: & hic dicit calor extra/neus: & calor extra naturā: & calor etiā acqsitus. iiij. expo/sitōe eius in sexto Epi.

¶ Per casdem venas per quas transmittitur cibus a ven tre ad membra omnia decurrūt multe superfluitates ab omnibus membris ad ventrem & intestina tempore as/sumptionis medicine solubilis & tempore crisium. Et mul totiens accidit sanis tempore magne famis decursus san guinis puri ad stomachum in sui cibum. Et flegma quod generatur in stomacho defertur ad epar per illud qd de/fert sibi cibum. Particula. vi. de cole. nig.

¶ Uentositas aliquando coadunatur inferius & aliquan do sub pelliculis iuoluentibus ossa vel inuoluentibus la certū. & aliquando sub pellicula inuoluente aliquod mē/brorum interiorum. vltimo ingenij.

¶ In humore cristallino vitreo & albugineo & similiter in tunica cornea non reperiuntur vene alique. s3 humor cri stallinus nutritur ex sudore humoris vitrei pueniēte ad cū p tunicā retinā habētē multas arterias & venas. & silr cornea nutrit ex eo qd decurrit ad eā ex tunica vuea ha/bēte etiā venas multas. x. iuuamentorum.

¶ Subintrant p ea loca i nucā qbus egrediunī nerui ar/terie & vene ad faciendū in ea id qd faciunt in oībus mē/bris. tertio iuuamentorum.

¶ Membris indigentibus subtili sensu coniungitur ner/uus mollis: & mēbris idigētibꝰ motu volūtario ꝯiūgit ner/uus durus. & membris vtroq3 indigentibus coniungitur neruus durus & neruus mollis. & membro indigenti mul to sensu coniungūtur plures vel vnus magnus neruus. & mēbro nō indigenti sensu nequaqua3 coniungitur neruꝰ. xvi. iuuamentorum.

¶ Non ꝯiungitur cuti aliqs singularis neruus specialiter sibi adueniēs. sed ꝯiungit sibi a membris sub ea existen/tibus minime particule particularum nerui qui coniungū/tur ipsis membris vt ligēt cutim cū eis que sibi subsistūt mēbris & fit statꝰ sibi istri. & sētit per illō. xvi. iuuamētorum.

¶ Sensus comprehendit totam cutem etiam si sibi speci alis neruus ꝯiūgatur. & similiter sentiūt pellicule sifacia arterie vene matrices intestina stomacus vesica & visce/ra omnia. xvi. iuuamentorum.

¶ Non est mirum si cuti que est sup lacerto cessat sensus & nō cessat motus lacerti. q2 neruus qui extēditur & diuidi tur p lacertum nullam h3 lesionē & ei qui ē diuisus ex eo extēsus in cutē accidit lesio & cū excoriat cutis a lacerto i/posē ē ip3 lacertū moueri & n sētire: s3 iposē ē ip3 sētire & nō moueri. q2 ipsi lacerto parato suscipere sufficiētē quā/titatē virtutis animalis accidit lesio magna & sentit effe/ctiue nec pōt. & h ē q2 motus ex agēte ē: sensus vo ex patiē te. iij. morborum & accidentium.

¶ Iectigatio accidit in omnibus membris possibilibꝰ di/latari & ossa & cartilagines nūq3 dilatant. Et ideo frequē ter accidit iectigatio in cute & forte accidit in lacerto qui est sub ea. & forte accidit in stomaco vesica matrice inte/stinis epate splene diafragmate & in corde proprie, quin/to morborum & accidentium.

¶ Uirtꝰ imutatiua tm q2 in carne q nō absolute dr caro ē sicut in mēbris ceteris & relique tres virtutes sunt in ea debiliores q3 in oībus alijs mēbris. Caro ipsa mollis flu/xus materierum citiꝰ alijs mēbris recipit. & scdario post car nē mollē facile recipit mās ipsas pulmo mollitie sui cor/poris vel defectōe ipsarum triū virtutū. & post pulmonē fa/cile recipit fluxꝰ mãerum matrix ꝯpōne bona corporis sui largitat. v3. vētriculorum & multi meatibꝰ eiꝰ qbꝰ dant mãe ad ipsos vētriculos a supiꝰ ad iferius expellunī. Particu la sexta de flobotomia.

¶ Cuiuslibet fortis mēbri virtꝰ transmittitur ad membrū sibi proximum de membris debilibꝰ. & sic fit in membro debili virtꝰ quedam composita ex propria sua virtute & virtute transmissa. Expositione eius in prima ciborum.

Fortassis corpori existenti in quiete & ocio accidit febris ex hoc: & forte ipsi corpori accidit similiter desiccatio ex debilitate membrorum non nutrientium se bono nutri/mento & cum mēbra nō nutriūtur desiccat corpus. Par/ticula. vi. de somno & vigilia.

¶ Harum rerum opilatōem faciētiū i loco. v3. materierum q sūt in oībus apatibus humorum qui sunt i arterijs & venis idē est status. q2 cū virtꝰ immutatiua digestiua que est i ipsis mēbris apostematis vel i ipsis venis humorem continēti/bus est firma & fortis immutat id qd est in apatibus in sa niem bonā & albam temperate subē. & imutat id qd est in venis in sedimē laudabile qd residet in vrina. & hoc genꝰ saniositatis non est tātum putredo sed ꝯtinet in se digesti/onē. cū vo virtus hec est debilis valde putrefactio sequi/tur absoluta & egrediuntur de apostematibus humidita tes inequales & resident in vrina febricitantium sedimi/na illaudabilia. primo febrium.

¶ Multotiēs nā mūdificat totū corpus i egritudibꝰ tpe assumptōis medicine solubilis aut vomice. & tpe egritu/dinis q dr diaria & fit igressus & egressus supfluitatū per easdem venas quibus cibantur mēbra donec perueniāt pdicte supfluitates de mēbro in mēbrum ad venas pcedē/tes ab itestinis & stō. & nō est mirum si reuertit cibus a sup/ficie cutis maifeste ad corpis interiōa. & silr accedit ad stō3 ab epate & splene p easdē venas quibus a stō ad membra ipsa decurrat. tertio virtutum.

¶ Supfluitates cū ad vacuitates mēbrorum ꝯfluūt & ibidē more lōgitudie diuidunī ex eis accidūt imutatōes dissi/miles adeo q i opatōe nascētiarum multotiēs repiunī cor pora silia laridi arene tegule ligno carbonibꝰ amurce olī & feci & pter hoc multis alijs spēbus. ad Glauconem.

¶ Uirge collo matricis & corum receptaculis lacertus & ner uus necessarij ꝯiūgūī ad dādū tpe vsus coitꝰ sensum de/lectatōis magnū & pter mēbra hec alijs mēbris silr gene ratōis vt sūt oēs matrices & testiculi virorum quorum qlibet h3 receptaculū ꝯiungunī nerui parui similes neruo qui coniungit membris omnibus interioribus sicut est epar splen & renes. xiij. iuuamentorum.

¶ Sanguis cum effunditur ad partes membri vacuas ge/nerat apostema. & si membri calor innatus egreditur ab eqlitate sua naturali egressione multa putrescit sanguis ille sicut putrescit in corporibus mortuorū. & si fuerit vir tus eius adhuc remanens nec egressus est in egressione magna fortificatur supra ipsum sanguinem & imutat ip3 in sanguinē. & sm dispositōem horum duorum statuū circa di gestionē & putrefactōem saniei dispositio fit diuersa. Ex/positione eius in prima pronosticorum.

¶ Cū replenī vene existētes in aliq lacertorum sāgnie calo vel sepeliunī ab illo apiunī q3 earum ora defluitq3 sanguis ille i largitatē q ē i carne lacerti. & q ē cū lacertum calefit suba corpis lacerti iteriꝰ & exterius ineqliter & dū caro ē

in huiusmodi passione fit in lacerto mala cõplexioineq̃lis sentit lesionẽ.⁊ dũ vnit̃ caliditas toti lacerto fitq̧ caliditas carnis interi⁹ ⁊ exteri⁹ equalis aufert̃ tũc inequalitas ⁊ fit in lacerto mala ꝯplo equalis ⁊ aufert̃ sensus lesionis.⁊ intelligas illud idem in membris omnib⁹. Particula.vi.de mala complexione.

℄ Gñatur in corpe paulati humoꝛ mal⁹ silis veneno moꝛsus vel mortis:cui⁹modica est actio in corpis mẽbra.⁊ cũ puenit ad pfectõẽꝫ malitie appet subito actio ei⁹ ⁊ cito iterficit.⁊ qꝛ actio in causis mortiferis est eaꝝ q̃litas non quantitas:cõprehẽdim⁹ foꝛe simile in egritudinibus furentibus cito interficientibus petere interioꝛa si suppssisset letale paulum vel a vipera moꝛsus esset.tertia expositionis huius in.iij.particula.

℄ Mẽbra ad motũ recipiũt flux⁹ i capite ꝯfluẽtes ex motu q̃ fit p vocẽ mẽbris vocis accidit sq̃natia ⁊ ex motu p manus accidit palisis.⁊ ex motu p eq̃tatõẽm accidit doloꝛ spine.⁊ sil'e accidit alijs mẽbris singulis motu sui.Expositionis.vi.in.vi.epidimiarum.

℄ Excellẽtioꝛ res quãtitate i ꝯpositõe egritudinũ ⁊ magl dubitabilis ẽ cõplexio mala:eo q̃ gen⁹ cõplõis ẽ res melioꝛ quãtitate in natura.vij.ingenij.

℄ Potioꝛ cãꝝ i gñatõe egritudinũ ẽ ꝑpatio corpis ad receptiõẽꝫ pestl.⁊ pp h̃ nõ moriuntur oẽs hoĩes tpe pestis, nec oẽs in ascẽsu canicule egrotant̃.primo febrium.

℄ Mutatio aeris multa egritudinẽ faciẽs ⁊ cib⁹ mult⁹ v̾tutẽ aggrauãs exercitioꝝ balneoꝝ ⁊ sõni imoderatio oẽs he res nũerãt̃ iter res q̃ sũt ꝯ nãꝫ ẽt si gen⁹ eaꝝ sit reꝝ ñ nãliũ.qꝛ ipse res iq̃ãtũ sũt sup abũdãtie ⁊ virtutẽ aggrauãt in id q̃d ꝑter nãm est trãseunt.in micropulsim.

℄ Uirtutes nãles ꝯbiles ꝯbellãt̃ multotiẽs a puis causis ⁊ v̾tutes fortes ñ debellãt̃ nꝫ supãt̃ nisi a magnis cãis.⁊ iõ cũ fortia corpa pmanẽtia lõgo tpe sana egrotãt puẽiũt ppe destructõem.⁊ cum egrotant corpora debilia q̃ molestantur a successiuis egritudinibus liberantur ab egritudine facile ⁊ euadunt.

℄ Cuius ẽ sanitas pmanens ⁊ ꝯstans fortl cãe nõ imutãt corp⁹.senũ v̾o neutroꝝ ⁊ oiũꝫ defectoꝝ cãe valde ꝯbiles imutãt corpa mag͡a mutatõe.Et iõ seni ⁊ neutro trãsgrediẽtib⁹ q̃titatẽ ⁊ q̃litatẽ cibi modica trãsgressiõe accidit ex hoc magna lesio.⁊ iuuenib⁹ lesio q̃ eis accidit ex cibi multa trãsgressione ẽ parua.v.ꝯsilij sanitatis.

℄ Corruptio accidit aiali pmario ex suo eẽ duob⁹ modis. aut ex sui siccitate senescit ⁊ puẽit ad moꝛtẽ.aut q̃ ex dissolutõe sui ẽt ꝯtinua dissolutõe q̃ ẽ caloꝛ nãlis puẽit tũc ad ꝯsũptõẽꝫ:accidit ẽt sibi corruptio ⁊ alio mõ q̃ seq̃t̃ superfluitates oꝛtas ex cibis ⁊ potib⁹ assũptl q̃ qdẽ oẽs sũt ex suo eẽ.Item accidit eis corruptio ex cãis ex̾ suũ eẽ:q̃rum vna nõ recedit ab eo ⁊ h̃ est aer.⁊ oẽ id q̃d tangit ipm ⁊ imutat eius complexionẽ vel diuidit ꝯtinuitatẽ eius.primo consilij sanitatis.

℄ Quẽcũq̧ iuenies nõ posse egrotar̃ nisi praro nõ mutes eũ ab aliqua de suis egritudinib⁹ i toto ei⁹ ꝯsilio.Et quẽcũq̧ videbis successiue egritudib⁹ egrotare debes idagare cãꝫ hꝰ ⁊ eã expellere.⁊ sic sine dubio mutabis aliquaꝫ ex ipsi⁹ ꝯsuetudib⁹ maioꝛib⁹.Cõsidera ẽt eũ q̃ ẽ imutãd⁹ de consuetudine in consuetudinem si illud potest sustinere vel nõ.vi.consilij sanitatis.

℄ Hoꝝ q̃ ifirmant̃ successiuis egrotatõib⁹ pp pestẽ in coꝛũ exĩstẽtẽ corpibus cã ẽ aliquod hoꝝ duoꝝ:aut superflua repletio:⁊ tunc diminue quod ingreditur corpus.aut humoꝛ malignus generatus in corpore:⁊ tunc prohibe ea q̃ generant ipsum.⁊ mollificare egestionem in vtroq̧ minime pretermittas.vi.consilij sanitatis.

℄ Corp⁹ iã debilitatũ pp lõgã ifirmitatẽ vel pp eũonẽ v̾l malũ hũoꝛẽ idiget cibo leui facil' digõnis hñte bonũ ⁊ sa poꝛosũ odoꝛẽ.qꝛ bon⁹ odoꝛ addit i corpe ⁊ adaptat ei⁹ cõplonẽ ⁊ caloꝛẽ foꝛtificat nãlẽ.Expõne ei⁹ in.iij.cib.

℄ Uetustaꝝ ifirmitatũ queadmodũ st asma calcul⁹ emoroyde nariũ mala vlcera ⁊ silia accñtiũ puerl ⁊ ifãtib⁹ m̾l totiẽs aliq̃ sanãt̃ i.xl.dieb⁹ vel i.vij.mẽsib⁹ v̾l i.vij.ãnis. ⁊ aliq̃ sanãt̃ pueris i pductõe piloꝝ i genitalib⁹ ⁊ puellis i tpe eruptõis mẽstruoꝝ.Par.vi.de signis moꝛtis.

℄ Percussio vel lesio fcã i lacertl tipoꝝ iportat spasmũ febrẽ obstupefactõẽꝫ meliaꝫ magl q̃ꝫ i oĩb⁹ alijs lacertl pp vicinitatẽ sui ad pncipiũ nerui.⁊ iõ circũdat⁹ fuit lacert⁹ iste ⁊ sepult⁹ inter duo ossa.xi.iuuamẽtoꝝ.

℄ Cũ disrũpit̃ tũica vuea nimia disruptõe ⁊ fluit tc hũiditas albugĩea ⁊ egredit̃ ex eã puẽitq̧ ad tunicã coꝛneã:accidũt ex h̃ due ifirmitates:q̃ꝝ vna ẽ casus tunice vuee.s. hũiditatẽ cristallinã:aliaq̧ decursus spũs ⁊ ei⁹ exit⁹ p illud vuln⁹.iij.moꝛboꝝ ⁊ accidentium.

℄ Apata oꝛta i mẽbris nobilib⁹ iterficiũt subito ⁊ apata accñtia i mẽbris itrisec⁹ ignobilib⁹ iterficiũt pp sui magnitudinẽ debilitatẽ v̾tutl ifirmi vel erroꝛẽ i ꝯsilio accidẽte.Expositõe eius i prima pronosticoꝛum.

℄ Corpora nostra qꝛ nõ pmanẽt i statu vno:nõ i quãtitate pp illõ q̃d ipsa resoluit:nõ in q̃litate pp id q̃d alterat illa ab extriseco:oꝛdiata fuit i cõpe nr̃o ad repatõꝫ corruptõnis icidẽtl i q̃titate v̾tus nutritiua:⁊ ad repãdã corruptionẽ icidẽtẽ i q̃litate posita fuerũt duo gña spũs:q̃ꝝ vnuꝫ ẽ p motũ pectoꝛis:⁊ aliud p motũ pulsus.quinta expositione eius in sexto epidimiarum.

℄ Superfluitates frigide cũ a capite defluãt ad stõm cal'm vel cũ superfluitates cal'e defluũt ad stõꝫ fridũ hui⁹ difficilis ẽ cura sicut pbatũ ẽ.⁊ cũ hũoꝛes fridi flatici defluũt ad stõꝫ cal'ꝫ hui⁹ difficil' ẽ.⁊ cũ vẽter ẽ dur⁹ ⁊ ẽ i eo vomit⁹ difficultas h̃ multo magl difficil' ẽ cura.vi.ꝯsilij sãitatl

℄ Doloꝛ vehemẽs ex siccitate ẽ difficil' curatõis aut iposibilis ⁊ multotiẽs accidit hꝰ siccitas cũ apate calido i epate generato.xij.ingenij.

℄ Neminẽ reperi patiẽtẽ spasmũ ex apate cal'o i cerebro liberatũ eẽ nec audiui.Sꝫ hi tres modi spasmi.vꝫ.q̃ accidit ex repletõe membroꝛuꝫ neruosoꝛum aut ex humore moꝛditiuo membra moꝛdente:aut ex frigiditate foꝛti p quam est instar glaciei in neruis recipiũt sepe curaꝫ duodecimo ingenij.

℄ Cephalea generata ex caliditate vel frigiditate est foꝛtis.⁊ cephalea generata ex siccitate est debilis. ex humiditate auteꝫ nullo modo accidit doloꝛ:multitudo v̾o humoꝛum in capite generat grauedinẽ nõ cephaleaꝫ nisi ex eis accidant opilatiões ⁊ s̾m quantitatem opilatiõis tũc accidit cephalica.ij.miermir.

℄ Apostemata oꝛta in radicibus aurium nõ opoꝛtet te reprimere in pncipio:queãdmodum alia apata multa.sꝫ oꝫ te facere ꝯ̾rium medicari ea medicaminibus attractiuis attrahentibus humoꝛẽ ad extẽtem ex iterioꝛib⁹ coꝛpoꝛis.⁊ hoc sicia superapposita p̾ ipsis medicaminibus operatur:nec vnq̃ꝫ consulimus eoꝛum repressionem nisi perraro:⁊ cũ modice repssiuis doloꝛe absente ⁊ mũdificato toto coꝛpoꝛe prius.iij.Miermir.

℄ Apostemata oꝛta in radicibus aurium cuꝫ incipiunt resolui sponte noli mouere aliquo modo.Sed cõmitte tũc totũ negocium nature que si colligit sanieꝫ aperi tunc ea ⁊ euacua ipsoꝛum saniem aut resolue illa medicaminib⁹ ⁊ consume.tertio miermir.

℄ Cũ mã acuta fuerit i oculũ a capite icipimus ab eũone coꝛpis v̾l p flõmiam vene ⁊ p solõnem vẽtris ⁊ post hec ab eũone capitis spãliter p gargarismũ vel attractiõem mãe ad partẽ ꝯ̾riã per appositõem siciaꝝ ⁊ similiũ. ⁊ aliq̃ apim⁹ venas pulsatiles v̾l icidim⁹ eas q̃ st ppe aures v̾l.s.tipora.⁊ postmodũ ipꝫ ocl'ꝫ medicãur.iij.miermir.

¶ Impossibile est generari in pectore ꝛ epate apa flegma ticū. q2 pectus est maioris ꝛ fortioris soliditatꝭ ꝙ oīa alia ad que peruenit hꝰ materia. ꝛ epar nō solū est solidū: sed cū hoc imutat cibū ꝛ alterat eū a sua nā. ꝛ silr non intrat corpus diafragmatis aliquādo ꝑpter eius soliditatē fleg ma viscosum vł sanguis grossus ꝛ specialiter nerueā par tem eius. xvi. pulsuum.

¶ Cū epar ꝛ stōus sunt debiles dn̄s huiꝰ sine dubio ad de structōez parať. ꝛ ideo necessaria ē eoꝝ ꝯfortatio ꝯtinue. Dium vo itestinoꝝ cum debilis est virtus nō sperať ori ri inde malū: ſʒ renes ꝛ splen cū sunt debiles sunt ex illis in qbus nō est fiducia veniēdi ad maluʒ: sed fit ex eis le sio inter lesionem intestinorum: ꝛ inter stomachi ꝛ epatꝭ lesionem. xvi. ingenij.

¶ In apate pectoris stōi ꝛ epatis vel alicuius mēbri colli vel capitꝭ liga manus ꝛ pedes. ꝛ in apatibus pedum liga manus. tertio ingenij.

¶ Epar ꝛ splē sūt mēbra magis parata ꝛ magꝭ apta susci pe sclirosim ex frequētatōe ciboꝝ grossoꝝ viscosoꝝ ꝛ si militer renes ꝛ ex sclirosibus mēbroꝝ ipsoꝝ aliq̄ est idis solubilis ꝛ aliqua difficilis dissolutōis. xiij. igenij.

¶ Curare studeas cura vigili vt nō accidat epati spleni ꝛ renibꝰ sclirosis. ꝛ multotiēs accidūt scliroses hꝰ hn̄tibus apa calm̄ i aliq̄ istoꝝ triū mēbroꝝ cū frequēter cibos su mūt q humores grossos gn̄ant ꝛ viscosos. xiij. ingenij.

¶ Cū intestīa grossa vlcerant̄ vel plagāť facił ē cura ipso rū. q2 grossa sūt ꝛ carnosa ꝛ i eis existūt medicamīa ꝛ mo rant̄. itestinaq3 subtilia tarde curant̄. ꝛ itestinū ieiunum spāliter nūquā curā recipit cū accidit sibi plaga pp tenui tatē sui corpis ꝛ subtilitatē sensus ꝛ multitudinē venarū eius ꝛ continuum trāsitum colere pure per illud in quo semper est pura. vi. ingenij.

¶ Cortici q ē i manifesto corpis spālitas q̄dā iest quod in eo retineť ꝛ ꝑsistit ex humiditatibꝰ fluētibꝰ ad cutē qꝙd est grossuʒ ꝛ terreū. ꝛ ex hoc accidit scabies ꝛ infirmitas noīata excoriatio ꝛ lepra. vltima medicinarum.

¶ Accidit ptisis paulatim pp apostemata indissolubilia vel pp apata sensui nō manifesta. in micropulsibus.

¶ Nō plōgať collectio saniei in apatibus calꝭs vltra diē vigesimū ꝛ i apatibus frigidis vltra sexagesimū. Exposi tione eius in prima pronosticorum.

¶ Nō pōt eē penitꝰ qn accidat cordi pestis cum adest tp̄s mortis. ꝛ mors seqtur malā cōplonē cordis ꝛ oīuʒ mem broꝝ corpis ꝯplonē malā quātitate magna ꝛ maxie mē broꝝ ꝯsimiliū nō sequiť mors cito. ꝛ illā que est specialis mēbris organicis sequiť mors subito quam fortis sinco pis precedit. quinto scientiarum.

¶ Impossibile est cū muteň oēs arterie vł i cordis pas sione rōne societatꝭ sue ad mēbꝝ egrotū: ꝛ mēbrū pp qd patitur cor pre alijs membris sibi vicinis ē pulmo ꝛ post pulmonem epar: ꝛ post epar diafragma: ꝛ post diafrag ma pectus. xvi. pulsuum.

¶ Cū he cāe oēs aggregant̄ silr videlicet humoꝝ subtili tas mēbri raritas aeris ꝯtinētis caltas ꝛ medicine dispē sate. virtutis vehemētia ꝛ infirmi cito resoluiť apa: ꝛ qn̄ subito aggregantur his ꝯria fit ꝯrium. Expositione eius in sexto pronosticorum.

¶ Egrotantium mors accidit altero istorum modoꝝ: aut accidit infirmo crisis mala perfecte malicie ꝛ moriť ipso die: aut resoluiť virtus infirmi paulatim paulati ꝛ moriť subito absq3 crisi. iij. crisis.

¶ Dit Moyses. necessariū est q hꝰ mors subita sine crisi ipossibile ē q fiat i declinatōe egritudis nisi accidat ipsa ꝑpter peccatum qd accidit infirmo.

¶ Ois egritudo que sedať absq3 purgatōe manifesta aut exitura magne quantitatis in maligniorem dispositionē q̄ fuit recidiuat. tertio crisis.

¶ Oēs modi qbus moriť q moriť sine crisi tres sūt. pmꝰ ē mors que fit in p̄nº paroxismi febris. secūdus est mors que fit in statu paroxismi. ꝛ tertius est mors que fit in de clinatōe paroxismi febris. ꝛ ħ minꝰ alijs accidit. iij. crisis.

¶ Oium supfluitatū corpis eūo est duobꝰ modis. aut per corpa circūdātia ipsas q̄ a se ipas expellūt ꝛ excutiūt: aut p egressionē supfluitatū ipaꝝ fluētiū a corpibꝰ: que ipsas circundant debilibus non valentibus eas constringere nec retinere.

¶ Caueas lenire ventrem in principio apostematum ani ꝛ circūiacentium membrorum: nec prouoces vrinam in pricipio generationis apostematum in vesica virga ꝛ re nibus: nec prouoces mēstrua in principio generatōis apo stematis in matrice ꝛ eius concauitate. ꝛ nō prouoces vo mitum in principio apostematis stomachi vel meri. ꝛ cū guttur ꝛ supmū oris ꝛ lingua ꝛ qd in ore ē icipiūt apari ca ueas a gargarizatōe. q2 gargarismus in locis hꝰ cōparať solutōi ventris in apostemate intestinoꝝ: ꝛ ꝑuocatōi vri ne i apostemate vesice: ꝛ vomitui in apostemate stomaci vł meri. iij. ingenij.

¶ Appositio sicie i loco occipitij est vnū de potioribus iu uaminibus ad ꝓhibitōem fluxus māeꝝ ad oculos: ꝛ ħ fi eri nō oꝫ nisi post vniuersalem euacuationeʒ corporis to tius. xiij. ingenij.

¶ Appositio sicie attrahit que sunt in profundo corporis ꝛ euellit apostemata multe duriciei p̄ medicinis ceteris attractiuis: que faciēda nō est nisi sit totū corpꝰ p̄us eua cuatū. q2 cū apponis sicias i mēbro corpore repleto māʒ ad ipm̄ attrahis magis. ꝛ ideo cum apponis appone eā in pte remota a mēbro patiēte. vt mā ad oppositū sicut di ximus attrahatur. xiij. ingenij.

¶ Memēto q medicamīa resolutiua opata ad medelaʒ mēbri aliciuꝰ repleto corpe magis attrahunt ad mēbꝝ ꝛ replēt ꝙ euacuāt. ꝛ ideo cū medicarꝭ apata calida ꝛ re liqua nō cōfidas in dispensatione resolutiuoꝝ nisi postꝙ euacuaueris totum corpus. xiij. ingenij.

¶ Medicīa resolutiua cū opať i p̄nº resoluit id qd retine tur in mēbro: ꝛ attrahit ad locū resolutiōis plus materie quā resoluerat. ꝛ iō durāte mā in fluxu ꝛ descensu in mē bro patiēte opanda sunt tūc ꝓhibētia ꝛ repmētia ad for tificatōeʒ mēbri euacuatōe facta p̄us. vel attracta mā ad diuersum. ij. ingenij.

¶ Putāt aliqui q illud qd est valde stipticū sit potius oī bus stipticꝭ in ꝯstrictōe. ꝛ illud qd est valde resolutiuū sit iuuatiuꝰ potius oibꝰ resolutiuis qbus idigeť ad resoluti onē. ꝛ nō itellexerūt q q̄libet istaꝝ duaꝝ virtutū quāto magis est fortior tāto magis gn̄atur ex ea fortior dolor i mēbro apato. q2 a stiptico pp sui stipticitatē gn̄atur qd si mile ꝯtusioni sine ꝯtritōi mēbri subam recolligendo ꝛ re stringēdo nimia restrictione. a medicaminibus vo acutꝭ que resoluūť maxima resolutiōe gn̄ať i mēbro apato qd simile corrosioni. ꝛ ideo ver temperatuʒ in qualibet ista rum duarum virtutum est melius quam transcendens. quinto miermir.

¶ Non refrigeres neq3 reprimas herisipilam nisi purga tū corpꝰ sit p solonē vētris p̄us cū medicia purgāte colaʒ q2 si pmittis refrigeratōeʒ ꝛ repcussionē aň eūonē fit for tis expulsio a mēbro habente herisipilam ad mēbꝝ no bile nobilitatꝭ magne. xiiij. ingenij.

¶ Hunc magnū canonē excellētꝭ ꝓuisiōis oꝫ te hēre sem p i memoria tua. Et ē cōmisce i medicia dispēsata ad pro positū ꝛ itētōeʒ aliquā multotiēs medicias alias icōue niētes ꝓposito ꝛ itētiōi illi q̄ medicine si nō ꝯueniāt ipsi ꝓposito non debent ꝯriari ipsi vel sibi aliquatenꝰ nec eti am aduersari. ij. miermir.

¶ Ait Moyses. sicut immiscemus masticē que est medicina stiptica cū solutiuis ad ꝯfortatōez oris stōi ⁊ ꝓhibitionez abhoiatōis medicinaꝝ solubiliū ⁊ vomicaꝝ: ⁊ sic īmiscemꝰ dragag̃. ad ꝓhibitōez nocumēti collogn. i itestis

¶ Cita resolō spūs ⁊ sincopis accidit sbtilitate hūoꝝ ei cuius hūores sūt modici ⁊ sbtiles. Et si egritudo hec cū apa te epis vel stōi fuerit nō curat̄ aliq̄ mō. q2 virtꝰ eiꝰ ꝑꝑ apa qd cibū ꝓhibet ē ꝑempta. xij. ingenij.

¶ Impossibile ē te hēre vnā medicinā ad medelaꝫ oīum corpoꝝ. q2 diuersitas cōplōnuꝫ corpoꝝ ⁊ etatū reqrit diuersas medicinas. ⁊ ꝑꝑ hāc cām oꝫ te habere duas medicinas paratas vnā fortiorē oībus ītrantibus genus eiꝰ. ⁊ aliam debiliorē ⁊ ipsas iuxta necessitatē cū opus fuerit īmiscere. tertio catagenis.

¶ Sudor fit extra naturam. q2 cum cursus corporis fit secundum actionem nature ⁊ naturalibus dominans vicerit ipsuꝫ ad cutem ipsa humiditas non mundatur. Expositione eius in prima afforismorum.

¶ Explicit particula tertia.

¶ Incipit particula quarta continens afforismos de pulsibus ⁊ ipsorum significationibus.

Pulsus est causa duorum iuuaminum. hoꝝ primū melius ⁊ potius est conseruatio caloris naturalis. ⁊ secundum est generatio spiritus. tertio decimo pulsuum.

¶ Spēs pōderꝭ noīati i generibꝰ pulsuū ē mēsuratio tꝑis dilatatōis ad tp̄s getꝭ qd ē pꝰ illd. ⁊ tꝑis ꝯstrictōis ad tp̄s getꝭ qd ē pꝰ illud. q2 qōlꝫ hoꝝ duoꝝ tēpoꝝ idubitāter hꝫ ordinatōez nālē ꝭm vnāquāqꝫ etatē q̄ qūqꝫ gubernat̄ ꝭꝫ nām. ⁊ quādoqꝫ mutat̄ a natura: in megapulsibus.

¶ Cognitio pōderꝭ ꝯp̄hēdit̄ i pulsu valde forti. ⁊ citra hūc nullo mō ꝯprehēdi potest pōdus aut cōprehendit̄ cōprehensione a veritate remota. vij. pulsuum,

¶ Signū qd significat fortitudinez virtutis semper nec fallit est pulsus fortis equalis. ⁊ similiter est pulsus magnus. Particula. vi. de flobotomia.

¶ Nouiter geniti pueri pulsus ē spissus ⁊ velox. senis vō ē paruus ⁊ tardꝰ. ⁊ reliq̄ꝝ etatū pulsus ē mediꝰ itervtrūqꝫ iuxta ascēsionis ⁊ descēsionis sui gradū. sꝫ etatis iuuētutis potissime ē pulsus magnꝰ ⁊ fortis cuiꝰ magnitudo ⁊ fortitudo diminuit̄ ꝭm degradatōeꝫ: adeo ꝙ fit i senectute ꝑuus ⁊ debilis. Et a tꝑe natiuitatis vsqꝫ ad statū iuuētutis addit̄ pulsui magnitudo ⁊ fortitudo: iuxta ascensionis gradum. xi. pulsuum.

¶ Pulsus tardus debilis ⁊ paruus he spēs tres cū ꝑueniunt ad sui vltimū sunt valde timende: ⁊ hoꝝ dūi sūt i ꝯtinua dubitatōe. ⁊ nō ē ita de magno ⁊ forti i vltīo. sꝫ velox ī vltīo ē securior ⁊ salubrior tardo i vltīo. xiiij. pulsuum.

¶ Pulsus ineq̄lis i paroxismis significat ꝙ cā iequalitatis eius est certa mutatio egritudinis. vel. n. mutat̄ egritudo in mēbꝝ ignobile ⁊ liberatur egrotās. vel mutatur in mēbrū nobile ⁊ destruitur. ⁊ non significat̄ ex ieq̄litate impari aliquod certum. quarto pulsuum.

¶ Pulsus ineq̄lis parilitatis significat ꝙ cā ineq̄litatis ē certa mutatio. ⁊ contrariū huius significat ꝙ cā ipsa est mutatio incerta. x. pulsuum.

¶ Oēs spēs pulsus ieq̄lis vltra vnā ꝑcussionē sequūt̄ malā cōplexionē cordis inequalē aut pestē aduenientez stō siue virtuti. x. pulsuum.

¶ Uirtus debilis in seipsa raro facit pulsū ieq̄lē ꝭm plures ꝑcussiōes. ⁊ vtus fortis i seipsa aggrauata multitudīe hūorū fac̄ pulsū ieq̄lē ꝭm plures ꝑcussiones. x. pulsuum.

¶ Primus status virtutis debilꝭ ⁊ parue facit pulsum valde debilem ⁊ valde paruum. ⁊ secūdus status virtutis debilis mutat pulsum in appositione digitorum supra arteriam positorum in mutatione que dicitur cauda soricis tornatilis velocitate secūda. ⁊ status virtutis destructe ⁊ dissolute magis illa mutat pulsuꝫ in mutatōez q̄ noiatur cauda soricina finitiua. x. pulsuum.

¶ Pulsus fortꝭ ꝑcussiōis tactū fortiter ꝑcutiētꝭ ⁊ silr̄ spēs pulsus duri ꝭꝫ modū pulsus tremuli ⁊ spissi. vij. pulsuū.

¶ Nunq̄ꝫ iuenit̄ pulsus valde magnꝰ vel valde fortis tardus. sꝫ tn̄ multotiens inuenis pulsum valde magnum velocem ⁊ non tardum. v. pulsuum.

¶ Pulsus ꝯtinet hec oīa. s. multā fortitudinē: ⁊ multā duriciā ꝭm ꝙ pōt reꝑiri duricia cū multa magnitudīe. huiꝰ ꝯstrictio ē magꝭ māifesta ⁊ magꝭ apparēs q̄ꝫ oīum alioꝝ. Sꝫ pulsus stricti ꝯstrictio ē icognita ⁊ nescit̄ nec sentit̄: mō aliquo ꝑncipiū motꝰ ꝯstrictōis eius. primo pulsuum.

¶ Omnis egrotatio que vertit pulsum in spissitudinē cū augmētatur elongat̄ ⁊ fortificat̄ adducit pulsui inequalitatem significantem ꝙ corpus arterie truncatuꝫ est ⁊ redactū in minimas particulas non ꝯiūctas. i micropulsu.

¶ Inequalitas est corruptio parilitatꝭ ꝭm quamcūqꝫ speciem: ⁊ impossibile est inueniri pulsum inequalis parilitatis nisi raro. cum vero pestis est parua facit pulsum inequalis parilitatis: ⁊ cum magna pulsum inequalis imparilitatis. in pulsu paruo.

¶ Est alū ꝯplō calior sua nāli ⁊ ꝯplō arteriaꝝ frīdior sua nāli vel eꝯ. ⁊ similiter ē cordis. ⁊ accidit aliq̄tiēs ꝙ corpus cordis ē frīdiꝰ sua ꝯplōne nāli. ⁊ suba reꝝ circūdatarū a vētriculꝭ eiꝰ caliōr vꝭ eꝯ. ⁊ fit pulsus tc̄ silis pulsui nāli. Et silitudīes haꝝ egritudinū decipiūt et faciūt errar̄ n̄ solū ignorātes veꝝ ēt ꝑitissimos medicoꝝ. xv. pulsuum.

¶ Dissoluta virtꝰ paruū debilē ⁊ spissū valde pulsū operatur. ꝯtrita vō ⁊ grauata facit pulsum inequalē ⁊ inordinatū: ⁊ vertit pulsum in eā inequalitatē que est ꝭm vehemētiam ⁊ magnitudinem: ⁊ he ꝓprie sunt ⁊ maxime ineq̄litates vtutꝭ ꝯtrite. ⁊ eius qdem que multum lesa est parui etiam que multum lesa sunt magni. in pulsu paruo.

¶ Coadunatur in stomachi ore multotiēs humor malus qui mordet eum ⁊ infrigidat operaturqꝫ pulsum paruuꝫ ineq̄lē. imparē. q2 paruitas pulsus eueniens ex eo qd infrigidat est maior illa que mordet. ⁊ eq̄litas pulsus eueniēs ex eo qd mordet ē maior illa q̄ infrigidat. ꝑma feb.

¶ Mordicatio oris stomachi vomitus nausea singultus angustia ⁊ defectus. harum quelibet passionum facit pulsum spissum valde ⁊ debilē ⁊ quandoqꝫ velocez moderate. contritio vō stomachi absqꝫ ipsarum causaruꝫ aliqua facta. sꝫ que accidit a cibarijs nullam habentibꝰ vtūtē aggrauātibꝰ ⁊ molestātibꝰ q̄ꝫtitate sola. ⁊ silr̄ q̄ fit qbusdā humidis ꝯfluētibꝰ i stōꝫ ifrigidātibꝰ ⁊ nō mordētibꝰ ipꝫ pulsū raꝝ ꝑuū tardū ⁊ debilē oꝑat̄. i pulsu paruo.

¶ Cū ē i arteria mala ꝯplō ieq̄lis humidioris vel calidioris ꝑtis fit pulsus maior ⁊ velocior. ⁊ cū est partis frīdioris vel siccioris fit pulsus minor ⁊ tardior. x. pulsuum.

¶ In ꝑnᵒ oiuꝫ febriū ex putredīe motꝰ ꝯstrictiōis arterie ē valde velox qd signū ē valde remotū a falso. ⁊ oꝫ te magꝭ ꝯfidere i hꝯ signo ī itroitu cognitionis q̄ꝫ i aliquo alio: ⁊ silr̄ ē pulsus i augmēto ⁊ additōe. sed in tempore status motus ⁊ restrictōis ⁊ dilatatōis est velox. xv. pulsuum.

¶ Quotiēscūqꝫ iuenerꝭ i ꝑnᵒ febris pulsū aut magnū: aut alienū a duritia nullo modo talis febris ē febris ethica. ⁊ cū pulsus ē fortꝭ ⁊ magnꝰ absqꝫ duricia manifestū signū est ꝙ est febris. ⁊ cum inuenis pulsum debilē paruum ⁊ arteriam duram tunc est febris ethica. xv. pulsuum.

¶ Cum multa materia frīda ꝑuenit ad cor tꝑe ꝑncipij accessionis febris venit egrotans ad statum ꝓximum morti. ⁊ hec significat mutatio pulsus q̄ꝫtitate magna ad tarditatē raritatē ⁊ paruitatē: que tria debilitas si sequatur ī quātitate multa egrotās moritur ipsa hora. xvi. pulsuū.

¶ Cum pulsus arteriarum omnium est debilis virtus animalis est debilis i seipsa ex male complexionis corporis cordis causa vt cognitum est. ꝛ si hoc accidat i aliquo mẽbro corporis tunc illius membri soluꝫ complexio est mala. Et cum vnius eiusdem arterie pulsus aliquando ẽ debilis: ꝛ aliquando fortis non est tunc virtus debilis in seipsa. sed tamen est ibi multa materia que aggrauat ꝛ strãgulat virtutem. xvi. pulsuum.

¶ Uene membro egrotanti proxime sunt parate imutari molliciẽ ꝛ duriciẽ: ꝛ vene remote a mẽbro egrotãte non sunt parate imutari in illud nisi ꝑ iterpositõem cordis iter ipsas ꝛ membrum egrotans. x. pulsuum.

¶ Cum est infrigidatum corpꝰ cordis in seipso calefactuꝫ humectatum vel desiccatũ multum secundum dominium male complexionis in se dominantis facit pulsum debilem. qꝛ pestis cecidit in cordis virtute. ꝛ cum est calefactus aut infrigidatus sanguis ꝛ spiritus qui continetur a capsula cordis vel est calefactuꝫ vel infrigidatum corpꝰ capsule cordis vel pulmonis ꝛ protẽditur illa mala complexio vsqꝫ ad cor nec dominatur i eius corpore ex his fit immutatio pulsus alia ab ea que fit ex peste in cordis virtute cadente. xiiij. pulsuum.

¶ Cum sanguis ꝛ spiritus contenti in corpore cordis aut a corpore capsule cordis vel pulmõis immutant suas cõplexiones in siccitatem aut humiditatem non mutatur causa necessaria eiꝰ ab eo qđ prius erat. qꝛ caliditas ꝛ frigiditas sunt que immutant causas. xiiij. pulsuum.

¶ Pulsus vene in statu crisis est multotiens inequalis. ꝛ maxime cum in crisi est maximꝰ labor pulsus factus fluctuans speci est qđ significat sudorem. pulsus autem durꝰ non significat nisi vomitum ꝛ sudorem. ꝛ pulsus altus ẽ signum commune omnibus speciebus euacuationis. ꝛ similiter est pulsus fortis. Cum autem est pulsus magnus significat motum nature ad exteriora corporis ꝛ non ad interiora cũ fluxu sanguinis nariũ vel cũ alia re. iij. crisis.

¶ Cum augmentatur calor corporis primo immutat pulsum in magnitudine. ꝛ cum augmentatur magis addit magnitudini velocitatem: ꝛ cum plus illo augetur adiũgit velocitati spissitudinem: ꝛ cum infrigidatur corpus primo quod apparet in pulsu est tarditas: ꝛ secundario tarditateꝫ raritas sequitur. ꝛ tertio sequitur paruitas raritatem. ix. pulsus.

¶ Arterie cum circundantur ab aliquo quod eas impellit. ꝛ loca dilatationis earum impediuntur siue alius humor fit siue apostema fiunt pulsus inequales in suis ictibus. ꝛ similiter cum multũ sanguinis in arterias vel venas fluit fiunt pulsus inequales eadem inequalitate. Et in summã quotienscunqꝫ aliquid impellit arterias forti impulsione vel opilat eas fiunt pulsus inequales in ictibus suis. x. pulsuum.

¶ Mollicies instrumenti adducit magnitudinem in pulsu ꝛ dominium frigiditatis in corpore ꝛ adducit paruitatem. Et qꝛ dispositio frigiditatis in corpore adducit paruitatem. ꝛ dispositio mollicieì instrumenti magnitudinem fit tunc pulsus equalis. Et similiter contraria adducentia equalitatem virtutum causarum immutantium pulsum per eam equalem pulsum faciunt. ꝛ putatur tũc ꝙ is cuiꝰ talis status est in ergotatõe sit in suo statu nãli ꝛ nõ est ita vt qlibet pulsus nãlis sit eq̃lis inter extrema nec quilibet pulsus equalis sit naturalis. ix. pulsuum.

¶ Queãdmodũ seqtur pulsũ fluctuantem cum ẽpuꝰ pulsus ṽmiculosus sic seqt̃ ṽmiculosus cũ cessant eiꝰ motus magni ꝛ remanet in eo vnꝰ motus pulsus vermiculosus ꝛ est motus valde minimus similis motui formicarum. ꝛ est in eo vera inequalitas. tamen propter eius paruitatem nõ comprehenditur a sensu inequalitas eius. ꝛ talis pulsus est magnus paruitate debilitate ꝛ spissitudĩe. nec inuenitur maior nec debilior pulsus neqꝫ spissior illo. ꝛ inuenit velocitatem ꝛ non est velox. primo pulsuum.

¶ Resolutionẽ virtutis in principio sui sequitur multotiens pulsus vermiculosus. ꝛ in fine sequitur eam vermiculosus. ꝛ defectionẽ virtutis absqꝫ febre vel cum febre parua sequitur pulsus mutatus in debilitatẽ ꝛ paruitatẽ tarditatem ꝛ raritatem. primo in micropulsis.

¶ Fit pulsus durus in febre effimera putrida ꝛ febre ethica ꝑꝑ aliquã cãꝫ imutatiũ pulsus: nõ ꝑꝑ febrẽ. Nã ꝓpꝛetas febris inquãtũ febris nõ tenet aliquẽ statũ ex statibꝰ duricici pulsus: ꝛ secundum magis inuenitur pulsus durus in febre ethica. prima febrium.

¶ Uidetur pulsus spasmati ꝙ vehemẽs sit ꝛ magnus: ipẽ tñ neqꝫ paruus neqꝫ debilis est: nõ tñ inquãtũ apparet ẽ q̃dam vehemens ꝛ magnus. recipit. n. ꝑcussio eius que inequalis est ꝛ est quasi ex saliente sursum commorans tremulo similis. In pulsu paruo.

¶ Quies interior non prohibet suam certam cognitionẽ aliq̃ tẽpore. sꝫ tñ percipit̃ hec cognitio in pulsu valde forti cum tangitur strictio tactu. v. pulsuum.

¶ Non tangas arteriam in aliqua specierum pulsus stricto tactu ne impedias virtutem. quinto pulsuum.

¶ Cum virtus est fortis ꝛ corpus arterie durum ꝛ causa necessaria est multa fit pulsus tremulus. ꝛ cuꝫ aliqđ istorum deficit tremulus pulsus non fit. decimo pulsuum.

¶ Uirtus debilis debilitate multa non facit pulsum debilem tantum: sed facit ipsum paruuꝫ. ꝛ propter eius paruitatem facit eum spissum. Et virtus fortis pulsum propter suam fortitudinem magnuꝫ si a causa necessaria nõ mutatur. xiiij. pulsus.

¶ Pulsus vermiculosi causa est virtus debilis. ꝛ pulsus fluctuantis est multa humiditas ꝛ aliquando instrumentum molle. x. pulsus.

¶ Generale in quolibet pulsu inequali accidente aut opilatione: aut impulsione facta in stomacho: aut humoribꝰ quantitatiue superantibus virtutem. aut mala complexione inequali que cordi accidit ꝙ inequalitas in vna ꝑcussione est fortior ꝛ durior q̃ in multis percussionibus. sꝫ debilitas i pulsu signt̃ ꝙ ipsiꝰ cã est mala cõplexio cordis. Et ineq̃litas i pulsu nõ est ꝑꝑ debilitateꝫ adiunctam alicui causarum quas nunc diximus. xiiij. pulsuuꝫ.

¶ In hidropisi vtrea per id qđ ꝯgregat̃ in vẽtre de humiditate dilatant̃ vene ꝛ infrigidant̃ fitqꝫ pulsus vrgẽs ad duriciã paruꝰ ꝛ spissus maxĩe cũ adest febris. Sꝫ hidropisis carnosa hꝫ humectare corporis mẽbra dura oĩa ꝛ madefacere. ꝛ sic pulsuuꝫ fluctuãtẽ operat̃. xiij. pulsuum.

¶ Neminẽ scio liberatũ ab apãte lateris cuiꝰ pulsus ẽ durus nimia duricie paruꝰ ꝛ spissus valde. xvi. pulsuum.

¶ Nõ attẽdas motum arterie scđm eius triplicẽ dimẽsionẽ: queãdmodũ motũ corpis q̃drati vel tornatilis ꝛ similium. Sed considera illius motum rotundum esse queãdmodũ est motus pile. qꝛ motus arterie manifestatur sensui perfecta rotunditate. vij. pulsus.

¶ Nunq̃ inuenitur pulsus tardus valde ꝛ paruus virtute existente forti etiaꝫ si causa necessaria sit diminuta nimia diminutione. ix. pulsus.

¶ Pulsus duaꝝ ꝑcussionũ aliq̃n ẽ ex cõplexiõe mala valde ꝛ ꝑua duritie arterie. ꝛ aliq̃n ẽ ex nimia duricie ꝛ virtute đbili vel ex grossitie aut m̃ltitudinẽ hũoꝝ. x. pulsus.

¶ Uirtus in statu eq̃litatis a motu ꝓhibita repletõe m̃lta aut opilatõe aut impulsione aliqua in stomacho facta pulsum campolum operatur. x. pulsus.

¶ Pulsum incidentem operatur instrumenti mala complexio inequalis.

¶ Explicit quarta particula.

¶ Incipit quinta particula de vrinis.

Oportet in oībus febribus cuz febris sit egritudo i venis vt sit plurimū illius in quo tendis cōsideratio i vrina. & ideo qui habet lateris apostema oportet te pri⁹ cōsiderare i eo qđ expuitur. deinde i vrina. q2 nō pt eē qn cū apate laterl sit feb. Si vo egritudo fuerit i vētre & nō fuerit cū ea febris tē ñoz nisi vt ɔsideres egōnē: & si fuerit cū ea feb. tūc oz cū h vt ɔsideres i vrīa. p crisis.

¶ Ipostasibus residentibus in vrina in febribus putridis melior est q̄ ex humore putrefacto fit qui digeritur a vena que circuitur ex quo fit in vrīa hipostasis residēs alba lenis & equalis absq3 odore malo. prima febrium.

¶ Omnes partes vrine in colore & substantia equales significant victoriam & dominium nature supra morbum. & id qđ congregat ventositatem in vrina est humor frigidus qui significat longitudinem morbi. Expositione ei⁹ in sexto afforismorum.

¶ Melior vrinis egrotantium est que similis est vrine pfecte sani. & est vrina cōpleta digestione digesta cuz equali substantia & colore declinante ad citrinum tinctum vl rubeum clarum. s3 potius ad citrinū tinctu3 q̄ ad rubeū clarū. veluti si aquam acciperes & ei aliquid aquositatis sanguinis vel citrine colere pmisceres. septimo crisis.

¶ Laudabilior spēbus omnibus vrinarū est illa q̄ est pulchri coloris & est in ea nebula alba lenis & ptinua. & pcipue cum residet i fundo vasis. & cū nebula ipsa pendet i medio est minor prima. & cū ipsa nebula eminet i sup̄ficie ē rarior scđa. & he tres spēs signt digōnē. & spēꝝ aliaꝝ oīu3 vrīe aliq̄ signt icgōnē: & reliq̄ sigant destructōe3. p crisis.

¶ Ipostasis laudabilis comprehenditur rebus duabus. vna ipsarum est vt nō sit disiuncta & diffusa sed coadunata. & alia vt ita sit oībus horis. q2 vrina q̄ est sine sedimīe i vna hora deīde i hora alia cū sedimīe apparet significat digestionem egritudis non esse completam. primo crisis

¶ Ipostasis laudabil' perfecte digestiōis significat q natura superauit morbum & incipit expellere humore3 causantem morbum. & post istā i bonitate est vrina que emittitur turbida: post cuius emissionem statim residet in ea residentia laudabilis. qđ significat q natura incepit operari & in proximo operatio eius pficieť. Minor vo in bonitate isto secūdo modo est que emittitur turbida & postea clarescit. nec residet in ea residentia. & hoc significat q tempus digestionis est remotum etiam si natura ceperit operari. primo crisis.

¶ Residet necessario in vrinis eorum quibus accidit febris ex quiete & ocio vel multitudine cibi residentia multa. eorum vo quibus accidit febris ex cibi indigentia vel labore sepius terminatur morbus absq3 aliqua residētia in ipsorum vrinis. & sufficit ad significationem digestiōis vt appareat nebula alba continua in supficie vrīe vel in medio pendens. primo crisis.

¶ Febris cum accidit ex humoribus crudis multum erit sedimen in vrina. & cū accidit ex humoribus colicis non erit oīno aut erit paruū. Expositōe eius in pronosticis.

¶ Urinis omnibus infirmorum peior est vrina subtilis & clara que ppric similis est aque & ē vltima emissio. & hec est valde remota a digestione. minus tamen mala est q̄ emittitur subtilis & clara & stati3 fit turbida. & hoc significat q quāuis nondum natura agere incepit tamen: in pximo st. citra istam secundam in malitia est que emittitur turbida: & permanet turbida: quod significat q materia incepit pati digestionem & non intendit ad aliquam prorogationem. primo crisis.

¶ Emittitur in vrina in quadam passionum renu3 amurca subtilis similis assellationi que emittitur in principio egritudinis epatis que parum magis est sanguinea q̄ illa. sexto scientiarum.

¶ Urina pinguis cum colore inequali de genere colere significat calorem febrilem liquefacere pinguedinem. Et vrina pinguis cum colore & substantia similis colori olei significat calorem febrilem liquefacere carnem. & hec significat destructionem. quia caliditas liquefaciens carnem fortior est caliditate que pinguedine3 liquefacit. ij. expositionis eius in secunda epidimiarum.

¶ Uelox penetratio & exitus vrine aque similis est i egritudine que dicitur diabetes. & ipsa vrina quidem est in fine vltime elongationis a digestione & deterior vrinis. & hec significat mortificationem quandam duarum virtutū naturaliu3 imutatiue. v3. & retentiue. pria crisis.

¶ Ipostasis nigra significat aut caliditatem igneam aut frigiditatem multam per que mors accidit virtuti naturali. Et hipostasis plumbea accidit ex frigiditate multa tantum. prima crisis.

¶ Omnis vrina perueniēs ad nigredinē est i fine malitie adeo q neminē vidi mingētem vrinā nigrā euadere. secundum autem nigꝝ significat destructiōem maiorem. Nebula autem nigra in medio significat minorē destructionem q̄ nebula in medio pendens. prima crisis.

¶ Urina alba subtilis vrina habens in superficie nebulā eminentem vel in fundo residentem nigram seu fuscam & vrina habens corpora similia farro vel similia frustis longis sunt mortales. Et similiter vrina nimis fetens vrina pinguis & vrina dicta oleagina omnes he sunt mortales. he. n. vrine significant morbu3 in natura sui esse magnum. Particula sexta in temporibus egritudinum.

¶ Omnis color qui est in vrina excepto albo citrino & rubeo significat pernitiem vel maliciam. Et similiter quicquid apparet in vrina exceptis his tribus hipostasi videlicet vel nebula pēdēti vel natanti ipa i superficie laudabilibus significat maliciam vel mortem. primo crisis.

¶ Cum egritudo est tardi motus prolixa de consuetudīe est in ea fieri crisi3 per exiturā precipue si minxerit eger vrinam tenuem crudam tempore longo. Et si minxerit vrinam spissam plurima3 in qua sit sedimen residēs laudabile. tunc certum est q digeritur egritudo paulatim & cum exitura non accidit sibi crisis. tertio crisis.

¶ Cum egreditur in vrina aliquid simile frustis ordei vl frustis lentis significat q hoc est ab epate. & cu3 frusta illa sunt similia carni significat q fit a renibus. & cum sint similantia frustis longis significat q sint a vesica. & frusta assimilantia farro in quantitate & duritie non alba significant q liquefactio est in carne & in neruis. frusta nigra significant q liquefactio est in carne splenis. Et vrina pinguis significat liquefactionem pinguedinis. & vrina similis vrine iumentoru3 significat multitudinē grossi humoris. primo expositionis eius in sexto epidimiaꝝ.

¶ Ait Moyses. didici ex verbis Galieni in crisi sub cōpēdio q melior vrinis egrotantium que mingunť ē illa i q̄ appet sedimē laudabile. & hec vrina laudabilis vocať p⁹. q2 natura perficit suam operatōem & digerit mām morbi. Et hanc seqtur i bonitate vrina que emittiť turbida & post emissionē clarescit i qua residet laudabil' residētia. & hec significat q natura icepit opari & i pxio pficiet suā operatōe3: & hec est secunda. Tertiaq3 i bonitate est que emittiť turbida & clarescit nec residet i ea residētia aliq̄. & hec significat q natura icepit opari nec puenit ad tēp⁹ digestionis. & hanc seqť i bonitate que emittiť turbida & remanet turbida. & h remotior ē a digestione q̄ pcedens & est q̄rta. seqturq3 eam que emittitur clara subtil'. deīde fit turbida & hec sigt q natura nondum icepit operari. s3 tamē i proxio incipiet. Et vrinis omnibus peior est que

emittitur subtilis et remanet in sua subtilitate et hec significat priuationem digestionis totalem in instanti tempore et futuro.

¶ Explicit particula quinta.

¶ Incipit particula .vi. de significationibus egritudinum specialium.

Significationes apoplexie comprehendunt per dispositiones spiritus. si auferatur motus spiritualis totaliter est apoplexia maior et peior. et si inspiratio et expiratio est dura et angustiosa passio quidem fortis est et mentalis: non tamen potest curari facilis. et si spiritus sit diuersus non eiusdem ordinis aliquando quiescens: passio quidem est fortis: sed non tenetur potest facilis. Et si spiritus sit vnius ordinis passio est debilis in qua si medicus omnia machinetur est possibilis cura eius.

¶ Amissio spiritus fit aut ex defectione virtutis pectoris mouentis aut ex nimia frigiditate in cerebro dominante. quarto afforis.

¶ Desipientia ex sola caliditate absque materie corruptione est similis desipientie eminenti ex potatione vini. et illa que fit ex colera citrina habet sollicitudinem et tristiciam: cuius incensio si augmentetur et mutetur in coleram nigram quasi maniam facit. vi. afforismorum.

¶ Sternutatio in egritudinibus longis exceptis egritudinibus pectoris est signum bonum. quia significat digestionem et vehementiam virtutis in cerebro existentem. Expositione eius in prima pronosticorum.

¶ Proprium signum speciei repletionis que fit secundum virtutem est grauedo: et speciei repletionis que fit secundum vasa est tensio. Particula sexta de flobotomia.

¶ Accidit quod vene exteriores sunt plene extenseque: nec sunt interiores ita sicut fit vel ex caliditate vel hora balneationis cum aqua calida. et accidit quod vene exteriores sunt vacue et inanite interioresque replete fit ex forti frigore. et repletio venarum exteriorum non est signum multi sanguinis nisi duobus pactis. primum est equalitas caloris in interioribus et exterioribus corporis. et secundum est calor extraneus qui non ambit corpus vt est febris adurens. Particula sexta de multitudine.

¶ Accidunt nobis ex chimis mordicatiuis quatuor species egritudinum a chimo qui mordet parum illo accidit pruritus. et a chimo qui mordet amplius illo accidit horripilatio. Et a chimo qui multum mordet accidit tremor. et a chimo qui mordet magis isto accidit scabies. Particula .vi. de multitudine.

¶ Ait Moyses. attende qualiter posuit differentiam inter pruritum et rigorem et tremorem per gradus humoris mordicatiui tantum. addens in ipsa particula additamentum ad probandum ea que dixit in particula sua de rigore et tremore. Et dico quod non est diuersitas aliqua inter ea que dixit hic de tremore. et ea que dixit ibi de rigore. quia vtrumque dictum est verum. nam per ipsorum statum habet intentio eorundem: quia non diuersificatur fortitudo et debilitas humoris mordicatiui nisi per varietatem locorum eius. quoniam probauit in particula sua de rigore et tremore quod humor mordicatiuus in statu opilationis est in cute tantum. et faciens tremorem est in omnibus membris que sunt sub cute et hoc est verum. Comprehendimus igitur et nos ex eius dicto quod pruritus est in superficie cutis non in ea parte que coniungitur carni.

¶ Accidit hominibus ex multitudine flegmatis dulcis multus somnus. et ex multitudine flegmatis acetosi fames. et ex dominio flegmatis salsi sitis. et ex dominio flegmatis crudi cessatio sitis. Particula sexta de multitudine.

¶ Generatio saniei fit ex dominio caloris naturalis super ipsis humoribus digerendis et immutandis. et tunc fiunt egritudo et dolor fortiores et acuitur febris et fortificatur. et cum egreditur sanies remanet membrum incolume sicut erat. Cum vero cessat calor naturalis vel tepet nec potest penitus digerere illos humores propter suam debilitatem: non generatur in membro sanies nec dolor ledens ipsum neque febris. sed putrefit et corrumpitur adeo quod desideratur nimis eius abscisio in toto. et simile accidit ei a quo recedit febris si apparuerit in eo signa experimentia mortem nec apparuerit signa pronosticantia bonum. Expositionis eius in tertia epidimiarum.

¶ Melancoliam compositam cum freneси significat infirmi verborum multitudo. quandoque quod est ex signis frenesis et taciturnitatis multitudo: quandoque quod est ex signis melancolie. iij. expositionis eius in tertia epidimiarum.

¶ Euacuatio superfluitatis augmentata habet fieri aliqua istarum trium partium. aut solutione ventris. aut vrina aut sudore. Et cum natura sponte ad aliquam istarum trium partium declinat in euacuando superflua subtrahit se a duabus reliquis. Et ideo cum per sudorem crisis fieri debet constipatur venter et retinet vrinam necessario. et accidit egrotanti rigor et post rigorem sudor. Prima expositionis eius in sexta epidimiarum.

¶ Desiccatio lipitudinis que est in oculis. et sudoris qui est in facie ad similitudinem pulueris significat malum. Et similiter obscuritas visus in egritudinibus acutis significat mortificationem visibilis virtutis. Prima expositionis eius in sexto epidimiarum.

¶ Signa si fuerint valde mala sintque accidentia vel egritudines: et facies egroti appareat pulchra nimis similis statui naturali hoc non significat malum. et si signa fuerint debilia sintque accidentia vel egritudines faciesque eius fit valde dissimilis statui naturali hoc significat malum. sexto expositionis eius in .vi. epidimiarum.

¶ Nemo melancolicorum est expers alicuius timoris non timendi: que egritudo cum fuerit pura quod timetur videtur sibi vnum: et cum egritudo est composita quod timetur: videtur sibi duplex vel triplex. Et ex his aliqui sunt qui timent quamlibet rem secundum egritudinem sui fortem. Expositionis eius in sexto epidimiarum. Et dixit insuper in ipsa particula Galienus. Uirtus animalis sequitur compositionem corporis. et nomen melancolie et timor in lingua greca idem significant.

¶ Cum fluxus sanguinis narium tempore sanitatis fit sanguine malo oportet corpus reparari sanguine bono per cibos grossos venas replentes sicut est farrum. lac. caseus recens. carnes porcine agnine et edine. Et non cum fluxus sanguinis narium tempore sanitatis fit sanguine multo iij. expositionis eius in sexto epidimiarum.

¶ Unum ex veris et magnis signis significantibus in egris corporibus fortitudinem est oculorum ipsorum apertio et clausio sicut in sui tempore sanitatis. quarta expositionis eius in sexto epidimiarum.

¶ Colores lingue significant chimi dominium existentis in venis que sunt in partibus epatis renum et vesice. et lingua nigra est cui dominatur siccitas maxima et significat febrem adurentem. Expositionis eius in sexto epidimiarum.

¶ Cibum vnctuosum et cibum dulcem saporat tantum qui est sanus: egri vero saporant vniuersa cibaria exceptis his duobus secundum egritudinem suam. v. expositionis in sexto epidimiarum.

¶ Sudor frontis et colli et partium pectoris significat debilitatem virtutis animalis frequens indigestio. et esus eorum quibus inest aliqua putrefactio et panis grossus significat lumbricos in ventre. vij. expositionis in sexto epidimiarum.

¶ Inclinatur aliquis medicorum et putat sanguinem superabundare in corpore et non superabundat et hoc accidit ex caliditate aeris aut ira aut febre: quemadmodum accidit mari dilatato et ipsum putat esse diminutum et non diminutus est. et hoc accidit ex frigiditate ipsum ad interiora corporis impellente sicut mari accidit fluctuanti. Prima expositionis humorum.

¶ Colera nigra est valde mortifera cum apparet aut in sputo vomitu egestione aut vrina. et post eam colera citrina cum apparet pura et ceteri humores sunt minoris nocumenti cum apparent in aliquo istorum. secundo expositionis humorum.

¶ Pustule cū apparēt ī līgua silēs granis pentadactili nigri significant egrum nō viuere die secūdo. Et cū3 apparet in digitis manuū3 in quacunq3 febre apostema nigꝝ simile grano orobi cum nimio dolore significat egrū mori in quarto die. Particula sexta de signis mortis.

¶ Multotiens egrediunt̄ cum vomitu vel egestione chimi nigri quoꝝ egressio quādoq3 significat bonū: sed colera nigra cū egredit̄ cum vomitu vel egestione significat piculū. q2 cū malitia est gñata adustio eius. min⁹ tñ periculosa est colera nigra que fit ex adustione multa fecis sanguinis. ⁊ piculosior est que gñat̄ ex adustione colere. ipsa .n. magis nocet mēbris ea plurima corrosione corrodēs. Particula sexta de colera nigra.

¶ Is qui h3 ꝯtinuā experientia3 in his duob⁹ chimis facile cognoscit cām. quare egressio colere nigre a corpe est signū piculi. Is vō qui nō exptus est admirat̄ ⁊ ꝯdicit dicēs egressio alicui⁹ nociui vel valde nociui a corpe signū destructōis nullo mō potest esse. Eadem particula.

¶ Cū egritudo est maior v̄tute morit̄ sine dubio egrotās ⁊ hoc significat̄ ex eo ꝙ vides signa defect⁹ digōnis augmētari de die in diē. Et quāto magis ꝓlongat̄ egritudo tāto magis mortalia signa apparēt. Particula. vi. de temporibus egritudinum.

¶ Impossibile est aliq̄ tpe appere signū significās digōe3 quādo sigt̄ meliorātōe3 ⁊ maximā bonitatē. s3 sang. exiēs a corpe ⁊ sudor ⁊ exiture appētes suo tpe ⁊ loco sunt vtiles: ⁊ inutiles non suo tpe apparentes.

¶ Signa digōnis sign̄t ꝙ eger saluat̄ ⁊ ñ significāt ꝙ necessario accidat sibi crisis. q2 possibile ē ꝙ qñq3 egritudo dissoluat̄ paulatim lōgitudīe dieꝝ. primo crisis.

¶ Supfluitas cuiuslibet membri corporis significat dispositionem que est in membro cuius ipa est superfluitas ⁊ ipsa digesta significat sanitatem sui ⁊ indigesta significat egritudinē. vnde vnūquodq3 horum trium generum significat digestionem sibi propriam. Egestio nāq3 que ē fm dispositionem naturalem significat digestionē factā in vētre. ⁊ vrina significat digestionē factā tantū ī spiritus instrumentis. prima crisis.

¶ Jacere corpe supino ⁊ apto ore sine qb⁹ nō est stertio significāt hec accñtia debilitatē vl' ebrietatē vl' dissolōnē. secūdo motuum lacertorum.

¶ Mania accñs ex humore melīco est min⁹ mala ea que accidit ex adustione col'e citrine. ⁊ ea q̄ est ex adustiōe colere citrine ē min⁹ mala ea q̄ est ex col'a nigra. ex humore vō flegmatico nunq̄ mania fit.

¶ Ex hūore supabūdāte i corpe cerebri q puenit ex adustione col'e accidit melīa ⁊ pmutatio mētis cū cursu veloci. ⁊ i statu febriū adurētiū pmixtiones accñtes pueniūt ex acutis fumositatib⁹ q̄ i cerebꝝ ascēdūt. iij. sciarum.

¶ His q patiuntur scotomiam ⁊ vertigine3 ex cerebro accidit oculorum obscuritas casus ⁊ reuolutio ex re modica. ⁊ patientibus scotomiam ⁊ vertiginem ex ore stōi cordis tremor ⁊ fastidium accidit. ⁊ deide prescripta accidētia accidunt eis. iij. scientiarum.

¶ Ex patientibus emigraneam aliq sentiūt dolorē ex̄ craneū. ⁊ aliq sentiūt ip3 i ꝓfūdū capit' puenire totū. Et dolor in emigraneo puenit ad finē diuidētē duas partes capit'. ⁊ cū dolor ē ex vētositate fit cū dolore tēsio ꝯiūcta. Et cū ex superfluitatib⁹ col'icis sentit̄ dolor mordicatiu⁹ Et cū ex multitudīe hūorū sentit̄ cū eo grauedo. ⁊ cū ꝯiūgit̄ cū grauedine color ⁊ calitas illi multi humores non sunt acuti. tertio scientiarum.

¶ Mot⁹ līgue ē ex 7° pari parium nerui cerebri. ⁊ cū lesa est ps dextra ⁊ ps sinistra cerebri i loco generatiōis hui⁹ paris septimi: dñs egritudis hui⁹ ē i despatōe taciturnitatis. ⁊ cū lesa est aliq̄ ꝑtiū ipsi⁹ tūc accidit patiēti dissolutionis aduentus que dissolutio ledit motum lingue secundum sui mediu3. ledit etiā mēbra alia quādoq3 q̄ sūt sub caput. quarto scientiarum.

¶ Signa frenesis sunt. xvi. ⁊ sunt vigilia: somnus ingetas alienatio mētis que paulatim crescit: febris acuta continua: obliuio presentium: modica sitis. ⁊ eger incipit currere ⁊ furere: sputus malignus ⁊ spissus: pulsus paruus ⁊ defectiuus cum duricia: decerptio pilorum a vestib⁹ vel stipularum a parietibus. lingue grossities ⁊ nigredo: dolor posterioris partis capitis: siccitas lippitudinis oculorum ⁊ ex vno ipsorum emissio lachryme calide: fluxus guttarum sanguinis a naribus: falsus auditus: lesio virtut' motiue in corpore toto vel prope: ⁊ in figura decubit⁹ iacet infirmus prostratus: ⁊ cum difficultate respondet. ⁊ signa hec sunt aliquando omnia simul: ⁊ aliquando pro maiori parte. quinto scientiarum.

¶ Fluxus sāg. narium cum est factus ex pte in q̄ est apostema est laudabilis. ⁊ factus ex parte contraria est illaudabilis. tertio crisis.

¶ Quecūq3 ex aīalib⁹ ⁊ plāt' crescūt velociter ita velociter finiūt vitā suā. Expōnis ei⁹ i scōa epidimiaꝝ.

¶ Decurrūt in aliquibus egritudinibus acutis humores mali in pulmone3: quantitas quorum est modica nec generāt apostema. ⁊ ipis exeuntibus per sputum putat qui non expertus est in scientia medicine ꝙ egrotans patiat̄ pleuresim vel peripleumoniam ⁊ non est ita. Expositionis eius in. vi. epidimiarum.

¶ Tussis maligne causa est aut fluxus fluēs a capite: aut vlcus: aut apostema in aliquo instrumentorum spiritus ⁊ sanies collecta in pectore. tussisq3 secure causa est: ⁊ mala complexio instrumentorum spiritus ⁊ grossities gutturis vel canne pulmonis. ⁊ tussis secura in febribus cum ē est nimis fortis calefacit partes pectoris ⁊ pulmonis. ⁊ augmentat potētiam febris ⁊ fortitudinem sitis. ⁊ cum est debilis ⁊ per longa interualla mouet membra ad attractione3 humiditatis subtilis tēperate quātitatis que sitim diminuit ⁊ calorem febris. Expositione eius in. vi. epidimiarum.

¶ Cā mali spiritus eius videlicet quē operatur sicut diximus lacertus pectoris. ⁊ cā etiā quā opat̄ lacertus qui infra costas existit est altera harum trium cārum videlic3 virtut' defectio cōstrictio instrumentorum spiritus. calor dominās. s. cor ⁊ pulmonem. malum āt spiritum qui fit caloris dominio tātum. s. cor ⁊ pulmone3 cognoscim⁹ per spiritum velocem fortem ⁊ spissum ⁊ emissionem aeris calidi ⁊ ebulientis per expirationem cum īsufflatiōe Et spiritum malum qui fit virtutis defectione tātum cognoscimus per spiritum nō velocem neq3 spissu3 ⁊ exitū aeris liberum ab insufflatione oris ⁊ dispositione nariu3 se constringentium extremitate sui: ⁊ que dicuntur folia duo cu3 aer attrahitur. ⁊ hoc est illud quod significat potissime virtutis defectionem. Malum vō spiritum qui fit in constrictione instrumentorum spiritualium tātu3 cognoscimus per dispositionem pectoris qd̄ videtur extendi in magnam extensionem ⁊ spiritum veloce3 ⁊ spissum ⁊ emissionem aeris absq3 insufflatione. q̄rto sciarū.

¶ Tussis accidit ex mala complexione equali vel inequali que est in pulmone. ⁊ cum ipsa mala complexio est calida parum pondus spiritus immutat. ⁊ cum est cal'a multum generat desiderium attractionis aeris frigidi ⁊ potus frigidi: ⁊ cum prolongatur generat febrem. Et cū cōplexio est parum frigida generat desiderium attractiōis aeris calidi ⁊ potus calidi ⁊ cum est frigida multu3 ⁊ fortiter repletionem generat in pulmone. quarto scientiaꝝ.

¶ Signum significans dispositionem pleuresis est continuus dolor qui non diminuitur per appositionem cata-

plasmatū. Et signū significās magnitudinē pleuresis ꝛ ei⁹ maliciā ē augmētatio viscositatis sputi ꝛ ꝓhibitiōis egres sus ei⁹ viscositate ꝛ tenacitate sui in mēbris egris. Exposi tione eius in prima morboꝝ acutorum.

℄ Quicūqꝫ ex sul nā similis est ydropico huic cito accidit ydropisis. et similiter qcūqꝫ est similis ptisico cito accidit ptisis. Et quicūqꝫ sil's est melācolico ei cito accidit melā colia. ꝛ idē est iudiciū in qualibet egritudine. ꝛ simile ē in accidentib⁹ anime. qꝛ q est cito mobilis ad loquendū ma la verba cito incidit in permixtionez mentis. v. expositio nis eius in sexto epidimiarum.

℄ Et dixit in tertia expositionis eius in tertia epidimiarū ꝙ homini isensato mobili ꝛ valde veloci accidit ꝑmixtio mentis ex modica causa. ꝛ ei qui est extra hō9 non accidit mētis permixtio nisi ex causa magna.

℄ Color albus viridis significat epar apostematū eē: ꝛ co lor viridis niger significat splenem apostematū esse. ꝛ co lor albus phisticus significat apostematum pulmonem. ꝛ colores hi sunt cum ipsa apostemata minime sunt accēsa. Expositionis humorum.

℄ Singultus significat malū in eo qui habet epatis aꝑata. Et spasm⁹ in patiente vigilias similiter. ꝛ tussis in ydropi co supueniēs significat mortē. Et sternutatio forte supue niens sponte ei qui singultuz patitur significat dissolutio nē singultus. Particula sexta de signis mortis.

℄ Mala cōplexio cordis duobus modis est: aut in humi ditatibus sibi necessarÿs: aut in eius corpore duro. Et ma la cōplexio existens in suis humiditatibus est cuz iectiga tione totius cordis ꝛ mala complexio ipsius cordis duri ē absqꝫ iectigatione sui. xv. pulsuum.

℄ Febris ethica multotiēs prouenit propter aꝑata epatis ꝛ stōi que nō curata sunt recto modo. quinto febrium.

℄ Incuruatio vnguiū ꝑtisim significat. cuius causa ē vlc⁹ pulmonis. ꝛ denigratio lingue significat febrez adurentē: ꝛ permutatio coloris corporis in speciem aliaz a specie co loris permutati: cuius causa est splen: debilitatem epatis portendit. primo scientiarum.

℄ Signa malicie ascendentis supra hec eructatio acetosa post cibi assūptionē. sputuz multe quātitatis molle ardor in hipocundrÿs. gurgulatio que non accidit nisi post rece ptionē cibi ꝑ horā mal⁹ spūs: tristitia: ꝛ accidēs aīe silē acci denti qđ accīt melīe melīce. ꝛ dolor vētris fortis ꝑueniēs ī aliqb⁹ ex ipsis vsqꝫ ad spinā: qꝛū aliq vomūt cibuz post tē pus. aut sequēti die. neqꝫ inueniūt remediū nisi ꝑ vomitū ꝛ secessum ꝛ digestionē bonā. tertio scientiarum.

℄ Retractio ypocūdry sursuz ē spāle signū aꝑatis diafra gmatis: qđ statiz appet ab ipsi⁹ ꝑncipio. Et similiter cū cō firmatur frenesis retractio est ypocūdry ad sui vltimū. ꝛ in hoc apostemate dyafragmatis fit pulsus aliqñ inequa lis paruus: aliquādo inequalis velox. ꝛ aliquādo inequa lis spissus tremulo similis. tertio scientiarum.

℄ Accidētia cōcomitātia aꝑa lateris q̄ nō deserunt ipsum sunt quādoqꝫ febris acuta: dolor pungitiuus in latere. spi ritus paruus ꝛ spissus. pulsus dictus serra: ꝛ tussis q̄ freqñ ter fit cuz sputo: ꝛ aliquando fit sine sputo. ꝛ hec significat aut velocem mortem aut egritudinē longam. v. scientiaꝝ.

℄ Signa aꝑatis caloris in epate sunt octo. ꝛ sūt febris adu rens: sitis fortis: destructio appetit⁹ ex toto: rubedo lingue in ꝑncipio ꝛ postmodū nigredo ei⁹: vomit⁹ colere vitelline in ꝑncipio ꝛ in fine eruginose: dolor lateris dextri ꝑtēdēs ad furculā. ꝛ spāliter cū retrahunt ypocūdria sursuz. tus sis parua: quādoqꝫ sensus grauedinis ꝛ puncture depēdē tiuz in latere dextro: ꝛ querela patiētis multotiens de co stis posterioribus: ꝑcipue cū epar ex sui generatiōe ē ꝯiun ctū ipsis costis: ꝛ īcarceratio egestiōis propter apostema ta etiam si epar debile nō existat quinto scientiarum.

℄ Qui habent egritudinem dolorosam ī meri dolorez sen tiunt iter scapulas: pro eo ꝙ meri supra os spine est protē sum. primo scientiarum.

℄ In apostemate epatis generato in ꝑte gibbi: dolor ꝛ mo tus tussis magis accidūt: qꝫ in eo qđ generatur ī parte cō caui: adeo ꝙ sentit̄ ꝙ furcula retrahit̄ inferius. ꝛ in aꝑate generato in ꝑte cōcaui destructio appetit⁹. fortitudo sitis vomitus colericus. ꝛ fastidiū accidunt magis qꝫ in eo qđ generatur in parte gibbi. v. scientiarum.

℄ Aquositas sanguinis subtilis quādoqꝫ emittit̄ cum ege stione in egritudīe epatis ex mala ꝯpositione frida: q̄ nul totiens est sine febre: ꝛ cū prolongatur egritudo sequit̄ eā febris: qꝛ sanguis epatis corrumpitur: ꝛ qui non attendit hō9 egritudinem nec expertus est vilipendit huiusmodi fe brem vel putat egrotantem nō febricitare. i. scientiarum.

℄ Egritudo inducens dolorem capitis vel est in partibus omnibus que sunt extra craneum: vel est in omnibus par tibus que sunt infra ipsum: vel est in aliqua partium capi tis. s. genere arterie tantum ꝛ vene: ꝛ in genere nerui: ꝛ in genere pellicule ꝛ ī genere cutis: ꝛ est egritudo in substan tia corporis cerebri: ꝛ scire loca egritudinis veraciter res difficilis est ꝛ laboriosa ad quod nō peruenit nisi qui inspe xit ꝛ vidit illud sepe. Secundo miermir.

℄ Dolor qui oritur ex seipso facile ꝛ cito decurrit ad locuz vicinum sue origini sicut accidit in doloribus habentibus summam fortitudinem ꝛ summum laborem: vt sunt do lor emicranei ꝛ dolor galee ꝛ dolores neruorum tensoruz in longum vltima tensione: ꝛ cū dolor est in principio ner ui ꝛ eius vltimo egrotans dolorem nerui sentit in interio ribus corporis cum dolor est in pellicula sita sub cute que cum excoriatur inuenitur continua cum ea accidit dolor tensus ꝛ dormitans. secundo scientiarum.

℄ Cum dolor est in pelliculis ossa circundantibus patiens sentit sensum doloris in interioribus corporis: ꝛ imagina tur ꝙ ipse dolor est in corporibus suorum ossiuz: ꝛ plures vocant perforatorem ossium hunc dolorem. ꝛ hoc secun dum magis accidit ex labore. secundo scientiarum.

℄ Specialis dolor arterie ꝛ vene videtur domino huius ꝙ sit dolor corpori tēsus ad modū chorde. ꝛ dolor carnis longa tensione tensus nullatenus inuenitur. v. scientiarū.

℄ Sudorem frigiduz impossibile est venire a locis in qui bus est acuta febris. Nam si ab his locis perueniret cale fieret a calore febris. sed venit a locis que iam frigida sūt propter extractum iam naturalem calorem. vel propter vicinitatem sui ad extinctionem. ꝛ hoc significat aut mor tem aut longam egritudinem. Sed tunc significat longā egritudinem cum in corpore multe superfluitates frigide dominantur. Expositione eius in quarto afforis.

℄ In pluribus longaꝝ egritudinuz infrigidantur digiti. sꝫ in febribus ethicis calefiūt propter modicam carnem in digitis ethicoꝝ. ꝛ demonstrat̄ ꝙ febris iam est in mēbris radicalib⁹ collocata. Expositiōe eius ī secūda ꝓnosticoꝝ.

℄ Sapor sudorū sanorum est salsus: ꝛ similiter est ī egris: sed tamē parum permutatur eius salsugo ꝛ declinat in sa porem humoris dominantis qui egritudinē generauit. J. Expositione eius in secundo epidimiarum.

℄ Imprime manū tuam supra ypocundria tensa in princi pio egritudinum suaruz: ꝛ cognosces per illud si in eis est apostema calidum. apostema durum: inflatio sanies: aut multum stercus: ꝛ egritudine ipsa cognita incipe dissolue re ipsam. Expositione eius in secundo epidimiarum.

℄ Destructionis appetitus forsan causa est humor aliquis in ore stomachi existens: ꝛ forsan est epatis natura. Sꝫ cū pestis huiusmodi est ex natura epatis accit ex destructio ne appetitus quoddam pessimum egrotanti desideriuz. s. mortis qꝛ nō sapit. J. Expositiōe eius in tertio epidimiaꝝ.

¶ Apostematibus omnibus laudabilius est quod magis apparet exterius: et post hoc quod habet caput acutum. et apatibus omnibus est peius quod est his contrarium. Ex apatibus digestiuis laudabilius est cuius digestio est equalis et non habet duriciem circumcirca. J. expositione eius in. vi. epidimiarum.

¶ Spasmus accidens ex percussione vel ex medicine solubilis potione significat malum. et risus accidens tetanum patienti morte significat ipsa hora. Particula. vi. de signis mortis.

¶ Si quis patitur vlcus intestinorum et accidit ei sitis fortis et apparent post aures eius pustule nigre similes granis orobi moritur. et crura ad que chimus defluit difficile curantur. Particula sexta de signis mortis.

¶ Intestinorum aliquod vulneratum ex colera nigra nullo modo potest curari: et vulneratum ex colera citrina difficile curatur. et similiter est status aliorum morborum interiorum. Particula sexta de colera nigra.

¶ Egestio lenis cotinua bona est que non precedit nisi postponit horam suam naturalem quantitas cuius secundum comparationem eius quod assumptum est de cibo. et cum congregantur omnes iste proprietates quatuor in egestione oportet tunc quod sit egestio cocta que digestionis cibi significat bonitatem. p Crisis.

¶ Accidit rei cuius digestio et decoctio consumata est iam vt exiccetur humiditas eius causa caliditatis fortis in membrum que sunt in circuitu stomachi et que sequuntur ipsum et sunt coram eo. et vt leuis descendat existens subtilior propter debilitatem virtutis facientis penetrare et dantis cibum. Sex autem leuis continua significat per seipsam sanitatem digestionis et fortitudinem eius et significat adhuc per accidens quod penetratio cibi est secundum quod oportet. et significat iterum per hoc quoniam non est in aliquo membrorum que sequuntur ventrem caliditas superflua ex apate vno neque alia re. p Crisis.

¶ Egestio leuis cotinua que egreditur in hora in qua egrediebatur in sanitate minor quam oportet secundum comparationem cibi assumpti significat illud quod aliquid ex eo retinetur in intestino orbo et intestino colon noiato. aut in aliqua sperum graciliu intestinorum etiam illud quidem non bonum est imo malum. p Crisis.

¶ Egestio que non est digesta est aspera non continua et subtilis seruans cibi illius cuius est superfluitas qualitatem. p Crisis.

¶ Color viridis fit cum incipit fieri color niger. et ideo mala est egritudo in qua apparet vomitus viridis egestio viridis vel vrina viridis: quem colorem sequitur color niger in aliquo predictorum. p Crisis.

¶ Egestio similis loture carnium recentium significat vere debilitatem virtutis epatis. et egestio sanguinis grossi feci similis significat epar esse debile in sanguinis actione. primo Scientiarum.

¶ Sanguis qui primo egreditur cum egestione pinguis. subtilis. et cum prolongatur mora egreditur sanguis niger grossus de genere colere nigre: postea in fine egreditur colera nigra putrida. primo scientiarum.

¶ Superfluitates male que in epate et membris alijs continentur expelluntur quandoque fortitudine ipsorum epatis et membrorum: et egrediuntur egestiones tunc diuersorum colorum et odorum malorum similiter et vrine. Et in his errant plures medici non experti et putant egrotum morti esse proximum et he euacuationes sepe fiunt post moram egritudinis absque apparitione signorum digestionis. primo Scientiarum.

¶ Aliquibus egestio sanguinea et aliquibus vomitus sanguineus accidit: quemadmodum eius cuius manus vel pes incidit vel ei qui amisit exercitium. vel ei cuius retinetur sanguis emoroidarum vel ei cuius retinetur sanguis menstruus vel sanguis ani et ab eis per egestionem vel vomitum egreditur verus sanguis sicut sanguis iugulationis. sanguis vero qui causa disruptionis apatum digestionis accidit et egreditur ab illis tam per superius quam per inferius est sitis sanguis feci. primo scientiarum.

¶ Egestiones sanguinee ex egrotatione epatis subito emittuntur: et ex egrotatione intestinorum non emittuntur: subito. Sed primo egestiones colerice egeruntur que multum mordent. et deinde egestiones ipsas colericas sequuntur rasure intestinorum: et postmodum cum ipsis rasuris emittitur sanguinis pars. sexto scientiarum.

¶ Egestio sanguis que egreditur ab epate retinetur per duos vel tres dies. et redit postea prior qui primo fuerat: nec egreditur cum eo rasura. et hec duo significant non esse vlcera in intestinis. sexto scientiarum.

¶ Egestio cuius color est citrinus tinctus purus accidit quando effunditur de colera citrina ad ventrem res plurima pura. et egestio viridis significat quod permixta est ei colera que est vt erugo eris. Et nigra egestio significat quod permiscetur ei colera nigra aut sanguis iam adustus illic. et si vides colere egestionis quasi trahentem ad offuscationem et plumbeitatem et eger non comedit aliquid cuius iste color sit significat illud frigus congelationem forte in membris interioribus adeo quod iam sunt in mortis termino constituta. primo Crisis.

¶ Egestio pinguis vel vnctuosa preter quod eger comederit aliquid pingue significat liquefactionem membrorum. Et egestio viscosa si viscositas illa non est a cibo quem eger sumpserat significat membrorum radicalium liquefactionem Sed vnctuosa vel pinguis non est nisi quando liquefit adeps viscosa vel quando liquefiunt membra dura. et ideo hec est plurimum deterior prima. primo Crisis.

¶ Egestio superflui fetoris si fetor eius non est propter cibum significat putrefactionem vehementem. primo crisis.

¶ Egestio cum voce significat quod illud quod egreditur est ventositas grossa cum humiditate subtili et quod instrumenta ex quibus egreditur sunt compressa coartata et stricta. primo Crisis.

¶ Egestio in qua est spuma fit secundum modum quo spuma accidit in rebus exterioribus et propter rem bulientem. et propterea quia resistit ventositas grossa humiditati. et prima quidem harum duarum proprietatum non fit nisi caliditate superflua liquefaciente corpus. et secunda generatur a commotione inequali. primo crisis.

¶ Egestio inequalium colorum significat quod in corpore sunt egritudines inequales que requirunt longum tempus ad digestionem sui: et ideo difficiles sunt et male et ipsorum difficultas fortitudo et timor est secundum multitudinem sui. primo Crisis.

¶ Accidentia virtutis retentiue comixta adinuicem generant singultum. quia stomachus tunc singultus restringitur super cibo pessima restrictione expulsiua virtute mouente se tunc falso motu. vi. morborum et accidentium.

¶ Egestio nigra generatur aut ex dominio adustionis aut ex falsa putredine et ex decursu melancolici humoris. Expositione eius in quarto afforismorum.

¶ Egestio nigra apparens in principio egritudinis significat pestem epati accidisse: et apparens post statum egritudinis multotiens significat bonum: precipue si appareat cum nam egritudinis superfluitates expellit. Expositione eius in quarto aphorismorum.

¶ Amissio appetitus in principio egestionis sanguinis. cum colerici humores ab epate defluunt ad intestinum et ipsum excoriant et ad stomachum similiter non est signum malum. Sed cum prolongatur egritudo et amittitur appetitus est signum malum: quia hec significant mortificationem virtutis. Expositione eius in sexto afforismorum.

¶ Sanguis cogelatur et colligatur in frusta similia sanguisuge in vesica. et similiter congelatur in intestina stomacho et pectore in quibus membris est fortior quam in vesica et ex illo accidit egroto sincopis citrinitas coloris pulsus paruus debilis et spissus et calefit eger et laxatur. et hoc multotiens inspicientem adducit ad admirationem qualiter a sanguine qui inter humores ceteros est amicus nature cum a suis vasis egreditur accidunt hec accidentia mala et accntia hec

sequunt irruptionē ꝛ mortificationē mēbroꝝ.vi.sciētiaꝝ.

¶ Calculus non generatur nisi in renibus vel vesica: ꝛ secū dam quosdam in intestino quod colon dicitur generatur. primo scientiarum.

¶ Comprehendũtur egritudines multotiens arte medicine per signa cum existimatione: ꝛ curantur egritudines ipe arte medicinali vera ꝛ ñ cū estimatōe.secūdo miermir.

¶ Ait moyses. Jam cognoui verba medicorum dicentiũ esse virtutem animalem spiritualem ꝛ virtutem naturalem. Sed ego dico nunc in hac dispositione omnes actus corporis humani esse actiones corporales. Et dico nūc ꝙ nobilior actuum corporaliū est actio inspirandi ꝛ expirandi: ꝛ post hunc pulsus. ꝛ post istum sensus. Et nobilior sensuū est visus. deinde auditus. ꝛ post hunc sensus appetitus cibi ꝛ potus: ꝛ post hunc loquella. ꝛ post hanc est mens: videlicet imaginatio ꝛ memoria. ꝛ post hec motus ominum membroꝝ secundum motū ꝓprium. ꝛ hꝰ gradus nobilitatis est secundū necessitatē vite vel equalitatē eius cuiusqꝫ. Et post hꝰ propositionem est sciendū ꝙ natura est nomē equiuocū: quod de pluribus predicatur: ex quibus est virtus regens corpus animale: quam medici vocāt naturam. ꝛ hec virtus etiam conseruat nobiliores actus corporales. ꝛ sustinet semp salutem omnium actionū que cū grauatur aliqua causarum distinguit ꝛ compellit ipsa. ꝛ si vincitur ab ea coniungitur ipsa ignobiliori membrorũ ꝛ inficit ignobiliorem actionem. Et si plus vincitur ab ea inficit id quod est nobilius: ꝛ retinetur cum nobiliori. Et secundum hanc expositionem potes cognoscere egritudinē destructiuam a nō destructiua ꝛ habere signa destructionis fortis egritudīs ꝛ debilis ꝑ fortitudinē nature ꝛ eius debilitatem. quia amissio inspirationis ꝛ expirationis vel eius cessatio est sine dubio destructiua. ꝛ simile est de pulsu: ꝛ simile etiam de amissione visus vel eius cessatione ꝛ de amissione appetitus amissione loquele ꝛ eius debilitate ꝛ ꝑmixtione mentis vel eius cessatiōe. Oīa hec sunt signa destructionis vt dixi secundum qualitatem accidentis virtutis ipsius. Et ideo fortis appoplexia ē necessario destructiua. debilis vero difficile curatur secundum ꝙ dixit ypocras. quia in hꝰ peste. s. appoplexia destruūtur ꝛ cessant nobiles actiones quas natura regit semp: ꝛ sunt inspiratio ꝛ expiratio. mens loquela sensus ꝛ pulsus. Et certitudo in omnibus his que diximus est vt amissio illius actionis vel eius cessatio sit ex causa debilitatis vniuersalis virtutis regentis corpus animalis nō ex causa soliꝰ instrī agentis illam actionē. Nam bene scis ꝙ multi furiosi melancolici viuūt lōgo tempore. quia sunt fortes corpore eo ꝙ permixtio eoꝝ mentis est ex causa egritudinis cerebri tantū nō ex causa debilitatis virtutis regitiue: quēadmodū accidit egrotantibus tempore transitus: quoniam debilitas visus generata ex causa egritudinis existentis in oculo vel debilitas auditus generata ex causa egritudinis in aure existentis nō est vt debilitas visus vel auditus q̄ generatur tempore mortis ex causa amissionis virtutis vl'is regentis. Et idem est iudiciū in amissione loquele ꝛ omnium actionum corporaliū. Et similiter est in figura faciei tempore sanitatis hoc est signum fortitudinis nature: ꝛ cum est valde remota a statu sanitatis est signū ꝙ hec accidit ex debilitate virtutis vniuersalis. Tu autem cōsidera hꝰ aphorismū bona consideratione: quia colligitur ex pluribus partibus pronosticorum.

¶ Inuenio in arte medicine quedam accidentia que cum apparent in sanis significant egritudines. ꝛ cum apparēt in egrotātibus significant sanitatem. ꝛ sunt somnus nimius ꝛ profundus plus solito: qui cum accidit in sanis significat egritudinem. ꝛ cū accidit in egrotantibus sanitatē. ꝛ nimius appetitus cibi cum accidit sanis est locus dubitationis quia significat egritudinem. egrotis vero est signū laudabile. ꝛ similiter sternutatio multa cum accidit ei de cuius sanitate nō dubitatur significat ꝙ capiti pestis aliq̄ est futura. Et cum accidit ei qui est in malo statu egritudinis significat ꝙ status eius imutatur in melius. Inuenio etiam in arte medicine multa habentia huiusmodi naturam. vii. expositionis eius in thimeo.

¶ Explicit particula sexta.

¶ Incipit ꝑticula septima de causis egritudinū specialiū.

Cause que augent ꝛ fortificant virtutis essentiā sunt sex. prima ipsarū est vini potus moderatus. cibi assumptio moderata. exercitiū moderatū. res que adaptat malā ꝯplexionē cordis ꝛ arteriaꝝ siue sirupus sit siue medicina. ira vel gaudiū ꝛ vigilia. humoris digestio facta ꝑ resolutionē ꝛ ꝑ purgationē vt in crisi. xiii. pulsus.

¶ Cause que virtutis essentiam diminuūt ꝛ defectāt sunt octo. Prima ipsarum est ieiunium. secunda vigilie. tertia angustia. quarta fortis euacuatio cuiuscunqꝫ speciei. quinta dolor quicūqꝫ. sexta dolor stomachi ꝓ̄palis. septima immutatio nature mēbroꝝ radicaliū: octaua imutatio nature humoꝝ corpis cuiuscunqꝫ spēi. xiii. pulsus.

¶ Sincopis accidit quibusdā ex fortibus accidentibꝰ animi ꝛ maxime senibus et debilibus quibuscunqꝫ: qꝛ pluribus ipsorum cum affliguntur gaudent vel irascuntur accidit sincopis: ꝛ forte accidit eis praua humidatio ꝛ humidat eorū corpora absqꝫ causa necessaria humidatiōi. Parti. prima sexto ad Glauconem.

¶ Pinguedo ꝛ caro tenera ex assidua angustia eliquatur ꝛ sanguis corrumpitur ex desiderio cōtinuo ꝛ amore ac desiderio diuitiarum ꝛ dominationis ciuitatū ꝛ euigilatione memorie: ꝛ ipsorum corruptio est per malam digestionem: que fit in stomacho ꝛ venis ꝑpter causas predictas sanguinē corrūpentes. ꝛ liquefactio que vigilys fit inter causas hꝰ continetur. tertio expositionis humoꝝ.

¶ Causa fortitudinis mēbroꝝ dextre ꝑtis supra mēbꝝ sinistre ē collocatio epatis ī latere dextro ꝛ īclinatio cordis ad latus sinistrū ꝑua valde. Et cū inclinatio eius ē illa parū maior fiūt mēbra sinistra fortiora mēbris existībꝰ in latere dextro: ꝛ maxime si epar ē ꝑuū ꝛ debile cū hoc statu. vi. expositionis eius in. vii. epidimiarum.

¶ Cāe doloris sūt aut continuoꝝ sepatio ꝛ īmutatio subita quā abhorret mēbꝝ ꝛ dedignat. Sꝫ imutatio facta paulatim impossibile est ꝙ faciat dolorem. ꝛ membris insensibilibus nequaquā accidit dolor. xii. ing.

¶ Cū aliqua causaꝝ dolorē faciētiū nocet mouet vtus expulsiua ꝛ conat expellere ipaꝫ cāꝫ. ꝛ multotiēs cū mouet forti motu ad expulsionē cā ipsius ex sanguie ꝛ spiritu qui simul deferunt ad mēbꝝ accidit apa. xii. ingenii.

¶ Ait moyses. Gal. in tractatu cure sincopis cū venit ad assignādū cās eiꝰ nō assignauit eas oēs ꝑ viā artis distinguēdo genera ꝛ spēs suas ꝑ accñtia sicut ꝯsuetudis sue fuit in egritudibꝰ alys. ꝛ sicut distinxit febres in qbꝰ genera ꝛ species assignauit: sꝫ noīauit cās sincopis mirabili noīe dicēs ꝙ sincopis accit ex B ꝛ accit ex B: nec diuisit cās ī spēs determiatas: qđ ē mirabile. Sꝫ tñ postq̄ modificauit suū dictū dixit oēs cās sincopis eē q̄ttuor: ꝛ vtinā scirē cur nō cōprehēdat oēs cās sub nūero sꝫ aliqs eaꝝ tm̄. verūtm̄ postq̄ noīauit q̄tuor cās dixit. si placet addas his q̄tuor malā ꝯplōnē mēbroꝝ. ꝛ ī sūma nō colligit eiꝰ ītētio ex dicto suo ibi: quāuis qcqđ dixerit īdubitāter sit verū: tñ ē īordiatū sic ꝑdiximꝰ. ꝛ cū hꝰ accidēs videlicet sincopis sit accidēs subitū nimis: ꝛ sit nūcius mortis ꝛ sibi eq̄lis: ipsamqꝫ ꝑcedēs: oꝫ medicū scire oēs cās sincopis a qbꝰ circūdat ꝛ eas semp mēorie habere. qꝛ si nouerit eiꝰ cās distincte ꝛ determinate sciet q̄liter curabit sincopis cū accidit ꝛ q̄liter ca

uebit sibi ab ipo accidēti ꝛ ꝑdicabit ei⁹ aduētū si necessario oꝫ accidere. Et pr̄ Menon filius ċoꝛ ꝛ alij dixerūt quicūqꝫ egrotās sincopiçat ꝛ medicus nō preuidit h nec predixit sine dubio ipse iterfectoꝛ ipsius est.

¶ Ait ꝛ ipse Moyses h veꝝ ē. qꝛ q scit oēꝫ cāꝫ sincopis scit ipsi⁹ aduētuꝫ. ꝛ qñēscūqꝫ apparebit sibi i egritudīe aliq̄ cā sincopis opponit se illi cāe sincopiꝫ faciēti. Qui si neglexerit vel tardus fuerit circa oppositionē cāe ipsi⁹ potēs ē predicere ei⁹ aduētū. Et ideo ꝓuidi ordinare distinctiōes sincopis ꝛ ꝯprebēdere genera ei⁹ ꝛ spēs vt facile habeaṫ eius cognitio ꝛ scīa. Et qcqd dixero sup h i his qñqꝫ affoꝛismis quos cōsequēter ostēdā ē ex verbis ipsi⁹ Gal'. de eoꝝ mā. Sꝫ tñ distinguā ipsa verba ponēdo aliqd ex verbis ipsi⁹ ꝛ aliqd ex v̄bis meis. ꝛ totū h collectū ē ex eo qδ ipe docuit me i. xv. egritudinum. ꝛ nunc incipio illos quinqꝫ affoꝛismos quos pꝛomisi.

¶ Sincopis ē defect⁹ accidēs v̄tuti acriter ꝛ subit⁹. r̄git̄ nāqꝫ ꝛ ꝯseruaṫ virtutis essentia p tēperātiā spūuꝫ ꝛ humoꝛū ꝛ mēbꝛoꝝ in eoꝝ quātitate vel q̄litate ꝛ foꝛte cā defectionis virtutis. s. sincopis ē imutatio spūuꝫ in eoꝝ quātitate ꝛ qualitate. Et sic ꝯprebēdūṫ nūc cāe sincopis his tribus generib⁹ in quoꝝ quolibet sunt duo genera imutatio quātitatis ꝛ imutatio qualitatis ꝛ sic genera sex fiunt.

¶ Immutatio mēbꝛoꝝ radicaliū adducēs sincopiꝫ ꝛ resolutio essentie sue aut in quātitate aut i q̄litate. Quātitate fit aut lōgitudīe moꝛboꝝ diuturnoꝝ: aut acumīe acutoꝝ moꝛboꝝ vl' febre liq̄faciēti. q̄litate v̄o fit aliq̄ q̄tuoꝛ ꝯplexionū ieq̄liū simpliciū egressaꝝ a tēpamēto in l̄ra egressiōe

¶ Immutatio spūuꝫ adducens sincopiꝫ ē resolutio eēntie sue aut in q̄litate aut i quātitate. q̄litate fit aut coꝛruptione alicui⁹ veneni aut punctōe vl' moꝛsu alicui⁹ aīalis venenosi. quātitate v̄o fit aliq̄ ex motib⁹ spūalib⁹ videlicet foꝛti desiderio qδ gaudiū noiaṫ: foꝛti timoꝛe terroꝛe iracundia ꝛ sīlib⁹ his quoꝝ sūme Gal'. addidit doloꝛeꝫ ꝛ vigilias quoꝝ duoꝝ qδlibet sicut mihi videṫ est accipiēdū ꝑ se. qꝛ nihil adeo validi⁹ ad resolōnē spūs ē sic doloꝛ. ꝛ post doloꝛē vigilia. ꝛ sīl'r dissolutiōe instr̄oꝝ spūaliū ꝛ poꝛositate instr̄oꝝ ipoꝝ: ꝛ sīl'r defectiōe nutrimēti ꝛ fluxu nimio q̄ duo imutāt mēbꝛa ēt hūoꝛes. Gal'. tñ attribuit spiritui ipa duo.

¶ Immutatio hūoꝝ adducēs sincopiꝫ ē resolutio essentie sue ꝛ in quātitate ꝛ in q̄litate. quātitate v̄o fit hūoꝝ paucitate q nisi repareṫ cibo celeriter vt ꝯuenit caloꝛ nālis extinguiṫ ꝛ ipoꝝ multitudīe caloꝛē nālē suffocāte. Qualitate fit hūoꝝ acumīe ꝛ hūoꝝ grossitudīe ꝛ viscositate a tpamēto egressoꝝ multa egressiōe q̄ qdē spēs sincopis ex humoꝝ imutatiōe sūt q̄tuoꝛ. pⁱma ē hūoꝝ paucitas. 2ᵃ hūoꝝ multitudo. 3ᵃ hūoꝝ acuitas. ꝛ 4ᵃ hūoꝝ grossitudo ꝛ viscositas. Sꝫ hūoꝝ multitudo nō adducit sincopiꝫ nisi faciat opilationē ꝛ doloꝛē afferat. ¶ Iaꝫ ꝓbatū ē ex his q̄ ꝑdiximus ꝙ cause sincopis que genera ipsius dicūtur sunt sex: ꝛ species ipsius. xxi. primuꝫ genus est imutatio membrorum in eoꝝ quātitate. ꝛ eius spēs sunt tres. ꝛ sūt aut lōga egritudo aut egritudo acuta vl' febris liq̄faciēs. Secūduꝫ gen⁹ ē imutatio mēbꝛoꝝ in eoꝝ q̄litate. ꝛ ei⁹ spēs sūt q̄tuoꝛ ꝛ sūt aut m̄broꝝ calefactio aut ifridatio aut d̄siccatio aut hūectatio foꝛtis. Tertiū gen⁹ ē imutatio spūuꝫ i eoꝝ q̄litate. ꝛ ei⁹ spēs sūt tres. s. aut coꝛruptio aeris. aut assūptio alicuius veneni. aut pūctio vl' moꝛsus alicui⁹ aīalis venenosi. Quartū gen⁹ ē imutatio spūuꝫ in eoꝝ quātitate imutās quātitatē ipaꝫ ad defectū vl' diminutiōeꝫ magnā ꝛ ei⁹ spēs sūt septē. videlicet dissolutio istr̄oꝝ spūaliū. ipsoꝝ poꝛositas. aliqs motuū spūaliū doloꝛ vigilia defectio cibi ꝛ flux⁹ vētris magn⁹ sibiqꝫ sīle. Quītū gen⁹ ē imutatio humoꝝ in eoꝝ quātitate. ꝛ ei⁹ spēs sūt duo. s. humoꝝ paucitas ꝛ hūoꝝ multitudo. Sextū gen⁹ ē imutatio hūoꝝ in eoꝝ q̄litate. ꝛ ei⁹ spēs due sūt vꝫ. hūoꝝ subtilitas ꝛ hūoꝝ grossitudo ꝛ viscositas. Pꝛobatū itaqꝫ ē ex dictis Gal'. ꝙ gnā sincopis

¶ Ait moyses ꝫ casu i sincopi si te (sūt sex. ꝛ spēs ei⁹. xxi. volueris custodire in qualibet egritudine tria mēbꝛa pncipal'r ꝛ os stōaci ꝓp sui colligātiā cū mēbris ipsis adiuua adiutoꝛio multo ꝯseruās virtutē simpliciū ꝑ adaptatiōeꝫ ꝯplōnū mēbꝛoꝝ ipsoꝝ cū his q̄ coꝛpoꝛi ꝛ iteri⁹ ꝛ exterius ministranṫ. Et post adiutoꝛiū mēbꝛoꝝ hꝫ ꝯserua virtutē mēbꝛoꝝ oīuꝫ alioꝝ ꝑ adaptatiōeꝫ ꝯplōnū suaꝝ cū rebus sīl'r ministratis ꝛ festina adiuuare virtutes mēbꝛoꝝ ipoꝝ ꝑncipaliū triū. s. aīalē cū reb⁹ arōaticis boni odoꝛis. ꝛ spūalē cū adaptatōe aeris exterioꝛis aptōe meatuū coꝛpis mūdificatiōe instr̄oꝝ a sui grossitie ꝛ viscositate ꝛ poꝛrectiōe alicui⁹ ex medicis quaꝝ ꝓpꝛiū ē clarificare sanguinē coꝛdis ꝛ sui turbulētiā r̄mouere ꝛ nālē cū admistratōe ciboꝛū ꝛ potuū generātiū bonū chimū ꝛ nō coꝛruptuꝫ ꝛ euitatione ciboꝝ quoꝝ ꝓꝓetas ē generare hūoꝛē venenosū dūcoꝛrūpūṫ nō cito a coꝛpe descēdētes: ꝛ nocēt plurio nocumēto: vt sūt melones citruli cucurbite moꝛa ꝛ sīles hꝫ. Et sīl'r oꝫ te semꝑ stōꝫ adiuuare quātū poteris vt illoꝝ ciboꝛū digestio bōa fiat. Et si in his rebus tuū firmaueris ꝓpositum a casu in sincopim liber eris.

¶ Euacuatiōis coꝛpis cū grossitie splenis cāe sūt due. Prima ē epar qδ nō cōplet digestionē cibi necessarij ad cibādū mēbꝛa in q̄ ē cū m̄bris sīl' modicū. Et secūda splē q̄ maioꝛē ꝑtē turbulētis sāguis ad cibādū mēbꝛa necessarij ad se trahit ꝛ coꝛp⁹ attenuaṫ necessario cū mēbꝛa ipsi⁹ ꝓhibita sūt a cibo. Expositōe eius in. ij. vētoꝛū.

¶ In quo coꝛpore melancolia dominaṫ vsus coitus ē nociuus. qꝛ generat in ipocundrijs ventositates grossas plurimū inflatiuas. tertio expositionis eius in. vi. epidimiarū.

¶ Attenuatio coꝛpis fit aut ex debilitate v̄tutis imutātē aut ex repletiōe arteriaꝝ ꝛ venaꝝ sanguīe malo. ꝛ igrossatio coꝛpis fit hoꝝ duoꝝ cōtrarioꝝ foꝛtitudīe videlicet virtutis imutatiue ꝛ inanitōe venaꝝ a sanguīe ipso. tertio expositionis eius. in. vi. epidimiarum.

¶ Ex humoꝛib⁹ accidūt doloꝛes aliquo istoꝝ sex modoꝛuꝫ. s. aut humoꝝ multitudīe: ipsoꝝ grossitie ꝛ viscositate: caliditate: friditate aut sui rosiōe. Expositiōe ei⁹ in pⁱ⁹ humoꝝ.

¶ Hūoꝛes gñant q̄litates ꝛ q̄litates gñant humoꝛes nā in quocūqꝫ domīaṫ colera iracundia gñaṫ. ꝛ in q̄cūqꝫ iracundia dn̄ans ē hūoꝛes colici gñanṫ. tertio expositiōis hūoꝝ.

¶ Saltus accit ex hūoꝛib⁹ acutis moꝛditiuis moꝛdicātib⁹ mēbꝛa. ꝛ ē mot⁹ sīlis motui q accit ex motu digitoꝝ i subasellis ꝛ sīlibus sibi. Expositionis eius in tertia ciboꝛuꝫ.

¶ Ait Moyses. hūoꝛ moꝛdicatiu⁹ subtilis substātie cū effūdiṫ ad mēbꝝ sēsibile gñat i eo alterā q̄tuoꝛ speꝝ: q̄s noiauit. G. in ꝑticula sua de multitudine. ꝛ iā fecim⁹ mētioneꝫ de ipso affoꝛismo in significatōib⁹ moꝛboꝝ. ꝛ cū hūoꝛ moꝛditiuus ē grosse substātie ꝛ ē mēbꝛū ꝑui sensus generaṫ ex eo saltus de quo fit mentio hic sicut videtur mihi.

¶ Concreaṫ in coꝛpe hūoꝛ flāticus vitreus nō coꝛruptus ꝛ generat tremoꝛē ꝑ multos dies ꝯtinuos. ꝛ dū ꝑmanet hō quietus nec aliquo mō moueṫ q̄escit tremoꝛ. ꝛ cū moueṫ sequiṫ eū mot⁹ tremoꝛis statiꝫ. ꝛ ipse ē secūdū quātitatē motus. nā cū moueṫ motu foꝛti ex eo accit tremoꝛ foꝛtis. ꝛ vidi hoc accidēs ꝛ curaui illud cū medicinis que calefaciūt ꝛ diuidunt grossos humoꝛes vt dyatriō pipeon. ꝛ electuariū de mentastro. Particula. vi. de rigoꝛe.

¶ Cāe grossitiei sanguīs nigredīs ꝛ multitudīs eius intantū ꝙ hūoꝛe melico vene replēṫ sūt tres aut oēs sīl' aut aliqua ipaꝝ tātū. Prima ē epar apparatū ad generatiōeꝫ hꝫ supfluitatis. Secūda ē cōsuetudo ei⁹ gñari ex cibis ꝛ potibus ꝛ alijs grossū sanguinē faciētib⁹. Tertia splenis dispō in statu debilitatis adeo ꝙ nō valet trahere qcqd hui⁹ supfluitatis in coꝛpe generaṫ. Particula. vi. ad Glauconeꝫ.

¶ Hūoꝛes acuti siue medicamīa acuta q̄ igrossant mēbꝛa

cū habeāt in se dominiū v̄tutis gñant in mēbris carnosis apata: in ossib⁹ puncturas. secūdo morboꝝ ⁊ accidentium.

℄ Permixtio mētis ⁊ obliuio q̄ accīt i senectute ⁊ senio se quunt̄ friditatē. ⁊ pmixtiões alie sequūt̄ hūores acutos ⁊ maxīe colerā citrinā aut malā ꝯplonē. nec alicui⁹ illaꝝ cā ē hūor frid⁹ nisi pmixtiōis q̄ dr̄ melia melica. ⁊ oīum pmixtionū in statu febriū acutaꝝ cāe sunt fumositates acute morditiue q̄ ascēdūt ad caput. v. morbo. ⁊ accidētium.

℄ Color pelliculaꝝ ē diuersus. q: pellicule sensus ē diuersus. vn̄ locus ipsi⁹ ē multi sensus ⁊ alius modici sensus. diuersificat̄ ēt dolor pelliculaꝝ alio mō. q: aliq̄ ipaꝝ cū ten ditur repit os ⁊ aliqua nō. secundo scientiarum.

℄ Cā pulsatiōeꝫ generās in apatib⁹ calis ē p̄ntia cuiusdam magne arterie in loco apatis q̄ cum dilatat̄ impellit apa ⁊ generat pulsationem. secundo scientiarum.

℄ Ex hūore flātico grosso accīt epilepsia: ⁊ ex hūore melico grosso retēto i meatib⁹ vētriculoꝝ cerebri accit epilepsia: ⁊ cū hūor melicus dn̄at̄ ⁊ augmētat̄ in corpe cerebri melia melica oritur ex eodem. iij. scientiarum.

℄ Cā duritiei vene ē altera istaꝝ triū: aut siccitas aut ꝯgelatio a frigore iducta aut tēsio. ⁊ siccitas accīt in febribus adurētib⁹ cū ,plōgat̄ cū malicia ⁊ pniciositate ⁊ in melia ⁊ in febrib⁹ quartanis aliqb⁹. Cōgelatio v̄o accīt ex oī qd̄ generat in corpe flā vitreū. ⁊ tensio accīt in egritudib⁹ q̄ sūt de genere spasmi. ⁊ in magnis apatib⁹ ⁊ in duritia ⁊ grossitie accūtib⁹ in corpe epatis ⁊ splenis. tertio pulsuum.

℄ Corpus attenuat̄ q̄nqꝫ ex ascaridib⁹ comedentib⁹ cibuꝫ eius. Particula. vi. de tiriaca ad cesarem.

℄ Sternutatio q̄nqꝫ ē vtilis via accūtalis ad supfluitates cōgregatas i pulmōe: ⁊ ē vtilis ad supfluitates ꝯgregatas in stō. ⁊ oē ei⁹ ex qb⁹ accīt singult⁹: nā excitat ⁊ expellit eas ab his locis: ⁊ isto mō sternutatio singult⁹ ē media emundādo stōm a supfluitatib⁹ suis. v. morboꝝ ⁊ accidentium.

℄ Tēsio nerui q iūgit̄ radici dētis ē cā doloris ipsi⁹: ⁊ iō in euulsione dētis dolor ipe cessat: q: neru⁹ q ꝯiūgebat̄ ossi ⁊ ligabat illud cessauit: ⁊ fit locus tunc p quē fluit ⁊ egredit̄ qcqd in eo erat supflui congregatum. v. miermir.

℄ Cā fractiōis dētiū ⁊ eoꝝ corrosiōis ē humiditas ipoꝝ ⁊ eoꝝ adaptatio ⁊ fortificatio ē ,pter stipticas medicinas. ⁊ cā imutatiōis coloꝝ ipoꝝ in viriditatē vl̄ colorē aliū ē humiditas maligna ad eos defluēs ⁊ eorū curatio ē p medicinas desiccātes tpata siccitate: nec vt putarūt qdā medici dicētes q oib⁹ q̄ exiccatiōe egēt medicie valde siccātes sūt potiores medicis debilib⁹ ad siccādū. eadē particula.

℄ Cū ē apatū mēbꝝ nerueū cū apate calido facile illud sequit̄ pmixtio mētis. q: tūc calor sol⁹ ascēdit ad caput ascēsu coniuncto ipsi neruo vel ascendit cū vento vaporoso ⁊ fumoso. tertio scientiarum.

℄ Tremoris cā ē debilitas v̄tutis ferētis ⁊ monētis corp⁹ ⁊ mēbri grauitas nālis: ⁊ iō mēbrū cū v̄tute debili igeniarū mouet aliqd descendit ad iferi⁹ ⁊ accīt inde ,phibitio ⁊ tremit. ⁊ cū mēbrū mouet aliqd v̄tute forti nō tremit ⁊ ex v̄tute motiua lesa total'r nō accīt tremor sꝫ dissolutio. ⁊ apparet manifeste hꝫ ,phibitio in eo q defert graue pond⁹ ēt nitit̄ eleuare pedes ⁊ āmbulare ⁊ pedes ei⁹ tremunt: ⁊ sil'r si eleuat aliqd pōderosū tremūt man⁹ ei⁹. ⁊ eodē mō q territus ē ⁊ vult āmbulare ⁊ eleuare aliqd tremūt pedes ei⁹ ⁊ manus. q: tremor ⁊ dubitatio diminuūt v̄tuteꝫ. ⁊ iō accīt tremor senibus ⁊ corporib⁹ defectis ⁊ ex egritudine attenuatis. Parti. vi. de rigore ⁊ tremore.

℄ Spasm⁹ ex inanitiōe accīt ⁊ ex repletiōe. spasm⁹ āt cū accidit alicui ex vigilijs labore cogitatiōe angustia vl̄ febre sicca ⁊ adurenti. hui⁹ cā ē siccitas ⁊ inanitio. cū v̄o spasm⁹ accīt alicui exn̄ti sp̄ i qete et ocio et vtēti ampla dieta hui⁹ cā ē repletio. ⁊ sil'r epilepsia ē spasm⁹ ex repletōe q: fortasꝭ radix vniuscuiusqꝫ nerui dissoluta est ex hūiditate grossa ⁊ viscosa. tñ nō ē ꝯtinu⁹ sic̄ spasm⁹ q fit anteri⁹ vl̄ posterius vel q vl'r capit ptem vtrāqꝫ. tertio scientiarum.

℄ Cā tremoris ē res de nā venti cui⁹ substātia grossa ē ⁊ fumosa q̄ ad cordis mēbra fluit. Et cā spasmi in egritudib⁹ lacertoꝝ ē repletio. ⁊ in febrib⁹ plurimū adurētib⁹ ⁊ siccis est inanitio. quinto morborum ⁊ accidentium.

℄ Cā spasmi ē tēsio nerui aut ex siccitate aut ex hūiditate q: cū tēdit̄ lacertus versus sui p̄ncipiū ⁊ retrahit̄ iuolūtarie accidit inde spasm⁹. Particula ē de rigore ⁊ tremore.

℄ Tremoris cā ē vētositas grossa iclusa in loco solido cui⁹ nihil repit̄ liberū q̄ nō pōt resolui aditu libero non repto pp soliditatē corpoꝝ ipaꝫ circūdātiū ⁊ petēs semp exituꝫ mouet suū ꝯtinēs tali motu. ⁊ cū gen⁹ cāe tremoris sit vnū erit gen⁹ curationis eius vnū. ⁊ ē qd̄ diminuit ⁊ calefacit. ⁊ castoreum ē medicina sp̄alis in ista egritudie cū bibit̄ vel supapponit̄ q̄ medicina calefacit ⁊ desiccat finali desiccatione. Tremor igit̄ secūdū hanc cōsiderationē ex cā frigida generat̄. Particula. vi. de rigore ⁊ tremore.

℄ Horripilatio accidit ex humore malo calefacto in corpore p laborem vel per aliud etiā si febris inde minime puocetur. Expositione eius in. vi. epidimiarum.

℄ Uirtutis debilis q̄ ē cā tremoris nō ē vna cā sꝫ sūt multe. s. abūdātia cibi vt accīt in turbatiōe vētris solutōe magna: exitu ꝯtinuo sanguīs: ⁊ ieiunio: resolutio sp̄us vitalis sic̄ accīt in sincopi magna friditas ꝯstringēs poros nerui adeo q nō pōt penetrari inde ex v̄tute motiua nisi debilē qd. ⁊ repletio q̄ aggrauat v̄tutem adeo q debilitat̄ in suo motu. Et ideo reddunt̄ cause curationis tremoris nō vni⁹ speciei. Particula. vi. de rigore ⁊ termore.

℄ Tremor ē frig⁹ subitū graue pp qd̄ corp⁹ in dispōne nāli positū redit ad dispōnē ꝯtra nāꝫ: ⁊ res ē euidēs ⁊ manifesta q pestis ē frida siue cā ei⁹ sit hūor frid⁹ q mouet̄ ⁊ decurrit in mēbra sensibilia. ⁊ in vtroqꝫ statu debellat̄ calor nālis a re pūgitiua ⁊ fugit ab ea: ⁊ cū icedit ⁊ iuenit poros strictos ⁊ ꝯiūctos ⁊ opilatas vias suas ab ea opponente se sibi tūc reuertit̄ ad sui p̄ncipiū. ⁊ postea redit foras nec dīfinit tal'r agere donec vincat ⁊ calefaciat māifestū corpis aut deuicat̄ ⁊ extinguat̄ ⁊ mors sequat̄. ⁊ i statu hꝫ regressus ⁊ ,pbatōis accīt tremor ⁊ rigor. ⁊ dr̄ia īter tremorē ⁊ rigorē ē hec q: tremor fit ex ,phibitiōe icidēti itra v̄tutē volūtariā ⁊ pōd⁹ nāle. vn̄ cū voluerit qs v̄tutē aīalē cessare a motu cessat tremor. rigor v̄o nō ad volūtatē nostraꝫ. fit. n. ex ,phibitiōe icidēti itra motū rei pūgitiue opilatōeꝫ faciens i via ⁊ meatib⁹ calori nāli. Parti. vi. de rigore ⁊ trēore.

℄ Frig⁹ mouet māifestū corpis motu impulsiuo ⁊ mouet illud igressu accessiōis febris: nec mouet corp⁹ total'r dr̄ rigor ⁊ orripilatio ē accn̄s qd̄ accīt cuti tātū ⁊ ei⁹ dispō i cute ē sic̄ rigoris ē dispō in corpe toto. par. vi. de rigore ⁊ trēore. ⁊ i 2ª particula febrium. dixit orripilatio est minor rigore. rigor minor frigore.

℄ Necesse ē i gñatiōe rigoris q sit i corpe cā morditiua ⁊ moueat̄ ille hūor forti motu siue sit cā rigoris res frida vl̄ cal'a. ⁊ iō rigor hꝫ icipe cū accessione febris sil'r i febrib⁹ tertianis ⁊ q̄rtanis pp motū illi⁹ hūoris ad exitū: ⁊ accīt huic sil'e sic̄ cui accīt fastidiū vl̄ ei cui⁹ ē corp⁹ repletū malis humorib⁹ vl̄ ei q sedet ad solē vl̄ igredit̄ balneū vl̄ freq̄ntat exercitiū. nā qcūqꝫ talia frequētat statiꝫ sentit rigorē ⁊ ex his aliq sentiūt orripilatione. Eius par. d̄ rigore ⁊ trēore.

℄ Plures qb⁹ accīt rigor sitiūt ipa hora q: calor remāsit ī īteriorib⁹ corpis ⁊ sensus frigoris ē tūc i exteriorib⁹ ⁊ nō interioribus mēbris. v. morborum ⁊ accidentium.

℄ Cāe mali sp̄us q egrū ,puocat mouere totū supiorē lacertū pectoris cū lacerto q ē itra costas sunt he tres: aut aliq̄ ipsaꝝ v̄tus. s. debilis coartatio ⁊ ipulsio in via aeris ⁊ eius vacuitate ⁊ magn⁹ calor in corde in pulmōe: cū v̄o oēs cāe affuerit morit̄ eger statim vel cū aliq̄ difficultate liberat̄.

et cũ vna tãtũ affuerit eger puenit aut ad destructõẽ aut ad liberationem cito. quarto scientiarũ.

℄ Tussis diuturna cessat aliqñ p apa qḋ generaꝰ i testicu lis colligãtia q̃ ẽ inter istra pectoris ⁊ istra gñatiõis. expositione eius i. ij. epidimiarum.

℄ Tussis mlta cũ q̃ egrotãs paruz aut nihil expuit accidit his duab⁹ reb⁹. videlicet hũoꝝ grossicie ⁊ viscositate q deuiscari a mẽbris nõ possunt aut subtilitate hũoꝝ q cũ eleuãtur ad mẽbra eos eleuantia reuertuntur dispersi et descendunt inferius. quarto scientiaꝝ.

℄ In exaltatiõe vocis necesse ẽ aperiri os nimis vt ingrediaꝰ mlt⁹ aer ⁊ aperiri guttꝰ vt exeat vox sonora: ⁊ ideo hi q habẽt parua guttura hñt puas voces ⁊ ñobiles que cũ nõ hẽant ptẽsiõem cito deficiũt. q vero hñt guttura lõga hñt voces magnas ⁊ fortes. sꝫ pueri mlieres ⁊ eunuchi hñt voces debiles ⁊ subtiles pp sui gutturis strictõnem. Particula sexta de somno et vigilia.

℄ Subtilitas vocis ⁊ ei⁹ defectio accit aut ex hũoꝝ multitudine vl eoꝝ grossitie ⁊ viscositate opilãtiũ venas q̃ sunt in pulmõe. iiij. expositionis eius in. v. epidimiaꝝ.

℄ Deportatio ⁊ digestio cibi hꝫ fieri q̃ ẽ sub ore stõi: ⁊ iõ hꝰ pars stõi ẽ cã fastidij cũ ẽ in malo statu: ⁊ precipue cũ fastidium minime ẽ ex cibis. v. scientiarum.

℄ Intẽpantia venaꝝ suscipientiũ cibũ a stõ caloris dominio ⁊ igrossatio sanguis in eis opilatiõe sui ẽ cã egritudis ĩflatiue. significat ãt egritudinẽ eẽ i venis ipis adustio q̃ ẽ ĩn eis ⁊ appetit⁹ rex fridaꝝ q ẽ in patiẽte: ⁊ vomit⁹ cibi q iuenit in stõ idigest⁹. Et qdã alij dicũt q cã hꝰ egritudinis ẽ apatio meatuũ stõi q ꝯiungunꝰ itestis apate calido sanguineo q sanguis est valde grossus ⁊ humorib⁹ mel'cis est vicinus satis. tertio scientiarum.

℄ In apate epatis calido magno vel duro sentit patiẽs dolorẽ in furcula tensionẽ sequẽtẽ vene ꝯcaue ptis dextre: ⁊ nõ tẽsionẽ pellicularũ. ⁊ in apate laterũ dolor furcule pelliculaꝝ sequiꝰ tensionẽ. secundo scientiarum.

℄ Quotiẽscũqꝫ senseris cibũ nec accit tibi gurgulatio nec ĩflatio nec tremor nec singult⁹: ⁊ iueneris i stõ rugitũ quẽ nõ ꝯsueueras sentire aggrauariqꝫ stõus ab eo cibo: ⁊ desideras vt exonereꝰ inde vl accidat eructuatio: ⁊ repiꝰ aliqñ cũ eo angustia spũs. tũc sine dubio certũ ẽ q stõus ex cã tremoris restringiꝰ supra cibũ. iij. morboꝝ ⁊ accidẽtiũ.

℄ Qui hꝫ epar debile color ei⁹ est alb⁹ cãdidus eximio sanguiẽ quẽ generat. ⁊ q splenẽ hꝫ debilẽ calorẽ eius ẽ lẽtigiosus ex humore melãcolico q sanguini ẽ cõmixtus. expositionis eius. secundo epidimiarum.

℄ Solutiõis vrine q̃ dꝛ sitis fortis cã pma ẽ mala ꝯplo calida aut sicca aut ꝯposita ex vtraqꝫ accidẽs stõ vl ei⁹ ori. ⁊ secũda post stõꝫ ẽ ipsa mala ꝯplo accidẽs epati ⁊ eius concauitati. ⁊ accidẽs silr meri ⁊ pulmõi q̃ extendit se ad stõꝫ ⁊ sitim auget. sexto scientiarum.

℄ In statu q̃libet somn⁹ hũectat ⁊ vigilia siccat. ⁊ somnus de nã sui nõ calefacit neqꝫ ifridat. sꝫ cũ repit in corpe calorẽ ex corruptiõe humoꝝ frigidoꝝ ifrigidat corpus ppter sui humectationẽ ad caliditatẽ febris. ⁊ pp sui vegetationẽ circa calorẽ nãlem. Si vo fuerint de genere colere depurat eos ⁊ ipos diminuit in corpe: ⁊ sic ifridaꝰ corp⁹. iiij. expositionis eius in. vi. epidimie.

℄ Cãe egre pmitiue cũ repiũt corpora a supfluitatib⁹ munda qḋ corpib⁹ accit ex ipsaꝝ malitia ẽ modicũ ⁊ eius dicessus a corpe ẽ velox ⁊ cũ repiũt corp⁹ habere multos vl malos humores eaꝝ actio ẽ in eos sicut actio flãme ignis i ligna pinoꝝ pinguiũ vel sicut actio licinij accensi in sulfur. Octauo expositiõis eius in. vi. epidimie.

℄ Prurit⁹ accit ex hũorib⁹ morditiuis acutis acetosis vel salsis. Sexto expositiõis eius in sexto epidimiarum.

℄ Non ẽ mirꝫ si is q frequẽtat coitũ debilitaꝰ: qꝛ totũ corpus euacuaꝰ in eũone ipa cũ euacueꝰ p eũ spũs ⁊ hũores: ⁊ ei addita ẽ delectatio q̃ sola pncipal'r extinguit spũalem ṽtutẽ ⁊ debilitat eã: nã fuerũt qdam qbus supuenit fortis delectatio: ⁊ mortui sunt ob hoc. Par. vi. de spermate.

℄ Cã egestionis frequẽter exeũtis ẽ vna ex his trib⁹ rebus aut debilitas instroꝝ pp cãm male ꝯplonis queãdmodũ notũ ẽ: aut hũores morditiui mordẽtes instrm ⁊ impediẽtes ipm ad expulsionẽ ⁊ multitudo sensibilitatis nãliter vel pp vlcus. vi. morborum ⁊ accidentium.

℄ Cãe q̃ corpus ad secessũ supfluitatũ morditiuaꝝ freqñter stimulãt q̃tuor sunt. videlicet ṽtus mãlis q̃ cũ cibis in corpa descẽdit supfluitas morditiue descẽse a corpe ad loca vẽtris: ⁊ supfluitates morditiue generate in stõ: aut in ventre. Sexto morborũ ⁊ accidentium.

℄ Mẽbroꝝ exterioꝝ friditas ꝯstrigit vẽtrẽ sp: ⁊ mẽbroꝝ iterioꝝ friditas lenit vẽtrẽ semp: ⁊ forte berniã ipa adducit. quinto expositiõis eius in. vi. epidimie.

℄ Cũ repleꝰ itestinũ qḋ dꝛ colon: accidũt ide accidẽtia mala stõ. s. dolor ⁊ pũctio: qꝛ hꝫ itestinũ cũ repleꝰ extẽdiꝰ ⁊ accidit tũc dolor siphac qḋ circũdat stõꝫ ⁊ itestinũ ⁊ stõus ifrigidaꝰ ⁊ silr extẽdiꝰ lacertus q extẽsus ẽ supra stõꝫ ⁊ intestinũ: ⁊ stõus infirmaꝰ. ⁊ silr extẽdiꝰ lacertus q extẽsus ẽ supra stõm ⁊ intestinũ ad extensionem itestini: ⁊ patitur stõus ex hoc. par. vi. de clisteribus.

℄ Dolor cũ dormitatiõe pedũ in egritudib⁹ renũ accit pp societatẽ q̃ ẽ inter renes ⁊ pedes p venas positas supra spinã: quaꝝ vna vena ꝯcaua ⁊ alia vena magna pulsatilis nominaꝰ. primo expositõis eius in. vi. epidimiarum.

Cãe aspitatis mẽbri lenis sunt tres. hũores. s. acuti defluẽtes ad eũ excoriãtes ⁊ radẽtes ipm. medicine acute illud idẽ agẽtes ⁊ ipm ⁊ corpa extranea sũt solidata vt fumus ⁊ pulnis. Et cã q̃ aspitatẽ dissoluit ẽ piguis hũiditas ⁊ lenis madefaciẽs ⁊ hũectãs. secũdo morboꝝ ⁊ accidentium.

℄ Accidit multotiẽs q vnũ accidẽtiũ seqꝰ reliquũ successiue ⁊ sunt illa quoꝝ pmũ accidẽs puenit ex egritudie. ⁊ secũdũ pueit a pmo. ⁊ tertiũ a secũdo ⁊ quartũ a tertio. vij. morborum ⁊ accidentium.

℄ Hũiditas albuginea maior vel minor q̃ dꝫ nocet visui ⁊ grossior diminuit aciẽ visus ⁊ ispicit ea q̃ sunt a lõge ⁊ nõ discernit q̃ sunt ppe: ⁊ grossior valde sicut accit in decursu aq̃ phibet visum. Et cũ operiꝰ ab hꝰ grossitie aliqd ei⁹ qḋ declinat a pupilla: ⁊ aliqd nõ operiꝰ inspicit ex ea pte qõlibet p se. nec põt videre multas res sil'r. ⁊ in medio pupille ẽ aliqd hũiditatis grosse: ⁊ in circuitu ei⁹ ẽ hũiditas clarior. inspicit oĩa ac si ea ispiceret p foramen. Et cũ corpa grossa sunt sparsa ⁊ diuisa in loco hꝰ appet patiẽti q videat quasi muscas euolare exteri⁹. ⁊ multotiẽs etiã imaginaꝰ tpe excitationis a somno q̃si similitudies figuraꝝ. ⁊ hoc vt in plus accidit pueris: ⁊ his quoꝝ caput repletũ ẽ vino vl alia re. quarto morborum ⁊ accidentium.

℄ Queãdmodũ is i cui⁹ oculis descẽdit aq̃ imaginaꝰ q ea q̃ sunt itra oculos suos sunt extra. ita accidit ⁊ i lingua. qꝛ ṽtus p quã fit gustus necessario adducit dispõnẽ q̃litatis exñtis in ipsa lingua ad ea q̃ sũt extra. ⁊ huiꝰ cã ẽ mot⁹ eius qḋ gustaꝰ ad ipsaꝫ mãꝫ exteri⁹ exñtẽ. ⁊ imaginaꝰ q i cibis sit acetositas vel salsedo. quarto morboꝝ ⁊ accidentium.

℄ Risus fit ad tactũ puũ q̃ sunt in subassellis ⁊ q̃ sunt i volis manuũ ⁊ pedũ. ⁊ silr fit ad visus rerũ derisoriaꝝ ⁊ eaꝝ auditu. ⁊ ei non ẽ aliquacunqꝫ causa nota. Particula sexta de motibus ineuitabilibus.

℄ Ait Moyses. hoc dictũ ẽ veꝝ: qꝛ risus ẽ de specialitatib⁹ hominis. ⁊ est notorium q omnis specialitas sequitur formã speciei sue cuiuscunqꝫ sit ipsa specialitas de speciebus animalis vel minere: ⁊ ideo nõ assignaꝰ cã in talib⁹: nec est perquirẽda cã risus: neqꝫ ceteraꝝ specialitatum.

℄ Aĩal differt a plãta gradib⁹ quinqꝫ: quos exquisitor reꝝ

inuenit in nã. Primus gradus ē quo aīal elōgat᷑ a planta vno sensu: ꝛ ē aīal vnū tantū sensuꝫ habēs. s. sensuꝫ tactus Secūdus ē additio tactui sensus gustus. Terti⁹ ē aīal habēs cū his duob⁹ sensū odorat⁹. Quart⁹ ē additio his trib⁹ sensib⁹ sensus audit⁹. Et quint⁹ ē additio his oīb⁹ sensus visus qui sensus in talpa formatur ꝛ ignoratur si in illa completur: tertio de spermate.

¶ Explicit septima particula.

¶ Incipit octaua particula de curationibus egritudinum cōmuniter assumptarum.

Corpus in quo sunt hūores mali subtiles ciba cibo multo: ꝛ in q̄ ꝯtrariū: cōtrariū. Cū āt v̄tus ē debilis ꝛ ignorat᷑ cibi quātitas necessaria: mutatio cibi ad diminutiōeꝫ ē securior mutatiōe ad additionē: qꝛ potes cibuꝫ augere ꝛ nō potes cū diminuere q̄ ad stomachū iā descēdit. Expositione eius in secunda acutorum.

¶ Digestionē hūoꝝ iter oīa adiuuāt q̄ calefaciunt tēpate: quoꝝ q̄dā sunt cibi: q̄dā potus: q̄dā distillatiōes: ꝛ q̄dā emplastra: ꝛ in hoc genere sunt fricatiōes ꝛ balnea tēperata. secunda expositionis eius in primo epidimie.

¶ Hūoꝝ crudoꝝ modi duo sunt. vnus subtilis ꝛ aquosus ꝛ alius grossus ꝛ viscosus mēbris collocatus. Subtilē āt ꝛ aquosuꝫ oꝫ te euacuare cito anteq̄ꝫ calefiat a calore febris ꝛ pūgēs redeat ꝛ rosiuū ꝛ grossuꝫ ꝛ viscosuꝫ añq̄ꝫ fluat digerere te oꝫ. expositione eius in prima humoꝝ

¶ Accidit ꝙ quis patit᷑ egritudies tres. vnā in fine ṗncipij aliā in ṗncipio augmēti. ꝛ tertiā ī fine ipsi⁹: ꝛ eger morit᷑: ꝛ nō ex cā ipsi⁹ egritudīs in fine ṗncipij vel eius q̄ ī augmēti principio. sed ex causis eius quā patitur in fine augmenti. in temporibus egritudinum.

¶ Oꝫ nos prius ingrere ꝛ scire status v̄tutū triū ṗncipioꝝ: videlicet cordis cerebri ꝛ epatis. q̄ð potius ē ꝛ meli⁹. ꝛ deinde status virtutū mēbroꝝ habētiū ortū ab his arteriarū. s. neruoꝝ ꝛ venaꝝ. ꝛ postmodū status v̄tutū mēbroruꝫ aliorū ꝛ manutenere eos sicut ē in tēporib⁹ egritudinum.

¶ Egritudīes in ṗncipio suo ꝛ fine sunt debiliores ꝛ ī statu fortiores. ꝛ tēpib⁹ medijs inter illa ē status iter fortitudinē ꝛ debilitatē medicoꝝ. circa v̄o status tēpora ē cū rebus quietatiuis. ꝛ in ṗncipio ꝛ in fine cū rebus egritudini contrarijs īsistēdū. ꝛ ꝑ mensurā partiū oꝫ eē illud q̄ð ē tēporibus medijs faciendū. In tēporibus egritudinum.

¶ In morbis ad digerēdū duruꝫ nō succedit ilico sapiētis actio: ad quā ītendit: nec post lapsuꝫ tēporis ꝛ reiteratiōeꝫ medicine pluribus tēporibus propinate. Expositiōe eius in secunda afforismorum.

¶ Oportet te adeo disponere cōsiliū tuū ꝛ adiutoriū vt nō augmētes egritudinē nec diminuas virtutē egroti q̄ ē ad recipiēduꝫ longa impulsione egritudīs ꝑparata. ꝛ seruare ista duo ī vtraq̄ꝫ parte sil'r est difficile. qꝛ ꝛ si dieta digestiōi egritudinis sit vtilis: tñ inutilis ē virtuti. ꝛ forte nocumentum eius maius ē iuuamēto. Cibus vero ꝛ si vtilis ē virtuti ē inutilis egritudini digestionē egritudinis ꝓlongando. q̄re tu q̄ sunt magis necessaria ꝛ magis vtilia debes semꝑ sequi. prima ad Glauconem.

¶ Non vacaueris in aliquo tempoꝝ a malitia regimīs cū nō prius scis quādo erit status egritudīs: ꝛ id ideo quoniā si nō ꝓspexeris egro ī regimīe a ṗncipio egritudīs secūdū ꝓpinquitatē status eius ꝛ elongationē sui: tu ledes egrum certe nocumēto magno. prima crisis.

¶ Corruptio humoꝝ cū accidit cū v̄tute debili talis egritudo incurabilis ē oīo aut difficile curabilis ꝛ laboriosa ꝛ tpe longo si inuenerit medicū sapiētē ꝛ tūc egritudo hui⁹ nō cū aliquo est curāda: īmo patientis virtus nutrięda est ꝛ viuificāda quousq̄ꝫ cōfortet᷑ vt euacuatio nō noceat ei. ꝛ si nocuerit sit nocumētū eius leue vt medicus egritudinē ipsaꝫ incipiat tunc curare. ix. ingenij.

¶ Caueas quātuꝫ potes vt humores frigidos grossos ꝛ viscosos nullo mō calefacias fortiter cū reb⁹ liq̄facientibus ipsos. nā ex talib⁹ humorib⁹ eliquatis generant᷑ ventositates que nō possunt resolui neq̄ꝫ spargi. Et cuꝫ hi humores sunt intra duas tunicas intestinoꝝ magis sunt nociui. sed tales humores debēt curari cū his q̄ diuidūt ꝛ diminuūt absq̄ꝫ forti caliditate. cui⁹ purgatio corporis hꝫ fieri aut ꝑ extractionē sanguīs: medicinā solubilē vētris vel vomicaꝫ multā fricationē motū oēm aut ꝑ balneationē ī balneis: ꝛ spāliter cū iunctiōib⁹ cal'is dissolutiuis iunctis supra corpus aut ꝑ abstinētiā a cibo. tu aūt eūa corpa egrorū ꝑ ea q̄ conueniunt eis magis. vltima ingenij.

¶ Oportet te occurrere cū euacuatiōe dū hūorē furiosus ante virtutis defectū: ꝛ caloris febrilis augmentū priusq̄ꝫ ad aliquod mēbrorū nobilis ipse fluat. Expositione eius in primo affoꝛismorum.

¶ Corpa fortia sustinēt euacuationē subitā. d̄bilia q̄ꝫ necesse habēt vt egrediat᷑ ab eis si v̄tus patit᷑ sup̄fluitas successiue. ꝛ ī v̄tute d̄fecta euacuatio ē cohibēda etiā si nō exierit sup̄fluitas tota. expositiōe eius in prima affoꝛismoruꝫ.

¶ Digestio egritudinū ē mutatio humoꝝ a statu cōtra nāꝫ in eū q̄ ē secūdū nām facta a mēbris radicalib⁹ cū sunt sana. Cū vero sunt egra: qꝛ egritudo collocata ē in ipsoꝝ corporū substātia dubitatio adest magna de egro ꝙ nō possit curari nisi prius ad ea mēbra redeat virtus q̄ necessaria ē eis. secūdo expositiōis eius in ṗma epidimiarum.

¶ Humores ad interius cū declināt oꝫ te attrahere ad exterius. ꝛ ecōuerso cū declinant ad posteri⁹ oꝫ te attrahere anterius ꝛ ecōuerso cū declināt ad vnū laterū ad aliud attrahere te oꝫ. expositione eius in primo humorum.

¶ Cū egritudo declinat ad pectus ꝛ stōm ꝯstrictio manuū ꝛ pedū humorē nociuū attrahit ad diuersum. Et sil'r sup̄fluitas cū declinat ad caput vl' vētrē ad diuersū attrahūt medicine morditiue manibus ꝛ pedibus applicate. expositione eius in prima humorum.

¶ Oportet te euacuare hūores tēporib⁹ accessionū ꝑ supi⁹ fluxu sanguis nariuꝫ. s. vomitu vel sil'. bus. tēporib⁹ v̄o getis ꝑ inferius vrinā vel assellationē vel silibus illis. secundo expositionis humorum.

¶ Qui diuturnis egritudinib⁹ affligunt᷑ subtili indigēt cōsilio. ꝛ hoꝝ multis sufficit ad liberationē hꝫ cōsiliū tantum. vidi eniꝫ multos patiētes dolorē iuncturarū asma ꝛ epilepsiā fuisse liberatos ꝑfecta liberatiōe cōsilio tali. Et patiētes diuturnā epilepsiā adiuuatos eē hꝫ consilio non modico adiutorio. Et hoc cōsiliū ē frequētatio cibo𝔯ū ex quibus generatur subtilis chimus. Assuefactio flobothomie ꝛ abstinentia ab omni cibo in quo est egritudo. Particula. vi. de consilio subtili.

¶ Cibum nō modicabis tēpore quantitate ꝛ qualitate sui natura eo ad curationem egritudinum est contenta. v. expositionis eius in. v. epidimiarum.

¶ Multos egrotantiū virtutis ꝛ corpoꝝ fortiū notoꝝ modorū curaui lōga ꝓhibitiōe ciboꝝ ꝛ exhibitiōe medicīe simul ab hꝫ accidente. Et aliquos modoꝝ notoruꝫ virtutis debilis quibus sincopis accidit curaui ꝓhibitiōe ciboꝝ ꝛ fricatiōe multa manuū ꝛ pedū ꝛ fricatiōe etiā iūcturaruꝫ oīuꝫ spine ꝛ restituta ē virtus egrotantiū ꝛ ꝑfecte sūt liberati. Et aliquib⁹ ipsoꝝ feci cōtrariū vetās eis ciboꝝ abstinētiā ꝛ porrigēs eis cibos. Parti. vi. d̄ examīatiōe medici.

¶ Quāpluribus hominibus astiti ꝛ aliquib⁹ ipsoꝝ aquam frigidā secure ꝛ indubitanter omnibus tpibus sue egritudinis propinaui. ꝛ quibusdā ipsoꝝ dedi aquā ipam aliqū ꝛ raro q̄ð medici alij facere abstinebāt. Cū aūt febris patiētis erat adurēs pura nec erat in parte vētris aliquod apa patiēti aquā frigidā ꝛ sine dubio aliquo ministrabā. ꝛ cui

dam alij dabam nō secure sed cū dubio. Et dicebā pñtib⁹ q̄ hic egrotans si nō biberit aquam frigidam, proculdubio morieť. ⁊ si biberit de salute eius speratur. ⁊ p̄ deū gli bet de cuius salute sperani p̄ aque frigide potuz a morbo potu ipso liberatus est ⁊ ad salutem peruenit. Particula sexta de consuetudinibus.

¶ Consiliū neruorū est mediū inter cōsiliuz sanoꝝ ⁊ egrotantiū. ⁊ vigilie eis vtplurimū sunt nociue. Dimissio autē consuetudis ē valde timorosa. nō solū in cōsilio neutrorū ⁊ similium sed in consilio infirmorum. v. ingenij.

¶ Quantitatē aque frigide a febricitante bibente tp̄e fortis sitis oꝫ esse illaꝫ quā infirmus bibat absq̄ aeris retractiōe: ⁊ res frīda p̄hibet digestionē excepto secaniabin in quo virtus est incisiua. Expositiōe eius ī prima acutoruꝫ.

¶ Far ordei iuuaminibus suis humectatione. s. ⁊ clarificatione virtutem corroborat ⁊ a malis humoribus mundificat spiritus instrumēta. que duo iuuamēta in nullo alio aggregantur. Cum vero egrotans abhominatur far ordei nullus cibus ē adeo sibi vtilis post ip̄m queadmoduz pisces lapides habētes coquinati cuꝫ aqua porro aneto sale ⁊ oleo tēpato. ⁊ in defectu ipsoꝝ pisces alij proximi eoꝝ nature. Et oꝫ te ante cibū ipsuꝫ ex sirupis acetosis aliquē sibi dare ita q̄ ipsius mēbroꝝ neruosoꝝ aliq̄d egrum nō sit. primo acutorum morborum.

¶ Secaniabin q̄d datur egrotāti ad mūdificatiōeꝫ aptionē ⁊ p̄pationē meatuū sumēdū ē necessario ante aquaꝫ ordei p̄ duas horas. q̄ cuꝫ sil' vel vno tp̄e accipiunť ex eis in stōm motus oritur inequalis q̄ nō cōueniunt inter se. Expositionis eius in tertia acutorum.

¶ Constrictio egestionis egestionē adiuuat. q̄ auget ⁊ fortificat ipsaꝫ contra naturā. ⁊ forte h⁹ est causa destructionis. generant enim febreꝫ secundum species sui diuersas ⁊ apāta manifesta ⁊ nō manifesta secundum sui diuersas species: ⁊ facit furere doloreꝫ quēlibet ex grossis humoribus ortum ⁊ debilitat virtutes naturales ⁊ corrūpit operationes animales inducendo grauem somnum ⁊ mentis permixtionem. Particula. vi. de clisteribus.

¶ In corpore eius qui laborat labore forti intantuꝫ q̄ peruenit ad lassitudinem ⁊ bibit potum copiosum post cibuꝫ exercitium operatur. superfluitas colerica propter laborem ⁊ superfluitas cruda ⁊ indigesta propter exercitium extra tēpus congruum generatur ⁊ grauamen maius isto in illo accidit. cum ex his duobus multa superfluitas humorum in corpore aggregatur. tertio expositionis eius in prima epidimiarum.

¶ Somnus est res nociua ei qui habet humores frigidos multos. ⁊ ideo nocet in principio accessionis febris ⁊ ventri apostemato. quia calor interiora corporis subintrat. ⁊ subintrat cum eo sanguis. et ei cuius humores sunt crudi pauci cū virtute debili somnus confert. Expositione eius in prima humorum.

¶ Somnus in principio apostematuꝫ quem sequiť febris augmentat febrem. Expositione eius in. vi. epidimiarum.

¶ Ira ⁊ tristitia sunt egritudines anime. sed in ira calor naturalis intēditur ⁊ dilatatur ⁊ colera generať ⁊ in tristitia constringitur calor naturalis ⁊ humores frigidi ⁊ flegmatici generantur. quare indigeo ad humores frigidos ⁊ flāticos calorem naturalem pusillum nō solum motibus corporis sed motu anime excitare adyciēdo motibus corporis iram vt calor naturalis dilatetur ⁊ humores ad exteri us currāt. Expositione eius in prima humorum.

¶ Cogitare alacria ⁊ ea inspicere dilatat animam ⁊ iocundat ⁊ dilatat naturalem calorem. Et similiter cogitare tristia ⁊ ea inspicere animam ⁊ calorem naturalem coartat. secundo expositionis humorum.

¶ Somnus q̄ semp̄ humectat vtilis est egritudini in declinationibus suis manifeste ⁊ vtilis siccitati ventris. recce ptus enim aer p̄ attractionē sui caliditate ventrem siccat ⁊ somnus humectat eū. Particula. vi. de somno ⁊ vigilia.

¶ Quiescere facit omnem sincopim prouenientem ex subita euacuatione vinum cum aqua frigida temperatum ⁊ precipue in euacuatiōe eoꝝ q̄ defluūt ad stōm vel ad loca proxima sibi nisi prohibeat hoc calidum apā existēs in aliqua p̄te vētris aut fortis dolor capitis aut egritudo immutās mentē. aut febris adurēs. aut egritudo idigesta. nā in h⁹ statibus oībus prouenit ex potu vini magnum nocumentum q̄d difficile curatur. prima ad glauconem.

¶ Quietant fortem dolorem apostemosum corporis manufacta sapa oleum ⁊ modicum cere dissolute ad ignē appositaq̄ꝫ cum lana pingui frigida in estate: tepida vero in hyeme supra loca. et in his emplastra sunt similiter operāda secunda ad Glauconem.

¶ Oportet nos prouidere in specialitatibus naturaruꝫ q̄ noui quosdam qui impediti in principio noctis amiserunt horam principij somni ⁊ nō potuerunt dormire in residuo noctis. ⁊ aliquos qui cum gustant far ordei abhominationem subito patiuntur. ⁊ aliquos qui cum far ordei bibunt sentiunt in stomacho acetositatem. v. ingenij.

¶ Doloris prouenientis ex vētositate fumosa specialis cura est appositio magne sicie in igne. ⁊ putabis huiusmodi moduꝫ cure esse modumq̄ꝫ artis magice siue sit egritudo in intestinis siue in ceteris membris corporis. quia ipsa hora appositiōis sicie euanescit dolor ⁊ sanitas pristina recuperatur. Et cum in loco est humor fumositateꝫ ipsam operans dolor certe reuertitur ⁊ tunc appone iterum siciam supra locuꝫ doloris quousq̄ꝫ dolor cesset ⁊ euacua postmodum humorem ipsum. xij. ingenij.

¶ Medicine facientes cessare dolorem ⁊ sunt quibus admiscenť ea que dormitare faciunt sensus ⁊ inducunt somnum nō debent porrigi nec propinari nisi in magnis ⁊ fortibus doloribus ⁊ clamosis vt forti colica calculo vigilia angustiosa dissoluenti virtutem tussi forti ⁊ inquieta que affert patienti nocumentum sanguinis. s. sputum ⁊ fluxu a capite fluēti forti ⁊ maligno. que vero sit minus male his que prediximus sufficienter curantur cum medicinis nō facientibus dormire. vij. miermir.

¶ Cum ad quietandos dolores medicine in quibus intrāt dormitantia colligantur oportet attendere circa tria. Primum est vt faciant dormitare sensum. secunda est vt etiā dispensationem ipsarum nō sequatur aliqua pestis que remaneret affixa membro. ⁊ tertium vt adiuuetur membꝝ egrotans ab eis adiutorio magno vel per resolutioneꝫ humorum generantium egritudinem vel per eorum mundificationem vel per eorum nature immutationem ⁊ reparationem. Et puto Filonē dispēsasse medicinam suaꝫ post inspectionem istoꝝ triū que medicina ē antiquior ⁊ famosior ceteris medicinis. ix. miermir.

¶ Cuꝫ in egritudine ē accidēs forte quod nocet virtuti oꝫ medicum curam egritudinis pretermittere ⁊ opponere se accidenti cū disturbantibus ⁊ facientibus ipsuꝫ a nocumēto cessare suo: egritudinē etiā si augmentent vt eger a destructiōe cui proximat verberetur. postmodū vero medicus de nocumēto ipsius accidentis securius redeat ad curam egritudinis quam dimisit. xij. ingenij.

¶ Accidentia virtuti nocentia quibus oꝫ medicum opponere se festinanter ⁊ pretermittere ꝯsiliū egritudīs ⁊ eius etiā causas si quod p̄hibet accidens inutile fit ad expellēdā egritudinē ⁊ eius cām sicut dolor vigilie ⁊ oēs euātōis species cū augentur. ⁊ pre omnibus accidētibus sincopis est acutum. xij. ingenij.

¶ Cum dolor mēbro infixus p̄ immutationē purgationeꝫ vel attractionē ad partē oppositā nō recedit significat q̄

causa nociua eius solidauit se membro ꝛ penetrauit ipꝫ: ꝛ hoc nõ curatur nisi resoluentibus medicis: queadmoduꝫ curantur dolores a ventositate inflatiua prouenietes ꝯsilio: videlicet ciboꝝ ꝛ potuũ subtiliũ: clisterioꝝ: emplꝰoꝝ: infusionum cataplasmatũ. xv. igeny.

℃ Oportet te semp icedere p tramitẽ qui talis est. conare primo euacuare ꝛ resoluere quodcũqꝫ est ex nãm: ꝛ si hac natura membri aut cã egritudinis icurabilis nõ poteris adimplere: corrumpe ꝛ putrefac qꝺ est extra naturaꝫ. Si vo illud ad finem nõ veniat quem itendis precide ꝛ eradica membrũ aut curatiõe ferri aut adurentibus ꝛ cauterisantibus medicinis. vltima igeny.

℃ Debilitatis stomachi venaꝝ arteriaꝝ ꝛ lacerti: ꝛ i sũmo omniũ instrumentoꝝ nature ꝛ aĩe semp cã est complexio mala. prima morboꝝ ꝛ accidentium.

℃ Mala ꝯplo cuꝫ accit alicui mẽbro est egritudo ex egritudinibus membroꝝ ꝯsilium: ꝛ hec impellit ꝛ ꝓhibet aliquã ex virtutibus ipsiꝰ mẽbri: q̃ de cã hũiditates defluũt diuersis tpibus ad membra diuersa cũ circuitibꝰ inequalibus. tertio morboꝝ ꝛ accidentium.

℃ Medicine calefaciẽtes fortiter important virtutis dissolutionẽ fortẽ ꝛ subitã ꝛ debilitatẽ: tamen corpus nõ põt sustinere curam: quare necesse est vt virtutes ciboꝝ ꝛ potuum diuidentium humorum grossitiem sint tẽpate i sui caliditate. Particula de flobotomia.

℃ Mẽsura quã ego designaui ꝛ ꝯfirmaui i statibꝰ curationis hec est. Mundifica pmo corpus totũ a supfluitatibꝰ: ꝛ deinde medicare mẽbꝝ cũ medicia calĩa ꝛ acuta: qꝛ cum nõ icipis ab euacuatiõe corpis attrahis ad membruꝫ materiã cũ calida medicia sicut attrahis p vẽtosã. iiy. igeny.

℃ Cum egritudo est fortis ꝛ difficilis: ꝓpera ꝛ euacua per ꝯñiam assellationẽ vel vomitũ: ẽt si nõ appareat signa repletiõis. ꝛ tunc est egritudo fortis ꝛ difficilis cũ est in aliq̃ membroꝝ nobiliũ: vel in se magna vel qualitate maligna ẽt si sit quantitas eius parua. quarto igeny.

℃ Cum vis ꝓhibere supfluitatis augmentum oꝫ te attrahere eam ad ꝯriã partẽ ei cui se declinat. Et cum vis eam euacuare euacua illã ex pte i qua est vel ex parte viciniori sibi. Expositione eius in humana natura.

℃ Egrotantiuꝫ quoꝝ egritudinis causa est repletio nimia grossi humores ꝛ viscosi aut i hypocundrys tensio inflatio vel calor valde fortis aut apostema in aliqua parte vẽtris nullus est dispositus ad secessum. Expositione eius in prima afforismorum.

℃ Ait Moyses cum fastidiũ est longo tempore elõgatũ et es certus ꝙ ipsiꝰ effectꝰ cessauit: ꝛ silr ipsius humores sũt attenuati ꝛ diminuti: ꝛ manifestũ est tibi ꝙ ipsi ꝑfecte sũt digesti. ꝛ eoꝝ necessaria est euacuatio: euacua eos secure: dũmodo patiens nõ habeat i ventre vel in hypocundrys apostema: ꝛ nõ sis imemor huius rei.

℃ Caueas cataplasmare corpe non euacuato: qꝛ ex vicinis membris attrahes ad locuꝫ egritudis plus sanguis q̃ resoluas. Expositiõe eius i secũda morboꝝ acutoꝝ.

℃ Accidit idigestio q̃dã q̃ vilipendiꝛ sicut idigestio exiture sub aure. ꝛ crediꝛ ꝙ egrotãs libereꝛ ꝛ moriꝛ: qꝛ hũores exñtes itra venas que sunt cã egritudis minime sunt digesti. secũda expositõis eius. i pma epidimiaꝝ.

℃ Appositio sitie absqꝫ scarificatõe multũ ꝯfert oĩbꝰ doloribus ꝓueniẽtibꝰ ex ventositatibus grossis iflatiuis ꝛ frigidis iclusis i corporibus opilatis nõ habẽtibus vñ possint euaporare ꝓpter suã grossitudinẽ: ꝛ ipsoꝝ corpoꝝ opilationem. sexto expositõis eius. i secundo epidimiarum.

℃ Materiã fluentẽ ad oris sũmitateꝫ ad palatum vel ad vtrãqꝫ vuulã: ad nares attrahere ꝓcura p medicias mordítiuas oppositas naribus. ꝛ silr procura attrahere ad os mãm fluentẽ ad oculos per gargarismũ cũ medicis mordítiuis. Expositõe eius i pma humorum.

℃ Uox fortis facit dolorẽ meatꝰ ꝛ ꝯsumit hũiditatẽ generatã i stomacho ꝛ i ore icitat rascationẽ ꝛ extrahit flegma malum ꝛ viscosum: ꝛ calefacit corpus. Qui vo idigẽt calefactiõe corporis nullã aliam hñt medicinã neqꝫ cibũ meliorẽ q̃ exercitationẽ vocis: qꝛ calefacit eoꝝ corpora incitat calorẽ naturalẽ: ꝛ calefacit corpora frigida: ꝛ desiccat eoꝝ mẽbra humida. Sed habentia corpora sicca ꝛ gracilia nõ oportet exercitare vocẽ. ꝛ silr illos qui habent i stõ humiditatẽ malã vel fastidiũ: oꝫ cauere a forti voce: qꝛ facit decurrere malũ humorẽ existentem i stomacho i totũ corpus. Particula. vi. de somno ꝛ vigilia.

℃ Cum decurrit multus sanguis ad membrũ aliqꝺ extendiꝛ illud membꝝ: extendũturqꝫ vene exñtes i eo taꝫ magne q̃ parue. ꝛ si q̃ erant pmo iuisibiles facte sunt visibiles: tunc ꝓpter eaꝝ repletõeꝫ queadmodũ video multas venas i oculo apparere ꝓpter albedinẽ eiꝰ pellicule: ꝛ forte alie vene extense subtiliores eis apparẽt ex cã repletionis q̃ erãt iapparibiles subtilitate sui. i arte parua.

℃ Scio quendã balneatõibꝰ adhesisse aquaꝝ qbꝰ imixtuꝫ erat salnitrũ vel sulfur vt euacuaret corpꝰ: ꝛ ꝯsequutus ẽ ex h i oĩ suo ꝯsilio euonem colere. ꝛ ignorabat ꝙ occurrẽdũ erat necessario cuilibet q̃litati dñanti: ꝛ egredienti reꝫ naturalẽ cuꝫ eius ꝯrio: qꝺ satis melius est euone: ꝛ spretis verbis hꝰ sibi dictis ꝯsequutus ẽ ex hoc fortẽ siccitatẽ in suis mẽbris radicalibus intantũ ꝙ deuenit ad ꝯsũptionẽ ꝛ ptisim ꝛ mortuus est. Prima ad glauconẽ.

℃ In curationibus apostematum resolutionis difficilis oꝫ te imiscere medicinis resoluentibus forti resolutiõe medicinas aliquas lenitiuas vt sis securus ꝙ hꝰ apostemata nullo modo conuertãtur i apostemata dura que scliroses nominanꝛ. secundo ad glauconem.

℃ Membra debilia temporibꝰ quietis sunt fricanda pcipue sicca fricatione: pre membris ceteris. ꝛ propter huiusmodi fricationem tempore ipso probibetur generatio dolorum in ipsis membris debilibus. ꝛ maxime si fiat añ accessionẽ per duas vel tres horas. Sed in horum in qbus incitatur dolor in ipsis membris est a fricatione cauẽdũ. quinto consily sanitatis.

℃ Immutatio ad caliditatẽ vel frigiditatẽ est velocis curationis: ꝛ non laboriose liberationis. Et imutatio ad siccitatẽ: est tarde curatiõis ꝛ laboriose liberatiõis: qꝛ longũ tps requiritur ad humectationẽ sicci. siccitas aũt cum cõfirmatur nõ recipit curationẽ: ꝛ nullus ab ea liberaꝛ cum est confirmata complete. primo ingeny.

℃ Confirmatio siccitatis que nõ habet curationẽ est siccitas humiditatis corpoꝝ mẽbroꝝ radicaliuꝫ: ꝛ quãto magis ordo siccitatis est huic proximus tanto magis eius liberatio est tarda ꝛ longa etiã si sit ordo primus: qꝛ ipsius ordines sunt difficiles ꝛ laboriosi qui requirunt longũ tẽtus ad liberationẽ sui. vi. ingeny.

℃ Ordines siccitatis sunt quattuor. primus ordo est cuius sanatio est. ꝛ est siccitas humiditatis paruaꝝ venaꝝ q̃ speciales sunt omniũ mẽbroꝝ ex q̃ꝝ ore nutriũꝛ mẽbra. Secũdus est siccitas q̃ ꝓuenit ad ꝯsumptionẽ humiditatis disperse p mẽbra corporis ad modũ camby q̃ hũiditas egrediꝛ ab ore ipsaꝝ venaꝝ paruaꝝ ad nutrimẽtũ mẽbroruꝫ eis silis. tertius est siccitas que ꝓuenit ad ꝯsũptionẽ humiditatis membroꝝ cũ humida substãtia ꝓxime colligationis ꝛ coagulatiõis: sicut est pinguedo ꝛ caro cũ liquefiunt ꝛ dissoluunꝛ. quartꝰ est siccitas mẽbroꝝ radicaliũ: videlꝫ corpis cordis epatis ꝛ ceteroꝝ. vy. ingeny.

℃ Calefaciens ꝯplexionem que iam egressa est a suo ꝓprio tẽpamẽto ad frigiditatẽ vt ad suũ reuertaꝛ tempamẽtuꝫ secure ꝛ confidenter. infridare vo qꝺ iam calefactum est non est ita. sed facias hoc cum cautela custodia ꝛ timore.

q2 nisi ea que sunt circa membrum qđ vis infrigidare sint fortia: creditur ꝙ accidat ex rebus frigidis maximũ nocumentum. Eadem particula.

¶ Medicinas supapponẽdas epati oꝫ habere stipticitatem cũ subtilitate: vt subtilitas ipsaꝝ stipticitatẽ ītroducat sic sunt res aromatice. ⁊ ex eis melior est q̃ hꝫ istas duas virtutes. stipticitatem. s. ⁊ aromaticitatẽ. In arte parua.

¶ Stomachus ⁊ epar ĩdigent reb⁹ stipticis p̄e mẽbris ceteris: quia hec membra duo sũt nobilia dispõne nobili: et oꝫ quodlibet ipsorũ agere operationẽ sibi specialẽ pfecte tempore sanitatis ⁊ tempore egritudinis. xi. īgeny.

¶ Febrem quottidianã impossibile est esse absq̧ egritudine stomachi: sicut īpossibile est quartanam esse absq̧ egritudine splenis. p̄io ad glauconem.

¶ Medicia composita ex pluribus simplicib⁹ nõ est vtilis cuilibet egritudini: cui aliqua ipsaꝝ simplicium est vtilis. ipsa. n. simplex est vtilis tantũ sibi: sed inuenta est eaꝝ cõpositio: vt vna medicia ꝯferat plibus egritudibus: quarũ quelibet ĩdiget aliqua simplici: etiam si medicia ipsa composita sit vtilitatis parue. octauo miermir.

¶ Cataplasma humidũ ꝯfert apostematibus puenĩetibus ex colera: ⁊ cataplasma siccum ꝯfert apostematibus puenientibus ex sanguĩe subtili aquoso: ⁊ cataplasma tẽperatum: ⁊ est supappositio corpis calidi tẽperati: ꝯfert hũoribus grossis ⁊ viscosis eos subtilians ⁊ icidens. Expositiõe eius ĩ secunda acutorum morborum.

¶ Egritudo dyabetes raro accit: ⁊ ego nõ vidi eaꝫ vsq̧ ad hec tempora nisi bis. vi. scientiaruꝫ.

¶ Moyses. ⁊ similiter ego nõ vidi eam ĩ occidente contingere: nec audiui ab aliquo antiquorum doctoꝝ meorũ ꝙ viderit eam. sed tñ hic ĩ egypto vidi aliquos patientes hꝯ egritudinem infra decem annos plusq̧ vigiti. ⁊ hoc significat ꝙ egritudo hec multotiens generatur ĩ regionib⁹ calidis: ⁊ forte accit in regione egypti saporositate aque nili quam homines bibunt.

¶ Prima pars diei similis ẽ veri. proxima estati. tempus vespertinum autumno: ⁊ vltima hyemi. ⁊ ideo egritudĩes autũnales acute ⁊ mortales: ⁊ hora vespertina fortificantur magis ⁊ exacuuntur accessionibus suis. Expositõe ei⁹ in secunda humorum.

¶ Melior ventis est qui defert̃ ex mari magno: ⁊ huic in bonitate proximus est qui ex montibus defertur. ⁊ peior qui ex latrinis paludibus vel locis madidis est delatus: ⁊ medius inter hos est qui ab alys locis defertur. Expositione eius in tertia humorum.

¶ Hec duo mẽbra. s. oculus ⁊ os stõi nõ sustinẽt supappositionẽ rei põderose deforis: ⁊ oculus minus sustinet hoc q̃ꝫ stõus: adeo ꝙ medicamur ipm cuꝫ medicis nõ ponderoꝭ de his que liniunt̃ super eũ. secundo ad glauconẽ.

¶ Curatio a qua nos incipere oportet: ⁊ qua adiuuamur ẽ expulsio cause dissoluẽtis ⁊ destruentis virtutẽ. y. īgeny.

¶ Greci cuꝫ in cura egritudinis sunt stupefacti: permittũt naturam cum egritudine preliare dicentes ꝙ natura docta a se nouit complexiones membrorum: ⁊ vnicuiq̧ mẽbro ministrat qđ sibi simile est ex cibo. Et cibus est cura q̃ sufficit tempore sanitatis ⁊ tempore egritudinis. Particula sexta de clisteri.

¶ Ait filius çor. oẽ id qđ vis mũdificatũ esse siue supapponas corpi siue ppines sit tepidũ. Oẽ repercussiuũ ⁊ reprimitiuũ sit fridũ vt aqua puteoꝝ. oẽ aperitiuum sit calefactum: resolutiuũ v° sit paꝝ magis calefactũ mundificatiuo. Et cũ ĩtrudis ad gescẽdũ dolorẽ iterius aut exteri⁹: facias medicinã tepidã. ⁊ cum dubitas de sincopi propines medicinas cum aqua frigida.

¶ Ait filius çor cum experientia omne stipticum habet in se aliquid solutionis excepto mirto in qua nullo modo reperitur virtus aliqua solutiua. ⁊ omnẽ solubile habet ĩ se aliquid retentionis per stipticitatem.

¶ Explicit particula octaua.

¶ Incipit particula nona continẽs afforismos depẽdẽtes a curationibus egritudinũ specialiter assumptarũ.

Amores generãtes epilepsiã sũt grossi frigidi ⁊ flegmatici: ⁊ epilepsie cura est mutatio etatũ ab humido ĩ siccũ: ⁊ mutatio regionũ exercitioꝝ ⁊ dietaꝝ ſm eandem rõem ab humido ĩ siccum: ⁊ purgatio cum medicinis. Expositiõe eius ĩ scđa afforismorum.

¶ Cum vides fluxũ sanguis nariũ psternere ex fluxu ipso successiue fluẽti nõ negligas flõmare venã man⁹ ex ea pte qua defluit: ⁊ ꝯstringere extremitates cũ vittis lineis ⁊ supapponere sitiã ĩ ypocũdrys ex ea parte: maxĩe qua defluit sanguis. ⁊ hoc totũ fecim⁹: ⁊ cessauit sanguis qui fluebat. sed ea que superapponunt̃ naribus vel liniuntur frõti ex doctrina doctoꝝ veteruꝫ probauimus ⁊ ĩuenim⁹ oĩa debilia. Particula sexta de flobotomia.

¶ Cum alicuius cerebrum ꝯsueuit purgari p fluxũ fluẽteꝫ ab auribus. ⁊ ex ipso fluxu subito cessante accidit sibi stupor vel vertigo ex incitatione dicti fluxus ⁊ attractõe ipi⁹ ad aures cum medicinis aperitiuis videmus dominũ huius status adiuuari ex hoc statim. secundo expositiõis ei⁹ in sexto epidimiarum.

¶ Patientibus fortes dolores vt emigraneaꝫ ⁊ similia ex grossitie sanguis vel frigore ĩ iteriorib⁹ pdest pot⁹ vini puri post cibum vel cum cibo: ⁊ eos adiuuãt adiutorio manifesto: ⁊ cessat eoꝝ dolor caliditate ⁊ subtilitate vini. Et idẽ facit panis vino ĩfusus: ⁊ far cũ vino: q2 ex cõmixtiõe vini puri cum cibo ascẽdit fumus calidus ad loca doloris: ex q̃ ĩ ptib⁹ oĩum mẽbroꝝ dolentiũ equalis calĩtas generat̃: et auget̃ ipsa absq̧ fumositate que poros aperit ipsoꝝ: ⁊ subtiliat humores solidatos ĩ ipsis: ⁊ generat somnũ longuꝫ ⁊ calefacit mẽbra circũadiacẽtia membro dolenti: ⁊ dilatat eorũ poros: ⁊ resoluit ꝯtentũ sui qđ dolorẽ pstat. ⁊ hec oĩa naturaliter habet equalis caliditas generare. secundo expositione eius in sexto epidimiarum.

¶ In fluxu sanguis nariũ g nõ cessat p appositionẽ sitie in hypocõdrys: oꝫ te apponere sitiam in occipitio cũ aliq̃ infrigidãte caput. expositiõe eius. in. vi. epidimiarum.

¶ Mucillaginẽ narium aquosam ⁊ ĩdigestã pbibem⁹ cum rebus que odoratu trahuntur: ⁊ cum rebus que distillant̃ ĩ aures. p expositionis humorum.

¶ Coriçe dñis oĩbus ĩ sui principio sternutatio nocet: quia tunc humores sunt crudi ⁊ indigesti. ⁊ similiter coitus. ex forti nãq̧ motu augmentatur repletio capitis: ⁊ tunc mẽbra capitis ⁊ pectoris ĩdigẽt gete ⁊ ocio: ⁊ calĩtate tẽpata. ad digestiui motũ augmẽtat̃ repletio capitis: ⁊ tũc mẽbra capitl ⁊ pectoris ĩdigẽt arte ⁊ ocio: ⁊ calĩtate tpata ad digestionem humoꝝ crudorum: ⁊ cum sistit fluxus resoluunt̃ per sternutationem ipsi humores iaꝫ digesti: ⁊ euacuant̃. expositõe eius. ĩ p humoruꝫ.

¶ Coruscatiões quas videt aliquis oculis sunt ex humoribus: quorum substantia ⁊ color sũt ꝯry humiditati albugi nec ĩtra cristallinã ⁊ corneã collectis. prima humoꝝ.

¶ Dolores capitis alleuiantur per strictionem capitis cuꝫ humores qui faciunt dolores caliditate indigent temperata. prima humorum.

¶ Sternutatiões sũt vtiles hũorib⁹ aquosis: ⁊ inutiles humorib⁹ colericis mouẽtes ⁊ augẽtes eos. p̄ma hũoꝝ.

¶ In cura vigiliarum stringe manus ⁊ pedes egri tempore quo dormire consueuit: ⁊ euꝫ stimula ⁊ fatiga vt nõ dormiat nec oculos claudat: sꝫ eos sp apertos teneat: ⁊ demũ ligatura strictõis soluta lucerna ablata oĩ motu locutõe ⁊ strepitu pbibitis dimitte egrũ dormituꝝ somno pfũdo ĩ

tertia expositionis humorum.

¶ In stupore accipio instrumentuz oris stomaci qd nominatur buchale: et pono in eo aliquos cibos molles et liquidos et posito ore ipsius sūmitati lingue patientis ad inferiora: depresse effundo i meri cibos quos dictum continet istrz. Particula.vi.de motibus ineuitabilibus.

¶ Fortasse alicui qui iacet more supino tota nocte accidit ex superfluitatibus apoplexia. Particula quinta de motibus ineuitabilibus.

¶ Curaui puerum epilepticuz et eum perfecte liberaui per mundificationem sui corporis cum sirupo acetoso squillitico: et non indigui cura alia nisi ipso. Particula sexta de puero epileptico.

¶ Cessat sanguinis fluxus fluens ab aliqua nariū per appositionē sitie super epar vel splenē ex ea parte qua defluit. Et cum ab vtrisqz naribus defluit multus et furiosus cessat per appositionem sitiaruz simul latere in vtroqz. septimo ad glauconem.

¶ Oēs egritudīes et pestes opationū sensuuz absqz apostemate accit ex mala complexiōe cerebri: que mala complexio aut est ī ventriculis cerebri aut ī arterys et venis sparsis p totum cerebrum: et in humiditate diffusa supra ipsuz corpus: et ī ipso corpore proprio cerebri: et qz ipsam malam complexionem scire specietenus est difficile oportet medicum ad hoc sciendū plurimū laborare.iy. scientiarū.

¶ Melancolia melancolica ex sanguine melancolico qui in venis est generatur et egritudo cerebri: forte est ex causa vniuersali: et forte est ex sanguine permutato tantum in cerebro aut ex humore melancolico in ipso fluxo qui ē ex combustione colere citrine vel sanguinis grossi. Cuz vero egritudo hec generatur ex sanguine melācolico qui occupat totum corpus incipe a flobotomia vene: ēt si tantū in cerebro ipsa sit egritudo.iy. scientiarum.

¶ Generalis cura frigidi apostematis cerebri videlicet litargie et calidi apostematis cerebri.s.frenesis in sui principio est flobotomia et effusio olei rosati cum aceto supra caput ad expulsionez humoris nociui cuiuscūqz in eo existētis: et qz harum egritudinum aliqua est cum vigilys et aliqua cum stupore inducenda est quies illi qui vigilat: et excitatio et stimulatio ei qui habet stuporem.xiy. ingeny.

¶ Apostemate cerebri completo cum vigilys vel stupore statim super caput eius qui habet vigilias infunde aquaz decoctionis papaueris albi: et lini narium extremitatē ei⁹ et faciem cum aliquo cerebruz infrigidante: et in eo qui habet stuporem calefac humorem grossum.xiy. īgeny.

¶ Cum he egritudines due: litargia scilicet et frenesis prolongantur: et ad statum perueniunt ad digestionem alicuius ipsarum castoreum: et ad digestionē alicuius ipsarū sitias operamur.xiy. īgeny.

¶ Cum augmentum litargie completur lini palatum eius cuz medicinis fortiter morditiuis: et post hoc operare medicinas prouocantes sternutationez et appone supra caput medicinas simile operantes: sicqz quandoqz sinapim suprapone. decimotertio īgeny.

¶ Cum cephalea accidit ex vigilys vtatur patiens dormitione: et quiete tota die: et circa vesperas intret balneum: et nutriatur cibis generantibus bonū sanguinem non calefaciētibus vt est far ordei: et cibetur lactucis que generāt sanguinem laudabilem non calentem. et cibetur etiaz caulibus qui extinguunt et siccant fumositates: et ex leguminibus comedat lentes: et bibat aquam: et cum stomachus humectatur aquā fugiat mala granata citōia: et similia: et mane ingrediatur balneum: et infundat super caput suū aquā calidam pluribus vicibus ad resolutionem fumositatuz. et aliqui patiuntur cephaleam in declinatione morbi reliquie cum mouentur.y. miermir.

¶ Dolor oculi cuz est debilis cataplasmatur oculus semel vel bis in die cum spongia infusa in aqua decoctionis corone regie: et fenugreci: et cum est fortis cataplasmatur dicto cataplasmate pluribus vicibus et lōgioribus horis. septimo miermir.

¶ Epilepsia et stupor principaliter proueniunt a cerebro et stuporis locus est ab operatiōe voluntaria. et locus somni ad excitandum difficilis est ab operatione sensitiua: sicut spasmi epilepsie locus est ab operatione voluntaria: et angustie locus est ab operatione sensitiua. quarto morborū et accidentium.

¶ Ait Moyses. Stupor est somnus: ad excitandum difficilis est ex perturbatione operationum: et cum spasmus epilepticus et angustia est ex amissiōe operationū sicut vr̄.

¶ Cephalea cum accidit ex caliditate vel frigiditate ē fortis: et cuz cephalea accidit ex siccitate est debilis: ab humiditate vero nunqz accidit dolor: et multitudo humorum ī capite grauedinem generat: et cephaleaz: nisi forte accidāt ex eis opilationes: et nunc cephalea est scdm quantitatem opilationum. secūdo miermir.

¶ Oportet id quo auris curatur esse temperatuz et tepidū: et nos quādoqz operamur ad responsionez dolorum auris qui prouenit ex materia pungitiua lac mulierū et albumē oui separatim et per se. et quādoqz ea simul cuz alys medicinis sicut in oculorum dolore.iy. miermir.

¶ Cognoui per experientiam qz non oportet tangi formaz aurium cum aliquo tempore doloris. sed distillanduz est in eam quicquid debet distillari calidum: adeo qz patiens possit illud ferre et manu suspensa īmittenda medicina cū capite stili donec perueniat ad os petrosum. et hoc faciat multotiens quousqz impleat foramen auris: et extergēdū est qd in summo auris reperitur cum studio magno vt nō tangatur auris nec aliqua pars ipsius: et hac magna doctrina cauetur qz cura auris studiose fiat. Eadē particula.

¶ Quodlibet cataplasma quo cataplasmatur homo interius vel exterius: oportet te facere ante cibum: et in salma vel post assumptionē cibi per longū tp̄s.v. miermir.

¶ Ait Temimius sume niuis seni et est lapis albus rotundus: et lucidus. tutie nidie clinie Misagonie: nitri: faraonici: fini campoli corticis oui structionis: musci: vniuscuiusqz partem vnam: et fac inde puluerem: hic puluis extirpat albulam ab oculo absqz punctura et lesione.

¶ Habitatoribus terrarum calidarum accidit sepe optalmia: et occupati ab ea cito eripiunt̄: et habitantibus terras frigidas accidit optalmia raro. tamē est eis molesta et difficilis curationis: et ipsoruz oculus exinde vlceratur. et eadem similitudo est attendenda inter optalmiā hiemalez et estiualem. Expositione eius in secūda medicinaz.

¶ In squinantia et omni egritudine que generatur infantibus: sentit patiens coartationē cum vult aliquid deglutire: ex quibus perniciosior est: in qua non apparet in fauce apostema: nec aliqua rubedo: et hoc apostema est ī meri gutture: aut ipsorum lacertis tantum: et ex humoribus frigidis viscosis et crudis accidit squinantia. secūda expositione eius in secunda epidimiarum.

¶ Cum apostema squinanticum magnum est nō sit homo contentus tantum medicinis que interius fiunt: sed fiant etiam emplastra exterius infusiōes aque calide et balnea. Et hec non operanda sunt nisi in declinatione morbi: et cibi dominorum huius egritudinis sint farinate medicinales: vt cum transeunt per loca dolentia sint eis loco emplastri. Expositione eius in secundo epidimiarum.

¶ Verbum est specialis motus instrorum spiritus: et ideo nō oportet illum alicuius meri sanguīs exitu vel pulmōe: vel pectore: vel cāna pulmonis clamare īspirare vel expirare fortiter. mot⁹ vō manuū nō est ei īutilis. vtilior est tn̄

eis motus pedum motu tēperato vt p motum ipsum spūi cōstricto nullatenus adducat. prima humorum.

¶ Malam complōnem inequalem lacerti pectoris sequitur quādoq modica tussis: quia ipsa complexio inequalis est tussis causa que mordicat lacertum. ꝛ ipse mordicatus mouetur cum desiderio ad expulsionem eius qd nocet ei. quinto morborum acutorum.

¶ Medicine ad sputi sanguis cessationem sunt cōposite ex medicis desiccatiuis absq punctura ꝛ medicinis hñtib aliquā viscositatē ꝛ medicis stipticis. ꝛ finaliter ipsa medicina est generalis accessiōis sanguinis sputi. ꝛ cum sputū sanguis puenit a pulmōe pectore cāna pulmonis aut gutture imiscemus tūc medicinis istis medicīas subtiles calidas: ēt si sint valde cōtrārie hō egritudini: qꝛ adducit hō medicinas stipticas ꝛ faciunt eas currere ꝛ peruenire ad locum necessariū. sed cum sputum sanguinis est a meri stomacho ventre vel intestinis non est necessaria talis ꝯmixtio medicinaꝝ. vij. miermir.

¶ Cōmiscent̄ qñq cū medicis ad sanguis sputū ꝛ cum medicinis ad tussim fortem ꝛ angustiosam medicine dormitatiue vt faciant dormire somno stuporoso: qd magnū iuuamentū ē eis: qꝛ sui frigiditate ꝓhibent fluxū sanguis et faciunt ipsum cessare. Et ꝓhibent ēt corizam a loco a quo accidit egritudo. vij. miermir.

¶ Ptisis ex humoribus malis: quoꝝ sapor salsus ꝯphēdit̄ per sputa patiētis sicut sapor aque marie: est icurabilis: qꝛ antecꝫ reperirent̄ humores ipsi p lōgū tp̄s expostulāt ad digestionem sui vlcus pulmonis corrumpit̄ ꝛ desiccatur ꝛ corruptus corrumpit vicina loca sui adeo ꝙ corrumpit pulmonis substantiā totam.

¶ Frigiditas neruosa mēbra ꝯhit ad dissoluendam superfluitatem que est in ipsis: ꝛ exinde fit singultus. Expositione eius in. vi. affoꝛismorum.

¶ Oportet in egritudinibus stomachi spāliter ꝙ quātitas ciborum sit tempata quātitate determiata: vt nō grauet eum: ꝛ oꝫ in egritudinibus epatis fieri illud idem. Expositione eius in secundo epidimiarum.

¶ Angustie que generant̄ ex humoribus qui sunt minoris malitie ꝙ̄ qui generant sincopim. ꝛ oscitationi que generatur ex lentitudine lacerti maxillā mouentis ad resolutionem fumositatum: cōfert vinum cum aqua tēperatū. quia adaptat humores malos calefacit stomacū: adiuuat digestionem: ꝛ resoluit frigiditas fumositates: ꝛ potus vini confert horripilatiōi prouenieti ex humiditatibus pūgitiuis: ꝛ non ei que ex febre vel apate calido generantur. Expositione eius in secunda epidimiarum.

¶ Aliquos patiētes spasmū epilēticū ex cā oris stomaci ꝓpter magnū fastidiū vel ꝓpter potationē vini supflue caliditatis siue ꝓpter nimiū vsum venereū extra tēpus suū. et aliquos febricitātes spasmatos subito ex malo hūore pungitiuo ad os stōi fluxo vidi liberatos eē statim ꝙ euomuerunt. Et vidi aliqs aggrauatos malo cibo quē sumpserant adeo ꝙ puenerāt ad stuporē liberatos eē postq̄ꝫ euomuerūt. ꝛ postquā euomuerūt qd os stōi ipellebat. Et eructuatio calā cito seqtur oris stomaci lesionē. v. sciarū.

¶ Dominus egritudis iflatiue itestinoꝝ vel mirachie ē timidus sperās malū: ꝛ est a bono desperat: ꝛ in summa status ei est vt patiēs meliam melicam societate oris stōi ad cerebrū. ꝛ taliū egritudo cū patiunt̄ fastidiū augmētat̄. ꝛ oēs sunt splenetici: ꝛ hoc operat̄ humiditas pinguis q̄ nūc a splene ad os stōaci fluit. quinto scientiarum.

¶ Ei in cuius stomaco corrumpit̄ cibus sepe ꝯfert vomit ante cibū ꝛ potatio vini dulcis: ꝛ vsus ciboꝝ q nō cito corrūpunt̄: ꝛ per iterualla tp̄is vsus purgatōis ventris cum rebus purgationē faciētib tempatā: ꝛ mūdificantib ipsum ꝫ ꝙ est yerapigra ꝙ si negligis hō malum humorē redit dif ficilis cura eius. vi. consilij sanitatis.

¶ Cum dominat̄ in stō mala ꝯplexio calida vel ipa ammixta cum hūiditate modica: ꝛ hec ē mala ꝯplo sine materia curabimus eā cum aq̄ frigida absq timore ꝛ dubitatione aliq̄. quia membris vicinis loci stomaci nō nocet aqua frigida. quia in statu sunt tēperato. septimo ingenij.

¶ Patientē fastidiū cū multo secessū adeo ꝙ debilitat̄ virtus ciba eū stipticis successiue. ꝛ qꝛ appetitus cadit multotiēs secessus multitudie. tūc eidē sunt diacitoniton ꝛ silia ministrāda. Et cū cibus corruptus est in sūmitate ventris patiētis fastidiū cū retentiōe secessus siue cū eo febris sit: siue non: ex fastidio ipso cāta ꝓcura ipsius descēsus cum pi pereon ꝛ silibus. Si vero in iferiori extrahe ipsum cum suppositorio aut clisteri mellis ꝛ olei. Qꝫ si ibi sit punctura fortis clisteriza cum oleo ꝛ pinguedine anatis liquefacta: i defectu cuius ponat̄ galline pinguedo. que etiam si nō inuenitur fiat clistere cum sepo caprino oleo ꝛ cera lota. Inflatio vero si fuerit ibi clisteriza cū oleo in quo ruta ꝛ semina ventositates expellentia sint decocta: vt ciminum carui semen apij ꝛ silia. octauo igenij.

¶ Cum dissolueris assellationē patientis fastidiū p suppositoriū vel clistere nutrias statim patientē aliquo ꝙ nullo mō sit stipticum. ꝛ hoc ēt opare die secūdo: ꝛ pcipias patienti vt ingrediat̄ balneū si oīo liberatus est a fastidio. ꝛ si ipsa nocte post balneū dormierit bono somno liberat est pro certo perfecte. Et si post hoc sentiat patiens aliquātulum febris non oportet te timere propter hoc nec dubitare: sed in crastino facias ipsum iterum ingredi balneum ꝛ nutrias eum. vij. igenij.

¶ Patienti sincopim ex causa colere citrie ad os stomachi defluentis da bibere vinum citrinum aquosum: ꝛ in sincopi que fit ex multitudie humoꝝ crudoꝝ da bibere patiēti vinum calidū aureum vel citrinum. dūmō ꝓhibeat caput forte. duodecimo igenij.

¶ Cū stōus patit̄ ex humoribus malis ei meliores sūt medicie cōfecte ex aloe. sed oēs res stiptice siue cibi sint siue potus seu medicie obsunt ei magno nocumento ꝛ ori stōi madefacto ex hūorib hūidis nō nocent. nocent tñ ꝫm sui quantitatē: qꝛ operatio mediciaꝝ ciborum ꝛ potuū stipticorum est res q̄ vtilior est sibi. vij. miermir.

¶ Vomit q accit ex humiditate pingui de genere nāe mediciarum exñte in stomacho est fortis ꝛ difficilis ꝛ ex illo vōitu stōus ledit̄ valde: cui lesio duplicat̄ ipso debili exñte: ꝛ eius cura potior est ꝓuocatio vomit ipsius male pinguositatis. ꝛ ꝯfortatio stōi cū arom atib ꝛ semib bōi odoris ꝛ his silibus: ꝛ queadmodum oēs spēs fetide ꝑturbant aīam ꝛ faciunt ipsam abbomiare: ita oēs spēs aromatice confortant stōm: ꝛ spālr que sunt ex rebus comestibilib: ꝛ res ipe vtiles sunt stomacho perturbato ex humiditate pigui quacunq. nono miermir.

¶ Patiētē singultū ex multitudie ciboꝛum aut ex punctōe humoꝝ: vomit liberat: ꝛ patiētē singultū ex friditate calefactio: ꝛ silr īmutatōem factā a reb pungentib medicine minuentes: ꝛ siccātes liberāt ꝛ resoluūt. vij. miermir.

¶ Patiētis bolismū restauram vtutē subito vel gradatim cū odoratu aceti ꝛ mētastri mōtani vel cineris ꝛ mēte ifusoꝝ ī aceto: vel cū odoratu maloꝝ ꝛ silium fructuū vl cum odoratu frusti panis ꝛ ꝯmixtiōe alicui ex illo ad qd patiens ꝯpellat̄: ꝛ appositōe carnium porciaꝝ assataꝝ vel cognataꝝ añ nares: ꝛ i sūma appositōe ciboꝝ oium hñtiū odorem bonū: qꝛ ipsi excitāt ꝛ augēt vtutē ei ꝛ ꝯstrictiōe manuū ꝛ pedū fortiter: ꝛ depilatōe pilloꝝ pectoris ꝛ extiōe capilloꝝ capitis: ꝛ cū a sincopi excitat̄ ciba eum pane vino ifuso: vel re alia roborāte virtutē. Eadē particula.

¶ Ex hūore malo iclusō i tunicis stomachi salso vel colerico: cum ebulit: accidit appetitus ciborū malorum: ꝛ scōm

diuersitatē q̄litatis ⁊ malignitat̄ spēi hūoris diuersificāt̄ spēs rez̄ q̄ appetunt̄. quarto morboꝝ ⁊ accidentiū.

¶ Fastidium cum os stomachi est debile ⁊ venter strictus est difficilis cure: qꝛ q̄cq̄d dissoluit ventrē facit fastidium ⁊ turbat aīam. ⁊ qd̄ confortat os stōi retinet secessū: ⁊ melius qd̄ i fastidiosis īueni est vt ipsi cibentur herbis preparatis cum oleo ⁊ muri. ⁊ postmodū accipiant paruz de piris citonijs ⁊ malis granatis ad que appetitus ipsorum declinat magis. sexto consilij sanitatis.

¶ In confortatiōe stomachi fastidiosoꝝ ⁊ silr̄ ēt si effimeraz patiant̄ res confortantes stomachū apponēde sūt supra ipsum valde calide effectiue: qꝛ omne tepidū dissoluit stomachū ⁊ humectat. viij. ingenij.

¶ Et qui patitur fastidium ⁊ silr̄ ei q̄ patitur fortē ardorez i stomacho adeo ꝙ credit i illo esse calidū apostema cerotum fridum de citonioꝝ oleo ꝯfert ⁊ cōsueuimus calefacere olea duplici īstrumēto: qꝛ si aliter calefiāt corrumpit̄ eorum virtus. octauo īgenij.

¶ Aqua coadunatur īfra loca que sunt īter īestina ⁊ sifac: qd̄ extensū est supra ipsa. Expositōis ei⁹ i p̄ma epidimiaꝝ.

¶ Hidropisis carnosa cum adheret oportet te p̄mo adhibere que expellunt flegma per secessum. ⁊ postea que expellunt illud per vomituz. deinde per gargarismū: qꝛ gargarismus purgat caput a flegmate. ⁊ cum flegma est diffusum per totum corpus purgamus ipsuz vniuersali purgatione. Et dant̄ i hōc egritudīe medicīe īcisiue ⁊ calefactiue ad purgationē corporis per resolutiones cum vrine emissione. Expositione eius in prima humorum.

¶ Oportet nos purgare corpora patientiuz icteritiā omni modo quo possumus adeo ꝙ purgamus ea per superius ⁊ inferius: ⁊ per palatum vrinam ⁊ nares. Expositione ei⁹ in prima humorum.

¶ Adiuuatur ictericus coloribus citrinis: qꝛ citrinitatē dissoluunt: ⁊ is qui sanguinis sputū screat non adiuuatur demonstratione coloꝝ rubeoꝝ: qꝛ sanguinē mittūt: ⁊ omnis humor purgat̄ demonstratione coloꝝ silium colori ipsi⁹: ⁊ ad interiora corporis īpellitur demōstratiōe ꝯtrarioꝝ colori eius. secundo expositōis humorum.

¶ Multotiēs curauimus sclirosim epatis i p̄ncipio sui. et illā cum prolongata est curare nō potuimus: nec vidim⁹ eam aliquem curauisse. ⁊ patientes sclirosiz aliq̄ peruenerunt ad ydropē ⁊ moriunt̄ temporis mora longa. ⁊ aliqui moriunt̄ celeriter fluxu ventris. scd̄o ad glauconē.

¶ In cura ydropisis ꝓuenientis ex ap̄ate duro vētris hec tria facere nos oꝫ primo laborare circa curā apostematis duri qd̄ est in ventre. secundo operari emplastra resoluētia humiditatem: ⁊ tertio ministrare medicinas promouētes vrinam. secundo ad glauconem.

¶ Desudatio sanguis est ex apertione venaꝝ paruarū vel purgatiōe aquositatis sanguis sicut accīt spāliter i debilitate epatis ⁊ renū: qꝛ patienti hōc egritudinez multotiens accidit ꝙ mingit vel emittit aquositatē sanguis per secessum. vi. morboꝝ ⁊ accidentium.

¶ Cā oīum specieꝝ ydropisis est epar cū nō mutat in sanguinē id qd̄ ꝓuenit ad eū ex cibo ꝓpter malā ꝯplōnez fridam dominātez i eo. ⁊ fortassis hōc mala complexio frida dominatur i aliquo instrumētoꝝ cibi vel i aliquo istroꝝ spiritus: que extendit se ad vicina membra quousq̄ ꝓueniat friditas per societatem venarum ad corpus epatis: ⁊ generat i corpore ipso egritudinē que est causa ydropisis. Et silr̄ cum augmentatur fluxus sanguis vndecūq̄ infrigidatur epar: ⁊ accidit ydropis. v. scientiarum.

¶ Cū epar ꝓpter sui sclirosim nō pōt i sanguinē cibū ꝯmutare: accīt ydropisis ꝓpter sclirosim splenis: qꝛ egritudinibus oībus splenis patit̄ epar. vi. scientiarum.

¶ Curatur opilatio epatis cuz aperitiuis rebus, ⁊ repletio epatis curatur per exercitium ante cibum: nec ꝓhibetur i his ambulare modicum post cibum. ⁊ quicquid cōfert ad aperiendū opilationes: ꝯfert ad operandū digestionē: ⁊ inter oīa sirupus acetosus pipercon ⁊ dieta tenuis sunt meliora ad aptandū operationem digestionis: ⁊ curandū epatis opilationem. vi. consilij sanitatis.

¶ Ad apostemata epatis ⁊ stomachi eligimus absinthiuz: qꝛ cū suspicamur epar ⁊ stōm eē i malo statu: statim decoq̄mus absinthiū cū oleo: ⁊ ponim⁹ sup ista duo mēbra: ꝙ si nō īuenim⁹ absinthiū ponim⁹ oleū citonioꝝ ⁊ oleū masticī ⁊ oleū nardinū. ēt si febris ꝓua sit cū eisdē. xi. īgenij.

¶ Et q̄ habet i epate ap̄a ꝯsiliū moderatū ꝑfecto moderamine adhibendū. ⁊ nullus cib⁹ est sibi magis aptus q̄ȝ far ordei: qꝛ mūdificat absq̄ ꝓūctura: nec aliqua medicia est sibi magis apta q̄ȝ secaniabin cuz aqua frida: nec accedas ad patientē cum aqua maloꝝ granatoꝝ nec pomoꝝ nec reliquoꝝ stipticoꝝ ne forte ꝯstringant̄ ora venarū ⁊ ꝓhibeatur colera a purgatiōe. xij. ingenij.

¶ Epatis apostema cum est i gibbo ⁊ volueris patientem purgare vrinā ꝓuocantib⁹ purga eum. ⁊ cum est i concauo cum soluentibus ventrē miscens crocū affricanū semē vrtice: ⁊ quicq̄d temperate vētrē laxat. ⁊ hoc secure ⁊ ꝯfidēter fac cum apostema declinat. Et ego decoxi cuz farre ordei polipodiū ⁊ eleborū nigruz. ⁊ i principio tales clisteriçandi sunt cum aqua melle ⁊ baurach seu vino: ⁊ i declinatione egritudinis cum fortioribus: mentastro. s. collognitida ⁊ centaurea minori. xij. īgenij.

¶ Epar debile semp̄ ē adiuuādū cū adapiētib⁹ opilationē ⁊ mūdificātib⁹ ⁊ resoluētib⁹ tēperata resolutōe: vt terbētina q̄ mūdificat ora arteriaꝝ ⁊ venaꝝ discrepātiū sibi ad inuicē vt sint apta ⁊ nō opilata: qꝛ opilatio generat putredinē. ⁊ oꝫ ꝙ medicīa dispēsata ad epar nō sit nimis frida: sed sit eius friditas temperata. viij. miermir.

¶ Intube siluestris ⁊ ortēsis ꝯplo vincit̄ a friditate modica: ⁊ habent cū hoc aliquā amaritudinē: ⁊ sunt ambe stiptice. ⁊ qꝛ hn̄t istas duas qualitates sunt de meliorib⁹ medicinis quibus curat̄ complexio epatis calida: ⁊ nō nocent multum ipsi⁹ male ꝯplexiōi frigide: queādmodū obsūt eis res frigide ⁊ humide sine stipticitate ⁊ amaritudine: ⁊ ipe herbe frigide temperate ꝯfortant epar per suam stipticitatem: ⁊ mundificant per amaritudinē: ⁊ ꝯferunt male cōplexioni epatis cuz materia: ⁊ admiscet̄ eis mel prouocāt ⁊ faciunt descendere ipsas hūiditates aquosas: ⁊ alias humiditates. Eadem particula.

¶ Admiscēde sunt medicie lenitiue virtutis debilis cum medicis calefacientib⁹: ⁊ apponunt̄ he medicine lenitiue ⁊ hoc magis q̄ȝ i scliroṡi alioꝝ membrorum: qꝛ corpus epatis est quasi q̄dā humiditas coagulata: cuius virtus cito dissoluit̄ subtilitate multa sui. Eadez particula.

¶ Serum est saporis cui amaritudo dominatur fortiter. ⁊ hoc pre ceteris medicinis epar mundificat ⁊ aperit arctas vias eius sine manifesta calefactione ⁊ infrigidatōe. Eadem particula.

¶ In ap̄atib⁹ stomachi ⁊ epatis ꝯmisce medicīas stipticas ⁊ aromaticas. nec i his sis ꝯtēt⁹ solūmō lenitiua aut laxatiua. qꝛ quotiēscūq̄ feceris hoc deducit̄ patiens ad dubitatiōnē ⁊ ꝓpe destructionē. Eadem particula.

¶ Apostematibus gibbositatis epatis nō nocēt stiptica vl̄ morditiua: nocent tn̄ apostematib⁹ cōcauitatis epatis: qꝛ rerum que assumunt̄ īmutant̄ virtutes anteq̄ȝ perueniāt ad epatis gibbositatez. tunc stipticum non remanet stipticum vt erat: nec morditiuū in mordicatiōe sua: nec viscosum in sui viscositate. xiij. īgenij.

¶ Cum apostematū est splen ⁊ i corpore supfluitas humoris melancolici adest ad mundificationē corpis ⁊ supfluitate ipsa oportet te medicinis resolutiuis ⁊ euellentib⁹ in-

ↄseruatiōe virtutū suaꝝ medicinas stipticas ämiscere: et cū mundū ē corp⁹ noli ↄmiscere ipsis medicinis stipticum aliqđ. ⁊ si imisceas sit valde modicū q̄ntitate. xi. ingeny.

¶ Melior medicis ad grossitiē splenis ē emplm qđ fit de radicib⁹ cappari absinthio aceto ⁊ melle: ⁊ caue emplicare pectus cum stipticis medicinis. xi. ingeny.

¶ Ad grossitiē splenis cū qua ē sclirosis medicina resolutiua cū aceto mixta ⁊ supra locū splenis frequēter apposita cū aliqua particula carnea lacerti est mirabilis opōnis et armoniacū cū aceto multotiens sufficit ad curanduz apostema splenis ⁊ sclirosis sui. vltimo ingeny.

¶ Accidit ex egritudib⁹ splenis species melācolie chebus dicta: que multotiens incitat desideriū ciborum fortium: ⁊ specialiter cum ad stomachuz defluit superfluitas pure acetositatis. ⁊ multotiens post cibū ꝓmouet grauedinē fastidium ⁊ abbominationē: cum appetitus ex cā alia ē corruptus. sexto scientiarum.

¶ Non euacuatur superfluitas congregata in splene nisi vna via. scilz per secessum. quia non potest expellere qđ i se est ad renes. ⁊ ideo cum apostematū est mouemus euz ad expulsionem superfluitatis in ipso existentis per secessum. duodecimo ingeny.

¶ Cura apostema lateris per diminutionē cataplasmationem ⁊ solutionē vētris: ⁊ noli dare far ordei tēpore status egritudinis ipsi⁹ ne forte impediat crisiz. Expositiōe eius in prima morborum acutoꝝ.

¶ Apa lateris cum cataplasmas oz te ponere sub cataplasmate lanā vel pānū plicatū aut auriclare paruū vt sit appositio cataplasmatis i costis absq̧ ipulsiōe aliqua ⁊ lesione. Expositiōe ei⁹ in scđo morborū acutoꝝ.

¶ Tunc cōfert apostemati lateris fumositas cataplasmatis humidi cū est duꝝ: ⁊ nihil expuitur ex eisdem. Expositione eius in secundo morborū acutorum.

¶ Prohibe minutionē cum apostema est ex humore colerico melancolico vel flātico et taliter prohibe illam cum apa lateris est ex sanguine ⁊ est tp̄s nimis calidum. ⁊ humor in corpe dominans est colera. q₂ humor sanguineus i coleram mutatur: qđ comprehenditur: qū patiēs post sputum sanguinis colericum sputum spuit. Expositione eius in secundo humorum.

¶ Quodcūq̧ producit apostema in parte neruea diafragmatis producit magna apostemata accidentia in pellicula que est sub costis. xvi. pulsuum.

¶ Dūbeletis que accidunt i iteriorib⁹ corpis ⁊ specialiter i ventre medicine ↄfecte cū aromatibus ↄferunt valde: q₂ resoluunt ⁊ liquefaciunt humiditates in eis collectas. Et laudabilior medicis est tyriaca magna eis. ⁊ post eaz medicine quibus mentastrū fluuiale misceť. vltima ingeny.

¶ Omnib⁹ dūbeletis q̄ i interiorib⁹ corpis accidūt pre medicinis alys ↄferunt medicīe subtiliātes ⁊ desiccātes: ⁊ similiter potus modicus vini subtilis. vy. miermir.

¶ Ait Moyses. iter medicias subtiliātes ⁊ desiccātes est acetū: ⁊ est fridū: ⁊ capillus veneris: ⁊ ē medicina tempata iter caliditatē ⁊ friditatez. sed oēs alie medicīe cognite q̄ frequenter veniunt i opatiōnē sunt cal'e ⁊ sicce. ⁊ oz medicum esse memorē ad curationē dūbelatoꝝ q̄ accidūt i interioribus corporis: medicinaꝝ subtiliātiū ⁊ desiccātium q̄s ↄsignauit. H. i eis: ⁊ đ signo gradus eaꝝ i calitate ⁊ siccitate nunc ipsaꝝ. s. mediciaꝝ calidaꝝ ⁊ siccaꝝ i p̄io gradu frequenter venientiū i opatiōnē sunt quattuor. Et sunt Eupatoriū squinantū tamariscus ⁊ pbisticus. Et ipsarum calidarū ⁊ siccaꝝ i secūdo gradu sunt octo. s. Enigedā. balsamus. aristol'. yreos. Cucumer siluestris. Reubarbaruz. affodilli. ⁊ Chieri. ⁊ ipsarū calidaꝝ ⁊ siccaꝝ i tertio gradu sunt. xx. videlicet. Ebulus: gentiana: daucus: darsani: cuperi con: ysopus: nux romana: amoniū: cubebe: sansucus: pipe rella: menta: sisimbriū: ruta: cassia lignea: serapinū: mētastrum: nigella: ⁊ assaꝝ. Et medicinaꝝ subtiliantiū ⁊ desiccantiū a modernis inuentarum calidaꝝ ⁊ siccarum freq̄nter venientiū in operationem sunt tres: videlz sericuz: aniudem: ⁊ calamentum. Que medicine sunt in sūma. xxxv. tu vero cum necesse fuerit operare eas vel simplices vel compositas prout videbitur tibi.

¶ Uulnera intestinoꝝ absq̧ apāte facile curanť cū stipticis ⁊ habentia apa vel carnositatē difficile curantur: quia quotidie augmentať: ⁊ apāta aquosa i pellicula circūdāte epar potius q̄ i membris alys generanť. expositiōe eius i sexto affoꝛismorum.

¶ Cum alteꝝ duoꝝ sifacium itestinoꝝ vulnerať totaliter vulneribus suis: ⁊ reliquū remanet illesum patiēs ab egritudine liberatur. quinto iuuamentoꝝ.

¶ Emplastra ⁊ cataplasmata que antiq iuenerūt ad curationē colice facte ex flegmate vitreo ab itestino colon cōtento opoꝛtet te i patiente frequentare: q₂ cum frequēter operaris ipsaz curas egritudinē ⁊ a malis accñtib⁹ liberas patientem. Et cū ea sel' vel bis tātūmō oparis noces patienti nocumento magno: q₂ per illud sui tensio augmētať. Particula sexta de clisteribus.

¶ In dolore itestinoꝝ accñte cuz febre opare cataplasma cū milio. ⁊ si nō cessauerit dolor recurre ad receptionē seminū resoluētiū vētositates. decoquēs ea i oleo subtiliuz partiū: ⁊ cola: ⁊ i colatura liquefac pinguedinē anatis ⁊ clisteriça. ⁊ si nō potes hr̄e pinguedinē anatis pone pinguedinē gallīe sine sale q̄ nō sit nimis vetusta. ⁊ si nō iueniť addas i illo oleo paꝝ castorei ⁊ clisteriça. xy. igeny.

¶ Species vermiū vētris sūt tres sil'es vermib⁹. acuti generantur circa anum: ⁊ sil'es semībus cucurbite i itestinis grossis: ⁊ sil'es serpentibus i itestinis subtilibus. Et cū ipsi eleuantur ad stomachum generant dolorē i eo: ⁊ generantur i ventre vermes ex humore malo ⁊ morditiuo. prima expositōis eius. i secunda epidimiarum.

¶ Renes cū sunt fortes humiditatē pinguosaz generataz i venis ex liquefactōe humoꝝ ↄtētoꝝ ibi attrahūt a vēis ⁊ trāsmittūt illā piguedinē ad vesicā ⁊ emittiť p vrinā: et cū renes sunt debiles ad ipsi⁹ attractōem accit ex ea pinguositate alteꝝ istoꝝ duoꝝ: aut vene ipellunt eā ad vētrē aut spargunt eū ⁊ fundūt p totum corpus: ⁊ ex hoc ydropisis generatur. vi. morboꝝ ⁊ accidentium.

¶ Cum digeritur apostema generatuz in altero renū mingit patiens saniem fetentem quēadmodum est secessus: ⁊ tunc de vlcere renis timetur. quare omni cautela sis cautus i curatione dicti apostematis: vt ipsius cicatriçatio cito fiat: quia nisi celeriter adducatur redit difficilis ei⁹ cura. sexto scientiarum.

¶ Dum operatio renū cessat vrina non venit ad vesicaz: ⁊ tunc vesica vacua est: ⁊ nihil vrine i ea iclusa aliquatenus reperitur. sexto morborum ⁊ accidentium.

¶ Egritudīes ani curanť difficile ꝓpter cās quattuor. Et sunt multa sensibilitas mēbri: fluxus fluēs sup̄fluitatum morditiuaꝝ per ipsum: parua mora mediciaꝝ appositarū supra ipsum: ⁊ complexio sui cal'a ⁊ humida. ⁊ ad curationem ipsarum sunt necessarie medicīe refrigeratiue ⁊ desiccatiue: ⁊ medicīe refrigeratiue ⁊ desiccatiue secundum magis sunt stiptice. ⁊ omne stipticū mordet: ⁊ ipe anus nō sustiet mordicatiōem. ⁊ ideo meliores medicīe ipsius sūt metalla lota que cal'a non sunt. nono miermir.

¶ Scabies ⁊ cutis excoriatio sūt egritudies melice gñate i cute. cācer vō ⁊ elephātia sūt egritudīes melice generate i carne ⁊ venis: ⁊ ex sanguīe multo. Elephātie vero gñatio est ex sanguine melancolico cum temporis prolongatione: cui mixta est colera nigra dominans: ⁊ accidit inde egro debilitas motus: origo vlcerum: ⁊ immutatio colo-

ris. Particula sexta de apostematibus.

¶ Augmētat̄ in corpe humiditas mucillaginea intātū q̄ patiēs emittit eā per vrinā: ⁊ ex ipsa circa iuncturas apata similia apostematibus ydropisis patientibus generāt̄: que apata vacillare fecerūt aliquos medicorum: adeo q̄ aperuerūt ea credētes esse in eis saniem: nec inuenerunt eam: sed inuenerunt totam carnē circa iuncturas exn̄tem mucillagine plenā. vij. expositionis eius. i. vi. epidimiarum.

¶ His tribus statibus ptisis. s. illi qui statui senis est similis: ⁊ ei qui est ex calore: ⁊ ei qui est ex egritudine sincopis confert lac: aqua ordei: ⁊ ferrū coctū cum aceto eo modo quo decoquitur aqua ordei ad penetrationē membrorū confert eis etiam aqua mellis. Particula sexta de ptisi.

¶ Multitudo carnis ⁊ pinguedinis est valde nociua: facit corpus turpe: īpedit opatiōes: ⁊ retardat motus: ⁊ ideo oz multitudinē carnis ⁊ pinguedinis habētes ire frequenter p mare: ⁊ ambulare sub sole: ⁊ specialiter esse sub sole ī mari: q2 aer marinus dissoluit humiditates: ⁊ oz ipsos cibari cibis modici nutrimenti sicut herbis habētibus excedentē caliditatē: vt sunt cepe: allea: pisces saliti: ⁊ cibari cibis ꝯfortantibus ⁊ non humectantibus: quēadmodum sūt carnes macilēte: ac oz ipsos a balneatiōe aque calide: excepta balneatiōe aque ī balneo p̄caueri: ⁊ oz ipsos sitim sufferre aliquātulū: ⁊ oī mō quo possint debēt sua corpora īdurare. Particula sexta de attenuatiōe corporum pinguiū.

¶ Nō te faciat timere operationem chirurgi egritudo magna quia non debes putare magnam egritudinem fortē: neq3 paruam debilē: sed debes attendere ⁊ videre dubietatem ipsius fortitudinem. s. ⁊ debilitatem suam: q2 scissura in quā descendit siphac: que est iuxta stomacū est egritudo fortis: ⁊ nō manifestatur sensui magna: ⁊ scissura ad quam descendunt intestina: egritudo est debilis ⁊ sensui manifestatur magna. ⁊ de alijs egritudinibꝰ itelliges idē. Particula sexta de examinatione medici.

¶ Omnes medicine quas bibunt podagrici ad eorū egritudinem vt probibeant fluxum humorum descendentiū ad pedes suos: ⁊ ipse nō purgant humores ī membris dolorosis contētos sūt de peioribus medicinis sibi. quia humores cum nō currunt ad locum: circūdant supra corpus totum: ⁊ forte faciunt suffocationem. ⁊ hoc sepe vidi. ⁊ iō consulo patienti huiusmodi dolorē vt nullo modo bibat tales medicīas: sed tñ bibat tyriacā. nā vidi multos patiētes hꝫ dolorem qui biberunt istā cōfectionē ⁊ sunt ab ipa egritudine liberati. Particula sexta de tyriaca ad cesarē.

¶ Omniū medicinarum resolutiuarum complexio est calida: ⁊ ex operatione hꝫ cōplōnis cum est nimis calida procedit mordicatio. Et ideo oportet te cauere ab operatione medicinarū habentiū multā caliditatē in medicaminibꝰ quibus cupis resoluere ī membro: maxīe si mēbrū egrotans est apparēs ⁊ manifestū. nā cū opatꝰ fueris sīl'es medicinas adiungis mēbro cū eius egritudine mordicatōes: ⁊ generatur ī eo non modicus dolor. ⁊ omnis dolor icitat ⁊ attrahit materiā. Sed medicīa habēs caliditatē ꝯpatā nō generat ī hꝫ mēbris dolorē ēt si membrū apparens sit fridum: ⁊ cū est in iterioribus corporis ⁊ idiget magna resolutione opare medicinā fortis calitatis. In microtegni.

¶ Medicinas formice corrosiue nō humectatiuas vt alterius formice speciei oportet esse refrigeratiuas cū aliqua siccitate. Et primo sūmitates vitiū teneritates ede, rubi ⁊ linguam arietinam supra locū egrū appone. ⁊ deinde misce ipsis lenticulas parum mellis subtilis ⁊ farinā ordei: ⁊ appone secundo ad glauconem.

¶ Rubee ⁊ formice non corrosiue medicinas has superappone: videlicet lactucā virgā pastoris lenticulas aque nenufar psilium portulacam intubam semperuiuam similiter ⁊ solatrum: secundo ad Glauconem.

¶ Elephantia ⁊ apostema melancolicū ī eorum initio possūt curari per frequentē euacuationē humoris melancolici: ⁊ per dietā ī egrotante sanguinē laudabilem generātē: quia dieta ī huiusmodi egritudine est qꝺ melius operatur. Nā īuenimꝰ elephātiā ī terra egypti ꝙplures homīes īuadere ꝑpter malā dietā ⁊ caloris dominiū regionis: ⁊ īuenimus eam ī alamania multos occupare pp̄ salsamenta q̄bus vtuntur: minus tñ ꝙ̄ in terra egypti. In pūia vo cuius prouincie hoībus lac assiduus est cibus: nullū eorum detētū ab ipsa egritudine inuenimus. secundo ad Glauconem.

¶ Cibi patientium elephantiam ⁊ cancrum secūdū magis sint far ordei ⁊ aq̄ casei: ⁊ ex herbis sunt malue: attriplex: blitis: ⁊ cucurbita: ⁊ ex piscibus qui pascunt̄ circa lapides ⁊ omnes aues preter degentes ī aquis: ⁊ comestio carniū tyriarum patientibus elephantiam est mirabilis medicina: ⁊ oportet vt comedāt eas abscisis capitibꝰ ⁊ caudis ⁊ mūdificatis ventribus earum excoriatas ⁊ coctas cum multa aqua modico aleo: aneto: ⁊ porris: vsq3 ꝙ̄ īcipiant eliq̄ri.

¶ Ex punctura scorpionis cuius venenum incidit ī neruū arteriam: vel venam: accidunt patienti accidentia fortia valde: q2 venenum scorpionis facile peruenit ad corporis interiora ⁊ penetrat totam cutem. tertio scientiarum.

¶ Eorum qui ꝯsueuerunt exercere coitum: ⁊ postea deseruerunt eū: vidi multotiens corpa frigescere ⁊ ad motꝰ tarda esse: ⁊ quibusdā eorum accidit timor sine cā: memoria praua. ⁊ casus ī pestē: quēadmodū accīt patientibus melācoliā melancolicā: ⁊ oīa hec sequunt̄ corruptionē spermatis retēti q̄ generat malos fumos. sexto sciētiarū.

¶ Pre oleis curat dēsitatē cutis oleū aneti viridis: ⁊ oleū semis vue dissoluit lassitudinē pfecta dissolutiōe: ⁊ humectat ēt si fortis sit lassitudo. ⁊ sīl'r oleum granatorum pini ad lassitudinē confert. tertio cōsilij sanitatis.

¶ Iectigatōes cordis vidimꝰ m̄ltos sanos iuuenes ⁊ senes subito īuasisse: ꝙ̄rum ī aliq̄ nō est diminuta sanitas: ⁊ oībꝰ ꝓfuit minutio vene ⁊ cibus subtilis. q̄nto sciētiarum.

¶ Nō laudo ad plenū refrigerationē mēbrorum: q̄bus deflu it sanguis cū rebus refrīdatiuis ⁊ stipticis appositis ex: q2 impellūt sanguinē ad īteriora: ⁊ replēt venas. nam scio q̄sdam qui sua pectora refrīdarūt ꝑpter sanguinē: quē spuebant a pulmone: ⁊ quosdā alios q̄ stomachos suos exteriꝰ infridarunt ꝑpter vomitū sanguineū. ⁊ alios q̄ capita sua infrigidant ꝑpter fluxum sanguinis e naribus: que refridatio nocuit eis valde. sed tunc est refrigeratio facienda: postꝙ̄ sanguis se ad alium locum inclinauit vel ad ptē cōtrariam tractus fuit. quinto ingenij.

¶ Dolorē ī ꝯtritiōe nerui est necesse curari cū emplō ꝯfecto ex farina fabarum melle aceto ⁊ pice liq̄da decoctis pfecta decoctiōe ⁊ apposito ipso calido supra locū. vi. īgenij.

¶ Patientes sincopim ex multa repletione spūs propter corporis raritatē cibandi sunt cibis nō cito dissoluētibus: vt pane farre ⁊ fructibus stipticis quorum difficilis est corruptio. Et aliq̄n sunt cibandi pane ⁊ vitellis ouorum ⁊ testiculis gallorum. ⁊ precipimus tibi vt facias īgrossare humores ⁊ densare cutem. quinto īgenij.

¶ Cum generat̄ vlcus iuxta latus magne vene pulsatilis vel nō pulsatilis: caro mollis cibo apostematur: ⁊ apparet tota illa vena ī membro rubea ⁊ extensa. ⁊ dolet cum tanḡit̄ caro ipsa. xiij. ingenij.

¶ Cū caro mollis īcipit apostemari īcipias a cessatōe doloris p superappositionem lane ī oleo madefacte calido. Sed q2 res calide corpe repleto attrahūt oportet te īcipe a minutiōe vene vel scarificatōe alteriꝰ mēbri nō egrotātis sibi oppositi h mō. si egritudo fuerit ī manu facias scarificationē ī tibia. ⁊ econuerso. Si vo fueris negligēs circa euōnē corporis crescit apostema carnis mollis quousq3 ad saniē venit. xiij. ingenij.

¶ Venenosi aialis morsus & punctio curat medicinis attractiuis alteratiuis & imutatiuis: medicie vero alteratiue sunt que alterant eius qualitatē: & medicine imutatiue que substantiam eius imutant: & attractiue que venenū attrahunt fortiter sine calefactiōe vt sūt sicie & cornua cōcaua. & aliqui sunt qui ore proprio sugunt: & venenū attrahunt a membro puncto. xiij. ingenij.

¶ Medicinis lenitiuis apatis duri ex his que icidunt est aliquid imiscendū & acetū est vtile ad hoc. & cum eo bene curantur chorde & ligamēta: & est ipsum operandū semp. Sed cum aceti multū apponitur i cōfectione attrahit humores subtiles & subtiliores: & eorum residuū cōuertit in lapidositatē. & cū longo tpe purgauerit nocet substātie nerui & ledit eum: & ideo nō est eo vtendum in principio egritudinis neqꝫ tempore longo. vltimo ingenij.

¶ Cancer i pncipio sue generatiōis curat cum medicinis metallicis lotis & euōne corporis per secessum. sed cū crescit & manifesta est causa eius augmentū sui omni modo quo possumus probibemus. vltimo ingenij.

¶ Incipimus i cura podagre & doloris iūcturarum ab euōne chimi nociui. & postea curam⁹ man⁹ & pedes adhibēdo ipis medicinas reprimētes & probibentes. sed iuncturam scie nullo modo reprimas neqꝫ refrigeres qr locus eius est cōcauus: & crescit repletio in concauo loco. tamen post purgationē mitigandus est dolor cū calefactiuis: nec calefacias neqꝫ refrigeres multum statim post purgationē quēadmodū facis i fine post perfectionē purgatiōis. x. miermir.

¶ In dolore scie magis pdest vomitus qꝫ secessus: qr attrabit humores ad superiora. & semp eo vtere post cibū: & ad puocationē vomit⁹ pmo ppina medicias vomicas molliores & leniores. Et cū humores colligati sunt adinuicē et ipsorum difficilis est cura cā operationis medicorū qui i pncipio dederunt medicinas acutas & indurantes materias & coquentes. sicia tunc prodest mirabiliter & assellatio p clisteria laxatiua acuta quibus adeps colloquintida & similia immiscentur. Eadem particula.

¶ Dixit Temimius in introductorio suo talia verba in cura scissure que est inueterata. sume nucis cipressi exag. duo foliorum cipressi exag. i. acacie nouelle. ʒ. duas. v. exag. vnū & ea confice cum cola piscis liquefacta & calida ipsa extende super pannū lineū: & supappone scissure post egressū a balneo ieiuno stomacho: & iaceat egrotans supinus donec siccetur emplastrū: & dieb⁹ quadragita remaneat sic ligatum. & quottidie bibat duas partes nucis cipressi & vnā ptem frondiū eius tritas & cribellatas e quibus bibat die quolibet pōdus drag. ij. cum vncia aque mirti & çuchari.

¶ Et dixit. gargarismus factus ex succo frondiū grisomillorum decoto. confert apostemati vuule gutturis & amigdalis: & resoluit omne quod accidit ori carni dentium vel vuule ex calido apostemate & tollit illud.

¶ Cura fractionis ossiū post necessariā operationē manuum est dietatio patiētis: & est dieta multū subtilis: & purgatio multa vētris in principio cum aliqua medicinarū. & in ora generatiōis pori sarcoides est nutritio cū cibarijs viscosis boni chimi plurimi nutrimenti: & medicinarum appositio exterius viscosarum tenacium sustinentium substātiam ipsorū parū calidarū & temperate siccarum. vi. igenij.

¶ Noli operari contra residuū apostematis calidi qd non est durum calidas medicinas. qr penetrant potius qꝫ resoluant. Et cum illud residuum apostematis calidi est durum medicinas fortes secure & confidenter contra ipsam duriciem operare. xiij. ingenij.

¶ Sufficit in apostematib⁹ manuū & pedū appositio spongie desuper cum aqua frigida & modico aceti vel vini pontici. in apostematibus vero epatis nō apponit aliqd fridū sed decoquat citonia i vino: & loc⁹ apostematis cataplasmet ex illis tepidis in principio sui. & silr conferunt apatibus ipsis oleū citoniorum: oleum mirti: oleū masticis: oleū nardi & oleū absinthij cum desuper frigida nō apponunt. Et in medicaminibus apostematū oculorum & oris nullo modo intret aliquod oleum. & in auribus distilletur oleū rosatum aliquando cum aceto. xij. ingenij.

¶ Ait Moyses. Aristoteles dixit i vltima none pticule libri aialiū. afforismorum valde bonū i opatiōe medicine: nec vidi Gal. in his q̄ dixit facere mētionē seu aliquā recordationē de eo. Et verba Aristotelis sūt hec. Multotiēs plib⁹ puerorum spasm⁹ accidit: q̄rū cib⁹ bon⁹ est p copiam lactis pinguis qd sugunt a nutricibus suis carnis fertilis. & ipsi⁹ egritudinis cā est lactis bibiti multitudo.

¶ Explicit particula nona.

¶ Incipit particula decima ptinēs afforismos de febrib⁹.

Febres augmentant & exacuunt cū ciborum digestio que fit in stomacho & epate non complet. & iō oportet te esse sollicitum in similib⁹ febribus circa digestionē ciborum confortando cum rebus stipticis membra ipsa. xi. ingenij.

¶ Non festines dare febricitātib⁹ potū frigide aque. sed p diligenter inspicias si in aliquo membrorum nobiliū est flā vel flegmō erisipilatū vel apostema molle aut durum vel opilatio aliqua in membro vel membrū cōplōnis fride: quia nulli humorum febricitantiū in principio aqua frigida ē vtilis: post manifestationē vero signorū digestionis humorum putridorum vel digestionem flegmonis sanguinei pot⁹ aque frigide ē illis vtilis: & patienti erisipilam purā potus ipse semper est medicina. nono ingenij.

¶ In febribus putridis tria te attēdere oportet. virtutē. s. qd est primū & vltimū: & postmodū cām putredinis: & vltimo febrē ppriā. Si vo cum medicaris inueneris res pcpetentes his tribus fit medela per res ipsas: & si nō pcpetunt eis adhereas circa aliqd qd manutenet virtutē & eam sustinet. curat cā sola cum calor febris est debilis cū ad aperientibus opilationē & inhibentibus putredinē: ēt si parua sit causa ipsa & festinanter extinguitur calor febris etiā si extinguētia ipsas augeant opilationē quādo febris hēt quantitatē magnitudinis adeo qꝫ ipsam non patitur eger & ipsum occidit cito: & hoc raro fit. x. ingenij.

¶ Si naturarū febriū notitiā haberemus ad plenū secure mandaremus pluribus febricitantibus se in aqua frigida extra balneū balneare: & contulit hoc quibusdā. Sed qr non cognoscimus febriū naturas vere & perfecte: si error caderet extra locum suum magnū adduceret nocumētū. fugimus hoc in curis. x. ingenij.

¶ Cum pplet te necessitas flobothomare febricitantē vel purgare cū vel mitigare eius dolorē cum emplō vel cataplasmate ñ oꝫ te porrigere sibi far ordei nec aquā ei⁹ añqꝫ facias q̄ sunt dicta. Expositione eius in prima acutorum.

¶ Cum aliquis iuuenis hōe carnis & pinguis corporis estatis tempore in statu febris absqꝫ apostemate ventris balneat se in aqua frigida & natat in ea: confert sibi. & nos mādamus fieri hoc secure. decimo ingenij.

¶ Causa lōgitudinis accessionis febris & eius breuitatis si ipsius febris species sit simplex est status humoris qui putrescit & impellit status virtutis expulsiue: & status meatuum & pororum membri cōtinens illū humorem: quoniam multitudo humoris vel eius grossities vel viscositas adducit lōgitudinē accessiōis: & horum ꝯriū facit breuitatē. Et silr debilitas virtutis expulsiue adducit lōgitudinē accessiōis: & fortitudo virtutis adducit breuitatē: & stricticitas meatuū & pororum adducit longitudinē accessiōis. Et largitas eorum breuitatē: & aliqñ ꝯgregant oēs cāe longitudinis simul: & omnes cause breuitatis simul. secundo febrium.

¶ Febris q̄ generat̄ ex putredīe hūoꝝ h̄z in se signū ſpāle nō deſerēs eā: ⁊ eſt velocitas ꝯſtrictōis arterie: ⁊ hoc apparet manifeſte tpe augmenti acceſſiōis: nec etiā abſconditū eſt tpe pncipij ⁊ tpe ſtatus: tpe vō pncipij febris eſt pulſus paruus ⁊ tēpore ſtatus magnus. prima febriū.

¶ Quicūqꝫ febris accidit ex replōne ⁊ ſuperuenit ſibi dyaria ſufficit ſibi illud ēt ſi nō ſit dyaria h̄z replētōis corporis q̄titatē. Et q talib⁹ pcurauerūt minutōē vel adiunxerit purgatōē ſupponūt piculo cito eos. p̄ ad Glauconē.

¶ Nō feſtines minuere febricitantē de ſui crebra ꝯſuetudine patiētē faſtidiū vel h̄ntē pūctiōēs ſeu ꝯſtrictōem in ore ſtōi ēt ſi ſit repletū ſanguie corp⁹ ei⁹ niſi poſtq̄ os ſtomaci ei⁹ fuerit reaptatū: ⁊ tūc purga corp⁹. nā vidi multotiens aliquos h̄o ſtatus quos medici purgauerūt añ confortatōēs ſtōi: ⁊ quoſdā ex eis deſtruxerūt penit⁹. ⁊ quoſdā ad deſtructōis termīos adduxerūt. p̄ ad Glauconē.

¶ Aliqd hūoꝝ putridoꝝ q ſunt ī vētre vel venis magnis fumo ſilr̄ ad ꝯcauitatē cordis pcedit: ſꝫ ex apatib⁹ inguinū vl' cuiuſcūqꝫ carnis mollis apate calor ſolus currit ad cor ⁊ calefacit loca pxia: nec calefacere deſinit donec perueniat ad cor ⁊ calefacit ip̄z nec pueīt ad cor aliqd ex fumoſitate ei⁹ hūoris putrefacti: q2 hūor ille ē reſtrict⁹. ⁊ iō p⁹ dr̄ febris putrida. 2ª vō effimera noiat̄. ſcda febriū.

¶ Frigiditas extremitatū in febre acuta h̄z puenire aut ex magno apate viſceꝝ aut ex forti dolore vētris aut ex ſubtilitate ſpūs ⁊ ſincopi: aut ex ſtrictōe caloris nālis extinctiōi pximi aut ex eiuſdē necatōe ⁊ ſtrāgulatōe a materijs multis. Et extremitates dr̄ aures nares manuū ⁊ pedū plāte. Expōne eius in. 7°. affoꝛiſmoꝝ.

¶ Frigiditas extremitatū in pncipio acceſſiōis febris periodice nō ē ſignū mortis: ſꝫ ē ſignū reſtrictiōis ſanguis ⁊ caloris ad interius: q p corpus poſtmodū aſpergunt̄. Expoſitiōe eius in ſecunda pnoſticorum.

¶ Frigiditas extremitatū ⁊ viriditas eaꝝ cum febre acuta ſignificat mortem caloris naturalis ⁊ eius extinctōē. Expōne eius in tertio epidimiarum.

¶ Sudor frigidus in febre acuta ſignificat mortēz. Particula ſexta de ſignis mortis.

¶ Putredo fit equalr̄ in venis oībus: fit etiā in potiorib⁹ ⁊ nobiliorib⁹ his: ⁊ ſunt vene que ſunt īter iguina ⁊ ſubaſſellas. ⁊ h̄o putredo neceſſario eſt radix febris icluſē: cūz aūt putredo eſt in vno mēbro in quo eſt apoſtema vel nō radix ipſius febris ⁊ eius locus eſt ipm membꝝ. ⁊ hic locus eſt febri ſicut caminum igni. xi. ingenij.

¶ Oportet te ſcire res q̄ ſunt cura feb. ⁊ que ſunt cura putredis: ⁊ que ſunt cura cauſe putredinis: q̄ quidē eſt opilatio. Nā res quib⁹ hec tria curant̄ nō ſemp ſunt ſimiles: ſed diſſimiles. Et iō prudēter attēdas q iſtoꝝ triū mai⁹ eſt nocumēto ⁊ curare ſtudeas illud magis. xi. īgenij.

¶ Opꝫ te pfecte ſcire: q2 mēſuratio īter febrē putredinēz ⁊ cāz putredis ēt ſi ſint oīa māifeſta ē q̄dā res ſecreta laborioſa ⁊ difficilis idigēs ſubtili igenio ⁊ ordiata ſcīa. Et magis illa laborioſa ē mēſuratio q̄ īter iſta ē ⁊ vtutē. xi. īgenij.

¶ Quicūqꝫ patiunt̄ febrē ⁊ h̄nt ī corpe multā ſuperfluitatē hūoris idigeſti ⁊ ſtōus ipoꝝ debilitatus ē ex faſtidio nece eſt q corpa iflent̄ ⁊ alicui⁹ ipſoꝝ color fiat albus ⁊ alicui⁹ niger ⁊ alicuius plūbe⁹ ⁊ pulſus ipſoꝝ puus ieq̄lis: ⁊ h̄o nō ſunt ex vena aliq̄ minuēdi nec fluxu ventris aliq̄ten⁹ euādi ēt ſi indigent ipſis. Et pp aliqō hoꝝ accidit eis ſincopis: verūtñ purgatio p fortez fricatiōem adeo q adducat fatigatiōēz corpi eſt ſibi bona: q2 compmit carnē que fricatio tempore ſomni ceſſat: qa ſomnus digerit vigilie diſſoluūt. Js aūt cui hec egritudo accidit ex hūoribus duobus illis indiget tēperate. xi. īgenij.

¶ Species febriū īterpolataꝝ ſenſibiliter recedētiū ſūt tres videlicet: tertiana: quotidiana: ⁊ q̄rtana: tertiana generat̄ ex colera citrina cū putrefit: quottidiana generat̄ ex hūorib⁹ flegmati magis iclinatis cū putrefiūt: ⁊ q̄rtana generat̄ ex hūorib⁹ melācolicis putrefactis: ⁊ cūz humor febrē generās decurrit p totū corp⁹ pdicte tres ſpecies ſunt īterpolate manifeſte receſſiōis. ſcda febriū.

¶ Febres ꝯtinue ſūt in qb⁹ hūor putridus febrē generās ītra venas ē retēt⁹: ⁊ ſūt ex ſpēb⁹ pdictis triū hūoꝝ ex qbus ea q̄ nō recedit ⁊ augmētat̄ die 3°. eſt q̄ aſſimilat̄ tertiane: ⁊ ē tertiana ꝯtinua: ⁊ ea q̄ nō recedit nec īterpolatur: ſꝫ tñ quottidie accedit vno mō ē quottidiana ꝯtinua nec manifeſtat̄ ei⁹ receſſus. Et ſilr̄ eſt q̄rtana cōtinua q̄ augmētat̄ in 4°. ⁊ hoc accidit raro. ſcdō febriū.

¶ Febris cōtinua: cuius motus eſt grauis ⁊ extendit̄ vſqꝫ ad q̄drageſimū nūerat̄ īter febres acutas: qa febris non ceſſat ceſſatōe completa. ſecundo de dieb⁹ creticis.

¶ Unū ex magis ſignis febriū putridaꝝ ē q̄litas caloris in eis q̄ ſemp mordicat ⁊ pūgit: queadmodū agit fumus oculū: nec repit̄ ī eis aliq̄ mō ēt in pn°. ſuaꝝ acceſſionū q̄ hora nō ē diffuſus calor. Cū aūt planta man⁹ morā traxerit ſupra corp⁹ caloris illi⁹. inſipiditas punctio ⁊ leſio creſcit: nec vnq̄ ī eaꝝ pn°. ꝯria digeſta repit̄: ſed a digōne penit⁹ aliena: vel forte repit̄ abſcōdita multa abſcōſiōe digeſtio ei⁹. febris vō nō putride ſignū eſt abſentia ſpiſſitudinis pulſus ⁊ ſpiſſitudinis caloris: etiam huius quidem nō eſt tantum ſpeciale ſibi. prima febrium.

¶ Jmmutat̄ ſanguis q̄litatiue ⁊ efficit̄ coleric⁹ vel melācolic⁹: ⁊ accidit ex illo cū putrefit febris vl' de ſpē tertiāe vel ō ſpē q̄rtane: nec differūt abiuicē ī aliquo: niſi qa iſta eſt furioſa ⁊ illa q̄ ē ex mutatiōe ſanguīs nō: q̄ aūt magis declinat ad furioſitatē ⁊ ē mioris malitie ⁊ leſiōis ad tactū ē ex ſanguie: ⁊ q̄ magis ē morditiua ⁊ pūgitiua ad tactū ē ex colere citrie vel col'e nigre putredīe: febris vō cuius calor īuenit̄ debilis ī pn°. appōnis man⁹ ſupra corp⁹: ⁊ deide plāta manus morā ibi faciēte ſentit̄ mordax creſcēs paulati paulati: cū ieq̄litate ac ſi penetraret ex foramib⁹ colatorij ſiue cribri ē ex flate putrefcō: qa ſui groſſitie ⁊ viſcoſitate ieq̄lr̄ reſoluit̄ ī corpe tal' hūor. 2° febriū.

¶ Circuit⁹ febris flate ē. 24. horaꝝ ⁊ circuit⁹ tertiāe. 48. ⁊ circuitus q̄rtane. 72. ⁊ hoc māifeſtū ē: qa febris flatica q̄ quottidie accedit a pn°. pme acceſſiōis vſqꝫ ad pnm. ſecunde durat. 24. horis ⁊ eodē mō nūerādū ē in tertiana ⁊ q̄rtana: ⁊ ſi forte ī circuitu febris flatice īueneris febrē circuit⁹ horaꝝ. 8. ſic̄ durat acceſſio horis. 6. ⁊ q̄eſcit horis. ii. ſcies q eger patit̄ tres febres flaticas: qa. 8ᵗ. hore ſunt tertia ps circuit⁹ febris flatice: ⁊ ſilr̄ cū īueneris circuitū. 16. horaꝝ ſcies q patit̄ tres tertianas: qa. 16. hore ſūt tertia ps circuitus feb. tertiāe. ⁊ ſilr̄ cū īueneris circuitū. 18. horaꝝ ſcies q patit̄ q̄ttuor q̄rtanas. nā. 18. hore ſunt q̄rta ps circuit⁹ q̄rtane. Particula. 6. de circuitib⁹ febriū.

¶ Nō redit pl'ſus ī aliq̄ febriū ad ſtatū ſuū nālē: ēt ſi īter pmā acceſſionē ⁊ ſecundā ſit magna mora: queadmodū fit ī tertiana ⁊ q̄rtana. in h̄o. n. febrib⁹ ſignū fixū febris n̄ recedit a venis niſi ī febre ephimera: ī q̄ ſignū feb. depit ⁊ diſturbat̄ cū ei⁹ ceſſatiōe. pmo ad Glauconē.

¶ Corrūpit̄ circūſtātia circuit⁹ febris ⁊ variat̄ duabus ex cāis: aut pp ꝯuerſionē hūoꝝ gn̄antiū febrē de nā ī nām: aut pp pctm̄ icidēs ī ꝯſilio: ⁊ putat̄ q̄nqꝫ q febris n̄ hēat exiſtētē circūſtātiā ⁊ ipſa h̄z eā. ⁊ cā h⁹ ē q multi circuit⁹ ꝯpoſiti: quoꝝ medic⁹ ignorat ꝯpōnem. ſcdō febriū.

¶ Jllos paroxiſmos q̄ a pn°. vſqꝫ ad ſui vltimū videntur currere in ipſoꝝ iuaſiōe ante ſui certā horā medici ō ſui ꝯſuetudie nomināt āticipātes: ⁊ q ſunt ꝯrij eos nomināt poſtponētes. anticipātes vō poxiſmi ⁊ poſtponētes nō ſignificāt augmētū egritudis neqꝫ declinatōēz: ſꝫ ea tēpora cognoſcūt̄ poxiſmoꝝ augmēto ⁊ diminutōe. vel augmēto ⁊ diminutōe negtie accñtiū ſui. pmo criſis.

¶ Signa febris tertiãe pure q̃ statiʒ cogñscunt̃ ex his q̃ ac cidũt egrotãti sũt.xi. Primũ est rigor fortis ĩ febris p̃nci pio quo sentit̃ ꝙ cutis aculeis sit plena ꝛ pũgatur ab eis. scd̃m sitis ꝛ iflãmatio q̃ nõ ꝓlõgat̃. ꝛ tertiũ fortitudo pul sus oĩ tp̃e suo. q̃rtũ stat⁹ accessiõis p̃n⁹. ꝓximus. q̃ntũ dif fusio caloris equal'r p totũ corp⁹. sextũ reptio multi calo ris acuti cũ p̃ man⁹ apponit̃ supra corp⁹ q postmodũ debi litat̃ ꝛ vincit̃ a mãu ip̃a. septimũ exit⁹ vaporis calĩ a po ris cũ bibit̃ aq̃. octauũ vomit⁹ colere citrĩe: q̃nq3 fluxus vẽtris colĩcus ꝛ vrĩa supra quã col'a dñat̃: ꝛ q̃n3 hec tria fil'. nonũ sudor vaporosus calĩus ꝛ eq̃lis in corpe toto. de cimuʒ post hec oĩa cessatio ꝛ eradicatio febris ꝯplete. vn decimũ mora paroxismi nõ trãsiẽs.iz. horas. z⁹. crisis.

¶ Signa febris q̃rtãe q̃ ex ip̃a febre cognoscunt̃ ĩ vniuer so sunt q̃tuor: quoꝝ p̃mũ ẽ sublatio oĩum signoꝝ tertiãe pure: imo ipsoꝝ ĩuentio p ꝯ̃riũ multotiẽs ĩ febre ip̃a. scd̃3 hec feb. raro p se ĩcipit: sed tñ accidit post ĩceptõe3 aliaꝝ febriũ. tertiũ pulsus in p̃n⁹ febris ẽt si eger sit adolescẽs est queãdmodũ illius qui est in senio cõstitutus. quartũ eius ĩchoatio cũ rigore debili q postmodũ augmentat̃ in accessiõe qualib3 ꝛ ĩ rigore ip̃o sentit forte frigus ẜm q̃ti tatẽ fortitudine rigoris ĩtantũ ꝙ ex fortitudine ipsa sen tit̃ ꝙ ossa contundantur. secundo crisis.

¶ Signa febris quottidiãe sunt mãifesta ꝛ cognita: ꝛ sũt septẽ: quoꝝ p̃mũ est febris hec nõ ĩcipit in dieb⁹ p̃mis cũ rigore: imo postea: ꝛ nõ accidit h̃nti nisi ĩfrigidatio extre mitatũ ei⁹ ꝛ eius q̃d appet de corpe ipsius: nõ tñ est vt ve rus rigor. scd̃m pulsus ĩequalitas ꝛ corruptio sui ordĩs in p̃n⁹ paroxismoꝝ feb. tertiũ nõ sentit eger iflãmatõe3 vehe mente3: ꝛ est sitis minor in hac febre q̃3 in alijs oĩbus fe brib⁹. quartũ eger forte nõ sudat in p̃mis dieb⁹ cũ ĩdigõ nevrĩe. q̃ntũ fortasse nõ accidit hec febris nisi cũ lesione oris stõi ꝛ epatis. sextũ magnificatio iflãmatõis eius q̃d est sub ypocũdrijs magis eo q̃d erat ẜm nã3. septimũ ap paritio coloris egri inter citrinũ ꝛ album medij etiã sta tu paroxismi ꝑuento iam ad fine3. secundo crisis.

¶ Febriũ ꝯtinuaꝝ mã ꝯprehẽdit̃ iter venas: ꝛ nõ ẽ cũ eis rigor neq3 sudor: ꝛ febris que generat̃ ex ap̃ate sanguĩeo nominato flegmon est bona ꝛ salubris ꝛ magis assimila tur febri die accidenti ex ap̃ate carnis mollis que est in emunctorijs ꝛ alijs locis. secundo crisis.

¶ Cũ coadunant̃ vno tp̃e res multe ĩcipe sanguinẽ ex he re cũ flõmia: deĩde diminue h̃uores ꝛ subtilia eos ꝛ vlti mo emolli q̃d ĩduratũ ẽ ꝛ ap̃i cutẽ depss3. xi. ĩgenij.

¶ In qualib3 sp̃ẽ tertiane cũ apparuerit signa digõnis se cure festina porrigere paꝝ de absinthio: q̃a h3 ĩ se lauda bilem actionẽ multimode. Et etiã hec medicina pre cete ris curat egritudines que in ore stomaci ex mordicatiõe colere generantur. p̃ma ad Glauconem.

¶ Inchoat tertiana cũ rigore forti: quartanã v̓o nullo tẽ pore recolo vidisse incipe cu3 rigore: sed tñ mortificat̃ ri gor in ea ꝛ efficit̃ difficilis p lõgitudinẽ dieꝝ: ꝛ sepius ge nerat̃ ex reliquijs febriũ p̄cedentiu3: ꝛ maxime febris q̃ cõposita nominat̃. p̃ma ad Glauconẽ.

¶ Febris tertiane pure recessus est in septẽ circuitibus: ꝛ cũ hoc p̃ omnib⁹ alijs febribus salubris est ꝛ dubitabilis minus. Cũ v̓o ẽ notha nec est pura ꝯtrariũ. Et ego vidi se mel ꝙ hec febris ĩcepit in quoda3 puero in p̃ncipio autũ ni ꝛ nõ dimisit eũ vsq3 ad ver. p̃ma ad Glauconẽ.

¶ Febris in q̃ accidit coadũatio caloris ꝛ frigoris sil' ꝛ re perit̃ fortis calor cũ rigore frigido causa ẽ flegma vitreũ in corpe multũ: ꝛ h̃uor de genere colere corpi dñantes q mouẽt sensibilia mẽbra ꝛ nõ remãet in eo aliq̃ ꝑticula in q̃ repiat̃ calor tãtũ: s3 sentit̃ tunc in interiorib⁹ corpis ca lor ꝛ friditas sil': q̃a id q̃d calefacit ꝛ ifrigidat in ꝑticulas minimas ẽ disꝑsu3. Particula. 6. de mala ꝯplone.

¶ Rigoris q nõ q̇escit donec ꝑueniat ꝓpe statũ duo sunt modi: quoꝝ vnus ẽ q q̇escit cũ appropiquat status acces siõis feb. ꝛ ẽ debilis ꝛ nõ fortis: ꝛ accidit ex putrefactiõe flegmatis fortis friditatis: q̃d vocat̃ vitreũ: ꝛ ali⁹ modus q nõ q̇escit nisi cũ appropinquat status totius egritudis. nã febris q̃rtane nõ cognoscit̃ ꝑfectio status quousq3 nõ ĩcipit rigor diminui: ꝛ rigor qui ĩcipit cũ maxima fortitu dine ꝛ stati q̇escit añ tp̃s status est in febre tertiana. p̃ma expositionis eius in sexto epidimiaꝝ.

¶ Tertiãe pure lõgior accessio est. iz. horaꝝ. nocte v̓o ꝓ lõgat̃ accessio in horas. zo. vel. z4. ꝛ augmẽtat̃ ei⁹ ꝓlon gatio nimis adeo ꝙ ꝓlõgat̃ eius accessio circa. 4o. horas ꝛ diminuit̃ ei⁹ q̇es vsq3 ad horas. 8. ꝛ hec oĩa ex his q̃ de cãis lõgitudis accessiõis dcã sũt colligunt̃. z⁹. febriũ.

¶ Cum eger duas febres tertianas h3 aut duas q̃rtanas. tũc due tertiãe paroxismũ oĩ die faciũt: ꝛ due febres q̃rtãe faciũt paroxismũ tertianum: ꝛ estimat̃ ꝙ due tertiane sint vna febris: cui⁹ paroxismus fit omni die ꝛ estimat̃ de dua bus q̃rtanis ꝙ ipse sint tertiana vna. scd̃o crisis.

¶ Nõ est posse febres adurẽtes ex retẽtõe colere genera ri: sed ipsaꝝ generatio ẽ ex dominio caloris q est in vasis acuti ꝛ accẽsi calore aeris cibis calidis labore aut moti bus aĩe. iz. expõnis ei⁹ in p̃ma epidimiaꝝ.

¶ Op3 te p̃us ĩspicere nãm febris q̃ cũ ẽ fortis caloris ac cẽsa ꝛ adurẽs crisis eius erit p fluxũ: ꝛ cũ est caloris debi lis similis igni sepulto febrẽ ipsa3 ꝓlõgari nec̃e ẽ: ꝛ p exi turas multotiẽs fit ei⁹ crisis. p̃mo ad Glauconẽ.

¶ Febres adurẽtes fortes fiũt ex cã ep̃is ꝛ stõi: ꝛ fiunt ex cã ap̃atis pulmõis aut ex cã h̃uoꝝ colericoꝝ q putrefiũt ꝛ disꝑgunt̃ p totũ corpus ꝛ ꝑueniũt ꝑꝑ cãm sue putrefa ctiõis ad nimiũ calorẽ similẽ ebuliẽti. 5⁹ scientiaꝝ.

¶ In febre acuta adurẽti decurrit ad stõm superfluitas ca lida ꝛ acuta: q̃ cũ nõ generat siti3 hoc p signĩs malis alijs est signũ malũ: significat. n. ꝙ virt⁹ sensitiua q̃ ẽ in stõ ia3 destructa ẽ ꝛ ꝑempta. p̃ma expõnis ei⁹ ĩ p̃ma epidi.

¶ Ex h̃uore acuto ꝛ adurẽti q febrẽ generat ĩpossibile est ap̃a in aurib⁹ generari: ꝛ ex h̃uore ip̃o valde frido ꝛ gros so ap̃ata ĩ ĩferiorib⁹ corpis generant̃: ꝛ ex h̃uore ip̃o ĩter statum vtrũq3 medio sub auribus ap̃ata generant̃. secũ da expositõis eius in secunda epidimiaꝝ.

¶ Uarietas vomit⁹ q̃ accidit ĩ febre adurẽti significat ꝙ in venis q̃ sunt vnite in ĩtestinis ꝛ lateri ꝯcauo epatis sũt h̃uores crudi. Et vrĩa subtilis q̃ accidit ĩ febre ipsa signi ficat ꝙ ĩ venis exñtibus in gibbositate ep̃is sunt h̃uores crudi ꝛ multi. scd̃a expõnis eius in 3⁹. epidimiaꝝ.

¶ Uera accñtia feb. adurẽtis sunt duo: videlicet sitis ꝯti nua q̃ nõ recedit nec cessat: ꝛ calor accẽsus q cũ tãgit̃ sen sibilẽ h3 ardorẽ. 3ᵃ expõnis eius in 3⁹ epidimiaꝝ.

¶ Cum in febre adurẽti valde forti oẽs tres virtutes for tes sunt ꝛ signa digõnis manifeste apparent da secure ꝛ ꝯfidẽter aquã frigidã patienti. ita tamẽ ꝙ eger nõ sit in senio constitutus. iz. ingenij.

¶ Generatio feb. adurẽtis fit ex putredine colere citrine in stomaco: ꝛ sp̃aliter in ore ei⁹ aut in ꝯcauitate epatis: nõ tamẽ in quolib3 alio mẽbro. Et specialius accñtiũ febris adurentis est aduẽtus eius crisis per fluxũ sanguĩs e na ribus: q̃a sanguis ebulit ꝛ ascẽdit superi⁹ ꝛ disrumpit ve nas. Expõnis eius in p̃ma epidimiaꝝ.

¶ Febres adurentes generant̃ aut ex colera citria aut ex flegmate salso. Expõ eius in 3ᵃ morboꝝ acutoꝝ.

¶ Egrotãs cũ desiderat attractõe3 aeris fridi ꝑꝑ accẽsio nẽ fortẽ quã sentit in ĩteriorib⁹ membris ꝛ regrit mul ta opimẽta ꝑꝑ frigus q̃d ĩ exteriorib⁹ sentit: significat h̃ egritudinẽ ẽe mortalẽ maxĩe cũ in p̃n⁹. accessionũ nõ ac cidit illud. 3⁹ expõnis eius in scd̃o epidimiaꝝ.

¶ Cũ aer ẽ fridus ꝛ egrotãs adurit̃ nimis adustiõe dimi

nue spem tuā de eo: ⁊ si nullo mō apparēt ī eo signa digō/
nis eritq̧ v̄tus eius debilis ē ipoſſe ꝙ euadat. xi. igeny.
¶ Nos clisterizamus cū oleo ⁊ aqua tātū in febrib⁹ adu
rentibus accēsis vt disrūpamus sui calorem adurentem
⁊ accensum. Particula sexta de clisteribus.
¶ In febrib⁹ flegmaticis rigoris causa ē alia q̄ cā febris
ēt causa febris est id qḋ est ex flegmate putrefactū: ⁊ cau
sa rigoris ē residuū flegmatis nō putrefacti: sȝ ī febre ter
tiana colā citria ē cā rigorē generās atq̧ febrē. 2⁹. febriū.
¶ Egritudinū fluctuātium ꝑ circuitū fluctuatōis causa ē
membroꝝ status supfluitates generātium expellētium
attrahētium ⁊ suscipientium putrescentia dictaꝝ super/
fluitatū ⁊ iflāmatio sui. secūdo febrium.
¶ Egritudinū nō hn̄tium circuitū vt febris ꝯtinue nō est
eā egritudo spālis alicuius mēbri de membris corpis: sȝ
sunt hūores q ꝯtinent̄ ī oib⁹ arterys ⁊ venis: ⁊ maxie in
maiorib⁹ eis q calefiūt accēdunt̄ ⁊ ebuliūt: aut putredo
coꝝ aut res alia vt feb. effimera: ⁊ sic generat̄ vna febris
vl'is iclusa a pn̄. egritudis vsq̧ ad finē. 2⁹. febriū.
¶ Quiescit feb. hora sepatōis febris a corpe ab ei⁹ paroxis/
mo ⁊ decliat febris hora tota q̄ ē post statū paroxismi vsq̧
ad pncipiū paroxismi sequentis ipm. pmo crisis.
¶ Curaui quosdā a febre q̄rtana cū potu tyriace. verūtn̄
euacuabā prius eoꝝ corpa: ⁊ postea dabā eis absinthy sic
cū demū istud electuariuȝ. vȝ. tyriacā an̄ tps febris ꝑ du
as horas: ⁊ sic liberabā patientē bibitōe h⁹ medicie bina
vel trina. Particula sexta de tyriaca ad cesarem.
¶ Primū mēbroꝝ qḋ calefit ī febrib⁹ ethicis: quaꝝ cā ē
ab extriseco est cor. ⁊ post ipm calefit epar ⁊ stōus: ⁊ post
stōm mēbra alia q̄ pn̄t cor calefacere calefiūt ⁊ accidit i
de febris etbica. ⁊ appō medicinaꝝ fridaꝝ in pn̄. appari
tiōis signoꝝ febris h⁹ sup mēbro qḋ pmo calefit qḋ ē ac
cēsiuū feb. ē valde vtilis. ⁊ silr etbica febris ꝓueniēs ex
febrib⁹ aduretib⁹ curat̄ reb⁹ fridis opatis iteri⁹ ⁊ appo/
sitis exteri⁹ supra mēbꝝ egrū. Particula 6ª de ptisi.
¶ Spāle signū qḋ nō fallit vniuscuiusq̧ febris ethice est
accēsio caloris corpis ⁊ sui fortificatio absq̧ ipulsiōe sta
tim post receptōeȝ cibi ꝑ horā: ⁊ pulsus magn⁹ atq̧ oīuȝ
febrium ethicaꝝ calor est debilis subtilis equalis ⁊ con
tinuus a pncipio sui inity vsq̧ ad fineȝ eius. Et maius si/
gnum febriū ethicaꝝ est: qa semper iuenies arterias cali
diores venis alys sibi vicinis. pma febrium.
¶ Febris illa dr̄ pestilentialis cū q̄ est assellatio de genere
illoꝝ q̄ liquefiunt: ⁊ hoc accn̄s febrē pestilentialē aliquo
tpe nō dimittit. 3ª expōnis eius ī 3ª epidimiaꝝ.
¶ Febres ethice sepe accidūt cū ꝑ pestis descēdit ad cor.
⁊ post ipȝ ī descensu ipsius ad epar: ⁊ deide ad stōm. acci
dit ēt pp malā ꝯplōnē calam ⁊ siccā dn̄antē in pulmone
vel pectore vel meseraicis: accidit ēt feb. ethica pp pestē
descēdētē ī aliqḋ itestinū vel matricē vel renes ⁊ trāseū
tem ad corp⁹ cordis. Ex peste aūt pma descendēte in dia
fragma febrē ethicā adducēte nūq̄ vidi ethicū ipȝ cura
tū: qa eger morit̄ anq̄ ꝓueniat ad ptisiȝ. io. igeny.
¶ Aliq patiunt̄ febres ethicas ⁊ euadūt: cuȝ febris hec in
carne vel aliquo de gn̄e carnis accidit: ⁊ cū h᷑ feb. accidit
radicalib⁹ mēbris ipoſſe ē ab illa aliquē libari. io. igeny.
¶ Omnes febres ethice sub genere feb. corp⁹ liquefaciē/
tis ꝯtinent̄ ⁊ differūt iter se: qa qḋ liquefit ex carne in fe
bre ethica resoluit̄ ꝑ corpis poros: ⁊ qḋ eliquat̄ ex corpo/
re in dn̄o febris liquefaciētis ī ventreȝ fluit ⁊ decurrit ⁊
egredit̄ per secessum. Et cū hec febris liquefaciens ꝓlō/
gat̄ ⁊ patiens nō moritur icidit in ptisim.
¶ Maior cura q̄ curat̄ feb. inclusa ⁊ potior ē flobotomia
facta ꝺm tenorē v̄tutis: ⁊ potus aque fride post digōnem
cū feb. hec fit ex febrib⁹ accn̄tibus ex putredine. Et vidi
multos aduretes febrē patiētes potu aq̄ fride post ꝯple/
taȝ digōnē hūoꝝ suoꝝ bibitōis tpe esse libatos. 8. igeny.
¶ Curatiōis feb. que dr̄ sinochus tramites oēs cessant ꝑ
emissionē flobotomie ī pn̄. quare medicus ispiēs nō ce
lebrat in patiēte: q suo cōsilio se cōmittit crescitq̧ febris
hec ⁊ auget̄. nā si ichoat cū fridis destruit: qa icludūt po
ros: replōnē retinēt itra corpus ⁊ ꝓhibent resolōnē: ēt si
calorē extinguant ⁊ ꝯplōnē adaptēt. Et si ichoat cuȝ cali
dis calā augēt calorem febris: etiā si euacuēt totū corp⁹.
vnde q pmo ī hac febre neglexerit flōmiam ꝓuenit vlti/
mo ad h⁹ perplexitatem. 9. igeny.
¶ In omnib⁹ spēbus febris sinoce festina minuere ex ve
na cordis: adeo ꝙ patiēs deueniat sincopi vicinus virtu/
te hoc tolerāte: ⁊ si patiēs h⁹ egritudineȝ nō minuat̄ ab
aliqua vena icidit in magnum timorē ⁊ deuenit ad fina/
lem dubitatōeȝ: q q̄nq̧ per multum fluxū sanguis nariū
vel sudorem plm̄ liberatur. 9. ingeny.
¶ Sinochi spēs due sunt: vna accidit ex opilōne frida in
poris corpis ex q̄ nō accidit cū ea putredo hūoꝝ ⁊ hec fe
bris dicta sinochus ē de genere effimere: ⁊ alia accidit ex
humoꝝ putredie cū ipoꝝ opilōne que est de genere feb.
putride: ⁊ q̄libȝ haꝝ duaꝝ spēruȝ ꝑ se durat ꝑ multos di
es. Et ipsaꝝ duaꝝ spērū vna ē cui⁹ accessio decrescit a pn
cipio egritudis vsq̧ ad finē. ⁊ alia que ī eodē statu durat
a pn̄. vsq̧ ad statū declinatōis: ⁊ tertia que augmentat a
pn̄. suo: ⁊ hoc totū accidit ꝺm quātitatē adusti: ⁊ eius qḋ
resoluitur ex adustione. 9. igeny.
¶ Flobotomare venā ⁊ extrahere sanguinē ꝺm v̄tutis teno
rem multitudinē ⁊ paucitatē opilationū ī effimera ꝓue/
niente ex opilatōibus in qua declinatio retardat̄ adeo ꝙ
credit̄ ipsaȝ nō eē effimerā est necesse. Et quanto plures
opilōnes sunt ī illa tāto illa feb. fortior est ⁊ breuior ēt si
signa repletōis nō sint ꝯgregata ī illa. Diminuta v̄o sup/
fluitate fumosa ꝓpter paucitatē humoꝝ postmodū apiā
tur pori. Et post minutōeȝ patiēteȝ cura cū secaniabin ⁊
ciba cū aqua farris ordei: ⁊ die 3⁹. si videris modicū esse
qḋ remāsit ex febre ⁊ nō sunt tibi signa putredis in vriā:
neq̧ ī pulsu fac eū igredi balneū an̄ tps accessiōis ꝑ tres
vel quatuor horas. 8. ingeny.
¶ Febris generat̄ ex fastidio ī quo cib⁹ in fumositatē mu
tatur ⁊ nō ex fastidio ī quo cib⁹ mutat̄ in acetositatē. Cū
v̄o patiēti febrē hāc supuenit assellatio: ⁊ qḋ emittit̄ ē pu
trefactū. tūc patiētem in balneū itroduc post declinatio
neȝ pme accessiōis. ⁊ ciba eū: ⁊ stude ipsius stomacū con
fortare. Et cū vides assellatōeȝ pteritā ⁊ p̄senteȝ augmē
tari adeo ꝙ debilitatur virtus: melius est vt illum cibes
⁊ nō ipsum in balneum itroducas. 8. ingeny.
¶ Febricitantib⁹ ex causa repletōis opilatiōis apostema
tis aut putrefactōis hūoꝝ cib⁹ pre reb⁹ alys est nociuus
etiā in decliatiōe accessiōis sue: ⁊ febricitātib⁹ ex vigilys
cogitatōib⁹ angustia aut alys afflictionibus aīe abstinē/
tia a cibis est plm̄ nociua q cibādi sunt omni hora acces/
sionis ⁊ spāliter in sui declinatōe. io. igeny.
¶ Temp⁹ cibādi egrotātem ꝯueniēs ī febrib⁹ iclusis est
hora qetis: ⁊ est hora in q̄ sentit aliquā alleuiatōeȝ ⁊ spā/
liter hora q̄ cōsueuit cibū sumere tpe sanitatis. xi. igeny.
¶ Purga supfluitates putridas patiētiū febrem iclusam
medicis ꝓuocantib⁹ vrinā vel ꝓuocantib⁹ fluxū vētris
vel sudorē: ⁊ cū supfluitates ipse spōte circa stōm mouen
tur: purga eas cū ꝓuocantibus vomitū: ⁊ cuȝ in stomaco
nō mouent̄ ab ipsis debeas abstinere cautus existēs cir/
ca medicias ipsas qb⁹ itendis facere aliq̄ purgatōem di
ctaꝝ vel nō calefaciāt: aut calefaciāt paꝝ. iz. igeny.
¶ Cū epar ⁊ stōus sunt apati: cibatio an̄ accessionē valde
obest: ⁊ facile iterficit egrotātē ⁊ cū epar aut stōus sūt de
biles absq̧ apate talis cibatio valde ꝓdest. xi. igeny.

¶ Explicit particula. ioª.

¶ Incipit particula.iiª.ɔtinens affoꝛiſmos dependentes a tēpoꝛibus egritudinum ꝛ criſibus.

Gritudinis tēpoꝛa in vniuerſo ſunt q̃tuoꝛ.vʒ. p̄ncipiuʒ augmētū ſtatus ꝛ decliatio:ꝛ vix ꝑuenit ad cognitionē iſtātis tēpoꝛis tp̄s egritudis qḋ ipſoꝝ ſit cū extimatōe vera.p̄mo criſis.

¶ Inuenimus alicuiꝰ egritudis valde foꝛtis: vt appoplexie p̄nm ꝛ receſſum ī bꝛeui hoꝛa.ꝛ ſil'r epilepſie:q̄a nō accidit niſi queādmodū accidit decapitatio alicuiꝰ. ꝛ decapitatio hʒ p̄mū tp̄s ſcðm ꝛ tertiū. Et ſi dixerimus ꝙ acceſſio appoplexie ꝛ epilepſie ſit ſine tp̄e affirmabimꝰ illa eē accn̄tia ſequētia īfirmitates:ꝛ egritudo ex qua hʒ ꝑuenire appoplexia ꝛ epilepſia hʒ ſine dubio ipſa quattuoꝛ tēpoꝛa. Particula.6.de tēpoꝛibus egritudinū.

¶ Tp̄s p̄ncipij eſt a p̄mo pūcto egritudis vſq; ad p̄nm manifeſtatōis digōnis:ꝛ a tp̄e a quo īcipit digō augmētari:ꝛ egritudo ſemꝑ augmētat̄ hoc totū eſt tp̄s augmēti.ꝛ tp̄s in quo ꝑuenit egritudo ad foꝛtioꝛē ſtatū eſt tp̄s ſtatus: ꝛ poſt ſtatū īcipit decliatio q̄ durat donec libet̄ egrotās.

¶ Egritudo cuʒ accidit eſt tp̄s p̄ncipij: ꝛ tp̄s p̄ncipij ꝛ ſil'r tp̄s augmēti ſunt abſcōdita ſenſui ī aliq̄bus egritudibꝰ: ſed tp̄s ſtatus eſt ſcibile in oībꝰ egritudibꝰ. Cū aūt egrotans dʒ libari ab egritudine ſeq̄t̄ iſtud tp̄s declinatio ſcibilis.manifeſtū eſt igit̄ ꝙ ſunt alique egritudīes quaruʒ nō poteſt cognoſci p̄ncipium nec augmentum. Particula ſexta de tempoꝛibus egritudinum.

¶ Coꝛrūpit̄ penetratio cibi nobis ignoꝛātibꝰ illud ex ſcliroſi que q̄n̄q; ī parte cōcaua epatis generat̄: ꝛ durat hoc aliqua tēpoꝛis quātitate noſtro tactui abſconſum. Et cū ꝓlongat̄ tēpus accidit ex illo ydropiſis.ꝛ credit̄ ꝙ tunc ſit p̄ncipiū egritudis ꝛ augmētum:ꝛ plures vidi q̄bus accidit talis ſtatus in tempoꝛibus egritudinū.

¶ Q̄n̄q; p̄ma acceſſio feb. ɔp̄rehēdit p̄nm egritudis augmentū ꝛ ſtatū eiꝰ ita ꝙ p̄nm eius eſt p̄nm egritudis. Deinde eſt augmētū eiꝰ ī eo qḋ ſeq̄t̄ illud de eo:ꝛ deīde eſt ſtatus eius ī poſtremo ipſius:ꝛ poſtmodū apparēt ī paroxiſmo ſcðo ſigna declinatōis manifeſte.p̄mo criſis.

¶ Finis tēpoꝛis p̄ncipij qḋ tp̄s eſt īter p̄nm ꝛ ſtatū egritudinis:eſt pars vna egritudis vocata augmētū cuʒ initio manifeſtatōis ſignoꝝ digōnis ꝛ manifeſtatio ſignoꝝ digeſtionis cōſiſtit īter ſigna abſcondita ꝛ debilia digōnis. ꝛ īter ſigna perfecte digōnis.p̄ma criſis.

¶ Signa digōnis cōplete ſunt euapoꝛare ī vrina:hypoſtaſis reſīdēs alba ɔtīua lenis ꝛ ſigna digōnis occulte ꝛ ōbilis ſunt ꝑmutatio vrīe a coloꝛe aq̄ ad citrinitatē modicā vel ꝑmutatio ſtatꝰ ſubē ipſiꝰ a ſubtilitate ī groſſitiē. ꝛ ſil'r ꝑmutatio ſtatus ſubē vrine a groſſitie ī ſubtilitatē: cū v̊o egritudo ē cū iſtis abſcōſionibꝰ ē p̄nm ſui.p̄ma criſis.

¶ Manifeſta ſigna ſignificātia p̄nm egritudis iaʒ trāſite ſunt cū appʒ nebula alba equalis cōtinua vel dependēs in medio aut natās in ſuꝑficie. Et ſil'r cū apparet nebula cuius coloꝛ eſt rubeꝰ caninus:vel cū apparet ſedimē ſubſidēs coloꝛis rubei canini:vel cū apparet vrīa pulchri coloꝛis cum ſubā equali.p̄mo criſis.

¶ Ceſſatio egritudis furioſe fit cū laboꝛe: ꝛ laboꝛ h̄ eſt illud qḋ ꝓpꝛie nūcupamus criſim:ꝛ nō eſt ꝓpꝛia niſi febribus q̄ generant̄ ex chimis acutis. Deinde poſt hoc febribus q̄ gn̄ant̄ ex ap̄atibꝰ acutis velocis motus:vel ex ap̄atibus q̄ ſunt ī mēbꝛis de q̄bꝰ dubitat̄.2º criſis.

¶ Cū egritudo ē magna ꝛ foꝛtis:eiꝰ ceſſatio erit cuʒ criſi. Et cuʒ eſt parua ꝛ debilis erit eius ceſſatio ſine criſi: ꝛ ex motu egritudis ſcire poteris diē criſis:q̄a criſis fit ſemꝑ ī die paroxiſmi febꝛis ꝛ aduētus criſis in die q̄etis eſt rarus:ꝛ hoc nō vidi accidere niſi ſemel.3º criſis.

¶ Digeſtio ꝑfecta fit tp̄e ſtatꝰ egritudis:ꝛ criſis laudabilioꝛ accidit poſt ſtatum vel paꝝ ante:ꝛ criſis facta omnī tp̄e vicina ſtatui eſt laudabilis magis illa criſi q̄ fit ī tp̄e a ſtatu remoto:ꝛ poſt apparitōeʒ digōnis ꝑfecte impol'e eſt accidere aliquo ipſiꝰ illaudabilē criſim.3º criſis.

¶ Primū.5.ſignoꝝ ſignificātium bonitatē criſis p̄ſentis ꝛ maiꝰ ipſiꝰ eſt digeſtio:ſcðm vt fiat criſis in aliqua dieꝝ criſis.tertiū vt p̄cedat ꝛ īdicet ip̄m dies īdicatōis continuus in v̊tute.quartū vt ſit criſis velox ꝛ lenis. q̄ntuʒ vt euacuatio ſit ſimilis nature ſue.3º criſis.

¶ Sudoꝛ conuenit oībus febꝛibꝰ ꝛ maxime adurētibus vehemētis īflāmatōis:fluxus v̊o narium ap̄atibus cal'is accn̄tibus in eo qḋ eſt ſub ypocūdrijs excepto ap̄ate ɔcaui ep̄is:cui tunc fit criſis per fluxū vētris colericū aut ſudoꝛem : ꝛ q̄n̄q; ꝑ vomituʒ:ꝛ in egritudibus lateris gibbi epātis pectoꝛis ꝛ pulmonis ꝛ alioꝝ que cōſequūt̄ membꝛa ipſa criſis melioꝛ eſt per ſputū:ꝛ in doloꝛibus q̄ accidunt renibus veſice ꝛ omnibus que conſequunt̄ melioꝛ eſt criſis ꝑ plurimam vrinam.3º criſis.

¶ Febꝛis faciētis paroxiſmuʒ omni die criſis fit ꝑ vomitū flegmatis ꝛ egeſtioneʒ eiꝰ:ꝛ quartane ēt fit q̄n̄q; cum ipſis euacuat̄ ex coꝛꝑe res nigra ꝛ res h̄n̄s coloꝛes diuerſos. Et emitritei fit q̄n̄q; cū ea eſt euacuatio colere ꝛ flegmatis ꝛ febꝛis cū ap̄ate frīdo cerebꝛi nominato litargia: ꝛ oīuʒ egritudinū aliaꝝ capitis ꝑ apoſtema fit eueniēs ī radice auris ꝛ omniū febꝛium que ꝓlongant̄ fit criſis in cuius varietate eſt fiducia ꝑ apoſtema ꝛ exituras ī alijs locis coꝛpoꝛis.tertio criſis.

¶ Eſſe criſis male nō eſt certū ꝛ firmū:ꝛ multotiēs nō cōpꝛehendit̄ niſi eſtimatōe: ſed eſſe criſis laudabilis certū eſt ꝛ firmū:ꝛ ɔpꝛehendit̄ ſcīa certa.3º criſis.

¶ Multotiēs accidūt homini vigilie:grauedo capitis:pigricies:diminutio oꝑatōis motꝰ:ꝛ diminutio appetitꝰ:laboꝛ ꝛ doloꝛ capitis ꝛ ſil'ia:ꝛ ipſe incedit iux̄ moꝛē ſolitū ꝛ augmentant̄ accn̄tia hꝰ accn̄tia quouſq; ꝓſternūt ip̄m ꝛ nō ꝑmittūt eū h̄ere q̄etē.ꝛ redit p̄nm egritudis ab eo tp̄e quo manifeſte īcepit febꝛis apparere quo tp̄e patiēs non potuit h̄ere q̄etem.p̄mo de diebus creticis.

¶ Principal'r īter oēs dies creticos foꝛtitudine ꝛ bonitate eſt dies ſeptimus.ꝛ hūc multotiēs denūciat dies q̄rtꝰ ꝑ manifeſtā mutatōeʒ ipſa die accn̄tem:aut in vrina aut ſputo aut aſſellatōe aut appetitu:aut mēte:aut ſenſu aut in ſil'ibus:ꝛ mutatio accn̄tis in ſeptimo ſemꝑ confoꝛmatur ei que accidit ī 4º. Si v̊o mutatio quarti fit ī bonum criſis accn̄s in 7º erit bona.ſi aūt in maluʒ criſis ſeptimī erit mala:ꝛ multotiēs quoꝝ ſtatus mutat̄ in q̄rto in malum moꝛiunt̄ ī ſexto.p̄mo de diebꝰ creticis.

¶ Natura diei decimiquarti eſt ꝓxima nāe ſeptimi.ꝛ ſil'r nonus vndecimus ꝛ vigeſimus ſunt ꝓximi nature decimiquarti.ꝛ poſt iſtos ē quartus ꝛ poſt quartum eſt tertiꝰ q̄ntus ꝛ decimus ſeptimus.p̄mo dieꝝ criſis.

¶ In omnibus diebꝰ creticis poſt vigeſimuʒ diē vſq; ad q̄drageſimū oīs motꝰ creticus ē debilis ꝛ diminuit̄ paulatiʒ paulatī.motus v̊o creticus q̄ fit poſt q̄drageſimū ē valde debilis:ꝛ determīatio egritudis ī eo fit aut ꝑ digōnē aut ꝑ exituras:ꝛ raro fit ꝑ euōnē.p̊ de diebꝰ creticis.

¶ In.12.ꝛ.16.die egritudis nunq̄; vidi alicui accidiſſe criſim.ꝛ ſil'r decimuſoctauus dies ꝛ p̄mus nō ſunt cretici.in ſexto v̊o aliq̄n̄ accidit aliq̄bus egris criſis:ſʒ tn̄ cū dubijs accn̄tibus ꝛ foꝛti dubitatōe:ꝛ talis criſis nō verificat̄ neq; ꝑficit̄:ſed determīat̄ ī malū.p̄mo de diebꝰ creticis.

¶ Criſis que accidit in octauo aut duodecimo ſimilis eſt criſi que fit in ſexto.p̄mo criſis.

¶ Dicit̄ īcompleta criſis illa cuius egritudis poſt criſim accn̄tium reliq̄e alique remāſerūt:ꝛ īcerta criſis dr̄ q̄ recidiuat egritudinē poſt ſe. Et criſis ambigua dr̄ illa q̄ nō eſt ſalua:ꝛ hʒ ſecū praua accn̄tia ꝓꝑ que timet̄ de īfirmo.

Et crisis icognita est que nō hȝ manifestam euonem nec manifestā exiturā. Et crisis subita est illa quā signū pnosticum nō pcedit. pmo de diebus creticis.

Egritudo acuta est q̄ veloci motu mouet̄: ꝛ hȝ i se dubitatōez: ꝛ egritudo pacuta est que determiat̄ in quarto ꝛ q̄ est valde acuta: nō tñ pacuta determiat̄ in septimo. Et q̄ absolute dr̄ acuta est q̄ puenit vsq̄ ad quartūdecimū ꝛ ē vere acuta: sȝ q̄ determiat̄ post decimūquartū diē vsq̄ ad vigesimū dr̄ acuta aliq̄ noie: nec ē acuta nisi noie solo. Uocat̄ ēt acuta q̄ accidit ex recidiuatōe. p de dieb⁹ creti.

Morbi tēpora longa vel breuia his tribus declarant̄. nā egritudis. s. anni tpe: ꝛ eo qđ a corpe exit. nā egritudinis: qa egritudo generata ex colera nigra sicut quartana: ꝛ ex flegmate sicut appoplexia: dolor renū artetica ꝛ siatica declarāt lōgū pn^m ꝛ remotio festinatōez: ꝛ febris adurens pleuresis ꝛ pleripleumōia declarāt breue pn^m ꝛ statum pximū. Et egritudo quanto magis est cū accñtibus acutis tāto magis breue pn^m ꝛ statū pximū declarat tēpore anni: qa egritudo generata in estate breue pn^m ꝛ pximam determiatōez: ꝛ in hyeme generata longum pn^m ꝛ remotā determiatōem declarat. Et eo qđ exit a corpore sicut sputū vria egestio ꝛ sudor: qa si cōtinuo cū egritudine appareant signa digōnis egritudo est breuis: ꝛ si vltimo appareant est longa. pmo crisis.

Crisis icompleta est cū multa decurrit hūiditas i mēbrū paruū adeo q̄ eā nō pōt cape mēbꝝ ipm. ꝛ tūc reuertit̄ supfluitas ipa ad locū suū vel recurrit ad membꝝ nobile ꝛ occidit. pma expōnis eius i 6°. epidimiaꝝ.

Dies cretici p q̄ternariū numeꝝ cōputant̄ vsq̄ ad. 20. ꝛ sunt q̄rtus septimus vndecimus decimusquart⁹ decimusqnt⁹ ꝛ vigesimus: ꝛ post vigesimū p septenariū vsq̄ ad q̄dragita: ꝛ post. 40. ɔputant̄ p vigenariū vsq̄ ad centū vigiti: ꝛ post cētū vigiti cōputant̄ bis p circuit⁹ mēsiū scđm q̄ cōputauisti p circuit⁹ dieꝝ: ꝛ post mēses p circuitus ānoꝝ. 6° expōnis eius i secūda epidimiaꝝ.

In egritudib⁹ trāscēdētib⁹. 40. diē fieri crisim p sudorē vel p aliq̄s spēꝝ euonis est ipōle: sȝ eaꝝ cessatio ē paulati digōnibus aut exituris. expōne ei⁹ i 4°. affor. smoꝝ.

In febrib⁹ ɔtinuis cōputa dies scđm sui cursuȝ successiuum ꝛ i febrib⁹ iterpolatis cōputa poxismos periodicos tantū. Nā qđ opat̄ dies septimus i febrib⁹ ɔtinuis opat̄ paroxismus piodicus septimus i febrib⁹ iterpolatis: decimustertī⁹. s. dies i tertiana pura: ꝛ decimusnonus dies i quartana pura. Expōne eius in 3ª pnosticoꝝ.

Perfecta ꝛ ɔpleta crisis ɔprehēdit̄ p significatōes sex quaꝝ pma est vt sit cum purgatōe post apparitōeȝ signorum coctōis. secūda vt purgatio ipsa non sit cū apate. tertia vt purget chimos nociuos corpi dominantes cāntes morbū. quarta vt sit purgatio ipsa recta ex latere morbi. qnta vt sit in die cretico. 6ª vt sit cuȝ q̄ete ꝛ corporis leuitate. Expō eius in pma affor. smoꝝ. vȝ. ꝛ quoꝝ fit crisis ꝛ quorum facta est ꝛc̄.

Explicit particula. xiª.

Incipit particula. izª. ɔtinens affor. smos depēdētes a purgatōibus corporis per exituȝ sanguis factis.

Flobotomiaȝ fore necessariaȝ hec tria portendunt. vȝ. egritudo magna absentia accidētis magni futuri egritudis ac etatis senilis ꝛ puerilis ꝛ fortitudo vtutis. Particula 6ª de flōmia.

Hoc generale pceptū attēde in oībus quos pponis flobotomare i veris pn°. ꝛ est vt ab eo q̄ flobotomandus est queras si i eius corpe est aliqđ debile mēbꝝ. Et si hȝ aliqđ membꝝ h⁹ declina repletōeȝ sui corporis ad ipȝ mēbrum ꝛ extrahe māṁ ipsius repletōis p locū ipm. Et si i eo nō fuerit aliqđ membꝝ tale flobotoma ipsuȝ ex quocunq̄ loco malueris. Particula sexta de flōmia.

Habētē venas amplas ꝛ grossas ꝛ habitudinē macilētam ꝛ colorē nō albū ꝛ carnē nō lenē ad flobotomandū ppera sine timore. in eo vo cuius status est ɔtrari⁹ flobotomia dubia est ꝛ timorosa. Eadem particula.

Non minuas pueꝝ añ decimūquartū annū: neq̄ senē post septuagesimū. Et nō attēdas tñ nūeꝝ ānoꝝ: sȝ attēdas eoꝝ hītudinē: qa inuenies aliquos sexagēarios flobotomiā nullaten⁹ patiētes ꝛ aliquos septuagenarios q̄ patiunt̄ eā: quoꝝ sanguis mult⁹ ē ꝛ vtus fortis: ꝛ ab eis ő eorū sanguie nō est euandū nisi paꝝ ēt si sanguis eoꝝ sit sic illoꝝ q̄ i iuuētute ɔsistūt. Particula 6ª. de flōmia.

Status ꝛ accñtia in qb⁹ nō es pximādus ad flōmiā ēt si signa sanguis demōstrēt: hec sunt: spasmus āgustia fortis: dolor fortis: tps caloris fortis: tps frigoris fortis: regio valde calia: regio valde frida ꝛ sicca nimis: corp⁹ capitis lenis hūidū ꝛ raꝝ resolutōis facilis: grossities i corpe dñans: macies i corpore dñans: etas puerilis: etas senilis corp⁹ timiduȝ ꝛ isuetū flōmie: corp⁹ cui⁹ os stōi dolet aut est debile ex fastidio aut punctura maloꝝ humoꝝ ꝛ corpus dyaria occupatū: sȝ cū egrotās est replet⁹ repletione multa i aliquo pdictoꝝ statuū ēt si isuetus sit flōmie exhas sibi modicū sanguis cū dubitatōe ꝛ timore. Status aūt hi sunt ex his q̄ defectōi vtutis spūalis ihērēt. Et a pma particula. 6. ad Glauconē hec pcepta collegi.

In corpore qđ crudis humorib⁹ est repletum est dubia flobotomia valde: qa vtuteȝ debilitat ꝛ dissoluit adeo q̄ corp⁹ nō redit ad suum statū quādoq̄ ꝛ maxime cum febris adest. Particula sexta de flōmia.

Corp⁹ i quo ē modicū sanguis boni ꝛ hūores sūt crudi multi moueri cū aliq̄ vel igredi balneū nō oȝ. flōmia. n. expellit sanguinē bonū ipȝ ꝛ attrahit malū i venis pmis epis aggregatū ꝛ ipȝ in totū corp⁹ diffundit: ꝛ medicia solubilis sup dñm h⁹ egritudis iducet tortōeȝ mordicationē ꝛ sincopiȝ ꝛ nō euāt aliqđ qđ sit alicui⁹ q̄titatis: ꝛ humores ipsi pp sui grossitiē pcedunt ꝛ opilant meatus: q̄re hūores ipsi subtiliandi sunt ꝛ icidendi: cū eo qđ calefactōe multa minime calefacit. quarto ɔsily.

Nō semp cuȝ repiunt̄ signa replōnis i sanis ē necia flōmia: sȝ alicui sufficit abstiere a cibis ꝛ alicui dimiuere cibos: ꝛ alicui lenire ventrē: ꝛ alicui hr̄e sellas: aut freq̄ntare balneū: aut exercitati tm̄: aut multū fricare se cuilibȝ scđȝ modū sue replōnis ꝛ fm q̄ pōt sustiere ꝛ fm ɔsuetudinē sui: ꝛ sufficiāt p extōe sanguis ista tibi. 4° igeny.

Flobotomiā mēsurare celeriter te opȝ q̄ hȝ modicum sanguis medicare cum pus vt eius humores boni efficiātur: ꝛ deide flobotoma sibi venā: ꝛ post flobotomiā cibacū: ꝛ iteꝝ si necesse fuerit potes flobotomare eundem: ꝛ hec cura pncipaliter oȝ fieri eis in quoꝝ sanguie est fex vel suba residens grossa. qnto igeny.

Cū acciderit alicui aptio oris venaꝝ aut multitudo mēstrui aut lenitas egestiōis i tēpore quo faciēda est flōmia attēdas hoꝝ fortitudinē ꝛ modū expulsiōis: ꝛ si videris sufficere h⁹ euonem pmitte nām operari ipsaȝ totā euacuatōeȝ: quā si minus sufficientē videris tu ipe euacua p flobotomiam quantū fuerit necesse. 9° igeny.

In eo cui necessaria est flōmia ꝛ supuenit sibi fastidiū opȝ te differre flōmiā quousq̄ cib⁹ digerat ꝛ a corpe supfluitas exeat eius. Et cuȝ est nec̄aria sibi purgatio alia q̄ flōmia postponere ipsaȝ nullaten⁹ te opȝ. 9° igeny.

Cum chimi i corpore equalr̄ dñant̄ sunt purgādi: ꝛ hoc facere itelligit̄ flōmia specialr̄ ꝛ ōis purgatio sanguis q̄litercūq̄ conficiat̄ sicut menstrua emorroyde. ꝛ silr̄ exercitia fricatōes balnea ꝛ ciboꝝ abstinentia per accidēs faciunt idem. Expōne eius quarta affor. smoꝝ.

Non opȝ te phibere flobotomiā vene neq̄ in die neq̄

in nocte cum cognoueris in corpore sanguinē plīn ferue re: sed euacua ipsuz celeriter ꝑusquā ad membroꝝ nobilium aliqđ ipse fluat. Particula sexta de flōmia.

¶ Multotiēs sanguis ad aliqđ mēbroꝝ multuz ⁊ subito defluit: ⁊ anq̄ꝫ putrefiat mortificat mēbꝝ ipm totū ⁊ ꝓhibꝫ actōes eius: ⁊ nocumentū magnū exide generaꝰ sic est appoplexia que generaꝰ ex multo ⁊ subito fluxu sanguis ad cerebrū defluētis. Et tu cum significa multi sanguinis silr̄ cū fortitudie ṽtutū triū aīalis. s. spū alis ⁊ nobilis: ⁊ tūc ad flōmiā ꝓpera sine timore. Eadē ꝑticula.

¶ Cū febris generaꝰ ex multo sanguie fortiter calō ⁊ feruēti q in corpore ꝯtineꝰ festia patiētē flobotomare ⁊ euacua ab eo multā sanguīs q̄ꝫtitatez adeo vt eger deueniat ad sincopim fortitudie ṽtutis ꝑmitus regsita. ⁊ ego recolo 2ᵒ. 3ᵒ. vel 4ᵒ. die īceptōis febris hoc euacuasse fere sanguinis libras quinqꝫ. Eadem particula.

¶ Patiētis ṽtus cū ē debilis ⁊ patiēs idiget vt ab eo multitudo sanguis exhaꝰ ipsuz exhe ꝑ plures vices ꝑmo die. s. secūdo ⁊ tertio: ⁊ post totalē eūonem ipsuz subtili cibo ciba. Et opꝫ te cauere a multa eūone ī hora vna nisi necītas te facere illam cogat. Eadem particula.

¶ Euacuare sanguinē cū ꝓponis cōple eā ī die ꝓpositi: ⁊ cū ꝓponis ipm attrahere ad ꝯriā partē attractōez ipsaz noli cōplere ꝑmo die: sed eā reitera secūdo die ⁊ tertio: ⁊ in vtroqꝫ statu regre fortitudinē patiētis. Eadē ꝑticula.

¶ Regre mutatōez coloris fluxu sanguīs a vēa cū flobotomaꝰ ī eo q patiꝰ apa: ⁊ regre furiositatē sui exitꝰ si cessauit: ⁊ ꝑ oībus his regre statū mutatōis pulsus quē si videris mutatū ī magnitudie aut eq̄litate sui exitū sanguinis fac cessare: ⁊ si ipm mutatū ispexeris ī debilitatez qd ex ide seqꝰ dicere nō est necesse mihi. Eadē particula.

¶ Egritudo cū ē fortis ⁊ difficilis ⁊ ṽtus egri fortis q cunqꝫ exercuit artē medicie ⁊ laborauit circa ipsaz nō dꝫ extractōez sanguīs ꝓhibere nec ab ea cessare ēt si repletionē signa egritudis nō oñdāt: sꝫ tātūmō egritudis fortitudinē ⁊ difficultatē sui. Cū ṽo egritudo fortis ē ⁊ difficilis cū fluxibꝰ vētris vel vomitibꝰ ⁊ ipsoꝝ causa ē multitudo alioꝝ humoꝝ q̄ꝫ sanguis ipos hūores ad ꝯriā ꝑtē ī virtutis reuolutōez attrahere nos debemus. 4ᵒ. igeny.

¶ Exitus sanguis semꝑ idiget ṽtute forti q̄ cōpetat q̄ꝫtitati euacuatōis. nā ī febre adurēti que generaꝰ ex ꝓhibitione resolutōis cū ṽtus est fortis q̄ rebꝰ alys ē nobilior. exitꝰ ꝑ euacuatōez est valde securus ⁊ ab oī dubietate remotꝰ: ⁊ ī relīgs egritudibꝰ euacuatio ē dubitabilis ⁊ patiēs ex ea facile icidit ī multa mala. 9ᵒ. igeny.

¶ Patientē podagrā artetīcā epilepsiā melācoliam antiquū sputū sanguīs ⁊ hñtem ipsaz egritudinē ī hitu: ⁊ illū cui opilō sqnāria piplemonia pleuresis apostema ēpis ⁊ optalmia fortis sepe accidit ī eoꝝ ꝑnᵒ. flobotomaui. ⁊ silr̄ festinaui flōmare eū a quo sanguis fluere ꝯsueuit ex ore venaꝝ q restrictꝰ erat. ⁊ silr̄ mulierē a qua mēstruus sanguis currere cōsueuit q retinebaꝰ. Et silr̄ illū a q̄ sanguis e naribꝰ exire ꝯsueuit ⁊ retiebaꝰ. flōmia. n. ī egritudibus his certe secura ē ⁊ fidelis ṽtute considerata eoꝝ ꝑmitꝰ ⁊ etate. Particula. 6ᵃ. de flobotomia.

¶ Patientes dolorez apostemosum opꝫ te flobotomare vsqꝫ ad sincopiꝫ: dūmodo aliqđ qđ illud ꝓhibeat nō iter sit. illum ṽo ex his quē sentire cognoueris tēsionē ⁊ punctōez ī pectore spina vel renibꝰ flobotoma ī basilica: ⁊ illum q in capite vel collo tēsionē vel punctōez sentit flobotoma ī cephalica. Et illū q sentit dolorē equalr̄ in corpore flobotoma ī mediana. 4ᵒ. consily sanitatis.

¶ A patiēte scissurā nerui ꝑ latitudinez qui est ī dubio de spasmo maxīe cū generaꝰ apostema ī loco scissure sanguinē sine misericordia plus q̄ꝫ ab alys exhere te opꝫ ⁊ ipm postea subtili cibo ciba ⁊ getē impa ei ac neca locuz punctum cum oleo calō. ⁊ silr̄ loca adiacentia sibi vsqꝫ ad rādicē nerui eius ⁊ vsqꝫ ad spinā ⁊ collū. 6. igeny.

¶ Qui minuit sibi ꝑꝑ febrē necē hꝫ hoc facere tꝑe declinatiōis accessiōis sue siue ō die siue de nocte fiat: caueat tñ a minutōe cibo exñte ī stō: ⁊ chilis ī eo ⁊ venis ꝑmis exñtibꝰ idigestis vel nō cōplete digestis: ⁊ q dolorē hꝫ absqꝫ febre penitꝰ meliꝰ tꝑs minutōis sibi ē tꝑs fortis doloris. ⁊ q nō hꝫ dolorē meliꝰ tꝑs minutiōis ē ꝑnᵐ diei postq̄ꝫ a sōno surrexit ꝑ spaciū vniꝰ hore. Parti. 6ᵃ de flōmia.

¶ In minutōe febricitātis cui neēia ē ipa nō attēdas nūerū ꝑteritoꝝ dieꝝ egritudis q̄rti vel qnti: sꝫ qñcūqꝫ egrū minutōe ispexeris idigere ēt si sit dies. 20. ab initio egritudis minuas illū statim cum cognoscas egritudinē magnam esse virtutē egri fortē ⁊ cursum etatis ⁊ tēporis cōdecentem. Particula 6ᵃ de flōmia.

¶ In patiētibꝰ egritudinē aliquā in membris q̄ sunt sub furcula flobotomia est melior ī basilica subasellari: ⁊ in patiētibus eam in membris que sunt supra furculam in vena spatulari. 3ᵒ. magne anathomie.

¶ Opꝫ te facere flōmiā ī egritudibꝰ mēbroꝝ q̄ sūt supra epar ī venis manꝰ: ⁊ ī egritudībꝰ mēbroꝝ q̄ sūt sub epe ī venis genu ⁊ ī saphena. ꝑ expōnis ī 6ᵒ epidimiaꝝ.

¶ Apa cū generaꝰ ī latere pulmone diafragmate splene vel stō flōmia basilice vtilis ē manifeste: ⁊ cū ē apa ī mēbris īferioribꝰ illis queādmodū sunt mēbra ꝯiuncta scie vesice matrici vtilis ē flōmia venaꝝ genu: ⁊ eoꝝ q̄ sūt supra cauillā. Et cū ē apa ī renibꝰ q̄ mēbra media sunt iter mēbra q̄ scripta sunt supiꝰ. vtilis est flōmia venaꝝ manꝰ ꝑꝑ vicinitatē generatōis ipsiꝰ apatis ad manus. ita tñ q corpꝰ totū sanguie sit repletū: ⁊ cū ꝓlongaꝰ apa renum ⁊ veterascit vtilis est flōmia venaꝝ genu ⁊ eaꝝ q̄ supra cauillā sunt. Particula. 6. de flobotomia.

¶ Cū egritudis sciatice cā ē sanguis multus: noli ichoare ab aliq̄ añ sanguis eūonē: nec ēt sis ꝯtentꝰ eūone sanguis a pede: sꝫ ex iterioribus brachy euacua illū. io. miermir.

¶ Extracto sanguine a pede die vno ꝑ minutōez vene saphene vl̄ eiꝰ q̄ ē itra genu scio egritudinē q̄ dr̄ sciatica curatā fuisse. Et hoc sanū ē cū egritudis ipsiꝰ cā ē replō: nō tñ ꝯfert ei scarificatio q̄ fit ibi. Particula 6ᵃ de flōmia.

¶ Cū vis fluxū sanguis q ab ore venaꝝ pueīt retiere flōma venas manuū: ⁊ cū vis sanguinez ab ore ipsaꝝ fluere flōma venas pedū. ⁊ sic sꝑ in ꝓuocatōe mēstruoꝝ flōma eas. Cū ṽo vis sanguinē retinere quē mulier emittit a venis mr̄icis ꝑforatꝭ ex aliq̄ corrosiōe sui vl̄ replōne flōma vēas manuū cū ñ sit ex mēstruis sanguis ille. In flōmia.

¶ In initio apatis epis pectoris ⁊ pulmonis flōma basilicam manꝰ dextre: que si nō appeat mediastinaꝫ: q̄ si non appareat cephalicaꝫ: ⁊ ī initio apatis mēbroꝝ supioꝝ minue cephalicā que si nō appareat mediastinā icide: si nō appareat basilicā: ⁊ ī fine apatis gutturis flobotoma venas que sunt sub lingua. iꝫ. igeny.

¶ Cū egrotauerit splen minue venā q̄ est iter medium ⁊ minimū manus sinistre: ⁊ id qđ itendis euacuare nō euacues subito: sed iter dies duos. In flobotomia.

¶ Cū egritudo est ī occipitio flōma manū vel frontē ⁊ in apatibꝰ renū ⁊ mr̄icis flōma venā q̄ ē ī genu: ⁊ si ibi ꝯmode fieri ñ pōt flōmia fiat ī ea q̄ ē ī cauilla dcā saphena. Et in egritudibꝰ splēis minutiōez fac ī manu sinistra. iꝫ. ige.

¶ Minutio vene ex latere in quo est apa est valde vtilis patiēti ⁊ fcā in latere opposito nō ꝯfert adeo: ⁊ post tempus longū sui vtilitas manifestaꝰ: ⁊ silr̄ flōmia cephalice ex ꝑte egritudis ī fortibꝰ doloribus oculoꝝ mitigat dolorem oculoꝝ ipsa hora ⁊ plurimum confert eis.

¶ In dño fluxus sanguis ⁊ naribꝰ q nō cessat operata flobotomia vene ⁊ apposita sitia ī vētre ad ifrigidatōez capitis recurrere noli: sed appone sitiaꝫ in loco occipity in

parte posteriori capitis vt attrahas ad diuersuz. 5° igeny.
¶ Uene pulsatiles q̄ sunt i tīporib⁹ ⁊ q̄ sūt post aures flō/mīnt in egritudib⁹ capitis ⁊ veterib⁹ egritudib⁹ oculoꝝ cū cā egritudis ē mā calida subtilis: ⁊ spālr cū eger in pā/niculis sentit q̄si pūcturā ⁊ extēsionez doloris: remanetq̄z pūctura i cētro illi⁹ loci: veꝝ qꝛ in flōmia venaꝝ pulsati/liū q̄ modici ē iuuamēti dubitatio magna cadit de fluxu sanguis ꝯtinuo vel gn̄atione apatis i eis fugerūt medici flōmare eas magnas. v5. ⁊ puas. In icisiōe aūt vene pul/sus ꝑ latitudinez i ꝑtes duas nulla dubitatio cadit: qꝛ ꝑs ipsi⁹ q̄lib3 retrahit̄ ad ꝑtē suaz. Particula. 6. de flōmia.

¶ Cū coadunat̄ multus sanguis grosse vel alterius male q̄litatis in venis opȝ te minutōez ꝑmo facere ⁊ secunda/rio dare mām solubilē purgātē hūores in sanguie existē/tes. ꝑmo expōnis eius in sexto epidimiaꝝ.

¶ Signa spālia melācolie melācolice ⁊ egritudinuz simi/liū cū demōstrāt ꝙ sanguis q̄ est in oībus venis effectus est melācolicus minue medianā. Et si sanguis q̄ egredit̄ nō est melācolicus fac ipm̄ cessare stati: ⁊ si videris ipm̄ melācolicū extrahe ex eo q̄ntū putabis sufficere corpi egro/tātis: ⁊ ē ex meliorib⁹ canōib⁹. Particula sciaꝝ hec est.

¶ Dominis quartane in sui ꝑn̄. nō porrigas aliqd de for/tibus medicinis nec euacues ab ipso ꝑncipio eoꝝ corpo/ra: nisi forte videris sanguinē multum supabundare. Et cuȝ flobotomas regre sanguinē quē si videris nigrum ⁊ grossum secure potes euacuare: ⁊ si videris ipsum rubeū subtilē facias ipsum cessare. ꝑma ad Glauconē.

¶ Mulieres q̄b⁹ accidit hydropisis ex retētōe mēstruo/rū. ⁊ silr eū cui accidit hoc ex retentōe sanguis ex ore ve/naꝝ vl' fluxu sanguis e narib⁹ fluere ꝯsueti festia minue/re añq̄z v̄tus deficiat ⁊ anullet̄. 7. expōnis ei⁹ in 6° epidi.

¶ Apponat̄ sicia in occipitio vt attrahat̄ materia existēs ad partē posteriorez que ad oculos descēdit ⁊ flōmet̄ ve/na frontis vt attrahat̄ materia existens in posteriori ꝑte cerebri ad partē anteriorē. ꝑmo humoꝝ.

¶ Eum cuius sanguis melācolicus ē grossus ⁊ mult⁹ mi/nuere ꝑmo melius est: ⁊ postmodū purgare melācoliam ei⁹: eū ꝟo i cui⁹ corpe dominant̄ hūores crudi purga pri/usq̄z generet̄ in eo egritudo: cū cautela tñ: ⁊ cū generat̄ in eo febris nullo⁹ accedas ad purgatōez. In flōmia.

¶ Cū curaueris duriciē splenis ⁊ remanet egritudo scari/fica locū ⁊ appone siciā desuper. Et iter ea q̄ specialr vti/lia sunt duritiei splenis est minutio vene q̄ est supra aurē sinistrā: ⁊ appō de eodē sanguie egresso ⁊ fricatio cum eo dem supra splenē egrotātis. 9. miemir.

¶ Cū gn̄at̄ apa in pectore vel cerebro vel ei⁹ pāniculis nō debemus apponere siciā in ipsius ꝑn̄. ȝ postq̄z ꝓhibue/rimus māe decursus ⁊ purgauerimus totū corpus: ⁊ tūc appō sicie satis ꝯfert. apposita ꝟo sicia corpe repleto sup/fluitatē attrahit a toto corpe ⁊ ducit eā ad cerebrū vl' ad pect⁹ vel ad pulmonē vl' ad ꝑtē aliā i q̄ ē egritudo. xi. ige.

¶ Cū causa efficiēs tensionis est sanguis multitudo quē/admodū accidit i mēbris apatis stati patiētē minuere te opȝ: qui si timuerit minutōez: eritq̄z eius virt⁹ debilis at/trahe sanguinē ꝑ tractū mutantē. iz. igeny.

¶ Explicit particula. iz^a.

¶ Incipit particula. i3^a. cōtinens affoꝛismos depēdētes a purgatōib⁹ corporis ꝑ medicinas solubiles.

Omnes medicine solubiles nocent stō ⁊ ori ei⁹ specialr qđ ē sensibile ma/gis. ⁊ iō necesse est medicīs solubilibus aliq̄s medicinas aromaticas āmisceri. Expositiōe eius in secūdo morboꝝ acutoꝝ.

¶ Corrumpit̄ potio medicinalis cū cōponit̄ ex vna q̄ sol/uit statim cū descēdit in corp⁹: ⁊ ex alia q̄ post longaȝ mo/ram. Expōne eius in secundo morboꝝ acutoꝝ.

¶ Ait moyses lacticinia ⁊ scamonea soluūt statiȝ cū repe/riunt̄: ⁊ gūme solubiles post moraȝ ⁊ sunt oppoponacum galbanū serapinū assa fetida ⁊ armoniacum.

¶ Semia aromatica frāgūt nocumētum medicie solubi/lis: nec ꝓhibēt ei⁹ opatōez: ȝ adiuuāt eā: qa eoꝝ v̄t⁹ sub/tiliat ⁊ diuidit hūores grossos ⁊ apit vias ⁊ ꝑparat ipsas ad fluxuȝ. Expōne eius in scđo morboꝝ acutoꝝ.

¶ Medicia solubilis cū trāsit ꝑ meri ⁊ os stōi i eis ipsius aliqđ iuiscat̄: ⁊ forte aliqđ ei⁹ in stō remāet qđ magnū ge/nerat nocumētū. Et iō post assumptōez ei⁹ membra hec lauari nece ē cū aq̄ ordei ⁊ farre ei⁹. z° acutoꝝ.

¶ Ait moyses nece ē ꝙ hꝫ mēbra lauent̄ post opatōez me/dicine: añ cibū cuȝ iure galli ad hoc vt cib⁹ nō admisceat̄ illi residuo qđ remāsit in villis stōi ex medicia. Et oȝ vt lauatio fiat cuȝ aliquo viscoso mūdificato ⁊ mollificato. Et iō Hypo. ⁊ Gal'. elegere in hoc far ordei ⁊ viderūt esse vtile ad vsuȝ ꝑdictū vt de eo modicū porrigat̄ qđ sit suf/ficiēs ad lauādū tantū: ⁊ si aliq̄s nostrū hoc faceret: stati euomeret̄ medicia tota sil'. vñ melius mihi videt̄ ꝙ reci/piat̄ modicū de iuleb cal'o. ⁊ similr receptio farris ordei post medicie opatōez est paꝝ vsitata i regiōib⁹ oibus q̄s circuiui ⁊ ē abhomiabilis. nā stōus cito deuenit ad abho/minatōez post purgatōez. Et melius mihi vr̄ vt porrigat̄ modicū aq̄ cal'e in q̄ bulita sint radix altee ⁊ semē ei⁹ cuȝ aniso vel dorsino ⁊ silib⁹ ad hoc vt sil' colligā viscositatē mūdificatōez aromaticitatē ⁊ saporositatē: q̄ colet̄ supra zuccaꝝ: ⁊ si addat̄ semē myrthi ꝯiungit̄ viscositas ⁊ aro/maticitas: ⁊ ē de medicīs cordis: ⁊ cū ℞ egredit̄ a stō offe/rat̄ ius galli. ⁊ si patiat̄ siti pōat̄ loco semis mirthi psiliū.

¶ Euacuatio ꝑ medicias solubiles vel vomicas nō semꝑ est vtilis: qꝛ hꝫ eua[c]uatōe nō indiget nisi ille cui ipsa ē ne/cessaria valde: ⁊ ipsa fiat per longa temporis interualla. Expōne eius in quarto affoꝛismoꝛuȝ.

¶ Euacuare corp⁹ medicia solubili vel vomica cū itēdis ꝓxima te ad subtiliatiōem humoꝝ grossoꝝ ⁊ viscosoꝝ ⁊ diuisionē eoꝝ ⁊ poroꝝ aperitōez q̄b⁹ curādi sunt humo/res ipsi: ⁊ cū vis eos ducere ꝑ secessuȝ mollifica vētrē ꝯti/nue: ⁊ cū ꝑ vomitū vis ducere illos vomitū icitare prius multotiēs te opȝ. Expōne ei⁹ i z° affoꝛismoꝝ.

¶ Purgare coleram citrinaȝ est facile ⁊ purgare flegma: ⁊ specialr grossum ⁊ viscosum. ⁊ similiter coleram nigrā est difficile. vltima affoꝛismoꝛum.

¶ Omnes hūores crudi sunt tardi mot⁹ ꝑp eoꝝ grossitiē ⁊ friditatē: ⁊ cū mouent̄ a medicina precedūt ⁊ claudūt oēs meatus strictos. ⁊ iō humorib⁹ crudis exn̄tib⁹ nō de/bēt ipsi a medicia solubili icitari. 4° ꝯsily.

¶ Ad purgatōez colere nigre est necessaria medicina for/tior ea: q̄ necia est ad purgatiōez colere citrie ꝑp grauita/tem ⁊ fortitudinē sui. Expōnis ei⁹ in 4°. affoꝛismoꝝ.

¶ Aliq̄ hoīum sunt ꝯtenti purgatōe corporis semel in an/no i veris ꝑn̄. ⁊ aliq̄ idigēt scđa purgatione i autūno. Cū aūt in corpore coadunati sunt humores mali purga ipos cum medicinis purgantibus humorem dominantez. Et cū in eo est humoꝝ multa quantitas adunata purga eos per minutionem. 6. consily sanitatis.

¶ Ad purgatōez corpis ab his q̄ sunt ibi hūoribus: ⁊ pur/gationē capitis simul ab eo q̄ est ibi fluxo necia est medi/cina cōposita ex medicīs diuersaꝝ virtutū: quēadmodū sunt pillule q̄s nos cōpilauimus ex aloe scamonea collo/q̄ntida agarico bdellio ⁊ gūmi arabico q̄ expellunt mul/tas spēs ex spēbus supfluitatū: ⁊ si postmodū indigueris medicīs extrahentibus melācoliā opare eas. 5° igeny.

¶ Corpori accidit ꝯplexio mala ⁊ venaꝝ debilitas ex ali/quo humoꝝ singulariter cum purgat̄: ⁊ ventris fluxus q̄ sponte fit his casibus tribus constat. ꝑma ipsaruȝ est de/bilitas virtutis. secunda operatio oris venarū. tertia hu/

morum punctura. tertio medicinarum.

¶ Cum ꝑpinabis medicinā solubilē pmūʒ qḋ egredit̄ est illud ad cuius exitū itendisti: deide v̄tute medicine effrenitāte subtilioꝛ de hūoꝛibꝰ q remāserūt egreditur: deide grossioꝛ ⁊ vltimo sanguis. Et subtilioꝛ iter hūoꝛes est colera ⁊ post eā flegma. Et melācolia ē grossioꝛ iter humores. sanguis v̄o nō emittit̄ nisi vltimo postq̄ medicia vicit nām ⁊ debilitauit eius v̄tutes. 3ᵒ medicinaꝝ.

¶ Uirtꝰ medicīe effremitat cū in oꝛe venaꝝ ad stōm tendentiū ipsiꝰ remanet multa v̄tus que pūgit dilatat commouet ⁊ cōpellit eas cōmotione ꝯtinua ad expulsionem eiꝰ qḋ ē i eis: ⁊ ipsoꝝ v̄tutē defectat. 3ᵒ medicinaꝝ.

¶ Medicinaꝝ solubiliū assumptaꝝ ⁊ nō opantiuʒ actōes suas aliqua opat̄ malū ⁊ aliq̄ ꝯuertit̄ i cibū. tūc v̄o opat̄ malū cū a coꝛpe v̄tutē quādā recipit q̄ attrahit ⁊ solōnē augmētat sui ⁊ soluit: ac si ꝑpa v̄tute solueret: ⁊ cū ipa nō expellit tūc in cibū ꝯuertit̄ medicīa. 3ᵒ medicīaꝝ.

¶ Quidā medici famosi quos noui cū dederūt medicīas solubiles ⁊ medicīe ipse eaꝝ v̄tute nō soluebāt stupefacti sunt ⁊ nesciebāt qd facere deberēt: ⁊ cū vocatꝰ fui aliquē illoꝝ q medicias sumpserāt mādaui balneare se intra balneū. aliquē flōmaui. alicui vomitū ꝑuocaui: ⁊ alicui medicias stipticas dedi: ⁊ cū h̄ feci q̄ vētres ipoꝝ statim soluti sunt. Particula 6ᵃ de examinatōe medici.

¶ Necessariū ē balneū añ receptōeʒ potōis p vnuʒ duos vel tres cōtinuos: q2 balneū liquefacit humoꝛes ⁊ locuʒ coꝛpis si qs īduratus est ⁊ tēsus mollificat ⁊ relaxat qbꝰ parat̄ coꝛpus: vt quod debʒ per ipsum fluere cito fluat. 5. expositionis eius in 6ᵃ epidimiarum.

¶ Egritudo q̄ est i colera vel flegmate multotiens curat̄ vnica potōe ea qdē que accidit ex melancolia quēadmodū cancer ⁊ lepra nō curat̄ p vnā potōeʒ: sed idiget. 2ᵃ 3ᵃ 4ᵃ ⁊ 5ᵃ. Expōne eius in p̄ma affoꝛismoꝝ.

¶ Melācolia cū i coꝛpoꝛe dn̄at̄ eius purgatio melioꝛ est ꝯtinuis vicibꝰ ⁊ cōtinuis diebus p iferius tpe sanitatis ⁊ tpe ifirmitatis. 3ᵃ expōne eius i secūda epidimiaꝝ.

¶ Medicīe solubilis assumptio ⁊ minutionis celebratio nō valde confert ei q in consilio suo ioꝛdinate ꝑcedit copiose potū sumēdo: q2 ex malo suo consilio multi humoꝛes cito i eius coꝛpoꝛe aggregant̄. ⁊ ideo ad curā eiꝰ ꝑximare medicū nō opʒ. Particula. 6. de flōmia.

¶ Non oporteret te cū venter soluit̄ ad cessatōeʒ fluxus añ hoꝛā congruā icedere: nec etiaʒ si sponte cessauit ante hoꝛam ipsam constrictiōeʒ sui aliquatenus tolerare: sed opʒ te īspicere ⁊ videre qualitateʒ ⁊ quātitatē status humorum coꝛpoꝛum omnium: q2 si quod ipsoꝛum residuū remanet duram egritudinem generat ⁊ molestam. p̄mo expositionis eius in 6ᵃ epidimiarū.

¶ Cognoscit̄ q̄ medicia solubilis quā dedisti alicui cōtulit ⁊ q̄ coꝛpꝰ est mūdificatū ab hūoꝛe quē euacuare itendebas si illud qḋ emittit̄ īspexeris mutatū esse: dūmodo mutatio ipsa nō sit rasura itestinoꝝ: aut aliqd de genere sanguis vel aliqḋ fetidū: aut aliqḋ puꝝ. Naʒ egressio humoꝝ puroꝝ fit ex multitudīe caloꝛis extra nāʒ ⁊ fetidū ex putrefactiōe: ⁊ egressus melācolie que nō egredit̄ per medicinā fit ex dominio adustiōis. Eadē expōne.

¶ Sunt aliq ad purgandū difficiles ⁊ aliq q multuʒ purgant̄ ex debili medicia: ⁊ cum egrotās non patit̄ febrem foꝛtem ⁊ noueris eius naturam: da sibi subtilem medicinaʒ. Expōne eius i scd̄a moꝛboꝝ acutoꝝ.

¶ Uirtꝰ coꝛpoꝛis cū purgat̄ redit debilis. ⁊ iō nō pōt cibū multū tolerare nec imutare ipsum. Cibus igit̄ post purgationē est diminuēdus ⁊ gradatim postea est augēdus. ⁊ sit cibꝰ q facile digerat̄. Expōne eiꝰ i 2ᵃ acutoꝝ.

¶ Cum accidit febris valde foꝛtis caue tibi a ꝓpinatōe medicine solubilis ex purgatōe p minutionē specialiter: q2 in purgatione que fit per minutionem aliqd dubiū cadit. Expōne eius secūda moꝛboꝝ acutoꝛum.

¶ Noli itendere ad cessatōeʒ fluxus q alicui confert nec per cibū hn̄tem virtutē restrictiuā debilē: nec per medicinam etiā restrictiuā: q2 si humoꝛ malus restrictus ē sursuʒ ascēdit: ⁊ multotiēs generat febrē seu apā i epate vel in aliis mēbꝛis. 2ᵃ expōnis eius i. 6. epidimiaꝝ.

¶ Opoꝛtet te timere cum ꝓposueris dare medicinā solubilē foꝛtitudinē tempoꝝ accessus: aut dieꝝ crisium: q2 virtus medicine coꝛrumpit̄ cū hūoꝛes tendunt ad supioꝛa coꝛpis ⁊ ad ꝯtrariā partem eius per quā dʒ euacuare. secundo expositionis humorum.

¶ Nō possuʒ numerare quot ytericos liberaui p fluxuʒ ventris tantū. ⁊ sīlr quot leprosos ⁊ patiētes longas ⁊ antiquas egritudines liberaui tātummodo fluxu ipo. Particula sexta de examinatiōe medici boni.

¶ Plures letantur cum multū purgant̄ tempoꝛe bꝛeui: ⁊ iuxta quātitateʒ eius quod euacuatū est ab ipsoꝝ coꝛpoꝛibus die p̄mo sequentibus diebus constringitur egestio coꝝ. quinto consilii sanitatis.

¶ Cum volumus purgare pueros ꝑpinamus nutricibus eoꝝ aliquā medicinaꝝ solubiliū vt virtus illius medicine remaneat in lacte eaꝝ: ⁊ hoc manifestum est generaliter in omni aīali: quoꝝūdā. n. venter est solutus aliquando ex potu lactis capraꝝ comedentiū ramos scamonee seu lacticinioꝝ: ⁊ quidā eoꝝ q comederūt coturnices ex elleboꝛo quē ipse aues sumpserāt mēbꝛoꝝ passi sunt tensionē. 5ᵒ expōnis eius i sexto epidimiaꝝ.

¶ Euʒ opoꝛtet te clisterizare cuius virtus est foꝛtis ⁊ supponere liciniū ei q debilis ē v̄tutis. 3ᵒ moꝛboꝝ acutoꝝ.

¶ Quidā antiquoꝛum preceperunt vt si quis pateret colicam acciperet lapilluʒ salis ⁊ euʒ supponeret sibi: quia sal cito extrahit egestionē: illud idem nitrū cuʒ supponit̄ operatur. Particula sexta de colica.

¶ Clistere factuʒ ex duabus partibus picis liqde ⁊ ex tribus partibus olei cōfert mirabiliter colice passiōi stomaco existēte foꝛti: cauendū est tn̄ ab hꝰ clisteri: ⁊ ab omni clisteri in quo medicamina foꝛtia ponuntur stomaco debili exn̄te: hn̄tē v̄o stōm debilē clisteriza cū medicis lenitiuis. ipse. n. cū nō adunēt stomaco debilitatē aliquā nec mutāt de egritudīe in egritudinē patientē: ⁊ cuʒ fit clistere ex foꝛtibꝰ medicis magnitudīe sui foꝛte ꝑuenit ad stomacū ⁊ ascendit in liguā. Particula 6ᵃ de colica.

¶ Cū sunt humiditates pungitiue in itestinis necessariū est p̄mo clistere cū aliquo qḋ eas mundificet sicut est aq̄ mellis ⁊ aqua oꝛdei ⁊ hūiditatibus ipsis egressis necessariū est clistere cū aliquo punctōeʒ mitigante icollāte ⁊ solidāte. 6. expōnis eiꝰ i 6ᵃ epidimiaꝝ.

¶ Facimus clistere cū aqua salis ei in cuius itestinis sunt vulnera putrefacta vt abluat quicquid est putrefactum ⁊ extrahat coꝛtices non paucos: ⁊ cum mundificatus est locus clisterizamus cuʒ medicinis adaptantibus purgationem. Expōne eius in p̄ma humoꝝ.

¶ In quo coꝛpe caro lenis ⁊ rara ē resolōnis facilis. ⁊ sīlr in quo coꝛpe est pīguedo vel macies dn̄ans oēs spēs purgatōis sunt dubie ⁊ timoꝛose. Sʒ ipsi purgādi sūt cū dieta tēperata fricatōe clisteribꝰ lenibꝰ distillatōibꝰ emplīs suppositoꝛiis ⁊ balneis: ⁊ hos quoꝝ status talis est dispones s̄m q̄ significat ipse status. p̄mo ad Glauconē.

¶ Cōfert multotiens matricibꝰ vlceratis clistere ex lacte cocto cū lapidibꝰ vel ferro ⁊ ꝯfert ēt clistere ipm hn̄tibꝰ emoꝛroydas vel vlcera in ano. io. medicinaꝝ.

¶ Eum qui passus est moꝛbum cronicum ⁊ vsus est dieta neutroꝝ tpe longo cuʒ te opoꝛtet clisterizare pp incarceratam egestionē sui noli clisterizare acuto clisteri. sed clisteriza eū cū oleo tantuʒ. quinto consilii.

¶ Procura soluere ventrem eius qui patitur febrem inclusam putridã: ꝛ si non soluitur venter eius ipsũ cũ aq̃ melle ꝛ oleo clisteriça. io°. igeny.

¶ Clisteria patientiũ vlcera itestinoꝝ sint cõposita ex rebus stipticis mũdificatiuis digestiuis dormitatiuis ꝛ mitigatiuis ꝛ icolatiuis: ꝛ apponẽde sunt aliq̃ ipsaꝝ vel oẽs ſm egritudinis q̃ttitatem: ꝛ hoꝝ clisterioꝝ mã sit aq̃ farris ordei ꝛ modicũ vini stiptici. 9°. miermir.

¶ Tradidit ebilule fili⁹ çoar maruen filio suo doctrinaꝫ mediciaꝝ solubiliũ quã oꝫ medicũ sp hr̃e in mẽoria q̃ talis ẽ: pcaue tibi a porrectiõe mediciaꝝ fortis solõnis ꝛ p̃mitte sp digõnẽ: aptiões poroꝝ ablutionẽ meatuũ ꝛ lenitatẽ egestiõis: ꝛ nũc demũ euacua mãm ꝛ cũ vrget te necessitas ventrẽ soluere tpe frigoris appone solubilib⁹ aliq̃d q̃d liq̃facit humores vt sunt salis spẽs ꝛ piper lõguꝫ: ꝛ estus tpe cũ fuerit tibi neẽe soluere ventrẽ noli apponere aliq̃d liq̃faciens solubilibus medicis. Et in vtroq̃ statu oꝫ te medicis ipsis solubilib⁹ aliq̃d q̃d ↄfortet stõꝫ immiscere vt est mastix anisuꝫ ꝛ absinthiuꝫ: ꝛ oꝫ ẽt te apponere medicinis ipsis aliquod q̃d ab itestinis ꝛ epate medicinaꝝ solubiliũ ꝓhibeat lesionẽ vt sunt amigdale fistici ꝛ eaꝝ oleũ succus liquiritie ꝛ similia.

¶ Et dictũ sui est oĩa solubilia q̃̃to mag̃ lauant̃ tãto magis diminuit̃ eoꝝ solutiuo: ꝛ sĩle est cũ ebuliunt̃ ꝛ quãto magis terunt̃ tãto citi⁹ alique iterficiũt ꝛ aliq̃ citius soluunt. q̃ si sunt secure citius ꝓuocãt vrinã. Et de oĩbus stipticis est ↄ̃riuꝫ: q̃̃to magis lauant̃ vel decoquunt̃ tãto magis minuit̃ coꝝ stipticitas. Et sĩlr̃ q̃̃to magis terunt̃ additur eis stipticitas ꝛ retinent vrinã.

¶ Et dictũ sui est recordare ꝙ cuiusdã iuuenis patientis febrẽ liq̃facientẽ carnẽ adeo ꝙ emisit pinguedinẽ p secessuꝫ cura melior ꝛ potior ẽ in aquã fridã sui descẽsus. Recordare ẽt ꝙ euꝫ q sumpsit medicinã solubilẽ in aere frigido ꝓpter grossos hũores quos hẽbat ex quo accidit sibi lãguor ꝛ angustia ꝛ dolor stõi ꝛ itestinoꝝ pro eo ꝙ medicina ipsa nullatenus eũ soluebat igressus sui in balneũ ꝛ dscẽsus sui i cõchã calaꝫ soluit ꝛ hũores ei⁹ ad exitũ faciliores reddidit ꝛ dolores eius ꝛ angustias cessare fecit. Recordare ei⁹ q sumpsit mediciaꝫ solubilẽ pꝑ subtiles hũores q̃s hẽbat i aere frido ex quo augmẽtat⁹ ẽ fluxus ei⁹: ꝛ p itroitũ sui in balneũ ꝛ p descẽsuꝫ sui in ↄchã calaꝫ restrict⁹ est ipse flux⁹: in p̃ eni balneũ liq̃fac hũores ꝛ dissoluit in 2°. calitas balnei ad exterius traxit eos.

¶ Et dictuꝫ sui de oĩ medicina solubili p quã purgare caput intendis fac pillulas grossas ꝛ illas pillas duras porrige cunti dormituꝫ cuꝫ aqua calida in qua buliant vue passe donec ascendant superius: ꝛ semp̃ imisce modicuꝫ alleoꝝ medicinis purgantibus caput.

¶ Et dictũ sui ẽ mediciaꝝ fortiter solubiliuꝫ aliq̃ nõ operantur in aliquo in quo aliq̃ medicinarũ minoris v̾tutis q̃̃ ipẽ opant̃. Et cũ porrigis alicui medicinaꝫ ꝛ non operatur noli addere ex ea aliq̃d. Sꝫ da aliã ẽt si habeat minorẽ virtutẽ: aut p mltos dies post p̃mã medicinã vl̃ statim: nec vnq̃̃ post medicinã solubilẽ porrigas statiꝫ cibũ ꝛ ante medicinã ipsaꝫ porrigas cibũ subtilẽ: ꝛ postea per dies aliquos iuxta q̃̃titatẽ fortitudinis medicie.

¶ Et dc̃ꝫ sui ẽ mediciaꝝ diureticaꝝ seu solubiliũ ↄfectio vel receptio cũ vino ẽ erronea: q2 generat maximã dubitationẽ opantib⁹ illõ: tales cogitãtes ↄfortare membra nõ ↄfortãt ea sꝫ augent potius venenositatẽ ipsaꝝ medicinaꝝ ꝛ nõ recordant̃ nãe mẽbroꝝ p̃ncipaliũ que nõ sustinẽt medicinas fortes q̃rũ fortitudine mors succedit.

¶ Ait moyses hoc verũ est cũ euõ est p medicinas solubiles venenosas vel fortes venenosas sic̃ sunt collogntida ꝛ turbith ꝛ fortes vt sunt catapucie: sꝫ medicine secure ꝛ precipue agaricus qui est medicina iuuãs ↄ̃ venena conferũt multũ q̃n sumunt̃ cũ vino: ꝛ ego hoc suꝫ opatus aliquotiẽs ad purgationẽ capitis ꝛ vidi illud multuꝫ opari: ꝛ p̃ceteris medicinis cerebꝝ mũdificauit: ꝛ recipiẽs iuenit alleuiationẽ maximã ꝛ dilatationem anime. Et ideo cũ porrigis medicinas ĩspice in spãlibus suis.

¶ Preparatio colloquintide est nucle⁹ fisticaꝝ ꝛ post eũ nucleus amigdalaꝝ: ꝛ hoc scimus longa experiẽtia: ꝛ preparatio electuary sunt flores nenufar. ꝛ si addat̃ eis olꝫ amigdalinũ melior est preparatio ipsa.

¶ Humoꝝ pũgitiuoꝝ declinantiũ ad itestina euacuatio faciẽda ẽ p iferius p clistere. s. ↄueniẽs: ꝛ iter res alias aq̃ ordei est potior ꝛ ↄueniẽtior ad p̃dicta. 12°. igeny.

¶ Dixit Temimius in itroductorio suo. Lac ebulitũ ꝛ tẽpore ebulitiõis posituꝫ in eo semẽ nasturcy nõ tritũ quousq̃ egrediatur mucilago eius in eo curat egritudies generatas ex potu medicinarũ solubiliũ siue pillule fuerit siue decoctiões cũ sumit̃ ipm lac tepiduꝫ: icolat eniꝫ itestina ꝛ lauat a stõ ꝛ itestinis reliquias medicine.

¶ Ait moyses hoc veꝝ ẽ sꝫ oꝫ ꝙ illud lac sit caprinũ ꝛ cũ acciderit recipiẽti medicinã sitis fortis ꝛ accensio in stõ ꝛ itestinis psiliũ cũ aq̃ ꝛ syrupo roſ. multũ ꝓdest.

¶ Dixit Temimius in itroductorio suo cepe ↄtusuꝫ ꝛ appositũ naribus cuꝫ sumit̃ medicina solubilis tollit abhominationẽ ꝛ ꝓhibet vomitũ spãlitate sui.

¶ Explicit particula. 13ª.

¶ Incipit p̃ticula. 14ª. cõtinẽs affor̃ismos dependentes a purgatiõibus corporis per medicinas vomicas.

Flegma q̃d defluit ad itestia aut gñat̃ ibi superfluitas colẽ citrĩe lauat ꝛ exhibit cũ secessu: ꝛ cui gñat̃ in stõ mltũ flatis antiqui medici p̃ceperũt exercere võituꝫ post cibũ semel in mẽse: ꝛ q̃dã eoꝝ mãdarũt h̃ fieri bis in mẽse. Et oẽs cõcordãt ꝙ cibi q añ vomituꝫ recipiunt̃ sint saporis acuti cũ v̾tute mũdificatiua ꝛ extersiua vt mũdificẽt totũ flã i stõ ↄtẽtũ ne ipsi⁹ malicia ledat corp⁹: ꝛ medicie extersiue oẽs sũt pũgitiue citrinã colaꝫ gnãntes ꝛ corpi nocẽtes cũ dant̃ in cibo. xv. iuuamẽtoꝝ.

¶ Quodcũq̃ corpus hꝫ in exterioribus hũores acutos et pũgitiuos nõ dꝫ vomitũ exercere ne superfluitas que ẽ ex ad iterius reuertat̃: imo dꝫ euitare tractũ hũoꝝ pungentiuꝫ ad iterius sic̃ tractus hũoꝝ crudoꝝ q sũt iuxta epar ad exteri⁹ euitatur. 4°. cõsily sanitatis.

¶ Humorẽ melĩcũ semp opꝫ te purgare per iferi⁹ ꝛ nũq̃̃ p vomitũ. expõne eius in 4°. affor̃is.

¶ Et dixit in expõne in 4°. affor̃ismoꝝ. humor acut⁹ subtilis supiora petẽs hyemis tpe vomitu nõ purgetur.

¶ Ei q patit̃ sincopiꝫ ex humorib⁹ os stõi pungẽtib⁹ ꝓpina aquã calaꝫ feruẽtẽ vel ãmixtã cũ aliq̃ oleoꝝ: ꝛ vt euomat mãda ei ꝙ si forte vomit⁹ retardat̃ calefac stõꝫ ipsius cũ aq̃ cala ꝛ plãtas manuũ ꝛ pedũ. Et si cũ h̃ nõ pt vomere ꝓpina sibi oleũ calm meli⁹ q̃d potes iuenire: ꝛ hoc oleũ multotiẽs nõ ꝓuocat vomitũ sꝫ mollificat egõnẽ: ꝛ ex h̃ accidit vtilitas dño huius status. p̃mo ad Glauc.

¶ Hũores colĩcos dñantes v̾sus stõm purga p võitũ post exercitiũ ante cibũ: ꝛ vsus võitus ↄfert ei cui⁹ ↄplõ ad caliditatẽ ꝛ siccitatẽ a sui p̃n°. ẽ decliuis. 6°. ↄsily sanitatis.

¶ Qui hꝫ in stõ flã viscosuꝫ residẽs ꝛ est ex euomẽtib⁹ facile vtilis ẽ vomit⁹ sibi cũ secaniabin de radicib⁹: ꝛ si est flegma subtile nec ẽ viscosuꝫ cũ aq̃ farris ordei tm̃ vl̃ aq̃ mellis tm̃. Illud vo q̃d ex eis recipit̃ ad euomẽdũ sit q̃̃titate mai⁹ illo q̃d ex eis recipit̃ ad cibãdũ. 7°. igeny.

¶ In quo vis ꝓuocare vomitũ post cibũ ꝓpina sibi p⁹ comestionẽ aliq̃d cerebꝝ in multo decoctũ oleo: q2 hoc corpus ad vomitũ valde mouet. 3°. ciboꝝ.

¶ Cepe narcisci ẽ de medicis vomicis: ꝛ iõ cuꝫ volo i aliquo ad purgationẽ corpis a superfluitatib⁹ cibi võitũ ꝓuo

care de sibi ex cepis ipsis duas vel tres comedere ante cibus. Expone. S. in 6.° epidimiarum.

¶ Qui est ex vometibus facile ad mundificationem corporis sui a superfluitatibus cibi exerceat vomitum ante cibum: et qui est ex vometibus difficulter ad mundificationem corporis sui a flate post cibum debeat vomitum exercere. expone eius in doloribus mu

¶ Dixit multoties exercet vomitus ad mundificatio / (liex. nem humoris grossi et viscosi ad stomachum decurrentis et alicui illorum qui quottidie vomitum exercent vomitus minime prohibet qui solummodo semel vel bis vomitum celebrarunt in illis tamen prohibetur. expone eius in humana natura.

¶ Cum in stomaco sunt humores pungitivi ibidem generati vel illuc decurrentes qui producunt fere ad sincopim patientem exerce in illo vomitum cum aqua tepide potu. iz.° ingenii.

¶ Mouere corpus motu violento post potum. vomitum incitat qui motus turbat humores ad superius quemadmodum in nauigantibus accidit. expone eius in 4.° afforis.

¶ Res vomitum prouocantes non sunt sumende subito sed gradati vt moram facientes in stomacho dividant et subtilient. Et vltio ipse res vomice sumpte in quantitate maiori euant per vomitum quod in stomacho et in venis primis prope ipsum positis continetur. Expone eius in humana natura.

¶ Explicit particula. 14.ª

¶ Incipit parti. 15.ª continens afforis. dependentes a cyrurgia.

VLcera putrida serpentia et dilatantia se circumcirca indigent curari fortissimis medicis: et multotiens hec vlcera non curantur nisi cauterio ignis. 5.° catagenis.

¶ Quedam vlcerum carbones dicuntur: et carbo est vlcus: loco cuius accidit tanquam vstio ignis: et est apa vndique circulatum malignum cum malignitate febris cito accidit et dubitatio magna: quare super adustionem medicinam fortem ex medicis aduretibus ponere te oportet: et super locum apati coniunctum emplastrum quod colligat comprimat et expellat quicquid ab apate resoluitur atque fluit. 5.° catagenis.

¶ Membrum ventriculatum et concauum cauterizari nullatenus est necesse et in corpore non est membrum aliquod quin sit ventriculatum et concauum. exceptis manibus pedibus et neruis. Expone eius in secundo medicinarum.

¶ Habentibus saniem inter pectus et pulmonem non competit cauterizatio nisi laborent multo empimate atque magno: et adsit in eis desperatio de screatu. expone eius in. 6.° afforis.

¶ Ait moyses attende quia non percipit cauterizare nisi cum adest desperatio: et ideo B bis quod dixit i. 2.° mediciarum minime contradicit.

¶ Cauterizatio cum ferro candenti vel medicis aduretibus debet fieri in locis quibus ad sunt egritudines fortes ex fluxu multorum humorum vel ipsorum malitia quemadmodum sunt vlcera mala. 6.° exponis eius in 6.° epidi.

¶ Non oportet cito perforari ventrem ydropicum: sed B oportet fieri cum est augmentata humiditas intantum quod virtutem aggrauat et defecat: et oportet cito cauterizari pectus patientis vlcus pulmonis antequam vlcus putrefiat. 7.° exponis eius in 6.° epidi.

¶ Cum aperueris aliquem locum et euacuaueris inde quicquid est ibi ex sanie: caueas tunc et semper ne apponas super eum oleum vel aquam: et cum eges lauare plagam laua illam cum aqua mellis vel cum aceto temperato vel cum vino solo vel cum vino commixto cum melle. secundo ad Glauconem.

¶ Ulcera fortissima in quibus est putredo indigent fortissimis medicinis quarum virtus est fortis adeo: quemadmodum est ignis virtus sicut est terra frangigena vitreolum vtrumque auripigmentum et calx que medicine adurunt velut ignis: et his vlceribus pluries adhibemus ignem cum ipse medicine deficiunt ab operationibus suis vires suas in ipsis vlceribus amittentes: et predicte medicie competunt egritudini cognite per carbones ignis cum super locum corticis qui recipit putredinem apponuntur. Et non oportet aliquid illarum medicinarum apponere circumcirca. 2.° ad Glauco.

¶ Medicine que competunt locis putridis sunt hec. farina orobi cum aceto mixta. farina sagine mixta cum melle: farina fabarum: acetum mel et aliqui trociscorum desiccantium et sal. Tu autem elige tibi ex his et similibus iuxta complexionem vniuscuiusque et membri secundo ad Glauco.

¶ Membrum putridum aut mortuum cum incidis cum cautela B facias et timore operatis prius medicinis superius nominatis secundum naturam egrotantis et membro. Et cum incidis membrum coque radicem sicut multoties ego feci. 2.° ad Glauco.

¶ Cancer est egritudo quam multoties curauimus et sanauimus. Sed cum apa hoc diuturnitate temporis multum creuit nullus curare potuit illud nisi cum ferri incisione facta circumcirca loca apatis euellenti radices eius et pertingenti ad locum sanum. In cuius incisione dubitatio magna cadit cum sunt in apate vene grosse et maxime pulsatiles de fluxu sanguinis magno et cum membro nobili est vicinum. 2.° ad Glau.

¶ Incisio arteriarum que post aures sunt confert habentibus scotomiam vertiginem et spem magnorum dolorum capitis sicut est emigranea et galea: et forte non confert eis cum fumositates egritudines generantes ascendunt superius ad cerebrum ad rethe cerebri. s. per alias venas pulsatiles exterius nullatenus apparentes. 3. sciarum.

¶ Plaga cum accidit loco corporis in quo sunt chorde nerui vel vene aut loco carne carenti et habenti plura ossa huiusmodi est in dubio: quia vicinus est ad habendum multos dolores spasmum et mentis permixtionem. 4.° ingenii.

¶ Cura membrum sensibile curatione a dolore et nocumento plurimum elongata: et membra parui sensus cura medicis fortibus si curatione forti indigeat egritudo: 4.° ingenii.

¶ Dolorem fortem quem necio sequitur punctionem que accidit alicui neruorum propter plurimum sensum neruo procura tuo ingenio mitigare vt apa in loco nullatenus generetur: et tene locum aptum et stude quantum potes vt minime coniungatur: immo api pellem magis et flomma patientem si patitur virtus eius. Quod si hoc fuerit ex humoribus malis purga humores malos cum medicia purgante dominante humorem malum: et vnge locum punctionis cum oleo multum veteri calido: et caue properari cum aqua: putrefacit enim neruum et destruit egrotantem. 6.° ingenii.

¶ Curare cancrum cum ferro cum intendis purga prius humorem nigrum per secessum: et deinde incide locum totum adeo quod nihil radicis eius remaneat in loco et permitte sanguinem currere nec ad retinendum ipsum festina: et venas que super locum circuitus eius sunt preme quousque exeat sanguis grossus: et vltio cura vlcus. vltima ingenii.

¶ Scrofa est apa durum quod accidit in carne molli: huius vero apatis accentis in carne molli concreata ad iuuamen plurimum sicut que creata est ad generationem humiditatis saliualis et similium quibus coniuncte sunt arterie: et vene curatio est sicut curatio omnium apatum durorum: et eius quod concreatur in carne molli generata ad implendum loca vacua et regendum venas curatio est per extirpatione membri totaliter mali: quod incisione ferri fiat: quemadmodum fit in cancro vel putrefactione sui. vltima ingenii.

¶ Exiture sepe in exterioribus corporis generate rebus tribus curantur resolutione. s. putrefactione et ferri incisione: mellita vero vna istarum tantummodo eget: et illa in interioribus cuius inueniuntur res similes farine cognate cum aqua eget incisione et putrefactione et pinguosa: quia non potest putrefieri nec dissolui curari non potest aliquatenus nisi ferro. vltima ingenii.

¶ Cum proponis aliquid corporis incidere cum ferro tria attendas. primum vt tua operatio in minimo temporis compleatur: secundum vt non sit penitentia doloris. tertium vt sequatur securitas boni in fine que securitas tribus constat. primum vt sis securus quod opus tuum firmiter compleatur. secundum vt si non compleatur voluntas tua non accidat illi malo aliud malum ex loco alio. tertium vt sis securus quod egritudo non recidiuet. Et cum inspicis in his que dixi scies quod aliquibus temporibus curatio ferri est vtilis et aliquibus temporibus curatio mediciarum est vtilis. vltia ingenii.

¶ Uene tibiarum et testiculorum cum ingrossantur eleuande sunt et eradicande: et similiter in naso cum est caro superflua incidenda est ipsa cum tunica interiori: et quandoque inciditur cum toto

naso. vltima ingeny.

¶ Cura vngule generate in oculo duz est parua fit cũ medicinis mũdificatiuis sicut sunt medicie scabiei: ⁊ cuz est magna ⁊ dura eius curatio fit cuz ferro.

¶ Auracus scindenda est in ptes ⁊ silr putredo collecta i oculo: sz egritudinis q̃ sanies cornee dr cũ est cũ medicinis resolutiuis nõ desiccatiuis fortiter qz purgaret ipsis multũ ⁊ residuũ cõgelaret. Et nos purgamus hãc putredinẽ cũ aptiõe tunice cornee i loco cõnec. purgamꝰ ẽt cũ motiõe vt descẽdat ad iferiꝰ putredo ipsa. vltima igeny.

¶ In cura egritudinũ dolorẽ habẽtiũ apponunt̃ p medicine hũide ⁊ cal'e paꝝ: ⁊ post illas apponant̃ medicie lenitiue ⁊ sunt que tẽsionẽ mẽbꝛoꝝ dissoluũt. 7. catagenis.

¶ Medicine calide ⁊ mũdificãtes flegma ꝯferũt valde vuulis descẽdẽtibꝰ forti descẽsu nõ habẽtibꝰ apa: ⁊ vuulas ipsas ꝯsueuimus icidere cũ declinãt in albedinẽ: ⁊ cũ in eis vestigiũ sanguis mĩme repitur. 6. miermir.

¶ In oculis: qz sunt maioris sensibilitatis mẽbris totius corpis opz te cũ necesse fuerit istillare medicĩas supiori palpebꝛa valde hũiliter eleuata: ⁊ debẽt eẽ medicie rõe hũide nãe coꝝ remote a pũctiõe: ⁊ antiq iuenerant ipsis esse vtile albumẽ oui vtilitate magna. iz° igeny.

¶ Medicie hũide ⁊ currentes nõ sunt stabiles nisi ligentur. Et iõ nece ẽ vt ponamꝰ in cura scabiei medicamĩa sicca ⁊ ligamẽ ꝯuenit toti ocl'o nec oclus patit̃ ligamen qd nõ soluit̃ diebꝰ pl'ibꝰ sic fit i fistula cũ curat̃. 5. miermir.

¶ Aqua postq̃ descẽdit in pupillã ocl'i opz ipsam retineri tpe lõgo cũ instr'o ferreo acui simili in loco in quo morari dz vt collocet̃ cũ ipso. pmo antidotary.

¶ Totus oculus incuruat̃ ⁊ cõstringitur interius ex spasmo q sibi accidit cũ scindit̃ tunica cornea ⁊ egredit̃ inde hũiditas subtilitatis modice alba ⁊ currẽs: hũiditas. s. illa q̃ appet cũ diffundit̃ ⁊ exit ex foramine qd fit in oculo q̃n curat̃ aqua cũ acu. io. iuuamentoꝝ.

¶ Melioꝛ medicis plage nerui est illa que desiccat ⁊ hz parũ calitatis vel cuius cal'itas est abscõsa. ⁊ cũ hoc desiccat ⁊ oĩa que attrahunt humiditatẽ ab iterioꝛibus ad exterioꝛa sunt vtilia plage nerui. 3° catagenis.

¶ Plagis corpis nerui apponimꝰ sulphur qd nõ ẽ coctuz igne mixtũ oleo tãdiu quousq3 fit spissuz vt lutuz balnei: ⁊ corporibꝰ pueroꝝ apponimus cũ terbẽtina. Et corporibus siccis cũ euforbio. Et idẽ facimꝰ de luto letici mixto cuz euforbio oleo impastato: ⁊ corporibus duris apponimus serapinũ q̃nq3 cũ oleo q̃nq3 cũ terbẽtina mixtum: ⁊ similiter oppoponacũ quãdoq3 apponimus etiã calcẽ lotam cuz oleo mixtaz. 6° igeny.

¶ Cũ i plagis ẽ neruꝰ mãifestus ⁊ discooptus nõ pperes cũ aliq̃ mediciaꝝ fortiuz supiꝰ noiataꝝ: sz tibi suffic̃ calx lota cũ ol'o subtili: quã mediciaz calefac ⁊ appone. 6° ige.

¶ Cuz apitur apostema magnũ in q̃cũq3 loco corpis ortũ ⁊ ab eo sanies multa subito effluxerit ẽ molestũ qz subito egredit̃ spũs ad cuius egressus segtur virtutis defectꝰ ⁊ sincopis: putredo eniz est obturatio oris arteriarũ: ⁊ in euõne saniei totius spũs multus subito exit cuz ea. Expositione eius in 6° affoꝛismoꝝ.

¶ Euacuatio aque cõcluse in vẽtre ydropisiz vtreã patiẽtis fit vel cũ medicis dissolutiuis vel cũ pforatione sifac cũ ferro: ⁊ hũiditatis collecte q̃ dr hernia intestinoꝝ euacuatio fit cũ emboto itus imisso: ⁊ in hac hernia q̃nq3 icidit q̃dã ps sifac: ⁊ similiter vuule icidunt̃: ⁊ ad icisionez eaꝝ nõ festines nisi postq̃ magnũ tp̃s ptereũt ⁊ subtiles multũ facte sunt: ⁊ tũc eas icide. vltima igeny.

¶ Prepara semp mẽtẽ tuã in plagis vẽtris vt facias partẽ plagas habentẽ reliq̃ altioꝛẽ: si plaga ẽ i pte dextra iclina egruz ad latus sinistrũ: ⁊ si est in sinistro facias ipz inclinare ad dextrã post suitionẽ plagaruz ⁊ iuolutionẽ fascie factã sic dz fieri supꝛa locũ. 6° igeny.

¶ Ex oĩbus vlceribus hũidis q̃ sunt in vẽtre dz te extrahere sanguinẽ a loco aut parũ aut multũ: qz cũ operaris sic ⁊ facis exire idẽ sanguinẽ apostema qd facit ⁊ apostema locoꝝ circũadiacẽtiũ erũt parua. 4° igeny.

¶ Sãguis multus q a plagis defluit ppter eruptionẽ venarũ cessat cũ cauterio facto medicinis fortẽ virtutẽ habẽtibus sic est vtus cautery facti cũ igne vel cũ his q̃ stringunt ⁊ solidãt: vel cũ pmutatiõe ipsiꝰ ad loca vicina: vel cũ attractiõe ipsius ad ptẽ ꝯriã vel cuz ifrigidatiõe totiꝰ corporis maxime mẽbꝛi vbi ẽ plaga ipsa: ⁊ multotiẽs cessat cũ potu aq̃ fridẽ vel cũ aceto tempato vel cũ vino stiptico ⁊ põtico. Et cũ oibꝰ frigidis ⁊ stipticis quando exterius ifundunt̃. 5° igeny.

¶ Sãguis qui a vena pulsatili fluit dupl'r retinet̃: aut cũ forti cõstrictiõe aut cũ ferri icisione arteriã in ptes duas separãte cuiꝰ pars q̃libet retrahatur ⁊ recolligat̃ ad locũ suum ⁊ carne sepeliat̃. Et aliquando opz hoc fieri in vena nõ pulsatili cũ est magna aut cũ est in mẽbꝛo nobili in qbus rõnabiliter administrẽtur duo precepta. ligatio. s. radicis vene a parte cordis vel epatis: ⁊ incisio ipsam separans in partes duas. 5° igeny.

¶ Mẽbꝛi corrodẽtis qd icidit ex peste sui vel mẽbꝛi putridi qd icidit ex putredie ad ipz fluẽte a quo sãguis fluxus fluit: radices te coq̃re opz cũ igne vel medicis stipticis aduretibꝰ sic vitreolũ ⁊ spẽs eiꝰ sũt. 5° igeny.

¶ Ulcꝰ cũ ẽ antiquũ ex eo sanguinẽ ml'tũ vel paꝝ extrahere nos opz: ⁊ cũ mẽbꝝ egrotãs virescit liuescit aut nigrescit scarificamꝰ ⁊ extrahimꝰ idẽ sanguinẽ ⁊ apponimꝰ supꝛa locũ spõgiã siccã: ⁊ illã cũ medicis desiccantibꝰ medicamur ⁊ si fuerit nece sanguinẽ extrahimus iterato. 4° igeny.

¶ Cũ vides os vlceris a colore mutari ⁊ duruz fieri dz te illud icidere ⁊ eradicare vsq3 ad carnẽ sanã: ⁊ cũm vides mutationẽ ipsaz augmẽtatã lõga augmẽtatiõe pcura illud eradicare medicinis tẽpore lõgo. 4° igeny.

¶ Fistulã ex qua lõgo tpe fluxus fluit: ⁊ postmodũ ab ea fluxus fm ꝯsuetudinẽ nõ emanat apire tũc tibi medico est nece. 2° expõnis eius in 6° epidi.

¶ Cũ egritudo ẽ maligna ⁊ fortis fac clistere cũ aq̃ cineri ⁊ aq̃ mellis: ⁊ q̃to egritudo debilioꝛ est tãto minus appone de melle ⁊ clisteriza: ⁊ fac ẽt clistere cuz vino ⁊ melle. Aq̃ mellis vo mũdificat illo magis: ⁊ demũ cũ locꝰ ẽ mũdus fac clistere cũ vio solũ: ⁊ deĩde vngm loco appone vtile ⁊ supꝛa vngm spõgiã nouã vino madefactã ⁊ liga eã supꝛa locũ: ⁊ cũ ligas icipe a pte iferiori ⁊ ad superioꝛa vsq3 ad os vlceris ptende ⁊ stringe adeo vt accidat idẽ doloꝛ ac singl'is diebꝰ tribꝰ solue ligaturã semel: ⁊ supꝛa os egritudinis appone puã peciã cũ vnguẽto os mali cooperientẽ. Cũ ãt egritudo ẽ in iferioꝛibꝰ ⁊ os in supioꝛibꝰ et illa q̃ apponẽda st̃ apponi nõ pñt scide in iferioꝛi loco vt exeat qd ẽ ibi. 2° expõnis eius in 6° epidimiaꝝ.

¶ Cũ igenio nr'o venã vel arteriã ex qbus ml'tus sanguis exit p latũ icidimus: eripimus huiꝰ dñm a timoꝛe ẽt si eũ nullatenꝰ solidemus. Et cũ neruũ cui punctura accĩt p latuz icidimꝰ dñm huiꝰ egritudĩs eripimꝰ silr p incisionez ipsaz a spasmo vel pmixtiõe mẽtis vel ab vtroq3. Cuz vo acciderit alicui magnaꝝ iuncturaꝝ cuz vulnere sepatio dimittimꝰ curã sepatiõis ipsiꝰ ⁊ curationi dicti vulneris adheremus q̃usq3 vulnus ad suã perueniat cicatricẽ. In redditiõe. n. sepatiõis ipsiꝰ cuz vulnere de spasmo dubitatio magna cadit: ⁊ iõ ipaz reddere euitamꝰ. iz° igeny.

¶ Hec medicina phibet sanguinẽ fluere ẽt si exeat ex venis oꝛganicis colli. Sume olibanuz vel farinã eiꝰ ⁊ aloes ac misce cuz oui albumie q̃usq3 fiat spissuz sic mel. ⁊ huic medicie imisce pilos lepori ⁊ põe eã s̃ venã ꝯbustã ⁊ plagã totã ac liga s̃ fõtiter adeo q ex ligatura ñ afferat̃ doloꝛ

qr nihil est adeo validū ad faciēdū currere sanguinē: sic dolor: post dies aūt tres ligaturā solue illaʒ ꝛ noli rēouere medicinā ēt si mordeat plagā: ſʒ de eadē aliqd ſ̃ appone ad mollificationē funiculi ligature ꝛ liga sic ligasti pᵒ. ꝙ si funiculus ceciderit fac ipm̄ iterūʒ ꝛ liga silr ꝛ q̄usqꝫ caro crescat noli diuertere ab hac cura. 5ᵒ igeny.

⁋ Qñ vides ꝙ medicie nō habētvires pp dissolōnē totiᵘ putredinis: imo putredo pualuit supra ipas icide nascentiā ꝛ eā scide i altiori ꝛ eminētiori loco: vt putredo ab ea fluat: ꝛ adhibe q̄ ꝯstrigūt absqꝫ mordicatōe: ꝛ si iueneris aliqd putrefcm̄ mēbri ipsiᵘ oʒ te icidere pellē ipaʒ positā i subassellis ꝛ iguinibᵘ q̄ ē foliū vnū iūctū carnibᵘ. s. mollibᵘ i ascōdito positis: ꝛ icisio ipsa oʒ eē p latitudinē ꝛ nō p lōgitudinē: ꝛ post icisionē faria olibani iple loca. iʒᵒ ige.

⁋ Cū iuiscate sūt hūiditates vni mēbroꝝ ꝯsiliū oʒ te purgare mēbꝝ ipm ꝛ apponere supra hūiditates ipas mēbri aliq̄s medicias repellētes qḋ fluit ad ipm: ꝛ purgatio fit cū icisiōe vel medicis dissolutiuis: maxie si times ꝙ i locis q̄ sūt itra illa mēbra ꝯsilia aliqd sit retētū. i microte.

⁋ Apata sanguiea accñtia absqꝫ cā extrīseca cū scarificas affers dño magnā lesionē maxie si h̄ fiat in pñᵒ ꝛ ideʒ fit in apate cognito p carbōes ignis declināte in liuiditatē vl viriditatē vl nigredinē p sui scarificationē. zᵒ ad Gla.

⁋ Apati qḋ rubea noiat in pñᵒ repcussio ꝯfert: ꝛ cū cessat eius calor ꝛ ebulitio vtilis est sibi scarificatio ꝛ emplicatio cū ēplō qḋ fit cū faria ordei calefcā. zᵒ ad Glauco.

⁋ Loca putrida dissolōnis difficilis ex dño hūoꝝ grossoꝝ ꝛ viscosoꝝ iuiscatoꝝ in mēbro scarificare i ꝓfundū nos oʒ: ꝛ silr ipis apatibᵘ apponimᵘ emplʒ ꝯfectū ex ficubᵘ ꝛ ꝯpetit eis. cᵒ dscriptio talis ē. Sume ficus ꝛ coq̄ eas donec ipaꝝ aq̄ redeat sic mel: ꝛ misce eā q̄nqꝫ cū faria ordei q̄nqꝫ cū pane fcō ex furfure subtili. zᵒ ad Glau.

⁋ In apatibᵘ scarificationē nō ꝓfundā repi puaʒ habere vtilitatē ꝛ modicā bonitatē: scarificatio vō ꝓfunda ꝛ i lōgū ꝓducta purgat purgatiōe multa in tm̄ ꝙ suo dño sincopiʒ affert: q̄ scarificatio cura eget. Et scarificatio inter has duas scarificatiōes media ē libera ab ambabᵘ pestibus: ꝛ ideo ipsam opandaʒ inspexi in oibus apatibus exceptis illis quoꝝ digestio ꝛ dissolutio est tarda qbus conuenit scarificatio ꝓfunda. zᵒ ad Glauconē.

⁋ Gnāt i corpibᵘ supfluitates due penitᵘ. vna subtilis q̄ dissoluit i corpe dissolōne abscōsa: ꝛ alia gssa. ꝛ ē lutuʒ qḋ collr in corpe: subtilis vō cū repit in vlcere dr fumositas mala: ꝛ gssa cū i vlcere repit dr putredo gssa: ꝛ vlcᵘ ē molle vel parū durū ex supabundātia alicuiᵘ istaꝝ supfluitatū q̄nqꝫ in ꝓfundo vlceris cōtētaꝝ. 3ᵒ igeny.

⁋ Ulcus ꝓfundū eget semp medicia desiccatiua: ꝛ medicina creās carnē ē nēcio desiccatiua i pᵒ gradu q̄ media ē in siccatiōe ꝛ mūdificatōe sic ē olibanū farina ordei farina fabaꝝ farina orobi radix yreos radix oppoponacis et tutia ꝛ vinū vlceribᵘ oibᵘ ē medicia cōpetēs. 3ᵒ igeny.

⁋ Mediciaʒ ꝯsolidatiuā oʒ eē dsiccatiuā potiᵘ q̄ꝫ q̄ gnāt carnē. ꝛ nō oʒ eē aliqd in ea qḋ mūdificat sic ē in ea q̄ carnē gnāt: qr ꝯsolidatia oʒ eē retētiua: ꝛ medicia corrosiua oʒ eē magis desiccatiua q̄ꝫ medicia solidatiua corrosiua hec desiccat supius solidat ac eam idurat ꝛ desiccat ꝛ facit ipsaʒ vt coriū sicut est galla viridis cortices mali granati cerasuʒ balaustia: ꝛ similia. 3ᵒ igeny.

⁋ Caro supflua gnāta i vlcere eget medicina desiccatiua plʒ vt ipaʒ mūdificet ꝛ corrodat sic ē viride eris. zᵒ igen.

⁋ Quibusdā sternutatio sic iducat: ipera vt eger os suuʒ aq̄ ipleat ꝛ caput ad posteriᵘ q̄ꝫtū pōt iclinet: ꝛ de medicina cuiᵘ descriptio est talis suscipiat. Sume nigellā ꝛ tere ipsam ad modum farine ꝛ cum oleo veteri misce ꝛ ea silr percute ꝛ in nasum instilla modicū ipsius: ꝛ vt aliqd medicine ipsius ad iteriora attrahat pcipe vt aerē attrahat q̄ꝫtum pōt. Particula 6ᵃ. de odoratu.

⁋ Dictū ē mihi a quodā q hēbat vlcᵘ in coxa vetᵘ sanatio ni resistēs ꝙ ipse accedēs ad quēdā bonū medicū. medicus flōmauit eūdē i manu: ꝛ vidēs sanguinē ipʒ eē nigrū ꝛ grossū extraxit pᵒ die parū sāguis: ꝛ fec silr die zᵒ 3ᵒ ꝛ 4ᵒ ꝛ deīde purgauit cū medicia purgāte chimū: postmoduʒ vō redyt ad curationē vlcerl ꝛ sanauit eū. par. 6ᵃ. de colā

⁋ Cū placet tibi icidere ꝛ eger ē timidus fingas (nigra. te velle tangere aut fricare loca vicina egritudinis: ꝛ tūc icide locū egroto nō existēte cōscio huiᵘ rei. 3ᵒ antidota.

⁋ Separatio ossis nasi sanatur ꝛ cōsolidat diebus. x. maxille furcule pectoris ꝛ ossis frōtis diebus. xx. ꝛ hūeri diebus. xxx. pedis vero ꝛ brachy diebus. xl. coxe vō diebus q̄nquagita. 4ᵒ expōnis eius in cibis.

⁋ Ossa iuuenū cōsolidant pus q̄ꝫ ossa pueroꝝ: qr pueri indigent cibis ꝛ augmētantibus ꝛ reparātibus illud qḋ ex eis est dissolutū: hocqꝫ dixit Asclepiᵘ. pᵐa expōnis supra particulā Ypoc. de reductione ossiuʒ.

⁋ Nō conare ad locū suū reducere ossa fracta postq̄ꝫ fractura pteryt dies q̄tuor. Et si h̄ feceris dolorē plīm egro affers. 3ᵒ expōnis asclepy ſ̃ pticulā Ypo ḋ reductōe ossiū.

⁋ In fractura ossiū fac fasciā itinctā i vino stiptico nigro: ꝛ maxie i estate qr cū oparis his oleū vel cerotū i estate membris putrefactio generat. 6ᵒ igeny.

⁋ In ruptura ꝛ plaga oʒ egrū ligaturā sentire in loco egritudinis magis: ꝛ in extremitatibᵘ suis minus: ſʒ ligatura p quā volumus mēbꝝ tenue ipinguari oʒ esse supra mēbrū tenue molle: ꝛ supra mēbra sana dura vt sanguis possit ad mēbrū tenue penetrare. 3ᵒ antidotary.

⁋ Cū vis solidare manū aut pedē fac istrm̄ sile illi mēbro itra qḋ mēbrū ipm pmaneat ꝛ sit instrm̄ pdcm̄ ꝓut sanitatis tpe psona icedere ꝯsueuit: qr ex hoibᵘ aliq forma lata se q̄tidie calciāt: ꝛ aliq forma stricta. 3ᵒ antidotary.

⁋ Fractura pedis idiget forma tali: vt ex motu ipsiᵘ mēbrū nō allidat: ꝛ opʒ te attēdere q̄ ex forma accidunt: ꝛ si nocumēta plura sunt iuuamētis: nō opare eā. 3ᵒ antidot.

⁋ Opʒ nos in pñᵒ fasciare sub forma ꝛ icipere a loco egritudinis iferius ꝛ tēdere supius: qr p hec retiemus cursū hūoꝝ in mēbꝝ ꝑparatoꝝ ad apa ꝛ postea facimᵘ formaʒ ꝛ ligamus supra eā ad hoc vt nō moueat icipiēte a supiori loco egritudis ꝛ ꝓtēdētes iferius vt sanguis putridus a mēbro exeat egroto ꝛ pueniat ad extremitateʒ sui: ꝛ pᵒ istā ligaturā scōaʒ apponimᵘ medicias strigētes ad sustinēdū q̄ sunt retro post eas ꝛ regēdū. Et regētia ꝛ retinentia mēbꝝ sunt q̄tuor fascia ligans mēbꝝ forma ligamia ꝛ medicamīa strigētia. 3ᵒ antidotary.

⁋ Fac formā in loco mēbri subtilis adeo vt adequet mēbro grosso ꝛ liga ipaʒ formā ligaminibus retinētibᵘ ipaʒ eq̄leʒ ꝛ erectā vt nō pmutet nec redeat ipsa ligatio mollis. Et pecia cū qua membruʒ inuoluis sit lata triū vel q̄tuor digitorum. 3ᵒ antidotary.

⁋ Explicit particula. i5ᵃ.

⁋ Incipit particula decimasexta. cōtinens afforismos de (pendentes a doloribus mulieꝝ.

Alitia q̄ ē a ꝯstrictōe sāguis nō māifestatur i pᵒ mēse: ſʒ i zᵒ māifestat manifestatōe abscōsa: ꝛ i 3ᵒ mēse postea crescit pestl qr sāguinē q p m̄se dscēdit capit mrix ꝛ cū illo replet qḋ dscēdit: nec ē sibi locᵘ vbi possit morari ascēdit sursū. ꝛ illō cā ē pestl magne. expōne eiᵘ i dolōibᵘ mlicrū.

⁋ Ad ꝓuocationē sanguis mēstrui oʒ te cōsiliū dare subtile diebᵘ q̄tuor vel q̄nqꝫ ante descensum sanguis ꝛ post moduʒ flōma pedes ꝛ ministra potᵘ medicinales: aquaʒ. s. mellis ꝛ aquā mentastri fluuialis ꝛ mōtani: aut aquaʒ medicinaꝝ magis fortiuʒ illis sauine. s. ꝛ pulegie: vl alicᵘ ex ipsis aut medicamina ipa: ꝛ melior hora exhibitionis

medicaminū ꝑdictoꝝ ad sanguinē ꝓducēdū est in exitu mlieris a balneo postq̄ȝ genuit ꝛ hūidare cessauit: ꝛ potus vere sanguinē ꝓuocat ipsa hora. Parti. 6ª. de flomia.

¶ Sanguis retinetur debilitate virtutis trahentis venarum matricis opilatione vel cōstrictione sui. Expositiōe eius in doloribus mulierum.

¶ Ait Moyses attēde q2 noīauit cās retētiōis sanguinis mēstrui rōne istī tm̄ quo tp̄e sanguis reperitur: ꝛ nō noīauit hic causas cessatiōis sanguis mēstrui q̄ntitatiue ꝯprehensi qua hora multuȝ diminuit̄ ꝛ nō iuenitur.

¶ Ex retētiōe sanguis accidunt hec accn̄tia oīa mala vel ipsoꝝ aliqua: ꝛ sunt grauedo corꝑis amissio appetit9 horripilatio dolor spine colli supercilij posterioris ꝑtis capitis ꝛ radicis oculoꝝ febris adurens.

¶ Urina mixti coloris nigri. s. ꝛ rubei et descensus lactis a mamillis: ꝛ grossitudo in subassellis cuȝ retentio ipsius sanguis prolongatur. Omnibus vero mulieribus quib9 sanguis fluit fm̄ fluxuȝ laudabilē nō accidit aliqua egritudinum predictaꝝ. 6º. sciarum.

¶ Euacuationem sanguinis multā sequitur malus color ꝛ formicatio in calcaneo ꝛ ī corpore toto ꝛ digestio mala. sexto scientiarum.

¶ Ex euacuatiōe cognita qua corpus muliebre totū mundificat̄ accidit multotiēs mlierib9 egritudo. ꝛ spāliter illis que sūt carnis mollis ꝛ corꝑis delicati: ꝛ res q̄ exit cū euōne ipa qn̄ȝ est sanies rubea: ꝛ qn̄ȝ est sanies aquea ad citrinitatē decliuis. Cuȝ v̄o vides illaȝ sicut sanguinē flobotomie ꝑquire ne hoc fiat ex corrosione que multotiēs collo matricis accidere ꝯsueuit. 6º. sciarum.

¶ Aliquoꝝ viroꝝ nā declinat in muliebrē nām: quoꝝ caro delicata est ꝛ mollis tanq̄ȝ corꝑis mulieꝝ: ꝛ aliquaruȝ mulieꝝ quaꝝ man9 grosse sunt ꝛ dure nā declinat in naturā viroꝝ: ꝛ in muliere habēte nām viroꝝ ꝓpinata sibi medicina menstrua ꝓuocans nō pōt muliebria ꝓuocare scđa expōnis eius. in 6º. epidimiaꝝ.

¶ Superfluitates coadunatas in corꝑib9 mulieꝝ ex ocio ꝛ vacatiōe exercitij q̄bus sunt nā expellit ad venas cum matrice ꝯiunctas ibiq̄ȝ aggregant̄: ꝛ matrix v̄tute sua ēt attrahit eas. Expōne eius in doloribus mulierum.

¶ Omnes arterie ꝛ vene toti9 corꝑis tā ī viris q̄ȝ ī mulieribus sunt vnius stat9 nō solū numero: sed forma creationis ꝛ instr̄a ad gnātioneȝ creata ēt si in viris ꝛ mulierib9 sint silia diuersificant̄ loci positiōe tm̄: ꝛ hoc manifestat̄ per anathomiaȝ: q2 in viris sunt extra: ꝛ in feminis intra. vnde si ea que sunt intra in feminis essent extra iuenire/tur matrix sicut bursa testiculoꝝ: ꝛ testes iuxta matricē positi redirent in bursaȝ: ꝛ collū matricis iueniret̄ tanq̄ȝ virga. scđo Galie. de spermate. cap. 5.

¶ Sicie apposite supra mamillas mlieris cito curāt egritudinē matricis euōnē ei9 multā. s. q̄ fit subito. Et silr̄ ipe apposite supra inguina ꝛ coxas mulieris eius cuius matrix restricta est ꝛ sursuȝ ascēdit vel se ad aliq̄d lateꝝ declinauit egritudinē curāt cū appōne ante nasuȝ reꝝ plurimū fetidarū ꝛ appōne ante matricē medicinaꝝ aromaticarū q̄ remolliūt eā calītate sui. ꝑma ad Glauconē.

¶ Sicias sepe apponim9 supra pecten ꝛ iguina cū mouere mēstruū sāguinē volum9: ꝛ cū itēdim9 inustare. 13º ige.

¶ Flobotomia man9 in apatib9 matricū ipedit mēstruuȝ ꝛ stō caue tibi ab illa: sȝ flōma supra cauillā ꝛ hoc ante tēpus mēstruoꝝ diebus tribus vl' quatuor. Et in tempore alio facere illam noli. Particula 6ª. de flōmia.

¶ Quecūq̄ȝ mulier hȝ mēstrua: sȝ raro ꝛ debile exercitiū opatur nō appetit coitū: q2 mūdificat̄ a sup̄fluitatib9 corpus eius: ꝛ sup̄fluitates sunt q̄ mr̄icē mouēt ꝛ eā fluctuāt ad coitū appetendū. Expōne eius in doloribus mulierū.

¶ Lacerto ꝛ ossib9 spine dolores accidūt cū ex fluxu sanguinis multo siccant̄ ꝛ tēdūt̄ ꝛ matrici spasmus accidit cū ex multo exitu sanguis desiccat̄. Et suffocatio mr̄icis accidit cū sursuȝ ascendit ꝛ tēdit̄ ꝛ ad tēsioneȝ ipsius tendunt̄ dyafragma ꝛ vēter. Expōne ei9 in dolorib9 mlieꝝ.

¶ Suffocatio matricis accidit cū matrix ꝛ vene q̄ sūt circa ipsaȝ ex sanguie retento replent̄ ꝛ ligamina matricis tendunt̄ ex illo ꝛ matrix salit sursuȝ ꝛ ipellit dyafragma adeo q̄ ꝯstringit̄ spūs ꝛ ipellit ēt stōȝ ꝛ fortiter ledit ipȝ Expōne eius in doloribus mulierū: ꝛ correxit in vltima: scientiaruȝ. Et dixit in hac egritudine. Causa huius egritudinis est retentio spermatis feminini ꝛ corruptio eius ibi: ꝛ in demōstratiōe ipsius se multū dilatauit.

¶ Uidi mulierē quādā q̄ remāsit longo tp̄e vidua cui ex accn̄tib9 accidit suffocatio matricis: ꝛ dicebat obstetrix q̄ matrix ipsius coadunauerat se sursuȝ: ꝛ ꝑcepi ei supponi q̄d cōsuetū est in hoc fieri: ꝛ accidit sibi ex calefactiōe medicinaꝝ subtus imissaꝝ: ꝛ imissione manus cū medicinis iterius spasmosus dolor mixtus cuȝ delectatiōe sic̄ accidit in hora coitus: ꝛ ex ipsa cū res grossa exiuit mlier geuit ab oībus illis accn̄tibus malis. 6º. sciaꝝ.

¶ Sanguis q̄ exit a muliere ꝑgnante nō est nec̄e q̄ exeat a venis existētibus in iferiori ꝯcauitate vulue cū ore q̄ꝝ secūdina est appēsa: sȝ eius exitus est a venis que sunt in collo matricis. Expōne eius. in 5º. affōris. Et dixit in vltima scientiaruȝ. Sāguis exiēs a pregnāte est ex scissione venaruȝ que sunt in collo matricis.

¶ Per icremētuȝ velocē corpoꝝ mulieꝝ significat̄ q̄ in eoꝝ corporibus est calor dominās cū humiditate iūct9. ꝛ istud cognoscit̄ ꝑ exeuntia a corporibus eaꝝ mēse quolibet ex sanguie: q2m̄ sanguis multitudinē sequitur calor multus. Expōne eius in doloribus mulierū.

¶ Multotiēs exit matrix in aliq̄bus mulieribus ꝑgnātibus ꝛ cadit extra cū earū partus est difficilis: ꝛ hoc opat̄ v̄tus expulsiua: ꝛ maxīe cū ligamīa ei9 iteriora q̄b9 mr̄ix cū spina ligat̄ sunt debilia ꝑ nām. 3º. v̄tutum.

¶ Apostema q̄d cognoscit̄ ꝑ cancrū orit̄ multotiens ī matricibus mulieꝝ cū eaꝝ corꝑa ex sanguie nō mundant̄. Et cū mūdatio eaꝝ est sic̄ decet mulier remanet in fortitudīe sua: ꝛ. n. nihil egritudinū aliq̄ tp̄e gn̄at̄. 2º. ad glauc.

¶ Appetit9 ciboꝝ maloꝝ accidit ei cui9 sup̄fluitates male iter tunicas stomaci cōtinent̄ fm̄ q̄ accidit mulierib9 malos hūores habētibus tp̄e ꝯceptus que multa desiderāt. s. acria pōtica oīa calīa lutū ꝛ carbōes: ꝛ hoc durat eis multotiēs vsq̄ȝ ad mēsem tertiū: ꝛ cessat in quarto mēse: q2 pars illaꝝ sup̄fluitatū emittitur ꝑ vomitū ꝛ pars eaꝝ digerit̄ diuturnitate tempoꝝ ꝓpter modicū cibū quem mulier sumit accn̄te q̄d accidit sibi: amissio. s. appetit9: ꝛ fetus recipit tūc cibū q̄ntitatiue: qua de cā minuit̄ repletio corꝑis mulieris: ꝛ omne id q̄d est in ipso ex humorib9 malis. 4º. morboꝝ ꝛ accidētiuȝ.

¶ Egritudo appetitus rei male q̄ est in muliere accidit ei ꝓpter os stōi q̄d est egrū: ꝛ oēs egritudines mlierib9 accidentes: appetit9. s. caninus: defectio appetit9: ꝛ appetitus reꝝ malaꝝ sunt egritudīes stōi. 5º sciarum.

¶ Masculi frequēter ꝯcipiunt̄ in latere dextro matricis femineq̄ȝ ī sinistro: ꝛ raro accit ꝯriuȝ. 6º sciarum.

¶ Causa aborsus q̄ fit sepe post scđōȝ tertiū vel q̄rtū mēseȝ cōceptus ē lenitas flegmatis coadunata in ore venarū ꝛ arteriaꝝ exeūtiū itra matricē: q̄b9 ligata est secūdina que ligationē ipsaȝ relaxat: ꝛ iō nō possunt ꝑgnātes tenere fetū sȝ abrumpunt̄ ꝛ fetus cito exit. 6º sciaruȝ.

¶ Hora ipregnatiōis pulsus ē maioris ꝛ fortioris ictus: et oīa alia remanēt suo statu. Par. 6ª. ꝑua de pulsib9.

¶ Signat̄ sensu nāli q̄ os mr̄icis cū ē ꝯclusuȝ ꝛ coadunatū fortiter fet9 viuit: ꝛ cū ē aptū fm̄ q̄ntitatē ꝛ q̄litatem ē mortuus ipse fetus. Particula 6ª. de colera nigra.

Tempus formatiõis fetus ẽ die℞.xxxv.xl.vel.xlv. Et motiõis ei⁹ tp̃s est duplũ tp̃is formatõis: ⁊ tp̃s exitus ei⁹ ẽ triplũ tp̃is motiõis. Expõnis eius in 4°.cibo℞.

In hora difficilis partus ex sanguie retento ⁊ ex multo ⁊ forti conamine mulieris parturiẽtis mẽbra partus mulieris ipsius multotiẽs apostemãtur. secũdo expositiõis eius in secũdo epidimiaruꝫ.

Totuꝫ sanguinẽ malũ q̃ coadunatus est in dieb⁹ conceptiõis in muliere purgare partus tp̃e te oportet: ⁊ potior curatio eius est purgatio sanguis eiusdem per administrationem cibi lenis vt sanguis cito ꝓuocetur: ⁊ illud in quo coadunat̃ cibatio: ⁊ lenitas est far ordei in quo ẽt est incisio ⁊ subtilitas modica: ⁊ ista adiuuãt ad ꝓuocationẽ sanguis grossi. 6°.expõnis eius.in 2°.epid.

Nutricis lac cũ retinet̃ vel ẽ modicũ significat egritudinẽ: ⁊ cũ lac est multũ sign̄at q̃ mãmilla℞ nã est tp̃ata ⁊ fortis in opõnibus suis. Expõne ei⁹ in dolorib⁹ mulierũ.

A ꝯcipiente cũ lac exit fetus est debilis ⁊ p̄p̄ sui debilitatẽ nõ põt trahere ad se sanguinẽ q̃ ascẽdens ad mãmillas fit ex eo lac: ⁊ cũ mãmillis est sup̄fluitas absconsa fetus est fortis. 6°.expõnis eius in 2°.epid.

Lac m̃ris ꝯuenit filio: q̄ substãtia ei⁹ est substãtia sanguĩs ex quo creatus est: ⁊ cũ corruptũ ẽ lac matris eligat̃ lac aliud qd̄ ꝯueniat sibi. Expõne eius in cibis.

Coadunatio sãguĩs in mãmillis significat maniã futurã. Expõnis eius in 2°.epid.

Explicit particula.16ª.

Incipit particula.17ª.cõtinẽs afforismos dependentes a cõseruatione sanitatis per exercitium.

In custodia sanitatis q̄es ẽ mala sic motio temperata bõa: ⁊ nulli co℞ q̃ post cibũ malã digõneꝫ quottidie euitarũt accidit egritudo: ⁊ sic exercitiũ añ cibuꝫ est res melior in cõseruatiõe sanitatis: sic post cibũ ẽ oĩ re peior. Par.6ª.de bonitate chimi.

Dixit Ypo.in 6°.epidimie.perseuerãtia sanitatis est per abstinẽtiã saturitatis ⁊ per ocij omissionẽ. Et dixit Galienus in p̃ma expositionis eius particule. Domini cuiuscunq̧ habitudinis abstinentia a receptione cibi plurimi bona omni tp̃e ⁊ omni hora.

Sanitas est res quedã qua oẽs hoĩes ĩdigent: ſ꞉ nõ oẽs hoĩes ministrãt corpi eo℞ qd̄ cõuenit sibi vel sui gibbositate vel multo negocio occupati: vel opibus ĩpediti que opanda nõ sunt. Particula 6ª.de bonitate chimi.

Nõ o꞉ te abstinere a motu corpis sic abstinẽt aliqui sapientũ q̃ sunt semp ĩclinati supra lectiões die noctuq̧: ſ꞉ o꞉ te mouere corp⁹ ⁊ mẽbra oĩa motu equali vt actioneꝫ suã mẽbrũ q̃lbet opetur: q̄ mẽbris oĩbus intrinsecis ⁊ extrĩsecis istud ꝯfert. Particula.6ª.de somno ⁊ vigilia.

In cõsilio sanitatis vniuscuiusq̧ duo attẽdere te oportet. Primũ est reparare id qd̄ dissoluit̃ a corpore cum re sibi simili ⁊ ꝯuenibili cõplõni sue. Et p̄ximũ mũdificare penitus sup̄fluitates in corpe gn̄atas. hec eñi duo retardãt tertiũ.s.senectutis aduẽtũ. p̃ma cõsilij sani.

Ad ꝯ꞉uatione calorĩs nãlis tuũ adiutoriũ ponere magis q̃ rebus alijs te op꞉: ⁊ res que faciũt ad ipsius calorl cõ꞉uatione sunt species exercitij temperati anime ⁊ corporis simul. p̃mo consilij sani.

In cõsilio sanitatis cuiuslibet de his q̃nq̧ moderantia ẽ habẽda. Primum eo℞ est exercitiuꝫ: deinde cibus potus somnus ⁊ coitus si cõpetit vsus eius. 6°.expositionis eius in 6°.epidimiaruꝫ.

Usus coitus intrat aliq̃tulũ in ꝯsilio sanitatis: ⁊ est vt tp̃e quo fit: hõ nõ sentiat ex ipso dissolõnẽ sed sentiat corpus suũ alleuiatũ magis q̃ fuerit ante ipsi⁹ vsum. Et hora que fit ẽ vt hõ nõ sit replet⁹ cibis multũ nec vacu⁹ m̃ltũ: nec sit ĩfridatus nec multũ calefact⁹. Et idẽ stat⁹ ẽ in siccitate ⁊ hũiditate. Et si peccet opator aliq̃ñ sit peccatũ puũ. Et cũ vsus ei⁹ erit corpe repleto vl' corpe sup̄calefacto vel humectato est mĩoris malitie q̃ ei⁹ vsus in eorum contrarijs. In microtegni.

Usus venereus est vtilis ei in cuius corpore superfluitas fumosa supra nãm ex mala complõne calida dominatur: q̄ superfluitatẽ ipsaꝫ siccat ⁊ ĩfridat. 5°.expõnis eius in 6°.epidimiarum.

In ꝯseruatiõe sanitatis exercitiũ moderatuꝫ ẽ p̃mitus opanduꝫ postmodũ v̄o cibus: ⁊ deĩde potus est sumẽdus ⁊ ad somnũ est vltimo accedẽduꝫ. 2°.cõsilij sani.

O꞉ cibuꝫ accipi post exitũ a balneo vel post exercitiuꝫ moderatuꝫ corpore a frequẽtia flatus ⁊ anhelitus q̇escẽte. Et caue ne sumatur cibus ante predicta. q̄ nõ accedit ad mẽbra nisi digestus: ⁊ cibus sumptus tp̃e freq̄ntie flatus ⁊ anhelitus replet caput ⁊ multotiẽs supra os stõi natat. Expõne eius in.3.acuto℞.

Post finẽ exercitij tempati quod q̇s facit sumẽdus est cibus bonus vt est dc̄m dormiat: ⁊ postmodũ ad coitũ accedat si coitus ꝯfert illi. 2°.cõsilij sani.

Spma multũ cal꞉ ⁊ pũgitiuũ in aliq̃b⁹ gn̄atũ qd̄ est ex grauib⁹ reb⁹ eos stimulat ad expulsionẽ sui: ⁊ cũ illd̄ expellit̃ p̄ vsuꝫ venereuꝫ os stõi illo℞ dissoluit̃: ⁊ sil'r dissoluit̃ totũ corp⁹ ipso℞: ⁊ ad defectũ pueniũt ⁊ siccant̃: colores eo℞ mutant̃ ⁊ oculi ꝯcauãt̃. cũ v̄o abstinẽt a venereo vsu grauãt̃ capita ipso℞ murmurãt de stõ: ⁊ accit eis nocumẽtũ ex coit⁹ abstinẽtia: queadmodũ accit eis vsus ei⁹. Cõsiliũ ãt eo℞ ẽ vt euitẽt oĩa q̃ gn̄ant spma ⁊ cõedant cibos ⁊ medicĩas spma extiguẽtes: ac adhereãt assidue ludo q̃ fit cũ pila pua vel magna: ⁊ eleuẽt lapides itrẽt balneũ: ⁊ in exitu suo a balneo fricet̃ supra spinam corporis sui aliqd̄ refrigerãtiũ oleo℞. Et cũ desiderant expellere spma cõedãt die illo bonũ cibũ: ⁊ cenãtib⁹ ipsis cum dormire volũt accedãt ad vsuꝫ coit⁹ ⁊ postmõꝫ dormiãt. Et mane die sequẽtis cũ surgũt a sõno fricet̃ corpa sua cuꝫ manutergijs quousq̧ pellis eo℞ rubefiat: ⁊ deide tp̃ato oleo iungãt̃: ⁊ sic paulutuꝫ remanẽtes comedãt panẽ bñ coctũ ⁊ bñ fermẽtatũ vino tempato ĩfusuꝫ: ⁊ postmoduꝫ sua negocia debent operari. 6°.cõsilij.

Cõsulo vt nullus cõedat cibos q̃ hũores gn̄ãt malos: ẽt si cito digerant̃: q̄ ĩpossibile est q̄n coadunet̃ in venis suis eo ignorãte humor malus q̃ corrumpit̃ ex re debili ⁊ febrem generat furiosam. 2°.cibo℞.

Uias ⁊ meat⁹ cibi cp̄is aptos eẽ ⁊ vacuos opõnis vere ẽ ⁊ secure nõ solũ ĩ egris ve℞ ẽt ĩ sanis. 3°.cibo℞.

Bonũ ꝯsiliũ ẽ vtile aie q̄ gn̄ãt mores laudabiles. ⁊ est vtile corpori q̄ generat sanitatẽ: ⁊ maxĩe ei q̃ ꝯsulitur cõsilio bono a p̃ncipio sui ortus. p̃mo ꝯsilij sani.

Mores corrũpunt̃ ex frequẽti vsu cibo℞ potuũ ⁊ exercitij prauo℞: ⁊ sil'r corrumpunt̃ ex rebus prauis visis sepius ⁊ auditis. p̃mo cõsilij sani.

Potior rebus ĩ ꝯsilio vniuscuiusq̧ vt dixim⁹ est obseruatio nũeri hora℞ cibatõis sue. Nã q̃dã sunt q̃ comedũt comestionẽ suã ĩ die semel vel bis iuxta cõplõnem suaꝫ: ⁊ q̃dam sunt comedẽtes eam tribus vicib⁹. Et caue quãtum potes vt egestio nõ retineatur: sed inclina ipsam ad modicam lenitatem. 6° cõsilij sanitatis.

Cõsulo oĩb⁹ sapiẽtib⁹ vt nõ sit eo℞ cõsiliũ sic ꝯsiliũ plurimo℞: q̃rũ ꝯsiliũ ẽ sic ꝯsiliũ bruto℞ q̃ petunt tñ rẽ saporosaꝫ: ſ꞉ o꞉ quẽlibꝫ ꝓbare cibos ⁊ pot⁹: ⁊ quos ĩuenit nociuos ei effugiat. Et sil'r op꞉ etꝫ ꝓbare vsuꝫ venereum si nocet sibi: ⁊ deĩde quo tp̃e nõ nocet sibi: ⁊ in eis sit ei⁹ cõsiliũ ſm rõnẽ adherẽs eis que ꝯpetunt sibi ⁊ fugiẽs ea q̃ sibi nocẽt. Illi eñi q̃ vtunt̃ hõ cõsilio paruꝫ ĩdigẽt medicis duꝫ sunt sani. 6° cõsilij sanitatis.

¶ Ei qui eget cibi copia da in mane cibum liquidū vt est far ordei ⁊ in sero cibū durū: sic est panis ⁊ caro. Spēs vo cibi duri sunt tres. vz. seminū terra nascentiū ⁊ aīaliū quedam. Expōne eius in pma ciborum.

¶ Far ordei bene coctum in bonitate chimi est pre cibis oibus cibus bonus ɔseruat sanitatē ⁊ cibat corpus parū minus q̄ȝ panis bon⁹. Particula ei⁹ de bonitate chimi.

¶ Cōsuetū cōsiliū cibi ⁊ potus in ɔseruatione sanitatis res bona est ⁊ secura. Et obseruatio predicti ɔsilij est res melior q̄ȝ mutatio ipsius subito in meli⁹. Et sunt aliqua specialia naturis similia singulorū: ⁊ sunt aliqua specialia nō similia naturis eorū. Particula eius de cōsuetudīe.

¶ Uidi plures hoīes q licet in eorū cōsilio nō cōsiliati fuerint cōsilio bono multū erāt sani cū aceto squillitico ⁊ syrupo squillitico. Particula 6ª. de cōsilio subtili.

¶ Pisces lapides habētes cito digerūtur ⁊ cū sui cita digestiōe sunt satis boni in custodia sanitatis ⁊ hūanis corporibus competētes qm̄ generāt sanguinē in substātia ⁊ laudabilē nō subtilē neqȝ grossum. 3. ciborū.

¶ Nō pmittant pueri vinū gustare nisi post lapsū tpis lōgi. eis nocet plurimo nocumēto: qr dissoluit corpora eorū ⁊ calefacit ea plus q̄ȝ sit necesse: ⁊ replet capita eorū ⁊ corrūpit vires aīe eorū. pmo cōsilij sanitatis.

¶ Bibere vinū q̄titatiue plus q̄ȝ volūtas dat nō est bonum: qm̄ pducit hoīem ad iracūdiā ⁊ verba mala: ⁊ vocat homines nō suis noībus: ⁊ turbat imagiatiōnē ⁊ aīaȝ ⁊ corrumpit vim rōnis. pmo cōsilij.

¶ Cōsiliū sanitatis oīum senū est fricatio facta cū oleo mane dū surgunt a somno: postmodū ambulatio vel eqtatio suauis: ⁊ balneatio cum aqua dulci calida ⁊ bibitio vini ⁊ comestio oīum que calefaciūt ⁊ specialiter q̄ calefaciūt cū humectatiōe. pmo cōsilij sanitatis.

¶ Sic pueris vinū est plm̄ nocitiuū: ita senib⁹ est nō modicū iuuatiuū. Et ex vinis illud est bonū eis cui⁹ multus est calor: ⁊ est declinās magis ad subtilitatē: ⁊ ipsi⁹ color est rubeus clarus: ⁊ est illud qd̄ dicit ab Ypo. vinū rachā .i. subtile boni coloris. 5º cōsilio sanitatis.

¶ Panis senū est panis bn̄ factus: ⁊ nō cōuenit lac oīb⁹ senibus: sed ei qui ipm̄ digerit digestiōe pfecta ex quo in hypocūdrijs suis iflatio nō affert. 5º cōsilij sani.

¶ Datur senibus ad comedēdū quod digestum est ex ficubus viridibus pre fructib⁹ oibus in estate: ⁊ in hyeme ex ficubus siccis. 5º cōsilij sani.

¶ Superfluitates flegmaticas aquosas coadunatas et augmētatas in corporib⁹ senū oȝ te educere p vrinā die quolibet: nō cū medicis ȝ cum admistratiōe apij ⁊ mellis: ⁊ mollifica eorū ventres cum oleo spāliter qd̄ bibant ante cibi assumptionē: ⁊ similiter clisteriça illos cū oleo tātū: vel ministra eis herbas cū muri aut pruna cocta cū melle ante cibos. 5º cōsilij sanitatis.

¶ Cibos ⁊ potus leniētes egestionē in comestiōe senū cibis alijs pponere te opȝ: sic sunt vina dulcia ⁊ herbe molles accepte cū oleo ⁊ muri: ⁊ post comestionē suā da eis cibaria pōtica vt os stomaci ɔfortet. 6º cōsilij sani.

¶ Singula aīalia ex qbus cibādi sunt senes ⁊ dn̄i corporū defectorū ⁊ p diem ⁊ noctē ea dimitte: ⁊ postmodū coquina carnes ipsarū: ⁊ fac ex eis cibaria bn̄ cocta ⁊ mistra eis. Et iuuenib⁹ ⁊ dn̄is corporū fortiū ⁊ operātibus fortia opa cogna carnes ipsorū recētes coques eas bn̄ vel assatas vel elixatas. 4º expōnis eius in cibis.

¶ Senij tres sunt ptes. Pria est parua pars senij in q̄ homo tractat ⁊ facit negocia sua in ciuitatib⁹ necāria. Secūda est in qua necesse est seni vt ɔsilietur sicut dixim⁹. Et tertia est cōplemētū senij: qui huic accedit nō pōt sustinere balneationē die quolibet nec coadunat in ei⁹ corpore res calīa pungitiua. pmo ɔsilij sani.

¶ Effugere aduētum senij nemo pōt: sed pōt ipsius aduētum retardare: ⁊ est ɔsilium senum in cibis humidis: balneatiōe frequēti: dormitiōe in lecto leni: ⁊ euitatiōe oiū que desiccāt ⁊ que ifridāt. In ptisi.

¶ Opȝ te scire q mltorū corpa purgant fluxu sanguis nariū: q eis accidit i certis circuitib⁹ horarū: ⁊ corpa quorūdā aliorū fluxu sanguis venarū q̄ sunt subt⁹: ⁊ aliorū quorūdā corpa vomitu spōte sibi iducto vel nō spōte: ac aliorū corpa flōmia scarificatiōe vel solubilibus medicinis: q̄s purgatiōes ɔsuetas cū dimittūt icidūt in egritudīes: qr eorū ɔsiliū est ɔsiliū prauū: ⁊ ex ipo adunant i eorū corporib⁹ hūores mali q nō exeūtes p assellatiōes siue icitatiōes vel cū icitatiōe: ⁊ remanētes in eorū corpib⁹ gnāt egritudīes. Et cū dn̄i harū purgationū mutāt eorū ɔsiliū diminuētes suos cibos: ⁊ crescētes suū exercitiū ab egritudinibus preseruantur: ⁊ mutatio a ɔsuetudine sua tūc vtilis est. Particula sexta de consuetudine.

¶ Nō ɔsulo vt seni det aliqd ex aloe vl yerepig. ēt si duob⁹ dieb⁹ ipsi⁹ egestio sit retēta: ⁊ suffic nobis ad lenitiōeȝ egōnis ipsi⁹ volubilis pua vel oleū cū medulla cartami cū farre ord. aut mixtura fcā ex ficub⁹ siccis cū medulla cartami ⁊ aliq̄tulo terbētine ad modū vni⁹ auellane vl duarū: qr h leniūt vētrē absqȝ lesiōe ⁊ mūdificāt ipȝ a reb⁹ nociuis: silr ei epar splenē renes vesicā ⁊ plmōeȝ ⁊ facqnqȝ vnā medicinā vt nō redeat in consuetudinē medicamē vel corpus eius vilipendat. qnto ɔsilij.

¶ Qui sp ɔquerit ex sola rōne plīmi doloris nerui in ore stōi ex n̄tis cura ei⁹ ē itra artē ɔsilij sani. ⁊ ē vt die q̄libet ipe auxiliet cū assūptiōe ciborū an̄q̄ colīa i stōȝ descēdat: ⁊ oȝ ɔsiliū ei⁹ eē in ifridatiōe ⁊ hūectatiōe: ⁊ cū ex ea aliqd currit in stōȝ: purgam⁹ illd̄ cū vōitu faciētes ipȝ stare iclinatū: ⁊ ifra tps lōgū vtat medicis absinthio. f. ⁊ medicamīe yerepigre ⁊ iunctiōe s stōȝ exteri⁹ olo citoniorū. f. nardio ⁊ silib⁹ olis stipticis stipticitatē hn̄tib⁹ puā. 6º ɔsi. (sani.

¶ Cū cibus corrūpit in stō ⁊ descēdit ⁊ corruptū ē h qd̄ ē meli⁹ i statu sanitatis: ⁊ cū nō descēdit opamur vt descēdat cū aliq̄ qd̄ faciat illd̄ descēdere absqȝ pūctura ⁊ absqȝ lesiōe sicut est diaciminū ⁊ medicina fcā ex ficubus siccis cū medulla cartami ⁊ oīa q̄ sumunt cū medulla cartami ⁊ epithimo ⁊ silibus sibi ɔferunt hoī ad cibi corrupti reliqas educēdas. 6º ɔsilij sani.

¶ Galien⁹ ɔsuluit oīb⁹ sumētib⁹ tyriacā sanitatis cōsilio vt eā sumāt p⁹ cibi digōnē ⁊ exituȝ sui a stō: ⁊ accipiāt ex ea q̄tūcūqȝ ē faba egyptiaca cū duob⁹ coclearijs aq̄. Et si ea idigēt q̄tū ē auellana misceat cū trib⁹ coclearijs aq̄ ⁊ nō accipiat in estate nec ipsaȝ oȝ sumere iuuenis aliqs nec q hȝ ɔplōnē calīaȝ. ⁊ si eget ea nec̄itate maxīa sumāt ex ea parū ⁊ pueri caueāt sibi plȝ ab assūptiōe cibi ipsi⁹. ⁊ dixit. Quidā ɔpulit filiū suū sumere aliqd tyriace: qm̄ virtus pueri imutare nequit: ⁊ ipa imutata dissoluit corpus pueri: ⁊ emisit mltā assellatiōeȝ ⁊ mortu⁹ ē puer eodē sero: ⁊ silr ɔsuluit defectis ⁊ senib⁹ vt cū ipaȝ sumūt cōmisceāt eā cū vino nō cū aq̄. Par. 6ª. de tyriaca ad cesarem.

¶ Explicit particula. 17ª.

¶ Incipit pti. 18ª. ɔtinēs affoṙis. depēdētes ab exercitio.

Exercitiū forte nō ispiciat q ante cibū exercitio eget: ei vo q exercitio nō approxīat i saliua nō suffic ɔsilij hoītas sola nisi addiderit illi assumptiōeȝ medicinarū sanarū. Par. 6ª. de cibis.

¶ Melior spēb⁹ exercitij corpis ē illa q̄ affert gaudiū et letitiā: sic venatio ⁊ ludus cū pila pua: exercitium āt aīe affert ṽtutē q̄titatīe adeo q plures hoīes amiserūt egritudīes gaudio tm̄ quo gauisi sunt: ⁊ plēs alij egritudines amiserūt reb⁹ alijs tristitijs. f. q̄ ipsarū aīas tetigerūt ⁊ liberati sunt ab eisdē. Par. 6ª. de ludo cū pila parua.

Opꝫ te sp̄ recurrere ad exercitiū aīe potius q̄ȝ ad exercitiū corpis: qꝛ aīa hꝫ dn̄iuꝫ supra corpus ⁊ opare oēs species exercitij sic ꝙ cū ipsis domino exercitij gaudiū ⁊ leticia aggregeṫ: ⁊ hec facili⁹ acqrunṫ ex ludo q fit cuꝫ pila pua quā ludētes pyciūt de manu ad manū. Eadē ptic̄la.

Bonitas exercitij cū pila parua excedit bonitatē oīuꝫ spērum exercitij: qꝛ mouet oīa mēbra ⁊ forte mouet aliqua ⁊ nō oīa: ⁊ ex exercitatiōe sui debil'r seu suauiter seu satis fortiter nō acqriṫ aliq̄ ex spēb⁹ piculoꝝ seu pestiuꝫ q̄ ml'totiēs ex alijs spēb⁹ exercitij acqrunṫ. Eadē ptic̄la.

Exercitium quottidianum a superfluitatibus in carne existentibus ⁊ in membris carne durioribus corpus mūdat. expōne eius in 3° acutoꝝ.

In corpe ei⁹ qui est in qete ⁊ omisit exercitiū coadunātur hūores grossi ⁊ subtiles: grossi vō gnānṫ ex ocio ⁊ qete ⁊ subtiles ⁊ aquosi gnānṫ ex purgatiōe q̄ non adest ab exercitio derelicto. 3° expōnis eius in 3° epid.

Non oportet fieri exercitiuꝫ aliquo tempore ꝑpe malam digōnem. 3° consilij sanitatis.

Exercitium iueniēs corp⁹ plenū flāte vel quolibꝫ alio humore gn̄at horum dn̄io aut epilepsiaꝫ aut appoplexiā aut aliaꝫ preter hec qꝛ liquefacit superfluitates ⁊ ad exitum mouet illas. expōne eius in 3° affoꝛis.

In corpore eius qui in ocio est sp̄ gn̄anṫ duo gn̄a repletiōis simul: repletio quo ad vasa. s. ⁊ repletio quo ad virtutem. expōne eius in humana natura.

Exercitia fortia desiccāt ⁊ indurāt corpora ⁊ retardāt illa ad sensum ⁊ ad itellectum: ⁊ ideo athlete et onera portātes ⁊ lapides eleuātes sunt aliquantulum mēte capti. particula de somno ⁊ vigilia.

Corpora caloris debilis nullatenus exercitio egēt: sufficit tamē eis ambulatio ⁊ fricatio cum oleo leniter ⁊ balneatio post cibū. 6° cōsilij sani.

Oportet senes mouere corpora sua: qꝛ eoꝝ friditas calore idiget tēpato: ⁊ nullū senē oportet eē in ocio ⁊ qete cōpleta vt mīme moueaṫ: nec oportet ipꝫ facere exercitium forte: qꝛ exercitium forte ifrigidat eoruꝫ calorem debilem ⁊ extīguit. 5° cōsilij sanitatis.

Motus corporis qui spirituꝫ hoīs immutat in fortitudinem velocitatem ⁊ spissitudinem maioreꝫ q̄ȝ fuerit ante exercitium noīatur. 2° cōsilij.

Meliores hore exercitij sūt ille q̄ sūt post cibi digōnē in sero sumpti digōneꝫ. s. eius in vētre ⁊ oībus venis ēt si deīde cibū aliū susp̄sit: ⁊ signū hui⁹ ē citrinitas vrīe q̄ ē in statu tēpato: tūc. vꝫ. cū supfluitates ꝯtēte in vesica ⁊ in itestinis iferiorib⁹ sunt ꝯpulse ab eis. 2° cōsilij sani.

Opꝫ te ꝑperare ad extergēdū ⁊ fricādū corp⁹ añ exercitiū ⁊ postmodū exercitiū ichoeṫ ascēdendo gradatim quousq̄ ꝑueniaṫ ad fineꝫ exercitij: ⁊ est tp̄s quo fit color eius bonus: ⁊ corpus iueniṫ paratū ad motū: ⁊ ineniunṫ motus ei⁹ eq̄les ⁊ sudor eius ē currēs: cuꝫ nō ꝑmutaṫ aliquod istoꝝ exercitiū subtrahiṫ. 2° cōsilij sanitatis.

Post ꝯplemētū exercitij volūtatis nostre ē necesse corpus cū oleo fricare tēpata fricatiōe: deīde mittere euꝫ qui fecit i balneū ⁊ lauare: ⁊ nō pati ipꝫ facere in balneo morā ⁊ post balneū cibare eū. 2° ꝯsilij sanitatis.

In q̄rtana debili ⁊ nō forti nō ē res nociua si hui⁹ dn̄s opetur aliquod exercitioꝝ q̄ facere ꝯsueuit: ⁊ faciat hoc in diebus sue iterpolatiōis. ꝑmo ad Glauco.

Explicit particula. 18ᵃ.

Incipit. 19ᵃ. cōtinēs affoꝛismos depēdētes a balneo.

Balneum nō cōsumit nisi que cuti vicinanṫ: iteriora. n. in solidis mēbris exn̄tia ad exterius balneo nō emittūtur. expōne eius in 3° affoꝛismoꝝ.

Balneuꝫ est vtile oībus spēb⁹ siccitatis cū ifridatiōe: sic ptisi senū: ⁊ cū calītate sic febribus ethicis q̄ pure sunt sine putredine ⁊ de balneo est miraculuꝫ. est enī bonū siccitati calide ⁊ siccitati fride: ⁊ generat sitim nō habēti: ⁊ extīguit sitiꝫ hn̄ti. particula 6ᵃ de ptisi.

Balneū ē vtile hn̄tib⁹ assellatiōeꝫ: qꝛ trahit hūores ad cutē: ⁊ nō itret balneū qui hꝫ corpus repletū: vl' q hꝫ egestionē icarceratā. expōne ei⁹ in. 3. morboꝝ acutoꝝ.

Nō itret balneū q patiṫ fluxū sanguīs q hꝫ abhominationē: ⁊ q hꝫ stōm colericū: ⁊ si ipm̄ opatur virtus ipsius cadit ⁊ accidit sibi sincopis: ⁊ sil'r caueat sibi ab introitu balnei q virtutē debilē hꝫ. expōne eius in. 3. acutoꝝ.

Balneū factū post febris digōnē ꝯplet ipam digōnem ⁊ febrē dissoluit: ⁊ oꝫ ꝙ caueaṫ añ digōnē ⁊ maxīe caueatur ab illis q hn̄t febreꝫ ex flegmate salso putrido: qꝛ fl'a nō dissoluit a cute sic dissoluiṫ colera: ⁊ calor ei⁹ nō extīguiṫ neq̄ȝ cessat sic colere calor. expōne ei⁹ in. 3. acutoꝝ.

Usus balnei ī febrib⁹ chimoꝝ post digōnē chimoꝝ curat febres ipsas ⁊ ē bonus febrī ethice oīb⁹ horis ⁊ nō caueas tūc ab eo ī febrib⁹ hꝫ cuꝫ nō est multuꝫ debilis virtus egri. ⁊ cuꝫ obuias febrī ethice ex putredīe nō ītroducas ipꝫ in balneū: nisi ꝑus sint digesti chimi. pti. 6ᵃ d̄ ptisi.

Cuiuslibꝫ effimere dn̄os opꝫ ītrare balneuꝫ excepta illa effimera q̄ cā̄ dēsatiōis cutis vel ep̄is glādulaꝝ existētiuꝫ in iguinibus ⁊ subassellis gn̄atur: ⁊ si ꝑncipio ei vt in aere balnei diu moram trahat nō nocet hoc sibi aliquo modo: ⁊ oēs quibus accidit hec febris absq̄ȝ his duabus casibus abbreuiēt eorum moram in aere balnei ⁊ ministreṫ eis aqua iuxta velle eoꝝ. ꝑ ad Glauco.

Dn̄is tertiane pure iniūgēda est balneatio cū aqua dulci bibēda: qꝛ mouet ⁊ euacuat aliquā partē colere: ⁊ ē eis vtilis cuꝫ qualitate sua vtilitate magna: qꝛ balneatio cū aqua hac remollit corpus ifrigidat ⁊ corroborat illud: ⁊ est necesse ꝙ sit volūtas tua cū dn̄s febris hu⁹ itraturus ē balneū emollire corp⁹ ei⁹ ⁊ humectare. 5° ad Glauco.

Ptisici ⁊ oēs quibus siccitas dn̄atur nō egēt balneo nisi calido aere suo. Aqua vero cōce valde tēpata cōfert eis: ⁊ maxime que est in cōca magna: ⁊ oportet egrotāteꝫ esse diu in aqua qualitatis temperate ⁊ sapide valde: qꝛ mouet nām ad sui dilatatiōem ampliationē ⁊ extēsionē vndiq̄ȝ: ⁊ natura obuiat ipsi rei veniēti cuꝫ sapore: ⁊ volūtatis tue sit apud ip̄m egruꝫ vt in balneo calefiat tēpata caliditate ⁊ post exituꝫ suum a balneo frica ip̄m oleo ad cōclusionē poroꝝ cutis sue vt hūiditas cōclusa remaneat itra corpus: ⁊ ꝑpter hanc cām̄ ex aere in ꝑncipio nocumētū sibi minime gn̄atur. ꝑmo igenij.

Opꝫ dn̄um quarūcūq̄ȝ sup fluitatū fumosaꝝ calefactū ex frigido sibi adueniēti ītrare balneuꝫ: nisi febris sit ex fluxibus aut corriça: ⁊ ip̄m igredi balneum non patiaris ante digestionē ipsius fluxus vl' corriçe. Sed calefactio ex solis ardore cōuenit itroitus balnei ēt si fluxum hēat vel corriçā: ⁊ post balneū infunde sup caput ipsoꝝ oleuꝫ rosa. friduꝫ: sic añ balneuꝫ fecisti. 8° igenij.

Oībus dn̄is febris ethice: ⁊ maxime illi q ad ꝯsumationem peruenit: itroitus in aquā frigidaꝫ absq̄ȝ balneo nocet: ⁊ cōfert cuꝫ balneo: qꝛ balneuꝫ icipit calefacere ⁊ parat ip̄m aqua frida balneari. 10° igenij.

Balneum factum post apparitionem signorum digestionis manifeste competit ei cui⁹ febris est parua ⁊ virtutes eius nō sunt valde fortes. 11ᵃ igenij.

Circa balneationē eoꝝ oīum q habēt febres putridas tria sunt attendēda. Primum est vt nō accidat rigor vel horripilatio in ītroitu balnei. Scd̄m vt nulluꝫ mēbꝝ ꝑncipale sit debile. Tertiuꝫ vt in ꝑmis venis nō sit humorum crudoꝝ q̄ntitas multa restricta. 2° igenij.

Melior horis itroitus balnei in oībus febrib⁹ iterpolatis est cuꝫ discedit aliquid febris: ⁊ ē hora qua calor in-

cipit dissolui ⁊ balneuꝫ tunc conseruat corpus ⁊ preparat ipsum ad cibum: ⁊ caue tibi semp in hꝯ febribus vt aq̄ frigida non ītretur ī cōcam.ij.ingenij.

¶ Aliq̄bus hoīb⁹ sumere aliquantulū cibi anā balneū ē sat̄ bonū: ⁊ oībus cōplōneꝫ valde siccā habētib⁹ balneū post cibū est bonū.vi.ꝯsilij sanitatis.

¶ Oīuꝫ eoꝝ q̄s īueneris habere fastidiū p⁹ cibū regrere te oꝫ ⁊ q̄s īueneris sētire ī loco epat̄ doloreꝫ grauedinē ⁊ tēsionē vel aliq̄d hoꝝ remoue a balneo post cibū ⁊ ꝓcura apire opilatiōes suas ⁊ veta eis semper cibaria grossa. sexto consilij sanitatis.

¶ Explicit particula.xix.

¶ Incipit particula.xx.continens affoꝛismos dependentes a cibis ⁊ potibus.

INtentio nr̄a p⁹ ē cibi opa. ⁊ ē cibū digerere digōne cōpleta: ⁊ intētio ꝓpria ē chimū bonū ꝯcreare ex eo silēꝫ.vꝫ. oībus mēbris. Particula.vi.de bonitate chimi.

¶ Scia v̓tutū ciboꝝ ē poꝛ scia v̓tutū medicinarū: q2 cib⁹ neccīus ē tpe sanitat̄ ⁊ tpe egritudis.p̊ ciboꝝ.

¶ Adiuuat ad expellēdū ciboꝝ assūptoꝝ maliciā ꝺfectio cibi: cib⁹ reꝝ assumptaꝝ ꝯ̄riꝰ: exercitiū ꝯsuetū ⁊ somn⁹ lōgus post cibum.tertio ciborum.

¶ Cuilibet hoīuꝫ facil̓ ē vel difficil̓ digestio ciboꝝ q̄s sumit. ⁊ h̄ vel ꝓ̄alitate subē ipsoꝝ vel nā eoꝝ: aut aliq̊ accidēte q̊d accidit eis.ij.ciborum.

¶ Nō oīuꝫ medicoꝝ ītētio ī cibis ē ī digōne ipsoꝝ ī mo in sapoꝛe. ⁊ cū aliq̄s ciboꝝ ē abhoīab:l̓ cui⁹ abhoīatio vetat digōneꝫ sui īgrit medic⁹ adaptatōeꝫ cibi ipsi⁹ ⁊ aptat ipꝫ ad digōnē.sꝫ coꝝ ītētio ē adaptare ciboꝝ saporē ēt si corrūpat digestionem.ij.ciborum.

¶ Cib⁹ lenis facile ⁊ cito digerit̄ in stō: ⁊ velociter ꝯuertitur ī sanguinē ī epe ⁊ venis ⁊ reddit̄ sil̓is cuilꝫ mēbroꝝ cibātiū se ex ipo: ⁊ dur⁹ ē difficil̓ receptiōis ꝑdictoꝝ oīuꝫ ⁊ remotus ab illis.iij.ciborum.

¶ Nō est nobis necc̄iuꝫ ꝑꝑ famē r̄plere nos cibis repletōe gulosa sicut canes faciūt: nec sil̓r ꝑꝑ sitiꝫ cōplere bibitōꝫ fridā subito sic̄ ille cui⁹ corp⁹ calefactū ē q bibit totuꝫ q̊d repit ī ciato cū gulositate.sꝫ oꝫ nos euitare maioꝛa his: retrahere.s.man⁹ nr̄as a pl̓ib⁹ q̄ apponunt̄ nobis: ⁊ retrahere eas a reb⁹ dulcib⁹ ⁊ delicijs quibus vtunt̄ gulosi. Particula.vi.de vitijs indiuidui.

¶ Neutris ⁊ defect̄ cibū ī nocte multotiēs mīstram⁹. Et ipsis nō valētib⁹ cibū digerere cibam⁹ eos paulati ī plurib⁹ hoꝛis: ⁊ dam⁹ eis ꝑuū potū quātitate.vꝫ.q̄ cibū ipm adaptet: ⁊ nō faciat ipm natare.v.ingenij.

¶ Neutros oēs defect⁹ cū cibare vis appone mētē tuā ēt quātitatē cibi p̊: ⁊ nō grauet eos: ⁊ scḋo: vt cito digerat̄. ⁊ tertio: vt descēdat: ꝙ si admistres sibi ad edēduꝫ ex carnib⁹ aīaliū ambulātiū iugula ea anq̄ꝫ ipsis cibēt̄ ꝑ vnū sero tpe hiemis: q2 carnes q̄ residēt vno sero facili⁹ digerūt̄ ⁊ ī tpe estat̄ carnes ipse sint ex aīalib⁹ iugulatis ī auroꝛa q̄s comedāt post solis occasū.ij.igenij.

¶ Cibi ⁊ pot⁹ putridi malū gn̄ant: sic̄ generāt venēa moꝛtifera.expositōe eius in.ij.acutoꝛum.

¶ Cib⁹ bon⁹ reddit̄ mal⁹ v̓tute mediciali q̄ ē ī ipso: sꝫ v̓tute sua cibali bon⁹ ē oīb⁹ tꝑib⁹ coꝛpoꝛib⁹ nr̄is.expositione eius in.ij.ciborum.

¶ Uirt⁹ debilis nō pōt.s̄.digōneꝫ multi cibi ēt si sit bon⁹ ⁊ iō opꝫ te mēsurare cibi quātitatē ꝭm v̓tutē coꝛꝑis: et ei⁹ debilitatē: ⁊ iux̄ ꝯplōneꝫ coꝛꝑis cibi elige quātitatē.expositione eius in.iij.ciborum.

¶ Aliq̄ ciboꝝ q̄b⁹ coadunāt̄ v̓tutes mediciales sil̓es v̓tuti scamonee medulle cologntide ⁊ el̓i egrotatōeꝫ remolliūt: ⁊ vētrē soluūt: ⁊ v̓tutes eoꝝ cōposite sūt: ⁊ coadūate ex nā cibi: ⁊ nā medicīe: ⁊ aliq̄ ciboꝝ sūt absq̄ꝫ medicīa q nō opāt̄ aliq̄d istaꝝ opationū ī coꝛꝑe: ⁊ nil aliō faciūt q̄ꝫ cibare. ⁊ pauci ciboꝝ īueniūt̄ tales. ⁊ illi q sic reꝑiuntur sunt pꝛopꝛie cibi.v.ciborum.

¶ Ex peponibus gn̄ari hūoꝛē grossū terreū ē īpōl̓e ēt si digesti sint digōne cōpleta sicut ex lētib⁹ vel carne vaccia. humorē aq̄sū mollē ē īpol̓e ꝯcreari ēt ex comestiōe cucumeꝝ digestoꝝ.ēt digōne bōa coadūat̄ ī venis hūoꝛ grossus frid⁹ q ī sang.nō nisi cū difficultate mutat̄ cū credit̄ bonitati digōnis sue: ⁊ ꝺ suo effectu aliquātum nō curat̄: ⁊ h̄ est vnuꝫ melioꝝ ꝑceptoꝝ sanitatis: ⁊ egritudinis tꝑe obseruandum.ij.ciborum.

¶ Paste pāis de subtili furfure sufficit paꝝ fermēti: ⁊ sil̓r paste subtili q̄ ī igne modicū dꝫ moꝛari paꝝ fermēti sufficit: ⁊ paste panis valde purus non sufficit quantitas fermenti parua.v.ciborum.

¶ Melioꝛ ꝯpetētioꝛ panib⁹ n̄ approximāti exercitio: ⁊ senib⁹ ē ille q ē bn̄ coct⁹ ī camio sic̄ decet ī q̊ ē fermēti q̄ꝫtitas ml̓ta: ⁊ panis azim⁹ nulli hoīuꝫ ꝯfert.v.ciborum.

¶ Amili v̓t⁹ ē ꝓpria v̓tuti panis loti. ⁊ amilū cibat coꝛp⁹ cibatōe modica: ⁊ nō calefacit coꝛp⁹ sic̄ calefacit panis lot⁹ qm̄ oīs spēs panis calefacit coꝛp⁹.v.ciborum.

¶ Nā nr̄a hꝫ dn̄iuꝫ.s̄.oēs carnes vsq̄ꝫ ipsaꝝ vltimā: exceꝑt̄ aliq̄b⁹ ꝓcul exn̄tib⁹: ⁊ mutat eas: ⁊ facit īde bonū sanguinē. radices v̓o siclas ⁊ sil̓ia his nō mutat. ⁊ si mutat q̊d mutat̄ modicū ē: ⁊ cū opatōib⁹ pl̓imis: ⁊ illō modicū nō ē sanguis bon⁹. ⁊ residuum ipsoꝝ emittit̄ per secessum.v. virtutum naturalium.

¶ Carnib⁹ q̄drupedū meliores sūt carnes poꝛcīe. ⁊ p⁹ has carnes edic: ⁊ post edīas carnes vitulie: ⁊ p⁹ vitulīas arietie molles viscose ⁊ mucose. Et ꝑcipim⁹ vt q̄cūq̄ꝫ intēdit cibare se cibis boni chimi a cibo carniū q̄drupedū alioꝝ debeat cauere. Particula.v.de bonitate chimi.

¶ Carnes volatiliū ex sui bōitate leuitat̄ īueniētes calorē ī coꝛꝑe dn̄ante generāt colerā multā. Expositione ei⁹ in sexto epidimiarum.

¶ Assū coꝛroboꝛat coꝛꝑa magl̓ illo q̊d ē cognatū. ⁊ p⁹ illō elixatū. ⁊ elixatū coꝛroboꝛat magis q̄ꝫ alie spēs oēs cognatōis.iij.expositōis ciborum.

¶ Accidit coꝛꝑi ex oīb⁹ carnib⁹ q̄ comedūt̄ assis vl̓ suffrixis cib⁹ sicc⁹ dn̄ans. Et ex oīb⁹ carnib⁹ elixat̄ cū aq̄ cib⁹ hūid⁹. ⁊ ex oīb⁹ carnib⁹ cognat̄ ī olla: ⁊ ꝑꝑat̄ cū spēb⁹ vl̓ appositōe ipsaꝝ spērū suꝑ ipsas cib⁹ medi⁹ īter oēs duos status.ij.ciborum.

¶ In testicul̓ ē grossities mala q̄ ꝯcreat̄ cū ipsis. ⁊ hoc ītel ligēdū ē de testicul̓ aīaliū q̄drupedū. q2 testes galloꝝ īpīguatoꝝ sūt pl̓in saporosi. ⁊ cib⁹ coꝝ ē cib⁹ bon⁹: ⁊ cerebella animaliū q̊rūcūq̄ꝫ sūt stō mala.ij.ciborum.

¶ Ex aīalib⁹ siluestrib⁹ ēt sūt q̄cūq̄ꝫ pascūt̄ ī mōtib⁹: ⁊ locis desert̄ cib⁹ gn̄at⁹ nō hꝫ suꝑfluitatē. ⁊ iō oꝫ necc̄io ꝙ coꝛpoꝛi ꝯcreet̄ ex carnib⁹ aīaliū siluestriū eē mai⁹: ⁊ sat̄ melius q̄ꝫ id q̊d ex carnib⁹ domesticoꝝ aīalium concreatur tertio ciborum.

¶ Uinū tēꝑatū totū coꝛp⁹ calefacit mēbꝛa ꝑfoꝛās humores tēꝑerās: ⁊ calorē excitās nāl̓ē. Expōe ei⁹.ī vltīa affoꝛ.

¶ Uinū tēꝑatū aqueū remollit stōꝫ: ⁊ ꝺbilitat īpꝫ: ⁊ gn̄at ī ītestis vētositatē friditate aq̄: ⁊ hūiditate: ⁊ vinuꝫ foꝛte gn̄at pulsatōeꝫ ī tipoꝛib⁹: ⁊ grauitatē ī capite ⁊ siti sui cal̓itate. Expositione eius in.ij.acutorum.

¶ Uinū foꝛte excogīt: ⁊ dissoluit fūositates q̄b⁹ tꝑe ebꝛietat̄ caput replet̄.vi.expōnis ei⁹ in.ij.epidimiarum.

¶ Reb⁹ alijs melioꝛ res ⁊ potioꝛ ad v̓tutē extinctā ꝺbilē ⁊ ad illā q̄ cecidit ē pot⁹ vini. ⁊ sil̓r ad illū cui⁹ coꝛp⁹ ē total̓r īfrigidatū. ⁊ ad illā cui⁹ caloꝛ coꝛꝑis ē mutat⁹. Expositōis eius in.vi.epidimiarum.

¶ Uina dulcia nigra replēt venas sanguie grosso nigro ⁊ vinū albū subtile diuidit chimos grossos: ⁊ purgat sāgui

nem ꝑ vrinaȝ. ⁊ vina aurea sunt tēpata que generant chimū ī suba tēpatū. Particula. vi. de consilio sanitatis.

¶ Uinū sbtile ē bonū ad gn̄andū chimū bonū: ⁊ ad adiuuādū digōnē. ⁊ vinū fortꝉ caloris claꝝ ⁊ splēdidū. ⁊ sil'r vinū qđ īclinaṫ ad albedinē est bonū ad ꝓuocandum vrinam. iiij. consilij sanitatis.

¶ Qui volūt hēre leuitatē non est nec̄e eis nisi bibere vinū subtile claꝝ ⁊ albū puꝝ stipticū qđ pōt paꝝ aque sufferre. hoc. n. est vinum ꝑ vinis alijs melius cuȝ febris abest. vij. ingenij.

¶ Uinū est meliꝰ rebꝰ alijs hn̄ti egritudinē ī epate absq; apate vel absq; mala cōplone cal'a. q2 cibat excogt corroborat: ⁊ ꝯriaṫ putredini ⁊ expellit illam: ⁊ si affuerit ī eo mala cōpl'o frigida ⁊ hu. curat eā. viij. miermir.

¶ Potꝰ aque fride ante cibū epati nocet: ⁊ forte nocet lacerto eius. Expositōe eius in humana natura.

¶ Oībꝰ aqs peior est q̄ ē ex niue vel glacie resoluta. q2 subtile ī aqua pluuie est resolutū ⁊ coagulatū est grossū malū eiꝰ: ⁊ ad bonitatē aque pluuie nunq̄ȝ redit. Expositiōe eius in. ij. aquarum.

¶ Ois aq̄ spissa ⁊ grossa ē valde frīda: ⁊ ipsiꝰ digestio ⁊ descensus rari sunt ⁊ tardi. ⁊ ois aq̄ turbida fortificat appetitū cibi: ⁊ ē cā corruptōis hūoꝝ: ⁊ pūcture stōi ī estate ⁊ ī hieme est nociua humoribꝰ sui friditate: ⁊ os stōi pungit Expositione eius in. ij. ventoꝝ.

¶ Aquaꝝ velox ꝯuersio sigt̄ sui bonitatē nō maliciā. ⁊ aq̄ pluuialis putrefacta nō redit ad sui bonitatē: ⁊ iō oȝ nos expectare donec discedat ab ipsa odor malꝰ: ac tēpanda ē postea cū melle vel vīo. ⁊ ī cognatōe cauere ab ipsa nullatenꝰ te oȝ. Ipsa. n. aq̄ optīe decocta salsuginosā q̄litateȝ assumit. Expositōe eius in. ij. ventoꝝ. ⁊. vi. alimentorum capitulo trigesimo in fine.

¶ Aqua mala turbida vel fetēs moraṫ ī stō ⁊ facit aliud. ⁊ cocta amittit malitiā suā ꝑ coctōeȝ: ⁊ aptat eā ad potū: ⁊ deiñ sua opa cito facit: ⁊ manifestat ħ pticula eiꝰ terrea q̄ r̄sidet. ⁊ ē necesse vt fiat coctio ī vltīa hora diei: ⁊ dimittaṫ sero toto: ⁊ coleṫ ⁊ postea bibaṫ. q̄rta expositōe eius ī sexto epidimiarum.

¶ Aqs melior ē cuiꝰ nō est sapor nec odor. ⁊ hec aq̄ ē suauior gustui q̄ȝ aq̄ alie. ⁊ ois aq̄ currēs ad ptes oriētꝉ. s̄. terrā purā q̄ cito calefit ⁊ cito īfridatur est aqs melior in oī etate. v. cōsilij sanitatis.

¶ Lac cibat defectoꝝ corpa: ⁊ subleuat ea ēt corrigit humores malos: ⁊ adaptat ipsos hūores: ⁊ lenit vētrē: ⁊ caseus r̄sidet ī meatibꝰ epatis: ⁊ opilat illos. ⁊ ob hāc cāȝ dn̄o hidropisis valde nocet. vi. expōnis eiꝰ ī. ij. epidimiaꝝ.

¶ Dixit in q̄rta particula de cibis la cibat magisq̄ȝ frumentuȝ. ⁊ dixit in libro suo de bonitate chimi: lac est cibꝰ melior omnibus cibis.

¶ Aqua guttatī descēdēs nō mutaṫ ī q̄litatē aliā gn̄is putredis. ⁊ cū nō potes habere aquā guttatī descēdētē sufficit tibi aqua fontium. q2 sufficit cum aqua est pura ⁊ clara. septimo miermir.

¶ Dn̄iuȝ in lacte camelīo ⁊ asinino ē humiditas aquea: ⁊ ī lacte pecudū ē caseata. ⁊ ī lacte vaccinoso butirosa. ⁊ lac capnū ē mediū īter statꝰ trāsgrediētes tēpamētuȝ ad lac alioꝝ aīaliū mēsuratū. ⁊ opus suū ī hūano corpe ē mediū ⁊ ē meliꝰ ī bōitate chimi qđ ē ex aīalibꝰ pīguibꝰ corpe sanis cū bibiṫ hora q̄ mūgiṫ. ⁊ qdā hoīuȝ miscēt cū eo mel ⁊ parū salis: vt minue caseeṫ. Parti. vi. de bōitate chimi.

¶ Lac lȝ sit grossū magl eo ē caseꝰ grossus: ⁊ ē ex rebus ingrossantibꝰ grossitudīe multa comestus durꝰ. ⁊ vnūqđq; lac cuiꝰ maior ps ē caseata satis sicut pecudū ⁊ vaccaꝝ ē grossiꝰ oī lacte. ⁊ subtiliꝰ oī lacte ē cui dn̄atur pars aquea sicut ē lac asininū. ⁊ illud sūptū cū melle ⁊ sale nō nocet volenti ꝯsilium subtile: quem oportet ab omni lacte alio abstinere. Eadem particula.

¶ Lac vaccinū ē grossiꝰ ⁊ pinguiꝰ oī lacte. ⁊ lac camelinū ē hūidiꝰ ⁊ minꝰ pigue oī lacte. ⁊ post lac camelinū ē lac eqnū. post qđ ē lac asininū: ⁊ lac caprinū ē tēpatū īter grossitiē ⁊ subtilitatē. ⁊ lac pecudū ē grossiꝰ ipso. ij. ciborum.

¶ Quodlibet lac ꝯuenit ⁊ cōpetit ptibꝰ pectoris ⁊ pulmonis: ⁊ nō cōpetit capiti ēt si caput sit valde forte nec cōpetit lateribꝰ ad q̄ vētositas cito currit. ij. ciboꝝ.

¶ Melior spēbꝰ casei ē caseꝰ recēs factꝰ ex lacte ī q̄ ē grossities sua. ⁊ hic caseꝰ ē saporosior oībꝰ spēbꝰ casei ⁊ nō nocet stō. ⁊ descēdit citius q̄ȝ alie spēs casei. ⁊ non ē malꝰ cibus nec generat sanguinem malū. ij. ciborum.

¶ Cibi valde subtiles sūt herbe ⁊ maior ps fructuū arborū habētiū cortices duros. ⁊ hi cibi d̄bilitāt corpꝰ. ⁊ q eis frequēter vtitur minuit vitā sibi. v. expōis eiꝰ ī. vi. epidi.

¶ In herbis nō ē bonitas chimi. ⁊ lactuca ē herba refrigeratiua absq; malitia: ⁊ rapa ē īter bonitatē ⁊ malitiā. ⁊ pꝰ hāc ē atriplex. ⁊ post ipsam spinachia portulaca ⁊ blitis. Particula. vi. de bonitate chimi.

¶ Cucumeres ⁊ pepones cū nō descēdūt cito corrūpunṫ ī vētre. ⁊ chimꝰ generatꝰ ex eis redit ꝓximꝰ venenis mortiferis. Particula. vi. de bonitate chimi.

¶ Res subtiles sūt allea cepe nasturtiū porri ⁊ sinapis. ⁊ pꝰ ħ petrosilinꝰ: feniculus: mētastꝝ mōtanū ⁊ fluuiale: sadar. pulegiū: pīpinella: siselcos: ⁊ oēs spēs terre: nasturtiū aromatice comeste recētes. Et post ħ eruca: apiū aqueū: apiū ortulanū alexādrinū: oȝimū: radix caul' ⁊ rubꝰ. Particula. vi. de ꝯsilio subtili.

¶ Semē papaueris albi ē satꝉ minꝰ frīdū herba sua: ita q; ex ea aliqd ꝓyciṫ ī pastā cū fit īde panis ⁊ rebꝰ pluribꝰ cōmisceṫ. q2 nō ē ī eo malitia. ⁊ semē ipȝ grauedinē capitis generat ⁊ dormitionē. ⁊ sisamus generat corpori chimuȝ grossum viscosum. Eadem particula.

¶ In oībꝰ fructibꝰ arboꝝ aliq̄ ē malitia pterq̄ȝ ī castanea qm̄ ipsa cū sui grossitie si bn̄ digeriṫ nō generat chimum malū: ⁊ oēs fructꝰ humidi sunt mali chimi. ⁊ cū corrūpūṫ ī stō gn̄anṫ ex eis mortifera venena. ⁊ ficꝰ ⁊ vua sūt minoris malitie: ⁊ ficꝰ siccē cū nucibꝰ vl' amigdal' sīt chimi boni. Particula. vi. de bonitate chimi.

¶ Ficꝰ virides bn̄ mature ex cibis ē cibꝰ mediꝰ: ⁊ de ipsis nō dr̄ q; chimū subtiliēt ⁊ īgrossent: ⁊ qcqd ex pomis vel piris coctis comediṫ ē minoris malitie illo qđ comediṫ ex eis crudis. Particula. vi. de consilio subtili.

¶ Mora cū nō descēdit cito corrūpiṫ ī stō corruptōe q̊dā mō mirabili nō assimilāti corruptōi ex pepōibꝰ vl' cucurbitꝉ ꝯcreate dū nō descēdūt. Cucurbite āt quāuis sint minoris malitie q̄ȝ fructꝰ estiui cuȝ cito a stō nō descēdunt corrūpunṫ corruptōe magna. ij. ciborum.

¶ Oēs fructꝰ digōnis difficil' cū ex eis comediṫ plurimā generāt sodā ⁊ pustulatōeȝ oris stōi: ⁊ eiꝰ pūcturā. Et dactili īmaturi grossis ⁊ crudis humoribꝰ corpꝰ replēt: ⁊ ex eis accidit horripilatio ⁊ rigor longo tpe durans ⁊ opilatio epatis. ij. ciborum.

¶ Galienus dixit ī prima particula miermir. dactilus hȝ specialitatē corrumpendi caput ⁊ generādi dolorē in eo.

¶ Oliue corroborāt stōȝ ⁊ apiunt appetitū: ⁊ acetuose sūt alijs meliores. ⁊ nuces citiꝰ nuciculis digerunṫ ⁊ cibāt minus illis ⁊ plus cōpetūt stō q̄ȝ nucicule maxie comeste cum ficubus siccis. ij. ciborum.

¶ Uue passe tarde putrefiūt ⁊ suba eaꝝ valde cōpetit epi de sui spālitate ⁊ curat malā cōplonē ipsiꝰ ⁊ nutrit eā ⁊ digerit humores crudos. ⁊ adaptat humoꝝ maloꝝ cōplonē. Hec āt īsunt sibi potissime ꝯ dictas egritudies ⁊ similes illis. ij. miermir.

¶ Cibꝰ inter subtilē ⁊ grossū mediꝰ ē ꝓximꝰ sanguini. ⁊ d̄ spē panis ē panis bonꝰ. ⁊ caro fasianoꝝ perdicū colūbaꝝ

⁊ turturm ⁊ similinm. ⁊ omnes pisces viscositate odore
malo: ⁊ abbominatōe carentes: ⁊ oua tremētia. Particu
la. vi. de bonitate chimi.

¶ Cibis in quibus aliquid virtutis medicial' manifeste ñ
iest nec vtutꝪ cibal' q̄ztitas multa melior ē aq̄ ordei bñ fa
cta. ⁊ pꝰ hāc far ordei: ⁊ pꝰ h farꝝ cū aceti modico. ⁊ ipsuz
idē farrū absq; aceto: ⁊ ex cibis bonis ē panis factꝰ i focu
lari: pisces oēs q ihabitāt petras ⁊ oēs aues mōtane: ⁊ pꝰ
hec galline ⁊ fasiani. ⁊ caue tibi ab aialibꝰ veteribus ⁊ il
lis que partui sunt vicina. vij. ingenij.

¶ Cibi q generāt chimū grossuz viscosuz nutriūt multuz.
Et si digerūt in stō ⁊ epate digōne bona generāt sangui
nē bonū: ⁊ nō cōpetunt nisi ei qui ante suam comestionez
exercet se exercitio forti. ⁊ q vult sanitatē sui corpis ⁊ nō
grossitiē abstineat a cibis gñantibꝰ chimū grossū: nec eis
debeat proximare etiam si faciant bonum chimuz. Par
ticula. vi. de bonitate chimi.

¶ Cibi grossi viscosi sūt spēs panis male opati in arte sua
vz. q non ē bñ fermētatꝰ vel hz modicū salis. vel cuiꝰ co
ctio ē mior. vel cuiꝰ ipastatio ē mior. ⁊ oēs spēs casei: ⁊ oua
assa ⁊ cocta dura: ⁊ spēs pisciū magnoꝝ corpe hñtiuz car
nē durā ⁊ viscosā fūgi ⁊ boleti ⁊ grana pini magni ac da
ctili palme: ⁊ cibi grossi nō viscosi vt sunt lēticule caules
glādes ⁊ castanee. Particula. vi. de bonitate chimi.

¶ Opz oēs hoīes a cibo mali chimi oī tpe abstinere. ⁊ illi
q i estate forti exercitio vtunt obuiēt desiccatōi ⁊ calefa
ctōi suoꝝ corpoꝝ medicis q̄s accipiūt añ cibū: vt sūt mo
ra pruna: cerasa: cucumeres: pepones: crisomilla: psica: ⁊
refrigeratū: ⁊ cucurbita. hō vo delicatꝰ cuiꝰ ꝯsiliū ē bonū
ē refrigerādus: ⁊ humectādus ꝓpter sui exercitiū aliter
vz. cum introitu sui in balneum: ⁊ cum cibis boni chimi
cum aceto coquinatis ⁊ similibus sibi. Particula sexta d
bonitate chimi.

¶ Ex cibo digōnis difficil': ⁊ ē cibꝰ grossus viscosus sicut ci
bꝰ carnis porcie: ⁊ panis durꝰ q semp ab eo cibo vtit nisi
exercitio se approximet: accidit sibi cito egritudo repleti
onis sicut q opat exercitiū ⁊ frequenter vtit herbis ⁊ aq̄
ordei accidit corpi eiꝰ corruptio ex q̄ ꝓuenit cito ptisis.

¶ Modicū qd recipit ex cibo cuiꝰ suba ē hūida dissoluit
a corpe cito parat: ⁊ facile digerit: ⁊ corpꝰ deiñ idiget alio
cibo nouo. ⁊ cibꝰ siccꝰ terrenꝰ cibat corpꝰ cibatiōe multa
diu morat tarde dissoluit: tarde parat: ⁊ nō cito digerit:
nec cito in sanguinē mutatur. v. ciborum.

¶ Opz temetipz ꝯsulere i oibꝰ cibis gñal'r: qz q ex ipsis ē
acutꝰ multū aut amarꝰ cibat corpꝰ paꝝ. Et ex oibꝰ sapore
carētibꝰ cibatio accñs corpi ē multa: ⁊ ex oibꝰ dulcibꝰ plꝰ
eis accedit corpi: ⁊ maxie si cū dulcedine ē res grossa vis
cosa: siue hi sapores sint nāl'r sicut illi q sūt facti arte coq
natōis: assatōis: suffrixiōis: vel necatiōis i aq̄: ⁊ sil'es illis
secundo ciborum.

¶ Pigue viscosū sicut ē sepū stati qd comedit ⁊ stō appli
cat satiat ⁊ replet vētrē comedētꝪ: postmodū vo minuit
destruit appetitū. q hꝰ cibū sumit eū potest minime fre
quentare. iij. ciborum.

¶ Dulce puꝝ cibat absq; dubio: ⁊ acetosū nō cibat: ⁊ me
diū cōpositū ex his duobꝰ cibat nāl'r: minus tñ q̄z cibꝰ dul
cis. Et de saporibꝰ alijs idē itellige. qz oēs nō cibāt exce
pto sapore dulci: ⁊ sapor pinguis est de genere dulcis ⁊ ci
bat. iiij. medicinarum.

¶ Ait Moyses. dixit pr Maruen filiꝰ Zor i liº ciboꝝ quē
cōpilauit cuidā regi Hispanie cū dictamie ꝓpetatꝪ cibo
rū q̊rūdā ꝓbitas cursu spālitatꝪ fit: ⁊ ipoꝝ aliq̄s q placue
runt mihi his afforismis collegi.

¶ Brodiū gallinaꝝ elixataꝝ cōpl'onē adaptat: ⁊ ē medici
na vtilis ⁊ cibꝰ elephātiosis i pnº sui ⁊ piguat corpa defe
ctoꝝ ⁊ neutroꝝ. ⁊ pulli colūbaꝝ hñt spālitatē generandi
emigraneā: ⁊ maxie eoꝝ colla. ⁊ turtures augēt imagina
tōez ꝯfirmāt memoriā: ⁊ fortificāt sēsus. ⁊ pdices rtinēt
egestionē. ⁊ elixate cū pelle soluūt egestionē. ⁊ sil'r gallie
⁊ galli sunt vtiles ad laxādum ventrem.

¶ Aues passeres. s. ꝯpetūt dissol'oni paralisi ꝯtorsiōi faciei
⁊ spēbꝰ hidropisis. ⁊ augmētāt spma colūbe q̄ i domo pas
cunt ⁊ cito crescūt: augēt calorē nālē: ⁊ brodiū cuciarda
rū dissoluit colicā. ⁊ coturnices sunt vicine nature auiuz
⁊ sunt subtilis sube que competūt sanis ⁊ neutris: ⁊ frā
gunt calculū ⁊ prouocant vrinam.

¶ Carnes edine sui pl'ima bonitate fere pcellūt oēs alias
carnes q̄drupedū. ⁊ carnes capoli hñt spālitatē corrobo
rādi aiaz: ⁊ aq̄ carnis eiꝰ eleuādi virtutē q̄ cecidit: ⁊ curā
di sincopim accidentem ex purgatōe multa.

¶ Testiculi galloꝝ cibāt cibatōe multa. ⁊ ē cibꝰ melior q̄
cibant defecti ⁊ neutri. ⁊ oēs testiculi aialiū sūt cal'i ⁊ hu
midi adiuuātes sperma adiutorio manifesto.

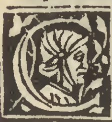
¶ Oua colūbaꝝ adiuuāt coitū adiutorio bono. ⁊ oia oua
adiuuāt coitū ⁊ maxime cognata cū cepis ⁊ rapis.

¶ Lac qdlibet gñal'r vētrē soluit: ⁊ lac camelinū corrobo
rat stōm ⁊ epar: vue passe ipiguāt epar ⁊ vtiles sunt ei spā
litate quā hz. ⁊ acerbe vue corroborāt stōz spālitate q̄ eis
iest: ⁊ adaptāt cōpl'onē corpoꝝ calidoꝝ nāl'r: ⁊ extinguūt
vomitum extinctione miraculosa cum est de colera citri
na. auctoritate filij Zoar.

¶ Malum sui odore corroborat cor ⁊ cerebꝝ. ⁊ eiꝰ odor ē
vtil' ptisicꝪ ⁊ mel'ie mel'ice. sz cibatio eiꝰ ē peior oī cibatōe
fructuum. qz sui spālitate gñat vētositatē i neruo ⁊ lacer
to q̄ nō dissoluit nisi cum difficultate.

¶ Explicit particula vigesima.

¶ Incipit particula vigesimapma continens afforismos
dependentes a medicinis sanis.

Curatio cū cibis qbꝰ isūt vtutes medicia
les ē melior curatōe cū medicis
qbꝰ isūt vtutes cibales ⁊ euita medicias facere
puras. Si vo aliq̄ ex cāis te ꝯtigat facer illā no
li cōmiscere sibi ad eiꝰ adaptatōez nisi qd ei cō
ueniat i q̊ sit vtus cibalis. Expōne eius i. ij. ciboꝝ.

¶ Ingeniauerūt se medici accipe medicias sanas sbtilia
tiuas q̄ꝝ mediciaꝝ vtus apit meatꝰ strictos: ⁊ clarificat
chimos viscosos i venis apphēsos: ⁊ subtiliat hūiditates
grossas q̄ qdē medicia q ea frequēter vtit aq̊suz sāguinē
suū ⁊ colericū ⁊ nigꝝ mutat tpe diuturno. qz q̄ ex eis me
dicis ē mior calefacit calefactōe pluria: ⁊ exiccat. Parti
cula. vi. de bonitate chimi.

¶ Vinū stipticū ē bonū oibꝰ spēbꝰ euonū qz ꝓhibet eas. ⁊
melior vinis hñtibus egritudiem cal'az ē vinū albū aque
um subtile qd nō hz saporis vel odorꝪ qualitatē qm tale
vinū non hz malitiā aque neq; vini. Expōne eius i tertio
acutorum morborum.

¶ Vinum bonitate sui digerit humores quoꝝ digestio ē
icōpleta vrinam ⁊ sudorem ꝓuocat ⁊ adiuuat somnum.
quarto consilij sanitatis.

¶ Aqua mala cogs̄cit sui friditate. ipsa. n. sui friditate mo
rat i hipocūdrijs tpe lōgo: ⁊ gñat gurgulatōz ⁊ iflatōez ⁊
minuit vtutē stōi ⁊ eā defectat: ac ē cā digōnis praue nec
adiuuat cibū ad exitū adiutorio multo. ij. ige.

¶ Bonitas spēruz vini ꝯria ē pestibꝰ q̄ ex aq̄ ꝯtigit: ⁊ cum
h gñat sanguinē bonū cōpl'onez adaptat: excogt q̄ ꝯclusa
sūt i stō: ⁊ venis auget vtutes. mēbroꝝ diffūdit supfluita
tes p corpꝰ: ⁊ eas icitat ad secessum. vij. inge.

¶ Aqua nō cessat tussim nec adiuuat ad screatōez sputi. sz
ꝓuocat siti mutat i col'az debilitat corpa cū bibit vētre
vacuo: auget opilatōez epatꝪ ⁊ splenis. maxie cū i eis ē icē
diū gñat gurgulatōez natat i stō retiet secessū nō ꝓuocat
vrinā ⁊ tarde ad mēbra dscēdit: qz cruda ē ⁊ ñ cocta mix

ta tñ cũ sirupo acetoso vel cuz alia re penetrat ꝛ humectat corp⁹. ꝛ caue tibi ab ea q̄ ē mutata. Expōc ei⁹. iij. mor. acu.

❡ Far ordei hꝫ v̄tutē mũdificatiue q̄titatē sufficiētē ītā/tũ ꝙ nō oꝫ te aliqd isopi cōmiscere: ꝛ v̄tutē suā augere cũ itēdis aliqd pipis ei miscere ꝛ aliqd mellis sibi cōmisce/re noli nisi cũ itendis ad mũdificatōeꝫ partiũ pectoris ꝛ pulmonis. Parti. vi. de ꝯsilio subtili.

❡ Ordeũ q̄cũq₃ mō sumaꝛ̄ ī pane farro vel aq̄ sp hꝫ v̄tutē īfrīdatiuā: far v̄o ordei nō mũdatũ a suo cortice exteriori pl⁹ mũdificat illo qḋ ē cortice mundatũ: ꝛ forte nocet ali/ter. ꝛ v̄tus farris ordei ē ꝯ̄ria v̄tuti lētiũ: ꝛ ambo cōmixti siſt cibāt meli⁹ q̄ alius cibus. ij. ciborum.

❡ Lac qḋlibet comestũ freq̄nter nocet dētib⁹ ꝛ gingiuis: putrefacit eos ꝛ corrodit. ꝛ oꝫ post comestionē lactꝭ dētes ablui cũ vino melle tēpato. ꝛ lac acre dentib⁹ non nocet: nocet tñ corpib⁹ frīdā cōplōnē hñtib⁹. ꝛ cōpetit hñti stōꝫ calꝫ ꝛ illud digerit etiam si lac ipsuꝫ sit infrigidatũ cũ ni ue. tertio ciborum.

❡ Lac aīaliũ quoꝝ nā humane viciaꝛ̄ nāe sicut porcinuꝫ pecudũ caprñũ ꝛ eqnuꝫ post lac muliebre ē meli⁹ oī lacte. Lac v̄o decoctũ mō īfrascripto ē vtile ei q hꝫ laxatōeꝫ vē tris plurimā retinet egestionē ꝛ remouet sui ieq̄litatē pi/guosam: ꝛ ꝯfert cuilibet apati hñti pulsatōeꝫ: ꝛ vlceri a q̄ multe supfluitates pũgitiue fluũt. Mod⁹ coquēdi lac. su me lapidē lenē solidũ tersum: ꝛ ipꝫ calefac ad ignē adeo ꝙ rubeat ꝛ ignit⁹ redeat: ꝛ ipꝫ ī lacte extigue: ꝛ hoc fac tā diu coquēdo ipm lac donec ipsius aquositatis: ꝛ humidi/tatis maior ps euanescat: ꝛ meli⁹ ē cũ ad decoctōem lactꝭ ponis loco lapidis ferrũ tersuꝫ erugie m ũdũ pp modicā siccitatē quam hꝫ. x. medicinarum.

❡ Lac bōitate sui mutaꝛ̄ cito ꝛ cōuertiꝛ̄ sicut spma. ꝛ ei q eo īdiget hora melior assũptōis ē cũ emũgũt a mamillis. ꝛ lac muliebre ē ptisicis meli⁹ oī lacte ꝛ post ipꝫ lac asini/num. vij. ingenij.

❡ Aq̄sitas lactꝭ ē ex reb⁹ subtiliatiuis laxātib⁹ vētrē. ꝛ ī lō gis horis ē opatio ei⁹ bōa. Parti. vi. de ꝯsilio subtili.

❡ Lac pcellit oīa soluētia vētrē. Et volo te scire ꝙ antiq̄ mīstrabāt potũ hꝫ oīb⁹ horis necessarijs ad soluēdũ ven trē. ꝛ cũ ītēdis vētrē soluere cũ eo oꝫ te admiscere sibi in dulcoratōe sui illā mellis q̄ātitatē. quā ipꝫ lac suscipiēti sapidũ: ꝛ nō abhoīabile faciat. ꝛ āmiscere salis q̄ātitatē eidē q̄ nō noceat sensui gust⁹: ꝛ cũ vis soluere magꝭ appo/ne de sale magis. iij. ciborum.

❡ Melior res ad expuēdũ hũores grossos ē aq̄ mellis. ꝛ ad humores viscosos expuēdos ē secaniabim. ꝛ scđo post aquā mellꝭ ē aq̄ ordei: ꝛ post aquā ordei ē vinũ dulce. Ex/positione eius in. iij. acutorum.

❡ Aqua mellꝭ cũ q̄ ē absinthiũ coctũ d̄scēsionē ei⁹ qḋ ī cor pore stōi īclusũ ē humoꝝ subtiliũ opaꝛ̄. vij. ingenij.

❡ Lac cũ melle mixtũ ē vtile humorib⁹ existētib⁹ ī pecto re ꝛ pulmone. ꝛ ē vtile hũorib⁹ ꝯtētis ī epe: ꝛ splene. Par ticula. vi. de consilio subtili.

❡ Butyꝝ cũ melle mixtũ mirabiliter ē vtile dñis apatis pulmonis ꝛ lateris ad sputa excreāda: ꝛ cũ hoc digōnē p curat. butyri v̄o vtilitas cũ puꝝ sorbeꝛ̄ ī digōne pcurāda ē minor. ꝛ ī excreādis sputꝭ maior. x. medicinaꝝ.

❡ Acetũ hꝫ cũ subtilitate suaꝝ ptiũ v̄tutē repulsiuā nō p/uā: ꝛ iuenerũt medici opatōeꝫ ipsi⁹ ī pn̄. multaꝝ egritudi nũ cerebri bonā cũ oleo ro. mixtũ. Et ī pl̄ogatōe alicuius egritudis ipsaꝝ diebꝫ aliqb⁹ ipsis duob⁹ sisimbriũ: vt sui subtilitate calefacerēt miscuerũt cui⁹ medicie v̄t⁹ q2 de/bilitaꝛ̄ ī via sua rōne ossis diuidētꝭ cutē capitis a cerebro nos loco ipsi⁹ herbe tũc ipsis duob⁹ castoreũ cōmiscem⁹: ꝛ nō opanꝛ̄ hec ī oīb⁹ apatib⁹ cerebri: nec ī pn̄ nec ī decli natōe sui. sꝫ hora declinatōis alicui⁹ apatis ipsoꝝ medici na hec ē de melioribus rebus sibi. xi. ingenij.

❡ Acetũ ē malũ matricib⁹: ꝛ oīb⁹ mēbris neruosis sui fri/giditate ad mēbra ipsa dilatata cũ subtilitate quā hꝫ. Ex positione eius in. iij. acutorum.

❡ Sirupũ acetosũ fortis acetositatꝭ nō dare oꝫ alicui nisi hēat v̄tutē fortē. q2 ꝓpinaꝛ̄ hñti v̄tutꝭ defectōeꝫ. desiccat humores auget viscositatē ꝛ retētōem humoꝝ q p sputa sũt excreādi īcidit humores grossos viscosos ꝯtētos ī pe/ctore ꝛ pulmone ꝛ facit eos multũ currere subito. ꝛ strā/gulat: ꝛ īterficit patiētē: expōne ei⁹ ī. iij. acutoꝝ.

❡ Sirup⁹ acetosus acetositatꝭ modice remollitos ꝛ pala/tũ: ꝛ adiuuat excreatōeꝫ sputo aufert sitiꝫ apit opilatōeꝫ epatꝭ: ꝛ splenis ꝛ mũdificat illa absq₃ lesiōe. ꝛ īcidit colaꝫ ex melle ꝯreatā dissoluit vētositates inflatiuas ꝓuocat vrinā apit meat⁹: ꝛ cito deponit supfluitates: ꝛ colaꝫ ad ī testina: ꝛ nō ē ī eo malitia nisi ꝙ dissinteria itestioꝝ acci/dit ei q vtiꝛ̄ illo sepe. Expositōe eius ī. iij. acutoꝝ.

❡ Et ex oximelle illud ē meli⁹ cui⁹ tria ps ē mellis: ꝛ vna aceti: ac isto meli⁹ ē cui⁹ septia ps ē mellꝭ ꝛ vna aceti: ꝛ est necesse vt coquaꝛ̄ donec īspisseꝛ̄ ꝛ sepeꝛ̄ spuma ꝑmit⁹ ab eodē. Parti. vi. de consilio pueri epilentici.

❡ Sirupũ acetosũ dedim⁹ q̄busdā egris ī potu loco medi cie nō loco cibi: ꝛ siſr dedim⁹ ī potu egris pl̄urīis aquā or dei loco medicie nō loco cibi. Par. Gal. de ꝯsilio acutoꝝ.

❡ Sir⁹ acetosus ad ꝯsiliũ sb̄tile ē res meliō: qm̄ ceteꝛ̄ res dulces: ꝛ cũ hec nō ē q̄cq₃ mali chimi ꝛ ñ ē nociu⁹ stō: nec ē ī eo aliqḋ nocumētũ ꝛ ē fortioris īcisiōis nō solũ cibis: verũ ēt oīb⁹ medicinis: ꝛ dare sirupuꝫ sq̄liticuꝫ ꝛ acetum squlliticum ei qui eget multa īcisione: ꝛ subtiliatione su/perfluitatꝭ grosse viscose: ꝛ flegmate te oportet. Particu la. vi. de consilio subtili.

❡ Dixit fili⁹ Zor: sirup⁹ acetosus cũ aq̄ decoctōe carasane sũpt⁹ diebꝫ singulꝭ añ cibũ ē fidelis ī apate laterꝭ: ꝛ apati/bus mēbroꝝ īterioꝝ oīuꝫ ꝛ lenit egōnē sp: ꝛ sirup⁹ cũ spē bus sādaloꝝ tpib⁹ pestilētie oīb⁹ sumptus est bonus.

❡ Freq̄ns vsus sirupi acetosi gñat multotiēs ī itestis di/sinteriā: ꝓuocatq₃ tussiꝫ: ꝛ nocet mēbris neruoꝝ. ij. igēij.

❡ Inuenire medicinā subtiliatiuā pure frīdā ē difficile: ꝛ īpoſe. q2 acetũ qḋ ē frīdũ īter res frīdas cognitas hꝫ ali/qd caloris ī se: q ipꝫ acuit: ꝛ iō cōmiscem⁹ cũ eo illā aq̄ fri gide q̄ātitatē ꝙ possit bibi. ꝛ opamur h ī egritudib⁹ oī/bus q̄ refrigeratōe ꝛ humectatōe egēt. x. ingenij.

❡ Inuenim⁹ medicias aliq̄s q̄ actōes ꝯ̄rias opanꝛ̄ sicut ē acetosa cui⁹ folia sꝫ̄ solubilia vētris ꝛ seia ꝯstrictiua: ꝛ siſr brodiũ galloꝝ: ꝛ brodiũ caulis vētris solubilia iuenim⁹. ꝛ ipsa vētris strictiua: ꝛ lētiscũ: ꝛ cortices eris strigentia humida vlcera inuenim⁹. ꝯstrictiuũ vētris ꝛ solubilē ei⁹ aquā. Particula. vi. de tyriaca ad cesarem.

❡ Inuenim⁹ medicias iuuatiuas aliqb⁹ mēbris corpis si/cut ē eupatoriũ qḋ ē iuuatiuũ iuuamie manifesto epati. ꝛ reubarbaꝝ siſr. ꝛ nō oīs medicia oīb⁹ mēbris ē vtilis: sꝫ solũ cui ipsa cōpetit medicia. Eadem particula.

❡ Medicie q̄ ī calītate ꝛ siccitate sũt tēpate sũt stō vtiles pre alijs medicis sicut sunt rami rubi: ꝛ rami vitis: ꝛ oēs medicine stiptice ꝯm magis sunt stomacho bone. Parti cula. vi. de consilio subtili.

❡ Melior medicinis cuiuscũq₃ gñis ē illa q̄ nō ē spasma/ta neq₃ tenuis sicut peior q̄ ē grossior ꝛ pinguior q̄ātita/te tēpata: ꝛ oīs medicia q̄ hꝫ odorē sui gñis spālē fortissi/mũ ē melior: ꝛ hec mēsuratio ē ī sapore: ꝛ nobilitas medi cinaꝝ ꝯtētaꝝ p nobilitatē partiũ simpliciũ suaꝝ: sꝫ dr̄ia ī ter eas rōe artificij ē pua. v. mediciaꝝ cōpetētiũ mēbris.

❡ Corpib⁹ flegmate plenis ex copia ciboꝝ cōmixtoꝝ q̄s hoīes sumũt dari eleboꝝ albũ h nr̄o tpe nō oꝫ q2 elebo/roꝝ illud attraheret ꝛ egrũ frīdaret: sꝫ loco ei⁹ agaricũ: ꝛ qḋ ē sibi siſe opamur. hec dixit asclebi⁹ ī expositōe huius reparationis ossium hipocr.

¶ Fic⁹ sicce comeste cũ nucib⁹ ⁊ ruta añ assũptõez venẽi mortiferi sũt bõe: ⁊ ðfẽdũt a malo. par. vi. ð bõitate chimi

¶ Lac ⁊ vinũ bullita acetũ ⁊ sal sũt vtilia venẽo vel ei qð ꝯcreat̃ i corpe veneno sĩl'e. vi. expõis ei⁹ i. vi. epidimiaꝝ.

¶ Dixit Moyses. ℞ qð dixit iste: dʒ intelligi ꝙ quodlibet istoꝝ est vtile veneno ⁊ qð cõponit̃ ex eisdẽ iuxta statum veneni cuiuslibet.

¶ Cappar appetitũ diminutũ ĩcitat. emũdat qð ẽ i stõ ⁊ vẽtre ex flegmate: ⁊ p secessũ educit illud: apit poros epat' ⁊ splenis: ⁊ emũdat ea comestũ cũ aceto ⁊ melle: vel cũ olo ⁊ aceto ante cibum. ij. ciborum.

¶ Pip lõgũ de sui bonitate dissolnit vẽtositatẽ grossã ĩflatiuã: ⁊ expellit qð coagulatũ ẽ i stõ ⁊ ptib⁹ sibi adiacentibus ad infra: ⁊ adiuuat appetitũ: ⁊ simile q̃ libʒ spẽs piperis operat̃. iiij. consilij sani.

¶ Allea sunt ex medicinis dissoluẽtibus vẽtositatẽ fortiter: ⁊ nõ ĩportãt sitim: ⁊ qꝛ ĩflãmatõem reb⁹ oĩbus comestibilibus alleũ plus dissoluit ipsum tiriacam nõie rusticorum vocauit. ij. ingenij.

¶ Poris splenis ⁊ apatib⁹ ei⁹ duris ꝯferũt medicĩe incisiue ⁊ apitiue fortiter: ⁊ cortices radic' cappar' sũt spleni vtiles sic absinthiũ epi ⁊ scolopẽdriõ splẽi: sic eupatoriũ epi: ⁊ cappar cũ aceto ⁊ melle ẽ mẽb vtile his duob⁹. xij. ige.

¶ Corõa reg' cocta cũ reb⁹ stiptic' ẽ sĩlis croco. iiij. mier.

¶ Darsini ẽ medicĩa multũ subtiliatiua apit meatus stõi mũdat ⁊ subtiliat hũores: ⁊ expellit ãq̃sitatẽ oẽs fetẽtem mutãs ⁊ resoluẽs ipsã: ⁊ adaptãs odorẽ suũ: ⁊ ꝯfert oĩbus egritudib⁹ ex hũorib⁹ gñat': ⁊ adaptat putredinẽ oẽs ⁊ ẽ vtil' vtuti corrupte: ⁊ reparãs ipsã i bonum: ⁊ sĩlr adaptat medicĩas mortiferas: ⁊ aĩaliũ venena: ⁊ p⁹ hãc i bõitate ẽ selicha bõa: ⁊ p⁹ selichã oĩs spẽs aromatica queãdmoduʒ spica: sq̃nãtũ. calam⁹ aromatic⁹. ij. miermir.

¶ Aloes lʒ sit tẽpatũ ẽ valde ꝯ̃riũ hñti malã cõplõnẽ calidã ⁊ siccã ex supfluitatib⁹ malis. viij. miermir.

¶ Absinthiũ spãlitate sui mũdat lauat ⁊ deponit hũores malos q i ore stõi ꝯtinẽt̃: ⁊ colligit ⁊ ꝯstrigit stõʒ ⁊ corroborat ipsum. eadem particula.

¶ Bdelliũ lenit lenitate sufficienti: ⁊ cũ ℞ excoq̃t ⁊ dissoluit dissolõne tẽpata. ⁊ terbẽtia sĩlr hʒ vtutẽ sĩleʒ huic vtuti: ⁊ ẽ cũ ℞ mũdificatiua ⁊ apitiua meatuũ strictoꝝ: ⁊ iste sunt res q̃bus debile epar eget. Eadẽ particula.

¶ Spica nardi hʒ vtut' digestiue i oĩb⁹ egritudib⁹ frĩdis nõ modicã quãtitatẽ: ⁊ spica celtica ẽ minor ĩpa: ⁊ crocus sĩlr ẽ medicĩa cognita que hũores ⁊ egritudĩes digerit q sunt crudi. ix. miermir.

¶ Medicĩaꝝ curatiuaꝝ veneni due sũt spẽs. vna q̃ pmutat venenũ mortifeꝝ ⁊ aufert illud: ⁊ alia q̃ attrahit ⁊ expellit illud ex corp⁹: ⁊ oẽ venenũ mortifeꝝ purgat̃ cũ medicĩa digesta apposita ex: ⁊ ℞ attrahit venenũ ⁊ aufert ipʒ ⁊ opat̃ ℞ vel cũ q̃litate ꝯ̃ria: vel cũ tota subã sua. v. medi.

¶ Opʒ qꝛ ei⁹ qð sumit̃ ex oĩb⁹ medicis curatiuis sit quãtitas tãta ꝙ nõ noceat corpi rõne sue multitudĩs: ⁊ ei⁹ qð sumit̃ ex medicis mortifer' sit quãtitas adeo pua vt corpori nõ noceat neq3 faciat malũ. v. medicinarum.

¶ Dat̃ i potu ex tiriaca mag̃ pũctur' fcis ab aĩalib⁹ venenosis pl⁹ exagio paꝝ. s. auellãe vni⁹ cuʒ. ℥. xv. vini tẽpati forti ꝓxi: ⁊ dat̃ ad bibẽdũ ex eo volẽti facere pegrinatõʒ ad expulsionẽ nocumẽtoꝝ aq̃ꝝ q̃titas vni⁹ fabe magne cũ. ℥. vi. aq̃ cal'e añ cibũ. v. medicĩaꝝ cõpetẽtiũ matricis.

¶ Sumit̃ ex tiriaca ad curatõez venenoꝝ q̃titas auellane vnius mixta cum vino quantitate coclearium trium. ⁊ in egritudinibus alijs tyriace quantitas miscendorum adinuicem est diuersa: ⁊ hec medicina est bona tam pestibus corporis q̃ anime: ⁊ qꝛ aduersat̃ melancolie expellens sui materiam sicut aĩalium venenis bibit̃ ꝯtra morsum canis rabidi: ⁊ apponit̃ exterius supra plagam velut vnguentum cum oleo rosarũ dissoluta. Et medicina hec sufficit ad liberationem hominũ. scilicet a peste sui. particula sexta de tyriaca ad cesarem.

¶ Quidam medicus sapiẽs retulit mihi ꝙ in terris antiochie morbo pestilentiali quodã tẽpore accidẽte cui morbo medicĩe oẽs debiles ĩueniebãt̃ cõsuluit hoĩbus regionis ipsius: vt sumerẽt tyriacã: ⁊ occupati a morbo ipso q tyriacã sumpserũt bñficiũ receperũt ab ea ⁊ a morbo sũt liberati: ⁊ mortui sũt q eã non acceperunt. ⁊ qui non erat occupatus morbo ipso ⁊ tyriacã sumpsit a morbo est preseruatus pestilentiali. Et non est mirꝝ qꝛ medicina hec ẽ cõtraria oĩbus venenis: ⁊ competit egritudinibus in q̃b⁹ medicĩe alie debiles inueniuntur. qꝛ hoc inest ei a virtute miraculosa quam hʒ. Eadem particula.

¶ Inciduntur capita ⁊ caude in q̃bus est venenũ ex ciborũ superfluitatibus animalium que in cõfectiõe tyriace ĩtrant tyriacam si tirie ipse min⁹ alijs tirijs sunt nociue. Eadem particula.

¶ Aliquid sepi piscis cocodrilli appositũ supra locũ morsus eius statim confert patienti manifeste. ⁊ in captione mustelle fricato loco morsus eius ex ea vidi dolorẽ morsus curari fricatõis boꝛa: ⁊ sĩlr capra tiria pistata ⁊ apposita supra locũ morsus eius vidi doloreʒ a loco cessari paulatim paulatim. Eadem particula.

¶ In coctõe tiriaꝝ caue tibi nõ apponere sub olla nisi carbones: ⁊ misce cũ carnib⁹ ipsis sal nouũ ⁊ anetũ viride ⁊ nõ siccũ. Eadem particula.

¶ Sapores caliditatẽ significãtes sũt quatuor: ⁊ sunt dulcis: debilior illis: post dulcẽ salsus: post salsuʒ amar⁹: post amarũ acutus ⁊ fortior illis. Et sapores significãtes frigiditatem sunt quatuor: ⁊ sunt ĩsipidus debilior eis: post insipidum acetosus: post acetosuʒ stipticus: post stipticum ponticus. vnctuosus võ sapor significat tẽperãtiam qualitatum frigiditatis ⁊ caliditatis ⁊ substãtiam subtilem. quinto medicinarum.

¶ Ponticus infrigidat ⁊ desiccat: ⁊ ideo congregat cõglutinat strigit impellit intra ⁊ ingrossat. Acetosus ĩcidit diuidit subtiliat apit mũdat ĩfundit ⁊ expellit. acut⁹ incidit diuidit subtiliat aperit ⁊ mundat: vt acetosus calefacit attrahit dissoluit ⁊ comburit. Amarus aperit mundat vias clarificat subtiliat: ⁊ incidit humores grossos absq3 caliditate manifesta. Insipidi proprietas est ingrossare coadunare recondere interficere ⁊ dormitare. Salsi congregare stringere desiccare: ⁊ fugere humiditatem cum caliditate vel frigiditate manifesta. Dulcis humectare lenire digerere ⁊ attenuare. Et vnctuosi lenire ⁊ emollire. q̃nto medicinarum.

¶ Alicuius ex medicinis pũgitiuis virtus est calida sicut acutus ⁊ amarus: ⁊ alicuius ex ipsis pungitiuis est frigida sicut acetose. sed acutus sapor est debilior his tribus saporibus: ⁊ omnium medicinarum virtutes ẽm magis sunt inequales: ⁊ aliqua est composita ex rebus inequalibus: ⁊ ideo cum saporantur eorum sapor ĩequalis inuenitur. quarto medicinarum.

¶ Oẽ qð apparet per odorem vel saporẽ: vel per vtrunq3 simul ex acuto est pungitiuũ ⁊ calidũ: ⁊ est virtut' ĩcisiue ⁊ attenuatiue: ⁊ similiter sunt oĩa aromata. Cum võ aromata saporas apparet tibi ꝙ habeant caliditatem minorẽ reb⁹ acutis: ⁊ omnia i q̃bus est sapor bauraccus vel salsus sunt ẽm magis horum statuũ: videlicet virtutis attenuatiue ⁊ lenitiue ventris: ⁊ in re amara vtus ẽ sĩlis attenuatiue que non minor est virtute bauracee ⁊ salse. particula sexta de consilio.

¶ Oẽs res amare cũ caliditate sua sunt sicce: sed in aliq̃bus reruʒ acutaꝝ amaritudo: ⁊ humiditas multa mixta cũ sua calitate ĩuenitur: ideo ꝯuertimur ad comedenduʒ

res plurimas q̃ sic sunt.iiij.medicinarum.

¶ Medicine mundificatiue absq͛ punctione sunt hec farina fabarum:aqua farris ordei semen lini subfrixum ⁊ coagulatum quod fit ex ficubus siccis:⁊ sappa est virtutis mūdificatiue ⁊ clarificatiue:⁊ ē remota a re acuta:⁊ magis mundificatiue istis sunt terbentina olibanum ⁊ mel dispumatum:⁊ fortius mūdificatiue istis sunt farina orobi radix ireos:⁊ radix oppoponaci.vij.miermir.

¶ Medicine facientes cessare dolorē veterē siue causa doloris sit humor siue vētositas frīda vel cal'a cū q̃cūq͛ sb'a sit humor sūt cal'e sicut ē cal'itas corpis:vel sicut cal'iditas que ē ī p̊ gradu:⁊ est cum eo subtilitas sub'e in tantum ꝙ alleuiat diminuit digerit:⁊ purgat id qđ est digestum:⁊ compellit a poris:ac ideo non oportet:vt sit in eis stipticitas penitus.

¶ Medici nominā̃t medicias lenitiuas illas que remolliunt corpa dura īdurata ex friditate:⁊ maxie cū ē ī ipsis corpibus supfluitas ɔclusa sicut ē ī apate duro qđ medicine nō calefaciūt forti calefactōe:⁊ nō sunt valde siccatiue ne dissoluāt qđ ē collectū ī sui pn°:⁊ ipsaꝝ cal'itate sp ē fortior cōpl'one corporis dissoluens eius duriciē:sicut ē armoniacū bdelium:sigia ɔfecta:ouoꝝ vitella ⁊ adipes. v.medicinarum.

¶ Ad generandū putredinē:⁊ saniē medicis melior ē illa q̃ cal'a est ⁊ humida sil'is cōplexioni corporis humani:⁊ melior ad lauādū ē aqua tepida:vel aqua cū oleo mixta:⁊ melior ad instillādū ē oleū tēperate cal'itatis:⁊ melior ad emplastrandum farina frumenti cū aqua ⁊ oleo mixta.v.medicinarum.

¶ Medicie oēs que vrinā ꝓuocant forti ꝓuocatiōe sunt cal'itatis fort'l sicut semina specierum apij:⁊ feniculi gladioli dauci siseleos.fumu gladiol⁹ ⁊ azaꝝ:⁊ medicie frāgētes calculū sunt cal'itat'l debilis:q̃ cal'itate debili necessario icidūt ip̄z:q2 cal'itate forti:⁊ siccitate calculus ɔgregat̄ queādmodū radices sparagi: radices brusci:vua:lapis iudaic⁹:vitrū vstū:⁊ acetū sq̄lliticū.v.miermir.

¶ Medicine cōpetētes ad gn̄ationē lact'l ꝓuocatōe sanguis mēstrui:⁊ ꝓuocatōe vrine sūt oēs cal'e ⁊ sicce ineq̃lis tn̄ v̄tut'l cal'itatis ⁊ siccitat'l:q2 que calefaciūt cal'itate tēpata:⁊ nō siccant cōpetunt ad generatōez lactis. ⁊ que magis calefaciūt:⁊ n̄ siccāt siccitate forti ꝓuocant sanguinē menstruū:⁊ que ex his cōposite sunt prouocāt vrinā magi'l:nec ꝓuocāt sanguinē mēstruū:nec generāt lac.⁊ h̄ genus appropriatū est eis.⁊ ꝓpterea diuretice nominantur.v.medicinarum.

¶ Ait Moyses.q conat̄ rōnes scire q̃s scire non ē necesse deducit̄ ad modicitatē īspectōis reꝝ quas scire ē necesse Et pp hoc ɔsulo sciēdas eē nās medicinaꝝ q̃ sepe veniūt ī opatōe ⁊ vbiq͛:quaꝝ noīa sunt cognita:⁊ ītrāt corp⁹.Et ego sup his oīb⁹ teneo me cum filio euferi ex certitudie quā dixit ī libro suo p dicta.H.⁊ alioꝝ:⁊ sup aliq̄b⁹ ex metallis teneo me cum Auicenna.

¶ Medicie tēpate ītra cal'itatē ⁊ friditatē:⁊ sicce ī.ij.gradu sūt tres:⁊ sūt cortices citri macis:⁊ lēticule:⁊ ipe tēpate ⁊ sicce ī p̊ gradu sūt tres:⁊ sunt coriādꝝ semia sparagi ⁊ oleū:⁊ ipse tēpate ⁊ humide ī p̊ gradu sunt tres:⁊ sūt sebesten māna ⁊ cassia fistula:⁊ auꝝ ē tēpatū ītra duo ɔ̄ria:⁊ ē subtile.omnium summa decem.

¶ Medicine cal'e ⁊ sicce ī p̊ gradu ꝓbate ī opatiōib⁹ suis sunt.xxvij.⁊ sunt risū:anzarutū:sticados:corona regia:sgnātū:camomilla:sericū:tamarisc⁹:caul':caul' saracen⁹:coriādꝝ:volubil':zuchaꝝ:cipssus:vernix:sene:phisticus:pubea:cardomeme:lupin⁹:enist⁹:tamar:eupatoriū:agaric⁹:lapis iudaicus:⁊ iacintus.

¶ Et q̃ opant̄ sepe ex cal'is in p̊ gradu:⁊ siccis ī.ij.sunt medicine octo:⁊ sūt:absinthiū:orobū:cuscuta:spica:sercasū: peonia:fumus terre:⁊ ozimum.

¶ Et calide in p̊ gradu:⁊ tempate intra siccitatē ⁊ humiditatē:vel satis parū sicce sūt medicie.vij.⁊ sunt semē lini:frumētū:laudanū:mehelebū:storax:māna:⁊ pinus.

¶ Medicine cal'e ⁊ humide in p̊ gradu q̃ frequēter veniunt ī opatōez sūt.ix.⁊ sunt cicer:faseolus:amigdale:ligua bouis:musa:attriplex:sisamus:iuiuba:⁊ iringi.

¶ Medicine fride ⁊ sicce in p̊ gradu q̃ operant̄ sepe sunt .xxxv.⁊ sūt mirt⁹:lanugo arboꝝ:acacia:emblic⁹:mirabolan⁹ citrin⁹:mirabolan⁹ chebulan⁹:mirabolan⁹ īdus:corasene:faba:glans:castanea:bedeguarde:corall⁹:rosa:zarola:acetosa:tribul⁹:pir⁹:hipoq̄stidos:mocū:nebacū:⁊ est spēs zarole:rub⁹:ordeū:moꝝ malū:sciocha:citoniū:granatū acetosum:acetū:cauersen:salix:smaraldus:perla:argentum:⁊ lapis ematites.

¶ Medicie fride ⁊ humide in p̊ gradu sunt.ix.⁊ sunt pruna:spinachia:viola:scariola:nenufar:cerasa:blitis:sicla:⁊ malua:cuius caliditas est tepida:⁊ frigiditas modica:⁊ humiditas temperata. ⁊ melius quod ex ea est:est succus radicis eius.

¶ Medicie cal'e ⁊ sicce ī.ij.gradu q̃ opāt̄ sepe sūt.xxxiiij. ⁊ sunt vrtica:ozimū:gariofili:abies:balsam⁹:nux muscata:yua:aristologia:zedoaria:aspaltū rubeum:lacca:rapa:mastix:muscus:ambra:lignū aloes:felēge:reubarbarū:spica:narcisc⁹:cheiri:ceseminū:scolopendrion:hermodactilus:prassiū:aloes:cartamus:mel:auellane:daucus:borax:lapis lazuli:alumen:sal:⁊ coagula.

¶ Medicie cal'e in.ij.gradu:⁊ sicce in p̊ vel in pn° secūdi gradus sūt sex.⁊ sunt nux:crocus:balaustia:olibanū:lilium:⁊ ficus sicca.

¶ Medicine cal'e ⁊ humide in.ij.gradu sunt.vi.⁊ sunt sebestē:eruca:grana colcolis:lingua auis:mugetū:⁊ vargil idest nux indica.

¶ Medicine frigide ⁊ sicce ī.ij.gradu sunt.xij.⁊ sunt verberis:balaustia dragagantū:lingua arietina:memithe:sumach:campanus:galla:solatrum:gummi arabicum:ribesum:⁊ psilium:⁊ est temperatum ihter humiditatem ⁊ siccitatem.

¶ Medicine frigide ⁊ humide in.ij.gradu sūt.xi.⁊ sūt blitis:pepones:cucumeres:citrull⁹:melon⁹ saracen⁹:lenticule:aque fungi:grisomilla lactuca ⁊ persica.

¶ Medicine calide ⁊ sicce in.iij.gradu que opant̄ sepe sūt lx.⁊ sunt assa fetida:oppoponacū:armoniacū:bdelliū:serapinum:scamonea:galbanum:anisum:cicuta:ciminum:carina:semen feniculi:nigella:anetum:sandonicum:alleum:satbar:mentastrū:cepe:squille:ruta:sercasum:sapar:apiū:checcabre que sicca est in p̊ gradu.⁊ auicēna dicit ꝙ est calida in p̊:namicha:sauina:daucus:gladiolus:epithimum:polipodium:caputpurgiū:colloquintida:grana indici:elleborum:hipericon:mirra:grana bani:grana balsami:isopus:azarum:cor sephum:crocum:memiram:cantorium:cardumeni:mumia:darsegni:serneb:⁊ dicit̄ philingē:amomum:origanum:solica:costus:gariofili:galanga:dorimegi:cubebe:menta:sisimbrium:⁊ castoreum qđ est siccum in.ij.gradu.

¶ Medicine calide ⁊ humide in.iij.gradu sunt due. ⁊ sūt ziziber:⁊ cepe.Et medicie cal'e in.iij.gradu ⁊ humide ī p̊ sunt due ⁊ sunt gembuti idest grana zelini siue piper nigrum ⁊ prassia.

¶ Medicine frigide ⁊ sicce in.iij.gradu sunt.ix.⁊ sunt iusquiamus:hungi:mandragore:camphora:spodiū:feufel:sandali:tamarindi:⁊ sanguis draconis:⁊ dicitur catar siue muscen.

¶ Medicine frigide ⁊ humide ī.iij.gradu sunt.iiij.⁊ sunt portulaca:semperuiua:fungi:⁊ virga pastoris ī qua ē acuitas ⁊ est bona apostematib⁹ calidis:⁊ incidit apostema-

ta: ⁊ in egypto dicitur codas.

¶ Medicine cal'e ⁊ sicce in.iiij.gradu q̄ sepe veniūt in operatōem sunt quatuordecim: ⁊ sunt piper: pip longū qđ est minoris siccitatis: sinapis: piretruȝ: pediculus elephātis: cōdes: laureola: nasturtiū: satharegi maudane: mescrion: euforbium: porrum cuius sunt species: ⁊ cepe cuius sunt species ⁊ habet humiditatem.

¶ Papauera sunt frida ⁊ sicca i.iiij.gradu. ⁊ sūt sōnū puocātia. Sūma medicinaꝝ q̄rū necesse ē scire i plurib⁹ opatiōib⁹ ducentumsexagintaquinqȝ.

¶ Ex medicinis q̄ nō itrāt corp⁹ ⁊ opant̄ sepe exterius tēperate iter caliditatē ⁊ friditatē sunt q̄tuor: ⁊ sunt cera litargirū atalmia ⁊ liciū: Atalmia ⁊ liciū sunt sicce in.ij.gradu. ⁊ litargiꝝ siccū ē modicū: ⁊ cera tēpata est iter siccitatē ⁊ humiditatē. Et fride i p̊ ⁊ sicce in.ij.gradu sunt cerussa abluta: ⁊ plūbū ē frigidū ⁊ humidū in.ij.gradu. Sūma oiuȝ decē ⁊ q̄ nō itrāt corp⁹ ⁊ sunt calide ⁊ sicce in.iij.gradu sunt sex. ⁊ sunt pix colofonia vitreolū cui⁹ sunt spēs ⁊ modicū ex eo itrat corp⁹. Auripigmētū cuius sunt species: sal armoniacum ⁊ os vstum ex quo modicum intrat corpus ⁊ fella animalium.

¶ Sūma oium medicinaꝝ veniētiū sepe in opatōeȝ exterius quaꝝ necesse est scire gradum sunt viginti.

¶ Colera nālis que noīat̄ citrina venit in opatiōeȝ medicine: ⁊ colera q̄ dicit̄ viridis est minoris caliditat' col'a citrina: ⁊ cā viriditatis ipsius est humiditas dominans supra ipsam. color vero citrinus cum comburitur redditur niger. x. medicinarum.

¶ Fel bouinuȝ est fortius oi felle q̄drupedū. ⁊ p⁹ bouinū fel vrsinū: ⁊ post vrsinū fel caprinū: ⁊ post capnū fel porcinū: ⁊ porcinū fel ē satis debili⁹ istis. x. medicinarum.

¶ Fella volucꝝ oia sūt acuta calida ⁊ sicca ⁊ fortia valde. ⁊ fella galloꝝ ⁊ gallinaꝝ sunt illis fortiora. ⁊ iō i mediciēopibus min⁹ intrant. x. medicinarum.

¶ Sedū est miraculū magnū. qꝛ dū tāgit corp⁹ fridū solidat̄ secū: ⁊ ꝯcludit ei⁹ poros: ⁊ cū tāgit corp⁹ cal'm dissoluit ipsum. vi. ingenij.

¶ Cerotū fcm̄ ex trib⁹ ptib⁹ olei: ⁊ duab⁹ cere deductū cū aq̄ frida ⁊ modico aceti ⁊ ifrīdatū actual'r ifrigidat: ⁊ humectat mēbꝝ qđ vis ifrigidare. ⁊ cū calefit. s̄. corp⁹ remone ipm ⁊ fac aliud. Et sil'r succi fridi cū aqua ordei: ⁊ aceto in q̄bus itincta est aliq̄ petia de pāno subtili lineo: ⁊ infrigidat ea. x. ingenij.

¶ Cataplasma fcm̄ cū milio est siccū ⁊ leue: ⁊ fumositas q̄ procedit ex illo non est pungitiua aliquatenus nec nociua. xij. ingenij.

¶ Empl'm fcm̄ ex farina frumēti aqua: ⁊ oleo coctis coctione temperata est aperitiuū magis q̄ȝ empl'm fcm̄ ex pane: ⁊ empl'm fcm̄ ex pane cocto in aqua ⁊ oleo suffocato. q̄ premodis decoctōe multa coquunt̄ pl⁹ illo est dissolutiuū rōe salis ⁊ fermēti q̄ st̄ i pane. Et empl'm fcm̄ ex farina ordei aqua decoctiōis radicis altee ⁊ oleo decoctis simul plurima coctione distillatiuum est magis isto. secundo ad Glauconem.

¶ Dixit cōplutus in itroductorio suo. Sirup⁹ rasen cum melle apum factus aromatibus: ⁊ musco dicitur sirupus regum: ⁊ est bonus senibus ⁊ humidis ad ipsorum humiditatem superfluam dissoluendam. Et est bonus doloribus iuncturarum ex frigido: corroborat stomachum ⁊ cor: euigilat appetitum ⁊ auget coitum. Et dixit in eodeȝ libro ꝙ selica expellit venenum scorpionum ⁊ aliorū animaliuȝ. ⁊ ē bona his bonitate cognita: ⁊ constringit matrices mulierum cum sibi mulier eam supponit: vel sedet i aqua decoctionis ipsius. Dixitqȝ in eodeȝ libro ꝙ blacte bisantie sūt bone mulieri facto ex eis suffumigio sibi aut date ei ad bibendum contra suffocationeȝ matricis: ⁊ cōtra epilepsiam pōderis exagij min⁹ cum sirupo pomoꝝ: ⁊ similiter miua muscata est bona suffocationi matricis: ⁊ tremori cordis.

¶ Explicit particula vigesimaprima.

¶ Incipit particula vigesimasecunda de medicinis operantibus a substantia sua.

Inuenio medicinas operantes cū vtutib⁹ suis: ⁊ opātes cū tota sb̄a sua sicut i pn̄tib⁹ dico. Par. vi. đ tyriaca. ad cesarē.

¶ Capita soricina cōbusta ⁊ cū melle ipastata ⁊ apposita. s̄. locū alopitie gn̄ant i ea capillos; ⁊ sil'r fimus soricū tritus cū aceto ē vtilis alopitie. ⁊ sil'r est ei vtilis vestis vipere trita cum melle apposita supra locum. Eadem particula.

¶ Cerebrum cameli desiccatū ⁊ datū i potu cū aceto epilentico confert ei. ⁊ simile mustelle cerebrum operatur. Eadem particula.

¶ Cerebꝝ vespertilionis cum melle est bonū aque i oculum descendenti. Et idē operat̄ cerebꝝ pecudis ⁊ collirium: qđ fit ex felle istric' cū melle cōmixtū est bonū aq̄ in oculum descendenti. ⁊ fel nisi cum oleo irino ē bonū debilitati visus. Eadem particula.

¶ Cerebrum pecudis ex quo liniuntur: ⁊ fricantur gingiue infantium festinant ⁊ sine dolore producunt dentes i eis ⁊ cornu damme combustum tritum ⁊ mixtuȝ cum vino dolori dentium confert cuȝ ex illo aliquid apponitur eis. Eadem particula.

¶ Cornu thauri limatū: ⁊ cum aq̄ bibitum coercet fluxuȝ sanguinis e naribus. Et idem operantur ossa coxarū ipsius. Eadem particula.

¶ Cauilla vacce cōbusta: ⁊ cum melle bibita purgat ascarides a veneno. Eadem particula.

¶ Uermes luti triti: ⁊ dati i potu dn̄o ictericie purgat corpus ipsius eadeȝ hora: ⁊ sarabiones buliti in oleo ex quo aliquid guttatim in auriculas fuerit infusum faciūt cessare eius dolorem ipsa hora.

¶ Cauilla vacce combusta ⁊ bibita cum sirupo acetoso attenuat splenem grossum: ⁊ incitat coitū. Eadē particula.

¶ Pinguedo anatis eliquata: ⁊ cum oleo rosato mixta cōfert apostematibus inflammatis: ⁊ corium cete combustum confert apostematibus grossis: ⁊ cācer fluuij pistatus: ⁊ supra grossum apostema appositus dissoluit illud. Eadem particula.

¶ Lac vaccinum confert vulneribus intestinorum: ⁊ castoreū confert corpori rigido manifeste. Eadē particula.

¶ Pinguedo cocodrilli apposita loco morsus cocodrilli ipsa hora appositōis sanat egrū. Et sil'r mustellaꝝ capita pistata: ⁊ apposita. s̄. locū morsus vipe extīguit dolorē ipius paulatim paulatim.

¶ Ex vapore r̄sultato a lapide marcasite calefacto. s̄. quē irroratū est acetuȝ cui vapori mēbꝝ hn̄s apa duꝝ obuiat vidi in dissolutōe ipsius miraculū ac si operatū fuisset arte magica. Eadem particula.

¶ Radix peonie ligata ⁊ appensa collo pueri epilētici curat eum: ⁊ hoc ab experto cognoui: ⁊ assa fetida i hoc peonie similis inuenit̄ ⁊ ipsa etiam est bona apostemati vuularum: ⁊ nigellum frixum ligatum in petia leui calidum ⁊ odoratum a patiente corizaȝ confert ei. Et ex filis serici maris tinctis ex argibuen quibus strāgulata est vipera inolutis collo patientis apostema scrofe vel aliqđ aliorum apostematum que oriuntur in collo vidi miraculuȝ miraculoꝝ taliter competunt eis. vi. medicinarum.

¶ Stercus canis cibati ossibus qđ coloris est albi durum absqȝ malo odore siccatum tritum ⁊ datuȝ in potu domini suffocationis ⁊ apostematum gutturis cū aliqua medicinarum eis competentium confert eis: ⁊ datuȝ in po

tu dño dissinterie epatice cum lacte qd est coctum lapide aut ferro candenti confert ei. Et confert hoc similiter vlceribus veteribus commixtum cum aqua medicinaruz suarum: ꝛ cõmixtum cum medicinis dissolutiuis: ꝛ confert apostematibus duris. x. medicinarum.

¶ Fimus pueri qui cibatus ē dieb⁹ trib⁹ pane facto in focülari lupinis ꝛ vino modice temperato: ꝛ se repletõe abstinuit q̃rto die accept⁹ ꝛ desiccat⁹ trit⁹ ꝛ ĩpastat⁹ cũ melle: ꝛ appẽsus collo ei⁹ cui accidit apostema gutturis: ꝛ sit ē in periculo sanat illud. x. ingeny.

¶ Fimus lupi cibati ossibus cuius color est albus datus ĩ potu hñti colicũ dolorẽ facit ad cessatiõez ipsi⁹ doloris: ꝛ forte ipsum morbum nõ ꝯfirmatũ sanat: ꝛ forte sui aduẽtus in illo qui consueuit illud habere erit debilis cũ acciderit ꝛ appensus in patiente ipso confert ei vtilitate manifesta. x. medicinarum.

¶ Fimus capre cum farina ordei mixtus ꝛ impastatus cũ aceto dissoluit apostemata dura: ꝛ apostema genu ꝛ duriciem splenis: ꝛ non curantur cum hoc corpora humida: sicut sunt mulieres pueri ꝛ etiam eunuchi. Et fim⁹ bouis quo hidropici fricantur frequenter est eis bonus bonitate magna: ꝛ impastatus cum aceto dissoluit apostemata dura. x. medicinarum.

¶ Fimus pecudis siccatus: ꝛ mixtus cum aceto curat porros: ꝛ carnem superfluam: ꝛ plagas ex adustione ignis factas ꝛ formicam in qua gressus formicarum sentitur. decimo medicinarum.

¶ Fimus columbarum tritus ꝛ cribellatus quo fricantur membra diu egra calefactione indigentia est eis bonus: ꝛ similiter est bonus doloribus frigidis diuturnis sicut est podagra: emigranea: ꝛ soda: ꝛ dolorib⁹ vẽtris: spine renum ꝛ iuncturarum. x. medicinarum.

¶ Cognosco virum quẽdam qui fuit nostri tempore dantem ossa humana combusta in potu aliquibus ipsis penitus ignorantibus: quid esset id quod offerebatur eis: ꝛ hoc quidem faciebat: vt ex bibitione ipsa non formidarent: ꝛ hic vir curabat cum his ossibus plures homines occupatos morbo epilentico: ꝛ iuncturarum dolore. secũdo medicinarum.

¶ Fimus gallinaceus siccatus: ꝛ datus in potu cum aceto patienti suffocationem ex fungis ꝑducit in illo vomituz humorum grossorum viscosorum: ꝛ euacuat eum. decimo medicinarum.

¶ Cancri fluuij combusti in olla eris rubei ex cinere quorum parte vna recepta gentiane parte media: ꝛ olibani parte decima partis: ꝛ dati in potu morso a canc rabido cum aque quantitate coclearij vnius magni sunt ei boni bonitate miraculosa: ꝛ similiter cinis predictorum cancrorum solus ei vtilis est ĩsatis: ꝛ non est ei vtilis cinis cancrorum maris.

¶ Pulmo vulpis desiccatus ꝛ bibitus sanat asma: vltima medicinarum.

¶ Frequens bibitio brodij cucciardaruz: ꝛ bibitio ex corporibus suis curat colicam passionẽ. vltima medicinaꝝ.

¶ Uermes luti longi qui inueniuntur in terra cum foditur: aut laboratur pistati ꝛ superappositi neruo inciso iuuant ipsa hora sibi iuuamine miraculoso: ꝛ similiter bibiti cum sappa prouocant vrinam: vltima medicinarum.

¶ In aceto est specialitas que non inuenitur in sibi similibus incisioni cuius colligitur dissolutio ꝛ retentio fluxuum: ꝛ hoc est ex aliqua causa nature sue calide: ꝛ est in eo parua remollitio: ꝛ aceti natura est frigida debiliter: primo miermir.

¶ Splen asini siluestris vel equi siluestris siccatus tritus ꝛ in potu datus splenetico ponderis trium dragnarum cum quinq3 vncijs vini temperati competit illi. Septimo miermir.

¶ Ait Ebilule pater Maruen fili⁹ Zor specialitates multas probauit ipse filius Zor experimentator: cuius filius retulit eas mihi cum miraculis in perscrutatione bonitatum sui: ꝛ probatione. Et licet alijs aliquam quantitatem earum dixerit. tamen quia ipe fuit qui probauit eas: ꝛ scripsit eas in libro quem compilauit de cibis ꝛ misit cuidam regi Hispanie librum ipsum: quarum aliquaz quantitatem cum dictamine dixit in spexi: vt eas dicam nomine suo ꝛ sunt.

¶ Pondus granorum nouem smaraldi triti ꝛ cribrati datum in potu cum aqua ante cibum curat assellationes venenonas: ꝛ appensus supra habentem assellationes vel lenitates intestinoruz curat ipsum: ꝛ smaraldus appensus corroborat stomachum: ꝛ est vtilis epilepsie: ꝛ retentus ꝛ delatus in annulo corroborat stomachum in ore corroborat dentes ꝛ stomachum deferenti ipsum ꝛ expellit vomitum: ꝛ est bonus sincopi: ꝛ sententia smaragdi est sicut sententia tyriace: qr non est cõmiscendum cum cibo: sed debz esse distantia temporis ĩtra ipsos ad minus per horas nouem.

¶ Inspectio in oculũ asini siluestris adiuuat sanitatez visus. etiaz est vtilis descẽsui aque in oculum: ꝛ dixit ꝙ hoc est sanum: ꝛ nulla dubitatio est in eo.

¶ Comestio capitis leporis eius. vz. qd̃ comedi potest ex capite est vtilis patienti tremorem: ꝛ inueni per experiẽtiã ꝙ est vtilis dormitatõi ꝛ paralisi: ꝛ ꝙ cib⁹ ex carnibus leporis calculum frangit.

¶ Inueni per expiẽtiam ꝙ bibitio aque vbi cocta est mastix est securitas egritudinum epatis ꝛ stõi: ꝛ potus aque vbi cocta sunt semia melonis ē securitas calculi ꝛ collitiatio ex auro ꝯfortat visum ꝛ coquinatũ semẽ ĩ vase auri vel auꝝ mixtũ cum cognato generaliter corroborat corpus. Et cataplasmatio oculorum ex floribus rosaꝝ tenerarum securitas est in optalmia.

¶ Colliriatio fc̃a ex sirupo ro. zucharino ꝯfortat visum ꝛ curat aquã in oculũ descendentẽ: certe hoc sanũ ē ꝛ ꝓbatum: ꝛ ego operor hoc ad confortationem visus.

¶ Inueni ĩ gariofilis tritis ꝛ cribellatꝭ: ꝛ ĩpositꝭ in ꝑra capitis sero quolibet hiemis tp̃e securitatẽ corrizaꝝ: ꝛ hoc macis operat̃ in oĩbus partibus eius: ꝛ q̃libet species mẽtastri est minor ĩ bonitate gariofilis: ꝛ similiter cortex citri est minor mace.

¶ Frequens fricatio supra spinã ex oleo amigdalino dulci tepido est securitas incuruationis que accidit senibus: ꝛ hoc per experientiam est veruz: ꝛ cibatio ex rapis coctꝭ visui confert.

¶ Cibariũ fc̃m ex capitib⁹ auiũ passeꝝ ꝛ maxime masculoꝝ: ꝛ cibariũ ex rapis coctis cũ carnib⁹ vel sine carnib⁹: ꝛ sil'r cibariũ ex pastinacis: ꝛ sil'r cibariũ ex pullis colũbarũ surgentibus in volatũ: ꝛ sil'r bibitio ex aqua ciceꝝ: qd̃libet. n. hoꝝ cibariorum solũ adiuuat coitũ: ꝛ maxime cũ congregantur in cibario vno.

¶ Et dixit ꝙ colũbe turriũ ꝯferunt paralisĩ: dormitatiõi cõplexionis: ꝛ tremori: ꝛ odor sp̃us colũbaꝝ in aerẽ resolut⁹ ē securitas egritudinũ ꝑdictaꝝ: ꝛ lauacrũ ex aq̃ dulci tepida est securitas emorroidarum.

¶ Indumentũ fc̃m ex pellibus lepoꝝ corroborat corpora senũ ꝛ iuuenum: ꝛ fc̃m ex pellibus agninis corroborat corpora iuuenum: ꝛ approximatio ad pelles gattoruz generat ptisim ꝛ consumptionem.

¶ Cibariũ fc̃m ex radicibus vel caulibus curat raucedinẽ: ꝛ cibariũ ex citonijs assis post cibũ ꝯstringit ꝛ iocundat corp⁹: ꝛ cibariũ corticꝭ citri cõfortat cor: ꝛ grana citri conferunt venenis: ꝛ cortex luminij ꝯfert venenis. ꝛ idẽ faciunt frondes arboris eius.

¶ Cibarium muri et aceti incidit id quod generat in ventre vermes. et cibatio ex persicis cum sui malicia confert fumositati oris stomaci. et idem operatur carasane sicut persicum et odor persicorum expellit sincopim. et potus succi frondium suarum occidit vermes.

¶ Oleum sinapis infusum in aurem surdam guttatim restaurat auditum. et similiter oleum tepidum infusum in aurem competit omnibus doloribus eius.

¶ Cortex interior ventris baheri desiccatus specialitate sui confert aque in oculum descendenti commixtus cum antimonio. et cortex interior ventris struthionis sumptus confert specialitate sua stomacatis et calculum dissoluit.

¶ Carnes pullorum accipitris et noctue sunt saporis boni que corroborant animam et conferunt melancolie melancolice et ascendentis. et cum hoc sunt vtiles permixtioni mentis.

¶ Pinguedo ericij operatur ad multam erectionem virge et generationem superabundantie delectationis in coitu. et virga ericij desiccata trita et bibita operatur ad multam erectionem virge et idem facit virga damme specialitate sua quam habet.

¶ Juinbe specialitate sua quam habent sunt bone egritudini pulmonis meri pectoris et vesice: et sunt humide inclinate ad modicam caliditatem.

¶ Acetum vini remouet sitim et est potens confundere coleram: et corroborat animam. et mirobalani specialitate quam habent sunt boni stomacho. et balsamus sumptus ad pondus medij miliarensis obuiat omnibus venenis. acquicquid tritus et ex eo dentes fricati dealbat illos et a corruptione prohibet eos.

¶ Faba specialitate sui corrumpit mentem. et lac specialitatem habet nocendi cerebro. et aloes habet specialitatem nocendi partibus ani. et colloquintida habet specialitatem nocendi epati. et Babire habent specialitatem generandi pediculos. Et ficus habet specialitatem debilitandi epar.

¶ Amigdalis est specialitas saluandi cerebri substantiam et saluandi in membris humiditatem suam vera saluatione et non generandi humiditatem alienam. et in zuccaro rosato est specialitas corroborandi pulmonem.

¶ Lignum aloes specialitate quam habet est bonum stomaco corroborans ipsum. et est bonum ad expulsionem mali odoris ab ore et cardones expellunt ventositatem a corpore. et odor altith remouet epilensiam a pueris. et idem operatur odor peonie sicut dixit Galienus.

¶ Finita sunt verba filij zor.

¶ Incipiunt verba Compluti in specialitatibus medicinarum quas inuenit.

Dixit Complutus aqua decoctionis cicerum nigrorum cum melle bibita tribus diebus continuis sanat fortem dolorem podagre. et semen papaueris albi prohibet corrizam tam humoris calidi quam frigidi. et portulaca remouet appetitum luti.

¶ Et dixit oleum canapis specialitate quam habet est bonum dolori auricule ex frigido curans ipsius egritudines diuturnas et aperiens opilationem sui.

¶ Caro vaccina cocta cum aceto specialitate quam habet confert ictericie expellens coleram citrinam per secessus colericos.

¶ Caro ericij desiccata et data in potu cum secaniabim confert dolori renum et lepre et ydropisi carnose et epilensie. et est bona mingentibus in lecto pueris cum cibantur carne ipsius.

¶ Et dixit porcelli maris et cocule delmes combusti cum bibitur ex eis pondus dragme vnius cum aliquo sirupo constringentium sunt boni vlceribus intestinorum et disinterie. et habent magnam vim in reparatione ani cum puluerizatus fuerit ex eis et in locum suum reductus.

¶ Uitellum oui elixati cum aceto mixtum cum puluere galle sumach et modico salis. et sumptum est vtile assellationibus fortibus et vlceribus intestinorum. et semen eruce pistatum et mixtum cum ouis mediocriter coctis et modico salis qui inuenitur in stincis et sorbitum magnifice sperma auget.

¶ Cum sumitur pars vna radicis serpentarie sicce et partes tres farine simile et commiscentur ipsa cum oleo sisamino et ipastatur cum fermento saleque et fit inde panis. et ex ipso pane sicco et trito et bibito ad pondus quinque dragmarum cum sirupo melleo condito mane quolibet remouet emoroidas et exhibit eas per tres dies. et ipsius bonitas in emoroidibus intrinsecis et extrinsecis est cognita et manifesta.

¶ Et dixit cum sumuntur gummi oliue et aloes epaticus: et ipastantur ipsa cum succo frondium persici et fiunt inde licinij sanant fistulas veteres et illam maxime que est in ano.

¶ Et dixit succus frondium arborum mali acetosi remouet malicias veneni mortiferi et punctionum omnium animalium venenosorum. et cum bibitur pondus vnius dragme et medie frondium arboris mali acetosi siccarum cum tribus vncijs succi acetosi liberat hoc egrum a punctione vipere et sanat eum.

¶ Et dixit frondes arboris gabire excitat mulierem ad appetendum coitum intantum quod accidit sibi sicut accidit cattis in vsu ipsius clamant et letantur et maxime flores eius.

¶ Galanga specialitate sua quam habet est bona emoroidibus intrinsecis et extrinsecis et maxime bibita: cum dedi: et lanugo arborum est bona tremori cordis ex humore melancolico generato et est bona mulieribus cum sedent in decoctionis ipsius aqua. et ciperus habet specialitatem eliquandi dissoluendi et frangendi calculum ac prouocandi vrinam.

¶ Hermodactilus specialitate sua quam habet dissoluit apostemata podagre et emplastrizant ex illo. et specialitate miraculosa quam habet est bonus emoroidibus intrinsecis cum pondus dragme medie. hermodactilus ipastatur cum butyro pecudis veteri et supra locum egrum apponitur duobus sero cum aliquantulo bombice. et hec fieri non est necesse sero tertio.

¶ Aurum extinctum sepius in aceto ex quo lauatur os expellit omnem malum odorem ab eo et aptat illud. et aurum retentum in ore simile operatur.

¶ Et dixit lapis qui inuenitur in renibus et vesica combustus et collyriatus mutat albulam veterem et nouam. Et similiter lapis sini albus adustus et ablutus cum aliqua ex medicinis mundificatiuis est ei bonus.

¶ Et dixit Cristallus combustus et ablutus et sumptus ad pondus vnius exagij cum vncia vna lactis asine est bonus rigori et tremori: et impastatus cum aqua et linitus supra mamillas prouocat lac et mundat albulam. hec omnia facit ex specialitate quam habet.

¶ Explicit particula vigesima secunda.

¶ Incipit vigesimatertia particula de diffinitionibus egritudinum et nominum que non bene a medicis dignoscuntur.

Repletio quo ad vasa est augmentatio quantitatis sanguinis multa eius qualitate remanente laudabili secundum naturam sui et repletio quo ad virtutem est permutatio qualitatis sanguinis: aut in rem acutam aut in rem pungitiuam aut in humores crudos indigestos que virtutem membri debilitat et aggrauat et si sit quantitas parua sui Galienus probatur particula octaua de flomia et particula de multitudine.

¶ Impossibile est inueniri sanguinem purum in corpore quin sit admixtum sibi aliquid colere citrine. colere nigre. flatis vel chimi aquosi. et a me multitudo sanguinis intelligitur sicut chimorum intelligitur multitudo.

¶ Chimus quem nominat G. in particula de multitudine indigestum ex quo dixit generari ydropisim carnosam. Et illud quod residet in vrina simile farro fabarum decocto. et est vna specierum flatis quod in locis pluribus nominat grossum.

¶ Sanguis erugineus est sanguis subtilis aquosus cuius virtus est venenosa mala acuta et sanguis aqueus est sanguis calidus stabilis et quietus. secundo expositionis eius in secundo epidimiarum.

¶ Chimus est humiditas que reperit̃ i corpore animalis. ⁊ chilus est humiditas que reperitur in fructib⁹ cum comeduntur vel constringunt̃. Expositiõe ei⁹ ĩ p̃io hũoꝝ.

¶ Humiditatis arboꝝ due sunt species. vna q̃ est per cõstrictionem. ⁊ alia est per fluxum fluentez. Prima ẽ duobus modis aut sicut accidit de vuis granatis citonys et his similibus cuz ꝯstringunt̃. aut sicut accidit ex frondibus cum terunt̃ ⁊ cõprimuntur: ⁊ has hũiditatis species antiqui nominant chilos. Et secunda ẽ trib⁹ modis: aut ẽ subtilis sicut suba aque: ⁊ dicit̃ lacrima. aut substantia lacrime sicut illa que fluit a ramis cum findunt̃ ⁊ nominatur lacus. aut est grossioꝛ lacte. Et nominatur gumi. scd̃o expositiõis eius supra librũ ꝑthimei.

¶ Frumentum subtile est illud supra qd̃ dominatur medulla frumenti. grossum supra qd̃ dominat̃ furfur. secundo ad Glauconem.

¶ Differentia inter sudorẽ ⁊ odorem est hec. q2 sudoꝛ est humiditas subtilis ex humoꝛibus generata. ⁊ odoꝛ ẽ fumositas ab humoris substantia resoluta. Expositiõe ei⁹ in resolutione humoꝛum.

¶ Cib⁹ nõ dicit̃ digestus cũ descẽdit in stõm ⁊ redit in pticulas minimas mollitione sui in eo. sed digestus dicitur cum redit similis spẽi corporis qd̃ est ab illo cibandum. particula sexta de consuetudine.

¶ Colerã rubeã vel citrinam consueuerũt medici nominare semel vel pluries verbis publicis colerã absq3 coniunctione nominis deñotãtis colorẽ ipsi⁹: ⁊ cũ voluerunt nomiare aliquã ex spẽbus colerarũ aliaꝝ nomẽ coloris cum ipsa adiunxerunt. vltimo ciboꝛum.

¶ Mẽbra corporis ⁊ humores cũ corrũpunt̃ nõ dicim⁹ putrida. putredinẽ vo vocam⁹ corruptionẽ illã cui odoꝛ fetidus est cõiũctus. quinto medicinarum.

¶ Spirit⁹ ẽ aeris ingressus in guttur ⁊ cannã pulmonis: ⁊ spũs est ea q̃ per dilatationẽ ⁊ constrictionẽ arteriaruz est actio in corpore toto. tertio morboꝝ ⁊ accidẽtium.

¶ Egritudo existens in iuncturis omnib⁹ dicitur proprie doloꝛ iuncturarum ⁊ que est in iũctura scie tantũ dicitur passio scie. ⁊ que est in pede dicitur podagra. ⁊ egritudo que diffundit se ad iuncturas omnes accidit ex chimis ĩ iuncturis augmentatis extendẽtibus neruos qui circũdant ipsas. ⁊ qd̃ effunditur ad iuncturas multotiens est chimus grossus. decimo miermir.

¶ Egritudines dicte ciuiles sunt que habitatoꝛibus alicuius terre multotiens accidunt aliquo tẽpore vel instãti ex terre aere aqua vel cibis quib⁹ habitatores ipi vtũtur expositione eius in prima ventoꝝ ⁊ aquarum.

¶ Egritudines pestilentiales sunt q̃ generaliter accidũt annoꝛum aliquo hominibus alicuius terre ex mutatiõe aeris ipsius aquarum vel ciboꝛum aut ex mutatione oĩum hoꝛum trium. eadem particula.

¶ Ptisis ẽ subalis hũiditatis corporis cõsumptio ⁊ dẽsiccatio quam mors seqtur: ⁊ ptisis accidit ex vlcere pulmonis vel ex mala cõplexiõe vel ex cã alia: sed ptisis ppẽ nominat̃ desiccatio hũiditatis corpis q̃ ex pulmõis vlcere gñat̃. secũdo expositiõis ei⁹ in p̃ria epidimiaꝝ.

¶ Matrix dr̃ neruus similiter mẽbrũ muliebre ⁊ virile neruus dr̃. q2 quodlibet hoꝝ mẽbroꝝ assimilat̃ neruo in tẽsione dilatatiõe retractiõe albedine ⁊ sanguis abstinẽtia: ⁊ mẽbra huius sũt cõposita ex neruo ligamẽto ⁊ choꝛda. p̃io expositionis ei⁹ in sexto epidimiaꝝ.

¶ Cum in corpore dñat̃ siccitas sola dicit̃ ptisis simplex siue sit ex cibi defectiõe volũtaria siue nõ: ⁊ cum dñanti siccitati adiũgitur frigiditas dicitur ptisis ꝯposita ⁊ hec accidit senibus vel ei q̃ incidit ĩ similẽ moꝛbũ: ⁊ cũ dñanti siccitati adiũgitur caliditas dr̃ ptisis cõposita ⁊ hec accidit in febrib⁹ dependẽtib⁹ a mẽbris corpis: cuz vo hec complexio est in corde inclusa dicitur ptisis vera. in particula sexta de ptisi.

¶ Ait moyses cũ attendis ea que dixit. G. d̃ rigore tremore orripilatione ⁊ spasmo apparebit tibi q̃ nomẽ tremoris ⁊ rigoris sunt duo noĩa vniuoca. Et medici de sui consuetudine nominãt tremorẽ id qd̃ causatur defectõe virtutis sicut accidit deferenti importabile pondus: ⁊ ãbulanti supra locum altum habẽti timorem: ⁊ ex egritudie magna defectio: ⁊ nominant rigorem id qd̃ causat̃ a peste in neruo firma ex contrarys rebus.

¶ Operationum voluntariarum totalis amissio dicitur dissolutio vel mollificatio. turbatio vero eaꝝ dicit̃ dormitatio. ⁊ cursus ipsarum diuersus dicit̃ spasmus. quito moꝛboꝛum ⁊ accidentium.

¶ Et dixit in pticula pua d̃ pulsib⁹ amissio sensus ⁊ mot⁹ est species dissolutionis.

¶ Dormitatio est res cõposita ex tarditate sensus ⁊ tarditate motus. Et accidit dormitatio ex frĩditate aeris impellẽte neruos. ⁊ accidit ex cõtactu cuiusdam aĩalis maris. ⁊ cũ primo mẽbra dormitãtur: ⁊ postmodũ insensibilia ⁊ imobilia reddunt̃ huius nocumẽti species dissolutio nominatur. quarto moꝛboꝝ ⁊ accidentium.

¶ Guttur est canna pulmonis. ⁊ cum nomino instrumentum vocis intelligo cãnã pulmonis. guttur ⁊ sifac qd̃ est intra guttur ⁊ intra cannam pulmonis guttur ⁊ sifac solidum est ⁊ grossum. septimo miermir.

¶ Ait Moyses. Qui exposuere libros Galieni in nominibus aliquibus errauerũt: quoꝝ opoꝛtet me recoꝛdari. q̃dam ipsoꝛum tunicas mẽbroꝛum interioꝛum nominauere ĩ iuuamẽto mẽbroꝝ sifacia: ⁊ dixere eẽ sifac stõi ⁊ sifac meri interi⁹ ⁊ exteri⁹. ⁊ multiplicauere hec noĩa in libro illo. Similiter dixere tunicas oculoꝛum sifacia ⁊ noĩauere pelliculam tertiam ex pelliculis nuche sifac. Hec igit̃ dicta non faciant te errare.

¶ Medici consueuere dicere pulsum spissum q̃ in principio accessionis febris ẽ valde puus ⁊ iequalis. Et dixere calorẽ spissũ accessionẽ ⁊ foꝛtificationẽ sui q̃ p⁹ ĩceptionem hoꝛripilationis frĩditatẽ extremitatũ ⁊ inclinationem ad somnũ in corpore toto nullatenus eq̃les sunt.

¶ Cũ apponis digitos supra arteriã: ⁊ deide eleuas eos ⁊ iterũ cũ apponis ipsos ⁊ iuenis motũ pulsus diminutũ h̃ stat⁹ pulsus deficiẽs appellat̃. Et cũ appõis digitos. s. arteriã ⁊ motũ iuẽis mãifestũ: ⁊ q̃tiẽscũq3 appõis iuẽis motũ ad diminutõez tẽdere q̃usq3 totaliter cessat hic status dr̃ pl̃sus finit⁹. ⁊ hui⁹ cã ẽ turbatio opationũ. io⁹. pulsuuz.

¶ Pulsus debilis ⁊ puus motũ cui⁹ p̃m ĩ appositiõe digitoꝝ supra arteriã iuẽis minorẽ p̃mo aliquãtulũ: ⁊ tertiũ minorẽ scd̃o similiter eadẽ mẽsura. ⁊ q̃rtũ minorẽ tertio similiter et sic de singulis dicit̃ cauda soꝛicina. Qui cum perseuerat in paruitate q̃ sibi accidit ⁊ ñ mouet̃ ab ea talis pulsus dr̃ cauda soꝛicina stabilis. ⁊ cũ nõ cessat diminuere quousq3 talis pulsus dr̃ cauda soꝛicina finita: ⁊ cũ de puitate q̃ sibi accidit non cessat paulatiz crescere donec perueniet ad magnitudinẽ aliquã. ⁊ ẽ eq̃lis p̃mi pl̃sus vl̃ ieq̃lis talis pl̃sus dr̃ cauda soꝛicia toꝛnacia. p̃io pulsuuz.

¶ Pulsus q̃ iuenit̃ ĩ medio sui grossus ⁊ in extremitatib⁹ subtilis dr̃ inclinatus ⁊ arcuat⁹. p̃mo pulsuum.

¶ Febris iclusa ⁊ febris ꝯtinua sunt duo noĩa vniuoca q2 sinoch⁹ dr̃ febris iclusa ⁊ dr̃ febris ꝯtinua: ⁊ dr̃ ẽt febris adurẽs pp plurimũ calorẽ suũ. scd̃o crisis.

¶ Ubi dixit Galien⁹ ⁊ pbauit q̃ ꝯpositaꝝ febriũ due sũt species. videlicet vna que cõponitur ex flegmatica ⁊ colerica: ⁊ alia que componitur ex febribus alys intelligit ipse q̃ febris composita ex flegmatica et colerica est illa que incipit diuersis hoꝛis ⁊ composita ex febribus alys que incboat vna hoꝛa. secundo febrium.

Generationē apatis lacerti costaꝝ febris seqtur: ꝛ sputus spissus ꝛ paruus ꝛ huiusmodi egritudo ē similis apostemati lateris qḋ caret sputo. Et differentia inter ipsas egritudines est ista: quoniam dominus huius egritudis non habet tussim: ꝛ in pulsu eius non ē duricia neqꝫ ē febris acuta vt ē febris apostematis lateris. ꝛ malicia spiritus in hac egritudine est minor ꝙ̄ in egritudīe lateris. ꝛ aliqua horarum dum cōprimuntur supra locum egruꝫ extra sentiūt dolorem. ꝛ cuꝫ digeritur hoc apostema dissoluitur sanies q̄ est in loco: ꝛ cū exit exterius ad cutem tūc indiget apertione. quinto scientiarum.

Cataplasma est quodcūqꝫ corpꝰ exteriꝰ calefacit. ꝛ sunt spēs eius quinqꝫ: humidū siccū pungitiuuꝫ mediū inter hec ꝛ tempatuꝫ. humidum vt vter vel vesica aqua calā repletis ꝛ similia. siccū vt toualie calefacte ad ignem. siccum vt milium torrefactum. pūgitiuuꝫ vt sal calefactuꝫ in saccello positū orobū vel similia. Orobū autē virtute sua sufficit ad diuisionē humoruꝫ grossorum digōnem ꝛ dissolutionē ipsoꝝ. mediuꝫ vt ordeum ꝛ orobum pistata ꝛ cocta cū aceto forti tpato minꝰ illo qui bibit̄ ꝛ in saccellis posita ꝛ similiter furfur tpatum vt approximatio corporis infantis puuli carnosi aut catuli canis ꝛ similiū ad corpus aīalis. Expositione eius ī scḋa morborū acutoꝝ.

Fricatio tpata est que cum calefieri corpus incipit prohibetur. septimo ingenij.

Terre oriētales sunt q̄ sunt posite in sūmitatibꝰ mōtiū supra quos sol lucet tota die. Itē ciuitates orientales sūt q̄s pflat vētus orientalis: ꝛ ipsaꝝ ps occidētalis ē coopta ꝛ orientalis discooperta. ꝛ terre occidētales sunt ꝯtrarie istis. Expositiōne eius in secunda ventoꝝ.

Quodcūqꝫ vlcus cutiꝫ nō pforat ꝛ serpit nomīo formicam. ꝛ quodcūqꝫ vlcus cutiꝫ pforat: ꝛ carneꝫ serpit nomino corrodens. sexto expositiōis affori smoꝝ.

Coagulatio sanguinis multa ē sanguis tactui māifestꝰ, particula sexta de apostematibus.

Fistula ē vacuitas stricta in longū producta q̄ coadūatur in descensu supfluitatum in ipsam postmodū separatur. particula sexta de apostematibus.

Cutis subtiliata valde ꝙ̄ diu in subtilitate ipsa pmāet: ꝛ nō cōsolidat se carni dicitur hec egritudo fistula ꝛ forte dr̄ res absconsa. scḋo Ad Glauconem.

Carbo est apostema calidū cuius generatio est ex sanguine cui accidit ebulitio adeo ꝙ cutiꝫ cōburit. ꝛ hoc vlcus antecedit ampulla similis ampulle facte ex combustione ignis: ꝛ seqtur illud febris acuta q̄ supra patiētem celeriter dn̄at. Particula sexta de apatibus.

Et in pma particula febris vlcꝰ noīatū carbo ex sanguine īclinato ad colerā nigrā valde calido gn̄at̄.

Cū mēbrū humiditatibꝰ fluētibꝰ ex ore venaꝝ in ptes carnis eius vel lacerti vacuas sicut spōgia hūiditatibus satiatur dicit̄ apa. ꝛ cum humiditates ipse putride corrodunt aliquam particulam carnis ꝛ alterius. ꝛ locꝰ vbi putredo colligitur concauat̄ dicitur nascentia. Et cū humiditates nascentie intra quandā pelliculam dyafragmati simileꝫ includunt̄ dicit̄ dūbel. que humiditates cū sunt in cute tantum furunculi nominant̄ ꝛ sūt calidi. peiores tamē sunt qui intra corpus sunt. ꝛ tunc furūculꝰ ē dūbel similis que abinuicem non differunt nisi duricia tantū. Particula sexta de apostematibus

Dixit Galienus in prima particula sexte expositionis epidimiarum nomen dūbel ꝺm Ipocrateꝫ cadit supra omnia apostemata. ꝛ ꝺm Galie. in locis pluribꝰ similiter nomen ipsum cadit supra omnia apostemata. ꝛ ī medicis verbis suis habet de oibus apatibus pdicare.

Dumbelet ꝛ baruli vno humore generantur ꝛ non differunt nisi multitudine humorum tantuꝫ. ꝛ in barulis ē cum purgatione corporis procedendūm. hic autem humor qui barulos generat cum est caliditatis parue accidit ex eo pruritus tantum. ꝛ cuꝫ est caliditatis magne accidit ex illo scabies. ꝛ cum est multe grossitudinis ꝛ multe frigiditatis ex illo accidit baruli lati. secundo expositionis eius in sexto epidimiarum.

Rubea est egritudo que generatur ex superfluitatibꝰ fluxis ad membrum compositis ex sanguine ꝛ colera citrina calidioris caliditatis sua naturali. vel ex sanguine calido ꝛ bulienti subtilis substantie fluxo in membris. ꝛ sclirosis apostema durum. i. est egritudo generata ex humore grosso ꝛ viscoso resudanti in membro cui accidit. ꝛ eius species sunt due. vna cuius non est sensus ꝛ ipsiꝰ impossibilis est cura. Et alia cuius sensus est debilis ꝛ ipsiꝰ difficilis est sanitas: ꝛ apostema qḋ dicitur sanegagane. et est status ad mortem accidens: generat̄ ex sanguine valde grosso in loco profundato vbi spiritus perijt. ꝛ ipsius curatio est purgatio sanguinis ꝓfundati in membro cuꝫ scarificatione profunda vel cum incisione loci vt exeat sanguis potius ꝙ̄ exire ab alio apostemate est necesse. secundo ad Glauconem.

Cum apostema nominatuꝫ rubea infrigidatur ꝛ induratur redit dissolutio eiꝰ difficilis. ꝛ nominatur id rubea dura. Et cum ipsum componitur cum apostemate molli dicitur rubea mollis. xiiij. ingenij.

Loquutionis nostre est nomiare quodlibet apostema qḋ venit ad duriciem ꝛ doloris insensibilitateꝫ sclirosiꝫ. ꝛ huiusmodi apostemata omnia vndequaqꝫ sanantur. vltima ingenij.

Cum mala complexio membri vlcerati non est stabilis vlcus est digestionis difficilis ex humiditatibꝰ cōfluentibus ad ipsum multis vel acutis. ꝛ dicitur vlcus hoc vlcus indigestum. ꝛ cuꝫ stabilis est mala complexio mēbri ipsius ꝛ dominatur supra membrum egritudo intātum ꝙ ex ipsius complexione mala corrumpitur membrum nominatur vlcus hoc vlcus malignum. ꝛ vlcus qḋ est malignum malignitata multa et forti vlcꝰ fortissimū appellatur. pma ꝛ quarta catagenis.

Sclirosis species due sunt. prima generatur ex flegmate grosso ꝛ secunda generatur ex amurca ꝛ fece sanguīs: ꝛ ambo apostemata sunt magis dura absqꝫ dolore. ꝛ cognoscitur secūda species per colorem sui nigruꝫ. particula sexta de apostematibus.

Cancer est apostema qḋ generatur ex colera nigra. cuius due sunt species. vna generatur ex colera nigra pungitiua ꝛ corrosiua in carne effusa que totam carnem que est circa se vlcerat. ꝛ dicitur cancer vlcerosus: ꝛ alia generatur ex colera nigra temperata. ꝛ cancer sine vlcere nominatur. Eadem particula.

Omnium apostematum cancrosorum generatio est a superfluitatibus melancolicis ꝛ he superfluitates ad inferiora corporis cum declinant ꝛ expelluntur ex ore venarum que sunt in ano vel ex ore venarum vulue p virtutem expulsiuam naturalem que est in eis talis expulsio sanguinis emoroydarum purgatio nominatur. ꝛ cuꝫ impelluntur ad crura generantur ex eis varices. Et cuꝫ impelluntur ad cutem totius corporis generatur ex eis lepra. secundo catagenis.

Coadunantur in corpore ex corruptione multa vlceꝝ humor malus vel colera nigra vel colera sicut viride eris que serpit ꝛ inuadit membra circa se existentia ꝛ tātum ꝙ corrodit membrum sanum positum iuxta mēbꝝ egrum. ꝛ hec egritudo nominatur corrodens. Particula sexta de apostematibus.

Corrodens dicitur vlcus qḋ corrodit interiꝰ. ꝛ mesera dr̄ vlcus qḋ corrodit exteriꝰ. ꝛ mesera etiaꝫ dicitur lana

humida ꝛ non lana lutosa. Expōne ei⁹ in tertio humoꝝ.

❡ Jdropisis carnosa dicitur idropisis: ꝛ dicitur leucofleg mantia. ꝛ species vtrea dicitur coduuatio aque. quinto scientiarum.

❡ Et dixit ī expositiōe sua ī q̄rta affoꝛismoꝝ. Jdropisis tī pani ē illa quā nominat Jpocras idropē siccam.

❡ Jnflatio ē coaduuatio flegmatis subtilis ꝛ egritudo no minata ganeagāe ē pncipiū moꝛtis mēbꝛoꝝ radicaliū p̄ ter ossa. Et cū hec egritudo ē cū coꝛruptiōe ossiū dr̄ feca cules. ꝑticula sexta de apostematib⁹.

❡ Differētia iter īflationē ꝛ apostema hec ē. q: cū appōis digitū supꝛa īflationē nō se īclinat cutis ꝛ cuȝ pcutis au dis sonitū sicut sonitū tīpani. ꝛ apostema molle cū tāgis inclinat se ꝛ descēdit vltima ingenij.

❡ Alopicia ꝛ tiria ē egritudo vna sed eaꝝ noīa sūt īequa lia rōe figure loci. q: dr̄ tyria egritudo capitis cui abra dunt̄ capilli. ꝛ redit loc⁹ tunc similis tyrie a pelle sua ex poliate. pꝛimo miermir.

❡ Accidit cuti capitis quedā egritudo de genere aposte matis ī quo fiūt minuta foꝛamina humiditate subtili et viscosa plena ꝛ vocat̄ tinea. ꝛ accidit cuti capitis q̄dam egritudo huic similis cui⁹ foꝛamina sūt maioꝛa ꝛ latioꝛa foꝛaminib⁹ tinee plena hūiditate simili fauo mellis ꝛ no minatur fauus pꝛimo miermir.

❡ Tinea ē vlcus minutū qđ accidit cuti capitis ex q̄ fluit fumositas nō subtilis vt aqua. nec spissa vt mel fluēs ab vlcere fauoso q̄ ex flegmate salso boꝛaceo generat̄. Par ticula sexta de apostematibus.

❡ Carni molli q̄ ē ī iguinib⁹ subassellis ꝛ collo cū aposte mata accidūt calida ꝛ glādes loci idurāt̄ ꝛ crescunt hec egritudo nominat̄ scrofa. Eadē particula.

❡ Duricies testiculoꝝ dr̄ hernia carnosa sicut hūiditas aquea collecta. ꝛ pellicula iuxta testiculos posita dicitur hernia aquosa: sed hernia tobalie ꝛ hernia intestinoꝛum sunt nomina inuenta a modernis medicis. ipsi enim ap pellant omnia apostemata que sunt iuxta testiculos her nias. Eadem particula.

❡ Ex hūoꝛib⁹ generis colere citrine ī capite regnātib⁹ ge nerāt̄ angustia ꝛ pmixtio mētis: ꝛ ex humoꝛib⁹ frigidis flegmaticis accidūt stupoꝛ ꝛ litargia. ꝛ ex hūoꝛib⁹ medi is inter ipsos timoꝛ subit⁹ cū stupoꝛe iūct⁹ generat̄. Et h̄ egritudo ē pusilla permixtio mentis.

❡ Eger non dr̄ habere obstupefactionē nisi q stimulatus a somno difficile euigilat̄. Et eger cū mot⁹ ab aliquo nō difficile excitatur a somno huiusmodi somnus longus ꝛ non obstupefactio appellatur. ꝛ ex frigiditate cerebꝛi ac cidunt ista duo. Expositione ei⁹ ī secūdo affoꝛismoꝛum.

❡ Frenesis frigida q̄ dr̄ litargia generat̄ ex frigiditate cū humiditate mixta cerebꝛo dominātī: ꝛ cōgelatio genera tur ex frigiditate siccitati mixta que ī cerebꝛo dominat̄ ꝛ vigilia generat̄ ex cerebꝛi caliditate tantū. vel ex cere bꝛi caliditate cū materia iuncta. Expositione eius in se cūda affoꝛismoꝛum.

❡ Et dixit in particula parua de pulsib⁹. Egritudo dicta obliuio accidit ex apostemate flegmatico qđ in diafrag mate cerebꝛi generatur.

❡ Appoplexia ē cū spirit⁹ aīalis currere ad caput nequit vel ex genere de egritudine apostematis ī cerebꝛo gene rati vel ex repletiōe vētriculoꝝ cerebꝛi humiditate fleg matica. ꝛ secūdū quātitatē accidētem huic egritudini ē ei⁹ grossitudo ꝛ foꝛtitudo. Expositione eius in secun do affoꝛismoꝛum.

❡ Aliqui antiquoꝛum inspicientes appoplexiam eē egri tudinem deiram demonum nominauerunt. ꝛ aliqui eaȝ lunam. Lunam autem dixerunt quia in circulatione lu ne accidere consueuit. Et Plato imposuit ipsi moꝛbo no men demonū quia capiti accidit ꝛ manifeste nocet loco dei. s. cerebꝛo. quarta expositionis eius ī libꝛo pthymei

❡ Mania ē pmixtio mētis cōtinua absq̧ febꝛe. ꝛ frene sis ē pmixtio mētis cōtinua cū febꝛe. tertio expositionis eius in tertio epidimiarum.

❡ Melancolia egritudo melancolica ꝛ melancolia me lancolica nominatur. Expositionis eius in sexto epidi miarum.

❡ Amissio imaginationis necatio et congelatio dicitur. Et operatio ipsa lesa mediocriter permixtio mentis ꝛ cō gelatio dicitur. Et amissio rationis scientie amissio noīa tur ꝛ operatio ipsa mediocriter lesa mētis permixtio ap pellat̄. tertio moꝛboꝝ ꝛ accidentium.

❡ Speciē melancolie melancolice cui⁹ pꝛīcipium ē a sto maco aliqui antiquoꝛum nominant egritudinem cutis ventris inflatiuam ꝛ ascēdente similiter inflatiuam. ter tio scientiarum.

❡ Egritudo quam medici nominant galeam ꝛ cheude ē quedam ex egritudinibus capitis scilicet soda vetus dif ficilis curationis que in pꝛincipio sui leuiter nocet. ꝛ cuȝ egritudo ipsa pꝛolongatur accidunt domino ipsius acci dētia foꝛtia adeo q̄ non potest audire verboꝛum voces nec videre magnam lucem neq̧ magnam mutationem ꝛ stare desiderat in obscuro pꝛopter foꝛtem doloꝛem su um. tertio iuuamentoꝛum.

❡ Permixtio mentis que accidit ex frenesi quod ē apo stema calidum oꝛtum in cerebꝛo aut in ei⁹ pelliculis nō accidit subito sed successiue: nec cessat in hoꝛa declinatio nis febꝛis. Et permixtio mētis que accidit in febꝛib⁹ adu rentibus. ꝛ que generantur rōe alioꝛum mēbꝛoꝛum acci dit subito ꝛ cessat cū egritudīes ipse cessant. ꝛ permixtio mentis que oꝛitur ex apostemate dyafragmatis est pꝛo xima permixtioni accidenti ex frenesi: ꝛ non cessat ipsa tpe status. quinto sciētiarum.

❡ Ex multitudine humoꝛis flegmatici grossi frigidi abs q̧ putredine in cerebꝛo genera t̄ species vna obstupefa ctionis sine febꝛe que necatio ꝛ cōgelatio dicit̄. ꝛ ex pu tredine dicti humoꝛis febꝛis accidit que egritudo dicit̄ litargia. decimotertio ingenij.

❡ Aqua cū in oculū se diffūdit ꝛ deinde inter cristallinā ꝛ siphac coꝛneū aduuat̄ coaduuatio aque in oculo a me dicis nominatur. x. iuuamentoꝛum.

❡ Pellicula cognita cōiunctiua cum apostematur apo stema: e sanguineo nominatur egritudo hec obtalmia q̄ nocet plurimū visui coꝛrumpēs ipsum in statu suo via ac cidentali. sed cū in ea generatur rosea vel vngula visus obscuratur per accidens vueam concludēdo. q̄rto moꝛ boꝛum ꝛ accidentium.

❡ Cum coꝛroditur aliqua pars coꝛnee ꝛ egreditur aliq̄d tunice vuee hec egritudo dicitur acumē coꝛnee siue cri stallus: ꝛ putredo cum est in tunica coꝛnea nominatur sa nies coꝛnee. ꝛ cum coꝛpus pingue viscosum oꝛitur in coꝛ poꝛe palpebꝛe ex parte interioꝛi talis egritudo dicit̄ au racus: ꝛ cum coloꝛ palpebꝛarum redit rubeus ꝛ pili ca dūt talis egritudo dicitur scabies. Et cū caro palpebꝛaꝝ superioꝛis anguli ocl'i amittitur lacrima nominat̄. quar to miermir.

❡ Fistula que fit ī angulo superioꝛi oculi ē egritudo q̄ di cit̄ scabies: ꝛ apparitiōes que accidūt visui oculi grossiti es ꝛ duricia nominatur. quinto miermir.

❡ Surditas ē egritudo que nō audit verba suauia aliq̄ tenus ī pꝛincipio ꝛ audit debiliter vocē foꝛtē que egritu do. ī processu lōgi tpis puenit ad pꝛiuationē auditus. ter tio miermir.

❡ Caro superflua generata ī naso apostema dicitur fistu la ꝛ polipus. Eadem particula.

¶ Nomen pustule cadit supra oē vlcus ortū in siphac qd̄ ē intus in ore cuius caliditas ē ignea: ⁊ ipsa multotiēs generat̄ i īfantib⁹ ex malo lacte. nec noiat̄ pustula nisi illa que putredine caret. qd̄ si acciderit in eo putredo aliqua ex diuturnitate tp̄is hec egritudo corrodens a medicis appellatur sexto miermir.

¶ Canna pulmōis dr̄ guttur ⁊ nomē gutturis ē attributū spālitcr illi loco vbi termināt̄ nasus meri ⁊ guttur p̄ter radicē lingue. ⁊ i canna pulmōis ē lacert⁹ q dignoscit̄ p vuulā: ⁊ vuula ē nomē plura significās gutturis. s. partes duas. prima particula Hali. de voce.

¶ Squinātia ē apostema qd̄ orit̄ ī collo cui⁹ spēs tres sūt vna fit ītra collū in arcu ei⁹ ⁊ ē principium canne. ⁊ nihil apostematis apparet exterius. alia fit extra ⁊ non sentit eger suffocatōm ⁊ hec ē salubrior oib⁹ alys. tertia capit colli arcū iteri⁹ ⁊ exteri⁹ q peior ē oib⁹. ⁊ eger sentit suffocationē in hac ⁊ in illa in qua nihil apostematis exterius apparet. quarto scientiarum.

¶ Ois spēs asmatis q̄ subito accidit ē calida ⁊ pulsus dominoꝝ asmatis calidi ē sp̄ ineq̄lis. secūdo pulsuū.

¶ Cōstrictionē spūs q̄ accidit alicui sicut est illa q̄ accidit ei q cōstrict⁹ ē sensibiliter cōstrictiōe forti medici de eorū cōsuetudine nomināt asma ⁊ statū erectū: qm̄ stat⁹ pectoris domini hui⁹ egritudinis ē erect⁹ cū expirat. ⁊ egritudinis cā ē cōstrictio accidēs pectori: aut ex apate qd̄ ē in illis mēbris: aut ex humorib⁹ viscosis fluxis inter pect⁹ et pulmonē: aut ex hūorib⁹ grossis ⁊ viscosis fluxis in partes cāne pulmonis. vy. miermir.

¶ Egritudo q̄ nominat̄ angustia spūs ē egritudo q̄ gn̄at̄ ex hūiditatib⁹ grossis ⁊ viscosis i cāna pulmōis inviscat ⁊ h̄ nomē nō cadit nisi spāl'r sup egritudinē istā. eadez pti.

¶ Corruptio ciboꝝ i stō i q̄litatē extraneā ⁊ nō i eā q̄ ē naturalis dr̄ mala digestio: ⁊ cessatio virtutis cōtētiue stōi noiat̄ fastidiū: cū vero stomac⁹ nō colligit cibū aliq̄ mō: nec ipē i eo icludit̄ cōclusiōe bona: assiduitas h⁹ rei adducit egritudinē q̄ itestioꝝ lēitas appellat̄. iy. mor. ⁊ acci.

¶ Appetit⁹ maloꝝ ciboꝝ cū auget̄ dr̄ appetit⁹ canin⁹: ⁊ h̄ fit cū humor malus acetosus ⁊ pūgitiu⁹ ē in stō. Et ipsuz corpus stomaci corruptum ē corruptione multa. quarto morborum ⁊ accidentium.

¶ Cū opat̄ stōs expulsionē rei nociue p os ad qd̄ supfluitas ipa declinat. ⁊ spāl'r cuz h̄ tot⁹ stōs opat̄ p os vtrūq̄ suū vomitū faciēs insimul ⁊ secessū nominat̄ hec pturbatio vētris. sexto morboꝝ ⁊ accidētiū.

¶ Fastidiū ē qd̄ accidit ex cibo iordiate assūpto p̄us vel posteri⁹ quātitate multa vel q̄litate mala. v. sciētiaꝝ.

¶ Stomacatio dr̄ cessatio apetit⁹ cibi absq̄ stōi apate Et i hac egritudine sentit̄ post cibū grauedo. angustia. ⁊ tortio: quā nō nisi difficulter corp⁹ tolerat. ⁊ similiter stōacatio dr̄ qd̄ habet corp⁹ turbare post cibū ⁊ spāl'r cū vomitus prouocatiōe. octauo miermir.

¶ Egritudo dicta bolism⁹ ē sincopis q̄ accidit ex frigiditate magna ori stōi dominātē. i pticula pua d̄ pulsibus.

¶ De oēs egritudines stōi videlicet diaria cessatio appetit⁹ cibi sine apāte. fastidiū vomit⁹ ⁊ bolism⁹ sincopis. s. q̄ egritudo accidit defectiōe virtutis sensibilis ex ore stōi pūctiōe curāt̄ cū stipticis medicinis: qb⁹ medicīe calide ⁊ sicce multotiēs cōmiscēt̄. viii. miermir.

¶ Egritudo noiata a medicis egritudo epatica ē illa cui⁹ domin⁹ vocat̄ epatic⁹: ⁊ ē egritudo male cōplexiōis epatis absq̄ apāte sicut egritudo stōi stomacatio noiat̄: cui⁹ stōus absq̄ apāte ifirmat̄: ⁊ h̄ ē icognitū: ⁊ mala ꝯplexio aliq̄n ē i corpe ꝓprio epatis: ⁊ aliq̄n i arterys ⁊ vēis circūdātib⁹ epar: ⁊ aliq̄n ē mala cōplexio i vys circūdātib⁹ ipsas arterias ⁊ venas. Eadem particula.

¶ Medici dicūt i dictis suis spleneticos illos quoꝝ splenī duricies ⁊ lapidositas absq̄ apostemate accidit ⁊ egritudo que dicit̄ dissinteria vera ē vlc⁹ intestinoꝝ. ⁊ hoc vlcus vel est sine putredine vel cū putredine. ⁊ qd̄ ē cū putredine medici de eorum consuetudine nomināt vlcus serpens ⁊ etiam corrodēs quod lana humida ab eis dr̄ ⁊ non lana lutosa. ix. miermir.

¶ Lieteria ē cibi nō mutati exit⁹ frequēs ⁊ diaria ē egestiōis lenis exit⁹ frequēs. iiy. expositiōis ei⁹ i p̄ma epidi.

¶ Ulcera cū accidūt itestino recto noiat̄ egritudo h̄ dissinteria ex qua generat̄ domino ipsi⁹ pūctura fortis. ⁊ ꝯsideriū surgēdi ad sellā ⁊ nō exit nisi modicū qd. ⁊ p̄mo egredit̄ flegma ⁊ saniositas. ⁊ cū tp̄s elongat̄ egredit̄ itestinoꝝ rasura. sexto scientiarum.

¶ Cū accidit p̄uis intestinis apostēa duꝝ aut opilatio ex fece dura itm̄ q̄ patiēs euomit assellationē. Egritudo h̄ dr̄ yleos. ⁊ pauci ex his q patiūt̄ hāc egritudinē liberāt̄: ⁊ tūc egrotant omnia itestina ⁊ stomac⁹: ⁊ nō possūt retinere q̄ sūt i corporib⁹ eoꝝ ēt hora vna. ⁊ egritudo hec cū ē cū pūctura noiat̄ lienteria ⁊ egritudo ventris. ⁊ patronus eius dr̄ vētrosus. vi. scientiarū.

¶ Egōnes sanguinee sunt ille que ꝓprie ex itestinorū vlcere fiunt. vi. scientiarum.

¶ Egritudo q̄ nominat̄ laxatio vrine dr̄ ab aliq̄b⁹ diabetes ⁊ ab aliq̄b⁹ sitis fortis. q̄r domin⁹ hui⁹ plurimā hēt sitim ⁊ potū plurimū bibit ac migit cito quod bibit. ⁊ hec egritudo orit̄ ex renib⁹ ⁊ vesica sicut lieteria orit̄ ex stomacho ⁊ intestinis. Eadē particula.

¶ Pūgitiuū cibi intrantis stōm qd̄ in eo nō digerit̄ imo ab eo ⁊ intestinis expellit̄ ad exteriora egestio nominat̄ Parti. vi. de vicys indiuidui.

¶ Os matricis ⁊ collū sūt duo noīa vniuoca q̄r caput colli matricis qd̄ ē ante matricē in quā virga ingreditur dicitur os matricis ⁊ os m̄ricis dicitur collum matricis. ex pōis eius in quinto afforis.

¶ Supfluitatū cōsuetiū ad loca q̄ ipsas recipiūt i pleuresi ⁊ tussi aliqua quātitas trāsmittit̄ ad vētrē iferiorem ⁊ itestina ⁊ expellit̄ ide p secessus lenes opante hoc virtute expulsiua cū tremore forti aliq̄ remanet ibi. ⁊ aliq̄ ad exteriora cutis mādat̄. v. mor. ⁊ acci.

¶ Substātia spūi simillis nō corrūpit̄ pp duas cās. vna ē q̄r ipa substātia generat spūz. sanguinē: ⁊ calorē p q̄ opatiōes mēbri cuiuslibet corpis sūt sicut cā sui: ⁊ alia est q̄r i mēbris ipis dicta substātia reperitur.

¶ Mola dr̄ caro q̄ generat̄ i matrice mulieris ⁊ eā mulier generat absq̄ figura. vltima ingeny.

¶ Medicine itrātes iteriora corpis dicūt̄ a medicis medicine egritudinib⁹ cōpetētes. primo miermir.

¶ Medicine cōpetētes sunt ille q̄ cōpetūt plurib⁹ egritudinib⁹: ēt si collecte sūt ex medicinis cōtrarys: nō tm̄ i q̄litate ⁊ virtute earum primi gradus: sed in virtute secundi quinto catagenis.

¶ Medicina porrosa ⁊ medicina rara vnū vocat: ⁊ ē medicia q̄ calefacit capita nō itēse: ⁊ desiccat min⁹ q̄ calefacit: cui⁹ substātia subtilis ē sicut camomilla ⁊ visc⁹ aperit poros ⁊ rarefacit cutē corpis. ⁊ iō hmōi medicine vocant̄ porose ⁊ rarefactiue: Medicine vero aperitiue dn̄r ille q̄ ora venarū aperiūt iferi⁹ ⁊ sūt calide ⁊ cū sb̄a grossa vt allea cepe absinthiū ⁊ fel tauri. v. medicinarum.

¶ Medicina lauatiua clarificatiua vel mūdificatiua poroꝝ ⁊ foraminum dicitur illa que manifeste extergit lutum quod est in locis porosis ⁊ perforatis. sicut mel. farina lupinorum. farina fabarum ordei orobi ⁊ aliorum de numero granorum. Et similiter omnis medicina boracea subtilis est aperitiua: que multitudīe ⁊ paucitate tātum differunt inter se. v. medicinarum.

¶ Medicine calide ⁊ hūide corrūpūt rem cui obuiāt: et

iō dicūt medicine putrefactiue. ⁊ similiter oēs medicine calide ⁊ sicce cū substātia grossa qb⁹ inest modica pūctio vel adustio modica absq3 dolore dicūt medicie putrefactiue q2 liq̄faciūt ⁊ comedūt carnē: ⁊ operāt ī ipa qd̄ operat putredo: vt sūt auripimētū. consolidatio auri. ⁊ vermes pini. ⁊ res que lupos occidūt. v. medicinarum.

¶ Nuces regis sūt nuces cōmunes: ⁊ nucicule sunt auelane que alio nomine bunduche appellant. Et saginā antiqui nominant schielē: ⁊ milium est species sagine. Particula sexta de bonitate chimi.

¶ Differūt grassities ⁊ sepū humiditate ⁊ siccitate: quia grassities est humida plurimū vt oleū quod est ingrossatum ⁊ desiccatum ratione vetustatis sue ⁊ sepum est siccum plurimū. ⁊ ideo cum liquefacis sepū ⁊ dimittis ip̄m congelatur statim. tertio ciborum.

¶ Lac qd̄ acescit tp̄is mora post subtractionē butiri sui dr̄ lac acre: ⁊ oua cocta plurimū dicūt oua dura: ⁊ q̄ non sunt bene cocta oua mollia nūcupāt: ⁊ q̄ sūt modicū cocta ad ignē tm̄mō calefacta dicūt oua sorbilia. iij. cibo℞

¶ Aqua mellis. dr̄ ydromel: ⁊ potus eius bonus ē ⁊ vtilis: sicut potus vini albi: cuius substantia est subtilis similis aque. tertio ciborum.

¶ Nomina lactis. Illud lac qd̄ motū habuit intra vias ⁊ ab eo butir℞ extractū ē dr̄ Muchit. dr̄ ēt ⁊ alio nomine duc. ⁊ illud acceptū ⁊ ebulitū donec igrossat: modico salis in eo apposito absq3 eius appositiōe ad solē dr̄ far. Et acceptū ⁊ dimissū ad solē quousq3 crescit ipsi⁹ acetositas dr̄ masile: Et ipsū coagulatū vel per coagula sibi apposita: vel p dimissionem sui dieb⁹ aliq̄bus quousq3 coaguletur nominatur Raibū. Et arabes cum lac est grossu3 nomināt illud raibū: ⁊ nomine alio mesache. Et si dimittat adeo q̄ acetositas sua crescat appellatur charesus. Et cū bullitum est mesache intantū q̄ exiccatur ⁊ igrossatur nominatur recocta. Sumpta sunt hec nomina ex electione quam fecit rasis ad filium telmitti.

¶ Illd̄ qd̄ emūgit ab aīali pt⁹ tp̄e: aliq̄b⁹ dieb⁹ post partū dr̄ lac. ⁊ cū partes pinguose aque casei sep̄ate p ebullitionē coadunāt. dr̄ lur seu 3ubdū. Et 3ubdū sale sibi apposito. ⁊ bullitū intātū q̄ aquositas sui deficiat nominat butirum. Sumpta sunt ex electione eadem.

¶ Antiqui nomināt mutationē substātie mām spēm nō sibi similē corruptionē: sicut ē mutatio vini qd̄ mutat ⁊ redit acetum ⁊ sicut ē corruptio q̄ accidit plurib⁹ trabib⁹ cū corrūpunt ⁊ redeūt sicut puluis ⁊ cinis. ⁊ medici ⁊ maior pars vulgi dicūt corruptionē rē p̄mutatā ⁊ corrupta3 ī sui substātia cū fetore: ⁊ non accidit nisi substātijs que inclinate sunt poti⁹ ad irrorādū ⁊ humectādū. secundo expositionis Gal. supra librū ptimei.

¶ Explicit particula. xxiij.

¶ Incipit particula. xxiiij. cōtinēs aphorismos depēdentes a miraculis repertis in libris medico℞.

It moyses. Iohaniti⁹ trāstulit librū Ipocratis de doloribus mulie℞. ⁊ cū exposuit Galien⁹. ī quo libro plura īueni sup̄flua q̄ scripsit ali⁹ a iohānitio. ⁊ exposuit ali⁹ a Gal. ⁊ sūt mirabilia. E q̄b⁹ vnū est dixit Porphiri⁹. supra terras Sicilie accidit eclipsis solis magn⁹ ⁊ illo āno mulieres terra℞ regionis ipsi⁹ filios d̄formes habētes duo capita generarūt. Et accidit q̄busda3 mulierib⁹ emissio mēstrui cū vomitu per os suum.

¶ Et de illis superfluis ēt matrix mittebat sanguinē mēstruum ad subtiles venas oris que aperiebantur. ⁊ hoc loco mēstrui succedebat.

¶ Dixit Galien⁹ in vltima nominū medicinaliū. dapis in loco illo augmētat non minus terre nascētie. ⁊ res nutritur sine dubio cum augetur.

¶ Gal. inquisiuit egrū cui crisis non accidit quā ei promisit ⁊ īueniēs domū egroti frigidā ⁊ calefaciēs ipsi⁹ aere3 igne crisis patiēti accidit per sudorē. Particula sexta de examinatione medici.

¶ Inciso apostemate orto in pectore cuiusdā pueri quod ad saniē venerat os vnū pectoris est repertū putridum: quo a loco extracto cor discooptum ē ⁊ sensui se manifestauit: ⁊ postmodū puer sanat⁹ est sanitate completa pectore solidato. septimo magne anathomie.

¶ Audi mirabile magnū ⁊ est. vidi quendā virum cuius vn⁹ ventriculo℞ cerebri p̄forat⁹ fuit: quem dominus eripuit postmodū ⁊ sanauit. ⁊ si vna hora ambo ventriculi prore cerebri eius perforati fuissent non vixisset puncto vno. octauo iuuamentorum.

¶ Ratio hec incitauit me minuere arterias. iniunctū fuit mihi per somniū qd̄ apparuit mihi duab⁹ vicib⁹ vt flobotomarē mihi arteriā man⁹ dextre positā īter policem ⁊ īdicē: quā cū feci ⁊ dimisi sanguinē currere intantū q̄ spōte sanguis cessauit p̄ut mādatū ē mihi ī somnis inueni sanguinē ip̄m min⁹ libra vna. Et dolor a pueritia diuturnus mihi in loco vbi epar diafragmati iungit p flobotomiā ipsā cessauit. particula sexta de flobotomia.

¶ Quoddā corpo℞ exeuntiū cū vrīa similiū capillis furcatis q̄nq3 longi⁹ palmo vno generat ex hūore grosso viscoso calefacto ⁊ siccato ī venis queādmodū fiunt vene nominate ciuiles generate in tibijs aliquo℞ hominū terra℞ teheme: q̄rū sb̄a ē de genere sb̄e nerui: ⁊ ē forma carū similis forme lūbrico℞ generato℞ ī vētre ⁊ color ipsarū ē similis colori ipsorū. vi. scientia℞.

¶ Est species alia purgationis preter purgationes que dicte sunt: ⁊ hec purgatio nō accidit nisi raro: ⁊ nos vidimus quoddam apostema qd̄ pulmoni accidit per vrina3 purgari: ⁊ quoddā apostema quod accidit pectori per secessū purgari. sexto scientiarum.

¶ Quidā q portabat epar porcinū d̄ villa vna ad aliā necessitate vrgēte ipsū posuit epar supra herbā q̄ndā ⁊ iuit ad emittēdū fecē: ⁊ reuersus īuenit epar supra herbā ī saniē dissolutū Et accipiēs de herba ipsa dabat eā ad bibēdū hōib⁹ ⁊ bibētes adeo soluebāt p ipsā q̄ moriebāt et multos īterfecit cū ea: qd̄ cū ad notitiā regis p̄uīcie p̄uenisset cepit eū rex: ⁊ supplicijs magnis tradidit ipsū vt reuelaret quis docuit eū herbā ipsam: ⁊ si quos ipse docuerit eā: manifestaret. Et rn̄so accepto ab eo q̄ nullus eum docuisset: nec ipse alios edocuerit herbā predictam: ⁊ recitante sicut accidit sibi ab epate porcino: ⁊ dicente ēt q̄ de herba ipsa est copia: ⁊ vbiq3 locoru3 oritur: mandauit rex velari sibi oculos: ⁊ fecit ipsu3 furca suspēdi. par. vi. de medicinis solubilibus.

¶ Cum aperiuntur dubeleti in eis īueniuntur species diuerse: qua℞ aliq̄ ē similis luto. vrine. assellationi. melli. mucilagini. lapidi. vngule. ⁊ carni. ⁊ īueniunt etiam ī eis animalia similia animalib⁹ ex putredine generatis. Particula sexta de apostematibus.

¶ Qn̄3 fluit a capite sup̄fluitas q̄dā ī pl'onē ⁊ ex pulmōe ī testiculos rōe societatis. nālis q̄ ē iter istrā pectoris ⁊ instrā generatiōis. Expositiōe ei⁹ in prima epidimiarum.

¶ Galien⁹ in quarto expositiōis sue supra secūdam epidimiarū dixit. Sāguis q ex venis fluxit ad cutē mutat colorē loci sicut ē color melōgiane.

¶ Fili⁹ rodoan euigilauit supra verba isti⁹ loci dicēs significat p v̄ba hec q̄ Gal. cognouit molōgianā ⁊ nō noīauit eā alibi. Et dixit Moyses. ego credo veritatē. s. q̄ Galienus nō vidit eā. ⁊ ideo nō fecit de ea mētione q forte nominauit colores duos. nigrū. s. ⁊ rubeū pro quib⁹ expositor exposuit melongianam.

¶ Flobotomia ⁊ si nō ꝯferat quādoq3 domino tremoris

dno ydropisis ⁊ his similibus ⁊ cōferat eis quādoqꝫ. vtilis tamē est illi cui specialiter incipit egritudo ex conclusione sanguinis consueti exire ab ore venaꝝ que sunt in ano. ⁊ cui egritudo incepit ex conclusione sanguinis mēstrui aliqua ratiōe ob cuius multitudinē dubitaᷓ ne calor nālis extinguaᷓ: quarto expositionis i. y. epidimiaꝝ.

¶ Sunt corpa debilia q̄ sanguinē multū habēt. ⁊ corpora grossa ⁊ piguia q̄ sanguinē modicū habēt. Et dixit Halie. fuit quedā mulier cui retētus ē sanguis menstruꝰ ꝑ octo mēses q̄ deuenit ad magnā extenuationē: cuiꝰ venas vidēs repletas sub nigro colore flobotomauit eā. ⁊ extraxit die ꝑmo librā vnam: ⁊ mediā sāguis nigri sicut ē pix liquida: ⁊ die 2° lib. i. ⁊ die tertio vncias. vij. q̄ sanata fuit redytqꝫ corpꝰ eiꝰ ad suū statū nālez tpe breui: tertio expositiōis eius in sexto epidimiarum.

¶ Pueꝝ cū ꝑmo spmatizat pscrutare quē si iuenis hēre testiculū dextrū maiorē sinistro: scias ꝙ generat masculos: ⁊ si sinistrū maiorez dextro generat feminas. ⁊ idem intelligas de statu māmillaꝝ puelle cū ꝑmo incipit spermatizare. quarto expositionis eiꝰ in sexto epidimiaꝝ.

¶ Pruritꝰ tussis singultus sternutatio ⁊ silēa cessant cum hō ea tolerat ⁊ abstinet se ab his. ⁊ maxīe si parua ⁊ debilia sunt illa. prima expositionis humorum.

¶ Oculi eius qui nullo tpe vidit obtalmiā cū ꝑmo inspicit eā humiditate replenᷓ: ⁊ cū prolongatur in inspectione ipsius accidit eis obtalmia. Et similiter q vidit aliquē migere egerere os apire vł alas eleuare ⁊ huiusmōi res ꝓuocat ipz sil'e opari. Par: vi. ō motibꝰ ineuitabilibus:

¶ Quidā sedēdo dormiūt: ⁊ qdā dormiūt ābulādo: ⁊ audiens hoc nō credebā quousqꝫ mihi ābulāti accit dormitio ꝑ sextū miliariū fere ī q̄ dormitiōe visuz ē mihi hēre somnū: nec euigilaui me nisi postqꝫ allidi pedē meuz ad petraz: secundo motuum lacertorum.

¶ Quidā cū esset in ciuitate rome amissa rōe die. xiy. credebat eē in ciuitate atheniēsi. ⁊ cū itrabat balneū credebat eē in itinere ⁊ ire ad ciuitatē atheniēsē: ⁊ nō erat alienus dictis vel factis suis aliter. Et post decimūtertiū diez supueniēte sibi forti fluxu sāguinis ⁊ sudore sanatꝰ est subito ⁊ restitutꝰ sanitati alicuiꝰ q̄ sibi acciderāt minime recordatus est. secundo motuū lacertorum.

¶ Quidā seruꝰ furore plenꝰ apposuit corpꝰ suuz supra terrā ⁊ retinēs spiritū suū palpitauit postmodū ⁊ mortuus ē. Et dixit quidā fuit qui non loquntꝰ ē ꝑ annū vnū ⁊ amplius ⁊ hoc voluntarie fecit. secūdo motuū lacertorum.

¶ A muliere quadā habēte ī vtero aliquā quātitatē mēstrui ꝑmo exiyt sanguis deīde sanies subtilis ⁊ putrida: ⁊ cū pcessit ī tpe cōceptꝰ passa ē aborsū: ⁊ postea die quolibet exibat ab ea aliqd secūdine q̄ erat itꝰ putrefacta. ⁊ in fine cū exiyt qō remanserat ex secūdina crediderūt obstetrices ⁊ oēs q aderāt ibi ex medicis pter me ꝙ mulier mūdificata eēt mūdificatiōe cōpleta: cuiꝰ exqsiui pulsuz ⁊ īspexi ꝑ pulsū ipsū ī matrice aliqd remāsisse cuiꝰ exitꝰ necessariꝰ erat ad mūdificationē corporis mulieris. qō manifestaui mulieri ꝑdicte ⁊ marito suo. Et cū ipsa ad diez decimū sextū a die aborsus puenit passa ē aborsus fetꝰ alteriꝰ putrefacti. Particula sexta ō exaiatiōe medici.

¶ Cuidā mulieri accit egritudo stōi fortis ī tm̄ ꝙ appetitꝰ ciborū cessauit ⁊ deuenit ꝓpe mortē ꝑꝑ sui debilitatē fortē ex modica cibi assūptiōe: ⁊ eā medicati sūt medici ī opatiōibꝰ medicine experti nec curarūt eā. ⁊ ego ꝑcepi eisdem vt absinthy sirupū darent sibi que stati ꝙ ipsū sirupū bibit fortificatꝰ ē stomachꝰ eiꝰ ⁊ cibū petyt ipsa hora. Particula sexta de tyriaca ad cesarem.

¶ Supra apostēa cuiusdā pueri cuiꝰ aptionē puer deside rabat: qꝛ ī illo erat vtilitas: ex tyriaca aliqd fuit positū tāquā vnguētū qō penetrauit cutē loci citiꝰ penetratiōe ferri. ⁊ qō iclusū erat ī eo putredīs tūc exiuit. Eadez ꝑticla.

¶ Dictū ē ō regina Egypti ꝙ ipa iterfecit seipsā ꝑ appositōnē manꝰ sue supra tyriā q̄ ipsa hora appositōis mortua ē: ⁊ hoc volūtarie fecit. qꝛ rex q īuaserat regnū eiꝰ ⁊ multas eiꝰ regni terras ceperat nitebaᷓ eā capere ō ꝑsona. Et dixit Halienꝰ. ego vidi hāc tyriā ī Alexādria quā iterfici feci sine mora: qꝛ iustitiariꝰ cū dānabat magnatem aliquē ad mortē afferebaᷓ ipsa tyria ⁊ ꝓcurabat vt morderet pectus damnati qui statim ꝙ morsus erat moriebatur. Eadem particula.

¶ Per quēdā ex antiqs sciui ꝙ cupiēs generare filiū formosū fecit depingi ī pariete camere figurā pueri formosi prout meliꝰ pingi poterat: ⁊ mādauit vxori sue vt coeūte ipso cū ea sꝑ īspiceret ī figurā ipsā nec diuerteret oculos suos ad alias partes aliquo mō: quod faciēs habuit filiū formosū quēdā sicut erat figura illa qui suo nō erat similis genitori. Eadem particula.

¶ Tyria cū panē comedit panis claudit vias dētiū suoꝝ adeo ꝙ ñ pt mordere nec nocere. ⁊ q nescit fraudē ⁊ igēius eas tyrias venātiū ex illo vtiqꝫ admiraᷓ. eadē ꝑticla.

¶ Peste accidēte semel ī terris ethyopū ⁊ vsqꝫ terras grecoꝝ ꝑtigēte igēiauit se ypocras fuare habitatiōes terre sue icolūes a peste ipa. ⁊ ꝑcepit ipsis habitatoribꝰ vt ignē imitterēt circūcirca terrā ipsā ex mł'tis lignis ⁊ floribꝰ ⁊ frōdibꝰ arboꝝ fragrātiū: ꝑcepit ēt eis vt supra carbones pōerēt mł'tas spēs aromatū ⁊ oleoꝝ aromati. ⁊ h faciētes sūt a peste q̄ erat illis ꝓxima liberati. Eadez ꝑticula.

¶ Unū ex mirabilibꝰ q̄ nā ī aialibꝰ opaᷓ ē hoc. vrsa femina generat aial ī quo ñ apparet aliq̄ figura mēbroꝝ aialis. ⁊ cū illō generat ī tm̄ lingit illō cū ligua sua q̄usqꝫ ipsius aialis sūt mēbra oīa manifesta. eadē particula.

¶ Aialia feminina icisis ⁊ subtractis testiculis suis nō appetūt coitū nec patiūᷓ masculos in se coitū exercere. qꝛ virtꝰ feminina peryt ī illis. Et ī terra atheniēsi nr̄a ⁊ terris alys subtractis testibꝰ feminis porcoꝝ eaꝝ corpa impiguāᷓ. ⁊ ipsaꝝ caro saporosior redit oī carne porcina feminina. femīe āt qꝛ ī castratiōe sui aperiēde sūt ī ypocūdrys duobꝰ castratio ipsaꝝ ē cū timore faciēda. Prima particula Hali. de spermate.

¶ Mulier spermatizat cōiūctione sui ad virū ⁊ ī som n vtiqꝫ sicut vir spermatizat. loco preallegato.

¶ Halienꝰ ī vltīa ꝑticula sciaꝝ oñdit ꝙ mł'ier ī actiōe venerea plurimū delectaᷓ ꝑ illā q̄ remāsit vidua tpe lōgo.

¶ Glādes corpus nutriunt sicut plura seminum ⁊ granorum quibus fit panis: ⁊ aliquo tpe hoīes tantū glandibꝰ cibantur. particula sexta de cibis.

¶ Cuidā quē agnoui accidit ex comestione multa fungorū nō bene ōcoctoꝝ sensus angustie oris stomaci grauedinis ⁊ ꝯstrictionis: ⁊ deinde sincopis ⁊ sudor frigidus. ⁊ post penas multas īpe sumēs res diuidētes hūores grossos sicut ē secaniabin cū aq̄ ōcoctiōis radicū diureticaꝝ sanatꝰ ē ⁊ a morte liberatꝰ. secundo ciborum.

¶ Noui quendā ifātē cuiꝰ primo nutrix mortua ē ⁊ eum alia que habebat malos humores ī corpe ex malis cibis qbꝰ cibata fuerat rōe famis que accidit hominibꝰ terre sue ad nutriēdū suscepit: ⁊ ex malo nutrimento qō ifans suscepit a nutrice secunda corpꝰ suuz ē repletū vlceribꝰ. ⁊ similiter corpꝰ ipsiꝰ nutricis repletū ē vlceribꝰ. similibꝰ vlceribꝰ infantis predicti. tertio ciborum.

¶ Et facta sūt ī itestinis duo sifacia ⁊ ambo sunt similia adiuuātia virtutē expulsiuā q̄ oēm pestē expellit. ⁊ vidi mꝰ sepe quāplurimos hoīes quoꝝ magna ꝑs intestinoꝝ putrefacta ē itm̄ ꝙ siphac iteriꝰ siphacibꝰ itestinoꝝ amissuz ē q ad sanitatē redierūt ⁊ vixerūt. Et si non fuisset ꝙ itestinū habuit aliō siphac absqꝫ illo qō putrefactū extitit nunquā vixissēt. quarto iuuamentorum.

¶ Vidi quoddā mirabile qđ nullus vidit ⁊ est hoc. q̄niaꝫ vni puero accidit ꝑcussio ex capite cuiusdam ferri subtilis iuxta pupillā oculi: ⁊ exiuit ⁊ fluxit a foramine humiditas aquea ⁊ diminuta est pupilla ipsa ⁊ tunica tota cornea est coartata: qui puer cum curatus fuit vidit bene ꝓ eo ꝙ illa hūiditas que fluxit subito coadunata ē successiue. quarto morborum ⁊ accidentium.

¶ Quidaꝫ quē scorpio pupugit dicebat se a niue ⁊ glacie esse ꝑcussuꝫ cuius corpus totū erat fridum ⁊ a sudore frigido occupatum. ⁊ curatus cum medicinis quibus pūcti a scorpione curantur post penam magnam extitit liberatus. tertio scientiarum.

¶ Dicimꝰ hic egritudines quas vidimus raro: ⁊ sunt he. Quidā vir rusticꝰ subito expuit saniē subtilē: ⁊ die quolibet semꝑ expuebat ex hūor̄ illo: ⁊ postea vltio expuit putredinē ⁊ post mēses aliquos expuit modicuꝫ sanguis: ⁊ post corpus eius incepit eliquari ⁊ tandem debilitate v̄tutis eius mortuus est. quarto scientiarum.

¶ Ait Moyses. ego vidi quendā tusciētē ⁊ emittētē partem pulmonis qui putrefactus est. Et vidi quēdā aliū q longo tēpore tusciēs expuit modicū quid: postmodū expuit simile grandinibus paruis: ⁊ non cessauit sic spuere donec vixit. quarto scientiarum.

¶ Tetigi arterias cuiusdam cui semel obuiaui ī arte medicine cogniti ⁊ inueni in ip̄o oēm spēm motuuꝫ inequalem sine febre: q nihil mali in spiritu suo sentiebat: ⁊ dixi ei video hanc inequalitatem esse ex angustia ⁊ coartatione venarum pulmonis vel humoribus grossis ⁊ viscosis: vel apostemate generato: ⁊ indigesto opilātibꝰ illas. Qui respondit mihi si hoc esset ipsum haber̄ statū asmatis in spiritu oporteret. Et ego ei dixi ꝙ status asmatis ē cum coadunatur humor grossus ⁊ viscosus in partibꝰ cāne pulmonis ⁊ non coadunatur in arterys. q̄rto sciaruꝫ.

¶ Emissio vrine que dicit̄ diabethes ⁊ sitis fortis ē egritudo que nō inuenit̄ nisi raro ⁊ ipsam non vidi tꝑe vite mee nisi bis tantum. hec verba sunt Galieni propria.

¶ Ait Moyses. ego nō vidi hanc egritudinē aliquo tēpore in terris occidentis nec aliqs ex doctoribus meis mihi fecit mentionē de ipsa. Sꝫ hic ī terris Egypti vidi dominos huius egritudinis in viginti ānis fere viros vigiti ⁊ tres mulieres ⁊ īuitaui me ad videndū hoc. qꝛ h̄ egritudo raro accidit in terris frigidis. ⁊ sepe fit in terris calidis. Et cum hoc est calor magnus dominās supra renes: sicut apparet ex verbis Galieni in sexto sciaꝝ.

¶ In etate senili vidi sepe motū arteriaꝝ qescere ⁊ cessare. ⁊ postmodū eaꝝ virtutem recipere viuere ⁊ a morbo ad salutem redire. xiiij. pulsus.

¶ Huiusmodi negociuꝫ ⁊ sibi simile edocet vnūquemqꝫ ꝙ in nullo cui obuiat alius debeat fidem dare. ⁊ est. Ego Galienus circuiens ciuitates vidi quadam vice virum quendam in apotheca vna stantem ante duos medicos inuitantem illos ad emptionē mellis vasis qđ manibus suis tenebat: insuper ⁊ dātem eis licentiam de melle ipso gustando ad sciēdū bonitatem ipsius. ⁊ cū gustarent mel ceperunt cū viro ipso đ precio mellis tractare: nec ad emptionē mellis cū eo peruenire potuerunt īmo recessit dictus vir. ⁊ post lapsuꝫ temporis parui mortui sunt ipsi medici duo.

¶ Caro porcina est similis carni humane: ⁊ ego vidi sepe ꝓditores fercula operātes vēder̄ carnes humanas postq̄ꝫ suffrite erant pro carnibꝰ porcinis. Et qdā ex veri hominibus dixit mihi ꝙ ipsi comedentes in quibusdaꝫ fundicis comederunt carnes similes carnibus porcinis. ⁊ inter ossa carniū inuenerunt digitū vnū. ⁊ rex postq̄ꝫ nouit ꝙ ꝓditores predicti homines iugulabant ⁊ coquinabāt carnes ipsorum interfecit illos. decimo medicinaꝝ.

¶ Ait Moyses. in sūma medicinaliū libroꝝ nūc inuētorum ē qdā liber intitulatus liber Gal. ⁊ hic liber ꝓhibet sepulturā hominū ante horas vigintiq̄ttuor. ⁊ hūc librū trāstulit patriarcha cuius libri res nō ē cauillosa nisi ei q nō est exercitatus ī verbis galieni. ⁊ sicut mihi videtur ipsum cōpilauit qdaꝫ medicus grecus cuiꝰ nomen erat galienus q fuit post Galienum principeꝫ: cuius libri sunt noti: ⁊ cum peruenit hic liber ad manus patriarce trāstulit ipsum de greco ad linguam arabicā credens eum esse Galie. cogniti ꝓ eo ꝙ erat abbreuiatus nimis sicut sunt gradus Joānicy in libris quos ꝓduxit. Et in summa qa que cōtinet dictus liber sunt medicinalia vidi dicentes esse aphorismos mirabiles qui cōtinētur in illo.

¶ Dixit in illo libro accīt hōini suffocatio q̄ durat diebus sex. ⁊ die septimo non cognoscit nec comedit nec bibit ⁊ reddunt̄ eius arterie dure motu spiritꝰ nō ablato. ⁊ post hoc dixit species medicationis appopleticorum.

¶ Et dixit in illo. augmētat̄ colera nigra in corde ⁊ īgrossatur sanguis: ⁊ mittit̄ spiritus in venas quousqꝫ recedit vita: ⁊ accidit huic discoloratio totiꝰ corꝑis q̄ significatur recessus vite. sed status pilloꝝ existētium supra digitos manus est sicut status horripilatoꝝ quoꝝ pili sūt erecti. ⁊ cuꝫ hoc significatur ꝙ viuit: ⁊ non cum alio.

¶ Et dixit in eodē libro accīt repletio ex q̄ amittit̄ pl'sus totius corporis ⁊ non mouetur cor ⁊ inuenitur ille sicut mortuus. sed loca venaruꝫ magnaꝝ inueniūtur rotūda plena: ⁊ est ipse figure pulchre ⁊ tactus calidi. ⁊ cum īspicis huius quācunqꝫ venā vides tortuosam vel non tortuosam rotundam propera te ad aperiendum ipsam in longum: ⁊ dimitte sanguinem fluere ex vena. ⁊ ipsa hora viuificatur egrotans.

¶ Et dixit in eodem libro: accidit ex casu a loco alto vel clamore magno vl' īmoratōe lōga sub aq̄ sincopis alicui quadraginta octo horis: ⁊ ē sicut mortuus: in cuius facie surgit puluis ⁊ viriditas: ⁊ vngues eius fiunt virides. postea dixit ibi signa qbus ostēditur ꝙ viuit. ⁊ curationem eius ƒm suam opinionem dedit.

¶ Et ait ī eodem libro. q sepeliuit mortuum qui mortuus est absqꝫ febre: ⁊ absqꝫ egritudine cōtinua ante septuagitaduas horas post mortem ipsius ipse īterfecit euꝫ. quia forte sepeliuit eum viuum. ⁊ postea ođit ibi signa quibꝰ cognoscit̄ ꝙ sit viuus: ⁊ curatio viui est ex ipsis.

¶ Et dixit in eodē libro. Qui omisit comestionem panis ꝑ lōgum tēpus ⁊ postmodum panem comedit subito. vl' q omisit vsum venereum longo tēpore: ⁊ postea redit ad ipsum: vel qui moratus est diu in cripta obscura: ⁊ postea exyt ad lucem solis subito accidit ei status similis mortuo ⁊ morit̄ certe. ⁊ post h̄ noīauit signa ⁊ curatiōes eiꝰ.

¶ Et dixit in eodem libro. accidit ex potiōe venenosa pūctione aīalium venenosorum: vel bibitione reꝝ dormitantiū status similis mortuo. ⁊ similiter accidit ex plurimo vsu comestionis ⁊ bibitionis rerum humidaꝝ ⁊ dormitione postmoduꝫ ī latere sinistro grauitas somni ⁊ videtur mortuus. ⁊ postea dixit signa ⁊ curam.

¶ Galienus cū noīauit medicoꝝ insipiētiā tēpore sui quibus nō respōdebat nec eos docebat cū ꝯueniebāt simul in loco egrotantiū pro eo ꝙ facti erāt magni ⁊ augmētati supra rem nō sanam dixit verba hec. medici ⁊ philosophi cum acre augmētati non sunt p̄parati ad disciplinaꝫ sicut parati fuerūt ad disciplinā moysis ⁊ christi socy ꝑdictorum. decimotertio megapulsus.

¶ Ait Moyses. demōstratū ē tibi demōstratiōe recta ꝙ verba christiana apparuerūt ⁊ manifestata sunt ⁊ diffusa ante Galienū. verūtamē non applicuerunt ad oēs terras grecorū generaliter tēpore galieni.

¶ Incisio ꝓfunda cū cadit ī pannis epatis potest curari.

τ silr incisio alicuius pēnaꝝ ipsius pōt curari. τ vidi collū vesice curari ex incisiōe facta in eo p extractionē calculi. q꞉ collū vesice ē carneū. τ hec oīa raro accidūt꞉ τ dixerūt aliq ꝙ icisio cadēs in stō pōt curari. τ vidi quēdā in cuius cerebro accit icisio magna τ profunda qui curatus fuit꞉ τ hoc est ex his que valde raro contingunt. Expositōe ei⁹ in secūdo affoꝛismoꝛum.

❡ Gal. in pma pticula supra opinionē ypocratis τ platonis dixit. qdā vice in hora anothomie q꞉ coꝛ aīalis resultabat a digitis eoꝝ q tenebāt ipꝫ pcepi cuidā q ante me erat vt coꝛ cū tenaculis teneret꞉ τ nō amisit aīal tpe retētiōis coꝛdis sui aliqd sensus vel motus volūtary꞉ sꝫ clamabat꞉ ambulabat꞉ τ expirabat꞉ nisi motum arteriarum.

❡ Dixit etiā. quadā vice p extractionē ossiū fractoꝛū capitis necessario supposui illis ossib⁹ saluatiōis via instrumētū saluatoꝛiū pellicule cerebꝛi noīatū꞉ τ si cū instrō ipse parū magis ipressioni τ retētiōi cerebꝛi adiūxissez amisisset patiēs tūc sensuꝫ τ omnem voluntariū motum.

❡ Gal. ait in tertia pticula supra opinionē ypocratis τ platonis In theutonicis. ethyopibus. τ barbaris꞉ ira ē foꝛtioꝛ rōe꞉ τ in paruulis nostris populi greci τ in illis q absq꞉ doctrina sunt τ sine ciuilitate silr inuenitur.

❡ Galie. ait in vltima pticula sexte supra opinionē ypocratis τ platonis꞉ hoīes tpe ipsoꝝ puniebant pena mēbꝛoꝛuꝫ coꝛpoꝛis cū qbus homo fuerat illicita operatus꞉ q ascēdebat supra domos scarificabant pedes sui τ fustigabant꞉ τ simile fiebat de manib⁹ furis꞉ τ eodē modo q comedebat plurimū stōus τ venter eius scarificabātur τ fustigabant Et simile fiebat de lingua eius q erat maliloq⁹. τ doctoꝛ qdā dixit q amasiā suā māifestauit ex qua accepit iniquū cōmerciuꝫ miluus comedebat epar eius. quia epar locus est τ initium desidery.

❡ Gali. in quarta expositiōis libꝛi ptimei dixit. vidi plures homines꞉ coꝛpus quoꝝ foꝛte erat nāliter τ aīa debilis modici motus τ pditi꞉ qbus egritudies de genere stupoꝛis accidere. Apoplexia paralisis. τ epilepsia. Et mulierib⁹ illis similib⁹ accidit matricis suffocatio꞉ τ postmoduꝫ accit eis paralisis cito. Et habētiū aīam foꝛtē τ coꝛpus debile nāliter paucos vidi꞉ e qb⁹ aristones fuit de gente musie in eloquentia bonus꞉ coꝛpus cuius eliquatū ē totum ꝓ eloquētys in quibus sepe fuit.

❡ Ait Galienus i tertia pticula medicinaꝝ simpliciū quē transtulit patriarcha. Euforbiū lōgo tpe vsitatū receptū pmo quātitate modica τ vltimo in q̄titate magna gradatiꝫ de puitate ad magnitudinē ascēdēdo nō nocet. τ h̄ docuit me anus q̄dā de terris italie de q̄ loquūt antiq ꝙ ipa sumebat euforbiū τ ñ nocebat sibi꞉ q꞉ ex ipo pmo assūpsit modicū. τ cū visa fuit illo adiūxit τ recepit de ipso satis. τ nō nocebat sibi euforbiū ex ꝯsuetudie q̄ eidē redyt i nāꝫ.

❡ Ait Galienus in nona pticula libꝛi quē trāstulit patriarcha. Rebus omnib⁹ digestionē ciboꝝ operantib⁹ nulla ē melioꝛ q̄ꝫ hec sunt. approximatio coꝛpoꝛis humani ad vētrē τ ꝯiunctio coꝛpoꝝ humanoꝝ sil. Et aliq cū accipiunt puerū paruū τ apponūt eū sibi sup vētrē noctis tpe recipiunt ex hoc vtilitatē magnā. q꞉ caloꝛ puerilis ē ꝯueniētioꝛ τ melioꝛ caloꝛe ex rebus ꝯgelatis accidēte τ maioꝛē caloꝛem illo affert eis. Et aliqui cū volūt somnū accipiūt paruos catulos. Et ponunt eos supra eoꝛuꝫ ventres τ recipiunt ex hoc requiem magnam.

❡ Explicit particula vigesimaquarta.

❡ Incipit pticula vigesimaquinta cōtinēs affoꝛismos dependentes a dictis galieni dubys.

Ait moyses in his vbis galieni dubys q̄ dicā nō teneo viā quam tenuit Rasis sicut appebit ispicieti. Rasis .n. nō dubitās in his cepit dicere supra ea q̄ penit⁹ nō intrant artem medicine sic ꝙ in assignatione signoꝛuꝫ que debēt depēdere ab arte assignauit signa q̄ vera nō st τ fecit ea multaꝝ spēꝝ itelligendo simpliciter τ absolute illud quod erat itelligēdū secūduꝫ qd τ nō simpliciter sic ipse manifeste loquit ibi. τ p h̄ māifestat ꝙ in arte logice peritus fuit. Et fili⁹ coꝛ. τ fili⁹ rodoani conati st dare solutionē pdictoꝝ. Ego vo nō me itromittā de aliq̄ pdictoꝛuꝫ nec dicā aliqd sup ea q̄ assignauerūt in ipoꝝ solutōe꞉ i qb⁹ amiserūt tēpus absq꞉ vtilitate aliq̄꞉ imo amiserūt illud in malo seqūētes mltotiēs aerē. τ oēs seqūētes aerē seqūūt malū verū꞉ sꝫ recoꝛdaboꝛ dubioꝝ ipoꝝ depēdētiū a medicinali arte꞉ cui⁹ artis galienus pōtifex fuit τ dux. Et nō est necesse seq dictū eius nisi in arte medicie τ nō in alia. τ cā dubitatiōis ipsoꝝ fuit altera istaꝝ triū꞉ aut insipiētia superueniens ei q trāstulit libꝛos in lingua arabica꞉ aut obliuio supueniēs. G. sine q̄ nullus eē pōt꞉ nisi aliqs ex sublimib⁹ viris꞉ aut paruus itellectus meus supra pdicta. Et ad vtilitatē status cōis ꝯiungā ipa verba dubia binatiꝫ binatiꝫ. Ut inspiciēs cū in eis ispexerit videat locū duby τ veritatē eius supra qd apposuerit mētē suā τ nō turbet itellect⁹ eius꞉ nec erret cū emerserit sibi dubiū ex illis.

❡ In qnta iuuamētoꝝ dixit Gali. Diuidit in totū epar qdam neruus subtilis valde꞉ q꞉ nō idiguit multo sensu hoc ē ꝓpriū dictū eius ibi. Et silr ostēdit i eadē pticula꞉ Splē. Fel. τ renes habēt paruū sensuꝫ. τ in. vi. particula eiusdeꝫ libꝛi dixit. Ex neruo aliqd diuisum ad coꝛp⁹ coꝛdis accedere nō iueni sicut nō inuenit i epate renib⁹ τ splene. Sꝫ ex neruo accedit ad sifac qd circūdat coꝛ qdā neru⁹ subtilis꞉ τ in aīali magni coꝛpis accedit ex neruo qdam neruus cōiunctus cōiunctiōe cū coꝛde sensui manifesta. Hoc ē ꝓpꝛium eius ibi. Gali. aūt si itellexerit p neruū subtilē diuisuꝫ in epate τ silr diuisum in splene τ renib⁹ illū q diuiditur in pelliculā cuiuslibet istoꝝ mēbꝛoꝛuꝫ erat sibi necessarium illud ostēdere quod ostendit de coꝛde.

❡ Gali. dixit in secūda virtutum nālium flegma acetosuꝫ nō recipit aliqd digestiōis in epate. τ in. v. scientiaꝝ dixit. Mala ꝯplexio frigida epatis humoꝛem adueniente sibi acetosuꝫ digerit digestione media꞉ cognoscit igit ex dicto suo ꝙ flegma grossum ē digestum potius q̄ꝫ flā acetosum꞉ qm̄ flegma grossum recipit digestioneꝫ ab epate τ flegma acetosum in stomacho recipit aliquam digestionē tantuꝫ. Inspicienda sunt itaq꞉ verba ista.

❡ Galienus in nona particula magne de pulsib⁹ dixit. Cause mutantes pulsum sunt tres꞉ τ sunt causa necessaria virtus τ instrumenta. Et in secunda consily sanitatis dixit Cause mutantes pulsum sunt quattuoꝛ꞉ τ sunt tres quas nominauit i libꝛo magno pulsuuꝫ. τ dissolutio spiritus animalis꞉ quam eis adiunxit que foꝛte compꝛehenditur sub sūma cāe necessarie. Inspicienda itaq꞉ sunt verba ista.

❡ Ea que dixit Galie. in particula febꝛium de humoꝛe putrido generante febꝛem qui intra venas est inspexi cauillosa. quia apparet per dictum suum quod dicit in loco vno ꝙ ille humoꝛ putridus currit in totum coꝛpus. Et per dictum suuꝫ quod dicit in alio loco apparet ꝙ est constrict⁹ in loco vno꞉ τ hoc est sanum. aliter enim nō inueniret due febꝛes ꝯtinue siue tres. Inspiciēda sunt igitur verba ista.

❡ Galienus in particula de complexionibus ponit caloꝛeꝫ pueroꝛum τ iuuenum similem esse. Et in pꝛima consily sanitatis dicit humiditatem τ caloꝛem aīalis a generatione sui decrescere vsq꞉ in finem. Inspicienda sunt verba illa.

❡ Galienus in septimo ingeny dixit. mutatio ad caliditatē vel fritatē ē facilis curatiōis τ facilis liberatiōis. τ mutatio ad hūiditatē vl siccitatē ē difficilis curatiōis τ difficil liberatiōis. h̄ ē dictū ꝓpꝛiū ei⁹ ibi. Et postea dixit in eadē pticula cū icepit loq de stomacho. mala cōplexio hūida ē facilis curatiōis τ facilis liberationis pre oīb⁹ spēb⁹ male

cōplexiōis cū ē sola vel cū ē cū caliditate ⁊ friditate ꝯposita.hoc dictū ꝓpriū ē eius ibi.Et si aliqs dixerit ꝙ p̄mū dictū ē generale ⁊ vltimū ē spāle de stō:⁊ ita videtur: igitur primū dictū nō est vere generale ⁊ istud ē locus dubij.⁊ in dictis h̾ est inspiciendum.

¶ In quarta miermir dixit.Subtile albumīs oui lauat ⁊ clarificat hūiditates oculi ⁊ subtillat illud grossitiei q̄ accidit oculo.hoc ē ꝓpriū dictū suū.⁊ postea dixit in eadem particula verba hec.albumē oui amittit clarificationem. Inspiciendum est h̾ dictis.

¶ In particula de cibis laudauit lac camellinuꝫ potius q̄ꝫ lac asininū.⁊ in quinta cōsilij sanitatis laudauit lac asininū.⁊ illud preposuit omni lacti.

¶ Galie.in ꝑticula de chimo bono ⁊ malo laudauit carneꝫ porcinā pre oī carne quadrupedū ⁊ post carnē hāc edinaꝫ ⁊ post hāc vitulinā ⁊ post hāc arietinā.⁊ i ꝑticula de cibis dixit hoc dictū ꝓpriū.Cibus q̄ difficile dissoluit̃ ⁊ ē oīs cibus grossus sicut cib⁹ carnis porcine ⁊ panis sil'r fermētatus cito adducit egritudinē repletōis.ecce laudauit carnē porcinā pre oī carne bona.⁊ postmodū posuit eā sub genere cibi grossi.Debet hoc inspici.

¶ Galienus probauit in plurib⁹ locis ꝙ mãe apatū calidorū in principio sui fluxus ⁊ tempore augmenti ⁊ status sui sunt extrahēde ꝑ oppositū ⁊ diuersum . Et statu repleto ⁊ humore nō fluente in mēbrū inueterato ibi.⁊ in lapidem cōuerso extrahēde sunt ꝑ idē mēbrū repletū si fuerit possibile:vl'ꝑ mēbra proxima magis sibi.Et de hac radice satis Galienus ⁊ Hypocras sunt loquuti.⁊ hoc sanū est.⁊ supra hanc radicē ars medicine totaliter est fundata:⁊ ipsi⁹ vtilitas experimēto monstrat̃. Et ꝑ hanc radicem valde vtilem precipit Galienus flobotomari in fortib⁹ egritudinibus oculorū squinantia ⁊ similib⁹ venaꝫ cephalicam in principio.⁊ ipsis egritudinibus ꝓlongatis ⁊ apostematib⁹ in lapidē cōuersis seu retētis cū mēbro ⁊ ꝯfirmatis Galienus precipit in egritudinibus oculorū flobotomari venā superioris anguli oculi vel venaꝫ frōtis:seu venas q̄ post aures sunt:⁊ in apatib⁹ gutturis ⁊ vuulaꝝ flobotomari venas q̄ sunt sub lingua ⁊ hoc manifeste sanū ē.Et in expositione sua in sexto affoꝛismoꝝ dicit hoc dictuꝫ propꝛium.

¶ In egritudib⁹ positis supra epar ad attractionē sanguis ꝑ oppositū necessaria ē flobotomia in manibus: ⁊ in egritudib⁹ positis infra epar necessaria ē flobotomia in venis interiorib⁹ genuū:aut que sunt supra calcaneū.Et in ꝑticula de flōia recitauit illud idē dicens.In epilepsia vertigie siue vigilia ē necessaria flobotomia specialiter in pede.

¶ Ait Moyses hoc contradicit principalibus dictis eius. ⁊ ei quod pertinet ad modum.⁊ nō video modum huius. Et forte in hoc opere facta erāt que translationis tempore sunt subtracta.

¶ Galienus in prima expositiōis supra primā epidimiarū dixit.Febris adurens nō generat̃ ex inflāmatione colere citrine i quolibet mēbro:sꝫ generat̃ ex putredīe colere citrine i stomacho ⁊ spāliter i oꝛe ei⁹ aut i epatis ꝯcauitate. Et postea dixit in secūda expositiōis supra dictā ꝑticulaꝫ Febris adurens accidit ex putredine colere citrine in venis:⁊ specialiter in venis q̄ sunt prope epar stōm ⁊ pulmonem.Debet hoc inspici.

¶ Galienus in particula sua de clisteribus dixit.Cibi mali sūt sicut caules ⁊ siles ei ex frigidis herbis ⁊ siccis.⁊ in septima medicinaꝝ simpliciū dixit.Acuitas caulis ⁊ ei⁹ punctio nō ē manifesta in sapore cuius ē amaritudo.⁊ virtus ipsius ē vtilis vlcerib⁹ duris:⁊ quicqd dixit de opatiōib⁹ eius significat caulē habere caliditatē nō forteꝫ.Et filius Euferi ⁊ alij dixerūt ꝙ caliditas ⁊ siccitas caulis ē i p̄mo gradu.Et Galienus ēt dixit in ꝑticula sua de chimi bonitate ⁊ malitia.Nō iuenio caulē refrigeratuꝫ.⁊ sic mihi v̄r dissoluit̃ dubiū hoc:q2 succositas sua ē illa q̄ hꝫ caliditatē predictā q̄ cū sibi subtrahit̃ substātia caulis remāet frigida.⁊ oportebat Galienuꝫ hoc ꝓbare sicut probauit eaꝫ in primo febris dicēs.⁊ in cibis calidis sicut sunt cepe allea porri caules nasturtium ⁊ ocimum.

¶ Galienus in sexto expositiōis sup secūdo epidimiarū dixit talia verba.Ex mā humoris ascēdētis ad parteꝫ superiorē corpis in capite vlcera generant̃.⁊ tūc oꝫ te purgare ex loco proximo cū vomitu ⁊ nō cū flobotomia.

¶ Ait Moyses.hoc cauillauit me cauillatiōe plīma q2 est absq3 māifesta demōstratiōe modorū scientie medicine.

¶ Galienus in quarta morboꝝ ⁊ accidentium dixit ꝓprie verba ista.Omne malū quod accidit alicui sensuū quorūcūq3 sensus ipse recipit ex peste accidente neruo:quo status eius est dum est sanus.

¶ Ait Moyses.si omne nocumētū qḋ sensui accidit fit ex peste accidēte neruo ipsius sensus velleꝫ scire quare aq̄ q̄ descēdit in oculū ⁊ cicatrix vlceris cōcaui coꝛnee iuxta pupillā nocet sensui visus. ⁊ docuit me Gal'.in p̄ma ipsi⁹ ꝑticule.Sensus molestat̃ vel rōne instri p̄mi q̄ fit opatio vel rōe v̄tutis ipsi⁹ instri.⁊ hoc totū ē sanū.⁊ si ꝯtrariuꝫ itellexisset dixisset:neruo q̄ est cā sensus peste aliqua accidente neruus ipse sentit ex peste ipsa:⁊ quod dixit eēt verū.oꝫ h̄ inspici. ¶ Gal'.in expositiōe sua in secūda vētoꝝ ⁊ aquaꝝ dixit.nō oꝫ te apponere ignē alicui membroꝝ coꝛpis nisi manib⁹ pedib⁹ ⁊ lumbis.⁊ in expositiōe supra sexto epidimiarū dixit.dominis vlceris pulmōis apponere ignē cito in eoꝝ pectore te oꝫ:hec sunt proprie verba sua.igit̃ destruxit id quod superius dixit.Inspiciatur.

¶ In secūda scientiarū dixit Gal'.verba ista propria. Pulsatio nō sequit̃ oīa que dicta sunt.sed sequit̃ ea in qbus ē arteria sensibilis cū ē mēbrū coꝝ sensibile:⁊ ē apa qḋ dicitur flegmō quātitate magnū firmiter:⁊ cū coadunāt̃ hec eger sentit dolorē ex pulsatione:ēt si in mēbro egroto non sit arteria sensibilis:hoc ē dictū eius proprium.

¶ Ait Moyses.cū inspicis in h̾ verbis apparet tibi cauillatio verborum.q2 ipse posuit pacta quattuoꝛ.⁊ sunt hec. apostema calidum ⁊ quantitas eius magna.⁊ locus eius membrum sensibile ac arteria sensibilis in eodem.⁊ dicit cuꝫ hec pacta aggregantur eger sentit pulsationē.⁊ postea dixit etiam si non sit in membro egroto sensibilis arteria. ergo ipse ex pactis predictis cassauit vnum quod est ꝓprie cum pulsatione ⁊ est repertio materie sensibilis.Et ratio quam ego sentio ex inde ē.quia cum translatus fuit liber de vna lingua ad aliam cassatum extitit verbum aliquod quod coꝛrumpit intentionem eius.Et proprietas verboꝛum Galieni est dum hec pacta quattuoꝛ coadunantur in membro apostemato accidit sensibilitas pulsationis etiā si nō sit arteria sensibilis in coꝛpoꝛe apostematis sꝫ iuxta ip̄m esse debet. debet hoc inspici.

¶ Medicoꝛum aliqui preter me cogitauerunt verba Galieni in causis doloris:⁊ inuenerunt in pluribus locis euꝫ fecisse ipsius causam vnam.⁊ est separatio continuitatis. Qui dixit separatio cōtinuitatis est in yleos calido ⁊ yleos frigido quod yleos frigidum est cū cōiunctione ⁊ sine dubio cuꝫ coadunantur partes in membro vno ptes alie separant̃.reddunt̃ ergo oīa hec ad separationem cōtinuitatis.⁊ de hac radice Galienus in quarto moꝛboꝛū ⁊ accidentium ⁊ in libris alijs ē locutus.⁊ postmodū in ꝑticula de mala ꝯplexione inequali ostendit ꝙ mala ꝯplexio inequalis est vna causaꝝ doloris.⁊ hoc est sanū.igitur cā doloris est duplex.s.mala ꝯplexio inequalis vel separatio cōtinuitatis.⁊ hac ratione fundauit verba sua.⁊ sine dubio si vidit in ꝯsilio p̄mo ⁊ postmodū appuit sibi ꝙ res ē sicut dixit in vltimo.s.ꝙ doloris cāe sunt due res.

¶ Gal'.i ꝑticl'a ꝺ ꝯsilio pueri epileptici blasphemato puero

ꝑuitate sui q̄ sumebat herbas ⁊ fruct⁹ aliquos ex cōsuetis ⁊ dietā vt sapiens tenere aliquatenus nō valebat noīauit oēs herbas permissas sibi comedere dicens. Oportet ipꝫ sumere ex porris ⁊ apio hortulano ⁊ mōtano ⁊ postmodū nominauit res subtrahendas sibi totali subtractione dicens. Subtrahenda sunt sibi ea ⁊ sibi similia. ⁊ sunt oīa q̄ ascendūt cū caliditate ⁊ acuitate superius ⁊ implēt caput fumositatib⁹ queādmodū vinū. sinapis. apiū allea. ⁊ cepe Ꝭ aūt cauillat me q꞉ spēs mādauit sibi cōedere: et postea inhibuit sibi eas penit⁹ ⁊ mādauit sibi porros comedere ⁊ vetauit cepas: ⁊ ista tria īplent cerebrū fumositatib⁹ eq̄liter sicut eq̄liter ipsa cibant. ¶ Ait moyses. non oīa q̄ sunt nobis nota sunt iter q̄ febres putride cōputanť: q꞉ Galie. qñ venit ad dandū cās febriū interpolataꝝ ⁊ continuarū Et ex ipsis tepidis habentiū circuitū vnū ⁊ nō habentiuꝫ circuitū. Et incepit dare cās vnicuiqꝫ ipaꝝ q̄tuor dixit: id cui⁹ inuentio ē manifesta. Et inueniť Ꝭ dictū in ꝑticula febriū. Ubi cās ipsaꝝ ⁊ coadunatiōis circuitū cū difficultate dedit ⁊ fecit mutationē de cōsilio vno in aliud ⁊ tandē ꝯfirmauit: ⁊ stetit in ꝯsilio vltimo: ⁊ in demōstratōe ipaꝝ Galie. dilatauit se: ⁊ credidit expulsisse cauillatiōes: ⁊ illō qō dixit credidit dicere bñ ⁊ cū inspexi in verbis eius cuꝫ cogitatu bono vidi cauillatiōeꝫ q̄ ē in ipsis: ⁊ cauillatiōes creuere supra me: neqꝫ aliquo mō potui habere inde itentionē: quoꝝ verboꝝ proprietates hic ostēdā: ⁊ deīde ostēdaꝫ cauillatōes ipsas supra me augmentatas. Gaľ. in p̄mo febriū dixit humores cū putrescūt ī vētre ⁊ venis magnis fluūt ꝯtinue ⁊ corrūpūt putredīe sui oē cui obuiāt: ⁊ hoc ē primū ⁊ ꝓpriū verboꝝ suoꝝ apparentium primo sibi. Et postmodū in secūda ꝑticula febriū dixit: febres dimittentes manifesti recessus sunt ille q̄ generanť ex humore q̄ currit ꝑ totū corp⁹. ⁊ febres cōtinue sunt ille in q̄b⁹ humor putridus febrē generās ītra venas ꝯtineť. ⁊ hoc ē dictum ꝓpriū eius secundum. Et post hoc in eadem particula cuꝫ redyt ad primum consilium suum dixit. Si inspicis bene causaꝫ inuenies ꝙ generatio accessionum in aliquibus febribus circularibus est mirabilior ista quam dixi. ⁊ ē similitudo necessaria in dictis meis: quaꝫ nunc refero in duobus statibus simul: Hoc est dictum eius propriū. Et postmodum dixit in ista particula cum retinuit se in secundo consilio dādo cās circuituū. Mēbrū expellit supfluitatē suam de tēpore ad tempus cognitū que putrescit ⁊ expurgitur: ⁊ dando causas longitudis accessionis ⁊ breuitatis ei⁹ iuxta hoc consiliū vltimū dixit quoddā dictum propriuꝫ ⁊ est tale. Et nō ē accessiōis mēsura fortis cognitio cāe. ex qua facte sunt alique accessiōes febriū: quaꝝ aliqua dimittit ⁊ aliqua nō dimittit. q꞉ cū ē accessio prima breuis stat⁹ ipsa redit ante inceptionē secunde accessiōis sine dubio ⁊ est mutās ⁊ fluens in totum corpus: ⁊ tūc tempus qō ē inter dimensionē prime accessionis ⁊ initiuꝫ secūde ē tēpus quietis ⁊ mundationis febris: ⁊ cū p̄cedit secūda accessio ⁊ fit ipsa ante complemētū p̄me accessiōis nō remanet in medio ipsaꝝ tempus aliquod quo purgeť corpus a febre. Hoc est quartum dictum eius proprium.

¶ Igitur cognoscitur ex dicto eius ꝓprio ꝙ humor q̄ corrumpiť primo ē intra venas: ⁊ tempus quietis ē tēpus qō est inter corruptionē vnius partis illius cāe ⁊ inter corruptionē eius qō est sibi vicinum iuxta exempluꝫ qō dedit in ephimerio. Et ipsi⁹ febris accessio ē ex hūore corrupto intra venas sicut dixit: ⁊ scitur ex suo secūdo dicto. ꝙ ē dimissio febris sensibilis: cuꝫ humor ē corrupt⁹ extra venas ⁊ ē mutans ⁊ fluens in totuꝫ corpus. Et scitur ex dicto suo tertio in quo supsedit ꝙ mēbrū expellit supfluitatē suam extra se ⁊ corrūpitur ibi donec ingrediť in ip̄m quod ē ingrediendūꝫ ⁊ incinerat quod ē incinerandū quod ē accessio febris: ⁊ postmodū dimittit donec ipelliť ad dictuꝫ locū supfluitas alia. ⁊ sciť ex dicto suo q̄rto ꝙ febris ꝯtinua est cū coniungitur vna accessio cū alia. Debet hoc inspici.

¶ Hoc qō dico in sequenti afforismo nō ē ex dubys Galie. Sed sicut īspicio scire debēt illud viri circūspecti vt attēdant ꝑ illud in quo statu sūt q̄ acrē sequūť ⁊ sicut sunt eorum lumina ceca. Gali. n. vir valde veridicus nō ꝯtentus logica quā Aristoteles fecit: fecit librū de ꝓbatione: ⁊ lectis libris Aristotelis physice ⁊ metaphisice: dubitauit super his que dixit Aristoteles in illis: sup que ꝓbatiōes aliquas nō adduxit. sicut sunt sillogismi rōnales ⁊ cū suo statu hꝫ inquisiuit oīa signa ⁊ causas iuuamēti testiculorū ⁊ iuuamētū illoꝝ veraciter approbauit. Sup quo iuuamēto Aristo. nō posuit mentē suā ⁊ nesciuit hoc. Et letatus ē Galie. satis ⁊ elongauit suū dictū ⁊ dilaniauit Aristo. sicut dilaniatur debile ex aīalibus ab aīali forti ⁊ īcepit magnifacere ⁊ nobilitare testiculos quantitatiue: adeo ꝙ fecit eos nobiliores corde cū mensura qua eos mensurauit. Et propria verba que ipse dixit in propria ꝑticula de spmate sunt hec. Radix ⁊ principiū vite ē cor. ⁊ radix ⁊ p̄ncipium bone vite sūt testiculi. Sicut ergo bona vita est melior q̄ꝫ vita sic testiculi sunt nobiliores ⁊ meliores corde. O vos ergo viri q̄ estis primi ī inspectione attendite si pōt viuere aīal bona vita corde euulso sibi. ⁊ pōt cū testiculis suis coire ⁊ si sit in illo virtus masculina aliqua opationū vite in eo minime diminuta. Et si euulsis testiculis ⁊ subtractis ab aīali vt accidit in castratis aīal remanet viuū: testiculi sunt nobiliores corde. ⁊ in sūma in verbis ipsi⁹ tāta ē diminutio ꝙ nos eas verba magis diminuere nō oꝫ.

¶ Galienus in quinta morboꝝ ⁊ accidētiū dixit. video accidentia epilepsie forte facta ex multis reb⁹ hūoris flātici ⁊ cerebri vētriculis inclusis. ⁊ ideo aduētus eius ē subito. ⁊ forte ex fritate corpoꝝ ipsa fiūt. Hec sunt verba ꝓpria ipsius ibi. Et ī tertia scientiarū dixit. Spēs epilepsie: sunt tres. vna egritudo ip̄aꝝ fit ex corꝑe cerebri: aut ex ore stōi ⁊ tertia ē egritudo q̄ ascēdit de mēbro ad mēbrū quousqꝫ ꝑuenit ad cerebrū. Et de hac tertia specie dixit. Res que ascēdit ē siľis aeri frigido. ⁊ est vel q̄litas diffusa ascēdēs mēbratim: aut ē qualitas alicuius venti venenosi. hec sūt ꝓpria verba eius. ⁊ locus duby ē manifestus: ⁊ ē ꝙ epilepsia ē ex mala ꝯpľone in cerebro conclusa absqꝫ mā penitus: qō negauerat ⁊ dixit ꝙ nullo modo potest esse istud. īspicienda sunt verba ista.

¶ Galienus in aliquib⁹ locis dixit. Uiri sunt mulierib⁹ calidiores ⁊ sicciores. ⁊ supra Ꝭ oēs radices medicialis scie sunt fundate. Et ad probationē ⁊ ostēsionē huius Gali. se in secunda de spermate dilatauit. Et dixit Gali. in expositione sua sup librū Hipocratis de dolorib⁹ mulierū. Uelox augmentū mulierū significat ꝙ in corꝑibus caꝝ ē calor dominans cū humiditate iunctus. Et cognoscitur hoc ex eo quod fit ex corꝑibus earuꝫ mense quolibet sanguis menstrui. quia sanguinis multitudinē sequitur calor multus. hec sunt verba ꝓpria eius. Et mēbra radicalia mulieris cū sint frīdiora ⁊ humidiora mēbris viri ⁊ sanguis in muliere sit magn⁹ hoc cauillat me. insuper ⁊ vene viri sūt magne ⁊ late. preterea res prima ē generalis supra mensurā sexus feminini ad sexū masculinū ⁊ nō pōt multitudo supfluitatū mulieris esse signum multi sanguinis. Videť tamen mihi ꝙ verba illa inuenit quidā qui fuit ante ip̄m Gaľ. ⁊ exposuit ipsam ꝑticulam Ipocratis quaꝫ exposuit Johanicius: ⁊ credidit ꝙ sua expositio esset sana. ipse vero fuit absens a verbis Aristotelis. qui dixit super hoc in xviij. libri animalium ⁊ sunt hec. Caliditas que reperitur in muliere est debilis. ⁊ aliqui dicunt contrariū huius putantes ꝙ sanguis in muliere plus sit q̄ꝫ in viro. ⁊ hac rōne credūt ꝙ mulier sit maioris caliditatis q̄ꝫ vir. ⁊ Ꝭ ex exitu sanguis menstrui cōprehēdunt. sanguis vero ē calid⁹: ⁊ in

quo est de sanguine magis ē calidus magis. ⁊ putantes ꝙ hꝰ accidēs accidat ex sanguine multo ⁊ calore. ⁊ putātes ꝙ sanguis habeat formā vnā quibus sufficit ꝙ sit humectatiuus ⁊ sit coloris sanguinis ⁊ nesciūt ꝙ sanguis purus est bonꝰ humor: ⁊ sanguis mēstruus est ī purus: ⁊ nō est bonus humor. hec sunt verba Aristo. ibi. ⁊ hoc dictū ē sanū in his ⁊ omnibus que dixit.

¶ Galienus in quocūq; loco loquutus ē de lacte siue mentionē fecit de eo dixit substātias tres eē in lacte videlicet aqueam partē caseatā ⁊ pinguosam. ⁊ dixit in libro suo de bonitate chimi. In lacte camellīo ⁊ asinino aquea hūiditas dominanť: in lacte pecudū caseata. ⁊ in lacte vaccino ꝑs pinguosa. hec sunt ꝓpria verba eius ibi. Et idē ostēdit in cibis dicēs. Pars pinguosa. s. butirū ē dominās in lacte vaccio. ⁊ ī libro suo de ꝯsilio subtili dixit. ī illo lacte dominať ꝑs caseata fortiter sicut ē lac vaccinū. hec sunt verba ꝓpria eius ibi. ⁊ locus dubij ē cognitus quē primis verbis dixit in lacte vaccino butirū ē dominās. ⁊ in vltimis v̾bis dicit ꝙ caseus ē dominās in lacte illo. hoc debet īspici.

¶ Galienus in decimo medicinaꝝ simpliciū cū īcepit loq de aquositate lactis. dixit virtus aq̄ huius lactis q̄ remāet a butiro ⁊ caseo ē mūdificatiua ⁊ lauatiua. lauat. n. vētrē ⁊ expellit ab eo suꝑfluitates putridas cū bibiť aut cum fit ex ea clistere. ⁊ oꝑať hoc absq; punctura: īmo habet simpliciter in sedatiōe puncture opus bonū. hec sunt ꝓpria v̾ba sua ibi. ⁊ ī tertia ciboꝝ de aqua lactis dixit. Nō mireris de lacte postq̄ sua ꝓpria aquositas consumiť si nō infundiť supra ipꝫ aqua alia iteꝝ q2 medici nō fugiebāt hoc ab operatiōibus suis rōe hūiditatis lactis sꝫ fugiebāt rōe acuitatis sue qua laxat ventrē. Ꝥ ē ꝓpriū eius. ⁊ est locus dubij agnitus q2 in verbis p̄mis vetauit acuitatē eius: ⁊ in toto cassauit ipsā. ⁊ in vltimis verbis dixit in lacte ē acuitas q̄ laxat ventrem. debet hoc inspici..

¶ Galienus in prima virtutū nālium dixit. Oēs virtutes īmutatiue ex ꝑte sunt virtutis naturalis ⁊ accidūt ex substantia corporis duarū tunicarū stōi. Duarū tunicarū intestinorum ⁊ duaꝝ matricis secundum ipsoꝝ statum. hec sunt ꝓprie verba sua. ⁊ in eadē ꝑticula similiter dixit. Uesica ē corpus plurimū sensibile, durū duabus tunicis fortibus cōpositum. hoc est propriū eius ibi. Et in tertia huiꝰ libri dixit. Necessariū fuit ꝙ esset instrumentū etiā si habeat tunicam vnā sicut vesica fel ⁊ matrix ⁊ vene nō pulsatiles ⁊ ꝙ haberet duo genera villoꝝ similiter ad sui extensionem ꝑ longitudinē ⁊ latitudinē hec verba propria eius sunt. Et locus dubij est q2 dixit ꝙ matrix ⁊ vesica sūt vnius tunice ⁊ hoc sanum est. Et ostēdit in iuuamēto mēbrorum ⁊ in prima virtutū vnūquodq; habere duas tunicas: quod habeo ꝓ non vero. Et credo ꝙ istud accidit culpa transferentis vel etiā eius qui librum scripsit. Et si aliquis dicat ꝙ vna tunica est propria vesice quemadmodū dicit Galienus. Et tunica superior ē ex pellicula coopiēte membrū quodlibet ē similiter cauillosum. q2 quodlibet duaꝝ tunicaꝝ habet supra se vnā pelliculā. ⁊ de eo nō dicitur ꝙ sit triū tunicarum: debet hoc inspici.

¶ Galienus in prima morboꝝ ⁊ accidentiū blasphemauit homines q noīant febrē quadā vice egritudinē: ⁊ alia vice febrem: apostema sequentē noīant accidens. Et dixit hoc malū semꝑ est egritudo ⁊ sequunť egritudīes alie egritudines sicut aꝑata febres sequunť. Et ī prima ad glauconē dixit hec v̾ba ꝓpria. Febres ex hūoꝝ putredīe fluctuātes cognoscunť isto noīe. s. noīe febris: ⁊ nō sūt ipse accidentia aliaꝝ egritudinū sed ipse ꝓprie sunt egritudines. Inspice quēadmodū febrē cōtrarijs nominibus nominauit.

¶ Galienus ī secūda ciboꝝ de cortice citri dixit hec verba propria. Cum operatur via medicine est vtilis habenti indigestionem sicut ei sunt vtilia alia plura habentia qualitatem calidam ⁊ acutam. ⁊ in. vij. medicinarum simpliciū dixit hec propria verba. Cortex citri nō est frigidus īmo tēperatus vel a tēperamento parum remotus. Et locus dubij est q2 primis verbis dicit ipsum esse calidum ⁊ acutū. ⁊ verbis vltimis dicit eum esse temperatum.

¶ Galienus in vltima medicinarū vbi locutus de melle ⁊ locutus ē de colera cuiꝰ color ē citrinus ⁊ de illa cuius color est rubeus. que colera citrina habet species alias duas p̄ter istas dixit hec verba propria. Species alias oēs nos videmus dū purganť a corꝑe absq; colera porrea nisi qn̄ egritudo ē fortis. sed colera rubea colera citrina ⁊ colera porrea sepe exeunt cum vomitu ⁊ assellatiōibus sine egritudine. ⁊ hoc ē ꝓpriū sanū ex libris antiquoꝝ. ⁊ locus dubij ē hic. q2 pepigit in colera porrea que nō exit nisi ī egritudinibus fortibus. ⁊ postea dixit ꝙ porrea exit absq; egritudine. Et si inspexerimus ꝑ dictū eius ꝙ in egritudīe forti nō inueniť colera porrea nec exit nec apparet erit Ꝥ cauillosius in redditiōe sue cause. ⁊ in sūma iste est locus dubij. In quo debet inspici.

¶ Galienus in decimasexta iuuamēti mēbroꝝ dixit. Non cōiungitur cuti aliquis singularis neruꝰ spāl'r sibi veniēs sed cōiūgiť sibi a mēbris sub ea existētibꝰ minime ꝑticule particulaꝝ nerui q ipsis cōiungitur vt ligent cutē cū eis q̄ sibi subsistūt mēbris ⁊ fiat sibi status instrumēti ⁊ sentiat per eum. hec sunt proprie verba eius. Et in vltima sciētiarum dixit. Medici ignorāt ꝙ ex neruo elongato ⁊ diuiso in cutem manus totā sensus venit ad ipsam: ⁊ in ipsa radicem habet. ⁊ lacertus qui mouet lacertū manus hꝫ radicem aliam preter illā. hec sūt ꝓꝑe verba eiꝰ. ⁊ locus dubij est plurimū māifestus. q2 ī iuuamēto mēbroꝝ dixit. Neruus cutis est neruus qui diuidiť ex lacerto mouente manum. vellem scire si hoc est proprium manui inter mēbra omnia quare nō dixit illud.

¶ Ait Moyses. Ego habeo sanū qđ dixit in iuuamēto mēbroꝝ. s. extremitatis cutis cessat sensus: ⁊ motus eius non cessat. ⁊ cā huius nō ē neruus diuisus in lacertū illius mēbri oꝑantis motū. sꝫ particule minime nerui eiusdē. sicut dixit in iuuamēto ad cuius particulas minimas ⁊ subtiles diuisas in cutē pestis descēdit. Et ideo cessat sensus cutis ⁊ nō cessat virtus eius. q2 pestis nō ē propter neruum veniētem ad lacertum. Et hec causa currit supra radices quas nos docuit Galienus: ⁊ est. cessatio rami nō nocet radici. ⁊ cessatio radicis ramū cessare facit.

¶ Galienus in prima morboꝝ ⁊ accidētiū dixit. Ex humoribus aliqui cōmiscētur adinuicē. ⁊ impossibile ē inueniri aliquē ipsoꝝ quin sit cū alio nisi raro. hec sunt proprie verba sua. Et ī secūdo morboꝝ ⁊ accidētiū dixit. Quorūlibet horū humorū aliqui multotiens fluūt in mēbra puri proprij ⁊ nō mixti ⁊ possibile ē ꝙ fluunt mixti. Ita sunt ꝓprie verba eius ibi. ⁊ locus dubij ē notus. q2 in prima dicit hūorum aliquis purus ⁊ proprius raro inuenitur. ⁊ in secūda dixit. Multotiēs inuenitur purus in fluxione sui. ⁊ possibile est ꝙ fluit mixtus. ⁊ illud quod semꝑ inuenimus ē sicut dixit in prima. Debet hoc inspici.

¶ Galienus in particula de colera nigra dixit. Multotiēs egrediunť cū vomitu vel egestione chimi nigri quo egressio qn̄q; significat bonū. sed colera nigra cū egrediť cum vomitu vel egestione significat periculum. hec sunt ꝓpria verba eius ibi. ⁊ ostēdit dictū suū demōstratōe plurima: ꝙ apparitio huius humoris ē signū perniciosū. Et medici insipientes credūt ꝙ exitus huius humoris mali sit iuuatiua res: ⁊ nō ē ita. Et expositōe sua supra quarta afforismi dixit. Colera nigra ⁊ q̄libet humor niger malus m̄ltotiēs significāt bonū maxime cū appet nā superfluitates egritudinis expellēte. hec sunt propria verba eius: ⁊ locus dubij ē cognitꝰ: quoniā pepigit verbis vltimis ꝙ appitio colere

nigre expulse p nãm quãdo supfluitates egritudis expellunt̃ significat laudabilitatẽ. Et primis verbis dedit sententiã generalẽ ꝙ colera nigra cũ exit significat destructionẽ: ⁊ videt̃ mihi ꝙ illud quod dixit in libro suo de colera nigra est sanũ. Et quod dixit in expositione affoꝛismoꝝ. sanũ est in humoribus nigris omnibus ⁊ nõ in colera nigra Hoc inspiciendum est plurimum.

¶ Galienus in secũdo ꝯplexionũ dixit. Humoꝛib⁹ ꝯueniẽtioꝛ ⁊ laudabilioꝛ naturaliter ẽ sanguis: ⁊ colera nigra est sicut amurca ⁊ sicut fex sanguis: ⁊ ideo redit frigidioꝛ ⁊ grossioꝛ sanguĩe. ⁊ colera citrina ẽ satis calidioꝛ ⁊ sicioꝛ sanguĩe. et flegma ẽ frigidius ⁊ humidius omnibus q̃ sunt i coꝛpoꝛe aĩalis. ⁊ cã agnitiõis huius ẽ sensus tactus. hec sunt ꝑprie verba sua. Et in secũda moꝛboꝝ ⁊ accidẽtiũ dixit. Res q̃ fluit sine dubio demõstrat caliditatẽ ⁊ humiditatẽ penit⁹ excepto ꝙ oꝫ eẽ humida potentialiter. Et medici antiq ⁊ philosophi fecerũt mentionẽ de virtute humiditatiua: q̃rũ virtus ẽ hui⁹ status: ⁊ ꝓbauim⁹ cãꝫ huius virtutis in libro in quo nominauimus causas medicinarum. ⁊ in alijs libris ⁊ q̃ necessaria sunt in libro suo in quo sumus noĩauimus ibi. Et sunt ꝙ colere citrine virtus ẽ calã ⁊ sicca ⁊ colera nigra frigida ⁊ sicca. ⁊ colera sanguĩea calida ⁊ humida. ⁊ flegmatica frigida ⁊ humida. Hec sunt ꝑprie verba eius ⁊ locus dubij est agnitus. q: in secũda ꝯplexionum dicit colera citrina ẽ calida ⁊ sicca effectiue. ⁊ in moꝛbis ⁊ accidentibus dicit ꝙ calida est ⁊ sicca potential'r. Et simile de ceteris humoꝛibus quattuoꝛ cognoscitur sicut de colera citrina. Debet hoc inspici.

¶ Galienus in expositiõe ꝑticule Ipocratis de humana nã dixit hec verba propria. Ego ostẽdi in libro cõplexionũ ꝙ ver ẽ tempatũ. ⁊ hypocras dicit hic ꝙ ẽ calidũ ⁊ humidũ. ⁊ res ẽ sicut Ipocras dicit. Et Galie. in expositione prime ꝑticule Ipocratis de vẽtis terris ⁊ aq̃s dicit ꝙ ver est calidũ ⁊ humidũ ⁊ hoc ẽ sanũ. ⁊ est tẽpatũ cõiunctione sui ad coꝛpus humanũ. Ait Moyses vtrũq3 dictũ qd̃ supius dixit est sanum. sed vltimũ confirmauit.

¶ Galie. in. vij. ingenij vbi incepit loq de statu viri cui⁹ stõꝫ medici desiccarũt ⁊ reduxerũt ipm virum ad ptisiꝫ dixit Medici vidẽtes q: stomachus illius nullo tẽpoꝛe digerebat dabãt ei bibere sucũ sumac ⁊ apponebãt stõ suo exterius medicinas oẽs quas antea noĩaui ⁊ reduxerũt ipꝫ ad statũ illius cui⁹ totalis humiditas coꝛpis ẽ amissa itantuꝫ ꝙ sicut moꝛtuus redijt. Ego vero cũ icepi curare ipꝫ dedi ei p omnẽ viaꝫ omnia humida. hec sunt proprie verba sua Et cũ incepit dicere cõsiliũ huius viri dixit. Nos curam⁹ virum hunc queꝫ medici desiccarãt q: via caloꝛis ⁊ frigoꝛis liber erat ⁊ nullum hoꝛum duoꝛum eius coꝛpoꝛi dominabatur totaliter nec stomacho suo: ⁊ siccitatem ⁊ subtilitatẽ multã in coꝛpe ipse habebat. Hec sunt ꝑpe verba sua ibi. ⁊ locus dubij ẽ valde manifestus. q: primis verbis dixit ꝙ erat desiccat⁹ multũ ⁊ redactus vt moꝛtu⁹. ⁊ in vltimis dicit ꝙ ẽ tẽperatus inter caliditatẽ ⁊ frigiditatẽ. imo coꝛp⁹ eius ẽ oĩo fridũ. q: i eo caloꝛis nãlis mã ẽ amissa. Et in eadẽ ꝑticula de isto viro dixit. Impossibile est ꝙ remaneat siccitas in statu suo vno ⁊ caloꝛ ⁊ frigus abscõsi sint. ⁊ ꝙ ipsoꝝ actio minime eẽ possit. q: mẽbra cũ nõ nutriũt̃ cito infrigidant̃. hec sunt ꝑpria dicta eius ibi. ⁊ hoc sanũ ẽ ⁊ post verba ista q̃ dixit de viro isto videlicet ꝙ erat a caliditate ⁊ frigiditate liber adiunxit verbis ipsis dicta ista. Nos curam⁹ siccitatẽ in isto tantũmodo dominãtẽ ex caliditate sola diu durãte excepto ꝙ ipaꝫ siccitatem frigoꝛis quãtitas nullaten⁹ ẽ secuta moratura cũ illa. Et h̃ vltimũ verboꝝ suoꝝ ibi ẽ qd̃ dubiũ plĩmũ augmẽtauit. Quõ põt eẽ vt iste q est desiccatus ⁊ redactus vt moꝛtuus frigiditateꝫ nõ habeat manifestã: ⁊ vt siccitatẽ ipsi⁹ frigiditas penitus nõ sequat̃: ⁊ q redijt in cinerẽ sit viuus. Insup ex dicto suo mirabilius isto ĩsurgit. q: ipse redactus in siccitatẽ plurimã ex amissione cibi nõ nutritur: ⁊ membra cum nõ nutriuntur breui tempoꝛe infrigidãtur. ⁊ in sũma ista verba galieni vltima sunt sana.

¶ Galienus in ꝑticula ꝑma de pulsib⁹ dixit. Pestis magna facit pulsuꝫ inequalẽ imparẽ. hec sunt verba ꝑpria eius. Et in. xiiij. parte magne de pulsib⁹ dixit. Pulsus inequalis impar significat ꝙ cã ĩequalitatis eius ẽ egritudis ĩcerta mutatio. vl'. n. egritudo mutat̃ ad mẽbꝝ ignobile ⁊ patiẽs liberat̃ vel mutat̃ ad mẽbrũ nobile ⁊ moꝛit̃ eger. Pulsus igitur inequalis impar nõ significat aliqd̃ certũ nũc. Hoc ẽ ꝑpriũ verboꝝ suoꝝ. ⁊ locus dubij ẽ manifestus. q: in primis verbis indicauit ꝙ pulsus inequalis impar significat magnã pestẽ: ⁊ i verbis vltimis dicit neq3 significat bonũ neq3 significat malũ ⁊ hoc dictũ soluit̃. Pulsus inequalis impar significat ꝙ pestis nũc ĩuẽta magna nescit̃ ad queꝫ dictoꝝ statũ reducatur. Debet hoc inspici.

¶ Galienus in ꝑticula de tẽpoꝛib⁹ egritudinuꝫ vbi incepit ostendere ꝙ oĩs egritudo a qua q̃s ꝯualescit q̃tuoꝛ hꝫ tp̃a. s. ꝑncipiũ augmẽtũ statũ ⁊ declinationẽ. ⁊ ꝙ aliquaꝝ egritudinũ nã ẽ principiũ ꝑpter sui ꝑuitatẽ sicut credit̃: tñ sin̄ dubio principiũ habent quod est breuissimuꝫ. Dixit inuenimus egritudinẽ valde foꝛtem vt est apoplexia cuius ꝑncipium ⁊ augmentum est in minimo tẽpoꝛis. ⁊ sil'r est epilepsia. hec sunt ꝑpria eius verba ⁊ nulla dubitatio est ĩ eis Et in prima de crisi vbi incepit ostendere ꝙ nature egritudinũ significant longitudinẽ vel breuitatẽ tẽpoꝛũ egritudinũ dixit secunduꝫ hũc statũ oꝫ te significare in oĩbus egritudinibus tempoꝛa ipsaꝝ. quia febris adurens apostema lateris ⁊ apostema pulmonis ꝑncipiũ eaꝝ ẽ breue. Et epilepsia: doloꝛ mulieris: doloꝛ iuncturaꝝ: ⁊ doloꝛ renuꝫ: ipsaꝝ ꝑncipiũ ẽ longũ. hec sunt eius ꝑpria verba ibi: ⁊ locus dubij ẽ. q: in vltimis verbis dicit epilepsiã habere lõgum principiũ si voluerit vt p hoc dictũ ĩtelligat̃ ꝑncipiũ accessionis epilepsie breuius tẽpus illo scibile nequaquaꝫ eẽ põt: sicut ipse dixit in libro predicto de tẽpoꝛib⁹ egritudinũ. Et si voluerit vt ꝑncipiũ illud intelligat̃ cã q̃ generat epilepsiã hoc dictũ nullo mõ ẽ sanũ in statu tempoꝛuꝫ egritudinũ. Ego vero dico ꝙ in epilepsia de qua fit mẽtio in crisi scriptoꝛ qui librũ scripsit in radice peccauit.

¶ Galie. in quarta medicinaꝝ simpliciũ dixit. Medicine solubiles ferro ⁊ lapidi igne candẽti ⁊ similib⁹ sibi sũt ille mediciẽ q̃ recipiũt illud quod attrahit ex coꝛruptiõe quã expellit caloꝛ existẽs ĩ cõpe sicut ẽ terra frãcigena vitreolum viride: ⁊ vitreolũ rubeũ: ⁊ argentũ viuũ: ⁊ oẽs hꝰ medicine sunt grosse cũ virtute calida que stõm comburũt ⁊ quod est circa ventrẽ. hoc ẽ ꝑpriuꝫ eius ibi. Et dixit in. ix. ipsius ꝑticule cũ locutus est de argento viuo: nescio p discussiones quas feci his ⁊ ꝓbationẽ. Si accidit cuꝫ bibit̃ ⁊ nescio q̃d opatur dũ apponit̃ exterius supra coꝛpus. hoc ẽ ꝑpriũ eius in argento viuo vellẽ scire rõnẽ q̃ iustificat argentum viuum in quarto gradu. q: occidit cũ adustiõe sicut species vitreoli ⁊ his similia.

¶ Galie. dixit in. xi. ĩgenij hec verba ꝑpria. Melius qd̃ dixi ẽ vt flõmet̃ vena nõ in febrib⁹ acutis tantũ: ſꝫ in oĩbus febribus accidentib⁹ ex putredine humoꝛum.

¶ Ait Moyses. dubitat q̃s in opatiõe sua facere mĩoratiõnẽ in oĩb⁹ febrib⁹ putridis. q: Gal'. inhibuit in particula de flõmia ⁊ alibi minutiõeꝫ in febre flãtica pura in q̃ humores sunt crudi ⁊ ĩdigesti: ⁊ sil'r inhibuit minutionẽ in febre quartana pura nisi accidat ex dominio sanguinis. Et sicut mihi videt̃ dissolutio hui⁹ dubij ẽ. q: ĩtellexit p dc̃ꝫ suũ in oĩb⁹ febrib⁹ putridis. i. in qualibet febre putrida: cuius nõ humoꝛ singularis ſꝫ multiplex ẽ eruptus ⁊ redit res: ⁊ i q̃libet febre ex putrediẽ sanguinis accidente: quia cuꝫ flegma vel melancolia putrefit cũ sanguĩe vtilis ẽ flobotõia.

Et cũ putrefit flegma vel melãcolia tantũ flobotomia est prohibenda. Quare oportuit eum dicere hoc proprium. ⁊ in omnibus febribus accidentibus ex quibuslibet humoribus putridis.

¶ Galienus in sexto medicinarum simpliciũ vbi loquitur de origine vrtice ⁊ de iuuamẽtis seminis hui⁹ herbe dixit. Et habẽt cũ hoc virtutem inflatiuã ratione cuius redacte sunt prouocatiue appetitus coitus ⁊ maxime cũ bibitur semẽ hui⁹ herbe cũ sapa hec sunt ꝓpria verba eius. Et cũ incepit loqui de virtutibus herbe huius dixit. Inflatio quã diximus eam generare oritur ex adextris cũ stomacho cũ digerit̃, hec sunt ꝓpria verba eius. ⁊ ideo nõ effectiue sed potẽtialiter īflatiua. ¶ Ait Moyses. Nõ video penit⁹ dictum hoc aut qd intelligi aliter ꝑ dictũ ipm. Et cauillatio hec sicut mihi videt̃ ẽ ad illũ q librũ trãstulit reducenda Locus duby ẽ qꝛ ex dicto suo fecit vrticã inflatiuã potẽtialiter ⁊ nõ actualiter. ⁊ omne inflatiuũ ẽ inflatiuũ potentialiter ⁊ nõ actualiter. ⁊ verba hec ⁊ oĩa alia aliter nõ sũt ⁊ ideo nulla medicĩa põt actualiter dici inflatiua. Et Gal. probauit alibi oẽ quod medicina dicit̃ nõ nominatur medicina nisi a calido vel frigido potẽtia ⁊ nõ a calido vl' frigido actu. ⁊ calor nostri corpis potẽtialiter exit ⁊ manifestatur per actũ. Debet hoc inspici.

¶ Galienus in expositione supra particulã ꝑthimei ꝓbauit ꝙ epar solũ cibũ in sanguinẽ mutat ⁊ nõ corpora a sanguine circũdata. ⁊ dixit ꝙ mẽbroꝝ nostri corporis quodlibet cibat̃ sanguine quez cibum conuertit in similitudinẽ corporis sui etiam si nullo tẽpore inueniatur in eo sanguis vt est os cartillago neruus ligamẽtum chorda ⁊ pellicula ⁊ membra ipsa conuertunt sanguinẽ in sui naturam qualiter potest esse vt corpus nerui quod est albũ ⁊ ex speciebus pellicule generet sanguinẽ ⁊ nõ cibetur donec cibũ in naturam suam mutat ⁊ dixerat. Sufficit ꝙ epar soluz est quod cibum in sanguinez mutat. Et verba sua ꝓpria sana sunt vsq͡ȝ nunc. ⁊ cum in particula illa dictum suum exquisiui non inuenitur complementum dictorum verborum in suo originali.

¶ Galie. in tertio sciẽtiaꝝ vbi loquit̃ de dolore emigraneo dixit. Cum generatio eius est ex ventositate sentit patiẽs dolorẽ extensiuũ: ⁊ cũ ex multitudine humoꝝ: sentit cum ipso grauedinẽ: ⁊ dixit in particula de flõmia verba ista ꝓpria. Signũ ꝓpriũ spẽi repletionis: que est quo ad virtutẽ ẽ grauedo: ⁊ alterius spẽi repletionis q̃ ẽ quo ad vasa ẽ extensio. Et ẽ hic locus duby: qꝛ dixit in p̃mis verbis sensus grauedĩs cũ dolore emigraneo significat humorũ multitudinẽ. ⁊ in verbis vltimis dixit. extensio significat repletionẽ quo ad vasa: ⁊ hec repletio accidit ex multitudĩe humorũ sine dubio. Et illud qđ videt̃ mihi in hoc ẽ ꝙ significatio: quã dixit in libro suo de flõia supra duas spẽs repletiõis: ẽ cũ sentit aliq̃s grauedinẽ vel extẽsionẽ absq͡ȝ dolore: q ẽ aut ĩ mẽbro vno aut in toto corpe: Sȝ in uo mẽbro sentit̃ dolor fortis. sicut ẽ emigran. tũc ẽ doloris sensus cũ grauedĩe: ⁊ significat m'ltitudinẽ humoꝝ nõ malitiã iporũ tãtũ sed ⁊ cãs malitie corũdẽ: ⁊ hoc ẽ qđ nocet mẽbro adeo ꝙ mutat illud ⁊ nõ multũ. Et si aliq̃s dixerit ꝙ hoc ẽ ꝓpriũ capiti qđ ꝓbat̃ ex dictis Gal. in secunda miermir q̃ verba ꝓpria sũt ista. Ex multitudĩe hũoꝝ accidit grauedo in capite nõ soda nisi accidat ex eis opilatio. ⁊ ẽ valde molesta hui⁹ rõnis assignatio. Quia ex dominio multitudinis humorũ tantũ: que repletio ẽ quo ad vasa accidit grauedo capiti ⁊ cuilibet mẽbro: ⁊ toti corpori extẽsio ⁊ ñ grauedo tantum. Debet hoc inspici.

¶ Galie. in. v. ingeny cũ incepit ostendere sicut curat̃ q expuit sanguinẽ a pulmõe dixit. Precipim⁹ vt eger nõ inspiret forti inspiratiõe: sed vtat̃ sessione ⁊ ocio cõtinue: ⁊ fiat sibi flobotomia ex vena genu: hec sũt ꝓpria verba sua: Et dixit in expositiõe sua in prima humoꝝ verba ista ꝓpria. Nõ oꝫ illuȝ a cuius meri sanguis exit: vel pulmõe. vel pectore. vel canna pulmõis: clamare: vel inspirare: ⁊ expirare fortiter. Motus vero manuũ nõ ẽ ei nociuus. Utilior tũ ẽ ei motus pedũ motu tẽperato: ex quo nõ accidat constrictio spiritui: ⁊ locus duby ẽ manifestus: qꝛ in p̃mis verbis precipit vt eger sedeat: ⁊ in ocio ꝯtinuo ꝑsistat ⁊ in verbis sequẽtib⁹ precipit vt moueatur eger motu temperato.

¶ Gali. in secunda medicinaꝝ vbi loquit̃ de psilio dixit. Semen in hoc terre nascẽte ẽ melius ⁊ est frigidũ in secundo gradu ⁊ mediũ iter humiditatẽ ⁊ siccitatẽ ⁊ tẽperatũ: hec sunt ꝓpria verba sua ibi. Et in. y. ad glaucones vbi loquit̃ de formica comestiua dixit ꝓ̃e ista v̄ba. Caue tibi opari ĩ hac egritudine lactucas. virgaȝ pastoris. lenticulas aque nenufar. psiliũ. portulacã. sempuiuam. ⁊ his similia q̃ sũt frigida ⁊ humida. Et locus duby ẽ. qꝛ dixit in vltimis verbis psilium ẽe frigidũ ⁊ humidũ: ⁊ numerauit ipsuȝ cũ lactucis. portulacis lenticulis aque nenufaris quoꝝ statum omniuȝ dixit esse frigidum ⁊ humidum: ⁊ in primis verbis dixit ipsum esse temperatum inter humiditatem ⁊ siccitatem. Debet hoc inspici.

¶ Gal. in. xiy. ingeny vbi loquitur de curationibus apostematum splenis ⁊ epatis mẽsurauit medicinas mẽbroruȝ ipsoruȝ verbis proprys: ⁊ sunt hec: Duo membra indigent medicinis similibus sibi adinuicem in specie: quaruȝ vna ꝑmutat fortiter ⁊ alia ꝑmutat debiliter. Splen vero eger fortioribus medicinis quantitate superfluitatis grosse: q̃ nutritur supra cibũ epatis: hec sunt proprie verba sua ibi. Et dixit in quarto iuuamentorum. Cognosce a me sũmaȝ ciborum quos dicam tibi horum trium membrorum ⁊ ẽ. Epar cibat̃ sanguine rubeo grosso: Splen sanguine nigro subtili: ⁊ pulmo sanguine digesto plurimuȝ claro ⁊ subtili ꝓximo nature spiritus. Ista sũt proprie verba sua: ⁊ locus duby est: quia in ingenio curationis dixit. Cibus splenis ẽ grossior cibo epatis: ⁊ in iuuamento membroruȝ dixit. Cibus splenis est subtilior cibo epatis. Et illud quod nobis probauit in iuuamento membrorum est sanum: Mensurauit enim ibi inter cibum subtilem epatis splenis ⁊ pulmonis: dicẽs. Cibus epatis est grossus rõne substãtie sue. Et cibus pulmonis est subtilis: ⁊ cibus splenis medius est inter vtrũq͡ȝ subtilior isto cibo epatis: ⁊ grossior pulmonis cibo. Et postmodum mensurauit colorem sanguinis q cibus est horum trium membrorum: dicens.

¶ Sanguis quo cibat̃ pulmo ẽ rubeus clarus. ⁊ sanguis q̃ cibat̃ splẽ ẽ niger. ⁊ sanguis quo cibat̃ epar ẽ medius inter vtrũq͡ȝ: min⁹ rube⁹ sanguie pulmõis: ⁊ min⁹ niger sanguine splenis. ⁊ vt mihi videt̃ galie. ħ totũ discussit vt obliuioni minime traderet̃. In ingenio ãt cibũ largo mõ accepit sic accipit̃ a populo. ⁊ sicut ipse dixit ꝙ panis ⁊ sicla sunt cibi. ⁊ nõ est dubiũ ꝙ illud qđ primo splen sibi attrahit mutat ⁊ eo cibat̃: ⁊ illud quo cibat̃ ẽ grossius illo qđ ad se attrahit corpus epatis: ⁊ quo cibat̃. ⁊ hec ẽ intẽtio galieni in ingenys. Debet hoc inspici.

¶ Galienus dixit in secunda megapulsus verba hec ꝓpria Ligua grecoꝝ ẽ dulcior: suauior: docibilior: apertior: ⁊ aptior generi humano q̃ȝ lingue alie oẽs. Cognitis. n. liguis alys gentiũ cognosces veraciter ꝙ ipsaꝝ aliqua ẽ sĩlĩs clamori porcoꝝ: aliqua vocib⁹ ranaꝝ: ⁊ aliqua vocib⁹ gracculorũ q̃ turpes inueniunt̃ cũ proferunt̃ motu lingue labiorũ ⁊ toti⁹ oris. aliqui. n. ex ipsis cũ loquunt̃ emittũt voceȝ multotiẽs ab intrinsecis a corpe gutturis: sicut ẽ vox stertentiũ: ⁊ aliq torquẽt os ⁊ sibilant: aliq mugiũt ⁊ clamãt cũ tota voce: ⁊ aliq nõ emittũt vocẽ oĩo: ⁊ aliqui aperiunt os apertione forti cum emissione lingue exterius: ⁊ aliqui nequaquã aperiũt os apertõe forti quoꝝ lingua ad motũ tarda videtur ac si esset grauata ⁊ ligata.

Ait moyses. Sunt verba hec Galieni de lingua grecorū quā appropriauit humano generi pre linguis alijs oibus. Rab. ⁊ alij dubitarūt ⁊ conati sunt ostēdere ꝙ oēs lingue sūt pacifice: ⁊ qlibet ipsaꝝ ignorāti eā ⁊ nō cito in ea ē grauis ⁊ seruilis. ⁊ ad hoc itēderūt oēs q visi sūt obuiare verbis predictis. Et sicut mihi videt̄ sanū ē quod dixit de lingua grecoꝝ: quoniā prolatio elemētorum ⁊ motus instrorū verboꝝ sequit̄ naturā climatū habitatoruꝫ formam ⁊ quātitatē mēbroꝝ inhabitantium ea tam interius ꝙ̄ exterius. Et Ebunasar alfarabij dixit hoc dictū in libro elemētoruꝫ. Sicut homines clymatis medij cōpletiores sūt sensu forma ⁊ figura pre alijs omnibus hominibus. s. meliori forma ⁊ figura. Meliori compositione mēbroꝝ ⁊ temperatiori cōplexione ꝙ̄ homines aliorum climatum in vltimis positorū. vt eoꝝ qui sunt in vltimo septētrionis ⁊ meridiei. ita prolatio elementoꝝ ab hominibꝰ dicti clymatis medij. ⁊ motus instrumentoꝝ verborum suoꝝ dū loquūtur sunt temperatiores ⁊ lingue humane proximiores ꝙ̄ prolatio elementoꝝ ⁊ motus instrumentorum verboruꝫ hominū positorum in clymatum vltimo a medio elongatorum. ⁊ per linguam grecam quam nominauit Galienus intellexit ipse nō solum grecoruꝫ linguaꝫ sed ipsam ⁊ sibi similem: quemadmodum sunt lingua greca: lingua arabica: hebrea: chaldea: ⁊ persica: que lingue sunt hominū clymatum complexionem temperatam habentiū. Et quicūqꝫ nouit linguam arabicam ⁊ hebreaꝫ cognoscit ꝙ vtraqꝫ est vna sine dubio. ⁊ lingua chaldea est ꝓxima ipsis proximitate qua sunt proximi: ⁊ greca est proxima chaldee sed aliquātulo differūt. s. tribus elemētis vel qttuor: ⁊ lingua persica est remota ab eis: ⁊ prolatio silr̄ elemētoꝝ multa remotōe. ⁊ nō faciat te errare loquela hominū in climate medio hodie cū loquela turpi valde loquentiū. qꝛ mutati sūt ad ea loca a locis vltimis. ⁊ ē sicut iueniret̄ aliqs hebreus vel arabs in septētrione aut meridie ⁊ loqueret̄ ibi cū lingua sua qua nutritus fuit in terra sua.

Ait moyses scitur ex dictis philosophoruꝫ ꝙ aīe accidit sanitas et egritudo sic̄ corpi ⁊ egritudo aīe ⁊ sanitas de qbus agitur habēt fieri ex credētia ⁊ moribus sine dubio q̄ ꝓprie sunt hominū. Dico igit̄ insanas credentias ⁊ mores prauos plurima mutatiōe specieꝝ suarū egritudines humanas: ex sūma quaꝝ egritudinū ē egritudo quedaꝫ cōis a qua nullus eripit̄ nisi aliquibus temporibus longis: que egritudo variatur in hominibus augmento ⁊ diminutiōe sicut variantur omnes egritudies corporales ⁊ aīales. Et hec egritudo de qua in presenti loquor est ꝙ quilibet hō credit animam suam esse doctaꝫ plusꝙ̄ sit ⁊ vult ⁊ desiderat omnia que credit cōplere absqꝫ studio ⁊ labore. Et iuenio hanc egritudinē cōmunē apprehendisse aliquos ex vigilantibus ⁊ scientibus aliquā scientiā phisicā: vel aliquā artem mecanicā. aut scientiaꝫ ex scientijs positiuis: e qbꝰ aliquis loquit̄ ex scientia quā nouit. ⁊ ex scientijs alijs de qbus nihil scit aut paꝝ expertus ē in eis. ⁊ dicit verba sua supra illas scientias sicut supra scientiā quā nouit ⁊ maxīe si superuenerit sibi aliqua felicitas ex felicitatibus reputatis. Uñ factus ē dñs dux. aut alius magnus. Uerba dixerit: ⁊ audita fuerīt: ⁊ nullus īpugnauerit sibi: ⁊ quātūcūqꝫ auget̄ hec felicitas ⁊ fortificat̄: Intātū augetur egritudo ipa quousqꝫ perueniat ad lacertos: ⁊ redit ⁊ icedit ipē cū tpe ⁊ rōe sui status predicti: qḋ sibi placet dicere dicit: ⁊ ad qstiones obiectas sibi rñdet cū rebꝰ quas vult: ⁊ nō vult ꝯfiteri ꝙ sunt res quas ignorat: ⁊ iā egritudo hec domiata ē in aliqbꝰ: q nō ꝯtēti statu hoꝫ icipiunt dicere ⁊ ꝓbare ꝙ scientie quas ignorāt sūt inutiles: nec alicui discere eas ē necesse: ⁊ nō ē sciētia qua vti debeat aliquis toto tpe suo: nisi scientia quā ipsi sciunt: ⁊ nō alia: siue phisica siue positiua sit. Et plures ꝯpilauerūt ꝯtraria supra sciētias quas ignorant. Et in sūma egritudo hꝫ accidēs amplū satis: ⁊ cuꝫ rationabilr̄ īspicis in dictis hoꝫ apparebit tibi quātitas egritudinis sue: ⁊ si ꝓximus ē casui vel saluti. Et Galieno medico applicuit aliqd egritudinis huiꝰ: sicut applicuit hominibꝰ ignaris scientie sue: q quideꝫ sciuit in medicia satis: ⁊ magis ꝙ̄ aliqs aliꝰ de qbꝰ famā audiuimꝰ aut dcā vidimꝰ ⁊ iuenit inuentionē magnā in anotomia: ⁊ de operatiōibꝰ mēbroꝝ: iuuamēto ⁊ creatione eoꝝ: illud apparuit sibi qḋ nō alij: ⁊ de statu pulsus ꝓbauit rem q̄ ꝓbata nō fuit tpe Arist. absqꝫ dubio ⁊ in medicina cui totalr̄ apposuit mentem suam sanius dixit ꝙ̄ Arist. in libris suis. Et hoc nō est dubiū scientibus veritateꝫ: ⁊ sicut sciuit sciētiam medicie credidit scire alias scientias physicas omnes in quibus paruus fuit: ⁊ inuitauit se ad dicēdū in Logica Physica ⁊ Methaphisica quedaꝫ dicta hominibus huius temporis impugnantia Aristotelem: sicut etiam illud satis plene apparet in libris quos ꝯpilauit de motus tempore possibilis ⁊ motore p̄mo: ⁊ de opinione ypocratis ⁊ platonis: ⁊ de spmate: ⁊ in libro de ꝓbatione: cuius sciaꝫ plurimū ꝯmēdauit: ⁊ sine ea in medicina nullū credidit eē perfectū: in quo libro modos possibiles ⁊ cōtingētes valde vtiles ⁊ necessarios medicine: ⁊ fere sciētijs omnibꝰ ad ꝓbationē diminuit: ⁊ cassauit: asserens eos eē inutiles ⁊ nō necessarios ad ꝓbationē ⁊ modos manifestos: ⁊ sunt q iueniunt̄ ad ꝓbatiōeꝫ nō necessarios tantū retinuit cogitans ipsos ad ꝓbatiōeꝫ necessarios eē: ⁊ dixit ꝙ exercitatio Arist. ⁊ alioꝝ cuꝫ modis possibilibꝰ ⁊ ꝯtingentibꝰ fuit amissio tēporis: hoc totuꝫ euigilauit ebunasar alfarabij: ⁊ vidi supra hoc ꝙ ꝓpriuꝫ ē ebunasar dicētis in expositiōe modi magni cū cepit exponere planiciē quā explanauit ꝺ modis possibilibꝰ: nō ē res sic̄ credit Gal. medicꝰ q dixit in libro suo quē noīauit librū ꝓbatōis. Inspectio ad possibile ⁊ modos possibiles cātos ꝑ illud ē supflua: ⁊ cōueniētior īspectio hoibꝰ ē ad modos possibiles ⁊ maxime in medicia: ⁊ Gal. dicit oꝫ medicum studere tēpore longo supra librū suū intitulatū de ꝓbatione credēs ꝙ cōpilatio dicti libri sit satis vtilis medico circa particulas tractādas artis sue. Et modi qbus operatur medicus in scia egritudinū ⁊ cāꝝ vniuscuiusqꝫ ipsaꝝ sunt illi: qbꝰ oꝫ medicū curare: ⁊ sūt modi possibiles: ⁊ nulla formarū modoꝝ alioꝝ ē necessaria: nisi raro: ⁊ sūt fere proxime extra artē medicine. Et ideo nō oportuit ipm loqui in predicto libro: nisi de formis modoꝝ possibiliuꝫ tantum: quas cassauit in eodē libro: ⁊ nō de formis inuētorū: quas retinuit ad ꝓbationē: qꝛ forme que inueniunt̄ nō sunt ad probandū parate: quoniā ꝓbationes nō fiunt ex hꝫ materia: sed fiunt ex formis possibilibus tantum. Expleta sunt verba ebunasar: ⁊ ideo vbi Arist. cepit ꝓbare modos contingētes possibiles ⁊ manifestos: dixit ebunasar in expositiōe verboꝝ illoꝝ verba hec ꝓpria. Huius porta ē magni iuuamīs satis magisꝙ̄ possibile puꝝ: quoniā oēs artes mecanice operant̄ cū porta hac: ⁊ maxime circa ꝯtractationē singularium futuroꝝ: si sint vel nō sint in mediciali arte: laboratoria: marinaria: cōsilijs ciuitatū: eloquētijs ⁊ silibꝰ illis: qbꝰ necesse ē vt sint scia ⁊ libri ꝯueniētes his: ⁊ totū hoc spectat ad modos. Expleta sūt vba ebunasar. Cogita itaqꝫ ⁊ admirare in verbis Gal. sic̄ nixus ē laudare logicā in omnibus libris suis ⁊ ostendit cām pestis medicorum tpe suo fuisse puitatem ⁊ diminutionem eoꝝ in sciētia logice ⁊ cām sapientie sue fuisse suū exercitiuꝫ in logica: qbꝰ medicus ad sciendū logicam necessario inuitatur. Ac ipse Gal. cōpilato libro de ꝓbatione retinuit oīo formas generaliter ⁊ specialiter modoꝝ possibiliū ⁊ cōtingentiū vtiliū tantū arti medicine: īmo vilipēdit eū qui operat̄ hoc plurimū. Et dicit ꝙ hoc nō ē necessariū penitus. ⁊ nullus dubitat ꝙ Gal. legerit libros Aristo. in logica. ⁊ ꝙ sciuerit logicā plusꝙ̄ alius q minor fuit eo ī sciētia. sed rōe egritudi-

nis cōis de qua locutus fui credidit ipse Gal. ꝙ nouerit artē logice ⁊ oēs alias artes sicut nouit artē medicīe ⁊ inuitauit se ad ea que se īuitauit ⁊ nō ꝑmansit in illo statu. sed ex dulcedine saporis quē saporauit ex aliqb⁹ iuuamētis mēbroꝝ īuitauit se ad ꝓphetiā dicēs. Uenit ad me dei nūci⁹ q docuit me sic ⁊ ꝑcepit mihi sic: vtinā fuisset isto gradu cōtentus: ⁊ tenuisset se in nūero philosophorū salus domini sup ipsos: ⁊ nō oblocut⁹ fuisset supra illos: sꝫ nō fecit hoc immo insipiētia sua ꝑduxit animā suā ad illō qȯ mēsurauit corpus suū cū corpe Moy. attribuēs eidē īscipiētiā ⁊ suo corpori ꝯplemētū. Exaltet̄ deus a dictis īscipiētiū exaltatione p̄rima. Et videt̄ mihi bonū vt audire te faciā dictū Gal. ꝓpriū. Nā q noīat heresim nō ē hereticus. Dico aūt ꝯtra Gal. q inuitauit se ad hȯ altissimū nō habens Moy. sicut nos tenētes legem habemus. Et ostēdam hac demōstratiōe ꝙ īsipiētia quā attribuit Moysi erat attribuēda ipsi Galieno vere ⁊ nō ei. ⁊ ponā dictū meū inter eos sicut inter duos sapiētes: vnū cōpilatiorē alio: ⁊ diffiniā verba prophete magni ⁊ hoīs medici verbis ꝓprys. B. n. spectat ad mediatorē. Dico igit̄ ꝙ Gal. cū incepit probare in. xi. iuuamentoꝝ vtilitatē status piloꝝ supcilioꝝ ⁊ palpebrarū q nō elōgant̄ nec extendunt̄ vt capilli capitis dixit verba ista ꝓpria. Nam creator q exaltet̄ ꝑcepit pilis istis vt maneāt in statu vno nec elongent̄ tpe aliquo: ⁊ pili receperūt hoc mandatū ⁊ ꝯsentiētes ei steterūt nō preuaricātes ei⁹ mandatū eis factū. Et hoc fecerūt vel sui timore amicitia vel reuerētia: aut qꝛ ipsi pili sciunt ꝙ status hꝰ nō elongatiōis vt capilli capitis est eis res vtilis digna ⁊ pulchra in opatiōib⁹ suis. Sed ꝯsiliū Moy. in re nālī qȯ ē laudabilius ⁊ dignius tenet̄ a me magis q̄ ꝯsilium hereticoꝝ qȯ ē melius ⁊ salubri⁹ reliquo ⁊ ē hoc. Deus est pricipiū ⁊ creator oīum creaturaꝝ sicut dixit moyses ⁊ inuentor p̄ncipy idest cāe mālis ex qua res creatur. ⁊ creator qui nos creauit opatus ē pilos in palpebris ⁊ supercilys status nō elongationis vt capilli capitis qui status vtilis ē eis. ⁊ sciens B operatus ē sub pilis palpebraꝝ pellem durā silr̄em cartilagini extensam in longitudine palpebre. ⁊ silr̄ posuit sub pilis superciliorū quandā pellem durā cartilaginosam inuiscatam ipsis pilis vt remanerēt in prima lōgitudinis quātitate. Et voluit creator eos sic eē sicut voluntatis sue eēt opari subito aliquē hoīeꝫ ex lapide bono statu lapidis nō mutato ⁊ B ē impossibile. ⁊ differētia hac differt credētia Moy. a credētia platonis ⁊ nostri oīuꝫ grecoꝝ. Et Moy. credidit. Sufficit volūtas dei circa māꝫ adornādā ⁊ ꝑparandā. q̄ statiꝫ vt vult adornat̄ ⁊ ꝑparat̄. Credidit etiā ꝙ oē est possibile apud deū q si vellet creare ex cinere equū vel thaurū subito crearet ipm. Et ipse Gal. dicit hoc i medicina ꝙ ex rebus sunt res ꝓprie impossibiles. ⁊ sunt ille quas deus nō vult eē penitus. imo vult ꝙ sint res possibiles ⁊ ex possibili nō eligit nisi meliora ⁊ vtiliora ⁊ p̄ncipaliora. ⁊ qꝛ meli⁹ ⁊ p̄ncipalius ē pilis palpebraꝝ ⁊ supcilioꝝ remanere in quātitate longitudīs sue: ⁊ numero qb⁹ sunt semp: creator volēs pilos eē sicut sunt statim factū est vt deus voluit. Et si voluisset istos pilos eē in statu quo sunt ⁊ nō posuisset ipsoꝝ plātationē in corpe duro ⁊ eorū creatio eēt ex pelle humida nullo modo esse posset hoc penit⁹ etiā si voluisset hoc millesies milies. imo status eoꝝ mutaretur: nec erecti nec firmi essent. ⁊ qꝛ ita est dicit deuꝫ in opere suo duplam habere electioneꝫ. Una ipsaꝝ ē electio melioris status vtilioris ⁊ ꝯueiētioris ad opationē. ⁊ alia est electio māe ꝯuenientis ad illud. vnde postq̄ melius ⁊ vtilius ē vt pili palpebraꝝ sint erecti ⁊ firmi ⁊ sint semp in vno statu quātitatis longitudīs sue ⁊ nūero fecit plātationē ⁊ ꝯfirmationeꝫ piloꝝ ipsorum in corpore duro. Et si plātauisset in corpore humido ipsos insipientior fuisset q̄ Moy. ⁊ insipiētior q̄ dux exercitus īsipiēs q edificat fundamēta muroꝝ ciuitatis sue ⁊ castri sui supra terrā īstabilem fundatā in aqua. ⁊ hec ē cā ꝑseuerantie pilorum ipsorum in statu vno. ⁊ hoc totum causatur ex electione sui in materia. Expleta sunt verba Galieni.

¶ Ait moyses. cū in verbis his aliquis philosophus īspicit fundamentū legis apparentis tēpore nostro sciens manifestabitur sibi cauillatio predicti viri. qꝛ verba nō sunt in vnum aggregata vt cōsilia legis doctoꝝ ⁊ philosophoruꝫ quorum duorum status a Galieno repulsus ē ⁊ vtiq; ignoratur. sed loquitur in rebus ex quibus sibi simplices sunt radices sicut nunc probo. Galienus opposuit moysi q̄tuor consilia predictis verbis: quorum vnum est consiliū moy. ⁊ alia tria nō sunt consilia moysi. sed Galieni cum modica scīa sua ī omnibus que loquitur extra medicinam: credidit ꝙ ipsa cōsilia quattuor essent vnum consilum. Et dico ꝙ illud vnū consiliū quod est moy. sicut dicit Galie. est ramus sequens radicē legis eius ⁊ fundamentū suū: ⁊ fūdamentū radicis Abrae aui sui: salus domini supra ipsos: nō cōtrariatur credētie eoꝝ sed rami sequuntur radicē suaꝫ. ⁊ hec dicta omnia que dicit hic galie. per se. s. ꝙ credentia nostra hec nō oꝫ credi a nobis sed ab alys sunt verba contraria adinuiceꝫ ⁊ nō sunt rami radicibus iuncti. Et nunc incipio exponere illa quattuor cōsilia moy. a gal. Moysi opposita. Primū est. Deus precepit pilis superciliorum vt nō elongentur quod mandatum pili obseruarunt dicens ꝙ hoc consilium est moysis in rebus naturalibus. ⁊ illud nō est consiliuꝫ moysi. quia nō precepit deus nec inhibuit moysi nisi id quod credit. Et secundum consilium ē quod moyses credit ꝙ omnia sint possibilia apud deum. ⁊ hoc nō est Moy. consilium simpliciter sed est consilium Gal. quia nō numeratur deus cum potētia supra impossibilia Sed Galienus cum pluria euitatione sua nō euigilauit se in loco cauillationis. quia est aliquid sicut dicit Moyses quod ē de re possibili: quod ⁊ alius dicit esse de re īpossibili. Ramus cauillatiōis huius rei cadit in radices eius. Et Galienus nō consentit alicui istorum nec ea sciuit sed vadit cauillando se tantū. Et consiliū tertium est sui. Moy. credit ꝙ si deus vellet creare ex cinere equum vel thaurum subito crearet ipsum: quod sanum est ⁊ est consilium moy. ⁊ est ramus radici credētie sue conueniens vt ꝓbo. Et quartum consilium sui est. Moyses credit ꝙ deus nō eligit nisi materiam bonam in omni re futura. sicut exemplificauit ⁊ dixit. Eligit corpus cartilaginosum ⁊ supposuit illud pilis. cui dicto nō obuiat moyses. Et postq̄ moyses licentiauit ꝙ deus nō operatur aliquid absq; vtilitate nec sicut accidit imo omnia que creauit sunt bona valde. ⁊ ea cū rōne ⁊ mensura creauit sicut probaui in dictis meis in radicibus legis: ⁊ nouisti horum oīuꝫ sūmā. qꝛ oculus fuit pforatus in tunica vuea propter visuꝫ ⁊ ossa fuerūt dura ⁊ sicca ꝓpter onus desup ferendū. ⁊ simili modo fuerunt oīa que inueniunt̄ in corporibus aīalis. ⁊ ꝓphete qui fuerunt post moy. assenserunt ꝙ omnia que deus creauit sapienter fecit. Et Galienus sciens quoddā consiliū moysis ⁊ est operatio rei subito absq; via naturali sicut versio virge in serpentem ⁊ terre in pediculos putauit ꝙ deus pōt creare ex cinere equū vel thaurū subito. ⁊ hoc ē cōsilium moy. Et omnia ista sunt rami sequentes radicem credentie moysis. Et est ꝙ mundus nouus est ⁊ origo mundi est per deū senem fortem solum absq; alio facientē munduꝫ post nullitatē purā celū ⁊ omnia que sunt in celo ⁊ īueniētem primā materiā sine celo ex qua fecit terram aquā aerem ⁊ ignem. ⁊ sigillantem hunc planetaꝫ supra ista circulis inequalibus. ⁊ ista elemēta ⁊ omnia ex his composita sigillantē istius naturis quas videm⁹: dando eis formā q̄ eis redyt in naturā. ⁊ omnia ea prout voluit facienteꝫ. Et radicem hanc credit moyses. ⁊ cū prima materia sit adeo

inuēta post nullitatē ⁊ sigillata sit sic̃ sigillata ē: possibile ē ipsi inuētori suo ipsam mām ꝑdere ⁊ mutare silr̃ naturā oīum q̃ ex ipsa ꝯposita sunt: ⁊ facere eis nām instabilē subito sicut eam subito adinuenit. Et iō mox credit oēs naturas generatiōis ⁊ corruptiōis ⁊ mutationē eaꝝ a statu suo esse ex porta possibili: ⁊ credit numerari deū cum potentia supra oīa que fecit. Et ad eū spectat voluntas. ꝗ si voluerit dimittere mundi statū vt est in perpetuū hoc facere potest. ⁊ si voluerit destruere totū ⁊ remanere solus ꝗ exaltet̃: possibile esset sibi eo potēte supra oīa ista. Et si voluerit mundū elemēta ⁊ singularia oīa dimittere in natura sua: aut mutare generationē aliquā singulariū suorum absq̧ cursu naturali erit possibile sibi: ⁊ oīa miracula sunt vt hꝫ: ⁊ depēdēt a porta nouitatis mūdi. Et dico miraculū ē illō: cuiꝰ gnãtio est ꝯ nāz ⁊ ꝯsuetudinē. cuiꝰ spēs sunt due. vna ē ꝑ gradus spāles ⁊ statꝰ spāles sꝑ sine statibꝰ ꝯsuetis: ⁊ alia est per diuersificationem rei subito in rem aliaꝫ: sicut versio virge in serpentē terre in pediculos: aque in sanguinem: aeris in ignem: ⁊ manus benedicte in manum leprosam: que omnia facta sunt subito. ⁊ forte nā huius que accidit aliquo tꝑe non inuenitur in hac inuentione quieta sic̃ manna que cum dura erat molebatur: ⁊ fiebat inde panis cum calefacta erat a sole: dissoluebat̃ ⁊ fluebat. ⁊ oīa que inueniunt̃ ī bibliotheca similia māne virtutibus sunt ex porta possibili inuenta possibilia origine mundi. Et ex ꝯsilio dicētis mūdū eē veterē oīaq̧ credunt̃ a nobis possibilia. ⁊ dicit ꝙ mūdus cū singularibꝰ suis a deo creatꝰ est vt est: ⁊ stetit statu suo cū deo ſm inuentionē sui ꝓut deus voluit: sicut egrotās cū egritudie q̃ nō recedit ab egrotante. ⁊ vt dies cū ascensu solis: ⁊ vmbra cū pñtia surgentis ⁊ similia illis. Et dicit dñs ꝯsilij huius ꝙ motus est sine generatiōe ⁊ corruptiōe. ⁊ iō celū dicit vetꝰ ⁊ mām primā ex q̃ creatio fit esse sine generatiōe ⁊ corruptiōe ⁊ impmutabile. Dicit ēt ꝙ oīa mutantia nām hanc reꝝ generabilium ⁊ corruptibiliū cuiuscūq̧ spēi sunt īpossibilia. ⁊ iō qđ fit subito est īpossibile sibi: qꝛ nō inuenitur ī natura vt aliquid subito fiat: nec futuꝝ aliquod in natura huius materie inuenit̃: nec permutat̃ status eius ad statꝰ alios. ⁊ hoc ꝓbatum est: ⁊ ꝗ intelligit ea que spectāt ad ꝯsiliū hoc. ⁊ nō credit ꝙ deꝰ hēat volūtatē nouā: ⁊ electionē in inuētis possibilibus a quibꝰ dependet potentia sua: vt possit nobis dare aliquotiens pluuiam: aut eam aliquotiens retinere ſm velle suū. Sed dicit ꝙ descensus pluuie in hac natura gesta sequit̃ preparationē fumositatū aque ⁊ aeris q̃ operāt̃ inuētionē ⁊ retētionē sui: que oīa sequunt̃ ꝑparationē materie ī qua potentiā deus hꝫ. ⁊ sic difficilia in mā ipse de facili facere nō potest. ⁊ que ꝓhibent eoꝝ inuentionē nō pōt facere inueniri materia nō existente creata. ⁊ sic eius ē inuentio conueniens sibi ī ꝑpetuū ⁊ in seculū seculi. Jā manifesta est tibi rō consilij credentis mūdū esse veterem ⁊ ratio eius qui credit mundū nouū. Sed hic Galienꝰ extra artē medicine nesciens veritatem insipiens ⁊ verbosus dicit ⁊ clamat multotiens: ⁊ dubius est ī hoc statu nouitatis mundi: ⁊ īscius vtrum sit vetus vel nouus: vtinā sentirem qualiter fuit dubius ī radice hac ponēs totā inuētionem sui in eloquio suo supra palpebrarum pilos ⁊ superciliorum radice vetustatis mundi: ⁊ nescit si est vetꝰ vel nouus dicens ꝙ oīa que sunt difficilia in mā sunt impossibilia deo cuꝫ potētia minime numerato. ⁊ si vellet deus hec oīa millesies milies. Et dixit ꝙ nō est volūtas sufficiēs nisi que cōuenit materie: ⁊ ꝙ deus ē ꝑncipiū creatiōis ⁊ oīꝫ creaturaꝝ: sicut ait Moy. ⁊ dñs ꝑncipij .i. cause materiał: ex qua creatio fit. hoc dictū ē Gał. igit̃ credit vetustatem materie cum senectute dei: ⁊ ipsa sunt principia creatiōis oīum que creauit. ⁊ hoc dictū spectat ad vetustatē mūdi qđ credit Gał. ⁊ res hꝫ dubia est ī eo. Et oportebat ipꝫ dubitare si creatio equi ex cinere subito esset possibilis sicut Moyses credit: aut impossibilis sicut dicit ille ꝗ ꝯfirmauit sñiam vetustatis mundi: ⁊ qꝛ dubitauit ī radice ⁊ tulit sententiā ī ramo: est signū manifestū supra insipientiā suam conueniētia status rami ad radicē: ⁊ taliter est dictum suum ꝙ sunt ex rebus res ꝓprie impossibiles apud deum: ⁊ dictum hoc est de vetustate materie.

¶ Et mirabile ē dictū suū ꝙ deus sciuit ꝙ piloꝝ supciloꝝ nō elōgatio erat res apta pilis ipsis: ⁊ ex dicto suo ē ꝙ deꝰ vult vt sit res possibilis: ⁊ ex possibili nō eligit nisi meliꝰ. Utinā sentirē huiꝰ scientiā voluntatē ⁊ electionē: q̄s ipse asserit esse ī deo: ⁊ fecit ī inuento res possibiles apud deum: ⁊ super hec duo fundamēta edificauit dictū suū hoc: ⁊ dedit sñiam ī ipso ex ꝯsilio vetustatis ⁊ nouitatis mūdi cōsilio. Et iā ꝓbaui tibi ꝙ rōne ꝯsilij eius qui credit vetustatē mundi nō remanet deo volūtas: nec electio nec cōplet in inuentis possibile futuꝝ vt eligat vel remoueat. ſꝫ spectat dictū suū verbis hꝫ ad ꝯsiliū nouitatis mūdi: ⁊ essentiam māe noue. Et attēde sicut miscuit verbis suis res spectantes ad ꝯsilium nouitatis mūdi cū rebꝰ spectātibꝰ ad consilium vetustatis mundi. ⁊ putauit oīa hec esse credentiam vnā: ⁊ ꝯsiliū vnū: ⁊ si mūdus ē vetꝰ aut nouꝰ: sibi ē dubiū. Et oīa q̃ dixit ī verbis hꝫ cauillata aperta sunt ei. ⁊ est credentia spālis: ⁊ tulit sñiam ī ipso: ⁊ hoc est signū supra insipientiā suam in radicibus ⁊ ramis verborum suorum: ⁊ supra negligentiā inspectionis eius quod dixit: ⁊ hec fuit voluntas mea tantū in istis afforismis: ⁊ nō alia: nec inuitaui me repugnare ei qui credit vetustatē mundi vel dubitat supra ipm: aut īfamare eū. Sed stimulauit me ad volūtatem hanc numerus verboꝝ ꝯplentiū regem.

¶ Ait Moy. iam dixi ī ꝓximo afforismo egritudines hūanas. Jn hoc tū afforismo volūtatis mee est ostendere tibi bonam ostēsionē ī inspectiōe ⁊ credentia tua: ⁊ est ꝙ ꝗcūq̧ dicit se vidisse sensibiliter illud qđ asserit ad ꝯfirmationem cōsilij sui sper ans se illud visurum: ēt si ipse hēat̃ hō perfecte legalitatis: veritatis: firme loqutionis: ⁊ bonoꝝ moruꝫ: attēde ea que tibi dicit: ⁊ si vult vt credas opinionem ⁊ credentiā quā credit pone dubitationē ī rebꝰ quas dixit tibi se vidisse: ⁊ nō turbes mentē tuam cum nouis q̃ dicit: sed īspice ī ipsa opinione ⁊ credentia: sicut īspiciēduꝫ est absq̧ īclinatiōe tui ad ea q̃ dicit se vidisse oculis ꝓprijs: siue referēs sit singularis ꝑsona: siue populus ex gētibꝰ dicti consilij: qꝛ voluntas ducit hominē ad operandū malum: ⁊ maxime tꝑe rixe: ⁊ hoc prohemiū proposui vt euigiles in dictis Galieni huiusmodi sapientis ⁊ principis: cuiꝰ consilium in membris principalibus sciui ꝙ sūt tria. s. cor: cerebrum: ⁊ epar: que tria sunt inceptiua: ⁊ aliquod ex eis virtutem aliquā nō recipit a membro alio aliquatenus. ⁊ credētia Aristo. ⁊ sequentiū ipm est sicut sciuisti ꝙ mēbꝝ principale tantū est cor: ⁊ cor mittit virtutē vnicuiq̧ mēbroꝝ corꝑis cū q̃ virtute operat̃ membrū oꝑationē suam specialē. ⁊ iō cor ſm Aristo. mittit virtutē cerebro: ⁊ cum virtute ipsa operatur cerebrū operationē suā specialē. dādo membris omnibus sensum ⁊ motuꝫ. ⁊ operādo adhuc imaginationē rōnem ⁊ memoriā: que operatiōes inueniuntur in cerebro cū dicta virtute quā a corde recipit. Et silr̃ membꝝ quodlibet corporis operat̃ oꝑationē suā spālē cū dicta virtute quā recipit a corde. Et opīo hec Arist. ē sana qñ aīali viuo exñte vita ꝯpleta oꝑatiōes ipse a membris sicut dictū ē operāt̃. Et iā aliquis loquutꝰ ē ī hoc ꝑter me illud quod erat sufficiens. Et Galie. cuius consilium est ꝙ virtutis sensibilis ⁊ motiue: ⁊ similiter imaginationis rōnis ⁊ memorie primū ꝑncipiū est cerebrū: ⁊ ꝙ cerebꝝ nō habet societatē aliquā cuꝫ corde virtute sibi trāsmissa ab eodē vt ꝑ ipsam virtutē sentiat ⁊ moueat festinus ad rixā cum Aristo. supra ꝯsiliuꝫ ad confirmationē dicti ꝯsilij sui

dixit ĩ secũda particula libri sui supra expositionẽ Ipocratis ꝛ platonis dictuȝ hꝯ possibile est cor constringi findi et euelli totaliter absq̧ pforatiõe ↄcauitatis ex ↄcauitatibꝰ pectoris: ꝑut moris est fieri hoc multotiens ĩ sacrificio: ꝛ aĩal ĩspirat clamat fortiter: ꝛ fugit: ꝛ nõ morit̃ quousq̧ sanguis fluat multus: ꝛ hoc ẽ ꝓpriũ dictum eius. O viri sapiẽtes ĩ inspectiõe admiremini q̃liter possumus tenere eum veridicum ĩ hꝯ nouis. ipse. n. dixit in quita scientiarũ. verba hec que vera sunt: ꝛ sunt. Nõ potest esse penitus gn͛ accidat cordi pestis cum adest tempus mortis: ꝛ mors seq̃t malã ↄplõnem cordis: ꝛ oĩum membroꝝ corporis cõplexionẽ malam quantitate magna: ꝛ maxime membrorum consimilium nõ sequitur mors subito: ꝛ illã que specialis est membris organicis sequitur mors subito.

¶ Et Galienus vult a nobis vt credamus sibi in his dictis duobꝰ: quoꝝ primum est. ꝙ mã male ↄplõnis fluit ad cordis substantiã: qð est membꝝ organicũ: ꝛ imutat eiꝰ complexionẽ naturalẽ: ꝛ cum apostemat illud aĩal subito moriat̃. Et illud qð est vltimũ vt ex ↄstrictiõe cordis scissiõe vel euulsiõe: ꝛ iactus sui ad locũ aliũ: aĩal viuit: clamat: currit: ꝛ inspirat: ꝛ nõ moritur quousq̧ sanguis exitꝰ multus sequitur. Ego vero dico postq̃ mors sequitur exitum sanguinis multi. si stricta tenerent̃ capita venaꝝ e quibus sanguis exit manibus per longaȝ horã esset possibile aĩal remanere viuum absq̧ corde: ꝛ est mirabile hoc.

¶ O hõ attende qð accĩt viro q̃ nititur fouere credentiam suam ĩ eo qð est necessariũ tibi euigila supra illud: ꝛ si illð qð dixit Gal. sanum est ꝛ est ĩ eo cã q̃ corrumpat iuste consilium Aris. dicentis. principium sensus ꝛ motꝰ esse ꝛ venire a corde. Ego ṽo dico supra hoc ꝙ corrupta radice a qua virtus aliqua procedit alicui ipsa virtus trãsmissa põt remanere ĩ eo aliquo tpe: ꝛ cessat cessante illo qð illam extẽdit: sicut fonte aque subito obturato aqua trãsmissa a fonte remanet in riuo suo que satiat ꝛ emollit qð est iuxta se posituȝ donec cessat aqua. Insuper tu vides aliq̃s ex mortuis: quoꝝ corpus remanet calidũ quadã hora ꝭm caliditatẽ viuoꝝ: ẽt si cessauerint corda ipsoꝝ: q2 caliditas quã receperant a corde erat ante cessationẽ cordis que cessat postea: ꝛ dissoluitur cessante illo qð iam extendit. Et simili mõ mouent̃ aliqua ex membris aĩalis post incisionẽ capitis sui rõe virtutis in neruo ĩcluse quousq̧ cessat penitꝰ. Et sic dico ꝙ ꝑncipiũ qð mandauit cor cerebro remansit ĩ cerebro q̃dã hora modica post extractionẽ cordis quousq̧ exit virtus ipsa. ꝛ nõ ꝓuidimꝰ supra hoc dictũ nisi ꝓpter infamiam que est a veritate remota ꝛ nõ alia de cã. Et q̃liter extrahatur cor ꝛ nõ perforat̃ aliqua pars pectoris ẽ ꝙ finditur locꝰ aĩalis ĩ vltimo colli. ꝛ ingeniat̃ hõ ĩ eo. Et extrahit corpus cordis a sua capsula cõiuncta cum pectore ꝛ dorso: quã dimittit: ꝛ hoc opari est valde difficile post mortẽ aĩalis: ꝛ viuente aĩali sicut dixit Gali. est res valde remota a veritate: imo est preceptum factum ad consilium suum fouendum: ꝛ aliud non est.

¶ Expliciunt affo͛rismi rabi Moysi.

¶ Incipiunt affo͛rismi Joannis damasceni.

Iberet te deus fili amantissime a deuio erroris: ꝛ ĩ via cõseruet ꝓsperitatis atq̧ meũ velle de te mihi dignet̃ posse ↄcedere: teq̧ in eodẽ agilẽ facere: sic desideriũ tuũ iunctũ meo ↄpleat ĩ te. Nouerit dilectio tua fili mi: q2 petitionẽ tuã de affo͛rismis medicine scribendis ꝓpter nihil aliud prolongaui: nisi q2 verebar ne aliq̃n fastidires tui desiderij meã lõganimitatẽ velle tentare: ꝛ considerando cognoscere: iam nunc vero quantũ inde cognoueriȝ sufficere videatur. ¶ Quia cũ maiores nostros peritissimos viros queq̧ fastidiosum noueris sepe arguisse nõ egre tibi ferẽdũ est. Ceteꝝ ipse presentisse potes me semꝑ vtilitatem tuã quesiuisse: ꝛ nunq̃ te deserendo plus alium coluisse. Deus omnipotens dirigat mentẽ tuam in bene placito suo ad vtilitatẽ seruorum tuorum. Ecce iam affo͛rismos quos me scribere rogasti tue dilectioni mãdo.

¶ Certe ĩ medicina imẽsa profunditas est. ¶ Operari ãt ꝭm libros absq̧ perfecta rõne ꝛ solerti ĩgenio molestuȝ ẽ.

¶ Ingeniũ autẽ naturale adiuuat artẽ ꝛ nãm regentem. ↄriũ aũt ↄria. ¶ Abundãter aũt libros peritoꝝ veteꝝ relegere: ꝛ secreta eoꝝ diligẽter discutere iuuat oẽȝ sapiẽtẽ ꝛc.

¶ Uita breuis est ad cognoscendum vires omnium terre nascentium. Tu autẽ ea que palam sunt: ꝛ ĩ quibꝰ oẽs conueniunt ꝛ maxĩe q̃ probasti tene. Que ṽo ĩ dubio sunt ꝛ in quibus dissentiunt omitte. ¶ Illud ṽo nõ debet nos cõmouere qð in sapientum dictis habetur.

¶ Quedã sunt que non videtur nobis ad plenũ rõ attestari. sed potius credulos habere. Illud quippe quo medicamur subtilis substãtia est. neq̧ eniȝ humana natura erroris periculum incurrere nõ põt: ꝑsertim in subtilibus.

¶ Qui deditus oĩo secularibꝰ negocijs. alias. delitijs: negligit fundamentũ medicine philosophie: ꝛ artiũ doctrinam nõ ei fides adhibenda est: ꝛ maxime ĩ ea vbi Gal. ꝛ Arist. ↄcordant: vbi discordant difficile verum inuenit̃.

¶ Animal secũdũ frigidũ ꝛ humidũ nutrit̃ ꝭm calidum ꝛ humidũ viuit. virtus siue virtutes naturales uel sp̃uales varia noĩa habentes vna eadẽ que est. s. virtus. Sed scðȝ diuersa ĩ subiectis mẽbris officia diuersis vocabulis nuncupantur. ¶ Complexio naturalis ꝭm vicinitatẽ quideȝ est separabilis: actu tñ est inseparabilis. Queãdmodũ taȝ vicia aĩ q̃ figure corporis ab auis ꝛ a parentibus cadit. et hereditatur: ita quoq̧ morbus diuturnꝰ: ꝛ maxime si fuerit in principali membro.

¶ Medicina que temperamẽto vicia est ꝛ odorifera si cibus quoq̧ fieri possit optimuȝ est. Colligatio corpis ꝛ aĩe ꝭm ordis naturalis ↄsonãtiã facta est vt subsistat. ¶ Unde cauendũ est ne des ei fortẽ medicinã que fortiter mutet eam: vt ea q̃ est ĩ tertia pte. ¶ Complexio corpis aĩati ad figurã nerui cõsona est. Nõ igit̃ temerarius sis ĩ medicina forti que eã dissoluat: ꝛ aperiendo corpus in aliam complexionem mutet.

¶ Medicina stiptica ꝛ odorifera: ꝛ temperamẽto propinqua custodit ꝛ ↄfortat principalia membra: ꝛ virtutẽ naturalẽ. hꝯ tibi sit semper vtendum vt cõfortes naturam. Si. n. naturã confortaueris morbũ medicando iuuat curari. Si vero eam neglexeris: ꝛ neglectam deficere permiseris: nihil prodest.

¶ Epar ꝛ stõus sunt posita inter efficacia nãe vt nutriãt sicut instrumẽta: ꝙ si accidenti aliquo amiserint cõplexioneȝ ꝛ minuũt cursũ nature. ¶ Calidi morbi plus frigidis sunt mortiferi ꝓpter ignei motus velocitatem. ¶ Quando corpori aliq̃d acciderit: nõ ei dandũ est qð noceat ꝑncipalibus mẽbris. qð si feceris inde nociuus eris: magnũ iuuare nõ videris. ¶ Uitiũ aĩ sequitur complexionẽ corporis: cum igitur corpus patitur: ꝛ maxĩe principalia mẽbra. medicinam maxĩe aĩe exhibere minime negligas. vñ. vȝ. gaudeat vt odoratu visu: auditu: qð nõnulla medicĩe ps ẽ.

¶ Medicinaꝝ. q̃dam ꝛ maxime que faciunt in sũmo capitis post cenã: ꝛ q̃n itur dormitũ dande sũt vt nã ad iteriora intẽta ab altissimis mẽbris attrahẽdo sensus alleuiet. Silr̃ aũt vbi morbus iã preualuerit ꝛ maxĩe in principalibus mẽbris. Nulli medicine mẽbrũ cõmittendũ est aliquod nisi ei que ad cõplexionẽ eius aut ex parte aut ex toto: pertineat ad silr̃tudinẽ medicine nutrientis membruȝ que medicina si nutribilis quoq̧ fuerit vtilis est.

¶ Medicina ↄria ad cõtrariũ deponendũ est: ꝛ nõ ꝭm complexionẽ eandeȝ. ¶ Infirmis defectis nulla medicia aut

cibaria danda sūt nisi ea que facile possit natura pati: ꝛ ꝓprie temperamentū ī quātitate ꝛ qualitate sit.

¶ Medicamīa pauca tibi teneda sunt nisi quoꝝ iuuamēto sepius exptus ꝯfidere possis: totius.n. multitudis notitia icomprehēsibilis est. Ne cū ꝑ singula volueris inquirēdo discurrere multiplici diuersitate sensuum distractus ī nullo poteris fidē habere. ¶ Rerum proprietas dubia ē Eam nanqꝫ multi olim experiētes arbitrati sunt facere a proprietate qđ pleriqꝫ faciebāt natura. ¶ Unde vidēdū est ī ꝓprietatis purgatiōe negligat naturā que notior est.

¶ Humores ī hieme nā plus dispergit ꝛ vere ītus: estate aūt ꝛ autūno minꝰ: tunc itaqꝫ oꝫ vt medicemur qñ potior est. ¶ Frequētatio morbi in principali mēbro dissolutionem corpis ꝓnūciat humores calefaciendo: ꝛ dissoluēdo: ꝛ nām ꝯfortādo salubrius purganꝶ q̄ per katarticum aut per vomitū: quoꝝ neutrū sine detrimēto fit nature. Si tamen eos calefaciendo dissolutos ad principalia mēbra d. fluere nō ꝑtimeꝶ: ꝙ si timeꝶ ad quodlibet aliud īgenium recurrēdū est. ¶ Cauēdū ē ne ab egritudīe cōualescētibꝰ īnatū apa ad iteriora medicamēto redire cogatur ꝓpter principalium membroꝝ defectionē. Sed aliter dissolutū expellatur qđ leuiꝰ fieri pōt q̄ tantū addi: nec qđ sibi sufficiat ad distributionē minuendorū principaliū mēbroꝝ.

¶ Habitātes ī qnto aut sexto climate plus minuere sanguinē expedit q̄ ī septimo: aut ī p̄: aut ī secūdo: aut ī tertio.

¶ Apostema ī membro ꝑncipali sine dolore nām ī regimē diuisisse significat: maxīe si ex co.ru. aut ex sanguīe est qđ rarum est. ¶ Corpa naturaliter frida ꝛ humida paꝝ ī vētre recipiunt: minꝰ vo reddūt: vētres quoqꝫ coꝝ plurimuꝫ liquidi sūt: ꝛ ī firmitas diuturna. Calidis enim ꝛ siccis contrarium conuenit.

¶ Ab ī firmitate surgentibꝰ cibaria sibi nociua petētibꝰ nō negāda sunt sed īgeniādum ī qualitatē sibi vtilē mutādo.

¶ Oportet aūt te ī firmo salutē ꝓmittere semꝑ: nec vnq̄ illū a spe deponere: ꝛ si ipse desperes. Complexio eniꝫ corporis animi affectui semper inheret.

¶ Ingeniuꝫ naturale medici cum paruo artis fundamēto adiuuat nām: ī naturale ꝯrium. ¶ Medicoꝝ illiteratoꝝ simpliciū: adolescētiū luxui subiacētiū: vtplꝭm homicide.

¶ Oportet etiā egrotum de oībus. vnde egritudo nasci solet tā exterioribꝰ q̄ īterioribꝰ ingri: ꝛ ꝭm potiorē ꝑtē iudi(care.

¶ Glorioſoꝝ superbiaꝫ ꝛ ad naturale multiloquiū si sapias ꝯtēnas: nec te egrū īterrogare ꝑ oīa pudeat. vria .n. vbi morbus intra venas existit fallax est.

¶ Si iterrogatꝰ semꝑ velociter respōdeas: dubitādus es.

¶ Circa infirmū ꝯstitutus sui sani qualitatē ꝛ aī affectiōeꝫ ꝯuenit cognoscas. ea vo que illū noueris amasse ꝑ ceteris aut ꝯcupiscere ad memoriā reuocādo laudare. Et si licitū sit ante oculos presentare: aut se mox facile habiturū constāter ꝓmittere: ꝛ sic ī eoꝝ spe illū aīare nō desinas.

¶ Multū iuuat paraliticos ad eoꝝ latera nālē calorē apponere: nō tn̄ igneū: ſꝫ adolescētis puelle. Una medicinaꝝ ī iuuamēto eq̄liū: ꝛ sapore odoriferior ꝛ leuior eligēda est.

¶ Mutare consuetudinē nociuum ꝛ pessimū est et maxīe (veterē.

¶ Quomodo nulla cōueniētia fit iter aquā ꝛ calorem nālem. Ita nō est purgādū nisi medicia q̄ nō sit lōge a temperamēto. ¶ Timedū est.n. ne horrēs eam natura reyciat: ꝛ non misceaꝶ humoribꝰ nec corroborata nociuum expellere possit. ¶ Oportet ergo vt ad purgādū interclusos humores ī similitudinē sibi ꝯuertatur medicia: ꝑ ingeniū vt nā eam recipiat apte ꝛ receptam ꝑ venas deportet: ꝛ sic ꝯfortata facile inimicū suū excludat. Nam si ī qualitate fortior fuerit deficit nā. nam contrariatur ei.

¶ Ante purgationē vo ꝑ aliquos dies humores cōmouendi sūt: ꝛ dissoluēdi cū medicina cibali ꝛ cibo medicinali: ꝛ sic cum presentis diei abstinētia sunt purgādi.

¶ Balnea nō sūt necessaria nobis ad refrigerādū calidū: aut calefaciēdū fridum. Sed vt dissoluāt ꝛ sudare faciāt: desiccēt: ꝛ humectēt. ¶ Tyriaca magna necessaria est vt dissoluat: ꝛ dispergat ꝛ mūdet. Sed pueris adolescētibus ꝛ senibꝰ ꝛ defectis parum dandū est inde. ¶ Morbi exteriores vere ꝛ estate magis sūt curādi. Interiores vo ꝑ hiemē. ¶ Morbi ex penuria quantitatis vel qualitatis non minus q̄ de plenitudine nimia nascūꝶ. vnde medici multi ī temeraria purgatione delinquent plerunqꝫ.

¶ Medicia data si victa nā nō eos quos q̄rimꝰ expulerit humores: remāet ī corpe: ꝛ ī humoꝝ mutata q̄litate morbos inde itendit generare. Corpora frida ꝛ humida ossa: ꝛ neruos ī ualidos habēt: vñ sana egritudini ꝛ egra sanitati habiliora sūt. ¶ Apostema ī pueris cū sūma diligentia et cautela curanduꝫ ē. neqꝫ.n. itrorsum violēta medicina redigendū est: nec nā ī modū valida ex humoris quē habet adhuc a mr̄ice copia repssa succūbat. ¶ Morbido corpi nō forte contrarium vel eadē die post nimiū aeris cal'. dādum est ꝛ econtrario.

¶ Acute egritudies plus ī senibꝰ q̄ iuuenibꝰ timēde sūt. citius.n. ī bonū malumue firmanꝶ. cibaria qppe q̄ recipiūt mutat nā eoꝝ ī sīītudinem frigiditatis. vñ celerius ad sanitatē reuocanꝶ. Timēde vo sūt: q2 dfectꝰ caloris naturalis acumē egritudinis sustinere nō potest. ¶ Fridi morbi ī senioribus difficilius: ī iunioribus faciliꝰ curanꝶ. ¶ Balnea ꝛ temperata potio iuuat cāꝫ ꝛ ꝯtrariū cause. ¶ In nimio exercitio positos añ cibū paꝝ qescere ociosos aut parum exerceri oꝫ. ¶ Labor ꝛ exercitiū qdaꝫ dolor ē. vñ in eo positi nō dolēt de pluribꝰ morbis. illaboriosi etenī sunt ad ꝯparationē illius laboris nisi cum dolor morbi laborē excesserit. ¶ Iuuenibꝰ spermatis emissio raro ex fridītate accidit. ¶ Iuuenibꝰ epilepsia ꝛ spasmꝰ in primo ꝛ scđo ꝛ tertio ꝛ quarto climate ex naturalis caloris inopia ꝛ temperamēti defectiōe est: vnde sanitas coꝝ ex calore ꝛ temperamēto ꝯstare dꝫ: magis euenit raro ex nimia friditate sub qualitate vel quātitate multiplici tēperamēti. ¶ Uñ purgādo ꝓuidēda est medicia calidissima nō ad vltimam subtilitatem perducenda.

¶ Cū qs vult caput purgare: aut cerebrū: aut instra sensuū pillulis maioribꝰ. i. grossioribus: ꝛ post cenā eūti dormitū datis faciendū est. ¶ Ad nimiaꝫ hūiditateꝫ in stō subtilē puluerē damus. ¶ Si cui ꝑncipalia membra defecta habenti: aut debilitata katarticum necessariū fuerit clistere faciamus. ¶ Abundātia stōi pillulis paruis ꝛ recentibus humidis ieiuno stō datis purganda est: ꝛ his qui biberunt deambulando ꝯmouendum est.

¶ Pillule veteres ꝛ desiccate prius q̄ denꝶ humectande sꝶ ꝑ noctē ī aq̄ cal'a. ¶ Oē katarticū nc̄io co.ru. ꝯmouet.

¶ Qui. xl. annoꝝ aut pl'ū sūt ī medicina eoꝝ nō est ī sisten duꝫ ꝙ co.ru. purget. Quia ipsa ꝑ se facit ꝛ humectatio corporis fundamētū est. ¶ Principalia membra nāliter defecta habētibus cauendū est ne acutā medicinā sed ad vicinitatē temperamenti redactā accipiant. ¶ Due species si simul mixte bibite sint necessario tanq̄ si separati: vtraqꝫ lacertos ꝛ carnem generādo suū naturaleꝫ reddit effectū. ¶ Conualescētes ꝭm infirmitatem suam: debēt quidem tractari: nō tamē ex toto permittanꝶ haberi ꝓut ante consueuerunt sani. ¶ Oportet medicinā fieri ad similitudinem operātis nature: ꝛ si dura aut tarda fuerit: ꝛ nō ꝭm qđ videaꝶ iuuamentum absqꝫ ratione: Absqꝫ rōne q dem fallax est. ¶ Eger diu fideli medicoꝝ cōmittēdus ē: cuius error a recti distātia rarus est. Qr si plurimos consulit ī singuloꝝ errorē plerūqꝫ cadit. ¶ Apostema ī senibus nō retrorsum medicamīe cogaꝶ. Uidendū est.n. ne natura deficiat ad dispergendū illud: ꝛ qđ expulsione totas vires ꝯsumpserit: extrahendū quippe est. Sed nō cum forti

medicinā ne nāq cuʒ eo exiēs corpus exinaniat. Mediocri/ter igit̄ est extrahendū: est nempe qd deperdit̄ in senibus multū ad differentiā illius qd restaurat̄. Silr̄ ꝛ ī pueris. vis nanq̄ medicine fortioꝛ est natura eorum.

¶ Infirm⁹ ad solitū statū ex q̄ ī egritudine ceciderit tantū reuocand⁹ ē: nō aūt ad temperamentū ī omni substantia.

¶ Cuius qualitatē ꝯplōnis non nouimus sani eius īfirmitatem an grauis sit: nec ne nō bene ppendimus īfirmi. vñ medicina īcerta queq̄ subsequit̄. reddere. n. sanum ad cōplexionē temperamēti morb⁹ est ad sui sani q̄litatis operationē. Nam virtus est causa motionis.

¶ Uñ ī purgando corpore si forte sit ipsum ꝯmouēdum ē forti medicīa ꝛ illi manifesta.

¶ Singulis īfirmitatibus ppria fieri medicamīa ad ingeniuʒ: ꝛ ad arbitriū medici pfectiōi ppīnquum est.

¶ Nulla res sub lunari globo vel circulo posita quocunq̄ gradu mutet̄ circulus vltra reuocabit̄: ī eternū ad illū q̄litatis vel quātitatis in quo fuerit in ipso circuli motu.

¶ Nulla medicina leuis est in cōtemplatione ꝛ operatōe: ea enim que leuis videtur grauem: que autem grauis leuem: si attentius eam inspexeris comprehēdes. Non igitur leuiter vel absq̄ ratiōis consideratione determinandum est. Credere experimēto sine ratione fallax est.

¶ Nulla egritudo ē q̄ nō habeat opus iterrogari infirmū.

¶ Omni fe. caloꝛ extra naturam est. Sed inter fortem et leuem differt fm̄ suam māmꝫ: quapropter ei que ex co. ru. est fortiter: que vero ex co. nigra lēte resistamus opoꝛtet. Quodcūq̄ membrū susceperit detrimētū aliquod seu naturali morbo seu quouis exterioꝛi accidēti nō vlteri⁹ prioꝛi statui pfecte reddi potest.

¶ Morbū diuturnū: ꝛ defectionē mēbroꝝ hereditat qdē fili⁹: sed differēter aut minoꝛē si alter parentū fuerit san⁹.

¶ Nulli etiā credendum est studioso medico nisi etatis: et (probato.

¶ In morbo diuturno cuius vrina vrīe sani similis fuerit. ꝛ in vna eadēq̄ qualitate pmanserit nō euadet egritudinem.

¶ Medicus mediocris qualitatis est: ꝛ ne nimis mundū admiret̄: neq̄ ex toto aspernetur opoꝛtet.

¶ In tempoꝛe veris si ex multa humectatione fiat mutatio aeris. estate nascuntur variole apostemata frenesis et febres: nec solutione purgatiua curant̄.

¶ Mulier in dextra parte cōcipiens raro feminaꝫ pariet.

¶ Katartico dato pregnāti: deficiūt pncipalia mēbra nati omnibus diebus vite sue.

¶ Quō nascūt̄ morbi ex humoꝝ q̄titate vel q̄litatis abūdātia. Similiter est ex defectione: propterea vero medicū purgādo ꝛ exinaniēdo errare ꝯtingit.

¶ Olfatus ꝛ maxime si saliat fumus ī caput celerius q̄ bibitur cerebrum iuuat.

¶ Ex mutatiōe stellarum ī longitudinē ꝛ latitudinē vitia ꝛ consuetudines non mutantur.

¶ Ex diuersitate spacioꝛum regionuꝫ: variantur quoq̄ cōplexiones ꝛ vitia: nāe etiaꝫ: ꝛ cibaria atq̄ medicīe: adeo vt ea q̄ fiunt ī. ij. ascendant in. iiij. ꝛ ecōuerso: velut herba oꝛtulana: ꝛ agrestia seu saluatica: ꝛ domestica differunt.

¶ Emplastra atq̄ vnguenta fm̄ vicinitatem qualitatis cōplexiōis in similitudinem illius membri cui apponūtur.

¶ Co. ni. in iuuenibus forti medicina purgare noli. Eoꝛuꝫ nanq̄ quantitas parua: ꝛ equalitas defecta. neq̄ eniꝫ coꝛpoꝛi coherentia sunt.

¶ Si poterit medicus medicari cum dieta absq̄ poꝛtiōe prospera euenient. Si quis p multum tempus neq̄ vomitum neq̄ solutionem habuit: ꝛ eueniat illi subito impetu videndum est ne restringere festines.

¶ Fum⁹ ī coꝛpe aliō ē q̄ vētositas: ꝛ pauci nouerūt discer(nere.

¶ Urina sanitatē significans in oī homine nō est equalis: nec in quantate nec in qualititate: nec ī liquoꝛe.

¶ Cuius vrinam non prenoueris sani: in eius medicīa nō appropriabis virtutem egroti.

¶ In cōualescētib⁹ apā sic medicare vt nō egrediat̄ itus. sed foras non fortiter quidem: sed leniter extrahatur. Similiter quoq̄ in pueris: sed in senibus.

¶ Si dementia ex friditate ꝛ siccitate pcedens ad cerebꝝ incutiens sit. fumū odoꝛiferum ca. ꝛ hu. tam itus q̄ foras ei adhibemus: ꝛ ad excitandum caloꝛem. ad iras quoq̄ īterdum patientem prouocamus.

¶ Compositio ꝯplexionis sanitatē significans in oī homine nō est equalis: nec ī quantitate: nec in qualitate.

¶ Quibus in iuuentute quater in anno tantū flobotomari consuetudo fuerit huius. xl. annoꝛum. erunt ad ter in. l. aut. lx. semel conferendum est. Ulterius vero ex toto dimittendum est.

¶ Senes a. xl. āno cephalicā venā a. l. medianā post. lx. basilicam īcidere desinant.

¶ Qui in iuuentute constituti multum: ꝛ frequēter sanguine minuti fuerint post ānos. lx. caloꝛ coꝝ ī fridum ꝛ siccū conuertetur: maxime si fuerit frigide nature.

¶ Custodia virtutis pncipalia mēbra cōfoꝛtat: ꝛ a mēbris tuet̄. Principalia vō membra confoꝛtata virtutes quoq̄ vices reddēdo ꝯfoꝛtant: ꝛ a moꝛbis defendunt.

¶ Nati a iuuenibus partiatibus principalia membra foꝛtioꝛa ꝛ sana naturaliter habent ꝛ econuerso.

¶ Sicut ignis ad ea que sunt ca. ꝛ hu. semper intendit: ita ꝛ moꝛbus ad huiusmodi complexionem.

¶ Qui aromatum abhoꝛrent odoꝛem: nec saporitā sentiūt dietam: vicium est coꝛrupte complexionis illoꝛum.

¶ In omni regione quibuscunq̄ ex ventis nubes pcreari videntur ex illis habitantium capita fumo replētur: ꝛ sic coꝛriçe nascunt̄: ꝛ sensus aggrauantur.

¶ In quacunq̄ puincia quocūq̄ āno muscule superabundauerūt: putredies quoq̄ moꝛboꝝ superabundabunt in coꝛpoꝛibus habitatoꝛum.

¶ Jeiunare in estate coꝛpus desiccat: coloꝛē citrinat: melācoliā procreat: necnō visum ad defectum perturbat.

¶ Sanguinē mox vt exierit ī aerē ꝯgelare: terre abūdātiā designat: ꝛ quāto magis ꝯriatur tāto magis ꝯriū ꝯtingit.

¶ Omnis prouincia que longius est a mari remota nō in meridiem ptensa: habitantiū coꝛ. sunt siccioꝛa.

¶ Non est eadem natura tempoꝛis in omni regiōe qñ sol est ī q̄drāgulo circulo qppe extat hic estas: ꝛ hyems alibi: ver qꝫ ī alio loco: ꝛ autūnus ī alio: ad quaꝝ diuersitatū similitudinē differunt: ꝛ ꝯplōnes: ꝛ vitia: ꝛ ꝯsuetudines habitatoꝝ. qñ. n. ver est ī egypto ꝛ estas: ī india vō ꝛ apud habitantes: sub equali die sunt due hyemes ꝛ due estates: ꝛ duo vera: ꝛ duo autūni ī anno sūt. vnde illis fruct⁹ abūdātes pcreāt arboꝛes memoꝛia ē subtilis: ꝛ alia hꝫ multa.

¶ Deficiente virtute deficiunt principalia membra ꝛ moꝛbis afficiuntur: neq̄ illam defendere possunt.

¶ Ubi plurimi ꝯcoꝛdant: ꝛ rō attestat̄: ꝛ experimētū comprobat illud ante oculos pone: ꝯrio vero contrarium.

¶ Medicinarū quedā ꝛ maxime que faciunt in sūmo capitis post cenam: ꝛ qñ itur doꝛmitū dande sunt: vt nā sic ītenta circa interioꝛa ab altissimis membris attrahēdo sēsus alleuiet. ꝛ sic vbi moꝛbus pualuerit hoc ē obseruāduꝫ maxime ī principalibus membris.

¶ In nullū medicine aliquod ꝯmittendū est moꝛbū q̄ ad complexionem eius aut ex toto: aut ex parte non ptineat: vel ad similitudinē cibi membra nutrientis que medicīa si sic fuerit nutribilis quoq̄ vtilis est.

¶ Accipe nūc fili charissime postlatos a te affoꝛismos qb⁹ sp fidus pmanēs ſꝫ coꝝ auctoꝛitatē operare ꝯfidēter. Ad q̄s put potui sudās ob tuā discretionē sollicite laboꝛaui.

¶ Nam te diligentem sapientiaꝫ noui pre omnia.
¶ Preterea valde ceptum opus non negligere hortor per quod me nimis letificasti. Et q2 librum Gal. gloriosissimi trāstulisti: cuius titulum ei placuit vocari metategni: qui liber ē vbi maxima est proprietas medicorū. ¶ Nūc aūt deo grās ago: q2 te hꝫ primū translatorē īueni.
¶ Expliciunt affori smi Joannis damasceni.

¶ Gloriosissimi medici Ipocratis. pronosticorum liber q dicitur liber secretorum.

Dixit Ipocras cū in sōnis apparet apostema nigrū ī posteriori parte auris morietur infirmus. xviij. die. ⁊ cum in iuncturis idropis exiuerit apostema aut ī pede liberabitur post mēsē a die q̄ appuit.
¶ Sup nasum autem si appuerit pustula sicut pannus lineus mūdus aut nigra morietur in fine anni a die apparitionis.
¶ Et qñ febriens habuerit dolorē sub ipocūdrys sinistris: ⁊ apparet in loco apā: ⁊ delituerit subito morieť ī die q̄rta.
¶ Et si pustula nigri colř. aut pauonis coloris in poplite sinistri pedis: scias q̄ est pestilentia.
¶ Si patiēs alienatꝰ fuerit añ tertiū dieꝫ morieť ante. vij.
¶ Et si exitura pustule nigre in lingua fuerit febrientis in die non cretico pronosticat mortem.
¶ Alienatio cito post dolorem totius corporis ⁊ cardiaca statim post somnū significāt abundātiā hu. in corpe ⁊ pronosticant mortem subitaneam.
¶ Cum exierit in palpebra patientis apā q̄si auellana sine dolore ⁊ grauitate morieť in. xxxiij. die.
¶ Cum exierit in sūmitate nasi apostema nigrū subito cuꝫ forti dolore: morietur in tribus mensibus.
¶ Qui carent odoratu sine reumate fe. pronosticat.
¶ Dolores iuncturaꝝ ī iuuētute breuitatē vite significāt.
¶ Tremor genuum post somnū cum remanentia virtutis pronosticat paralisim.
¶ Cum in ancha apparuerit apostema acutum morietur in tribus mensibus.
¶ Grauitas lingue post eius leuitatem in iuuentute significat mortem subitaneam.
¶ Cum in auris cartillagine exierit apostema fortis doloris morietur in tribus mensibus.
¶ Qui patitur effimeram: ⁊ fluxerit sanguis ab eius naribus morietur trigesimotertio die.
¶ Qui dormierit oculis apertis absq̄ consuetudine epilepsiam significat.
¶ Quando febriens huc illuc manibus quesierit ⁊ viderit mortuos quinto decimo die morietur.
¶ In quo febriente appuerint dispōnes īsuete si discoopit pudenda absq̄ pudore ⁊ loquiť v̄ba turpia morieť oīo.
¶ Alienatio in omni egritudine pessimum.
¶ Permanētia sensuū non significat euasionē omnino.
¶ In cuiꝰ cruř appuerit pustula cerulei colorī ⁊ flāmei oīo morietur primo mense. Et si fuerit sine ardore ⁊ pruritu ī septem mensibus morietur.
¶ Pustule nigre ⁊ virides mortale maxie si fiāt cū febre.
¶ Tortura mandibule vel obliquatus visus in febre acuta significat mortem statim.
¶ Cuius oculi fuerint obliq̄ cito alienationē significat.
¶ Cuiꝰ sensus odoratꝰ subtilior fit īsueto surdū ꝓnosticat.
¶ Qui appetit comedere in horis nō assuetis humores in eius stomacho pronosticat: qui si fuerint sparsi vel congregati inferunt mortem.
¶ Qui multum studuerit in libris philosophorū pronosticat vigiliam maniam vel melancoliam.
¶ Qui loquiť subito turpia: ⁊ appetit cibaria nociua debilitatem significat membrorum principalium.
¶ Qui multū sufferunt fortis sunt complexionis.
¶ Acuitas malitiā significat intelligentie: sed temperātia magis est conueniens.
¶ Qui transierit fm anū ⁊ acciderit eis dolor renū non curātur: sed q̄ magis ꝓsūt: sūt medicie a virtute occulta opātes qui si trāsierint ꝑmū ⁊ acciderit eis frenesis morietur.
¶ Cum acciderit febris cū tussi ⁊ subito tussis recesserit ꝓnosticat apostema in aliqua iuncturarum.
¶ Juuenis cui acciderit pleuresis magna morietur.
¶ In cuius corpore acciderit sepe dormitio mēbroꝝ significat ipm mori subito pp paucitateꝫ spūum in corpore.
¶ Qui piger est ad motū pronosticat dolorem iuncturaꝝ.
¶ Cuius sudor assellarum fetet pronosticat lepram.
¶ Quicūq̄ iuuenis habens febrē cū dolore capitis incurrens cardiacaꝫ morieť quasi subito per tres vel quattuor dies post principium febris.

Finis.

¶ Magnifico Pricio Hyeronymo donato liberaliū artiū doctori excellētissimo Alexander de appellatis patauus post Com. S. plurimā dicit.

Cum sūma humane spēi pfectio ī itelligēdo cōsistat. eo. n. itelligēdi calle pfectiōi entiū magī ac magis assīlari pōt: ob hoc pipatheticorū plīmi hūc maxīe felicē appellauerūt q maxīe sciētꝰs plīmis p̄clarior cēt. Uñ quāto maiori sciētiarū habitu pfulget: tāto altiꝰ ac sublimiꝰ eleuať: ac intellectuali copulatiōe maxīe felicitať. Ast hi ppauci sūt: ⁊ q̄s equus amauit iupiter. Reliquos vo q̄s nō mō plebeos: veꝝ etiā epicureos appellare possemꝰ. Corpalia cōmoda delectabiliaq̄ sensuū obiecta blādis munusculis alliciūt. vñ quāto cōmodiora delectabilioraue sūt: tāto fortiꝰ cō īnitentibꝰ obstant. Ast q pugnā hāc vicerit: nō mō laurea corōa ac triūphali curru meruit īsigniri: sed diuīo ⁊ honore ⁊ laudibus efferri. Qualē oēs te ī presentiaꝝ eē ⁊ admirari ⁊ cōplaudere debēt. Qui nō tm̄ speculatiuaꝝ sciētiaꝝ merita laurea contētꝰes: sed politicas leges pōtificūq̄ decreta sūmo studio pscrutari nō desinis: nec eo gdē adductꝰes vt inde tibi diuitie ac familie nomē adolerēt aut corpis īuenustatē ornares. (Hec. n. oīa cū cis locupletissimꝰ sis: te potius ab optato remouere: q̄ in ptē aliquā īpellere debebāt.) Sꝫ vt ea felicitate pfruaris: q̄ tm̄ h nomīe meruit appellari. Quū eo igiť p̄la sciētiaꝝ gn̄a pgras: Libellū hunc Ipocratis chy quē occl̄tū paucisq̄ notū eē cognouimꝰ: cui tū sciētie ipsiꝰ series tū auctoris nomē tm̄ ⁊ grauitatis ⁊ venustatis īserūt: vt libellū ipm̄ diuinū appellare nō pudeat. Hūc igiť tū vt honestissimo desiderio tuo satisfaciā: tuꝫ pp tua erga me bñmerita: singularēq̄ beniuolētiā legēdū ac regendū mittimꝰ. Ueꝝ libelli exemplar vetustate ⁊ raruꝫ ⁊ deletū quo emēdatius potui castigauimus. Et si q̄d est q̄d minꝰ dignū ac indiligētiꝰ emendatum videretur. id tua solita doctrina ac solertia corrigere non pigebit. Uale ⁊ me cōmendatum habeto.

¶ Prologus Hali in librum Ipocratis.

Dixit Hipocras medicoꝝ optimꝰ. cuiusmodi medicꝰ ē q astronomiā īgrat: ē. n. tāq̄ cecꝰ viā baclo examinās: huc illucq̄ mirabiliter cespitās: p q̄libet boni malique appentia fantastica ⁊ iani vt fatuus trepidās ⁊ exultās. Nullꝰ hō se mittere deberet ī manus illius: q2 non est medicus perfectꝰ nec nomīe medici meretur hōrari. Cognoui ergo q2 opus erat sciendi astronomiam: ⁊ aspexi in libro hypocratis: ⁊ inueni librum paruum sed optimuꝫ quem qui bene sciuerit efficietur magnus: ⁊ est valde necessarius omnibus medicis.

¶ Incipit libellus diuinus quem Hypocras medicorum eximius de esse egrorum secundum lune existentiam ac dispositionem edidit.

¶ De hora et crisi recubentium secundum lunam.

Ipocras dixit quod primum aspice lunam quando est plena luminis: et tunc crescit sanguis et medulla in omni homine et bestiis omnibus secundum augmentum: et in mari et in cunctis rebus mundanis. ¶ Cum igitur infirmus cadit in lecto oportet ei videre si luna exeat de combustione. tunc enim crescit infirmitas quousque venerit ad oppositionis gradum: et quando intrat in oppositionem vide si fuerit cum malo planeta aut in malo loco: et si aspexerit dominum domus mortis: et per hoc poteris scire vtrum habeat mori an non: et si habebit longam infirmitatem aut non. Nunc videamus naturam omnium signorum iuxta presentiam lune in eis.

¶ De luna in ariete.

Cum infirmitas cuique acciderit cum luna fuerit in ariete cum sole erit infirmitas in capite et propter calorem solis et dolebit ei pulsus capitis: habet quoque febres calidas et non vadit caliditas ab eo: patitur quoque anxietatem et vix loquitur: in pectore nimium calorem patitur: et dolorem in pulmone: et habet vehementissimum pulsum. Necesse est ergo ei vt minuatur sibi sanguis de vena cordis: et oportet vti rebus frigidis in potu et cibo et minuentibus vtique calorem: et hec infirmitas deuenit in frenesim nisi preueniat medicina et periculum est mortis. ¶ Sed si cum ea fuerit mars aut saturnus morietur ex hac infirmitate infra septem dies a die cum luna fuerit cum sole per. 4. aspectum et plus: hoc est si luna addat suo lumini. ¶ Si luna fuerit in ariete et in fortuna aspexerit eam extra quadratum vel oppositionem. Si fuerit saturnus cum ea ista infirmitas erit in capite: et ducet eum extra mentem et insanit. et tunc crescit nunc minuitur: et est similis illi qui videre non potest. et si astronomiam nescis non poteris eius iudicare infirmitatem. ¶ Et si luna fuerit in diminutione graduum vel luminis quando reuertitur ad primum aspectum saturni. i. quando eum dimisit: et per alium aspectum eum aspexerit terminatur infirmitas in bonum siue in malum: quia si inspexerit aliam infortunatam morietur: et si non aspexerit meliorabitur: et quando luna dimiserit istos aspectus de quibus diximus quod debet terminare et inuenerit iouem vel venerem per aliquem aspectum antequam veniat ad combustionem infirmitas stabit supra eum donec luna venerit in aspectum vel oppositionem solis: et si istos non inuenerit et mercurium inuenerit morietur: et si inuenerit martem meliorabitur: et hec infirmitas erit ab aliquo flegmate albo. ¶ Et quando infirmus primo sentit infirmitatem et fuit luna addens suo lumine et gradibus et mars et sol in ariete erit infirmitas in capite et insanit et nascitur apostema in capite de flegmate albo: et exit sanguis de naribus: et oportet eum vti frigidis: et est opus ei facere medicinam vnde apostema remoueatur. ¶ Et si luna fuerit cum mercurio in loco solis euadet infirmus: sed prius erit in magno periculo. Ideoque mercurius concordat cum marte in vno negocio: sed mars non facit sicut saturnus. sed morietur quando saturnus est in loco solis. ¶ Sed si fuerit iupiter cum eadem vel mercurius vel venus habebit infirmitatem diuersam. Si aspexerit eam mars vel saturnus aliquo aspectu opus est vt des ei leuem medicinam et leuem dietam: quandoque sedeat: quandoque se volutet: et pone eum sedere in aliquo loco vt possit per totum videre: et balneo vtatur: et fac eum sedere plane et dormire: et da ei bibere aquam frigidam: et da ei manducare quid vis: quia quando sic est aspectus: non est ei opus dare medicinam secundum physicam nisi sicut volet.

¶ De luna in tauro.

Quando icidit infirmitas et luna est in tauro et aspicit eam mars ab oppositione vel quadrato illa infirmitas est ex sanguine et sentit caliditatem et siccitatem: et dolet in nocte et non potest dormire: et habet voluntatem bibendi vinum aut res frigidas: et est necessarium ei minuere sanguinem et dare ei medicinam que reddat eum frigidum et humidum. Sed si fuerit in isto aspectu saturnus cum luna aut venerit ad eum: et non inuenerit fortunam morietur infra. 14. diem a die quando incepit ei primo infirmitas. Et si fuerit luna addens in suo lumine et gradibus: et inspexerit eam mars ex trino vel ex quadrato et luna venerit ad saturnum et mercurius cum ea hec infirmitas ex frigiditate et siccitate erit: et erit totus fractus et diruptus: et vix etiam pauca loqui poterit: et stomachus eius non potest digerere: et interius calorem non habebit: et medicina laxatiua erit ei necessaria: quia ista frigiditas est de colera alba. Aspice ergo lunam quando venerit ad oppositum loci in quo fuerat: et cum ibi fuerit habebit magnum periculum et laborem: et morietur si non inuenerit cum luna fortunam aliquam in vno signo: et si inuenerit cum ea fortunam euadet vsque ad. 8. dies. ¶ Sed quando accidit alicui infirmitas et luna fuerit in tauro et mars et sol ibidem cum ea: habebit istam infirmitatem in nocte in pectore: et lingua sibi erit combusta: et habebit magnum calorem in ore et in oculis citrinitatem: vadit etiam ad sellam et balbutiet et habet febres ex sanguine et sitim nimiam patitur: est ei opus medicina laxatiua et sanguinis minutione et manducet quod vult: et bibat de frigido: et caueat a calido. Et aspice quando luna fuerit in trino aspectu ad solem: si minuatur infirmitas viuet: et si crescat morietur quando erit luna in oppositione solis. Sed si inuenerit iouem vel venerem non morietur: et si est in fortuna morietur.

¶ De luna in geminis.

Si luna fuerit in geminis quando alicui acciderit infirmitas et aspexerit eam mars aut saturnus ex quarto vel septimo: est illa infirmitas: ideo quia perdit somnum: aut quia habuit aliquam tristitiam: vel quia habuit nimiam cogitationem de aliquo negocio: quia amisit aliquid de rebus suis: et dolebit totum corpus: et durabit hec infirmitas per centum dies et plus: postea vero habebit calorem in corpore. sed cum iacet in nocte se multum extendit: et dolorem habebit in epate. Et si non fuerit cum luna vna ex fortunis morietur vsque ad dies triginta. ¶ Cum autem luna fuerit in geminis addens in suo lumine et gradibus et mars aspexerit eam ex quarto vel septimo: erit hec infirmitas ex colera rubea: et habet febres: et pulsus est vehemens. Minuat itaque sibi ita sanguinem et frigidis vtatur cibis. Sed si fuerit saturnus in isto aspectu: et nulla fuerit fortuna cum luna morietur quando luna venerit ad oppositionem illius in quo erat quando incepit infirmitas. Et si aliqua fortuna eam aspexerit euadet: sed in magno periculo erit. ¶ Si fuerit luna in geminis et saturnus in ea: hec infirmitas ex humiditate est: et frigiditas eius erit in capite: et ideo diligenter aduertas ne minuas tali infirmo sanguinem: et ne vtatur rebus frigidis et humidis: sed da huiusmodi infirmitatem patienti res conuenienter temperatas. Et aspice quando luna venerit in oppositionem ipsius solis: si inuenerit aliquam fortunam aspicientem viuet debilitatus: si autem nullam fortunam inueniet morietur infirmus. ¶ Si vero in geminis fuerit luna ipsa et aspexerit eam alia fortuna ex bono aspectu: superuiuet infirmus. Sed eius infirmitas in aliam infirmitatem mutabitur. Sed quando dimiserit istam fortunam et non inuenerit aliam fortunam quousque venerit in aliam oppositionem loci in quo erat non potest scire medicus quam infirmitatem habebit. Sed tunc euadet ab infirmitate sua cum luna fuerit in oppositione predicta. ¶ Si autem luna sit in geminis et cum ea sol et mars et ceciderit aliquis in infirmitatem: hec infirmitas erit magna: et vnus ei oculus lachrymabitur. Ueniet quoque in frenesim et inest ei magnus timor: et apparent ante faciem eius diuerse figure et imagines horribiles: et eius pulsus non inuenietur: et pulsus capitis dolet ei. Caue igitur ne minuas ei sanguinem et da ei cibum leuem et non multum: fac eum iacere in loco competenter temperato. Aspice igitur quando luna fuerit ad aspectum

quartū loci in quo primo erat: ⁊ tūc morietur infirmus. Si luna fuerit ifortunata: si vo fortunata tunc viuet. ¶ Sed q̄n luna fuerit cum sole ⁊ marte: ⁊ aspexerit eam fortuna ex bōo aspectu: ⁊ luna sit addens suo lumini ⁊ gradib⁹: cū luna venerit ad quartuꝫ aspectū loci in quo prius fuit: vide ne des ei potionem aliquaꝫ: sed etiam vtatur leui cibo ⁊ balneo: ⁊ sedeat in loco alto ⁊ eminenti.

¶ De luna in cancero.

Si luna fuerit ī cācro q̄n aliqs in infirmitatē inciderit: ⁊ aspexerit eam saturnus ex quarto vel septīo eius ifirmitas erit: q: frigus intensū cum iuaserat post exituꝫ balnei ipso non sentiente: ⁊ nō sentit odorem aliqueꝫ. dolebit quoqꝫ ei pectus ⁊ tussim patitur: ⁊ paruꝫ habet caloris: pulsus quoqꝫ in eo exiguus reperitur aut nullus: dolent ei ēt lumbi ⁊ stōus: ⁊ ē ei medicina p̄necessaria ad mundificādum pectus ⁊ ad tussim reprimendaꝫ. ¶ Si vo nō fuerit cum luna ⁊ etiā nō aspexerit eam aliqua fortūa bono aspectu donec venerit ad quartū aspectū loci i quo fuerat q̄n incepit euꝫ ifirmitas molestari: aut ad oppositū illius: tūc habet mori hinc vsqꝫ ad decē dies infallāter. Sed si aspexerit eā fortuna aspectu bono: tunc remanebit in vita: sed magnā habebit fatigationē. ¶ Si ēt luna fuerit in cācro ⁊ mars eam aspexerit ex aspectu quarto: vel ēt ex opposito ille quem infirmitas cepit primū nimiū vomit: vel alit euones: ⁊ malum stōum habet valde: ⁊ est ei multum necessaria medicina frigida ⁊ stōi sui restrictiua: ⁊ si nō aspexerit eam aliqua alia fortuna cōueniens ⁊ bona in ipso loco infirmus morietur anteq̄ ad quartuꝫ aspectum veniat. ¶ Si vo luna i cancro ⁊ cursu suo sit vacua: hec debilitas siue infirmitas orta fuit ex nimio potu ex quo vene implete sunt sanguine: ⁊ se nimiū distendūt. Habet quoqꝫ dolorem nō modicū i nocte: hēt ēt voluntatē sedendi i altum: ꝯtinuoqꝫ appetit stare discoptus: ⁊ nō vult audire loquentem iuxta se aliquē. vtatur quoqꝫ rebus frigidis: temperatis tn̄ que eum infrigidēt. Quādo aūt luna venerit ad oppositū cancri tunc ifirmus euadet: si eam fortuna bona aspexerit. Sed si ipsa inuenerit martem aut solē ifirmitas hec ꝯuertitur ad febres calidas: ⁊ pulsus eius non cōmiscetur sed semp vnus est ei. Igitur minutio ei foret necessaria: qd̄ peritus medicus moderare sciet ⁊ duret ſm infirmitatē. Si fuerit vt diximus ī loco vbi fuerit ad quartū gradum vel oppositū: Si ēt inueneris a. 90. vsqꝫ ad oppositū habet tūc ad infirmū: q: habebit malū in nocte: ⁊ clamabit ⁊ nimiū fatigabitur: sed quādo venerit ad aspectū trinuꝫ ifirmus euadet. Sed si inuenerit aliquā fortunā in illo bonaꝫ: nec enim residua ifirmitas in aliam infirmitatē ꝯuertetur et euadet q̄n luna fuerit reuersa ad locū suum in quo fuerat q̄n infirmitas eum iuaserat. Et si aduersantē sibi fortunā inuenerit infirm⁹ morietur. ¶ Sed si fortuna eaꝫ aspexerit aliquo aspectu bono remanebit infirmus viuus ⁊ euadet. ¶ Si aūt luna in cancro fuerit ⁊ saturnus cum ea vna cū Ioue morbū hēbit p spaciū triū dierum: ⁊ tandē ꝯualebit ⁊ viuet. Si autē luna in cancro fuerit ⁊ saturn⁹ ⁊ mars venusqꝫ cum ea ⁊ aliquis inceperit ifirmari: hec ifirmitas cōsurget ex nimia fatigatiōe itineris: ⁊ post suū aduentuꝫ ex itinere nimiū se cum muliere exercuit: voluitqꝫ se hincinde: ⁊ multū factus est debilis: ⁊ propterea nequaq̄ miuere ei debeas. Sed fac vt vtatur carne assa ⁊ pullis: ⁊ maxie vt vtatur cibo ꝯfortatiuo: ⁊ caueas ne ei des res frigidas: et cum exierit de loco illo ⁊ venerit ad oppositionē ⁊ nō iuenerit aliquē planetā infirmus euadet q̄n veniet ad oppositionē loci in quo erat. ⁊ si fortunā bonam iuenerit valde breui in tpe euadet. Et si iuenerit malā fortunā crescet infirmitas ⁊ q̄primū morietur. ¶ Si aūt luna in cancro sit: ⁊ saturnus ⁊ mars ⁊ mercurius cuꝫ ea: ⁊ infirmitas aliqueꝫ inuaserit: infirmitas talis procedit ex nimio labore scribēdi ⁊ legendi: ⁊ ꝑuenit ēt ex supfluitate colere nigre. Talis vti debet medicina vtiqꝫ temperata colerā nigram diuidente. Q̄n aūt fuerit egressa de loco illo ⁊ inuenerit fortunam euadet cum luna venerit ad quartū aspectū illi⁹ fortune. Sed si inuenerit aliquē planetā bonū euadet: quādo venerit ad oppositioneꝫ loci in quo fuerat q̄n infirmitas eum inuaserat. Sed si inuenerit infortunā durabit talis infirmitas quousqꝫ venerit ad locū in quo fuerat prio ⁊ tandem euadet. Sed si inuenerit infortunā propter malum aspectū: tunc q̄n luna se reuoluet ad oppositioneꝫ talis infirmus efficitur vesanus: furiosus: ⁊ mēte captus. Si vo fortunam aliquam inuenerit infirmus cadet in aliam infirmitatem sed tamen euadet.

¶ De luna in leone.

Cum luna fuerit in signo leonis ⁊ aspexerit eam saturnus ex quarto vel oppositione: ⁊ aliquis inciderit in ifirmitatē infirmitas hec erit ex flegmate albo: ⁊ hēbit dolorem itensum in capite: ita q̄ estus veniunt: ⁊ habebit febres multas: ⁊ nimiuꝫ durabit hec infirmitas: ⁊ maior erit interi⁹ q̄ exterius: ⁊ erit q̄maxime stipticus: ⁊ si penitus nullā fortunā aspexerit morietur q̄primū ad quartū leonis aspectū applicuerit de loco computando i quo fuerat q̄n eum infirmitas inuaserat. Sed si fortunā aliquam inspexerit euadet. ¶ Si vo luna in leone fuerit ⁊ eaꝫ aspexerit mars ex quarto vel septimo: ⁊ aliquis inciderit i aliquā infirmitatem: talis infirmitas erit ex abundātia sanguinis: ⁊ calorem nimium patietur ⁊ eum due febres fortes inuadent: vitet res frigidas ⁊ siccas. Et si aspexerit eā fortuna bono aspectu euadet post fatigationē magnā. Sꝫ si fortuna bono aspectu eum nō aspexerit absqꝫ dubio morietur q̄n veniet ad oppositionē loci in quo fuerat q̄n cū infirmitas illa ceperat. ¶ Cum iteꝝ luna sit in leone ⁊ aspexerit eam mars aut sol ex aspectu opposito hēbit calorem maximū interius in pectore: ⁊ hēbit ⁊ pedes ⁊ manus intensissime ⁊ excellēter frigidos ⁊ dolorem in capite: opus est ei vti minutione sanguinis: si potes quādo luna est in illo signo. Sed si in illo nō potes minuere: dimitte eū dōec veniat in medietatē sui luminis vnge sibi pedes vnctiōe que tollat sibi frigiditatē. ¶ Sed si mars vel sol sit cum ea i vno signo: erit hec infirmitas ex dolore cordis. Quando vo luna venerit ad quartū aspectuꝫ loci in quo fuerat euadet. Q̄n vo luna recedet de vno ex locis quos dixi ⁊ iuenerit iouem in itinere ad venerē anteq̄ venerit ad q̄rtum aspectum: opus est componere ei balnea ⁊ i alto loco sedere. Si vo saturnū inuenerit conuertitur hec infirmitas i vitium vesice: euadet quoqꝫ cum luna venerit ad locum in quo fuerat primū. Et q̄n luna īuenerit solem aut martē ⁊ fuerit cum ea saturn⁹ aut mercurius: erit ifirmitas sicut diximus ex dolore cordis: ⁊ erit longa. ⁊ timendū est quoqꝫ ne veniat i mētis obliuionē. Vtatur quoqꝫ rebus fridis ⁊ caueat a calo ⁊ ne iaceat in loco lucido. Aspice q̄n venerit lūa ad quartū aspectū loci i quo fuerat: ⁊ si hec ifirmitas crescit morietur: si minuatur euadet donec luna pergat tātum quartū ⁊ vsqꝫ ad locum q̄n venerit in oppositiōe. Sꝫ si fuerit i fortuna nō euadet donec luna tantū ꝑgat q̄rtum est vsqꝫ ad locum i quo fuerat q̄n ifirmitas eum cepit.

¶ De luna in virgine.

Cum luna fuerit i virgine ⁊ saturn⁹ aspexit eam ex quarto vel septimo q̄n ifirmitas ei accit habebit dolorem stomachi: ⁊ vētris: tele sustinētis itestina: ⁊ iterius hēbit apostema de flegmate albo. iterius quoqꝫ calorē patietur: ⁊ debilis pulsus est ei: ⁊ nemo pōt astrologice de infirmo cogitare. Vtatur quoqꝫ rebus fridis ⁊ competēter tem-

peratis ꝛ opus est vt sanet̃ apostemate: ita ꝙ nõ aperiat̃. Et ista ĩfirmitas est lõga. Si võ fortuna eã aspexerit euadet post multos dies: ꝛ si ĩfortuna eam aspexerit morieẽ ad dies. 40. ❡ Cum luna fuerit ĩ virgine ꝛ aspexerit eam mars aut sol ex q̃drato vel septio erit ĩfirmitas cũ magno calore ĩterius: ꝛ nimiũ ascendit ad sellam: ꝛ ꝓijcit sãguinẽ ꝛ venenũ ꝛ pulsus est ei fortis: ꝛ q̃ñq̃ nõ ĩuenit̃: anxietatẽ quoq̃ patit̃: habet ẽt malum stõm. Est igitur medicina ei necessaria ↄstipatiua: ꝛ stomachi ↄfortatiua. vtatur quoq̃ rebus leuib⁹: medicia ẽt leuis ei det̃. Sed si nõ aspexerit eam fortuna aliqua morieẽ vsq̃ ad. 30. dies. ꝛ si aspexerit eam fortuna aliqua viuet. ❡ Cum luna fuerit ĩ virgine ꝛ cursu infirmitas vacua erit: nam stõus erit debilis. hẽbit quoq̃ fluxum vẽtris: ꝛ q̃ñ facit vrinam pungit eum vesica: hƺ quoq̃ colorẽ viridẽ ꝛ vix facit vrinã. Sƺ si fuerit cũ ea mars vel mercurius seu sol erit ĩfirmitas magna: ꝛ vix loquit̃ opus est ei medicia que paulatim fluxuƺ vẽtris restringat: hẽbit quoq̃ magnũ periculũ q̃ñ luna venerit ad loci oppositionẽ ĩ quo fuerat: ꝛ si aspexerit eaƺ fortuna viuet: sin võ morieẽ. ꝛ si fuerit sic ꝛ ĩueneris saturnũ cum luna vl' mercuriũ aut venerẽ aut iouẽ hec ĩfirmitas erit minus longa: ꝛ hẽbit dolorem capitis ꝛ nõ euadet donec lũa venerit ad locum ĩ quo fuerat quando ĩfirmitas cepit.

❡ De luna in libra.

Cum luna fuerit ĩ libra ꝛ venerit ad q̃dratum aspectuƺ ꝛ saturnus aspexerit eam ex quadrato vel oppositiõe erit hec ĩfirmitas ex nimia potatiõe: ꝛ maior ĩfirmitas q̃ñ luna erit ĩ diminutõe luminis ꝛ graduum ꝛ timpora ei dolent: pectus quoq̃ strictũ ei fit ꝛ hƺ flegma album in pulmone ꝛ sternutat multũ. hƺ quoq̃ febres leues: op⁹ est ei medicia temperata ꝛ cibo temperato ꝛ leui vtatur. Si võ aspexerit eaƺ mars ex malo aspectu morieẽ. ꝛ si ñ aspexerit viuet: q̃ñ luna venerit ad oppositionẽ loci ĩ quo primũ fuit. ❡ Si aũt fuerit luna ĩ libra ꝛ aspexerit eaƺ mars ex quadrato vel oppositiõe hec ĩfirmitas erit de sanguie ꝛ hẽbit magnas febres ꝛ pulsus sunt vehemẽtes: ꝛ ĩ nocte videt pessimas visiões: ꝛ non potest dormire: ꝛ hƺ apostema ex flegmate albo: ꝛ est ei necessaria minutio: ꝛ ẽ ei op⁹ medicia temperata. Sed si nõ aspexerit eam aliqua fortuna morieẽ vsq̃ ad. 23. dies. sed si aspexerit eam aliqua fortuna euadet cum luna venerit ad oppositionẽ loci in quo fuerat. ❡ Cum luna fuerit ĩ libra peregrina est ꝛ infirmitas est ex dolore pedum ꝛ manuũ ĩterius hƺ calorẽ ꝛ oculos graues quasi violẽtos: ꝛ balbutit cũ loquit̃: ꝛ medicina est eidẽ necessaria ꝛ dieta frida ꝛ humida ꝛ minutio sãguinis. Cũ autẽ luna exiuerit de loco illo ꝛ ĩuenerit fortunam aut fuerit cum ea euadet cum luna venerit ad oppositionẽ: sin aũt morieẽ. ❡ Cũ aũt luna fuerit ĩ libra et fuerit mars ꝛ sol ĩ oppositiõe ei⁹: erit ĩfirmitas ĩ capite valde magna: sed si fuerit mercurius cum luna erit dolor ĩ capite: ꝛ oculi ei⁹ lachrymant̃: ꝛ minutio est ei necessaria ꝛ medicina laxatiua: ꝛ si luna ĩuenerit iouem aut venerem q̃ñ egredieẽ de loco illo euadet alioquin morietur.

❡ De luna ĩ scorpione.

Luna cum fuerit ĩ scorpiõe ꝛ aspexerit eam saturnus ex quadrato vel oppositione erit ista ĩfirmitas ex sanguine putrido aut de veneno. ꝛ si fuerit luna in diminutione sui lumis ꝛ sui gradus: ꝛ nõ aspexerit eam fortũa morieẽ. Et si fuerit addẽs lumini ꝛ gradui ꝛ fortuna aspexerit eam viuet. ❡ Cum aũt luna fuerit ĩ scorpiõe ꝛ mars in scorpiõe cuƺ ea ꝛ iupiter aspexerit eam ex quadrato vl' oppositione hẽbit febrem ꝛ valde necessaria est ei medicina laxatiua ꝛ temperata dum exiuerit luna de loco illo et iunget se ioui ꝛ euadet. ❡ Cum autem luna in scorpione peregrina est. ĩfirmitas erit quando primum incipit esse leuis ꝛ ꝓ nihilo hr̃ ꝛ vadit ꝛ mutat se in malũ: postea võ patit̃ ĩ vesica ꝛ pustula ei nascit̃ in narib⁹. Cum aũt luna venerit in septimũ aspectuƺ loci in quo fuerat patieẽ febres multas. Et cum luna fuerit ad quartũ aspectũ loci ꝛ nõ inuenerit fortunã morieẽ. Sin aũt inuenerit fortunã nascetur ei apostema ĩ aliquo illorum ꝛ viuet. ꝛ est opus ei medicina ad illam ĩfirmitatẽ vt aperiat̃ ĩ balneo nec in loco calido vel frido morieẽ. ❡ Cuƺ aũt luna ĩ scorpiõe fuerit ꝛ cum ea mars ꝛ saturnus iste ĩfirmus hẽbit febres calas ꝛ alias fridas ꝛ renasceẽ flegma: ꝛ fac vt ĩ die vadat ad sellam ꝛ nõ minuas ei sanguinẽ. Q̃ñ võ luna egredieẽ de loco illo ꝛ aspexerit eam fortuna euadet vsq̃ ad dieƺ. 14. Si aũt nõ aspexerit durabit vsq̃ ad diem. 70.

❡ De luna in sagittario.

Cum autem luna fuerit ĩ sagittario et aspexerit eam saturn⁹ ex q̃drato vel oppositiõe erit ĩfirmitas ex flegmate ꝛ hẽbit odorem ĩ iecore: pedes quoq̃ erũt ei fridi: durabitq̃ hec ĩfirmitas quousq̃ luna iungeẽ cum saturno bis. Si inuenerit fortunã nõ durabit ampli⁹ quousq̃ luna venerit in oppositionẽ loci ĩ quo fuerat. ❡ Cuƺ ãt luna fuerit in sagittario ꝛ aspexerit eã mars ex quadrato vel oppositiõe: ꝛ addiderit ĩ suo lumĩe ꝛ gradu est hec ĩfirmitas quã medicus scire nõ põt nisi astronomiã habuerit q: mõ dicet ꝙ dolet ei caput: ꝛ tota persõa mõ aliter q̃ ita ei accit q̃ñ nimium fuit in balneo: ꝛ nimiũ introiuit in pectus suum ꝛ ĩ caput: vomit quoq̃ multũ ꝛ assellat: opus ẽ ei medicina ↄstipatiua: ꝛ vtatur dieta ꝛ leui sirupo preter acetosum. Q̃ñ võ luna exiuerit de loco illo ꝛ inuenerit saturnũ morietur: sed si ĩuenerit fortunã viuet: sed maximã hẽbit fatigationẽ. ❡ Cum luna fuerit ĩ sagittario cũ ioue vl' venere ꝛ erit ĩfirmitas ex tussi: ꝛ dolorẽ ĩ pectore hẽbit: ꝛ q̃ñ exiuerit de loco ꝛ aspexerit sagittariũ ex q̃drato euadet: ꝛ ẽ ei medicia mollificatiua necessaria: caueat autem balnea ne intret.

❡ De luna in capricorno.

In capricorno luna cũ fuerit ꝛ aspexerit eaƺ saturn⁹ ex q̃drato vel oppõne ꝛ fuerit in lumis diminutiõe ꝛ gradus: est ĩfirmitas ex nimia fatigatõe sudoris ꝛ frigus eũ accepit ꝛ nimis est clausus: ꝛ sternutat multuƺ: ꝛ stõus quoq̃ ꝛ pectus ei dolẽt: hƺ quoq̃ febres ex sanguĩe: vtat̃ reb⁹ temperatis ꝛ sirupo temperato. Q̃ñ autẽ luna ĩspexerit fortunã euadet: sed hẽbit magnaƺ fatigationeƺ: si võ fortuna nõ aspexerit morieẽ vsq̃ ad. 30. dies. ❡ Cum aũt luna fuerit ĩ capricorno ꝛ aspexerit eam mars ex quadrato vel ex septimo: erit hec ĩfirmitas ex vomitu ꝛ ml'ti caloris: ꝛ hƺ vẽtris fluxũ: ꝛ ardet stõus ꝛ iflat: ꝛ hẽt magnã febrem ꝛ sudat multũ ꝛ pulsus non ĩuenit̃ sp vnius maneriei: opus est ei medicina frida. Si autẽ luna aspexerit fortunã euadet: ꝛ si nõ aspexerit morieẽ vsq̃ ad dies sex. ❡ Cum aũt luna ĩ capricorno fuerit ꝛ mars ꝛ sol cum ea erit infirmitas ex nimia fatigatione ꝛ calefactõne ad ignem: ꝛ accepit eam febris ex colera citrina: caueat a balneo ꝛ se nõ ĩfundat ĩ aqua frida. Sed si exierit inde luna euadet vsq̃ ad dies septem.

❡ De luna in aquario.

Luna cum fuerit ĩ aquario addens ĩ lumine ꝛ gradibus ꝛ aspexerit eam saturnus ex quadrato vel septimo erit ĩfirmitas ex nimio labore ꝛ parcit sanguineƺ: ꝛ ista ĩfirmitas q̃ñq̃ crescit q̃ñq̃ minuitur: cauenduƺ est de eo: aspice q̃ñ venerit ad oppositionẽ si melioretur viuet. Sin autẽ morietur vsq̃ ad. 4. dies. ❡ Cum aũt luna ĩ aquario fuerit peregrina primũ habebit malũ ꝛ dolebit interi⁹. hƺ quoq̃ febres calidas ꝛ durabũt multũ: ꝛ habebit magnã

infirmitatem siue anxietatem: sed qñ luna fuerit cum so-le habebit se melius. aspice lunã qñ egredietur de sole. si inuenerit fortunã anteqȝ venerit ad locum in quo cepit infirmari infirmus euadet. sin aũt inuenerit morieť. ℂ Cũ ãt luna fuerit in aquario: ⁊ saturnus vel mercurius. alias mars cum ea est ĩfirmitas ex colera nigra. Sȝ si luna erit addens lumini ⁊ gradibus ⁊ inuenerit eam fortuna anteqȝ sit in oppositione loci in quo erat euadet. si autẽ fortuna non inuenerit morieť ĩfirmus. ℂ Cũ aũt luna fuerit ĩ aq̃rio addẽs ĩ suo lumĩe ⁊ gradibᵘ ⁊ saturnᵘ aspexerit ex q̃drato vel oppositione est infirmitas ex frigore qđ eũ accepit: ⁊ hȝ dolorem in capite ⁊ ventre: ⁊ opus est ei medicina calida que frigus expellat: ⁊ si aspexerit fortunaȝ euadet: sed vene: nodi: ⁊ nerui: dolebũt ei. ℂ De luna ĩ piscibᵘ.

Cum luna fuerit ĩ pisce addẽs suo lumini ⁊ gradibᵘ ⁊ saturnᵘ aspexerit eã ex q̃drato vel ex septimo ẽ hec ĩfirmitas ex terrore q̃ eũ suscepit: ⁊ hȝ ĩ capite dolorẽ ⁊ ĩ vẽtre: ⁊ ẽ ei opᵘ medicina calĩda q̃ frigus expellat. ⁊ si aspexerit fortuna viuet: ⁊ postqȝ euadet tñ nodi dolebunt ei. ℂ Cũ võ luna fuerit ĩ pisce addẽs lumini ⁊ gradibus: ⁊ aspexerit eam mars ex q̃drato vel oppositione erit infirmitas ex nimio cibo ⁊ nimio sanguie ⁊ colera: ⁊ opus est ei vt minuat sanguinẽ ⁊ maiorẽ dolorẽ hẽbit ĩ nocte qȝ in die. sed si nõ aspexerit eã fortũa ĩ loco illo ĩ quo accepit eum ĩfirmitas morieť. Si aũt aspexerit euadet qñ venerit ad locũ illũ ĩ q̃ ĩcepit ĩfirmitas. ℂ Cũ ãt lũa ĩ pisce ẽ: et venus ⁊ iupiter cũ ea: infirmať q̃ sudauit ⁊ bibit aquã et hẽbit dolorẽ ĩ oculis: ⁊ hẽbit febres cũ frigore: ⁊ postea cũ calore. opᵘ ẽ ei medicina laxatiua ⁊ caloris expulsiua: ⁊ cuȝ luna venerit ad oppõnẽ illiᵘ euadet. ℂ Cũ lũa ẽ ĩ pisce et mars cũ ea: erit ĩfirmitas ex nimio calore. ⁊ opᵘ ẽ ei vt minuat sãguinẽ. ⁊ si fortũa eã aspexerit viuet. sin ãt morieť.

ℂ Explicit libellus diuinᵘ Ypocratis cbyː quẽ de esse egrorum ſm diuersam lune dispositionem edidit. Emendatũ per magistrum Alexandrũ de appellatis. artiũ doctorẽ.

ℂ Liber pronosticorꝫ hypocratis dictus capsula eburnea.

Peruenit ad nos qđ cũ ypocras mori appropiquaret pcepit vt virtutes iste scripte ponereť in capsa eburnea: ⁊ põereť capsa cũ eo ĩ seplchro suo ne aliquis eam detegeret. ℂ Cum ergo voluit cesar videre sepulcrũ hypo. peruenit ad ipsum: ⁊ aspexit ipsuȝ. erat aũt valde abiectum. precepit ergo ipsuȝ renouari ⁊ fabricari ⁊ corpᵘ eius si integrum inuenireť deferri sibi cũqȝ foderetur sepulcruȝ inuenta est in eo hec capsa eburnea: ⁊ in ea iste virtutes. delata est ergo cesari qui in ea aspiciens misdos amico suo: ⁊ fidell tradidit.

Quando in facie infirmi fuerit apa cui nõ ĩueniť tactus: ⁊ fuerit manᵘ sinistra posita sup pectᵘ suuȝ scias q̃ morieť vsqȝ ad. 23. dies: ⁊ pcipue qñ in egritudinis sue principio palpat sepe nares suas. ℂ Qñ fuerit in vtrisqȝ genibᵘ apa magnũ cũ vehemẽtia sitis scias q̃ morieť vsqȝ ad octauũ diẽ: ⁊ pcipue qñ in egritudis sue pncipio sudauerit sudore multo. ℂ Qñ fuerit sup venã q̃ ẽ sup ceruicẽ q̃ generat somnũ pustula pua sup ipaȝ sicut forma pulueris scias q̃ ĩfirmᵘ morieť. 52ᵃ. die a die q̃ ĩfirmatᵘ ẽ: ⁊ signũ ẽ qđ fit in pnᵒ sue egritudis sitis vehemẽs. ℂ Qñ fuerit sup linguaȝ pustula sicut naurati ⁊ ẽ naurea q̃ diciť musca canina aut sicut grana pentadactili scias q̃ morieť in die illo: ⁊ signuȝ est q̃ desiderat in pncipio sue egritudinis res calidas in suis nãis. ℂ Qñ fuerit sup aliqueȝ digitorꝫ pustula nigra parua similis horobo ⁊ dolebit scias q̃ morietur in duobus diebᵘ ab egritudine sua. Et signũ erit qđ fuit in generatiõe sua grauis corpis. ℂ Quãdo fuerit in police manus sinistre pustula pua similis fabe fusci vel palidi coloris que non dolet scias q̃ in sexto die morietur a pncipio egritudis. Et signuȝ est q̃ in principio egritudis assellauit assellationibᵘ multis valde. ℂ Quando in digito medio sinistri pedis fuerit pustula cuiᵘ color ẽ sicut tersiõis aurificis scias q̃ habẽs eam morieť. xv. die a pncipio egritudinis. Et signum est q̃ desiderat in principio egritudinis res habentes acrimoniam desiderio vehementi. ℂ Qñ fuerit vngues digitorũ fusci vel palidi coloris ⁊ in frõte fuerit pustula sanguiea scias q̃ morieť ĩ 2ᵃ die a pncipio egritudis. ⁊ signũ illiᵘ ẽ: q̃ erit mlťe sternutatõis ĩ pncipio ĩceptiõis sue egritudis ⁊ multaꝝ oscitationũ. ℂ Qñ fuerit in pollicibᵘ duoꝝ pedũ prurit ᵘ vehemẽs ⁊ fuerit color ceruicis fuscus valde scias q̃ morieť. v. die egritudis añ occasũ solis: ⁊ signũ ẽ q̃ mingit in pncipio sue egritudinis vrinã multã exuberãtẽ. ℂ Qñ fuerit sup palpebram infirmi tres pustule: quarũ vna sit nigra ⁊ alia fusci coloris ⁊ palidi ⁊ alia subalbedini dcliuis scies q̃ habẽs eã morietur. xxvii. die a pncipio egritudis sue: ⁊ signũ ẽ q̃ ĩ pncipio erit sputi multi. ℂ Quando fuerit sup palpebram vnius oculorũ pustula sicut auellana leuis fusci coloris: scias q̃ morieť secũda die sue egritudis. sigᵐ q̃ ĩ pncipio sue egritudis dormit somnũ mltũ ⁊ grauẽ. ℂ Qñ fluit ex naribᵘ ĩfirmi sanguis trahẽs ad subalbedinẽ ⁊ ruffedinẽ ⁊ appet in manu eiᵘ dextra pustula alba q̃ nõ dolet scias q̃ morietur tertia die a pncipio sue egritudis. ⁊ signũ ẽ q̃ ñ desiderat cibũ oĩo. ℂ Qñ apparebit in coxa ĩfirmi sinistra rubedo vehemens q̃ nõ dolet scias q̃ morieť in. 2ᵃ die sue egritudis: ⁊ signũ ẽ q̃ in pncipio inceptionis sue egritudis habuit pruritum vehementẽ ⁊ desiderat comedere holera. ℂ Qñ fuerit post aurẽ sinistrã pustula nigra scias q̃ morieť. xxviii. die sue egritudis: ⁊ signuȝ ẽ q̃ desiderat potare aquã fridã desiderio vehemẽti. ℂ Et si fuerit dura grauis alba siľis grano frumẽti: scias q̃ morieť. xx. die a pncipio sue egritudis ĩ illa hora ĩ q̃ apparuit pustula: ⁊ signũ ẽ q̃ mingit in pncipio sue egritudis vrinã multaȝ. ℂ Qñ fuerit post aurẽ dextraȝ pustula rubea ca. siľis cõbustioni ignis scias q̃ morieť. vii. die a principio sue egritudis: ⁊ signũ ẽ q̃ vomit in pncipio egritudis sue vomitũ multum. ℂ Qñ fuerit sub mẽto pustula rubea in magnitudie fabe egiptiace scias q̃ morieť. 52. die ab ĩceptõe sue egritudis ⁊ signũ ẽ q̃ spuit in sue egritudis principio sputũ multum. ℂ Qñ accit dolor alicui in pputio ⁊ ĩ pelicula q̃ coopit caput virge deide appet in cubito pustula fusci coloris scias q̃ morieť. v. die egritudis: ⁊ signũ ẽ q̃ desiderat vrinã bibere in ĩceptiõe sue egritudis. ℂ Qñ fuerit sup latᵘ dextrꝫ pustula nõ dolẽs fusci coloris: scias q̃ morieť. ix. die egritudis añ ortũ solis: ⁊ signũ ẽ q̃ in egritudie sua facit multas oscitatiões. ℂ Quando fuerit in titilico sinistro pustula fusci coloris in magnitudie citonii: scias q̃ morieť. xv. die egritudis: ⁊ signũ ẽ q̃ accidit in ĩceptiõe egritudis somnᵘ multus ⁊ grauis. ℂ Qñ fuerint sup calcaneũ pustule nigre multe scias q̃ morieť. xxiiᵃ. die egritudinis ⁊ signũ est q̃ desiderat in pncipio aerẽ frigidum: ⁊ cibos frigidos desiderio vehemẽti. ℂ Quãdo fuerit supra pectᵘ sinistrũ pustula subalbida scias q̃ morieť. iiiiᵃ. die egritudis: ⁊ signũ est q̃ accidit in principio egritudinis pruritus vehemens in oculis: ⁊ nõ sufficit scalpe oculos suos. ℂ Qñ fuerit ĩ medio capitis pustula nigra sicut nux nigra lenis q̃ nõ dolet morieť. xl. die a pncipio egritudis: ⁊ signuȝ ẽ q̃ accidit ei in pncipio egritudis desideriũ melonũ ⁊ exuberatio vrine. ℂ Quãdo sub ceruice fuerit pustula parua ⁊ in palpebra inferiori oculi sinistri pustula ẽt alba: scias q̃ morieť. xi. die egritudis sue: ⁊ signũ ẽ q̃ accidit ei in ĩceptiõe egritudinis desiderium dulcium vehemens.

Finis.

¶ Hypocratis de humana natura vel de elementis liber.

Uicũqꝫ aũt ꝯsueuit audire dicẽtes de nã hũana vlteriꝰ qꝫ quantũ ipsa ad medicinã ꝑtinet: huic qdez non ẽ ꝯueniẽs ꝙ audiat hũc sermonẽ. Nõ .n. eẽt totũ acrẽ hoiez dicẽdo eẽ ꝯ neqꝫ ignẽ neqꝫ aquã neqꝫ terrã neqꝫ aliqd aliđ. Nãqꝫ hoc nõ manifestũ ẽ existẽs ĩ hoie: sꝫ volentibus ħ dicere ꝑmitto. ¶ Uideť aũt mihi nõ recte cognoscere qd sit q hꝰ dicũt: ĩtentiõe qdez eadẽ oẽs vtunť. dicũt autẽ nõ eadẽ. Sꝫ ĩtentiõis qdẽ rõcinationẽ eãdẽ faciũt. Dicũt .n. qdã qđ ẽ ⁊ hoc ẽ eẽ vnũ qdã ⁊ hoie: ꝭm vͦ noĩa nõ cõfitẽtur. dicunt .n. ipsoꝝ hic qdẽ asserẽs aerẽ eẽ ħ vnũ ⁊ oẽ: aliꝰ aũt ignẽ: alius ãt aquã: aliꝰ vero terrã: ⁊ affert vnusqsqꝫ suo sermõi testimõia ⁊ argumẽta q̃ nihil sunt. ¶ Qđ quidem igiť eadẽ intentione oẽs vtunť. dicũt aũt nõ eadẽ manifestũ est his q cognoscũt ipsa. Sciet aũt vtiqꝫ aliqs ħ maxie adueniẽs ipsis ꝯtradicẽtibꝰ. ¶ Idẽ .n. hoies sibi inuicem ꝯdicũt eisdẽ audiẽtibꝰ ꝯriũ. Nunqꝫ .n. ĩfra ꝯsequenter idẽ homo accedit in eodem sermone. Sed quandoqꝫ quidez iste optinet: quandoqꝫ vero ille: quandoqꝫ autem contingit lingua labens ad populum ⁊ iustum est vel populuz cognoscere recte dicentem prebere sermonẽ suũ semꝑ vicentem cum rebus siquidem ea que sunt cognoscit ⁊ recte asserit. ¶ Sed mihi quidem videntur huiusmodi homies dicere se ipsos in omnibus ipsorum sermonum ab inscia. ¶ Mellissi autẽ ⁊ parmenidis sermonez dirigere. ¶ De his quidem igitur sufficiant mihi ea que dicta sunt. Medicoꝝ vero aliqui dicũt ꝙ homo quidem sanguis solum est: aliqui vero horum aiunt coleram esse hominez: quidã vero flegma. Rationem non facientes. Et isti omnes eandem quidẽ esse aiunt qđ vnusquisqꝫ eorum nominare voluerunt ⁊ hoc vnum existens permutari ꝭm formam ⁊ potentiam coactum a calido ⁊ frigido ⁊ fieri dulce ⁊ amaruz ⁊ album ⁊ nigrum ⁊ omnimodum: mihi autem nõ videntur hec sic habere. ¶ Plurimi quidez igitur talia quedã ⁊ adhuc proxima horum asserunt.

¶ Capitulum secundum.

Ego autem si vnus esset hõ nũqꝫ vtiqꝫ doleret: nõ .n. est a quo doleat vnum existens: si igitur ⁊ doleret necesse est ⁊ qđ sanatur vnũ esse: nũc aũt multa. ¶ Multa enim sunt in corpore que quando abinuicez preter naturam calefiunt ⁊ infrigidantur ⁊ desiccantur ⁊ humectantur egritudines generant. ¶ Quia multe sũt qdem species egritudinum: multa autem ⁊ medicatio ipsarum est. ¶ Dignior autem ego dicerem sanguinem soluz esse hominem ⁊ nõ aliud ostendere ipsum nõ paruitãtem formam: neqꝫ fieri omnimode: sed aut hoc secunduz tempus aliqđ anni: aut etatis hominis: in quo sanguis existẽs videtur solum in homine. conueniens est enim aliquod tẽpus esse in quo videtur ipsum in eodem esse: hoc autem dico ⁊ de eo qui dicit hominem flegma esse: ⁊ de eo qui dicit coleram. ¶ Ego quidem de morbo quecunqꝫ dixero ꝭm legem: ⁊ ꝭm naturaz si hec sunt similia ⁊ iuuene existente ⁊ sene ⁊ tempore ⁊ frigido ⁊ calido existente: ⁊ argumenta prebebo: ⁊ necessitates nunciabo: per quas singulum augetur ⁊ diminuitur in corpore. ¶ Primum quidez igitur necesse est generationem fieri non ab vno. Quomodo enim vnum existens vnum generabit nisi alicui misceatur: deinde nisi eiusdem generis sint que miscentur ⁊ eandẽ habeant potentiam nõ generant: neqꝫ in hoc nobis cõferũt. Et iteꝝ nisi calidum frigido ⁊ siccum humido: moderate se habeãt adinuicẽ: ⁊ equaliter: sed alteꝝ alteri multũ preemineat: ⁊ fortissimũ ĩfirmissimo generatio non vtiqꝫ fiet quare qũo cõueniens est ab vno aliquid generari. ¶ Qđ aũt neqꝫ a pluribus generatur nisi cõtingat bñ se habẽtia ꝯplexione que ẽ adinuicẽ. ¶ Necesse ẽ igitur natura tali existẽte ⁊ alioꝝ ⁊ ea que est hoĩs humorẽ nõ esse vnũ: sed vnũqđqꝫ coꝝ q̃ ꝯferunť in generatõe habere aliquã potẽtiã ĩ corꝑe ꝭꝫ quã ꝯueniũt: ⁊ iteꝝ necesse ẽ vnũqđqꝫ coꝝ discedere ĩ sui nãz fiẽte corꝑe hoĩs: humidũ ad humidũ: siccũ ad siccũ: calidũ ad calidũ: frigidũ ad frigidũ. ¶ Talis aũt ⁊ aĩaliũ nã ẽ ⁊ alioꝝ oĩuz: sũt aũt silr̃ oĩa: ꝯsistit .n. ipoꝝ nã ab ipsis p̃dictis oĩbꝰ ⁊ finit secũdũ p̃dicta in ħ: vñ cõsistit singulũ huc: ⁊ accessit. ¶ Corpꝰ vͦo hoĩs hꝫ in se sanguinez: flã: colerã rubeã ⁊ nigrã colerã: ⁊ hec ẽ nã corꝑis: ⁊ ꝑꝑ ħ dolet ⁊ sanũ ẽ. ¶ Sanũ qdez igiť ẽ: qñ moderate se habẽt hec ꝯplexioni q̃ ẽ adinuicẽ: ⁊ potẽtie multitudĩe: ⁊ maxime ꝭꝫ qđ mixta fuerũt: dolet aũt qñ aliqd hoꝝ minꝰ aut plus fuerit in corꝑe: aut discedat ⁊ nõ mixtũ fuerit oĩbus. ¶ Necesse ẽ .n. qñ aliqd hoꝝ discedit ꝯstat vñ discedit in se nõ solũ egregie egrotat: sꝫ qñ suꝑfũdiť suꝑ repletũ laborẽ ⁊ dolorẽ p̃bere. ¶ Et .n. qñ aliqd horũ extra corpꝰ effluit plus suꝑabundãte dolorẽ p̃stat euãtio. ¶ Si aũt iteruz intus faciẽt euãtionẽ ⁊ trãsmutationẽ ⁊ expulsionẽ ab aliis necesse ẽ duplicẽ laborẽ p̃bere ꝭꝫ p̃dicta: vñ differunt: ⁊ qũo suꝑabundãt. dixi aũt vtiqꝫ: q̃cũqꝫ dixero hominẽ asserere eẽ suꝑ hec existẽtia ꝭꝫ nãz. ¶ Dico ãt eẽ sanguinez ⁊ flã ⁊ colerã rubeã ⁊ nigrã. ¶ Et hoꝝ q̃dã primũ secũduz legẽ noĩa determĩata dico: ⁊ nullus coꝝ idẽ nomẽ eẽ: deinde ꝭꝫ nãz formas diuisas eẽ: ⁊ neqꝫ flã ñ assimilari sanguini: neqꝫ sanguinez colere: nꝫ colerã flãti. ¶ Qũo .n. hec vtiqꝫ assimilãtia erũt adinuicẽ: ¶ Hoꝝ neqꝫ colores siľes videnť neqꝫ manu tangẽti siľia videnť eẽ: neqꝫ frida silr̃ sũt neqꝫ sicca: neqꝫ hũida. necesse ẽ igiť exq̊ iteꝝ differunt adinuicẽ ꝭꝫ formã ⁊ potẽtiã ipa nõ eẽ vnũ. ¶ Siquidẽ ignis ⁊ aq̃ nõ idẽ sunt: scies vtiqꝫ his qꝛ hec oĩa nõ idez sunt. sed vnũqđqꝫ ipsoꝝ hꝫ nãz ⁊ v̾tutẽ ꝓpriã: si enim cuidaz homini dederis farmacũ qđ flegma agat: euomet tibi flã. Et si dederis farmacũ colagogũ: euomet tibi colerã. ¶ Secũdũ hoc aũt ⁊ co. ni. purgabit: si dederit farmacũ qđ colerã nigrã agat: ⁊ si ꝑcusseris partẽ aliquã ipius corporis: ita ꝙ vulnus fiat: fluet exinde sanguis. ¶ Et hec oĩa faciet tibi tota die ⁊ nocte: ⁊ hyeme ⁊ estate: quousqꝫ potẽs fuerit spiritũ attrahere in se: ⁊ iterum remittere. ⁊ nõ potens fuerit si in aliquo eorum que constiterit priuabitur constiterunt hec p̃dicta qũo eniz cõstiterint. ¶ Primũ aũt manifestũ est: ꝙ homo hꝫ in se hec oĩa semper quousqꝫ viuit deinde facta sunt ex hoĩe habente: hec oĩa postea infigunť in homine habente hec omnia quecũqꝫ ego dico ⁊ demonstro. ¶ Qui aũt dicũt ꝙ vnum est homo videnť mihi hac intentiõe vti: aspiciẽtes eos q bibũt farmaca: ⁊ destruũť in suꝑflua purgatiõe: hos quidẽ colerã vomẽtes: alios vͦo flã hoc singulum ipsorum cogitauerũt esse hominẽ. quia cuz purgaretur videbant ipsuz mori: ⁊ dicentes sanguinẽ esse hoiez eadẽ ĩtẽtiõe vtũť aspiciẽtes hoĩes iugulatos ⁊ sanguinẽ fluẽtẽ ex corꝑe: hãc extimãt eẽ aĩaz ĩ hoĩe. ⁊ testimonys his vtũť ĩ suis rõibꝰ. ¶ Et p̃mũ qdẽ ĩ suꝑfluis purgatiõibꝰ: nullꝰ mortuꝰ ẽ solã colerã purgatꝰ: sꝫ q̃re aliqs bibit farmacũ qđ colerã vomit deiñ flã. ¶ Postea ĩ colera coacti vomũt colerã nigrã: finiẽtes ãt ⁊ sãguinẽ vomũt puꝝ: hec aũt patiunť: ⁊ a farmacys agẽtibꝰ flã. ¶ Primũ qdez .n. flã vomũt: deiñ colerã rubeã: postea nigrã. Finiẽtes ãt sanguinẽ puꝝ ⁊ ĩ ħ moriunť. farmacuz .n. cũ ĩgrediť corpꝰ p̃mũ qdẽ agit qđcũqꝫ coꝝ q̃ sũt ĩ corꝑe si secũdũ nãz maxime fuerit: demũ ãt ⁊ alia attrahit ⁊ purgat. ¶ Queadmodũ vegetabilia ⁊ semialia. qñ ĩ terrã venerit attrahet vnũqđqꝫ secũdũ nãz qđ ĩest ĩ terra. ¶ Inest ãt ⁊ ascẽsũ ⁊ amarũ ⁊ dulce ⁊ salsuz ⁊ omodũ. ¶ Primũ qdez igiť plurimũ huiꝰ attrahit ĩ se qđcũqꝫ vtiqꝫ maxie fuerit sibi secũdũ nãz demũ attrahit ⁊ aliã. ¶ Tale ãt qdez ⁊ farmaca faciũt in

corpe q̄cūq3 vtiq3 colerā agūt: ꝑmū q̄dē imixtā purgaue/ rūt colerā: deīde mixtā. ¶ Farmaca flātis ēt ꝑmū q̄dem īmixtū flā agunt: deīde mixtum ⁊ iterfectis sanguis fluit. ¶ Primum quidem calidissimus ⁊ valde rubeus deinde fluit magis flegmaticus ⁊ colericus. augetur autem in ho/ mine flegma quidem in hyeme: hoc enim in hyeme maxi me secundum naturam eorū que sunt in corpore frigidis/ simum est: argumenta autem horum quod flegma quidē frigidissimum: si volueris tangere flegma ⁊ coleram ⁊ san guinem: flegma inuenies frigidissimum existere: ⁊ etiam viscosum est: ⁊ violentia maxime ducitur: post coleram ni gram: quecunq3 autem violentia veniunt calidiora fiunt coacta a violentia. attamen vero ⁊ ad hec omnia frigidū est flegma: videtur a sui natura: quod hyems replet corpꝰ flegmate scies vtiq3 hi homines spuunt screant flegmati/ cum: hyeme ⁊ tumores albissimi fiunt maxime secundū hoc tempus ⁊ alie egritudines flegmatice: vere autē fle/ gma quidem est fortissimū in corpore: ⁊ sanguis augetur: ⁊ frigora exeunt ⁊ aque superueniunt. ¶ Sanguis autē secundum hoc augetur ab ymbribus ⁊ calidis diebus ⁊ se cundum naturam enim ipsorum hec sunt maxime annū humidum autem est ⁊ calidum. scies autem his homines vere ⁊ estate: occupantur maxime a dissenterys ⁊ ex nari/ bus sanguis fluit ipsis ⁊ calidissimi sunt ⁊ rubei estate ve/ ro sanguis potēs est ad hec: ⁊ colera excitantur in corpore ⁊ descendit vsq3 ad autumnū. ¶ In autumno autē san/ guis modicus fit. contrarius enim ipsius autumnus natu/ raliter fit. ¶ Colera autem estate continet corpus ⁊ autū/ no. ¶ Cognoscens autem his homines sponte hoc tempo re coleram vomunt ⁊ in accessionibus medicinarum cole re purgantur. ¶ Manifestum autē ⁊ in febribus ⁊ in co loribus hominum: flegma autē estate infirmius est ipsū seipso: contrarium enim est tempus nature ipsius siccum namq3 est ⁊ calidum. ¶ Sanguis autem in autumno fit minus in homine. ¶ Siccus enī ast autumnus ⁊ infrigi/ dare vtiq3 incipit hominem. ¶ Nigra autē colera autū/ no multa est ⁊ fortissima. ¶ Quando autem hyems adue nit colera infrigidata modica fit ⁊ flegma augetur iterū a multitudine eorundem ⁊ a longitudine noctiū habēt: qui igitur hec omnia semper corpus hominis: a tēpore aūt circum immittente quandoq3 quidem plura fiūt ipsis ipa quandoq3 minora singula secundum partem ⁊ secundum naturam: quemadmodum annus totus participat omni/ bus: ⁊ calidis ⁊ frigidis ⁊ siccis ⁊ humidis. ¶ Neq3 enim vtiq3 manet vllo tempore aliquid horum sine omnibus que sunt in hoc mūdo. ¶ Sed si aliquis deficeret omnia perirent: ab huiusmodi enim necessitate omnia ꝯsteterūt ⁊ nutriuntur adinuicem. ita autem ⁊ siquidem ab homi/ ne deficiant ex his cognatis nō vtiq3 posset viuere homo. dominatur enī in anno quandoq3 hyems maxime: quā/ doq3 autem ver. quandoq3 vero estas: quandoq3 vero au tumnus. ¶ Fit autem ⁊ in homine quandoq3 quidē do minatur flegma: quandoq3 autem sanguis: quandoq3 ve/ ro colera. ¶ Primo quidem rubea deinde nigra dicta: te/ stimonium autem manifestius si volens eidē homini da re id farmacum ter in anno vomet tibi: hyeme quidē fle/ gmatice: vere autem humidissime. Estate autem coleri/ ce: autumno nigerrime: debent igitur his ita se habenti/ bus quecunq3 quidē egritudinum hyeme augentur: esta te finire. ¶ Quecūq3 vero estate augentur hyeme finire. ¶ Quecunq3 ipsarum in peryodo dierum nō permittan/ tur: peryodum autem dierum iterū dicemus. ¶ Quecū q3 autem vere superueniunt egritudines expectare cōue/ nit in autumno permutationem esse egritudinis. ¶ Que/ cunq3 vero autumnales egritudines harum permutatio/ nem necesse est esse. ¶ Quod autem secundū hec tempo/ ra excedit morbus scire oportet ꝙ annus ipse fit: ⁊ medi/ cum sic oportet curans facere: ad egritudines: vt singu/ la harum dominatur in corpore secundum quod tempus quod est secundum naturam ipsius. Maxime autem con gruit scire ⁊ hoc cum illis ꝙ egritudines ex repletione fi/ unt: has euacuatio sanat. ¶ Quecunq3 vero egritudines ab euacuatione fiunt: repletio sanat. ¶ Quecūq3 ab ocio egritudines generantur labor sanat. ¶ Uniuersaliter au/ tem scire oportet medicum.

¶ Hypocratis de aere ⁊ aqua ⁊ regionibus liber.

Uisquis ad medicine statū accede re curat necesse ē prius an ni tempora ⁊ que in eis generātur attenti/ us requirat. ¶ Que quidem nō solum: dis similia adinuicem sepe distare videntur: verum etiam ⁊ singula se in se variādo si/ bimet alterantur: in annis namq3 sua tem/ pora eorumdem complexionibus suum temperamentū custodientibus qui morbi nascuntur nō ab eisdem dege/ nerare: sed similes ⁊ concreari videntur. ¶ Econtra vero tempora inter se dissonantia ⁊ a se aliena dissolui que dif/ ficiles procreant egritudines: hyems vero est frigida ⁊ humida. ver vero calidum ⁊ humidum. Estas vero cali/ da ⁊ sicca. autumnus vero frigidus est ⁊ siccus: que cau/ sant vtrunq3 si decrescerint secundum magnitudinē eius/ dem complexionis ac paruitatem in tantum: vt neutrum nature sue familiare existat tempus: quod in eis tempori/ bus que diuersa sunt accidere solet. ¶ Est etiam quando hyems frigidior est sed humiditatem suam in sua retinet qualitate. ¶ Est quādo estas calidior ē ⁊ siccior. hec ideo contingunt quia a ventis tam calidis q̄3 frigidis: siue vni/ uersales siue locales sint corpori mala tempora mutātur. ¶ Oportet aūt te esse attentum circa virtutes aquarū: vt pote que diuerse in pondere ⁊ sapore sint: de hac enī qui bibūt eoꝝ vētres calidi ac tumidi fiūt: corpa macra: cubi/ ti ⁊ spatule tenues. Silr facies qz maximū carnis ad sple/ nem confluere cogitur: vnde malus sanguis procreatur. ¶ Illā vero bibentes multa superabundāt comestione. esuries enim illis perseuerat atq3 crescit: sitis quoq3 simi/ liter: superiora ventriū cum media inflantur. quapropter fortibus catarticis vtendum est illis hac egritudine hye/ me ⁊ estate continentur accidit aqua illis citrina. ⁊ itere/ unt: estate vero dissinteria: lyenteria longa quartana labo rant qui morbi naturā peruertunt ⁊ mutant: ⁊ in aquam cadunt citrinam ⁊ pereunt. ¶ Iuuenes illorum pulmōis dolore alysq3 passionibus eorum mentes perturbantibus affliguntur. ¶ Senes acuta febre ⁊ ardenti: ⁊ ex ventriū constrictione accidente vexantur. ¶ Mulieribus aposte mata de genere flegmatis albi innascuntur: neq3 concipi/ unt neq3 pariūt nisi cum magna difficultate atq3 molestia corpora eorū magna ⁊ crossa: quanto plus protenduntur in longitudine: tanto graciliora fiunt: menstrua nō secun/ dū quod oportet profluunt. ¶ Pueris ernia. viri causon crurium vulneribus īfestantur. Sed ⁊ qui huiusmodi na/ ture sunt eis inpossibile est vitam extendi. Sed intempe/ stiua senecta prerapiuntur. ¶ Mulieres sibi grauide vi/ dentur. cum vero partus aduenerit tempꝰ vteri fetu ina/ nes tumore relaxantur: huiusmodi passione decepta ma/ trix quecunq3 aque citrine coadunatiōe intumuerit labo/ rat. ¶ Ad hanc itaq3 quam prediximus aquam pertinēs est: ⁊ ea q̄ a calida terra surgit: aut a ferro metallo: vel ere siue argento: vel auro: vel sulphure: aut allumine: vel pice vel nitro: quas omnes ab ingenti cōstat exire calore huic ergo aquarū vel terraꝝ generi nulla omnino species iuua tiua vel salubris: sed dure omnes habentur atq3 bibenti/ bus stranguriam nimiamq3 important solutionem.

¶ Uerum ea que in altis locis aque siue puluerulentis monticulis aliarum optima ⁊ saluberrima saporata talis: neqꝫ multa vini commixtione indigens est: hyeme calida: estate frigida: similiter quoqꝫ ⁊ ille que a profundiusculo exurgunt fonte quarum etiā melior est ea que ab ortu solis ⁊ maxime estiuo tempore decurrit alba perspicua atqꝫ proculdubio odorifera est. ¶ Que vō est lenta ⁊ grauis currens: ea sicca atqꝫ bibentibus nisi opus fuerit minime est iuuatiua. quibusdaꝫ enim naturis ⁊ egritudinibus profutura videtur. ¶ Deprehendimus vero hoc ex lapidibus qui in pueris nascunť: sed propterea quia vrina clara ⁊ subtilis ē emittūt: qđ vō crossuꝫ ⁊ turbidū remanet: ⁊ lapis efficiť: lac ēt sic malū ē lapidē in vesica lactātis facit Maxīe āt si calidissimū colorib⁹ rubeis ꝑtinēs ē: vētrē.n. ⁊ vesicam calefacit ⁊ vrinaꝫ incendit: ⁊ lapides facit. quapropter huiusmodi infantes vinum subtile bibere iuuat quod nec vēas scindit nec excoriādo disrumpit. ¶ In mulieribus autem non crescit lapis quia ea quibus mingunt loca parua sunt larga lata: nec fortiter fricant vel scalpūt ea: nec tractando manibus cuꝫ illis sicut masculi ludunt: neqꝫ enim ad eorum ora que intra vuluaꝫ latent longius remota tangere possunt. ¶ Ceterum masculi mictoriū in summo est virge. ¶ In feminis vero longius est os vesice. ¶ De temporibus vero expedit contemplationē tuaꝫ adhibeas vt āni habitudo si salutifera sit videlꝫ aut egrota cognoscas. Si enim ortus stellarum prout debet fuerit ⁊ occasus in autumno aque multe. ¶ In hyeme vero pauce: neqꝫ serenum: neqꝫ frigidum plus opportuno. Uere q̊qꝫ ⁊ estate aquarum contemperantia annum sanum atqꝫ saluberrimuꝫ necesse est esse. ¶ Si vero signa secundum ꝙ debent in ortu ⁊ occasu non fuerint opportuna: hyems vero sicca ⁊ borealis. Uer autem pluuiosum: ⁊ australe febres acutas: atqꝫ lyenterias in estate necesse est venire: qꝛ videlicet intrans autumnus vel estas terraꝫ vernalis pluuie: nō in estate infusam inuenit sic quoqꝫ austrinuꝫ duplicare necesse fuerit. propterea quia terra infusa sit ⁊ a solis ardore calida: vētres igitur graues molles humidi. vnde ⁊ multa egestione abundant. Cerebra autem tenera fiunt in hac itaqꝫ qualitate dum aer habetur mordet carnem ⁊ corpus: acutissime febres tunc ingruunt vel irruunt ⁊ maxime his qui flegmatici sunt. Lyenteria vero mulieribus ⁊ quibuscūqꝫ viris naturalis cōplexio humida est. Si aūt canicularc tempus pluuiale fuerit multum ⁊ hyemale vētiqꝫ super ianuas irruunt morbi extinguuntur atqꝫ autumnus speratur futurus salubris multotiens pueri ⁊ mulieres cōmoriuntur sed ⁊ sensum pauci quorū qui euadūt in quartanam febrem: a quartana vero in aquam citrinaꝫ deueniunt. ¶ Or si ecōtra hyems austrina nimisqꝫ pluuiosa fuerit. Uer autem siccum ⁊ boreum: mulieres pregnantes in vere abortiunt si tunc eis tempus pariendi fuerit: ¶ Si quoqꝫ fet⁹ emiserit anichilatos atqꝫ defectos emittunt: qui autem continuo mouentur: aut viuunt sempꝫ anichilati atqꝫ defecti: hominum lyenteria: oculorumqꝫ dolorem. Aly catarrum de capite in auriculam patiuntur: sed delicatis ⁊ mulieribus lyenteriaꝫ: in delicatis nāqꝫ a capite in ventrem descendit eis flegma. ¶ Eis autem qui colerici sunt fumus ascendit ad cerebrum ⁊ circumtegit illud ¶ Mulieres eoruꝫ semper egrote multifluis menstruis redundantur nunq̄ꝫ pinguescunt que videlicet nō illis naturaliter sed ex morbo contingit: sed cum concipiunt plurime abortiunt. nati vero eorum plurimuꝫ spasmo ⁊ anhelitu. morboqꝫ yleos afficiuntur. ¶ Hunc autem locum viri īhabitantes lienteria et colerica dysinteria ephydimon idest febris longa ⁊ ventus ac emorroys affligit: pleuresis vero aut peripleumōia: aut causon: morbiue acuti: propterea quia ventres liquidos habent oculi eorum cacesia īfestantur: nec tamen forti vel longa nisi quando super illos vniuersalis accidit morbus moto videlicet austro aerem qꝫ mutante eoruꝫ capita nebula ⁊ fumo implentur. ¶ Et si deniqꝫ ad quinquaginta peruenerint annos in eos a capite reuma ipsi que in epilepsiam cadunt que cui aduenerit totum corpus possidebit: ⁊ maxime si caput subito calore vel frigore percutiatur: quisquis vero locus frigidoruꝫ vētoruꝫ locis oppositus est siue ortui pertinens siue occasui illi venti sui locales venti sunt a calidis autem obtegitur: aque itaqꝫ sue sicce graues digeri plurimū dulces sūt: habitatores duri ⁊ fortes sꝫ eoꝝ crura gracilibus tortisqꝫ sunt pertinentia: ventrium vero inferiora habent durissima: superiora vero lenia ⁊ mollia atqꝫ currentia plurimūqꝫ de colera nō de flegmate capita sana durissima: sed ⁊ ipsi plurimi rumpuntur: vnde ⁊ ernia honerantur plurimum vero in pleuresim morbosqꝫ acutos necesse est incidāt qꝛ ventres cōstricti sunt sicqꝫ ex quocūqꝫ morbo in empimā dicuntur eius rei causa est tetanus corporis ⁊ constipatio ventris in quibus etiam vene rumpunť ex frigiditate sue aque multum comedunt nec tamen multuꝫ bibunt quia vtriqꝫ sufficere nequeunt nō illis obtalmia facile euenit: sed si euenerit oculi concrepantur. ¶ Iuuenes eorum cū ad annorum triginta etatem peruenerint multum in estate sanguinis per nares fluxum: que multum patiuntur nōnulli in epilepsiam cadunt si tamen ceciderint fortissima est: alys diuitius viuunt quia quecūqꝫ exeunt super corpora eorum nō infunduntur neqꝫ dolent habitus rudis animiqꝫ minime modesti sunt qui vtiqꝫ locales morbi nunq̄ꝫ in huiusmodi morbi loci incolis adueniūt nisi quādo vniuersales affuerint. mulieres ibidem steriles ex frigiditate aque ⁊ siccitate cum tarda digestione: neqꝫ enim mēstrua illis pro opportuno sed parua ⁊ mala adueniūt que cuꝫ cōceperint difficiles ex malignitate aque parturiūt: neqꝫ.n. plurimo abortiunt. que auteꝫ pariunt filios lac habere nequeunt: sed hoc propter congelationem ac frigiditateꝫ aq̄ ⁊ asperitateꝫ: spasmus quoqꝫ accidit illis: dolor quoqꝫ pulmonis atqꝫ consumptio quod grece epilentos nominatur ⁊ maxime in parturiendo. ⁊ ex eiusdem partus difficultate: quia videlicet nerui ⁊ vene que in pulmone sunt disrūpūtur: pueri earuꝫ ⁊ puelle ex aqua citrina laborant: pueri quidem in testiculis: sed cuꝫ adoleuerit euanescit ac dissoluitur pueri tandem poliuntur.

De ventis calidis ⁊ frigidis ⁊ vrbibus q̄ ī eis site sunt eadem intentione continentur.

Itaqꝫ de omni vrbe quecunqꝫ est inter estiuum ortum ⁊ hyemaleꝫ sita. et quacūqꝫ huic contra posita sic ē accipere omnis vrbs que in ortu solis posita est securior est q̄ꝫ que in septētriōe est vel in calidi venti flatu sedet: in illa eniꝫ calor ⁊ frigus minora ⁊ sicciora. ¶ Morb⁹ q̊ꝫ mīor ⁊ leuior: necnō ⁊ aq̄ que secundum solis est ortuꝫ clara leuis ⁊ humida nempe aer ibi nunq̄ꝫ crossus habetur quia nimium a solis presentia prohibetur quod ex hoc datur intelligi: quia aer humidior in mane crossior ⁊ spissior reperitur: ea vero que apposita est ī solis occasu: humiditatē semper habet aeris. Habitātium facies pulchre ac lenes colores splendidi perlucentes nisi his quodlibet aliud accidens obstat. ¶ Masculorū voces sunt clare ⁊ acute hi vero facile irascunť nec obtemperantur germina nascentia loci meliora alys atqꝫ salubriora. ¶ Aque salsugini pertinētes male sūt ac nociue: aque fontiū secundum ortum solis existentium omnium sunt meliores: secundo vero omnium eorum que īter estiualem ⁊ hyemalem ortum sunt: quorum etiam meliores sunt orientis ortui pertinentes. Postea vero que inter occasuꝫ estiualē ⁊ hyemalē existunt: sed haꝝ oīuꝫ peiores meridiane sunt inter hyemalē ortū ⁊ hyemalem occasum

existentiũ: ille vo q̃ in septẽtrionis pte: sunt alyẽ meliores Quaꝝ illas que currunt quisquis sanus fuerit ⁊ fortis bibere sine timore potest: de quibus nimirum sicut egrotanti bibere opus fuerit illa que sue egritudini conueniat est eligenda quod si ita fecerit nõ deuiat a salute: ventrez durum habentez aqua saporata leuis ⁊ clara iuuat. ℂ Mollem vero vnctuosum atq; flegmaticum dura ac tarda digerit omnis aqua que cito digeritur ventrem facit mollez ⁊ humidum: tarda autem ⁊ dura calefacit atq; cõstringit. praue autem intelligunt palamq; delinquunt: qui p aquã salsam ventrem mollire ex sue scientie paruitate extimãt. illa enim contra solutionem est que dura est ⁊ tarde digeritur: ventrem desiccat postq̃ humidum reddunt.

ℂ Aque pluuiales leues saporate ac lucidissime sunt. pmo nãq; sol ab aquis qđ subtilius ⁊ leui⁹ ẽ attrahẽdo assumit: qđ inde deprehẽdim⁹: q2 id qđ graue ⁊ salsũ fuit in suo modo remanere videm⁹: s3 sol qđ leuius ⁊ subtilius ẽ nõ solũ de fluminib⁹ attrabit: sed etiã de marib⁹ ⁊ gbuscũq; locis humidis: humiditas nãq; in reb⁹ humidis inuenit̃: necnõ ⁊ in oĩb⁹ qđ humiditatis subtili⁹ ac leui⁹ ẽ a sole desiccari sic cõprobat̃: si qs. n. sedeat ad solez opertus ẽt vestimẽtis sudat equalr̃. ℂ Si vo in vmbra ẽ inequalr̃ q2 ẽ lõginqu⁹ a sole ⁊ remot⁹: vnde ⁊ aq̃ pluuiales putrẽt maluq; odorẽ exalant: q2 eni3 ex multis cõgregate sunt aqs: ⁊ ideo leuiores alys putrescere solẽt: ac mutari: cu3 aũt sol accipit eas ⁊ in altũ suspẽdit frigescũt ⁊ aeri cõmiscẽt: turbidũ vo suũ qđ nigredinẽ reddit seorsu3 ĩ nube iũgit̃: qđ vo leui⁹ ẽ purgatur atq; dulcescit. Quia a sole decoquit̃ sicut ⁊ oẽ cũ coquit̃ saporitũ dulce efficit̃. ℂ Hac ergo humiditate sic a sole dispersa in aere atq; suspẽsa: sed etiã eã in vnũ coadunatã vẽti ex diuersis ptib⁹ ↄcurrẽtes collidũt: dissoluẽtes q̃ corruit: ⁊ rursus maxĩe cũ ea tracte: secundũ q̃ o3 fiunt qđ videlicet plurimũ nũquã fit nisi cũ nubiũ grex a vẽtis in vnũ perfecte ẽ coadunatus: atq; alys ventis ꝑcurrentibus interceptus dispergit̃: ⁊ idez cum subseq̃ẽs nubes illaz premit: ⁊ humiditas cadit. Cum nubib⁹ grossis nigrescentib⁹ spissis: atq; grauatis: obuiã venti veniẽtes conflígendo comprimunt: humiditas cadit sicq; ac pluuia crebra descendit. He itaq; oẽs aq̃ putribiles qdẽ sunt: s3 non debẽt habere odorẽ: q2 si contingit odor: bibentes brãcosi fiunt atq; tussim: vocisq; sustinent grauitatẽ: he aque si coquantur nihil prodest. ℂ Aqua vero glacialis atq; niualis omnis mala est. postquã enim semel fuerint congelate nũq̃ in pristinã cõuertunt̃ nãm: q̃cquid. n. aque saporitũ ẽ ⁊ leue clarũq; fuerit ac purũ id gelu adueniẽte totu3 recessit: qđ vo turbidu3 pmãsit: qđ sic poteris ꝓbare: si. n. aquã in vase ad mẽsurã positã sub celo ↄgelari dimiseris cũq; congelata fuerit in sole: vel quolibet alio calido loco liquefacta eadẽ remetieris mẽsura: multo minus iuenies esse. ℂ Silr̃ aũt de gelu ⁊ niue: ex gb⁹ nimirũ oĩb⁹ significatur: q̃ sol aq̃ subtilitatem ac leuitatẽ accipit ⁊ dispergit gelu sup eã nihil põt. grossũ vo nõ dissoluit̃ aut de loco suo remouet̃. ℂ Omnis aq̃ ď niue ⁊ silib⁹ peior ẽ oĩb⁹ a q̃ mĺtiplicat̃ bibentib⁹ stranguria: ⁊ in vesica petra: atq; in sub renalib⁹ dolorẽ ⁊ in coxis ⁊ erniã in testiculis gignit: ⁊ maxime ea q̃ de magnis fluminib⁹ aliorũ lacuũ stagna recipientib⁹: vel ex multis ⁊ diuersis riuis fluentib⁹ ẽ silr̃ ⁊ ea q̃ de altis locis currũt: nõ eni3 oẽs siles sunt: ẽ eni3 saporita ⁊ dulcis ⁊ salsa hyemalis: ⁊ q̃ de calidis currit locis. haru3 ergo cũ alie alys cõmiscent̃ modo vincit fortior modo minor secundũ ventos. Hec. n. septẽtrionali cõfortat̃ vento. illa vero meridiano: q̃ qdẽ si in vase morã fecerit: fecẽ q̃q; necesse ẽ vt faciat: ⁊ arenã: bibentes aũt h⁹ quos diximus morbis afficiunt̃. ℂ Quib⁹ vo venter mollis ẽ ⁊ lenis: neq; vesica multũ calida: neq; in collo iuncta: hi sine difficultate mingũt neq; quicquã turbidi in vesica relinquunt. ⁊ quoꝝ vesica iferiora h3 calidissima: necesse ẽ vt collũ habeat tortũ: q2 ergo illa in calore nãm excessit: eius inde collum intumescit. quapp ⁊ vrina nõ egredit̃: sed in inferioribus retẽta cõburit̃. ℂ Et qđ itaq; leue est ⁊ subtile mictu emittit̃: qđ turbidũ ⁊ crossu3 ẽ ibidẽ congelatur. Sed cõgelatio illa in pmo qdẽ anno fit parua. postea vo capit augmentũ. cũq; abundãtius mingũt: quodcũq; grossu3 ĩ vesica retinet̃. ⁊ sic ibi inuiscatũ in lapidẽ cõuertit̃. Cũ ergo mingere volũt: in os vesice lapis descẽdẽs obstruit̃: ⁊ vrina refragat̃: tũc vo dolor augmẽtat̃: quãobre3 iuuenũ virge pruriũt. Unde ipsi scalpũt: ⁊ excoriãt eas: cã3 illã ibidẽ esse putãtes: vis aũt hui⁹ rei varia ẽ. ℂ Si qs vero ignotã sibi adeat vrbem: illius situm inquirat: oportet ergo quomodo videlicet erga ventos. ⁊ ortum solis posita habeat: nõ enim in omnibus hoc equaliter est. septentriõalis nãq; contra naturam meridianam est. atq; situs orientalis nõ sicut occidentalis est. Sed illi ciuitati que contra solis ortum ac septẽtrionalis situm ventum habet ⁊ aquam saporitam parũ inter alia supradicta loca ab aeris mutatione nocetur: econtra vero cuiuscũq; humiditates ⁊ aquas salinares bibunt atq; paludestres: nec aperta est secundũ orientem nec liberum habet odorem eis multu3 est aeris nociua mutatio. ℂ Et etiã maximu3 est studium adhibẽdum bonitati aquarum vel malignitati earum. ℂ Si paludestris videlicet aut stagnea aut mollis aut grossa aut ne ab orientu3 decurrat: siue petrosa siue salsa sit: aut digeri dura. ℂ S3 nec ĩ terris negligẽtiã hẽat: si sicca sit ⁊ iaq̃sa vĺ hũida ⁊ aq̃sa aut ↄcaua aut arcta vtꝝ edita ⁊ eminens. ℂ Similiter autem est ⁊ ihabitantium dieta: vtrũ illis amabilius vel saporosius sit potus ne an cibus an gues an exercitium vel labor vel manducare. De his autem omnibus inquirendum est. Sciendum nãq; quia si quis hec omnia vel horum plurima que diximus cognouerit. ℂ Si ĩ aliquod oppidum ingrediatur: quod nunq̃ antea adiuerit vĺ sciuerit quicquam ex eo nihil illud latebit: ta3 de ciuili morbo: q̃ de corporum habitatoru3 naturis: ⁊ cuiusmodi sint morbum itaq; curare poterit: neq; in subtilitatem opportune curationis errabit: neq; eni3 hec ignorans quicqua3 curare. vel arbitrio poterit operari: postq̃ quoq; aliquod temporum transierit accidentia vĺia ⁊ accidentalia loci in locis in hyeme ⁊ estate vẽtura predicet: necnon ⁊ singulos morbos qui singulis hominibus accidere debeant ex eorum dieta: nisi vero morbi ex aeris prauitate procederent: nõ quidem vniuersaliter sed particulariter ingererent. ℂ Cum igitur medicus temperantiam aeris temporumq; discordiã prenotauerit. sciẽtia sua semper vtilis: ⁊ ad sanitatis ingenium cõuenit morbi: ea vero que de re altissima tractauimus recta tenent ⁊ credũt norint astronomiam nõ minimam partem esse medicine q̃ quippe homines premonet mutationes partis temporu3. ℂ Itemque ciuitas que contraposita est calidis ventis. s. que inter ortum ⁊ occasum equinoctialis medium tenet: eã semper ab eis incutitur: aque vero illius multe ⁊ calide sunt: aque salse calefiunt in estate ⁊ refrigescunt in hyeme ℂ Habitantium capita humida ⁊ flegmatica vẽtres semper salubres defectio semper possidet corpora multo cibo vel potu: sufficere propter corporum defectionem nõ possunt: ⁊ ideo multum recipiunt potum: quia eius multus ẽ ascensus: que quidem ciuitas temporis vernalis est similis in temperamento caloris ⁊ frigoris. Egritudo in ea minor: ac inualidior est. Similiter autem ⁊ omnis ciuitas in uentos parum caloris sita habentes.

ℂ De diuersitate aquarum que est inter bonitatem ⁊ maliciam ⁊ diuersitate terrarum.

Ic etiam dicturi sumus que aquarum sunt meliores: vel salubriores

q̃ peiores plusue nociue ⁊ qĝd iuuaminis: vel nocuméti eas ꝯmitteř:q̃ videlȝ scia mlta ē:⁊ ad cõpee sãitatis igẽiũ.

⸿ Aque igitur turbulente stagnãtes salmares ⁊ palustres: estate calide sunt:⁊ grosse:austeri odoris proprie quia non currunt : sed permanẽt pluuia superueniẽte:atqȝ sole splẽ dore perpetuo eas comburente. Itaqȝ necessario fiũt ma le:⁊ absqȝ colore coleram rubeaȝ generant.

⸿ De qđ i hyeme frigide cõgelate atqȝ turbide sũt:ex ni uibus ⁊ eaꝝ ꝯgelatiõe:q̃re flãtice deueniũt. Branchos ⁊ colerã ꝓcreãtes:dolor quoqȝ accĩt oculis ex caloris ⁊ sic citatis ĩcorporib⁹ dominatõe. senib⁹ catarrus:ex defectio ne neruoꝝ ⁊ cõsumptiõe:qđã vo moriunř:alyꝭ aũt latera desiccantur dextra.

⸿ Si.n. hyems cal'a ꝓcesserit:⁊ austrina. neqȝ a nã corpora induruerint ⁊ vene. Uer aũt subsequiř siccuȝ:⁊ septẽtrio nale: cũ itaqȝ id sup̃flui qđ hȝ cerebrũ cũ reumate:⁊ tussi: deberet dissolui:tũc potius cõgelatũ reddiř:atqȝ coagula tũ:postea vo intrante estate cũ suo calore sic magna muta tio fiat:ꝑdicte accidũt egritudies. Sȝ ⁊ illi ciuitati q̃ ꝯtra solis ortũ:ac septẽtriõis vẽtũ siccũ habet:⁊ aqua saporita: paꝝ inter alia supradicta:⁊ ab aeris mutatiõe nocere:ꝯtra vo ⁊ cuiuscũqȝ habitãtes salmares aquas bibũt : atqȝ pa lustres:neqȝ posita ē secũdũ orienté neqȝ liberũ hȝ odoré: eis multũ est aeris mutatio nociua.

⸿ Si vo estas sicca nimiũqȝ calida fuerit: morbi cito eua nescũt. Si vo pluuiosissima extendenř.quacũqȝ.n. morb⁹ occasiõe aduenerit:illũ i putredinẽ necesse ē ꝯuerti: quos equidẽ morbos mollicies ventris quã greci vocãt:⁊ aqua citrina:semp cõsequiř:qꝛ nutriti sũt nõ cito vel leuiter:nec grauiter desiccantur.

⸿ Si vero estas nimis pluuiosa fuerit. ⁊ austrina ⁊ autũ nus similiter:hyemẽ egram est necessecesse futuraȝ. fleg matici ergo ⁊ qui quadraginta annorum sunt in causon. Colerici in pleuresim ac periplemoniam cadent.

⸿ Et si estas sicca:⁊ austrina: autũnus vo sil'r pluuialis sit atqȝ septentrionalis:in hyeme dolores capitis:facillimeqȝ cerebri:atqȝ tussis:raucitas quoqȝ accĩt:⁊ reuma. qbusdaȝ vero ⁊ ptisis.

⸿ Si autem septẽtrionalis sit:neqȝ diebus canicule pluat: neqȝ arturi euadũt flegmatici ⁊ confortantur. Similiter autem ⁊ qui humide nature sũt:atqȝ mulieres. Colericis vero est valde nociuum :qꝛ eorum siccitas suscipit incre mẽtũ:accit itaqȝ illis accidẽtia febrisqȝ acuta ac diuturna.

⸿ Alyꝭ vo colera nigra:qđ.n. ē ex colore rubeo subtili ⁊ aq̃ so incendiř:qđ vo crossuȝ relinquiř. sil'r quoqȝ ⁊ de sangui ne:q̃propter hec prenotata passio contingit:in flegmaticis autem contra est.

⸿ Iuuenũ corpa nõ mollia sȝ sunt sicca ⁊ spissa. itaqȝ q ea q̃ diximus bñ perscrutãdo nouerit perpendere poterit pre nunciare qui morbi sunt vẽturi:ex tẽporis mutatione. Cõsiderãdo ipsaȝ ⁊ mutationis essentiã: ⁊ rursus maxime q̃ fortior sit ⁊ superans in qua videlicet medicuȝ nõ vltro dare catarticũ oȝ. neqȝ coq̃re anteq̃ decẽ dies vel plures transacti sint:fortior aũt plusqȝ nociua ea mutatio:q̃ solis est mutatio estiua:mutabilior hyemali ⁊ autumnali. Hec vero duabus de cãis. Considerandũ quoqȝ ⁊ arturi ortũ ⁊ occasuȝ pleiadũ:his nãqȝ tẽporib⁹ morbi ꝓlonganř:sed q dã magis:aly vero minus:aly aũt mutantur in alium.

⸿ Dicẽdũ quoqȝ ē a nobis de asie ⁊ europe distãtia:quotqȝ diuersitates adinuicẽ habẽt:in oib⁹ aũt reb⁹ nãe:⁊ in for ma in q̃ etiã nõ paꝝ distare noscunř:de q̃ re:qꝛ multa sunt q̃ referim⁹ ad eas q̃ pl'ime sunt:⁊ ad fortiores resolutiones sermonẽ redigere volo. Asia europe valde ꝯtraria ē in oi bus nascentiũ hominũqȝ naturis.

⸿ In illa quoqȝ quecũqȝ meliora q̃ in ista sunt:atqȝ preci pua. hominũ vo q̃litas mãsuetior:atqȝ modestior ē:nec nõ ⁊ aie vires excellẽtiores ibi q̃ vsquã locoꝝ sint. quoꝝ ita q̃ oiuȝ bona ipsoꝝ ꝯp'lo cã ē. illi⁹.n. loci regio in medio so lis ortu est. vnde inhabitantes neqȝ calorc. neqȝ frigore superabundant:quod vero multitudo ibi rerũ ac magni tudo maior:q̃ vbiuis locoruȝ est inde venit ꝙ forte est id quod a natura est. quia complexio equalis est:non tamen omnis asie terra equalis est complexionis:sed varia est.

⸿ Que vo ciuitas inter calidũ ⁊ frigidũ:ibi media locata ē eius cõplexio tẽperata:arbores ingẽtes ⁊ excelse:⁊ aq̃ sa porite:⁊ apte siue de celo descẽdẽtes:siue de terre fontib⁹ surgẽtes:neqȝ nimio exardẽt calore neqȝ multa exardent siccitate.

⸿ Semina quoqȝ ⁊ plante ibidẽ multiplicanř: necnõ ⁊ ab ipsa terra vltro generãř:hoies etiã suoꝝ arbo rũ fructib⁹ vescunř:qꝛ de locis suis ad alia sibi magis con grua trãsplantãř:atqȝ venerare faciũt. pectora sua castrãt ⁊ armẽta:ideo qꝛ nimis qeta sunt:bonũ q̃qȝ habẽt alimen tũ:hoies ipsi beniuoli nobiles habitu. carnosi corpis atqȝ magni. formosi paꝝ dissil'es magnitudie voce:⁊ pulchritu dine. nã loci ⁊ regiõis illius cõtẽperãtia:tẽporũ vicine ver nalis cõplexiõis cõsil'es sũt:qui ergo huius nãe sunt solli citudini apti. atqȝ labori non inuite:sed volũtatis affectu.

⸿ Et sciẽdũ ꝙ ex tempamẽto abũdãt aĩalia: ⁊ coꝝ forme varianř. Egyptus qđẽ de nuberib⁹: sufficit hec nostra i ħ sentẽtia ptinentiã ad dextrã hyemalis ortus vsqȝ ad illuȝ trãsitũ:q michonitus noĩař europe sil'is est. Ubi.n. multa tẽporum mutatio ē illa regio agrestis: ⁊ inequalis longos montes ⁊ altos habens multamqȝ arborum varietatem. Ubi vo parua mutatio. illic inequalis regio est. Si qs aũt hominũ q̃litate ⁊ habitu timeř quosdã coꝝ excelsis mon tib⁹ nimiũqȝ aquosis sil'es esse reperienř q̃litate:alios aũt subtilib⁹:parũqȝ aquosis. pté vo palustri terre ml'tũqȝ her bestere alios sicce ac grosse.

⸿ Adhuc quoqȝ si tẽpora iter se variãř. ⁊ coꝝ forme diuer se efficiunř: ꝺ gẽte vo illa q̃ paꝝ inter se distat vl'r diximꝰ: restat vt de illis inter quos multũ diuersitatis ē nã ac sili tudine sicut ē loquemur:ab his igiř q capita longa habẽt exordiũ capiam⁹:qꝛ alyꝭ nullis sil'es sunt.

⸿ Causa ergo lõgitudĩs capitũ primo a mulierib⁹ ē habita idest ꝯsuetudo: deide vo nã ꝯsuetudinẽ ē ꝯsecuta. qđ ideo factũ ē vt illi hoĩes aiosi eẽ atqȝ audaces insinuarenř:con suetudo aũt ħ adoleuit: ꝙ videlicet mox vt nascebař in fans illũ accipiebãt:eius quoqȝ caput in lõgitudineȝ apta bant:sicqȝ ligabãt ingeniãtes vt rotũditatẽ admitteret. q̃ res eoꝝ capita i longitudinẽ aduxit:qꝛ videlicet ipsaȝ nãȝ ad hoc cogit:postea vo longioris tẽpis mora:vsum in nãm cauillando inseruit. Iã nũc itaqȝ nõ ē cã longorũ capitũ cõ suetudo:sed sola natura est. Quia vo sperma ab oib⁹ mem bris corpis descẽdit:sanũ qđẽ a sanis:ĩfirmũ qđẽ ab egris currẽs:⁊ rursus qđẽ sic operationes fiunt vt calui caluos: vary oc'los varios. strabo quoqȝ generat strabonem. Cur ergo q longum caput habet similiter nõ ꝓcreet longũ:sed iã parua ē capitũ longitudo ad priscoꝝ cõparationẽ: eo ꝙ nũc ꝯsuetudo remota ē:⁊ ipa gẽs ē alyꝭ ꝯmixta. Qui vero habitãt i terra phephinos:eoꝝ regio paludestris ⁊ cal'a vñ filios procreãt multos fortes. cibaria ex paludib⁹ habent. mansiones calamis ⁊ viminis in ipsis paludib⁹ moliunř: quapp ex ipsis pauci ad alias trãseũt regiões:trabes itaqȝ summis ⁊ imis:cõstruẽtes minuẽdo semp equalitateȝ lo ci machinanř:bibũt aũt aquas calidas:nõ currẽtes putre factas a sole ac pluuiarũ nimietate:sed ⁊ hoc mare qđ phe phynos dicitur: stans est nunquam currens preterq̃ qui dem in illud flumina decurrunt:quod si currat:parum ac pigrum est:atqȝ subtile:quia maximum chaos illuc cõcur rendo:per pluuiam descendit: quare forme habitantium phephynos iter hominũ formas ꝓdigales sř i crassis qđẽ crasse i corporeis corporee. Iuncture q̃qȝ illoꝝ ⁊ vene i car

ne latentes: nō apparēt: colore quidē citrino similes sunt aquā citrinā habētibus: huius itaq3 regiōis vēti austrini sūt: habēt et quēdā aliū localē flatū vehemētē: et corrūpentē calidi tatem exalantem. incole piceon dicunt.

¶ Septētrionalis vero nō eis īsuflat: quia eos plene pertingere minime pōt: quod si sufflat: sufflat defecte. Hec itaq3 nostra ē sn̄ia: de diuersitate nāe: atq3 formaꝝ i asia habitantiū.

De iracundie āt eoꝝ et audacie paruitate subiūgēdū ē: minus bellatores sūt quā illi qui europā colūt quia quietiores atq3 modestiores: cuius rei cā tēpora sunt quē in calore quidē vel frigus nō multū permutant: sed sm̄ silitudinē atq3 vicinitatē. neq3. n. eoꝝ animos perturbāt: vl' corpora plene de cōplone in cōplonē permutāt: quāobrē non facile irascunt. Mutatio nāq3 aeris cā ē cōmotionis hoīs ad irā neq3 illū quiescere permittit. hac quidē de cā asiani quieti sunt atq3 modesti: sed et aliq cōsuetudo ē. vniuerse nāq3 asie nō suis dominant: quidā quē asiani nō alijs obsequunt quēadmodū helleni et trabi sibimetipsis fortasse dominātes nullis obtēperādo discunt prodesse: qui vtiq3 fortiores aīosiores et audaciores oībus sunt: qui pugnatoribus oppugnātes sibimet capiūt predā vnū et ruffe dedecus cōportāt. inueniunt et asiani diuersi: quidam. n. iusti: alij iniusti diuersitatis temporū sicut diximus cā: qui. n. nubiā tenēt eleni. s. edaces sūt atq3 molles pigri pugnare: ex tēperātia tēporum.

¶ Et in europa quēdā gens tracoꝝ: trachi tamen plusquā quelibet alia gens sibi cōsiles sunt. Silr vero egiptij in calore. turchi vigent in frigore. terra turchoꝝ viridis ē et petrosa ac mollis: tēpora vero eoꝝ ac forme ab oī gente diuerse: sibiq3 consiles sunt: regio misera sub polo ē in montibus vnū septētrio sufflat: et ad quā sol cū occidit estiuo tpe appropīquat puo quidē tpe paruoq3 calore calefaciēs eā: ad hāc aūt vēti ex calidis ptibus spirātes minime puenire possunt nisi minores atq3 frigidiores valeāt: a pte vero poli frigidi purgēt propter niues geluq3: et aquaꝝ multitudinē: sine quibus illa montana nō sunt: vnde et inhabitata deseruntur.

¶ Aer illius regiōis multotiēs in die nebula occupat: quapropter hominū forme crosse sunt et carnose: ita vt neq3 iuncture i eis appareāt. humidi et molles et inualidi vētres humidissimi nimiūq3 currētes: quos quidē desiccari īpossibile ē: i huius regiōe nā nostra et aerea: atq3 tēpora habēte: quia. n. corpora humide atq3 frigide sūt cōplonis ex eis paꝝ dissoluit: psertim si in humida sunt et frigida pariter regiōe: ceterūq3 cibaria in vētre aut in mēbris prout expedit nō decurrūt: quia colere rubee ad id operis deficiūt: sicq3 corpora eoꝝ grauissima necesse fiūt: sed et i figuris vtriusq3 sexus masculus videlicet masculo: femina vero femine siles sunt eadē cā: quia eoꝝ tēpora vicina sunt: nulloq3 modo sperma corrūpit: nisi abundātie siue morbi accidēs incurrat: hi itaq3 grassi sūt et lati: quia infantulos suos pānis sicut egiptij nō inoluūt: quod ideo fit vt sup equos fixis natibus latisq3 prostrare possint. masculi et. n. illoꝝ semp in curribus deportant. vsq3 dū ad equitandi puentū fuerit tēpus: fit aūt paulatim eoꝝ de loco in locū incessus: nasoꝝ vero latorū iā dictū est esse.

¶ Turchoꝝ āt gēs rubeū hz colorē: neq3. n. sup eos sol cū suo ascendit calore. Albedo vero cū a frigore itēdit in rubore mutat. hec aūt nā nō multū ē procreatiua filioꝝ. neq3. n. masculina voluntas in coitū fit: quare et minus generāt: quē vero femine raro pariūt: hoc ē matrix sperma attrahere nō pōt: in quo etiā subtilius intueri oz: menstrua eniz illis nō oportune: sed paꝝ post quā lōgū tēpus adueniunt. vis. n. matricū: ex mlta eis corrupta ē crassicie: ociose nāq3 ac delicate gentes ex nulla inquietant motione: vētres vero eoꝝ frigidi et humidi sunt in qua re magnā significatōez deprehēdimus: quia clientes et famulas frequētius mox vt masculo coierint: grauidas cōcepisse inuenimus. quod profecto ex multa exercitij cōmotione corporūq3 attenuatiōe euenit multi etiā thrachis castris siles sunt: neq3 coire pnt. feminas quoq3 feminei corpis exercitio atq3 locutiōis modo imitantes. Quibuscūq3 vene de post auriculas incidunt eis: vltra prorsus ab oī generatōe orbant. Illa vero altera gens que europā tenet: multū adinuicē magnitudīe longitudine atq3 forma pro suoꝝ temporū varietate differūt: quoꝝ quidē tēpoꝝ varietas magna ac valida ē. ac crebra in calore nimio vel hyeme forti: multa vero pluuia postmodū vero nebula subsequēte crebris vētis. Hac ergo diuersitate perpetua spermatis quoq3 coagulatio: atq3 procreatiōes diuerse fiunt: alio nāq3 mō coagulāt i estate: alio vero i hyeme alio vero pluuiaꝝ effluētia: alio vero in nebula vl' pluuia pua. itaq3 qui europā plus abinuicem differūt: quā qui asiaz colunt. Differūt quidē in vultu: quia forme nimirū in ipsa spmatū cōceptione: propter diuersitatē ipsoꝝ diuerse figurantur.

¶ Et quēadmodū in forma corporee differūt figure: ita quē q3 necesse ē eos differre animi qualitate. sūt eniz iracūdissimi duri inculti atq3 agrestissimi. Hoc aūt ex multa commutatione parua quoq3 stabilitate: sic habitatores europe fortioris aī quā asie sūt. ocium quippe ac pigritia ex aeris eqlitate puenit: p quā iequale est aīe et corporis: laboris et exercitij tolerantiā prestat. Quies aūt et requies timorē et ignauiā. labor vero et exagitatō aīositatē mīstrat: quare europes et militia gaudēt: et pugnāt cuiq3 subijci: vel hūiliari respuētes Differunt hac primo varietate: secūdo vero quia eiusdē europ. terre pars altera est et magna: illa vero parua. Hic autē profunditas: hic quoq3 planicies. rursus et in temporibus mutatio parua.

¶ Simili vero modo in paruulis. Uniuersalr aūt quecunq3 siccā et altissimā multūq3 aquosam habitāt regionē tēpora quoq3 mltū habēt diuersa: necesse ē quoq3 hos formas habere diuersas: ad laborē: duriciē animoꝝ firmā asperā et angustā: qui vero loca profunda incolunt: et petrosa eos calidi plusquā frigidi venti sufflāt aquas tepidas bibūt corpa eoꝝ nō magna nec bn̄ cōposita: sed lata sunt et carnosa: pilli nigri: silr quoq3 colores albi flātici. colerici autē nequaquā patientes sunt labōris nisi fortassis cōsuetudīe fiant. neq3. n. nāliter hoc habēt. Qui aūt flumīa habēt in que pluuiales et alie cōfluant aque: hi magis incolumes sunt illis ac meliores: qui vero nō: sed post sibi fontes sunt: pingreq3 paludes siue salsaꝝ fluit vnda bibētis in vsū: oēs hos multe et varie faciunt distare figure. sunt quoq3 citrini: vēter eis largus multū quoq3 et splenis habetur.

¶ Qui vero in alta habitāt regione: equalis odore atq3 aqua: earū forme: et corpa bona magna: cōsiles vsu: atq3 nā boni temperamenti audaces.

¶ Quelibet vero terra macra atq3 subtilis iaquosa et aspera aeris cōplexio intēperata illi asperi sunt forma et tetanosi: colore quasi citrini: et nigri iracundi rigidi. Ubi nimia mutatio: multaq3 diuersitas habitantiū forme et aīe: atq3 nature multū sūt diuerse. varianī eniz et nāe ex varietate tēporū. deīde regionū: e quibus cibus ē: postea vero aquarū inueniunt et forme hominū varie secūdū qualitatē nāe regionis. vbi eniz ē terra grassa et humida p se et aquosa: ea quidē calida ē i estate: frida vero in hyeme tēpora bona: et sibi cōueniētia: habēt habitantes crossos nā fortes humidos in labore: illis exercitio minime pdurātes: aī segnis et ociosi: in artificijs: igenij duri et grauis: nō sūt aūt acuti siue subtil'.

¶ Quibus vero regio leuis ē et profunda: profundit aūt i hyeme. et a sole incendit in estate et hi corpis asperi sūt et tenuis ad laborē fortis: ad īmodicā irā veloces: nihil illis pter suū vr asperitati aī viciniores quā modestie siue quieti in artificiali īgenio subtiles: audaces: atq3 pugnātes: sed et regiōis nascētia: huic nāe sūt vicina. Et sciēdū quod nāe: et forme mltū cōtrarie sunt: atq3 diuerse. ¶ De his autē que diximus ita est

si quoqz queras: que de naturis restant illa contemplare ab his z nõ errabis a veritate.

¶ Hipocratis de farmacijs libellus.

É farmacijs aũt cãe nõ vt extimanť sũt: eadẽ.n. farmacia purganť: ẽ qm̃ alia purgat quã q̃ consueuit purgare: ẽ aũt qð suppurgauit. ẽ qð z cõuenientia facit: q̃re nõ vt contingit farmacie debent dari. Arbitrari.n.oz z cibos nutrientes nos farmacias esse minus autem illis. Homines.n.hos recte quidẽ appetentes sani sunt: nõ recte vo laborant sũpdãtur aut purgantur sicut a puris medicinis. manifestum igitur est z hos farmacias minus z tardius puris farmacijs. Verũ hi tardiores z cõsueti nobis sunt quottidie intrantes in corpus. Vane aũt z negligenter traditi ibi perturbant hoĩes z egrotare faciunt quodã modo z puras z acutas si absqz passiõe z absqz causa tradat aliquis non debet operari aliquid cõferens. Oportet igitur p̃muz tradere colericis gdem qð coleram purget. flegmaticis aũt qð flegma: hydropicis qð aquam: melãcolicis vo qð nigrã colerã. Si vo extra huius purgaueris ↄueniẽtia vo nõ purgas: q̃ vero nõ ↄueniunt purgas: quare ad vtraqz peccare est. Qñ igiť debes alicui medicinam tradere superiꝰ siue iferius iterrogare ipm̃ oz si vtiqz bibit medicinã: z vtrũ venter in inferiorib' farmacijs acutus ẽ: z obedit cito aut durus: z si acutꝰ z bñ solubilis fuerit: mollioribꝰ z minoribꝰ farmacijs idiget: si vo durus fuerit fortioribꝰ eget. Idem aũt modus z ad superiora: si vero nunq̃ dicat: neqz superius neqz iferius purgatũ fuisse: aut potasse farmaciã: scire oz si ad ingrediẽtia sano existẽti bñ solubilis erat venter ad iferiora: aut bñ vomens ad supiora: z si ad repletionẽ quandaz factus diaria supuenit ipsi: huiꝰ oĩa oz inquiri qũo possis recte cõsulere: malũ.n.est accidens tradentez farmaciã homini iterficere. Quicũqz gdem igitur a febribus vehementibus occupať neqz oz his medicinas purgatiuas tradere: ẽ vtiqz post febrez: si vero nõ in quattuor z decẽ dies: colere.n.carnes existẽtes ipõrũ z vẽtres accipiũt farmaciã z nil purgat z febris fit maior z color mutať z yeterici fiũt: mota.n.corpa z nõ purgata neqz comedere volũt neqz bibere sz oĩa horrẽt: z vt frequenter pereũt. Si vo accipiať farmacia z ante meridiez nil purgat: a meridie vo purgans subtilis fit z finit. Si vo hũc diẽ circũ fiat z silꝰ purgatõe post febrẽ sanus fit. Si vo feb. iterz occupet ipm̃ destruiť: nõ ↄuenit fortibus passionibꝰ farmacias purgatiuas offerre: sed si quẽ oz clisteriçare ↄgruit quotiẽscũqz volueris vti: periculosũ.n.ẽ. Secũduz aũt eandẽ rõez z in estiuo tpe a canis ortu dies. 50. obseruare oz ñ tradere farmaciã sz clisterijs vti. idẽ.n.piculũ.

¶ Zacharie Barbaro Venetorum oratori Andreas. B. P. S. D.

Emini mirz videri oz çacharia barbare si apud Syxtũ Pon. Max. gra z auctoritate plĩmũ potes. Qm̃ nõ taz tenuibꝰ fortune adminiculis: q̃z firmis vtutũ p̃sidijs clarus es z illustris. Quis.n.ẽ q tantũ tuũ in opibꝰ modũ: in potestate cõtinentiã in vrbanitate grauitatẽ: oĩa deniqz tua prudẽter dicta: sapiẽter acta: acute respõsa nõ admireť: Nẽpe sicut de attico legimꝰ: Romã hũanitatis cognomẽ deportasti: z tua gdez: nõ vt ille: aliena patria. Nimirz in te oĩa Frãcisci Barbari patris vtutũ lumĩa elucescũt. cui certe multũ latina lingua oz tot tantisqz ab eo libris ptim cõpositis: ptim ↄuersis. A quo minime degenerat Hermolaus filiꝰ te tãto patre nõ idignus: in q̃ tãq̃ ppagine deducta: auitate paterneqz sapiẽtie fructus florẽt z crescũt. Quẽ Todorus Haça: sicut iuuenis equales supasset: ita senẽ senes superaturũ eẽ iudicabat. Quod mihi videť iã asseq etiã non senex. p̃sertimqz edito Themistio a se trãslato. qð meo gdẽ iudicio cui vis seni q̃z doctissimo nõ in postreĩs laudibꝰ poneret. qs ob res tu tãti filij pr: tãti p̃ris filiꝰ oĩbus tã corporis z fortune q̃z animi bõis ornatissimus: merito appelaris fortunatus z sapiens.

¶ Syxto. pont. max. andreas Brentius patauinus. S. D.

Epe atqz mltũ Syxte Pont. max. inter philosophos p̃sertiqz stoicos z peripateticos disputatũ est: an verã aliquã futurarũ rez presensionẽ nobis somnia afferre possẽt: nec ne. Nã Epicuri hac de re: sicut de plerisqz alijs sẽtẽtia iamdudũ explosa ẽ: Qui cũ nihil oĩo somnijs credi oportere dicat: id tñ nullo argumẽto nulla rõne probet. Sũt ẽt nõnulli alij q aiunt ex insomnijs quedã vera cadere posse z ea gdẽ potius casu ac fortuito cõtingere q̃z illa cur ita euenerint: vlla rõne explicari posse. Quoruz opinio sane pbabilior esset: si magis rõne niti q̃z ad libidinez loq viderenť. Quapp magis cũ Hipocrate Socrate: Platone z Aristotele sentiẽdũ esse arbitror: q vt philosophorũ p̃ncipes ac optimi humanaz diuinarũqz rez oscriptores: cũ exẽplis z longa rei experiẽtia: tum etiã argumẽtis z rõne demõstrant: atqz cõfirmãt posse animuz a societate z cõtagione corpis sõno seuocatũ presentia cernere z futura puidere. Hominis nãqz animi eã partẽ que sensu: que motu: que appetitu p̃dita ẽ: nõ esse oĩo ab actione corporis seiugatã. Jacere.n.corpus dormiẽtis: vigere aũt z vigilare animũ atqz in mediũ sese maxime colligere: q duz corpori vigilãti inseruit plures in ptes diuisus apud se cõstare nõ videť: quippe q sensuz cuiqz auditui. s. visui tactui itineri partẽ ac totã deniqz intelligentiam suam corporis actionibꝰ attribuat. Cũ vo corpus quiescit z nihil sentit: tũ ipsuz moueri sentire: tũ in oẽs corporis partes serpẽdo eiꝰ sedez z domiciliũ disponere: eius oĩa subinde munera trãsigere. Intueť nãqz visibilia audit audibilia: incedit tãgit dolet: letatur. Quot porro corporis administrationes sint: breui cõspicit atqz dijudicat sibiqz oĩa p cuiusqz sui ptis nã atqz affectu: ↄspectui subijciunť. Qm̃ ea animi pars: q̃ appetitũ z feritatem quandã atqz agrestem ĩmanitatẽ in se hẽt a philosophis nostri tẽporis cõcupiscibilis appellata si nimio potu z immoderato pastu obstupefacta fuerit: stupra: incestus nefarios z detestabiles cũ cognatis z beluis etiã cõcubitus videt. Silr etiaz altera q̃ trito nomine nunc irascibilis pars nuncupatur in qua existit irarum ardor: si vt superior affecta fuerit: trucidare cedere cruentari multaqz facere impie tetre cuz dementia z crudelitate videť. At vero tertia illa pars que mentis z rationis particeps est, pptereaqz ab eisdẽ philosophis intellectiua dicta: si homo quidem sanus z habitu integer moderatoqz victu se quieti tradiderit: tranqllas res atqz veraces in somnijs maxime perspicit. Quãdoquidez aĩus noster sensibus liber z ab oĩ curaz impeditione vacuus: iacẽte corpe: dei cognatione tenetur. Ideoqz siue per se siue infusus et celitus missus futura prenoscere existimať. Nam quidaz etiam insignes philosophi aerem animorum ĩmortalium plenũ esse testanť. Ex eo q̃ spiritus corpora nostra intrantes nobis diuinationẽ quãdã prebere longa assertiõe approbatiõeqz ostendunt. Cuius opinionis longe ante fuisse Homerũ puto verissimũ rez auctorem: qui ec dios idest e Joue z celo to onar esse dixerit. At q an hec vera sint nec ne ipsi inter se disseruerit. Neqz enim nostrũ est velle tantorum virorum opinionibus iudiciuz interponere. Inter omnes tamẽ constat: antiquitus q somnia occulta z ab ipsa natura ĩuoluta nõ nisi post euẽtũ cognoscerenť. Atqz id si manifesto nõ appuisset: falsa putarenť: iccirco exortos eẽ

coniectores somniorum: qui coniectura persequerent̃ ea ⁊ explanarent. Qđ hominum genus apud antiquos i magno precio erat: existimabaturq; non mediocrem sapientie partem tenere q̃ somnia maximum in rebus agendis momentum habere opinio esset. Que q̃ multis olim bona vel mala casura significarint: non opus est in presentia historiarum exempla in medium afferre: que pene innumera sunt: ⁊ plura q̃ presens nostra hec parua lucubratio exigat. Satis enim veterum auctoritate ⁊ antiquorũ monumentis comprobatum est: q̃plurimos ex somnijs monitos vel preclara facinora gessisse vel magna impendentia mala vitasse. De visiõib⁹ ãt siue admonitiõib⁹ ⁊ oracul' q̃ a grecis chrematismi appellant̃: q̃ ꝫ quietẽ dari videt̃: cum antiquoꝝ: tum etiã virorum nostre etatis sapiẽtum neminem ambigere cognoui. Si quidez ⁊ sacre nostre religionis viris sanctis ⁊ beatis visiones semper vere apparuerunt. Et ad hodiernũ tempus vt apparent: ita ꝯsequũtur atq; recomprobantur: qđ a rõne alienum nõ est. Naz quos deus propter eorũ probitatẽ diligit: ⁊ a quibus se castissime ac integerrime coli animaduerterit: his se loco et tempore secreto: qm̃ id numinis nõ oĩb⁹ sicut impuris aut sceleratis manifestũ esse vult: ostẽdit: preterita memorat: presentia docet: futura aperit: secreta ⁊ arcana demõstrat atq; explicat. Qđ nõ credere est deum deiq; sacrosanctaz religionẽ aspernari. Sed eniz hec que celitus quodã modo ac diuïo ĩstinctu afflatuq; per quietem cognoscuntur: nullã, ne minimã quidez preceptiõis partẽ habere possũt: quippe cum raro appareant: atq; nõ nisi certissima consequant̃: vt nulla indigeant explanatione. Somnia autem qm̃ certa animi concitatione ac soluto liberoq; motu fiunt: neq; eorum cause aut exitus satis euidenti ratione probantur: eo coniectura potius q̃ obseruatiõe ⁊ notatis signis explicant̃. Cum alijs alio tẽpore: alio loco: alio modo eueniant: ac semper varient̃ diuersis obiecta veri cernẽdi difficultatibus: vt incertis certa dare precepta arduum ⁊ difficillimũ sit. Que ṽo ĩsomnia a grecis enypnia siue phantasmata que a nostris visa appellantur que ꝑ sensuum motum fiũt valẽte corpore aut egrotãte aut aliquibus corporis partibus vel inopia affectis aut satietate effluenti: quorum vterq; modus animi ac corporis bonum habitum ledere solẽt: hec vnde cur hoc magis q̃ illo modo proficiscantur: ratio reddi potest. q; istoruz effect⁹ causas probant: ⁊ a causis vicissim euenta cognoscuntur. Atq; igitur hec cum ad naturã cuiusq; atq; affectum reuocant̃ ⁊ coniectura ⁊ obseruatione percipiuntur: cum vero rõne explicari possunt: videntur certe posse merito artis preceptionem exigere. Cui⁹ explanatio ⁊ scientia ad nullos magis pertinet q̃ medicos: quibus multe possunt dari ex insomnijs bone aut male valitudinis significatiões nequaq̃ obscuritate ĩuolute nature. sed e quibus facile aut corporis integritas: aut morborum vel varietas vel aduent⁹ vel discessus intelligat̃. Hanc igit̃ insomnioruz cognitionem diuinus ⁊ singularis vir Hypocrates ac omniũ medicorum facile prestantissimus: qđ arti sue maxime necessariaz esse arbitraretur: instituit eam sicut reliqua medẽdi facultatis ꝓcepta magna ex parte adinuenerit adinuẽta excoluerit atq; perfecerit: nequaq̃ intactam omittere. Itaq; insomniorum indicia ⁊ signa: quibus vel boni habitus cognoscerentur aut istantes egrotationes. Item que malis futuris cauendis remedia essent: queq; valitudini ꝯseruande precepta forent: omnia ipse paucis complexus est. ⁊ in hunc libellũ contulit: qui de insomnijs scribit̃. In quo cum multa meo quidem iudicio continerent̃ ⁊ cognitione digna ⁊ ad valitudinẽ cuiq; maxime cõducentia: volui eum exercendi ingenij cã ꝯuertere: ⁊ tibi Pont. Max. mittere: vt illum iudices: qui naturaliuz rerum ⁊ supercelestium scientia es: ⁊ haberis excellentissimus. Simul ẽt vt debito meo satisfaciã. Nam cum hoc e bibliotheca tua sumpserim omnium celeberrima: que litteratis omnibus ⁊ doctis viris sũmo solatio ac studiorũ incremento est: ⁊ i quam a curis tanq̃ in portum me conferre sepius: ⁊ totos deniq; dies partim legendo partim scribendo consumere soleo. iccirco videbar mihi esse aĩ ingrati ⁊ ĩmemoris nisi queãdmodũ villicus delectabile quid e villa ⁊ hortis domino res vrbanas fastidienti affert. ita ego tibi animuz a negocijs ⁊ imperij admĩstratione relaxanti aliqđ e bibliotheca excerptum offerrem tuo studio: tuo docto ocio ⁊ singulari sapientia dignũ. Nam licet nobis nulla facultas sit tibi pro meritis gratie referẽde: tamẽ delectat nos quandoq; tibi his mediocribus exercitationibus aĩ nostri gratitudinem ostendere.

¶ Hypocrates de insomnijs.

Ex insomnijs ea nobis bona sũt que ad vltimaz noctis partem intelligẽtie representant res eo quo interdiu agebant̃ modo: aut de illis deliberationes atq; consilia. Sanitatem enim signant. q; diurnis in consilijs animus permanet nulla impletiõe: nulla exinatiõe nulla alia deniq; re externa aut aduentitia superat⁹. Que ṽo his contraria ac inter se repugnantia sunt: si vehementer: vehementẽ: si modice: infirmã in corpore ꝑturbatõez esse testant̃. An igit̃ a negocijs abstineri oporteat necne: iudicium nõ fero. Uerũ tamẽ corpus ideo purgandum esse consulo: q̃ ex materia quapiã superante contigit secretio animũ ⁊ intelligentiã perturbans. Et si vehemẽter discrepent: prodest vomitũ mouere: ⁊ in quintũ diem modicos ⁊ leues cibos sumere. Exin cum deambulationib⁹ multis ⁊ acribus: tum mediocribus exercitationibus vtendum. Sin minus: vomitus: ocium: ⁊ tertia pars cibis demẽda. Rursusq; eadẽ victus ratione quintum vsq; diem vtere: adiecta deambulatiõis ⁊ vocis exercitatione. Deinde postea dijs ĩmortalibus supplicandũ. Sol luna celum stelle ex consuetudine pure lucide splẽdide cõspectui subiecte i bonis sunt: indicãtes quippe omni ex parte corpus bũ valere. Quare hic habitus presenti victu conseruandus est. Si quid ṽo contra apparuerit: morbum corpori a validis validiorẽ: ab infirmis leuiorẽ istare manifestissimũ ẽ. Atq; si stellaꝝ externus circuitus: solis medius: lune: q̃ causis adiacet: extingui quid aut ledi aut occultari aut omnino impediri visus fuerit: eidem circuit⁹ parti morbũ superuenire: tenuiorẽ quidem: si ab aere vel nube stellarũ aliq̃ afficiat̃: si ab aqua seu grandine: vehemẽtiorẽ. Signo nãq; est humiditatis ⁊ pituite excretionẽ in interioreȝ circũferentiam icidisse. Huic igit̃ expedit i vestimentis sudoris q̃maxime euocãdi cã. primo quidem sensim. deinde vehemẽter currere: post ṽo exercitationẽ multis subinde deambulationib⁹ vti: prandio ĩtermittendo. Ac tertia demũ cibis ablata parte: in quintũ diem paruz assumere. tũ si maior offensa apparet: fouere. Siquidẽ ea de re corpus per superficiẽ expurgari cõfert: q; in exteriore circũferentia detrimẽtũ inest. Preterea cibis siccis: acrib⁹: austeris: meracis: ⁊ exercitationibus maxĩe siccis vti. At vero siqđ eiuscemodi pati luna videatur: intus euulsionem fieri: ꝓdest ab acribus: salsis: lenibusq; cibis vomitum excitare: magna vi currere: vocem exercere: prandium intermittere. vtiq; cibi detractione ⁊ victus moderatiõe habita. Deinde vomitu iterũ facto in quintũ diem modicũ cibũ adhibere. Ubi aũt sereno celo circuitus a siccitate affligi laborare supari videt̃: egrotatiõis periculum est. Igit̃ opus est laboribus demere victu humidiore leni: balneis: maiore quiete: somno multo: donec cõsistat vti. Si igneũ qđ ⁊ incensum stellis illis repugnans cõspicit̃: bilis excretõis

nota est. Si victe demū occultentur: periculū ē ex egrotatione mori. Si in fugam aut vertuntur: aut verse celeriter fugiunt alijs deinceps insequentibus: future nisi homo curetur: isanie metus est. His itaq; omnibus veratro in primis euinci: victum moderari conuenit: aliter victū ab aqua repeti nō alienum est: vinum nequaq; gustare p̄terq; tenuissimum lene dilutum. Item ab acribus siccantibus: salsis calefacientibus abstinere: necnō exercitationibus naturalibus & cursibus in vestimento vti q̄plurimis absit frictio: lucta: saltatio: & vehemēs exagitatio: molliter cubet: desideat preter q̄ a naturalib⁹ laborib⁹. Post cenam deambulet. Bonum etiam est foueri scd̄m fomenta subinde vomere. Ad trigesimum diem ne impleat̄. Impletus bis in mense vomitum a dulcibus humidis & lenibus prouocet. Que aliūde alio nulla necessitate aut vi vrgente vagantur: animum sollicitudine & cura affici docēt. Huic nempe prodest ex toto conquiescere: & animum ad spectacula risum precipue mouentia vertere. Si min⁹ ad id saltē qḋ per biduum aut triduum spectando mens exhilaretur. Post sistet. si id non proderit: egrotationē esse metuendā. Omnino stelle que e circūferentia pure & splēdide delabi ac orientis partem petere videntur: bone valitudinis testimonia sunt: propterea q̄ quicquid vel ī corpore est separatū vel in aluo excretum: vel in carne pullulans: id probe omne ab occidui circuitu: cui recte adheret excidit. Que vero ex illis nigre & obscure siue ad occiduū siue in mare siue in terram siue paulo supra deferri videntur morbos denunciant. Que supra grauedines: que ī mare: malos alui habitus: que in terrā: tubercula in carne maxime nascentia. His confert tertiam portionem cibis demere: excitatoq; vomitu in quintum diem victum temperare. alio deinceps quinto die cuiuslibet generis cibū adhibere. Tum iterum facto vomitu ad eundem superiorem victum redire. His deniq; celestibus insidere quicquid tibi videbitur purum & humidum: bonam valitudinem ostendit. Quoniam id ab ethere descendisse in hominem. Tale autem animo representari: quale hominē intrauerit. Econtrario nigrum quodlibet impurum & minime illustre: mali morbi: nō ab impletione certe aut exinanitione: sed ab externa causa instantis indicium habetur. Huic ergo conducit multa vi currere: vt q̄minima corporis liquefactiōe: ac spiritu spississimo vsus aduentitiū malum propellat: protinusq; s̄m cursum acribus deambulationibus vtendum: victus autem in quartum diem mollis & leuis adhibeatur. Quodlibet tibi adeo purum dari visum: secunde valitudinis signū est q̄ ingredientia corpus pura sint. Cuiuscūq; horum contrarij inspectio extiterit: non est bonum. Morbum enim corpus inuasisse constat. Ideoq; hunc sicut priorem curari opus est. Aquam lenem sereno celo sine vehementi quidē madefactione aut graui tempestate pluere videri bonum: temperatum nā q; & purum e celo spiritum intrasse demonstrat. Econtrario magnā impure aque vim cū procella & grandine pluere: morbū ab aduentitio spiritu notat. Similiterq; hūc tenui victu & cibis omni mō perq̄ paucis vti oportere. Sic qui celestium astrorum signa cognoscendi indicio predit⁹ fuerit: debebit ex illis cum sibi suiq; valitudini victus genere prospicere: tum etiā dijs supplicare. Pro bonis quidem. Soli ioui celesti: ioui terrestri: Minerue terrestri. Mercurio: apollini. Pro contrarijs autem. Dijs malorū auersoribus terre & heroibus: vt omnia grauia & aduersa a nobis auertant. Insuper etiam ex somno propinquā qd acriter intueri: aut audire: tuto incedere: secure & sine vlla formidine currere. Item terram planam beneq; cultam arbores florentes & fructuosos & mites: fluuios pro more aqua limpida: nequaq; iusto pleniores minoresue fluētes fontes itidē & puteos in somno ante oculos obuersari. his omnibus indicijs cum corpus bene habere: tum v̄o omēs circuitus & victus atq; excrementa pro natura esse cognoscuntur. Quicquid istorum contrarium apparet: mali detrimenti est. Nam auditum ledi: circa caput esse noxam docet. Igitur matutine. quinetiam s̄m cenam aptissime erunt deambulationes addito superioris victus genere. Crurum offensa vomitu conuellenda est: pleniore lucta vtendum: seruata eadem in cibis ratione. Aspera corpus impurum esse dicit. res amat plures post exercitationem deambulationes. Arborum sterilitate humāi corporis p̄nicies ostendit̄. Siquidē sine folijs arbores: ab humidis & frigidis detrimentum: cum folijs autem: sed sine fructu a calidis & siccis: vtiliter victus ratione hec refrigerantur & humefiunt: illa siccantur & calefiunt. Fluuij nō pro natura fluentes sanguinis circuitum signant: largius quippe excessum: minus defectum. Commodum igitur est victu hoc implere: illud tenuare. Si impuri fluūt: perturbationem significant. purgantur autem a cursibus & deambulationibus multo spiritu citati. Nocturne fontium & puteorum imagines: ventos circa vesicam esse indicio sunt. Res igitur vrinam mouentes ad purgationē aptissime sunt. Mare turbatum: aluis malū subesse testimonio est. Auxilio sunt res aluū soluētes leues & molles. Terra vel domus mouens: sano aduersam valitudinem. Egro sanitatem & instantis mutationem pollicetur. Valēti ideo victum mutare perutile est: q̄ totum a presenti corpus afficitur. Egrotanti autem in eodem persistendū: quia ab instante corpus mutatur. Terrā vel a mari vel ab alia quapiam aquarum multitudine inundari. egrotationem multe: que in corpore inest: humiditatis expectandam esse testatur. Quare vomitus: prandij intermissio exercitatiōes sicci victus pernecessarij sunt. Deinde ex modicis & parū assumendo: ad consuetudinem reuertendū. Vtiq; nec id in bonis est in somno terram nigram aut crematā videre. Quandoquidem in vehementem & mortiferum morbū incidere periculosissimum est. Siccitatis enim exuperātiam carni instantem deprehendit. Laboribus ergo. Itē cibis quicquid sicci calidi acris & vrinā mouētis: demendum. victus esse debet ptisane decoctū ius: res deniq; omnes molles leues & modice quidem: potui vinum dilutū album copiosius dandum est. Balneo frequentiore & calido vtendū. Sed vero minime ieiuno: emolliatur: congescat: frigus: solem caueat. Telluri mercurio heroibus diuinam rem faciat. In palude siue mari siue fluminib⁹ natare videri: non bonum. Quia humidi excessum testatur. oportet hunc imperare victui & se exercere: febricitāti autem bonum qḋ calidū ab humidis extinguitur. Quicqd neq; maius minusue: sed ex consuetudine & pro sui natura esse apparuerit: pro bono valitudinis habetur. Vestē candidam siue pulcherrimos calceos indui: bonū. Qḋ ex mēbris maius: nō bonum. vtiq; qḋ minus: oportet victus ratione hoc augeri: illud minui. Nigra omnia morbida atq; periculosa sunt. Vtiliter emolliuntur & humefiūt. Noua mutationem predicunt. Puros & in albis vestimentis mortuos videre: bonū. Item ab illis aliquid puri accipere in bonis est. Nam & corporis & rerum ingredientiū integritatem declarant. Ex mortuis quippe nutrimenta incrementa & semina proficiscuntur: proptereaq; hec si pura in corpus serpunt: sanitatis sunt. Rursum nudatos vel pullatos vel sordidos vel e domo quid capientes auferētesue conspici: non aptum. Morbū ideo arguit: quia res corpus ingredientes noxie sunt. Confugiendum ergo ad cursus atq; deambulationes: ac vomitu facto: alimentum molle & leue adhibendum. Corpora quecunq; in somnijs deformia in conspectum veniunt: homineq; terrent: inso-

liti cibi satietatem: excrementum: choleram: denique morbum periculosum exponunt. Necesse itaque erit vomitum mouere: et in quintum diem cibis quam leuissimis et modicis minimeque acribus siccisue aut calidis: presertimque laboribus naturalibus: preterquam secundum cenam deambulationibus. Item balneis: sed vero calidis ac quiete vti: a sole preterea et frigore cauendum est. In somno videri quid assueti potus aut cibi sumere: alimenti inopiam ac animi languorem probat. atque carnes validissime quidem maximi excessus: infirmissime autem minoris. Ut enim quod assumitur bonum: ita est quod apparet. Cibis ideo demendum est quod alimenti exuperantie id testimonium sit. Similiter etiam panes caseo et melle confecti in somno edi si videantur: eiusdem signi sunt. Aqua pura epota: bonum: relique vero omnes noxie. quicquid assueti homo spectare videtur: animi desiderium testatur. Quodcunque vero fugit perterritus: sanguinem a siccitate infestantem detegit. Utilissime ergo corpus refrigeratur et humefit. Pugnare: vulnerari: cruentari: vinciri: corpori secretionem circuitus inimicam contigisse signo sunt. Optimum igitur est attenuare: deambulare: cibis facilibus vti. Tum secundum vomitum intra quinque dies sibi temperandum. Quinetiam ex visis errores: vagationes: ascensus mali et graues contingunt. Fluuiorum traiectus: armati hostes: diuersi generis monstra: egrotationis siue insanie argumenta sunt. Pernecessarij igitur sic errantibus sunt cibi modici leues et molles. Tum porro permulte: preterque post cenam: exercitationes. Necnon ad quintum diem cum vomitu victus paulatim temperatus sit. Insuper a calidis balneis: desidia: frigore: sole cauendum: Hec qui seruare voluerit: prout victus ratio dictat: a nobis quantum per hominem deo iuuante fieri potuit: excogitata inuentaque: is semper in vita bene valere poterit.

¶ Andreas. B. P. Ni. Supalatino. S. D.

Habes iam Supalatine Ypocratem de insomnijs a me expressum. Quam quidem prouinciam vt susciperem. non prius adduci potui quam tua: Aloisijque podocathari viri optimi et vtriusque nostrum amicissimi motus adhortatione atque auctoritate. Quapropter ita me deus amet si me vobis non plurimum debere fateor: qui me semper ad virtutem et laudis studia adhortari incitareque non desistitis. Atqui sic vobis promitto et in me suscipio: studebo quidem semper et pro viribus laborabo quantulecunque vestri de me opinioni suscepte respondere. optimisque consilijs vestris et admonitionibus parere. Siquidem me a vobis non secus atque parentibus diligi et amari iandiu perspexi atque expertus sum. Ut autem mi Supalatine: quid animi mei erat: intelligas: institueram more grecorum paucis hunc libellum interpretari: quod scribendi genus illi paraphrasin appellant. Sed cum res postea videretur magni esse negocij: multe doctrine: et longioris temporis: malui parue eruditioni mee consulere ac amicorum voluntati satisfacere librum iam efflagitantium. Hoc igitur negocium vobis doctioribus permitto: qui medendi artem cum scientia: tum etiam vsu et exercitatione instructa habetis consumatissimam: que cum alijs scientijs instructa esse debet: tum precipue astronomie cognitione: quemadmodum hoc in libello Hipocrates demonstrare videtur et testari. Cum internas corporis partes lune: medias soli: externas stellis tribuat: non sine magna profecto astrorum nature scientia et peritia. Quandoquidem lune sidus cum inter omnia nobis proximum sit: maxime in corpora nostra dominari censetur. Unde prudenter ea a vobis in medendo tantopere obseruatur. Sol autem quo magis a luna distat: eo minus nobis obesse valet. Quod enim vi exuperat: id intercapedine minuitur. Similiter etiam stelle quoniam a nobis longissime absunt: aut multum corpora infestare possunt: quibus tamen omnibus astris presertimque elementis que in deorum nominibus inclusa sunt: multum Hipocrates mea quidem sententia tribuere videtur: cum iubeat supplicare soli ioui celesti: ioui terrestri: minerue terrestri: mercurio: apollini: terre: heroibus: que omnia si contemplari licet ac aliquantum remouere sensus ab imperiti et ignari vulgi opinionibus: reperientur habere in se naturalem rationem certe non indignam: sed vero medico et philosopho maxime conuenientem. Nam sol pro mundo accipi potest: qui cum sidera solem lunam ignem aera aquam terram: tum comunem omnium naturam rerumque vniuersitatem in se continet. Or autem purus candidusque et ab omni reliquorum quatuor corporum colluuione vacuus est: a poetis olympus appellatur: quod totus lampi idest splendet. Deinde a nonnullis philosophis quintum elementum esse videatur: ab eisdemque quod eius ardor nequaquam agitaretur ab alio neque externo pulsu: sed per se ipse ac sua sponte semper et continenter moueretur: entelechia appellatur: estque et habetur illorum opinione omnium rerum que natura administrantur: seminator et sator et parens atque educator et altor. Ioui celesti vel benigne et temperate eius stelle. que grece pheton dicitur: que inter saturni horridum sidus et martis ardens media existit: illustris ac splendida. vel etheri quod idem celum vocatur vltima et altissima ac extrema hora et determinatio mundi omnia cingit circumplectitur et coercet: ex quo solis stellarum omniumque siderum naturales flamme existunt. Cuius quidem calidum et igneum: qua natura est bilis: quamdiu in corpore scitur et agitur motu suo: aliturque et crescit: tandiu sensus et vita remanet. Ioui terrestri siue orco: eidemque Diti nominato Iouis fratri cui terrena vis dedicata est: qui grece Pluton dicitur: quod omnia recidant in terras et oriantur e terris: Siue Neptuno eiusdem fratri: Aquarum elemento cuius humore et vaporibus magna quoque ex parte tam stelle natura flammee quam humana corpora aluntur et nutriuntur. Hic igitur si deesset: cum sibi propter nature similitudinem pituitam vendicet: a grecis flegma appellatam que corpori magno nutrimento est: noster quoque spiritus igneus simul discederet: necesse esset. Minerue terrestri. idest aeri terre et aque proximo vel lune que a sole illuminata ysdem quibus ipse spacijs cum vagetur circaque terram voluatur grauiditates et partus affert maturitatesque gignendi: natis etiam incrementum et vbertatem: atque propter varia eius officia et potestates: diuersis vtpote Diana Luna Lucina vocatur nominibus. Mercurio Mercurij stelle: que infra martis Pyroida accensam temperatiorem dicitur que a grecis Stilbon. vel aeri sublimiori etherique vitio cuius tenuitate et calore temperatus vitalem et salutarem spiritum prebet animantibus: sine cuius aspiratione nemo posset viuere. ipse nanque vna cum animantibus viuit vna audit vna sonat vna dormit. Aer deniquee: vt verbum ex quo declinatur: significare videtur. Ao enim spiro et aelle flatus dicuntur: tota est ista nostra animalis spirabilisque natura. Neque enim vllus in corpore humor est qui magis vitalis sit quam sanguis propterea quod moderatam aeris caliditatem humiditatemque sibi attrahit: vt non inmerito cum liquor princeps habeatur. primam ex corporis partibus sedem cor. s. sibi vendicauerit: in quo vita sensus et intelligentia existit nonnullorum philosophantium sententia. Preterea enim aeris temperatione reliqua elementa. duo enim sine tertio medio et tanquam nodo vinculoque difficulter coherent: inter se emolliuntur: depositaque quodque vehementi sue nature vi: tanquam tenacissimo glutino iunguntur. Sicque omnia gignunt procreant que videntur in hoc mirabili mundo tam speciosa tam pulchra tamque necessaria. Is igitur cum inter hec medius sit et tanquam precipua causa et au-

ctor vt ad procreandū copulentur cōstringantur: q̄a poetis nuncius deorum .i. elementorum sub Mercurij quasi medij currentis nomine habetur. Nostrum .n. nō ē in presentia astronomorum rationes referre. Apollini .i. soli cui id nominis inditum est autore platone ꝙ circuꝫ celū vertatur ⁊ terraꝫ modo accedens modo recedens: qui quidē efficit vt frigida calefiant: mortua reuiuiscant: omnia floreant ⁊ in suo queqꝫ genere pubescant: maturent ⁊ perficiantur. Terre .i. animantium matri ⁊ altrici: quippe que grauidata seminibus omnia pariat ⁊ feta alat ⁊ augeat: ꝑsertimqꝫ omnia aīantibus prouida ad victum suppeditet necessaria. eandem opem appellant: ꝙ ope fiat melior: ꝓserpinam ꝙ ex ea proserpant fruges: vestā qꝺ vestiat herbis. Heroibus .i. animis siue spiritibus qui antiquorū opinione huic aeri terre vicino iminentes putarent non paruam in nobis potestatem habere. ijdem a veteribus religiosis demones dicebantur: qui medij essent inter deos q summum locum tenent ⁊ homines qui infimum. Ex his igitur quantum pro tenui ingenio meo iudicare possum: videtur mihi Hipocrates vnum tantū deum sentire: eūqꝫ diuersis nominibus appellare. Qꝺ Platonem similiter ⁊ Xenophontem ac stoicos sensisse legimus qui dicebant ⁊ mundum deum esse ⁊ celuꝫ ⁊ astra ⁊ terraꝫ ⁊ animos: nec referre eundem esse iouem eundem Martē eundē Vulcanum. Atqꝫ propter causas potestatesqꝫ diuersas: multa dari cognomina: non tamen propter tot res etiam tot deos eum esse cogere. Quid enim attinere: cū vna sit forma: plura esse nomina. Seduero rebus naturalibus deorum figuras tribui ob vtilitatum magnitudinem que ab illis in res concretas ⁊ creatas redundare videbantur: omnia tamen principi deo vt autori ⁊ datori debere referri accepta. Quam quidem vnicam cām ac primā notioneꝫ multo ante Homerus intellexisse iudicatur. Cum appellauerit Jouem dominatorem rerum ⁊ omnia motu regenteꝫ presentem prepotentemqꝫ patrem diuum hominūqꝫ. Qꝺ idē Ualerius soranus autore Uarrone his versib⁹ testat.

Jupiter omnipotens regum rex ipse deusqꝫ.

Progenitor genitrixqꝫ deum deus vnus ⁊ omnis. Ex quo merito ortum est vt dicantur Jouis omnia plena. Quēadmodum vero a commentitijs ⁊ fictis deis ratio traheret ad physicas res bene atqꝫ vtiliter inuentas. me certe docuerunt greci doctores in Homerum scribentes qui vt sapientissimi ac rerum naturalium doctissimi physicas rationes que in fabulis non inelegantes insunt: prudenter exponunt docte enodant: ornate enucleāt: ꝙ si qui fuerit: quos non paucos fore cēseo qui existimauerint Hipocratem ꝭm communem vulgi opinionem locutum esse: sciāt modo isti doctissimos illos viros m̄lta quādoqꝫ voce exprimere cum eorum animus ⁊ mens longe rectius sentiat ⁊ iudicet: qꝺ si fecisset Socrates nō epoto veneno mortuus esset. Neqꝫ protagoras similiter: si id seruasset: i exilium ab atheniensibus eiectus fuisset: vt auteꝫ aliquid etiam ijs qui sic opinantur: concedatur. sol in celo dicitur: qꝛ solus ex omnibus sideribus est tantus: vt cum exortus sit obscuratis omnibus solus appareat: vel ꝙ solus vnus sit ⁊ non plures. Apollines in terris coluntur: quorum cum vnus vulcani filius: alter corybantis natus in creta. tertius Joue natus ⁊ latona sit. quartus in arcadia. Cūqꝫ omnes alius alijs in locis diuersa ob munera colantur: ita diuersis appellantur nominib⁹ vtpote medicus delphicus delius Tirynthius Daphneus Nomius vel vt alij putāt nomino: ꝙ archades ab eo nomus hoc est leges accepissēt Nec prohibet quicqꝫ Jouem celestem Jouem terrestreꝫ dici. Cum plures ioues fuerint: ex quibus alter patre celo alter ethere patre natus: tertius cretensis Saturni filius cuius in illa insula sepulchrum ostenditur. qui igitur i terris natus: terrestris: qui in celo ⁊ parentibus imortalibus celestis merito nuncupetur. Item Mineruc ⁊ Mercurij plures fuerunt: qui similiter pro locis officijs. ac opinionibus que de illorum ortu inualuerunt: vocantur ⁊ colunt. Terra terre dea tellus est: que a nōnullis ceres quasi geres dicitur. Heroes viri excellentes qui immortalitatem consecuti sunt: ac inter deos asciti ob ipsorum merita erga humanū genus: sicut Hercules Castor ⁊ Polux ⁊ Esculapius: qui cum mortales fuissent: mortalium curam habere ac pro eis apud reliqua numina intercedere putabātur. Hec ⁊ multa alia de dijs ignarū ⁊ superstitiosum vulgus opinatur ⁊ fingit: que non modo in illa maiestate ac beatitudine esse sentire nephas haberetur: sed etiam audire aures abhorrerent. Sunt enim ista omnia imperite plebis deliramenta ac anicularum fabelle: a quibus si nō verbis at animo ⁊ sententia Hipocratem diligentem nature preuestigatorem vehementer dissentire atqꝫ discrepare censeo: qui vt philosophus reruꝫ autor ⁊ non fabularum vnum solum primum deum eumqꝫ primam causam huicqꝫ omnia tā celestia q̄ꝫ humana subiecta esse arbitrari videtur. Reliqua enim omnia cum explicantur ad rationēqꝫ reuocantur rerum magis q̄ꝫ deorum fictorum natura cognoscitur. Qꝛ quideꝫ eo verisimilius videtur: quo magis religioni nostre accedit que deum vnum optimuꝫ maximum Christum omnium rectorem ⁊ dominatorem sentit colit ⁊ sapit. Sed quoniam cepi secus agere q̄ꝫ initio dixeram. Negaram enim exponere: reliqua vobis interpretanda relinquo. Ego vero quantuꝫ potui: vobis studui hunc libellum latinum q̄ꝫ emendatissimū tradere. In quo siquid fortasse claudicare videbitur: id tribue Demetrij Carcocandilis atheniēsis preceptoris nostri absentie qui eius acri ⁊ diligēti iudicio grecis in [illegible] propter locorum interuallum vti nequco. Qui [illegible] Demosthenes fuisset Theodori gaçe iudicio: [illegible] idē opinionis Bessarionem cardinalem nicenū fu[illegible] senex ille doctissimus mihi iucunde narrare solebat. si ci ciuitatis sue athenarum fortuna ⁊ imperio florentis tempore nasci cōtigisset. Qꝛ autem possumus: id vobis libenter damus. plura tamen in posterum si nobis vita suppetat ⁊ ocium supsit: daturi vt vobis amicis: omnibusqꝫ huius facultatis studiosis nequaq̄ꝫ opera nostra ⁊ industria vnq̄ꝫ defuisse visa fuerit. Ctesium interpretatus sum terrestrem: quia id congrue deriuari posse censui a po cthonos mutatis crassis in tenues more ionum quoruꝫ lingua vtitur Hipocrates. Deinde ꝙ cum insomnia partim celestia partim terrestria videantur. cumqꝫ ioui celesti dicat sacrificandum esse: merito vtiqꝫ sacrificanduꝫ foret deo qui terre dominatur: qui a poetis iupiter infernus ⁊ stygius appellatur idemqꝫ terrestris. De quo cū itelligeret Hipocrates mea quidem opinione distinguendi causa Jouem superum appellauit celestem: inferum vero Ctesium. Alias enim id epitheton superfluum esset. Cum vni tantuꝫ Joui cognomina illa tribuantur: pater rex Policus philius Hetere⁹ Homogni⁹ Hicesius Phixius Xenius Ctesius ⁊ Epicarpius: vt refert Dion Chrysostomus. Qꝛ si hoc non placet Ctesius dicatur opitulus ꝙ opes ⁊ diuitias ⁊ possessiones prebeat: que tamen in terris sunt ⁊ ex terris proficiscuntur: que Joui inferno hoc est diti dicate sunt. Minerua itidē Ctesia que a me accipitur pro lūa ꝙ sub terris apud inferos Proserpia dicitur que fructus ⁊ fruges alit ⁊ prebet: si physica ratio non placet: nominetur opitula: ꝙ diuitias: vt fabule tradunt: nendi suendiqꝫ industria prestet.

¶ Expliciunt insomnia Hipocratis.

¶ Libellus Zoar de curatione lapidis.

Anon quem scripsit alguaçir abualeçor filius abmeleth fily çor. imperatori sarracenorum haly filio iosephi fily tesiphin. de curatiõe lapidis accidentis a quibus cõuenientius est cauere & a quorum narratiõe cautela ē adhibēda timorē qui est in eis debilior nãq3 eorum prosternit virtutem & soluit iter homīes & suas salutes. Et ipsi quidem nō sunt sicut accidentia in quorum curatiõe interueñit latitudo. Et ego quidē multotiēs eo presente dixi qd accidens hoc est sicut inimicus. Et oz lz det inducias: vt abscidatur in ipsis suis inducys propter suam debilitatē in resistēdo. Non ergo sit contētus ī debilitando ipsum: & cum eo illud quod acquirit ei mĩos acquirit preparationez. Et cañ. cõferens ī aggregatiõe esse huius accidētis: per cuius assiduationē cõfido q securabit ab eo est iste: duz temp9 qd estatis perseuerat vsq3 quo pertranseat temporis plurimū autūni: & descēdat pluuia multa: tūc acceptio vncie vni9 & .5. d sirupo acetoso facto cū aceto q expressiõis vue pure & medietas. ʒ. d sirupo violato cū qnq3 vncys aq cuz qua bulliēt cortic. radic. fenicli. ʒ. i. & .5. & cubebe cõtrite. ʒ. i. donec cõsumpta fuerit aque pars quinta & collata ē conuenientius: sumat hoc duob9 diebus in oībus quindecim diebus: & acceptio aque ciceris fm q dixi bona est: & bñdicta. Et si inueniat in aqua ciceris acuitas in cõplõne propter calorem aeris interpolet eam: & misceat cuz ea in decoctione eius acetū qd destruat eius caliditatē & roboret ipsius incisionē & eius abstersionē: & ad vltimū qñ iuenit ī acuitate cōplõnis q requirat studium in frigidando. Sumat hūc sirupū sine medicinis decoctis in qua quas narraui. Et vtat sirupo acetoso: & sirupo endiuie: & sirupo nenufaris: & ponat ī omnibus temporibus aqua cibariorum factoz ei aq ciceris nigri nisi apud vehemētiā caloris aeris. decoquat ergo cū aceto: q decoquit cuz aqua ciceris. Et sit cum aceto cucurbita: multiplicet origanum. Cū ergo aduenerit autūnus & non intelligo per autūnū illud de quo absolute dicitur hoc nomē: qñ totum autūni cui9 natura est ex natura temporis estatis calida: sed nō intelligo per ipm qñ conuertit complexio aeris gradatiz ad frigus & associat ad illud: & humectet aer p discessionē pluuie sumat d confectiõe quā feci ei nūc quattuor. ʒ. cum decoctione ciceris nigri cõdita cum sale & pauco piperis die vno & interpolet diē quattuor vicibus: aut quasi illis. Cum ergo vehemēs sit frigus aeris & exigit hyems accipiat de tyriaca magna omnibus. x. diebus. aut quasi illis. ʒ. i. cū tanta aqua calefacta quāta capit os semel pmixto ei sirupo d cortice triti. Et qñ possibile est vt vtatur cibario facto ex hole vrtice. Fiat ei cibarium holericum decenter factum cum carne hedi q sumat in principio sue comestiõis. hoc ergo regimen sufficit ad auferendas cās huius accidētis. & de illis que oportet ipm in cibo sumere est lepus postq consumat hyems & descensus pluuie & niue die aliquo in dieb9. At vero adolescēs. est multo melior qñ aries bim9 in istis dieb9 duobus temporibus predictis proprie. Et de illis quibus oz conseruari sanitas ab omnibus accidentibus: que de ꝓprietate caloris est vt faciat accidere: aut vt accidant ea eius in tempore autūni: est vt sumat in mense mady circa finem eius: & in principio iuny istud ordei excorticati & contriti: & floris nenufaris. & oculoz vacce mūdatoruz ex suis interioribus. omniū añ. ʒ. viy. seminis scariole & volubilis exiccate: & medulle seminis croci ortulani & medulle seminis melonis omniū añ. ʒ. iiy. floris viole: & capilli veneri: & cortices radic. apy recētis omniū añ. ʒ. y. reubarbari electi recentis quartam. ʒ. vnius terantur que sunt terenda & infundantur omnia nocte in mensura libre aque feruentis & in mane ponatur super ignez lenē. Cumq3 inceperint bullire confricetur manibus calida et colentur & confricentur manibus in colatura de condito rosato & çucharo. ʒ. xy. & de medulla cassiefi. mūdate a suis interiorib9 & suis tunicis. ʒ. iiy. & coletur & misceatur cū ea tertia vntie de sirupo iulep ex çucharo & sumatur mãe alto & quiescat die assumptionis eius & secūda. ¶ Et ei qd est descriptio ad lapidem. Illud vo q aufert esse lapidis & prohibet eius generationem est: esse contentum in cibo pane fermentato spongioso cum farina fuit mollita in ꝓximo cum auibus laudabilibus sicut pullis & perdicibus: & interpolatione lepore & sparago cuz possibile est: & cibarium holericum ex vrticis cum sicla. est benedictū & non repleatur comestione multum: imo dimittat de saturitate sua pax. & nō laboret post comestionem penitus. Et si ē necessarium q frangat illud qd generatum est ex ea & extrahat illud sumat de hac confectione. ℞. cortic. radic. sparagi exiccati & cortic. radicis feniculi exiccati itez. & polyg. & scolopēdrie: & cubebe omniū. añ. ʒ. v. vel epani. i. pulmonary: & gūmi prunoz: & lapidis iudaici contriti sup cotem. & cassie & ciperi de barac & bdelly vary & ameos omnium añ. ʒ. y. terantur singulariter & cribellentur & conficiantur cū sirupo de çucharo: & sumat ex ea ex. ʒ. iy. vsq3 ad ʒ q ē quasi illud cum aqua calida in qua bullitū fuit parum feniculi. ¶ Et sunt ei ad vētositates & dolorez capitis & stricturam anhelitus: & dolorem brachiorum. ad vētositates vero repellendas sufficit regimen q ego precepi ei ad generationem eorum prohibendaz penitus. ea vero ex quibus generantur sunt permixtio in cibo & intromissio cibi super residuum cibi: & labor post comestionem & hec ē res aqua prohibui ipsum multotiens; & dixi vt non esset eius motus & labor post comestionem. illud autem quo vtendum est apud vehementiam doloris. nam dolor predict9 non occidit nisi a generatione lapidis stantis in aliq meatuum vrine: & qd ego determinaui ei prohibet eius generationem si ei alligetur: ita vt nunq3 de eo conqueratur: et non occidet aliquid ex eo si alligatio ceciderit: & iteratio mundificationis renum. verūtamen non est possibile nisi imperium mandati auditum administratum in huiusmodi dispositione. est istud. ℞. fenugreci. ʒ. iiy. seminis apy & seminis dauci amborum añ. duas tertias. ʒ. vnius. bulliat totum in. vy. vncys aque donec redeant ad medietatem deinde confricetur manibus donec aliquantulum viscosum fiat. Et in colatura fricetur manibus de condito violato ex çucharo. ʒ. vna & semis fricatione vltima: & colet & sorbeatur in hyeme super medietatem. ʒ. vnius de tyriaca magna & in estate & suo simili de temporibus aeris calidi sine tyriaca penitus: & vaporetur locus totus cum hoc oleo. Olei anetini tres. ʒ. sumantur in quo liquefiat adipis galline. ʒ. i. deinde submergatur in eo lana succida et vaporetur cum ea tepefacta locus multis vicibus post potum medicine precedentis. deinde administretur sternutationum bis aut totiens. dolor vero capitis cum inuenitur: tūc si fuerat in tempore caloris sumat istud qd narro. ¶ Conditi rosati ex çucharo. ʒ. xy. medulle cassiefi. mundate a suis īterioribus & suis tunicis. ʒ. vi. fricētur ambo in quinq3 vncys aque calide colentur & addatur colato. sirupi violati de çucharo. ʒ. i. & .5. sumatur in mane & vngatur frons & anterior pars capitis cum oleo rosato concusso cū tertia parte sui ex aceto forti & infrigidetur. Et sit effusio eius super caput cum vase strictiore ab altitudine mensure palmi: quoniam est melius & velocioris iuuamenti. Si autem accidat in tempore frigoris sumat hanc medicinā agarici vere albedinis. ʒ. i. & tertia rauetseni. sexta. ʒ. vnius. terantur ambo & conficiantur cū sirupo acetoso de çucharo. Et sumat super illa duo istud qd ego narro. cassiefi. cõ-

trite ꝛ anisi vniuscuiusqꝫ.ʒ.i.ferueant i sex vncys aque donec consumatur ex ea mensura tertie: ꝛ coletur ꝛ misceatur in ea sirupi acetosi.ʒ.i.ꝛ.ʒ.ꝛ sorbeatur. Et bulliant camomille: mellilotí: vniuscuiusqꝫ manipuli quattuoꝛ in aqua que cooperiat ea donec vehemẽs fiat eius calefactio. deinde inclinetur frons ꝛ timpoꝛa super illum vapoꝛẽ ascendentem ex ea. Cum ergo tepuerit aqua in qua bullitũ fuit illud quod dixi submergatur i ea pannus lenis ꝛ vapoꝛetur cum eo vbi inuenitur doloꝛ i capite. Stricture vero anhelitus non est causa nisi additio carnis ꝛ dimissio exercity in ieiunio: ꝛ cum conseruatione illius eleuatur. ¶ Illud vero qđ accidit de doloꝛe brachys ꝛ membꝛis inungatur cum inuenias illud cum oleo anetino qm̃ destruet illud. Et ei est iterum descriptio suffuf ad lapidem. ℞. gummi prunoꝛum: ꝛ cubebe: ꝛ lapidis iudaici. omnium añ.ʒ.iiy. cortic̃. radic̃. sparagi ꝛ ebani amboꝛuꝫ añ.ʒ.y. seminis dauci.ʒ.ʒ. terantur ꝛ cribellentur ꝛ adiungatur eis media vncia çucbari. bibatur de eo omni die a duabus.ʒ. vsqꝫ ad circuitum eius cum aqua in qua misceatur sirupus acetosus Et sit cibus.i. panis albus tafea ex lepoꝛe ꝛ feniculuꝫ ꝛ cibarium olei cũ ex vrticis. Et est ei descriptio infusionis i alia ad illud. ℞. cortic̃. radic̃. apy. ꝛ cortic̃. radicis feniculi omnium añ.ʒ.y. cortic̃. radic̃. sparagi.ʒ.iiy. cubebe ꝛ rubee tincture omnium añ.ʒ.i. terantur omnia ꝛ bulliant in sex vncys aque donec minuatur medietas eius: ꝛ coletur ꝛ misceatur cum ea de sirupo acetoso squillitico.ʒ.i.ꝛ media ꝛ bibatur. Finis Zoar de curatione lapidis.

¶ Explicit hoc opus mandato ꝛ expensis nobilis viri domini Octauiani Scoti Ciuis Modoetiensis. per Bonetum Locatellum Bergomensem.1497. die septimo mẽsis Octobꝛis.

Registrum

a	b	p
¶ Liber rasis	¶ Doloꝛ foꝛtis	¶ Incipiunt
¶ Albubetri araçi	membꝛum: cum	foꝛtificatur ille
¶ De foꝛma ossiũ	ꝛ si tamen cum	ꝛ accedit ad
ciem mouent.	sunt in senio	¶ Incipit 3ª
b	i	q
¶ De significatõe	cum extremitate	plasmatum. Et
¶ Significationũ	¶ Et cura eius ẽ	sequuntur
¶ Faba. ca. z.	durum i stomaco	cum babeant
epar. Aque vero	miscetur cum ca	inuenit in nã.
c	k	r
¶ Solatrũ frĩduꝫ	moꝛiatur fetus	¶ Febꝛis que
aquam calidam	per collum suum	nue spem tuam
autem aliqua	¶ Sciatica vero	Et crisis
sicca vt ab inimico	¶ Eradicant	parte posterioꝛi
d	l	s
Et si scotomiam	non dixi in hoc	cipit dissolui
exñte: ꝛ foꝛtiter	vt cooperiatur	ꝛ turturum ꝛ
¶ De his que	cum aqua mellis	¶ Ficus sicce
¶ De sedanda	¶ Cõfectio troci.	ta: ꝛ in egypto
e	m	t
contingat dicem⁹	debemus vti ad	ꝛ siĺr incisio
locum est foꝛtiter	sic patiẽs sanabatur	paruitate sui
dũ ꝛ ne pãniculus	lis ꝛ vuaꝫ caninã	nigre expulse
lignee: melãopipis	cie ꝛ in capite	¶ Ait moyses
f	n	v
alys infrĩdantib⁹	ꝛ caloꝛeꝫ innatuꝫ	infirmitatẽ siue
ambulus est: ipsaꝫ	potius confoꝛtari	coꝛpe quecũqꝫ
¶ Sumatur resina	ris quantum est	existentiũ: ille
autem doloꝛ	tiue ꝛ digestiue	ne latentes: nõ
g	o	
aut in qua	Canatellia idest	Finis.
¶ Fistule vero	¶ Litiuꝫ hoc de	
ꝛ ventris solõne:	¶ Herbe contra	
¶ Postqꝫ autem	Syrupus de	

